ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

9. jaanuar 2004

NR. 1 (2160)

www.ut.ee/ajaleht

Ülikool avas kunstigalerii uksed

Varje Sootak

Kunstigalerii asutamine ülikoolis kinnitab veel kord Tartu Ülikooli kui *universitas*'e, kus viljeldakse teadusi ja kunste, – mitmekesisust, ütles avamisel kunstiajaloo prof Jaak Kangilaski.

Ülikool ja linnavalitsus otsustasid sügisel peahoone vastas asuva ülikoolile kuuluva hoone aastaid remontimata keldriruumid uuesti kasutusele võtta.

Eriti tähendusrikkaks pidas nii käidavas kohas asuva galerii avamist prof Kangilaski kunstiüliõpilaste jaoks. "See on ka ilus näide linna ja ülikooli koostööst," märkis prorektor Kangilaski.

Abilinnapea Laine Jänes, kes kuulub koos Jaak Kangilaski, Anne Parmasto, Jaan Elkeni ja Inge Kukega galerii nõukogusse, toonitas, et galerii avamine on linna kunstikuu tähtsündmus. Väga pühendunud ettevalmistustegevuse eest tänas ta eriti dots Anne Parmastot.

Maaliosakond kapist väljas

Ülikooli kunstide osakonna juhataja prof Jaan Elkeni sõnul on galerii kasutuselevõtt kui maaliosakonna kapist väljatuleku *performance*. "Nüüd saavad kõik näha, mis me seal Laia tänava õpperuumides õieti teeme," ütles prof Ross.

Mida seal tehakse, saab näha juba esimesel näitusel "Õpetajate tuba." Maalikunsti prof Jaan Elken rõhutas osakonna õppejõudude loometöö mitmekesisust: "Meie õppejõud tegelevad nii maali, skulptuuri, installatsiooni kui teiste žanritega". Ülikooli sildi all tegutsemist pidas ta aga väga oluliseks seetõttu, et nii on välistatud butiigistumise oht.

Galerist Margus Kiis ja õppejõud Rauno Thomas Moss õpetajate toas ehk Y-galeriis TÜ kunstide osakonna õppejõudude näitusel "Õpetajate tuba". 2 X ERGI PROMMIK

Näitusel "Õpetajate tuba" eksponeerivad oma loomingut õppejõud Jaan Elken, Anne Parmasto, Jüri Kask, Jaan Punga, Kristel Kink, Kadri Kangilaski, Tõnis Paberit, Rauno Thomas Moss jt.

2002. aastal maali eriala lõpetanud Rauno Thomas Moss ütles, et teeb oma pilte rohkem akadeemilises laadis. Temalt on näitusel väljas mustvalgetes toonides maal suitsetamise kahjulikkuse teemal, mis on kunstniku enda sõnul veidi klassikaline, dekadentlik, maneristlik. "Kui õnnestus mõni aeg Pariisis olla, siis suitsetasin kohutavalt."

Prof Elken iseloomustas Mossi näituse avamisel ka väga hea joonistus- ja anatoomiaõppejõuna. Joonistusõpetust, täpsemalt kunagi ülikoolis eksisteerinud joonistuskooli, käsitleb Moss oma magistritöös.

Üliõpilastööde eksponeerimise võimalused on Mossi sõnul viimastel aastatel paremaks läinud, sest nii tudengid kui ka õppejõud on näitustest rohkem huvitatud kui varasematel aastatel. "Kesklinnas paiknevad kenad ja hubased ruumid annavad selleks aga eriti head võimalused, mida peab ära kasutama," ütles Rauno Thomas Moss.

Näitustel käimine elustiiliks

Uute ruumide peremees galerist Margus Kiis märkis, et tahaks näitusi võrdlemisi tihti vahetada. "Üle kahe nädala ei ole plaanis üht näitust lahti hoida, võib-olla erandkorras."

"Kui paari nädala tagant pakume midagi uut vaadata, võiks ju näitustel käimine muutuda üliõpilastel elustiiliks nagu klubiski käimine." Margus Kiisi sõnul võib kunstist ja kultuurist ka ära võõrduda, kui seda piisavalt oskuslikult ei pakuta.

Näitusi saab vaadata ja oma töid eksponeerida tasuta. Kui kõik ruumid on remonditud, on kavas avada ka väike kunstitarvete pood.

Kompleks koosneb mitmest ekspositsioonisaalist, majandusruumist ja külalisateljeest. Galerii ruumides on peale näituste kavas korraldada ka mitmesuguseid verbaalse, teatraalse, musikaalse ja kinematograafilise kultuuri üritusi. "Ootame siia eriti alternatiivsete ürituste tegijaid, kellel just väiksemaid ruume tarvis," ütles Margus Kiis.

Külalisateljee antakse konkursi korras mõnele kunstnikule konkreetseks perioodiks kasutada, eeldusel, et ta demonstreerib ateljees tehtud kunsti kõrvalasuvas galeriis. Ühtlasi on soov galeriis näidata ka Tartu Ülikooli sõprusülikoolide kunstiosakondade töid.

Y-GALERII

Galerii avatud 11-17
Kunstitarvete müük 14-17
Info: galerist-projektijuht Margus Kiis, tel 055 680 151, margus.kiis@mail.ee
Tartu kunstikuu: www.kultuuriaken.tartu.ee.

TÄNA LEHES

Õnnesoovid Jaak Aaviksoole LK 2

Tõnu Õnnepalu professoriaasta LK 3

Teaduspreemia kandidaadid LK 3

Balti õpingud Tartu Ülikoolis LK 3

UUDISED

Olümpiaadiliikumise konverents

Täna kell 13 algab aulas Eesti olümpiaadiliikumise 50. aastapäeva rahvusvaheline konverents "Talendid tuleviku teenistuses".

TÜ Teaduskooli direktori Viire Sepa sõnul on konverentsi põhiteemadeks andekate laste pedagoogika ja psühholoogia, diferentseerimine ja individualiseerimine ning motiveerimine. Näiteks TÜ Sihtasutuse usalduskogu liikme Urmas Pasti ettekande teemaks on "Ühiskond ja andekad".

Esinejaid on Soome ja Hollandi ülikoolidest, pedagoogikaülikoolist ja Tartu Ülikoolist ning mitmest üldhariduskoolist.

Kahepäevase konverentsi korraldajad on Tartu Ülikool ning haridus- ja teadusministeerium.

Leonhard Lapini raamatu esitlus

15. jaanuaril kell 16 toimub ülikooli ajaloo muuseumis Leonhard Lapini raamatu "Avangard" esitlus.

Raamat sisaldab ülikooli 2001. aasta vabade kunstide professori Leonhard Lapini loengutekste, mis on illustreeritud rohkete fotodega.

Kunstnik ja arhitekt Leonhard Lapin pidas Tartu Ülikoolis 14 loengut, millest kaks olid *workshop*'id teemal "Tühjus ja ruum". Loengute peateema oli "Eesti XX sajandi kunsti- ja arhitektuuriavangardi päritolu ning pärand".

Raamatu andis välja TÜ Kirjastus, selle kujundas Peeter Paasmäe.

AMSi vilistlasklubi 15

Varje Sootak

Homme kl 12 algab raamatukogu konverentsisaalis Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi (AMS) vilistlasklubi 15. aastapäeva seminar.

Käsitluse all on muinsuskaitse kohalikud ja üle-eestilised probleemid.

Riigikogu liige Trivimi Velliste ettekande teema on "Kas muinsuskaitse on surnud?", prof Jaak Kangilaski kõneleb ülikooli suundumustest 21. sajandil. Urve Russow Muinsuskaitseametist tutvustab mälestisi digitaalsel kaardil.

Indrek Ranniku Tartu linnavalitsusest räägib Tartu näitel planeeringust ajaloolise keskkonna kujundamisel.

Ärimees Rein Kilgi ettekande teema on "Muinsuskaitse ärimehe turjal – kas koorem või väljakutse?".

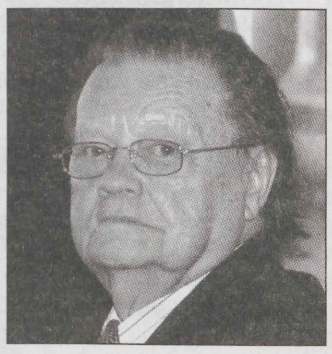

Muinsuskaitse probleeme ülikolis valgustab AMSi vilistlaskogu esimees Tullio Ilomets (pildil) jt.

AMS asutati 1987. Selle aktiivsed liikmed koondusid 11. jaanuaril 1989 moodustatud vilistlasklubiks, mis hakkas tegutsema AMSi ülesannetes. Klubi kuulub EMSi koosseisu.

Leedu maalinäitus

Aija Sakova

Täna kl 16 avatakse Vanemuise teatrimaja jalutussaalis Leedu kunstnike Augustinas Savickase ja Raimondas Savickase maalinäitus "Värvis ja varjus – isa ja poeg Savickased".

Näitus on pühendatud 2003. aasta naisele Birute Klaasile. Kohal on peale Leedu Vabariigi aukonsuli Birute Klaasi ka Leedu Vabariigi suursaadik Eestis Antanas Vinkus.

Näitus jääb avatuks 31. jaanuarni.

Raefondi preemiad ja stipendiumid

Toomas Neemre,
TÜ Sihtasutuse tegevdirektor

29. detsembril andsid Tartu linnapea Andrus Ansip ja TÜ Sihtasutuse tegevdirektor Toomas Neemre Raekojas kätte Raefondi 2003. aasta preemiad ja stipendiumid.

Raefondi preemiad

Raefondi preemia pälvisid TÜ ajalehe Universitas Tartuensis tegevtoimetaja **Varje Sootak** pikaajalise tegevuse eest ajalehe väljaandmisel (ajalehe kujundamine ülikooli uudiste ja probleemide ning linna arengu temaatika oluliseks informatsiooniallikaks) ning TÜ kuratooriumi liige, sihtkapitali "Eesti mõttelugu" peatoimetaja **Hando Runnel** silmapaistva tegevuse eest Eesti rahvusliku mõtte propageerimisel, Tartu kultuurielu elavdamisel ja ülikooli ning ühiskonda siduva koostöö eest.

Raefondi stipendiumid

Raefondi stipendiumi pälvisid majandusteaduskonna üliõpilane **Mark Kantšukov** (finantsmodelleerimise küsimuste, Lääne-Euroopa kapitaliturgude arengutendentside uurimine majandusintegratsiooni tingimustes, raha konversioonitsükli analüüs ja planeerimine jmt probleemid);

bioloogia-geograafiateaduskonna üliõpilane **Johanna Kase** (antionkogeeni p53 uurimine, rahvusvaheliselt tunnustatud erialaajakirjas ilmunud artikli kaasautor);

matemaatika-informaatikateaduskonna magistrant **Kaspar Loog** (tarkvara arendustsükli meetodite uurimine ning tarkvara loomise protsessi meetrika ja mõõtmine, linnavalitsuse toel Tartu Bussiinfo portaali loomine);

usuteaduskonna magistrant **Roland Karo** (interdistsiplinaarsed uuringud, diplomitöö "Kosmoloogiline täppishäälestuse argument teoloogilises perspektiivis: kriitiline evalvatsioon");

füüsika-keemiateaduskonna üliõpilane **Tavo Romann** (erinevate orgaaniliste ja biokeemiliselt aktiivsete ühendite elektrokeemilise käitumise seaduspärasuste erinevate omaduste uurimine elektroodidel);

kehakultuuriteaduskonna üliõpilane **Mari-Liis Ööpik** (teoreetilise füsioteraapia auditoorne õppetöö kui ka praktiline töö Tartu haiglates füsioteraapia assistendina);

arstiteaduskonna magistrant **Külli Jaako-Movits** (neurogeneesi uurimine ajupiirkondades (hippokampus, subventrikulaarne regioon), kus terve elu jooksul tekivad uued rakud, mis kujunevad neutroniteks);

sotsiaalteaduskonna magistrant **Kats Kivistik** (bakalaureusetöö Eesti ühiskonna probleemide analüüsist arenguteooriate raamistikus; ideoloogiaalaste kursuste assisteerimine).

1998. a Tartu linna ja ülikooli moodustatud Raefond TÜ Sihtasutuse juures on maksnud preemiaid ja stipendiume ligi miljoni krooni ulatuses.

Raefondi preemiaga tunnustatakse TÜ õppejõude, üliõpilasi ja töötajaid Tartu linna ajalugu, haldust, infrastruktuuri ja huve käsitlevate silmapaistvate teadus-, õppe- ja arendustöö tulemuste eest, samuti samasuunalise teadus- ja õppetegevuse eest.

Raefondi stipendiumid määratakse üliõpilastele põhimõttel üks teaduskond – üks stipendium. Arvestatakse eeskätt õppetöö tulemusi, aga ka tegevust, mis on seotud linna ja ülikooliga väljaspool õppetööd.

ONLINE-KÜSITLUS

Kus veetsid jõulud?

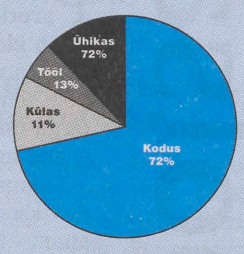

Vastajaid: 504

Uus küsimus:
Kas kasutad ööraamatukogu?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/.

Aaviksoole õnnesoovid Jaak Poolsajandi

Jaak Aaviksoo ja president Lennart Meri ülikooli avamise 370. ja taasavamise 200. aastapäeva aktusel 2002. INDREK ILOMETS

Oleme olnud pool aastat Jaak Aaviksoo lähemad kolleegid. Muidugi tundsime teda ka varem, kuid teistsugusest vaatepunktist ja see lubab nüüd kaugvaadet lähivaatega täiendada.

Meile, nagu ilmselt kõigile Tartu Ülikooli liikmetele, on olnud tuttav Jaak Aaviksoo kõrge, kõigist üleulatuv figuur. Nagu teisedki, oleme saanud imetleda rektori kõnekunsti kõikjal, kus ta on sõna võtnud. Tõepoolest, vähe on kõnemehi, eriti meie koduses Eestis, kes suudavad kuulajaid kaasa haarata sellisel määral nagu Jaak Aaviksoo. Tõsistest probleemidest suudab ta rääkida lühidalt, selgelt, täpselt ja mõtlemapanevalt. Ka peokõnedesse ja tervitustesse, mille esitamine on rektori üks rutiinseid kohustusi, on ta osanud põimida olulisi sõnumeid.

Hoogsad, tihti poleemiliselt teravad, aga alati teravmeelsed on olnud Jaak Aaviksoo sõnavõtud ajakirjanduses.

Jaak Aaviksoo on kõnelnud ja kirjutanud paljudel teemadel, kuid kõiki neid on ühendanud vastutustunne ja kohati mure Eesti hariduse ja teaduse oleviku ning veel enam tuleviku pärast. Töötamine prorektorina, ministrina ja rektorina on Jaak Aaviksoole andnud unikaalse pädevuse Eesti hariduspoliitika küsimustes. Ulatuslikud rahvusvahelised sidemed ning esinemine üleeuroopalistel foorumitel on võimaldanud tal vaadata Eesti asjadele ka väljastpoolt ja meid teistega võrrelda. See on andnud Jaak Aaviksoo sõnadele kaalu Eestis, aga teinud temast ka sellise inimese, kes on suutnud edukalt esindada maailmas mitte ainult Tartu Ülikooli, vaid kogu Eestit.

Aukartustäratavad on Jaak Aaviksoo töövõime ja töösse pühendumine, imetlusväärne tema järjekindlus ülikooliharidu se huvide kaitsel ja teadustöö kvaliteedi tagamisel.

Juhina on Jaak Aaviksoo nõudlik, kuid mitte liiga autoritaarne. Ilmselt ei vaja ta järelekiitmist, vaid ootab iga töötaja iseseisvust ja on valmis oma arvamust muutma, kui kolleegi argumendid on piisavalt kaalukad. Meeldejääv on selles suhtes näiteks meie ülikooli arengukava valmimise käik. Kolleegide isegi suured ja ägedalt väljendatud eriarvamused mõnes küsimuses ei mõjutanud teiste küsimuste arutamist ega kahjustanud inimsuhteid.

Jaak Aaviksoo muutub kärsituks, kui talle tundub, et kaasvestleja ei suuda või ei taha oma seisukohti selgelt sõnastada. Kartesiaanlik selguse ja täpsuse taotlus kiirendab otsuste langetamist ja tegudeni jõudmist ning see on sellise organisatsiooni nagu Tartu Ülikool toimimiseks vajalik.

Siiski ei saa kõik vaimsed otsingud kohe lihtsate lahendusteni viia ning seepärast on olnud tore tajuda erinevust protokolliliste nõupidamiste ja protokolliväliste arutelude vahel.

Tunnistame, et targa, jõulise ja nõudliku juhi alluvuses töötamine pole lihtne, vaid üpris pingeline. Kindlasti aga soovime Jaak Aaviksoole järgmiseks poolsajandiks õnne ja edu!

Prorektorid
Ain Heinaru,
Jaak Kangilaski,
Tõnu Lehtsaar

Kui temaga veel ninapidi koos töötasime, armastas Jaak küsimise peale, kuidas üht või teist konkreetset ülesannet lahendada, vastata: "Mina ei tea …, aga tee nii, et (tulemus) hea oleks!". Eks see natuke jesuiitlikult kõlab, aga kuna tegu oli peamiselt teaduslike eksperimentidega, siis ei tasu halba kahtlustada. Pigem rõhutas see vajadust eristada olulisi asju ebaolulistest ja väljendas usaldust kaastöötajate valikute vastu.

Veel ütles ta aeg-ajalt noorematele: "Kunagi ei tohi (keegi) oma viimast välja panna, alati peab midagi tagavaraks olema". Muidugi ei pidanud ta silmas, et tuleks poole jõuga nahka venitada, vaid see oli tema variatsioon eeltöö tegemise teemal, enne kui midagi tõsist ette võtta.

Kuigi need on õpetussõnad teistele, arvan ma, et need iseloomustavad hästi Jaaku ennast. Oluliste eesmärkide poole rühib ta ise imeteldava mitmekülgsusega, mobiliseerides teisigi. Ja arvatavasti on tal veel nii mõndagi varuks. Ma kohe huviga ootan, mis see on.

Tal pool elu ju veel ees.

Palju õnne Sulle, Jaak!

Indrek Reimand,
Sinu õpilane

Prof Jaak Aaviksoo pole mitte lihtne kaasamõtleja ja arutleja – seda on intelligentne inimene nagunii –, ta on ideede sünnitaja ning hoogne edasiarendaja. Ja et ta seda võtab teha niihästi suurtes kui väikestes asjades, pole temaga kokkupuude mitte ainult nauditav vestlus targa inimesega, vaid tihti ka tulemuslik projekt – sissevaade tulevikku.

Tõmmates paralleeli füüsikaseadmete maagiasse: Jaak Aaviksoo on suurepärane ideede generaator, kuid veelgi enam – ta on elementaarideede kiirendi. Ja tegu pole siin mitte prootonite või antiprootonitega, vaid meie ühiskonnas ringlevate ideedega, päris valupunktidega.

Füüsikanähtuste maailmas kirjeldab seda suurepäraselt luminestsents – Jaak Aaviksoo mõttemaailmast tagasipeegeldunud ideedel on üldjuhul hoopis pikem lainepikkus kui meie ühiskonna ideeidudel algselt.

Füüsikata öeldes tähendab see tugevat strateegilist mõtlemist ja visiooni. Seda vajab ülikool, seda vajab Eesti. Õnne vajab juubilar – seda soovingi.

Toomas Kiho,
Akadeemia peatoimetaja

Kui öeldakse, et juhiks ei sünnita, vaid arenetakse, siis Jaak Aaviksoo puhul on tunne, et ta on selleks sündinud. Ülikooli valitsuse või nõukogu koosoleku juhatamine on tema kätes kui mäng.

Rektor on ka suurepärane võõrustaja, temaga esmakordselt kohtuma tulnud diplomaate vaadates on tore jälgida, mil moel nad lahkuvad – tihitipeale püütakse kepseldes väljuda teadusprorektori kabineti kaudu – niivõrd ülev on meeleolu.

Rektori imposantne kasv on tekitanud naljakaid seiku. Kord sisenes rektoraati delegatsioon hommikumaadest ja lüheldast kasvu külalise siiras üllatushüüd kõlas: "Oi, kui pikk rektor!".

Talle meeldivad vaid parimad asjad, seega on tema lemmiklauseks: tee nii, et hästi oleks.

Soovin, et tal oleks ometigi uuel aastal rohkem AEGA. Siis jõuaks see heas mõttes töönarkomaan vahetevahel ka armastatud korvpallitrenni, et maandada suuri tööpingeid.

Leelo Kriisa,
vastutav sekretär

Meie kodus Tähtveres, toas, mida me kutsume Kaitseliiduks, ripuvad Kiira ja Jaak Aaviksoo seinal. Rohkem selliseid kohti maamunal vist ei ole.

Kes aru ei saa – esimeseks jõulupühaks 2003 kinkis rektor koos abikaasaga mulle diplomi sõpruse kohta. Eesti poliitikas ja Tartu Ülikooli ajaloos väga erandlik.

Optik peab käituma, nagu Tuglas soovitab: vaata lähemalt ja näe kaugelt. Head töörahu ning palju tervist!

Peeter Olesk

Tee
mis on antud meile käia
ei ole ideaalne tee
Sõna
mis on antud meile öelda
ei ole ideaalne sõna
(Lao-Tzu)

Suurmehi
ei saa surnuks rääkida
ega surnuks vaikida
(J. Saar)

Õnne ja jõudu!

Risto Tammelo,
kolleeg

Kui me veebruaris rektori valimiste aegu Postimehe vestlusringis väitlesime, pidin ma kahjutundega tõdema, et Sa olid minust tugevam nii kõrghariduse makro- kui ka mikromaailma tundmises.

See oli tegelikult ootuspärane. Küll aga, eneselegi ootamatult, jäin Sulle alla ka teineteise kiitmisvoorus: Sa kiitsid mind kolm korda pikemalt ja põhjalikumalt.

Oled avara maailmaga huvitav inimene. Oma pädevuselt ja isiksuseomaduselt sobiksid Sa mistahes ülikooli etteotsa Euroopas.

Olen imetlenud Su teadmisi eri valdkondade kohta, raudset loogikat ja analüüsi, töövõimet, mis tundub lihtsalt otsatu.

Juubilarile soovitakse tavaliselt jõudu ja õnne ja edu. Seda kõike soovin minagi, kuid lisan veel ühe erilise soovi: loodan, et Eesti ühiskond ja riik, ülikool ja inimesed Su ümber Sind positiivselt üllatada suudaksid.

Ja loodan väga, et Eesti Sulle kitsaks ei jää.

Birute Klaas,
filosoofiateaduskonna dekaan

Sinu erialal spektroskoopias assotsieerub arvuga 50 lühend HWHM ja punkt, kus kuigi graafikujoone tungi väljendav teine tuletis kahanemas, joone enda ja tema tõusu imperatiiv on – edasi kasvada, sest kätte jõudnud alles HWHM – *Half Width at Half Maximum*!

Peeter Saari,
akadeemik

Tartu Ülikooli rektorid on olnud kõik auväärsed kodanikud, kuid akadeemik Jaak Aaviksoo kuulub eriti auväärsete, kes on tagasivalitud rektorite hulka.

Rektor professor Jaak Aaviksoo on jõuline visionäär, kes näeb kaugemale ülikooli sammastest, Tartu linna ja Eesti riigi piiridest.

Jaak! Soovin Sulle teravat pilku ja haaravaid mõtteid maailma paremaks muutmisel ning õnne ja tervist!

Andrus Ansip,
Tartu linnapea

Tunnen Sind juba üle kolmekümne aasta. Läbi nende pikkade aastate on Sul olnud midagi, millest pole kunagi loobunud – loogiline mõtlemine, oma arvamus, mis sellel põhineb ja jäärapäine tahe oma mõtet ellu viia. Vähe on neid inimesi, kes nii järjekindlalt suudaksid kaitsta oma seisukohti. Sina suudad! See ei tähenda, et ei ole võimalik leida kompromisse. Isegi Tartusse ühe ülikooli jätmise idees saavutasime kompromissi.

Hea kolleegi haridusministrina oli Sul oma kindel arusaam, kuidas teostada Tiigrihüpet, kuidas kujundada koolivõrku, anda kõigile paremat haridust jne. Osa Sinu ideedest on läinud ellu, osa mitte. Mitte seepärast, et neis ei oleks olnud kandvat ideed ega põhjendusi, vaid seepärast, et Sa käisid mõtted välja liiga vara.

Füüsikuna näed sa protsesside toimimise sisemist loogikat ja sellest lähtuvalt ka tegutsed. Hea Jaak, enamik meist ei näe seda ja siit on mõnelegi jäänud Sinust mulje kui jäigast ja isepäisest mehest. Mees peabki mõtlema oma peaga ja seda oskad Sa suurepäraselt.

Materialiseeritud mõtteta ei arene miski edasi. Seda oled tõestanud viimased aastad meie *alma mater*`i arengule kaasa aidates. Tartu Ülikool annab täna Tartule tõesti peale vaimu ka juba väljanägemist. Minu kodulinnast hakkab kujunema Ülikoolilinn! See ongi Sinu töös siit kaugemalt vaadates vahest kõige suurem saavutus. Kõigile pole antud võimet muuta üht ülikooli ega linna, Sulle on! Hoia seda kurssi, hoia oma töökaaslasi, sõpru ja pereliikmeid ja Sa jõuad järgneva poolsajandi jooksul muuta veel paljutki!

Palju õnne Sulle juubeli puhul, head tervist ja jätkuvalt tahtmist oma mõtteid ellu viia!

Sinu kolleeg ja sõber Mait Klaassen,
Võru maavanem

Joudu ja jakku Tarto Suurkooli ku esisugumaidsi tiidüsallo ütistävä rahvusülikooli päävaldkundõ edendämises – rahvusülikooli kõvõmbas ja kimmämbäs tegemises, timä maailman masmapandmisõs, uma rahva kõgõ korgõmbalt harit inemiisi välläkoolitamise jakkamise silmä pääl pidämises, kõvõmbide ajjõ tüülepandmisõs ja kimmä häädüsega opmisõ ja oppamisõ hoitmisõs.

Pall'o õnnõ sündümise pääväs!

Marika Kullamaa,
rahvusülikooli keeletoimõndaja

Rektoriga on hea sõita, ta on ümbritseva suhtes tähelepanelik kaaslane . Ja teda on huvitav, hariv kuulata. Põhiliselt on need sõidud Tartu ja Tallinna vahel, ministeeriumist ministeeriumi, Toompeale.

Tavaliselt istub ta tagaistmel, arvuti, hulk pabereid ja raamatuid ümberringi ning – teeb tööd.

Soovin rektorile 50. sünnipäeva puhul palju õnne ja vastupidavust ja et tal jääks rohkem aega ka enese jaoks.

Kaupo Bend
autojuht

EASLil oli aastapäev

Tiina Beljaeva
Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuht

Eile tähistas Eesti Akadeemiline Spordiliit (EASL) oma 12. aastapäeva.

Traditsiooniliselt peeti Eesti üliõpilasspordi katusorganisatsiooni aastapäeval kõrgkoolide töötajate ja õppejõudude sõpruskohtumisi.

EASLi president Jaak Aaviksoo, kes eelmisel korral osales TÜ korvpallimeeskonna ridades, märkis aasta tagasi turniiri avakõnes, et lisaks õpperuumidele peaks ülikoolidel olema rohkem spordisaale ning seeläbi ka rohkem elutervet sportimist nii tudengite kui töötajaskonna seas.

Audentese Ülikoolis võistlesid kõrgkoolid korvpallis, võrkpallis, males, tennises ja kergejõustiku kolmevõistluses.

EV teaduspreemiate kandidaadid ülikoolis

TÜ nõukogu otsustas esitada Eesti Vabariigi teaduspreemia kandidaatideks pikaajalise teadustöö eest:

- emeriitprof **Sulev Vahtre** Eesti vanema ajaloo uurimise eest,
- emeriitprof **Lembit Allikmetsa** Eesti arstiteaduse arendamise eest,
- emeriitprof **Raimund Hagelbergi** kaasaegse rahandusteaduse arendamise ja vastava koolkonna rajamise eest Eestis ning aktiivse osavõtu eest Eesti tänase raha- ja pangasüsteemi ülesehitamisel.

Eesti Vabariigi teaduspreemia kandidaatideks eelneva nelja aasta jooksul avaldatud parimate teadustööde eest otsustati esitada:

täppisteaduste valdkonnas:

- prof **Mati Kilp** teadustööde tsükli "Polügoonide (algebraliste automaatide) lamedusomadused" eest;

keemia-molekulaarbioloogia valdkonnas:

- vanemteadur **Tanel Tenson** antibiootikumide biokeemilise toime ja resistentsuse molekulaarsete mehhanismide selgitamise eest;

geo- ja bioteaduste valdkonnas:

- dr **Evald Ojaveer** (kollektiivi juht), prof **Toomas Saat** ja EPMÜ vanteadur **Ervin Pihu** raamatu "Fishes of Estonia" toimetamise ja suurema osa tekstist kirjutamise eest;

arstiteaduse valdkonnas:

- prof **Ants Peetsalu** (kollektiivi juht), med-dr **Jaan Soplepmann**, med-dr **Toomas Sillakivi** ja med-dr **Margot Peetsalu** uurimistsükli "Peptilise haavandi eluohtlike tüsistuste sagenemise põhjused ja kirurgilise ravi kaugtulemused Eestis";
- prof **Eero Vasar** (kollektiivi juht), PhD **Sulev Kõks**, med-dr **Vallo Volke** ja doktorant **Vootele Võikar** uuringutsükli "Psühhofarmakoloogiline ja geenitehnoloogiline lähenemisviis negatiivsete emotsioonide neurobioloogiliste mehhanismide selgitamiseks";

sotsiaalteaduste valdkonnas:

- dots **Raul Eamets** viljaka teadustöö eest teemal "Eesti tööturu struktuursed muutused siirdeperioodil";
- prof **Aaro Toomela** uuringute tsükli "Kultuuri psühholoogiliste toimemehhanismide teoreetiline käsitlus ja teooria rakendamine erinevates ühiskondliku elu valdkondades" eest;
- dots **Eiki Berg** teadustöö "Geopoliitika ja piirid" eest;

humanitaarteaduste valdkonnas:

- prof **Mati Laur** Eesti 18. sajandi ajaloo käsitlemise eest.

UT KÜSIB

Mis on Balti õpingud?

Katrin Wagner
Chemnitzi Tehnoloogia Ülikooli üliõpilane

Balti õpingute programm on väga hea võimalus õppida Eestis tundma kohalikku kultuuri, eriti siis, kui ei oska veel eesti keelt. Kõik loengud toimuvad inglise keeles. Lektorid on kohalikud õppejõud, mis teeb loengute jälgimise lihtsamaks, kuna inglise keel on õppejõududele, nagu ka enamikule välistudengitele, võõrkeel. Loengute tase on väga erinev.

Mind huvitab eelkõige eesti kirjandus ja kultuur. Kahjuks ei ole aga programmi kaasatud eestlasi ja seega on väga raske leida eestlastest sõpru. Välistudengitel, kes õpivad mõnd muud eriala, näiteks semiootikat või politoloogiat, on see oluliselt lihtsam. Eesti tudengid ei tea kahjuks Balti õpingute programmist midagi ning nad on väga imestunud, kui ütlen, et õpin seda Tartu Ülikoolis.

Eestlased on väga sõbralikud ning vastutulelikud ja välisüliõpilastesse suhtutakse hästi. Olen end alati teretulnuna tundnud ning pärast nelja kuud Tartus võin julgelt öelda, et olen ülikooli üks osa. Samuti ei saa kurta selle üle, et ülikoolis oleks vähe ingliskeelseid kursusi, mitmest teaduskonnast võib leida huvitavaid loenguid.

Üht esimest rahvusvahelist lugemisõhtut korraldades olin väga üllatunud, kui abivalmid olid välisüliõpilastalituse töötajad. Oli ääretult hea korraldada üritust nii eesti kui ka välistudengitele, kui sind toetatakse.

Kirjutamisel kirjaoskusest ei piisa

Tõnu Õnnepalu
vabade kunstide prof 2003

Aasta aega loenguid pidada oli mulle endale õpetlik. Kõigepealt pidin süstematiseerima neid mõtteid, mis kirjutades ja lugedes tekkinud on, aga mida seni polnud vaja enda jaoks sõnastada.

Ma usun, et teatud eluetapil on säärane teoreetiline kokkuvõte edasiminekuks oluline. Tuleb endalt küsida, mis see ikkagi on, mis ma olen teinud. Mida ma olen sellega taotlenud ja mida saavutanud. Võib-olla on elu keskpaigas säärane bilanss oluline, ja mitte ainult kirjaniku jaoks.

Olles vabade kunstide professor, sain taas kord teada, et õpetamine pole siiski minu ala ja et kirjutamine ise on mulle märksa huvitavam kui kirjutamise üle teoretiseerimine. Kuid enda piinamine ka vähem huvitavate ja meeldivate asjadega kuulubki kooli, õppimise juurde. Küllap seda on vaja.

Kirjanikuks tuleb õppida

Teine põnev asi on tagasiside, mida üliõpilastelt sain ja saan nii vestlustes kui ka neis kirjanduslikes palades, mis praegu päev-päevalt mu meilipostkasti kopsatavad. Tuleb välja, et kirjutamise alustamine pole nende kahekümne aastaga, mis on mu enda ülikooliajast möödunud, kuigivõrd kergemaks ega raskemaks läinud. Ikka seisab algaja umbes samade probleemide ees.

Võib-olla on mõnevõrra lihtsustunud see kirjanduslik ideaal, mille poole oma loominguga püüeldakse. Teisest küljest näib, et algajad kirjutajad janunevad tagasiside ja juhatuste järele vähemalt samavõrd kui siis. Ja kohti, kus seda tagasisidet saada, on paraku pigem vähemaks jäänud.

Ma ei arva, et kedagi saab kirjanikuks õpetada või et seda vajagi oleks. Küll aga tuleb paraku ka kirjutamist õppida, nii nagu tuleb õppida viiulimängu või südamehaiguste diagnostikat. Kirjutamise juures on ehk petlik see, et erinevalt viiulist ja kardiograafist valdab pastapliiatsit või Wordi programmi iga gümnaasiumilõpetaja. Paraku ei ütle see midagi kirjanduslike eelduste kohta.

Ma loodan, et need enam kui nelikümmend õppurit, kes lõputööks mulle oma kirjanduslikku loomingut või tõlkeid saadavad, kogevad vähemalt seda, kui raskelt siiski see pealtnäha nii plastiline ja tuttav sõna nende tahtele allub.

Tõeliseks kirjanikuks

Tolstoi kuulus aforism "Anna Karenina" algusest ütleb, et kõik õnnelikud abielud on sarnased, aga kõik õnnetud abielud on õnnetud igaüks isemoodi. Kirjutamise jaoks tuleks see tarkusesõna ümber pöörata: vead, mida tehakse, on ikka ühed ja samad, algajad eksivad ikka samade reeglite vastu, keskpärased kirjanikud on kõik üsna ühesugused ning isemoodi on ainult suured anded. Küllap on nad sama haruldased kui õnnelikud abielud. Aga vist mitte kunagi pole nad õnnelikud.

Tagasiside üliõpilastelt rõõmustab Õnnepalut. VARJE SOOTAK

Kirjanikust teeb kirjaniku julgus väljendada väljendamatut, rääkida asjadest, mis on nii imelikud ja isiklikud, et neist ei saagi rääkida. Ainult sellised asjad osutuvad paradoksaalsel moel üldinimlikeks.

Ma peaaegu kardan (kuigi ka loodan) nende katsetuste hulgast leida ühte, kus oleks tunda tõelist annet (ma ei saa muidugi kindel olla, et ma selle ära tunnen). Midagi säärast leides haaraks mind kõigepealt kaastunne: vaene inimene, ta on alles alguses, ta arvab veel, et see kõik on tema võimuses. Aga tegelikult on tema selle võimuses. Varem või hiljem jääb ta sellele alla. Mida võimsamaks kasvab tema kunst, seda enam peab ta taluma haavu ja pettumusi inimesena. Aga muidugi ei saa kedagi sellel teel takistada. Ja on võimalik, et kui kunstnikuna saab ta õnnetuks, siis oma kutsumusele selga keerates ta hukkuks.

Mis siis on – kui katsuda mõelda – see, mis kirjanikust teeb kirjaniku. Ma pakuksin välja kolm asja. Kõigepealt armastus sõna vastu, see ainulaadne vabadus, mida tuntakse just sõnadest lauseid tehes ja ei millalgi muidu. Teiseks teadmine, et sügavus on olemas. Mitte et inimesed oleksid tingimata erisügavused, aga ühed on sügavuse olemasolust teadlikud, see painab, kummitab ja peibutab neid. Teistel aga pole sellest aimugi ja tõenäoliselt on nende elu lihtsam. Sügavus on see, et miski jääb alati meie teadmise, arusaamise ja vahetegemise võime ulatusest välja. Miski jääb alati tumedaks ja sellepärast pole ka kõige kindlamad asjad kindlad. Ma arvan, et see maailma põhjatuse taju luurab alati ka tõelise teadlase kukla taga.

Ja kolmandaks on veel vaja julgust väljendada seda, mis tundub väljendamatu, rääkida asjadest, mis on nii imelikud ja isiklikud, et neist ei saagi rääkida. Sest ainult sellised asjad osutuvad paradoksaalsel moel üldinimlikeks. Igaüks on iseendaga kimpus ja see kimpusolek, kuigi alati natuke eripärane, on iseenesest universaalne.

Leia oma lugu

Oma loengutega, kui tagantjärele kokku võtta, tahtsin ma vist kõige rohkem näidata seda, et hakates kirjutama, ei saa te kunagi alustada algusest, ja ometi on alguse leidmine kõige tähtsam. Hakates kirjutama – jutustama lugu või laulma laulu – sisenete te maailma, mis on peidus vaid teie sees ja samas teist mõõtmatult suurem.

Jutustatud ja lauldud on niikaua kui mäletatakse. Juttudes ja lauludes inimene ennast lõpuks mäletabki.

Hakates kirjutama, astute te maailma, kus õieti kõik on juba valmis, kõik jutud on räägitud ja kõik laulud on lauldud. Nende muistsete, aga unustatud juttude ja laulude hulgast te hakkategi käsikaudu otsima oma juttu ja laulu. Kui te leiate, siis teil ongi, mida jutustada või laulda, aga millalgi saate te ka aru, et teil endal – sellel, et kirjutaja olete just teie – pole õigupoolest suuremat tähtsust.

UUDISED

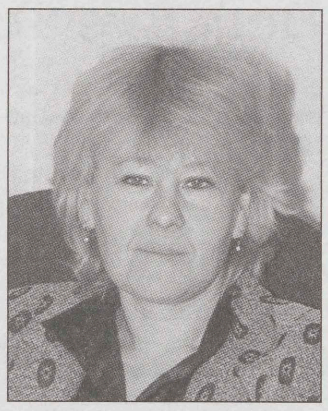

Marika Väli valiti kohtuarstiteaduse professori kohale

TÜ nõukogu valis kohtuarstiteaduse professori kohale Marika Välja (sünd 1959).

1983 lõpetas Marika Väli arstiteaduskonna ravi eriala, 1989 kaitses meditsiinikandidaadi Moskva N. A. Šemaško nim Meditsiiniinstituudi juures.

1995. aastast on Marika Väli kohtuarstiteaduse õppetooli hoidja ning 2002. aastast patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi juhataja.

1998. aastast on Väli Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo peaekspert, samuti sotsiaalministeeriumi patoloogia eriala komisjoni ning arstiabi kvaliteedi ekspertkomisjoni liige.

Marika Väljalt on ilmunud kaks õpikut arsti- ning õigusteaduskonna üliõpilastele. Ta on osalenud kohtuekspertiisiseaduse ja teiste eeskirjade väljatöötamisel.

Pait Teesalu valiti oftalmoloogia professori kohale

TÜ nõukogu valis oftalmoloogia professori kohale Pait Teesalu (sünd 1965).

1991 lõpetas Teesalu arstiteaduskonna ravi osakonna, 1993 kliinilise ordinatuuri Moskva silma mikrokirurgia instituudis, 1998 sai doktorikraadi Oulu Ülikoolis.

Pait Teesalu on kõrgema kategooria oftalmoloog ja alates 1999. aastast silmakliiniku juhataja. 2000. aasta jaanuarist ka TÜ dotsent.

Teesalu peamine uurimisvaldkond on glaukoomi diagnostika, läätse ja sarvkesta patoloogia. Tal on oluline panus oftalmoloogia arengukava väljatöötamisel Eestis aastani 2015. Teesalu on ka Eesti esindaja Euroopa Oftalmoloogide Ühingus, ta on Euroopa Katarakti ja Refraktiivse Kirurgia Ühingu liige.

100 000. Tartu elanik on tudeng

19. detsembril registreerus Tartu linna 100 000. elanikuna Eesti rahvastikuregistris Soome kodanik Sanna-Liina Suominen.

Sanna-Liina Suominen õpib ülikoolis viiendal kursusel stomatoloogiat.

Linn kinkis talle Aura veekeskuse kuldkaardi.

ÕNNITLEME

Dots Eve Tomson 60

8. jaanuaril oli juubel majandusajaloo lektor Eve Tomsonil.

Tema etapid haridusteel seostuvad Tartu Õpetajate Seminari ja Tartu Ülikooliga. 1973 jõudis ta diplomini ajaloo erialal ning 1993 magistrikraadini majandusteaduses.

Tema töine elu ülikoolis algas 1973, esialgu arhivaari ja laborandina, pärast aspirantuuri juba õppejõuna.

On mõistetav, et Eve Tomsoni õpetamis- ja uurimistegevus on kulgenud kahe teaduse piirimail, majandus- ja majandusõpetuste ajaloo valdkonnas. Siiski ei ole ta piirdunud üksnes ajalooürikute uurimisega, vaid uudishimuliku inimesena huvitunud ka aktuaalsetest majandusprobleemidest (eriti põllumajanduspoliitikast) nii meil kui ka raja taga. Tema eriliseks kiindumuseks on olnud Põhjamaad.

Lisaks kirjutamisele kasutab Eve Tomson meeleldi võimalusi ise võõraid maid tundma õppida nii konverentside kaudu kui ka turistina.

Väljaspool tööd on Eve Tomson inimene, kes toob elurõõmu ja elevust igasse seltskonda. Soovime jätkuvat optimismi tudengite harimisel, uusi kirjutisi nii ajaloost kui ka tänapäevast ning positiivse ellusuhtumise kestmist!

Kolleegid majanduspoliitika õppetoolist

ÕNNITLEME

Prof Heiki Lindpere 55

8. jaanuaril tähistas oma 55. sünnipäeva TÜ Õigusinstituudi direktor ja mereõiguse õppetooli erakorraline prof Heiki Lindpere.

Lindpere on tunnustatud rahvusvahelise õiguse spetsialist. Tema sügavam teaduslik huvi on väljendunud mereõiguse valdkonnas. Lindperel on käsil aastane uurimisprojekt Oslo Ülikooli Skandinaavia Kaubandusliku Meresõidu Õiguse Instituudis.

Äsja esitles prof Lindpere oma ulatuslikku uurimistööd "Kaasaegne rahvusvaheline mereõigus".

Lindpere senine elu on andnud talle palju huvitavaid võimalusi eneseteostuseks. Ta on töötanud Eesti Vabariigi välisministeeriumi juriidilise osakonna juhataja, transpordi- ja sideministri asetäitja, Eesti Merelaevanduse peajuristi, teede- ja sideministeeriumi asekantslerina ja teistel vastutusrikastel ametikohtadel.

Kuid samal ajal on prof Lindpere aastakümneid omainimene ka akadeemilises sfääris. Ta on õigusteaduste kandidaat 1984. aastast, töötanud Eesti TA Presiidiumi teadussekretäri ja Õigusinstituudi kui eraülikooli õppetooli juhataja ja rektorina. Alates 1. juulist 2002 on ta direktorina TÜ Õigusinstituudi kaptenisillal.

Kolleegid õigusinstituudist ja õigusteaduskonnast soovivad juubilarile sama sihikindlat kursihoidmist nagu seni!

ÕNNITLEME

Prof Ülo Mander 50

11. jaanuaril jõuab poolsajandi tähiseni loodusgeograafia ja maastikuökoloogia prof Ülo Mander.

Geograafiahuvilise HTG koolipoisi võidule vabariiklikul geograafiaolümpiaadil ja keskkooli lõpetamisele kuldmedaliga järgnesid loogilise jätkuna geograafiaõpingud ülikoolis. Sealt algab huvi maastikuökoloogia vastu.

Lõpetanud *cum laude* ülikooli, saab uurimisteemaks raskemetallide levik maanteede ääres ja edasi laiemalt toitainete liikumine põllumajandusmaastikus seotuna maastiku mitmekesisuse ja maakasutuse struktuuriga. Aastakümneid kestnud uuringud Porijõe valglas on teinud sellest tõenäoliselt maailmas ühe enim uuritud valgla ja Ülo Manderist maailmas tunnustatud maastikuökoloogi. Otsingud toitainete voogude reguleerimiseks ökoloogiliste vahenditega on lisanud tuntuse ka ökotehnoloogina.

Looduskaitseringi vilistlane, laulu-, nalja- ja rännumees, aktiivne õppejõud (1977–1991 EPMÜs ja alates 1991 TÜs), geograafia instituudi juhataja (1992–1998 ning taas alates 2003), Eesti Vabariigi teaduspreemia laureaat (2001), mitme rahvusvahelise teadusajakirja toimetuskolleegiumi liige jätkab noorusliku entusiasmiga oma laiahaardelist tegevust. *Vivat, professor!*

Kolleegid geograafia instituudist ja bioloogia-geograafiateaduskonnast

ÕNNITLEME

75

Heinart Sillastu, emeriitprofessor – 1. jaanuar

65

Karl Karlep, dotsent – 5. jaanuar

60

Lennart Neiman, assistent – 2. jaanuar
Mihkel Steinberg, keemik – 5. jaanuar

55

Ragna Jõesaar, õppekorralduse spetsialist – 2. jaanuar
Ülle Kikas, teadur – 2. jaanuar
Viktor Seeman, vanemteadur – 5. jaanuar
Heiki Lindpere, õigusinstituudi direktor – 8. jaanuar
Anne Iher, pearaamatupidaja asetäitja – 9. jaanuar

45

Lea Pild, lektor – 4. jaanuar

30

Anton Terasmaa, teadur – 6. jaanuar
Rutha Jäger, vanemlaborant – 7. jaanuar
Kätlin Nummert, lektor – 8. jaanuar

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht

STATISTIKAPAKETI SAS KASUTAMINE

IT KOOLITUS TÜ TÖÖTAJATELE

Kursuse maht: 10 tundi arvutiklassis
Lektor: Säde Koskel, matemaatilise statistika lektor (mag)
Koht: J. Liivi 2-003 (keldrikorrusel)
Aeg: N 15., T 20., N 22., T 27., N 29. jaan kl 15.30-17.

Programm:

- SASist üldse. Andmemaatriks ja tunnuste tüübid. Import&Export. DATA-samm, formaat. Alamandmestikud. Teisendused ja funktsioonid.
- SASi moodulid: INSIGHT, ANALYST, ASSIST. Tunnuse iseloomustamine: tabel, graafik, karakteristikud ja nende usaldusvahemikud. Kahe tunnuse risttabel (ehk Pivot Tabel).
- Tunnustevaheline sõltuvus. Korrelatsioonikordajad. Graafid. Regressioonanalüüs: lineaarne ja mittelineaarne regressioon. (Nominaalne argument).
- Keskmiste võrdlemine. Sõltuvad ja sõltumatud tunnused. Testid. Dispersioonanalüüs.
- Kokkuvõtted ja statistika tabelis. Proc TABULATE.

Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 800 kr.

Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.

Info: IT osakond, Riina Reinumägi, 737 5442, riina@ut.ee või www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

education USA

The U.S. Government Affiliated Educational Advising Center

ISEP-programmi konkurss

22. jaanuariks tuleb esitada TÜ bakalaureuseõppe üliõpilastel dokumendid kandideerimiseks semestriks USA ülikoolidesse.
Tingimused ja nõutud dokumendid:

- omapoolne finantseering reisi, viisa ja tervisekindlustuse ($42 kuus) osas ning ühekordne ISEP-programmi registreerimistasu $300;
- TOEFL inglise keele testi tulemus;
- CV;
- põhjendatud avaldus (personal statement);
- tõend õppetulemuste kohta;
- Vähemalt 2. kursuse tudeng TÜs, kandideerida ei saa arstiteaduse, hambaarstiteaduse ja proviisori eriala üliõpilased.

Õppima asutakse 2004/2005. õ-a sügissemestril.
ISEP-programm (International Student Exchange Program, peakontor Washington D.C.s, võimaldab vahendada kaks TÜ üliõpilast 2004/2005. õa sügissemestriks USAsse. ISEP-programmis osalevad 245 kõrgharidust pakkuvat ning akrediteeritud ülikooli ja kolledžit USAs, mille nimekiri on kodulehel www.isep.org. Võimalik on valida kuni 10 eelistust, kuhu on soov õppima asuda.
Info: Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ raamatukogu W. Struve 1-325, avatud E-N 13-16. Tel 7 427243 või merlit@ut.ee.

KAITSMISED

15. jaan kl 14.15 algab Liivi 2-405 **Kandela Õuna** magistriprojekti "Vastsündinu sünnikaalu ennustamine loote korduvate ultraheli mõõtmiste põhjal" kaitsmine rakendusstatistika kutsemagistri kraadi saamiseks. Juhendajad: emeriitprof Ene-Margit Tiit ja projektijuht Helje Kaarma. Oponent: dots Anne-Mai Parring. Info: dots Leiki Loone, tel 737 6406.

16. jaan kl 11.15 algab Iuridicumis Näituse 20-216 magistritööde kaitsmine:
Denis Polman "Liisingu käibemaksuga maksustamine". Juhendajad: *dr iur* dots Irene Kull ja Lasse Lehis. Oponendid: LLM Erki Uustalu ja Marek Herm;
Anno Aedmaa "Efektiivne kommunikatsioon menetlusosaliste õiguste tagajana haldusmenetluses". Juhendaja: prof Kalle Merusk. Oponent: LLM Ivo Pilving.

TEATED

Tartu Ülikooli kammerkoor ootab oma ridadesse uusi lauljaid.
Info: dirigent Triin Koch, tel. 052 71 105.

SPORT

14. jaanuaril kl 16.45 mängivad TÜ spordihoones Peugeot korvpalli meistriliigas Tartu Ülikool/Leibur ja Audentes/Löfbergs Lila ning kl 19 Tartu Ülikool/Rock ja Ehitustööriist/Audentes.

KONTSERT

13. jaan kl 19 esineb TÜ aulas kammerkoor BBC SINGERS (Inglismaa, dirigent Stephen Gleobury.
Kavas Musgrave`i "Rorate Coeli", Sheppardi "Gaude, gaude, gaude Maria", Purcelli "Hear my Prayer", Chilcotti "My Prayer", Britteni "Hymn to St Cecilia", Bachi "Komm Jesu komm" BWV 229, Regeri "O Tod wie bitter bist du" op 110 nr 3, Binghami "Bach's tomb" (maailmaesiettekanne), Tippetti 5 spirituaali tsüklist "A Child of Our Time". Piletid 100 ja 60 kr.

15. jaan kl 19 Vanemuise Kontserdimajas "Elu saksofoniga" – Lembit Saarsalu 55. Esinevad Lembit Saarsalu (saksofonid), Henry Wolking (tromboon, USA), Dave Chisholm (trompet, USA), Kristjan Randalu (klaver), Taavo Remmel (kontrabass), Tanel Ruben (löökpillid), Silvi Vrait (vokaal), Lembit Saarsalu Saksofoniorkester, Vanemuise Sümfooniaorkester. Dirigent Rauno Tikkanen (Soome).
Utahi Ülikooli muusikaprofessor ja helilooja Henry Wolking (USA) osaleb nii tromboonisolisti kui ka heliloojana. Peateosena tuleb ettekandele tema imekaunis kolmeosaline teos "Powell Canyons". Piletid 100 ja 60 kr.

22. jaan kl 19 esinevad TÜ Ajaloo Muuseumis Marius Järvi (tšello) ja Mihkel Järvi (klaver).
Kavas Franck, Šostakovitš.
Sibeliuse-nim Akadeemia üliõpilased Marius ja Mihkel Järvi on mõlemad solistina esinenud paljudes Euroopa maades, võitnud konkursiauhindu Eestis, Soomes ja välismaal.
Piletid 60 ja 40 kr.

28. jaan kl 19 Tartu Raekojas "Flöödi kuningriik II – 19. sajandi kuldne flöödimuusika". Esinevad Teele Jõks (sopran), Neeme Punder (flööt), Heli Eespere (viola), Aare Tammesalu (tšello), Tiit Peterson (kitarr).
Kavas Schubert, Giuliani, Chopin. Piletid 60 ja 40 kr.

29. jaan kl 19 Vanemuise Kontserdimajas Bachi Missa h-moll. Esitavad segakoor Latvija, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Dita Kalnina (sopran, Läti), Mikael Bellini (kontratenor, Rootsi), Algirdas Janutas (tenor, Leedu) ja Juha Kotilainen (bass, Soome). Dirigent Andres Mustonen.
Piletid 80 ja 50 kr.

ÖÖRAAMATUKOGU JAANUARIS

Ööraamatukogu on jaanuaris lahti 5.-8., 12.-15., 19.-22. ja 26.-29. kl 9-24.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 16. jaanuar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 2 (2161) www.ut.ee/ajaleht

Riigi teaduspreemiate kandidaadid kinnitatud

Riigi teaduspreemiate komisjon kinnitas 2004. aasta teaduspreemiate kandidaadid, sh kõik Tartu Ülikooli poolt esitatud kandidaadid.

300 000 krooni suurustele kahele elutööpreemiale kinnitati kandidaatideks kaheksa tuntud Eesti teadlast, kellest on Tartu Ülikoolist Lembit Allikmets, Raimund Hagelberg, Sulev Vahtre ja Ülo Lepik.

Vabariigi teaduspreemia kandidaatideks eelneva nelja aasta jooksul avaldatud parimate teadustööde eest kinnitati Tartu Ülikoolist täppisteadustes prof Mati Kilp, emeriitprof Nikolai Kristoffel ja dots Teet Örd ning vanemteadur Viktor Palm (jun), keemia-molekulaarbioloogias van-teadur Tanel Tenson ja van-teadur Indrek Renge, geo-ja bioteadustes dr Evald Ojaveer (kollektiivi juht), prof Toomas Saat ja Ervin Pihu (EPMÜ van-teadur), arsti-teaduses prof Ants Peetsalu (kollektiivi juht), med-dr Jaan Soplepmann, med-dr Toomas Sillakivi ja med-dr Margot Peetsalu ning prof Eero Vasar, sotsiaalteadustes dots Raul Eamets, prof Aaro Toomela, dots Eiki Berg ning humanitaarteadustes prof Mati Laur.

Preemiad otsustab vabariigi valitsus veebruaris ning need antakse kätte Eesti Vabariigi aastapäeval 24. veebruaril.

Leonhard Lapin ülikooli ajaloo muuseumis. JAAK NILSON

Lapin esitles raamatut

Eile esitles Leonhard Lapin ajaloo muuseumis oma raamatut «Avangard».

Raamat sisaldab ülikooli 2001. aasta vabade kunstide professori Leonhard Lapini loengutekste, mis on illustreeritud rohkete fotodega.

«Akadeemiline keskkond sobis vanale avangardistile imehästi,» kirjutas Leo Lapin UTs pärast loengute lõppemist. Ta lootis ülikooliga meediva koostöö jätku ka raamatu üllitamisel, mis nüüd teoks sai.

Kunstnik ja arhitekt Leonhard Lapin pidas Tartu Ülikoolis 14 loengut, millest kaks olid *workshop*'id teemal «Tühjus ja ruum». Loengute peateema oli «Eesti XX sajandi kunsti- ja arhitektuuriavangardi päritolu ning pärand».

Raamatu andis välja TÜ Kirjastus.

Lugupeetud kolleegid, armsad sõbrad!

Tänan teid kõiki mulle osutatud tähelepanu, heade soovide ja südamlike kingituste eest.

Teie Jaak Aaviksoo
Tartu Ülikooli rektor

Mul on hea meel teile teatada, et üleskutse toetada minu tähtpäevast ajendatult ülikooli peahoone – Eesti akadeemilise hariduse sümboli – maist kestmist ja seeläbi kindlustada ka ülikooli vaimset tulevikku, on igati vilja kandnud.

Selleks avatud ülikooli arvelduskontole 10022036217000 oli kolmapäeva õhtuks laekunud 46 650 krooni, korjanduskarbis oli 21 132 krooni, lisaks lubadused 225 000 krooni lisamiseks. Olen otsustanud omalt poolt lisada nendele korjanduse seemnetele oma jaanuarikuu palga. Saagu selle ettevõtmise eesmärgiks peahoone vajumise lõplik peatamine ning ülikooli ajaloolise hoonestu renoveerimise avalik algatus. Loodame lähinädalail üllitada väikese trükise peahoone mineviku, oleviku ja tulevikust ning tuleviku kindlustamiseks vajamineva kohta.

Olgu võimalikele toetajaile teadmiseks, et annetused ülikoolile on tulumaksuvabad (vastava õiendi väljastab rahandusosakond) ning kõigile järelemõtlemiseks ülikooli vaimse toe targad sõnad:

Kui raha vette viskad, jäävad veele ringid;
Kui ausa raha ülikooli õnneks kingid,
Sust endast ja Su rahast mälestus ei haju,
Sest Ülikool, Su Ülikool ei enam vaju!

Koostööst Tartu Ülikooliga on huvitatud paljud välisteadlased, riigijuhid jt. UT ARHIIV/MONTAAŽ

Ülikoolis luuakse välissuhete osakond

Varje Sootak

Teadusprorektor prof Ain Heinaru sõnul ei ole uue osakonna loomine ja sellest tulenevad muudatused teistes osakondades tingitud lihtsalt mitte uute prorektorite muutmissoovist, vaid eelkõige ülikooli arengukavast.

Arengukava tegevuskava *generalia* osas on märgitud, et ülikooli rahvusvahelistumise tegevusprogrammi realiseerimiseks on vaja luua osakond välissuhtluse edendamiseks. «Ei ole vist ühtki ülikooli, kus poleks välissuhtluse osakonda.

Meil tegelevad sellega praegu mõned inimesed eraldi osakondades – välisüliõpilastalitus õppe- ja üliõpilasosakonnas, välissuhetetalitus teadus- ja arendusosakonnas, rahvusvahelise kootöö juht jne,» selgitas Heinaru.

Kolm talitust

Välissuhtlusega tegelevad ülikoolis praktiliselt kõik ning Heinaru sõnul ei saa sise- ja välissuhtlust eraldi käsitada. «Kui on vaja aga näiteks kogu välissuhtluse kohta informatsiooni kokku saada, siis selgub, et üheski kohas ei jõuta sellega inimeste vähesuse tõttu süstemaatiliselt tegelda. Seni ei ole ka neid eesmärke nii selgelt püstitatud.

Praegu võtab töötajail palju aega igapäevatöö ja väliskülalistega tegelemine ning sisuliste küsimuste jaoks jääb vähe aega.

Väliskülaliste jaoks peaks olema eraldi talitus,« ütles teadusprorektor.

Välissuhete osakonna loomise ühe väga olulise põhjusena tõi ta esile ka Eesti Euroopa Liitu astumise: «Me ei kujuta veel hästi ette, kui palju uusi töölõike see pärast 1. maid kaasa toob. Vaatamata sellele suureneb meil niigi tunduvalt osavõtt Euroopa Liidu programmidest».

Välissuhete osakonnas on kavas luua kolm talitust. Esimene tegeleb 6. raamprogrammi, Erasmuse ja ELi teiste programmidega, teine osakond rahvusvahelise võrgustiku ja kahepoolse koostööga (koostöölepingud jmt).

Kolmanda talituse ülesandeks on rahvusvahelised suhted, informatsioon, turundus (messid, võõrkeelsete õppekavade kokkulepped jmt).

Teadusprorektor toonitas seoses osakondade ümberkorraldustega, et välissuhtluse ja tehnoloogilise arendustegevuse paremaks sisuliseks tegevuseks ning analüüsimiseks on tarvis kindlasti rohkem inimesi.

Asutatav välissuhete osakond jääb teadusprorektori tegevusvaldkonda.

Ülikool vajab rahvusvahelistumise tegevusprogrammi täitmiseks välisuhete osakonda.

Lähiajal kuulutatakse välja välissuhete osakonna juhataja konkurss.

Samuti kuulutatakse välja teadus- ja arendusosakonna juhataja konkurss, sest praegune juhataja Karin Jaanson asub teadusprorektori abi kohale.

Konkursid

Prorektor Heinaru sõnul muutub oluliselt ka prorektori abi senine funktsioon, see muutub rohkem sisuliste küsimustega tegelemiseks.

Teadus- ja arendusosakonnast viiakse intellektuaalse omandi kaitse ja kommertsialiseerimistegevus tehnoloogiainstituuti ning praegusest teadusprorektori abist Reet Adamsoost saab instituudi intellektuaalomandi spetsialist.

Samal ajal korraldatakse ka konkurss õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja kohale. «Kuna õppe- ja üliõpilasosakonna eesotsas on Ülle Hendrikson töötanud juhataja kohusetäitjana, siis korraldatakse ka sellele kohale konkurss,» märkis rektor Jaak Aaviksoo teadaandes ülikooli liikmeskonnale.

Rohkem sisulist tööd

Rektoraat peab oluliseks leida nendele ametikohtadele arvestatava akadeemilise kogemusega inimesed ning seeläbi tugevdada osakondade analüütilist töövõimet. «Nende ülikooli arengu jaoks oluliste ametikohtade täitmise kaudu suudame anda olulise impulsi, et hiljuti vastuvõetud arengukava ellu viia,» märgitakse teadaandes.

«Seni on need osakonnad töötanud rohkem rektoraadi vajadusi arvestades ning side teaduskondade ja instituutidega on jäänud nõrgaks. Järelikult peab teadus- ja arendus- ning õppe- ja üliõpilasosakonnast ning uuest välissuhete osakonnast olema suur kasu ka teaduskondadele ja instituutidele,» rõhutas Ain Heinaru.

Prorektor Heinaru lisas, et edaspidi võib niisuguseid ümberkorraldusi ülikooli keskse struktuuri optimeerimiseks ning arengukava elluviimiseks veelgi tulla.

Eesmärk on veebruari lõpuks muudatused ellu viia ja osakonnad uutmoodi tööle rakendada.

TÄNA LEHES

Intervjuu
JBSi toimetaja Andres Kasekampiga
LK 3

Arheoloogid arendavad koostööd
LK 2

Probleem eksamiaegadega
LK 2

Näitus «Õpetajate tuba» Y-galeriis
LK 3

UUDISED

Ajakirja Akadeemia kaastööauhinnad

23. jaanuaril annab ajakirja Akadeemia toimetus Tartu Kirjanduse Majas kätte 2003. aasta kaastööauhinnad.

Ajakirja toimetus ja kolleegium valib teist aastat järjest möödunud aastal ilmunud artiklite seast parimad. Peatoimetaja Toomas Kiho sõnul antakse seekord välja neli artiklipreemiat, üks igast osakonnast, ning üks tõlkepreemia. Peale selle tunnustatakse veel kaht kaastööd igast osakonnast.

2003. aasta laureaadid on Külli Keerus (*Universalia*), Jüri Allik ja Endel Tulving (*Humaniora*), Rein Taagepera (*Socialia*) ning Kalju Eerme (*Naturalia*), tõlkepreemia antakse Andres Raudsepale.

Puksoo päev

23. jaanuaril tähistab TÜ Raamatukogu oma kauaaegse direktori ja raamatuloolase Friedrich Puksoo 114. sünniaastat ettekandepäevaga «Raamatu aeg».

Raamatukogu üld- ja arendusosakonna referendi Malle Ermeli sõnul tehakse ettekandepäeval teatavaks ka TÜ Raamatukogu ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu iga-aastase F. Puksoo auhinna saaja parima raamatuloo, raamatuteaduse, raamatukogunduse ja bibliograafiaalase töö autorile.

Ettekandepäev algab kell 12 raamatukogu konverentsisaalis.

Kõik huvilised on oodatud.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas kasutad ööraamatukogu?

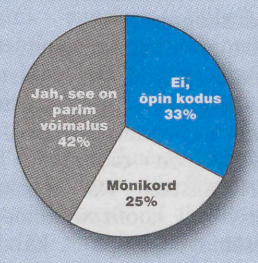

Vastajaid: 168

Uus küsimus:
Millist eksamivormi eelistad?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Botaanikaaial oli ilus jõulukaunistus

Botaanikaaed sai linna jõulukaunistuste konkursil asutuste hulgas kolmanda koha.

Botaanikaaia direktori Heiki Tamme sõnul illumineeriti jõuludeks palmihoone suur esifassaad kolme erivärvilise prožektoriga ning peatselt valmiva külastus-koolituskeskuse esisein seitsme põrandavalgustiga. Paigaldatud illuminatsioon tekitas klaasseintele omapärase värvi- ja varjumängu.

Jõulukaunistuste konkurssi korraldati linnavalitsuse pressiesindaja Villar Rääski sõnul juba kuuendat korda.

Võitjate autasustamine toimub 27. jaanuaril kl 10 Raekoja saalis.

Raamatuillustratsioonide näitus

TÜ Raamatukogu II ja III korrusel on jaanuari lõpuni avatud näitus «Eesti lasteraamatu illustratsioon viimastel aastatel».

Raamatukogu avalikkussuhete spetsialisti Andrus Allikvee sõnul oli näitus Eesti ekspositsiooni osa 3.-30. novembrini 2003 toimunud esimesel rahvusvahelisel Tallinna illustratsioonide triennaalil. Triennaal oli mõeldud Läänemereäärsete riikide raamatuillustraatoritele.

Vt virtuaalkataloogi Eesti Rahvusraamatukogu koduleheküljelt (www.nlib.ee) märksõna «e-näitused» alt.

Loodushuvilised õpilased ülikoolis

16. jaanuaril tutvusid Kagu-Eesti keskkonnaalasest uurimistööde konkursist osa võtnud õpilased ja nende juhendajad ülikooliga.

Külastati AHHAA teaduskeskust, zooloogiamuuseumi ja botaanikaaeda.

Konkursi korraldasid MTÜ Haanja looduspargi nõukoda ja TÜ Võrumaa esindus.

Töid saab vaadata: www.archimedes.ee/noorteadlased.

Eve Kikas valiti professori kohale

TÜ nõukogu valis alus- ja alghariduse professoriks Eve Kikase (sünd 1955).

1978 lõpetas Eve Kikas teoreetilise füüsika eriala, 1989 omandas BA psühholoogias, 1997 doktorikraadi sotsiaalteaduskonnas.

Eve Kikase teadustöö keskne teema on mõistete omandamise mehhanismid erinevatel vanuseastmetel.

Kikas on töötanud TÜs 1991. aastast. Tal on olnud juhtiv roll koolipsühholoogia kutsemagistriõppe käivitamises (1998) ja läbiviimises. Samuti on Kikas alates 2002. aastast Eesti käitumis- ja terviseteaduste tippkeskuse arengu- ja koolipsühholoogia rühma juht.

TÜ arheoloogid arendavad koostööd 1.

Kuidas Tartu Ülikooli arheoloogia õppejõud ja üliõpilased rahvusvahelise koostööni jõudsid

Valter Lang
arheoloogiaprofessor

Pooleteise aasta eest algatatud mitteformaalsed arheoloogiaseminarid panid aluse laiemale koostööle välismaa kolleegidega.

Alguses ei olnud midagi, isegi mitte arheoloogia õppetooli. 1950 likvideeritud õppetool taastati uuenevas ülikoolis alles 1992, korraline professor valiti 1999. Samast aastast hakati uuel tasemel õpetama arheoloogia teooriat ja metodoloogiat, mis vähehaaval külvas teoreetilise mõtlemise pisikut nii üliõpilastesse kui ka üle hulga aja esimestesse magistrantidesse ja doktorantidesse.

Arheoloogiaseminarid

Oluline samm astuti 2002. a kevadel, kui alustati arheoloogiaseminaridega, mis kavandati algusest peale erilisena vähemalt kahes mõttes.

Esiteks pidid seminarid koondama kõiki arheolooge ja arheoloogiahuvilisi, kes ülikooliga seotud, so esimese kursuse tudengist teadurite ja õppejõududeni.

Teiseks pidid need olema otsast lõpuni mitteformaalsed, st osalemise eest ainepunkte või muid linnukesi ette ei nähtud. Sest arheoloogiaga tegelemine peab olema huvitav ja mõnus, aga mitte kohustus!

Võimalik, et mainitud põhimõtted ongi taganud edu: osavõtt üks-kaks korda kuus toimuvatest seminaridest on olnud peaaegu alati maksimumilähedane ning ettekannetele järgnenud diskussioonid elavad.

Ettekanded on olnud mitmepalgelised, kuid oma kindel osa – vähemalt diskussioonides – on ikka kuulunud teooriaküsimuste lahkamisele. Üliõpilaste ja kraadiõppurite ettekanded on olnud enamasti nende valmimisjärgus töödest, mille arutelul saavad oma abistavat mõtet pakkuda kõik kolleegid.

7 magistrandi projekt

Teooria õpetus ja seminarid hakkasid peagi uusi harusid kasvatama. Nii tekkis seitsme magistrandi projekt, kus analüüsiti kuut aastail 2000–2002 Eestis ilmunud monograafiat (neli neist kaitsti doktoriväitekirjana).

Ühtlasi vaagiti kogu Eesti arheoloogia hetkeseisu. Projekti väljundiks sai ulatuslik artikkel Eesti Arheoloogia Ajakirja eelmise aasta 1. numbris.

Kevadkool ajaloolastega

Järgmine samm oli kevadkool koos ajaloolastega 2003. a märtsis Taevaskojas. On ju ajalugu arheoloogia üks lähemaid sõsarteadusi, pealegi oleme organisatsiooniliselt liidetud ühte osakonda. Kevadkooli «Objektiivsed allikad? Subjektiivne tõlgendus?» valmistasid ette arheoloogia ja ajaloo magistrandid.

Ettekannetes ja aruteludes keskenduti mõlema teadussuuna teooria ja metodoloogia ühisuste ja erisuste küsimustele. Järgmine kevadkool on märtsis, kuhu seekord lisanduvad keeleuurijad.

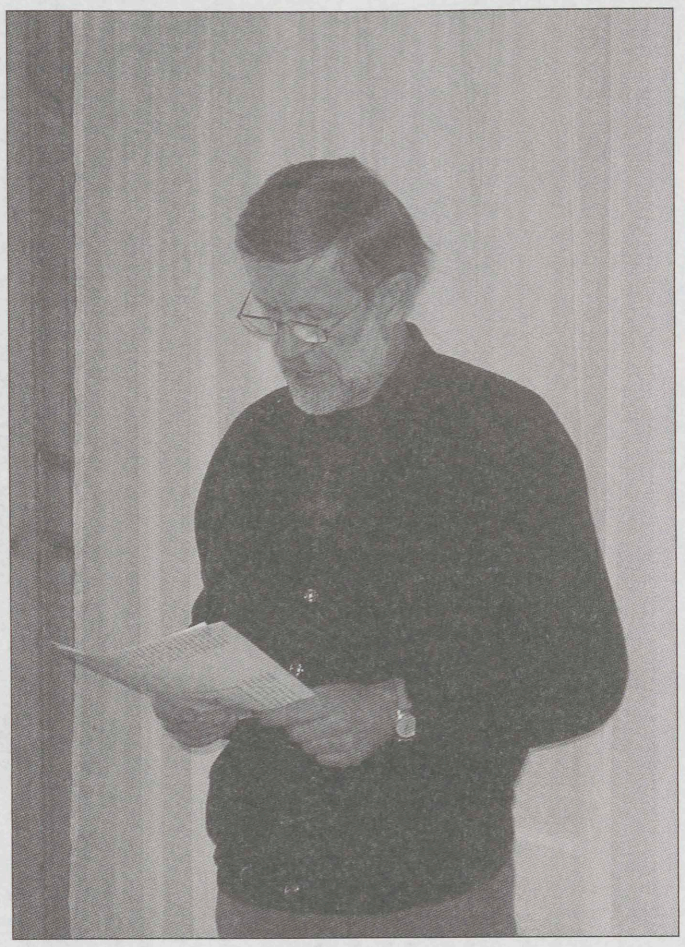

Balti arheoloogia esimesel seminaril pidas ettekande ka Läti Ülikooli professor Andrejs Vasks. AIVAR KRIISKA

VALTER LANG

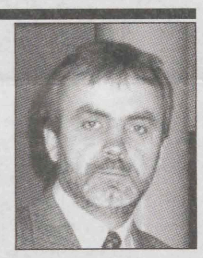

Meie arheoloogiaseminarid on andnud Tartu Ülikooli üliõpilastele ja kraadiõppureile uusi kogemusi ning väitlusoskusi.

Balti arheoloogia seminar

Ülikooli raamid hakkasid kitsaks jääma ning pilgud pöördusid väljapoole, Lätti ja Leetu. Kontaktid sealsete arheoloogidega on viimastel aastatel, pärast vahepealset mõõnaaega tihenenud.

Meil on ühisprojekt Vilniuse Ülikooli ja Kretinga muuseumiga fossiilsete põldude uurimiseks Lääne-Leedus, vastastikku on käidud loengukursusi pidamas ja konverentsidel.

Ühise teooriaseminari korraldamist ajendas soov hoogustada uute tõlgendus- ja käsitlusviiside levikut ka Läti ja Leedu arheoloogias, mille tulemused on meile ju lausa eluliselt vajalikud. Idee leidis naabrite juures toetust.

Eelmise aasta oktoobris toimunud Balti arheoloogia esimene seminar otsustati pühendada arheoloogidele nõnda oluliste mõistete nagu kultuur ja materiaalne kultuur analüüsile. Seminari esimesel päeval Taevaskojas peeti 14 ettekannet. Teine päev pühendati tutvumisele Lõuna-Eesti muististega ning tulevikuplaanidele. Ettekanded avaldatakse kogumikuna.

Ühisseminar soomlastega

Soome kolleegidega on meie kontaktid olnud läbi aegade tihedad, kuid need on enamasti hõlmanud oma erialal töötavaid arheolooge.

Tudengite ja kraadiõppurite tasandil on senine koostöö olnud tagasihoidlikum. Edendamaks tulevaste arheoloogide kontakte, otsustasime novembris korraldada mõlema maa kraadiõppurite ühisseminari Tartus.

Teemaks olid arheoloogia suundumused mõlemal pool Soome lahte. Helsingi Ülikoolist saabus 10 osavõtjat, Turust üks, rõõmustavalt suur oli taas Eesti tudengite huvi. Peeti 10 ettekannet, mis hõlmasid arheoloogiat kiviajast keskajani ning Kesk-Soomest Itaaliani.

Kesk-Euroopasse ja itta

Viimase sügise kaks rahvusvahelist seminari, millest üks oli suunatud koostööle lõunaga, teine põhjaga, olid omas liinis esimesed üritused, mis vähemalt korraldajate vaimusilmas võiksid algatada pikaajalisi ja tulemusrikkaid traditsioone.

Arheoloogia õppetooli ja kabineti pilgud on pööratud ka läände ja kaugemale Kesk-Euroopasse, samuti itta.

Nii näiteks on augustis meie õppetooli korraldada Sokratese programmi kuuluv intensiivkursus, millest võtavad osa kraadiõppurid kaheksast Põhja- ja Kesk-Euroopa ülikoolist. Samuti oleme ühinenud Põhja-Euroopa arheoloogia doktorikooli projektiga.

Kõiki neid ettevõtmisi oleks raske ette kujutada meie seminarideta, kust on saadud kogemusi ja väitlusoskust.

Järgmises UTs lähemalt välitöödest.

Eesti Majandusteaduste Selts tegi avalduse

Ele Reiljan
majandusteaduskonna doktorant,
EMSi juhatuse liige

Eesti Majandusteaduse Selts (EMS) võttis Narva-Jõesuus 9.-11. jaanuarini toimunud aastaseminaril vastu linnaregioonipõhist regionaalhaldust ja -poliitikat puudutava avalduse.

Taliseminari keskne teema oli regionaalne areng. TÜ, TTÜ, EPMÜ, Eesti Panga, Estonian Business School'i, Audentese Ülikooli, Akadeemia Nord ning TÜ Pärnu ja Narva kolledžite esindajad analüüsisid ka Eesti ülikoolide rahvusvahelistumise võimalusi ja probleeme.

EMS taasasutati 2002. aastal eesmärgiga hoogustada kõrgkoolide, uurimisasutuste ning ettevõtete koostööd. Seltsi president on TÜ majandusteaduskonna dekaan prof Jüri Sepp.

Eesti Majandusteaduse Seltsi avaldus

Eesti Majandusteaduse Selts leiab, et Eesti vajab linnaregioonipõhist regionaalhaldust ja -poliitikat.

1. Eesti regionaalselt tasakaalustatud areng nõuab teaduslikult põhjendatud regionaalhaldust ja -poliitikat.

2. Regionaalhalduse ja -poliitika edasist arengut on otstarbekas korraldada linnaregioonipõhiselt.

3. Linnaregioonideks on majanduse integreerunud toimealad – linnad koos oma sotsiaalmajandusliku tagamaaga.

4. Eelnevaga on vastuolus kohalike omavalitsusüksuste kapseldumine ning loomulike arenguvõrgustike ja koostöö eiramine.

Hädas eksamiaegadega

Aija Sakova

Toimetusse on jõudnud mitme üliõpilase mure eksamiplaanide kehva kättesaadavuse üle.

Olgugi et õppeinfosüsteemis on olemas paralleelselt tunniplaanidele ka eksamiplaanide link, ei sisesta enamik õppetoole ning instituute sinna oma eksamiplaane.

Eksamiajad määratakse ja kooskõlastatakse üliõpilasesindajaga ning avalikustatakse õppekorralduseeskirja järgi üldjuhul juba semestri alguses. Seega peaks ideaaljuhul üliõpilasel olema piisavalt aega, et panna kokku endale sobilik eksamiplaan.

Kui üliõpilane käib loengutes või seminarides kohal, siis ei tohiks tal eksamiaegade teadasaamisega probleemi tekkida. Siiski on ka üliõpilasi, kes on kas akadeemilisel puhkusel või on ainet, milles nad eksamit sooritada tahavad, juba eelmisel aastal kuulanud.

Aasta aega akadeemilisel puhusel olnud tundmatuks jääda sooviv tudengineiu ütles toimetusele, et tema küsis eksamiaja dekanaadist, kuna veebis eksamiplaani ei olnud: «Helistasin dekanaati mitu korda, et teada saada eksamiaega, kuna parajasti ise Tartus ei viibinud». Tallinnast Tartusse sõitnud üliõpilane pidi aga tõdema, et eksam algas mitte kl 10, nagu talle öeldud, vaid hoopis kl 8. «Dekanaadile on see väike eksitus, minule maksis aga 100 krooni ning eksami saan alles järgmisel korral teha,» kommenteerib üliõpilane.

Selliste juhtumite vältimiseks aitaks tulevikus ilmselt osakondade, instituutide ja õppetoolide eksamiplaanide õppeinfosüsteemis kättesaadavaks tegemine.

Filosoofiaõpetaja Leo Luks rääkis õpilastega demokraatia õigustamisest. AIRE VAHER

Filosoofiapäev õpilastele

Aire Vaher
filosoofia eriala 4. aasta üliõpilane,
eetikakeskuse referent

8. jaanuaril tutvusid rahvusvahelisele filosoofiapäevale pühendatud UNESCO esseekonkursist osa võtnud kooliõpilased ülikoolis filosoofia õpetamisega.

Päeva avas eetikakeskuse juhataja praktilise filosoofia prof Margit Sutrop. Formaalsele tutvumisele järgnes näidisloeng, mille pidas lektor Eduard Parhomenko.

Teadus-, ajaloo- ja praktilise filosoofia erinevustest kõnelesid üliõpilased Urmas Ivask, Märt Põder ning Indrek Männiste. Sisseastumise kohta oli võimalus küsida tuutor Kadri Gutmanni käest. Päeva lõpetasid intrigeeriv seminar demokraatia vastuolude teemal, mida juhendas filosoofiaõpetaja Leo Luks, ning jalutuskäik ajaloo muuseumisse.

Hoolimata sellest, et enamikus koolides filosoofiat ei õpetata, oli õpilaste huvi filosoofia vastu suur. Auhinda väärinud esseed kirjutati päevakajalistel teemadel: kas vägivald ja terrorism hukutavad demokraatia ning kuidas meedia manipuleerib mõttevabadusega.

«Kuna filosoofiat õpetatakse koolides valikainena, võib filosoofiaõpetaja praegu koostada ise ainekava. Seepärast sõltub väga palju õpetajast. Oli näha, et neil õpilastel, kes siin käisid, olid innukad õpetajad. Kriitiline mõtlemine ja argumenteerimisoskused, mida filosoofia ja eetika pakuvad, on olulised,» tõdes prof Sutrop.

Õpilastele kingiti filosoofiaosakonna üliõpilaste ning õppejõudude poolt välja antud kogumik «Tõtt-öelda».

JBS tutvustab TÜ teadust maailmas

Varje Sootak

Eestisse jõudis rahvusvahelise ajakirja Journal of Baltic Studies (JBS) järjekordne uus number, mida toimetab TÜ politoloogia osakonna dots Andres Kasekamp.

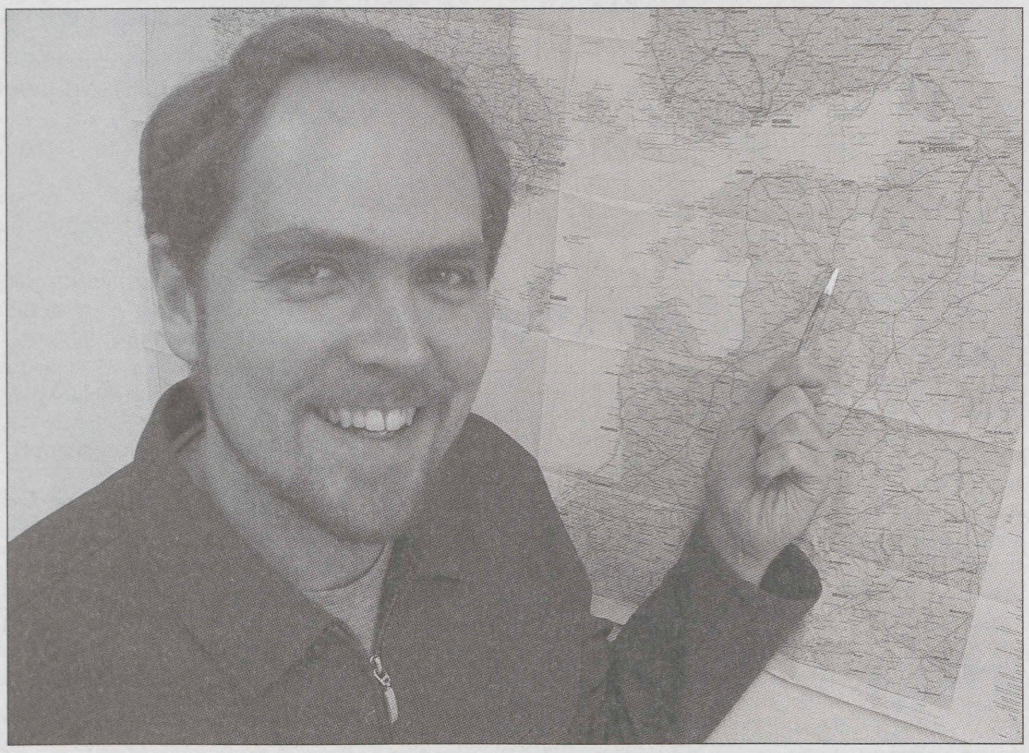

Ajakirja toimetaja Andres Kasekampi eesmärk on hõlmata autorite ja temaatikaga kogu Läänemere regiooni, mitte ainult Eestit, Lätit ja Leedut. RISTO TÄHTINEN/TURUN SANOMAT

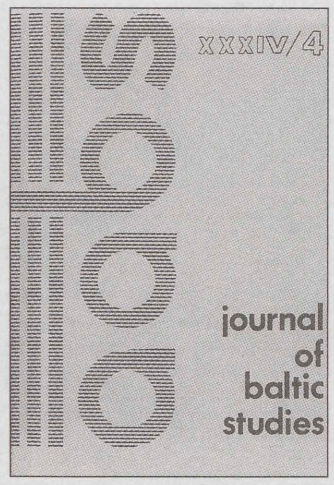

http://www.balticstudies-aabs.lanet.lv/
Ajakirja toimetatakse ja küljendatakse praegu Tartus (küljendaja on politoloogia osakonna doktorant Allan Sikk). Raamatute retsensentide otsimisega tegeleb prof Stefan Troebst Leipzigi Ülikoolist. JBS trükitakse Ameerikas.

Ajakirja anti varem välja Ameerikas. Kuidas selle toimetamine Tartusse sattus?

JBS on AABSi (Association for the Advancement of Baltic Studies – Balti Uuringute Edendamise Ühing) väljaanne. Ühingu asutasid 1968. a USAs Baltimaade probleemidega tegelevad teadlased, sh eestlased. Ajakirja on välja antud roteerumise korras maailma eri paigus, peamiselt Põhja-Ameerikas. AABSi juhtkond jäi Tartus toimunud IV Balti uuringute konverentsiga väga rahule. Nii arvatigi, et ajakirja võiks kaks järgmist aastat Tartus toimetada.

Kaks aastat on täis, aga ajakirja tegemine Tartus jätkub.

Minu ametiaeg sai küll täis, kuid AABSi juhtkond tegi ettepaneku jätkata ja ma nõustusin. Toimetamine on andnud mulle palju väärtuslikke kogemusi ja uusi kolleege.

Mis ajakiri JBS on?

Kord kvartalis ilmuvas väljaandes avaldame ajaloolaste, politoloogide, majandusteadlaste, filoloogide, sotsioloogide jt Baltimaade kohta tehtavaid uurimistöid kogu maailmas.

Püüame arendada Balti regiooni võrdlevat käsitlust, st artikkel peaks käsitlema teemat kogu regiooni ulatuses, mitte ainult ühe riigi näidete varal. Toimetajana olen seadnud eesmärgiks hõlmata kogu Läänemere regiooni, mitte ainult Eestit, Lätit ja Leedut.

Kas JBS kuulub CC ajakirjade hulka?

JBS on interdistsiplinaarne CCs indekseeritav teadusajakiri. Ajakirja refereeritakse niisugustes andmebaasides, nagu Current Contents, Arts&Humanities Citation Index jt.

See peaks kõrgetasemelisi kaastöid tooma?

Toobki. Suurenenud on nii kaastööde koguarv kui ka kvaliteetsete kaastööde arv.

Ka Eestist, Leedust ja Lätist on autoreid juurde tulnud, kuid ka tagasilükatavaid artikleid on rohkem just neist riikidest.

Oleme küllaltki nõudlikud. Igale artiklile otsime vähemalt kaks retsensenti (tavaliselt üks Euroopast ja teine Ameerikast). Mulle pakub kõige suuremat rahuldust, kui suudan leida retsensendi, kelle jaoks käsikiri on põnev ning kes suudab anda autorile väärtuslikke soovitusi.

Kui suur on TÜ teadlaste huvi ajakirja vastu?

Ka meie ülikoolist on kaastöid juurde tulnud. Toimetajana pean tasakaalu hoidma, et Eesti autorid ei hakkaks domineerima. TÜst on ajakirjas avaldatud dots Eiki Bergi, lektor Karsten Brüggemanni, dots Triin Vihalemma jt artikleid.

Retsensioone on kirjutanud dots Eero Medijainen, lektor Vello Pettai jt. Analüüsitud on ka prof Marju Lauristini, Peeter Vihalemma, Rein Ruutsoo jt raamatuid.

Kas on ilmunud ka temaatilisi numbreid?

Näiteks eelmise aasta 3. number oli pühendatud naisuuringutele. Selle koostas Tiina Kirss Toronto Ülikoolist, kes on olnud ka TÜs õppejõuks. Autoriteks olid praegu Torontos õpetav TÜ endine prof Jüri Kivimäe, TÜ doktorant Leena Kurvet-Käosaar jt.

Kas JBSi saab tellida?

Ajakiri laekub AABSi liikmete postkasti. Põhja-Ameerikas on see tavaline, et ühingu liikmed saavad oma väljaande, mujalt seda osta ei saa. Kahjuks on Balti riikides vähe ühingu liikmeid. Kuid ajakirja saavad ka suuremad raamatukogud.

Täisversioon www.ut.ee/ajaleht

KOMMENTAAR

Triin Vihalemm,
ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna dotsent

Olen kirjutanud ajakirjas kahel korral – 1999 ja 2003. Mõlemad artiklid käsitlesid Eesti venekeelset elanikkonda, esimene keele omandamisega seotud küsimusi ja teine kollektiivse identiteedi arenguid.

Hindan ajakirja kui nö tribüüni kõrgelt mitmel põhjusel. See on korralikult indekseeritud, ka mitteformaalselt asjaomastes ringkondades tunnustatud ja teada-tuntud allikas, kust teatud regioonist ja teemade ringist huvitatud (välis)teadlased infot hangivad.

JBS on suhteliselt mitmekesine ka oma koolkondliku haarde poolest. Nt ühel minu artiklil oli kolm retsensenti, kelle personaalsed maailmavaated ja koolkondlik kuuluvus olid tuntavalt erinevad.

Mööndusi sai tehtud kõigi suhtes, samas ma ei tundnud, et minu ideid toimetuse poolt väänama oleks hakatud.

Karsten Brüggemann,
ajaloodoktor, TÜ Narva Kolledži erakorraline lektor

Olen kirjutanud JBSis oma Hamburgi Ülikoolis 1999 kaitstud väitekirja põhjal Vene kodusõjast Eestis ja kindral Judenitši pealetungist Petrogradile 1919. Sellise teema aitas mul leida juhendaja prof Norbert Angermann, kui otsisin Baltimaade ja Vene ajalooga seotud teemat.

JBS annab hea võimaluse avaldada artikleid rahvusvahelises teaduskeeles ingliskeelsele lugejaskonnale. Hindan ajakirja väga interdistsiplinaarsuse pärast. Ootan rohkem retsensioone, kahjuks olen praegu küll ise ühe retsensiooni võlgu.

Tartu Ülikooli Y-galeriis saab vaadata näitust «Õpetajate tuba»

Jaan Elken
maali õppetooli professor,
näituse kuraator

Y-galerii näitus «Õpetajate tuba» on omamoodi aruanne tööandjale, *alma mater*'ile ja neile, kes Eesti kunsti konteksti valdavad.

Näitus on külastajale üllatav tõdemus, samal ajal on see ka niisama representatiivne ja mitmetahuline nagu TÜ kunstide osakonna maalikunsti õppetooli «õpetajate tubagi».

Kunstigaleriisid ei avata Eestis iga päev, tavapärasem on uudis mõne eragalerii sulgemise, likvideerimise, massimaitsele e turujõududele allaandmise (loe: butiigistumise) kohta.

Näiteid pole vaja kaugelt otsida – siinsamas ruumides tegutses ju kunagi särava kuraatori ja isikupärase programmiga Legend-galerii, mitte kaugel sulges ülemöödunud aastal uksed Sebra galerii, Raekoja platsil likvideerus *non-profit* galeriina Rüütli galerii ja asemele tuli vähenõudlikumale maitsele orienteeritud salong.

Tõnis Paberit «Kaks». ERGI PROMMIK

TÜ käitumine sellistes tingimustes kunstitundliku metseenina (aga seda ühe *non-profit* näitusepinna (taas)avamine kahtlemata on) on igati tervitatav, niisamuti nagu linnavalitsuse toetus (mis õigupoolest on ühe omaaegse lubaduse – asutada Tartu linnagalerii – veidi teisenenud realiseerumine).

Jüri Kase (sünd 1949) geomeetrilised abstraktsioonid kuuluvad juba aastaid meie kunsti klassikasse, näitusel sekundeerib 2003 valminud väikeseformaadiline «Valguses ja varjus» Kase suureformaadiliste figuraalsete lahendustega.

Anne Parmasto (sünd 1952) abstraktse ekspressionismi kaanonitele vastavatel värviintensiivsetel maalidel on pinge läbi jõhkrate, erootilise varjundiga plahvatuslike lahenduste kruvitud maksimumini.

Jaan Punga (sünd 1948) 2000. aastal valminud «Maastiku filosoofia» ja «Õine vihm» esindavad näitusel maastikulise alge tõlgitsust meie nüüdiskunstis. Punga on kunstnik, keda 1970-ndatel identifitseeriti hüperrealismi traditsioonilise, nn natuuritruu laadi ortodoksse esindajana.

Stilistika mõttes on ta aastatega jäänudki pendeldama kuhugi hüperrealismi ja seda kustutava *scratsh*'i vahele, maalitehnilise poole pealt on teda alati paelunud eksperimenteerimine faktuuridega.

Kristel Kink (sünd 1968) esindab uut videokunstnike põlvkonda, graafikuharidusega kunstniku «Avamine» uurib läbi anonüümse ja impersonaalse vägagi personaalseid ja märgistatud emotsioone.

Rauno Thomas Mossi (sünd 1977) elegantne salongimotiiv mängib teadlikult *camp*'i ja kitši piirimail, testides sellisena pigem vaataja eelistusi.

Toomas Tõnissoo (sünd 1973) ja Kadri Kangilaski (sünd 1972) esindavad veidi «teistsugust» koolkonda ja mõtlemist Eesti nooremas kunstis, nende neofiguratiivsuses on lillelapselikku sõltumatust, teadlikku kõrvalevaatamist modernistlikust kogemusest. Väga optimistlik seisukoht ja vaatepunkt pragmaatilisele ja asisele Eesti elule.

Tõnis Paberiti (sünd 1952) installatsioonid on suure sotsiaalse mahutavuse ja kõlaga. Tema liivamaalid meenutavad omaaegse *arte povera* käigud, pseudoajaloolised installatsioonid loovad aga «uusi tulevikumälestusi» kitšinäljas väikekodanlusele, mängides osavalt publiku kvaliteediihalusega.

Jaan Elkeni (sünd 1954) autobiograafilist ainest kasutav töödekolmik on sarjast «Mälumäng», maalituna 2004. aastal, on käesolev näitus tööde esmatutvustus. Kunstnik lähtub teesist, et personaalseid mälufaile ei saa alateadvusest kustutada, visuaalset atraktiivsust lisab põlatud nõukogude aja *powerl*'ga regaalide taaskasutamine ja kolikambrist väljatirimine, omamoodi ajaloo *rewriting*.

UUDISED

TÜ võitis õppejõudude turniiri

8. jaanuaril Tallinnas Audenteses peetud Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) aastapäevaturniiri võitis TÜ õppejõudude võistkond.

TÜ õppejõudude ja töötajate võistkonnad viisid endaga kaasa kõige suuremad karikad üldvõidu ja osavõtu aktiivsuse eest.

TÜ mehed ja naised võitsid võrkpalli. Maleturniiri kõige professionaalsem võistkond oli samuti Tartu Ülikoolil, kes viis karika koju tagasi juba kolmandat aastat. Kergejõustiku kolmevõistluses olid parimad Peep Päll (TÜ) ja Kaire Paat (TÜ). TTÜ jäi üldarvestuses II ja Audentese Ülikool III kohale.

EASLi peasekretäri Ants Veetõusme sõnul on kõrgkoolide töötajaskonna ja juhtkonna kaasamine üliõpilassporti eriti tähtis.

TÜ Akadeemiline Spordiklubi tänab ülikooli kõiki osalejaid.

Kaitsti doktoritöö patofüsioloogiast

ÜMPI patofüsioloogia uurimisgrupi teadur Lumme Kadaja kaitses doktoritöö «Mitokondrite funktsiooni regulatsiooni molekulaarsed aspektid oksüdatiivsetes lihasrakkudes» (juhendaja prof Enn Seppet, oponent prof Kent Sahlin Taanist).

Väitekiri käsitleb rakuhingamise regulatsioonimehhanisme aeglastes oksüdatiivsetes lihastes (nt südamelihas) seoses sünnijärgse arengu, geenide ning haigustega.

Dissertatsioon näitab ära uudse tee geenide leidmiseks, mille ekspressiooni iseärasused on ilmselt aluseks rakuhingamise omapärale aeglastes lihastes. Prof Seppeti sõnul võib töö tuua läbimurde raku energiat tootvate ja tarbivate kohtade vaheliste kompleksside e rakusiseste energeetiliste üksuste uurimisel.

Lumme Kadajale anti meditsiinidokori kraad.

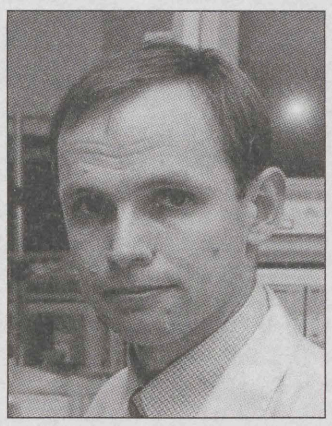

Joel Starkopf valiti professori kohale

TÜ nõukogu valis anestesioloogia ja intensiivravi professori kohale Joel Starkopfi (sünd 1966).

1991 lõpetas Joel Starkopf arstiteaduskonna, 1997 sai meditsiinidoktori kraadi. Starkopf töötab SA TÜ Kliinikumi suurima kliiniku, anestesioloogia ja intensiivravi kliiniku juures alates 1996. aastast, 2001. aastast juhatajana.

Ta on Eesti Anestesioloogide Seltsi esimees ja Euroopa Anestesioloogide Ühingu liige. Ta on olnud ka arstiteaduskonna esindaja sotsiaalministeeriumi tervishoiu kvaliteedi töörühmas.

Joel Starkopf on biokeemia seitsme õppevahendi kaasautor.

ÕNNITLEME

Ene-Lille Jaanson 70

19. jaanuaril tähistab 70. juubelit Ene-Lille Jaanson (kuni 1960 Kitsing), tippsportlane korvpallis ja spordipedagoog, kauaaegne raamatukoguhoidja-bibliograaf ja tunnustatud raamatuloolane.

TÜ kehakultuuriteaduskonnas õppimisest alates (lõpetas 1956) oli ta Edgar Naaritsa kasvandikuna poolteist aastakümmet tippkorvpallis. Meistersportlase kõrgeimad tiitlid on ülemaailmsete noorsoomängude võitja (1957) ja maailmameister (1959).

Teine kõrgharidus saksa filoloogias valmistas ette uuele tööpõllule siirdumise TÜ Raamatukogus. Vana raamatu osakonna juhatajast üleminek pearaamatukoguhoidjaks käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas võimaldas tegelda raamatukogu ajalooliste ja erilaadsete kogude päritolu ja koostisega sisulisemalt. Tööd eripalgelistel teemadel (eksliibriste ja omanikumärkidega köited, geograafilised kaardid, baltisaksa noodid, Tartu vanimate trükikodade ajalugu ja trükitoodang) on avardanud teadmisi ning andnud põhjalikke, faktirohkeid artikleid, ettekandeid ja neli trükist, neist kaks jääva väärtusega bibliograafiat. Peateos «Tartu ülikooli trükikoda 1632-1710. Ajalugu ja trükiste bibliograafia» asetab Jaansoni eesti raamatuteadlaste ja bibliograafide esiritta.

Kümmekond aastat väldanud töö tulemusena täpsustati tõestatult Eesti trükinduse algus aastal 1632, kirjeldati ligi 1400 varatrükist Eesti vanimast trükikojast Tartus ja loodi ulatuslik koopiakogu Eestis puuduvaist. Ühtekokku on see kõrgelt hinnatud baasuuring filoloogidele, ajaloolastele, kultuuriloolastele jt. Jaansoni töid on hinnatud raamatukogunduslikel konkurssidel Fr. Puksoo preemiaga ja bibliograafiakonkursi auhinnaga, 2001 anti talle Tartu Raefondi preemia.

Tunneme rõõmu, et meid seob jätkuvalt tugev kolleegitunne ja et Sa endiselt ei talu midagi poolelijäävat. Trükivalgust peab nägema ka praegu käsilolev uurimus Tartu 19. sajandi trükiajaloost. Soovime õnne ja tugevat tervist!

Kolleegid raamatukogust

ÕNNITLEME

65

Hilme-Aasa Kivimaa, riidehoidja – 21. jaanuar

60

Toomas Ojasalu, haldusjuht – 23. jaanuar

50

Heno Sarv, teadur – 21. jaanuar

45

Virge Anso, FK dekanaadi juhataja – 21. jaanuar

Kristi Kõiv, lektor – 22. jaanuar

40

Raivo Aunap, lektor – 19. jaanuar

Merike Kaseorg, assistent – 21. jaanuar

30

Kersti Kurri, raamatukoguhoidja – 16. jaanuar

Anatoli Vladimirov, instruktor – 20. jaanuar

Võõrkeelsed õppekavad

Ülle Tensing
välisüliõpilastalituse peaspetsialist

Välisüliõpilastalitus ootab 20. veebruariks igalt teaduskonnalt vähemalt ühte võõrkeelse õppekava projekti.

Ülikooli arengukavas on teiseks läbimurdevaldkonnaks rahvusvahelistumine, mille oluliseks meetmeks õppetöös on võõrkeelsed õppekavad ja ka tasemeõppe välisüliõpilaste arvu suurendamine.

Võõrkeelse õppe arendamiseks kuulutame välja võõrkeelsete bakalaureuse- ja magistritaseme õppekavade projektide konkursi. Ülikool eraldab viie parima õppekava käivitamiseks iga õppekava jaoks 100 000 kr. Üliõpilaste vastuvõtt võõrkeelsetele õppekavadele on kavandatud 2005/2006. õa.

Kolmel korral toimunud võõrkeelsete kurusute/moodulite konkurss on ülikoolis kaasa toonud arvestatava hulga välismaalastele suunatud ingliskeelseid kursusi, kuhu on oodatud ka koduüliõpilased. Praegu ulatub võõrkeeles loetavate kursuste arv sajani (va võõrfiloloogide kursused).

Väliskülalisüliõpilased saavad praeguste kursustega oma õppeplaani enamasti täidetud ja nurin võõrkeelsete kursuste nappuse üle on vähenenud.

Võõrkeelsed ainekursused ja moodulid annavad võimaluse tarkust koguda väliskülalisüliõpilastel. Võõrkeelsete õppekavade avamisega suurendame tasemeõppe välisüliõpilaste arvu, mis erinevalt väliskülalisüliõpilaste arvust, ei ole viimastel aastatel suurenenud.

Info: www.ut.ee/oo, sealt link üldinfo > teated.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

21. jaan kl 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi aastakoosolek.
Päevakorras:
1. Seltsi esimehe prof Tiit Rosenbergi ettekanne «Dr Jakob Johnson (1806-1865) – esimene eesti põllumajandusteadlane»,
2.2003. a tegevuse aruanne – abiesimees Heiki Valk,
3. Revisjonikomisjoni aruanne,
4. ÕESi juhatuse valimised,
5. ÕESi 2002. a aastaraamatu esitlus.

TÜ Psühhiaatriakliinik otsib inimesi, kes kannatavad paanikahäire all ja sooviksid osaleda paanikahäire põhjusi uurivas teadusprojektis.
Paanikahäiret iseloomustavad korduvad ootamatult tekkivad ärevushood koos südamekloppimise, õhupuuduse, peapöörituse või teiste kehaliste vaevustega.
Uuringus osalemine koosneb kahest osast – kolmekuulisest raviosast ning sellele järgnevast eksperimentaalsest osast.
Registreerimine ja info: tel (E-R) 731 8721 kl 11-13; Innar.Toru@kliinikum.ee.

TÜ Psühhiaatriakliinik otsib teaduslikus uuringus osalemiseks vabatahtlikke.
Oodatud on terved 18-45 aasta vanused mehed ja naised.
Ka osalejate lähedased sugulased peavad olema psüühiliselt terved.
Uuring sisaldab küsimustike täitmist, ärevuse eksperimentaalset provokatsiooni ja vereproove.
Info ja registreerimine: tööpäevadel kl 11-13 tel 731 8721.

20. jaanuaril kl 17 avatakse Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna kunstide osakonna õpperuumides Lai t 34 maalikunsti eriala üliõpilaste näitus «Avatud ateljee».
Väljapanek jääb avatuks 29. jaanuarini.

KAITSMISED

16. jaanuaril toimub Lossi 3-306 Euroopa kolledži magistritööde kaitsmine:
kl 9.15 Pille Priks «Deliberatiivne demokraatia – kas lahendus Euroopa Liidu demokraatia defitsiidile?» Juhendaja: Piret Ehin, PhD. Oponent: Viljar Veebel, MA;
kl 10 Liina Lubi «Põllumajandussaaduste ja toidukaupade edustamine ja riigiabi sellele Eesti Euroopa Liiduga liitumise valguses.» Juhendaja: Tiiu Ohvril, MA. Oponent: Rena Selliov, MA.

KONTSERT

22. jaan kl 19 esinevad TÜ Ajaloo Muuseumis Marius Järvi (tšello) ja Mihkel Järvi (klaver).
Kavas Franck, Šostakovitš.
Vendade duos mängib nimeka muusikute dünastia noorem põlvkond. Sibeliuse-nim Akadeemia üliõpilased Marius ja Mihkel on mõlemad solistina esinenud paljudes Euroopa maades, võitnud konkursiauhindu Eestis, Soomes ja välismaal.
Piletid 60 ja 40 kr.

28. jaan kl 19 Tartu Raekojas «Flöödi kuningriik II – 19. sajandi kuldne flöödimuusika». Esinevad Teele Jõks (sopran), Neeme Punder (flööt), Heli Eespere (viola), Aare Tammesalu (tšello), Tiit Peterson (kitarr).
Kavas Schubert, Giuliani, Chopin. Piletid 60 ja 40 kr.

29. jaan kl 19 Vanemuise Kontserdimajas Bachi Missa h-moll. Esitavad segakoor Latvija, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Dita Kalnina (sopran, Läti), Mikael Bellini (kontratenor, Rootsi), Algirdas Janutas (tenor, Leedu) ja Juha Kotilainen (bass, Soome). Dirigent Andres Mustonen.
Piletid 80 ja 50 kr.

SPORT

21. jaanuaril kell 19 mängivad Peugeot korvpalli meistriliigas TÜ spordihoones on Tartu Ülikool/Rock ja EBS/Nybit.

NESTI INFOPÄEV

22. jaanuaril kl 10 algab Lossi 3-307 ELi 6. raamprogrammi temaatilises valdkonnas NEST (uued ja esilekerkivad teadussuunad ja tehnoloogiad).

Kava:
- NESTi programmi üldtutvustus ja hetkeolukord – Alejandro MARTIN HOBDEY, Euroopa Komisjoni Teadusdirektoraat;
- Edukas NESTi projekt – Marika Mikelsaar, TÜ mikrobioloogia instituut;
- Eesti osalus NESTi I taotlusvoorus – Hillar Toomiste, SA Archimedes, NESTi valdkonna kontaktisik.

Osavõtt on tasuta.
Info: Madis Saluveer, 737 5516, madis.saluveer@ut.ee.

TÜ filosoofiateaduskonna kunstide osakond ning eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond kuulutavad välja avatud ülikooli kursuse

«Kõne- ja muusikasignaalide analüüs arvutis (programmiga Praat)»

Kursuse maht: 1 AP (6 t loenguid + 10 t praktikume arvutiklassis + 24 t iseseisvat tööd).
Kursuse maksumus: 1355 kr (ülikooli sisekäibega).
Õppejõud: prof Jaan Ross ja eesti ja soome-ugri keeleteaduse magistrant Pärtel Lippus.
Aeg: loengud 13. veebr kl 14-18, 14. veebr kl 10-12, praktikumid 14. veebr kl 12-14, 20. veebr kl 14-18 ja 21. veebr kl 10-14.
Rühma suurus maksimaalselt 10 inimest.
Koht: ph 244.

Programm
- Kõne- ja muusikasignaalide akustiline kirjeldamine.
- Heli salvestamine ja digitaliseerimine (kvantimissagedus, vajalike bittide hulk).
- Lühiülevaade helitoimetusprogrammidest (Adobe Audition jt).
- Heli akustiline analüüs arvutis: formandid, põhitoon (F0 ehk heli kõrgus), kestus, spektrianalüüs (lühi- ja pikaajalised spektrid).
- Analüüsi tulemuste graafiline esitamine (ostsillogramm, spektrogramm, spekter, põhitoonikõver).

Registreerumine FL kunstide osakonnas (tel 737 5669, paldrene@ut.ee, koordinaator Ene Paldre).
Info: Pärtel Lippus, tel 052 68003, partel@murre.ut.ee.

ÖÖRAAMATUKOGU JAANUARIS

Ööraamatukogu on jaanuaris avatud 19.-22. ja 26.-29. kl 9-24.

PÕHJAMAADE MN STIPENDIUMID

Põhjamaade Ministrite Nõukogu kutsub stipendiumiprogrammi «**Nordplus Neighbour**» tutvustusele 21. jaanuaril kl 12
haridus- ja teadusministeeriumi saalis Tartus Munga 18.

Põhjamaade MN stipendiumiprogramm «**Nordplus Neighbour**» võimaldab taotleda toetusi koostööks:
- Põhjamaade kõrgkoolide ja teadusasutuste võrgustikega,
- Põhjamaade üldharidus- ja kutsekoolidega,
- Põhjamaade mittetulundusühingute võrgustikega.

Avalduste esitamise tähtaeg **1. märts.**
Programmi tutvustatakse inglise keeles.
Info ja ja avalduste blanketid Põhjamaade MN esindustest Tallinnas Lai 29, tel 06 27 31 00 ja Tartus Raekoja plats 8, tel 07 423 625, madis@nmr.ee. Vt ka: www.nmr.ee.

ETTEVÕTTE RAHANDUSE OLÜMPIAAD

TTÜ ja PricewaterhouseCoopers (PwC) kutsuvad üliõpilasi ettevõtte rahanduse olümpiaadile TTÜs 14. veebruaril (Tallinnas, Kopli 101) kl 11.

Lahendada tuleb ettevõtte rahanduse (*Corporate Finance*) ülesandeid, mille on koostanud Eesti ülikoolide õppejõud ja konsultandid PricewaterhouseCoopersist. Ülesanded on eesti ja inglise keeles. Lahendamisaega on 4 t. Ülesandeid kontrollivad ja hindavad Enn Listra TTÜst ning PwC Advisorsi ettevõtte rahandusspetsialistid.

PricewaterhouseCoopersi auhinnad:
I koht 10 000, II 6 000, III 3 000 ja IV koht 1 000 kr.
Esimesed neli saavad ka pileti Pärnu finantskonverentsile 29.-30. aprillil.
Võitjad kuulutatakse välja konverentsil.

Registreerimine: PwC portaalis www.pwc.ee. Osavõtuks saab registreerida iga kõrgharidust omandav tudeng olenemata õppevormist (päevane, õhtune, kaugõpe). Osavõtt on tasuta. Registreeruda saab 12. veebruarini.

Kuhu ja kuidas tulla: TTÜ majandusteaduskond Kopli 101 (trammide 1, 2 ja 5 lõpp-peatus).

Info: www.pwc.ee või TTÜ, Enn Listra, elistra@tv.ttu.ee; PwC, Kaire Lehtsaar, tel 614 1800, kaire.lehtsaar@ee.pwc.com

TÜ KEELEKESKUSE KURSUSED

Keelekeskus pakub järgmisi tasulisi inglise keele kursusi:
- Inglise keel keskastmele, õpetaja Tiia Haud (FLKE.01.077/4AP/A) 13. jaan – 1. juuni, T 17-18.30 Tähe 4-352, N 17-18.30 Tähe 4-352. Hind 2000 kr.
- Inglise keele algkursus, õpetaja Inga Koppel (FLKE.01.075/4AP/A) 10. veebr – 18. mai, T 18-19.45 Näituse 2-118, N 18-19.45 Näituse 2-126. Hind 2000 kr.

Info: Kersti Reinson, tel 737 5357, kerstire@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOL

TÜ võtab haridusteaduskonda õppekava arenduskeskusesse asenduskohale tööle

õppekava spetsialisti,

kelle ülesanne on üldhariduskooli õppekava arendamise koordineerimine alushariduse ja keelte valdkondades.
Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus,
- pedagoogilise töö kogemus,
- hea võõrkeel(t)e oskus,
- hea arvutioskus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele ja elulookirjeldus hiljemalt **26. jaanuaril** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee; ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 737 5145.

TÜ võtab õppe- ja üliõpilasosakonda asenduskohale tööle

üliõpilastalituse spetsialisti,

kelle ülesanne on üliõpilastega seonduva dokumentatsiooni (korraldused, tõendid, diplomid, diplomi lisad) vormistamine ja korrashoid.
Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus,
- hea inglise keele oskus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele ja elulookirjeldus hiljemalt **23. jaanuaril** e-postiga või paberkandjal õppe- ja üliõpilasosakonda (ylle.hendrikson@ut.ee; ruum 118, Ülikooli 18, 50090 Tartu). Info: tel 737 5623.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 23. jaanuar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 3 (2162) www.ut.ee/ajaleht

Eksamihinne tulevikus teada ÕISist

Aija Sakova

Üliõpilastel tuleb hakata hoolikalt meeles pidama oma matriklinumbrit, sest õppe- ja üliõpilasosakonna soovitusel eksamitulemusi enamikus teaduskondades enam nimeliselt ei avaldata.

Filosoofiateaduskonna ÕISi koordinaatori Eda Pärnpuu sõnul on eksamitulemuste avalikustamine aktuaalne püsinud juba eelmisest õppeaastast alates seoses isikuandmete kaitse seaduse uuendatud versiooni jõustumise ning andmekaitseinspektsiooni eri seisukohtadega.

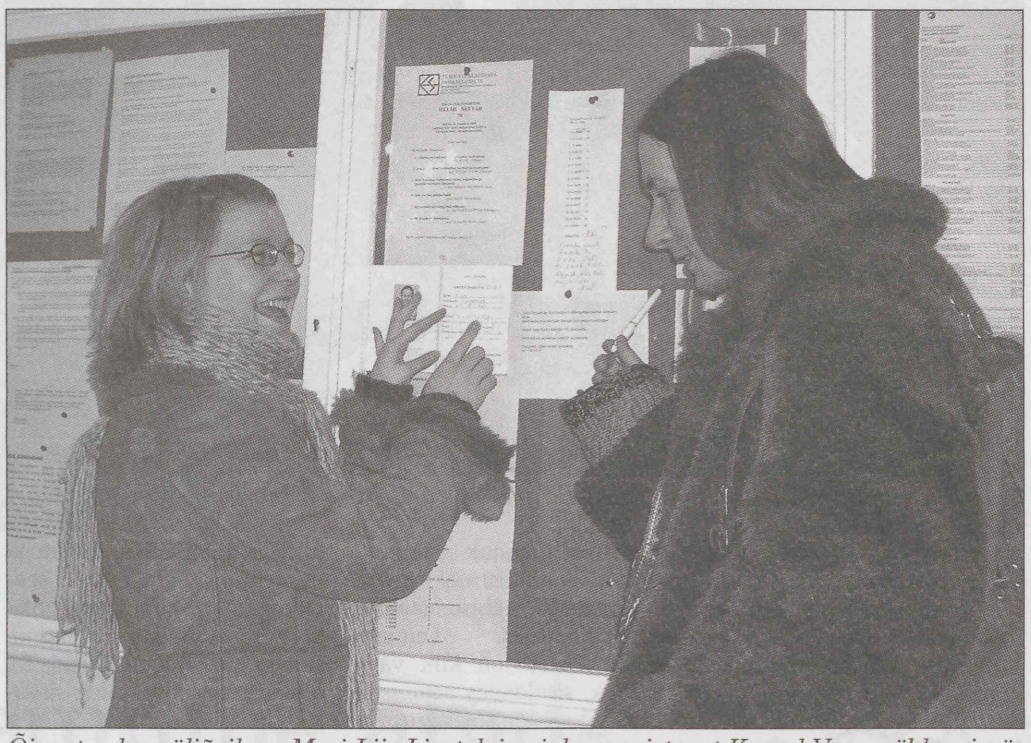

Õigusteaduse üliõpilane Mari-Liis Lipstok ja ajaloomagistrant Kaarel Vanamölder ei näe eksamitulemuste nimelises avalikustamises midagi halba. VARJE SOOTAK

Internetist või stendilt

Praegu TÜ õppekorralduseeskiri eksamitulemuste avalikustamiseks üht kindlat viisi ette ei näe. Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja kt Ülle Hendrikson ütles, et edaspidi nähakse üliõpilaste ühe põhilise teavitusvahendina ÕISi.

Teaduskonniti on üliõpilaste teavitamine ülikoolis praegu väga erinev. Dekanaadijuhatajate info põhjal eelistavad näiteks arsti-, haridus- ja bioloogia-geograafiateaduskond riputada eksamitulemused stendile. Esimene praktiseerib ka võimalust, kus hinnete nimekiri on sekretäri käes, kes edastab infot küsijale, viimased kaks teaduskonda saadavad tulemused erialalistidesse.

E-posti teel võib tulemusi teada saada kehakultuurining füüsika-keemiateaduskonnas. ÕISi kasutamine levib eksamitulemuste avalikustamise kanalina rohkem usu-, haridus-, kehakultuuri- ja sotsiaalteaduskonnas.

Kasutatakse ka muid veebikanaleid: ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas on sotsiaalteaduskonna õppekorralduse spetsialisti Tuuli Murasovi sõnul levinud õppeainete kodulehed, kuhu sisenetakse kasutajatunnuse- ga. «Matemaatika-informaatikateaduskonnas kasutatakse meelsasti veebipõhise õppekeskkonna WebCT võimalusi,» ütles dekanaadi juhataja Merle Marandi.

Teaduskonniti erinevused

Et ülikoolis jäika regulatsiooni eksamitulemuste korrektse avalikustamise kohta pole, siis püüab iga teaduskond lähtuda oma vajadusest ning eripärast.

Üldiselt püütakse enamikus teaduskondades mitte avalikustada eksamitulemusi nimeliselt, vaid matriklinumbri järgi, et vältida vastuolu isikuandmete kaitse seadusega.

Näiteks bioloogia-geograafiateaduskonnas kasutatakse dekanaadi juhataja Virve Kääriku sõnul tulemuste teatavaks tegemiseks ka eksamitööde spetsiaalset nummerdamist.

Mitmes teaduskonnas küsivad üliõpilased tulemusi otse õppejõult või dekanaadist. Kuna üldarvuteid on arstiteaduskonna dekanaadi juhataja Tuuli Ruusi sõnul biomeedikumis vähe, siis on üliõpilastel lihtsam hindeid teada saada stendilt või sekretärilt.

Kuna matemaatika-informaatikateaduskonnas toimub ühel päeval kirjalik eksam ja järgmisel või ülejärgmisel vestlus, kus arvestatakse kodutöid jm, saab Marandi sõnul tudeng sel juhul hinde kohe teada. «See kantakse nii matriklisse kui ka protokolli,» ütles Marandi.

Mitmes teaduskonnas kommenteerivad õppejõud tudengitele eksamitulemusi rohkem. «Niisugusel kokkusaamisel saavad kõik oma hinded teada ja vajaduse korral ka küsimusi esitada,» kommenteerib Pärnpuu.

Delikaatsed isikuandmed

Nii ÕISi kui WebCT keskkonda saab siseneda kasutajatunnuse ning parooliga, seega on sealne info vaid üliõpilasele endale kättesaadav.

Stendilt nähtud matriklinumbri järgi on suure tahtmise korral ilmselt võimalik kindlaks teha, mis on numbri taga seisva inimese nimi. Haridusteaduskonna dekanaadi juhataja Annika Konsapi sõnul tuleb esimeste eksamite-arvestuste puhul mõnikord ette, et ehmunud õppur helistab murelikult dekanaati ja uurib oma õpinguraamatu numbrit, sest on selle unustanud.

Dekanaadijuhatajaid küsitledes on kõikides teaduskondades tunda selgelt suundumust hakata tulevikus eksamitulemusi teatavaks tegema ÕISi kaudu. Nii kõrvaldatakse ka isikuandmete kaitsega seonduv probleem. Kui tulemusi näeb vaid tudeng ise, siis kaob ka vajadus küsida, kas eksamitulemused kuuluvad isikuandmete hulka või mitte.

Sõbra hinne motiveerib

Füüsika-keemiateaduskonnas domineerib aga õppejõudude hulgas prodekaan Kalev Tarkpea sõnul seisukoht, et kontrolltööde või eksamitulemuste delikaatseteks isikuandmeteks lugemine on liigne.

«Kaaslaste tulemuste teadasaamine peaks aitama tudengil kujundada adekvaatsemat enesehinnangut,» ütles Tarkpea.

Samuti pani ta ette tekitada ÕISis õppejõule võimalus sisestada spetsiaalsesse lahtrisse tudengi nime taha esialgne eksamitulemus, mispeale süsteem saadaks automaatselt tudengile vastava teatega e-kirja.

Kuidas avalikustada eksamitulemusi?

Ülle Hendrikson
õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja kt

Õppe- ja üliõpilasosakond on soovitanud õppejõududel mitte avalikustada üliõpilaste õppetöö tulemusi nimeliselt. Andmete paremaks kaitsmiseks soovitame avalikustada tulemused matriklinumbri järgi, mille põhjal saab tulemuse teada numbri omanik.

Kuna varem ei ole matriklinumbri saladuses hoidmisega spetsiaalselt tegeldud, siis täielikult umbisikuliseks matriklinumber tulemusi ei muuda. Siiski ei ole ka teaduskonnad toetanud mõtet üliõpilaste lisakodeerimisest (lisaks matriklinumbrile veel mingi kood). Edaspidi on vaja matriklinumbrit lihtsalt paremini hoida.

Parim debüütkogu TÜst

Aija Sakova

Olev Olematu luulekogu valiti UNESCO ülemaailmsel debüütluulekogude võistlusel Eestit esindama.

Pseudonüümi Olev Olematu taga peitub TÜ semiootika ja kulturoloogia üliõpilane Mihkel Kaevats (pildil). Eestit esindab tema luulekogu «Ederlezi». Hispaania, prantsuse ja inglise keelde tõlgituna läheb võistlustulle kogu pikim luuletus «Mida teevad noored inimesed, kui kiindumus on kadunud, aga armastus on ikka veel igavene?».

See luuletus on Olematu arvates tema kogust üks võimsamaid. «Ma arvan, et see on hästi tõlgitav, luuletuse aura ei lähe tõlkes kaduma,» kommenteerib Olematu.

UNESCO Eesti Rahvusliku Komisjoni peasekretäri luuletaja Doris Kareva teatel valiti Olematu välja mitme kandidaadi seast.

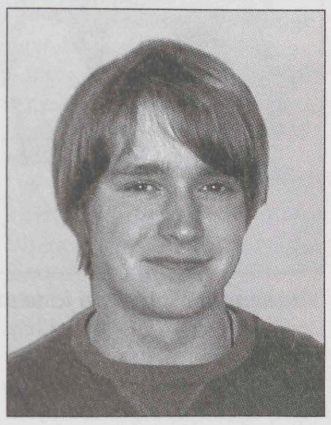

Peapreemia tehakse teatavaks UNESCO peakorteris Pariisis 21. märtsil ülemaailmse luulepäeva üritusel.

Hindajaks on UNESCO ja Struga luulefestivali ühiselt moodustatud rahvusvaheline žürii.

UNESCO ja Struga luulefestivali algatatud rahvusvaheline luulepreemia «Struga sillad» antakse aasta parimale debüütluulekogule.

UT KÜSIB

Kuidas eksamitulemused teada saab?

Marje Lust
keemia
2. aasta
üliõpilane

Kõige levinum moodus on küsida mõni päev pärast eksamit õppejõu käest. Vahel ei ole tööd selleks hetkeks parandatud. Mõnikord osutub ka õppejõu leidmine arvatust keerukamaks. Tihti lepitakse eksamil kokku hinde teadasaamise aeg ja koht.

ÕIS on üldiselt viimane koht, kust hindeid teada võiks saada, ÕISi infot võib oodata nädalaid.

Kõige mugavam ja kiirem viis tulemust teada saada on eksamitööle meiliaadressi lisamine, alternatiiv on saata õppejõule ise e-kiri. Süsteem töötab väga hästi, kui see on eelnevalt õppejõuga kooskõlastatud.

Reigo Reppo
arstiteaduse
3. aasta
üliõpilane

Kirjalike eksamite puhul saame hinded instituudist paar päeva hiljem teada. Hinded on kas kuhugi üles riputatud või siis juba matriklisse kantud, kuna kirjalikel eksamitel peab matrikkel alati kaasas olema.

Viimasel ajal pole aga infostendi enam tehtud, ilmselt andmekaitse seaduse tõttu. See oleks aga küllaltki hea moodus. Mind ei häiri, et hinded kõigile näha on.

Arstiteaduskonnas on ÕISil küllaltki väike tähtsus. Tulemused ilmuvad sinna hilinemisega. ÕISi kasutamine pole meil otstarbekas, see muudab instituudi või kliiniku ja üliõpilase omavahelise suhtlemise keerukamaks.

Maarja Oras
õigusteaduse
1. aasta
üliõpilane

Vaatan eksamitulemusi enamasti Internetist, aga kahjuks ei panda kõiki tulemusi ÕISi, vaid neid tuleb otsida vastavate ainete koduleheküljedelt.

Soovin, et kõik tulemused ilmuksid võimalikult kiiresti ka ÕISi. Veel parem, kui need saadetaks e-postiga, aga seda on ehk liiga palju tahetud.

Hiljuti toimus küsitlus, kus taheti teada, kas üliõpilased soovivad saada eksamitulemusi SMSidena telefonile. See oleks minu jaoks ideaalne variant, sest ma ei ela Tartus ja kodus mul Internetile ligipääsu pole. Nii pean eksamitulemuste nägemiseks linna sõitma. Võimaluse korral telliksin selle teenuse kindlasti.

TÄNA LEHES

Akadeemilne kalender LK 3

Arheoloogide väljakaevamistest LK 2

Mikrobioloogide edukas projekt LK 2

Raamatuannetus Saksamaalt LK 2

UUDISED

Neli professorikandidaati välismaalt

TÜ rahvusvaheliste suhete teooria professori kohale kandideerivad Alexander Astrov (Kesk-Euroopa Ülikool Budapestis), Eiki Berg (TÜ), William Daniel Garst (California Ülikool), Kaido Jaanson (TÜ), Marko Olavi Lehti (Turu Ülikool) ja Richard Sherman (Syracuse`i Ülikool).

Kandidaatide hindamiseks moodustatakse rahvusvaheliselt tunnustatud välisekspertide komisjon.

Professori valib TÜ nõukogu.

TÜ uues arengukavas peetakse väga oluliseks ülikooli rahvusvahelist konkurentsivõimet teaduses ja kõrghariduses.

Avalikud rahvusvahelised konkursid õppejõudude vakantsete kohtade täitmiseks on ülikoolis esmakordsed.

Suursaadikud külastavad ülikooli

26. jaanuaril külastab Tartu linna ja ülikooli Riias resideeruvate suursaadikute delegatsioon.

28-liikmelisse Riias resideeruvate diplomaatide delegatsiooni kuuluvad 13 riigi (sh Eesti) ning Euroopa Liidu Riiga akrediteeritud suursaadikud.

Kell 12.15 kohtuvad külalised nõukogu saalis rektor prof Jaak Aaviksoo ning rektoraadi liikmetega.

Eesti Geenivaramu projekti tutvustab diplomaatidele prof Andres Metspalu.

ONLINE-KÜSITLUS

Millist eksamivormi eelistad?

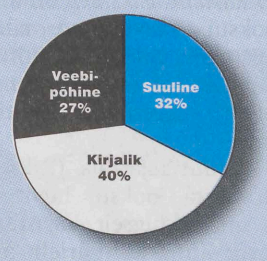

Vastajaid: 74

Uus küsimus:
Mida teed vaheajal?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Tatjanapäev

Täna tähistavad Narva kolledži üliõpilased traditsioonilist vene üliõpilaspüha tatjanapäeva.

Toimub tõrvikurongkäik ja esmakursuslaste pühitsemine tõeliseks üliõpilaseks.

25. jaanuaril 1755, kirikukalendri järgi tatjanapäeval kirjutas Vene keisrinna Jelizaveta II alla Moskva Ülikooli, Vene esimese ülikooli asutamisaktile.

Buss Narva väljub kell 14 peahoone tagant ja saabub Tartusse tagasi öösel pärast peo lõppu.

Info ja registreerimine: Käsper Kivisoo, 056 696 309.

F. Puksoo auhind

Täna kell 12 algab TÜ Raamatukogus kauaaegse direktori Friedrich Puksoo 114. sünniaastapäevale pühendatud ettekandepäev «Raamatu aeg».

F. Puksoo 2004. aasta auhind antakse Anna Valmasele TPÜ Akadeemilisest Raamatukogust monograafia eest «Eestlaste kirjastustegevusest välismaal 1944–2000 I-II.» Valmase monograafia on esimene eestlaste kirjastustegevust võõrsil tervikuna käsitlev uurimus.

Anne Valmas peab ettekande pagulasraamatust Eesti kultuuripildis.

TPÜst esinevad veel Signe Jantson, Marje Aasmets ja Gerli Kangur. Malle Ermel TÜ Raamatukogust peab ettekande Udo Ivaskist.

Näitus Eesti ürgloodusest

Baeri maja (Veski 4) keldris on tööpäevadel kell 11-15 vaadata näitus Eesti ürglooduse raamatu (EÜR ehk geoloogiliste loodusmälestiste register) ligi veerandsada aastat kestnud koostamise käigust.

Geoloogide hiigeltöö algas 1980. aastate algul looduskaitsetegelase ja rändkivide uurija Herbert Viidingu initsiatiivil.

Tööd jätkas karstiuurija Ülo Heinsalu. I etapp lõpetati TTÜ geoloogiadoktori Enn Pirruse juhtimisel.

Näitusel on palju fotosid, artikleid, looduseuurijate töid jm.

EÜR on TTÜ geoloogia instituudi teadurite ühistöö.

Tartu kultuuriaasta nominendid

Linnavalitsus kinnitas Tartu linna kultuuriaasta aunimetuste nominendid.

Aasta kultuurisündmusena kuulub kategooria alla harrastuslik kooslus (loominguline kooslus, kes on aasta jooksul saavutanud silmapaistvaid loomingulisi tulemusi) ka Tartu Üliõpilasteater.

Noore kultuurikandja (kuni 26-aastane isik, kes on aasta jooksul saavutanud silmapaistvaid tulemusi kultuuri alal) üks kolmest nominendist on TÜ magistrant Kristiina Ehin.

Kultuurikajastaja (isik, kes on aasta jooksul huvitavalt ja mitmekülgselt kajastanud Tartu linna kultuurielu meedias) on ka TÜ inglise keele lektor Berk Vaher.

Aunimetuste laureaadid kuulutatakse välja 31. jaanuaril Vanemuise Kontserdimajas.

TÜ arheoloogid arendavad koostööd 2.

Mida ülikooli arheoloogia õppejõud ja üliõpilased väljakaevamistel avastavad?

Valter Lang
arheoloogiaprofessor

Iga-aastased arheoloogilised väljakaevamised on üliõpilastele praktikabaasiks, kus saab omandada iseseisva arheoloogielu kogemusi.

Ülemastme arheoloogiatudengile pakub selline osalus tihti ka koos oma juhendajaga esimese teadusartikli kirjutamise võimaluse.

Peale välitööde tuleb teha sageli ka päästekaevamisi nii linnades (Tartu, Viljandi) kui ka maal (näit Ilmandu fossiilsed põllud Tallinna lähistel). Kevaditi ja sügiseti tehakse maastikuinspektsioone, avastamaks uusi kinnismuistiseid. Talvel püütakse välitööde tulemusi analüüsida ning uurimustesse lülitada.

Sindi-Lodja ja Kivisaare

Meie kiviaja väliuurimistöö (juh Aivar Kriiska) on viimastel aastatel koondunud peamiselt kahte piirkonda.

Pärnu jõe alamjooksul kaevati viimasel suvel Sindi-Lodja III asulakohal. Intensiivsest ja leiurikkast kultuurikihist koguti peamiselt tüüpilise kammkeraamika kultuuri (4100–3500 eKr) kuuluvat leiumaterjali: savinõukilde, tulekivist tööriistu, kivitöötlemise jääke ja loomaluid.

Viimaste hulgas oli võimalik eristada viigerhülge varbalüli-de tükke ja kalade selgroolülisid. Kultuurikihi iseloom, esemete mitmekesisus ja elupaiga suurus toetavad hüpoteesi, et keskneoliitikumis elati aasta ringi kasutusel olnud külades. Lisaks tüüpilisele kammkeraamikale oli ka varasemaid ja hilisemaid leide.

Kivisaare kiviaja asulakohas ja matmispaigas on arheoloogilisi kaevamisi tehtud varemgi. 2003 jätkati välitöid, et lokaliseerida eriaegsete elupaikade ulatus. Kui mesoliitilised asustusjäljed katavad enam kui saja meetri pikkust ala, siis nöörkeraamika kultuuri asulakoht on kõigest mõnekümne meetrise läbimõõduga.

Kaevati põhiliselt mesoliitikumi keskosast (u 8000–7000 eKr) pärinevat asulakohta. Kultuurikihi paksus on märkimisväärne – enam kui pool meetrit. Rikkalik tulekivimaterjal on heaks aluseks selle kompleksi võrdlemisel nii Eesti kui ka naabermaade mesoliitilise ainesega. Muu hulgas kaevati välja inimluude kogum (arvatavasti kiviaegne haud) ning hulk loomaluid.

Tartu ja Helsingi ülikooli arheoloogiatudengid kaevamas Keava linnuses. ANDRES TVAURI

Viljandi

Üks viimaste aastate uurimiskohti on olnud Viljandi (juh Heiki Valk). Peale tööde ordulinnuses on keskendutud ka selle lähiümbrusele. 2000–2001 kaevati Pähklimäel (Kivimäel), mille leiumaterjal lubas arvata, et tegu võib olla 1223. a augustipiiramise aegse heitemasina platvormiga. 2003 kaevati Musumäel.

Ilmnes, et Musumäe ülaosa koosneb peamiselt lähiümbrusest kohale toodud muinasasulakihist, mida on kasutatud algse mäelae kõrgendamiseks. Leiumaterjali poolest on kiht väga rikkalik, sisaldades peamiselt keraamikat mitmesugustest rauaaja perioodidest. Keskaegsete leidude puudumine viitab sellele, et mäe ülaosa on kokku kuhjatud enne 13. saj teist veerandit.

Üks märkimisväärsemaid leide on kokkutassitud pinnase laialivalgumist takistanud puidust tõkked, mis ilmnesid kaevandis tumedate kõdutriipudena. Üllatuseks kujunes samuti mäe täitepinnase alt leitud suurtest kividest vall, mille siseküljel oli intensiivne põlengukiht.

Viljandi ordulinnusel (juh Arvi Haak) avastati kaks seni teadmata keskaegset hoonet. Täpsustus ettekujutus linnuse kujunemisloost: esmakordselt õnnestus uurida 13. saj II poole väga rikkalikku kultuurikihti, leiurohkeks osutusid ka hilisemate sajandite kihid. Olulisemad leiud olid maailmas väga haruldased sinisest klaasist emailmaalingutega peekrite killud, Eestis seni teadmata püramiidjate otstega neljatahulised täringud, samuti luutöötlemisjäägid, 37 keskaegset münti ning arvukad luuesemed. Arheoloogilisi uuringuid tehti ka keskaegse Viljandi linna territooriumil.

Keava

Alates 2001. a on intensiivseid välitöid tehtud Keavas ja selle ümbruses (juh Valter Lang). Kuigi Keavat mainitakse vanades vene kroonikates Tartu järel teise kohana Eestis (1054), ei olnud seda varem arheoloogiliselt uuritud. Nüüd on kaevamisi tehtud kahel linnamäel, kolmel eri asulakohal ning kasetohust ja roigastest ehitatud sooteel.

Osa neist muististest avastati alles viimastel aastatel, nagu ka hulk teisi muistiseid lähiümbruses.

Samuti on esimeste tulemusteni jõutud Keava Verevainu soosse ladestunud õietolmu uurimisel. Nende töödega on varasem teave muistse Lõuna-Harjumaa asustusest, majandusest, ühiskondlikust ja poliitilisest korraldusest mõõtmatult täienenud. Välitööd lõpevad Keavas sel aastal ning tulemused avaldatakse kogumikus.

Siksälä Kirikumägi

Valter Lang

Siksälä Kirkumäel (Misso lähistel) toimunud kaevamiste eesmärk oli kontrollida pärimusteateid mäel olnud kirikust ja seniseid andmeid luuleidude kohta.

Sooviti teada saada, kas kalmistu on pärast naabruses paiknevale Kalmõtõmäele matmise lõppemist 15. saj II poolel üle kandunud Kirikumäele.

Heiki Valgu juhatamisel tehtud 120 m pikkusest tranšeest leiti kokku 14 luustikku. Müntide põhjal pärineb varaseim neist 14. saj I poolest, hiliseim aga 18. saj algusest. Leide oli luustike juures silmapaistvalt vähe – lisaks mõningatele müntidele kolm nuga ja üks rootsiaegne rõngassõlg. Ühe luustiku koljul oli rombikujuline odatorke jälg. Samal koljul võis täheldada kinnikasvanud trepanatsioonijälgi.

Kolmest kohast leiti ka rauaaegseid maa-aluseid põletushaudu. Põlenud luud olid ilma panusteta asetatud kuni poole meetri sügavusse auku. Arvatavasti kuuluvad need matused I aastatuhandesse pKr. See leid aitab lahendada üht kauaaegset mõistatust – rauaaegsete «puuduvate» matuste küsimust, sest I aastatuhande vältel pidi surnuid olema kõikjal Eestis palju rohkem, kui see kajastub nähtavates kalmerajatistes.

Kaevamistel õnnestus lokaliseerida ka pärimusliku kiriku asukoht.

Prof Anne Lill ja Carsten Wilms võtavad karpidest tarvilikke keele- ja kirjandusteaduslikke raamatuid. AIJA SAKOVA

Raamatuannetus klassikalisele filoloogiale

Aija Sakova

20. jaanuaril andis Saksa saatkonna kultuurinõunik Carsten Wilms ülikoolile üle raamatuannetuse.

TÜ klassikalise filoloogia õppetool sai Saksa Teadusuuringute Ühingult ulatusliku, umbes 80 köitest koosneva raamatuannetuse väärtusega 6000 eurot.

Klassikalise filoloogia professori Anne Lille sõnul on koostöö Saksa Teadusuuringute Ühinguga väga oluline: «Ise suudaksime endale lubada võib-olla ainult ühe sellise köite aastas.» Seekordne annetus on klassikalise filoloogia õppetooli jaoks juba neljas.

Saksa saatkonna kultuurinõunik Carsten Wilms väljendas oma heameelt Saksa Teadusuuringute Ühingu ja TÜ klassikalise filoloogia õppetooli vahelise koostöö üle, mille kinnituseks on järjekordne annetus.

Mikrobioloogid biorelvade vastu

Reet Mändar
mikrobioloogia dotsent

Eilsel NESTi infopäeval tutvustasid prof Marika Mikelsaar ja dots Reet Mändar passiivse immuniseerimise rahvusvahelist uurimisprojekti, milles osalevad ka TÜ teadlased.

NESTile (New and Emerging Science and Technology) kandideerimiseks esitatud 175 projektist valis Euroopa Komisjon välja 13. Siia kuulub ka kolmeks aastaks kavandatud uurimus «Passiivse immuunsuse kiire kujundamine bioterrorismi relvade vastu normaalse mikrofloora transformeeritud mikroobide abil».

Paljude mikroobide vastu, mida võidakse potentsiaalselt biorelvadena kasutada, puudub efektiivne ja kiire mõjuga kaitse. Projekti eesmärk ongi välja töötada uudne passiivse immuniseerimise meetod eriliste antikehade abil, mida saaks kiiresti kasutada nii biorelvade kui ka teiste nakkushaiguste korral.

Seni on mõne infektsiooni korral katseliselt antikehi (kaitsekehakesi) manustatud otse haiguskoldesse. Saadud tulemused lubavad loota, et lokaalne passiivne immuniseerimine võiks olla nii profülaktika- kui ka ravimeetod.

Van-teadur Epp Sepp ja teadur Jelena Štšepetova. ERAKOGU

Sellise teraapia jaoks on kavas luua efektiivsete ja ohutute antikehade tootmise ja manustamise meetod. Üks võimalusi on antikehade tootmine inimese normaalse mikrofloora mikroobide – laktobatsillide baasil. Sellistele bakteritele on võimalik geenitehnoloogia meetodite abil lisada võimalike biorelva mikroobide vastaste antikehade tekitamise võime. Kuna need bakterid on võimelised kinnituma limaskestale, aitab see ravimil organismi jääda.

Vajaduse korral saaks niisuguseid antikehi tekitavaid laktobatsille kiiresti manustada suurtele rahvahulkadele – näiteks veevärgi või pudelisse villitud jookide kaudu. Hiljem eritavad laktobatsillid antikehi biorelva bakterite vastu. Sama meetodit saaks kasutada ka teiste haiguse tekitajate vastaste antikehade tootmiseks.

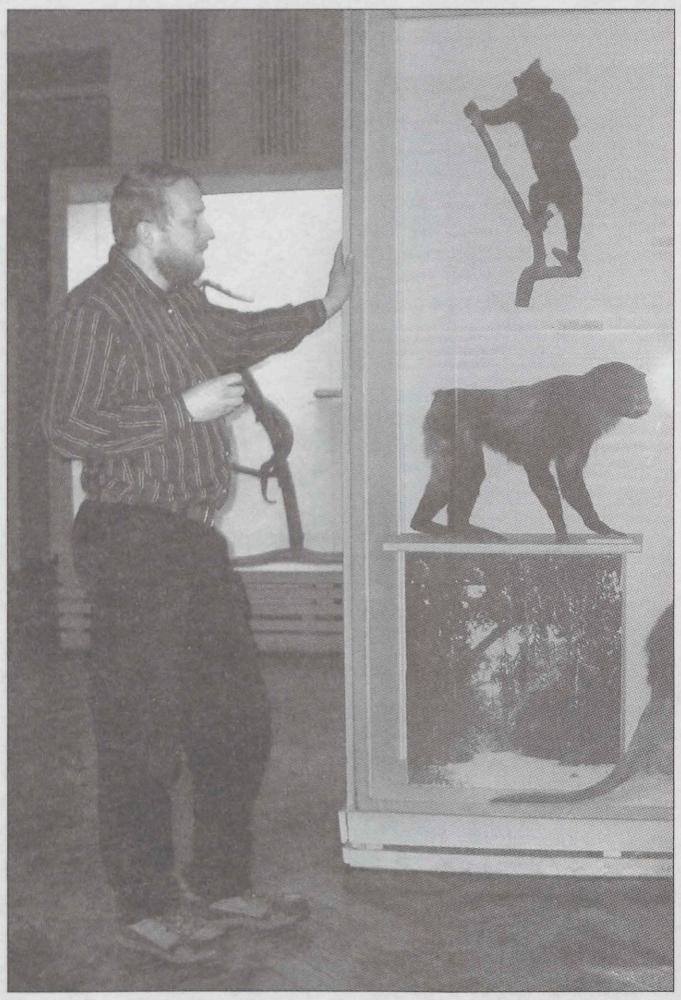

Peavarahoidja Jaan Luigi sõnul on ülikooli zooloogia muuseumis 18 ahviliiki. VARJE SOOTAK

Ülikoolis ahvide jälil

Varje Sootak

Ülikooli zooloogia muuseumi paarkümmend ahvi ei pilguta silmagi sinise puuahvi aasta saabumise puhul.

Zooloogia muuseumi peavarahoidja Jaan Luigi sõnul on vitriinides 18 ahviliigi topiseid. «Liigiliselt ei ole valik eriti rikkalik, kuid esikloomaliste ehk primaatide süteem on üksikute näidete varal esindatud. Midagi siiski leidub alates pisikesest tupaiast, kes näeb rohkem roti moodi välja,» tutvustab Jaan Luig vitriini taga asuvaid väiksemaid loomakesi. Nende hulgas on ka Madagaskari asukad leemurid jt.

Tuntumatest ahviliikidest on muuseumis viis möiraahvi, rohepärdik, mantelpaavian jt, inimahvidest orangutan, šimpans, mustkäsi-gibon, puudub näiteks gorilla.

Ahvid ülikoolis

Priske orangutani topise kohta lausus Luig, et see loomaaiast pärit ahv olevat olnud ülekaaluline eksemplar.

«Ahvide eksponaatide saamine on sõltunud eelkõige loomaaedadest, sest topise saamiseks neid loodusesse püüdma ei minda,» seletas peavarahoidja.

Ahvide uurimisest

Ülikoolis on ahvide uurimisega tegelnud bioloog, praegune Matsalu Looduskaitseala loodusseire spetsialist Alex Lotman. «Omal ajal üritasin ahve uurida nii tõsiselt, kui see nõukogude ajal võimalik oli. Praegu olen sellest aastaid eemal viibinud ja ainus ahv, kellega ma aktiivselt tegemist teen, on meie oma liik, *homo sapiens*,» vastas pärimisele ahvide uurimise kohta Lotman.

Tudengitele inimese põlvnemise ja primaatide süstemaatika loenguid pidades leidis ta muuseumi fondidest loengu tarvis piisavalt koljusid.

«Põhiliselt uurisin ahvide käitumist, peamiselt loomaaia laboritingimustes,» märkis Lotman.

Hiljuti külastas TÜ zooloogia muuseumi Prantsusmaal Rousseon`is eelajaloolise inimese muuseumi rajanud ja varem Soomes töötanud teadlane Eirik Granqvist.

Rousseon` eelajaloolise inimese muuseum asub Lõuna-Prantsusmaal Avignoni kandis, mitte kaugel kuulsast akveduktist Pont-du-Gard.

Inimese põlvnemist saab väga hästi näha ka TÜ geoloogia muuseumis, kus on avatud vastav ekspositsioon.

Haruldane eksemplar

«Nüüdseks on Granqvist muuseumi kohalikule omavalitsusele maha müünud ja tal on aega rohkem ringi rännata.

Ta on suur eelajaloolise fauna spetsialist ja üks väheseid, kes oskab konserveerida igikeltsast leitud mammuteid jt loomi,» rääkis Luig.

Ülikooli zooloogia muuseumi külastades üllatus Granqvist, et siin vitriinis on haruldane, looduses juba väljasurnud mägilõvi topis.

Akadeemiline ahvi-aasta kalender 2004

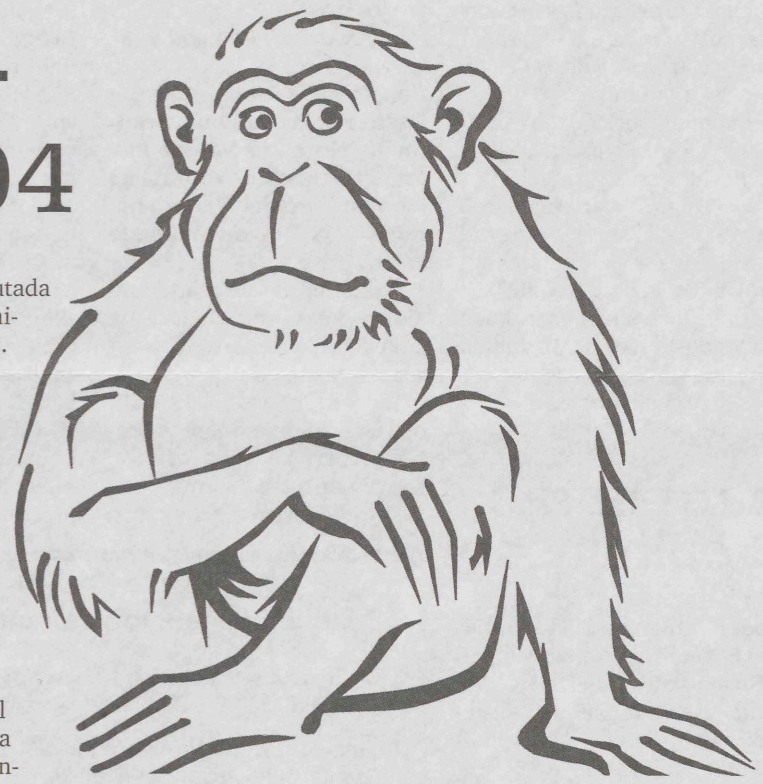

Jaanuar

• Eesti üldsus leiab karistusseadustikus järjekordse lünga – see ei kaitse ainukesi Euroopa ahve, kes elavad Gibraltaril.

• Botaanikaaed külvab kasvuhoonesse geneetiliselt muundatud ubade katsepartii.

• Kultuuriministeerium täiendab ajalehe Sirp nõukogu Tartu Ülikooli filosoofia-, usu-, sotsiaal- ja teiste teaduskondade õppejõududega.

• Õppe- ja üliõpilasosakond teeb kõigile edukalt eksamisessiooni lõpetanutele tulemused teatavaks SMSidena.

Veebruar

• 24. veebruaril toimub Kassitoomel üleülikooliline vastlapäev. Rein Kilk sõidutab vanast kohvikust kohale hernesupikatlad. Põllumajandusülikooli ja TÜ vahelise koostöölepingu raames toob EPMÜ loomaarstiteaduskond vastlapäevale keedetud seajalgu.

Märts

• Lahtiste uste päevadel saavad keskkooli- ja gümnaasiumilõpetajate suurest sissetungist tugevalt kahjustada peahoone uksed. Vabariigi valitsus moodustab peahoone renoveerimiseks erakorralise fondi.

• Peaminister Juhan Partsi kass Miisu langeb Eesti ajakirjanduse loomade esikohalt teiseks. Esikoha haarab zooloogia muuseumisse osade kaupa toodav ja seal kokkupandav ninasarvik Maša.

Aprill

• Üliõpilaste kevadpäevadel korraldatud parima odavaima kodumaise tudengisupi konkursi võidavad bioloogid. Supp koosneb konserveeritud võililledest.

• Diskvalifitseeritakse Wilde`i pubi eriauhinna saanud ristikheinasalat, sest ekspertiis tuvastas tooraine sisseveo Iirimaalt.

• Maalieriala üliõpilased värvivad tuhmivärvi kaarsilla kaared siniseks, punaseks ja kollaseks ning joonistavad alaosasse Kivisilla.

• Teaduskondadepõhisest üliõpilasesinduse valimistest võtab osa rekordiliselt palju valijaid – 51%. Valimas mittekäinutele korraldatakse tasuta ekskursioon ülikooli kartserisse peahoone pööningul.

Mai

• 1. mail, Eesti vastuvõtmisel Euroopa Liitu, avatakse Lyoni ja Tartu vahel ekspress Alma Mater Tartuensis.

• Botaanikaaias eduka katsetuse läbinud geneetiliselt muundatud oad külvatakse Oa tänava krundi paljundus-peenardele. Bioproduktiivsete ubadega hakatakse toitma Tallinna Loomaaias kiirelt siginevaid ahve.

• Eksamisessiooni algul avatakse kell 6 raamatukogus hommikuraamatukogu, kus õppejõud hakkavad ööraamatukogust väljuvatelt üliõpilastelt eksameid vastu võtma.

• Möödub 50 aastat ajakirjanduse õpetamisest Tartu Ülikoolis. Kõik Eesti ajakirjandusväljaanded korraldavad oma ajakirjandushariduseta ajakirjanikele Tartus kiirkursused. Ajakirjanduse *grand old man* Juhan Peegel peab neile loengu ajakirjandus-eetikast.

• Kõigilt Tartu haljasaladelt korjatakse ära võililled. Tudengid konserveerivad talvetoitu.

Juuni

• Peahoone ja Tartu laululava vahele ehitatakse laulusild, mida mööda sammuvad Tartu laulupeole ülikooli koorid.

• Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva 40. aastapäeva kokkutulekul Intsikurmus otsustavad TÜ vilistlased asutada fondi vana anatoomikumi renoveerimiseks. Kui anatoomikum on renoveeritud ja UNESCO kultuuripärandisse kantud, nimetatakse viis eriti suurt annetajat TÜ auliikmeks.

Juuli

• Sisseastumiskatsed on veebipõhised. Ülikooli töötajad nõustavad puhkusel olles sisseastujaid oma sülearvuti ja wifi-ühenduse abil.

• Peahoone ja laululava vahelist silda pikendatakse Tartu vaksalini, kust eriekspressid viivad tudengeid Tallinna üldlaulu ja -tantsupeole ning Riiga üliõpilaslaulupeole Gaudeamus

August

• Narva mnt 27 ühiselamu seinad värviti renoveerimisel triibuliseks, liftiavariide vältimiseks jäeti liftid ehitamata.

September

• 1. septembril, tarkusepäeval kuulutatakse Tartu Eesti esimeseks sügispealinnaks.

• Õigusteaduskonnas avatakse rahva õiglustunde õppetool, mille üks põhiaineid on karistuste karmistamise üldkursus.

• Rebaste esimene õppenädal möödub von Bocki maja remontides.

Oktoober

• 1. oktoobril, rahvusvahelisel muusikapäeval esitlevad Eesti heliloojad Tartu Ülikooli hümni.

• Valmivad füüsika-keemiateaduskonna magistrantide esimesed igiliikurid, millega sõidetakse uues tehnoloogialinnakus kiiresti biomeedikumist tehnoloogiainstituuti, Maarjamõisa haiglasse jm.

November

• Valmib elektrooniline andmebaas «TÜ *personalia*», kuhu on kantud kõik ülikoolis kunagi õppinud ja töötanud isikud.

• TÜ alustas suurt jõulukampaaniat – eksamite arvus on võimalik saada allahindlust, sooritades mitu eksamit korraga.

Detsember

• Eestikeelse ülikooli 85. aastapäevaks kaitses TÜs doktoritöö eelmise aasta 63 asemel 85 doktoranti.

• Raamatukogus avatakse näitus kõigi ülikooli töötajate ja üliõpilaste 2004. aasta jooksul ilmunud trükistest. Kõige paksem raamat on eesti ülikooli 85–aastasest ajaloost, kõige õhem ülikooliteemalistest markidest.

UT KÜSIB

Kas ülikoolis on käsil mõni ahviuurimus?

Raivo Mänd
loomaökoloogia professor

Minu teada otseselt mõnda muud ahvi peale inimese momendil meil ei uurita. Kuna aga inimene kuulub primaatide seltsi ahviliste alamseltsi niisamuti nagu paljud teisedki ahvid, siis võib öelda, et kõik, kes uurivad inimest, on ahviuurijad.

Seega uuritakse meil ahve praktiliselt igas teaduskonnas peale väheste erandite: ilmselt pole ahviuuringud eriti tasemel matemaatika-informaatikateaduskonnas ja füüsika-keemiateaduskonnas.

Kõik ahvid on omavahel väga erinevad, samuti erineb ka inimene teistest ahvidest. See, et inimene vastandab end ülejäänud ahvidele, tuleneb suuresti liigiomasest arrogantsist.

Samuti võiks ju gorilla jagada primaadid kaheks: gorilla ja ahvid (sel juhul kuuluks inimene kahtlemata viimaste hulka).

Inimesele eripärasteks joonteks on kahtlemata niinimetatud kultuuri väga tähtis roll bioloogia kõrval ja erakordselt tugev sotsiaalsus.

UUDISED

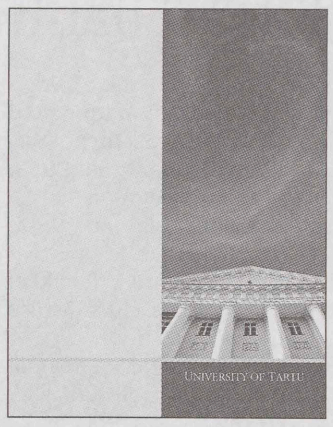

Ilmus ülikooli maineraamat

Ilmus TÜ ingliskeelne maineraamat, mis on eelkõige mõeldud väliskülalistele ning koostööpartneritele, kes tunnevad huvi TÜ tegevuse vastu.

20-leheküljeline ning A4 formaadis raamat on illustreeritud värvifotodega. Maineraamat annab lühiülevaate ülikooli olemusest, arengust ning uutest väljakutsetest.

Raamatu koostas teabetalitus (Illari Lään, Liina Vahemets), kujundas multimeediakeskus (Aide Eendra) ning trükkis TÜ Kirjastus.

Ülikooli struktuuriüksustel on võimalik trükist osta sisekäibe korras üldosakonnast hinnaga 60 kr.

Tellimusi võtab vastu arendusprorektori vastutav sekretär Kristel Joonasson (Kristel.Joonasson@ut.ee, tel 737 5610).

Maineraamatuga saab tutvuda üldosakonna kodulehel: www.ut.ee/yldosakond/teenused/maineraamat.

«Avatud ateljee»

Ülikooli maalikunsti õppetool avas Lai t 34 majas oma üliõpilaste näituse «Avatud ateljee».

See on valik eelmise semestri parimatest töödest.

Kuraatorid on Irina Krivonogova ja Peeter Ora.

Näitus jääb avatuks 29. jaanuarini kl 11-17.

Tartu Ülikooli muinsushoidjad

Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi vilistlasklubi (AMS) 15. aastapäeva puhul ilmus trükist väike raamat «Muinsushoidjad».

AMSi esimehe Tullio Ilometsa sõnul on see vilistlasklubi ajaloole ja tegevusele pühendatud kokkuvõtlik ülevaade. Üllitise koostas Ille Palm, toimetasid Ille Palm ja Tiiu Vihalemm, autorid on mitmed klubi liikmed.

«10. jaanuaril TÜ Raamatukogus toimunud osavõturohkel ning edukalt kulgenud 15. aastapäeva seminaril sai iga osaleja meeneks fotodega illustreeritud 82-leheküljelise raamatukese,» ütles Ilomets. Tullio Ilomets tänab vilistlasklubi nimel kõiki abistajaid, esinejaid ning kaugelt ja lähedalt kokkutulnuid.

Seminari toetasid AS Tartu Kultuurkapital, linnavalitsus ja rektoraat.

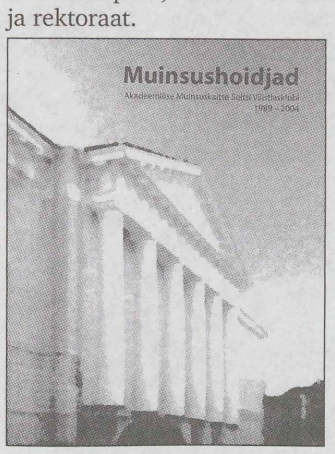

Ajakirja Akadeemia kaastööauhinnad

Ajakirja Akadeemia toimetus ja kolleegium annavad täna kell 17.15 Tartu Kirjanduse Majas kätte 2003. aasta artiklipreemiad.

Universalia alal on aastapreemia laureaat TÜ magistrant Külli Keerus (artikkel «Kuidas suhtuda elu väärtuse teesi?» ajakirjas nr 1).

Humaniora aastapreemia laureaadid on prof Jüri Allik ja TÜ audoktor prof Endel Tulving artikliga «Ajas rändamine ja kronesteesia» (nr 5).

Socialia aastapreemia pälvis emeriirprof Rein Taagepera artikkel «Baltimaades valitsevad hoiakud ja korruptsioon maailma kontekstis» (nr 3).

Naturalia aastapreemia sai füüsikaõppejõud Kalju Eerme «Muutumatu kliima tähendaks ajaloo lõppu» (nr 10).

Esile tõsteti veel mitmeid töid, nende seas TÜ prof Rein Veidemanni (nr 6), emeriitprof Ain-Elmar Kaasiku (nr 12), mag Eduard Parhomenko (nr 10), doktorant Bruno Mölderi (nr 4/6) jt artikleid.

Väitekirjad ilmuvad ka elektrooniliselt

Heiki Epner
TÜ Raamatukogu
tehnoloogiadirektor

Käesolevast aastast on doktori- ja (teadus)magistriväitekirjade puhul kohustuslik need enne kaitsmist ka elektroonilisel kujul avaldada.

- Doktoritöö läheb ülikooli kirjastusse, kus autoriga sõlmitakse töö avaldamiseks leping; elektrooniline versioon saadetakse raamatukogusse.
- Magistrikandidaat toob või saadab oma väitekirja raamatukogusse koos allkirjastatud lepinguga või sõlmib lepingu kohapeal.

Kuhu töö saata ja kuidas lepingut sõlmida, on kirjas ülaltoodud veebilehel.

- Reeglina esitatakse väitekiri ühe PDF-formaadis failina, järgides veebilehel olevaid juhiseid.
- Leping on kohustuslik. Ilma lepinguta tööd avaldada ei saa ega tohi.

Autor vastutab täiel määral selle eest, et on hankinud vajalikud load nende lisade ja osade avaldamiseks, mille autoriõigused kuuluvad teistele isikutele.

Kui mõne osa kohta avaldamisluba ei anta, tuleb sellest kirjastust ja/või raamatukogu informeerida (st vastav märkus lepingusse lisada) ning vastav osa või lisa esitada eraldi failina.

- Lepinguvormi saab veebilehelt ka alla laadida ja juba eelnevalt täita.
- PDF-formaati saab töö salvestada kas ise (vastavad juhendid on ka infotehnoloogia osakonna kodulehel), lasta seda teha raamatukogu paljunduspunktis või tellida mujalt.

Info: www.utlib.ee > Dissertatsioonid > Abiks

Ajaloo muuseum ootab mälestusi ülikooliajast

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Ajaloo muuseum kutsub üles kirja panema mälestusi ja välja otsima vanu fotosid.

Tooge muuseumi konspekte, spikreid, teadetetahvlilt rebitud kuulutusi jm materjali ülikoolielust (auditooriumist säärvanditoani).

Ootame nii pikemaid heietusi kui ka lühikesi mällusööbinud episoode kõigilt – nii üliõpilastelt kui õppejõududelt, ametnikelt, töömeestelt, korteriperenaistelt või lihtsalt tähelepanelikult linnakodanikult.

Mälestuste esitamise vorm on vaba.

Muuseum on huvitatud fotodest, millel on jäädvustatud nii õppetöö kui ühikamelu, nii laupäevakud kui malevaelu. Fotode puhul palume üksikasjalikult ära märkida pildil nähtav: inimesed, koht, aeg. Soovi korral tagastab muuseum fotod.

Muuseumi toodu ei jää fondiruumi seisma, vaid leiab kasutamist nii näitustel kui ka uurimustöödes. Juba kevadel kavatseme ühiselamute ja erakatega seonduvat materjali eksponeerida näitusel. Kes soovib olla näituse koostamisel osaline, kiirustagu!

Kutsume üles haarama sulge või klõbistama arvutiklaviatuuri, sorima fotokarpe ja korrastama pööninguriiuleid!

Info: tel 737 5677, hendrik@ut.ee.

ÕNNITLEME

70

Valli Pastak, raamatukogu valvur – 27. jaanuar

55

Saima Timpmann, teadur – 26. jaanuar

50

Juhan Põldvere, matemaatik-programmeerija – 28. jaanuar

Ljudmila Vedina, lektor, vene keele lektoraadi juhataja – 28. jaanuar

35

Ehtel Taevere, andmebaasi administraator – 23. jaanuar

Tambet Teesalu, vanemteadur – 24. jaanuar

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

28. jaan kl 15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Aive Liigant** doktoritööd «Epidemiology of primary central nervous system tumours in Estonia from 1986 to 1996: Clinical characteristics, incidence, survival and prognostic factors» Kesknärvisüsteemi kasvajate epidemioloogia Eestis 1986–1996: kliinik, haigestumus, elulemus, ja prognoos. Juhendajad: emeriitprof Ain-Elmar Kaasik ja prof Toomas Asser. Oponent: dr Merja Kallio, MD, PhD, Helsingi Ülikooli Haigla.

4. veebr toimuvad kh 430 magistritööde kaitsmised keemia osakonnas:

kl 10 **Eneli Härk** «Heksaamminkoobalt(III)kompleksiooni elektrokeemiline redutseerimine vismuti monokristalli tahkudel.» (The kinetics of electroreduction of hexaamminecobalt (III) cations on electrochemically polished Bi planes). Juhendajad: Rutha Jäger, MSc ja prof Enn Lust. Oponent: Thomas Thomberg, MSc;

kl 10.30 **Aleksander Kuznetsov** «Proteiinkinaas A seostumise kineetiline analüüs peptiidsubstraadi, ATP ja bifunktsionaalse inhibiitoriga». Juhendaja: prof Jaak Järv. Oponent: Aivar Lõokene, PhD, TTÜ Geenitehnoloogia Instituut;

kl 11 **Kristjan Laes**, «Tetrabutüülammooniumjodiidi adsorptsioonikineetika Bi(011) elektroodi tahul». Juhendajad: Mart Väärtnõu, PhD ja prof Enn Lust. Oponent: Heli Kasuk, MSc.

4. veebr kaitsmised germaaniromaani filoloogia osakonnas Paabelis, ruumis 103:

kell 14 kaitseb magistritööd **Lauri Pilter** «Southern Gothic: the Development of the Depiction of Violence and Spiritual Degeneration in the Works of William Faulkner and Cormac McCarthy» (Lõuna gootika: vägivalla ja vaimse mandumise kujutamise areng William Faulkneri ja Cormac McCarthy teostes). Juhendaja: dots Reet Sool, filol-knd. Oponent: prof Jüri Talvet;

kell 15 kaitseb magistriprojekti **Triin Lillelaid** «Börsimetafoorid eesti ja inglise majandusajalehtedes». Juhendaja: lektor Kaja Kährik, MA. Oponent Reeli Torn, MA. Info: Milvi Kaber, tel 737 5228.

10. veebr toimuvad Riia 23–217 magistritööde kaitsmised molekulaar- ja rakubioloogia instituudis:

kl 15.15 **Klaara Kask** «Õpetajate täiendkoolituse mõju õpilaste protsessuaalsete oskuste kujundamisele praktiliste tööde käigus» (The effect of in-service teacher education on students´ process skills through practical work) bioloogia didaktika erialal. Juhendaja: Miia Rannikmäe, PhD. Oponent: TPÜ kasvatusteaduskonna dekaan Priit Reiska, PhD;

kl 16.15 **Tarmo Puurand** «Rekombinatsioonipunktide jaotus inimese 19. ja 22. kromosoomis» (Distribution of recombinationspots in human chromosomes 19 and 22) molekulaardiagnostika erialal. Juhendaja: erakorraline prof Maris Laan, PhD. Oponent: Eesti Biokeskuse v-teadur Toomas Kivisild, PhD.

TEATED

30. jaanuarist 1. veebruarini toimub keemiaringis Tarab Tulku (PhD) filosoofiakursuse seminar *yogacara* filosoofiast.

Info ja registreerimine: www.ida.ee/etks.

Eesti-Tiibeti Kultuuriselts
Tibetoloogia instituut

KONTSERT

28. jaan kl 19 Tartu Raekojas «Flöödi kuningriik II – 19. sajandi kuldne flöödimuusika». Esinevad Teele Jõks (sopran), Neeme Punder (flööt), Heli Eespere (viola), Aare Tammesalu (tšello), Tiit Peterson (kitarr). Kavas Schubert, Giuliani, Chopin. Piletid 60 ja 40 kr.

29. jaan kl 19 Vanemuise Kontserdimajas Bachi Missa h-moll. Esitavad segakoor Latvija, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Dita Kalnina (Läti), Mikael Bellini (Rootsi), Algirdas Janutas (Leedu) ja Juha Kotilainen (Soome). Dirigent Andres Mustonen. Piletid 80 ja 50 kr.

3. veebr kl 12 Vanemuise Kontserdimajas kontsert "Muusika võlumaailm". Laulavad ja tantsivad ETV Lasteekraani muusikastuudio laululapsed. Kunstiline juht Aarne Saluveer, kontserti juhib Raivo Järvi. Paremik eesti ja maailma lastemuusikast läbi aegade – Rodgers, Naissoo, Wunderlich, Ojakäär, Hindpere, Ehala jt. Kõlavad ka Lastelaul 2003 parimad laulud "Maasikamuusika", "Sametise kasukaga mutt", "Politseirock" jt. Pilet 60 ja 30 kr.

Põhjamaade MN uus stipendiumiprogramm

Sirje Üprus
rahvusvahelise koostöö juht

Põhjamaade Ministrite Nõukogu uus stipendiumiprogramm «Nordplus Neighbour» toetab koostöövõrgustike loomist Põhjamaade haridus- ja teadusasutuste vahel.

Programmi eesmärk on aidata kaasa pikaajaliste ja jätkusuutlike koostöövõrgustike arendamisele.

Toetatakse teadlaste, üliõpilaste ning administraatorite vahetust, ühisseminare, konverentse ja koolitusi.

Koostöövõrgustikus peavad osalema vähemalt nelja riigi (kaks Põhjamaade ja kaks Balti riiki või üks Balti riik ja Loode-Venemaa) haridus- ja/või teadusasutused või täiskasvanukoolitusega tegelevad mittetulundusühingud.

Uut programmi tutvustasid haridus- ja teadusministeeriumis Põhjamaade Ministrite Nõukogu nõunik Alf Rasmussen, Norra Teadusnõukogu osakonnajuhataja Elisabeth Johnsen ja nõunik Martin Ewan Jaever ning nõukogu Tartu esinduse nõunik Madis Kanarbik. Külalised käisid ka ülikoolis ja kohtusid teadusprorektor Ain Heinaruga.

Otsuse projektide rahastamise kohta teeb Põhjamaade-Baltimaade-Loode-Venemaa ühine programmikomitee, kes vastutab ka ühise, aastaid 2004-2006 hõlmava tegevusplaani eest.

2004/2005. aasta eelissuunad on hariduse kvaliteedi tagamine, haridusalane koostöö mittetulundusühingutega, Internet ja võrgupõhine teadus- ja arendustegevus, kaugõpe, e-kolledž ning e-kursused, innovatiivsed koolid ja eripedagoogika ning haridus ja karjäär.

Rahastamist on võimalik taotleda viisa-, sõidu- ja majutuskulude ning ruumide ja seadmete üüri katteks, maksimaalne aastane grant on 300 000 Norra kr.

Projekti saab taotleda kuni kolmeks aastaks, igal aastal tuleb esitada aruanne ja uus avaldus.

Projektitaotlusi saab esitada **1. märtsini**.

Avalduse vormid pannakse kodulehele veebruaris.

Vt ka Norra Teadusnõukogu koduelehelt: www.forskningsradet.no/is/ava.

Info: Põhjamaade MN Tartu esindus, nõunik Madis Kanarbik, tel 742 3625, madis@nmr.ee.

STIPENDIUM

Eesti üliõpilaste toetusfondi stipendiumid

Eesti üliõpilaste toetusfond USAs võtab vastu stipendiumi sooviavaldusi 2004/2005. õppeaastaks.

Peamiselt USA eestlaste annetustest ja pärandustest moodustunud sihtkapitali sissetulekust määratakse stipendiumid eesti päritoluga üliõpilaste toetusteks. Paljud pärandajad on toetusfondile teinud ettekirjutisi toetatavate erialade kohta. Stipendiume määratakse arsti-, majandus- ja põllumajandusteaduse üliõpilastele.

Ene Silla fond võimaldab eesti päritoluga üliõpilastel taotleda märkimisväärset toetust õpinguteks eeskätt pedagoogika, võõrkeelte, psühholoogia, filosoofia ja kirjanduse alal. Kandideerida võivad eesti üliõpilased kogu vabas maailmas, asukohamaast olenematult.

Info: Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus (TÜ Raamatukogu, Struve l-325, 50091 Tartu. Avatud E-N 13 –16, www.ut.ee/valismaa/eac);

Estonian Students Fund in USA, Inc., PO Box 3365, Fail River, MA 02722, USA.
www.esfusa.org (pdf fail mahalaadimiseks).

Täidetud ankeedid kõigi vajalike lisadega saata ülaltoodud aadressil USAsse hiljemalt **28. veebruariks**.

Hiljem saabunud või puudulikult täidetud sooviavaldusi arvesse ei võeta. Toetusfondi juhatus soovitab tungivalt kõigil taotlejatel hoolega jälgida sooviavalduste täitmise ja kirjavahetuse juhtnööre. Kogu fondi asjaajamine käib posti teel. Telefoni, faksi, või e-posti vahendusel fondiga suhelda ei saa.

Stipendiaadid selguvad hiliskevadel.

TÖÖPAKKUMINE

SA TÜ Lastekliinik võtab tööle kõrgharidusega füsioterapeudi.

- Soovitav eelnev lastega töötamise kogemus.
- CV ja diplomi koopia saata 26. jaanuariks personaliteenistusse (Puusepa 8, 51014 Tartu) või e-postiga kersti.arend@kliinikum.ee.

Info: tel 742 4281, 052 72 108, 731 8173, tiina.stelmach@kliinikum.ee, www.kliinikum.ee.

SCRIPTA MANENT*

Viimasel ajal kõlab üha kõvemini ambitsioonika keskpärasuse hädakisa – olen põllumajandusteadlane, ilma minule antava rahata jääte nälga; olen energeetik, ilma rohkema rahastamiseta kustuvad kõik teie lambid; olen meedik ja kui raha ei saa, surete kõik kõhutõppe. Hea, et astronoomid ei luba päikest ära kustutada.

JAAK AAVIKSOO «Hästi haritud on ühes paadis» EP 19. JAANUAR

«Mapp sisaldab kõiki kontrolltöid ja teste, mida sa elus selles aines teinud oled, kõiki hindeid, grammatikareegleid, mida kunagi peast oskasid jms. Lähed näiteks Prantsusmaale ja sind kõnetab konnasööja. Kui varem vastasid mök-mök, siis nüüd on sul keelemapp igati abiks. Topid talle nina alla mapi ja ongi jutud räägitud.

LAURI LEESI õpilaste keelemapist «Raha on olemas, hurraa!» ÕL 16. JAANUAR

Tema (Gustav Suits – UT) on selline autor, kes tuleks vabastada sellest Tartu ülikooli fännide kestast; tuleks teda objektiivselt vaadata, nagu Mart Mäger kunagi tegi. Sellest tuli ka palju pahandust. Ma ei ütle, et teda tuleks dekonstrueerida, aga riidest lahti võtta igatahes. Mis nende lipsude taga on? See käib ka Tuglase kohta, muide.

Ma ütleks praegu, õnneliku naeratusega muidugi, et peda on siin juhtimas (pahempoolsusest – UT), Tartu ülikool koperdab seal tagapool. Nemad on kusagil kümme aastat maas. Aga küll nad jõuavad, ega Tartu ka kotti istuma jää.

Jürgen Rooste intervjuust luuletaja ja TPÜ prof Toomas Liiviga «Agent on Moskvas» SIRP, 16. JAANUAR

*UT taasavatud rubriik «Scripta manent» (kirjutatu jääb).

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 30. jaanuar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 4 (2163) www.ut.ee/ajaleht

Triin Koch on aasta noor dirigent

Varje Sootak

«Koor on minu pill, millel mängin,» räägib oma lauljaist meelsasti ülikooli kammerkoori dirigent Triin Koch.

Tema sõnul poleks ta ilma oma tublide lauljateta nii kaugele jõudnud: «Nad innustavad mind ennastki,» ütles Triin Koch.

Eesti Kooriühingu esmakordsed aastapreemiad tõid ühe preemia Tartu Ülikooli. Aasta noore dirigendi aunimetuse pälvis 2001. aastast ülikooli kammerkoori juhatav Triin Koch. Muusikaakadeemia õpingute ajal hakkas ta juhatama TÜ Akadeemilise Naiskoori Tallinna vilistlaskoori.

Aasta koori nominentide hulgas oli ka 1971. aastal asutatud TÜ kammerkoor ise. Kammerkooril oli ainulaadne võimalus esineda kooriühingu aastakontserdil kõrvuti viie kandidaadiga.

Aunimetusega rahalist preemiat ei kaasne, kuid aasta dirigendid sõidavad suvel Breemenis toimuvale kooriolümpiale.

Õnnelikud juhused

Kammerkoori dirigendiks sattumine oli Triin Kochi sõnul puhas juhus. «Ei osanud muusikaakadeemia õpingute ajal Tartu poole selles suhtes vaadatagi. Koor oli minu õpingute lõpetamise ajal dirigendita ja nad olid mind välja peilinud,» rääkis Triin Koch. «Esialgu tundus hullumeelne olevat Tallinnast Tartusse koori juhatamas käia. Tihti tuleb rohkem kui kord nädalas siia sõita. Peale proovide on ka esinemisi.»

Triin Koch peab ülikooli kammerkoori juhtimist enda jaoks väga huvitavaks väljakutseks: «Igal juhul tegin õige otsuse, olen väga rahul».

Tartu Ülikooli kammerkoor 2002. aasta oktoobris oma harjutusruumis. WWW.UT.EE/TYKK

Üks hea asi, mis minuga veel on juhtunud on see, et sattusin Elleri muusikakoolis õppima Vaike Uibopuu käe alla. «Tema on olnud minu väga hea õpetaja. Vaike Uibopuu kaudu sattusin ka tema juhatatavasse ülikooli naiskoori laulma.» TÜ Akadeemilist Naiskoori peab ta enda jaoks üheks tõeliseks kooliks: «See näitas mulle dirigendi töö keerukust, selle häid külgi ja vigu».

Ülikooli naiskoori dirigent Vaike Uibopuu on oma õpilase edu üle väga rõõmus: «Triin on noore eduka dirigendina silma paistnud ja juba ületanud professionaalsuse läve». «Kui muusikakoolis küsisin tema käest, miks ta muusikat õppima tuli, siis ütles Triin, et on kogu aeg tahtnud dirigendiks saada,» jätkas Uibopuu. Uibopuu sõnul on Triin Kochil temperamenti ja elujõudu, mida dirigendil vaja läheb.

«Soovin talle jätkuvalt edu ja loodan teda näha enda järglasena ülikooli naiskoori juhtimas.»

Üliõpilaskooris on fännid

Üliõpilaskooridega pole dirigentidel kerge. Triin Koch räägib, et kui ta kammerkoori juhatama tuli, oli kooris 40 lauljat, praegu mitmesugustel põhjustel 25.

«Paljud koori liikmed lõpetavad ülikooli või lähevad ka mujale õppima,» toob ta esile põhjusi.

«Teeme ühe koosseisuga tublisti tööd, oleme juba midagi saavutanud ja kui siis paar-kolm inimest korraga ära läheb, pole koor enam see, mis ta oli.» Aga see ongi tema sõnul tudengikooride eripära, millega tuleb harjuda ja leppida.

«Lauljad on mul aga tõelised fännid ja isuga asja juures, seda on väga tore tunda ja see innustab mind ennastki,» kiidab ta oma tudengeid.

«Lauljad peavad palju vaba aega ohverdama, kuid tundub, et miski neid seal hoiab. Kui mõni pärast lühikest aega koorist ära kaob, ju ta siis tunneb, et see pole tema jaoks õige koht.»

Selle aasta suvi ei ole pingeline mitte ainult üliõpilaskooridele. Juunis on Tartu üldlaulupidu, juulis Eesti üldlaulupidu. Üliõpilaskoorid sõidavad seejärel kohe Riiga oma laulupeole Gaudeamus.

Eestis toimuvate laulupidude repertuaar on praegu juba käes ning harjutatakse hoolega. Veebruari lõpus toimub esimene ühisproov.

Pingeline suvi

«Meie koori jaoks on aga suur eesmärk esineda hästi aprillis toimuval Eesti kammerkooride festivalil. Nii minu kui ka koori suur väljakutse on ka aprillis toimuv magistrikontsert.» Triin Koch lõpetab tänavu Eesti Muusikaakadeemias magistrantuuri.

Kontserte on teisigi. Üks esinemine on plaanis koos ülikooli akadeemilise naiskooriga. «Huvitav koostöö on olnud Pärnu kammerkoori ja linnaorkestriga, kellega oleme kahel aastal koos esitanud Bachi «Jõuluoratooriumi». Koor on esinenud ka koos TTÜ kammerkooriga.

Kammerkoori repertuaar on dirigendi sõnul mitmekesine. Lauldakse klassikat, suurvorme, kaasaegset loomingut. «Mulle on väga hingelähedaseks saanud vene kirikumuusika, üldse vene vana muusika. Olen suutnud selle pisiku ka koorile süstida. Kahjuks meil palju vene muusikat ei laulda, aga tundub, et nüüd hakatakse mineviku kompleksist üle saama,» kõneleb Triin Koch muusikaeelistustest. Üks lähema aja esinemisi on aga ülikooli aulas Eesti Vabariigi 86. aastapäeva aktusel.

TRIIN KOCH (1975)

1993-1997 H. Elleri Tartu Muusikakooli Vaike Uibopuu dirigeerimisklassi õpilane
1997-2001 Eesti Muusikaakadeemias prof Kuno Arengu kooridirigeerimise eriala üliõpilane
Eesti Muusikaakadeemia magistrantuur Toomas Kapteni klassis.

Professorite alleele tuleb Tartu Ülikooli alguse tähistus

Varje Sootak

Tartu Ülikooli alguskoht saab mõne aasta pärast tähistuse Professorite alleel.

Tartu Linnavolikogu sümboolika, mälestusmärkide ja nimekomisjon tegi ettepaneku algatada konkurss ülikooli alguskoha tähistamiseks.

Linnavolikogu ja komisjoni esimehe prof Aadu Musta sõnul on lähiajal koos ülikooliga kavas konkurss välja kuulutada.

«Tartu Ülikool saab 2007. aastal 375-aastaseks ning siis on plaanis tähistada ülikooli alguse koht Toome nõlval Professorite allee ääres,» ütles Aadu Must.

Seal paiknes Jesuiitide ordu poolt 1583. aastal asutatud *Gymnasium Derpatense* hoone.

Samas hoones alustas 1632. aastal tegevust ka Tartu Ülikool.

Kuhugi Professorite allee algusesse on kavatsus rajada ülikooli algust märkiv tähistus. VARJE SOOTAK

Aadu Must tänab komisjoni nimel ülikooli initsiatiivikaid emeriitprofessoreid Raik-Hiio Mikelsaart ja Helmut Piirimäed, prorektor prof Jaak Kangilaskit, usuteaduskonna nõukogu ja mitmeid teisi, kes Tartu Ülikooli alguse tähistamist on ilmselgelt vajalikuks pidanud.

Tulekul iga-aastane haridusmess Intellektika

13. ja 14. veebruaril toimub AS Tartu Näituste messikeskuses (Kreutzwaldi 60) iga-aastane haridusmess Intellektika.

Tänavused teemad on kõrgharidus ja teadus, tööhõive, kutse ja karjäär, Euroopa Liitu astumine, üld- ja põhiharidus, kutseharidus, täiskasvanuharidus jmt.

Ülikooli pressinõuniku Illari Lääne sõnul osaleb Tartu Ülikool seekordsel haridusmessil Intellektika 2004 ühtse ja tervikliku ekspositsiooniga. «Ülikool annab ka oma iga-aastase panuse messibokside kõrval toimuvasse programmi ja tegevusse loengute, viktoriinide ja esitlustega, samuti meelelahutusliku osaga.»

Info: www.tartunaitused.ee/intellektika/2004

Hillar Palametsale aastapreemia

Homme antakse Vanemuise Kontserdimajas kätte Tartu Kultuurkapitali aastapreemiad.

Kauaaegne ülikooli õppejõud, ajaloolane Hillar Palamets pälvis 50 000-kroonise aastapreemia.

Möödunud aastal ilmus Hillar Palametsa sulest raamat «Lugusid toonasest Tartust», mis annab põgusa ülevaate Emajõelinna pika ajaloo olulisematest sündmustest ja isikutest, tartlaste kunagisest argielust ja olmest varasematest aegadest Teise maailmasõja lõpuni.

Hillar Palamets on aastakümneid tutvustanud raadios Tartut ja tartlasi. Ta on ka toimetanud ülikooli ajalehte.

TÄNA LEHES

Uued e-posti aadressid TÜ-s LK 2

Maaliüliõpilaste näitus LK 3

Kirjanduse festival Tartus LK 3

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna kell 10.15 alanud ülikooli nõukogus muudetakse kunstimuuseumi põhikirja, kavas on vastu võtta korraliste õppejõudude kohtadele kutsumise korra määrus. Samuti on päevakorras võtta vastu otsus Vallikraavi 25 kui ülikooli põhitegevuseks mittevajaliku vara võõrandamise kohta.

Kinnitatakse nõukogu kevadsemestri tööplaan.

Professorikandidaadid

Neli professorit kandideerib täna praegusele ametikohale tagasi.

Eesti ajaloo professoriks kandideerib Eesti ajaloo prof, ajal-knd Tiit Rosenberg, eesti keele (võõrkeelena) professoriks eesti keele (võõrkeelena) prof, filol-knd Birute Klaas, rakendusökoloogia professoriks rakendusökoloogia prof, biol-knd Olevi Kull ja majanduspoliitika professoriks majanduspoliitika prof, majkand Jüri Sepp.

Uuele, Balti poliitika professori ametikohale kandideerivad politoloogia osakonna dots, PhD Andres Kasekamp ja Soome Välispoliitika Instituudi van-teadur , PhD Henri Vogt.

Vabade kunstide professoriks Tiit Pääsuke

Ülikool kutsus 2004. aasta vabade kunstide professoriks Eesti Kunstiakadeemia professori Tiit Pääsukese.

Kunstnik Tiit Pääsuke (sünd 1941) on kunstiakadeemia joonistamise õppetooli juhataja. Ta on lõpetanud Tartu Kunstikooli ja Eesti Riikliku Kunstiinstituudi.

ONLINE-KÜSITLUS

Mida teed vaheajal?

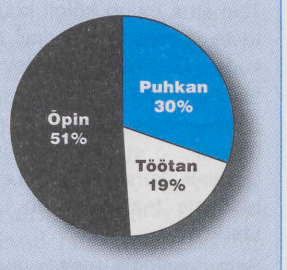

Vastajaid: 135

Uus küsimus:
Kust tahad teada saada eksamitulemusi?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Algavad arvutiteaduse teooriapäevad

Täna algavad Rõuge lähedal Kokel Eesti arvutiteaduse traditsioonilised teooriapäevad.

Ettekannete valdkonnad on keeletehnoloogia, krüptoloogia, algebra ja semantika. TÜst esinevad ettekannetega prof Mati Tombak, dots Ahto Buldas, van-teadur Varmo Vene, lektor Valdis Laan jt.

Välisesinejaks on dr Berry Schoenmakers Eindhovenist.

Esimest korda on kavas interaktiivne seminar mänguteooria algoritmikast Jan Willemsoni juhtimisel.

Teooriapäevadel osalevad TÜ, TTÜ ja Cybernetica ASi, Küberneetika Instituudi, Egeeni jt teadlased.

Info: www.cs.ut.ee/~varmo/tday-koke/.

Doktoritöö kaitses Aive Liigant

28. jaanuaril kaitses närvikliiniku neuroloogia assistent Aive Liigant doktoritööd «Kesknärvisüsteemi kasvajate epidemioloogia Eestis 1986–1996: kliinik, haigestumus, elulemus ja prognoos».

Uurimuse eesmärk oli leida primaarsete kesknärvisüsteemi kasvajatesse haigestumus ning elulemus Eestis ja saadud tulemuste võrdlemine teiste samalaadsete uuringute andmetega.

Uuringu tulemuste võrdlemisel varasemate tulemustega selgus, et statistiliselt oluline haigestumuse suurenemine esines pahaloomuliste ajukasvajate (astrotsütoomi, glioblastoomi ja meningioomi) grupis. Haigestumuse vanuskordaja suurenes kõikides vanusgruppides.

Doktoritööd juhendasid emeriitprof Ain-Elmar Kaasik ja prof Toomas Asser. Oponeeris dr Merja Kallio, PhD Helsingi Ülikooli Haiglast.

Aive Liigantile anti meditsiinidoktori kraad.

Põhjamaade seppade näitus

Täna kell 16 avatakse Eesti Rahva Muuseumis Põhjamaade seppade näitus «Raudtuli».

Oma töödega osaleb üle 30 tegutseva sepa Eestist, Soomest, Norrast, Taanist ja Rootsist, kes tänaseni hoiavad elus sepise kui iidse tarbekunsti traditsiooni.

Kõrvuti kaasaegse kunstipärase formaadi ning tarbesepistega on näha ka sepatööga seotud esemeid Eesti Rahva Muuseumi kogudest.

Huvilistel on täna kell 14.30 võimalik osa võtta näituse raames toimuvast seminarist (Olavi Osara «Sepaõpe Soomes», filmiprogramm).

Näitus jääb avatuks veebruari lõpuni.

UT TEATAB

Toimetus palub kõigil kuulutuste ja reklaami andjail tutvuda UT veebilehel olevate tingimustega.

Juhime tähelepanu, et ka ülikooli struktuuriüksuste tasuliste kursuste ja muude teenuste teatamine on UTs tasuline.

Samuti palume enne kuulutuse või reklaami kujundamist saata tekst ilmtingimata toimetusse, sest kujundatud tekstis me parandusi enam teha ei saa.

Info: www.ut.ee/ajaleht

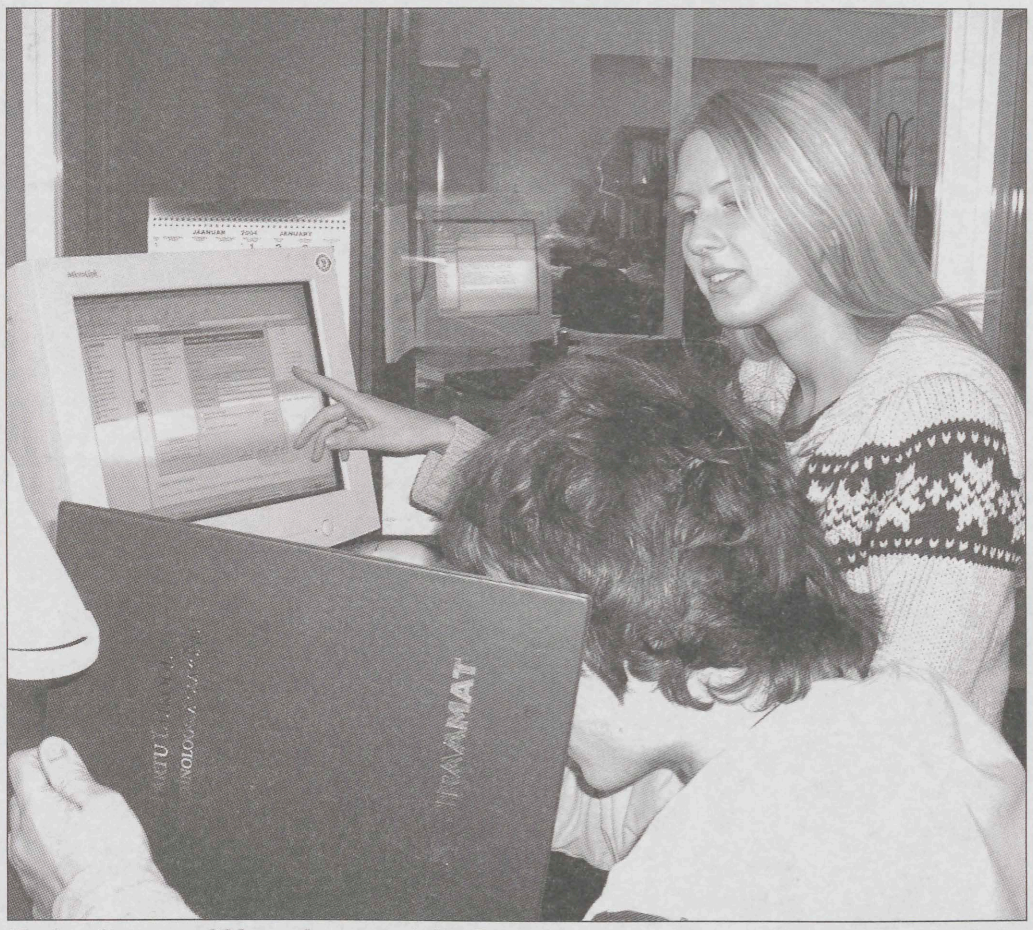

Teabetalituse avalikkussuhete spetsialist Liina Vahemets näitab e-posti programmis, kuhu tuleb saatjaks märkida oma Eesnimi.Perekonnanimi@ut.ee. VARJE SOOTAK

TÜ töötajate e-posti aadresside standard

Vastavalt IT täiendatud standarditele ülikoolis on kohustuslik kasutada alates 1. dets 2003 TÜ veebis, trükistel, visiitkaartidel ja kõikjal mujal ainult standardset e-posti aadressi kujul Eesnimi.Perekonnanimi@ut.ee. Kõigile töötajatele, kellel varem sel kujul aadressi ei olnud, on see nüüd loodud.

TÜ TÖÖTAJA MEILIAADRESS

Eesnimi.Perekonnanimi@ut.ee
Info: teabetalitus, tel 737 5683
või siseinfo@ut.ee.
Tehniline info: IT osakond, tel 737 5442
ja www.ut.ee/21157

@

TÜ töötajate küsimustele vastavad IT osakonna spetsialist Tanel Kindsigo ja üldosakonna spetsialist Leane Morits.

Miks on selline muutus hea?

Ülikooli asjaajamine on nii ühtsem ja korrektsem. Garanteeritakse, et koostööpartneritel ja klientidel on lihtsam ülikooliga suhelda. E-posti aadresside ühtlustamisel peetakse silmas eesmärki hoida ja arendada ülikoolis infotehnoloogilise teenuse kvaliteeti. Standardiseerimine on seotud ka üldiste ülikooli töötajatele pakutavate infotehnoloogiliste teenuste arendamise ja sellealase korralduse parandamisega. Töötajate käsutuses on mitu ülikooli infosüsteemi – õppeinfo-, teadusinfo-, dokumendihalduse jt infosüsteemid, mis kõik hakkavad lähiajal kasutama ühtset kasutajate andmebaasi.

Kas mu e-posti aadress kujul kasutajatunnus@ut.ee (ka @mtk.ut.ee, @jrnl.ut.ee jne) töötab edasi?

Ühtne e-posti aadresside standard kehtib alates 1. dets 2003. Kõik e-posti serverid seadistatakse selle aasta 1. maiks nii, et neist saab välja saata kirju, mille aadressi kuju on standardne. Selleks ajaks tuleb töötajatel ka oma kirjakastide seadistustes märkida saatja aadressiks senise vaikimisi aadressi kasutajanimi@ut.ee (ka @mtk.ut.ee, @jrnl.ut.ee jne) asemele Eesnimi.Perekonnanimi@ut.ee. Seadistamine on üsna lihtne ja selle kohta on info IT osakonna koduleheküljel http://www.ut.ee/21157. Vajaduse korral abistavad kasutajatoe eest vastutavad isikud.

Kas muudatus puudutab mind ka siis, kui olen ülikooli keskset kasutajatunnust ja salasõna kasutanud vaid ÕISi ja teistesse süsteemidesse logimiseks või kui mul ei olegi olnud keskset kasutajatunnust?

Jah. Kõigile töötajatele, kellel oli olemas keskne kasutajatunnus, on loodud ka standardile vastav e-posti aadress, mis on kasutajatunnuse *alias* ja millele saabuvaid kirju saab endiselt lugeda sama kasutajatunnuse abil.

Neil, kellel seni keskset kasutajatunnust ei olnud, on nüüd nii kasutajatunnus kui ka standardile vastav e-posti aadress. Sellele saabuvad kirjad on suunatud aadressile, mida nad seni on kasutanud, ning neid hoitakse ka serverites. Nüüd on neil töötajatel, kellel varem keskset kasutajanime ei olnud, võimalus asuda keskserveri kasutajakohta kasutama ka aktiivselt. Sel juhul tuleb pöörduda IT osakonda ning täita ankeet parooli saamiseks.

Kust saan kõige lihtsamalt kontrollida oma uue e-posti aadressi kuju?

E-posti aadressid tehakse personaliosakonna andmebaasi põhjal.

Iga inimene saab oma andmeid kontrollida ülikooli keskses veebis (esilehel jaotuse «Struktuur ja isikkoosseis» all) asuvast isikkoosseisu nimekirjast. Probleemide puhul saab pöörduda IT osakonna süsteemiadministraatori poole (Liivi.Urm@ut.ee, tel 737 5458).

Kas nimede algustähtedena tuleb kasutada suur- või väiketähti?

Ei ole vahet, kas nimedes kasutatakse suuri või väikesi algustähti.

Millised on samanimeliste töötajate aadressid?

Samanimeliste töötajate puhul lisatakse nimele kolmekohaline number, mis eraldatakse nimedest punktiga. Näide: Eesnimi.Perekonnanimi.001 @ut.ee. Esimene e-posti aadressi saaja on ilma numbrita, numbri saab järgmine samanimeline töötaja.

Kas on veel midagi, mida peab silmas pidama?

E-posti aadressi kuju muutmisel tuleb kinnistes listides ennast uue aadressiga registreerida, muidu ei saa neisse pärast 1. maid kirju saata.

Miks peaksin keskset e-posti teenust kasutama?

Keskne e-posti teenus ülikoolis on oluliselt töökindlam kui varem. Välja on vahetatud serverid, uuenenud on andmete varukoopiate tegemine, elektrisüsteem ja katkematu elektritoite allikas.

Lisaks käivitatakse kevadel mitu uut serverit, mis hakkavad tegelema viiruste ja rämpsposti tõrjega.

Kas e-posti aadressis Eesnimi.Perekonnanimi @ut.ee võib kasutada täpitähti?

Ei. Täpitähed teisendatakse järgmiselt: ä asemel a; ö asemel o; ü asemel y; õ asemel o; š asemel sh; ž asemel zh.

EAS toetab perspektiivikaid projekte

Edith Kiilmaa
EASi kommunikatsioonijuht

Katusekambrite vaikuses sündinud geniaalsed ideed ei pea enam rahapuuduse tõttu vaid paberile või nende looja teada jääma. EAS pakub innovatiivsetele projektidele rahastamist.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) pakub oma teadus- ja arendustegevuse toetamise programmi kaudu rahastamisvõimalusi. EAS teeb tihedat koostööd Eesti ülikoolide ja teadusasutustega, toetades tehnoloogiliste ja innovaatiliste toodete ning teenuste väljatöötamist.

Projektide eeltingimuseks on võimalus projekte ettevõtluses rakendada.

Julgemalt taotleda

«Konkreetse teadus- ja arendustegevuse (T&A) programmi siht on luua eeldused ettevõtete eduks uute või täiustatud toodete ja teenuste turuletoomisel ning uute tehnoloogiate juurutamisel,» ütles EASi innovatsiooni ja tehnoloogia arenduse direktor Madis Võõras.

Kaasfinantseeritakse teadus- ja arendusasutuste või ettevõtete rakendusuuringuid ning tootearendusprojekte ettevalmistavaid eeluuringuid.

Võõrase sõnul võiksid nii teadlased kui ka ettevõtjad aktiivsemalt EASilt raha taotleda. «Eestis on nii, et teadlased teevad puhast teadust ja ettevõtjad ajavad ainult äri. Neid valdkondi on võimalik edukalt ühendada.

Teadlased saaksid oma ideed ellu viia ja ärimehed teeniksid teadussaavutuste toel suuremat kasumit. EAS on selleks, et jagada teadusprojekte toetades riske ettevõtjatega ja ärgitada neid julgemalt teadussaavutusi praktikasse juurutama,» lisas ta.

VAJALIKUD DOKUMENDID

Teadus- ja arendusasutuste taotluseks tuleb esitada:
- avaldus,
- projekti plaan,
- projekti teostava üksuse või grupi võtmeisikud,
- ettevõtja(te) avaldus(ed) projektis osalemiseks – juhul kui projektide teostamine toimub ettevõtete otsesel osalusel (ei nõuta eeluuringute taotluste korral),
- taotleja soovil muud lisad ja aruanded.

«Edukas majandus on teadmistepõhine majandus ja tee selleni jõudmiseks on innovatsioon. EASi ülesanne on ka võrgustiku loomine, mis ühendaks omavahel ülikoolide teaduskeskusi, uurimisinstituute ja äriettevõtteid. Eesti on liiga väike, et headel mõtetel kusagil kabinetivaikuses tolmuda lasta,» ütles Võõras.

Korrektsed dokumendid

EASi tegutsemispraktika näitab, et Eestis pole ideedest puudus, ent täpset asjaajamist eeldav rahataotluse protsess paneb inimesed kahtlema. «Oleme taotlusprotsessi lihtsustanud ja inimesi aitavad meie konsultandid. EAS eeldab ausat mängu, korrektsust nii taotluses kui ka aruandluses – toetussummade kasutamine peab olema täiesti läbipaistev. Dokumentide korrektne vormistamine on oluline mõlema poole jaoks,» lisab ta.

Füsioloogia instituudi vanemteadur Sulev Kõks ja neuroteaduste doktorant Kati Koido teevad koostööd EASi toetatavas programmis «Mikrokiibi loomine närviülekande häiretest tingitud haiguste diagnoosimiseks». VARJE SOOTAK

Seminari jäädvustab TV

2. veebruaril kl 14 toimub Biomeedikumi ruumis 1006 molekulaarse ja kliinilise meditsiini tippkeskuse seminar.

Seminaril käsitletakse mitokondrite interaktsioone teiste raku struktuuridega lihasrakkudes ja neuronites.

Põhiettekandega «Interactions between mitochondria and other cellular structures» esineb prof Vladimir Veksler, Université Paris-Sud.

Seminari jäädvustab Prantsuse-Saksa telekanal ARTE.

Oodatud on kõik huvilised ning pakutakse ka kohvi.

Akvarellikursus

2.-6. veebruarini toimub TÜ kunstide osakonnas (Lai 34) akvarellikursus

FLKU.01.038 (1 AP), mis on avatud ÕISis registreerimiseks kõigile soovijatele.

Kursus toimub nädalase *workshop*'ina ja annab 1 ainepunkti.

Õppejõuks on kunstnik Tiiu Pallo-Vaik Tallinnast.

Kursus võimaldab tutvuda erinevate töövahendite ja materjalidega ning õppida tundma ja omandada akvarellmaali rikkalikke tehnilisi võtteid.

Kogemuste ja oskuste omandamine toimub praktilise töö kaudu stuudios (objekt, natüürmort, modell).

Töö toimub individuaalse juhendamise printsiibil.

Kursus lõpeb tööde analüüsi ja hindamisega.

Õppetöö toimub esmaspäeval kl 10-12 ja 13-17, järgmistel päevadel kl 9-12 ja 13-16.

Info: Ene Paldre, tel 737 5669.

Pilguheit kunsti tagatubadesse

20.-29. jaanuarini oli kunstide osakonnas maaliüliõpilaste näitus «Avatud ateljee»

Peeter Ora
maalikunsti 3. a üliõpilane

Näitusega «Avatud ateljee» prooviti publikule luua illusioon, et noored kunstnikud on just kuhugi läinud – pildid seintel, seinte ääres, põrandal, molbertitel, töövahendid laiali ...

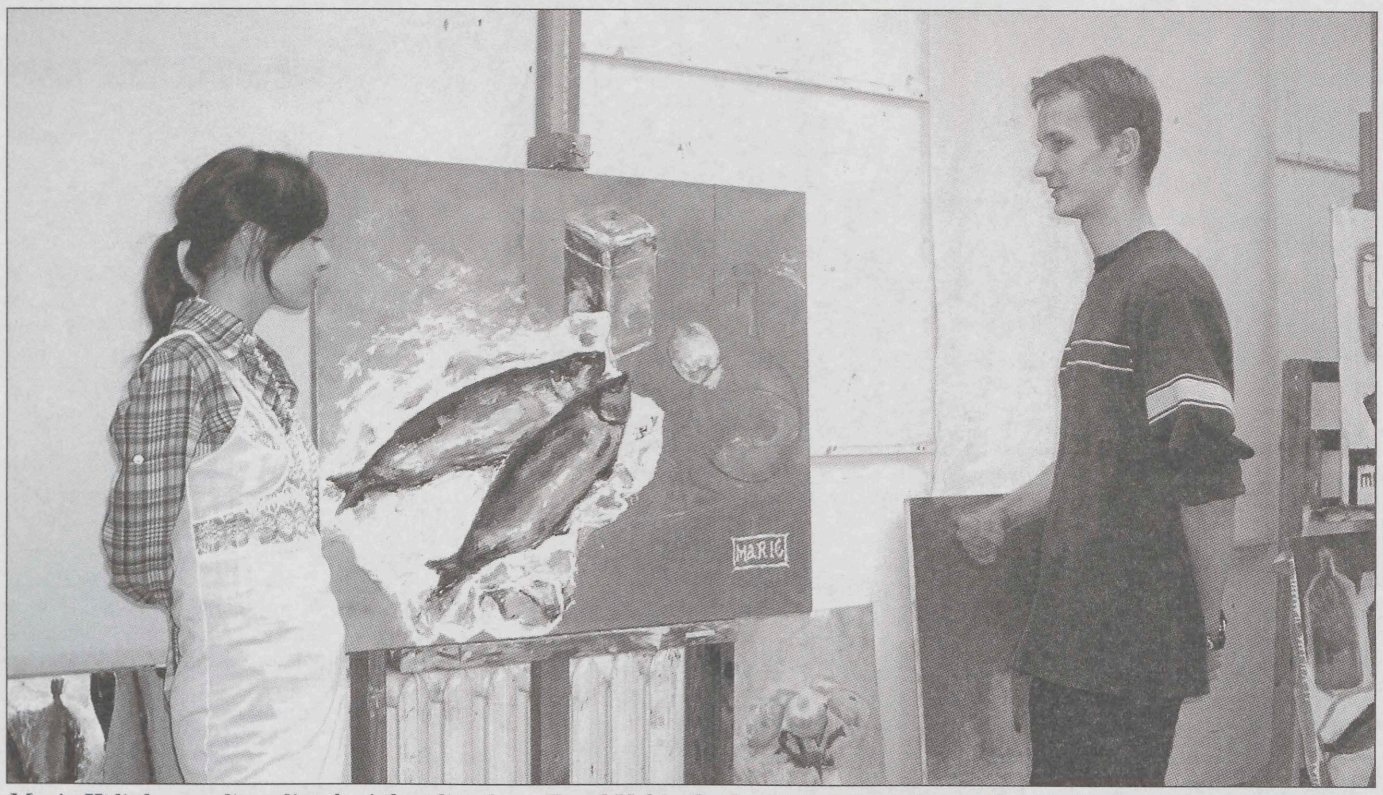

Marie Kõljala maali uudistab ajalooüliõpilane Tanel Vahisalu, kes õpib kõrvalainena ka maalikunsti. VARJE SOOTAK

Millised üliõpilased möödunud semestril üllatasid või kelle loomingus asetleidnud muutusi esile tõstaksite?

Maaliõppetooli juhataja, prof Jaan Elken: Isiklikke eneseületusi oli kindlasti väga palju. Mulle tundub, et üliõpilaste motiveeritus ja pealehakkamine iga aastaga üha paranevad.

Kursustel ja aastakäikudel on küll erinev võnge sees: ühel kursusel on iseseisva töö osakaal suurem, teised on võib-olla õppeprotsessis rohkem kinni.

Räägin eelkõige nendest, kellega ise tegelesin. 4. kursusel oli mitu inimest, kes võib-olla said oma senisele arengule mingisuguse uue kinnituse, sisulise katte: eesmärgid, mille poole sai ligi aasta püüeldud, annavad nüüd tulemusi.

Kes täpsemalt?

Priit Petrovil hakkab oma käekiri selginema – intensiivsed otsingud on fikseerumas kusagile vahejaama, poolele teele realismist abstraktse ekspressioonini.

Helina Loid, kes on senini ennast tublilt jõuliste abstraktsioonidega näidanud, üllatas seekord figuraalsete lahendustega.

Ta sünteesib natuurist maalimist fotoesteetikaga, ja seda paljutähenduslikus monokroomis – väga veenev!

Ja muidugi kursuse absoluutne töönarkomaan, Anna Kainulainen Soomest.

Ta areneb lausa päevadega, ja kelle nõudmised õppejõududele ei lase neilgi mugavalt läbi ajada.

Häid maalijaid on 4. kursusel palju, kellest mitmestki võib edaspidi kunstnik saada.

Kommenteerige huvitavamaid maale?

Maalikunsti dots Anne Parmasto: 1. kursusel on väga erinevad, väga tugevad isiksused. Marie Kõljalg on teinud õppetöös läbi mitu etappi ja muutust.

Hindan väga seda, et üliõpilane on kasutanud alusena kullaga kaetud fooni. See on tehniliselt väga raske probleem. Kõljalg on leidnud isikupärase lahenduse.

Ühelt poolt kannab töö endas väga tugevaid maalilisi väärtusi. Teiselt poolt on kunstnik mõtestanud selle seadeldise enda jaoks lahti – kuld viitab teatud mõttes võib-olla isegi ikoonile, st natüürmort kui ikoon. Töö on teostatud natüürmordi kursusel. See on see, mida ma õpilase juures alati väga hindan, et pärast seda, kui õppejõud on ülesande püstitanud – leiab ka üliõpilane oma seisukoha ning püstitab seejärel ise endale ülesanded ja need veenvalt lahendab.

Kristi, üliõpilane: See on Helen Kikase pilt «Punane baleriin, mustal taustal, valge lörtsu kõrval». Tore pilt, poos on hästi mõnusalt edasi antud ja riidefaktuur... Ja see lörts on ka ilgelt lahe.

Margus, vabakutseline: Irina Krivonogova «Akt diivanil» kujutab ühte linnupeaga naisterahvast ja minu arust on see pilt väga huvitavalt lahendatud. Meeldib värvikirevus. Võib-olla on seda natuke palju, aga mina vaatan, et see on küllaltki omapärane töö. Ja päris palju on siin ka teisi töid, mis on huvitavalt lahendatud. Isegi need abstraktsed tööd, kuigi ma ei ole eriti suur abstraktse kunsti austaja.

Külli, kunstiõpetaja: Peeter Ora «Kaks akti» on täiesti selline... Meeldivad värvid – hästi on värve segatud. Ja teema on hea. Inimesed mõjuvad loomulikult. Ühesõnaga, see pilt paneb mõtlema. Et on midagi konkreetset ja midagi on ka lahti jäetud.

Kalju Konsin, etnoloog: Olen juba nooruses, maalt pärit olles, looduse värvidega harjunud. Kõik need looduserütmi värvid, mis korduvad – need on mind alati võlunud. Ja kui ma näitusele tulen, siis otsin just värve. Siin ruumis tabasin kaks tööd – Peeter Ora «Ja kusagil on paavst I, II» – üks sinisel, teine kollasel taustal. Need äratasid tähelepanu just peene värvitajuga.

Eleriin, üliõpilane: Huvitav on Riho Pärna töö. Ta pole teinud natüürmorti, vaid midagi, mis talle endale meeldib, ja seega tema isiksust väljendab. Meeldivad värvid eraldivõetuna, kõrvuti mina neid ei paneks. Aga selles töös mõjuvad need hästi.

Margus Kiis, Y-Galerii galerist: On paar päris huvitavat popkunsti katsetust, sellist kohmakat, naiivset, naljakat. Ja Riho Pärn maalis seal autosid.

Arvestatav panus

Peeter Ora

Väljapanek «Avatud ateljee» hõlmas temaatiliselt väga erinevaid maale – natüürmortidest konstrueeritud abstaktsionismini.

Kunsti esitleti ateljeedes, kus tavaliselt toimub ka maalitudengite õppetöö. Iga kursus, esimesest neljandani, oli paigutatud omaette ruumi.

Näib, et kunstiüliõpilaste näitused on muutumas meeldivaks traditsiooniks, sarnast värskust ja elujõudu kohtab nö suurtel näitustel harva.

Loodan, et järgmiste näituste puhul tihkavad ka teised tudengid, õppejõud, linnakodanikud Laiale tänavale uusi talente uudistama tulla.

Näitust «Avatud ateljee» kureerisid kaks maalikunsti eriala 3. kursuse tudengit – Irina Krivonogova ja Peeter Ora.

Kunstide osakonna maali õppetool on vaieldamatult, eriti just viimaste aastatega tõestanud, et suudab Eesti kaasaegse kunstnikkonna koolitamisse anda arvestatava panuse. Tuntud on osakonna vilistlased Priit Pajos, Albert Gulk, Eda Lõhmus, Jane Remm jpt, kes innukalt eesti noorde maalikunsti uusi tuuli toovad.

Ajaloo osakonda juhatab prof Aadu Must

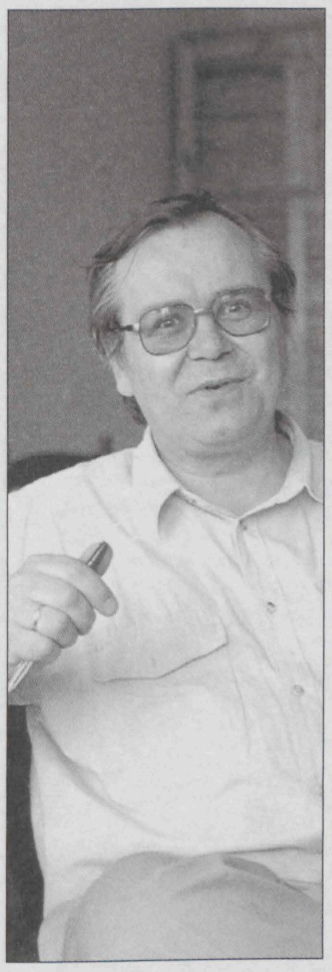

Ludmilla Meiel
ajaloo osakonna
koordinaator

Selle aasta algusest on ajaloo osakonna juhataja arhiivinduse prof Aadu Must (pildil).

Aadu Must on töötanud ülikoolis 1976. aastast, läbides ametitee vanemõpetajast professorini. Ta on ka kõige kauem ajaloo osakonnas töötanud tegevõppejõud. Oluline seik tema teenistuskäigus on Eesti Infokontori juhataja töö Stockholmis 1991.

Prof Musta peamine uurimisvaldkond on Eesti asustus- ja rahvastikulugu, oluline suund allikaõpetus, sh nii Eesti kui teiste riikide arhiivides talletatavate ajalooallikate teaduskäibesse toomine.

Viimastel aastatel on ta koraldanud mitu tulemusrikast arhiivieksperditsiooni Venemaa arhiividesse (Peterburi, Tomsk).

Ta on olnud Eestis eestvedaja isikulooliste andmebaaside koostamisel ja läbitöötamisel ning eestlaste perekonnanimede CD-ROMile salvestamisel.

2003. aastast on ta Euroopa Teadusfondi Euroopa ajalookirjutuse ajaloo uurimisprogrammi juhtivkomitee liige, programmi on ta kaasa tõmmanud teisigi TÜ ajaloolasi.

Aadu Must on Ajaloolise Ajakirja taasasutaja ja peatoimetaja. Väljaandest kujunes rahvusvaheliselt refereeritav teadusajakiri. Prof Musta eestvedamisel taastati Akadeemiline Ajaloo Selts.

Ta on Eesti arhiivinõukogu liige, arhivaaride riikliku kutsekomisjoni esimees, mitme ajaloo või arhiivindusega seotud seltsi ja ühenduse liige või auliige.

Ta kuulub Tartu Linnavolikogu Keskerakonna fraktsiooni, 2001. aastast on ta linnavolikogu esimees.

Tartus esmaskordselt kirjanduse festival

Aija Sakova

27. jaanuaril tutvustati Kirjanduse Majas avalikkusele esimest korda 7.-8. mail Tartus toimuvat kirjandusfestivali «Prima vista».

Festivali patrooniks on TÜ prof Rein Veidemann (pildil), kelle sõnul teenib korraldatav festival mitut eesmärki.

Rõõm kirjandusest endast ja kirjanduse loomisest, aga ka lihtsalt inimese lähendamine raamatule ning lugemisele on festivali põhilisteks ideedeks. Samuti püüab festival rohkem ühendada eesti kirjandust.

Festivali peakorraldajateks on TÜ raamatukogu peaspetsialist Ilona Smuškina ning Eesti Kirjanduse Seltsi teadussekretär Krista Ojasaar.

Kirjandusfestival toimub peamiselt TÜ raamatukogus ja Kirjanduse majas ning nende lähiümbruses. Peakorraldajad nimetasid festivali kolme põhilise huvi keskpunktina

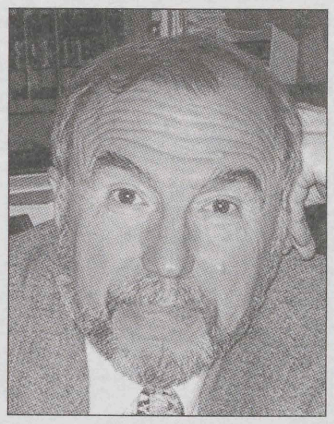

raamatumessi «Utlib market», nüüdiskirjanduskonverentsi ja luulelaeva Emajõel.

Tartus esimest korda peetaval kirjandusfestivalil on korraldajate sõnul nii akadeemiline kui populariseeriv külg ning ta on suunatud igas eas huvilistele.

Festivali nimi «Prima vista» on peakorraldajate sõnul muusikatermin, mis tähendab helitöö esitamist otse noodist, ilma eelneva harjutamiseta.

UUDISED

Lõpeb e-õppe kursuste konkurss

TÜ õppejõud, töötajad ning kraadiõppurid võivad esitada rahataotlusi e-õppe kursuste konkursile 5. veebruarini.

Kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogi Lehti Pildi sõnul eelistatakse e-kursusi avatud ülikooli tudengitele, täienduskoolituskursusi ning mitmest kursusest koosnevaid mooduleid.

Kursused peavad toimuma 2004. a jooksul ja olema vähemalt 75% ulatuses veebipõhised.

«Möödunud aastal andis suure panuse uute e-kursuste loomisele Eesti e-Ülikool, toetades liikmeskõrgkoolides uute kursuste väljatöötamist ühe miljoni krooniga.

Tartu Ülikoolis esitati taotlusi 20 e-õppe kursuse väljatöötamiseks, 8 tuli sotsiaalteaduskonnast.

Komisjon otsustas rahastada 16 e-kursuse väljatöötamist kokku 425 000 krooniga;» ütles Pilt.

Märtsis toimub Tallinnas konverents «E-õpe – väljakutse kõrgharidusele».

Info kursuste kohta: www.ut.ee/e-ylikool/muu/uudised.php.

Markus Kasemaa maalide näitus

Tartu Ülikooli Ajaloo muuseumi valges saalis saab vaadata Markus Kasemaa maale.

Kasemaa personaalnäitusel on vaatamiseks välja pandud 30 õlimaali valdavalt aastatest 2003 ja 2004, mitmed tööd on ka varasemast ajast.

Näitus jääb avatuks veebruari lõpuni, K-P 11-17.

Vt ka: www.art.ee/markus

RSRi meediaauhind

Rahvusvaheliste suhete ring (RSR) andis välja parimate Eesti meedias 2003. aastal ilmunud välispoliitiliste kirjutiste autori auhinna, mille võitis Toomas Hendrik Ilves(pildil).

Artikli puhul hinnati asjatundlikkust, päevakohasust ja analüüsivõimet.

II ja III kohta jagasid Andrei Hvostov ja Jüri Luik.

I vooru kandidaatide nimekirja aitas kokku panna ka Eesti Välispoliitika Instituudi direktor, valijad olid RSRi liikmed. Valitavate nimekirjast jäid välja instituudi ja politoloogia osakonnaga seotud inimesed ning RSRi liikmed.

II voorus valisid peale ringi tegevliikmete ka vilistlased.

Auhind anti välja RSRi 40. aastapäeva puhul.

RSR ühendab mitmesuguste erialade üliõpilasi, kes tunnevad huvi maailmas toimuvate poliitiliste protsesside ja riikide omavahelise suhtlemise vastu.

Auhinna võitja Toomas Hendrik Ilves esineb 19. veebruaril loenguga kell 16 Lossi 3-327 teemal «Väikeriikide dilemmad».

Kes teevad Tartu Ülikooli ajalehte?

Vasakult: Ergi Prommik, Varje Sootak, Aija Sakova, Leane Morits, Illari Lään, Marika Kullamaa ja lumepallike värske UT numbriga. KADY SÕSTAR

Teabetalituse siseinfo spetsialist, UT infotoimetaja Leane Morits: Mina olen see, kes kirjutab tagumisele küljele teateid loengute ja kaitsmiste kohta jm. Teen ka sünnipäevade kalendrit. Kui mõne asja kohta vahel infot rohkem, kirjutan selle uudiseks.

Kuna kaitsmiste teated lähevad ka ülikooli ingliskeelsesse veebi, siis tahaksin väga väitekirjade pealkirju ka inglise keeles.

Üldosakonna vanemtoimetaja, UT keeletoimetaja Marika: Hiljuti avaldatud eesti keele arendamise strateegia projekti 2004–2010 ülesanne on aidata kaasa hea ja ilusa suulise ning kirjaliku eesti keele kasutamisele. Selge keelepruuk edendab selgemat mõttekäiku mistahes tööja elualal ning teeb sõnumi arusaadavamaks. Emakeelse ülikooli maine loob suuresti õigesti kasutatud keel, mille valvamise ja hoidmise eest ka UT hoolt püüab kanda.

TÜ pressinõunik, UT vastutav väljaandja Illari Lään: Korraldan ülikoolis otsest meediasuhtlust ning koordineerin paralleelselt kogu teabetalituse töövaldkonda.

Viimase hulka kuulub ka UT vastutav väljaandmine ning lehe arendustöö. Lähiajal kaitstav magistritöö uurib TÜ liikmeskonna hoiakuid ja soove ajalehe suhtes koos lehe põhjaliku kontentanalüüsiga. Magistritööl on suur praktiline väärtus ülikooli ajalehe edasise arengu planeerimisel.

Küljendaja Ergi Prommik: Olen uus ja vahva UT küljendaja ning lisaks lehetegemisele õpin naaberülikoolis veemajandust.

Reporter Aija Sakova: Olen uus kaastöötaja – reporter (0,5) ja üliõpilane.

Kirjutan uudiseid ja pikemaid lugusid, toimetan kaastöid ning eelkõige olen alati avatud pakkumistele, millest võiks või peaks lehes kirjutama.

Minu ülesanne on ka rohkem üliõpilasi ning õppetööd puudutavaid teemasid käsitleda.

Tegevtoimetaja Varje Sootak: Teen kõike alates ideest lisalehe pakkimiseni. Sinna vahele mahuvad: teemade ja infootsingud, plaanide koostamine, kaastööde organiseerimine, intervjuude tegemine, pildistamine, toimetamine, kirjutamine, maketi koostamine, korrektuur, reklaamitegevus, ajalehe levi jne, jne. Kõik see sünnib koos heade kolleegide kogu ülikooli pere kaasalöömisega.

Socratese programmi Erasmuse projektid

Ülle Tensing
välisüliõpilastalituse peaspetsialist

1. märtsiks tuleb esitada Socratese ja Erasmuse programmi projektitaotlused.

Euroopa Komisjon toetab Socratese programmi kõrghariduse allprogrammi Erasmuse raames kõrgkoolide võõrkeelse õppe arendamist.

Bakalaureuse- ja magistriõppe ühised projektid

Bakalaureuse- ja magistriõppekavade arendamise projektide ühine eesmärk on tugevdada kõrgkoolidevahelist koostööd, kujundada õppekavu ning lihtsustada välismaal sooritatud õpingute tunnustamissüsteemi.

Magistritaseme puhul peab koostöö tulemuseks olema uus õppekava, mida iga projektis osalev kõrgkool kohustub kasutusele võtma ja mis sisaldab olemasolevate õppekavade muutmist või kursuste kombineerimist uueks õppekavaks. Bakalaureusetaseme puhul võib tegemist olla ka uuendatud õppekavaga.

Õppekavade arendamise projektides peab olema kõrgkoole vähemalt kolmest Erasmuse programmis osalevast riigist.

Euromoodulite ühise arendamise projektid

Moodulid peavad osalevate kõrgkoolide jaoks olema uudsed ja lisama õpetatavale erialale Euroopa mõõtme, st andma teadmisi Euroopa kultuuri, institutsioonide ja keelelise mitmekesisuse kohta. Osalevatel kõrgkoolidel tuleb näidata, mil viisil on uus/uued moodul(id) olemasolevate õppekavadega seotud.

Eelistatud on interdistsiplinaarsed moodulid, teemade osas on Euroopa Komisjon andnud ka oma soovituse.

Intensiivprogrammide projektid

Intensiivprogramm on eri riikide ja kõrgkoolide üliõpilastele ning õppejõududele mõeldud lühike õppeprogramm, mille eesmärk on pakkuda aineid, mida õpetatakse vähe või ei õpetata üldse ja kuhu on kaasatud mitteakadeemilised eksperdid.

Intensiivprogramm (kestus10 päeva kuni 3 kuud) näeb ette üliõpilaste ja õppejõudude koostööd rahvusvahelistes gruppides ning õppimistingimusi, mida eraldi seisvas üksuses ei ole võimalik luua.

Koostöövõrgustikud

Temaatiliste koostöövõrgustike peaeesmärk on kvaliteedi parandamine ja Euroopa mõõtme süvendamine kindlas akadeemilises valdkonnas.

Koostöövõrgustikku peaks kaasama akadeemilisi ühinguid, seltse, kutse- ja üliõpilasorganisatsioone.

Euroopa Komisjon rahastab vaid ühte projekti igas valdkonnas, seega on oluline tutvuda olemasoleva koostöövõrgustikuga.

Temaatiliste koostöövõrgustike taotlused esitatakse kaheastmelisena, eeltaotluse esitamise aeg oli 1. november 2003, järgmine on tõenäoliselt 1. november 2004.

Info: www.socrates.ee, taotlusvormidwww3.socleoyouth.be/static/en/erasmus/appl_forms.htm

LOENGUD

4. veebruaril kl 15 peab Lossi 3-328 haridusteaduskonna kasvatusteaduste dotsendi kandidaat Kaarel Haav venia legendi loengu «Pedagoogilise uurimistöö alused».
Info: Annika Konsap, tel 734 3442.

TEATED

Täna kell 18 esitletakse Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19) raamatuid «Budismi pühad raamatud» I (tõlkinud ja kommenteerinud Linnart Mäll) ja Linnart Mälli, «Studies in the Astasahasrika prajnaparamita and Other Essays».
Esitlusel saab raamatuid osta soodushinnaga 150 kr.

THK seminari tutvustus
10. veebruaril kl 16.15 uues keeltemajas Ülikooli 17-115.
2004. a suveseminarile kandideerimine ja esseeteemad: www.theodor-heuss-kolleg.de
Tähtaeg on 10. märts.

Sõjaajaloo konverents
7. veebruaril kl 12 algab ülikooli raamatukogu konverentsisaalis sõjaajaloo konverents.
Teemad on «Sõjaline operatsioon Tšerkassõ kott 1944 ja Teise maailmasõja sõlmküsimused». Konverentsi korraldavad Eesti Akadeemilise Sõjaajaloo Selts ja klubi Wiking-Narva.

KAITSMISED

7. veebr toimub Narva mnt 4-B202 magistriprojektide kaitsmine ärijuhtimises:
kl 12 **Leelo Muru** (ekstern) «Inimkäitumise aspektid organisatsiooni muutuste juhtimisel (Haridusministeeriumi näitel)». Juhendaja: prof Maaja Vadi. Oponent: Kulno Türk, maj-knd;
kl 12.40 **Margus Sikk** (ekstern) «OÜ Aluoja strateegilise juhtimise protsessi täiustamine». Juhendajad: dots Anu Reiljan ja erakorr dots Tõnis Mets. Oponent: Kulno Türk, maj-knd.

11. veebr toimub magistritööde kaitsmine ajaloo osakonnas Lossi 3-427:
kl 14 **Heli Rahkema** «Tartu ülikool ja Aafrika 1802-1940» *magister artium* (ajalugu) kraadi taotlemiseks. Juhendaja: lektor Karin Hiiemaa, MA. Oponent: prof Olaf-Mihkel Klaassen;
kl 16 **Kristin Ilves** «Merenduslikkus maastikus ja kultuuris. Merenduslik kultuurmaastik läbi kommunikatsioonimuististe» *magister artium* (arheoloogia) kraadi taotlemiseks. Juhendaja: prof Valter Lang. Oponendid: Gurly Vedru, MA, Ajaloo Instituut ja Helen Sooväli, MA.

13. veebr toimub magistritööde kaitsmine õigusteaduskonnas Näituse 20,
kl 10.15 **Jaanika Erne** «Põhiõiguste ja – vabaduste areng ning kohtulik kaitse Euroopa Liidus». Juhendaja: prof Kalle Merusk. Oponent: *dr iur* Kristi Land;
Villu Kõve «Lepingu ühepoolse lõpetamise võimalused Eesti õiguses (võrdlev käsitlus)». Juhendaja: *dr iur*, dots Irene Kull. Oponent: Triin Kivisild;
kl 13.15 **Silja Luide** «Au tsiviilõiguslik kaitse ja selle erisused au teotamisel interneti kaudu». Juhendaja: prof Paul Varul. Oponent: *mag iur* Janno Lahe;
Urmas Tross «Saneerimine kui alternatiiv ettevõtte likvideerimisele pankrotimenetluses». Juhendaja: prof Paul Varul. Oponent: *mag iur* Kadri Siibak.

13. veebr toimuvad kaitsmised matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-405:
kl 14.15 kaitseb **Anna Bandur** magistriprojekti «On the pricing of European currency options under stochastic interest rates» finants- ja kindlustusmatemaatika kutsemagistri kraadi saamiseks. Juhendaja: dots Otto Karma. Oponent: prof Kalev Pärna;
kl 15.45 kaitseb **Valeri Koort** magistritööd «Võrestiku-, Monte-Carlo ning kvaasi-Monte-Carlo meetodid Euroopa optsioonide hindamiseks» *magister scientiarum* (matemaatiline statistika) kraadi saamiseks. Juhendajad: prof Tõnu Kollo ja prof Raul Kangro, Audentese Ülikool. Oponent: dots Otto Karma.
Info: dots Leiki Loone, tel 737 6406.
11. veebr kl 15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Andres Kulla** arsteteaduskonna doktoritööd «Inimese astrotsütaarsete glioomide mesenhümaalse strooma molekulaarsed iseärasused». Juhendaja: prof Toomas Asser. Oponent: prof Matti Haltia, Helsingi Ülikool.

KONTSERT

3. veebr kl 12 Vanemuise Kontserdimajas lastekontsert «Muusika võlumaailm».
Laulavad ja tantsivad ETV Lasteekraani muusikastuudio laululapsed. Kunstiline juht Aarne Saluveer, kontserti juhib Raivo Järvi.
Paremik eesti ja maailma lastemuusikast läbi aegade – Rodgers, Naissoo, Wunderlich, Ojakäär, Hindpere, Ehala jt. Kõlavad ka Lastelaul 2003 parimad laulud «Maasikamuusika», «Sametise kasukaga mutt», «Politseirock» jt.
Pilet 60 ja 30 kr.

TÖÖKUULUTUS

Tartu Ülikool võtab infotehnoloogia osakonda tööle
klienditoe spetsialisti,
kelle ülesanne on IT-alane nõustamine ning töökohaarvutite riist- ja tarkvaraprobleemide lahendamine.
Info: www.ut.ee/13587#2.

ÕNNITLEME

70

Lembit Roostar, emeriitprofessor – 1. veebruar

60

Miralda Koor, assistent – 1. veebruar

50

Mare Isakar, geoloogia muuseumi peavarahoidja – 3. veebruar

45

Toomas Liivamägi, raamatukogu direktor – 4. veebruar

Karin Kiiranen, arvutispetsialist – 5. veebruar

40

Meelis Till, asjaajaja – 31. jaanuar

35

Jana Tondi, projektijuht – 30. jaanuar
Vallo Matto, vanemassistent – 4. veebruar

30

Sven Aller, infotehnoloogia spetsialist – 30. jaanuar

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht

TÜ filosoofiateaduskonna kunstide osakond ning eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond kuulutavad välja avatud ülikooli kursuse

kõne- ja muusikasignaalide analüüs arvutis (programmiga Praat)

Kursuse maht: 1 AP (6 t loenguid + 10 t praktikume arvutiklassis + 24 t iseseisvat tööd).
Kursuse maksumus 1355 kr (ülikooli sisekäibega).
Õppejõud: prof Jaan Ross ja eesti ja soome-ugri keeleteaduse magistrant Pärtel Lippus.
Aeg: loengud 13. veebr kl 14-18, 14. veebr kl 10-12, praktikumid 14. veebr kl 12-14, 20. veebr kl 14-18 ja 21. veebr kl 10-14.
Rühma suurus maksimaalselt 10 inimest.
Koht: ph 244.

Programm

- Kõne- ja muusikasignaalide akustiline kirjeldamine.
- Heli salvestamine ja digitaliseerimine (kvantimissagedus, vajalike bittide hulk).
- Lühiülevaade helitoimetusprogrammidest (Adobe Audition jt).
- Heli akustiline analüüs arvutis: formandid, põhitoon (F0 ehk heli kõrgus), kestus, spektrianalüüs (lühi- ja pikaajalised spektrid).
- Analüüsi tulemuste graafiline esitamine (ostsillogramm, spektrogramm, spekter, põhitoonikõver).

Registreerumine FL kunstide osakonnas (tel 737 5669, paldrene@ut.ee, koordinaator Ene Paldre).
Info: Pärtel Lippus, tel 052 68 003, partel@murre.ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI AKADEEMILINE SPORDIKLUBI

Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi treeningrühmad kevadsemestril:

AEROOBIKA			
Erinevad stiilid			
Merli Mendelmann	E, K 18	Lai 37	aerodance
Ivika Värton	E, K 19	Lai 37	combo
Sirje Pallo	T, N 16	Lai 37	latiino
Kerli Kuusk	T, N 20	Lai 37	combo
Tiina Pruulmann	E, K 16	Jakobi 5	body
MITMEKÜLGSUS 1			
Mõõdukas jooks, stretching, jõutreening, atleetvõimlemise elemendid			
Tiina Sirge	E-R 18		Ujula 4, kergejõustikuhall
KUL TURISM			
Oleg Andla	T, N 17		Jakobi 5, jõusaal
ENESEKAITSE			
Ando Pehme	E 20 ja K 19		Jakobi 5, maadlussaal
SULGPALL			
Helmut Valgmaa	T 16.30, K 17, R 17		Ujula 4
ALPINISM			
Priit Rooden	E 21 (saalis), T, N (väljas) K 18-21	18	Jakobi 5 Ujula 4, kergejõustikuhall
VÕRKPALL			
Tiina Sirge	mehed K 21.30, N 21		Ujula 4
	naised K 21.30, N 21		Ujula 4
NAISVÕIMLEMINE			
Tatjana Kums	E-K 20.15		Lai 37
KORVPALL			
Pille Kams	mehed T, N 21		Ujula 4
	naised T 21		Ujula 4
TENNIS			
Tiina Sirge	E 12, K 10, N 14, R 14		Ujula 4
KARATE			
Viljar Veebel	T, N, L 19.30		Jakobi 5
FYSIOBOXING			
Andreas Eelmäe	T, N 19		Jakobi 5

Info: tel 737 6280 sport@ut.ee

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 6. veebruar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 5 (2164) www.ut.ee/ajaleht

Ülikooli kirjastus teelahkmel

Aadu Must
professor,
TÜ Kirjastuse juhatuse liige

Arendusprorektori julgustusel tegeleb TÜ Kirjastus humanitaarvaldkonna teaduspublikatsioonide sarjade käivitamise katseprojektiga.

Et asi töötaks ja oleks jätkusuutlik, tahame kaasata võimalikult laia tegijate ringi. Asjast huvitatud on oodatud seminarile 9. veebruaril kell 16.15 Lossi 3-405.

Iga riigi (taas)sünniaeg on entusiastide ja partisanide ajastu, põnev, romantiline, segane. Kui riik valmis, tuleb hoopis efektiivsem professionaalsuse ja (positiivse) rutiini aeg. Ka kirjastamise valdkonnas.

Sarjad ja makrohindamine

Tänapäevases teadusmaailmas on kesksel kohal makrohindamine – üldises arvepidamises ei suudeta kaaluda iga üksiku uurimuse väärtusi – hinnatakse ajakirju, seeriaid, jätkväljaandeid (humanitaarias – kindlasti ka monograafiate sarju).

Kõik sarjas ilmunu loetakse kehtestatud kõrgetele nõuetele vastavaks.

Nõudeid on palju. Alates *impact-factor*`ist ning lõpetades teaduseetika ja tehniliste nõuete täpse täitmisega.

Kirjastaja vastutab – kui taset ei hoita, langetakse rahvusvahelistest referatiivväljaannetest välja. See süsteem on osutunud edukaks ja elujõuliseks. Tuntud sarjas ilmunud uurimus jõuab teaduskäibesse, seevastu väga hea üksiktrükise leiab teine uurija harva üles.

Loomulikult on suuri vaidlusi, kas selline «ISI-keskne» süsteem pole ühekülgne. Loodus- ja täppisteadlastele sobib see küll, sest aatom jääb aatomiks nii Pariisis ja Pekingis kui ka Brüsselis. Euroopa Teadusfond arvab, et humanitaaridele on vaja midagi muud – need «science» süsteemid olevat väga Ameerika-kesksed. Vaja olevat konkureerivat ja efektiivset «oma», Euroopa süsteemi. «Barbarid» rõhuvad rahvuskultuuride omapärale ja nõuavad paljude rahvuskeelsete väljaannete «nomenklatuuri» võtmist. «Bürokraadid» seavad eelduseks, et enne tuleb täita suur hulk sisulisi ja tehnilisi nõudeid, mitte aga üritada oma asju salakaubana sisse libistada.

Teaduslik kirjastus

Teadustööde avaldamisel pannakse väärtuse ja täpsuse poolest pingerea tipuks teaduskirjastuste, mõnel maal ka nn valitsuse väljaannetes ilmunud tööd. Pingerea lõpetab nn «vanity publishing», ehk siis «oma kulu ja kirjadega» teaduslikust toimetamisest puutumatu kirjastamine.

Ka ülikooli kirjastuse kaubamärk garanteerib usalduse – usutakse, et see tähendab ülikooli ajupotentsiaali loomingulist kaasamist, avaldatavate materjalide nõudlikku eelvalikut, eelretsenseerimist, teaduslikku toimetamist, kompetentse (rahvusvahelise) toimetuskolleegiumi olemasolu, ka normitehniliste ja teaduseetiliste nõuete täpset järgmist. Üldreeglina ka rahvusvahelistes referatiivväljaannetes kajastamist. Teadusliku toimetamise tsükkel parandab väga oluliselt väljaande kvaliteeti. Ka ülikoolikirjastuse õpikute sarjad on usaldusväärsed.

Mõne aasta eest hindasime humanitaarteaduste, eelkõige ajaloopublikatsioone, Eestis. Tase oli väga ebaühtlane. Oma kvaliteedilt polnud meie kirjastus Tartu Ülikooli Kirjastus, vaid üks trükikoda mitte kaugel ülikoolist.

Praaki leidus toimetamise üldiste aabitsatõdede tundmises, ekspositsioonis ja dispositsioonis, viitamises, erialase terminoloogia kasutamises, illustratsioonide vormistamises ja viitamises, kokkuvõttes eesmärgist arusaamises. Kusagil oli kaanepildiks pilt mõnes teises riigis ilmunud ja viitamata raamatust.

Aga mõne teise soliidse tiitliga kirjastuse teaduslikkusele pretendeerivates väljaannetes leidus veel nutusemaid näiteid. Lisagem aabitsatõdesid, et retsenseerimine ei ole soovituskiri (millest käsikirja kvaliteedi parandamiseks mitte mõhkugi kasu pole). Teaduslik toimetamine on professionaalne töö. Toimetuskolleegium pole see, kui seal istub kroonilises ajahädas professor, kes rabab koosoleku algul laualt talle seni tundmatu käsikirja ja paneb pettunult tagasi – pilte polegi!

Loodus- ja täppisteadustel on oma spetsiifika. Põhiline teabekandja on artikkel, teaduskeeleks «suured keeled», eelkõige inglise keel. Humanitaarias on keskseks teabekandjaks monograafia. Väärtustakse rahvuskeelseid, kuid rangetele kvaliteedinõuetele vastavaid võõrkeelsete kokkuvõtetega käsitlusi.

«Teaduste» poolelt tõusnud stsientomeetriline analüüs, nagu äkki selgub, annab humanitaaraladel suurema lisaväärtuse (viited on igavikulisema väärtusega). Eesti oludes on just humanitaaraladel päris head eeldused ühe korraliku teaduskirjastuse (või sellelaadse pilootprojekti) käivitamiseks.

Teaduspoliitiline otsustus

Paari aasta tagune TÜ kirjastuse arengukava projekt pälvis sellega tutvunutes tunnustust, kuid osutus ometi ülejõukäivaks – kirjastuse juhatus ja direktor said sellest käivitada üksikuid fragmente. Teadagi – äriühing ei kujunda teadus- ja kirjastuspoliitikat.

Aga just teaduspoliitilised otsused peavad sundima ka teadusliku kirjastamise maastikku korrastama. Dilemma selles ongi, et teadustööde publitseerimine «oma kulu ja kirjadega» põhimõttel on odavam, aga tõsised inimesed seda teaduskirjanduseks küll ei pea. Ja põhjusega.

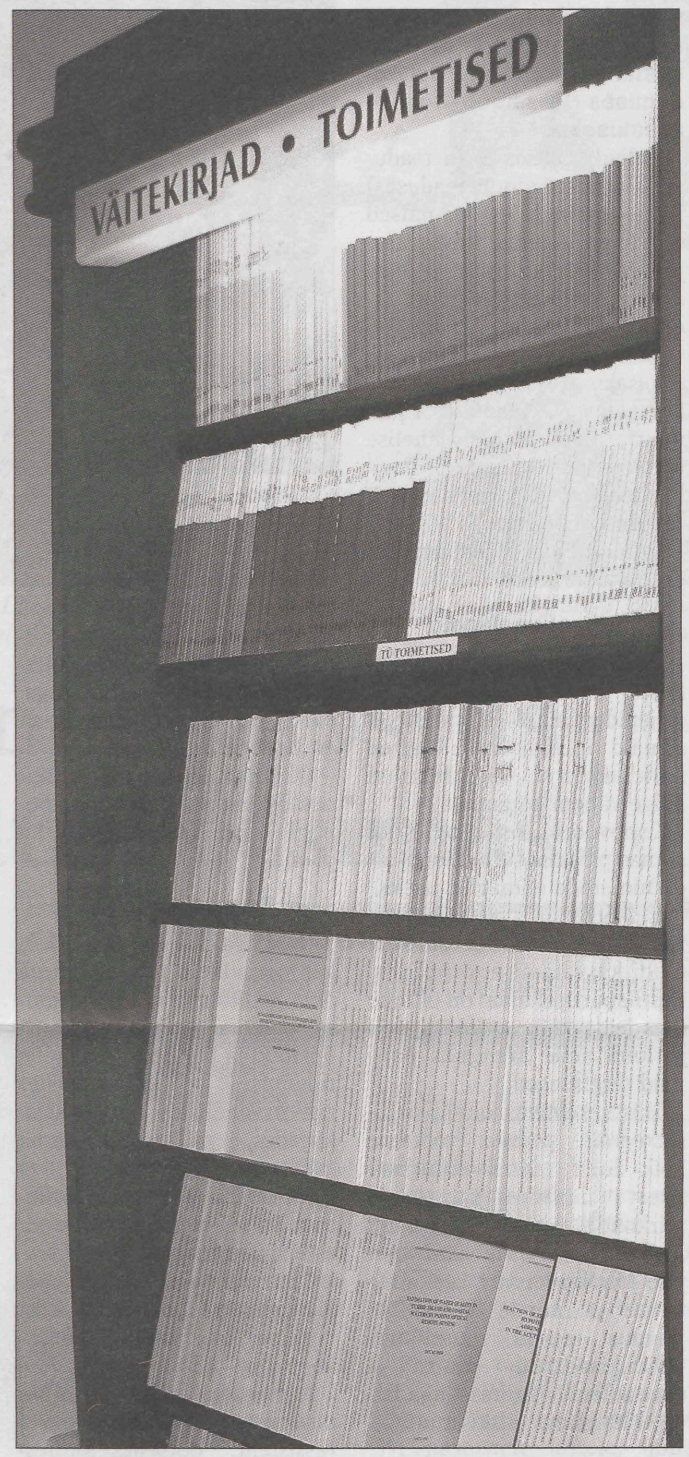

AADU MUST

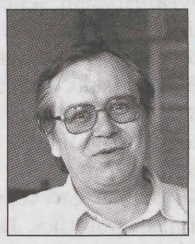

Teadusliku kirjastamise maastikku peavad sundima korrastama teaduspoliitilised otsused.

Ajalooline lumelahing Laiusel

Aija Sakova

Homme toimub Jõgevamaal, Laiusel ajaloolise taustaga lumelahing, mille korraldab TÜ ajaloo osakonna üliõpilaskogu koostöös Jõgeva vallaga.

Lumelahingut peetakse üliõpilaskogu esimehe Eva-Maria Artuse sõnul juba teist aastat. Ürituse taustaks on Rootsi kuninga Karl XII 1701. a Põhjasõja raames peetud lumesõjaõppus.

Ajalooline lahing toimus samuti Laiusel, kuigi mitte päris linnuse alal, kus seda plaanitakse korraldada, kommenteerib Artus.

Lahingu üldeesmärk on Artuse sõnul ajaloo populariseerimine tudengite, kooliõpilaste, sõjaväelaste ning muude huviliste seas.

Mullu pidas lumelahingut 300 sõdalast. WWW.HOT.EE/AJALUGU

Linnuse alale ehitatakse ajalooliste plaanide alusel lumekindlus, ehitustöid alustati juba teisipäeval.

Pärast lumesõda pakutakse osalistele tasuta sooja suppi ning sõdimise vahepeal saab end kosutada kuuma teega. Õhtul peavad ajalooprofessorid temaatilisi loenguid.

Sel aastal oodatakse Artuse sõnul Laiusele umbes 500 inimest.

Info: www.hot.ee/ajalugu

Tudengid olümpiaadil

Viire Sepp
TÜ Teaduskooli direktor

11. veebruaril kl 10 algab füüsikahoone aud 170 TÜ füüsikaosakonna ja teaduskooli 2. akadeemiline füüsikaolümpiaad.

Osa võtta võivad kõik füüsikat pea- või kõrvalainena õppivad TÜ üliõpilased (k.a doktorandid), sõltumata õppevormist ja õppeastmest. Eriarvestuses on osa võtma oodatud ka osakonna õppejõud ja teadustöötajad ning teiste erialade üliõpilased.

Ülesanded on teoreetilist laadi, ülikooli üldfüüsika programmi teemadel.

Elektrodünaamika, geomeetrilise ja laineoptika, kvantmehaanika, tahkisefüüsika ning erirelatiivsusteooria puhul jäävad ülesanded üldjuhul ülikooliprogrammiga võrreldes mõnevõrra kitsama teemaloeteluga (www.jyu.fi/tdk/kastdk/olympiads/) seatud piiridesse.

Auhinnafond on 6000 kr, žürii esimees on akad Peeter Saari.

AKADEEMILINE FÜÜSIKAOLÜMPIAAD

11. veebruaril kl 10 Tähe 4-170
Info: www.physic.ut.ee/uudised/index.cgi.
Registeeruda hiljemalt 10. veebruaril:
aadressil: ttkool@ut.ee
Teema: akadeemiline olümpiaad
Sisu: Ees- ja perekonnanimi, kursus (või struktuuriüksus).

TÄNA LEHES

Tudengite suveseminarid LK 3
Õpilasolümpiaadid LK 2
Näitus tudengitest LK 3

UUDISED

XXXIV Eesti füüsikapäevad

13. ja 14. veebruaril toimuvad TÜ füüsikahoones XXXIV Eesti füüsikapäevad.

Traditsioonilistel füüsikapäevadel tutvustatakse füüsikute viimase aja uurimistulemusi nii Eestis kui ka maailmas. Kavas on aparatuurinäitus.

Antakse kätte Eesti Füüsikaseltsi aastapreemiad, koguneb füüsikaseltsi üldkogu.

Kliinikumi täienduskonverents

2.-5. veebruarini toimus Maarjamõisas ülikooli kliinikumi traditsiooniline täienduskonverents.

Arstide ja tervishoiutöötajate arvust Eestis ning koolitustellimusest rääkisid sotsiaalministeeriumi abiminister Külvar Mand, Eesti Arstide Liidu president Andres Kork, dekaan prof Toomas Assser jt.

Põhjalikumalt olid täienduskonverentsil kõne all radioloogia-, pulmonoloogia-, psühhiaatria-, neuroloogia- jt probleemid.

Põhjamaade kirjanduskohvikus

Täna kell 12 peab skandinavistika osakonnas loengu Põhjamaade Nõukogu 2002. aasta kirjanduspreemia laureaat Lars Saabye Christensen.

Ta räägib oma loomingust, uuemast norra kirjandusest ja romaanist «Poolvend».

Kell 18 toimub Korp! Filiae Patriae ruumides (Struve 4) Põhjamaade kirjanduskohvik.

Luulekavaga esineb Lars Saabye Christensen. Eestikeelseid tekste loeb näitleja Raivo E. Tamm, musitseerib Tiit Kalluste.

ONLINE-KÜSITLUS

Kuidas tahad teada saada eksami tulemustest?

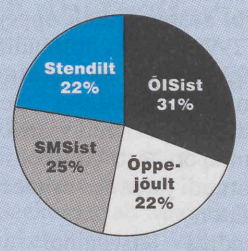

Vastajaid: 130

Uus küsimus:
Kas oled osalenud olümpiaadil?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Tartu linna aukodanike kandidaadid

Linna aukodanike ja Tartu Tähe kavaleride kandidaatide hulgas on mitu ülikoolipere liiget.

Linnavalitsus tegi volikogule ettepaneku nimetada aukodanikeks astrofüüsik ja akadeemik Jaan Einasto, emeriitprof, neuroloog ja akadeemik Ain-Elmar Kaasik ning Tartu Akadeemilise Meeskoori dirigent Alo Ritsing.

Tartu Tähe kavalerideks pakub linnavalitsus kauaaegse Tartu linnamuuseumi direktrissi Heivi Pulleritsu, Tartu ja Uppsala sõprussidemete arendaja Solveig Nilssoni ning kirurgia emeriitprofessori Endel Tünderi.

Volikogu teeb oma otsuse 19. veebruari istungil.

Tartu aukodaniku nimetused koos sellega kaasneva Tartu Suurtähega ja Tartu Tähed antakse kätte 23. veebruaril Eesti Vabariigi aastapäeva kontsertaktusel Vanemuise Kontserdimajas.

Aukodaniku nimetus koos Tartu Suurtähega antakse inimesele, kes on oma elutööga toonud Tartu linnale au ja kuulsust.

TÜ nõukogu valis professoreid

TÜ nõukogu valis 30. jaanuari istungil tagasi neli korralist professorit.

Eesti ajaloo professoriks valiti tagasi ajal-knd Tiit Rosenberg, eesti keele (võõrkeelena) professoriks filol-knd Birute Klaas, rakendusökoloogia professoriks biol-knd Olevi Kull ja majanduspoliitika professoriks maj-knd Jüri Sepp.

Nõukogu andis emeriitprofessori nimetuse mikrobioloogia instituudi juhatajale prof Marika Mikelsaarele.

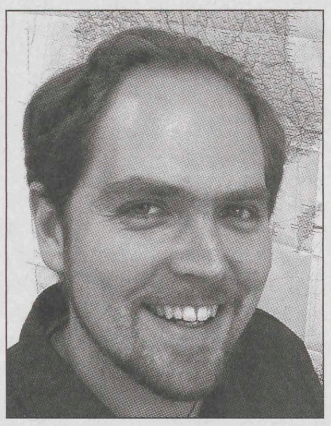

Andres Kasekamp.

Ülikoolis valiti Balti poliitika professor

TÜ nõukogu valis Balti poliitika professori kohale politoloogia osakonna dotsendi, Andres Kasekampi (PhD). Balti poliitika professuur loodi TÜs aastast 2002.

Kasekamp lõpetas 1989 Toronto Ülikooli ajaloo erialal, 1990 kaitses magistrikraadi, 1996 ajalookandidaadi kraadi Londoni Ülikoolis.

Kasekamp on TÜs töötanud 1990. aastast külalisõppejõuna, 1999. aastast dotsendina.

1996-1999 oli Euroopa Komisjoni esinduses Eestis poliitika ja informatsiooni nõunik, on Eesti Välispoliitika Instituudi juhatuse esimees ja direktor.

Andres Kasekampi uurimisvaldkonnad on fašism ja paremäärmuslus, Balti riikide välispoliitika, erakonnad, genotsiid ning Baltimaade poliitiline ajalugu. Ta on ajakirja Journal of Baltic Studies peatoimetaja.

Väikeste avastuste juurest suurteni

Kuidas tuua Tartu Ülikooli üliõpilasteks Eesti parimaid gümnaasiumilõpetajaid?

Jaak Kikas,
professor,
TÜ Teaduskooli nõukogu esimees

Maailmanimega ungari matemaatik George Polya on kirjutanud: «Suur avastus tähendab mingi suure ülesande lahendamist, kuid ka mistahes ülesande lahendamises sisaldub osake avastusest».

Paljud tänases Eesti teaduses (ja mitte ainult teaduses) ilma tegevad mehed-naised on oma suurte avastuste juurde jõudnud just selliste avastusosakeste kaudu õpilasolümpiaadidel.

Eesti olümpiaadiliikumise poolsajandi tähistamiseks korraldas TÜ Teaduskool jaanuari algul rahvusvahelise konverentsi «Talendid tuleviku teenistuses». Teaduskooli (endine täppisteaduste kool) kanda on Eesti aineolümpiaadide kureerimine.

Aineolümpiaadid

Aineolümpiaadid on olnud Eesti haridussüsteemi üks järjepidevamaid ja kvaliteetsemaid lülisid, mida kestev haridusreform on suutnud kõige vähem kõigutada.

Lõppvoorus osalejate arvu silmas pidades võib olümpiaade nimetada elitaarürituseks.

Eelkõige on nad seda aga rahvusliku teaduslik-tehnilise eliidi kasvatamise tõttu. Eriti Eesti-suurusel maal on oluline üles leida kõik noored anded ja luua neile arenguks parimad tingimused.

Hästi toimivas olümpiaadisüsteemis peavad töötama kõik lülid alates entusiastlikest aineõpetajatest ja piirkondlikust tasemest kuni lõppvooruni. Füüsikaõpetajate kiiresti kasvav keskmine vanus ja nende krooniline puudus teevad murelikuks «olümpiaadipuu» juurte ja tüve tuleviku suhtes – aga latva ei kanna ju miski muu!

Pädevuse küüditamine

Tähistaksin selle terminiga (Eestis paraku levinud) olukorda, kus mingi tegevuse läbiviimiseks loodud organisatsioonist kaob/kaotatakse kogu sisuline oskusteave (seda kandvad inimesed). Nii jääb organ tegelema juhtimise, poliitika, koordineerimise, suhtekorraldusega jne. Tulemuseks on see, et kogu sisuline töö tuleb ära teha allhangete, lepingute, konkursside jms korras nurga taga, põlve peal ja ühiskondlikust entusiasmist.

Tänased üliõpilased Martin Pettai, Ago-Erik Riet, Aleksei Lissitsin, Dmitri Petšjonkin, Oleg Kosik ja võistkonna mentor Jan Willemson 2002. a matemaatikaolümpiaadil. HENDRIK NIGUL

Olümpiaadide puhul ilmselt teaduskondades ja õppetoolides õppejõudude-teadurite poolt.

Kust leida aega?

Kust peaksid aga õppejõud, kes loomulikult peavad täitma oma auditoorse normkoormuse, tegema teaduslikku uurimistööd ja publitseerima selle tulemusi kõrgetasemelistes rahvusvahelistes teadusajakirjades, täitma-juhendama grante-projekte-lepinguid, et kindlustada oma eriala jätkusuutlikkust tagavad rahavood, veel selleks aega leidma?

Kas vastuseks oleks õppejõu-metoodiku kohtade sisseviimine (taastamine) teaduskoolis?

Missuguse akadeemilise tasemega nad olema peaksid (assistent, dotsent, professor)? Kes maksab? Või peaksid sellistes funktsioonides õppejõud töötama hoopis teaduskondades? Rektori kinnitus konverentsil oma toetuse kohta olümpiaadiliikumisele annab lootust, et vastused neile küsimustele TÜs leitakse.

Kiirelt globaliseeruvas maailmas, sh ühinevas Euroopas, on rahvuslikud haridussüsteemid (paratamatult ja õigustatult) ühed kõige konservatiivsemad struktuurid. Nende poolt toodetud «kaup» läheb «ühisturule» alles pärast ülikooli doktoriastme (üha enam ka magistriastme) lõpetamist.

Rahvusvahelised aineolümpiaadid pakuvad võimalust mingisugusekski võrdluseks gümnaasiumiastmel, kus tegelikult juba oluliselt määratakse tulevaste noorte teadlaste ja spetsialistide tase ning rahvusvaheline konkurentsivõime.

Seega on tegemist kõrgkoolide sisendi kvaliteedi kontrolliga. Rahvusvaheliste aineolümpiaadide karusellil osalev riik peab olema ka ise valmis sellise ürituse läbiviimiseks.

Eestit ootab taoline katsumus füüsikas aastal 2012. Kahtlemata ei saa TÜ Teaduskool olla üksinda väljakutse vastuvõtja, küll aga oleks akadeemiliselt ja organisatoorselt tugev teaduskool vägagi oluline komponent ürituse heatasemeliseks läbiviimiseks.

Bakalaureuseaastad

Eliitkoolide, TÜ Teaduskooli ja eriti selle kõrgastme – rahvusvaheliste olümpiaadide ettevalmistusrühmade poolt kantav teadusandekate noorte arenguliin katkeb sageli ülikooli esimestel kursustel. Kõrghariduse massistumisega kaasnev devalveerumine ei jäta eriti ruumi järjepidevaks andearenguks.

Olen kaugel üleskutsest, et rajada teadusvõimekate jaoks TÜ sisse veel üks ülikool (TÜ Teadusülikool). Magistri- ja doktoriastmes, kui teadusandekas noor on jõudnud perspektiivsesse laborisse hea juhendaja juurde, probleemi enam polegi.

Aga just mõni esimene bakalaureuseaasta ei pruugi pakkuda andekale noorele nii vajalikku intellektuaalset väljakutset.

Ühe väikese sammuna lahenduste suunas saan nimetada füüsikaosakonna eelmisel aastal korraldatud akadeemilist füüsikaolümpiaadi üliõpilastele (ja õppejõududele!). See osutus üliõpilaste seas populaarseks ja tuleb 11. veebruaril kordamisele juba altpoolt tuleval nõudmisel.

On veel palju probleeme, mis ühtepidi teadusandekate noorte ja teistpidi TÜ vajaduste-võimaluste-kohustustega seotud: õpilasteadus ja selle juhendamine, teaduse populariseerimine (sh AHHAA-tüüpi teaduskeskuste kanda) jt.

Küsimuste arutamiseks võiks Universitas Tartuensis olla vägagi sobiv foorum.

Info: www.ttkool.ut.ee/olympiaadid/2004konverents.html).

KOMMENTAAR

Olümpiaadid ja ülikool

Viire Sepp,
TÜ Teaduskooli direktor

Kvalitatiivne hüpe ei saa sündida ainult üksikute entusiastide missioonitundest kantud tegevusest.

Ülikoolis oleks vaja täpsemalt määratleda üld- ja kõrgharidust ning teadust sidustama määratud õppetoolide ülesanded.

Kompetentsuse küüditamise sündroom Eesti hariduses on murettekitav. Puuduvad ainespetsialistid nii riiklikus eksamikeskuses kui ka TÜs õppekavadega tegelevates talitustes, maakondade/linnade haridusametites, õpetajate täiendkoolitusfirmades jm. Ka näiteks GLOBE-programmi eest on HTM pannud vastutuse allasutusele, kus puudub erialane kompetentsus. Selliseid institutsioone on tekkimas veelgi.

Et tagada 1997. a tasemele külmutatud riigipoolse tegevustoetuse juures kõigi valdkondade areng ja täita olümpiaadide lepingutega TÜle pandud kohustusi, on ka teaduskool pidanud tegema valusaid struktuurilisi ümberkorraldusi.

Olukorra teeb keeruliseks see, et vajame väga kõrge kvalifikatsiooniga erialaspetsialiste – metoodikuamet teaduskoolis on aga õppejõule-teadlasele akadeemilise karjääri mõttes tupiktee.

Niisuguses situatsioonis oleme püüdnud olukorda lahendada teaduskondadega sõlmitud ühishuvide lepingutega. Keemiaosakonnas on ainsana see punkt vastutava õppejõu ametijuhendis, paljudel puhkudel kannavad koduste olümpiaadide ja rahvusvaheliste olümpiaadide võistkondade treenimise sisulist raskust inimesed väljastpoolt ülikooli.

Teadlased arutavad töötervishoiu kvaliteedi probleeme

Eda Merisalu
meditsiinidoktor,
tervishoiu instituudi dotsent

Eile algas Biomeedikumis IV rahvusvaheline sümpoosion «Töötervishoid 2004: Kvaliteet töötervishoius».

Sümpoosioni eesmärk on anda hinnang töötervishoiu valdkonnas tehtule ja toetada Balti riikide töötervishoiu arengut ELiga ühinemisest tulenevate muudatuste ajal.

Plenaaristungil pidas ettekande töötervishoiuteenuse kvaliteedist ELi riikide näitel Maailma Töötervishoiu Assotsiatsiooni president prof Jorma Rantanen (pildil).

Õhtupoolsel istungil tegi ettekande esmatasandi arstide töötervishoiualasest koolitusest Ameerikas toksiliste ainete ja haiguste registreerimise agentuuri spetsialist Donna L. Orti.

Sümpoosionil on esinejaid veel Lätist, Leedust jm. Riia Stradinši Ülikooli keskkonna ja töötervishoiu instituudi juhataja prof Maija Eglite tutvustas Läti töötervishoiuarstide koolitusprogrammi. Stendiettekannetes käsitletakse teadustulemusi töökeskkonna ohutegurite mõjust töötaja tervisele.

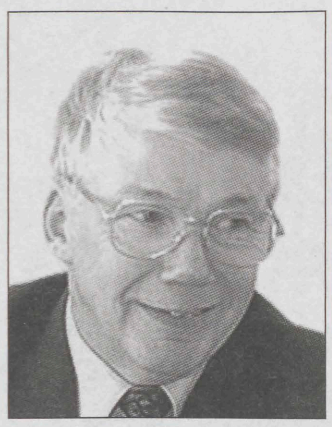

Teadusarenduslik koostöö

Töötervishoiu valdkond on oma olemuselt multidistsiplinaarne. Olulisel kohal on koostöö eri spetsialistidega (meditsiin, tehnikateadused, majanduskorraldus, juhtimine, ökonoomika jt). Valdkonna arenguvõti on teaduslik uurimistöö ja selle tulemuste rakendamine praktikas. Kuna Eestis puudub töötervishoiu teadusfinantseering, on väga oluline rahvusvahelise koostöö arendamine.

Tänasel koostöönõupidamisel arutavadki juhtivteadlased ELi ühisprojekti, kus on kavas välja töötada töökoha riskide hindamise ühtne metoodilis-praktiline mudel.

Kvaliteetne töötervishoid

Ettevõtte kvaliteedijuhtimisel on oluline osa töötervishoiualasel tegevusel. Töötajaid rahuldava töökeskkonna loomisel vajab tööandja töötervishoiuspetsialisti head nõu. Nõustamisteenusega rahulolu sõltub spetsialisti professionaalsusest, sellest, kui tulemuslikult ning milliste kulutustega soovitab spetsialist töökeskkonda inimsõbralikumaks muuta. Nii sünnib kvaliteetne töötervishoiuteenus, mis annab asutuse juhtkonnale kindlustunde, et töökoha parandamiseks tehtud kulutused on igati õigustatud.

Kui töötaja tunneb, et juhtkond pöörab tähelepanu tema töötingimustele ja heaolule, on ta rohkem motiveeritud ja annab ettevõtte heaks endast parima. Nii suureneb ettevõtte tulemuslikkus.

Näitusel tutvustavad firmad isikukaitse-, nahahooldus- ja esmaabivahendeid, toimub raamatute ja teabevahendite näitusmüük.

Tervisekabinetis saab kontrollida kehakaalu, mõõta vererõhku, arvutada kehamassi indeksit ja rasvaprotsenti, õppida lõõgastusharjutusi ja on võimalus saada ka õlavöötme massaaži. Kahepäevase sümpoosioni korraldavad TÜ tervishoiu instituut, töötervishoiuresidendid ja SA TÜK terviseuuringute ja töötervishoiukeskus. Rahaliselt toetasid üritust TÜ personaliosakond, PEAI-Est OÜ ja mitmed toidufirmad.

Õppetoetuse taotlused

Aija Sakova

Kuni 15. veebruarini on neil üliõpilastel, kes seda sügissemestril mingil põhjusel ei teinud, taas võimalus esitada taotlus õppetoetuse saamiseks.

Põhitoetuse, täiendava toetuse ja doktoranditoetuse saamise taotlus esitatakse kogu nominaalõppeajaks vaid üks kord.

Seega neil, kes taotluse septembris juba esitasid, seda uuesti teha ei tule.

Sügissemestril ei saanud avaldust esitada 1. aasta üliõpilased, nüüd on neil selleks esmakordselt võimalus.

Vormikohane taotlus tuleb sel semestril esitada dekanaati hiljemalt **15. veebruariks**.

Majandusliku toetuse taotlemiseks tuleb esitada vormikohane taotlus dekanaati igal semestril eraldi.

Sel puhul tuleb taotlusele lisada dokumendid, mis tõendavad, et üliõpilane ei ole ilma õppetoetuseta võimeline õpinguid jätkama.

Põhitoetuse suuruseks on õppeaastal 2003/2004 kehtestatud 800 krooni kuus, täiendava toetuse suuruseks 400 ning doktoranditoetuse suuruseks 3000 krooni kuus.

Info: www.ut.ee/oo/abiks/oppetoetus

Probleemid Voroneži kunstikogu kataloogiga

Aija Sakova

12. veebruaril külastab TÜ Kunstimuuseumi Vene kultuuriametnike delegatsioon.

Visiidi peamiseks põhjuseks on TÜ Voronežis asuva kunstikogu kataloogi valmimisega seonduvad probleemid ning kataloogi viibimine.

Mais 2003 sai valmis kataloogi käsikiri, mis saadeti Moskvasse. Vastust ei ole TÜ Kunstimuuseum saanud.

Möödunud aasta lõpus pöördus Eesti Kultuuriministeerium ametliku kirjaga Vene Kultuuriministeeriumi poole, et selgitada viivituse põhjuseid.

Vene delegatsiooni külaskäigu eesmärk on selgitada fotode kvaliteediga seonduvaid arusaamatusi.

Seniste fotode kvaliteet on TÜ Kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul väga kehv ning neid ei saa kataloogis kasutada.

«Tuleks teha parema kvaliteediga uued fotod ning raha peab selleks leidma Vene Kultuuriministeerium,» kommenteerib Kukk.

Kataloogi trükkimist finantseerivad Eesti Kultuuriministeerium ning Tartu Ülikool. Delegatsiooni kuuluvad kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuse säilitamise osakonna juhataja asetäitja Aleksandr Kibovski, sama osakonna peaspetsialist Natalija Vorobjeva ning Voroneži Kunstimuuseumi direktor Vladimir Ustinov.

Eesti Kultuuriministeeriumist kohtub delegatsiooniga välissuhete ja eurointegratsiooniosakonna nõunik Madis Järv.

Tudengid ülikooli aastapäeval peahoone ees. JAAK NILSON

Tudengiaasta ülikooli ajaloo muuseumis

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

11. veebruaril kell 15 avatakse ajaloo muuseumis näitus «Põlvkondade side. Üliõpilasorganisatsioonid Tartus rahvusülikooli 85. tegevusaastal».

Emakeelse ülikooli 85. tegevusaastal otsustas muuseum tutvustada praegu Tartus tegutsevaid üliõpilasorganisatsioone.

18. aprillini avatud näitusele on välja pandud vana ja uuemat sümboolikat nikerdatud vappidest teetassini, õlleripatsist tikitud padjani, tekleid ja värvilinte, fotosid, kaunilt kujundatud juubelialbumeid ja külalisraamatuid, arhiividokumente ja vallatuid karikatuure. Kataloogist saab lugeda iga organisatsiooni lühitutvustust.

Eesti üliõpilasorganisatsioonid on palju vanemad kui Eesti Vabariik. Esimese rahvusliku üliõpilasorganisatsioonina registreeriti 1883. aastal 1870 asutatud Eesti Üliõpilaste Selts. Seltsi sinimust-valge lipu pühitsemisest möödub tänavu 120 aastat.

Ajal, mil Tartus tegutsesid saksa, vene, juudi, poola, leedu, läti jt rahvuste seltsid ja korporatsioonid, lõid eesti rahvusest üliõpilased oma ühendused Riias, Peterburis, Moskvas jm.

Eesti sovetiseerimisel 1940 likvideeriti akadeemilised teadusseltsid ja üliõpilaskonvendid.

1988-1989 üliõpilasorganisatsioonid taastati. Tänavu täitub ka 100 aastat ülikooli esimese ühiselamu valmimisest. 16. mail toimub koos Eesti Ajalooarhiiviga (hoone Liivi 4 praegune omanik), majale ja selle allüürnikele pühendatud konverents.

Detsembris toimuvale muuseumi aastakonverentsile on aga oodatud ettekanded, mis käsitlevad Tartu üliõpilaskonda ja selle muutumist 20. sajandil.

TÜ õigusteaduse üliõpilane Liina Kanger (vasakult esimene) osales augustis 2003 Berliinis toimunud rahvusvahelisel THK suveseminaril. ERAKOGU

Uusi eneseteostusvõimalusi otsimas

Aija Sakova

THK SEMINARIPROGRAMMI TUTVUSTUS

10. veebruaril kl 16.15 uue keeltemaja (Ülikooli 17) ruumis 115.
2004. a suveseminarile kandideerimine ja esseeteemad: www.theodor-heuss-kolleg.de
Kandideerimise tähtaeg on 10. märts.

Küsimuse üle, kas Euroopa keskpunkt asub Poolas, Ukrainas või hoopis Saksamaal, arutlesid Liina Kangeri sõnul eelmisel suvel mitme Euroopa maa üliõpilased.

Põhjuse ning võimaluse selleks andis Robert Boschi Fondi Theodor-Heuss-Kollegi (THK) suveseminar, millega algas seminari aastane koolitusprogramm.

Igale noorele eurooplasele antakse koolituse jooksul võimalus end teostada, katsetada mõne ideega, mis aitaks paremaks muuta iseenda ja kaasinimeste elu. THK pakub selleks nii rahalisi vahendeid kui ka teadmisi ning kontakte. Selline on THK viis viia ellu oma nägemust õiglasest ning demokraatlikust ühiskonnast.

2003. a suvel kahenädalasel seminaril Poolas ja Saksamaal osalesid ka Eesti üliõpilased, nende hulgas Liina Kanger ja artikli autor. Mõlema projektid on väga erinevad, kuid seminaridel omandatud teadmistepagas, tööst sündiv rõõm ja võimalus kaasinimestele head teha on ühine.

Ideed ja eesmärgid

THK eesmärgid on ärgitada huvi ühiskondlike ning sotsiaalsete teemade vastu, tugevdada sotsiaalseid oskusi, vahendada praktilisi teadmisi, toetada ühiskondlikku aktiivsust, käivitada projekte.

THK võimaldab luua rahvuslikke ning sotsiaalseid piire ületavat kultuurivahetust ning vastavat rahvusvahelist võrgustikku.

Programmi kahenädalastele rahvusvahelistele suvekursustele valitakse osalejad paljude kandidaatide hulgast. Kursusel arendatakse ühiselt nii kultuuri, ajaloo, kõrghariduse, poliitilise hariduse, meedia, keskkonnakaitse jm valdkondade projektiideid.

Projektitaotlusi täiendatakse oma koduriiki naastes ning septembri lõpus otsustab žürii, milliseid ettevõtmisi aasta jooksul rahastatakse.

THK programmi juhataja Darius Poloki sõnul oli laekunud 50 taotlusest võimalik toetada 34.

Viimaste hulka sattus sel aastal ka TÜ õigusteaduse 2. aasta üliõpilane Liina Kanger.

Kõik algas suvel

Liina Kanger kandideeris seminarile esseega «Ida-lääne kujutluspildid meie peades». «Mind paelus väga asjaolu, et tänapäeva eestlase maailmapildis on ida- ja läänepoolkerad teravalt eristunud, kuid positiivse-negatiivse rajajoont pole sugugi lihtne tõmmata. Ei ole lääs üheselt helge ega ida ajaloohämar,» ütleb Liina.

Nende mõtetega astus ta rahvusvahelisse ühiskonda, kus piirid veelgi segasemad. Berliini kokku tulnud seltskond oli Liina sõnul kirev ja tolerantne.

«Esimesel nädalal arutati, kus on Euroopa keskpunkt, kusjuures sakslane oli kindel, et Saksamaal, poolakas, et Poolas, ukrainlane, et Ukrainas jne; millised on Berliinis säilinud ida märgid ning millisena nähakse oma naabreid ja millisena iseennast.

Ühiselt tehti fotosid, õpiti šabloonkunsti ja kirjutati tekste,» rääkis Liina. Töö kulmineerus hiigelplakati valmimise ning tänavapresentatsiooniga Varssavi sillal.

Teist seminarinädalat kasutati oma projekti arendamiseks ning taotluse kirjutamiseks. Sealjuures püüti küsida iseendalt, mis on ühiskonna probleempunktid ning millised on võimalused neisse sekkumisel.

Sügiseks andis Liina oma projektile «Laps, raamat, arvuti» viimase lihvi ja saatis THKsse, kus see leidis äramärkimist ja sai täisfinantseeringu.

Projekti toetab ka SA Tartu Kultuurkapital. Tegu on üle-eestilise jutuvõistlusega 7-11-aastastele lastele, mille teemad on «Avan arvuti ja mõtlen» ning «Avan raamatu ja mõtlen».

Praeguseks on Liina Kangeri sõnul lood juba kohal ja žürii on valmis lugusid hindama asuma.

Žüriisse kuuluvad teiste hulgas ka lastekirjanik Leelo Tungal, TÜ dotsent Ele Süvalep ning Eesti Lastekirjanduse Teabekeskuse uurija Jaanika Palm.

Laste mõtted raamatuna

Võistlus lõpeb laste piduliku seminaripäevaga, kus mänguliste ülesannete vormis tehakse kokkuvõtteid ning püütakse need ka ajakirjanduse tarbeks kirja panna.

«Eks siis ole näha, kas vastavad tõele täiskasvanute murelikud heietused liiga pikkadest arvutimänguõhtutest ja järelkasvu vähesest lugemusest. Ehk on infoajastusse sündinuil oma nägemus,» kommenteerib Kanger.

Paremad mõtted avaldatakse ka ajakirjas Hea Laps ja antakse välja väikese raamatuna.

Seni on projekti elluviimine Liina Kangerile olnud täis häid elamusi ja vastutulelikkust: «Julgustan kõiki kandideerima, sest teie tahtest saab sündida tegu ja teost palju rõõmu!»

UUDISED

Tartu jagas kultuuri aastapreemiaid

Tartu 2003. aasta kultuuripreemiate saajate hulgas oli mitu ülikoolipere liiget.

Parima kultuurikajastaja aunimetuse sai inglise filoloogia lektor magister Berk Vaher.

Nominentide hulgas oli ka Tartu Üliõpilasteater ja magistrant Kristiina Ehin.

Linnavalitsuse toetus üliõpilastele

Tartu Linnavalitsus eraldas reservfondist raha üliõpilaste kultuuritegevuseks.

MTÜ Tartu Üliõpilasmaja sai 33 300 krooni Tartu ülikoolide esinduskollektiivide toetuseks, et osaleda juulis Riias toimuval Baltimaade üliõpilaste laulu- ja tantsupeol Gaudeamus.

Tudengite kergejõustikuvõistlused

Tallinnas üliõpilaste sisekergejõustikuvõistlustel olid TÜ tudengid tublid.

Võistluste parim tulemus oli kõrgushüppajal Marko Aleksejevil Akadeemiast Nord – 2.25. Talle järgnesid TÜ tudengid Rainer Piirimets (2.05) ja Rait Oorn (1.95).

Naiste parim tulemus oli Mirjam Liimaskil TÜst 60m tõkkejooksus (8,26). TÜ sai kolmikvõidu, Liimaskile järgnesid Kadri Viigipuu (8,36) ja Janika Meriküll (8,91). Kaks esikohta võitis ainsana Seidi Luik (TÜ), kes sai naiste 60 m jooksus aja 7,91. ja 200 m jooksu võiduaeg oli tal 26,10.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu peasekretäri Ants Veetõusme sõnul sündisid enamikul aladel ka üliõpilasmeistrivõistluste siserekordid.

Võistlustest võttis osa 17 kõrgkooli, sportlasi oli ka kuuest kergejõustikuklubist.

Vt ka: www.easl.ee/

Preemia prof Rein Veidemannile

Albu valla Anton Hansen Tammsaare nimelise kirjanduspreemia pälvis ülikooli eesti kirjanduse prof Rein Veidemann.

Zürii otsustas kirjanduspreemia määrata romaani «Lastekodu» eest.

Preemia antakse kätte Eesti Vabariigi aastapäeval 24. veebruaril Albu mõisas.

Näitus Y-galeriis

Ülikooli Y-galeriis Küütri ja Ülikooli tänava nurgal on avatud teine näitus.

Seekord saab vaadata Kiwa, Mihkel Kleisi ja Andres Lõo ühisnäitust «Ma olen tsitaat». Viimased kaks autorit on tuntud eksprimentaalse rokkansamblina Luarvik Luarvik.

15. veebruarini avatud näitusel on assamblaažid, maalid, videokunst ja graafika.

ÕNNITLEME

60

Aalo Eller, dotsent – 6. veebruar
Toomas Koger, treial – 8. veebruar

50

Tamara Žarkovskaja, dotsent – 10. veebruar

35

Eno Tõnisson, lektor – 7. veebruar
Kaarel Õim, laborant – 11. veebruar

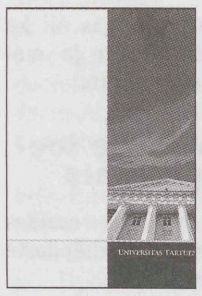

Ülikooli mapikaaned

TÜ kirjastuses on valminud ilusa kujundusega ülikooli mapikaaned, mille vahele saab panna kuni A4-formaadis pabereid ja trükiseid. Kaaned kujundas multimeediakeskuse kujundaja Aide Eendra. Kaante tükihind on 14 kr.
Tellimusi võtab ülikooli kirjastuses vastu Tiina Palu (Tiina.Palu@ut.ee, 737 5945).
www.ut.ee/21636

Rahvusvaheline tudengite konverents

18.-19. märtsini toimub Vilniuse Kunstiakadeemias rahvusvaheline üliõpilaste konverents «Kunst: tõlgendamise seiklused».

Konverentsi eesmärk on analüüsida klassikalise ja moodsa kunsti (sh ka muusika, teatri, filmi jne) tõlgendamisega seonduvaid probleeme.

Muu hulgas nimetavad korraldajad konverentsi eesmärgina ka akadeemilise ning rahvusvahelise ja interdistsiplinaarse koostöö arendamist.

Konverents on osalejatele tasuta, samuti on korraldajate sõnul olemas tasuta ööbimisvõimalus.

Osalemiseks tuleb **14. veebruariks** saata oma ingliskeelne ettekanne.

Ürituse korraldavad Vilniuse Kunstiakadeemia üliõpilased.

Info: vda_konferencija@lycos.com

Majandust analüüsivate artiklite konkurss

TÜ majandusteaduskonna vilistlasühing Hermes kuulutab välja Eesti ühiskonda, ennekõike majandust analüüsivate artiklite konkursi.

Konkursi eesmärk on leida TÜ majandusteaduskonnast noori autoreid, kes oskavad majandusest targalt ja köitvalt kirjutada, suutes tekitada oma mõtetega diskussioone ning elavdada üldist mõttevahetust ühiskonna ja majanduse arengu teemadel.

Konkursi tingimused:

- osaleda võivad kõik TÜ majandusteaduskonna üliõpilased, magistrandid, doktorandid;
- hindamisel lähevad arvesse kuni **15. maini** avaldatud artiklid, mis on ilmunud päevalehtedes Postimees ja Eesti Päevaleht, majanduslehes Äripäev, nädalalehtedes Eesti Ekspress, Maaleht ja Sirp, maakonnalehtedes, TÜ ajalehes Universitas Tartuensis;
- hindajateks on preemiafondi moodustanud TÜ majandusteaduskonna vilistlased.

Hermes on alates 1997. aasta aprillist TÜ majandusteaduskonna vilistlasi, õppejõude ning töötajaid ja üliõpilasi ühendav vilistlasühing.

Sel õppeaastal tahab Hermes anda noortele majandusteadlastele võimaluse oma mõtteid laiemale avalikkusele tutvustada.

Hermes jagab preemiaid.

Info: Juta Sikk, tel 737 6346, juta.sikk@mtk.ut.ee ja www.mtk.ut.ee.

SCRIPTA MANENT

«... ühesugused põhimõtted teatrielus puuduvad. Estonia on avalik-õiguslik rahvusooper, samal ajal aga tahetakse Vanemuine Aivar Mäe lennukate ideede järgi üldse mingiks Eesti kontserdi filiaaliks muuta.»

«...paraku ei saa kitsa taustakompetentsiga poliitikud ühiskonna kui terviku toimimisest tihti üldse aru. Nad käsitlevad ühiskonda näiteks kui tinglikku rahavoogude liikumise ruumi...»

Mihkel ja Rein Raud «Inimene koosneb enamast kui vereringe», EPL, 24. JAANUAR

Aurutatud silgud esimese Eesti moodi teise Eesti materjalidest

Eesti köök retsept EPL, köök 23. JAANUAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KÜLALISÕHTUD

Korp! Ugala kutsub eesti soost meestudengeid oma külalisõhtule.
17. veebruaril kl 20 on võimalik Korp! Ugala konvendihoones Kuperjanovi 16 näha korporatsioonielu seestpoolt, tutvuda huvitavate inimestega ning saada infot Ugalasse astumise kohta. Riietuseks tume ülikond.

Korp! Amicitia ootab teotahtelisi ja elurõõmsaid eesti soost naistudengeid oma külalisõhtutele 12 ja 17. veebruaril kell 18.

LOENGUD

11. veebr kell 12.15 esineb majandusteaduskonnas Narva mnt 4-B306 loengusarja «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» raames valitsuse arendusnõunik Raul Malmstein.
11. veebr kl 17.15 toimub Lossi 3-405 ÕESi ettekandekoosolek: Aivar Põldvee «Uus Forselius».
11. veebr kl 18 on TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks lavastaja Taago Tubin, kes kõneleb Võru Teatriateljee uutest ja vanadest tegemistest. Kõik huvilised on oodatud! Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Helen Koks, 737 5422 või Helen.Koks@ut.ee.

KAITSMISED

19. veebr kl 16 kaitseb Lai 37 II korruse seminariruumis **Jelena Jürgel** magistritööd «Õlaliigese ja õlavöötme lihaste funktsionaalne seisund periartriidiga patsientidel enne ja pärast neljanädalast taastusravi» *magister scientiarum* kraadi taotlemiseks (liikumis- ja sporditeadused). Juhendaja: prof Mati Pääsuke. Oponent: vanemteadur Eve Pihl.

KURSUSED

10. veebr algab magistrantidele ja doktorantidele kursus «Statistiliste mudelite analüüs» (MTMS.01.006 3AP, E). Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase. Kursus kestab veebruarist maini (1 loeng ja 1 praktikum nädalas).
Toimumisajad: loengud T 12.15–14 J. Liivi 2–404, praktikumid (alates 18.veebr) K 8.15–9.45 (1. rühm), N 8.15–9.45 (2. rühm) J. Liivi 2–003 (keldrikorrusel). Info: Ene Käärik, e-mail Ene.Kaarik@ut.ee.

Vene ja slaavi filoloogia osakond kutsub kõiki huvilisi kuulama prof A. Dulitšenko üleülikoolilist venekeelset kursust «Mustlased oma keeles ja kultuuris» (Osnovõ tsõganologii) (FLVE.01.112, 2 AP). Loengud toimuvad N 18.15 Näituse 2–105. Info: tel 737 6352.

Kursus «Lõunaeesti keel» 1. osa (FLLE.00.001, 2AP, A). Õppejõud Sulev Iva. Kursus on mõeldud nii algajaile kui ka neile, kes juba pisut keelt tunnevad. Tutvutakse Lõuna-Eesti keelelise kujunemisega, võetakse läbi võru grammatika olulisemad jooned, harjutatakse võru keele häälda-mist, lugemist ja kirjutamist. Eriti soovitatav neile, kes kavatsevad suvel Võrumaale murdepraktikale minna. Loengud toimuvad 25.–34. n (1. loeng 20. veebr) R 8.30–10 Ülikooli 18–244.

KONTSERT

11. veebr kl 19 esineb Tartu Linnamuuseumis Vjatšeslav Novikov (klaver). Kavas Beethoven, Schumann. Novikovile on lähedased klassikalis-romantilise ajastu heliloojad, kelle loomingut tõlgitseb ta ainulaadse poeetilisuse ja sügavusega.
Piletid 60 ja 40 kr.

20. veebr kl 19 esineb Vanemuise Kontserdimajas ARKE keelpillikvartett (Itaalia). 1996 moodustatud kvartett on end kuulsaks mänginud nii pop-, etno-, džässkui ka avangardmuusika vallas. Pilet 80 ja 50 kr.

TARTU ÜLIKOOL

TÜ võtab teadus- ja arendusosakonda tööle

juristi,

kelle ülesanne on lepingute koostamise nõustamine, regulatsioonide väljatöötamine ning ülikooli huvide esindamine teadus- ja arendus- ning välissuhtlusvaldkonnas.
Edukal kandidaadil on:

- erialane kõrgharidus ning töökogemus,
- väga hea analüüsi- ja algatusvõime,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea võõrkeelteoskus (sh inglise keel),
- hea arvutioskus,
- soovitavalt rahvusvaheliste koostöölepingutega seonduv kogemus;

teadustalituse spetsialisti,

kelle ülesanne on riiklikult finantseeritava teadustegevusega seonduva info vahendamine, vastav nõustamine ja asjaajamine.
Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus,
- hea analüüsi- ja algatusvõime,
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea võõrkeelteoskus,
- hea arvutioskus.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **16. veebruariks** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302 , Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 737 5145.

TÜ KEELEKESKUSE KURSUSED

Keelekeskus pakub järgmisi tasulisi inglise keele kursusi:

- **inglise keel eelkeskastmele**, õpetaja Tiia Haud (FLKE.01.077/4AP/A) 13. jaan – 1. juuni, T 17-18.30 Tähe 4-352, N 17-18.30 Tähe 4-352. Hind 2000 kr;
- **inglise keele algkursus**, õpetaja Inga Koppel (FLKE.01. 075/4AP/A) 10. veebr – 18. mai, T 18-19.45 Näituse 2-118, N 18-19.45 Näituse 2-126. Hind 2000 kr.

Registreerimine keelekursustele jätkub.
Info: Kersti Reinson, tel 737 5357, Kersti.Reinson@ut.ee.

NEW ENGLISH LANGUAGE COURSES

by Centre for Ethics

Great works of ethics

Great works of ethics 2-4 AP. Starting Feb.23rd.
Introductory course to selected major philosophers and their works (Plato, Aristotle, Hume, Spinoza, Kant, Habermas, Rawls etc). Lecturing various foreign and Estonian professors. Lectures on Mondays 16-18 at Ülikooli 7, II floor. Voluntary seminars on Tuesdays 10-12.

Ethical Problems of Medical Science and Biotechnology: An Introduction to Bioethics. 4AP. Starting Feb.18th.

An interdisciplinary course designed for the students of philosophy, medicine, biology and others who are interested in philosophical argumentation as regards to ethical problems of medicine and biotechnology (euthanasia, abortion, human experimentation, genetics etc). Prof Margit Sutrop, Kadri Simm. Wednesdays 16-18, Lossi 3-223.

TARTU ÜLIKOOL

TÜ võtab ajaloo muuseumisse tööle

projektijuhi,

kelle ülesanne on muuseumi populariseerivate projektide käivitamine ja juhtimine.
Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus,
- väga hea inglise ja vene keele oskus,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea arvutioskus,
- hea algatusvõime,
- projektijuhtimiskogemus,
- soovitavalt noorte- või giiditöö kogemus.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **13. veebruariks** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302 , Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 737 5145.

TARTU ÜLIKOOL

TÜ arengukavas 2008 seatud eesmärkide täitmiseks võtab TÜ tööle

välissuhete osakonna juhataja,

kelle ülesanne on tulemuslikuks rahvusvaheliseks koostööks vajalike tugiteenuste kvaliteedi tagamine ning välissuhtluse arendamine;

teadus- ja arendus-osakonna juhataja,

kelle ülesanne on tulemuslikuks teadus- ja arendustegevuseks vajalike tugiteenuste kvaliteedi tagamine ning teadus- ja arendustegevuse edendamine;

õppe- ja üliõpilas-osakonna juhataja,

kelle ülesanne on tulemuslikuks õppetööks vajalike tugiteenuste kvaliteedi tagamine ning õppevaldkonna arendamine.

Edukal kandidaadil on:

- teaduskraad (soovitavalt doktorikraad),
- juhtimisalane töökogemus,
- head juhtimisoskused ning organisatoorsed võimed,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- väga hea võõrkeelteoskus,
- arvutioskus,
- teadmised Eesti ja rahvusvahelisest kõrgharidusning teaduskorraldusest.

Pakume:

- konkurentsivõimelist palka,
- arendavat ja erakordselt meeldivat töökeskkonda.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt **23. veebruariks** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: www.ut.ee/konkurss ja tel 737 5145.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 13. veebruar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 6 (2165) www.ut.ee/ajaleht

Tudeng võib messilt tööd leida

13. ja 14. veebruaril toimub Tartu Näituste meessikeskuses haridusmess Intellektika

Marta Vasarik
avalikkussuhete ja teabekorralduse 3. a üliõpilane

Varje Sootak

Täna kell 10 avatud haridusmessi Intellektika eesmärk on anda ülevaade õppimisvõimalustest kõikidel haridustasanditel ja igas vanuses inimestele.

Intellektika põhiteemad on: üld- ja põhiharidus, kutseharidus, kõrgharidus, teadus, elukestev õpe, täiskasvanuharidus, tööhõive, elukutse, karjäär ja Euroopa Liit.

Peale selle on mõeldud ka tööotsijatele, kelle jaoks on kohapeal nii ülikooli karjääriteenistus kui ka tööbörs. Peale tõsiste teemade pakub kahel päeval meelelahutust laval toimuv *show*programm.

Kelleks saada?

Kell 12 võtavad pidulikul avamisel sõna riigikogu spiiker Ene Ergma, haridus- ja teadusministeeriumi kantsler Jaan Kallas, linnavolikogu esimees Aadu Must ja TÜ õppeprorektor Tõnu Lehtsaar.

Pärast avamist on kõigil võimalik jälgida diskussiooni «Kelleks saada?». Väitlevad riigikogu kultuurikomisjoni liige Tõnis Lukas, haridus- ja teadusministeeriumi kantsler Jaan Kallas ning Võrumaa maavanem Mait Klaassen.

Käsitletakse kutseõppe, kõrghariduse ja elukestva õppe perspektiive ning riigi tööjõuvajadusi.

Messi projektijuhi Pilvi Põldmaa sõnul ei oodata vestlusringist teravat diskussiooni ega vastandumist, pigem tuge noortele oma sihtide seadmisel ning teadmist, et Eesti neid vajab.

Vestlus võiks pakkuda mõtlemisainet näiteks vastuste otsimisel küsimustele kelleks saada, millised võimalused on noortel end Eestis teostada täna ja kümne aasta pärast? Tudengitele, kes soovivad end semestri või isegi pikemalt täiendada mõnes teises rahvusvahelises ülikoolis, annavad nõu euroinfokeskuste ja välisministeeriumi esindajad.

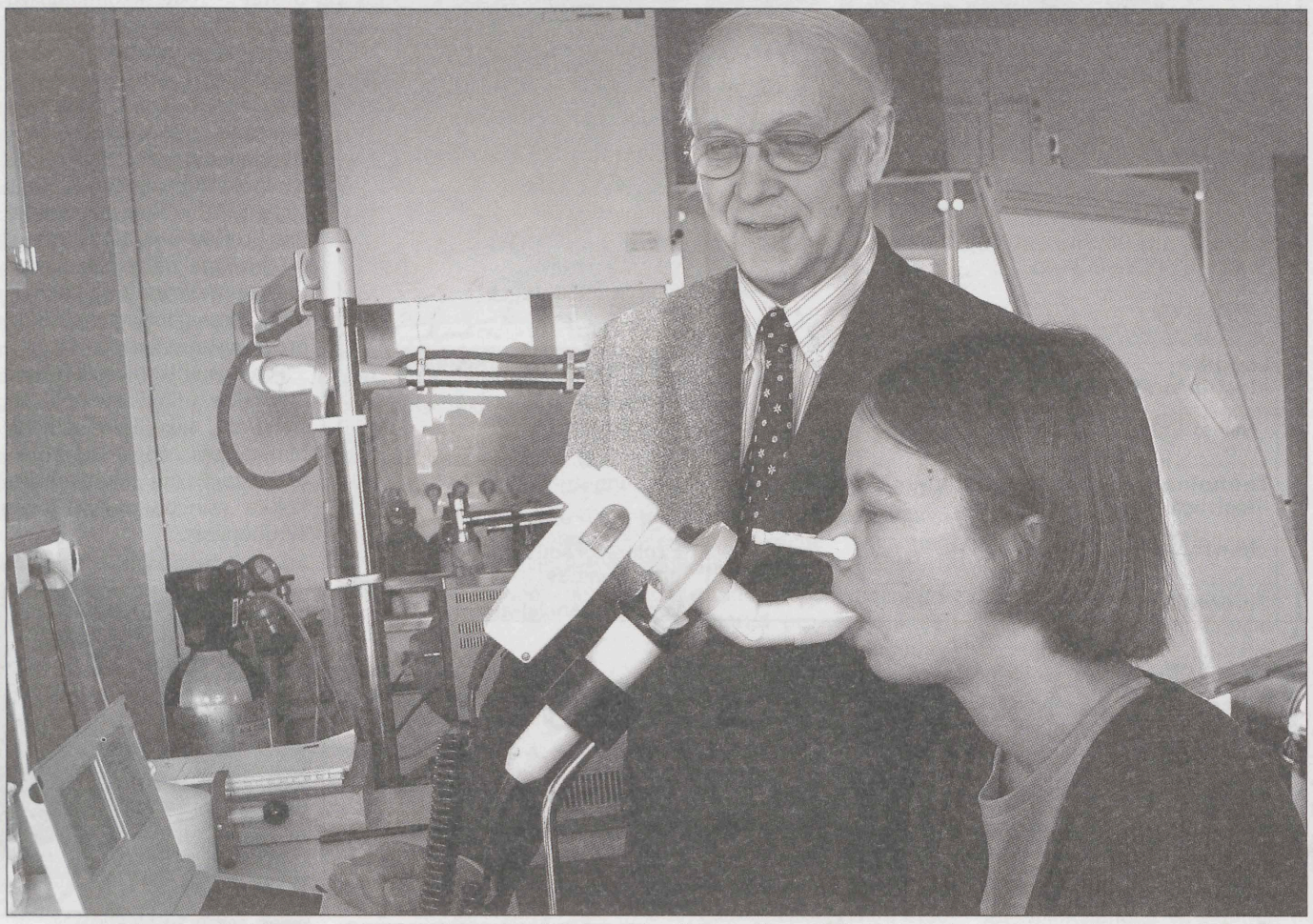

Arstiteaduskonna füsioloogia instituudi spetsialist med-knd Peet-Henn Kingisepp ja vanemassistent med-dr Jana Kivastik näitavad, kuidas saab messil spirograafiga kopsumahtu registreerida. VARJE SOOTAK

Messil on ka Maastrichti Ülikool, kuhu on samuti võimalik õppima minna.

Tartu Ülikool messil

TÜ avalikkussuhete spetsialisti Kady Sõstra sõnul osaleb Tartu Ülikool sel aastal varasemast oluliselt väiksemal messipinnal, kuid tervikliku ekspositsiooniga.

«Ühes boksis on esindatud kolledžid, õigusinstituut, õpetajate seminar, kõik teaduskonnad, avatud ülikool, karjääriteenistus,» tutvustas Kady Sõstar.

Eraldi boksides on TÜ Kirjastus, teaduskeksus AHHAA, üliõpilasküla ja Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeksus.

Täna kell 14-16 ja homme kell 12-14 tutvustatakse ülikooli messiboksis kopsumahtude registreerimise aparaati spirograafi ning südame löögisageduse ja hemoglobiini hapnikuküllastuse registreerimise seadet pulssoksümeetrit.

Saab vaadata ülikooli üldiselt tutvustavat kui ka füüsika-keemia- ja haridusteaduskonna ning õpetajate seminari *powerpoint-show*'d.

Täna kell 16 on TÜ Teaduskoolilt ülikooli boksis nuputamisvõistlus kuni 4-liikmelistele võistkondadele või individuaalvõistlejatele.

Kell 16 esitab Tartu Üliõpilasteater II halli laval Majakovski «Kelleks saada?».

Sotsiaalteaduskond on näituse külastajaile välja pannud akadeemilise testi.

Kuidas tööd leida?

Ülevaate tööturust ja vakantsetest ametikohtadest annab tööhõiveamet.

Karjäärilaat teavitab külastajaid aga tööhõive ning tööjõupoliitika valdkonna küsimustest ja põhiprobleemidest Eestis ning samuti Euroopa Liidus.

Kaasa tasub võtta ka oma CV, mida on võimalik lasta kohapeal tasuta analüüsida. Kindlasti saab iga üliõpilane kasulikke nõuandeid ja uusi nippe, kuidas potentsiaalsele tööandjale esmamuljet jätta. Kui CVd ei ole, siis on võimalik saada häid ideid selle eduka koostamise kohta.

Spetsialistid annavad nõu karjäärikujunduse kohta ning soovitavad firmasid, kuhu pöörduda.

See info on kokku kogutud ja just tudengitele mõeldud ja kättesaadav Intellektikal.

Tööturg on koht, kuhu jõuavad lõpuks kõik, kes edukalt läbi lüües ja hästi informeeritud olles ning kes mitte. Võibolla leiab mõni just sellelt messilt endale reaalse töö- või praktikakoha.

HARIDUSMESS INTELLEKTIKA

13. ja 14. veebruaril Tartu messikeskuses
Info: www.tartunaitused.ee/intellektika

Koostöö Oslo Ülikooli kolleegidega

Varje Sootak

Eile algas Tartu ja Oslo ülikooli korraldatud koolitus «Õppimine ja õpetamine kõrgkoolis».

Haridusteaduskonna dekaani prof Toomas Tenno sõnul on see eelmise aasta sügisel alanud koolituse jätk, kus osaleb 22 TÜ õppejõudu ja kraadiõppurit.

«Koolitus on üks osa haridusteaduskonna ettevalmistustest uue õppetooli – kõrgkoolipedagoogika õppetooli loomisel,» ütles prof Toomas Tenno.

Koolituse viivad läbi Oslo Ülikooli haridusuuringute instituudi professorid Gunnar Handal, Kirsten Hofgaard Lycke ja Helge I. Strømsø.

Haridusteaduskonna kolleegid – Oslo Ülikooli professorid Helge I. Strømsø ja Gunnar Handal. VARJE SOOTAK

Tutvustatakse õppemeetodite valiku kriteeriume lähtuvalt õppimispsühholoogiast.

Arutatakse kõrgkoolis õpetamist, loengute efektiivsust, ainekursuse planeerimise aluseid, õppetöö läbiviimise analüüsi, üliõpilaste tagasisidet, õpiaktiivsuse suurendamise meetodeid (probleemõpe, projektõpe) jne.

Analüüsitakse ka osavõtjate valmistatud õppematerjale ning nende esitatud miniloenguid.

XXXIV füüsikapäevad

Arvo Kikas
TÜ füüsika instituudi laborijuhataja

Eile algasid füüsikahoones XXXIV Eesti füüsikapäevad.

Rahvusvahelised füüsikapäevad avas riigikogu esinaine akad Ene Ergma.

Kahel päeval esitatakse ettekandeid Eesti füüsikute viimase aja huvitavamatest tulemustest ning laiemat huvi pakkuvate uurimissuundade arengust kogu maailmas. Avaistungil räägitakse viimasest Nobeli füüsikapreemiast (füüs-mat-dr Henn Käämbre), heeliumkristallide omadustest (dr Harry Alles Soomest), termotuumaenergeetikast (prof Seppo Karttunen Soomest) ja universumi barüonasümmeetria tekkimisest (dr Martti Raidal KBFIst).

Füüsikapäevadel antakse kätte ka Eesti Füüsika Seltsi aukirjad.

Seekord otsustati tunnustada aukirjaga TÜ keskkonnafüüsika instituudi teadurit dr Ülle Kikast suure töö eest füüsikahuvi äratamisel koolinoorte hulgas ning seoses GLOBEi ja internetipõhiste õppematerjalide programmide korraldamisega ja TÜ füüsika instituudi vanemteadurit dr Jaak Lõhmust ning Rein Veskimäed algupärase eestikeelse aimeraamatu «Universumi mikromaailm» mõtte algatamise ja teostamise eest.

Täna pärastlõunal toimub ka Eesti Füüsika Seltsi üldkoosolek.

TÄNA LEHES

E-õppe võimalustest
LK 2

Üliõpilasesindus annab aru
LK 3

Mis on FA Schola?
LK 3

UUDISED

Vabariigi aastapäeva kontsertaktus

Eesti Vabariigi 86. aastapäeva kontsertaktus algab esmaspäeval, 23. veebruaril kell 12 aulas.

Aktuse avab rektor prof Jaak Aaviksoo.

Ülikooli tervitavad linnapea Andrus Ansip ja sotsiaalteaduskonna üliõpilane Andero Uusberg.

Kontsertaktusel esinevad TÜ Kammerkoor dirigent Triin Kochi juhatusel ning Uus Tallinna Trio (Marrit Gerretz-Traksmann klaveril, Harry Traksmann viiulil ja Kaido Kelder tšellol).

Tartus oli õppekava konverents

Eile toimus Tartus Atlantise konverentsikeskuses õppekavakonverents.

Riigikogu kultuurikomisjoni esimees Olav Aarna rääkis oma ettekandes haridusuuringute ja arendustegevuse rahastamisest. Haridus- ja teadusministeeriumi üldhariduosakonna juhataja kt Maie Kitsingu ettekande teema oli «Õppekava areng ja arendamine Eestis».

TÜ haridusteaduskonna dekaani prof Toomas Tenno kõneles oma ettekandes õppekavast ja selle rakenduslikest aspektidest. "Rääkisin oma ettekandes ka sellest, et Eestis koormatakse noored õppijad üle faktide meeldejätmisega. Väga vähe tegeldakse aga loova, süsteemse mõtlemistegevuse arendamisega,» ütles prof Tenno.

TÜ õppekava arenduskeskuse juhataja Ain Tõnisson tegi ülevaate õppekavatööst.

Arutelu juhtis ministeeriumi hariduspoliitika nõunik Epp Rebane.

Konverentsi korraldas haridus- ja teadusministeerium.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas oled osalenud olümpiaadil?

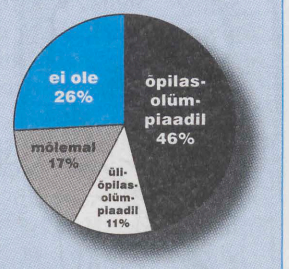

Vastajaid: 85
Uus küsimus:
Kas käisid Intellektikal?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Andres Kulla kaitses doktoritööd

11. veebruaril kaitses TÜ doktorant Andes Kulla doktoritööd «Inimese astrotsütaarsete glioomide mesenhümaalse strooma molekulaarsed iseärasused».

Väitekiri käsitleb ajukasvajate mõningaid molekulaarseid iseärasusi.

Uurimus põhineb 155 patsiendilt opereeritud glioomide koelise materjali morfoloogilisel, immuunhistokeemilisel ja molekulaargeneetilisel analüüsil.

Doktoritööd juhendas prof Toomas Asser. Oponeeris prof Matti Haltia Helsingi Ülikoolist.

Andres Kullale anti meditsiinidoktori kraad.

Moodustati TÜ Vabatahtlik Tuletõrje

10. veebruaril moodustati Tartu Ülikooli Vabatahtlik Tuletõrje (TÜVT), mis koondab endasse Tartu Ülikooli üliõpilasi ja õppejõude.

Asutamiskoosolekul valiti tuletõrjujate liidriks semiootikatudeng Tiit Kuuskmäe.

«TÜVT hakkab oma liikmetele korraldama tuletõrje, esmaabi ja päästetööde alaseid koolitusi, kaugemas perspektiivis näeme päästetöös ka Tartu Päästeteenistuse vahetute abiliste rolli,» sõnas Kuuskmäe pidulikul avakoosolekul.

Info: Mihkel Kaevats, 505 1266, kaevats@ut.ee

Gobeläänide näitus TÜ Raamatukogus

TÜ Raamatukogu kohviku fuajees on avatud Ludmilla Swarczewska gobeläänide näitus «Mezza voce» («Poolel häälel»).

Suurem osa tema loomingust kuulub kammerliku gobeläänide hulka.

Swarczerwska sõnul on vaiba kudumise eesmärk tuua välja lõnga ja põimetehnika võlu. «Hing on ju peen mateeria, aga kindel ja vastupidav».

Näitus üliõpilasorganisatsioonidest

11. veebruaril avati TÜ Ajaloo Muuseumis näitus «Põlvkondade side. Üliõpilasorganisatsioonid Tartus rahvusülikooli 85. tegevusaastal».

Muuseumi teadusdirektori Lea Leppiku sõnul alustab muuseum selle näitusega emakeelse ülikooli 85. tegevusaasta tähistamist.

«Välja on pandud vana ja uuemat sümboolikat, tekleid ja värvilinte, fotosid minevikust ja olevikust, juubelialbumeid ja külalisraamatuid, arhiividokumente ja karikatuure.

Kataloogist saab lugeda iga organisatsiooni lühitutvustust.»

Joonistus Veljesto päevikust 1921.

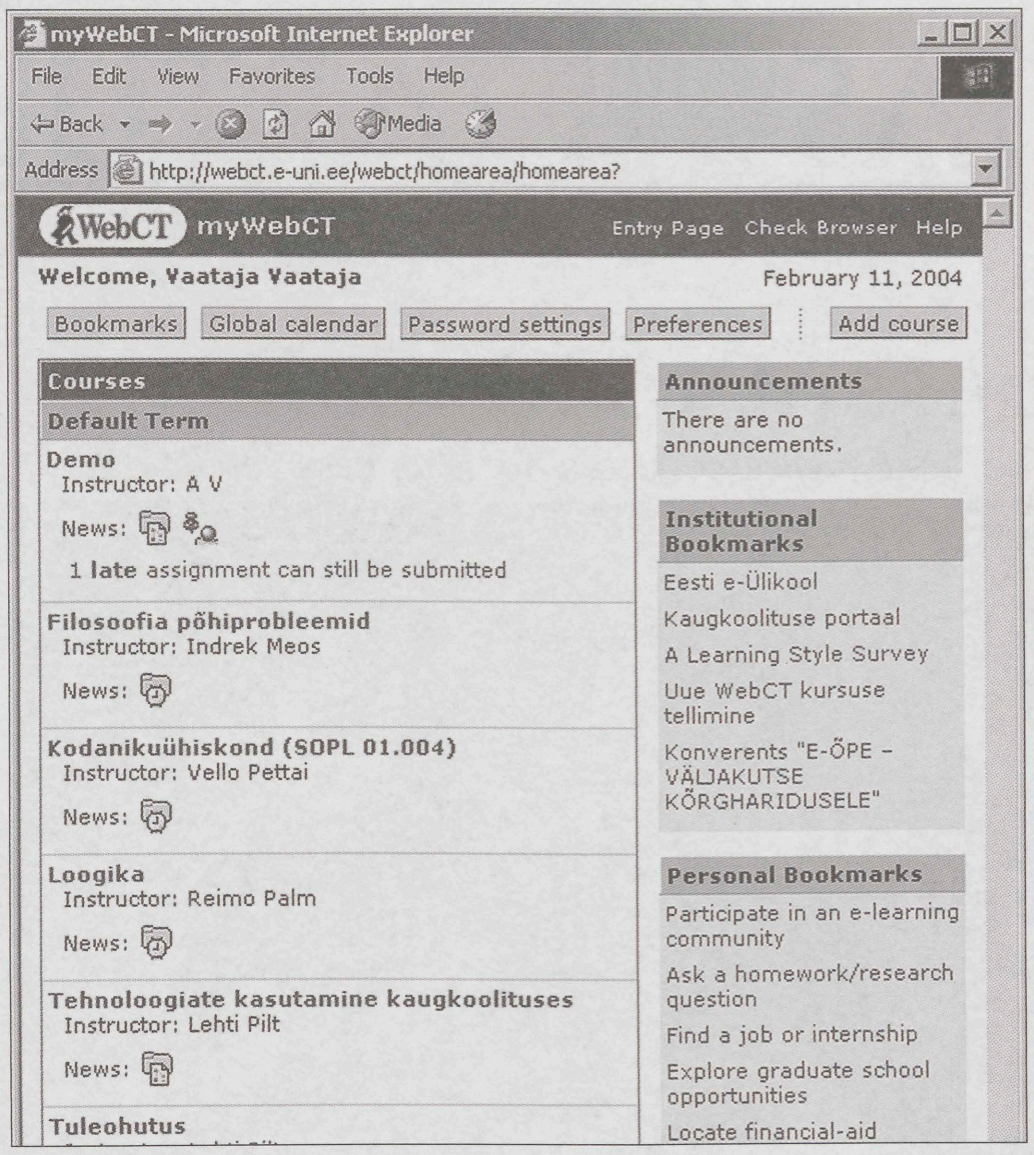

E-õpe kogub kasutajaid ja populaarsust

Lehti Pilt
TÜ kaugkoolituskeskuse haridustehnoloog

Ene Tammeoru
Eesti e-ülikooli projektijuht

5. veebruaril lõppes TÜ kaugkoolituskeskuse uute e-õppe ainekursuste väljatöötamise konkurss ning märtsis toimub Tallinnas Eesti e-ülikooli e-õppe konverents.

Eesti kõrgharidus vajab paindlikumaid kõrg- ja täiendusharidust pakkumise viise. E-õppe kasutamine on üks võimalus laiendada üliõpilaste õppimisvõimalusi ning jõuda eri sihtrühmadeni. E-õpe sobib ennekõike töötavatele, suurtest keskustest ja ülikoolilinnadest kaugel elavatele ning erivajadustega õppuritele.

E-õpe pakub mitmeid võimalusi

Tartu Ülikoolis on e-õpet kasutatud juba kuus aastat. Kuid ikka veel tegelevad e-õppe kursuste loomisega vaid üksikud õppejõududest entusiastid ning pakutavate e-kursuste osakaal on väike.

Ülikoolis on olemas 150 WebCT õpikeskkonna baasil valminud kursust mitmesuguste erialade raames nii statsionaarses õppes kui ka avatud ülikoolis. Kogemused WebCT keskkonna kasutamisel on peaaegu kõikide teaduskondade ja kolledžite õppejõududel.

Kõige rohkem on e-kursusi majandus-, matemaatika-informaatika-, sotsiaal- ja filosoofiateaduskonnas.

Parooliga kaitstud WebCT keskkonda kasutatakse kursusega seotud info õppijatele edastamiseks, õppematerjalide esitamiseks ja veebis leiduvatele lisamaterjalidele viitamiseks. Samuti viiakse seal kursuse foorumil läbi seminare ja arutelusid. Keskkond võimaldab õppijaid hinnata (testid ja ülesanded) ning kursusi hallata (õppijate ning õpitulemuste haldamine, statistika õppijate tegevuse kohta).

Igal õppejõul õigus oma e-õppe kursusele

Paljud õppejõud võib-olla ei ole veel kursis, et soovi korral on kõigil e-ülikooli liikmeskõrgkoolide õppejõududel võimalus WebCT keskkonda kasutades tasuta luua oma e-kursus.

Eesti e-ülikool omalt poolt on soetanud endale oma serveri e-kursuste ja õpikeskkonna haldamiseks.

See loob paremad võimalused e-kursuste loomiseks ning läbiviimiseks.

Erinevate veebipõhiste õpikeskkondade võimalustega tutvumiseks ja oskusteabe hankimiseks viis Eesti e-ülikool 2003. aastal läbi viie (Fronter, Luvit, Edutizer, IVA, IBM Lotus LearningSpace) õpikeskkonna testimise. Tulemused avaldatakse selle aasta märtsis.

Veebipõhine paindlikum õppeprotsess suurendab õppejõudude võimalusi planeerida oma aega ja välistab vajaduse õpetada väikesemahulisi ained mitu korda eri sihtrühmadele (nt statsionaar- ja kaugõppe tudengid) ning eri kohtades (eri ülikoolid ja/või sama ülikooli kolledžid).

Nii saavad parimad (loodetavasti kõrgkoolidevahelises koostöös valminud) kursused kättesaadavaks suuremale sihtgrupile, mis parandab nii kõrghariduse kvaliteeti kui ka majanduslikku tasuvust.

E-õppe populariseerimisele ja arendamisele on oluliselt kaasa aidanud praeguseks juba aasta tegutsenud Eesti e-ülikool. See on sisuliselt kõrgkoolide konsortsium, mille liikmesülikool on ka Tartu Ülikool.

Eesti e-ülikooli eesmärk on elukestva õppe põhimõtetest lähtuvalt kõrgkoolidevahelise koostöö algatamine ja lihtsustamine e-õppe juurutamisel.

Eesti e-ülikool on oma senises tegevuses pööranud suurt tähelepanu e-kursuste osakaalu ja e-õppega seotud õppejõudude arvu suurendamisele.

WebCT koolitused e-ülikoolilt

Tegevuse märksõnad on olnud õppejõudude teavitamine, motiveerimine, toetamine ning e-õppe kursuste loomiseks ja läbiviimiseks vajalike uute oskuste õpetamine.

Selleks pakub e-ülikool koolitusi (põhitase, edasijõudnu tase ja eksperdi tase).

Näiteks WebCT kursuse disainimise koolituse raames loob iga õppejõud oma e-kursuse.

Samuti plaanib e-ülikool luua regionaalseid koolituskeskusi, kus õppurid saavad tuutorite toetusel e-kursustel osaleda.

KONVERENTS «E-ÕPE – VÄLJAKUTSE KÕRGHARIDUSELE»

11. ja 12. märtsil TTÜ (Ehitajate tee 5) IX korpuses, ruumis 131
Teemad
- **Eesti kõrghariduse ees seisvad väljakutsed.**
- **Missuguseid võimalusi pakuvad kõrgharidusele uued tehnoloogiad ja pedagoogilised käsitlused?**

Osalemistasu 550 kr.
Info: www.e-uni.ee/konverents

Talveakadeemia keskkonnakaitsest

Aivar Hannolainen
TalveAkadeemia infojuht

20.-22. veebruarini arutavad Eesti mitmesuguste erialade üliõpilased Essu mõisas keskkonnakaitse planeerimist, tehnoloogiat ja tarbimist.

TÜst valiti konverentsil ettekannetega esinema Timo Uustal («Keskkonnaalased käitumisharjumused Tartus, Eestis ja mujal maailmas»), Kadri Tüür («Aiad ja jõed: linnaloodusest Tõnu Õnnepalu romaanides»), Mihkel Laan («Regionaalne klaster – regionaalpoliitika vahend?»), Hans Orru («Kahjulikud elemendid Eesti turbas») ja Tanel Tamm («Tehisõppe rakenduse katsetamine satelliitpiltide ja kaardiandmete järgi puistutüübi prognoosimiseks»).

Peale suuliste ettekannete esitatakse üliõpilaste töid ka stendidel, kus TÜd esindab Marko Kohv tööga «Maalihete kohta Pärnu maakonnas». Kokku esineb ettekannetega 17 üliõpilast.

Teisel päeval jätkub keskkonnahoidliku mõtteviisi eri tahkude arutelu kümnekonnas töögrupis.

Kavas on ka TÜ geograafiainstituudi vanemteaduri Rein Ahase ettekanne sotsiaalsest positsioneerimisest.

Konverentsi viimasel päeval arutlevad ülikooli rollide üle TÜ teadusprorektor Ain Heinaru ning TTÜ rektoraadi esindaja.

Tudengite algatatud teaduskonverentsi eesmärk on hoida interdistsiplinaarset temaatikat, et üritusel saaksid osaleda TPÜ, EPMÜ, TTÜ ja TÜ üliõpilased.

Teist korda toimuva ürituse 18-liikmeline korraldusmeeskond on koosneb TÜ noorgeograafide klubi EGEA, EPMÜ Keskkonnakaitse Üliõpilaste Seltsi ning TPÜ üliõpilaste keskkonnaühingu Sorex liikmetest. TTÜst on korraldajate hulgas TTÜ säästva arengu klubi ning TTÜ mäering.

Registreerumine kestab kohtade täitumiseni aadressil: www.oikos.ee/talveakadeemia

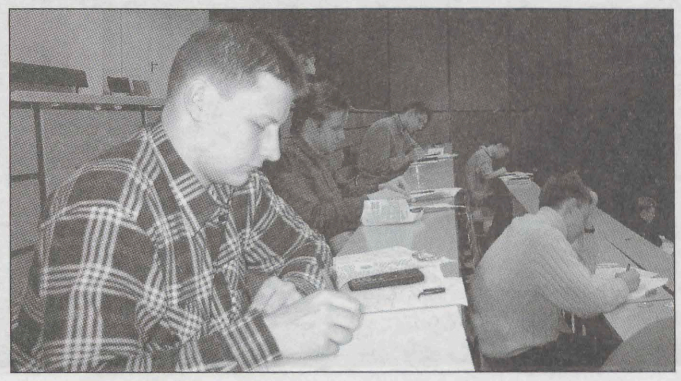

11. veebruaril ülikoolis teist korda toimunud füüsikaosakonna ja teaduskooli akadeemilise olümpiaadi võitis füüsikadoktorant Valter Kiisk (esiplaanil). 2. kohale tuli füüsika 1. a tudeng Mihkel Kree. Vt. www.ttkool.ut.ee/medalistid.html VARJE SOOTAK

UT KÜSIB

Kas kasutate WebCT õppekeskkonda? Miks?

Tiina Lasn
arvutiteaduse instituudi vanemmetoodik

Esimesed WebCT kursused valmisid 1999. a alguses. Kuna ise olin projektijuht ja koos kolleegidega WebCT tooja TÜsse, siis olen ka kõigi järgnevate aastate jooksul olnud aktiivne WebCT kasutaja. Olen koostanud ja uuendanud kursusi, õppinud teiste kursustel ning töötanud tuutorina.

Õpikeskkond võimaldab peale õppematerjalide anda ülesandeid, viia läbi teste, täiendada materjale. Õppejõuna on pidev ülevaade tudengite osalusest kursusel. Kodused tööd esitatakse samas keskkonnas, seega ei koorma see tavapostkasti. Üliõpilane saab kirjaga kommentaarid töö kohta ja näeb hinnangut teksti või punktidena oma tulemustabelis.

Neli aastat oleme nelja praktikumi juhendajaga teinud WebCTs esimesele kursusele mõeldud «Arvutikäitusõpetust», millel on 200-270 osalejat.

Keskkond on omaseks saanud ja koostan rõõmuga järgmist kursust.

Ele Reiljan
rahvusvahelise ettevõtluse õppetooli teadur

TÜ õppejõu seisukohalt on eeliseks see, et pideva kolledžite külastamise asemel on võimalik õppetöö kas täielikult või osaliselt viia läbi Internetis. Õpet on võimalik läbi viia ka siis, kui õppejõud peab lühemat või pikemat aega välismaal viibima. E-õpe aitab nii kinni pidada planeeritud tunniplaanist.

Senise kogemuse alusel võib öelda, et e-õpe sobib hästi töötavatele ja kaugõppes õppivatele üliõpilastele, kel on sel teel võimalik saada osa kogu kursusest. Pahatihti takistavad muidu töökohustused loengutes ja seminarides osalemist.

E-õppe kasutamise peamine miinus on see, et puudub vahetu kontakt tudengitega.

Auditooriumis tudengitega suheldes on õppetööd lihtsam ja meeldivam läbi viia: sageli tekib diskussioon, esitatakse küsimusi ning on võimalik segaseid kohti selgitada.

Veebikeskkonnas võtab see rohkem aega, seetõttu tudengid sageli loobuvad küsimuste esitamisest.

Esinduselt üliõpilastele

1. Mida tegite TÜ tudengi heaks sügissemestril?
2. Mis on kavas kevadsemestril?

Eelmisel kevadel valitud esinduse liikmed Oliver Lukason, Kadri Napritson, Lauri Paeveer, Uljana Ivanova, Maidu Laht, tagareas Rivo Bernotas ja Henri Laasner. VARJE SOOTAK

Üliõpilasesinduse esimees Lauri Paeveer,
avaliku halduse 2. a üliõpilane

1. Kindlasti oli üks suuremaid ja käegakatsutavamaid projekte ööraamatukogu. Sügissemestril oli esindusel üsna palju tegemist uue õppetoetuste süsteemi ja selle ümber tekkinud teadmatusega (tudengite teadlikkus uuest süsteemist ja rakendamise korra kohta oli üsna madal). Suur rõhk läks tudengite teavitamisele. Esimest korda esinduse ajaloos hakati välja andma oma ajalehte.

Esinduse osalusel korraldati Tartu Ülikooli aastaball. Korraldasime üliõpilastele mõeldud projektikonkursi.

2. Kavas on:

- jätkata ööraamatukogu projekti,
- luua esinduse Interneti-portaal ning jätkata esinduse ajalehe väljaandmist,
- olla kaasatud kevadpäevade programmi koostamisse ja läbiviimisse,
- suur sõbrapäeva pidu koostöös teiste Tartu kõrgkoolidega,
- jätkata kultuuriürituste sarja «Kultuur ei kopita»,
- jätkata projektikonkursse,
- tudengite toimetulekutoetuste kampaania korraldamine,
- lisaks nö igapäevased tegevused (meie poole pöörduvate tudengite abistamine jne).

Haridustoimkonna esinaine Uljana Ivanova,
õigusteaduse 2. a üliõpilane

1. Tegelesin üliõpilaste murekirjadega, mida tuli kolm või neli korda kuus. Vastasin üliõpilastele, kellel oli tõsiseid õppimismuresid.

Sügissemestril viisime ellu järjekordse ööraamatukogu projekti.

Haridustoimkond andis õppekomisjonile e-konspekti ja laiendatud aineprogrammi projektid, mis ei ole veel saanud kindlat vastust, kas Tartu Ülikool võtab need vastu või jätab rahuldamata.

Keelekeskusele andsime läbivaatamiseks projekti, mis sisaldab üliõpilaste semestri lõpus tehtud küsitlust, täiendasime ankeete. Vastust, kas ankeete meie muudatustega täiendatakse või mitte, veel pole.

2. Kevadsemestril on samuti plaanis teha ööraamatukogu, kuid seda otsustab juba järgmine esimees.

Sotsiaaltoimkonna esimees Henri Laasner,
usuteaduse 2. a üliõpilane

1. Sotsiaaltoimkond saavutas mitu selleks aastaks seatud eesmärki juba suvel. Peamine oli stabiliseerida ühiselamute hinnapoliitika. Arvan, et saime planeerituga hakkama.

Sügis kulus paljuski üliõpilaste informeerimisele seadusemuudatustest toimetulekutoetuse seaduses ja õppetoetuse seaduses.

Osalesime aktiivselt Eesti Üliõpilaskondade Liidu (EÜL) sotsiaaltoimkonna töös.

2. Sotsiaaltoimkonna töö on ka kevadel orienteeritud koostööle Eesti Üliõpilaskondade Liiduga. Plaanis on abistada liitu sotsiaal- ja hariduspoliitika kujundamisel ning elluviimisel.

Esimese projektina on plaanis kaasa lüüa toimetulekutoetuste kohta käivas küsitluskampaanias.

TÜ tudengit huvitavatest teemadest on pearõhk taas ühiselamu hinnapoliitikal, aga ka karjääriteenistusega koostööprojektide algatamisel ning üliõpilaste teavitamisel ja abistamisel nende murede.

Majandustoimkonna esimees Oliver Lukason,
ettevõttemajanduse 4. a üliõpilane

1. Majandustoimkonna väljund on TÜ tudengi jaoks tahes-tahtmata kõige kesisem, kuivõrd tegevus taandub peaasjalikult esinduse eelarve ja rahalise seisu jälgimisele.

Peale selle ei ole päris õige nimetada vastavat alamüksust toimkonnaks, sest töö maht on konkreetse oskusteabe omamise korral ühe inimese jaoks täiesti piisav.

Toimkonna teised liikmed on praegust struktuuri arvestades liikmed ainult vormiliselt.

Maist detsembrini tehtu:

- esinduse majandusliku jätkusuutlikkuse tagamine ning finantsressursside leidmine erasektorist. Viimase kõige sisulisemaks näiteks on koostööleping Hansapangaga esinduse ajalehe Wagabund väljaandmiseks;
- esinduse poolt tudengitele suunatud projektikonkursi traditsiooni jätkamine ning vastava konkursi koordineerimine.

2. Tudengi seisukohalt on vaja kevadsemestril jätkata projektikonkursi korraldamist. Küllalt suure mahuga töö on ka struktuurimuudatuse raamides nii esinduse kui ka sellega tihedalt seotud TÜ Üliõpilaskonna SA ressursside ümberplaneerimine.

Kultuuritoimkonna esimees Rivo Bernotas,
ajaloo 3. a üliõpilane

1. Sügissemestri üritustest võiks märkida esinduse lahtiste uste päeva kui esindust laiemalt tutvustava ürituse organiseerimist ning samuti koostöös teiste kõrgkoolidega sõbrapäeva ettevalmistamist.

2. Kevadel tahaks põhirõhu panna tudengite kevadpäevadele.

Teabetoimkonna esinaine Kadri Napritson,
riigiteaduste 2. a üliõpilane

1. Minu peamine eesmärk oli ning on suurendada üliõpilaskonna teadlikkust üliõpilasesindusest kui nende esindusorganisatsioonist – teavitada esinduse tegemistest. Teaduskonna listidesse sai saadetud infot, kus midagi toimub ning kuidas see esindusega seotud on. Et mitte piirduda ainult listidega, hakkasime ka välja andma oma häälekandjat Wagabund. See on esimene kord, kus esindus annab välja ajalehte, kuhu kirjutavad nii esinduse liikmed, juhatus kui ka üliõpilased ise.

2. Uue semestri plaanid ongi seotud selle lehe täiustamise ning atraktiivsemaks muutmisega.

Samuti on valminud uus portaal, millest saab loodetavasti tänu uutele IT-inimestele esinduses varsti koht, kust TÜ üliõpilane saab kogu informatsiooni, mida ta õppimiseks vajab.

TÜ raamatud kaunimate hulgas

Varje Sootak

Eesti Kirjastuste Liit valis Eesti kaunimate raamatute konkursil esimese 25 hulka ka kaks Tartu Ülikooliga seotud väljaannet.

Teises voorus sai kõigilt žürii liikmetelt maksimumpunktid album «Alma Mater Tartuensis».

Albumi on kujundanud kunstnik Jüri Kaarma. Tartu Ülikooli taasavamise 200. aastapäeva puhul välja antud raamatu autorid on Juhan Maiste, Kadi Polli ja Mariann Raisma. See on kolmas raamat, kus prof Juhan Maiste jt autorid käsitlevad ülikooli kunagise arhitekti Johann Wilhelm Krause (1757-1828) loomingut. Albumis kirjutab rektor prof Jaak Aaviksoo, et Krauseta poleks ülikool selline, nagu me teda täna tunneme. «... Johann Wilhelm Krause, ökonoomika, tehnoloogia ja arhitektuuri professor, kelle kavandatud klassitsistlikud ülikoolihooned, eelkõige peahoone ja toomkiriku varemeisse ehitatud raamatukogu, kujundavad tänaseni Tartu Ülikooli arhitektuurset identiteeti ja mõjutavad seeläbi tema vaimu.»

Albumis on kasutatud ka TÜ multimeediakeskuse fotograafi Andres Tennuse fotosid, üks teose konsultante oli TÜ prof Raik-Hiio Mikelsaar.

Albumi väljaandja on Eesti Keele Sihtasutus ja trükkija trükikoda Pakett.

Teine ülikooli puudutav kaunis raamat on Leonhard Lapini «Avangard», mille andis välja TÜ Kirjastus ja trükkis trükikoda Greif. Leonhard Lapin koondas oma raamatusse 2001. aastal Tartu Ülikooli vabade kunstide professorina peetud loengutekstid.

Leonhard Lapini raamat on illustreeritud rohkete fotodega, samuti on selles palju nii Lapini enda kui ka teiste Eesti kunstnike tööde värvilisi reprosid. «... olen lisanud pildid, mida põhimõtteliselt esitasin ka loengutel mistahes visuaalses vormis... , «kirjutab Lapin eessõnas.

Raamatu kujundas Peeter Paasmäe.

TÜ Kirjastuse direktori Vaiko Tigase sõnul on taoline

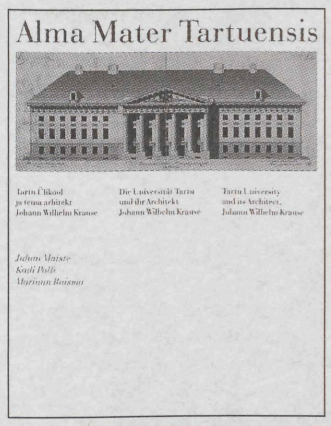

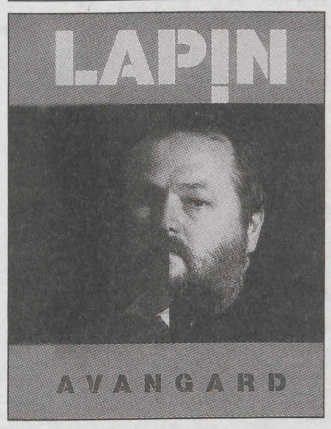

tunnustus kirjastusele esmakordne.

«Raamatu tuhandelisest tiraažist on juba pool läbi müüdud», ütles Tigane.

Mis on FA Schola?

Raho Langsepp
FA Schola juhataja

Festivitas Artium Schola uurib, võrdleb ja tutvustab muusika kaudu keskaja Euroopa ning Idamaade traditsioonilisi kultuure.

Varajase ning orientaalse muusika keskus ja ansambel Artium Schola tegutseb 2000. aastast.

Keskus ja ansambel loodi koostöös Tartu Ülikooli ja ansambliga Via Sonora.

Ülikooli juures tegutsev FA Schola on keskendunud eelkõige Euroopa keskaja ja orientaalsele muusikale.

Ansambli liikmed õpetavad ka erinevaid pille, millest mõnda ei ole üldse võimalik mujal Eestis õppida.

Järgmiseks aastaks loodame anda välja ka põhjaliku trükise, mis hõlmab mitut teemat, mida ei ole siiani eesti keeles käsitletud.

Sinna on plaanitud artiklid hiina ja india muusikast, vana-kreeka muusika esituspraktikast jpm.

Kreekakeelse laensõnana ladina keeles tähistas *schola* algselt intelligentset ajaveetmist. Hiljem on sellele kinnistunud meile juba tuttavad õpetamise ja õpetatusega seotud tähendused.

Lisaks õppetööle sünnib hulgaliselt kontserdiprojekte, kus kõrvuti muusikaõppijatega esinevad kogenud muusikud nii kodu- kui ka välismaalt.

23. veebruaril kell 21 anname kontserdi Veski 6 (endine EPA klubi) «Raagade maailmas», kus India muusikat tutvustab ja mängib bansuril – india bambusflöödil) Raho Langsepp. Kaastegevad on ka teised FA Schola muusikud.

15. märtsil kell 19 on TÜ aulas »Piae Cantiones» ja keskaja muusika kontsert.

Info: www.festivitas.ee.

UUDISED

Kirjandusseminar loodusest

Seminar toimub üle nädala neljapäeviti kell 12-14 Tartu Kirjanduse majas (Vanemuise 19).

Seminaris tutvustatakse looduse vahendamise võimalusi kultuuris, sealjuures keskendutakse looduskirjandusele. Vaadeldakse samuti loodusest kirjutamise võimalusi, suundi ja autoreid Eestis, aga ka looduskirjanduse ja selle retseptsiooniga seotud teooriaid.

Seminar «Looduse kirjutamine» annab 2 AP. Seminarile registreerumine eesti kirjanduse õppetoolis (Ülikooli 18-230).

Info: www.eki.ee/km/loengud/looduskirjandus/

Debatt Eesti ajakirjanduse kohta

10. veebruaril toimus keemiaringis järjekordne «Tegijad räägivad» debatt.

Kui eelmisel korral oli teemaks raha, siis seekord oli vaatluse all Eesti ajakirjandus. Sel teemal võtsid sõna suhtekorraldaja ja õppejõud Aune Past, ajakirjandusteoreetik ja õppejõud Tiit Hennoste ning noor SLÕhtulehe reporter Katrin Lust.

RPJ Tartu Tudengiklubi esindaja Alo Lõokese sõnul said debati vältel selgemaks staariks saamise valem ning Eesti ajakirjanduse head ja vead, seda eriti kollase ajakirjanduse seisukohast.

«Lihtsaid nippe ja õpetusi jagus kõigile: näiteks kui kellelgi on soov kuulsaks saada, siis on see võimalik järgmise retseptiga: peab olema naine, põhimõtteliselt loll ja muidugi tutvustega,» kommenteerib Lõoke.

Järgmine debatt selles sarjas toimub 9. märtsil kell 18.15 keemiaringis.

Tudengid Pärnusse talvituma

Pärnus toimuvad 13.-15. veebruarini kuuendat korda tudengite talvepäevad.

Talvepäevadel on mitmeid traditsioonilisi üritusi nagu orienteerumine Pärnu linnas, jalgpall, hommikuvõimlemine, öökino ning pubibuss.

Tudengite talvepäevad Pärnus on TÜ Pärnu Kolledži aktiivsete tudengite poolt korraldatav ürituste programm.

Ürituste ajakava: talve paevad.parnu.ee

Info: Kristi Raidla, 5341 0422, kristiraidla@hotmail.com

Näitus talentide sahtlipõhjadest

17.-29. veebruarini on Y-galeriis (Küütri 2) üleval tuntud kultuuritegijate, kuid tunnustamata kunstnike teosed.

Y-galeristi Margus Kiisi sõnul paljastavad sõgedal näitusel oma salajased teosed ajakirjanik Valner Valme, näitleja Merle Jääger, universaal Berk Vaher, kirjanik-muusik Lauri Sommer, luuletaja Marko Kompus, literaat-bukinist Kaspar Rannik, romanist-dramaturg Mehis Heinsaar, muusik-disainer Martini, muusik Erkki Hyva, DJ Mati Karu jt, kes võivad oma töid lisada ka kogu näituse üleval-oleku ajal.

Saab näha maale, installatsioone, fotosid, assamblaaže, slaide, kuulda helisid.

KÜLALISÕHTUD

Korp! Filiae Patriae külalisõhtu algab 16. veebr kl 19 konvendis Struve 4 (ülikooli raamatukogu vastas).

Korp! Ugala kutsub eesti soost meestudengeid oma külalisõhtule. 17. veebr kl 20 on võimalik korp! Ugala konvendihoones Kuperjanovi 16 näha korporatsioonielu seestpoolt, tutvuda huvitavate inimestega ning saada infot Ugalasse astumise kohta. Riietuseks tume ülikond.

Korp! Amicitia ootab teotahtelisi ja elurõõmsaid eesti soost naistudengeid oma külalisõhtule 17. veebr kl 18 Kastani 65-2.

Korp! Indla külalisõhtud toimuvad 17., 18. ja 25. veebr meie konvendis, Tähtvere 4 (2. korrus). Ootame külla organiseerumata naistudengeid. Loe meie kohta lähemalt www.indla.ee

Lugupeetud organiseerumata eesti soost meesüliõpilane! Eesti Üliõpilaste Selts ootab Sind külalisõhtule 18. veebr kl 19 oma ajaloolisse majja Tartus, J. Tõnissoni 1. Eeldame korrektset rõivastust.

Austatud akadeemiliselt organiseerimata Eesti soost meestudeng! Oled oodatud korp! Sakala külalisõhtule 19. veebr ja 4. märtsil kl 21.15 meie konvendihoones Tartus, Veski 69. Riietus: tume ülikond. Info: tel 5663 4636.

TEATED

Kunstide osakond vajab nais- ja meesmodelle. Tulla tööpäeviti kl 9-17 (lõuna 12-13) Lai 34 või tel Rein Külm, 5660 1719, 737 5879.

18. ja 19. veebr kl 10 toimuvad TÜ Türi Kolledžis projekti «Järvamaa koolide keskkonnanädal» lõpuüritused. Projekti raames jagasid Türi kolledži keskkonnateaduse üliõpilased keskkonnahoidlikku käitumist ja säästvat arengut puudutavaid teadmisi 9 Järvamaa kooli algklasside õpilastele. Lõpuüritusel autasustatakse konkursside parimaid, korraldatakse keskkonnateemaline viktoriin ning tehakse projektist kokkuvõte.
Info: Ene Voolaid, TÜ esindaja Järvamaal, tel 384 9162

18. veebr kl 18 vilistlasõhtu «Nostalgilised brändid» Kassi kohvikus Kuressaares. Info: Riia Nelis, TÜ esindaja Saaremaal, tel 453 9839.

19. veebr kl 13 algab ülikooli infopäev Lääne-Virumaal Tapa Gümnaasiumis. Kavas: dots Valdar Parve akadeemiline loeng teemal «Miks filosoofia ei ole teadus?» Info ülikooli õppekorraldusest ja vastuvõtutingimustest 2004. aastal.
Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 627 1896.

19. veebr kl 16 loodusfotoõhtu «Lõuna-Aafrika – tagurpidi maailm» Võrumaa Keskraamatukogus. Loodusemees ja fotograaf Urmas Tartes räägib ja näitab slaide Lõuna-Aafrikast, taustaks kohalik muusika.
Info: Maris Kivistik, TÜ Võrumaa esindaja, tel 786 8362.

FA Schola pakub võimaluse õppida:
Gregooriuse laulu (juh Tarmo Tabas),
plokkflööti ja ansamblimängu (põhirõhk keskaja ja renessanssmuusikal, juh Raho Langsepp),
bambusflööti (põhirõhk Euroopa keskaja ja india muusikal, juh Raho Langsepp) ja
etnilisi löökpille (raamtrumm, zarb, tarbuka jt, juh Janno Mäe).
Õppetöö on tasuline.
Info ja registreermine: Helena Uleksin (helena23@ut.ee, 5656 8097), www.festivitas.ee.

LOENGUD

18. veebr kl 11.45-13.15 esineb Narva 4-B306 loengusarja «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» raames välisminister Kristiina Ojuland loenguga «Kakskümmend viis on suurem kui viisteist pluss kümme».

KONTSERT

13. veebr kl 19 esineb Vanemuise Kontserdimajas Lääne-Saksa Ringhäälingu Raadiokoor (Köln)/WDR Rundfunkchor Kölns, Rascher Saxophone Quartet (USA), dirigent Anton Marik.
Kavas Bach, Grieg, Glazunov, Nystadt, Tüür. Uus teos (esiettekanne Eestis). Rascher Saxophone Quartet sündis 1969. 48-liikmeline professionaalne tippkoor WDR Rundfunkchor Köln tegutseb 1948. aastast. Repertuaar keskaegsest muusikast nüüdisteosteni.
Piletid 80 ja 50 kr.

20. veebr kl 19 esineb Vanemuise Kontserdimajas ARKE keelpillikvartett (Itaalia). 1996 moodustatud kvartett on end kuulsaks mänginud nii pop-, etno-, džässkui ka avangardmuusika vallas.
Piletid 80 ja 50 kr.

29. veebr kl 16 Vanemuise Kontserdimajas «Unustamatu Charlie Chaplin». EsinebPärnu Linnaorkester, solistid Hanna-Liina Võsa ja Mart Sander, dirigent Peeter Saul. Kavas muusikakatkendid menufilmidest «Kuningas New Yorgis», «Suurlinna tuled», «Vürstinna Hongkongist» jt.
Piletid 100 ja 60 kr.

LOENGUKURSUSED

Vene kirjanduse õppetool kuulutab välja kevadsemestri loengukursused eesti keeles

• FLVE.03.171. Sissejuhatus vene kirjanduslukku (2 AP, A). Lektor L. Pild. K kl 10-12 Lossi 3-222. Käsitletakse vene kirjanduse arengujooni keskajast kuni 20. saj.

• FLVE.03.172. Vene kirjanduse klassikud (2 AP, A). Lektor L. Pild. N kl 12-14 Näituse 2-202. 19. saj vene kirjanduse klassikud.

• FLVE.03.178. Eesti-vene ja vene-eesti tõlge (2 AP, A). Lektor L. Pild. N kl 14–16 Näituse 2–207. Kursuses antakse ülevaade erinevate tekstižanride (publitsistlik, teaduslik, ilukirjanduslik) tõlkimisest.

Registreerimine: www.is.ut.ee/pls/ois Info: tel 737 6352.

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

MS Excel algajatele ja edasijõudnutele

MS Exceli kursus on jagatud viieks mooduliks. Kursusel võib osaleda üksikuid mooduleid läbides.
Vajalikud eelteadmised: esimene moodul – andmete sisestamine ja tabeli vormindamine MS Excelis on mõeldud algkursusena ning ei eelda eelnevaid teadmisi Excelist. Ülejäänud moodulite läbimiseks peab Excelit tundma 1. mooduli tasemel (vt moodulite programmi allpool või IT osakonna veebilehel http://www.ut.ee/it/teenused/koolitus).

MS Exceli kursuse moodulite programm

1. moodul. MS Exceli algkursus – andmete sisestamine ja tabeli vormindamine (3+3 t) andmete sisestamine ja muutmine, tööleht ja tööraamat, lahtri aadress, andmete sisestamine ja parandamine, andme tüübid, tööraamatu salvestamine ja avamine, lahtri, tabeli vormindamine (numbriline formaat, rivistus, fondid, jooned, varjutused, värvimine), AutoFormat, lahtrite selekteerimine, lõikamine, kleepimine, kopeerimine, kustutamine, veeru ja rea laiuse muutmine, valemi sisestamine ja kopeerimine, summa funktsiooni (SUM) kasutamine, lehekülje vormistamine väljatrükiks, printimine.
N 26.veebruaril kl 9.30-12 ja T 2. märtsil kl 9.30-12.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega 380 kr.

2. moodul. Diagrammid (3 t) – uue diagrammi loomine, diagrammi parandamine ja muutmine, diagrammitüübid, diagrammi paigutamine tekstidokumenti.
K 3. märtsil kl 9.30-12.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega 200 kr.

3. moodul. Valemid ja funktsioonid (5x45 min) – valemi sisestamine ja kopeerimine;
absoluutse ja suhtelise koordinaadi kasutamine, lahtrinimede kasutamine valemis; andmeseeriad (lahtrite kiirtäitmine, uute andmeseeriate loomine); valemi kasutamine mitmemõõtmelises tabelis; valemivigade tuvastamine ja valemi õigsuse kontroll (Formula Auditing); näiteid funktsioonidest (SUM, AVERAGE, IF, COUNT, COUNTIF, SUMIF, LOOKUP, MIN, MAX, CHOOSE).
N, 4. märtsil kl 9.-30-13:30.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega 320 kr.

4. moodul. Lihtandmebaasid (5x45 min) – andmete sorteerimine ja filtreerimine;
ridade, veergude peitmine ja lukustamine (Freeze panes), lahtrite lukustamine; lahtrite tingimuslik vormindamine (Conditional Formating); andmebaasi funktsioonide kasutamine (DAVERAGE, DMAX, DMIN, DSUM, DCOUNT, DCOUNTA); teksti ja andmetabeli ühendamine (Mail Merge);
tekstifaili konverteerimine Exceli tabelisse.

R 5. märtsil kl 9.30-13:30.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega 320 kr.

5. moodul. Kokkuvõtete tegemine (5*45 min) – vahekokkuvõtted ehk alamsummad (Subtotals), andmete grupeerimine, risttabelid (Pivot Table), consolidate – andmete ühendamine ja kokkuvõtte tegemine. Eesmärgi Goal Seek saavutamine algandmete muutmise abil; andmeanalüüsi vahendid (Data Analysis), makrode kasutamine.

E 8. märtsil kl 9.30-13:30.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega 320 kr.
Kaugkoolituskeskuse arvutiklassis raamatukogu III korrusel.

Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, tel 737 5560, utop@ut.ee.
Info: IT osakond, Riina Reinumägi tel 737 5442, riina@ut.ee, www.ut.ee/it/teenused/koolitus

INTELLEKTIKA 2004

Reedel, 13. veebruaril

10-18 mess avatud

I halli *show*laval
12 pidulik avamine
12.15 Tartu Kõrgema Kunstikooli *performance*
12.30 õpilasfirmade müügi*show*
13-15 konkursi «Aktiivne kool» näidistund: õpilane õpetaja rollis
15-15.20 Tartu Kutsehariduskeskuse moe- ja tansu*show*
15.20-15.30 õpilasfirmade müügi*show*
16-18 konkursi «Aktiivne kool» – Koolimood 2014

I halli seminariruumis
Õppepäev Eesti kutsekoolide juhtidele ja arendusjuhtidele «Kuidas kujundada kooli mainet?»
10-11 kuidas kujuneb organisatsiooni maine? Kaja Tampere (TÜ)
11-12 praktilised kogemused kooli maine kujundamisel, Age Rosenberg (Tartu Kutsehariduskeskus)
14-15 kuidas sünnib uudis? Head ja halvad uudised, Mart Raudsaar (TÜ)
15-16 sisekommunikatsioon ja muudatuste juhtimine, Liina-Jaanika Seisler (HTM)

I halli seminariruumis
12.30-13.30 kutsesobivustestid
16.30-17.30 kutsesobivustestid
II halli laval
12.30-13.30 vestlusring «Kelleks saada?» (Riigikogu kultuurikomisjoni liige Tõnis Lukas, HTMi kantsler Jaan Kallas ja Võrumaa maavanem Mait Klaassen
13.30-14 karjääriplaneerimine ja elukestev õpe, Signe Reppo, Ruta Mürk (Tartu Kutsehariduskeskus)
14-16 TÜ stendis tervisetestid füsioloogia instituudilt
14-14.30 kõrgharidus: kuidas valida kõrgkooli ja eriala? Annika Tina (HTM)
15-15.30 akadeemilised mobiilsustoetused. Stipendiumid, üliõpilasvahetus, Katrin Kiisler (Akadeemiliste Mobiilsustoetuste Keskus)
15.30-16 Tartu Kõrgem Kunstikool: grokii, diplomite tunnustamine välisriikides ja Eestis, Gunnar Vaht (Akadeemilise Tunnustamise Infokeskus)
16 Tartu Üliõpilasteater. Majakovski «Kelleks saada?»
TÜ stendis: TÜ Teaduskooli nuputamisvõistlus, auhinnad.

Laupäeval, 14. veebruaril

10-16 mess avatud
13.15-13.20 kopteri lend – lennukolledži helikopter

I halli *show*laval
10-11 karateklubi Falco – enesekaitse, tsirkusestuudio Fox.
11-13 konkursi «Aktiivne kool» – sportlikud kavad «Terves kehas terve vaim»
13-15 konkursi «Aktiivne kool» – seltskondlikud mängud «Head sõbrapäeva!»
15 konkursi «Aktiivne kool» autasustamine

I halli seminariruumis
11-12 kutsesobivustestid
13-14 kutsesobivustestid

II halli laval
11-12 CV Keskuse seminar: CV koostamine, kaaskiri, kandideerimine, intervjuu
12-14 TÜ stendis tervisetestid füsioloogia instituudilt
12 TÜ lõpetanud tööturul, Kadrin Kergand (TÜ)
14 Saksa Kultuuri Instituudi viktoriini auhindade loosimine.

Karjäärilaat

I hallis
Tartu Kutsehariduskeskuse kutsenõustajad.
Seminariruumis kutsesobivustestid reedel kl 12.30, 16.30, laupäeval kl 11 ja 13.

II hallis
Tööturuamet – kutsenõustamine, psühholoogi nõuanded, riigi töövahendusportaali amet.ee tutvustus, projekti EURES tutvustus;
Karjäärinõustamise Teabekeskus – karjäärikujunduse portaal Rajaleidja, Euroopa õppimisvõimalusi tutvustav portaal PLOTEUS;
CV Keskus – kutse- ja karjäärinõustamine, kuidas esitleda end tööandjale;
CV-Online – tööpakkumised; CV analüüs ja soovitused, vaata juhendit! Loositakse välja 1000 kr eest;
Tripodi isiksuseteste – loosimise tingimused;
Politseiamet – koolitus ja tööpakkumised;
Rahuvalve Operatsioonide Keskus – tööpakkumised;
Tarkvarafirma Vihmapuu – tööpakkumised;
GNLD – võrkturustus;
TÜ stendis – karjäärinõustamine, praktikakohad, tööhõive pärast lõpetamist;
EPMÜ stendis – karjäärinõustamine;
Õpikojad ja käeline tegevus Tartu Noortekeskustelt.

Messi flaierite vahel läheb loosi kruiis kahele läbi Helsingi Stockholmi Silja Line laeval.

Messipäevadel pileti ettenäitajale kohvikus Virtuaal päevapraad 20 kr.

Messi ajal oma CV CV-online andmebaasi sisestanute vahel loositakse 1000 kr eest välja Tripodi isiksuseteste.

Tasuta Intellektika buss igal täistunnil Turuhoone juurest.
Linnaliinibussid 6A, 16 ja 16A – peatus Tartu Näitused.
Linnaliinibussid 5, 6 ja 33 – peatus Tuglase.

NEW ENGLISH LANGUAGE COURSES

by Centre for Ethics

Great works of ethics. 2-4 AP. Starting March 1st. Introductory course to select major philosophers and their works (Plato, Aristotle, Hume, Spinoza, Kant, Habermas, Rawls etc). Lecturing various foreign and Estonian professors. Lectures on Mondays 16–18 at Ülikooli 7, II floor. Voluntary seminars on Tuesdays 10–12.

Ethical Problems of Medical Science and Biothechnology: An Introduction to Bioethics. 4 AP. Starting Febr. 18th.
An interdisciplinary course designed for the students of philosophy, medicine, biology and others who are interested in philosophical argumentation as regards to ethical problems of medicine and biotechnology (euthanasia, abortion, human experimantation, genetics etc.). Prof. Margit Sutrop, Kadri Simm. Wednesdays 16–18, Lossi 3–223.

ÕNNITLEME

75
Lea Boston, emeriitprofessor – 17. veebruar

60
Toivo Herm, kompressormasinist – 12. veebruar
Tiiu Müürsepp, arendusspetsialist – 19. veebruar

55
Earl of Carlisle, rektori nõunik – 15. veebruar
Niina Grigorjan, lektoraadi juhataja – 18. veebruar

45
Ester Uibopuu, laborant – 15. veebruar

40
Jüri Helekivi, tehnoloogiaspetsialist – 14. veebruar

35
Art Leete, vanemteadur – 19. veebruar

30
Signe Halikas, sekretär – 17. veebruar

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 20. veebruar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 7 (2166) www.ut.ee/ajaleht

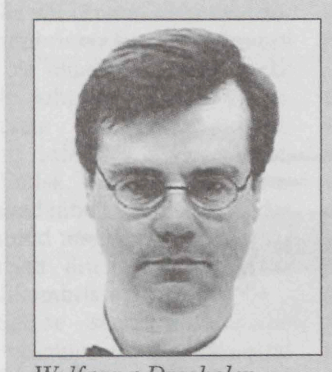

Wolfgang Drechsler.

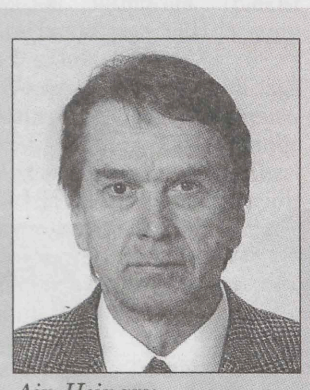

Ain Heinaru.

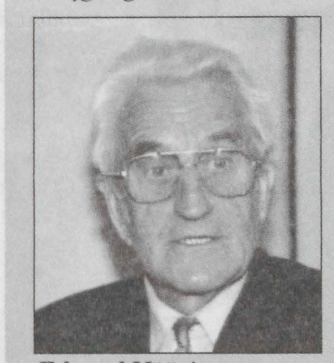

Eduard Vääri.

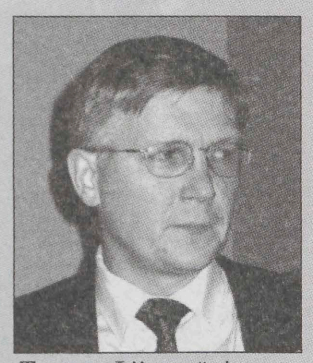

Toomas Liivamägi.

Ellen Uuspõld.

Tiina Talvik.

Eesti Vabariigi aastapäeva teenetemärgid

Seoses iseseisvuspäevaga ja Eesti riigile osutatud teenete eest andis vabariigi president riikliku autasu 447 isikule. Autasustatute hulgas on ka TÜ töötajaid ja ülikooliga seotud isikuid.

Maarjamaa Risti V klass

Wolfgang Drechsler – avaliku halduse alase hariduse edendaja Eestis, TÜ avaliku halduse professor

Valgetähe II klass

Eerik Kergandberg – riigikohtunik, õigusteadlane, TÜ õigusteaduskonna külalisprofessor

Valgetähe III klass

Henn Tiivel – rahvatantsupedagoog, TÜ Rahvakunstiansambli kauaaegne kunstiline juht (1978-2002)

Valgetähe IV klass

Ain Heinaru – geneetik, teaduse edendaja, TÜ teadusprorektor, geneetikaprofessor

Tiina Nurk – kunstiteadlane, TÜ Raamatukogu kauaaegne pearaamatukoguhoidja

Heiki Pisuke – õigusteadlane, TÜ Õigusinstituudi direktori kt, professor

Eduard Vääri – keeleteadlane, vabadusvõitleja, TÜ emeriitprofessor

Valgetähe V klass

Toomas Liivamägi – TÜ Raamatukogu arendaja, raamatukogu direktor

Ellen Uuspõld – keeleteadlane, TÜ kauaaegne eesti keele õppejõud

Eesti Punase Risti I klass

Tiina Talvik – lasteneuroloog ja arstiteadlane, TÜ emeriitprofessor

Eesti Punase Risti IV klass

Aime Espenberg – õpilasvabadusvõitleja, ajaloo talletaja, TÜ Raamatukogu kauaaegne graafikarestauraator

Autasustatute hulgas on mitmeid Tartu Ülikooli koostööpartnereid.

Riigivapi III klassi teenetemärgi pälvis Riigikogu liige, ELi ja NATOga liitumise korraldaja **Toomas Hendrik Ilves**, kes oli TÜ kuratooriumi liige.

Läti TA president, teaduskoostöö edendaja Balti riikide ja Põhjamaade vahel **Janis Stradinšit** autasustati Maarjamaa risti III klassi teenetemärgiga. Akad Stradinšil on kauaaegsed koostöökontaktid TÜ keemikutega.

Kirjanik **Tõnu Õnnepalu**, kes oli TÜ 2003. a vabade kunstide professor, pälvis Valgetähe V klassi teenetemärgi.

Vilniuse ja TÜ vahelist koostööd on arendanud Vilniuse Ülikooli rektor prof **Benediktas Juodka**, kes pälvis Maarjamaa Risti IV klassi teenetemärgi Eesti-Leedu teaduskoostöö arendamise eest.

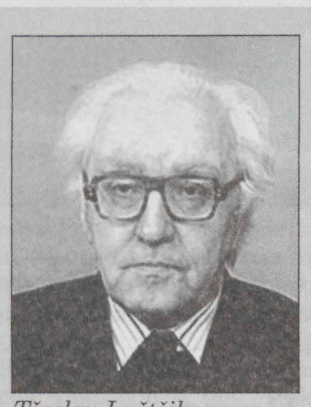

Tšeslav Luštšik.

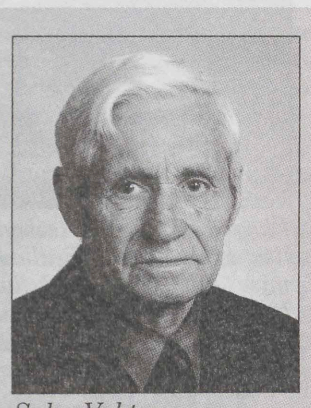

Sulev Vahtre.

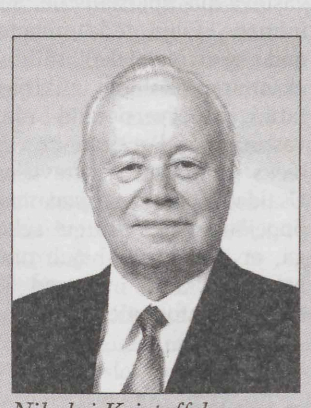

Nikolai Kristoffel.

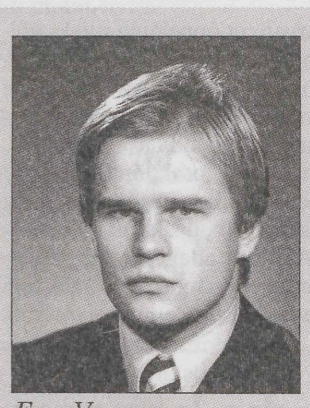

Eero Vasar.

Mati Laur.

Eesti Vabariigi teaduspreemiad

Pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest pälvisid riigi teaduspreemia TÜ Füüsika Instituudi erakorraline vanemteadur, akadeemik, füüsika-matemaatikadoktor Tšeslav Luštšik ja emeriitprofessor, ajaloodoktor Sulev Vahtre.

Eelneva nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde eest said riigi teaduspreemia

- täppisteaduste alal:

TÜ Füüsika Instituudi erakorraline vanemteadur, füüsika-matemaatikadoktor, emeriitprofessor **Nikolai Kristoffel** ja füüsika-keemiateaduskonna dotsent, füüsika-matemaatikakandidaat **Teet Örd** tööde tsükli «Magneesiumdiboriidi ülijuhtivuse mehhanism» eest;

- arstiteaduse alal:

arstiteaduskonna professor, meditsiinidoktor **Eero Vasar** (kollektiivi juht), vanemteadurid **Sulev Kõks** ja **Vallo Volke** ning doktorant **Vootele Võikar** uuringutsükli «Psühhofarmakoloogiline ja geenitehnoloogiline lähenemisviis negatiivsete emotsioonide neurobioloogiliste mehhanismide selgitamiseks» eest;

- humanitaarteaduste alal:

professor **Mati Laur** uurimuse «Eesti 18. sajandi ajalugu» eest.

Peaminister Juhan Parts annab preemiad kätte 24. veebruaril Eesti Teaduste Akadeemias.

Avatud ateljee Tiit Pääsukesega

Aija Sakova

2. märtsil toimub vabade kunstide professori Tiit Pääsukese personaalnäituse avamine ning esimene loeng sarjast «Loovuse avastamine» .

TÜ kutsus Tiit Pääsukese 2004. a vabade kunstide professoriks.

Siiski ei ole see Pääsukese jaoks tema sõnul esimene kokkupuude Tartu Ülikooliga. 1960ndate lõpus, kui ta õppis Tartu Kunstikoolis, oli ta Tähe tänavas tegutsenud ülikooli klubi kunstnik. «Tegin näiteks klubi korraldatud näidendile dekoratsioone,» räägib Pääsuke.

2. märtsil kl 17 avab Pääsuke ülikooli Y-galeriis oma personaalnäituse. Järgneb esimene loeng keemiaringis.

Pääsukese sõnul tahab ta oma loengusarjas keskenduda värvide mõjule ja tähendusele: «Uurime värvi kui materjali, millest tehakse kunstiteos». «Vaatame maalikunsti maalikunstniku pilgu läbi ehk seestpoolt väljapoole,» räägib Pääsuke. Tema avatud ateljees toimuvad ta enda sõnul loova joonistamise tunnid kõigile soovijatele.

Tiit Pääsuke on lõpetanud 1962 Tartu Kunstikooli ning 1971 Eesti Riikliku Kunstiinstituudi. Samast aastast on ta kunstiakadeemia maalimise ja joonistamise õppejõud.

Pääsuke on end täiendanud Repini nim Kunstiakadeemias ja Vilniuse Kunstiakadeemias. Ta on õpetanud 1992-1994 maali ja kompositsiooni Soomes, olnud aastaid EKA professor, praegu joonistamise õppejõud ja õppetooli juhataja.

Tiit Pääsuke esines raamatu «Pääsuke» (2000) andmetel esimest korda avalikult 1968. aastal. «Pääsukesest saab Eesti 1970.–1980. aastate maalikunsti juhtfiguure, keda imetletakse ja jäljendatakse,» kirjutab Maire Toom.

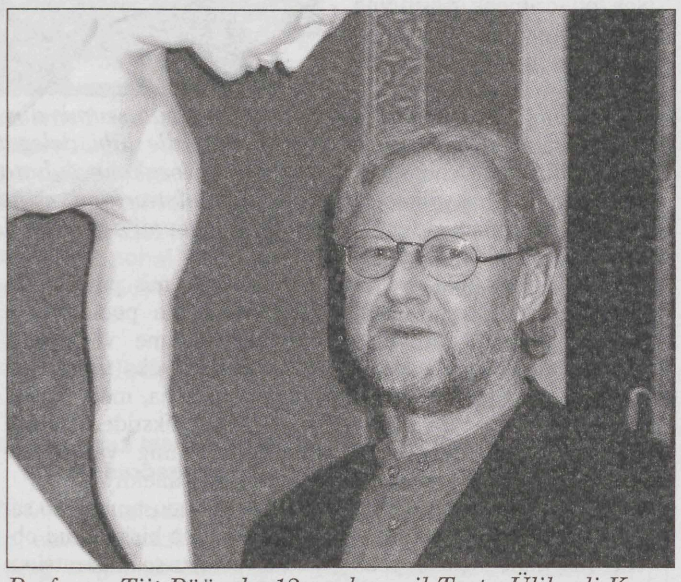

Professor Tiit Pääsuke 12. veebruaril Tartu Ülikooli Kunstimuuseumis. AIJA SAKOVA

TÄNA LEHES

Kirjanduslugu digitaalseks
LK 3

ÕIS aitab õppejõudu
LK 2

Esietendus üliõpilasteatris
LK 3

UUDISED

Eesti Vabariigi aastapäeva aktus

Eesti Vabariigi 86. aastapäeva kontsertaktus algab esmaspäeval, 23. veebruaril kell 12 aulas. Aktuse avab rektor prof Jaak Aaviksoo.

Ülikooli tervitavad linnavolikogu esimees Aadu Must ja sotsiaalteaduskonna psühholoogia üliõpilane Andero Uusberg.

Kontsertaktusel esinevad TÜ Kammerkoor dirigent Triin Kochi juhatusel ning Marrit Gerretz-Traksmann klaveril, Olga Voronova viiulil ja Kaido Kelder tšellol.

Aastapäeva kontsert TÜ aulas

TÜ Kammerkoor esitab aktusel Tuudor Vettiku laulu «Su põhjamaa päikese kullast». Koori juhatab Triin Koch, kes valiti 2003. aasta Eesti nooreks dirigendiks. Kammerkoor on asutatud 1971, selles laulavad TÜ tudengid ja vilistlased.

Marrit Gerretz-Traksmann, Olga Voronova ja Kaido Kelder mängivad Heino Elleri, Erkki-Sven Tüüri ja Ludwig van Beethoveni loomingut.

Kultuurikollektiivide tänuõhtu

27. veebruaril kell 19 algab Tartu Üliõpilasmajas TÜ ja EPMÜ kultuurikollektiivide tänuõhtu.

Üliõpilasmaja direktori Kulno Kungla sõnul soovib üliõpilasmaja tänuõhtuga tunnustada selles tegutsevaid ülikoolide kultuurikollektiive. Üliõpilasmajja on koondunud mitu kahe kõrgkooli esinduskollektiivi, sh Tartu Akadeemiline Meeskoor, TÜ Akadeemiline Naiskoor, TÜ Kammerkoor, EPMÜ Segakoor, TÜ Rahvakunstiansambel, Tartu Üliõpilasteater jt.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas käisid Intellektikal?

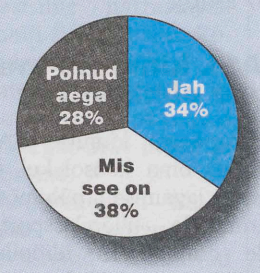

Vastajaid: 61
Uus küsimus:
Kas oled käinud üliõpilasteatri etendustel?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

ÕESis peab ettekande Mart Laar

25. märtsil kell 16.15 peab Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolekul Lossi 3-406 ettekande «Eelärkamisaja pärandus ärkamisajale» Mart Laar.

ÕESi sekretäri Kadi Grichini sõnul on Laaril valminud poliitikatöö kõrvalt doktoritöö Eesti rahva kujunemisloos olulisest ajajärgust ärkamisajast ja ajastu suurkujudest, nö äratajatest. Väitekiri ilmub peagi monograafiana.

«Eeldused rahvuslikuks ärkamiseks kujunesid Eestis välja XIX saj I poolel. Esimeste rahvuslaste tegevus eelärkamisajal lõi soodsa aluse laiemaks patriootiliseks agitatsiooniks,» ütles ÕESi sekretär.

Kady Grichini sõnul räägib Mart Laar oma ettekandes sellest, kuidas Eestis toimus emakeelse kirjavara kiire kasv ning üleminek suuliselt talurahvakultuurilt euroopalikule kirjakultuurile, rahvusliku haritlaskonna kujunemisest jm.

Õppeprogramm «Prometheus»

Euroopa kolledž käivitas välistudengitele ingliskeelse interdistsiplinaarse õppeprogrammi «Prometheus Programme on Transition Studies» (ec.ut.ee/transition).

Programmi viivad läbi TÜ sotsiaal-, majandus-, ja õigusteaduskonna õppejõud ning tunnustatud spetsialistid väljastpoolt ülikooli.

Kolledži õppeprogrammide koordinaatori Siiri Maimetsa sõnul osutus uus programm välisüliõpilaste hulgas väga populaarseks. «Infotundi kogunes palju huvilisi, ka kursustele registreerujaid oli rohkesti ning kõigi kolme kursuse maksimaalne õppurite arv 30 on täitumas,» ütles Maimets. Välisüliõpilasi rõõmustas Maimetsa sõnul see, et programmis osaleb ka Eesti tudengeid.

TÜ kirjapaberiplokk ja mapikaaned

TÜ Kirjastusest saab tellida ülikooli sümboolikaga A4 kirjapaberiplokke tekstiga Universitas Tartuensis.

25 lehega kirjapaberiplokk ning mapikaaned (vt: www.ut.ee/21636) moodustavad terviku, mida saab külalistele jagada ülikooliga seotud konverentsidel.

Paberiploki hind on 15 kr ja mapikaante hind 14 kr.

Tellimusi võtab ülikooli kirjastuses vastu Tiina Palu (Tiina.Palu@ut.ee, tel 737 5945). Peale selle saab tellida ingliskeelset ülikooli reklaamtrükist «University of Tartu» (vt: www.ut.ee/20525) hinnaga 60 kr. Tellimusi võtab vastu Kristel Joonasson (Kristel.Joonasson@ut.ee, tel 737 5610).

EASL kinnitas toetuse põhimõtted

Kolmapäeval kinnitas EASLi juhatus oma koosolekul toetuste jagamise põhimõtted parimatele üliõpilassportlastele osalemiseks üliõpilaste maailmameistrivõistlustel ja Euroopa meistrivõistlustel.

Sel aastal jagatakse tiitleid ligi 30 spordialal, millest Eesti üliõpilased võtavad osa kümnekonnal alal.

ÕIS aitab õppejõudu igapäevatöös

Meelike Pandis
ÕISi peaspetsialist

Aija Sakova

Õppeinfosüsteem (ÕIS) võiks olla igapäevane töökeskkond nii üliõpilastele kui ka õppejõududele.

Tudengid saavad ÕISis vaadata tunniplaane, tutvuda aineprogrammidega, registreeruda ainetele ja eksamitele ning vaadata oma eksamitulemusi. Õppejõud omakorda saavad hallata enda õppeaineid, vaadata õppekavasid ja tunniplaane, registreerida üliõpilasi oma aine kuulajaks ja vormistada eksamiprotokolle.

Osa õppejõude ei ole aga ÕISi võimalustest veel teadlikud, neil puuduvad sageli kasutajaõigused. «Toiminguid, mida saaks sooritada ka õppejõud ise, teevad enamasti koordinaatorid,» kommenteerib filosoofiateaduskonna prodekaan dots Martin Hallik. Tema sõnul napib õppejõul sageli aega, et teadus- või õppetöö kõrval süveneda süsteemi võimalustesse. Küsimus on Halliku sõnul efektiivsuses ning aja ratsionaalses kasutamises: «Tuleks küsida, kas teatud toiminguid suudab paremini ning kiiremini teha koordinaator või õppejõud».

Õppematerjalid ÕISist

ÕIS sisaldab mitmeid võimalusi, mis võiksid õppejõule nii huvitavad kui ka vajalikud olla.

Õppejõud saab oma kasutajaõigused kahel erineval viisil. Ühel juhul siis, kui ta esmakordselt siseneb ÕISi ja tema nimi on juba seotud vähemalt ühe aineprogrammiga. Kui õppejõul on aga varasemast ajast teisi õigusi kas üliõpilase või töötajana, peab ta kasutajaõiguste saamiseks pöörduma keskse koordinaatori poole.

ÕISis on mitmeid erinevaid osi ehk mooduleid, milles õppejõul on kas vaatamise või muutmise õigused. Ainult vaatamiseks on õppejõule mõeldud tunni- ja eksamiplaanid, samuti õppekavade kirjeldused. Omapoolseid muudatusi saab õppejõud teha õppeaine programmides ja eksamiprotokollides.

Vajaduse korral võib õppejõud registreerida üliõpilase nii aine kuulajaks, praktikumis või seminaris osalejaks kui ka eksamile tulijaks.

ÕISi vahendusel on õppejõul mugav võimalus teavitada e-posti teel oma ainele registreerunud üliõpilasi mitmesugustest muutustest. Õppeinfosüsteemi saab üliõpilaste tarbeks üles riputada oma õppeaine materjale, mis võivad olla nii avalikud kui ka ligipääsetavad ainult aine kuulajatele.

Alternatiivne protokoll

Eksamiprotokollide moodul pakub eksamiprotokolli täitmiseks alternatiivset võimalust. Õppejõud loob eksamile registreerunutest protokolli, lisab sinna jooksvalt tulemusi ja eksami lõppedes trükib protokolli välja, allkirjastab ning esitab selle dekanaati. Värske eksamihinne saab üliõpilasele hetkega ÕISis nähtavaks.

Kui õppejõud soovib näidata eksamiprotokollis vahetulemusi (kontrolltööde hinded vms), mis mõjutavad lõplikku hinnet, siis ÕIS pakub ka selle võimaluse. Juhul kui üliõpilasel jääb aine lõpuni sooritamata, on vahetulemused üliõpilasele nähtavad ja ta võib neid järgmisel aine sooritamisel kasutada.

Info ÕISis olemas

Kui lähtuda isikuandmete kaitse seadusest, siis ei peaks teadmistepõhiseid tulemusi nimeliselt avalikult välja panema. ÕIS pakub häid võimalusi üliõpilaste personaalseks teavitamiseks.

ÕISis on olemas eraldi väljund, mis salvestab õppeainele registreerunute faili. Tabeltöötlusprogrammis praktikumi- või kontrolltööde tulemusi sisestades saab nimede veeru nö ära peita ja tulemused vaid matriklinumbriga esitatult avalikustada. Nii ei pea hakkama eraldi üliõpilaste matriklite numbreid otsima, vaid need on automaatselt ÕISis olemas.

Õppejõu iga-aastase aruande koostamiseks ÕIS valmiskujul informatsiooni praegu kahjuks veel ei paku. Vajalikud andmed ainete, registreerunute ja tulemuste kohta leiab vastavatest moodulitest.

Põhjalikum ülevaade ÕISi võimalustest ja nende kasutamisest on peagi ilmuvas õppejõu käsiraamatus.

Julget pealehakkamist ÕISi kasutamisel!

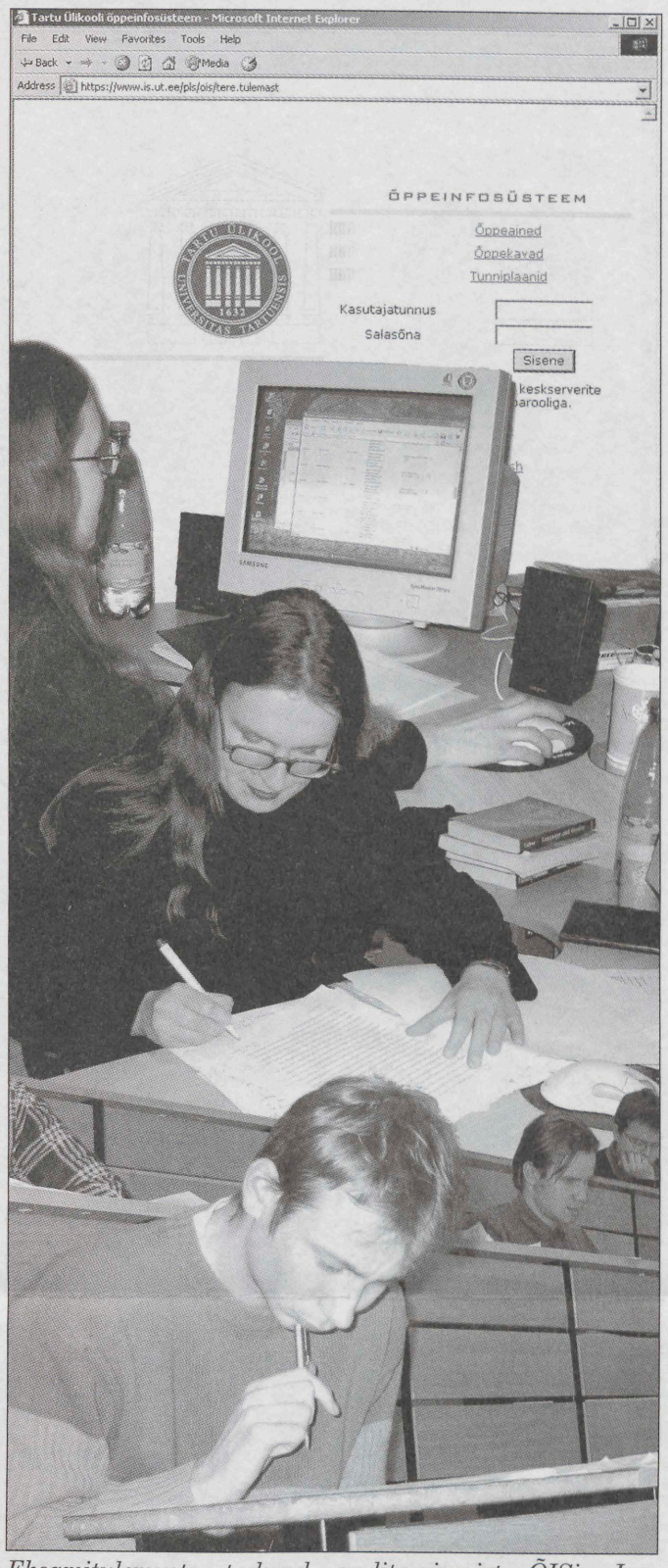

Eksamitulemuste teekond auditooriumist ÕISi. Inglise keele lektor Raili Põldsaar peab ÕISi info liikumise kiiruse ja efektiivsuse poolest väga perspektiivikaks. MONTAAŽ ERGI PROMMIK, FOTOD VARJE SOOTAK

Võiks olla registripidaja

Kalev Tarkpea
füüsika-keemiateaduskonna prodekaan, dotsent

Arvan, et õppejõule tuleks võimaldada info vahetut sisestamist ÕISi juhul, kui ta seda ise soovib ja kui ka õppejõu vahetu töökorraldaja (õppetooli, instituudi, osakonna juhataja) peab antud õppejõudu ÕISi asjatundlikuks kasutajaks.

Alluvate adekvaatseks hindamiseks peab juhataja mõistagi esmalt ise olema asjatundlik kasutaja.

Üldjuhul peaks aga ÕISiga suhtlemise siiski usaldama vastava ala spetsialistile. See inimene (olen teda nimetanud registripidajaks) säilitab eksamiprotokollide allkirjastatud paberversioonid ning vastutab selle eest, et ÕIS oleks nendega vastavuses. Usaldades kogu asjaajamise õppejõududele, riskime sellega, et vastutus hajub ning asjatundmatud inimesed sisestavad infot valesti.

Vaidluste kaudu kompromissini

Inge Kukk
TÜ Kunstimuuseumi direktor

12. ja 13. veebruaril võõrustas kunstimuuseum taas Vene Föderatsiooni Kultuuriministeeriumi delegatsiooni, kuhu kuulus ka Voroneži kunstimuuseumi direktor.

Sõidu eesmärk oli arutada kataloogi »Dorpat-Jurjev-Tartu ja Voronež – ülikooli kollektsiooni saatus» väljaandmisega tekkinud probleeme.

See oli esimene positiivne sõnum pärast 9-kuulist vaikust alates käsikirja üleandmisest mais.

Suhteliselt pingelises õhustikus alanud kohtumise lõpuks nõustus Vene pool parandama ebakvaliteetse töö ja likvideerima meie poolt osutatud vajakajäämised nii kataloogi kirjetes kui ka pildifailide kvaliteedis.

Rektor tegi kohtumisel delegatsiooniga ettepaneku fikseerida täpne ajagraafik ja ülesanded.

See sai konkreetse sisu ülikooli kunstimuuseumi ja Voronži kunstimuuseumi koostöö jätkuprotokollis.

Veebruarikuu jooksul peab kunstimuuseum esitama nimestiku trükiks kõlbmatutest pildifailidest, mis pildistatakse uuesti Vene poole kulul. Samuti saadame veebruaris kooskõlastamiseks tagasi kataloogi käsikirja, meie tehtud Vene poole tekstide sisuliste paranduste ning värviillustratsioonide nimekirjaga.

Koos kunstimuuseumi direktori Inge Kukega vaatavad kehvi pildifaile läbi delegatsiooni juht, Vene kultuuriministeeriumi osakonnajuhataja Aleksander Kibovski, Eesti kultuuriministeeriumi esindaja Madis Järv ja Voroneži kunstimuuseumi direktor Vladimir Ustinov. PEEP PILLAK

Voroneži muuseum peab samal ajal viima kirjeldatud objektid vastavusse illustratsioonide failinumbritega. Kataloogis on kirjeldatud eesti ja vene keeles 506 kunstiteost, millele lisandub 5x5 cm mustvalge pilt. Kõige silmapaistvamad 60 tööd esitatakse värviliste reproduktsioonidena.

Maikuu lõpuks soovib Vene Kultuuriministeerium näha aga juba täielikult kujundatud maketti, et see võimalikult kiirelt trükiks kooskõlastada, kuna kardetakse presidendivalimiste järel ametkondades algavaid kaadrimuudatusi.

«Jelisaveta Bam»

Kalev Kudu
Tartu Üliõpilasteatri kunstiline juht

20. ja 21. veebruaril kell 20 mängib Tartu Üliõpilasteater Lutsu teatrimajas (Lutsu 2) oma uut lavastust, Daniil Harmsi kollaaži «Jelisaveta Bam».

Kaks tundmatut meeskodanikku koputavad ühe tüdruku uksele ja nõuavad tungivalt sisselaskmist.

Tüdruk aimab halba: temalt tahetakse võtta elu, ta maamunalt minema pühkida. Mille eest? Ta ei tea seda ja ilmselt ei tea seda ka täideviijad.

Algab halastamatu kassihiire mäng tillukeses hämaras toas, kuhu astuvad aeg-ajalt sisse ka papa ja mamma ning teised ausad linnakodanikud. Kas neiu Bamil õnnestub põgeneda? Etenduses on 16 eri meeleoludes ja rütmides lavastatud muusikalist pilti.

Harms parodeerib oma sürrealistlike sugemetega näidendis ooperit, operetti ja nn psühholoogilist teatrit, kasutades meeleolu edasiandmisel õõvastavat huumorit, pila ja klounaadi.

«Jelisaveta Bam» on viiendat aastat tegutseva teatri 13. lavastus ja Harmsi triloogia (eelmised «Artur ja Paul» ning «Joogem äädikat, härrased!») viimane osa.

Lavastaja on teatri kunstiline juht Kalev Kudu. Harmsi teksti on viisistanud Ahti Bachblum.

Kunstnikutöö on taas rühmituselt «Ibur» (Rasmus Karja ja Margus Liivak). Liikumise seadis Ruben Roos.

Mängib teatri uuenenud koosseis: Auli Auväärt või Anne Roovere, Martin Liira, Vallo Toomla, Ago Soots, Kudrun Vungi, Andres Maask, Reesi Poom, Liina-Karina Mikkor, Maarja Mitt.

Järgmised etendused on 25. ja 27. veebruaril (Viljandis), 3., 5., 10., 12., 17., 18., 24., 26. ja 27. märtsil kl 20 Lutsu Teatrimajas.

Piletid eelmüügis TÜ Üliõpilasesinduses (Ülikooli 18b) ja tund enne algust kohapeal. Pileti hind 40 (eelmüügist ja flaieriga), 45 (tudengitele, õpilastele, pensionäridele) või 55 (täispilet) kr.

Tartu Üliõpilasteater asutati 1999. aastal. See kasvas välja ülikooli draamastuudiost.

Info: tel 737 5400 ja 5569 6846, www.ut.ee/teater.

Taasleitud kunstiteosed

Inge Kukk
TÜ Kunstimuuseumi direktor

Kunstimuuseumi fond täienes kahe varem ülikooli omanduses olnud teose võrra.

Need olid antud ülikoolist välja või rännanud hoopis kolikambrisse. Kui kunstiteosed ei ole muuseumi omand, siis võib juhtuda, et administratiivsete ümberkorralduste, uute inimeste tööleasumise, kolimise, remondi jm seoses jäävad tähelepanuta ruumides asunud maalid. Need antakse lihtsalt ära või unustatakse kolikambrisse.

Sellise saatusega on ka kunstimuuseumile üleantud tööd, mille taasleidmine sai võimalikuks vaid õnneliku juhuse tõttu.

Üks neist on Aleksander Krimsi õlimaal „Natüürmort viiuliga« aastast 1930. Pariisis õppinud Krims oli üks omapärasema kujutamislaadiga kunstnikke 1920.-1930. aastate eesti kunstis, kelle töid ihaldavad nii muuseumid kui ka kollektsionäärid. Ülikool sai maali tagasi tänu Tartu Kunstimuuseumi deposiidikogu hoidjale Epp Preemile, kes avastas 1970ndatel üleantud deposiitide hulgast ülikooli numbriga (plekist tahvlike kirjaga TRÜ ja number) maali.

Veelgi kurioossem oli aga Gustav Raua „Fr. R. Kreutzwaldi portree« saatus, mille väsimatu kultuuripärandi eest võitleja Tullio Ilomets leidis otseses mõttes kolikambrist – ülikooli peahoone keldrisse tassitud vanast kapist. Söejoonistus oli väga määrdunud, raam ja paspartuu hallitusega. Töenäoliselt oli signatuuri ja daatumiga 1953 joonistus tellitud Kreutzwaldi 150. sünniaastapäevaks ning sel ajal eksponeeritud eesti keele ja kirjanduse kateedris, kus Ilometsa andmetel töötas laborandina kunstniku abikaasa.

Ülikool ei ole nii rikas, et omandist lihtsalt loobuda.

Garlieb Merkeli «Liivimaa esiaeg. Mälestusmärk papi- ja rüütlivaimule». REPRO

Eesti kirjanduslugu läheb digitaalseks

Liina Lukas
maailmakirjanduse lektor,
EEVA projektijuht

TÜ kirjanduse ja rahvaluule osakonnal ning TÜ raamatukogul on teostumas mahukas kirjandus- ja kultuurilooline projekt EEVA.

Eesti vanema kirjanduse digitaliseerimine on väga oluline nii teadustöö kui ka lihtsalt huviliste jaoks.

EEVA ehk Eesti vanema kirjanduse digitaalse tekstikorpuse näol on tegemist väga mahuka digitaalse kirjandusloo projektiga, mis startis 2002. aasta sügisel Eesti kirjandusklassika fondi toetusel.

EEVA kujutab endast eesti kirjanduslugu dokumenteerivat tekstivalimikku.

Selle eesmärk on teha digitaalsel kujul kättesaadavaks TÜ Raamatukogus paiknevad eesti kirjandusloo seisukohalt olulised tekstid kuni 19. sajandi keskpaigani.

Koostöö sujudes on kavas kaasata raamatukogusid nii Eestis kui ka väljaspool Eestit.

Raamatute digitaliseerimine levib

Üha rohkem harjume tänapäeval kasutama ja otsima digitaliseeritud tekste ja tekstikogusid.

See asjaolu on lõhkunud ettekujutuse raamatust kui kindlate mõõtmetega füüsiliselt katsutavast kõvast asjast, mida peab lugedes käes hoidma.

Digitaliseerimine on kogu maailmas muutunud arhiivide ja raamatukogude ülitähtsaks tegevusvaldkonnaks. Sellepärast, et selles on nähtud võimalust teha eeskätt vana ja haruldane raamat kättesaadavaks nii, et raamatut ennast üleliigsest käppimisest säästetaks.

Eestis ei ole digitaliseeritud raamat veel kaugeltki enesestmõistetav.

Digitaliseerimise protseduur on kallis, napib head tehnikat jne. Kuid kaasaegsetest protsessidest kaugele maha jääda ei kavatse meiegi.

Praegu on digitaliseeritud juba ligi 14 000 lehekülge. Nende seas on nii raamatuid, ajakirju kui ka kogumikke, peamiselt eesti ja saksa keeles. Võrgustatud on suures osas eesti kultuuriloos ülitähtis Rosenplänteri väljaantud ajakiri Beiträge.

Samuti on sisestatud balti valgustaja Garlieb Merkeli Baltimaadel ilmunud teosed ja ajakirjad, Freidrich Gustav Arveliuse, Johann Wilhelm Ludwig von Luce ja teised estofiilidest valgustajate eestikeelsed juturaamatud ning palju muud.

Tekstikorpuse sisulised põhimõtted

EEVA projekt lähtub eesti kirjandusloo avaramast mõistmisest, mille järgi ei käsitata kirjandust kitsalt rahvuslikust või keelelisest printsiibist lähtuvalt.

Eesti kirjanduslugu nähakse siin mitmekultuurilises ja -keelses kontekstis ning tihedas seoses Baltimaade muukeelse kirjasõnaga.

Seetõttu sisaldab tekstikorpus ka eestikeelseid tekste ümbritsenud ja neid mõjutanud tekste, mis on vahel samade autorite poolt kirjutatud.

Peamiselt on tegu saksakeelsete, aga ka rootsi-, vene-, ladina- ja kreekakeelsete tekstidega.

Selline samm (avaldada erikeelsed tekstid ühiselt) on püüd näidata keelepiire ületavaid intertekstuaalseid suhteid.

Tegu on kirjandusloolisest vaatenurgast koostatud tekstivalimikuga.

Seetõttu on kirjanduslugu dokumenteerivad tekstid skaneeritud täielikult ning sotsiaalajalugu, keele- või religioonilugu dokumenteerivad, kuid kirjanduslugu mõjutanud tekstid osaliselt.

Viimaste puhul on ära toodud tiitelleht koos sisukorraga, et viidata kirjandustekste ümbritsenud sotsiokultuurilisele kontekstile.

Oluline panus teadus- ning õppetöösse

EEVA-l on tekstide säilitamise, kättesaadavaks tegemise ning originaali säästmise kõrval veel teinegi suurem funktsioon.

DIE VORZEIT LIEFLANDS. EIN DENKMAL DES PFAFFEN- UND RITTERGEISTES

Pealkirja tõlge: Liivimaa esiaeg. Mälestusmärk papi- ja rüütlivaimule
Keel: saksa
Ilmumisaasta: 1798, 1799
Ilmumiskoht (originaalis): Berlin
Lehekülgede arv: I osa: [VIII], 444, II osa: VIII, 496
Kirjastus/väljaandja: Voss
Trükk: esimene
Kategooria: historiograafia

Nimelt on tema võrguversioon mõeldud infobaasi ja õppematerjalina neile, kes tunnevad huvi Baltimaadelt pärit või Baltimaadega seotud kirjasõna vastu. Kirjanduslikele tekstidele on seetõttu lisatud ka autorite biograafilised andmed, viited sekundaarkirjandusele ning kommentaarid autori eluloo ja teksti kirjandusloolise tähtsuse kohta.

Samuti on tekstikorpusesisesed lingid seotud teiste korpuse tekstidega ja lisatud on lingid muudele antud teksti või selle autoriga seotud lehekülgedele väljaspool tekstikorpust.

Suureneb koostöövõimalus Baltimaadega

EEVA täieneb iga päevaga. Uurimistöö (kommenteerimis- ja linkimistöö) on pooleli, kuid sellest hoolimata on huvilistel olemasolevaga peagi võimalik tutvuda raamatukogu koduleheküljе vastava lingi abil.

Vanema Eesti kirjanduse digitaliseerimine ja võrgustamine aitab muu hulgas kaasa ka Baltimaade ühiste uurimisprojektide teostumisele.

See annab võimaluse seniselt tihedamale koostööle ka varasema kirjanduse uurimise vallas.

Just viimane on see valdkond, milles tuleks tihedalt koostööd teha eeskätt meie lõunanaabritega, kellega meid vähemalt aastani 1918 seob ühine (kultuuriline, poliitiline) minevik.

TÜ vilistlased tegusad

Aija Sakova

TÜ vilistlasele Karin Kalale (pildil) anti Konstanzi ülikooli vilistlasühingu auhind väljapaistvate õppetulemuste eest välisüliõpilasena.

Karin Kala on lõpetanud TÜ 2000. aastal ja saanud nii avaliku halduse kui ka saksa filoloogia bakalaureusekraadi. Sama aasta kevadel kandideeris ta Herbert Quandti stipendiumile TÜ partnerülikoolis Konstanzis.

«Otsustasin jätkata õpinguid Konstanzis,» räägib Karin. Tema TÜ bakalaureusekraadi tunnistati Karini sõnul keskastme osas. Nüüdseks õpib ta Konstanzis juba kolmandat õppeaastat. «Eelmisel aastal pidin endale ise ettekandjana elamisraha teenima, selleks õppeaastaks sain Saksa akadeemilise vahetustalituse (DAAD) stipendiumi,» kommenteerib Karin. Stipendiumi taotlemisel oli talle enda sõnul nõu ja jõuga toeks TÜ prof Wolfgang Drechsler. «Olen Drechslerile väga tänulik,» ütles Karin.

Karin on spetsialiseerunud Euroopa Liidule ja rahvusvahelistele organisatsioonidele. Oma lõputöö kirjutab ta Eesti tsiviilühiskonnast, täpsemalt sellest, kuidas Eesti seniste valitsuste (neo)liberaalne poliitika on mõjutanud ja mõjutab kodanikeühiskonna ja kolmanda sektori arengut. Karin kaitseb oma magistritöö selle aasta juunis.

Välismaal õppimist peab Karin väga oluliseks, kuna see avardab tema sõnul oluliselt noore inimese maailmapilti. »Huvitav on jälgida, kuidas tõlgendatakse maailmas toimuvat Eestis ja kuidas Saksamaal. Tihti on need tõlgendused väga erinevad, alates Euroopa Liidu laienemisest kuni Iraagi sõjani. Sellistel juhtudel on mul alati hea meel, et saan asju kolmest – Eesti, Saksamaa ja Euroopa Liidu – seisukohast vaadelda,» räägib Karin.

AIESECi üritustesari

25. veebruaril kell 18 algab Tallinnas hotelli Radisson SAS konverentsisaalis üliõpilasorganisatsiooni AIESEC üritustesari «Asjad võivad olla teisiti 2004».

Sarja avab TPÜ rektor prof Mati Heidmets. Avaloengul «Tulevikutarkus» vahetavad mõtteid visionäär ja ettevõtja Marek Strandberg ning professor Ülo Vooglaid.

Samateemalise loengu peavad Tartus 26. veebruaril kell 18 hotelli London konverentsisaalis (Rüütli 9) Ülo Vooglaid ja prof Marju Lauristin.

Sarja eesmärk on avardada osalejate silmaringi, jagada praktilisi nõuandeid ning teadvustada tudengeid neid ümbritsevatest võimalustest.

Loengud toimuvad kord kuus Tallinnas ja Tartus.

Info: www.aiesec.ee või estonia@aiesec.net

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

UUDISED

Eesti osaleb taliuniversiaadil 2005

Rahvusvaheline Üliõpilasspordiliit FISU saatis Eesti Akadeemilisele Spordiliidule (EASL) kutse osaleda XXII taliuniversiaadil jaanuarini 2005 Austrias Innsbruckis (Seefeldis).

Universiaadi kavva kuuluvad mäe- ja murdmaasuusatamine, suusahüpped, kahevõistlus, iluuisutamine, lühiraja kiiruisutamine, jäähoki, laskesuusatamine, lumelaud ja valikalana kiiruisutamine.

Taliuniversiaadil osalevad riikide esindused, kuhu kuuluvad 17–28 aasta vanused üliõpilased. Info: www.universiade-innsbruck.org

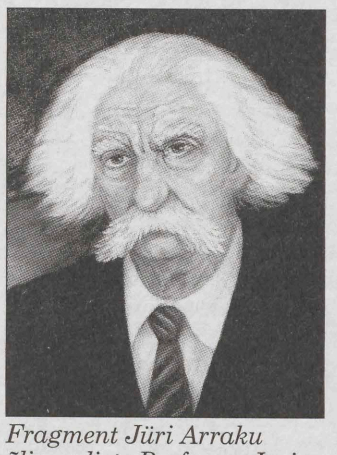

Fragment Jüri Arraku õlimaalist «Professor Juri Lotman (1922-1993)».

Lotmani seminar

27.-29. veebruarini toimub TÜ vene kirjanduse õppetoolis järjekordne akadeemik Juri Lotmani sünniaastapäevale pühendatud seminar.

Seminar algab 27. veebruaril kell 14.15 Näituse 2-207. Ettekannetega esinevad vene ja slaavi filoloogia, germaani-romaani filoloogia, ajaloo ja semiootika osakondade teadlased ning külalised Venemaalt ja Saksamaalt.

28. veebruaril kell 10 on kavas käik prof Lotmani hauale Raadi kalmistul.

Kell 14 antakse kätte Lotmani nimelised stipendiumid. Esitletakse Lotmanile pühendatud Internetilehekülge, emeriitprofessor Larissa Volperti raamatu elektroonilist väljaannet, Juri Lotmani ja Zara Mintsi kogutud teoseid ning vene kirjanduse õppetooli 2003. aasta väljaandeid. Samal ja järgmisel päevad jätkuvad ettekanded.

Seminari kava ilmub järgmises UTs.

Info: tel 737 6352, 737 5353.

Spordiuudised

Veepallitreeningud toimuvad Niklas Winther-Jenseni juhendamisel Auras pühapäeviti kell 18. Tudengile etteregistreerimisel soodushind. Veel on mõned vabad kohad. Info: tiina@easl.ee, 525 7624.

22. veebruaril kell 10 algab TÜ spordihoones üle-eestiline harrastajate korvpalli finaalturniir. Kohamängud kl 14-17.

Osalevad parimad finaalturniirile pääsenud Eesti kõrgkoolide mees- ja naiskonnad.

Rahvusvahelised SELLi mängud – Tampere Üliõpilasmängud toimuvad 20.-23. maini Soomes Tamperes.

Alanud on veebipõhine registreerimine: www.easl.ee.

ÕNNITLEME

Aleksander Elango 102

Tartu Ülikool õnnitleb oma auväärses eas kolleegi Aleksander Elangot 102. sünnipäeval.

Suur tänu elutöö eest meie *alma mater*'is.

Tartu Ülikool

21. veebruaril saab Eesti vabadusvõitleja ja pedagoogikateadlane ning ülikooli kauaaegne pedagoogikakateedri juhataja Aleksander Elango 102-aastaseks.

Lea Boston 75

Lea Boston on sündinud 17. veebruaril 1929 Tartus. Ta lõpetas arstiteaduskonna 1953.

Töötas 1953-1956 TÜ pediaatria kateedris vanemlaborandina, 1956-1968 Tartu Meditsiinikoolis lastehaiguste õpetajana, 1968-1976 TÜ pediaatria kateedris assistendina, 1976-1979 samas dotsendina ja aastast 1979 kuni pensioneerumiseni professorina.

Alates septembrist 1991 on Lea Boston emeriitprofessor.

Pediaatria kateedris õpetas ta lastehaigusi, teaduskonna- ja hospitaalpediaatriat. Teadustöö teemaks oli peamiselt vitamiinide ainevahetus pneumooniahaigetel lastel. 1968 kaitses Lea Boston kandidaadiväitekirja «Tervete ja pneumooniahaigete laste askorbiinhappega varustatusest ja selle muutustest katehhiinide toimel» ja 1978 doktoriväitekirja «B-grupi vitamiinide (B_1, B_2, B_6, PP), eriti tiamiini ainevahetuse muutustest ja transketolaasi aktiivsusest ägeda pneumoonia puhul alla 3-aastastel lastel».

Lastekliiniku pediaatria õppetool õnnitleb oma endist heatahtlikku ja abivalmis kolleegi!

ÕNNITLEME

65

Tiiu Velling, hooldaja – 22. veebruar

60

Tiiu Fahrutdinova, desinfektor – 25. veebruar

55

Kersti Bergmann, spetsialist – 22. veebruar

Jaak Kikas, professor, materjaliteaduse instituudi juhataja – 23. veebruar

45

Erkki Juronen, vanemteadur – 24. veebruar

35

Kai Pata, teadur – 26. veebruar

30

Kaia Enni, metoodik – 26. veebruar

Sulev Sild, erakorr vanemteadur – 26. veebruar

TEATED

Eesti Naisüliõpilaste Selts kutsub aktiivseid naistudengeid oma külalisõhtule 25. ja 26. veebruaril kl 19.15 ENÜSi ruumides Riia mnt 13-33.
Vaata ka www.ut.ee/ENYS.

Korp! Rotalia ootab organiseerumata eesti rahvusest meestudengeid külalisõhtule tutvuma meie traditsioonide ja vaadetega 26. veebruaril meie ajaloolises konvendihoones Tähe 3. Riietus: korrektne. Info: tel 515 5238.

Kunstide osakond vajab nais- ja meesmodelle. Tulla tööpäeviti kl 9-17 (lõuna 12-13) Lai 34 või helistada tel Rein Külm, 5660 1719, 737 5879.

LOENGUD

25. veebr kl 15.15 peab Biomeedikumis (Ravila 19), ruumis 1024 prof Vallo Tillmann (TÜ Lastekliinik) Eesti Füsioloogia Seltsis loengu «Kuidas kasvab laps: hormonaalsed, metodoloogilised ja kliinilised aspektid». Huvilised oodatud!

25. veebr kl 16.15 esineb Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolekul Mart Laar ettekandega «Eelärkamisaja pärandus ärkamisajale».

25. veebr kl 12.15-13.45 esineb Narva 4-B306 loengusarja «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» raames haridus- ja teadusminister Toivo Maimets.

25. veebr kl 18 on TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks muusik ja Võru muusikakooli direktor Celia Roose, kes kõneleb rahvamuusika õpetamisest. Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Helen Koks, tel 737 5422 või leena@ut.ee.

KURSUSED

Vabaaine: «Kulude arvestus ja juhtimine avaliku sektori organisatsioonis» (MJRA.01.072, 1,5 AP, A). Lektor: prof Toomas Haldma. Esimene loeng: 1. märtsil kl 14.15-16 Narva mnt 4-B107. Eeldusained: «Arvestuse alused» (MJRA.01.056) ja «Majandusarvestus» (MJRA.01.057).

KAITSMISED

26. veebr kl 16.15 kaitseb **Karin Muoni** Paabelis ruumis 305 germaani-romaani filoloogia osakonnas magistriprojekti «Inglise keele jäätmekäitlusterminite regionaalne varieerumine». Juhendaja: dots Enn Veldi, filol-knd. Oponent: lektor Kaja Kährik, MA.

27. veebr kl 10 kaitseb **Riste Keskpaik** Tiigi 78-311 semiootika osakonnas magistritööd «Prügi ökosemiootilise käsitluse poole». Juhendaja: dotsent Kalevi Kull, PhD. Oponendid: Art Leete, PhD ja Helen Sooväli, MA.

27. veebr kl 15.15 kaitseb **Silja Truus** Tiigi 78-127 psühholoogia osakonnas magistritööd «Afekti intensiivsus: struktuur ja seosed isikuseomadustega» Juhendaja: Talvi Kallasmaa, PhD. Oponent: Anu Realo, PhD.

5. märtsil kl 10.15 kaitsevad õigusteaduskonnas Näituse 20-216 magistritöid:
Kaire Pikamäe «Kaalutlusõigus ja selle kohtulik kontroll». Juhendaja: Madis Ernits, LL.M. Oponent: Anno Aedmaa, *mag iur*;
Olavi-Jüri Luik «Liikluskindlustus kui kohustuslik vastutuskindlustus». Juhendaja: prof Heiki Pisuke. Oponent: Tambet

REGIONAAL

26. veebr osaleb ülikool noorte infomessil Orientiir 2004 Narvas Kultuurimajas Rugodiv. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja kolledžites.
Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

26. veebr kl 11 toimub avalik loeng teemal «Ülevaade kaasaegsest briti kirjandusest» Jõhvi Keskraamatukogus (Rakvere 13a). Lektor Ene-Reet Soovik. Kell 14 toimub loeng maakonna gümnaasiumiõpilastele Jõhvi gümnaasiumis (Hariduse 5). Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

28. veebr osaleb ülikool Võrumaa noortemessil 2004 Võrus Kultuurimajas Kannel. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja kolledžites.
Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 786 8362.

KONTSERDID

20. veebr kl 19 esineb Vanemuise Kontserdimajas ARKE keelpillikvartett (Itaalia).
1996 moodustatud kvartett on end kuulsaks mänginud nii pop-, etno-, džäss- kui ka avangardmuusika vallas.
Piletid 80 ja 50 kr.

29. veebr kl 16 Vanemuise Kontserdimajas «Unustamatu Charlie Chaplin». Esineb Pärnu Linnaorkester, solistid Hanna-Liina Võsa ja Mart Sander, dirigent Peeter Saul. Piletid 100 ja 60 kr.

MACROMEDIA FLASHI KURSUS

TÜ filosoofiateaduskonna kunstide osakond kuulutab välja avatud ülikooli kursuse

«Interaktiivne veeb: animatsioon ning illustratsioon Macromedia Flashiga»

Kursuse maht: 1 AP (20 t praktikumid, 20 t iseseisev töö).
Kursuse maksumus: 2400 kr.
Õppejõud: Kertu Laur.
Aeg: 27. veebruar, 5. märts, 12. märts, 19. märts ja 26. märts kl 16-19.30.
Toimumiskoht: Lai 34, III korrus.
Grupi suurus: 5 inimest.

Programm

Kursusel käsitletakse programmi Flash abil veebipõhist animatsiooni ning illustratsiooni. Enam käsitletud teemade hulgas on:

1. Sissejuhatus Flash MXi, käsud ning funktsioonid,
2. Joonistamine ning illustreerimine Flashis, töö kihtidega,
3. Animatsiooni ning navigatsiooni nuppude loomine: Pildi*show*, bännerid ning e-kaardid; liikuv ning muunduv animatsioon,
4. Staatiline ning dünaamiline tekst,
5. Presentatsioonide ning introde loomine,
6. Interaktiivsuse lisamine ActionScriptiga: loadBar, Flashi Playeri tuvastamine.

Nõuded lõpetamiseks:
1 pildi*show*, 2 bännerit, 2 e-kaarti, intro loomine.
Registreerimine: Marju Koor, utop@ut.ee, tel 737 5560, Lossi 24. Info: Kertu Laur, kertula@hotmail.com, tel 56 90 4419.

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

Näitmaterjalide kujundamise põhimõtted ja presentatsioonitehnika. Autoriõigusest näitmaterjalide koostamisel.

Kursuse maht: 10 t loenguid, 4 t praktilist tööd arvutiklassis, 4 t seminari.
Lektorid: jurist Anne Kalvi, multimeediakeskuse spetsialistid Peeter Kukk ja Toomas Petersell, praktikumi juhendab IT osakonna spetsialist Riina Reinumägi.
Toimumiskoht: loengud ja seminarid Lossi 3-112, praktikumid kaugkoolituskeskuse arvutiklass, raamatukogu III korrus (õppekirjanduse lugemissaali ees).

Toimumisajad:
K 3. märtsil 8.30-10 (loeng Lossi 3-112).
K 10. märtsil 8.30-10 (loeng Lossi 3-112).
T 16. märtsil 9.30-13 (praktikum arvutiklassis Raamatukogu III korrus).
K 17. märtsil 8.30-10 (loeng Lossi 3-112).
K 24. märtsil 8.30-10 (loeng Lossi 3-112).
K 31. märtsil 8.30-10 (loeng Lossi 3-112).
K 7. aprillil 8.30-10 (seminar ehk kursuslaste esitlused Lossi 3-112).
K 14. aprillil 8.30-10 (seminar ehk kursuslaste esitlused Lossi 3-112).

Kursuse programm: www.ut. ee/it/teenused/koolitus
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega 700 kr.
Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.
Info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee.

Domus Dorpatensis

Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus

„Mida on religiooniõpetusel kaasaja õpilasele anda?«

Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus Domus Dorpatensis korraldab 25. veebruaril kell 10-15 TÜ aulas seminaride sarja lõpetava ühiskonverentsi „Mida on religiooniõpetusel kaasaja õpilasele anda?«
Päevakava: www.dorpatensis.ee

Registreerimine ja info: dorpatensis@dorpatensis.ee või tel 5662 0334.

Projekti toetavad Ameerika Ühendriikide Suursaatkond, haridus- ja teadusministeerium, Eesti Kirikute Nõukogu.

EESTI VABARIIGI 86. AASTAPÄEVA

kontsertaktus

esmaspäeval, 23. veebruaril 2004 kell 12 Tartu Ülikooli aulas

Esinevad Tartu Ülikooli Kammerkoor, dirigent Triin Koch
Marrit Gerretz-Traksmann (klaver),
Olga Voronova (viiul), Kaido Kelder (tšello)

Kavas Beethoven, Eller, Tüür

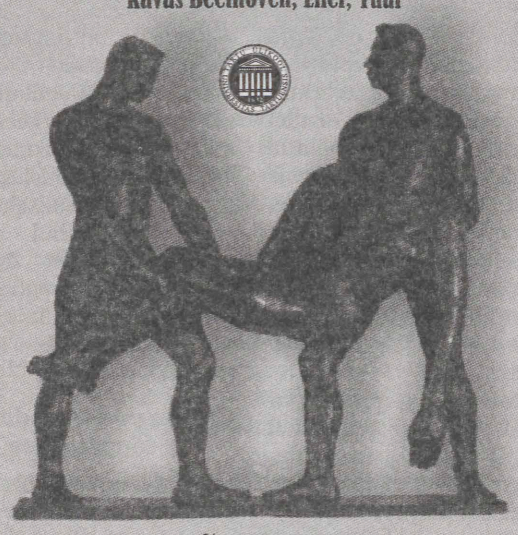

OLETE KÕIK OODATUD!

Neljapäeval 26.veebruaril
kell 11.15–14.30
Tartu Ülikooli peahoone aulas (Ülikooli 18)

KESKKONNATEHNOLOOGIA SEKTORIAALSEMINAR

11.15–11.35 Avasõnad ja sissejuhatus – TÜ Tehnoloogiainstituudi keskkonnatehnoloogia programmi direktor dr Erik Puura
11.45–12.00 Töökeskkonna hindamise kaasaegsed meetodid – TÜ tervishoiu instituudi töökeskkonna labori juhataja Heiki Annuk
12.15–12.45 Kohvipaus
12.45–13.00 Uus mõõdik ehitiste keskkonnasõbralikkuse hindamiseks – TÜ geograafia instituudi loodusgeograafia vanemteadur dr Rein Ahas
13.15–13.30 Fluoriidi kõrge sisaldus põhjavees ja sellega seonduvad probleemid – TÜ geoloogia instituudi teadur dr Enn Karro
13.45–14.30 Kokkuvõte ja lõppsõna

Iga ettekande järel toimub arutelu.

Seminaril antakse ülevaade uutest Eestis välja arendatud keskkonnatehnoloogilistest lahendustest ning tutvustakse rakenduslikus arendustegevuses osalemise võimalusi.

Ootame keskkonnaspetsialiste ettevõtetest, kohalikest omavalitsustest, ülikoolidest ja avalikust sektorist.

Korraldab TÜ Tehnoloogiainstituut, toetab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, osalemine on tasuta.

Registreerimine: hiljemalt **23. veebruaril** TÜ Tehnoloogiainstituudi koduleheküljel **www.tuit.ut.ee**

Lisainfo: Liina Kuum, liina.kuum@ut.ee, 737 4803

TARTU ÜLIKOOLI TEHNOLOOGIAINSTITUUT

enterprise estonia ettevõtluse arendamise sihtasutus

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 27. veebruar 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 8 (2167) www.ut.ee/ajaleht

Tudengitead-dus ruulib

Varje Sootak

2003. aasta lõpus pälvisid Raefondi stipendiumi üliõpilased Mark Kantšukov (maj), Johanna Kase (geenitehnol), Tavo Romann (keemia) ja Mari-Liis Ööpik (füsiot) ning magistrandid Kaspar Loog (inform), Roland Karo (usutead), Külli Jaako-Movits (arstitead) ja Kats Kivistik (politol).

Mark Kantšukov on uurinud finantsmodelleerimist, Lääne-Euroopa kapitaliturgude arengutendentse jmt, Roland Karo kosmoloogilise täppishäälestuse argumenti teoloogilises perspektiivis, Mari-Liis Ööpik teoreetilist füsioteraapiat, Külli-Jaako Movits neurogeneesi ajupiirkondades.

Raefondi stipendium antakse eduka õppetöö ning ülikooli ja linnaga seotud tegevuse eest väljaspool õppetööd.

Huvi ja aktuaalsus

Kaspar Loog, kes on spetsialiseerunud tarkvara arendustsükli meetoditele ja tarkvara loomisele, põhjendab teadusega tegelemist huvi ja teema rakendamise võimalusega. Linnavalitsuse toel on ta loonud näiteks Tartu bussiinfo portaali.

«Minu teadustöö rakendamise eesmärk on, et Eestis oleks rohkem inimesi, kes tarkvaraarendust osukuslikult juhiksid ja et ka enda professionaalne tase tõuseks,» ütles informaatika 2. a magistrant Kaspar Loog.

Keemia 3. a üliõpilane Tavo Romann tegeleb elektrokeemiaga. Ta uurib erinevate orgaaniliste ja bioaktiivselt aktiivsete ühendite elektrokeemilise käitumise seaduspärasusi erinevate omadustega elektroodidel. «Minu jaoks on see esialgu alles õppimine, nö soojendustöö,» leiab Tavo Romann.

Geenitehnoloogia 4. a üliõpilane Johanna Kase põhjendab oma teemat aktuaalsusega. «Huvi tekitas ka teema seotus meditsiiniga. On ju vähihaigus vananevas ühiskonnas üha sagedasem surma põhjus. Rakubioloogia õppetooli peamine uurimisobjekt p53 on valk, mida tundma õppides loodetakse leida ravi vähihaigusele,» rääkis Johanna Kase.

Politoloogia 1. a magistrant Kats Kivistik ütles, et tema uurimisteema on veidi muutunud: «Kui enne tegelesin makroteooriatega, siis praegu olen keskendunud väärtuste ja poliitilise käitumise seostele sotsiaalmajandusliku staatuse, st sissetuleku, hariduse jm vahel».

«Olen huvitatud inimese mõttemaailma kujunemisest. Tegemist ei ole ilmselt väga rakendusliku teemaga, kuid see annab võimaluse näha, millest on inimeste käitumine mõjutatud,» selgitas Kats Kivistik.

Teaduskonniti ja erialati on üliõpilaste teadusesse kaasamine ning tööde ja artiklite kirjutamine väga erinev. Johanne Kase ütleb, et bioloogia-geograafiateaduskonna molekulaar- ja rakubioloogia instituudis on üliõpilaste teadustöö vägagi motiveeritud ja samaväärne õppetööga. «Tudengid hakkavad varakult laboris tööle ning nad kaasatakse ka mitmesugustesse projektidesse,» tutvustas Kase.

Motivatsioon

Küsimusele, kui motiveeritud on üliõpilaste teadustöö, vastas Kaspar Loog, et üldiselt on teadustöö üliõpilase enda asi. «Kui soovid ülikooli lõpetada, teed ka töö ära. Teistsugune on olukord siis, kui suudetakse end haakida seltskonda, kes midagi tõsisemat teeb. Siis tulevad ka motivatsioon ja teadlasekarjääri arenemisvõimalused,» ütles Kaspar Loog. Tema sõnul on üliõpilaste teadustöö kvaliteet otseses seoses õppetooli või isegi professori, teadlasega.

Tavo Romann nendib, et motiveeritumad tudengid maanduvad juba enne bakalaureusetöö tegemist kuskil laboris ja tihti jäävad parimad ülikooli teaduritena pidama. «Rikkaks küll ei saa, kuid see-eest on võimalus tegelda millegagi, mida keegi enne teinud pole.

Motivatsiooni neil jagub, vahel mõtlen, et täitsa hullud ju, kui hommikul pool seitse keemiahoonest koju rutates näen laboritesse tõttavaid tudengeid.» Romanni sõnul võib tudeng küll valida labori, kuid esimese teema annab ikka juhendaja.

Tunnustamine

Kaspar Loog leiab, et üldist tunnustust on vähe. «Tore, et stipendiume siin-seal ikkagi jagatakse.» Geenitehnoloogia tudeng Johanna Kase ütles, et ülikooli tunnustus seisnebki mitmesuguste stipendiumite jagamises. «Loomulikult võiks neid alati rohkem olla.»

«Et akadeemilist karjääri ja korralikke uurimusi teha, peab endal palju tahtmist olema, sest võrreldes paljude teiste elualadega ei ole see eriti tasustatud,» ütles Kats Kivistik.

Kaspar Loogi sõnul võiks tudengitele rohkem selgitada, mida üks teadlane tegelikult teeb ja kuidas näiteks teaduse tegemiseks raha hangitakse. «Siis tekib ehk juba bakalaureuseõppes veidi rohkem perspektiivitunnet – teatakse, milleks teaduskraadi vaja ja kuidas seda efektiivselt kasutada,» ütles Loog. «Edukad teadlased ei ole vaesed inimesed – kahjuks on aga paljudes selline stereotüüp juurdunud.»

Kats Kivistik lisab omapoolse ettepaneku: «Üliõpilased ei oska kirjutada, ülikool võiks midagi ette võtta – näiteks viia kõigile esimesel kursusel sisse kirjutamiseõpetus, ja väga põhjalikult!».

Kats Kivistik ja Tavo Romann kasutavad stipendiumi õppe- ja teadustööks. VARJE SOOTAK

KASPAR LOOG
informaatika magistrant

Üliõpilastele võiks rohkem selgitada teadlase tööd ja raha hankimise võimalusi.

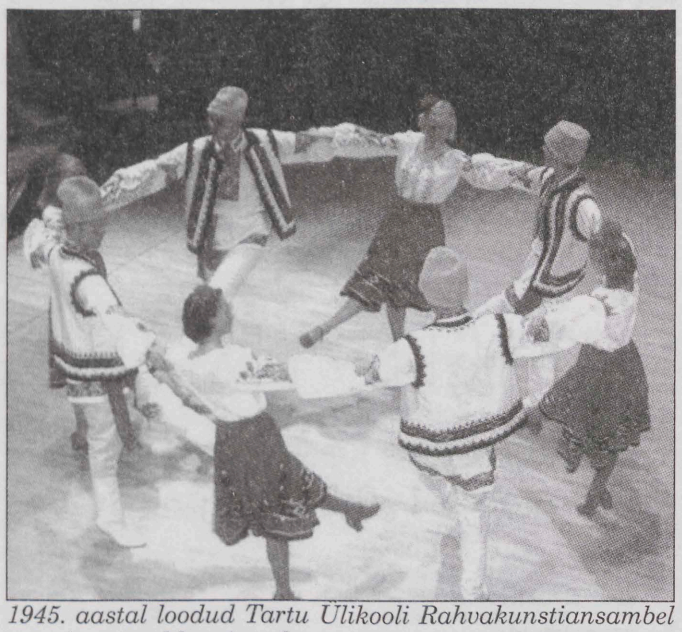

1945. aastal loodud Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambel tantsimas moldaavia rahvatantsu. WWW.UT.EE/TYRKA

Kultuurikollektiivid ühe katuse all

Varje Sootak

Täna kell 19 algab üliõpilasmajas TÜ ja EPMÜ kultuurikollektiivide tänuõhtu.

Üliõpilasmaja direktori Kulno Kungla sõnul soovib üliõpilasmaja tänuõhtuga tunnustada selles tegutsevaid ülikoolide kultuurikollektiive.

Üliõpilasmajja on koondunud kahe kõrgkooli esinduskollektiivid – Tartu Akadeemiline Meeskoor, TÜ Akadeemiline Naiskoor, TÜ Kammerkoor, Camerata Universitatis Tartuensis, EPMÜ Segakoor, TÜ Rahvakunstiansambel, EPMÜ Rahvakunstiansambel Tarbatu, puhkpilliorkester Popsid, vanamuusikaansambel Festivitas Artium Schola ja Tartu Üliõpilasteater.

Tänuõhtu korraldamise teine põhjus on hiljutine reform. "Selle tulemusena tegutsevadki ülikoolide esinduskollektiivid üliõpilasmaja juures. Eesmärgiks on kollektiivide jätkusuutlikkuse tagamine ja ühtekuuluvustunde suurendamine", rääkis Kungla.

MTÜ Tartu Üliõpilasmaja asutasid TÜ ja EPMÜ 1999. aastal. 1999. aasta 3. aprilli UTs lootis ülikooli klubi ja üliõpilasmaja kauaaegne direktor, praeguseks meie hulgast lahkunud Heino Variku, tekitada üliõpilasmajast tudengite seltsielu ja kultuurikeskuse.

Kungla selgitas, et viis aastat tagsasi ei esindanud üliõpilasmaja veel EPMÜ kollektiive, tegeldi rohkem üliõpilaste vaba aja veetmisega.

Nüüd on olukord muutunud. Mõlema maja kultuurikollektiivid on saanud ühise katuse.

"Alates 2003. aastast kuulutame välja loomingulised stipendiumid, millele saavad kandideerida meie kultuurikollektiivide juhid."

Direktor lisas, et üliõpilasmaja on ka see paik, kus tudengid saavad ise midagi teha, nagu kevad- ja sügispäevadel jne.

TÄNA LEHES

Intervjuu: *Ene Ergma esimene aasta poliitikas* LK 3

Vabade kunstide prof Tiit Pääsuke LK 2

Toomehärrade kogu pöördumine LK 2

UUDISED

Dekaani valimine

Rektor kuulutas välja füüsika-keemiateaduskonna dekaani valimise.

Kandidaate saab esitada 17. märtsini, valimine toimub 7. aprillil.

Prof Jaak Järve lahkumise järel dekaani ametist eelmise aasta septembris määras rektor dekaani kohusetäitjaks prof Peeter Burki.

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud ülikooli nõukogu päevakorras on 2003. aasta eelarve täitmise kinnitamine. Eelarve täitmist tutvustavad rektor Jaak Aaviksoo ja teadusprorektor Ain Heinaru.

Skytte medali saajaks on nõukogule kinnitamiseks esitatud vandeadvokaat, kuratooriumi esimees Jüri Raidla.

Kavas on kinnitada matemaatika-informaatikateaduskonna funktsiooniteooria ja diskreetse matemaatika õppetooli likvideerimine ning Narva kolledži kaks uut õppekava.

Päevakorras on ka kinnistu Liivi 1 ja korteriomandi Turu 7-58 kui ülikooli põhitegevuseks mittevajaliku vara võõrandamine jt küsimused.

Arvutiteaduse talvekool Palmses

29. veebruarist 5. märtsini toimub Palmses IX Eesti arvutiteaduse talvekool.

Rahvusvahelise talvekooli lektoriteks on professorid Ameerikast, Inglismaalt, Lätist jm. Talvekooli korraldavad TÜ matemaatika-informaatikateaduskond, TTÜ küberneetikainstituut ja infotehnoloogiateaduskond.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas oled käinud üliõpilasteatri etendustel?

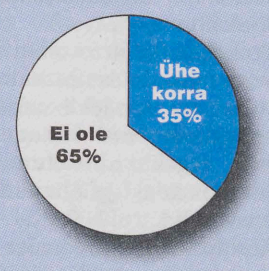

Vastajaid: 17
Uus küsimus:
Kellele peaks kuuluma Toomemägi?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/
Eelmise küsitluse tulemus vigane programmiuuenduste tõttu.

UUDISED

Näitus ja loengud

2. märtsil kell 17 avab TÜ uus vabade kunstide prof Tiit Pääsuke Y-galeriis isiknäituse.

Kell 18 on keemiaringis kavas esimene loeng. Prof Pääsukese kursuse teema on «Loovuse avastamine», mille eesmärk on kunstniku enda sõnul loovuse leidmine iseendas ja selle kasutuskõlblikuks arendamine.

Kursuse vorm on vestlused ja avatud ateljee, maht kevad- ja sügissemestril 2 AP (1+1).

Avatud ateljees harjutatakse silma ja käe koostööd. Tutvutakse proportsiooniõpetuse algtõdede ja väljenduslikkusega, jõutakse inimese joonistamiseni, aga loova joonistamiseni.

Uued aukodanikud

Tartu linna uuteks aukodanikeks nimetati astrofüüsik akad Jaan Einasto, neuroloog, TÜ emeriitprofessor, akad Ain-Elmar Kaasik ja koorijuht, Tartu Akadeemilise Meeskoori (TAM) dirigent Alo Ritsing. Aukodanikele anti Tartu Suurtäht.

Teenetemärgi Tartu Täht kavaleride hulgas on ka kirurg, emeriitprofessor Endel Tünder.

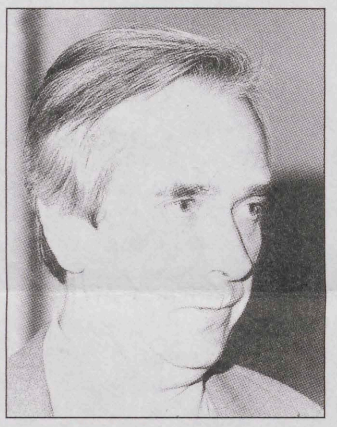

Ain-Elmar Kaasik (pildil) on tunnustatud neuroloog ja neurokirurg.

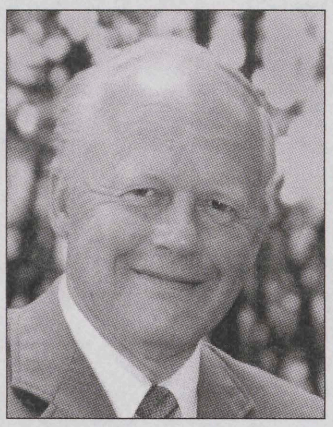

Alo Ritsing (pildil) on kolme meeskoori TAMi, Forestalia ja EMLSi Tartu Meeskoori peadirigent. Emeriitprofessor Endel Tünder tegi Tartus esimesed veresoonte rekonstruktiivsed operatsioonid, neerude siirdamised ja jäsemete transplantatsioonid.

Psühholoogid uurisid kihutajaid

Psühholoogia osakonnas valmis maanteeameti tellimusel uurimus meesautojuhtide liikluskäitumisest.

Prof Jaanus Harro sõnul on uurimus maailmas unikaalne, sest korraga vaadeldi uuritavate väiteid oma käitumise kohta, tegelikku käitumist, isiksuseomadusi ja ajutalitluse markereid.

Küsitleti 315 kihutamise jt rikkumistega vahele jäänud Tartu ja Tallinna autojuhti ja 305 juhuvalimi meest.

Uuringu põhjal on kihutajatel teistest sõitjatest suurem impulsiivsus ja elamustejanu ning kiirem otsustamisstiil.

«Filosoofiliselt võttes peaks iga kunstnik seisma oma töö taga, mitte ees. Aga niisuguses asendis on peaaegu võimatu maalida, tuleb aeg-ajalt filosoofia tagaplaanile jätta.» TOOMAS PÄÄSUKE

Tiit Pääsuke
TÜ vabade kunstide professor

Mulle on au olla ja töötada mõni aeg Tartu Ülikooli vabade kunstide kutsutud professorina.

See on uus huvitav väljakutse ja vaheldus õppejõutööle Eesti Kunstiakadeemias, et omade juurest vahel ära käia. Olen veendunud, et loominguliste erialade (ja mitte ainult loominguliste) õppevormiks on dialoog üliõpilase ja õppejõu vahel. See oma tee otsimine käib katsetamiste, vaidluste, eksimiste ja õnnestumiste kaudu, isikliku kogemuse kaudu.

Seepärast tahan kõige vähem, et minult oodataks «loengut» – sõnu, teksti, valmis järeldusi. Vaikne auditoorium Tõe teeotsal ootamas – oleks pisut hirmutav.

Loodan, et nii see siiski ei lähe. Et mind tulevad kuulama inimesed, kes tunnevad endas midagi olevat. Et see midagi tahab äratust, õhku saada, sõna sekka öelda, oma jõudu tunnetada ja oma kohta leida. Igal alal. Et mustvalgele reaalsusele vastu astuda, et hall särama panna. Loovuseks võiksime seda kutsuda. See on meie loodusvara, mille varud on lõpmatult suuremad kui põlevkivi, mets, puhas vesi, piim ja liha kokku. See on meie potentsiaal ja energiaallikas. Loomingulisusest saab järjest rohkem, see on jõud, mille toel üldse püsib ja areneb majandus.

Olen omal nahal kogenud, et heas kirurgis on peidus loovkunstnik. Või geograafides, bioloogides ja keemikutes, kelle seltskonnas kunagi matkasin. Tuumafüüsikuski oli, kui ta Novosibirski akadeemialinnakus kahe noore eesti maalija näituse avakõnet pidas.

Aga sellest edaspidi.

Meie kursust võiksime pidada visuaalse või kujundliku mõtlemise harjutamiseks. See algab maalinäituse avamisega 2. märtsil kell 5 pärast lõunat Y-galeriis ja jätkub pildiprogrammi ja kommentaaridega keemiaringis.

Kogu kursus koosneb vestlustest ja loovast tööst avatud ateljees. Harjutusi iseseisvaks mõtlemiseks avatud meeltele. Värvide ajalugu ja sümboolika. Proportsiooniõpetuse alged. Kas Eesti parim joonistusõpetaja skulptor professor Voldemar Mellik (1887-1949) valetas, kui lubas hobuse joonistama õpetada? Need on mõned teemad kevadsemestriks.

Mida mina loodan saada? Tahan tunda, kas ja kuidas Tartu, kus ma 15-aastasena oma kunstiõpinguid alustasin, mulle mõjub. Loovusele.

«Tartu noor maal»

Jaan Elken
maali õppetooli prof

7. märtsini on Rakvere Kesklinnagaleriis avatud TÜ maalieriala üliõpilaste näitus.

See on läbilõige 4. kursuse üliõpilaste eelmise semestri õppetöödest, mis on maalitud Jaan Elkeni figuraalse kompositsioonikursuse «Strateegiline maal» ja Jüri Kase abstraktse kompositsioonikursuse raames.

Koosnedes küll õppetöödest, võimaldab 4. kursusele omane traditsiooniline kunstiküpsus näitust, kus peale pedagoogilise takti ka muud näha.

Priit Petrovi maaliotsingud on selginemas, olles poolel teel realismist abstraktse ekspressioonini jätab autor endale palju ruumi isikliku mängumaa piiritlemiseks. Helina Loid, kes oma jõuliste abstraktsioonidega ka Tartu Kunstimaja publikule tuttav, sünteesib figuraalsetes lahendustes natuurist maalimist fotoesteetikaga.

Loidi paljutähenduslikud monokroomid mõjuvad suunateadlikult ja veenvalt. Jaan-Jürgen Klausi kostabilikult minimalistlikud arabeskid mahuvad probleemitult küll uue «akadeemilise kõikelubatavuse» raamidesse – sest pole sündinud tühjalt kohalt, dialoog modernismiklassikaga on lausa kunstilooliselt jälgitav. Postmodernistlikust tsiteerimisest on kantud ka Piret Mikkelseni elektriseerivate värvidega neopopid Marylinid jt kompositsioonid. Ängistavad inimesekujutused fikseerivad kontrastina otsingute skaalat ja diapasooni. Ja muidugi kursuse töönarkomaan, mitmekordselt praktiliste maalitundide õppeülesannete mahtu ületav Anna Kainulainen Soomest, kelle ennastpiitsutav nõudlikkus ei lase kaasüliõpilastelgi mugavalt läbi ajada – positiivne loominguline konkurents aga teadagi stimuleerib.

Priit Petrov ja Hando Tamm näitust üles seadmas. REIN KÜLM

Heade maalijaeeldustega õppureid on kursusel veel mitmeid: Anna Mägi, Maret Suurmets, Hando Tamm. Kellest edaspidises elus tegevkunstnik saab, on ennustada praegu veel ennatlik, Eesti kunstikultuurile tervikuna on aga iga maalieriala lõpetaja võit, kunstile laiema kandepinna looja.

Tartu maalitraditsioone silmas pidades on igati normaalne, et noor kunst Tartust just maalikeskne on, maalikunsti kõrgkoolituse taasalustamisest Tartus möödub sel aastal juba kuusteist aastat.

Dr Paul Goble asub sügisel Tartusse

Siiri Maimets
TÜ Euroopa Kolledži koordinaator

16.-18. veebruarini viibis Tartus dr Paul Goble USAst, keda saatis president Lennart Meri.

Kauaaegse USA valitsuse nõuniku ning Vene ja Balti küsimuste eksperdi lühivisiidi eesmärk oli tutvuda lähemalt Tartu ja ülikooliga. Juba augustis on tal kavatsus naasta koos perega Tartusse vähemalt aastaks, et kirjutada siin raamatuid ja õppida eesti keelt.

Külalist paelus nii siirdekui ka Vene uuringute arendamine Tartus, millele ta on valmis kaasa aitama. «Et Tartu muutuks uurimiskeskusena nähtavaks, tuleks hakata välja andma siirdeuuringute (algul elektroonilist) ajakirja, mis ühendab akadeemilist suunda viimaste arengute ja uuema kirjanduse ülevaatega. Esialgse nimega Tartu Journal of Transition Studies võiks mitmeid asju teistest taolistest ajakirjadest erinevalt teha,» ütles dr Goble.

Euroopa kolledž korraldas külalisele mitu kokkusaamist teda huvitanud isikutega ning abistas kinnisvaraküsimustega tutvumisel.

Kolledž on valmis olema külalisele institutsionaalseks koduks ja pakub talle alates sügisest oma ruumides töökohta.

Tartu Toomehärrade Kogu pöördumine*

Tartu Toomehärrade Kogu on arutanud Toomemäe arendamist ligi kaks aastat.

Tartu sümboliväärtustes kaasarääkimisel oleme näinud endid tartlaste esindajatena.

Tartus ei ole teist piirkonda, mida linlased peaksid oma linnakeskkonna nii lahutamatuks osaks kui Toomemägi.

Nõudlikult vaadatakse nii ülikoolile kui ka linnale, kelle vastutusega Toomemäel toimuvat esmalt seostatakse. Kuidas saaksid aga ülikool ja linn teha pikemaajalisi plaane, kui Toomemägi ei kuulu ühele ega teisele, vaid on arvel kui reformimata riigimaa.

Maaomanikuna ei ole riigilgi Toomemäe arendamiseks erilisi kavu. Ja nii ei tea tartlane, kelle poole pöörduda, kui ta märkab ebakohti haljastuses või kui tahaks kaasa rääkida mõne ajaloolise koha tähistamises.

Oleks mõistlik ja loomulik, et Toome omanikuks saaks ajaloolisele õigusele tuginevates piirides Tartu Ülikool ja ülejäänud maa osas Tartu linn.

Ülikooli ja linna edukast koostööst on kindlaid märke, et Toomemäe edasisel kujundamisel tehakse oma parim ja seda nii teineteist kui ka linlasi ja linna külalisi austades.

Toomehärrade kogu on seisukohal, et tartlastel on õigus operatiivselt kaasa rääkida igas Toomemäega seotud pisiasjas. Et sellest õigusest ka kiiresti kasu sünniks, peaksid linnast ja ülikoolist saama mäe ühishaldajad. Toomemägi väärib rohkemat kui olla üksnes «reformimata riigimaa».

Tõnis Lukas
toomehärrade kogu *decanus*

Ela Martis
toomehärrade kogu *cancellarius*

**lühendatuna*

UT KÜSIB

Miks kuulata inglisekeelset eetikaloengut?

Vastab eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutrop.

1. märtsil algab eetikakeskuse uus ingliskeelne kursus «Great works of ethics» (FLFI. 02.085). Oodatud on kõik üliõpilased ja õppejõud, keda köidab võimalus piiluda eetika tähtteostesse. Eetikaküsimused kerkivad esile mitmesugustes valdkondades. Eetikaalase teoreetilise mõtte ajaloost on inimestel aga vähe teadmisi. Loodame loengusarjaga anda võimaluse avastada oma eetikateos, mida siis põhjalikumalt lugeda. Ühe loenguga ei saa anda kuigi põhjalikke teadmisi, aga saab näidata, kui erinevalt on antiigist tänapäevani eetikaküsimustele lähenetud.

Loengutes kõneldakse Platonist, Aristotelese «Nikomachose eetikast», David Hume`i, Adam Smithi jpt teostest. Üks loeng on pühendatud Vana Testamendi eetikale ja kümnele käsule.

Loenguid peavad nii TÜ lektorid kui ka külalised Soomest, Saksamaalt, Islandist ja Austriast.

Loengud on esmaspäeviti kl 16-18, teisipäeviti kl 10-12 toimub seminar, kus loetakse ja arutatakse põhjalikumalt lektori valitud ja soovitatud tekstikatket. Kursusel osalemise eest saab ka ainepunkte. Loengud toimuvad SA Domus Dorpatensis ruumides Ülikooli 7 (II k).

Info: tel 737 5327, kadri@eenet.ee, www.ut.ee/eetikakeskus

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Ergma: Tunnen rõõmu õppimisest

29. veebruaril on riigikogu esinaise, akadeemik Ene Ergma 60. sünnipäev

Varje Sootak

2002. aastal vabariigi teaduspreemiaga pärjatud TÜ astrofüüsikaprof Ene Ergma siirdus mullu akadeemiliselt töölt poliitikasse.

Akadeemik Ene Ergma oma kabinetis füüsikahoones 13. märtsil 2004. VARJE SOOTAK

Teie sõnum noortele Intellektika haridusmessi avamisel oli õppimine. Kui suured õppijad on füüsikatudengid?

Osa õpib siiski liiga vähe. Kui näen, et tudeng on suuteline paremini õppima, olen ta eksamilt tagasi saatnud.

Õpetate TÜs 1988. aastast. Kas pärast piiride avanemist on selle positiivseid mõjusid tudengite hulgas tunda?

Mujal õppimas käinu oskab tingimusi paremini võrrelda ja hinnata. Näiteks mõni Soomes õppinu on öelnud, et TÜ bakalaureuseõppes (4+2) sai ta palju tugevama põhja kui Soomes magistritööga.

Eriti tähtsaks pean välismaale minekut pärast doktorikraadi kaitsmist. See võimaldab järeldoktoritel, kes mõne aasta pärast on professorid, ka paremini oma teadusvõrgustikku luua.

Õppisite füüsikat Tartus ja Moskvas. Moskvas saite üsna laia silmaringi?

Sain aimu, missugune peab olema läbilöögivõime. Samuti nägin Venemaa provintsidest Lenini nim stipendiumiga tulijaid, kes pidasid end supertegijateks ja paari nädala pärast olid madalamad kui rohi.

Mujal õppimine, täiendamine on väga vajalik ka teaduses nn verepilastuse vältimiseks. Kuulasin Eesti füüsikapäevadel Tartus Martti Raidali suurepärast ettekannet. Tegu on Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteaduri, filosoofiadoktoriga, kes on järeldoktorina töötanud Hispaanias jm ning on maailmas juba kõva tegija.

TÜ uues arengukavas rõhutatakse nii ülikooli rahvusvahelistumist kui ka rahvuslikkust. Füüsika ju ongi rahvusvaheline teadus?

Teadus on üldse rahvusvaheline, ei saa olla kodukootud teadust. Kas Paul Ariste ei olnud rahvusvaheline teadlane? Kõik teadused on rahvusvahelised, kuid nendel on ka oma rahvuslik mõõde.

Ülikool peab saama sellise maine, et siia hakkaks rohkem välistudengeid tulema. Selleks on vaja pidada ka ingliskeelseid loenguid.

See on ka keeleõppimine, selle valdamine ja selle tõttu ei kao emakeel. Kuid eesti keeles peab ilmuma nii populaarteaduslikku kui ka teaduskirjandust.

Aasta eest olite TÜ nõukogu liige. Nüüd tulete ülikooli riigikogu esindajana. Kas ülikool on Teie jaoks samasugune?

Loomulikult on. Poliitikasse minek oli tingitud sellest, et pidasin tähtsaks teha omalt poolt riigikogus hariduse ja teaduse jaoks seda, mida olen koguaeg tähtsaks pidanud.

Kas see on lihtne?

Kuna me oleme nii noor riik ja meil on niipalju kohti, kus on vaja midagi teha, siis ei ole sugugi lihtne. Tuleb endale väga selgelt aru anda, et kui me ei suuda oma majanduse tootlikkust tõsta, siis me lihtsalt ei vea välja. Ei saa oodata, et keegi kuskilt meile midagi annab, peame ise looma väärtusi. Siis saame ka rohkem inimesi aidata, kuid see aitamine peab olema mõtestatud.

Mida selle all mõtlete?

Näiteks seda, kui tudengid saavad stipendiumi, mille nad peavad välja teenima. Minu meelest tuleb inimene ülikooli õppima. Õppimine on tema töö. Ja riik peab aitama neid, kes tahavad õppida. Kõigile toetuse andmine näib ju populaarne olevat, aga kas see on õige?

Mida riigikogus tehtust plusspoolele saate kanda?

Mul on veendumus, et praeguse valitsuskoalitsiooni põhituumik mõtleb, kuidas rohkem haridusse ja teadusse investeerida.

See on keeruline, sest alafinantseeritud on palju alasid ja raha on alati vähe. Samuti ei ole see ainult minu teha, see on ikkagi teatud ideoloogia läbisurumine.

Näiteks teadusfondi eelarve, mis aastaid ühesuurune oli, tõusis 10 miljonit kr. Aga siin tuleb ka mõelda sellele, kuidas efektiivsus teadusest tagasi tuleb.

Kas teadust peaks rohkem propageerima?

Näiteks prof Marika Mikelsaare ja tema kolleegide avastatud piimhappe bakteri tootmisse jõudmisest kulus ligi 10 aastat. Tihti jääb avastatu ainult baasteadusesse. Neid asju ongi vaja selgitada ka riigikogus.

Alustada tuleb sellest, et üliõpilased saaksid kõrgesti kvalifitseeritud spetsialistideks. Selleks on vaja väga tugevat professuuri, tugevaid professorikandidaate.

Professori kohale on haruharva kaks kandidaati. Nüüd, kui ülikooli nõukogus on juba valida 4-5 kandidaadi vahel, sh välisriikide õppejõudude vahel, hakkab konkurss konkursi moodi välja nägema.

Euroopa poliitikute hulgas teisi akadeemikuid nähtavasti pole?

Kui ma esimest korda Euroopa parlamenti läksin, siis minu elulooga tutvudes naljatati, et Javier Solanal on nüüd ometi kellegagi rääkida. Ta on tuumafüüsik.

Riigikogu liikmetest on suur osa TÜ vilistlased, praeguses koosseisus on ka õppejõude.

Riigikogus püüame oma erakondade kaudu toetada kõrgharidust ja teadust. Loomulikult me arutleme neil teemadel, praeguses riigikogus on ju Peeter Tulviste, Janno Reiljan jt. Riigikogu tasandil peame vaatama muidugi kogu Eestit.

Mida olete aasta jooksul õppinud?

Olen püüdnud selgeks teha Euroopa Liidu teemat. Eriti suure kogemuse andis ELiga ühinemise kampaania.

Minu kitsas professori silmaring avanes tohutult. Ja on huvipakkuvaid kohtumisi kõrgete riigiesindajatega.

See kõik on Teie jaoks uus ja huvitav?

See on väga huvitav, see on hoopis teine maailm, mida seni tundsin ja see pakub mulle väga suurt huvi. Tunnen rõõmu, et mul on veel tahtmine õppida.

Täispikk intervjuu: www.ut.ee/ajaleht

ENE ERGMA (SÜND 1944)

- 1962-1964 TÜ füüsikatudeng
- 1969 Moskva RÜ, astronoomia (*cum laude*)
- 1974-1988 NSVL TA Astronoomia Instituut
- 1972 füüsika-matemaatika-kandidaadi kraad
- 1984 füüsika-matemaatika-doktori kraad
- 1988. aastast TÜ astrofüüsika professor
- 1994 Göttingeni TA külalisprofessor
- 1997 Eesti TA akadeemik
- 1999. aastast Eesti TA asepresident
- 2003. aastast riigikogu esimees

Riigitegelane ja Tartu Ülikooli professor Ants Piip 120

Virge Lell
TÜ Ajaloo Muuseumi varahoidja

5. märtsil tähistab TÜ Ajaloo Muuseum teaduspäevaga riigitegelase ja TÜ rahvusvahelise õiguse professori Ants Piibu (pildil) 120. sünniaastapäeva.

Ants (Hans) Piip lõpetas 1913 kiitusega Peterburi Ülikooli õigusteaduskonna, oli samas teaduslik stipendiaat ning rahvusvahelise õiguse eradotsent.

Piibu riigimehe ja diplomaadikarjäär algas 1917. a Eestimaa Kubermangu Ajutise Maanõukogu ning Eesti välisdelegatsiooni liikmena. Ta aitas selgitada Eesti iseseisvuse tunnustamise võimalusi.

Suuri teeneid oli Piibul Suurbritannia eskaadri saatmisel Tallinna ja Vabadussõtta relvade muretsemisel.

TÜ rahvusvahelise õiguse professori kohusetäitjaks määrati Piip juunis 1919. Süstemaatilist õpetamist takistasid läbirääkimised Nõukogude Venemaaga, Eesti diplomaatiline esindamine Suurbritannias ning töö valitsuses ja riigikogus. 1920. a lõpus ja 1921. a algul oli Piip lühikest aega peaminister ning esimene riigivanem ja sõjaminister, korduvalt ka välisminister.

1923-1925 oli ta Eesti saadik Ameerikas. Pingeline poliitikutöö ei takistanud teda aga 1924. a TÜ rahvusvahelise õiguse korraliseks professoriks valimast. Ülikoolis õpetades ilmus Piibult mitu esimest eestikeelset rahvusvahelise õiguse õppevahendit ja õpikut, mis olid omal alal esimesed, samuti kaubandusõigust puudutavaid käsitlusi.

Õppejõutöö kõrval oli Ants Piip tegev ka ühiskondlike ja majandusorganisatsioonide juhtkondades – ülikooli akadeemilise kohtu esimees, linnavolikogu juhataja.

Eesti riik tunnustas Piibu teeneid omariikluse loomisel Vabadusristi III liigi 1. järgu aumärgiga. Sünnivald Tuhalaane valis ta 1939 oma aukodanikuks.

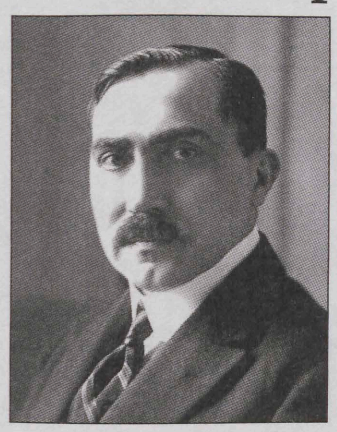

Ants Piip vahistati 30. juunil 1940 ning ta suri 1. oktoobril 1942 Venemaal Permi oblastis.

TEADUSAJALOO PÄEV «ANTS PIIP JA NIKOLAI MAIM 120»

- TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis
- 5. märtsil kl 15
- Dr Lauri Mälksoo (TÜ õigust) «Eesti riik Ants Piibu rahvusvahelise õiguse käsitluses»
- Tõnu Põder (TÜ õigust) «Ühe iseseisva Eesti riigi rajaja kujunemislugu»
- Dr Peeter Järvelaid (sisekaitseakadeemia) «Nikolai Maim ja tema isikuarhiiv USAs, Saksamaal ja Eestis»

UUDISED

Tartu sõpruslinnad

Tartu Linnavolikogu nimetas 15 Tartuga tihedates sidemetes olevat linna ametlikult oma sõpruslinnadeks.

Tartu sõpruslinnadeks on nüüd peale Tampere, Uppsala ja Lüneburgi ka Pihkva, Veszprém (Ungari), Turu, Kaunas, Deventer ja Zutphen (Holland), Ferrara (Itaalia), Salisbury (USA), Hämeenlinna, Baerum (Norra), Frederiksberg (Taani) ja Hafnarfjördur (Island).

«Tartu Ülikoolil on neist linnadest koostööleping Tampere, Turu ja Uppsala ülikooliga ning Pihkva Pedagooglise Instituudiga, Lüneburgiga on Erasmuse lepingud,» ütles TÜ teadus-arendusosakonna peaspetsialist Lea Kivi.

Ülikooli rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse sõnul on nüüd TÜ koostööpartneritel suurem motivatsioon Tartu ja ülikooliga koostööks.

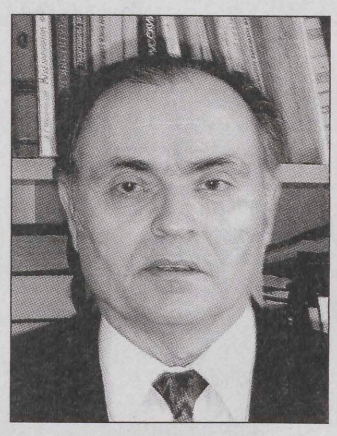

Tunnustus prof Dulitšenkole

Göttingeni Teaduste Akadeemia valis filoloogia- ja ajalooteaduste korrespondentliikmeks TÜ slaavi filoloogia prof Aleksandr Dulitšenko.

Prof Dulitšenko on 450 töö autor ligi 20 keeles, mille seas on kolm Saksamaal avaldatud monograafiat. Münchenis on ilmunud näiteks Dulitšenko raamat ««Perestroika» etnosotsiolingvistika NSVLis».

Prof Dulitšenko peamised uurimisvaldkonnad on slavistika ja üldkeeleteadus. Teaduses on laialt tuntud tema uurimused väikestest slaavi keeltest (mikrokeeltest).

Prof Dulitšenko on Tartu Ülikoolis töötanud 1976. aastast alates dotsendina, 1981. aastast professorina. Ta on olnud külalisprofessor paljudes välisülikoolides, sh Göttingenis, Greifswaldis, Uppsalas, Torontos jm.

Eri vaatenurgad Eesti taevast

1. märtsil kl 14 algab kirjandusmuuseumis interdistsiplinaarne konverents «Eesti taevas. Erinevaid vaatenurki».

Astronoomid, filosoofid, psühholoog ja võrdleva usundiloo uurijad heidavad intrigeeriva pilgu tähistaeva saladustele oma vaatevinklist.

Jaak Jaaniste ettekande teema «Taevas meie kohal. Märtsitähed», Tarmo Kulmaril «Meie muistne taevajumal», Eve Kikasel «Taevas laste seletustes», Jaan Einastol «Vaatleva astronoomia tulevik», Enn Kasakul «Kõikjal ja ei kuskil», Mare Kõival «Elust mütoloogilises ruumis», Roomet Jakapil «William Whiston, suur veeuputus ja kohutav spektaakel» ja Andres Kuperjanovil «Libamütoloogilised taevakaardid» ning samas esitab ta ka oma raamatut «Eesti taevas. Uskumusi ja tõlgendusi».

IN MEMORIAM

Aino Laagus

22. nov 1944 – 17. veebr 2004

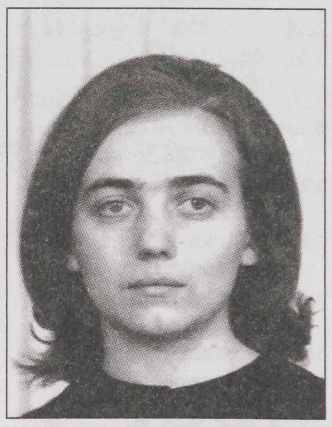

Aino Laagus, folklorist ja eesti keele ning kultuuri õpetaja suri oma 59. eluaastal Helsingis.

Aino Laagus lõpetas TÜ soome-ugri erialal 1968 ja jätkas õpinguid aspirantuuris folkloristika erialal. 1973 asus ta tööle loogika ja psühholoogia labori nooremteadurina, 1980. aastast töötas eesti keele kateedris alul õpetaja, hiljem vanemõpetajana. 1983-1986 töötas ta Tampere Ülikoolis eesti keele õpetajana. Aino Laagus oli üks armastatumaid eesti keele õpetajaid Soomes ja Rootsis.

1990ndail luges ta loengukursusi TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli ning eesti keele (võõrkeelena) õppetooli juures.

Viimased kümme aastat töötas Laagus peamiselt Lundi ja Helsingi ülikoolis eesti keele ja kultuuri lektorina. Tema side Tartu Ülikooliga ei katkenud. Ta pidas rahvaluule- ning keelekursusi, viis läbi lühiajalisi eesti keeleõppe kursusi. Paralleelselt tegeles ta mitmete rahvaluule ja eesti keele (võõrkeelena) õppetoolide väljaannete ettevalmistamise ning teadusartiklite tõlkimisega. Laiem avalikkus tunneb tema tõlgitud Aino Kallase mälestusteraamatut Oskar Kallasest «Elukaaslane» (koos Helgi Kellega) ning Jaan Kaplinski ja Johannes Salmineni kirjavahetuse tõlget («Ööd valged ja mustad» koos Mari Allikuga).

Aino Laaguse 1970.-1980. aastate rahvaluuletööd lähtusid strukturalistlik-semiootilisest käsitusviisist. Ta pühendus eesti metshaldjapärimuse uurimisele kommunikatiivsest aspektist. 1990 kaitses kandidaadiväitekirja «Eesti metshaldjatekstide struktuur ja semantika». 1990ndail uuris Aino Laagus väliseestlaste keelt ja identiteeti Lundis.

Aino Laaguse elus oli eriline tähendus piiridel. Olles oma töö tõttu alaline piiriületaja – kodu Tartus, töö kaugel – õpetas ta ületama mitte ainult keelte-, vaid ka kultuuridevahelisi piire. Eriti produktiivseks kujunesid vabatahtliku kultuurisaadiku missioonis tööaastad Lundi Ülikooli juures. Õpilasi tuli talle teiselt poolt väina Kopenhaagenistki. Lundis organiseeritud kultuuriseminarid ja konverentsid olid alati oodatud Lõuna-Rootsi eestlaskonna ning estofiilide hulgas.

Kolleegidena jääme tänulikult meenutama Aino Laaguse huumorimeelt ning tema juuresolekuga kaasnenud heatahtlikku õhkkonda.

Eesti ja võrdleva rahvaluule, eesti keele (võõrkeelena) ja eesti keele õppetoolid

ÕNNITLEME

Dotsent Leiki Loone 60

Leiki Loone sidus oma elu Tartu Ülikooliga juba enam kui 40 aastat tagasi – 1962, mil astus õppima matemaatikat.

Tal on füüsika-matemaatikakandidaadi kraad, mis anti 1972. aastal kaitstud väitekirja «Tuumad lokaalselt kumeras vektorruumis» põhjal. Juhendaja oli prof Gunnar Kangro.

Väitekirjas ja järgnenud teadusartiklites on Leiki Loone järjekindlalt tegelnud funktsionaalanalüüsi meetodite rakendamisega summeeruvusteoorias ning topoloogiliste vektorruumide struktuuriteoorias.

Loone teadustegevus on loonud talle tugevad eeldused funktsionaalanalüüsi-alaseks õppetööks. Nendele teaduslikele eeldustele lisanduv loomulik lektorimeisterlikkus ning tähelepanelik suhtumine üliõpilastesse on teinud temast ühe hinnatuma õppejõu.

Leiki Loonel on ilmunud üle 30 teadusartikli. Ta on edukalt juhendanud üle 10 diplomitöö, millest pooled vastavad magistritöö nõuetele, ning kaks magistritööd. Viimase viie aasta jooksul on ta õpetanud kümmet eri kursust funktsionaalanalüüsist ja matemaatilisest analüüsist, millest neli on täiesti uued.

Loone teadusorganisatsiooniline ja administratiivne tegevus on olnud vastutusrikas ja mitmekesine. Ta on matemaatika-informaatikateaduskonna nõukogu liige, sealjuures teaduskraade andva komisjoni teadussekretär, ajakirja Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis de Mathematica kolleegiumi liige, Ameerika Matemaatika Seltsi liige ja selle poolt väljaantava referatiivajakirja Mathematical Reviews refereerija, rahvusvahelise kõrgkoolide hindamise Ida-Euroopa rühma ekspert.

Kolleegide jaoks on Leiki Loone eriline inimene – mõnusa huumorimeele ja täpse ütlemisega. Eriline on ka sellepoolest, et sünnipäevi on tal elus vähevõitu. Kõigest viieteistkümnes selle aasta 29. veebruaril.

Palju õnne, tervist ja jõudu ning jätkuvalt täpset eeskäelööki tenniseplatsil!

Kolleegid puhta matemaatika instituudist

PROF JURI LOTMANI SEMINAR

27. veebruaril

Näituse 2-207

14.15 avamine. Intervjuu J. Lotmaniga 1992.
15 Larissa Volpert. «Avastamata» tsükkel Lermontovi lüürikas.
15.30 Malle Salupere. Schiller 1820. aastate vene perioodikas.
16.30 Aadu Must. Venemaa eestlased: allikad, uurimisseis, probleemid.
17 Annelore Engel (Kiel). 1920. aastate vene-juudi kirjanike juudiidentiteedist (Lev Lunts).
17.30 Anne Lill. *Characters in conflict: self and the other in Greek tragedy.*

28. veebruaril

11 käik prof J. Lotmani hauale Raadi surnuaial.

Näituse 2-105

14 Lotmani nim stipendiumid, Lotmanile pühendatud Internetilehekülje esitlus, L. Volperti raamatu elektroonilise väljaande, kirjastuse Iskusstvo-SPB J. Lotmani ja Z. Mintsi kogutud teoste (kirjastuse direktor V. Vinogradov ja peatoimetaja N. Nikolajuk, Sankt-Peterburg) ja vene kirjanduse õppetooli 2003. a väljaannete esitlus.
15 Roman Leibov. Puškini «Krahv Nulin»: teksti ajaloost ja variantide probleemist.
15.30 Dmitri Ivanov. Zagoskin ja Šahhovskoi kui liitlased 1810. aastate kirjanduslikus poleemikas.
16.30 Tatjana Fraiman. Kirjanduslikud alltekstid Žukovski ja M. Moieri kirjavahetuses.
17 Ljubov Kisseljova. Uurimus «tsaari pedagoogikast»: leiud ja perspektiivid.
17.30 Timur Guzairov. Žukovski ja troonipärija Aleksandr Nikolajevitši omavahelistest suhetest (1828-1834).

29. veebruaril

Näituse 2-207

12 Tatjana Kuzovkina. Vene professor Dorpati ülikoolis (M. Rosberg).
12.30 Galina Ponomarjova. Revali XIX saj lõpu, XX saj alguse vene mälestusmärgid kaasaegsete silmade läbi.
13 Lea Pild. V. Solovjov ja K. Slutševski.
13.30 Aleksandr Danilevski. M. Bulgakov ja Tolstoid.
15 Boris Katz (Sankt-Peterburg). V. Nabokovi paroodia «kõikehõlmavast pettusest» (luuletuse «Rossija» allteksti).
15.30 Maria Borovikova. Tsarskoje Selo M.Tsvetajeva loomingus.
16.30 Roman Voitehhovitš. M.Tsvetajeva aksioloogiast.
17 Irina Avramets. Kultuuri tüpoloogia kui teaduslik distsipliin.

KAITSMISED

5. märtsil kl 10.15 kaitseb **Tiia Ristolainen** nõukogu saalis doktoritööd «Aspekte surmakultuuri muutustest Eestis» (Aspects of changes in Estonian death culture) eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Juhendaja: prof Ülo Valk. Oponendid: prof Juha Pentikäinen (Helsingi Ülikool), dots Paul Hagu (Tartu Ülikool).

LOENGUD

Tartu Teaduspark korraldab matemaatika-informaatikateaduskonnas avalikud loengud:
4. märtsil kl 16.15 Liivi 2-111 – E-valimiste debatt. Väitlevad Janno Reiljan Rahvaliidust ja Silver Meikar Reformierakonnast. Debatti juhib Postimehe ajakirjanik Henrik Roonemaa;
11. märtsil kl 16.15 Liivi 2-111 – ITV: millal jõuab telepilt mobiiltelefoni? ITV meeskond tutvustab Internetitelevisiooni ja tulevikusuundi.

TEATED

3. märtsil avatakse Renata Sõukandi fotonäitus «Kevad südames» Võrumaa Keskraamatukogus (Jüri 54). Info: Maris Kivistik, TÜ esindaja Võrumaal, tel 786 8362.

KONTSERT

3. märtsil kl 19 Vanemuise Kontserdimajas «Elu ja rütm». Esinevad Villu Veski (löökpillid, saksofonid, ukulele), Mamba (ladina-ameerika löökpillid), Tiit Kalluste (löökpillid, akordion), Andre Maaker (löökpillid, kitarrid), Hele-Riin Uib (klassikalised löökpillid, marimba), Taavo Remmel (kontrabass, hawaii pedaalbass), Silver Sepp (löökpillid, vokaal, ukulele), Roland Puusepp (pop-löökpillid), ansambel ROMB: Kill Kaare, Kristjan Jõemägi, Arno Kalbus (eksootilised löökpillid, tablad, djembed), videogrupp NAFTA (visuaalefektid).
Jätk möödunud hooajal suure publikumenu osaliseks saanud kavale «Tango nuevo».
Piletid 80 ja 50 kr.

12. märtsil kl 15 Vanemuise Kontserdimajas «Emakeelepäev – «Kreutzwald 200»». Esineb Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Peeter Perens, klaveril Siim Selis.
Kava keskmes on Friedrich Reinhold Kreutzwald, «Kalevipoeg» eesti muusikas. Ettekandele tuleb Artur Kapi teos «Hymnus» meeskoorile, solistile, klaverile, pühendatud Fr. Kreutzwaldi 100. sünniaastapäevale (1903) ja Hugo Lepnurme «Emakeel». Kõlavad Ernesaksa, Tormise, Ratassepa laulud «Kalevipoja» tekstidele.
Piletid 60 ja 30 kr.

TEATER

Üliõpilasteatris Harmsi kollaaž "Jelisaveta Bam".
Järgmised etendused on 27. veebruaril (Viljandis), 3., 5., 10., 12., 17., 18., 24., 26. ja 27. märtsil kl 20 Lutsu Teatrimajas.
Pileti hind 40 (eelmüügist ja flaieriga), 45 (tudengitele, õpilastele, pensionäridele) või 55 (täispilet) kr.
Info: tel 737 5400 või www.ut.ee/teater

TULLIO ILOMETS TÄPSUSTAB

TÜ peahoone keldrist leitud Fr. R. Kreutzwaldi portree autori Gustav Raua abikaasa Liis Raud, kirjandusteadlane ja lastekirjanik, oli Kreutzwaldi elu ja loomepärandi uurija ja trükkitoimetaja (vt UT nr 7, 20. veebruaril «Taasleitud kunstiteosed»).
Aastail 1955-1968 töötas ta eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedris dotsendi ametikohal.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab
õppe- ja üliõpilasosakonda tööle:

kvaliteedijuhtimise peaspetsialisti,

kelle ülesanne on kvaliteedijuhtimise korraldamine ning arendamine Tartu Ülikoolis.

Edukal kandidaadil on:
- teaduskraad,
- kvaliteedijuhtimisalane töökogemus,
- väga hea analüüsi-, algatus- ja korraldusvõime,
- väga head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- väga hea inglise keele oskus,
- hea arvutioskus,
- teadmised kõrghariduskorraldusest.

Pakume:
- konkurentsivõimelist palka,
- arendavat ning meeldivat töökeskkonda.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ja elulookirjeldus hiljemalt **8. märtsil**.

Tartu Ülikool võtab
TÜ Õigusinstituudi õppeosakonda tööle:

õppekorralduse spetsialisti,

kelle ülesanne on avatud ülikooli üliõpilaste õppetöö korraldamine (sh töö õppeinfosüsteemiga, dokumentide vormistamine, tegevuste ja ruumide planeerimine) ning nõustamine.
Edukal kandidaadil on:
- vähemalt keskharidus,
- hea võõrkeelteoskus,
- väga head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- hea arvutioskus,
- soovitavalt töökogemus sarnases valdkonnas.

Töökoht asub Tallinnas, Kaarli pst 3.
Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **3. märtsil** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 737 5145.

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

Näitmaterjalide kujundamise põhimõtted ja presentatsioonitehnika. Autoriõigusest näitmaterjalide koostamisel

Kursuse maht: 10 t loenguid, 4 t praktilist tööd arvutiklassis, 4 t seminari.

Lektorid: jurist Anne Kalvi, multimeediakeskuse spetsialistid Peeter Kukk ja Toomas Petersell, praktikumi juhendab IT osakonna spetsialist Riina Reinumägi.

Toimumiskoht: loengud ja seminarid Lossi 3-112, praktikumid kaugkoolituskeskuse arvutiklass, raamatukogu III korrus (õppekirjanduse lugemissaali ees).

Toimumisaeg: 3. märtsist 14. aprillini.
Kursuse programm ja ajagraafik: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 700 kr.
Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.
Info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee.

ÕNNITLEME

70

Heiki Timotheus, keemik – 3. märts

60

Ene Ergma, professor – 29. veebruar
Leiki Loone, dotsent – 1. märts

55

Jüri Allik, professor, osakonna juhataja – 3. märts

45

Ingrid Mesila, assistent – 3. märts

35

Eva-Maria Riso, teadur – 1. märts
Karin Kull, erakorraline vanemassistent – 4. märts

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

5. märts 2004

NR. 9 (2168)

www.ut.ee/ajaleht

Rahvusvaheline Lotmani seminar

Lotmani stipendiumi pälvisid magistrandid Dmitri Ivanov ja Alo Joosepson.

Varje Sootak

10. Lotmani seminari – vene kirjanduse õppetooli «teaduslikku aastaraamatut» iseloomustas interdistsiplinaarsus.

Peale slavistide Kielist ja Tartust osalesid ajaloolane prof Aadu Must, klassikaline filoloog prof Anne Lill ja semiootik dr Irina Avramets. Slavistide teemad olid näiteks Schilleri, Žukovski, Šahhovskoi, Puškini, Lermontovi, Tsvetajeva, Bulgakovi jt looming. Ettekandeid oli nii TÜ kui ka Eesti ajaloost.

Õppetooli uued väljaanded

Kirjastuses Iskusstvo-SPB ilmus Juri Lotmani teoste sarjas uus, 600-leheküljeline köide «Hingekasvatus» (memuaarid, populaarteaduslikud artiklid, publitsistika, telesaadete tekstid ja loengud). Selle valmistasid trükiks ette doktorandid Tatjana Kuzovkina ja Roman Voitehhovitš ning prof Ljubov Kisseljova. Viimane rõhutab järelsõnas Lotmani kui teaduse populariseerija ja ühiskonnategelase tähtsust.

Alo Joosepson.

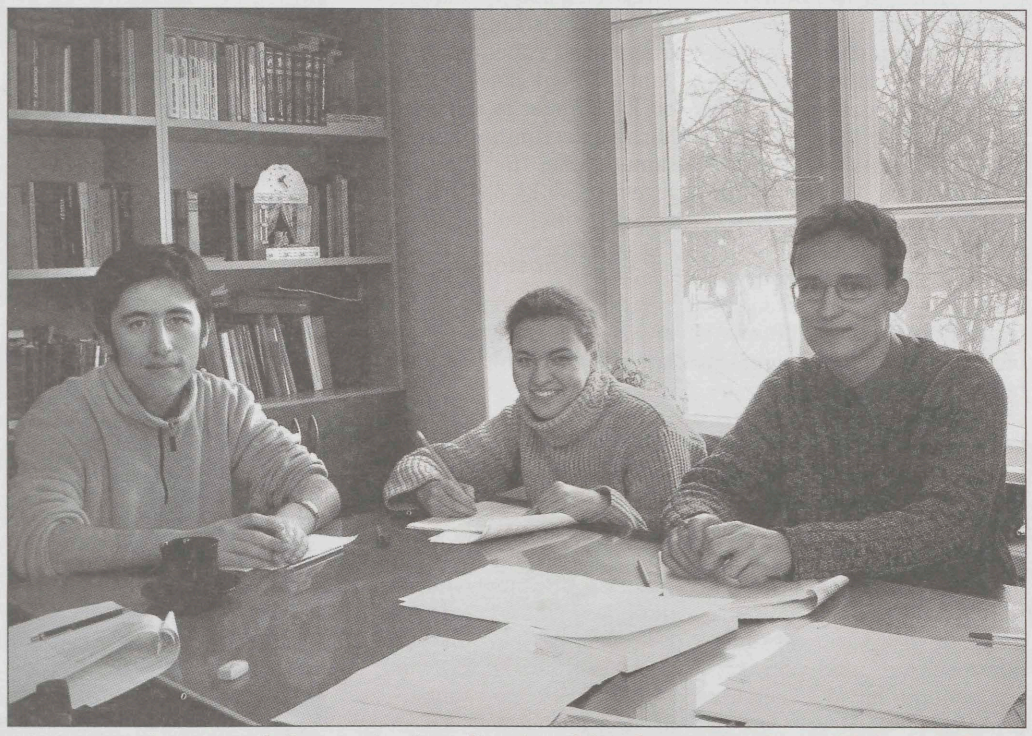

2002. aastal asutatud Lotmani stipendiumi pälvinud vene ja slaavi filoloogid Timur Guzainov (2003), Maria Artemtšuk (2002) ja Dmitri Ivanov (2004) üliõpilastööde kogumikku koostamas.

2 X VARJE SOOTAK

«Hingekasvatus» paneb punkti suurele projektile – 9-köitelisele Lotmani teoste väljaandmisele. Kirjastuse toimetaja Nadežda Nikolajuk rääkis seminaril 10 aastat kestnud koostööprojektist vene kirjanduse õppetooliga. Sarja väljaanded on pälvinud juba mitu auhinda. Tal oli kaasas ka prof Zara Mintsi teoste sarja 3. ja viimane köide «Vene sümbolismi poeetika». 500-leheküljelise raamatu koostas Lea Pild. Esitleti ka 16. «Bloki kogumikku» Selle seeria algatas 1964. a prof Zara Mints.

Seminari alguseks jõudis Moskva Ühendatud Humanitaarinstituudist kohale ka TÜ vene kirjanduse õppetooli koostatud «Lotmani kogumik, 3», mis on kokku pandud 2002. a Tartus toimunud Lotmani kongressi materjalidest. 1006-leheküljelises kogumikus on 73 Eesti, Venemaa, Saksa, Soome, Rootsi, Ameerika Ühendriikide, Iisraeli, Itaalia, Inglismaa, Prantsusmaa, Armeenia ja Lõuna-Korea teadlase artiklit.

Lotmani stipendiumid

Vene ja slaavi filoloogia konkursile laekus prof Ljubov Kisseljova sõnul kolm väga tugevat tööd. Rahvusvaheline komisjon (Stockholmi Ülikooli prof Peter Alberg Jenssen, Moskva Ülikooli prof, filol-dr Tatjana Tzivjan, California Ülikooli prof Aleksadr Ospovat, TÜ prof Irina Külmoja, prof Ljubov Kisseljova, stipendiumi loomise initsiaator, *prof emer* Larissa Volpert ja dr Lea Pild määrasid stipendiumi Dmitri Ivanovile.

1. aasta vene kirjanduse magistrandi Dmitri Ivanovi töö käsitles 19. saj alguse vene komöödiateatrit ning lavastaja ja dramaturgi Aleksandr Šahhovskoi loomingut.

Ivanovi kasuks langes valik Kisseljova sõnul seepärast, et töö oli nii metoodiliselt kui ka sisuliselt kõige paremini üles ehitatud ning autor lähenes objektile uutmoodi. «Väga heal tasemel oli vene teatri kirjandusliku poleemika esitus. Komisjon leidis, et Ivanov oli teistest paremini käsitlenud oma teemat ka semiootiliselt,» selgitas Kisseljova.

Stipendium on tunnustus

Dmitri Ivanov ütles, et see oli tema bakalaureusetöö, mida ta konkursi jaoks veel täiendas. «Tegelen sama teemaga edasi. Lotmani stipendiumi saamine on mulle aga väga suur au,» lausus Ivanov.

Semiootika stipendiumi pälvis semiootika ja kulturoloogia 1. a magistrant Alo Joosepson bakalaureusetöö «Film «Nimed marmortahvlil»: kommunikatsioon ja metakommunikatsioon» eest.

Prof Peeter Toropi sõnul käsitles töö nii filmi ülesehitust kunstiteosena kui ka selle vastuvõttu meedias. «Ka tema seminaritöö oli filmist, täpsemalt filmimuusikast kui sidususe loomise vahendist filmis «Karu süda»,» märkis prof Torop.

«Hingekasvatuslik mõõde»

Alo Joosepson
semiootika ja kulturoloogia
1. a magistrant

Lotmani stipendiumi saamine on väga kõrge tunnustus minu senisele tegevusele.

See toimib ka innustusena jätkata oma tegevust Lotmani ja tema koolkonna traditsioonide omandamisel ja nende arengusse panustamisel.

Minu jaoks pole Lotmani pärandis olulised ainult tema kultuurisemiootilised ideed. Samavõrd tähtis on ka tema pedagoogiline eeskuju või (tema enese tööst pärineva fraasi järgi) «hingekasvatuslik» mõõde.

Empaatilist suhtumist kaasvestlejatesse, inimestesse ja tekstidesse on võimalik tunnetada tema kirjutistes.

Aga veelgi enam saab sellest aimu õppides tema õpilaste käe all.

Sellele suhtumisele on omane avatus, dialoogilisus ja süstemaatilisus, mis aitab tekitada erilist kollegiaalset suhet noorte uurijate ja vanemate kolleegide vahel.

Niisugune dialoogiline mõtlemise ruum pakub häid võimalusi nii semiootiliste ideede ja kui ka uurija isiksuse arenguks.

Loodan jätkata loomingulist dialoogi Lotmani ja teiste semiootiliste isiksustega, sest selline suhe pakub olulisi eeliseid tänapäeval järjest keerustuvas semiootilises ümbruses orienteerumiseks.

Soome tippteadlaste loengusari

Monika Schmidt
psühholoogia osakonna
lektor

11. märtsil algab Soome tippteadlaste avalike loengute ja seminaride sari.

Esimesena peab kl 17.15 keemiaringis ingliskeelse loengu Jyväskylä Ülikooli psühholoogiaprofessor Lea Pulkkinen (pildil).

Prof Pulkkinen on Soome tuntuim ja tsiteerituim arengu- ja hariduspsühholoog.

Prof Pulkkineni unikaalseks panuseks psühholoogiateadusesse loetakse 35 aasta pikkust longituuduuringut, millega saab hinnata mitmekesiste sotsiaalsete keskkondade ja kasvatusmeetodite mõju isiksuse arengule lapsepõlvest hilise täiskasvanueani. Tippteadlase ja eksperdina on prof Pulkkinen aktiivselt osalenud lapsi, noori ja perekonda puudutavate otsuste langetamisel Soome ühiskonnas.

Tema panuseks loetakse ka Psykoneti, kõiki Soome ülikoole, Soome psühholoogia assotsiatsiooni ja psühholoogiaühingut ühendava võrgustiku juhtimist.

Pulkkinen on pikaaegse eduka teadustöö eest saanud mitmeid rahvusvahelisi auhindu. Teda on olnud valitud Soome aasta professoriks ja aasta naiseks, ta on saanud 2001. aastal Soome haridusministeeriumi kõrgeima teadusauhinna.

2003. aastal tunnustas Euroopa Psühholoogide Assotsiatsioonide Föderatsioon prof Pulkkineni teadustööd

Aristotelese auhinnaga. Prof Lea Pulkkineni loeng on jälgitav ka Internetis video.ut.ee (Elioni serveri vahendusel).

Sarja järgmine üritus on 12. märtsil kell 10.15 Tammekannu villas algav seminar.

Sarja korraldavad TÜ, Soome Instituut ja Granö-keskus.

Klassikaline filoloogia

Varje Sootak

Eile esitleti ajaloo muuseumis kogumikku «Kakssada aastat klassikalist filoloogiat Eestis».

Artiklikogumik on Morgensterni Seltsi toimetiste esimene köide. Koostaja, klassikalise filoloogia teadur Ivo Volt kirjutab eessõnas, et seltsi toimetiste väljaandmise tõukejõuks oli 2002. a kollokvium, millega tähistati 200 aasta möödumist klassikalise filoloogia sünnist Eestis.

«Kogumik sisaldab osa kollokviumil esitatud tekstidest pisut ümbertöötatud kujul ning lisaks valiku teisi, selle kogumiku tarbeks kirjutatud tekste,» märgib Ivo Volt.

Artiklite autorid on Anne Lill, Janika Päll, Kristi Viiding, Katre Kaju, Ivo Volt, Maria-Kristiina Lotman, Inge Kukk, Juhan Maiste, Mati Kõiv, Jaan Unt, Kaarina Rein ja Merike Ristikivi.

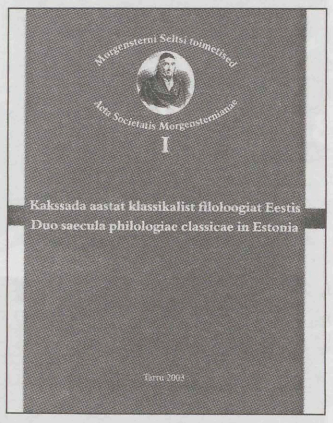

Morgensterni Selts asutati Tartus 1999. Ta jätkab oma eelkäija Karl Morgensterni Klassikaühingu tegevust.

TÄNA LEHES

Lisaleht
Korp! Indla 80

Arvamus
Tudengiportaalist
LK 3

Tunnustus prof Peep Veskile
LK 2

Nikolai Maim 120
LK 3

UUDISED

Ülikool austab oma auväärseid liikmeid

9. märtsil kell 17 algab ajaloo muuseumi valges saalis hiljaaegu pensionile siirdunud ülikooli töötajate austamine.

Rektori vastuvõtule kutsutute seas on mikrobioloogia instituudi endine juhataja, emeriitprof Marika Mikelsaar, filosoofia osakonna prof Rein Vihalemm, silmakliiniku dots Aleksei Panov, anatoomia instituudi dots Peeter Roosaar, eripedagoogika osakonna dots Karl Karlep, kunstide osakonna lektor Elvi Oolo, molekulaar- ja rakubioloogia instituudi lektor Mart Viikmaa, raamatukogu bibliograaf Maare Kümnik, kirjastuse keeletoimetaja Leelo Jago jt.

Ülikool tunnustab traditsiooniliseks kujunenud üritusel oma auväärseid liikmeid TÜ suure või väikese medaliga, aumärgi või tänukirjaga.

Homme toimub XVI orientalistikapäev

Homme kell 11.15 algab keemiaringis Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi XVI orientalistikapäev.

Maret Kark peab ettekande «Komplementaarsusprintsiibist tühjuse ja isiku mõistete vahel indo-tiibeti budismis», Harri Ints «Veel kord meelerahul püsimise tähtsusest (šamatha ja vipašjana mõtlusest)», Andres Herkel «Arhailise teksti rütm ja kõla».

TÜ prof Tarmo Kulmari ettekande teema on «Qini riik varatotalitaarse riigi teooria valguses». Orientalistikakeskuse juhataja Linnart Mäll räägib budismi tekstikorpuse kujunemise iseärasustest ja omapärast.

Orientalistikapäeval näidatakse ka filmi «Kundun» (ingliskeelsete subtiitritega).

ONLINE-KÜSITLUS

Kellele peaks kuuluma Toomemägi?

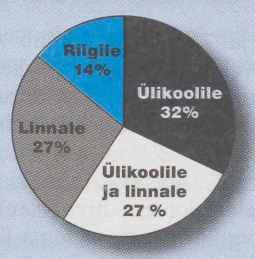

Vastajaid: 78
Uus küsimus:
Kust otsid ülikooli infot?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Teadusajaloo päev

Täna kell 15 algab ajaloo muuseumi valges saalis teaduspäev «Ants Piip ja Nikolai Maim 120».

TÜ õigusteaduskonna õppejõud Lauri Mälksoo peab ettekande «Eesti riik Ants Piibu rahvusvahelise õiguse käsitluses», Tõnu Põder «Ühe iseseisva Eesti riigi rajaja kujunemislugu». Prof Peeter Järvelaid Sisekaitseakadeemiast räägib Nikolai Maimist ja tema isikuarhiivist USAs, Saksamaal ja Eestis.

TÜ vilistlasele kõrge tunnustus

Sisekaitseakadeemia rektor prof Peeter Järvelaid pälvis Saksamaa Liitvabariigi kõrge tunnustuse.

Saksamaa suursaadik Eestis Jürgen Dröge andis Peeter Järvelaiule Saksa-Eesti kultuurisuhete arendamise eest Saksamaa Liitvabariigi teeneteordeni 1. järgu teeneteristi.

Järvelaid lõpetas 1981 TÜ õigusteaduskonna ja töötas kuni 1997 siin õppejõuna, 1992-1997 Eesti õiguse ajaloo professorina.

Õppejõuna Tartus ja Tallinnas ning justiitsministeeriumi nõunikuna on prof Järvelaid loonud ja arendanud Eesti ja Saksa juristide teaduskontakte.

Fotonäitus Saksa Kultuuri Instituudis

Tartu Saksa Kultuuri Instituudis on avatud fotonäitus «See on minu elu».

See on Goethe Instituudi ja Robert Boschi Fondi eelmisel aastal korraldatud samanimelise fotovõistluse 22 paremast tööst koostatud ekspositsioon.

Ühe kolmest peaauhinnast pälvis gümnaasiumiõpilase Kaisa Meinarti töö, kes praegu on TÜ romanistikaüliõpilane. Peaauhinnaks on keelestipendium Saksamaale.

Õpilasolümpiaadid ülikoolis

5.-8. märtsini toimuvad TÜs Eesti koolinoorte 51. täppisteaduste olümpiaadi keemia- ja füüsikaolümpiaadi lõppvoorud.

Keemiaolümpiaadi võitjad kuulutatakse välja 6. märtsil kell 16 ajaloo muuseumis. Keemiaolümpiaadi korraldust ja suvist rahvusvahelist võistlust toetab ka TÜ keemiaosakond.

Füüsikaolümpiaadi pidulik lõpetamine on aulas 8. märtsil kell 16.

Koha rahvusvahelises võistkonnas kindlustab endale gümnaasiumi vanuseastme absoluutne võitja, kellele on ka eriauhind TÜ Füüsika Instituudilt.

Arheoloogia ja keeleteaduse kevadkool

6. ja 7. märtsil toimub Ähijärvel arheoloogia ja keeleteaduse kevadkool «Muutused materiaalses keeles ja kultuuris».

Ettekannetes kõneldakse keeleajaloost, liivi keelest, toponüümidest, Lõuna-Eesti häälikumuutustest jm.

Ettekannetega esinevad Evar Saar, Sulev Iva, Kristiina Johanson, Priit Lätti, Meeli Sedrik, Tuuli Tuisk, Martti Veldi jt.

Hispaania tunnustus TÜ professorile

Varje Sootak

TÜ ravimite tehnoloogia ja biofarmaatsia prof Peep Veski võib pidulikel sündmustel kaela panna Toledo käsitöömeistrite valmistatud hinnalise medali. Veski valiti Hispaania Kuningliku Farmaatsia Akadeemia korrespondentliikmeks.

Akadeemia üldkogu valis prof Veski korrespondentliikmeks eelmise aasta jaanuaris. Promotsioonile kutsuti ta selle aasta 5. veebruaril. Prof Veski sõnul on sündmusel mitmeaastane eellugu.

Kuidas toimus valimine

«Juba 2001. aasta lõpus paluti CVd. See ei olnud tavaline CV, osa küsimusi oli ette antud. Tuli kirjutada ka sellest, millisena kujutan ette farmaatsia arengut, millised arengusuunad on tajutavad ravimpreparaatide väljatöötamisel, nende hindamisel jne,» rääkis prof Veski.

Pärast CV ärasaatmist oli tükk aega vaikust, enne kui tuli avaldus korrespondentliikmeks kandideerimise kohta.

Pärast järjekordset vaikust saabus kiri, milles tehti ettepanek kirjutada *ca* 50-leheküljeline essee valdkonnas, mida Veski oli maininud oma CVs. «Ka essee kirjutamiseks olid omad nõuded, nagu näiteks see, kui palju peab olema käsitletud oma uuringuid, kui vanu teadustöid võib tsiteerida jne. Seejärel määrati retsensendid. Tean ka seda, et mingil hetkel «tekkis» kolm soovitajat, kellest üks mind promotsioonil tutvustas. Niimoodi pikkade vaheaegadega see käiski, kuni aasta tagasi teatati, et mind on valitud korrespondentliikmeks.»

Hispaania Instituut

Madridis asuvasse Hispaania Instituuti kuulub 8 nn allakadeemiat: hispaania keel, ajalugu, kaunid kunstid, loodusteadused, filosoofia ja poliitika, õigusteadused, meditsiin, farmaatsia.

Farmaatsia Akadeemia on asutatud 1730ndatel aastatel. Selles on omakorda kuus sektsiooni, mis hõlmavad kõiki tähtsamaid farmaatsiateadusi: keemia ja füüsika; bioloogia, biotehnoloogia ja farmakogenoomika; farmatseutiline tehnoloogia; farmakoloogia ja farmakoteraapia jt.

«Igas akadeemias saab olla 50 liiget – 50 akadeemikut. Akadeemikute numbrid on nende medali taha graveeritud. Akadeemikuks valitakse ainult hispaanlasi, välismaalased saavad olla vaid korrespondentliikmed,» selgitas prof Veski.

Promotsioon

Medalite kätteandmine oli väga pidulik. Promotsiooni juhtis Farmaatsia Akadeemia president. Kohal olid lisaks akadeemia liikmetele ka mõned teiste akadeemiate akadeemikud. Vanim osaleja oli näiteks 101-aastane, kes on Hispaania farmaatsia üks elavatest legendidest. Üritusel viibis ka Eesti suursaadik Hispaanias Andres Tomasberg.

Pidulikul protseduuril tuli prof Veskil pidada akadeemiline loeng. Teemaks tuli valida essees kirjapandust mingi kitsam teema.

Prof Veski rääkis oma loengus ravimpreparaatide väljatöötamise kronofarmatseutilisest kontseptsioonist. «Käsitlesin kronobioloogia, -farmakoteraapia ja -farmakokineetika praeguseks tõestatud seisukohti, eelkõige seda, kuidas saab ja peab kasutama füsioloogiliste ja patoloogiliste protsesside ööpäevaseid rütme ravimpreparaatide disainimisel ja manustamisel.»

Küsimusele, miks tehti korrespondentliikmeks kandideerimise ettepanek Veskile, arvas ta ühe põhjuse peituvat ehk selles, et ta on juba viiendat aastat Euroopa Farmaatsia Fakulteetide Assotsiatsiooni juhatuse liige.

Assotsiatsiooni kuulub 161 Euroopa institutsiooni, kus farmaatsiat õpetatakse. Organisatsiooni üks ülesandeid on ka farmaatsia õppekavade harmoniseerimine Euroopas, samuti uue, farmaatsiaalast tegevust (sh ka õpet) reguleeriva direktiivi väljatöötamine.

Koostööst

Prof Veski sõnul TÜ farmaatsia instituudil otsest koostööd hispaanlastega praegu ei ole.

Prof Veski on ka TÜ partnerülikooli, Granada Ülikooli poolt väljaantava erialaajakirja Ars Pharmaceutica toimetuskolleegiumi liige.

«Erasmuse programmi raames on meil tekkimas üliõpilasvahetus Madriidi Complutense Ülikooliga,» toob Veski ühe koostöönäite.

Prof Veski meenutas ka aspirantuuriaegset koostööd hispaanlastega 1970ndatel aastatel. «Tegelesin Ungaris ÜRO Narkootikumide Laboratooriumi raames põhiliselt kannabinoidide, veidi ka teiste narkootiliste ainete füüsikalis-keemiliste analüüsimeetodite väljatöötamisega. Narkomaania tänases tähenduses oli alles jõudu kogumas. Oma tulemusi avaldada ei saanud. Kogu informatsioon läks ÜRO Laboratooriumi käsutusse. Meil kodus ei tohtinud sellest eriti rääkidagi, selliste asjade õpetamine ei tulnud üldse kõne alla,» rääkis Veski.

Farmaatsia Akadeemia korrespondentliikmeks valitud professor Peep Veski akadeemilist loengut pidamas. ERAKOGU

«Õpetasime koos Ungari kolleegidega välja Hispaania narkootikumilaborite inimesi. See oli minu esimene kokkupuutumine hispaanlastega.»

Prof veski sõnul on ainsaks kohustuseks, mida korrespondentliikmeks valimine kaasa toob, akadeemiale esitatavate esseede ja akadeemia ajakirjas publitseeritavate artiklite retsenseerimine.

«Eks see rohkem üks auasi ole,» arvas prof Veski lõpetuseks.

Kronobiofarmatseutiline kontseptsioon

Peep Veski
prof, farmaatsia instituudi juhataja

Kronobiofarmatseutilisest kontseptsioonist tuleneb üks «eriliste» ravimpreparaatide väljatöötamise suund. Tegemist on ajaliselt reguleeritud vabanemisega preparaatidega.

Nende ülesanne on kindlustada piisav toimeaine kontsentratsioon haigushoo ägenemise hetkel. Mõni haigus ägeneb öösel, astma näiteks kella 4–6 vahel. Õhtul võetud ravimist peab raviaine vabanema õigel ajal (ajaliselt reguleeritult) ja sobivas koguses. Viivitatud vabanemisega preparaadid ei ole enam haruldus.

Kuid õigel ajal peab vabanema ka küllaldasel hulgal raviainet.

Organism keeldub arvestamast ravimpreparaatide (praegu veel mudelpreparaatide) disainijate püüdlusi. Ideaalsel juhul peaks aga raviaine vabanemine preparaadist toimuma mitmeastmeliselt.

Sel juhul vabaneks preparaadist osa raviainest pikema aja vältel konstantse kiirusega, mis tagab ka pideva raviaine nivoo organismis. Sellele järgneks aga õigel ajal (8-10 t pärast manustamist näiteks) kiire suurema hulga raviaine vabanemine.

See võiks toimida näiteks pulsatsioonil. Tänapäevaste abiainete ja ka tehnoloogiliste võtetega on teatud edu saavutatud.

Õhtul võetud tavaline konventsionaalne tablett ei suuda võidelda öösel toimuva haigushoo ägenemisega. Selleks on vaja «erilisi» preparaate ja selle teemaga oleme me ka tegelenud.

TÜ võistkond Keskkond: esimeses reas vasakult: Kaido Soosaar, Veiko Hein ja Vallo Lemmiksoo. Teises reas vasakult: Viljar Rääsk, Indrek Kaarmäe, Silvar Priman, Einar Kärgenberg ja Krister Vals. Pildilt puudub Priit Voolaid. TIINA BELJAEVA

Tudengite suurima palliturniiri finaal

Tiina Beljaeva
Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuht

Veebruari lõpus toimusid TÜ spordihoones üliõpilaste harrastajate korvpalliturniiri finaalturniirid.

Finaalturniirile pääses 35 alustanud võistkonna seast 8 parimat mees- ja 5 naiskonda.

Meeste esikoha võitis Eesti Mereakadeemia, II oli TTÜ ja III TÜ meeskond Keskkond.

TÜ võistkonnas mängisid Silvar Priman, Kaido Soosaar, Viljar Rääsk, Vallo Lemmiksoo, Krister Vals, Veiko Hein, Einar Kärgenberg, Indrek Kaarmäe ja Priit Voolaid.

EPMÜ naiskond sai teist aastat järjest jagu TÜ harrastusnaiskonnast (48:44). Teiseks jäänud TÜ naiskonnas mängisid Maia Looskari, Kersti Vahur, Liina Kallasalu, Katrin Eimra, Šeila Mündi, Liisa Saamot, Kristi Põlluveer, Monika Šarina, Pirjo Peterson, Kristi Rickberg ja Eva-Mari Luts. Nende treener on Pille Kams.

Harrastuskorvpalluritel on taas võimalus rinda pista Tamperes toimuvatel XX SELLi mängudel 20.-23. maini ja IV üliõpilaste suvemängudel 25.-27. juunini Käärikul, kus paljude teiste spordi- ja meelelahutusalade seas on plaanis jällegi kavva võtta ka tänavakorvpall.

SPORDITEATED

6. märtsil toimuvad üliõpilaste suusatamise meistrivõistlused Nõmmel. Kavas 10 km meestele ja 5 km naistele vabatehnikas, samuti teatevõistlus segavõistkondadele. Buss väljub Ujula 4 parklast kl 6.30.

Info: Allar Kivil 528 7203.
Algas registreerumine 20. märtsil toimuvale tudengite *squash*`i karikale, 21. märtsi malevõistlustele ning 27. märtsi ujumise ja harrastajate võrkpalliturniirile.
Info: tel 733 3233, 525 7624, www.easl.ee.

Talijalgpalli meistrivõistluste finaal toimub 12. märtsil kl 14-17 Tartus Tamme staadionil.

Ettekandekoosolek

Kadri Vider
korp! Indla

Täna kell 14 algab ajaloo muuseumis korp! Indla juubeliürituste raames avatud ettekandekoosolek «...oma emakeelt alal hoida tahame».

Eestimeelsus on kõigile akadeemilistele organisatsioonidele oluline tunnus ja sestap kutsume oma juubeli puhul teisi eestimeelseid ühe meelsuse tunnuse – keele – üle mõtlema-arutlema.

Ettekandekoosolekul tutvustavad Kadri Vider, Airi Jansons, Renate Pajusalu, Neeme Kahusk, Einar Kraut ja Merike Parve akadeemilisi vaateid sellisele igapäevasele asjale nagu emakeel. Esinejad kõnelevad keeleseadusest ja selle täitmisest, murrete prestiižist, igapäevasest kõnekeelest, eesti keele erilisusest, keelest ja meelest, hääldamisest ja keelepoliitikast.

Oluline on osav intriigipüstitus ja elav diskussioon ettekande järel. Muu hulgas otsitakse vastuseid järgmistele küsimustele:

- kui me emakeelt alal hoida tahame, siis millisena?
- mis on Eestimaa elaniku emakeel?
- kas normeeritud või «korrektne» keelekasutus on tegelikkuses 100% võimalik?
- kuidas ära tunda vastalisi või rikkujaid ja kuidas ise (keele)ilma parandada?
- milliseid hoiakuid muuta oma suhtumises emakeelde?

Ettekannete suunitlus on populaarteaduslik, erialateadmisteta laiadele rahvamassidele akadeemilise nooruse seas. Kuulajailt eeldatakse vaid mõtlemisvõimet ja ärksat vaimu.

Juubelipidustuste raames toimub mitmeid üritusi, millest kaks (näitus ja ettekandekoosolek) on avatud kõigile huvilistele.

Korp! Indla näitus

Külli Kivioja
korp! Indla

1. märtsil avati TÜ Raamatukogus korp! Indla 80. aastapäevale pühendatud näitus.

Üles on pandud fotosid ja esemeid korporatsiooni tegevuse eri perioodidest. Samuti saab lugeda artikleid korp! Indla asutamisest, taasasutamisest, konvendi igapäevaelust ja üritustest. Näha on korporatsiooni uusi ja vanu välismärke – rebasteklit, kuldrebase teklit, eestiaegset värviteklit, tänapäevast värviteklit ja kommersilinte. Peale selle on välja pandud korp! Indla lipp ja vapikilp, esinaise ajaloolised ehted, korp! Indla sümboolikaga teetass, lusikas jms.

Näitus jääb avatuks 14. märtsini.

7. märtsil möödub 80 aastat päevast, mil Tartu Ülikooli Valitsus kinnitas Eesti vanuselt teise naiskorporatsiooni Indla põhikirja.

Prof Nikolai Maim 120

Leili Kriis
TÜ Ajaloo Muuseumi
peavarahoidja

Nikolai Maim (pildil) oli Eesti esimene riigiõiguse ja riigiõpetuse professor.

Tartus sündinud Maim õppis Peterburi Ülikooli õigusteaduskonnas, rahututе aegade tõttu lõpetas ta 1909 Moskva Ülikooli, lõputöö aktsiaseltside arengust Vene riigis andis talle 1. järgu diplomi õigusteaduses.

1915 kaitses Maim esimese eestlasena TÜs edukalt magistrikraadi õigusteaduses, seejärel töötas ta Peterburis Siseministeeriumis.

Maimi väljatöötatud seaduseelnõu alusel moodustati Eesti rahvuskubermang 1917. a märtsis. 1918 kutsuti ta Eesti siseministri abiks, 1919 oli välisministeeriumi juriskonsult, kuni Peeter Põld ta kavandatavasse Tartu Ülikooli kutsus. Tartu rahulepingu sõlmimise järel sõitis Maim ülikooli varade tagastamise asjus Moskvasse ja Petrogradi, rong varadega jõudis Tartusse sama aasta hilissügisel.

Edasi pühendus Maim teaduslikule tööle «vabas Tartu Ülikoolis», 1928 kaitses doktoritöö.

Ta on avaldanud töid parlamentarismi, riigiteooria ning Rahvaste Liidu küsimustes. Oli 1919. aastast riigiõiguse professori kt, 1924-1928 erakorraline ja 1928-1944 korraline professor, kolmel korral õigusteaduskonna dekaan.

1944 emigreerus Maim koos perega Saksamaale, oli Marburgi Ülikooli külalisprofessor, 1950 siirdus New Yorki, kus elas kuni surmani 1976. Prof Peeter Järvelaiu vahendusel jõudis Maimi arhiiv 1995-1996 TÜ Raamatukokku, kus on ka Maimi kirjutatud elulooraamat.

«Ta oli vaimselt üks ainulaadne mees, ma pole kedagi kohanud nii laialdaste teadmistega,» räägib oma isast tütar Maare Ware.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

ARVAMUS

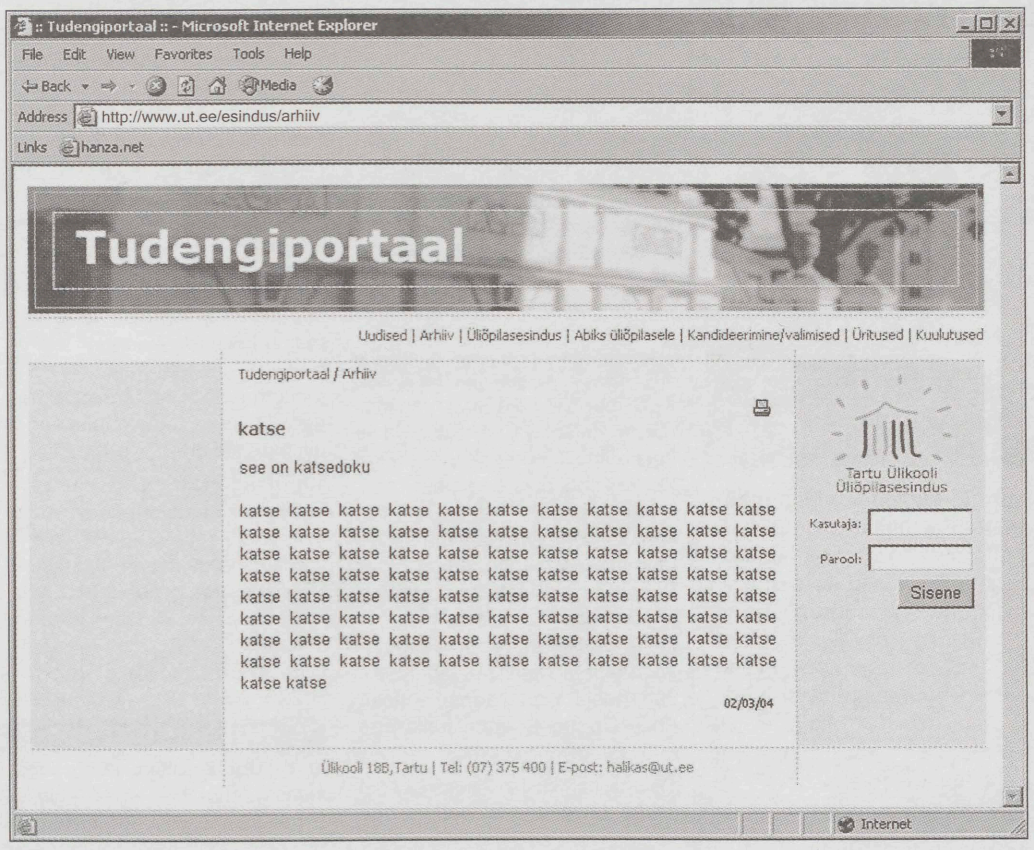

Näide Tudengiportaalist. WWW.UT.EE/ESINDUS

Üks suur häbiplekk

Matti Orav,
Alo Raun,
TÜÜE teabetoimkonna
eelmised juhid

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse (TÜÜE) koduleht on üks suur häbiplekk. Seda eelkõige tudengite jaoks. Nimelt puudub Eesti suurima ülikooli tudengite kodulehel sisu.

Lubab ju selle nimetus Tudengiportaal informatiivset ja operatiivset virtuaalmeelispaika, mis mõeldud meile kõigile. Paraku solvab tegelikkuses see oma särava nimega nii tudengit kui ka portaali.

Kodulehe sisu puudumise tõttu ei saa sealt teada mitte midagi kasulikku peale selle, kes ja kui palju üliõpilasesinduse valimistel hääli sai. Tudengiportaali nimest julgeks eeldada hoopis enamat – et tegu on kohaga, kust Tartu Ülikooli üliõpilane saab kõigile oma hariduselu puudutavatele küsimustele vastused. Kas tõesti on tänapäeva intelligentsel noorel nii vähe muresid, millele vastust otsida?

Vana koduleht oli sisukam

Paraku ei täida praegune Tudengiportaal ka vähem ambitsioonikat ülesannet anda infot üliõpilasesinduse tegevuse kohta. Eelkäija, esinduse vana koduleht oli küll natuke ajale jalgu jäänud, kuid seeeest ilmusid seal regulaarselt esinduse juhatuse liikmete tegevusaruanded ja teated esinduse korraldatavate ürituste kohta. Praegu võib kodulehelt leida vaid teate septembri alguses toimunud esinduse avatud uste päeva kohta.

Vähe sellest, et pole raatsitud uut infot üles panna, Tudengiportaali tulekuga kadus üliõpilastel ligipääs ka vanale kodulehele ja seal olnud infole. Seda lihtsalt ei viitsitud uude portaali ümber kopeerida. Nii visati kogu meie aastapikkune vaev ja üliõpilasesinduse varasem tegevus ajaloo prügikasti.

Tsensuurijuhtum kodulehel

Kui nüüd tekkis lugejal tunne, et esinduse koduleht on oma naeruväärsel kujul seisnud muutumatuna septembrist saadik, siis see arvamus on ekslik. Olukord on muutunud hoopis hullemaks! Pärast seda, kui üks selle artikli autoreist Matti Orav kirjutas kodulehe foorumisse kirja ja küsis portaali arengupeetuse põhjusi, pandi foorum üldse kinni.

Tudengiportaali nimi julgeks eeldada, et tegu on kohaga, kust TÜ üliõpilane saab vastused kõigile oma hariduselu puudutavatele küsimustele.

Eks see tsensuurijuhtum peegelda ilmekalt üliõpilasesinduse praeguste juhtide suhtumist: probleemi lahendamiseks asutakse küsimuse püstitaja, aga mitte algpõhjuste kallale.

Arvame, et selline vastutustundetu käitumine ei saa jätkuda. Kui pool aastat pole midagi tehtud, on naiivne loota, et lähiajal olukord paraneb.

Keegi ei vastuta

Vastutusele võtta pole ka kedagi, kuna kogemus näitab, et praegustele esinduse juhatuse liikmetele on ametipostid tähtsamad tudengite heaolust ja demokraatlikust tavast ebaõnnestumise korral tagasi astuda.

Seega on ainus lootus pöörduda tudengi poole, kes valivad järgmist üliõpilasesindust.

Üliõpilasesindus kulutab aastas sadu tuhandeid kroone maksumaksja raha, teie raha. Põhiosa sellest kulub palkadele, mille saajatest enamiku moodustavad esinduse juhatuse liikmed.

Kuid kas on näha selle töö tulemust? Aga loomulikult – vaadake sisukat Tudengiportaali!

Tehakse ka ju häid asju, nagu näiteks ööraamatukogu projekt koos ülikooli raamatukoguga, toetatakse ülikooli balli ja tudengite kevadpäevi. Sellest jääb aga väheks. Ei saa ju olla normaalne, et 200 000 krooni laialijagamiseks kulutatakse palkade ja kompensatsioonide peale üle 300 000 krooni.

Üliõpilasesindus ei ole kinnine klubi, vaid meie kõigi esindusorgan. Seega just meie, tudengid, üheskoos kujundame selle näo.

Läheb kalliks maksma

Seega, head tudengid, kutsume teid üles tegema järgmistel üliõpilasesinduse valimistel väga kaalutletud valiku.

Ilusa näolapi taga võib peituda hoolimatu karjerist, hääle eest tasuks antud õllepudel võib kalliks maksma minna mitte ainult sulle, vaid kõigile üliõpilastele.

Kutsume valimistele intelligentseid noori, kes aitaksid oma aruka ja läbimõeldud otsusega vähendada õllega häälteostmise osakaalu. Just sisukusest, läbimõeldusest ja usinusest võib ära tunda vastutustunnet – seda õilsat omadust, mida praegusel esindusel kõige rohkem napib.

«Hüti klaasikoda Hiiumaal 375»

Veel homme saab TÜ Raamatukogu III korrusel vaadata näitust, millega tähistatakse Eesti klaasitööstuse järjepidevust.

Näitusega märgitakse nii klaasikunsti kõrgtaseme hoidmist 20. sajandil (Lorupi klaasivabrik – Tarbeklaas – Skankristall) kui ka rahvusliku klaasitööstuse jätkusuutlikkust ning arenguvõimalusi 21. sajandil.

Eksponeeritud on vanimad originaalmaterjalid Eesti Ajaloomuuseumist ja uued rekonstruktsioonid ning improvisatsioonid Hüti klaasikoja (1628-1664) pudelitest, kaussidest, kannudest, peekritest ja pokaalidest.

UUDISED

Kultuurkapitali preemia nominendid

Kultuurkapitali kirjanduse aastapreemia nominentide hulgas on TÜst eesti keele õppetooli teadur Tiit Hennoste ja eesti kirjanduse dots Arne Merilai.

Mõlemad on esitatud nii esseistika kui ka artiklite valdkondade nominentideks. Esseistikas kandideerivad teiste hulgas Tiit Hennoste väljaandega «Eurooplaseks saamine» (TÜ Kirjastus) ja Arne Merilai «Pragmapoeetikaga» (TÜ Kirjastus).

Artiklite hulgas on konkureerimas Hennoste artikkel «Kirjanduse periodiseerimisest» Akadeemias nr 5-6 ja Merilai koostatud antoloogia «Eesti ballaadide» järelsõna.

TÜ Kirjastuses väljaantud raamatute autoritest on kultuurkapitali esseistika aastapreemia nominentide seas ka Leonhard Lapin teosega «Avangard».

Parimad selguvad 14. märtsil.

Loodi Eesti Filosoofiaõpetajate Selts

27. veebruaril asutati Eesti Filosoofiaõpetajate Selts.

Eetikakeskuse referendi Aire Vaheri sõnul algatasid ühingu loomise aktiivsed filosoofiaõpetajad, TÜ filosoofiaosakonna ning eetikakeskuse töötajad, samuti teiste ülikoolide õppejõud.

«Ühing peab oma põhiliseks eesmärgiks filosoofia «kitsa kursuse» (*ca* 35 t) kohustuslikuks muutmist keskkoolides ja gümnaasiumites. Selleks tuleb tagada sisukas ainekava, hea õpikuvalik ning õpetajate täienduskoolitus, et filosoofiat ka süvendatult õpetada. Samuti tuleb arvestada nende õpetajatega, kes lisaks oma ainele õpetavad filosoofiat,» ütles Vaher.

Juhatuse esimeheks valiti EPMÜ õppejõud ja filosoofiaõpetaja Leo Luks.

Liikmeteks valiti Akadeemia Nord õppejõud Arne Rannikmäe, TÜ magistrant ja õpetajakoolituse üliõpilane Kaimar Karu, TÜ üliõpilane ja eetikakeskuse referent Aire Vaher ning TÜ ja TTÜ õppejõud Roomet Jakapi.

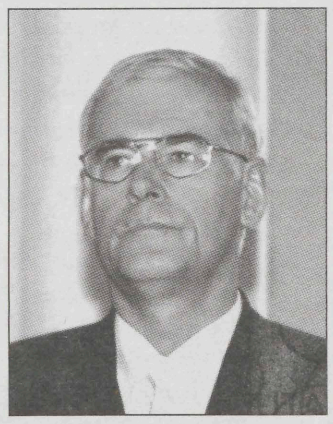

Täiendusi EV teenetemärgi saajaile

Eesti Vabariigi teenetemärkide saajate hulgas on lisaks UTs nr 7 mainitutele ka TÜ auliige Henning Christoph Kramer (pildil).

President autasustas kirikuõpetajat, Eesti-Saksa suhete edendajat, Eesti teoloogiahariduse toetajat Maarjamaa Risti III klassi ordeniga. Tema tegevus on tihedalt seotud TÜ usuteaduskonna ja Tartu Jaani kiriku ülesehitamisega.

Valgetähe V klassi teenetemärgi pälvis TÜ eesti ja soome-ugri keeleteaduse 2. aasta doktorant, kodulooUurija Evar Saar.

ÕNNITLEME

Galina Ponomarjova 50

Vene kirjanduse õppetooli vanemteadur Galina Ponomarjova on sündinud 8. märtsil 1954 Karjala-Soomes. 1980 lõpetas edukalt vene keele ja kirjanduse osakonna ning ta asus tööle ajaloo ja semiootika ehk nn prof Juri Lotmani laborisse. 1986 kaitses kandidaadiväitekirja prof Zara Mintsi juhendamisel. 1989-1993 oli ta vene kirjanduse labori vanemteadur ja selle juhataja ühiskondlikel alustel. 1993. aastast töötab Ponomarjova vene kirjanduse õppetooli vanemteadurina.

Galina Ponomarjova teadustöid (ligi 100) on ilmunud kuues keeles Eestis, Soomes, Itaalias, Poolas, Horvaatias, Lätis, Leedus, Venemaal, sh mitmed rahvusvahelise levikuga autoriteetsetes väljaannetes. Ta osaleb aktiivselt teadusprojektides («Vene vähemus Eesti Vabariigis, 1918-1940: kultuur ja integratsiooniprotsessid» jt). Eriti tuleb esile tuua osakonna teadustöös olulist suunda – kohaliku vene kultuuri ning eesti ja vene kultuurikontaktide käsitlemist.

Õppejõuna on Ponomarjova aastaid lugenud loengukursust «Eestimaa kirjandus ja kultuur» rahvusvähemuste kirjandusest ja kultuurist eesti kirjanduse ja kultuuri arengu taustal. Ta on välja töötanud ka mitu erikursust – «Vene-eesti kirjanduslikud suhted», «Vanausulised ajaloos ja kirjanduses», «Eestimaa vene kirjanduses» jt.

Soovime juubilarile head tervist ning jätkuvat energiat veel pajudeks saavutusteks ja avastusteks.

Kolleegid vene kirjanduse õppetoolist ning vene ja slaavi filoloogia osakonnast

65

Silvi Nõmme, arvutiklassi valvur – 5. märts

50

Reet Soosaar, Pärnu kolledži inglise keele õpetaja – 6. märts
Toomas Saat, professor, TÜ Mereinstituudi direktor – 8. märts

45

Hele Siimon, lektor – 8. märts

40

Mariell Piispea, lektor – 5. märts

35

Silja Härm, referent – 9. märts
Silja Tänavots, raamatukoguhoidja – 10. märts

30

Teet Toome, orientalistikakeskuse referent – 11. märts
Krisztina Toth, erakorraline lektor – 11. märts

SCRIPTA MANENT

«... selle alusel, palju kedagi ISI Web Science`i järgi tsiteeritud on, teadusrahasid jaotama asudes ei kulu kaua aega, et kogu eesti humanitaariale lõplikult vesi peale tõmmata.»

«Sirp arvab», «Mis toimub Eesti Teadusfondis?» SIRP, 20. VEEBR 2004

«Tahaks, et virtuaalruumi jõuaksid ja saaksid nähtavaks ning kuuldavaks ka vähemasti mõned Undi (muidugi ka teiste) klassikaks saanud lavastused. Kultuuriministeeriumi peaks rutem jõudma arusaamine, et tema kohustuseks pole ainult järjest uute veekeskuste ehitamine, vaid ka noortele Eesti kultuuriväärtuste digitaalkujul kättesaadavaks tegemine, sealhulgas teatri- ja kultuuriloo toomine virtuaalruumi.»

Marju Lauristin «Mati Undi blogosfäär» LOOMING 1, 2004

«Mis on õieti meie keelestrateegia? Mis on meie võimalus vältida sumerite, kirjatundja rahva saatust, /.../ ning mis pärandas tulevikule vaid loendamatute /.../ kiilkirjatahvlite raamatukogud? Mis muud kui vastata ikka ja jälle, kui nelja-aastane eesti Oskar oma arvutimängu juurest hetkeks üles vaadates õnnelikult teatab: «Aga mina sain juba teise levelisse!» – «Teisele tasandile, Oskar, t e i s e l e t a s a n d i l e !»

Anu Saluäär «Suur ja väike» LOOMING 1, 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

Iganädalased Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti kell 9.30-9.50 peahoone auditooriumis 227.
Märtsikuus peavad hommikupalvusi:
10.03 – Kalmer Marimaa, Tartu Annelinna koguduse pastor,
17.03 – Peeter Roosimaa, TÜ usuteaduskonna lektor,
24.03 – Kaido Soom, TÜ usuteaduskonna lektor,
31.03 – Leho Paldre, Tartu Kolgata Babtistikoguduse pastor.

KAITSMISED

12. märtsil toimub magistritööde kaitsmine sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonnas Tiigi 78–126 sotsiaaltöö erialal:
kl 13 **Eva Kõiv** «Kodutus Tartu linnas: põhjused ja võimalikud lahendused». Juhendaja: lektor Riina Kiik, MSc (SW). Oponent: lektor Valter Parve, MSW;
kl 14 **Sirli Peterson** «Toimetulekutoetuse kriitiline analüüs». Juhendaja: prof Dagmar Kutsar, PhD. Oponent: dots Jüri Kõre, knd (geogr).

17. märtsil kl 14 kaitseb Lossi 3-328 **Liina Lehis** pedagoogika osakonnas koolikorralduse magistriprojekti «Lisamaterjal kunstivestluste läbiviimiseks põhikoolis». Juhendaja: prof Hans Gabral (EKA). Oponendid: Tiiu Põldemaa, MA (ped) (EKA) ja Kaja Oras, MA (ped).

19. märtsil kell 9.15 kaitseb Vanemuise 46-327 **Heli Müristaja** magistritööd «Turismisihtkoha konkurentsieelise loomine Pärnu näitel» (Creation of competitive advantage in a tourism destination: the case of Pärnu). Juhendaja: Garri Raagmaa, PhD. Oponent: Urmas Kase, MSc (Pärnu MV).

KURSUSED

Sel semestril toimub esimest korda lingvistikaülesannete seminar (FLEE 08.083, 1AP). See on mõeldud kõigile keelest ja loogikast huvitatutele, kuid kuna rühma suurus on piiratud (10 inimest), siis soovitaksin seda eelkõige magistrantidele ja doktorantidele (mis tahes teaduskonnast, lingvistilisi eelteadmisi pole vaja). Seminaris tutvustatakse erinevaid lingvistikaülesannete tüüpe, lahendatakse neid ning koostatakse ise uusi. Valik näidisülesandeid on TÜ Teaduskooli kodulehel (www.ttkool.ut.ee, vt lingvistika). Esimene seminar toimub 9. märtsil kl 16.15 Lossi 3-322. Kohtume sel semestril kokku 7 korda. Registreeruda aadressil Renate.Pajusalu@ut.ee.
Renate Pajusalu, üldkeeleteaduse õppetool, tel 737 5941.

12 - 19. märtsini esineb plokkseminariga «Saksa keele areng 18. saj» (FLGR.04.610, 1 AP, saksa keeles) Göttingeni Ülikooli keeleteadlane prof Dieter Cherubim. Seminarid toimuvad 15., 16. ja 17. märtsil kl 14-18 Paabelis ruumis 103. Registreeruda: Kaie.Oks@ut.ee või germanistika raamatukogus Ülikooli 17-105. Info: dots Anne Arold, tel 737 5348.

LOENG

10. märtsil kl 12.15-13.45 esineb majandusteaduskonnas Narva mnt 4-B306 loengusarja «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» põllumajandusministri nõunik Mart Helme.

10. märtsil kl 18 on jututarõ külaliseks saatejuht Taavi Karu, kes räägib sellest, kuidas valmib võrukeelne saatesari «Mõtõlus». Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum).
Lisainfo: Helen Koks, tel 737 5422 või Helen.Koks@ut.ee

KÜLALISÕHTUD

Korp! Ugala kutsub eesti soost meestudengeid oma külalisõhtule. 9. märtsil kl 20 on võimalik korp! Ugala konvendihoones Kuperjanovi 16 näha korporatsioonielu seestpoolt, tutvuda huvitavate inimestega ning saada infot Ugalasse astumise kohta. Riietuseks tume ülikond.

VARIA

8. märtsil avatakse ülikooli ajaloo muuseumi koostatud keskkonnanäitus «Miks mina?» Saaremaa Muuseumis Kuressaares. Näitus jääb avatuks 4. aprillini. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 453 9839.

8. – 12. märtsini toimub TÜ Türi Kolledžis rahvusvaheline toksikoloogia-alane täienduskoolitusseminar arstidele, tervise- ja keskkonnaspetsialistidele, kõrgkoolide õppejõududele ning kraadiõppuritele. Vt lisa www.ut.ee/uksused/Regionaal/. Info: Ene Voolaid, ülikooli esindaja Järvamaal, tel 384 9162.

9. märtsil kl 15 toimub Türi kolledži ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse ühisseminar.
Info: Ene Voolaid, ülikooli esindaja Järvamaal, tel 384 9162.

12. märtsil kl 14 peab Art Leete loengu «Siberi põlisrahvaste saatus 20. sajandil» emakeelepäevale pühendatud aktusel Jõhvis. Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

13. märtsil toimub eesti raamatulaat Narva kolledžis. Filmi- ja lasteprogramm. Korraldab Eesti Kodu Narvas. Info: Urmo Reitav, tel 356 1985.

KONTSERT

12. märtsil kl 15 Vanemuise Kontserdimajas «Emakeelepäev – «Kreutzwald 200»». Esineb Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Peeter Perens, klaveril Siim Selis.
Kava keskmes on Friedrich Reinhold Kreutzwaldi «Kalevipoeg» eesti muusikas. Ettekandele tuleb Artur Kapi teos «Hymnus» meeskoorile, solistile, klaverile, pühendatud Fr. Kreutzwaldi 100. sünniaastapäevale (1903) ja Hugo Lepnurme «Emakeel». Tõnis Rätsep tutvustab sõnas eesti keele rikkalikke murdeid, mida täiendavad meeskoorilaulud (Mägi, Simm, Tormis, Vettik).
Piletid 60 ja 30 kr.

12. märtsil kl 19 Vanemuise Kontserdimaja kammerlaval «Cuarteto Latinoamericano» (Saul Bitran, viiul, Aron Bitran, viiul, Javier Montiel, viiola, Alvaro Bitran, tšello).
Kavas: Villa-Lobose Kvartett nr. 5, Gershwini «Lullaby», Revueltase Kvartett nr 4 «Musica de Feria», Piazzolla «Four for tango», Ginastera Keelpillikvartett nr. 1 op.
20. Keelpillikvartetti peetakse üheks meie aja olulisemaks Ladina-Ameerika süvamuusika tõlgitsejaks. Kvartett tegutseb USAs.
Piletid 80 ja 50 kr.

SPORT

7. märtsil kl 15 mängivad TÜ spordihoones Peugeot korvpalli meistriliigas Tartu Ülikool/Rock ja TTÜ/A.LeCoq.
10. märtsil kl 16.45 mängivad Tartu Ülikool/Leibur ja Siili PK/Kanpol ning kl 19 Tartu Ülikool/Rock ja Ehitustööriist/Audentes.

FILMIÕHTU

10. märtsil kl 19 toimub Saksa Kultuuri Instituudis (Kastani 1) üliõpilaste filmiõhtu.
Näidatakse Andreas Dreseni filmi «Nachtgestalten» (Saksamaa 1998), enne filmi räägib dr Odila Triebel Saksamaalt. Linateos pälvis Berliini filmifestivalil Hõbekaru.
Vaba sissepääsuga filmiõhtu on mõeldud kõigile saksa kultuurist ja keelest huvitatuile.
Info: dkitartu@kodu.ee.

TUDENGILAUL 2004

28. aprillil

Ettekantavatest lugudest peaks vähemalt üks olema omalooming!
Registreeruda www.ut.ee/studentdays, lazy@ut.ee hiljemalt **18 aprilliks**. Juurde võib lisada ka helikandja oma muusikaga (selle puudumine ei ole takistuseks).
Info: Helen, tel 5553 8768, lazy@ut.ee; Marika, tel 5660 8098, mar@ut.ee.

ULMEKIRJANDUSEST

8. märtsil kl 17 esinevad Tartu Kirjanduse Majas Eesti Kirjanduse Seltsi ja Soome Instituudi ettekandekoosolekul «Naisnägemus» prof Markku Soikkeli (Turu Ülikool) ettekandega «1990. aastate naisulme Soomes», Jüri Kallas (Eesti Ulmeühing) teemal «Tulnukad, robotid, vampiirid ja nõiad: naisulmest Eestis» ja Karen Orlau «Kuidas kirjutada naiskirjandust?».

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE:

Kodulehe loomine ja õppematerjalide publitseerimine veebis

Kursuse maht: 2 t loengut ja 8 t praktikumi arvutiklassis.
Lektorid: IT osakonna spetsialistid Sven Kirsimäe (loengud), Riina Reinumägi (praktikum).

Toimumiskoht: loeng Lossi 3-112 (multimeediakeskuse auditoorium); praktikumid – avatud ülikooli arvutiklass, raamatukogu III korrus.

Toimumisaeg: E 22. märtsil 10.15-12 (loeng I+II rühmale).
I rühma praktikumid: T 23. märtsil 9.30-13, N 25. märtsil 9.30-13.
Vajadusel avatakse ka II rühm: K 24. märtsil 13-16.30, R 26. märtsil 9.30-13.

Kursuse programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 600 kr.
Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.
Täiendav info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee või www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab
majandusteaduskonna
dekanaati tööle

turundusspetsialisti,

kelle ülesanne on reklaamida avatud ülikooli koolitusteenuseid. Töö on ajavahemikus 22. märtsist 30. juulini ning 0,5 koormusega.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus (võib olla ka omandamisel),
- reklaami- ja turundustöö kogemus ja/või teadmised,
- loov mõtlemine,
- hea analüüsi- ja algatusvõime,
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea eesti keele ja võõrkeelte oskus,
- hea arvutioskus (sh kujundusprogrammid).

Kasuks tuleb majandusteaduskonna ja ülikooli tundmine. Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele, elulookirjeldus ning essee (kuni 2 lk) teemal «Kuidas reklaamida majandusharidust?» hiljemalt **10. märtsil** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 737 5145.

Korporatsioon Indla 80

Sõnasse kindlust,
teosse ausust,
kodule armastust!

5. märts 2004 www.ut.ee/Indla

Korporantlusest korp! Indla moodi

Ksv! Riina Reinsalu
coetus 2001/II

7. märtsil täitub vanuselt teise Eesti naiskorporatsiooni – korporatsiooni Indla – asutamisest 80 aastat.

See ajavahemik alates aastast 1924 kuni tänapäevani kinnitab veenvalt korporatsiooni kui organisatsioonivormi vajalikkust ja asutamisaegsete põhimõtete aegumatust.

Korporatsioon ja ühiskond

Korporatsioonid kui akadeemilised intiimorganisatsioonid tegutsevad eelkõige sissepoole pööratult, keskendudes eelkõige oma liikmetele, nende igakülgsele arendamisele vanade ja uute üliõpilastraditsioonide, rahvuslike ideede ja heade seltskondlike tavade vaimus.

Kuid oleks väär väita, nagu toimiksid korporatsioonid üksnes Eesti organisatsioonilise maailma mitmekesistajatena, omamata seejuures suuremat ühiskondlikku funktsiooni. Ei ole ju korralike ühiskonnakodanike kasvatamine ja rahvusliku eripära väärtustamine pelgalt ühe organisatsiooni, vaid ikka kogu ühiskonna teenistuses.

Korporatsioon on väike ühiskonnamudel, kus kehtivad omad reeglid ja hierarhiad. Kaasajal on organiseerumine kõikvõimalikesse ühiskondlikesse liitudesse, seltsidesse ja klubidesse populaarseks suhtlemisviisiks, mis kodanliku ühiskonna tekkides levis laialdaselt juba 19. sajandi alguses.

Korporatsioonid ei piirdu aga üksnes suhtlemise ning infovahetamisega, vaid moodustavad oma liikmete jaoks omalaadse tugistruktuuri, millele võib toetuda läbi elu. Tegu on suurepärase elukooliga noore üliõpilase jaoks, kes lisaks seltskondlikule kasvatusele, suhtlusele väga erinevate erialade ning generatsioonide esindajatega on ülikooli lõpetades ka tunduvalt haldussuutlikum kui keskmine tudeng.

Korporatsiooni võlu peitub hierarhias ja reeglites, sajanditetagused traditsioonid on köitvad, innustavad kaasa mängima. On vale väita, nagu piiraks korporatsioon oma liikmeid, laskmata neil vaba olla. Koosneb ju ühiskondki reeglitest, millele allumist peetakse normaalseks – vabadus on tunnetatud paratamatus.

Korporatsiooni võlu

Hierarhiline süsteem kätkeb endas liikmete jaotust tegevkonvendis oldud semestrite järgi: süsteemi alumise lüli moodustavad rebased ehk mustad majad, tipmise osa aga kuldrebased, kes on kuulunud organisatsiooni 13 semestrit või kauem. Nii ei ole korporatsioonides oluliselt tähtis mitte bioloogiline, vaid akadeemiline vanus, mitte niivõrd elukogemused, vaid oskus orienteeruda akadeemilises maailmas, tunda selle traditsioone ja eripäraseid käitumisreegleid. Korporatsioonides valitsev vanuseastmete süsteem ei häiri, vaid on enesestmõistetav ja loomulik, sest kõik reeglid, hierarhia ja kasvatustöö on suurepäraseks taustsüsteemiks liikmete sõprusele.

Korporatsiooni astujaid paelub korporandi elu oma põneva ja mitmeplaanilise mängulisusega. Lisaks rituaalidele on käibel ka korporantlik keelekasutus, suhteliselt palju on väga vanu ladina-, prantsus- või saksakeelseid või hoopis ebaselge etümoloogiaga keelendeid.

Kuna laulukultuur on korporatsioonides alati au sees olnud ja tudengilaulud tuntud ka väljaspool korporantlikke ringkondi, siis korporatsioonisiseselt on laulu ehk *cantus*'e tegemisega seotud ka kindla terminoloogiaga kindel rituaal.

Säilinud on ka komme kanda värve (st teklit ja linti) vaid soliidses riietuses seeliku või kleidiga, rõhutamaks naiselikkust.

Korp! Indlas on endiselt au sees asutamise alguse põhimõtted, mis peegelduvad meie värvides – kirsipruun sümboliseerib sõprust, valge kainet meelt ja roheline noorust.

Korp! Indla annab sõpruskonna kogu eluks, konvendi näol koha, kuhu oled ka vilistlaspõlves ikka ja alati tagasi oodatud.

Korp! Indla tähendab oma liikmeile sõpruskonda, mis seob erinevate alade, kuid sarnase mõtteviisi ja meelsusega inimesi – selle sümboliks on kirsipruun värv. Ühine on austus korp! Indla põhimõtete vastu, isamaa-armastus ja kodukultuuri väärtustamine. Kõik see on aluseks ühtsus- ja kuuluvustunde tekkele, mõistmisele, et olulakse osa millestki suurest ja püsivast – korp! Indla annab sõpruskonna kogu eluks, konvendi näol koha, kuhu oled ka vilistlaspõlves ikka ja alati tagasi oodatud.

Valges värvis kehastuv kaine meel tähistab mõistuspärast ning kriitilist suhtumist nii ilmaasjadesse kui ka alkoholi.

Korporatsiooni asutamisaegadel oli indlaensistel keelatud tarbida alkohoolseid jooke nii korporatsioonisiseses kui ka -välises elus – alkohol oli lubatud vaid arstirohuna ja kirikus armulaual ning ka osalemisel teiste naiskorporatsioonide *landesvater*'itel õestusveinina.

Nüüdseks on nii jäigast seisukohast loobutud, kuid vastavalt meie põhimõtetele suhtuvad indlaensised alkoholi siiski mõõdutundega.

Sellest aga nähtub, et aeg ei ole suutnud muuta traditsioonide tuumosa, asjade essents on 80 aasta jooksul jäänud samaks.

Roheline värv on nooruse sümbol – olla noor ning kanda endas nooruse tuld, olla noor mõtteviisilt, andmata kohta resignatsioonile ning mõttelaiskusele.

Vitaalsuse ja energilisuse ehedaks kehastuseks on meie sõjaeelsed vilistlased, kes, sära silmis ja rõõm südames, võtavad innukalt osa korp! Indla kõigist suurematest üritustest, kinnitades ühtlasi veenvalt, et inimene pole kunagi liiga vana, et tunda end noorena.

Isiksuse kujundaja

Aktiivne osalemine korporatsiooni elus õpetab aega jaotama. Nõnda leidub indlaensiste hulgas nii neid, kes tegutsevad tulihingeliselt ja ennastunustavalt korp! Indla heaks, kui ka neid, kes suhtuvad konvendiellu põhimõttel: korporatsioon kuulub ülikooli, mitte ülikool korporatsiooni juurde.

Korporatsiooni mõiste lahtimõtestamine on individuaalne, seega ka kõrvalekalded võimalikust stereotüübist on ootuspärased ja mõistetavad.

Korp! Indla pakub oma liikmetele isetegemise võimalust ja sellega kaasnevat rõõmu, uusi teadmisi ja palju praktilisi oskusi. Mitmesuguseid ameteid pidades õpitakse vastutust jagama, kohustusi võtma ja neid täitma.

Kõikvõimalike ürituste korraldamine arendab eelkõige organiseerimisvõimet ning loovust.

Vähem oluline pole ka korporatsioonielu glamuursem pool – ei ole ju tänapäeva tudengil eriti palju võimalusi veeta aega suurepärases soliidselt riietatud seltskonnas härrade ning daamide keskel, tantsida vahelduseks klubimuusikale ka valsi- või foksihelide saatel. Korporatsioon on suurepärane võimalus nautida täiel mõõdul ja heas seltskonnas elu kauneimat aega, tundmata hiljem häbi kasutult veedetud aastate pärast.

FAKTE KORP! INDLA KOHTA

Tähtsamad daatumid:

24. oktoobril 1923 esimene koosolek, arutati uue naisorganisatsiooni loomise mõtet
7. märtsil 1924 kinnitas Tartu Ülikooli Valitsus korp! Indla põhikirja
1926 astuti Naiskodukaitse liikmeks
31. juulil 1940 likvideeriti korp! Indla Tartus
1945 algas korp! Indla tegevus paguluses
31. märtsil 1989 taasasutati korp! Indla Tartus
15. aprillil 2000 avati pidulikult uus konvendikorter Tähtvere 4 II korrusel

Tähtsamaid fakte:

Värvid – kirsipruun sümboliseerib sõprust, valge kainust, roheline noorust
Lipukiri – sõnasse kindlust, teosse ausust, kodule armastust
Nimest – nimi Indla tuleneb Johannes Aaviku uudissõnast ind (gen innu), mis tähendab entusiasmi, töökust, usinust, aktiivsust. Indla on koht, kus kõiki neid omadusi aus hoitakse
Välismärgid – värvitekkel ja -lint, rebastel ehk noorliikmetel must tekkel, mille paremal küljel on hõbedane sirkel
Koondised – indlaensised tegutsevad veel USAs, Kanadas, Rootsis ja Austraalias

Sõprusorganisatsioonid:

Oktoobris 1930 sõprusleping Helsingi Ülikooli Savolainen Osakuntaga.
11. märtsil 2000 kartell-leping korp! Dzintraga Riiast

Miks on tore olla rebane?

Reb! Kati Tamm
coetus 2003/I

Mõnikord tundub, et rebaseks olemine tähendab pigem hulka kohustusi kui lõbusat ajaveetmist. Tegelikult on mõlemat ning ka kohustused võivad olla lõbusad.

Korp! Indlas on kaks esimest semestrit aeg, mil noorliige valmistub saama tegevliikmeks ning kohaneb teistsuguse maailmaga. Ta hakkab aimama, mida korporandiks olemine tähendab.

Uusi teadmisi akadeemilisest üliõpilaselust jagatakse noorliikmele rebastundides. Selgeks saavad korporatsioonielus tihti kasutatavate sõnade, nagu näiteks *coetus*, konvent ja kommerss tähendused. Samuti see, et akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide liikmed kannavad teklit, mida kunagi ei nimetata mütsiks.

*Cantus*tundides õpitakse korporantlikuks eluks vajalikke laule. Lisaks käiakse tantsukursustel, sest organiseerunud üliõpilane peab oskama tantsida.

Huvitavad kogemused

Kindlasti saab korporatsioonis uusi kogemusi ja oskusi, näiteks esinemiskogemuse. Rebased teevad peaaegu igal võimalikul juhul teatrit või esinevad millegi muuga. Samuti koguneb hulk mälestusväärseid hetki külaskäikudest teistesse organisatsioonidesse. Minule jäi väga eredalt meelde näiteks üks *cantus*'e tegemine meeskorporatsioonis, kus rapiiriga löödi laual takti nii, et klaasikillud lendasid.

Palju koosviibimisi

Korporantlikku ellu kuulub igasuguseid üritusi, nii omakeskis kui ka koos teiste akadeemiliste organisatsioonidega. Näiteks korp! Indlas on kord kuus teeõhtu. Korraldatakse ka stiilipidusid, spordipäevi või koosviibimisi mõne tähtpäeva, näiteks vastlate puhul.

Sellistel juhtudel on köök noorliikmete pärusmaa, sest kõik toiduga seonduv on rebaste ülesanne. Tehakse süüa, pestakse nõusid jms.

Kui rebasel tuleb magusaisu peale, võib ta keerdus värvilindiga tegevliikmele «presidenti» teha – näpu keerule panna ja «President!» hüüda. Tähelepanelikkuse eest saab rebane tegevliikmelt autasuks tahvli šokolaadi (just sealt pärineb ka mõiste *«presidenti» tegema* – esimese Eesti Vabariigi ajal oli «President» üks suuremaid ja paremaid šokolaade Eestis). See on ka üks väheseid juhtusid, mil rebane üldse värve katsuda tohib.

Uued sugulased

Kindlasti saab korporatsioonis uusi tuttavaid ja sõpru. Samuti terve perekonna, lausa sugukonna. Nimelt valib noorliige endale akadeemilise ema, kes teda mitmesuguste probleemide ja küsimuste suhtes aitab. Koos emaga kaasneb akadeemiline perekond: vanaema, tädid, õed jt. Korp! Indlas on sugupuu koostatud küll ainult emaliini pidi, kuid tegelik suguvõsa on märksa keerulisem.

Salaja valib akadeemiline ema noorliikmele ka akadeemilise isa (samuti indlaensis), kes rebasel silma peal hoiab. Rebane saab oma isa teada alles tegevliikmeks vastuvõtmisel, kui ta tema isikut juhuslikult enne seda ära ei arva (sellisel juhul peab ema talle uue isa valima).

Rebase akadeemiline isa on suure tõenäosusega ka kellegi akadeemiline ema, kel omakorda on nii ema- kui isapoolne suguvõsa. Nii võib juhtuda, et mõned indlaensised on teineteisele mitut liini pidi sugulased.

Ka rebased lendavad

Kord semestris võivad rebased lennata. See tähendab, et kõik rebased peavad 24 kuni 72 tundi koos olema ning tekleid kandma. Rebaslennu märgiks pannakse juhatuse lauale veega täidetud klaas. Ettenähtud aja möödudes peavad rebased tegevliikmeid kohtamata tagasi konventi pääsema. Sel juhul on rebaslend õnnestunud.

Loomulikult üritavad tegevliikmed seda igati takistada. Konventi valvatakse ning rebaseid üritatakse leida, sest lennu lõpetamiseks piisab rebast märganud värvikandja ütlusest «Rebane, seisa!».

Kuigi aeg-ajalt võtab korporatsioon palju aega ning koju jõuab alles magama, annab see vastu teistsuguse ja ehk ka huvitavama elu, millega kaasneb palju tuttavaid ning koht,

Rebased pärast etteastet korp! Indla teeõhtul. KORP! INDLA FOTOARHIIV

Kuidas sündis INTRO?

Ksv! Külli Kivioja
coetus 2002/II

Kolmel järjestikusel sügisel on toimunud akadeemiliste organisatsioonide teatrifestival INTRO.

Korp! Indla tegevliige, üks esimese INTRO korraldajaid ksv! Kristi Must, kuidas tuli mõte hakata korraldama INTROt?

Juba 1999. aasta sügisel ülikooli astudes ning korp! Indlaga liitudes sai selgeks, et teatritegemine on kõigil korporantidel justkui kaasasündinud anne ning kõiki neid vahvaid teatritükke ei tohi niisama raisku lasta.

Kuna tegemist on täiesti erilise «teatrikunsti» haruga, hakkaski minu ning ka teiste peades see idee arenema. Täpselt ma enam ei mäletagi, kuid tean, et seda sai isekeskis Liisi, Triinu ja teistega tol ajal veel rebastena arutatud. Kui rebasepõli läbi sai, asusimegi tegutsema.

Millest selline nimi – INTRO?

Esmakordne üritus sai korraldatud kahasse korp! Rotaliaga, kes on korp! Indlaga alati sõbralikes suhetes olnud.

Teatrifestivalile eelneval kevadel olid meil ka ühised tantsukursused, misläbi üksteist paremini tundma õppisime.

Mis seal salata – meil oli idee ja neil ürituseks sobiv pind ning soov kaasa aidata.

Nimevalik ei tulnud sugugi kergelt – kõik korralduskomitee liikmed polnud näiteks päri nimega MUNA.

INTRO on teatud määral kombinatsioon kahe esmakorraldaja nimetähtedest ning tal on ka sümboolne tähendus – lootsime elujõulist traditsiooni alustada ning INTRO oligi sissejuhatuseks.

Kas INTROt korraldades juhtus naljakaid seiku?

Kindlasti juhtus esimesel korral nii mõndagi, mida tagantjärele veidraks ja naljakaks lugeda, kuid tol hetkel tundus iga väikseimgi äpardus tragöödiana.

Kummaline oli see, kui külastajatele mõeldud keelekaste jahutusmasina torudesse ära jäätus ning seda tünnist suurde alumiiniumpotti tuli ammutada ning külalistele kui kvaliteetseimat keelekastet pakkuda – tundmatu vedelik, tundmatust potist, suure plastmasskannuga…

Indlaensiste esinemine INTROl. KORP! INDLA FOTOARHIIV

Kas aimasid, et INTROst saab traditsioon?

Muidugi ma lootsin ja mul on hea meel, et nii on ka läinud. Suur tänu kõigile, kes üritust elus on hoidnud ja edasi arendanud.

Mul on hea meel, et mina koos teistega olen saanud INTRO näol anda korp! Indlale midagi, mida igal sügisel oodatakse, ning midagi, mille järgi meid ehk tuntakse. See on vähim, mida ma võisin vastu anda kogu selle soojuse ning sõpruse eest, mida korp! Indla mulle on pakkunud.

Mehed korp! Indlast

Ksv! Maarja Vaske
coetus 2002/II,

Ksv! Lilli Sooväli
coetus 2003/I

Aktiivne tegutsemine konvendis jätab nii mõnigi kord kodu ja kooli jaoks väga vähe aega, nii ka korp! Indla 80. aastapäeva eelõhtul. Sellest hoolimata on korp! Indla meespere meile siiski mõistva suhtumise ja abivalmidusega väga suureks toeks.

Just indlaensiste mehed on need, kes oskavad kõrvalseisjatena objektiivselt öelda, mida korp! Indla meile annab ja kuidas meie tegemisi mõjutab.

Kuidas suhtuvad indlaensiste mehed üliõpilasorganisatsioonidesse?

Enamik vastajatest suhtus naisorganisatsioonidesse vägagi positiivselt ja soosivalt. Loomulikult arvati ka seda, et naiskollektiivis on tihtilugu intriige ja vastuolusid, kuid siiski leiti, et need teevad tugevaks, arendades selliseid isikuomadusi nagu sallivus ja leplikkus.

Ka üliõpilasorganisatsioonid üldisemalt said positiivse hinnangu osaliseks. Paljud vastanutest kuuluvad ka ise mõnda organisatsiooni.

Kunagise liitumise ajenditena toodi välja soov kuhugi kuuluda, ühise eesmärgi nimel tegutseda ja sõpru leida.

Ühtekuuluvustunne, ühine siht, laienenud tutvusringkond ja aastakümnetepikkused traditsioonid võiksid olla ja nähtavasti ongi ka tulevikus põhjuseks, miks noored end akadeemiliste organisatsioonidega seovad. Akadeemilised organisatsioonid õpetavad ja arendavad noori, saadud oskused kuluvad marjaks ära edaspidises elus. Üliõpilasorganisatsioonides luuakse sidemed kogu eluks!

Mida arvavad kaasad meie üritustest?

Kuna oleme intiimorganisatsioon, siis paljud üritused toimuvad meil oma liikmete vahel, kuid mitmetest saavad osa ka meie sõbrad.

Kõik vastajatest on käinud mõnel perekonnaõhtul, teeõhtul, osalenud suve- või talvepäevadel. Ürituste kohta arvatakse, et need on olnud väga vahvad ja lõbusad ettevõtmised, mis järgivad traditsioone ja on väga tujuküllased. Siiani on kõik rahule jäänud.

Mida arvavad mehed korp! Indlast ja indlaensistest?

Korp! Indla organisatsioonina leiti olevat hästi organiseeritud, toimiv ja elujõuline. Naiselik ja kodulembene seltskond, kes suhtub kõigesse mõõdukalt.

Indlaensiste ühe tugeva oskusena toodi välja, et me oskame jagada ennast pere, kodu, kooli, töö ja sõprade vahel nii, et keegi väga ei nurisegi.

Milliseks siis kaasad stereotüüpset indlaensist peavad?

Targaks ilusaks nooreks naiseks, kelles on nii krutskeid, elurõõmu kui ka mõtlikkust ja kellel alati leidub huvitavaid teemasid vestlusteks. Ehk siis mehiselt väljendudes – indlaensisega võib luurele minna küll!

Aitäh kallid mehed, et olete meiega!!!

Ood Sulle, mu läte

Ksv! Merle Palu
coetus 2001/II
Korp! Indla esinaine,
indlaensis kogu eluks

Tutvusin Sinuga esimest korda ühel 2001. aasta pimedal sügisõhtul.

Küünaldega tähistatud tee juhtis mind Sinu ukse juurde ja selle avanedes nakatas mind Su valgus ja soojus!

Ja loomulikult kaotasin ma tollel õhtul oma südame.

Või õigemini täitus see mingi uue, seni kogemata tundega, millegagi, mida ma tol hetkel veel määratleda ei osanud.

Sestsaadik juhid Sa mu elu, salahilju, kuid vääramatult. Ja ma kuuletun Sulle, rõõmuga.

Sa oled mind oma hingusega jäävalt nakatanud ning mind seeläbi muutnud – avatumaks, söakamaks, püstipäisemaks, lustilisemaks. Sa tood mulle ikka vahel vee silma, aga sagedamini paned Sa mind naerma.

Sa võtad minust osa – mu ajast, mu jõust, kuid annad vastu rohkemgi veel: võimaluse Sinu läbi oma unelmaid teostada, võimaluse särada, võimaluse ümbritseda end kallite inimestega.

Sa köidad mind, kuid samas teed mind vabaks – vabaks olla, vabaks algatada, vabaks anda! Nüüd ma tean, et Sa ei peida end vaid selle helesinise ukse taga Tähtvere maja teisel korrusel, vaid Sa oled hurmanud nii paljusid meist ja Sa oled kõigi meie sees, kus iganes me ka ei oleks – siin- ja sealpool vett või kaduvikku.

Ma kannan Sind alati oma hinges ja meeles, sest ma ju tõotasin seda. Jääda ikka Sulle truuks, mu Indla!

ART

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

12. märts 2004

NR. 10 (2169)

www.ut.ee/ajaleht

Keel elab meis endis ja meist endist

14. märtsil, Kristjan Jaak Petersoni sünnipäeval, tähistatakse Eestis emakeelepäeva

Kadri Vider
üldkeeleteaduse doktorant, korp! Indla vil!

Aija Sakova

Iga inimese teadliku keelesuhtumise kaudu sünnib keelehoid. Selles, kuidas keelt hoida, ei ole eestlased alati ühel meelel.

5. märtsil toimus ajaloo muuseumis korp! Indla ettekandekoosolek «... oma emakeelt alal hoida tahame». Suhtumist emakeelde ehk eesti keelde püüdsid oma ettekannetega akadeemilisest aspektist avada Airi Jansons, Renate Pajusalu, Neeme Kahusk, Einar Kraut, Merike Parve ja Kadri Vider.

Keel ja selle kasutus on üldjuhul väga individuaalne. Iga inimene saab ise otsustada ja määrata, millist eesti keelt ta kasutab ning propageerib. Toetuda saab ka 1995. aastast kehtivale Eesti Vabariigi keeleseadusele.

Keelt ennast ei ole ilmselt võimalik seaduste abil reguleerida, küll aga peaks keeleseaduse eesmärk olema reguleerida avalikku keelekasutust.

Keel loob mainet

Oluline on teada kirjakeele normi ja anda endale aru, millises olukorras on selle kasutamine ainuvõimalik või vältimatu.

Nagu kõneleb iidne muinaslugu, olla keel maailmas kõige parem ja ka kõige halvem asi. Keele õige kasutamisega saab korda saata palju head, kuid sobimatu, vigane või kontrollimatu keelekasutus võib ka inimese enda mainele kurja teha.

Keelel kui kasutajate kaudu organiseeruval ja looval süsteemil on omad seaduspärasused ehk tendentsid muutuda või paigal püsida teataval viisil. Iga keelekasutaja teadliku tegevuse kaudu sünnib keelehoid ja keel jääb püsima. Eestlaste eneseteadvuse oluline osa on eesti keel. Ainult et viisis, kuidas keelt hoida, ei kipu me ühisel meelel olema.

Keel – isiklik ja riiklik «relv»

Ühest küljest tundub eesti keel selle kõnelejatele olevat midagi väga isiklikku. Võõrast, kes üritab eesti keelt purssida, surutakse tagasi võõrkeelde, ise seda võib-olla piisavalt oskamatagi.

Kas tõesti on eesti keele reeglite rikkumist nii raske taluda, et unub vastutulelikkus ja üritaja hea tahe summutatakse?

Paradoksaalsel kombel tegelevad eesti keele närvutamisega samuti keelekasutajad oma hoiakute kaudu. Kui «nõukogude võimu viljastavates tingimustes» oli vene keele mõjuvõim eesti keele ruumist väljastpoolt suunatud, siis täna jääb täiesti arusaamatuks inglise keele vabatahtlik «haipimine».

Keeleseadus on oluline, kuna ta sätestab Eesti Vabariigis eesti keele ülimuslikkuse riigikeelena teiste keelte ees. Riigikeele staatus sunnib eesti keelt kasutama asjaajamis-, käsklus-, teenistus- ja aruandluskeelena.

Samuti peab seadusest lähtuvalt olema tagatud võimalus saada eestikeelset haridust ning eestikeelset teavet igal riigi kodanikke puudutaval alal.

Eksisteerib ka eesti keele arendamise strateegia (EKAS) 2004–2010.

Selle eesmärk on tagada eesti keele areng ja toimimine täisväärtuslikuna, iseseisva riigi suhtlusvajadusi rahuldava keelena nii nimetatud aastatel kui ka tulevikus.

EKASi järgi võimaldab rahvuse püsimist ja uusasukate lõimumist eelkõige just rahvuskeelne haridus ja teadus. Viimase tagamine on ka TÜ üks peamistest eesmärkidest.

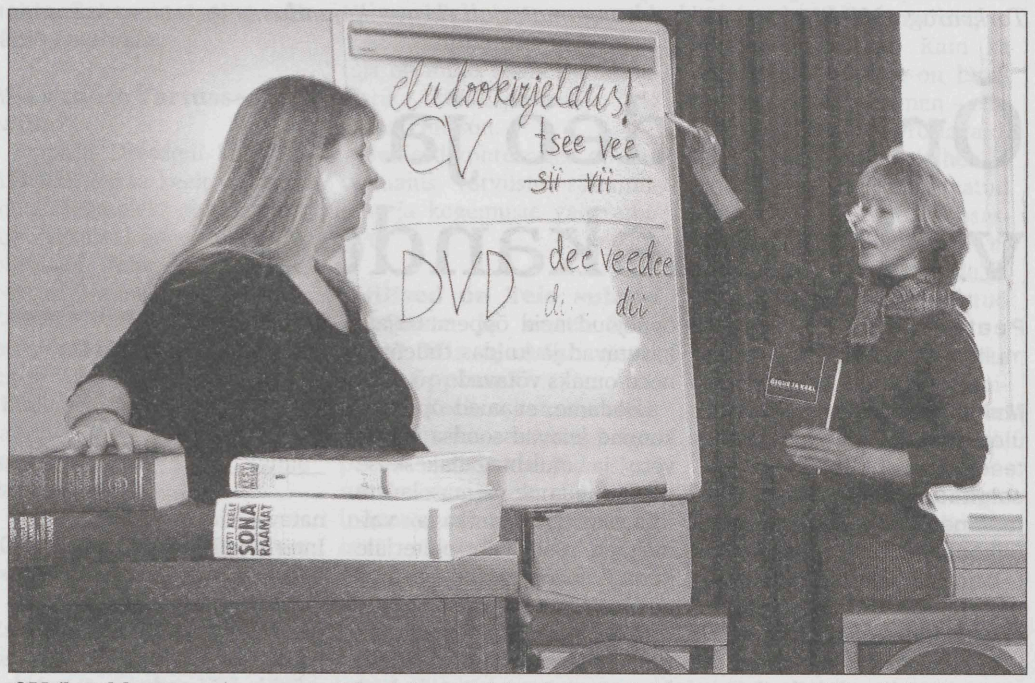

CV (häälda: tsevee) asemel võiks julgelt öelda elulookirjeldus, soovitab ülikooli keeletoimetaja Marika Kullamaa ülikooli juristile Aliis Liinile. VARJE SOOTAK

«Suure keele» mõjud

Oluline on ka rahvuskeelne suhtlus igapäevases elukorralduses ja kõigis eluvaldkondades (olmes, teaduses, seadusloomes, poliitikas, tehnikas, tehnoloogias jne). Ohtu eesti keele elujõulisusele nähakse siin just eesti keele väljatõrjumises teiste keelte poolt. Muret võib tekitada näiteks keele labastumine rahvusvahelise massikultuuri mõjul.

TPÜ prof Martin Ehala juhtimisel viidi läbi uuring eesti gümnaasiumiõpilaste keelehoiakute kohta. Uuriti põhiliselt eesti ja inglise keele suhet ja olulisust õpilaste jaoks. Tulemused olid mõnevõrra üllatavad, kuigi paanikaks eesti keele tuleviku suhtes ei näi selle küsitluse alusel põhjust olevat. Kui äärmuslikud tüübid kõrvale jätta, ilmneb uuringust koolilaste keelehoiakutes kaks huvitavat tendentsi. Ühelt poolt joonistub välja kindel tahe säilitada võimalikus segaperekonnas oma lastele eesti keel. Teisalt aga ollakse pessimistlikud eesti keele kui töökeele tähtsuse suhtes umbes 30 aasta pärast.

Eestikeelne tarkvara?

Kadri Vider
Aija Sakova

Eraldi ohuna on eesti keele arendamise strateegias välja toodud raha puudumine eestikeelse suhtlemisvõimaluse loomiseks digitaalkeskkonnas.

Oht on tõepoolest olemas, kuid samas on ka eestikeelne tarkvara olemas. Microsoft Windowsi eestikeelne versioon on isegi eesti keeleteadlaste poolt testitud peaaegu kaks aastat tagasi. Juba tükk aega enne Windowsi oli olemas tasuta eestikeelne Linuxi keskkond.

Tundub aga, et riik soodustab varjatult Microsofti toodete tarbimist, tehes vaikimisi nõudeks ametlike dokumentide esitamise MS Office'i kinnistatud põhjadel, soodustamata samas eestikeelsete litsentside muretsemist.

Iga-aastaseks probleemiks on näiteks ka Eesti Teadusfondi vormid, mis ei taha «kuuldagi» muust platvormist peale Microsoft Windowsi.

Ka TÜ ei ole eestikeelse tarkvara kasutamist seni oma südameasjaks teinud.

Kindlasti tunduks eestikeelsele töökeskkonnale üleminek esialgu kummaline ning ehk isegi vaevarikas, kuid kokkuvõttes lihtsustaks see kindlasti arvutitega ümberkäimist. See oleks ka märk sellest, et ülikool ja tema töötajad tahavad investeerida oma aega eesti keele arendamisse ning hoidmisse.

Valmis botaanikaaia külastus-koolituskeskus

Varje Sootak

Täna kell 15 avatakse pidulikult ülikooli botaanikaaia külastus-koolituskeskus.

Aasta tagasi hakati palmihoone kõrval asuva vana hoone asemele ehitama uut troopikakasvuhoonet. Direktor Heiki Tamme sõnul koosneb uus kompleks neljast osast, millest esimene – külastus-koolituskeskus on nüüd valmis.

Keskus üldpinnaga 150 m^2 asub väravast sisse astudes palmimaja külge ehitatud uue klaashoone sees. Esikülje galeriid mööda saab astuda nii palmihoonesse kui ka veel ehitamisel olevatesse kasvuhoonetesse. «Kui varem pidime ühest kasvuhoonest teise minnes õuest läbi astuma, siis nüüd on minek hoopis mugavam,» märkis Tamm.

Keskus koosneb kahest ruumist – külastajate vastuvõturuumist ja õppeklassist, veidi tagapool on omaette kabinet ka õpetajale.

Vastuvõturuumis saab osta pileteid, meeneid ja lilli, seal jagatakse infot. Sellesse ruumi saavad külastajad ka oma üleriided ja kotid jätta.

«Külastus-koolituskeskus omaette üksusena on botaanikaaia 200-aastases ajaloos esmakordne,» ütles Heiki Tamm. «Me saame nüüd paremini oma teenuseid pakkuda, külastajaid informeerida ja teadmisi jagada.»

Õppeklassis saab pidada loenguid ja koosolekuid. Direktori sõnul võimaldavad kokkupandav mööbel, lükandsein ja kogu ruumikujundus mõlemat ruumi ühitada ka suuremate ürituste tarbeks. «Siin on hea võimalus ka näitusi korraldada,» lisas Tamm.

Peale ülikooli on keskuse väljaehitamist toetanud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Tartu linn.

Keskuse projekteeris AS Kommunaalprojekti arhitekt Raul Järg, ehitaja on AS Tartu Ehitus.

Kogu kompleksi maksumus on üle 12 miljoni, sellest keskuse oma 1,5 miljonit krooni. Direktor loodab, et aasta lõpuks on kogu kompleks valmis. «Siis algab taimekollektsioonide kujundamine.»

Praegu tegeldakse Tamme sõnul ka Oa tänava kompleksi projekteerimise ning tiigi rekonstrueerimisega.

20. märtsil kell 11-17 toimub botaanikaaias linnalinnulaupäevak. Saab meisterdada pesakaste, kuulata loodushääli, näha linnumune jne.

Heiki Tamm uue kasvuhoonekompleksi galeriis. VARJE SOOTAK

Konverents

Täna kell 15 algab TÜ Raamatukogus konverents «Kekkonen ja Eesti».

Prof Jarmo Virmavirta peab ettekande «Kekkonen ja Eesti», prof Pekka Lilja räägib Eesti-Soome kultuurikontaktidest, ajalehe Keskisuomalainen peatoimetaja Erkki Laatikainen Kekkose pärandiühingust. Sõna võtavad ka kirjanik Ülo Tuulik, riigikogu aseesimees Toomas Savi, Arnold Green, Jaan Eilart jt.

Soome presidendi Urho Kaleva Kekkose visiidist Eestisse möödub tänavu 40 aastat. Ta pidas TÜ aulas eestikeelse loengu.

Homme kell 12 algab Käärikul Kekkose rajal rahvasuusamatk. Avatakse Kekkose mälestustuba ja -plaat ja H. Hiibuse šaržide näitus «Eesti ja Soome näod».

TÄNA LEHES

Intervjuu:
Saka keele lektor Elke Hanusch
LK 3

Videoõppest Tartu Ülikoolis
LK 2

AHHAA näitus "Ahhaa, suhkur!"
LK 2

UUDISED

Skytte medali saab Jüri Raidla

TÜ nõukogu otsustas anda Skytte medali ülikooli kuratooriumi eelmise koosseisu esimehele advokaat Jüri Raidlale, kes on oluliselt kaasa aidanud ühiskonna ja ülikooli koostööle.

Jüri Raidla on TÜ vilistlane, ta on lõpetanud õigusteaduskonna *cum laude*.

Medal antakse kätte 25. märtsil ajaloo muuseumis toimuval Skytte päeval.

Skytte medali on varem pälvinud Mart Laar, Marju Lauristin, Mihkel Pärnoja, Lennart Meri, Andrus Ansip ning suursaadikud Katarina Brodin (Rootsi), Jacques Faure (Prantsusmaa), Kai Lie (Norra) ja Sven Roed Nielsen (Taani).

Füüsikute teadusnõupidamine

15. märtsil toimub TÜ Füüsika Instituudis rahvusvaheline nõupidamine «Sünkrotronkiirgusel baseeruv elektronspektroskoopia».

Röntgenspektroskoopia labori juhataja Arvo Kikase sõnul käsitletakse fotoelektronspektroskoopia ja sünkrotronkiirguse kasutamist aatomite, molekulide, klastrite ja pindade füüsikas ning keemias.

Külalistena osalevad NORFA finantseeritava koostöövõrgustiku «Synchrotron-based electron spectroscopy» (vt www.uib.no/norfa/elspec) partnerid Uppsala, Bergeni ja Aalborgi ülikoolist.

Nõupidamise eesmärk on teha kokkuvõtteid senisest tööst ühisprojekti raames ning kavandada uusi koostöövõimalusi.

Programm ja ettekannete teesid: www.fi.tartu.ee.

ONLINE-KÜSITLUS

Kust otsid ülikooli infot?

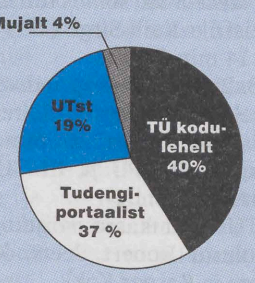

Vastajaid: 80
Uus küsimus:
Mis keeles soovid omandada kõrgharidust?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Prof Lehtoneni külalisloengud

14. märtsil algavad ülikoolis Jyväskylä Ülikooli prof Jaakko Lehtoneni loengud.

Prof Lehtonen on tunnustatud kommunikatsioonijuhtimise ja suhtekorralduse uurija.

Ta on eriala peamine arendajana Jyväskylä Ülikoolis ning ta on ka Tampere ja Turu ülikooli dotsent.

TÜ avalikkussuhete ja teabekorralduse lektori Kaja Tampere sõnul on prof Lehtonen kirjutanud mitmeid artikleid ja raamatuid ning on tunnustatud külalislektor ka väljaspool Soomet (Rootsis, Saksamaal, Bulgaarias jm). Tema uurimistööd käsitlevad organisatsioonide suhteid ja ühiskondlikku vastutust, imagot ja identiteeti, Soome kuvandit ja suhteid, teavitamise eetikat jne.

«Prof Lehtonenil on oluline roll TÜs taasiseseisvumise järel uue kommunikatsioonijuhtimise ja suhtekorralduse eriala loomisel, õppekavade koostamisel ning õppejõudude ja tudengite koolitamisel,» ütles Tampere.

Loengute info UT 4. lk.

Kunstinäitusi

Ülikooli Y-galeriis on 20. märtsini üleval TÜ vabade kunstide professori Tiit Pääsukese tööd.

Tartu Uppsala Majas on 28. märtsini avatud TÜ maalikunsti 4. aasta üliõpilase Anna Mägi graafikanäitus «Inimese teekond».

Ülikooli ajaloo muuseumis on avatud ungari graafikanäitus.

TÜ Raamatukogu kohviku fuajees on avatud Tartu Kõrgema Kunstikooli õppejõudude ja tudengite maalinäitus «Autoportree».

Õppejõude esindavad Helle Vahersalu, Madis Liplapi, Sirje Protsini, Heli Tuksami ning Imat Suumani tööd.

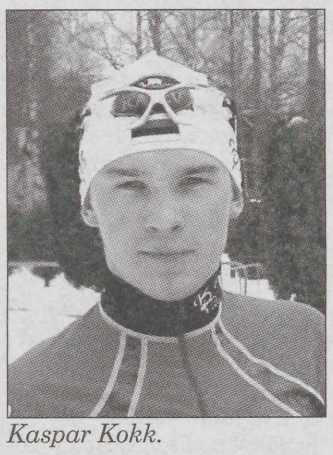

Kaspar Kokk.

TÜ edu suusameistrivõistlustel

Tallinnas Nõmmel toimunud üliõpilaste suusatamise meistrivõistlustel võitis TÜ mitu esikohta.

Meeste 10 km distantsil sõitis esikoha välja teist aastat järjest Kaspar Kokk (TÜ) ajaga 25 min 44 sek.

Naiste 5 km sõidus tuli Eesti meistriks Kaili Sirge (TÜ) ajaga 14 min 34 sek.

3x2 km teatesprindivõistlusel sai I koha TÜ 1. teatevõistkond ajaga 16 min 33 sek, II oli TPÜ ja III TÜ 2. teatevõistkond.

TÜ võidukasse võistkonda kuulusid Robert Peets, Kaili Sirge ja Kaspar Kokk.

Võistlustest võttis osa 40 suusatajat üheksast kõrgkoolist. TÜ osales kõige suurema esindusega – 9 meest ja 8 naist.

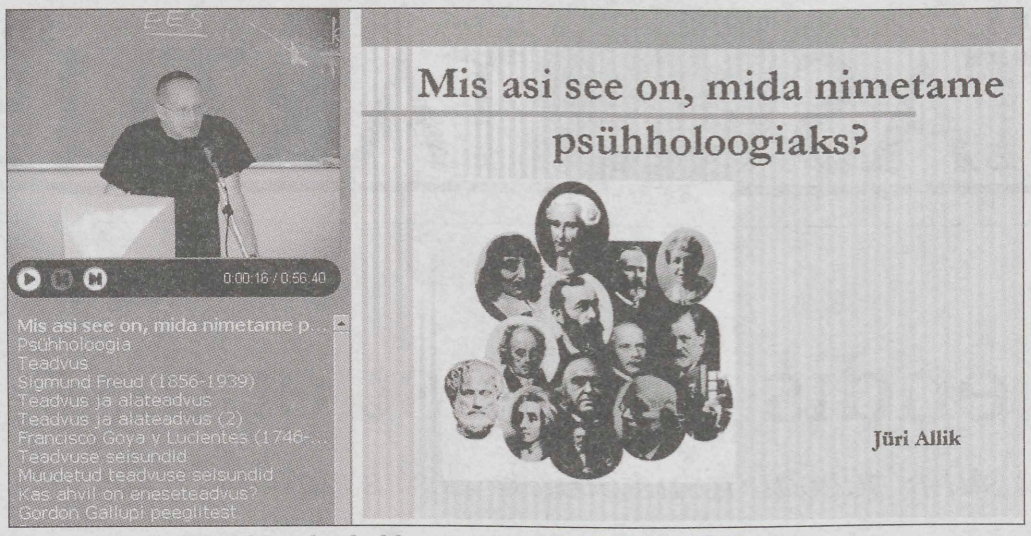

Tarkvaraga MS Producer loodud loengumaterjali ekraanikujundus. VIDEO.UT.EE

Õppevideo ja videoülekanded

Peeter Kukk
multimeediakeskuse juhataja

Multimeediakeskus kutsub üles testima erineva kvaliteediga videoklippe, et välja selgitada, missuguse kvaliteediga peaks üle kandma ülikooli videoloenguid.

Eelmist aastat võib ülikooli multimeediakeskuse jaoks nimetada videoaastaks.

Kevadsemestril salvestati ja suunati multimeediakeskuses arvutivõrku õigusteaduskonna loengud Pärnu ja Narva kolledžite üliõpilastele.

Sügissemestril salvestati psühholoogia osakonna loengud Vanemuise ringauditooriumis ja kevadsemestriks tegime nendest MS Producer programmiga õppematerjalid avatud ülikooli üliõpilastele.

MS Produceriga tehtud faili avamisel kuvatakse arvutiekraani vasakusse ülemisse nurka videopilt lektorist, selle alla lektori PowerPoint presentatsiooni slaidide pealkirjad. Ülejäänud kahte kolmandikku ekraanist hõlmab see PowerPointi slaid, millest lektor parajasti räägib.

Slaidide vahetus toimub automaatselt vastavalt lektori jutule ja kui asi jääb segaseks või tundub igav, saab slaidide pealkirjadel hiirega klikates osa slaide vahele jätta ja loengut tagasi või edasi kerida.

Lektori videopilt keritakse seejärel automaatselt üliõpilase poolt väljavalitud slaidile.

Uudne loengumaterjal

See on uudne õppematerjal, mille valmistamine andis huvitava kogemuse nii õppejõududele kui ka multimeediakeskuse spetsialistidele. Meie jaoks on huvitav see, kuidas õppejõud neid õppematerjale kasutavad ja kuidas tudengid need omaks võtavad.

Loodame, et uued õpikeskkonnad leiavad soodsa vastuvõtu ja multimeediakeskuse poolt suudame olemasolevate inimeste ja tehnikaga valmistada selliseid materjale kuni 6 loengutunni ulatuses nädalas.

Nimetatud õppematerjale tuleks valmistada igal aastal loetavate suurte voorude kursuste kohta, kuhu salvestamise ajaks palutakse lugema oma ala tõelised professionaalid.

Ülikooli videoülekanded

Aasta jooksul suunati aulast otse Internetti kokku kümne ülikoolis toimunud ürituse videoülekanded.

Suuremad üritused olid rektorikandidaatide väitlus ja rektori valimine, konverents «Kuidas saavad ülikoolid aidata kaasa regioonide arengule?», foorum «Tegijad räägivad: milleks ja kuidas kaitsta Tartu ülikoolide intellektuaalset omandit?» ja samuti Eesti koolinoorte füüsika ja matemaatikaolümpiaadide pidulikud lõpetamised ülikooli aulas. Kõige rohkem vaatajaid – 257 – kogus ülikooli arengukonverentsi ülekanne 24. ja 25. oktoobril 2003.

Aulaürituste videoülekanded tehakse ühiselt kommunikatsioonitehnika ja infotehnoloogia osakondadega viie kuni kuue inimese koostööna, mis algab vähemalt kolm tundi enne ürituse algust ja lõpeb tunniajalise seadmete mahavõtmisega.

Arvutivõrgu vahendusel ülekantava videopildi kvaliteet sõltub ülikoolist väljasuunatava videovoo sagedusest, Internetiühenduse sagedusribast ja vaataja arvutist.

Aastavahetusel kahekordistasid Eesti Internetiteenuste pakkujad koduklientidele mõeldud ühenduste sagedusribasid. Siiani oleme ülikoolist välja saatnud videovoo sagedusega 256 kbps, kuid nüüd võiksime üle minna kõrgematele sagedustele.

Meie palvel pani Elion oma serverisse (vastavalt TÜ ja Elioni vahel sõlmitud lepingule kasutatakse ülikoolist väljasaadetava videovoo levitamiseks Elioni servereid ja jaotusvõrku) testimiseks üles videoklipid sagedusribadega 128, 256, 384, 500, 700 ja 1000 kbps. Nende videoklippide lingid on väljas ülikooli videoserveri kodulehel video.ut.ee.

Ootame tagasidet

Palume huvilistel vaadata ülespandud videoklippe ja meile teada anda, milline kõige kõrgema sagedusribaga klipp on teie arvutis veel korralikult jälgitav. Info saata aadressile video@ut.ee, kus oleks näidatud vaatamise linn, linnajagu, Interneti püsiühendusteenust pakkuva firma nimi, teenuse pakett ja maksimaalne korralikult jälgitava videoklipi sagedus.

Samale aadressile on oodatud ka teised kommentaarid video kasutamisest õppetöös ja ülikoolis toimuvate ürituste reklaamimisel.

VIDEOLOENGUD:

video.ut.ee
Vaatlustulemused saata aadressile video@ut.ee.

Õpilasolümpiaadide lõppvoorud

Viire Sepp
teaduskooli direktor

11.-14. märtsini toimuvad ülikoolis emakeele, vene keele (emakeelena) ja informaatika üleriigiliste olümpiaadide lõppvoorud.

Emakeele olümpiaadi teema on «Eesti keel ja Euroopa Liit».

Eelvoorus pidid põhikoolide õpilased kirjutama loovtöö, vanemate klasside õpilastel tuli teha tõsine uurimus.

Osales 221 õpilast, žürii kutsus lõppvooru 75 õpilast, arvestust peetakse kolmes vanuserühmas.

Pidulik lõpetamine on 12. märtsil kell 12 ajaloo muuseumis.

Vene keele (emakeelena) olümpiaadi teema on «Vene ajalugu 19. saj keskpaiga kirjanike loomingus» (Tolstoi, Mei, Ostrovski, Maikov).

Kahes esimeses voorus, kus tuli kirjutada kirjand, osales 99 õpilast. Lõppvooru kutsuti 51 õpilast.

Vene keele (emakeelena) olümpiaadi pidulik lõpetamine toimub 12. märtsil kell 11.30 Tartu Ülikooli aulas.

13. ja 14. märtsil toimuval informaatika olümpiaadil tuleb õpilastel lahendada programmeerimisülesandeid.

Kuna programmeerimist õpetatakse vaid vähestes üldhariduskoolides, siis oli eelvoorudes osalejaid kokku ainult 80 õpilast, kellest enamik täiendab oma teadmisi Tartu Ülikooli Teaduskoolis.

Lõppvooru on kutsutud 58 üldharidus- ja kutsekoolide õpilast, kõige noorem osavõtja õpib 7. klassis.

Arvestust peetakse kahes rühmas: algajad ja edasijõudnud.

Lõpetamine on 14. märtsil kell 15 ajaloo muuseumis.

Kus kuulutatakse välja ka Eesti võistkonna kandidaadid Balti informaatikaolümpiaadile ja septembris Ateenas toimuvale rahvusvahelisele olümpiaadile.

Info: www.ttkool.ut.ee/olympiaadid.

Näitus «Ahhaa, suhkur!»

Tiiu Sild
TÜ teaduskeskuse AHHAA projektijuht

22. märtsil avab ülikooli AHHAA-keskus uue teadusnäituse Tallinna vanalinnas, Maiasmoka majas, kus peatselt hakkab tegutsema Kalevi magusamuuseum.

Näitus «Ahhaa, suhkur!» ongi kavandatud tulevase muuseumimaja tutvustusürituseks. Ehkki külastajad saabuvad sellele näitusele ilmselt maiustamisootustega, saab kohapeal tutvuda peamiselt suhkru varjatumate rollidega, eelkõige inimkehas toimuvate protsessidega, kus suhkrud mängivad olulist osa.

Juttu tuleb muuhulgas nii dieedist kui ka diabeedist. Prantsusmaalt Palais de la Découverte`st (Avastuste Palee) toodud stendinäitust täiendavad AHHAAs ehitatud interaktiivsed eksponaadid. Näitus jääb Tallinnas lahti aprilli lõpuni, Tartus eksponeeritakse seda aga augustis-septembris Sadamateatris ühe osana tänavusest AHHAA suurest sügisnäitusest. 1. mail avatakse TÜ Narva Kolledžis järgmine AHHAA originaalne teadusnäitus, Euroopa Komisjoni toel loodud ajalooteemaline «Ühise Euroopa Uuseum». Uuseum tähendab siin uut tüüpi muuseumi, kus AHHAA külastajad atraktiivses keskkonnas igihaljaste euroteemadega tuttavaks tehakse. Ka see näitus jõuab sügisel Tartusse.

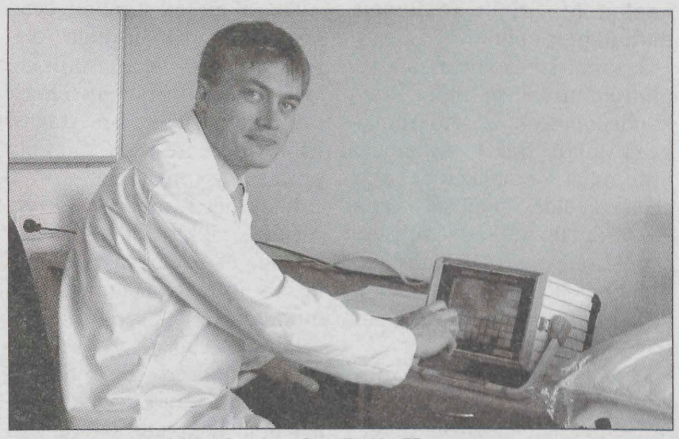

Kardioloogia kliiniku teadur Priit Kampus. VARJE SOOTAK

Avati endoteelikeskus

Jaak Kals
biokeemia instituudi teadur

Veebruari lõpus avati Maarjamõisa Haiglas Eesti ainulaadne interdistsiplinaarne endoteelikeskus (EK).

Vähem kui aasta tagasi alustas TÜ biokeemia instituudi, kardioloogia kliiniku ning kardiovaskulaar- ja torakaalkirurgia kliiniku interdistsiplinaarse teadusprojektina tööd Eesti esimene endoteelikeskus (EK).

Praeguseks on sellest kujunenud eraldi funktsioneeriv interdistsiplinaarse teadustöö üksus. Keskuse eesmärk on püüda leida lahendused mitmetele kardiovaskulaarsüsteemi haiguste teadus- ja raviprobleemidele.

Eestis ainulaadne

Maailmas on vaid üksikuid spetsiaalselt endoteeli (veresoone seinakiht, mille talitlusel on otsustav tähtsus veresoonte normaalsel funktsioneerimisel) uurimiseks kohandatud uurimiskeskusi.

EK puhul on tegemist ainulaadse teadusüksusega Eestis, kus toimub endoteeli funktsiooni hindamine pulsilaine analüüsi ja uudsete biomarkerite abil.

Neid meetodeid kombineerides luuakse innovaatiline meetodikompleks kardiovaskulaarsüsteemi haiguste tegeliku riski hindamiseks ja süsteemseks ennetamiseks.

Keskuse loomise idee taga on professorite Mihkel Zilmeri ja Rein Teesalu ning dotsent Andres Pulgese kauaaegne soov luua aterosklerootilise geneesiga südame- ja veresoonkonna haiguste varajase diagnostika- ja preventatsiooniprobleemidega tegelev teadusüksus.

Uurimused

EKs tehaksegi teadustööd, mille eesmärk on laiapõhjaliste endoteeliuuringute väljatöötamine, arendamine ning juurutamine kliinilisse praktikasse.

Kuna endoteeli funktsioonihäired ilmnevad enne südame- ja veresoonkonna haiguste kliinilise pildi avaldumist, annab selle varajane avastamine võimaluse neid haigusi ennetada ning muuta juba olemasoleva haiguse kulgu.

EKs töötavate arstide (Jaak Kals, Priit Kampus jt) doktoritööd on seotud endoteeli funktsiooni uurimise ja kardiovaskulaarsüsteemi haiguste riski hindamisega.

EK on seotud mitme teadusprojektiga nii Eestis- kui ka välismaal (kardioloogia ja nahahaiguste kliiniku, füsioloogia, anatoomia ja mikrobioloogia instituudi ning kehakultuuriteaduskonnaga).

Välismaistest koostööpartneritest rõhutaksime sidemeid Uppsala ja Kuopio ülikooliga.

EKs tehtud uuringute tulemusi on publitseeritud rahvusvahelistes väljaannetes.

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Eesti üliõpilased kaaluvad oma vastuseid hoolikalt läbi

Elke Hanusch on Eestis olles õppinud armastama suusatamist, tingimused on siin fantastilised. AIJA SAKOVA

Eesti keele õppimine aitab ületada tunnet, et olen siis võõras. Eesti keele vokaalirohkus oli minu jaoks aga tõeline kultuurišokk. Ääretult tore tunne on, kui saad aru, mida tähendab «öötöö».

Aija Sakova

Elke Hanusch on TÜ saksa keele erakorraline lektor, kes õpetab nii saksa keelt kui ka keeleteadust. Tema juhatada on ka DAADi (Saksa Akadeemiline Vahetustalitus) lektoraat, kes tutvustab stipendiumiprogramme, nõustab õppimisvõimaluste kohta Saksamaal ning viib läbi keeleteste.

Miks tulite Tartusse õpetama?

Õppisin Dresdeni Tehnikaülikoolis saksa keelt võõrkeelena, seega oleks olnud rumalus välismaal õpetamist mitte proovida. Juba õppimise ajal veetsin ühe aasta saksa keele õpetajana Inglismaal, pärast seda õpetasin aasta Dresdenis ning enne Eestisse tulekut Hiinas. Seejärel tahtsin tulla tagasi Euroopasse ja Läänemere regioon tundus mulle iseäranis huvitav.

Kui kaua olete juba Tartus olnud?

Tulin 2002. aasta sügisel. Esialgu vaid DAADi keeleassistendina ning pidin jääma kokku 9 kuuks. Siis aga kandideerisin DAADi lektoraadi juhataja kohale ja jäin kauemaks. Mitmeks aastaks ma veel Tartusse jään, ei tea täpselt, aga üheks või kaheks kindlasti.

Milline oli Teie esmamulje?

Tartu jättis esmapilgul väga koduse mulje. Linn ei ole suur, aga ka mitte liiga väike.

Suhtlust migratsiooniametiga lihtsustas asjaolu, et saksa filoloogia õppetooli koordinaator Kaie Oks korraldas asjaajamist.

Vastasel juhul oleks oluliselt raskem olnud, kuna nõutavate dokumentide hulk oli arusaamatult suur.

Välislektorid aitavad ka üksteist vastastikku. Minule oli näiteks suureks abiks endine DAADi lektor René Kegelmann. Mina omakorda püüan aidata sel aastal tulnud uusi õppejõude.

Kas külalisõppejõud suhtlevad omavahel?

Loomulikult. Kord kuus toimuvad näiteks külalisõppejõudude kohtumised. Kutse saab iga välisõppejõud rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse käest.

Kohtumisõhtute idee algataja oli minu teada skandinavistika külalisprofessor Stig Örjan Ohlsson.

Sellised kohtumised on hea võimalus tutvuste sõlmimiseks ja kogemuste vahetamiseks.

Millised on Teie suhted eestlaste ja eesti keelega? Mis ajendab eesti keelt õppima?

Eesti keelt oskamata oleks mul ju raske eestlastega igapäevaelus suhelda. Kui oskan natuke eesti keelt, siis on ka inimesed mu vastu avatumad ja sõbralikumad.

Räägin näiteks oma korteriperenaisega eesti keeles, samuti on mul sõpru, kellega vahetan ainult eestikeelseid e-kirju.

Samas on veidi kahju, et mitmel pool vastatakse sulle inglise keeles, isegi kui sa püüad eesti keeles rääkida.

Keele õppimine aitab mul ületada tunnet, et olen siin võõras. Kuigi pean ütlema, et eesti keele vokaalirohkus oli minu jaoks tõeline kultuurišokk. Ma ei õpi eesti keelt selleks, et uusi tutvusi või sõpru leida. See on pigem minu enda jaoks. On ju ääretult tore tunne, kui sa saad aru, mida tähendab «öötöö».

Miks peaks üks külalislektor just Tartusse elama ja õpetama tulema?

Saan rääkida ainult iseenda eest. Juhatan sellest sügisest Tartu DAADi lektoraati, seega ma olen iseenda ülemus. DAAD on ülikoolis tuntud ja tunnustatud organisatsioon, ja see lihtsustab minu tööd oluliselt. Peale selle on Tartu Ülikool üks vanimaid ja tunnustatumaid ülikoole Baltikumis. Mulle meeldib siin töötada.

Millega vabal ajal Tartus tegelete?

Meeldib väga teatris käia, aga kahjuks ma veel nii hästi eesti keelt ei mõista, et kõigest aru saada. Käin ka kontsertidel. Tartus on huvitav väikelinna fenomen – siin kohtab igal pool tuttavaid, mis on ju ühelt poolt hea ja näitab ka seda, et olen teatud mõttes integreerunud siinsesse ühiskonda. Teiselt poolt ei saa kuskil tagasi tõmbuda ja segamatult olla, välja arvatud kodus.

Mida ma Eestis armastama olen õppinud, on suusatamine. Siinsed tingimused on suusatamiseks lausa imelised.

Kas Eesti tudengid erinevad kuidagi teistest üliõpilastest?

Seda, et eestlased tagasihoidlikumad või vaiksemad oleksid kui teised, täheldan ma harva. Samas ütles mulle üks üliõpilane: «Kui me midagi ei vasta, siis on kõik korras». Sellest toredast põhimõttest lähtungi.

Üldjuhul on siiski nii, et kui siinne tudeng mõne teema kohta oma arvamust avaldab, on ta vastuse enda jaoks hästi läbi mõelnud. Saksamaal vastatakse sageli pikemalt mõtlemata.

Kas siinsed töötingimused on head?

Jaa. Olen täielikult sulandunud õppetooli kollektiivi. Mul on väga head kogemused TÜ Raamatukoguga suhtlemisel. Ka teaduskonnasiseselt ei ole mul kunagi koostööprobleeme olnud. Väga meeldiv koostöö on olnud haridus- ja teadusministeeriumiga, aga ka välisüliõpilastalitusega stipendiumiprogrammide tutvustamisel.

UT KÜSIB

Mida arvate rahvusvahelistumisest?

Thomas Kämmerer
Lähis-Ida vanade keelte ja kultuuride professor

Võõrkeelsete õppekavade loomine on vajalik.

Usuteaduskonnas on plaanis kinnitada uus Ida kultuuride õppekava. Õppekeeleks on kas inglise või saksa keel, olenevalt üliõpilaste rahvusest ja keelteoskusest. Õppekava on interdistsiplinaarne ja ühendab eri alade inimesi. Üliõpilasi oodatakse Eestist, Saksamaalt, Venemaalt ja muudest riikidest.

Lähis-Ida vanade keelte ja kultuuride õppetoolil on välja kujunenud väga hea koostöö Tübingeni Ülikooliga. Ühisprojekti raames on igal aastal kolmel TÜ üliõpilasel võimalik minna Süüriasse arheoloogilistele väljakaevamistele. Kulud katab Saksa Teadusuuringute Ühing. Kindlasti pakkub selline võimalus huvi ka välistudengitele.

Pirkko-Liisa Rauhala
sotsiaalpoliitika ja sotsiaaltöö külalisprofessor

Leian, et külalisprofessorite süsteem on väga hea ning mitte liiga kallis võimalus tuua Eestisse Eesti kultuurist ja ühiskonnast huvitatud õppejõude. Rahvusvahelise koostöö tihendamise parim võimalus on aktiivne osalemine ELi teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide konkurssidel.

Arvan, et need, kes Tartusse õpetama või ka õppima tulevad, teevad seda eelkõige just huvist Eesti kultuuri vastu. Tartu linnas valitseb väga hubane õhkkond.

Leian, et Tartul on küllaldaselt pakkuda välistudengitele, kes EL raames kindlasti siia rohkem tulevad. Rõhku tuleks panna eelkõige just kraadiõppele.

Karsten Staehr
majandusteooria külalislektor

Arvan, et välisõppejõudude ja -tudengite arvu suurendamine on kahtlemata kasulik. Välistudengid tooksid Tartusse rohkem raha.

Siiski ei ole rahvusvahelistumine eesmärk iseeneses. See ei tohi toimuda eesti tudengite arvelt.

Ei tohi tekkida olukorda, kus õppejõudude energia kulub keeleliste probleemidega tegelemisele, mitte õppe- ja teadustööle.

Tartu jaoks on oluline parima Eesti või välismaise akadeemilise kaadri omamine.

TÜ peab säilitama ja tugevdama oma rolli nii Eesti kui ka kogu Põhja-Euroopa raames.

Kindlasti tuleb vaeva näha TÜ reklaamimise ja tutvustamisega Euroopa ülikoolides. See töö on aga vaeva väärt.

Tiia Ristolainen kaitses doktoritöö

Aija Sakova

5. märtsil kaitses TÜ kaugkoolituskeskuse juhataja Tiia Ristolainen (pildil) doktoritöö «Aspekte surmakultuuri muutustest Eestis».

Väitekiri käsitleb eesti surmakultuuri kujunemistendentse 20. saj, mis toetuvad varasematele traditsioonidele ja ühiskonna majanduslik-kultuurilistele muutustele.

Töös tuginetakse arhiivimaterjali ja välitöödelt kogutu analüüsile tänapäeva ühiskonna kontekstis.

Uurimuse eesmärk on analüüsida surmakultuuri kui protsessi, selgitada uusi aspekte eesti surmakultuuris ning tuua välja tulevikusuundumusi.

Töö põhineb doktoriõpingute jooksul kirjutatud erinevatel surmakultuuri käsitlevatel artiklitel.

Käsitletakse üldisi surmaga seotud teemasid nagu surmaended, matusekombed, arusaamad surmast, vanaduseprobleemid, tänapäeva maailma surmakultuuri arengutendentsid ja surmakultuuri marginaalsed nähtused, avalik ja privaatne, oma ja võõras surmakultuuris.

Uurimus on folkloristlik. Doktoritööd juhendas prof Ülo Valk, oponeerisid prof Juha Pentikäinen Helsingi Ülikoolist ning dots Paul Hagu Tartu Ülikoolist.

Tiia Ristolainenile anti filosoofiadoktori kraad.

UUDISED

Aastapreemia saab Arne Merilai

Kultuurkapitali kirjanduse artikliauhinna pälvis TÜ dotsent Arne Merilai. See anti järelsõna eest tema koostatud antoloogiale «Eesti ballaad».

Nais- ja kammerkoori ühiskontsert

16. märtsil kell 19 annavad ülikooli adeemiline naiskoor ja ülikooli kammerkoor TÜ aulas ühiskontserdi.

Kammerkoori presidendi Indrek Mustimetsa sõnul on see esimene kontsert, kus need kaks koori ühisel kontserdil esinevad.

Ülikooli naiskoor ja kammerkoor esitavad oma kevadsemestri repertuaari, mida kavatsetakse esitada ka aprilli algul Rakveres toimuval VIII kammerkooride festivalil.

TÜ Akadeemilise Naiskoori dirigent on Vaike Uibopuu ja TÜ Kammerkoori dirigent Triin Koch.

Sissepääs kontserdile on prii.

Ülikoolikoorid ootavad kõiki koorimuusikasõpru kontserdile.

TÜ osaleb TV 3 telemängus

Aprilli algul toimub TV 3-s kõrgkoolidevahelise telemängu «Krambambus» salvestus, kus Tartu Ülikool võistleb loosi tahtel Eesti Muusikaakadeemiaga.

Telemängus võisteldakse osavuses ning leidlikkuses. Eri voorud on 3-4 kiirküsimusele vastamine, koduvideo «Piilu meie kooli» (1 min) valmistamine, Guinnessi rekordi püstitamine, oma eriala kiitmiseks etüüdi esitamine jne.

Saates osalemiseks otsitakse aktiivseid, taibukaid ja vaimukaid TÜ üliõpilasi. Osalemissoovist teada anda tel 554 8377 või annrosenthal @hotmail.com.

Professor August Siim 100

TÜ Raamatukogu kohviku fuajees on avatud näitus «Farmaatsiaprofessor August Siim 100» (1904-1968).

Väljapanek annab lühiülevaate tema elust ja teadustööst. Prof Siimu teadustööd käsitlesid Eesti farmakopöa ja teiste farmatseutiliste preparaatide teimimise meetoditega seonduvaid küsimusi.

Eesti ja baltisaksa naised kirjanikena

3. juunil toimub Tartus seminar «Kirjutavad naised Baltimaadel 19. sajandil».

Seminaril käsitletakse nii saksa kui ka eesti päritolu kirjanikke.

Peamiselt keskendutakse Eesti Goethe Seltsi esinaise Liina Lukase sõnul sellele, kuidas kultuurilised normid soodustasid või takistasid eesti ja baltisaksa naise kirjutamist.

Samuti püütakse leida vastus küsimusele, millistes sotsiokultuurilistes tingimustes asus kirjutama eesti naine ja kuivõrd erinesid need tingimused tema saksa soost kaas(maa)lanna omadest.

Osalemissoovist ja võimalikust ettekandeteemast teada anda hiljemalt **30. märtsiks** Liina Lukasele (lukas@hot.ee).

Lugupeetud Tartu Ülikooli töötaja!

Mõni aasta tagasi korraldasid personaliosakond ja sotsioloogiaosakond ülelülikoolilise palgateemalise küsitluse. Seekord korraldab küsitluse TÜ ametiühing.

Praegu seisavad ülikooli ees uued väljakutsed, Eestist on saamas ELi liige. Rahvusvaheliselt eduka ülikooli üks eeldusi on väga oluline omada ka õiglast ja stimuleerivat palgakorraldust ning konkurentsivõimelisi palkasid. See on saavutatav, kui me kõik sellele kaasa aitame.

Soovime küsitleda iga teist töötajat, kelle valis ülikooli töötajate hulgast välja arvutiprogramm juhuvaliku põhimõttel.

Küsitlus on anonüümne, vastaja nime ei märgita. Tulemusi käsitletakse ainult statistiliselt üldistatud kujul.

Loodame küsitluse läbi viia märtsikuu teise ja kolmanda nädala jooksul. Palume kõigil töötajail sellesse mõistvalt ja vastutustundlikult suhtuda ning leida aega küsimustele vastamiseks.

Ametiühingukomitee nimel
Aleksander Jakobson

SPORT

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia ja avalike suhete koordinaator

Euroopas tunnustatud sulgpallitreener annab Tartus tunde.

Järgmise nädala lõpuni treenib Tartus sulgpallureid rahvusvahelise sulgpalliföderatsiooni rändtreener Günther Huber.

Endine Šveitsi koondise peatreener annab seminare ja praktilisi nõuandeid nii ülikooli spordiklubi väikestele sulgpalluritele kui ka treeneritele.

12 korda Eesti meistriks tulnud Heiki Sorge kinnitusel saatis Huberi IBF.

Tipptreenerina tulevad tema nõuanded Sorge sõnul tartlastele kindlasti kasuks.

Huberi kohustuseks IBFi ees on anda ülevaade erinevate regioonide sulgpalli arengutasemetest.

Kutman veteranide MMil

Tartu kergejõustikutreener Martin Kutman võistleb täna ja homme Saksamaal veteranide sisemaailmameistrivõistlustel.

Endise Eesti rekordiomanikuna teivashüppes võtab 75-aastane Kutman (vanuseklassis 75-80 a.) mõõtu nii sellel alal kui ka tõkkejooksus.

Peale tema võistleb Saksamaal vasaraheites Neinar Seli.

Esimest korda toimuvad veteranide maailmameistrivõistlused kestavad 10.-14. märtsini. Võistlustest võtab osa 56 riigi 2603 seeniorsportlast.

Info: www.sindelfingen 2004.de.

Üliõpilaste talijalgpall

Tiina Beljajeva
EASLi arendusjuht

Täna toimub Tartus Tamme staadionil Eesti üliõpilaste I talijalgpalli meistrivõistluste finaalturniir.

Väljavalitud 16 meeskonna vahel toimus novembris alanud alagrupiturniir nii Tallinnas kui ka Tartus. Kaks paremat meeskonda mõlemast alagrupist said edasi finaali.

Täna kell 14-17 mängivad finaalis TPÜ, Sotsiaal-Humanitaarinstituut, TÜ ja kas KVÜÕA Kõrgem Sõjakool või TÜ Fauna.

Tudengite eestvõtmisel on algatatud mitmeid uudseid spordialasid.

Peale talvetingimustes jalgpalli mängimise on Tartus algatatud veepallitrennid ning algavad *squash*`i karikavõistlused.

ÕNNITLEME

60

Tõnu Asu, elektroonik – 13. märts

50

Ludmilla Jakobson, laborant – 15. märts

40

Kaido Tammeveski, dotsent – 13. märts

30

Asko Tiidumaa, andmebaaside peaspetsialist – 12. märts
Andres Võrk, teadur – 12. märts

INGLISKEELNE VALIKKURSUS

Norra lektorilt Kjetil Karise Rødje (Oslo Ülikool)

Subjectivity, Power, and Materiality (2AP)

Kursus on sissejuhatus kriitilisse kultuuriuurimisse ja keskendub võimusuhete analüüsile.
Michel Foucault´, Gilles Deleuze`i ja Felix Guattari töödele tuginedes analüüsitakse subjektiivsuse, võimu ja materiaalsuse mõisteid ning nende seoseid teadmise ja tõe kujunemisega.

Põhiautorid: Foucault, Deleuze, Guattari.
Sihtgrupp: doktorandid, magistrandid ja ülemastme bakalaureuseõppe tudengid.
Kursuse kestus 10 nädalat, 9. märtsist 12. maini teisipäeviti kl 16-18 loengud (ph 128) ja kolmapäeviti kl 16-18 seminarid (ph 135)
Info: teadetetahvlitel ja www.jrnl.ut.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

15. märtsil kl 18.15 peab Tampere Maja (Jaani 4) keldrisaalis traditsioonilise katoliikliku P. Pius X Vennaskonna preester isa Ivo Õunpuu loengu «Kirik kui Kristuse müstiline ihu, ainus, püha, katoliiklik ja apostellik», II osa.

KURSUSED

Keelekeskus pakub veebipõhise saksa keele grammatikakursust. Kursus on mõeldud neile, kellel on olemas baasteadmised saksa keelest. Õppejõud Helgi Andresson ja Netty Zhurakovskaja. (FLKE.02.152, 1,5 AP, A). Toimumisaeg: 15. märts - 25. aprill. Info: Helgi.Andresson@ut.ee

SPORT

14. märtsil kl 18 mängivad Peugeot korvpalli meistriliigas Audentese SK Spordihoones Tondi 84 Tallinnas Ehitustööriist/ Audentes ja TÜ/ Rock.

17. märtsil kl 19 on TÜ Spordihoones Ujula 4 vastamisi TÜ/ Rock ja EBS/Nybit.

On alanud registreerumine 20. märtsil toimuvatele *squash*i karikavõistlustele Tallinnas Metro klubis, 21. märtsil toimuvatele male meistrivõistlustele TÜ peahoones (võetakse 50 esimesena registreerunut) ja 27. märtsil toimuvale ujumise veefestivale «Vesi pritsib...Tartus!» Auras.
Võistlejad saavad Aura Keskuse basseini EASLi kulul. Info tel 733 3233, 525 7624, www.easl.ee.

LOENGUD

Jyväskylä Ülikooli prof Jaakko Lehtoneni loengud Tartu Ülikoolis:
14. märtsil kl 10-12 ph aud 135 loeng magistrantidele «Assessing communication in the Post-Modern Society (theory and case studies: some recent studies at the Jyväskylä department)»,
15. märtsil kl 10-12 ph aud 128 loeng «Recent developments in reporting Corporate Social Responsibility»,
15. märtsil kl 14-16 ph aud 128 loeng «Risk management and crisis communication. Can crises be avoided by means of communication? Classical cases with analysis (A-Mercedes, Coca-Cola, Furcoats and activists, Finnish Forestry industry vs Greenpeace and Harry Potter etc)».

17. märtsil kl 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1233. ettekandekoosolek. Päevakorras Ott Kursi ettekanne «Eestlased tänapäeva Krimmis – paiknemine ja keelekasutus.» Kõik huvilised on oodatud. Info: Kadi Grichin, tel 5569 0948.

16. märtsil kl 18 toimub keemiaringis vabade kunstide professor Tiit Pääsukese teine loeng sarjast «Loovuse avastamine» (FLKU.00.115). Teemaks on «Võimalus kunstnikuks saada. Kunstiõpetusest Tartus 50-60ndatel aastatel. Pildi sisse minek.». Kõik huvilised on oodatud!

17. märtsil kl 12.15-13.45 toimub Narva 4-B306 loengusarja «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» raames EV majandus- ja kommunikatsiooniministri Meelis Atoneni loeng.

KONTSERT

12. märtsil kl 15 Vanemuise Kontserdimajas «Emakeelepäev – «Kreutzwald 200».
Esineb Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Peeter Perens, klaveril Siim Selis. Kava keskmes on Fr. R. Kreutzwaldi «Kalevipoeg» eesti muusikas.
Ettekandele tulevad Artur Kapi teos «Hymnus» ja Hugo Lepnurme «Emakeel». Kõlavad Ernesaksa jt laulud. Tõnis Rätsep tutvustab sõnas eesti keele rikkalikke murdeid, mida täiendavad meeskoorilaulud (Mägi, Simm, Tormis, Vettik).
Piletid 60 ja 30 kr.

12. märtsil kl 19 esineb Vanemuise Kontserdimaja kammerlaval «Cuarteto Latinoamericano» (Saul Bitran, viiul, Aron Bitran, viiul, Javier Montiel, viola, Alvaro Bitran, tšello).
Kavas: Villa-Lobose Kvartett nr 5, Gershwini «Lullaby», Revueltase Kvartett nr 4 «Musica de Feria», Piazzolla «Four for tango, Ginastera Keelpillikvartett nr. 1 op. 20.
Keelpillikvartetti peetakse üheks olulisemaks ladina-ameerika süvamuusika tõlgitsejaks.
Piletid 80 ja 50 kr.

17. märtsil kl 19 Tartu Linnamuuseumis kontsert «Kevade hääled».
Esinevad Oksana Sinkova (böömi puuflööt) ja Mati Mikalai (klaver). Kavas Moquet, Ravel, Köhler, Messiaen, Yoshimatsu.
Piletid 60 ja 40 kr.

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

Kodulehe loomine ja õppematerjalide publitseerimine veebis

Kursuse maht: 2 t loengut ja 8 t praktikumi arvutiklassis.
Lektorid: IT osakonna spetsialistid Sven Kirsimäe (loengud), Riina Reinumägi (praktikum).
Toimumiskoht: loeng Lossi 3-112 (multimeediakeskuse auditoorium); praktikumid – avatud ülikooli arvutiklass, raamatukogu III korrus.
Toimumisaeg: E 22. märtsil 10.15-12 (loeng I+II rühmale).
I rühma praktikumid: T 23. märtsil 9.30-13, N 25. märtsil 9.30-13.
Vajadusel avatakse ka II rühm: K 24. märtsil 13-16.30, R 26. märtsil 9.30-13.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 600 kr.

ID kaardi kasutamine. Digiallkiri

NB! Kursusel osaleja peab omama ID kaarti ning PIN1 ja PIN2 koode.
Kursuse maht: 3 t praktilist tööd arvutiklassis.
Lektor: IT osakonna juhataja Andres Salu.
Toimumiskoht: TÜ avalik arvutiklass, raamatukogu II korrus (õppe-avakogu juures).
Toimumisaeg: R 26. märts 12.15-15.
Kursuse programm:

- mis on ID kaart,
- ID kaardilugeja ja vajalike programmide installeerimine,
- ID kaardi teenuste kasutamine (digitaalallkiri, digiallkirja andmine, digidokumendi vastuvõtmine, digiallkirja kontrollimine, programmi DigiDok kasutamine, kodanikuportaali kasutamine).

Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 450 kr. (kursuse hind sisaldab ID kaardilugeja hinda – iga kursuse läbinu saab kaasa uue ID kaardilugeja!).
Kursustele registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor 737 5560, utop@ut.ee.
Info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee, www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

TÜ FILOSOOFIATEADUSKONNA KUNSTIDE OSAKONNA KURSUS

«Häälekooli ja kõnetehnika algkursus»

Kursuse maht: 1 AP (20 t auditoorset tööd, 20 t iseseisvat tööd).
Hind: 3890 kr.
Läbiviija: Eve Randkivi (everandkivi@hot.ee; tel 5591 2078).
Vastutav õppejõud: lektor Mart Jaanson (Mart.Jaanson@ut.ee; tel 5661 1443).
Toimumisaeg: 2. aprillist 11. juunini kaks korda nädalas (E ja R).
Toimumiskoht: TÜ kunstide osakond, Lai 34-72.
Grupi suurus: 1 (individuaaltund).
Sihtgrupp: kõik, kes töötades häälega, soovivad seda korras hoida ja omandada õiget kõnetehnikat; kõik lauluhuvilised ja lauluharrastajad, kes soovivad arendada oma häält ja laulmisoskust.
Eesmärk: hääleaparaadi vormimine ja vastupidavuse arendamine; klassikalise laulu aluste omandamine.
Sisu: 20 t sisaldab häälekooli ja kõnetehnika põhialuste omandamist. Aluseks Helsingi Sibeliuse Akadeemia õppejõu Ritva Eerola metoodika.
Nõuded lõpetamiseks: kursus lõpeb laulu või kõne esitamisega auditooriumi ees.
Registreerimine: Marju Koor, utop@ut.ee, tel 737 5560, Lossi 24.

VAHETUSÜLIÕPILASEKS PÕHJA-CAROLINA ÜLIKOOLI

19. märtsini saavad TÜ bakalaureuse- (alates 2. kursusest) ja magistriõppe üliõpilased kandideerida üheks semestriks 2004/2005. õa vahetusüliõpilaseks Põhja-Carolina Ülikooli Greensboros USAs (www.uncg.edu).
Kandideerida ei saa psühholoogia ja õigusteaduse eriala magistrandid ning meditsiini või meediat/ajakirjandust õppivad bakalaureuseõppe üliõpilased.

Nõutavad dokumendid (inglise keeles):

- CV;
- põhjendatud avaldus (*personal statement*);
- tõend õppetulemuste kohta;
- kinnitatud diplomi koopia, akadeemiline õiend;
- TOEFLi keeletesti tulemus PBT 550 (CBT 213);
- 1 soovituskiri eriala õppejõult.

Üliõpilane ei pea tasuma UNCG õppemaksu, samuti on tagatud stipendiumiga majutus- ja toitlustuskulud.
Stipendiumisaaja peab muretsema UNCG tervisekindlustuse, tasuma viisa ning reisipiletite eest.
Dokumendid esitada **19. märtsiks** Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse: TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13-16.
Info: Merli Tamtik, Merli.Tamtik@ut.ee, tel 742 7243.

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25

AJA SISSE MINEK
Esmakursuslane!

Kas Sa tunned oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?

Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.

Tasuta!

Ootame!

Õigusteaduse 1. kursus. 16. märtsil kl 12.15
Õigusteaduse 1. kursus 17. märtsil kl 14.15

Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.

Lisateave: 737 5677 JÄRGNEB!

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum
Toomel Lossi 25

Näitus

Põlvkondade side.
Üliõpilasorganisatsioonid Tartus rahvusülikooli 85 tegevusaastal

Avatud 11. veebr - 18. apr

Hea võimalus tutvuda ühel näitusel kõigi praegu tegutsevate üliõpilasorganisatsioonide põhimõtete, sümboolika ja ajalooga.

Lisateave: 737 5677

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 19. märts 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 11 (2170) www.ut.ee/ajaleht

Sisseastujate erinumber

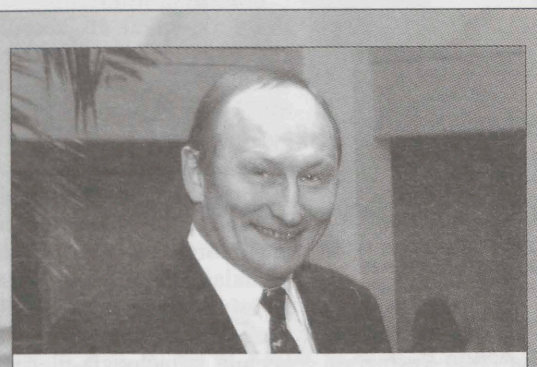

Miks astuda Tartu Ülikooli?

Ülikooli eesmärk on olla üheaegselt nii tunnustatud tasemega *universitas*, rahvusülikool kui ka rahvusvaheline teaduskeskus.

Need on märksõnad, millele toetub Tartu Ülikooli identiteet ning millega on seotud meie olulisemad eesmärgid ja arengud. Nende eesmärkide saavutamiseks vajab ülikool andekaid ja tulevikku vaatavaid noori – järelkasvu teadlaskonnale, hea haridusega spetsialiste, haritud ühiskonnaliikmeid.

Tartu Ülikool teeb kõik endast oleneva, et siin õppivad tudengid saaksid kõrgel tasemel hariduse. Kui siinne akadeemiline ruum peaks aga kitsaks jääma, siis aitab ülikool oma koostöövõrgustike abil planeerida õpinguid või teadustööd ülikoolist väljaspool.

Ülikoolipere suur lootus ja soov on, et võimalikult paljud noored inimesed, kes väärtustavad oskust mõelda ja kahelda, küsida ja vastuseid otsida, jätkavad oma haridusteed just *alma mater*`is.

Ülikool pingutab selle nimel, et tema liikmetele saaksid osaks väärtuslikud õppimisaastad akadeemilises õhustikus ja ammendamatu oskus leida omandatud teadmistele rakendus.

Tartu Ülikool ootab teid osa saama akadeemilisest ühistegevusest teadmiste loomise ja omandamise nimel!

Jaak Aaviksoo
Rektor

2003. aasta sisseastujate erinumbri esiküljel püüdsid läbi akna ülikooli tungida trefneristid Indrek Talpsep (vasakul), Eva Rüütel (keskel), Kristel Panksep ja Martti Maimets. Kolm neist tudengiks saidki, Martti Maimetsal oli jäänud veel üks gümnaasiumiaasta.
Indrek Talpsep astus proviisoriõppesse ja arvab, et otsustas õigesti: «Kindlasti oli see õige tegu, eriala on raske, aga väga perspektiivikas».
Eva Rüütel õpib füsioteraapiat, ülikooli pääses ta kahel valitud erialal.
Kristel Panksep oli juba ammu enda jaoks bioloogia valinud. «Samale erialale astujail tuleks end aga enne füüsikaga kurssi viia,» soovitab ta.
Küsimusele, kust nad ülikooli kohta infot said, oli vastuseks Internet, sõbrad, kool. «Tartu Ülikool on vana ja mainekas, siia tasub tulla,» ütles Indrek Talpsep.

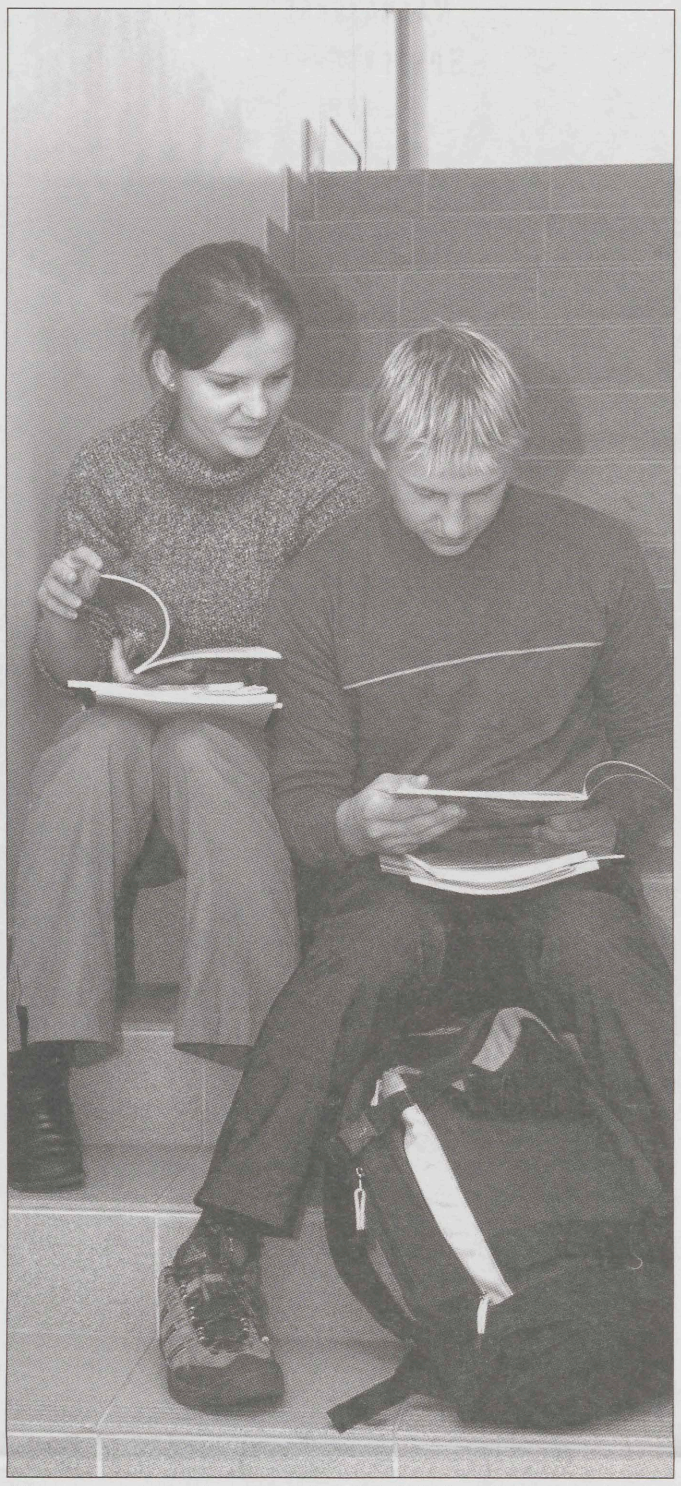

Sisseastumistingimuste kohta leiab infot nii Internetist kui ka teatmikest. ANDRES TENNUS

Mida on vaja teada sisseastumise kohta?

Aime Randveer
TÜ vastuvõtutalituse peaspetsialist

Tartu Ülikooli statsionaarse bakalaureuseastmelt algavatele ja rakenduskõrghariduse õppekavadele kandideerimiseks saab esitada avalduse kahele riigieelarvelisele ja kahele riigieelarvevälisele õppekohale.

Üliõpilaskandidaatide paremusjärjestus moodustatakse riigieksamite ja sisseastumiseksamite hinnete põhjal. Võõrkeele riigieksam võib olla sooritatud inglise, saksa, prantsuse või vene keelest võõrkeelena. Sisseastumiseksamite sisulised nõuded (programmid) on Internetis www.ut.ee. Vene õppekeelega kooli lõpetanutel peab olema sooritatud eesti keele kui teise keele riigieksam või eesti keele kesktasemeeksam. Üliõpilaskandidaadid, kes said nimetatud eksamil vähem kui 60% maksimaalsest punktide arvust, peavad eesti keelt õppima ühe õppeaasta süvendatud programmi järgi.

Usu-, õigus-, füüsika-keemia-, majandus- ja matemaatika-informaatikateaduskond on kehtestanud riigieelarvelistele õppekohtadele saamiseks vajaliku minimaalse punktisumma.

Dokumentide esitamise tähtajad

Dokumentide vastuvõtt algab **28. juunil** ja kestab riigieelarvelistele õppekohtadele 19. juulini, sisseastumiseksamite sooritamist nõudvatel erialadel 7. juulini, ülikooli finantseeritavatele õppekohtadele 19. juulini ja riigieelarvevälistele õppekohtadele 6. augustini.

Sisseastumiseksamite periood on 8.-18. juulini.

Riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetute nimekirjad selguvad **22. juuliks** ja pannakse välja peahoones ning Internetis.

Riigieelarvelisele õppekohale vastuvõetu on kohustatud kinnitama oma õppima asumist ülikoolis, andes allkirja dekanaadis või saates postiga teate 30. juuliks. Kui vastuvõetu ei ole kinnitanud oma õppima asumist, täidetakse vabaks jäänud õppekoht paremusjärjestuses järgmise üliõpilaskandidaadiga.

Riigieelarvevälistele õppekohtadele vastuvõetud üliõpilaskandidaatide nimekirjad selguvad 9. augustiks.

Riigieelarvevälisele õppekohale õppima asumisel sõlmib ülikool õppeteenuse tellijaga lepingu. Immatrikuleerimiseks tuleb tasuda 24. augustiks õppeteenustasu esimene osa 2000 kr, mis on osa õppeaasta hinnast. Kui üliõpilane õppekohast loobub, raha ei tagastata.

KANDIDEERIMISEL NÕUTAVAD DOKUMENDID:

Vormikohane avaldus (www.ut.ee)
Keskharidust tõendav dokument (originaal ja koopia või tõestatud ärakiri)
Riigieksamitunnistus (originaal ja koopia või tõestatud ärakiri)
Kolm fotot 3×4 cm
Isikutunnistus või passi isikukoodiga lehekülje koopia (originaal ja koopia)
Eritingimustel TÜsse astujail tuleb esitada lisadokumente

Kandideerimine eritingimustel

Tartu Ülikooli saavad eritingimustel kandideerida üleriigilistest ja rahvusvahelistest aineolümpiaadidest osavõtjad ning edukad sportlased. Eritingimustel on üliõpilaskandidaadil õigus ülikooli kandideerida ainult ühel korral.

Valitud õppekava maksimaalselt võimalik konkursipunktide arv liidetakse üleriigiliste lõpuklasside aineolümpiaadide (kui aine varem lõpeb, siis vastava klassi) kolmele parimale ja rahvusvahelistest lõpuklasside (kui aine varem lõpeb, siis vastava klassi) aineolümpiaadidest osavõtnutele riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimisel. Juhul kui üleriigiline lõpuklassi olümpiaad ei toimu igal aastal, arvestatakse sellel osalemist ka siis, kui üliõpilaskandidaat osales olümpiaadil 11. klassi õpilasena.

Konkursipunktide summale liidetakse 10 lisapunkti füüsika-keemiateaduskonda kandideerimisel füüsika, keemia ja matemaatika üleriigilise lõpuklasside aineolümpiaadi 15 esimesele; matemaatika-informaatikateaduskonda kandideerimisel matemaatika ja informaatika üleriigilise lõpuklasside aineolümpiaadi 10 esimesele ning Türi kolledžisse kandideerimisel füüsika, keemia ja bioloogia üleriigilise lõpuklasside aineolümpiaadi 10 esimesele.

Sisseastumiseksami sooritamisest vabastatakse vene ja slaavi filoloogia õppekavale kandideerimisel vene keele või vene kirjanduse üleriigilisel lõpuklasside aineolümpiaadil 4. ja 5. koha saavutanud ning kehakultuuriteaduskonnas üliõpilaskandidaadid, kes on aastatel 2003-2004 tulnud Eesti täiskasvanute spordimeistriks või kuulunud Eesti rahvuskoondisse mis tahes vanuseklassis Euroopa karika- ja meistrivõistlustel, maailma karika- ja meistrivõistlustel või olümpiamängudel.

Ülikool finantseerib viie silmapaistvaid sporditulemusi saavutanud (vähemalt Eesti noorte meister) üliõpilaskandidaadi õpinguid. Valiku tegemisel arvestatakse eelkõige üliõpilaskandidaatide sportlikku kvalifikatsiooni ja ülikoolis eelisarendatavaid spordialasid. Õppekavale kandideerimise tingimused peavad olema täidetud.

Tartu Ülikooli lõpetajaid oodatakse tööturul

Kadrin Kergand
TÜ karjääriteenistuse peaspetsialist

Ülikooli valikul tuleks arvestada, milliseid võimalusi annab haridus tulevikus.

Ülikooli sisseastumine on üks pöördelistest hetkedest noore inimese elus, tuleb teha valikuid ning tõestada ennast hoopis teistel tingimustel kui seni.

Tööandjad TÜ vilistlastest

Tartu Ülikooli haridus on teada-tuntud. Tööandja seisukohalt on see teatud mõttes kvaliteedimärgiga (Fontese personalivaliku spetsialist).

Tartu Ülikooli haridus on hinnatud tööandjate seas nii Eestis kui ka välismaal. TNS EMORI 2003. a suvel läbiviidud küsitluse põhjal võib öelda, et ettevõtted ja asutused, kes on oma personali hulka palganud TÜ vilistlasi, on noorte spetsialistide teadmiste ja oskustega väga rahul.

Ligi 90% tööandjatest peab noorte ülikooli lõpetanud spetsialistide kõiki tööalaseid oskusi ja võimeid pigem heaks või väga heaks. Lõpetanute tugevamad küljed tööandjate arvates on erialased teadmised ning iseseisvus töös.

Ülikooli vilistlased tööturul

TÜ lõpetajad on konkurentsivõimelised, muidugi oleneb palju inimese enda pealehakkamisest (rahvamajanduse 2003. aasta lõpetanu).

Ülikooliaegsed sõbrad jäävad kogu eluks. EDA POST

2/3 lõpetanutest töötab oma erialal ning rohkem kui pooled peavad oma lõpetamisjärgset tööd kvalifikatsioonile vastavaks. Töökoht asub enamasti Tallinnas või Tartus ning esimene ametikoht on spetsialisti või lausa tippspetsialisti oma. Ligi 8% põhiõppe lõpetanuist asub juhi ametikohale. Vastavalt sellele on ka noorte palk ligilähedane vabariigi keskmisele palgale, kuid olenevalt erialast ja ametist on ka neid, kes teenivad mitu korda rohkem.

Lõpetajate edukust kinnitab see, et kuus kuud pärast lõpetamist on töötute protsent aastate kaupa püsinud stabiilselt 2-4% vahepeal. Muidugi on üksikisiku seisukohalt töötus suur probleem, kuid karjääriteenistuse kogemus näitab, et sageli on tingitud see noore inimese isikuomadustest või hoiakutest, mis takistusi põhjustavad. Samuti võivad tööotsijal olla kindlad soovid ja nõudmised, millele vastavat vakantset töökohta hetkel ei leidu.

Õpingute jätkumine

Eriti hinnatud punkte/personalivalikukonkursil/saavad need, kes on välismaal midagi korda saatnud (väikefirma tegevjuht).

Kaasaegses muutuvas maailmas on õppimine elukestev protsess, seetõttu on üsna mõistetav, et ligi pooled põhiõppe lõpetanutest jätkavad oma haridusteed. Suurem osa eelistab õpinguid jätkata Tartu Ülikoolis.

Aasta-aastalt on üha rohkem neid, kes jätkavad haridusteed välismaal. Meie lõpetanuid võib leida sellistest kõrgkoolidest, nagu näiteks Helsingi, Stockholmi, Stanfordi, Cambridge`i, Uppsala, Turu, Kesk-Euroopa ülikool jt.

See tõestab, et TÜ haridus on rahvusvaheliselt igati konkurentsivõimeline.

Ülikool kui elukool

5 aastat Tartus (õppimise aeg) olid minu veel lühikeses elus parimad, sain palju häid sõpru. Praegu (olin Tartus viimane kord 4-5 kuud tagasi) igatsen väga Tartut, ühikat, tudengielu (hambaarstiteaduse 2003 lõpetanu).

Ülikooli väärtus ei seisne ainult hariduses, vaid väga oluline koht on nendel inimestel, kellega koos õpitakse, suheldakse ja veedetakse vaba aega.

Ülikooliaegsed suhtevõrgustikud on oluline kapital, mis saadab inimesi kogu elu. Uuringud kinnitavad, et isiklikel suhetel on suur roll töökoha leidmisel.

Ülikool oma suure ja mitmekesise tudengkonnaga annab noortele suurepärase kogemuse eri inimestega suhtlemiseks ning elus toimetulekuks.

Toetused ja stipendiumid

Helina Riisalu
TÜ üliõpilasnõustaja

Nii riigieelarvelistel kui ka riigieelarvevälistel üliõpilastel on võimalik taotleda õppetoetust.

Põhitoetust (800 kr kuus) võivad saada üliõpilased, kes omandavad kõrgharidust õppekaval, kus on riigieelarvelisi õppekohti ning õpivad täiskoormusega või statsionaarses õppes.

Täiendavat toetust (400 kr kuus) võivad taotleda need, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Tartus õppides väljaspool Tartu linna ning sellega piirnevaid omavalitsusi.

Doktoranditoetust (3000 kr kuus) on õigus taotleda doktorandil, kes ei tööta mujal kui ainult õppe- või teadustööl.

Majanduslikku toetust võivad taotleda üliõpilased, kellel majanduslikud asjaolud takistavad õpingute jätkamist (toetuse määramisel eelistatakse puudega isikuid, orbe, paljulapselisest perest pärit isikuid, alaealiste laste vanemaid ning isikuid, kelle vanemad on pensionärid).

Nii põhi- kui täiendav toetus määratakse **õppetulemuste alusel**. Pingerea koostamisel vaadatakse kõigepealt õppemahu täitmise protsenti, seejärel keskmist hinnet.

Õppetoetus määratakse kaks korda õppeaastas – sügis- ja kevadsemestriks.

Esimese aasta üliõpilased I semestril õppetoetust taotleda ei saa.

Lisaks õppetoetustele on võimalik taotleda ka mitmesuguste fondide **mitteriiklikke stipendiume**. Mitteriiklikud stipendiumid on tavaliselt suunatud uurimistöö tegemiseks konkreetses valdkonnas ning nendele kandideerimise eelduseks on hea õppeedukus.

Täiskoormusega õppivad üliõpilased võivad saada pangast **õppelaenu**. 2003/2004. õa on õppelaenu maksimaalmäär 17 000 kr.

Esimese aasta üliõpilased saavad õppelaenu alates 1. oktoobrist, kuid õppelaenulepingu võib sõlmida juba augusti lõpus.

Dekaan Riho Altnurme sõnul saab usuteaduskonnast põhjaliku hariduse. VARJE SOOTAK

Usuteaduskond

Miks peaks tulema õppima usuteaduskonda?
Vastab dekaan teoloogia-doktor Riho Altnurme

TÜ usuteaduskonnas pakutakse teadmisi religioonist ja teoloogiast (eriti evangeelsest). Siin õpitakse tundma eri usundeid ja religioossust, teoloogiat ja religioonifilosoofiat, usuorganisatsioonide (kirikute) ajalugu, religiooni rolli tänapäeva ühiskonnas.

Kõik, keda huvitab usk, saavad siin laiapõhjalisi teadmisi oma huvi rahuldamiseks. Meie juures on võimalik juba tudengina tegelda uurimistööga, õppejõud ja teadurid on hõivatud uurimisprojektidega, tugevaimad ollakse semitistikas, muistsete tsivilisatsioonide, religiooni ja teaduse vahekorra, kristluse ajaloo ning religioonipedagoogika ja -psühholoogia uurimises.

Rahvusvahelise tasemega teadus on samas ka rahvuslik ja lokaalne: tegeldakse piiblitõlkega, Eesti teoloogia- ja kirikulooga, Eesti kaasaegse religioosse olukorra uurimisega.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?

Rangelt võttes on usuteaduskonnas kaks eriala: **usuteadus** ja **religiooniantropoloogia**. Usuteadust on võimalik õppida nii bakalaureuse-, magistri- kui ka doktoriõppes, religiooniantropoloogiat vaid avatud ülikooli kraadiõppes.

Teiste teaduskondade üliõpilastele pakume erialaga tutvumiseks ka religiooniuuringute lisaeriala.

Usuteaduse magistriõppes saab valida **religioonipedagoogika** suuna, mis annab võimaluse töötada üldhariduskoolis religiooniõpetuse õpetajana.

Üks eriharu bakalaureuseõppest alates on **Lähis-Ida vanade keelte** ja **kultuuride** tundmaõppimine.

Tänavu usuteaduskonnas vastuvõtukollokviumit pole, toetume ainult riigieksamite (emakeele kirjand, võõrkeel ja ajalugu) tulemustele.

Usuteaduskonnad on alati andnud teoreetilise ettevalmistuse praktiliseks tööks vaimulikuna. Vaimuliku ametisse astumine eeldab pärast teaduskonnas hariduse omandamist konfessionaalset õpet vastavas õppeasutuses (lutheriku kiriku puhul pastoraalseminaris). Mitmed lõpetajad on ametis kaplanitena Eesti kaitseväes. Koolides töötavad õpetajakoolituse läbinud religiooniõpetuse õpetajad. Peale erialase töö on akadeemilise usuteadusliku hariduse omandanud lõpetajad hinnatud kõikides ametites, mis eeldavad head humanitaarharidust.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Eelmisel aastal alustas meil õpinguid 20 tudengit riigieelarvelistel ja 13 riigieelarvevälistel kohtadel, umbes sama palju on ka sel aastal. Avatud ülikoolis õppijate rühm on olnud 8–10 tudengit.

Millist tudengit ootate?

Avatud, teadmishimulist ja nutikat.

Info:
Ülikooli 18
tel 737 5300
us@ut.ee
www.us.ut.ee

Arstiteaduskond

Miks peaks tulema õppima arstiteaduskonda?
Vastab arstiteaduse 6. kursuse üliõpilane Krista Ress.

Arsti töö on huvitav ja ei muutu rutiinseks, sest töötatakse ju inimestega ning iga patsient on omanäoline ja iga situatsioon uudne. Meditsiin areneb pidevalt, muutuvas keskkonnas on ajaga kaasa läinud ka Tartu Ülikool ja siin antav haridus on mujalgi kõrgelt tunnustatud. Loomulikult kaasneb meditsiini pideva arenguga ka võimalus ennast kogu aeg täiendada – meditsiin on õppimine kogu elu.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?

Vastab õppeprodekaan dots Tõnis Karki.

Põhiõppes on võimalik õppida **arsti-** ja **hambaarstiteadust** ning **proviisoriõppes.**

Hambaarsti ja proviisoriõpingud kestavad 5 aastat, arstiteaduse põhiõpe on 6 aastat pikk.

Selleks et saada spetsialistiks – sisehaiguste arstiks, kirurgiks, günekoloogiks, neurokirurgiks, traumatoloogiks jne, tuleb läbida veel 3-5 aastat kestev praktiline õpe residentuuris Eesti parimates haiglates.

Töö leidmisega meie teaduskonna lõpetajatel probleeme ei ole olnud ega tule. Traditsiooniline töökoht pärast lõpetamist on Eesti meditsiinisüsteem: haiglad, perearstipraksis, hambaravikabinetid, apteegid, teaduslaborid, ravimifirmad, aga ka sotsiaalministeerium ja mitmed selle valitsemisala allasutused.

Üliõpilastel, kes ilmutavad õpingute vältel suuremat huvi teaduse vastu, on võimalus astuda pärast lõpetamist doktorantuuri ja jätkata tööd teaduse ning õpetamise vallas.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Praegu saab rääkida vaid vastuvõtu piirarvudest, mille hulgas on nii riigieelarvelised kui ka riigieelarvevälised õppekohad.

Piirarvudeks on arstiteaduse erialal 160, hambaarstiteaduse erialal 40 ning proviisoriõppes 48.

Täpne kohtade arv pannakse paika alles riigitellimuses. Teaduskonna poolt esitatud tellimus riigieelarvelistele kohtadele on arstiõppes 110, hambaarstiõppes 32 ja proviisoriõppes 40.

Millist tudengit ootate?

Ootame – tarka, tublit ja võimekat noort, kes soovib saada arstiks, hambaarstiks, proviisoriks, meditsiiniteadlaseks või õppejõuks.

Ootaksime, et tuleks senisest rohkem meessoost tudengeid. Naissoost üliõpilaste osakaalu kasv viimastel aastatel on iseloomulik kogu Euroopale, aga arsti töö on kohati väga raske ja mehed seetõttu ehk eelisseisundis. Positiivsena võib väita, et võrreldes varasemate kümnenditega konkureerib proviisoriõppesse viimasel ajal üha rohkem noormehi.

Info:
Veski 63
tel 737 5326
arst@ut.ee
www.med.ut.ee

Krista Ress: «Tartu Ülikooli meditsiiniharidus on kõrgelt tunnustatud mujalgi». MARGUS SEVTSUK

Õigusteaduskond

Miks peaks tulema õppima õigusteaduskonda?
Vastab õigusteaduse 3. a üliõpilane Agris Peedu.

TÜ õigusteaduskonnas antakse kvaliteetset ja konkurentsivõimelist õigusharidust. Õppejõududeks on tunnustatud õigusteadlased ja praktikud – advokaadid, riigikohtunikud, riigiametnikud jne. Sageli külastavad teaduskonda ka välisriikide õigusteadlased.

Siin õppides ei piirduta ainuüksi puhtjuriidiliste teadmiste omandamisega, on võimalik avardada juristile vägagi vajalikku laia silmaringi, õppides peale õigusalaste ainete ka psühholoogiat, filosoofiat, majandust ning võõrkeeli.

Üliõpilaste karjääriteenistuse küsitlused näitavad, et võrreldes teiste erialadega on õigusteaduskonna lõpetanutel endiselt töö leidmine kõige hõlpsam.

Kaks lähestikku asuvat õppehoonet Näituse tänaval koos raamatukogu, arvutiklasside ja auditooriumidega võimaldavad õigusharidust omandada kaasaegses õpikeskkonnas.

Ühest küljest tagab see paremad õppetulemused, teisalt võimaldab sisseastunutel suhelda vanemate kursuste üliõpilastega ja nendega vajalikke tutvusi luua.

Ühistegevusele rõhudes tuleks kindlasti esile tõsta ka teaduskonna traditsioonilisi talvepäevi, mis on üha populaarsemad nii üliõpilaste kui ka õppejõudude seas. Juba õpingute kestel on võimalus võtta osa üliõpilaste õigusbüroo tööst ning osaleda harjutuskohtu võistlustel.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?
Vastab dekaan prof Kalle Merusk.

Õigusteaduskonnas saab õppida **õigusteadust** kõigil kolmel akadeemilise hariduse astmel – bakalaureuse-, magistri- ja doktoriastmes.

Bakalaureuseaste annab üldteadmised ning lõpetajad saavad sotsiaalteaduste (õigus) bakalaureusekraadi. See kraad ei anna aga veel õigust töötada juristi kõrgkvalifikatsiooni eeldavatel ametikohtadel, küll võimaldab aga töötada näiteks avalikus teenistuses nooremametnike ja abiteenistujatena, samuti erasfääris töökohtadel, kus ei nõuta iseseisvate juriidiliste otsuste tegemist. Alles pärast kaheaastase magistriõppe läbimist võib lõpetajate puhul öelda, et «täisjurist» on valmis.

Magistrikraad annab võimaluse töötada kohtuniku, prokuröri, advokaadi ja notarina, samuti ka muudel juristi kõrgkvalifikatsiooni eeldavatel ametikohtadel, nagu näiteks õiguskantsleri kantseleis, Riigikontrollis jne.

Vaatamata sellele, et juriste valmistatakse ette küllaltki massiliselt ning võib tunduda, et on üleproduktsioon, ei ole meie lõpetajatel olnud mingeid probleeme töökohtade leidmisel.

Vastupidi, teaduskond ei suuda veel rahuldada kõigi ametkondade ja valdkondade vajadusi.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Riigieelarvelistele õppekohtadele võetakse üliõpilasi vastu ainult päevasesse õppesse. Tasulisse õppesse võetakse nii päevasesse kui ka avatud ülikooli.

Riigieelarveliste kohtade arv ei ole veel täpselt teada. Ilmselt ei tule see suurem kui eelmisel aastal (25). Riigieelarvelisele õppekohale saamiseks vajalik minimaalne punktide arv on 27,4 30st.

Tasulise õppe osas mingeid piirarve kehtestatud pole. Nii võetakse päevasesse õppesse kõik, kes on kogunud vähemalt 17 palli 30 võimalikust. Arvestatakse kolme riigieksami tulemust (kirjand, ajalugu, võõrkeel).

Avatud ülikooli sisseastumiseks vajalik minimaalne summeeritud punktisumma on 25 palli 40 võimalikust, millest 20 on keskmise hinde, 20 vestluse pallid.

Millist tudengit ootate?

Ootame sisseastujatelt laia silmaringi, huvi ühiskonnaprobleemide vastu, loogilist mõtlemist, vastutustunnet, võõrkeelte oskust ja püsivust. Kõige olulisemaks on siin huvi õigusteaduse vastu ja tahe õppida, kõik muu on omandatav.

Info: Näituse 20
tel 737 5390
juura@ut.ee
www.iur.ut.ee

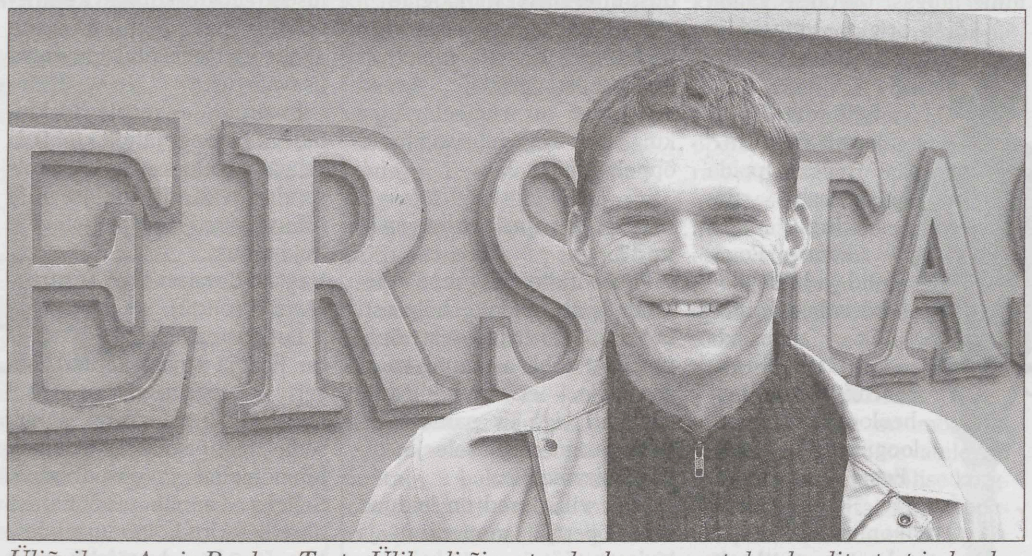

Üliõpilane Agris Peedu: «Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas antakse kvaliteetset ja konkurentsivõimelist õigusharidust». ERGI PROMMIK

Tartu Ülikooli Õigusinstituut

Miks peaks tulema õppima TÜ Õigusinstituuti?
Vastab õppedirektor magister René Värk

TÜ Õigusinstituudi eesmärk on anda konkurentsivõimelist ja laiapõhjalist akadeemilist õigusharidust.

Õigusinstituut on ainus avalik-õigusliku ülikooli õppeasutus, mis pakub õigusteaduslikku haridust Tallinnas.

Õppekavad on koostatud lähtuvalt kaasaegsetest vajadustest ning soovist luua võimalused edukaks kõrghariduse omandamiseks.

Õppetööd viivad läbi nii teoreetikud kui ka praktikud. Pöörame suurt tähelepanu rahvusvahelisele, mere-, intellektuaalse omandi ja tarbijakaitseõigusele, kognitiiv- ja õiguspsühholoogiale ning käitumishälvete sotsioloogiale.

Me loome väärtusi pakkudes teadmisi, oskusi ja lahendusi.

Mis eriala saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?

Õppida saab **õigusteadust** nii bakalaureuse- kui ka magistriõppes.

Vastavalt võimalustele saab õppevormiks valida kas traditsioonilise päevaõppe või töötavale inimesele paremini sobiva avatud ülikooli.

Kolme õpinguaasta järel antav sotsiaalteaduste (õigus) bakalaureusekraad võimaldab töötada ametikohtadel, mis ei eelda kõrgemat juriidilist kvalifikatsiooni või ei nõua iseseisvate juriidiliste otsuste langetamist, näiteks avaliku teenistuse nooremametnikud.

Täiendava kaheaastase magistriõppe läbimisel saadav õigusteaduse magistrikraad võimaldab asuda tööle kõrgemat juriidilist kvalifikatsiooni nõudvatel ametikohtadel, nagu näiteks avaliku teenistuse vanemametnikuna või erasektori juristina, ning pürgida edaspidi advokaadiks, prokuröriks või kohtunikuks.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Riigieelarveliste kohtade arv sõltub riiklikust tellimusest, mille suurus ei ole veel teada.

Riigieelarveväliste kohtade arv ei ole küll piiratud, kuid sissesaamiseks tuleb konkursil koguda vähemalt 16 punkti maksimaalsest 30st.

Millist tudengit ootate?

Ootame laia silmaringi ja hea võõrkeelte oskusega aktiivseid ja võimekaid inimesi, kellel on huvi õppida õigusteadust.

Info:
Kaarli pst 3, Tallinn
tel 627 1888
lawinst@lawinst.ee
www.lawinst.ee

Filosoofia-teaduskond

Miks peaks tulema õppima filosoofiateaduskonda? Vastab ajaloo osakonna 3. a üliõpilane Riin Saadjärv.

Filosoofiateaduskond sobib eriti neile, kes ei tule ülikooli õppima üksnes konkreetset ametit, vaid soovivad samal ajal bakalaureusekraadiga omandada ka avara silmaringi, võime iseseisvalt mõtelda ning õpitud teadmistest üldisemaid järeldusi teha.

Siin pannakse loengute kõrval üha enam rõhku ka seminaridele, andes nii võimaluse arendada oma arvamuse väljendamise ning selle kaitsmise oskust. Seminarides toimuv suhtlemine aitab paremini kujundada ka arusaama, millisesse konkreetsesse valdkonda soovib õpilane ise süveneda.

Meie õppekavadesse on jäetud piisavalt ruumi ka üliõpilase vabal valikul tehtavatele loengutele, andes seega suurepärase võimaluse kuulata just neid ained, mille vastu huvi on.

Vastab dekaan prof Birute Klaas.

Teaduskond on seadnud oma eesmärgiks arendada üliõpilase analüüsivõimet ning suutlikkust tunnetada maailma tervikuna, oskust mõtestada ja tunnetada humanitaarseid väärtusi. Õppejõud üritavad üliõpilasi ergutada mõtlema loovalt, aga kriitiliselt. See tähendab, et nii üliõpilased kui ka õppejõud on avatud kõikidele uutele ideedele ja mõttekäikudele, mille hulgast osatakse valida kõige originaalsemaid ja läbimõeldumaid.

Dekaan Birute Klaas.

Mis erialasid saab õppida?

Õppida saab **ajalugu** (72 kohta), Eesti üld- ja lähiajaloo kõrval on võimalik tudeerida kunstiajalugu, arhiivindust, arheoloogiat ja etnoloogiat.

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas (95) õpetatakse eesti keelt, eesti keele ajalugu ja murdeid, läänemeresoome ja uurali keeli, sh soome keelt ja kultuuri ning ungari keelt ja kultuuri.

Eesti keelt on võimalik õppida ka **võõrkeelena** (eesti keele ja kultuuri eriala muukeelsetele). Kogu osakonna keeleõpet toetab ja hõlmab üldkeeleteadus.

Kirjanduse ja rahvaluule osakonnas (35) saab õppida nii eesti kirjandust, maailmakirjandust, teatriteadust kui ka eesti ja võrdlevat rahvaluulet.

Filosoofiaosakond (60) võimaldab õpet filosoofia ajaloo, praktilise filosoofia ja teadusfilosoofia suundadel.

Germaani-romaani filoloogia osakonnas on võimalik õppida inglise, saksa, prantsuse, hispaania ja klassikalist filoloogiat ning skandinavistikat. Ootame 50 tulevast inglise, 20 prantsuse ning 45 saksa filoloogi. Skandinaavia keeltest võetakse vastu 17 üliõpilast norra keele erialale.

Vene ja slaavi filoloogia osakonnas (55) on võimalik õppida vene keelt ja kirjandust ning slaavi filoloogiat.

Kunstide osakonda oodatakse 15 uut üliõpilast maalikunsti erialale. Arvud hõlmavad nii riigieelarvelisi kui ka riigieelarveväliseid õppekohti.

Kus lõpetajad tööd saavad?

Filosoofiateaduskonna lõpetanu leiab endale hõlpsasti koha tööjõuturul, sest õpetusel on rõhk asetatud kaasaegsetele erialateadmistele sügavuti, aga ka paindlikkusele, mitmekülgsusele ja kohanemisvõimele.

Meie vilistlased on leidnud tööd õpetaja, muuseumi- ja kirjastustöötaja, kriitiku, teadlase ja maalikunstniku, aga ka ajakirjaniku, poliitiku ja kirjanikuna. Euroopa Liit ootab tõlke ja tõlkijaid, keda koolitatakse tõlkekeskuses.

Millist tudengit ootate?

Ootame uudishimulikke, iseteadlikke ning otsiva vaimuga üliõpilasi, kes ei kardaks esineda ja väidelda, aga ka tegelda probleemidega süvitsi. Filosoofiateaduskond on akadeemiline ruum, kus toimub pidev areng inimliku täiuse poole. Ootame kõiki neid, kes arvavad, et nad on valmis liikuma täiuslikkuse poole.

Info:
Lossi 3
tel 737 5341
filos@ut.ee
www.fl.ut.ee

Riin Saadjärv: «Filosoofiateaduskonna seminarides saab arendada oma väljendusoskust ja kaitsa oma arvamust». ERGI PROMMIK

Bioloogia-geograafia-teaduskond

Miks peaks tulema õppima bioloogia-geograafiateaduskonda? Vastab geograafia 4. a üliõpilane Lilit Palmar.

Siin on kaasaegne õpikeskkond, kus toimub aktiivne akadeemiline suhtlus õppejõudude ja üliõpilaste vahel.

Siin tagatakse lisaks loengus käsitletavale teoreetilisele osale, mille materjalid on enamjaolt tudengitele kättesaadavad Internetis, ka praktiline kogemus välitöödel.

Tsükliõpe võimaldab keskenduda ja intensiivselt tegelda konkreetse ainega, mis vahetult pärast loengusarja lõpeb eksamiga.

Sõbralikus ja ühtses teaduskonnas korraldavad instituutide tudengid koos akadeemilisi üritusi, millega suurendatakse erialadevahelist läbikäimist (talve-, sügis- ja kevadkoolid).

Traditsioonilised üritused (instituutide aastapäevad, erialadevahelised spordivõistlused, teaduskonna kümnevõistlus ja peod) annavad akadeemilisele elule teatavat lisaväärtust.

Instituutides tegelevad klubid (noorgeograafide klubi) ja seltsid (looduskaitsering), mis soodustavad nii erialase info liikumist kui ka sõprusringide kujunemist.

Vastab dekaan prof Tõnu Meidla (pildil).

Loodusteaduslik haridus on hea ja tugev kapital iseseisvaks tegevuseks tulevasel töökohal. Teaduskond pakub seda tänapäevasel tasemel, laiapõhjalise ja paindlikuna. Selleks annab võimaluse akrediteeritud loodusteaduslike õppekavade täielik valik bakalaureuseõppest doktoriõppeni.

Meie teaduskond on loodusteaduskond nii klassikalises kui ka kaasaegses tähenduses, sest üliõpilastele pakutav sisaldab nii üldisi loodusteaduslikke kursusi kui ka väga praktilise kallakuga aineid.

Erialade omandamist toetavad kaasaegne õpikeskkond uutes või renoveeritud hoonetes, noor ja võimekas õppejõudude koosseis, õppekavade kõrge kvaliteet. Individuaalset võimekust arendav teaduspõhine õpe on vahetult seotud teadus- ja rakendusuuringutega.

Pakutava kvaliteeti kinnitab seegi, et Eestis on tippametikohtadel väga palju loodusteadlasi ning meie lõpetajad on alati oodatud välismaistes uurimisasutustes. Eesti puhas loodus ja meie kogemus sellega säästlikult toimetada omandab erilise tähtsuse ELi tingimustes.

Mis erialasid saab õppida ja kus saavad lõpetajad tööd?

Keskkooli lõpetanu saab asuda õppima **bioloogia, geenitehnoloogia, geoloogia, geograafia, keskkonnatehnoloogia, ökoloogia ning bioloogilise mitmekesisuse kaitse** õppekava järgi, millele magistritasemel lisanduvad **gümnaasiumi bioloogiaõpetaja ja gümnaasiumi geograafiaõpetaja** erialad.

Bioloogia õppekava võimaldab magistriõppes spetsialiseerumist 13 erialale: arengubioloogia, mikrobioloogia, zooloogia, botaanika, hüdrobioloogia, ihtüoloogia ja kalandus, mükoloogia, loomaökoloogia, taimeökoloogia, rakendusökoloogia, geneetika ja molekulaarbioloogia, biokeemia ja biofüüsika, biotehnoloogia ja biomeditsiin.

Spetsialistid leiavad tööd keskkonnakaitsega seotud asutustes ja omavalitsustes, kõrgkoolides, teaduslaborites, ökoloogilistes ekspertgruppides, looduskaitsealadel jm. Spetsialiste vajavad meditsiini- ja veterinaarialaborid, keskkonnakaitse laborid ning tootmisettevõtted, kus on kasutusel järjest suurenevat osatähtsust omandav biotehnoloogia.

Geenitehnoloogia õppekaval õppides saab ettevalmistuse töötamiseks Eesti, ELi ning teadusasutuste laborites jne.

Magistriõppes saab spetsialiseeruda molekulaarbioloogia, molekulaarse rakubioloogia, biotehnoloogia, molekulaargeneetika või bioinformaatika erialal.

Geograafia õppekava võimaldab spetsialiseeruda geoinformaatikas ja kartograafias, inimgeograafias, loodusgeograafias ja maastikuökoloogias või regionaalplaneerimises.

Geograafid leiavad rakendamist kartograafia alal riiklikes ja erafirmades (Kaardikeskus, Maa-amet, Mereamet, AS REGIO jt), hüdroloogia, meteoroloogia ja klimatoloogia ning keskkonnakaitse alal jm.

Geograafia üks olulisemaid rakendusdistsipliine on regionaalplaneerimine, mis on oluline omavalitsuse (valla, linna, vallaliidu) ja riikliku (eeskätt maakondade) taseme planeerimisel.

Geoloogia eriala lõpetajate tegevus haarab Eesti maapõue uurimist, maapõueressursside rakendamist ja arvestust, põhjavee kasutamist ja kaitset, geoloogiliste protsesside keskkonnamõjude uurimist ja hindamist ning teadustegevust paljudel suundadel. Geoloogilise haridusega inimesi vajatakse riigi- ja omavalitsusasutustes (ministeeriumides, maakondade keskkonnateenistuses), geoloogiliste rakendustöödega tegelevates ettevõtetes jm. Õppekava võimaldab magistriõppes spetsialiseeruda klassikalise geoloogia põhilistele erialadele ja rakendusgeoloogia erialale.

Keskkonnatehnoloogia õppekava võimaldab spetsialiseeruda järgmistele kitsamatele erialadele: ökosüsteemide tehnoloogia, heitmete tehnoloogia, mikroobsete protsesside tehnoloogia, keskkonnaseire tehnoloogia, geotehnoloogia või ökotehnoloogia. Koos füüsika-keemiateaduskonnaga koolitame nende teaduskonnas keskkonnatehnolooge lisaks veel kahel muul erialal. Keskkonnatehnoloogiat õppides saab ettevalmistuse töötamiseks Eesti, ELi jt maade keskkonnaalaste probleemide lahendamisega tegelevates uurimisasutustes jm.

Teaduskond taotleb uuel õppeaastal vastuvõttu ka **ökoloogia ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse** õppekavale, mis võimaldaks spetsialiseeruda kolmel erialal: maismaaökoloogia, veekogude ökoloogia ja looduskaitsebioloogia. Selliseid spetsialiste vajab eelkõige looduskaitsesüsteem, aga ka kõrgkoolid ja teadusasutused, kus tihedas rahvusvahelises koostöös arendatakse kaasaegseid uurimisprojekte.

Bioloogia õppekava alusel koolitame ka gümnaasiumi bioloogiaõpetajaid, geograafia õppekava alusel gümnaasiumi geograafiaõpetajaid.

Koos haridusteaduskonnaga jätkab teaduskond osalemist ka varem meie teaduskonnaga seotud olnud põhikooli loodusteaduste õpetajate ettevalmistamisel.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Riigitellimus on kõigil erialadel eeldatavalt vähemalt sama suur kui eelmisel aastal. Ökoloogia ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse õppekava avamiseks taotleme 15 õppekoha loomist. Tasulisse õppesse võtame vastu kõik soovijad, kelle riigieksamite tulemused ületavad antud erialal kindlaks määratud miinimumnõuded.

Millist tudengit ootame?

Ootame loodushuvilist, töökat ja loovalt mõtlevat tudengit.

Info:
Vanemuise 46
tel 737 5820
biogeo@ut.ee
www.ut.ee/BG

Kus sisseastumiseksamite ajal elada saab?

Janika Hango
MTÜ Tartu Üliõpilasküla majutusjuht

Eksamite ajal (juulis) pakub üliõpilasküla tudengikandidaatidele majutusvõimalust üliõpilasküla hostelis Pepleri 14 ja Raatuse 22.

Öö ühekohalises toas maksab 250, kahekohaline tuba 400 kr. Toas on televiisor, duširuum, tualett ja köök kolme toa peale. Majutus tuleb eelnevalt broneerida tööpäeviti kl 9-12 ja 13-16 tel 740 9955, 740 9956.

Kui tuled Tartusse avaldust tooma, võta kindlasti kaasa ka tagatisrahaks vajalik summa ning isikut tõendav dokument.

Juhul kui meil on pakkuda sulle sobivaid majutuskohti, saad samal päeval sõlmida ka üürilepingu.

Avalduse toomiseks ei pea tingimata Tartusse sõitma: ankeedi võid meie kodulehelt välja trükkida ja saata üliõpilasküla majutusosakonda posti teel (Narva mnt 25, Tartu 51013) või faksiga (740 9958). Pärast avalduse saatmist võta kindlasti ühendust üliõpilasküla majutusosakonnaga, et teada saada avalduse number.

Elektroonilisel kujul saadetud avaldusi ei arvestata, sest neil puudub allkiri.

Kui saad ülikooli sisse

Kui eksamid on edukalt sooritatud ja teil on soov elada üliõpilaselamus, siis tuleb koha taotlemiseks täita üliõpilasküla majutusosakonnas avaldus. Sisseastujatelt hakkame avaldusi vastu võtma **alates 26. juulist**, pärast seda, kui Tartu Ülikool on avaldanud sissesaanute nimekirjad.

Üliõpilaskülas pakutavad toad on erinevates majades, seega on ka hinnad erinevad.

Toa üür koosneb toa fikseeritud hinnast, millele lisanduvad kommunaalmaksed (küte, vesi, elekter).

Renoveeritud üliõpilaselamutes on ühe koha aasta keskmine üürihind 1050 kr kuus.

Vanades renoveerimata majades on aasta keskmine ühe koha hind koos kommunaalmaksetega vastavalt tingimustele kuni 500 kr kuus.

Täpsem info meie kodulehekülje www.kyla.ee.

Matemaatika-informaatika-teaduskond

Miks tulla õppima matemaatika-informaatika-teaduskonda?
Vastab: matemaatika 4. a üliõpilane Lauri Tart.

Matemaatika on eluvaldkond, mis paratamatult puudutab kõiki inimesi. Peaaegu igal keskkoolilõpetajal on selle kohta oma arvamus, seda mõnikord isegi kogu eluks. Paljud tunnevad kergendust, kui kohustuslikud matemaatikaga tegelemise aastad mööda saavad.

Samas mõjutab matemaatika igaühe elu. Näiteid võib tuua alates nüüdseks juba iseenesestmõistetava elektroonikaküllasusega pesumasinast lauaarvutini ning lõpetades laialt kasutatava statistika ja matemaatilise modelleerimisega.

Nagu näha, on matemaatika praeguses muutuvas maailmas väga oluline. Eriline koht kuulub sealjuures uuendusteks paratamatult vajalikule puhtale matemaatikale, olgu selleks algoritmi-, tõenäosus- või kategooriateooria. Nagu on hädavajalikud kirja- ja arvutikäsitlusoskus, on seda ka matemaatiline mõtteviis, kuna viimane aitab leida ning edukalt läbi viia optimaalsemaid elustrateegiaid.

Analüütiline, matemaatikast inspireeritud mõtlemine on vajalik paljudel teistelgi elualadel majandusest keeleteaduseni, seetõttu ei ole vaja karta, et matemaatikaharidus kunagi tarbetuks osutuks.

Peale matemaatika kasulikkuse ja kasutatavuse on muidugi ka kolmas põhjus, miks inimesed sellega tegelevad. See on lihtsalt põnev, ilus ja huvitav. Paljudel kahjuks ei õnnestugi hoomata matemaatika loovat külge. Seda annab aga alati parandada, alustades oma ülikooliteed matemaatikaga.

Kuid miks peaks seda tegema just Tartu Ülikoolis? Merele siin muidugi juurdepääsu ei ole, kuid seda korvavad küllaga ülikooli enda akadeemiline, avastama suunav õhkkond ning teaduskonna sõbralik pere. Meil on ülikooli suurimad arvutiklasside komplektid, uusimad õppehooned ja nendest avanevad parimad vaated. Ja lõpuks, kogu ülikool moodustab ühe suure, üha rohkem üksteist toetava terviku, mis võimaldab matemaatikat rakendada ja edasi arendada väga paljudel aladel.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?
Vastab dekaan prof Mati Kilp.

Tänavu võtame bakalaureuseõppesse üliõpilasi **informaatika**, **infotehnoloogia**, **matemaatika** ja **matemaatilise statistika** erialale.

Bakalaureuseõppe lõpetamise järel on võimalik jätkata õpinguid magistritasemel peale nelja eriala veel finants- ja kindlustusmatemaatika ning kahel õpetajakoolituse erialal (gümnaasiumi matemaatikaõpetaja, gümnaasiumi informaatikaõpetaja).

Nii informaatika kui ka infotehnoloogia bakalaureuseõpe annavad peale üldteadmiste matemaatikast ja füüsikast baasteadmised arvutite riist- ja tarkvarast ning kaasaegsetest infotöötluse meetoditest.

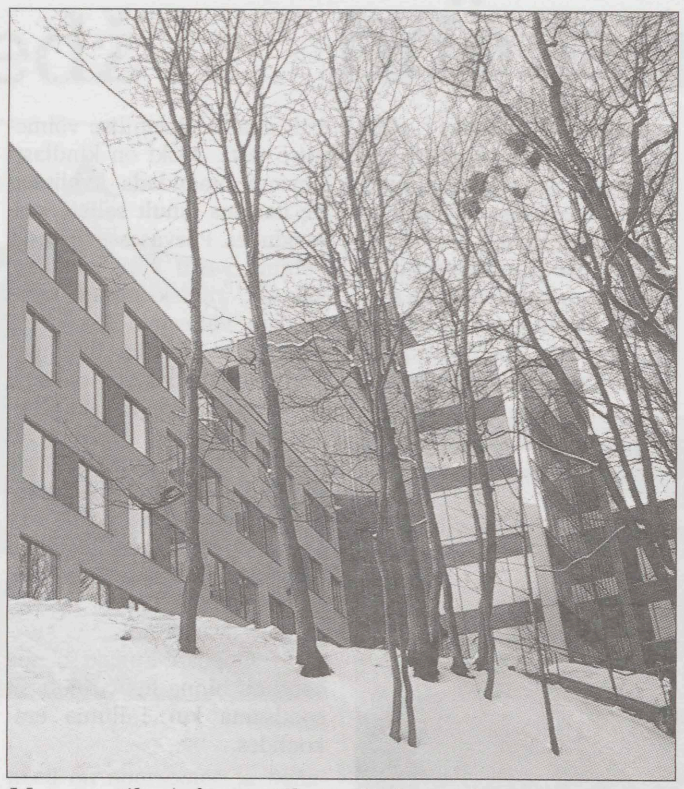

Matemaatika-informaatikateaduskonna hoone. VARJE SOOTAK

Seejuures on infotehnoloogia bakalaureusestuudium rakenduslikuma suunitlusega.

Informaatika bakalaureuseõpe on teoreetilisema kallakuga, võimaldades spetsialiseerumist kitsamatele erialadele.

Põhjalikumad teadmised saadakse magistriõppes.

Matemaatika bakalaureuseõpe on esimene etapp akadeemilise matemaatilise hariduse omandamisel, enamasti jätkab selle lõpetaja õpinguid magistritasemel.

Matemaatilise statistika erialal kulgeb bakalaureuseõpe esimesed kolm semestrit koos matemaatika eriala tudengitega, seejärel süvenetakse statistika ja tõenäosusteooria ainetesse.

Stuudiumi loomulik jätk on magistriõpe kas samal erialal või finants- ja kindlustusmatemaatikas, kuid saadud teadmised lubavad asuda tööle ka andmetöötluse alal.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Üliõpilaskandidaatide pingerida moodustatakse kolme riigieksami tulemuste põhjal. Matemaatika (maksimaalselt 20 p), emakeele kirjand (10 p) ja võõrkeel (10 p). Riigieelarvelistel kohtadel võivad ennast matemaatika erialal lugeda üliõpilaseks kõik need, kelle punktisumma on vähemalt 23, informaatika ja infotehnoloogia erialal need, kelle punktisumma 28, ja matemaatilise statistika erialal need, kel punktisumma 33. Kõigil tublidel noortel, kes ei mahu riigi poolt tasustatavatele kohtadele ning kelle punktisumma on vähemalt 16, on võimalus õppida riigieelarvevälistel õppekohtadel. Õppeaasta maksumuseks riigieelarvevälisel õppekohal õppijale on 16 500 kr.

Millist tudengit ootate?

Tublisid noori, kes ei karda matemaatikat ja kel on huvi arvutite vastu.

Info:
J. Liivi 2
tel 737 5860
math@ut.ee
www.math.ut.ee

Kehakultuuriteaduskond

Miks tulla õppima teie teaduskonda?
Vastab õppeprodekaan magister Priit Eelmäe.

Oscar Wilde on öelnud, et neil, kes vaimu ja keha lahutada tahavad, ei ole kumbagi. Sport, liikumisharjumuste kujundamine ja tervis omandavad tänapäeval inimeste jaoks üha suuremat tähtsust.

Kehakultuuriteaduskonnas õppides saadakse nii Eesti kui ka Euroopa standarditele vastav haridus **kehalise kasvatuse** ja **spordi** või **füsioteraapia** alal.

Õppeained ja õppetöö korraldus toetavad laiapõhjalise interdistsiplinaarse hariduse omandamist, mis annab lõpetanutele suurepärase konkurentsivõime tööturul ka teistel elualadel.

Edukas suusataja Kaili Sirge on kehakultuuriteaduskonna teise aasta üliõpilane. TIINA BELJAJEVA

Mis erialasid saab õppida?

Kehakultuuriteaduskond on ainus koht Eestis, kus sporditeadustealast koolitust antakse akadeemilise hariduse kõigil astmetel doktoriõppeni. Üliõpilased saavad ülevaate vastavalt kehalise kasvatuse ja spordi sotsiaalkultuurilisest osast ning organisatsioonist ühiskonnas või füsioteraapia rollist tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemis.

Meie erialad on kehaline kasvatus ja sport ning füsioteraapia.

Õpetajale, treenerile või füsioterapeudile antakse vajalik psühholoogiline ja pedagoogiline ettevalmistus. Biomeditsiinilised ained loovad põhjaliku ettekujutuse inimorganismi ehitusest ja talitlusest ning kehaliste harjutuste mõjust sellele. Omandatakse eri spordialade harjutusvara ning nende õpetamise metoodika või õpitakse kehalisi harjutusi kasutama haiguste profülaktikas ja taastusravis või liikumispuuete kompenseerimiseks.

Socratese Erasmuse programmi kaudu on võimalus läbida osa õppekavast Euroopa juhtivates ülikoolides.

Kus lõpetajad tööd leiavad?

Kehalise kasvatuse ja spordi eriala lõpetanud leiavad rakendust treeneri või spordijuhina. Suurem osa jätkab magistriõppes, kus toimub spetsialistikoolitus ning selle läbinute töövõimalused on veel avaramad: lisandub võimalus töötada kehalise kasvatuse ja terviseõpetuse õpetajana.

Füsioteraapia eriala lõpetanud leiavad tööd füsioterapeudina erinevates raviasutustes, terviseklubides jm.

Magistriõppes spetsialiseerutakse laste, täiskasvanute, vanemaealiste või spordi füsioteraapiale.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Riigitellimuse suurus ei ole veel teada, kuid vastuvõtu piirarvud jäävad sarnasteks varasemate aastatega. See tähendab, et statsionaarsesse õppesse on plaanis vastu võtta kokku ligi 100 uut üliõpilast.

Millist tudengit ootate?

Ootame õppima võimekaid ja teotahtelisi noori inimesi, kes tulevikus näevad endale meelepärast rakendust mõnel meie pakutud erialal.

Info:
Jakobi 5
tel 737 5360
kkdek@ut.ee
www.ut.ee/KK

Haridus-teaduskond

Miks peaks tulema õppima haridusteaduskonda? Vastab dekaan prof Toomas Tenno.

Haridusteaduskonna erialad on suunatud neile, kes on huvitatud **õpetajakutse** omandamisest. Teaduskonna üks põhieesmärke on ette valmistada tulevasi õpetajaid, kes on võimelised lastes arendama loovust, otsustusvõimet ja suhtlemisoskust, andes seejuures üliõpilasele vajaliku ainealase ettevalmistuse integratsioonis teiste ainetega ja kujundades õpioskused kogu eluks.

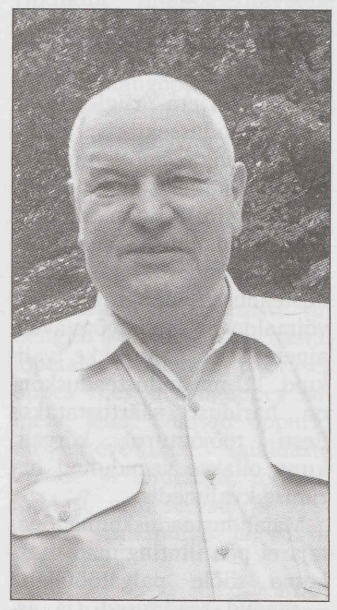

Dekaan Toomas Tenno.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd leiavad?

Haridusteaduse bakalaureuseõppekavade eesmärk on valmistada ette põhikooli mitme aine õpetaja magistriastme õppekavale pürgijaid, andes nii ainealase (humanitaar-, reaal- või loodusteaduslikes ainetes) kui ka üldkasvatusteadusliku ja psühholoogiaalase ettevalmistuse. Põhikooli mitme aine õpetaja magistriõppekava valmistab ette õpetajaid, kes suudaksid põhikoolis integreeritult õpetada vähemalt kolme ainet.

Eripedagoogika sobib pedagoogi- ja suhtlemiskalduvustega noortele, kes on valmis pühenduma tööle erivajaduste, puuete ja õpiraskustega laste, nende vanemate ja puuetega täiskasvanutega.

Eriala lõpetanud töötavad edukalt tavakoolides, õpiraskuste ja erivajadustega laste koolides, lasteaedades jm.

Eripedagoogika õppekava jaguneb bakalaureuse- ja magistritasemeks. Bakalaureuseõpingud annavad baasteadmised eripedagoogikast, magistriõpingud võimaldavad keskenduda õpiraskuste ja käitumishälvete pedagoogikale või logopeediale.

Pedagoogika magistriõpe on mõeldud neile, kel on kõrgharidus ja õpetajakutse või sellele vastav kasvatusteadustealane haridus.

Koolieelse lasteasutuse õpetaja bakalaureuseõppekava eesmärk on ette valmistada professionaalsete oskuste ja mitmekülgsete teadmistega koolieelse lasteasutuse õpetajaid, kes kujundavad laste arenguks soodsa keskkonna ning vajalikud õppimis- ja tööharjumused.

Klassiõpetaja õppekava alusel omandatakse teadmised ja oskused tööks esimeste kuni kuuendate klasside, sh kergemate õpiraskustega õpilastega. Eriala lõpetanud leiavad tööd klassiõpetajatena, samuti alg- või põhikooli õpetajana omandatud lisaerialal.

Klassiõpetaja vene õppekeelega koolis õppekava valmistab vene õppekeelega koolidele kutsealaste oskuste ja mitmekülgsete üldhariduslike teadmistega klassiõpetajaid, kes õpetaksid eestikeelseid aineid.

Lõpetanud leiavad tööd mitte-eesti õppekeelega koolides klassiõpetajatena põhikooli tasemel, samuti võivad nad töötada alg- ja põhikooli õpetajana omandatud lisaerialal. Klassiõpetaja ja klassiõpetaja vene õppekeelega koolis õppekaval on õppeaeg 5 aastat, lõpetajad saavad magistritasandi hariduse.

Muusika õppekava ülesanne on üldhariduslike ja muusikaalaste teoreetiliste teadmiste ning mitmekülgsete praktiliste oskuste andmine, et jätkata õpinguid muusikaõpetaja magistriõppes. Õppekavale kandideerijalt nõutakse muusikalist ettevalmistust, samuti huvi muusika, aga ka kunsti- ja kultuurielu vastu. Bakalaureuseõppe lõpetanu võib töötada ringijuhi või klaverisaatjana, magistriõppe lõpetanud leiavad tööd muusikaõpetajana algklassidest kuni gümnaasiumini ning harrastus- ja koolikooride juhina.

Avatud ülikoolis on töötavatel õpetajatel võimalik omandada eripedagoogi, klassiõpetaja, koolieelse lasteasutuse õpetaja ja põhikooli reaalainete õpetaja eriala. Lisaks võetakse vastu kutseõpetaja ja tehnikavaldkonna õpetaja erialale ning koolikorralduse magistriõppesse.

Kutseõpetaja eriala on mõeldud õpetajakutseta töötavatele kesk- või kutsekeskharidusega õpetajatele, et anda akadeemilised haridusteaduste alused ja pädevus töötamiseks kutseõpetajana.

Tehnikavaldkonna õpetaja kutseaasta on mõeldud õpetajakutseta töötavatele või tööle asuvatele tehnilise kõrgharidusega õpetajatele. Õppetöö viiakse läbi koos TTÜga.

Koolikorralduse magistriõpingud on kavandatud kahele aastale, õppuritel on võimalus valida koolijuhtimise ja mentorluse haru vahel. Lõpetanud leiavad tööd haridusjuhtide, õpetajate, mentorite, õppekava spetsialistide ja koolijuhtidena.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Planeerime võtta vastu päevaõppesse ja avatud ülikooli 600 üliõpilase ringis.

Millist tudengit ootate?

Ootame õppima inimesi, kes on motiveeritud elukestvaks hariduse omandamiseks, et olla õppimisvõimelised ja uutele teadmistele avatud. Loodame, et meie lõpetajad on valmis muutma õpetamis- ja õppimismeetodeid tuupimiskesksuselt kõiki õpilasi arendavale arusaamisega õppimisele, täitma õpetaja kui õpikeskkonna kujundaja rolli.

Info:
Salme 1a
tel: (+372) 734 3620
haridus@ut.ee
www.ut.ee/ht

Majandusteaduskond

Miks peaks tulema õppima just TÜ majandusteaduskonda?
Vastab magistrant Krister Tamm.

Majandusharidus annab suurepärase võimaluse töötada nii era-, riigi- kui ka mittetulundussektoris, kuna majandusliku mõtlemise ja käitumiseta ei saa hakkama ükski organisatsioon. Meie ettevõttemajanduse ja rahvamajanduse õppesuunad majandusteaduse õppeprogrammis võimaldavad teha õpitavate ainete sees paindlikke valikuid. TÜ majandusteaduskonna haridust väärtustatakse Eesti tööjõuturul kõrgelt, kuna ollakse veendunud hariduse kvaliteedis.

Majandusteaduskonna lõpetaja ei pea ilmtingimata hakkama tööle palgatöötajana – saadud teadmised (ja asjalikud sõbrad) võimaldavad võtta riske ja alustada oma ettevõtetega, olles ise endale tööandjaks. Paljud meie tudengid on seda edukalt tõestanud.

Majandusteaduskonnas tegutseb aktiivselt maailma suurima tudengiorganisatsiooni AIESECi esindus, mis võimaldab tudengitel teoreetilisi teadmisi kohe praktikas järele proovida. AIESECi liikmed suhtlevad igapäevaselt ettevõtete juhtidega ja korraldavad praktikantide vahetust eri riikide vahel.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?
Vastab dekaan prof Jüri Sepp.

Majandusteaduskonna õppekavu on alati iseloomustanud suur paindlikkus ja valikuvõimaluste rohkus. Praegustes 3+2 õppekavades on see veelgi suurenenud. Oleme loobunud tavapärase piiri tõmbamisest rahvamajandusliku ja ettevõttemajandusliku hariduse vahel. Tahame, et meie lõpetajad saaksid võrd-

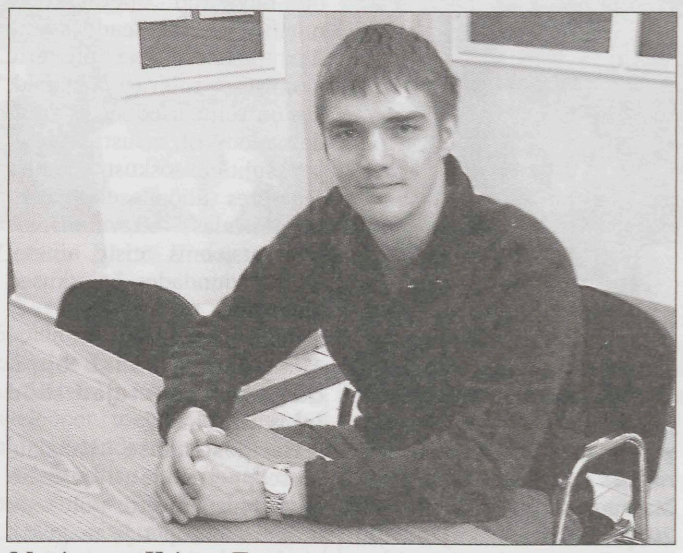

Magistrant Krister Tamm. ERGI PROMMIK

väärselt hakkama nii era- kui ka avalikus sektoris.

Siiski pakume juba bakalaureuseõppes süvendatud teadmisi kolmes valdkonnas, millest üliõpilane saab valida kaks. **Majandusteooria** erialaaine annab hea ettekujutuse majandusteaduse mitmekesisusest ja sobib eelkõige korraliku baasi loomiseks magistriõpinguteks. **Rahanduse ja arvestuse ning juhtimise ja turunduse** moodulid aga võimaldavad hakkama saada ka tööturul, kui mingil põhjusel peaksid õpingud katkema.

Siiski võib end küpseks majandusspetsialistiks pidada vaid pärast magistriõppe lõpetamist. Siin pakume süvaõpet kuues kitsamas majandusteaduse harus. Neist kaks, **majanduse modelleerimine** ja **majanduspoliitika**, on suunatud pigem avaliku sektori töökohtadele, neli ülejäänut (**rahandus**, **majandusarvestus**, **turundus**, **rahvusvaheline juhtimine**) kalduvad aga rahuldama ettevõtete vajadusi. Et aga üliõpilased peavad endale valima nimetatud kuue eriaine hulgast kolm, on võimalik komplekteerida vägagi erinevaid ja isikupäraseid haridusprofiile.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Bakalaureuseastmes saab majandusõpinguid alustada nii päevases õppes kui ka avatud ülikoolis. Viimane on eriti soodne õpinguteks töö kõrval, ei eelda riigieksameid, küll aga akadeemilise võimekuse testi. Siiski on kindlasti lihtsam omandada kvaliteetne haridus ainult sellele keskendudes. Päevasesse õppesse võtame vastu kõik soovijad, kel on riigieksamitest ette näidata vähemalt 15 punkti 40st (matemaatika tulemuse arvestab ülikool 20, ema- ja võõrkeele 10palli skaalas). Paraku saavad riigieelarvelistele kohtadele pääsemises kindlad olla vaid need kandidaadid, kelle punktide arv küünib 34,5ni. Ülejäänud peavad õppekulud ise kompenseerima. Sama peavad tegema avatud ülikoolis alustajad. Õppijate õnneks oleme suutnud hinna hoida oluliselt soodsama kui Tallinna erakoolides.

Millist tudengit ootate?

Tahaksime, et tudengikandidaadid teadvustaksid endale seda, et nad tulevad õppima ülikooli. Ja mitte igasugusesse ülikooli, vaid Tartu Ülikooli. Ja nii nagu kõigis teistes teaduskondades, tähendab see ka majandusteaduskonnas teaduspõhist haridust. Viimase jaoks on aga vastunäidustatud mõttelaiskus ja kitsas praktitsism. Ülikoolihariduse teeb väärtuslikuks just tugev teoreetiline baas. Teadmised võivad vananeda ja ununeda. Küll aga annab korralik ülikooliharidus elu lõpuni kaasa oskuse iseseisvalt mõelda ning terve elu edasi õppida ja areneda.

Info:
Narva mnt 4
tel 737 6310
majandus@ut.ee
www.mtk.ut.ee

Füüsika-keemiateaduskond

Miks peaks tulema õppima just füüsika-keemiateaduskonda?
Vastab füüsikalise infotehnoloogia magistrant Meelis-Mait Sildoja.

Hea tulevane kolleeg! Me õpetame sind orienteeruma kaasaegses tehnoloogilises maailmas ja aru saama looduse fundamentaalsetest seaduspärasustest tasemel, mis ei jää alla ülejäänud Euroopas pakutavale. Seda kinnitab meie tulemuslik koostöö partnerülikoolidega (Uppsalas, Lundis, Helsingis) ja seal õppivate meie tudengite edukus. Aga ainuüksi loengus õpitu pole eduks piisav ning puhtalt teoreetiliste teadmistega läbi ei löö. Oluline on oma käsi aparatuurile külge panna ning õppejõu poolt räägitu reaalselt järele proovida. Võimalusi selleks jätkub.

Vastab analüütilise keemia doktorant Lauri Jalukse.

Meelis-Mait Sildoja ja Lauri Jalukse. 2XERGI PROMMIK

Tartu Ülikool kogu oma vaimse ja kultuurilise infrastruktuuriga on minu jaoks olnud juba kuus aastat nauditav seltskond. Olen omandanud teadmisi ja elukogemusi intensiivsemalt kui kunagi varem. Mulle on alati imponeerinud meie teaduskonna töötajate soe suhtumine oma tudengitesse. See on olnud ka üks põhjusi, miks olen end sidunud analüütilise keemia õppetooli orgaanilise kooslusega. Meie uurimisgrupil on koostöösidemed Eesti ettevõtete ja laboritega. Korraldame neile koolitusi ja võrdlusmõõtmisi, teeme analüüse ja aitame välja töötada analüüsimeetodeid. Loengutes omandatud baasteadmiste ja praktiliste kogemuste vahel on võimas sünergia, mis aitab tunnetada valdkonna probleeme ja suundumusi ning soodustab korraliku töö leidmist pärast ülikoolist lahkumist.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?
Vastab dekaani kt prof Peeter Burk.

Bakalaureuseõppes toimub vastuvõtt **füüsika**, **keemia**, **materjaliteaduse**, **keskkonnatehnoloogia** ja **infotehnoloogia erialale**.

Magistriõppes on võimalik valida infotehnoloogia, keskkonna- ja materjalitehnoloogia, fundamentaalfüüsika, rakendusfüüsika, füüsikaõpetaja, keemia, rakenduskeemia ja keemiaõpetaja eriala vahel.

Lõpetajad leiavad tööd tugiteenistustes (kvaliteedikontroll, sertifitseerimine, meditsiinitehniline teenindus haiglates) ja analüüsilaborites jm.

Suure osa meie lõpetajatest võtavad endiselt tööle arvuti- ja telekommunikatsioonifirmad ning biotehnoloogiaettevõtted.

Üha rohkem vajab neid ka elektroonika- ja keemiatööstus. TÜs saadava hariduse eelis tehnikakõrgkoolides pakutava ees on süvatasemel toimuvate protsesside olemuse parem mõistmine, mis annab võime tehnoloogiliste uuendustega kiiresti kohaneda. Töötuid teaduskonna lõpetanute hulgas Eesti ametliku statistika kohaselt ei ole.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Riiklikult finantseeritavaid õppekohti avati suvel 2003 järgmiselt: füüsikas 34, keemias 26, materjaliteaduses 26, keskkonnatehnoloogias 18 ja infotehnoloogias 25. Tõenäoliselt on need arvud ligikaudu samad ka aastal 2004. Erinevalt varasematest aastatest on riiklik õppekoht füüsikas, keemias ja materjaliteaduses garanteeritud kõigile, kel riigieksamitulemuste punktisumma on vähemasti 23 punkti 40st. Infotehnoloogias piisab selleks 28st.

Millist tudengit ootate?

Meelis-Mait Sildoja: Kas oled uudishimulik? Sind kummitavad küsimused kuidas ja miks? Sel juhul on TÜ füüsika-keemiateaduskond sinule. Ootame arenemisvõimelisi ja püüdlikke noori, kel on suur tahe aru saada meie maailmas kehtivatest loodusseadustest ning soov anda oma panus teaduse arengusse ja kaasaegse tehnoloogia väljatöötamisse. Tingimused edukaks tööks ning läbilöögiks on loodud.

Lauri Jalukse: Kui sinus on ettevõtlikkust, tahet tegelda väga eluliste (või ka abstraktsete) küsimustega, siis on meie teaduskonna soosiv ja arendav keskkond Sulle parimaks abistajaks.

Info:
Tähe 4
tel 737 5520
fk@ut.ee
www.physic.ut.ee/fk

Sotsiaal-teaduskond

Miks peaks tulema õppima sotsiaalteaduskonda?
Vastab dekaan prof Jaanus Harro.

Püüame korraldada õpet, mis ühtaegu annaks parimad ametioskused ja oleks sügavuti teaduspõhine. Teaduskonnas õpetavad mitmed Eesti tunnustatuimad sotsiaalküsimuste eksperdid (Marju Lauristin, Dagmar Kutsar, Tiina Randma-Liiv) ja parimad sotsiaal-, käitumis- ja kultuuriteadlased (Jüri Allik, Talis Bachmann, Wolfgang Drechsler, Kalevi Kull, Rein Taagepera, Peeter Torop, Peeter Tulviste, Airi Värnik jt).

Sotsiaalteaduskond on ühiskondlikele protsessidele orienteeritud, kuid väga interdistsiplinaarne. Üliõpilased koostavad lõputöid nii riikide poliitiliste süsteemide analüüsimise kui ka rottide sotsiaalset käitumist juhtivate neurokeemiliste protsesside mõõtmise alusel.

Interdistsiplinaarsust lisab Eesti Käitumis- ja Terviseteaduste Keskus, mis on administratiivselt sotsiaalteaduskonnaga seotud ning ühendab TÜ sotsiaal-, arsti- ja kehakultuuriteaduskonna ning Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudi ja Suitsidoloogia Instituudi uurimisrühmi.

Kuigi teaduskond peab prioriteediks ühele Euroopa teadusülikoolile kohase teadustöö väljaarendamist, pööratakse palju tähelepanu ka rakendusküsimustele.

Meie erialadel õppimine annab võimalusi läbi lüüa nii Eestis kui ka väljaspool Eestit – kas siis õpinguid jätkates või töötades. Õppejõududel on tihedad väliskoostöösidemed ja paljud üliõpilased külastavad kas nende kontakte kasutades või ise sidemeid luues välismaa ülikoole.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?

Bakalaureuseõppesse võetakse 5 erialale: **ajakirjandus** ja **suhtekorraldus**; **psühholoogia**; **riigiteadused**; **semiootika** ja **kulturoloogia**; **sotsioloogia**, **sotsiaaltöö** ja **sotsiaalpoliitika**.

Kuna sotsiaalteaduskonnast saadav haridus on interdistsiplinaarne ning laiapõhjaline, on eri ameteid, kuhu lõpetajad võiksid tööle asuda, rohkesti.

Ajakirjanduse ja suhtekorralduse bakalaureuseastme lõpetanust võiks saada reporter, pressiesindaja, suhtekorraldaja; pärast magistriastme läbimist toimetaja meediaorganisatsioonis, meediauurija, -kriitik jne.

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna erialakatse koosneb kahest osast: kirjalik (12. juulil) ja vestlus (14. ja 15. juulil). Avaldatud tööde esitamine on soovitatav, mitte kohustuslik.

Dekaan Jaanus Harro.

Psühholoogia lõpetanud asuvad tööle eri ametites; erialane töö on võimalik eelkõige pärast magistriastme lõpetamist.

Riigiteaduste eriala annab laiapõhjalise sotsiaalteadusliku alushariduse koos olulisemate teadmistega riigiteadustest. Pärast 3-aastast bakalaureuseõpet on võimalik jätkata spetsiaalset haridust magistrantuuris ning leida erialale vastav töö riigiteenistuses, kohalikus omavalitsuses, välissuhtluses, diplomaatias jms.

Semiootika ja kulturoloogia eriala praktiliseks väljundiks on kultuurianalüüs kõige laiemas tähenduses.

Sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika erialalt tulevad sotsioloogid, sotsiaaltöötajad, tööle asutakse nii riigiametis kui ka ettevõtluses.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse ?

Riigieelarveliste kohtade arv ei ole veel kindlaks määratud. Riigieelarvevälistele kohtadele vastuvõtul piirarve ei ole.

Millist tudengit ootate?

Tudengeid, kes on huvitatud inimese ja ühiskonnaga seotud probleemidest – nii neid, kes on huvitatud inimese tunnetusvõime uurimisest, kui ka neid, kes tahavad teada saada, milliseid märgisüsteeme kultuuris kasutatakse. Praktilisema meelega inimesed leiavad siin meelepärase eriala sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika probleemidele pühendudes. Samuti on oodatud inimesed, kes näeksid oma tulevikku keset poliitilise ja avaliku elu sündmusi. Seega ootame mitmekesiste huvidega ning loomulikult tugeva töö- ja õpitahtega inimesi.

Info:
Tiigi 78
tel 737 5957
so@ut.ee
www.so.ut.ee

TÜ Narva Kolledž

Miks tulla õppima Narva kolledžisse?
Vastab klassiõpetaja eriala 1. kursuse üliõpilane Diana Arhippova.

Aga miks ma ei peaks õppima Narva kolledžis? Narva on väga ilus ja puhas. Siin on palju rohelust. Narva on kiiresti muutuv ja arenev, lähitulevikus juba ELi piirilinn. Siin on hea elada ja õppida, on võimalused enese realiseerimiseks.

Üks võimalusi on omandada pedagoogiline kõrgharidus Narva kolledžis.

Õpetajaamet on läbi aegade hinnas olnud. Kolledži uued erialad arvestavad ka tulevikuvajadusi. Õppekavades on teooria ja praktika tihedalt põimunud.

Peale põhieriala saame ka teise või ka kolmanda eriala, mis teeb meid tööturul konkurentsivõimelisemaks. Õppetöös on suureks abiks õppejõud, ka professorid ja teised oma ala spetsialistid Tartu Ülikoolist, Saksamaalt, Venemaalt.

Üliõpilase elu kolledžis ei ole ainult õppimine. Siin toimuvad mitmesugused üritused, näitused, kontserdid, on välja kujunemas üliõpilaste traditsioonid.

Ennast on võimalik proovile panna KVNis (lõbusate ja leidlike huumoriklubi), Narva tudengite päevadel, Vene üliõpilasseltsis, Tatjanapäeval (üliõpilasteks pühitsemine).

Üliõpilased saavad õppida ka välismaal. Seda soodustab asjaolu, et kolledžis on võimalik õppida mitmesuguseid keeli, näiteks inglise, saksa, rootsi, soome või prantsuse keelt.

Vanemate kursuste üliõpilased on õppinud Austrias, USAs, Venemaal, Rootsis, Soomes.

Meeldib, et kolledžis on avarad ja remonditud auditooriumid, suur arvutiklass ja hea raamatukogu, paljundusmasinad igal korrusel.

Kolledži direktor Katri Raik. ERAKOGU

Kõige rohkem meeldib aga kolledži üliõpilaspere. Meid ei ole palju ja seepärast tunnevad kõik peaaegu kõiki. Arvan, et sõbralikud suhted üliõpilaste vahel ongi see, mis teeb meie kolledži eriliseks – see ongi Narva kolledži omapära.

Mida saab õppida?
Vastab direktor magister Katri Raik.

Narva kolledž on üks väike valik suure ülikooli sees. Meie kolledž on hea võimalus venekeelsete koolide lõpetajatele. Just teile püüame me oma kakskeelsete õppekavade abil toeks olla ning heatasemelist ülikooliharidust võimaldada.

Kolledžis saab õppida **vene- ja mitmekeelse lasteaia ja kooli õpetajaks, klassiõpetajaks ja humanitaarainete õpetajaks vene õppekeelega põhikoolis**.

Me oleme ainus kõrgkool Eestis, kes on endale sellise eesmärgi seadnud.

Uuest akadeemilisest aastast on kolledžis võimalik õppida ka kahel uuel erialal, need on noorsootöö ja kohaliku omavalitsuse korraldus. Mõlemad on rakenduskõrghariduse õppekavad ja lähtuvad tööjõuturu vajadustest.

Kolledžit ei maksa peljata ka neil, kes eestikeelse kooli lõpetanud. Teie saate oma hariduse emakeeles ning õpite juurde väga hea vene keele, mis kindlasti tulevikus abiks.

Meie peamine ülesanne on anda oma üliõpilastele haridus, mis võimaldab leida korralikku tööd.

Üliõpilaselu huvitav korraldamine – ja see on kindlasti üks õpingute oluline osa – on kolledži üliõpilasnõukogu ülesanne. Julgen kinnitada, et see kukub neil hästi välja.

Parim soovitus on möödunud aasta 1. aasta üliõpilaste arvamus, kellest 86% kinnitas, et kui nad uuesti ülikooli tuleksid, siis ikka Narva kolledžisse.

Mina aga soovin julgeid valikuid ja edukaid riigieksameid!

Info:
Kerese 14, Narva
tel 356 0608
college@narva.ut.ee
narva.ut.ee

TÜ Türi Kolledž

Miks tulla õppima Türi kolledžisse?
Vastab 3. kursuse üliõpilane Indrek Rüütel.

Türi kolledžisse võiks õppima tulla see, kes tahab omandada keskkonnaalast haridust. Mõnes mõttes on kooli eeliseks tema väiksus: igal üliõpilasel on seetõttu paremad võimalused kaasa lüüa üliõpilasüritustes, pole nii suurt ohtu massi sekka ära kaduda.

Meeldib väga ka kooli asukoht – kuna elan Paides ja mul on perekond, siis on Türil mugav koolis käia. Usun, et Türi eeliseks on ka asukoht Eesti keskel. Tahtmise ja võimaluse korral saavad üliõpilased vabalt osaleda Tartu, Tallinna, Viljandi ja Pärnu tudengite üritustel – igale poole on enam-vähem ühesugune kaugus.

Haridus, mida Türilt saada võib, on täpselt nii hea, kui heaks üliõpilane selle ise enda jaoks teeb. Laiskvorstid jäävad igal pool elule jalgu. Kui oled aga motiveeritud ja õpid just seda, millele tahad pühenduda, siis on eduks head võimalused.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?
Vastab direktor magister Elle Raudsepp.

Meie eriala on **keskkonnateadus**. Seda õpetatakse interdistsiplinaarse, rahvusvaheliselt akrediteeritud õppekava järgi. Eriala õppimine seostab teooria praktikaga, õpetab nägema seoseid, lahendama probleeme kompleksselt, tegutsema inimesele ja ümbritsevale keskkonnale parima tulemuse nimel. Töötame tihedas koostöös füüsika-keemia- ja bioloogia-geograafiateaduskonnaga ning EPMÜga.

Meil õpetavad oma ala parimad õppejõud. Oleme kaasanud ka keskkonnaspetsialiste-praktikuid. Selline õpetamisviis võimaldab hoida õpetuse sisu kaasaegsena, olla juba stuudiumi ajal kursis erialaprobleemidega ning saada aimu ees ootavast praktilisest tööst. Viimasest saab sügavama teabe ka õppeajal toimuvate praktikate, projektitööde, õppesõitude jne kaudu.

Keskkonnateaduse eriala teadmised omandanud üliõpilane saab TÜ diplomi keskkonnateaduse erialal. Iga lõpetaja teadmised ja oskused olenevad võimetest ning sihipärasest õppetööst. Neil on võimalik saada tööd omavalitsustaseme ja riiklike struktuuride spetsialistidena, aga järjest enam ka ettevõtetes keskkonnajuhtidena. Ettevõtlikumad võiksid kaaluda oma äri alustamist jne. Eriala on võimalik omandada ka kaugõppe teel.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Igal akadeemilisel aastal on päevases õppevormis vastu võetud vähemalt 20 üliõpilast riiklikult finantseeritavatele kohtadele. Lisanduvad tasulised õppekohad ja avatud ülikooli kaugõppe õppevorm. Viimase vastu on huvi aasta-aastalt kasvanud. Kaugõppesse võtame vastu kuni 40 soovijat.

Millist tudengit ootate?

Meil on ettekujutus heast üliõpilasest meie seniste tudengite kaudu. 2004. aastal lõpetab kolledži päevases õppes viies ja kaugõppes esimene lend. Senised õppurid on ettevõtlikud, laialdaste huvide ja annetega, töökad, loodust armastavad ja austavad, sihikindlad ja edasipüüdlikud.

Info:
Viljandi mnt 13b, Türi
tel 384 9163
info@tc.ut.ee
www.ut.ee/TC

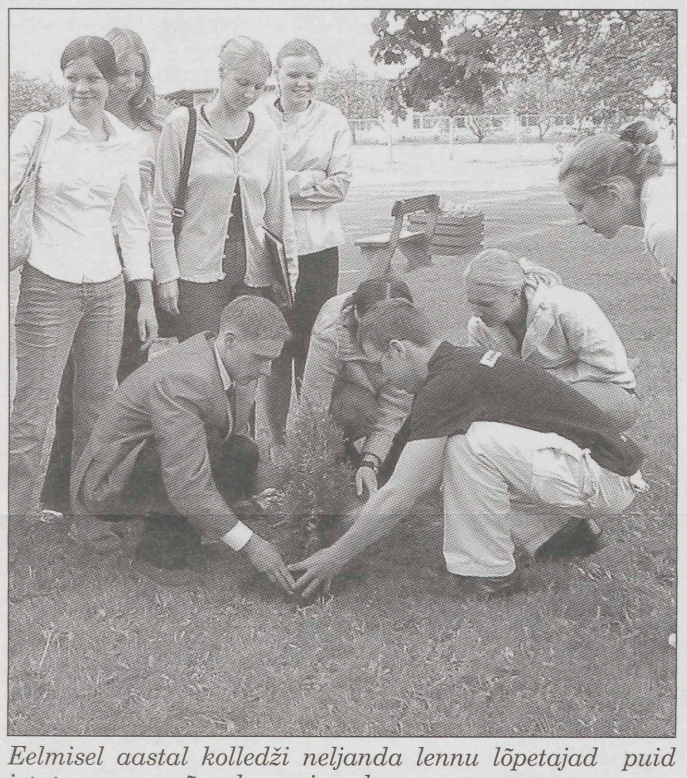

Eelmisel aastal kolledži neljanda lennu lõpetajad puid istutamas oma õppehoone juurde. MAARIKA UUSMAA

TÜ Pärnu Kolledž

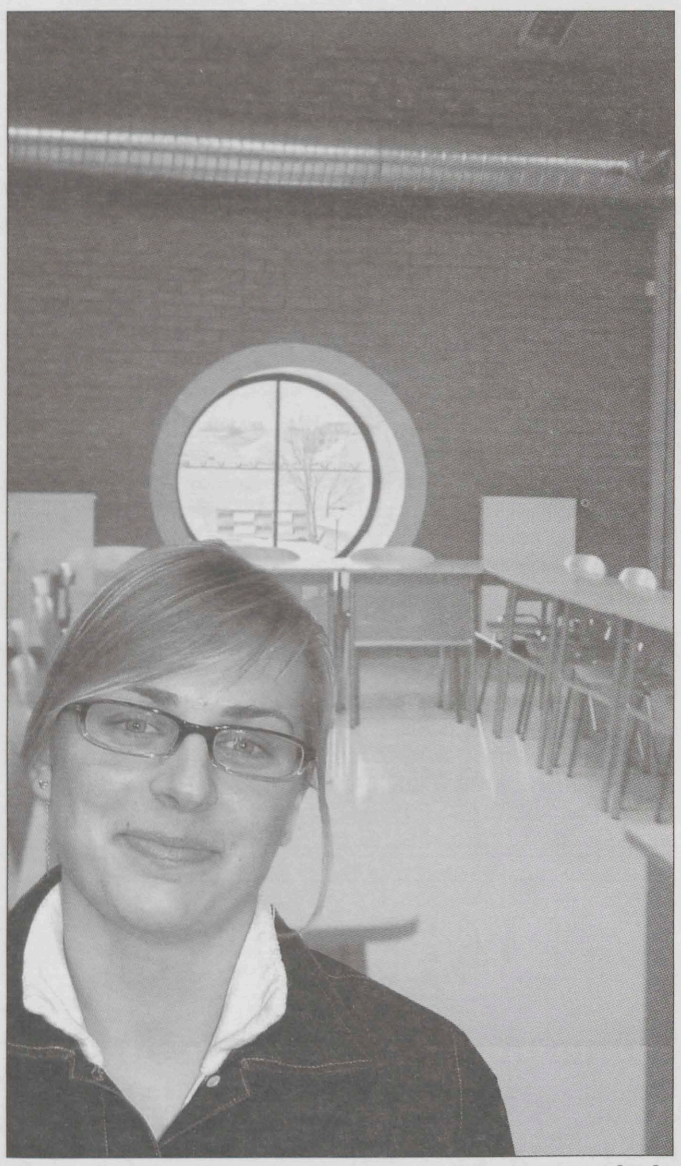

Kristi Raidla: «Pärnu kolledžis on väga hea õppekeskkond – ilus kool, hea raamatukogu jm». MONTAAŽ

Miks peaks tulema õppima Pärnu kolledžisse?
Vastab turismi- ja hotelliettevõtluse 2. a üliõpilane Kristi Raidla.

Minu eriala tasub õppima tulla sellepärast, et turism on Eestis praegu nii mõnusalt arenev ala. Väga häid spetsialiste turismi- ja hotelliettevõtluse alal pole just palju, mistõttu on see päris hea väljakutse.

Sotsiaaltöö korraldus on Eestis samuti jõudsalt edenev eriala. Näiteks pidev elanikkonna vananemine ja sellega seotud probleemide lahendamine tagavad kindlasti töökoha.

Ärijuhtimise eriala annab üsna laiapõhjalise hariduse, mis võimaldab hiljem spetsialiseeruda. Eelkõige aga peaksid selle eriala lõpetanud olema võimelised tegelema ettevõtlusega.

Kalandus ja veekogude majandamine on üsna uus, kuid Eestis vajalik ja paljutõotav eriala. ELiga liitudes peaks see teema muutuma eriti aktuaalseks.

Kõik need erialad sisaldavad palju praktilist poolt, mis tööleasumisel peaks ainult kasuks tulema.

Ja lõpuks on Pärnu kolledžis väga hea õppekeskkond – ilus kool, hea raamatukogu, sõbralikud ja vastutulelikud inimesed.

Loomulikult pole vähetähtis ka tudengielu: traditsioonilised ettevõtmised, nagu rebastepidu, jõulukarneval, tudengite talvepäevad ning sekka palju väiksemaid ühisüritusi.

Mis erialasid saab õppida ja kus lõpetajad tööd saavad?
Vastab direktor geograafiadoktor Garri Raagmaa.

Ärijuhtimise eriala läbinud asuvad tegutsema ärijuhi või ettevõtjana. Pärnu aktiivne ettevõtlus vajab palju, seega nõutakse meilt rohkem lõpetajaid kui seni pakkuda oleme suutnud. Juba aastaid ülipopulaarsele **turismi- ja hotelliettevõtluse** erialale ootame õppima noori, kel on huvi asuda tööle Eestis ja eriti Pärnumaal kiiresti laienevas turismi- ja majutusettevõtluses ettevõtja või heapalgalise administraatori ning turismiarendusspetsialistina riigisektoris.

Sotsiaaltöö korralduse eriala koolitab omakorda sotsiaalteenuseid pakkuvatele asutustele ja ettevõtetele sotsiaaltöötajaid ning sotsiaaltöö korraldajaid.

Rakenduskõrghariduse eriala – **kalandus ja veekogude majandamine** – on Eestis veekoguderikkuse ja ulatusliku rannajoone tõttu jätkuvalt oluline.

Koos TÜ majandusteaduskonnaga koolitame üliõpilasi **avatud ülikoolis majandusteaduse bakalaureuse õppekava** alusel, mis annab akadeemilise majandushariduse. Lõpetajad saavad jätkata õppimist magistrantuuris TÜs või mujal.

Sügisel alustame piisava nõudluse (15 osalejat) korral ka **turismigeograafia magistriõppega avatud ülikoolis**. See on TÜ geograafia instituudi geograafia magistrikava eriala, õpe toimub Tartus ja Pärnus.

Osa õppejõude on välismaalt, mistõttu suur osa loengutest ja seminaridest on inglise keeles. See magistriõppekava on mõeldud ennekõike turismiettevõtete või arendusasutuste töötajaile, kes soovivad oma professionaalset taset tõsta ja maailma turismiteadusest süstemaatiliselt viimast tarkust saada.

Päevastel üliõpilastel aitab tööd leida praktika ning meie arvukad partnerettevõtted-asutused nii kodus kui välismaal.

Kui palju üliõpilasi vastu võetakse?

Võtame õppima ühe erandiga kõik, kelle hinded ületavad alglävendi ja kes õppimiseks soovi avaldavad. Ärijuhtimise, turismi- ja hotelliettevõtluse, sotsiaaltöö korralduse ning kalanduse ja veekogude majandamise erialadele võetakse vastu üliõpilasi päevasesse õppesse ja avatud ülikooli. Kaugemalt tulijaile on meil pakkuda ka taskukohast ühiselamukohta. Majandusteadust ja turismigeograafiat õpetame vaid avatud ülikooli vormis. Neist viimases on vastuvõtu piirarv 35.

Millist tudengit ootate?

Eriti oodatud on tudeng, kes tahab kolme kooliaasta jooksul tõsiselt õppida ja professionaalselt areneda.

Uutelt tudengitelt ootame nii tegusat kaasalöömist üliõpilaselus kui ka osalemist teistes suvepealinna tegemistes.

Pärnu kolledž on arenev, tark ja ilus! Siin ootavad teid sõbralikud ja tudengimeelsed, kuid nõudlikud õppejõud; sisutihedad praktikad ja võimalike töökohtadega tutvumine juba õpingute ajal.

Info:
Ringi 35, Pärnu
tel 445 0520
info@pc.ut
www.pc.ut.ee

UUDISED

Skytte päev

25. märtsil kell 15 algab ajaloo muuseumi valges saalis Skytte päev.

TÜ eraõiguse instituudi lektor Toomas Anepaio peab ettekande «Johan Skytte ja õigus», rektor Jaak Aaviksoo räägib ülikooli valitsemisest Euroopas ja riigikogu liige Tõnis Lukas riigi osast ülikooli elus.

Skytte medal antakse vandeadvokaat Jüri Raidlale, kes oli TÜ kuratooriumi esimees 2001-2003.

Füüsika Instituudi stipendiumid

TÜ Füüsika Instituudi 14. üliõpilasstipendiumi konkursil jagati 12 000-kroonine fond nelja tudengi vahel.

Magistrantidest määrati stipendium Vigen Issahanjanile (juh Tiit Kärner) töö eest «Virtuaalne EPR spektromeeter» ja Veera Krasnenkole (juh Koit Mauring) töö eest «Roheliselt fluorestseeruva proteiini fotofüüsika».

Bakalaureuseõppest said stipendiumi Sergei Vlasov (juh Ants Lõhmus) töö eest „Gaasilised seebid SPM-i teravike puhastamiseks» ja Marju Kleeman (juh Artur Suisalu) töö eest «Optiline niiskuseandur».

Harjutuskohtu võistlus Riigikohtus

Homme kell 10.30 algab Riigikohtus VII Eesti Harjutuskohtu võistluse suuline voor, kus selgitatakse Eesti kõrgkoolide õigusharidust õppivate tudengite kaks paremat võistkonda. Kl 15 toimub finaal. Selguvad ka kirjaliku vooru parim võistkond ning autor.

Harjutuskohtu võistlus seisneb kohtuprotsessi jäljendamises. Selle aasta kaasus puudutab kohtuvälise menetleja tegevust.

Info: Katri Paas, tel 514 5944, 630 6494, paas@abll.ee.

Teeõhtud ajaloo muuseumis

25. märtsil kell 16.15 kõneleb TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis loodusgeograafia ja maastikuökoloogia õppetooli dots Jaak Jaagus teemal «Kliima soojenemine – kas müüt või tegelikkus?».

Muuseumi projektijuhi Urmet Paloveeri sõnul on see iga kuu neljandal neljapäeval toimuma hakkava loengusarja «Huvitavat elust ja teadusest» esimene üritus.

Kutman maailmameistriks

Martin Kutman naasis veteranide maailmameistrivõistlustelt Saksamaalt kuldmedaliga teivashüppes ja II kohaga 60 m tõkkejooksus.

75-aastane kergejõustikutreener Kutman alistas MM-tiitli toonud kõrguse (2.40) esimesel katsel.

Vasaraheites saavutas kullavääriline koha Neinar Seli.

TEATED

24. märtsil kl 9.30-9.50 peab ph aud 227 TÜ hommikupalvuse Kaido Soom, TÜ usuteaduskonna lektor.

KÜLALISÕHTUD

Korporatsioon Indla ootab innukaid ja aktiivseid mitteorganiseerunud naistudengeid kevadsemestri viimasele külalisõhtule, mis toimub 25. märtsil kl 19 konvendis (Tähtvere 4, II k). Neid, kes teed ei tunne, oodatakse 18.55 TÜ peahoones kella all.

LOENGUD

22. märtsil peab kaks loengut teatriteaduse ja kirjandusteooria õppetoolis külalisprofessor Maria S. Horne USAst. Esimene loeng «Lee Strasberg ja Meetod» toimub Lossi 3-329 kl 12-14 ning kl 14-16 räägitakse ph 228 USA ülikooliteatritest.
NB! Viimase teemaga haakub ka õhtune eksklusiivne etendus kl 18 Lutsu Teatrimajas «Jelisaveta Bam», kuhu kõik on oodatud. Eelregistreerimisega sooduspilet on 25 kr (teatriteaduse ja kirjandusteooria õppetoolis, tel 737 5219, tiia.sippol@ut.ee).

24. märtsil kl 18 on TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks Setu Talumuuseumi direktor Laine Lõvi, kes räägib enda ja Setu Talumuuseumi tegemistest. Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Helen Koks, tel 737 5422 või helen.koks@ut.ee.

25. märtsil kl 12.15 esineb Narva 4-B306 loengusarja «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» raames sotsiaalminister Marko Pomerants.

KONVERENTSID

23. märtsil kl 13 algab Tartu Miina Härma Gümnaasiumi saalis Akadeemilise Ajaloo Seltsi ja Eesti Ajalooõpetajate Seltsi kevadkonverents «Venelased Eestis. Ajalooline ülevaade». Esinevad ajaloodoktorid Andres Tvauri, Anti Selart, Enn Küng, Mati Laur, Tõnu Tannberg. Kõik huvilised on oodatud!

27. märtsil toimub TÜ aulas langenud vabadusvõitleja päeva VIII aulakonverents «Saatuslik 1944 – lootused, kaotused, tulemid». Sel päeval möödub 23 aastat Jüri Kuke surmast. Esinevad Jüri Kuke võitluskaaslased Mart Niklus, Enn Tarto ja Kalju Mätik. Esinema on kutsutud justiitsminister Ken-Marti Vaher, akad Anto Raukas jt.
Korraldaja on Akadeemiline Vabadusvõitlejate, Inimõiguslaste ja Repressiooniohvrite Mälestuskeskus Hereditas. Info: Rein Vanja, tel 737 5100, rein.vanja@ut.ee.

VARIA

22. märtsil kl 10 algab Türi kolledžis konverents «Keskkond ja säästev areng». Konverents on pühendatud rahvusvahelisele veepäevale. Konverentsi korraldavad TÜ Türi kolledž ja Järvamaa Keskkonnateenistus.
Kava www.ut.ee/uksused/Regionaal. Info: Ene Voolaid, tel 384 9162.

23. märtsil kl 16.15 algab teadusseminar Narva kolledžis aud 101. Ettekandega «Akadeemiline kirjutamine» esineb võõrkeelte lektoraadi juhataja Vjatšeslav Konovalov. Info: Riina Laidvee, tel 356 0608.

27. märtsil osaleb ülikool infolaadal «Abiturient 2004» Tallinnas. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ning ülikooli vastuvõtutingimusi 2004. aastal. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 627 1896.

LINNALINNULAUPÄEVAK

Homme kl **11-17** on botaanikaaias kevade saabumise puhul linnalinnulaupäevak.
Kavas: pesakastide valmistamine, loodushäälte kontsert, retk botaanikaaia taimede vahel, linnumunade ja -pesade näituse tutvustus, kaugmunemise võistlus, pesakastide ülesriputamine Emajõeäärsesse parki.
Ootavad hernesupp ja piparmünditee – võta kaasa võtta supikauss, -lusikas ning teekruus.
Üritusel osalemine on tasuta!
Ürituse korraldavad Tartu Keskkonnahariduse Keskus, botaanikaaed ja Eesti Ornitoloogia Ühing.
Info: tel 736 1693, 5561 3989 või www.teec.ee.

«GENOOMIKA RAKENDUSED MEDITSIINIS - VÕIMALUS ÄRITEGEVUSEKS?»

Reedel, 26. märtsil, kell 10 - 14.
Eesti Biokeskuse saalis 218, Riia 23a, Tartu

10.15-10.45 DNA sekveneerimise korraldusest ja kvaliteedist Eests, TÜ Tehnoloogiainstituut, prof Mart Ustav
10.45-11.45 DNA sekveneerimise erinevad meetodid – kapillaaripõhine meetod ja geelipõhine meetod, Eesti Biokeskus, Jüri Parik ja Pille Hallast
12.15-12.45 Esimeste spin-off firmade asutamisest Tartu Ülikoolis, Ustervall OÜ, Sirje Kahu
12.45-13.15 Biotehnoloogia firma loomise ja juhtimise praktilised aspektid, Quattromed AS, Erki Mölder
13.15-13.45 Tehnoloogiainstituudi roll ettevõtjate toetamisel, TÜ Tehnoloogiainstituut, Hendrik Pavel

Seminarile on oodatud ülikoolide ja teaduskeskuste töötajad, tudengid ja biotehnoloogia firmade esindajad.
Registreeruda hiljemalt 24. märtsiks aadressil: www.tuit.ut.ee
Info: Ulvi Tiirik, 737 4800, ulvi.tiirik@ut.ee, Jaan Tulviste, 737 5063, jaan.tulviste@ebc.ee

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

Graafikatöötlus Adobe Photoshop 7.0 baasil

Kursuse maht: 12 t praktilist tööd arvutiklassis.
Lektor: Sven Aller, TÜ Õpetajate Seminari IT-spetsialist.
Toimumiskoht: haridusteaduskonna arvutiklass, Salme 1a-50 (III k).

Toimumisaeg: T 30. märtsil 9-12.30, T 6. aprillil 9-12.30, T 13. aprillil 9-12.
Kursuse kava: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Hind ülikooli sisekäibega: 850 kr.

Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.
Info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee.

LAHTISTE USTE PÄEVAD 2004

23. märtsil Tartus

10.00-10.30 filosoofiateaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 – aula
10.40-11.15 filosoofiateaduskonna osakondade infotunnid teaduskonna õppehoonetes
11.30-12.00 haridusteaduskond ja õpetajate seminar õpetajate seminaris, Salme 1a – aula
12.15-12.50 haridusteaduskond ja õpetajate seminar õpetajate seminar, Salme 1a – infotunnid õppetoolides ja lektoraatides
12.00-12.45 usuteaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 – aula
13.00-13.30 sotsiaalteaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 – aula
14.00-15.00 sotsiaalteaduskonna osakondade infotunnid teaduskonna õppehoonetes
14.00-14.45 majandusteaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 - aula
15.00 -15.45 õigusteaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 – aula

24. märtsil Tartus

11.00-11.45 füüsika-keemiateaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 - aula
12.00-12.45 kommenteeritud pildiprogramm üliõpilaste esituses, keemiahoone ruum 430
12.45-13.30 ja **14.00-14.45** – ekskursioonid keemiahoones;
13.00-13.45 ja **14.00-14.45** – ekskursioonid füüsikahoones.
12.00-12.45 kehakultuuriteaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 - aula
13.00-13.45 bioloogia-geograafiateaduskond (BG) – TÜ peahoone, Ülikooli 18 - aula
14.00-16.00 kohtumine BG üliõpilastega – Vanemuise 46-108
14.00-14.45 matemaatika-informaatikateaduskond Liivi 2
14.15-14.45 Türi kolledž - TÜ peahoone ruum 135
14.00-14.45 arstiteaduskond – TÜ peahoone, Ülikooli 18 - aula
15.30-16.45 ekskursioon Biomeedikumi

22. märtsil Narvas

15.00 Narva kolledž – õppehoone Kerese 14

25. märtsil Türil

14.00 Türi kolledž – õppehoone, Viljandi 13b

25. märtsil Tallinnas

14.00 õigusinstituut – õppehoone, Kaarli pst 3

25. märtsil Pärnus

11.00 Pärnu kolledž – õppehoone, Ringi 35

23. ja 24. märtsil

TÜ Raamatukogu
Infotunnid ja ekskursioonid kl **11, 13, 15**.

Info: tel 737 625, Internetis: http://www.ut.ee

ÕNNITLEME

65

Peeter Toomas Loog, insener – 19. märts
Tõnu Krispin, erakorraline teadur – 23. märts
Ott Kurs, professor – 24. märts

60

Villu Talv, vastutav sekretär – 19. märts

55

Mare-Ann Tammaru-Koger, preparaator – 20. märts
Rein Prank, dotsent – 22. märts
Anne Lentsius, referent – 25. märts

45

Inga Mutso, lektor – 23. märts
Heili Varendi, assistent – 23. märts

35

Margot Sakson, kunstnik-kujundaja – 19. märts

30

Härmel Nestra, teadur – 19. märts
Monika Schmidt, lektor – 19. märts

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab hematoloogia-onkoloogia kliinikusse tööle

sekretäri,

kelle tööks on kliiniku õppe- ja teadustööga seotud tehniline tegevus.

Edukal kandidaadil on:
- erialane kutsekeskharidus või sekretäritöö kogemus ja väljaõpe,
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea eesti keele ja vähemalt ühe võõrkeele oskus,
- hea arvutioskus (sh MS Powerpoint).

Tähtaeg **24. märts.**

Tartu Ülikool võtab oftalmoloogia õppetooli tööle

sekretäri,

kelle ülesanne on asjaajamine, info vahendamine ja klientide teenindamine.

Edukal kandidaadil on:
- erialane kutsekeskharidus või sekretäritöö kogemus ja väljaõpe,
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- väga hea eesti keele ning soovitavalt hea inglise ja vene keele oskus,
- hea arvutioskus.

Tähtaeg **22. märts.**

Konkurssidest osavõtuks esitada palgasooviga avaldus ja elulookirjeldus e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 737 5145.

SA Teaduskeskus AHHAA võtab seoses ümberkujundamisega sihtasutuseks tööle:

arendusjuhi,

kelle ülesanne on AHHAA uute töösuundade arendamine, suhete korraldamine partneritega, ideede genereerimine, projektide kirjutamine ja keskuse populariseerimine.

Edukas kandidaat on kõrgharidusega, valdab teaduse ja tehnoloogia teemasid, on osav sõnakasutaja ja nupukas mõtleja. Kasuks tulevad teadmised kaasaegsest koolisüsteemist, hea keeleoskus, avatus ja projektikirjutamise kogemus;

assistendi,

kelle ülesanne on dokumentatsiooni korrashoidmine, asjaajamine ning teadusnäituste ja rühmakülastustega seonduv korraldustöö.

Edukas kandidaat on suhtlemisaldis, loominguline, hea algatusvõimega ning laiapõhjaliste teadmistega. Kasuks tulevad loodusteaduslik mõtlemine, hea keeleoskus ning mitmekesised huvialad.

Konkursist osavõtuks palume esitada palgasooviga avalduse ja elulookirjelduse hiljemalt **25. märtsil** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 737 5145.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 26. märts 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 12 (2171) www.ut.ee/ajaleht

Üliõpilaste looduskaitseringi 46. aastapäev

Homme kell 11 algavad geoloogia instituudis (Vanemuise 46-246) looduskaitseringi 46. aastapäeva üritused.

Kavas on ringi uue presidendi valimised ja ettekanded. Eelmise aasta tegevusest teeb ülevaate president Irma Soorand, Virulase koopast räägivad Hendrik Proosa ja Lauri Palumets, Tartu linna keskkonnastrateegiat tutvustab Juhan Ruut. Ettekande teemal «Natura 2000 ja Tartu» peab Maris Paju, looduskaitse ajalugu Tartus on ringi asutaja ja kauaaegse juhendaja Jaan Eilarti ettekande teema.

Kell 16 on ekskursioon ringi ruumidesse. Kell 18 algab koosviibimine korporatsioon Filiae Patriae saalis (Struve 4, raamatukogu vastas).

Esineb looduskaitseringi segakoor, saab näha slaidiprogrammi kaugmatkadest Altaisse ja Hibiinidesse jne. Oodatud on kõik ringi vilistlased ja praegused liikmed.

Algas konverents «Etnoloogia hääled»

Täna kell 10 algas Eesti Rahva Muuseumis VI kultuuri- ja sotsiaalerialade tudengite konverents «Etnoloogia hääled».

Ettekannetes käsitletakse traditsioonilist kultuuri ja kultuuritraditsioonide edasiarendamist ning kestmist 19. saj Eesti külakogukonnas ja nõukogude lähiminevikus.

Karin Austa teema on Eesti rahvusmuuseumi kujunemine nõukogude etnograafiamuuseumiks aastatel 1940-1950. Anneli Aavastik vaatleb naise rolle ajakirjas Eesti Naine 1945-1951, Lembi Sepp intervjuudes esitatud pilti kolhoosielu algaastaist Noarootsis.

Liisi Jääts tutvustab Karula Rahvuspargi näitel muutuvaid väärtusi ja kultuuripärandi kaitset.

Ave Tupitsalt on ettekanne «Soolatüügaste mitteherbaalne ravi eesti rahvameditsiinis Jakob Hurda kogu materjalide põhjal», Akane Nishikadolt «Siirderiitused Jaapanis ja noorte ettekujutused nendest», Reeli Reinausilt «Eesti naiste sünnituslood Internetis – kas infoajastu jutustamiskultuur?».

Maarja Kaaristo kõneleb talupoegadevahelistest konfliktidest Eesti külakogukonnas 19. saj lõpus ja 20. algul Nursi vallakohtu süüteoasjade protokollide näitel, Maarja Klaas vaatleb Tšetšeenia sündmusi 1990. aastatel. Mari Lõhmuse teema on «Etnoloogi ja informandi suhe etnoloogi pilgu läbi».

Konverentsi korraldavad Eesti Rahva Muuseum ja Tartu Nefa Rühm.

Kava ja ettekannete teesid: www.erm.ee.

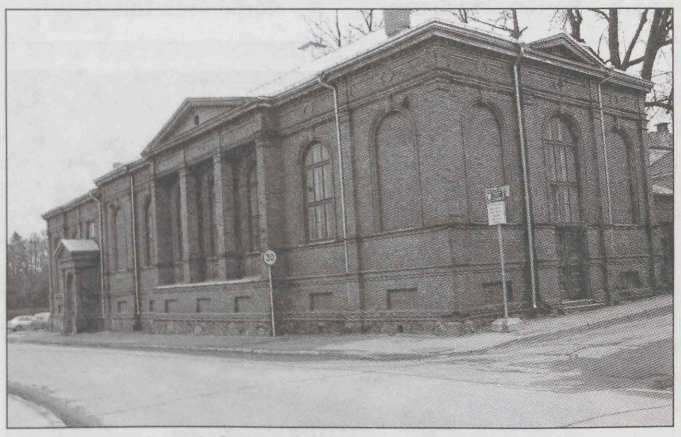

Füsioteraapia eriala ruumid asuvad Lai 37. VARJE SOOTAK

Füsioteraapia sai uued õpperuumid

Priit Eelmäe
kehakultuuriteaduskonna õppeprodekaan

Kolmapäeval avati Lai 37 õppehoones pidulikult füsioteraapia renoveeritud õppe- ja teadustöö ruumid.

Valminud on kaasaegsetele nõuetele vastavad õppe- ja teadustöö ruumid. Need on ehitatud eriala spetsiifikat arvestades – on tagatud ligipääs erivajadustega inimestele, mis on vajalik erialase tipptasemel õppe- ja uurimistöö läbiviimiseks.

Vastremonditud ruumid annavad hea võimaluse rakendusuuringute tegemiseks ja ka patsientide õppetöösse kaasamiseks. Enamik ruumidest on sisustatud kaasaegsete füsioteraapiavahenditega. Sisustamist vajab veel nn toimetuleku klass, mis on mõeldud erivajadustega inimestele, et õpetada toimetulekut igapäevategevustega. Ehitustöö kogumaksumuseks kujunes üle ühe miljoni krooni. Kuid vajadus õppe- ja teadustöö ruumide pinna suurendamise järele on teaduskonnas endiselt pakiline.

TÜ võimla Lai 37 on ehitatud Tartu Võimlemisseltsi (Die Gesellschaft für Gymnastic in Dorpat) eestvõtmisel 1890. aastal.

Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja kt Ülle Hendrikson ja välisüliõpilastalituse peaspetsialist Ülle Tensing loodavad, et ei pea tulevikus enam eitavalt vastama ingliskeelsest magistriõppest huvitatud välistudengitele. AIJA SAKOVA

Võõrkeelsete õppekavade konkursist

Tõnu Lehtsaar
õppeprorektor

Võõrkeelsete õppekavade konkursile laekus 20. veebruariks kolmteist kava.

Hea meel on tõdeda, et TÜs on valmidus pakkuda võõrkeelset magistriõpet. Esitatud projektide seas on nii täiesti uusi kui ka praegu eestikeelsetena toimivaid kavasid.

Parimad kavad esitatakse kinnitamiseks

Projekte vaagisid õppeprorektori poolt kokkukutsutud töörühm, rektoraat, õppekomisjon ja valitsus.

Pärast täienduste sissetoomist soovitati esitada nõukogusse ettevõtluse ja tehnoloogia juhtimise ning sotsiaalteaduse õppekava.

Oluliseks peeti ka seda, et Eesti ja võrdleva kultuuri uurimise õppekava võiks välja arendada Eesti kultuuri tutvustavaks õppekavaks.

Ülejäänud projektid vajavad veel põhjalikumat läbitöötamist, kuid kõigile jäi uks lahti liikumiseks TÜ nõukogusse.

Konkursi tingimusteks oli, et 100 000-kroonise stardirahaga toetatakse viit magistrikava. Otsustati, et rahaline toetus makstakse välja pärast seda, kui õppekava on TÜ nõukogus kinnitatud.

Nõuded tuleb esitada täpsemalt

Projekte analüüsides jõuti tõdemuseni, et edasiseks menetlemiseks on vajalik täpsemalt kirjeldada projekti kavale esitatavad nõuded.

Selleks tuleb sõnastada programmipõhise õppekava rakendamise põhimõtted, mis peaksid kajastuma ka õppekava statuudis. Kui vähegi jõuame, püüame need põhimõtted esitada aprillikuu valitsusse. Programmipõhine õppekava kirjeldus peaks andma juhiseid toimetulekuks projektide praeguste kitsaskohtadega.

Olulisemad nendest. Esiteks tuleks põhjalikumalt analüüsida ja hinnata võimalike üliõpilaste kontingenti. Õppekava käigushoidmiseks on vaja tagada igal aastal paarikümneline õppijate grupp.

Teiseks on vaja tagada, et õppekava on isetasuv, hõlmates kõiki kulutusi, kaasa arvatud reklaam, mis hakkab toimima programmijuhtide ja turunduse koostöös.

Sarnaseid õppkavu võiks ühitada

Aprillis tahan koos õppe- ja finantsinimestega valmis saada võõrkeelse õppekava näidiseelarve. Olgu öeldud, et projektides planeeritud õppeteenustasud ulatusid aastas 16 500 kroonist 90 000 kroonini.

Kolmandaks saab iga õppekava programmijuhi, kelle ülesanne on vajadusenõudluse hindamine, finantsjuhtimine ja sisulise õppetöö koordineerimine. Isiklikult näen probleemina seda, et meie õppekavad on suhteliselt enesekeskset. Koostamise aluseks on see, mida ise suudame õpetada. Puudub realistlik hinnang sellele, keda need kavad väljaspool Eestit võiksid huvitada. Kuigi õppekomisjonis ei leidnud kavade ühitamine heakskiitu, leian jätkuvalt, et sisult lähedased ja sarnasele sihtrühmale suunatud kavad tuleks ühitada.

Võõrkeelsete õppekavade avamine on meile midagi uut. Ilmselt tuleb selles protsessis toetada initsiatiivi ja hinnata samas olukorda kainelt; otsustada ja kui vaja, ka ümber otsustada; ühte hoida, ja oma asja ajada; üksteise tegemistest õppida. Prometheuse näide õpetab meile, et pärast julget pealehakkamist ja püüdlikku reklaami tuli programmile kolm tasulist üliõpilast.

Tahan siinkohal avaldada tänu ja lugupidamist neile, kes julgesid riskida. Oleme otsustanud, et tahame olla rahvusvaheliselt avatud. Soovin meile kõigile õigete otsuste langetamist ja kordaminekut seatud eesmärkide poole pürgimisel.

VÕÕRKEELSETE ÕPPEKAVADE KONKURSS

Esitati 13 õppekava 9 teaduskonnast:
- **sotsiaalteaduskonnast neli,**
- **filosoofiateaduskonnast kaks,**
- **majandus-, arsti-, usu-, õigus-, haridus-, kehakultuuri- ja matemaatika-informaatikateaduskonnast üks õppekava.**

TÄNA LEHES

Peaminister Juhan Partsi kõne
LK 3 JA 4

Rektor Jaak Aaviksoo pöördumine
LK 3

Korp! Fraternitas Tartuensis 75
LK 2

UUDISED

Dekaani kandidaat on prof Peeter Burk

Keemiaosakond esitas füüsika-keemiateaduskonna dekaani kandidaadiks prof Peeter Burki.

Prof Burk on andnud kandideerimiseks kirjaliku nõusoleku.

Peeter Burk on keemilise füüsika professor ja töötab dekaani kohusetäitja ametikohal eelmise aasta sügisest.

Valimine toimub 7. aprillil.

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada siseauditi 2003. a koondaruanne ja 2004. a siseauditite aastaplaan ning teha muudatusi vastuvõtueeskirja lisades.

Plaanis on likvideerida farmakoloogia õppetool ning nimetada farmakoteraapia ja toksikoloogia õppetool ümber farmakoloogia ja toksikoloogia õppetooliks.

TÜ nõukogu päevakorras on ka filosoofiateaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksusena nõukogude aja uurimiskeskuse loomine.

Veel on päevakavas võõrandada Mõisavahe 66 korteriomandid jt küsimused.

Liivi päev ülikoolis

3. aprillil toimub Lossi 3 aud 215 liivi päev.

Seminaril hõimuliikumisest ja liivi keele uurimisest peavad ettekande Mauno Koski, Bille Blumberg, Tuuli Tuisk ja Tiit-Rein Viitso.

Liivi kirjanduse õhtul kell 18 TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses (Lossi 38) Valt Ernštreit räägib liivi kirjandusest. Ta esitleb seal ka oma uut raamatut.

ONLINE-KÜSITLUS

Mis keeles soovid omandada kõrgharidust?

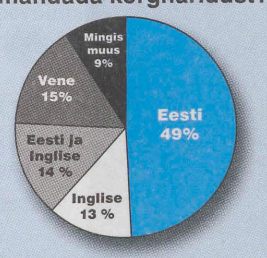

Vastajaid: 120
Uus küsimus:
Kas oled spikerdanud?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Kaido Külaots malemeisteriks

21. märtsil peeti TÜ peahoones üliõpilaste V male meistrivõistlused.

TÜst sai meeste arvestuses esikoha Kaido Külaots ning naiste arvestuses kolmanda koha Pihel Sarv.

Võistkonnavõistluse võitis TÜ. Seda aga EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul alles järelmatšiga, mis korraldati välkkohtumisena. TÜ võistkonnas mängisid Kaido Külaots, Indrek Kuusk, Andres Kuusk ja Pihel Sarv.

Malevõistlustel osales Beljaeva sõnul ligi 30 üliõpilast. «Kuldmedali võitjal Kaido Külaotsal on õigus esindada Eestit üliõpilaste maailmameistrivõistlustel Türgis,» kommenteeris Beljaeva.

Tartu jõutõstjatelt kolm esikohta

Eelmisel nädalavahetusel selgusid TÜ spordihoones toimunud 25. jõutõste meistrivõistlustel Eesti tugevaimad.

TÜ Akadeemilise Sprordiklubi meedia ja avalike suhete koordinaatori Sigrid Sõerunurga sõnul jätsid spordiklubi jõutõstjad koju kolm meistritiitlit. Kuldmedalid võitsid noorte arvestuses Aleksei Galanov kehakaalus kuni 60 kg, naiste arvestuses Inna Terasmaa ning Peep Päll kehakaalus kuni 75 kg.

Hõbedaväärilised kohad saavutasid oma kaalukategooriates Märt Laus, Vladimir Kütt, Andres Jürgenson, Ain Kuusiku, Priit Päkko, Alo Lille, Janno Jürgenson ja Aivo Nurmine.

TÜ/Eeden võitis kodus ESS Pärnut

21. märtsil mängis TÜ/Eedeni võrkpallinaiskond üle ESS Pärnu VK.

«Treener Andres Toode juhendamisel viigistati poolfinaalseeria,» kommenteeris TÜ akadeemilise sprordiklubi meedia ja avalike suhete koordinaatori Sigrid Sõerunurk.

Ilmus Tartu Ülikooli aastaraamat

Eesti- ja ingliskeelne aastaraamat annab ülevaate ülikooli tegevusest möödunud aastal.

Värvifotodega illustreeritud raamat valmis teabetalituse, multimeediakeskuse ja kirjastuse ühistööna (teksti autor Liina Vahemets, toimetaja Illari lään, kujundaja Aide Eendra).

Aastaraamatut saab osta sisekäibe korras üldosakonnast hinnaga 60 kr.

Tellimusi võtab vastu õppeprorektori vastutav sekretär Pille Hillep (pille.hillep@ut.ee, tel 737 6200).

Aastaraamatut on võimalik näha veebiaadressil: www.ut.ee/yldinfo/aastaraamat.

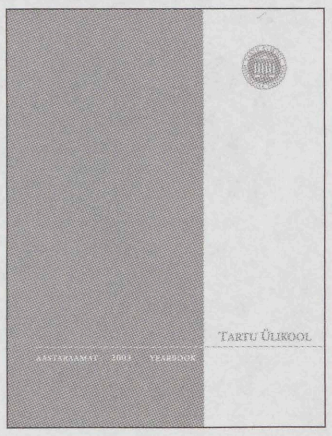

Korp! Fraternitas Tartuensis 75

Edgar Grünberg
Vil! kuldreb!

27. märtsil 1929 registreeriti TÜ Valitsuse juures Korp! Fraternitas Tartuensis.

Korp! Fraternitas Tartuensise ajalugu ulatub 19. saj keskpaika, mil Tartus tegutsenud Tartu Veterinaaria Instituudi juures asutati baltisaksa korporatsioon Fraternitas Dorpatensis. See registreeriti 5. aprillil 1854 ning koondas endas veterinaariat õppivaid meesüliõpilasi.

Kui pärast Vabadussõda loodi Veterinaaria Instituudi baasil TÜ loomaarstiteaduskond, jätkas korp! Fraternitas Dorpatensis tegevust ülikooli juures, kuid ometi säilisid korporatsioonis valitsenud saksa keel ja saksa meel.

Selline õhkkond muutus eesti rahvusest loomaarstiüliõpilastele väljakannatamatuks ja pärast edutult lõppenud sisemist võimuvõitlust astus osa tegevliikmeid ja rebaseid *in corpore* korp! Fraternitas Dorpatensisest välja. Kuus väljaastunud tegevliiget ning neli noorliiget otsustasid asutada loomaarstiteaduskonna juurde uue eesti korporatsiooni, mille nimeks pandi korp! Fraternitas Tartuensis. Värvideks valiti roheline-valge-violett ja lipukirjaks – pidevas töös tõe valguses elurõõmsalt tulevikku!

Elav tegevus

Korp! Fraternitas Tartuensis registreeriti TÜ Valitsuse juures 27. märtsil 1929.

Uue korporatsiooni asutamisele järgnes Fraternitas Dorpatensise hääbumine, mis pidi 1932 oma tegevuse lõpetama. Fraternitas Tartuensise liikmeskond kasvas seevastu jõudsalt. Peale üliõpilaste astus vilistlastena liikmeteks palju praktiseerivaid loomaarste ja loomaarstiteaduskonna õppejõude. 1931 asutati vilistlaskogu ning alates 1933. aastast, mil hakati vastu võtma ka teiste teaduskondade üliõpilasi, lõppes meie organisatsiooni «veterinaaria-ajastu».

Korp! Fraternitas Tartuensise liikmed koos peaminister Juhan Partsiga Eesti Vabariigi aastapäeva rongkäigu ajal Stenbocki maja ees. ERAKOGU

Eriti soodsat mõju avaldas meie arengule 1934 üüritud uus konvendikorter Raekoja platsil nn Barclay de Tolly maja II korrusel (praegu on seal Kivisilla galerii).

29. märtsil 1936 sõlmiti sõprusleping Helsingi Ülikooli juures tegutseva Kymenlaakson Osakuntaga, 1937 võeti korp! Fraternitas Tartuensis vastu EKLi kaheksandaks liikmeks. 1940 kuulus meie tegevkonventi 60 tegevliiget, 28 üliõpilasvilistlast ja 18 noorliiget, vilistlaskogus oli liikmeid üle 80.

Pärast Eesti Vabariigi okupeerimist suvel 1940 likvideeriti ka korp! Fraternitas Tartuensis. Esimese Nõukogude ja Saksa okupatsiooni ajal jätkus Eestis tegevus põranda all. Läände suundunud *frater tartuensis*'ed jätkasid tegevust paguluses, kus moodustati korp! Fraternitas Tartuensise Rootsi (Euroopa), Põhja-Ameerika ja Austraalia koondised. 1965 sõlmiti Sydneys sõprusleping Läti korp! Fraternitas Letticaga. Auvil! Jaak Kuke initsiatiivil andsid väliskoondised välja tähisteosed Fraternitas Tartuensis I-V. Üldse valiti paguluses auvilistlaseks 10 liiget.

Taasasutamine

Initsiatiiv korp! Fraternitas Tartuensise tegevuse taastamiseks Eestis lähtus jällegi veterinaariaüliõpilastelt. Ettevalmistusi hakati tegema juba sügisel 1988, mil loodi sidemed Eestis elavate vilistlaste ja väliskoondistega. Korp! Fraternitas Tartuensis registreeriti EPA nõukogu juures 3. märtsil 1989. Taasasutajad olid viis EPA ja kuus TRÜ tudengit, kellele vilistlased andsid värvid sama aasta 29. aprillil. Koos tegevkonvendiga hakkas kodumaal uuesti tegutsema ka vilistlaskogu.

Taasasutamisele järgnes ka sidemete taastamine Soome ja Läti sõprusorganisatsioonidega. Kymenlaakson Osakuntaga sõlmiti uus sõprusleping 1990 ja korp! Fraternitas Letticaga 1991. Kui algul oli meie liikmete hulgas kõige rohkem loomaarstiteadust õppivaid tudengeid, siis aja jooksul kaldus kaalukauss jällegi Tartu Ülikooli üliõpilaste kasuks. Seetõttu registreeriti korp! Fraternitas Tartuensis 1996 EPMÜ juurest ümber TÜ juurde.

KORP! FRATERNITAS TARTUENSISE SÜMBOLID

Värvid – roheline-valge-violett
Lipukiri – töö-tõde-elurõõm (pidevas töös tõe valguses elurõõmsalt tulevikku!)

Korporandi elu tänapäeval

1990. aastast asus meie konvendikorter Tartus omapärases ja romantilises puumajas Jakobi mäel, mis oli meeleolukaks koosviibimiskohaks kõigile *frater tartuensis*'tele ja paljudele külalistele. Praegu asub konvendikorter Vallikraavi 19.

Kuigi korp! Fraternitas Tartuensis on liikmeskonna arvult praegu üks Tartu väiksemaid korporatsioone, loeme ise seda pigem oma vennaskonna vooruseks. Erinevalt ehk mõnest suuremast üliõpilasühingust võib julgelt väita, et kõik meie liikmed tunnevad üksteist rohkem kui vaid nägu- ja nimepidi. Meie hulgast võib leida vägagi mitmekülgseid ja huvitavaid isiksusi ning senini pole kordagi olnud kuulda, et korp! Fraternitas Tartuensises oleks kellelgi kunagi igav hakanud. Peale tavapäraste meeste koosviibimiste õllelauas ja kaks korda aastas toimuvate vennastuspidude korraldame sageli muidki üritusi – perekonna- ja rebasõhtuid, spordivõistlusi ja külaskäike teistesse üliõpilasühingutesse, mis pole vist veel kunagi vastukülaskäiguta lõppenud. Traditsiooniks on saanud kevadised väljasõidud ja suvised matkad Eestimaal. Möödunud suvel toimusid Lahemaal Sagadi mõisas rohke osavõtuga esimesed suvepäevad.

Korp! Fraternitas Tartuensis jätkab pidevas töös tõe valguses elurõõmsalt tulevikku!

Miks publitseerida artikleid BioMedCentral ajakirjades

Marika Meltsas
TÜ Raamatukogu elektrooniliste andmebaaside peaspetsialist

Tartu Ülikool on alates märtsist kirjastuse BioMed Centrali institutsiooniline liige ning TÜ teadlastel on aasta jooksul võimalik publitseerida oma artikleid kirjastuse ajakirjades tasuta.

Artiklite tasuta kättesaadavaks tegemiseks kasutatakse kirjastamisel uut majandusmudelit – artiklite publitseerimise eest maksab autor, mitte ajakirja tellija. Peale selle teenib BioMed Central reklaamide ja tellimusel põhinevate lisaväärtust omavate andmebaaside (näit meil hiljuti katsetada olnud Faculty of 1000) müümisest.

TÜ on tasuta liige

Artikli publitseerimine BioMed Centrali ajakirjas maksab 525 dollarit, kuid teadusasutused saavad astuda kirjastuse liikmeks ja aastamaksuna tasuda kõigi asutuse teadlaste avaldamiseks esitatud publikatsioonide eest. Tartu Ülikoolil oli sel aastal võimalik astuda liikmeks tasuta, sest Geoge Sorose poolt rahastatud Avatud Ühiskonna Instituudi informatsiooniprogrammi raames saadi grant aastamaksu hüvitamiseks.

Lai levik ja kiirus

BioMed Central on kirjastus, mis teeb biomeditsiinialased eelretsenseeritud teadusartiklid vabalt kättesaadavaks kohe pärast nende retsenseerimist ja avaldamiseks vastuvõtmist.

BioMed Central sisaldab veebruari seisuga 107 vaba juurdepääsuga ajakirja. Kuna ajakirjad on väga uued, on neist ISI andmebaasides esialgu indekseeritud vaid 21, kuuele ajakirjale on juba antud impaktfaktor.

Kõik artiklid kajastuvad meditsiiniandmebaasis PubMed, ajakirju refereerivad ka vastavalt temaatikale andmebaasid Medline (45 ajakirja), Biosis, CAS. Vaba juurdepääs BMC ajakirjades avaldatud artiklitele kogu maailmas annab suurema võimaluse olla märgatud ning on heaks eelduseks, et artiklit tsiteeritakse.

BioMed Centrali liikmeks on astunud juba 404 teadusasutust 32 riigist, sh kõik Suurbritannia ülikoolid.

Teadlased hindavad BioMed Centrali ajakirjade juures eelkõige infoedastamise kiirust ning tasuta juurdepääsu teadusinformatsioonile. Uus vaba juurdepääsuga ajakirjade majandusmudel aitab ka võidelda monopoolsete kirjastajate poolt väljaantavate teadusajakirjade kontrollimatu hinnatõusu vastu.

Ligipääs TÜ arvutivõrgust

TÜ arvutivõrgus avaneb Tartu Ülikoolile kohandatud BioMedCentrali võrguvärav aadressil www.biomedcentral.com/inst/gateway/.

Väljastpoolt TÜ arvutivõrku näeb Tartu Ülikooli lehekülge koos viidetega TÜ teadlaste publikatsioonidele aadressil www.biomedcentral.com/inst/48337. Artiklite saatmisel kirjastusele TÜ arvutivõrgust peaks autori seos Tartu Ülikooliga automaatselt tuvastatama ja artikli publitseerimise eest tasu ei nõuta.

Väljastpoolt TÜ arvutivõrku artiklit saates tuleks kindlasti märkida, et tegemist on Tartu Ülikooli töötajaga.

Ajaloo muuseum ootab ühikamemuaare. UT ARHIIV

Ühiselamukonverents

Lea Leppik
ajaloo muuseumi teadusdirektor

16. mail toimub konverents, mis märgib 100 aasta möödumist ülikooli esimese ühiselamu valmimisest, detsembris toimub üliõpilaskonna muutumise teemaline konverents.

1904. aastal sai ülikool oma esimese ühiselamu Hezeli 1 (Liivi 4), kus praegu asub Eesti Ajalooarhiiv. Majas on olnud ka üliõpilaste ühissöökla, ajaloo-keeleteaduskonna auditooriumid, meteoroloogia observatoorium, geoloogia instituut.

I maailmasõja ajal kasutasid hoonet Tartu Saksa gümnaasium ja ajutine sõjaväehospital.

Konverentsile on oodatud ettekanded majas asunud asutuste tegevuse, aga ka sõnavõtud ja mälestused teiste ühiselamute kohta. Ettekannete teesid saata hiljemalt **15. aprilliks** aadressil Lea.Leppik@ut.ee.

Muuseum on tänulik ka kõigi lindistatud või kirjapandud mälestuste ning fotode eest, mis ilmestavad saja-aastast ühikaelu.

Detsembris toimuvale aastakonverentsile ootame ettekandeid, mis puudutavad üliõpilaskonda ja selle muutumist eriti 20. sajandil.

Füüsik H. Fr. Emil Lenz 200

Ivar Piir

Eile füüsikahoones toimunud pidulikul seminaril räägiti Tartu Ülikooli ühe tuntuima füüsiku Emil Lenzi elust ja tööst ning näidati Lenzi seadust kinnitavaid katseid.

Volta, Ampère, Oersted, Ohm, Faraday, Maxwell – nende koolifüüsika elektrikursusest tuttavate füüsikute hulka kuulub kindlasti ka Tartus sündinud ja siin hariduse saanud Heinrich Friedrich Emil Lenz.

Ta sündis Tartus 24. märtsil 1804. Isa Christian Lenz oli jõukas linnakodanik, rae ülemsekretär. Tema kahekordne mansardiga maja asus Poe ja Küüni tänava nurgal, sissekäik Küüni tänavalt. Praegu asub seal neljakordne hoone Küüni 4 (allkorrusel jalatsikauplus).

Üliõpilasena Tartus

Pärast ülikooli taasavamist 1802 hakkas senine tagasihoidlik kreisilinn Tartu (Dorpat) hoogsalt arenema. 1804 avati siin lisaks elementaar- ja kreisikoolile ka kubermangugümnaasium endise aadlipreilide pansionaadi majas praeguse Treffneri gümnaasiumi kvartalis.

Sajandi esimese kümnendi jooksul ehitati ülikooli peahoone ning lagedale Toomemäele vana ahnatoomikum, tähetorn ja Toomkiriku varemetesse ülikooli raamatukogu. E. Lenzi kodumaja ees Poe tänavaga piirnevale avarale promenaadiplatsile ehitati 1816-1821 kaubahoov.

Emil Lenz lõpetas 1820 gümnaasiumi kiitusega ja astus Tartu ülikooli, õppis algul filosoofiateaduskonna loodusteaduste osakonnas. Isa oli surnud juba poja kooliõpingute ajal, perekonda toetas ema vend keemiaprofessor Johann Giese.

Ekspeditsioonid

Pärast viimase surma 1821 jätkas E. Lenz järgmisest aastast õpinguid usuteaduskonnas, et kiiremini kindlustada perekonna (ema ja noorema venna) majanduslikku olukorda. Tegelikult töötas ta ka tol ajal juba füüsikaprof G. Fr. Parrot assistendina füüsikakabinetis.

Parroti soovitusel siirdus E. Lenz 1823-1826 füüsikuna O. v Kotzebue juhtimisel toimunud ümbermaailmareisile laeval Predprijatije.

Lenzi teaduslik uurimisprogramm ja vajalik teaduslik aparatuur kavandati professor G. F. Parroti osavõtul. Põhilises osas valmistati aparaadid ülikooli töökojas.

Ekspeditsioonil sai Lenz olulisi uusi tulemusi maa magnetismi ning eriti merevee temperatuuri ja soolsuse kohta sõltuvalt sügavusest.

Vaatluste kohta koostas ta pärast ekspeditsiooni lõppu põhjaliku aruande.

Vahepeal Peterburi siirdunud ja seal akadeemikuks saanud G. F. Parrot esitas 1828 Peterburi Teaduste Akadeemiale Lenzi aruande ja tema ettepanekul määrati Lenz Peterburi TA adjunktiks füüsika alal. Kaks aastat hiljem sai Emil Lenz akadeemia erakorraliseks ja 1834 korraliseks liikmeks.

1829 osales Emil Lenz Kaukasuse ekspeditsioonil. Tema õlul lasusid meteoroloogilised, geomagnetilised ja gravimeetrilised mõõtmised. Oma meteoroloogiliste mõõtmistega jõudis ta peaaegu Elbruse tippu.

Lenzi seadus

Mais 1831 alustas Lenz elektriuurimusi, mis tõid talle teadusliku kuulsuse ja tuntuse.

Ta alustas mõne aasta eest avastatud Ohmi seaduse kontrollkatsetega. Seejärel köitis teda elektromagnetiline induktsioon – nähtus, mille oli 1831 avastanud M. Faraday.

Siin formuleeris ta 1833 induktsioonivoolu suunda määrava nn Lenzi seaduse.

Meenutame, et Faraday piirdus siin vaid üsna ähmaste kaalutlustega. 1843 aval-

das Lenz uurimuse elektrivoolu soojusliku toime kohta, avastades nn Joule'i–Lenzi seaduse.

Dekaan ja rektor

1836. aastast oli Lenz ka Peterburi Ülikooli professor, seejärel ka füüsikateaduskonna dekaan.

Selles ametis reorganiseeris ja kaasajastas Emil Lenz füüsikaalase õppetöö korralduse.

1863 valiti ta Peterburi Ülikooli rektoriks.

Emil Lenzi koostatud füüsikaõpik vene gümnaasiumile ilmus kaheksas trükis. Lenz avaldas ka põhjalikke töid elektromagnetismist (osa koos M. Jacobiga), samuti füüsikalisest geograafiast.

Emil Lenz suri reisil Itaaliasse Roomas 10. veebruaril 1865 ja on maetud Roomasse.

IN MEMORIAM

Aleksander Elango

21. veebr 1902-17. märts 2004

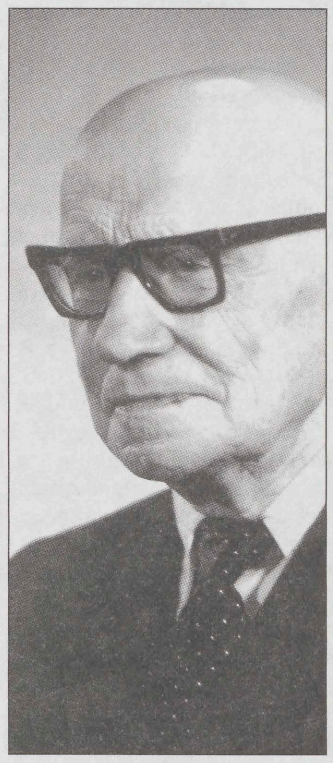

17. märtsil lahkus meie hulgast 102-aastasena Aleksander Elango, Tartu linna aukodanik, eesti pedagoogika *grand old man*, kes mitme pedagoogikateadlaste põlvkonna vaimse isana tõi meieni kogu XX sajandi kasvatusteaduse arenguloo.

Sajandi alguses sündinud Aleksander Elango jõudis juba enne kooli lõpetamist õppursõdurina osa võtta Vabadussõjast, toimetada ajakirja ja teha karskustööd. Aktiivse noorukina käis ta ka end iseseisvaks ja eestikeelseks võidelnud ülikooli avaaktusel – ja Tartu Ülikoolist saigi 85 aastaks tema põhiline tegevuspaik. Oma noorpõlve rännuaastail jõudis ta siiski end täiendamas käia 1920. aastate Viinis, kus kohtus S. Freudi, A. Adleri, Ch. Bühleri, H. Hetzeriga. Tagasi tulnuna asus ta saadud ideid edasi arendama ülikooli pedagoogika õppetoolis.

Tartu Ülikoolis töötas ja õpetas Aleksander Elango kõrge vanuseni sõjaeelsest iseseisvuse ajast alates, ning kogu nõukogude perioodi kuni uue iseseisvusajani, olles õppejõud ja kümme aastat kateedri juhataja.

Tema personaalbibliograafia nimetuste hulk ületab 550 piiri. Viimasedki aastakümned, kus ta õppetööst tasapisi tagasi hakkas tõmbuma, elas ta kaasa eesti pedagoogikateaduse arengule, olles alati nõus jagama oma erakordselt rikkalikku ja hästi süstematiseeritud teadmistepagasit.

Näiliselt ühetoonilise õppejõutöö kõrvalt suutis Aleksander Elango olla algatajaks ja eestvedajaks, liikumapanevaks ja liikvel hoidvaks jõuks uskumatult paljudes ettevõtmistes.

Eesti pedagoogika teoreetilise taseme tõstmiseks tegutses ta Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsi avamisel ja taasavamisel, olles viimastel eluaastatel selle auliige.

Pidades vajalikuks õpetajate kaasamist teaduslikku uurimistöösse, oli ta Ühiskondliku Pedagoogika Uurimise Instituudi üks rajajaid ja rohkem kui 30 aastat selle aktiivne liige ning kooliajaloo sektsiooni juhendaja.

Aleksander Elango pidas vajalikuks lastvanemate koolitamist. Sõjaeelsel ajal lõi ta rahvusvaheliseltki tähelepanu äratanud Koduse Kasvatuse Instituudi, juhtis seda nõukogude okupatsioonini ja oli algatajaks selle taasavamisel vabanenud Eestis Perekasvatuse Instituudi nime all.

ÜS Raimla omaaegse aktiivse liikmena sai temast 90-aastasena seltsi tegevuse taastaja ja hiljem selle auliige.

Aleksander Elango teeneid tähistavad B. G. Forseliuse medal 1991, Eesti Vabadussõja mälestusrist 1994, Sinine Rist 1995 tunnustusena soomlastelt, TÜ medal 1996, Valgetähe medal 1997, Kotkaristi kolmanda klassi teenetemärk koos mõõkadega 2001 ja lugematu hulk au- ja tänukirju.

Meie aga, kel oli au ja õnn töötada koos Aleksander Elangoga, mäletame tema eruditsiooni, töökust, erksat vaimu, sõnaosavust ja julgust jääda iseendaks.

Oma elutööst kokkuvõtteid tehes on Aleksander Elango ise öelnud: «Oli ilus päev!»

Aleksander Elango ärasaatmine algab 27. märtsil kell 12 TÜ Õpetajate Seminaris.

Tartu Ülikool
Haridus- ja teadusministeerium
Tartu Linnavalitsus
Kaitseliidu Tartu Malev
Eesti Akadeemiline Pedagoogika Selts
Ühiskondlik Pedagoogika Uurimise Instituut
Eesti Perekasvatuse Instituut
ÜS Raimla

Saksa Keskkonnafond toetab noorteadlaste keskkonnauuringuid

Saksa Keskkonnafond (Deutsche Bundesstiftung Umwelt, DBU) jagab stipendiume edukatele noorteadlastele enesetäiendamiseks Saksamaal. Toetatakse uuringuid, mis aitavad lahendada aktuaalseid keskkonnaprobleeme.
Stipendiaatidele võimaldatakse kuni 6-kuulist töötamist Saksa ettevõtetes, kõrgkoolides, ühingutes ja instituutides. Stipendiaadid tutvuvad DBU ülesannete, töö ja projektidega, osalevad üritustel, seminaridel, suvekoolis jne. Eesmärk on enesetäiendamine ja oma eriala ekspertidega sidemete loomine.

Kõrgharidusega noori toetatakse kahel viisil:

- 6-kuulised stipendiumid alla 32-aastastele noorteadlastele, kelle ülikooli lõpetamisest on möödunud kuni 3 aastat,
- toetus Eesti ülikoolide doktorantidele enesetäienduseks Saksamaal. Tingimuseks on, et doktoritöö kaitstakse Eesti ülikooli juures.

Taotlemiseks esitada vastav ankeet koos nõutud lisadega.
Eestis vahendab programmi Sihtasutus REC Estonia – Kesk- ja Ida-Euroopa regionaalse keskkonnakeskuse Eesti esindus.
Ankeet ja taotlemise juhend: www.recestonia.ee.
Info: tel ja faks 646 1423, www.dbu.de. Taotluste esitamise tähtaeg on 1. juuli. Konkursi tulemused avaldatakse hiljemalt novembris.
Taotlused ja küsimused esitada aadressil:
SA REC Estonia, Rävala 8 C-506, 10143 Tallinn.
tel/faks 646 1423, info@recestonia.ee.

IT-KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

2002. aastal muretseti TÜ kodulehe haldamiseks veebihaldusvahend AutomatWeb, millega 2003. aasta veebruarikuust hallatakse ülikooli pealehte.
AutomatWebi abil on võimalik luua ka ülikooli struktuuriüksuste kodulehti. Paljude struktuuriüksuste kodulehed on selle vahendiga uuendatud (näiteks www.ut.ee/oo/, www.ut.ee/it, www.ut.ee/av, www.ut.ee/yldosakond, www.ut.ee/personal/, www.ut.ee/rahandus/, www.math.ut.ee/ jpt).

Kursus «Struktuuriüksuse veebilehe loomine ja haldamine ülikooli veebihaldussüsteemiga AutomatWeb»

on mõeldud neile ülikooli töötajaile, kes haldavad või hakkavad haldama struktuuriüksuse koduleheküLge.
Kursuse maht: 5 t praktilist tööd arvutiklassis.
Lektor: Raivo Rang, Struktuur Meedia OÜ.
Toimumiskoht: avatud ülikooli arvutiklass, TÜ Raamatukogu III korrus, Struve 1a (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Toimumisaeg: K 14. aprill 11-13 ja 13.45-16.30.
Kursuse sisu: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 320 kr.
Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.
Info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee, www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

ERASMUSE KONKURSS 2004/2005. ÕPPEAASTAKS

Tartu Ülikool kuulutab välja konkursi Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi Erasmus üliõpilasvahetuse õppekohtadele Euroopa partnerülikoolides.

Stipendiumi taotlemise võimalus.

Avaldused esitada 8. aprilliks teaduskondade koordinaatoritele.

Info sõlmitud lepingute ja kandideerimistingimuste kohta: www.ut.ee/valismaa.

Info: Riin Kikkas, TÜ Erasmuse üldkoordinaator, välisüliõpilastalitus (ph 104), tel 737 5151 või erasmus@ut.ee.

TÜ FILOSOOFIATEADUSKONNA KUNSTIDE OSAKONNA KURSUS

«Häälekooli ja kõnetehnika algkursus»

Kursuse maht: 1 AP (20 t auditoorset tööd, 20 t iseseisvat tööd).
Hind: 3890 kr.
Läbiviija: Eve Randkivi (everandkivi@hot.ee; tel 551 2078).
Vastutav õppejõud: lektor Mart Jaanson (Mart.Jaanson@ut.ee; tel 5661 1443).
Toimumisaeg: 2. aprillist 11. juunini kaks korda nädalas (E ja R).
Toimumiskoht: TÜ kunstide osakond, Lai 34-72.
Grupi suurus: 1 (individuaaltund).
Sihtgrupp: kõik, kes, töötades häälega, soovivad seda korras hoida ja omandada õiget kõnetehnikat; kõik lauluhuvilised ja laulu-harrastajad, kes soovivad arendada oma häält ja laulmisoskust.
Eesmärk: hääleaparaadi vormimine ja vastupidavuse arendamine; klassikalise laulu aluste omandamine.
Sisu: 20 t sisaldab häälekooli ja kõnetehnika põhialuste omandamist. Aluseks Helsingi Sibeliuse Akadeemia õppejõu Ritva Eerola metoodika.
Nõuded lõpetamiseks: kursus lõpeb laulu või kõne esitamisega auditooriumi ees.
Registreerimine: Marju Koor, utop@ut.ee, tel 737 5560, Lossi 24.

Otsime Leonardo da Vinci programmi ja Euroopa Sotsiaalfondi meetme 1.1 «Tööjõu paindlikkust, toimetulekut ja elukestvat õpet tagav ning kõigile kättesaadav haridussüsteem» raames esitatud

INNOVE
Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus
Foundation for Lifelong Learning Development
Education and Culture
Leonardo da Vinci

projektitaotluste hindajaid.

Ekspertvaldkonnad on kutseharidus, kõrgharidus, elukestev õpe.
Hinnatavad projektid on järgmistest valdkondadest: õppekavade arendus; õpetajate, õppejõudude ning arendust toetava personali koolitamine; karjäärinõustamine; e-õpe – materjalide väljatöötamine ja rakendamine; IKT kasutamine õppetöös; paindlike õppevõimaluste rakendamine, sh ettevõttepraktika, õpipoisikoolitus, kutsealane eelkoolitus, koostöö ettevõtete ja õppeasutuste vahel; kutsekvalifikatsioonisüsteemi arendamine.

Eeldame kõrgharidust ja pikaajalist töökogemust koolituse või ettevõtluse valdkonnas.

Kasuks tulevad projektijuhtimise teadmised; ELi haridusvaldkonna poliitika ja peamiste dokumentide tundmine; Eesti haridusvaldkonna poliitika ja peamiste dokumentide tundmine

Pakume koolitust projektide hindamise alal. Projektide hindamine on tasustatav.

CV ja avaldus saata **5. aprilliks**:
1. **Leonardo da Vinci programmi projektitaotluste hindaja** – aadressil Liivalaia 2, Tallinn 10118 või ramia.allev@innove.ee; lisainfo tel 699 8070 (Ramia Allev); www.innove.ee/leonardo;
2. **ESFi meetme 1.1 projektitaotluste hindaja** – Liivalaia 2, Tallinn 10118 või maarja.parve@innove.ee; lisainfo tel 699 8067 (Kaire Sõmer); www.innove.ee.

ÕNNITLEME

Professor Ott Kurs 65

24. märtsil täitus 65 aastat inimgeograafia professoril Ott Kursil, Eesti geograafia ühel tugisambal.

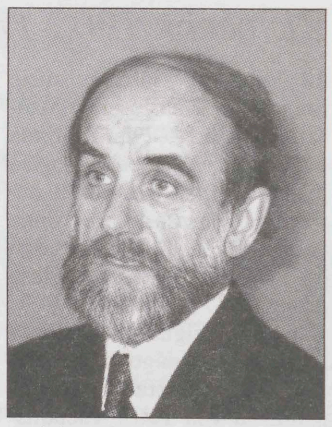

Oma 38-aastase akadeemilise karjääri jooksul Tartu Ülikoolis on ta läbinud kõik astmed teadurist professorini. Selle pika aja sisse mahub muljet avaldav saavutuste jada: üle 250 teaduspublikatsiooni eesti, soome, inglise, prantsuse, vene, rootsi, norra, taani, saksa, komi, udmurdi ja kalmõki keeles, üle 30 ekspeditsiooni valdavalt soome-ugri rahvaste asustusaladele, kus on kogutud väärtuslikku teabematerjali hõimurahvaste kultuuri- ja poliitgeograafia kohta, viis edukalt juhendatud doktoriväitekirja jpm.

Eesti Geograafia Seltsi aastaraamatu toimetajana alates 1992 on prof Kurs sellest väljaandest kujundanud arvestatava teaduspublikatsioonide sarja.

Tema enda kirjutistest võiks anda välja omaette aastaraamatu. Soome Geograafiaühingu väljaande Fennia kauaaegse toimetuskolleegiumi liikmena on ta oluliselt mõjutanud ka Soome kultuurigeograafiat.

Tema hindamatuks teeneks tänapäeva teaduse aspektist on prof Edgar Kanti teaduspärandi aus ja selge esiletoomine. Samuti on prof Kurs kaasa aidanud Eesti geograafia rajaja prof Johannes Gabriel Granö poolt 1920. aastatel alustatud Soome ja Eesti vaheliste teadussidemete arendamisele. Arvestades kõiki neid teeneid valiti prof O. Kurs 1997 Helsingi Ülikooli audoktoriks.

Tänu oma keelteoskusele on tal laialdased kontaktid kolleegidega Soomes, Skandinaaviamaades, Hispaanias, Prantsusmaal, aga ka türgi keelt kõnelevates maades. Samas on prof Kurs kaasa aidanud eestikeelse geograafiaalase oskussõnavara, eriti kohanimede eestipärase kasutamise väljatöötamisele ja arendamisele.

Heasüdamliku ja rõõmsameelse isiksusena on prof Kurs hinnatud nii kolleegide kui ka üliõpilaste seas ning loodetavasti jätkub tema viljakas akadeemiline tegevus ka pärast kohustuslikule vanaduspuhkusele siirdumist.

Soovime selleks südamest palju jõudu. Samuti loodame, et Tartu Ülikooli juhtkonnal jätkub meelekindlust otsustada prof Kursile emeriitprofessori staatuse määramine, ehkki kehtestatud limiidist (10 aastat korralise professorina töötamist) jääb vanusetsensuse tõttu vajaka.

Kolleegid TÜ geograafia instituudist

60

Kalev Käert, remonditööline – 26. märts

55

Anu Lust, asjaajaja – 30. märts

Aarne Pruks, assistent – 31. märts

50

Meelis Kütimets, majahoidja – 28. märts

Nele Ingerpuu, teadur – 29. märts

Boleslav Tšernjavski, haldusjuht – 29. märts

45

Eda Linnumägi, raamatukoguhoidja – 31. märts

Ülle Pechter, teadur – 31. märts

40

Andu Rämmer, projektijuht – 27. märts

Tuuli Vähk, raamatukoguhoidja – 30. märts

35

Kristel Kirsimäe, metoodik – 30. märts

KORMAŠOVIDE PERENÄITUS

Täna kell 16 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis Kormašovide perenäitus.
Näha saab Nikolai ja Oresti tahvelmaale, Luule ja Jaana kõrgkuumustehnikas keraamikat ning Andrei graafilist disaini.
Näitus jääb avatuks 20. maini.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

5. aprillil kl 14.15 kaitseb Tiigi 78-126 psühholoogia osakonnas **Kairi Kreegipuu** doktoritööd «Availability and accessibility of information in perception of moving stimuli» (informatsiooni olemasolu ja kättesaadavus liikuvate stiimulite tajumisel). Juhendaja: prof Jüri Allik, PhD. Oponent: prof Peter Thompson, PhD (Yorki Ülikool). Info: tel 737 5902, ester.sotsova@ut.ee.

8. aprillil kl 12.15 kaitseb nõukogu saalis **Villu Repän** doktoritööd optika ja spektroskoopia erialal «Low current mode of negative corona». Juhendaja: dr Matti Laan (TÜ). Oponendid: dr Juri Akišev (Moskva, Troitski termotuumareaktsiooni uurimise instituut) ja dr Henn Käämbre (TÜ FI). Info: Hugo Mändar, tel 737 5537.

TEATED

31. märtsil kl 9.30-9.50 peab ph aud 227 hommikupalvuse Leho Paldre, Tartu Kolgata Baptistikoguduse pastor.

31. märtsil kl 17 toimub matemaatika-informaatikateaduskonna hoones Liivi 2 ruum 317 TÜ professorite klubi üritus. Päevakorras Jüri Tamme ettekanne «Vesiniku energeetika ja kütuselemendid» ning klubi uue seeniori valimine.

31. märtsil võistleb TÜ esindus üliõpilaste meeskondlike programmeerimisvõistluste finaalis Prahas. Lähem info ja jooksvad tulemused: www.acmicpc.org/. Info: Ahto Truu, ahto.truu@ut.ee, tel 517 5876.

2. aprillil kl 16.30 kogunevad ülikooli Ida-Virumaa vilistlased, et koos külastada vastrenoveeritud Virumaa Keskkonnauuringute maja (Pargi 15). Toimub ka naljapäevale pühendatud anekdootide rääkimise võistlus.
Info: tel 332 1217 Maire Merioja, TÜ esindaja Ida-Virumaal.

1. aprillil kl 12 toimub peahoone ruumis 210 üliõpilaste eetikakomisjoni moodustamine.
Komisjoni eesmärk on võidelda spikerdamise, plagieerimise, üliõpilasteööde ostu ja müügi vastu.

KÜLALISÕHTU

Korporatsioon Arminia Dorpatensis kutsub organiseerumata meestudengeid 1.aprillil kell 20 külalisõhtule Õpetaja 11.
Riietus korrektne.

LOENGUD

1. aprillil kl 16 toimub kh aud 430 ettekandekoosolek «100 aastat väljapaistva teadlase ja õppejõu Adolf Gustav Partsi sünnist». Ettekandega esineb emeriitprof Vello Past.

5. aprillil kl 16-18 toimub Tartu Ülikooli eetikakeskuse inglisekeelse loengusarja «Great works of Ethics» järjekordne loeng. Prof dr Herlinde Pauer-Studer Viini Ülikoolist peab loengu «Moral Philosophy of David Hume». Loeng toimub SA Domus Dorpatenise ruumides Ülikooli 7 ja on avatud kõigile huvilistele.

31. märtsil kl 12.15-13.45 peab Eesti Panga president Vahur Kraft loengusarjas «Eesti majanduspoliitika Euroopa Liidus» raames loengu «Tänase Euroopa majanduspoliitilised prioriteedid ja Eesti huvid».
Loeng toimub Narva 4-B306.

KURSUSED

«Usufanatism» (USUS.00.044, 1AP)*. Loengud algavad kell 18 keemiaringis (Jakobi 2-226):
31. märtsil sissejuhatus, õppeprorektor Tõnu Lehtsaar;
7. aprillil «Kristlus», Heigo Ritsbek;
14. aprill «Islam», Kalle Kasemaa;
21. aprillil «Judaism», Alar Kilp;
28. aprillil «Misjon» (filmiõhtu), kommenteerib Mike Schatzmann;
5. mail «Budism», suursaadik Mart Helme;
12. mail «New Age», Peeter Liiv;
19. mail «Usufanatism Eestis», Ringo Ringvee.
* Osavõtt vähemalt kuuest loengust.

SPORT

27. märtsil kl 17 kohtuvad TÜ Spordihoones Eesti naiste võrkpallimeistrivõistluste neljandas poolfinaalmängus Tartu Ülikool/Eeden ja ESS Pärnu VK naiskonnad.

27. märtsil kl 10 algab TÜ Spordihoones sulgpallivõistluse «Paarissuled» kolmas etapp. Võisteldakse nais- ja meespaarismängudes A-, B-, C-, D- ja E-liigas, samuti sponsorite liigas. A-liigas võistlevad Eesti paarismängude edetabelite 16 parimat sportlast.
17. aprillil 2 toimuvad TÜ spordihoones TÜ meistrivõistlused võrkpallis.
Võistlema on oodatud kõik TÜ üliõpilased, kes soovivad saavutada TÜ meistritiitli kohta.
Info: Marko Mett, tel 526 4784.
Registreerumine: Ujula 4-202, tel 737 6307, kaia@tysk.ee.

15. ja 16. mail toimuvad TÜ Spordihoones TÜ meistrivõistlused korvpallis.
Osalema on oodatud kõik TÜ üliõpilased. Võistlusteks vajalik etteregistreerimine.
Osavõtumaks: 100 kr.
Info: Tiina Sirge, tel 509 4899.
Registreerimine: Ujula 4-202, tel 737 6307, kaia@tysk.ee.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Tartu Ülikooli Kirjastus
võtab konkursi korras tööle

peatoimetaja,

kelle ülesanne on meie väljaannete akadeemilise kirjastamise korraldamine, juhtimine ja koordineerimine.

Kandidaadilt eeldame varasemat kirjastamis- ja juhtimiskogemust, teaduskraadi või selle omandamist, head eesti keele ja võõrkeelte oskust, arvuti kasutamise oskust ning võimet samaaegselt tegeleda eri valdkondade kirjastamisprojektidega.

Pakume paindlikku tööaega, innovaatilist töökeskkonda ja töötulemustest sõltuvat tasu.

CV palume saata kuni **12. aprillini** tyk@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab
filosoofiateaduskonda tööle

keelekeskuse juhataja,

kelle ülesanne on keelekeskuse juhtimine ja arendamine.
Edukal kandidaadil on:
- doktorikraad (või muu samaväärne akadeemiline kraad),
- juhtimisalane töökogemus ja hea juhtimisoskus,
- visioon keelekeskuse arendamise kohta,
- väga hea analüüsi- , algatus- ja korraldusvõime,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- väga hea eesti keele ja võõrkeelte oskus.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele, haridust ja teaduskraadi tõendava dokumendi ärakiri, CV ning teadustööde nimekiri hiljemalt **1. mail** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Täpsem info: tel 737 5145.

Kolmapäeval, 31. märtsil kell 10.00-14.30
SA Domus Dorpatensise auditooriumis Ülikooli 7, II korrus
seminar

TEADUSTULEMUSTE RAKENDAMISE PRINTSIIBID TARTU ÜLIKOOLIS

10.00-10.20	**Intellektuaalomandi kaitse eesmärgid** TÜ Tehnoloogiainstituut, prof Mart Ustav
10.20-10.50	**Intellektuaalomandi käsitlemise põhimõtted Tartu Ülikoolis** Tartu Ülikool, Reet Adamsoo
10.50-11.10	**Teadustulemuste rakendamise praktika Tartu Ülikoolis** TÜ Tehnoloogiainstituut, Jane Saatre
11.10-11.30	kohvipaus
11.30-13.00	**Autoriõiguse põhialused Tartu Ülikooli töötajale** (väljaande tutvustus) Tartu Ülikool, prof Heiki Pisuke

Seminarile järgneb arutelu:

13.00-14.30	**Mida ootab *spin-off* ettevõte ülikoolilt?** Tutvustame Tartu Ülikoolis kehtivat ülikoolist võrsunud äriühingutega koostöö tegemise korda ja kavandatavaid muudatusi ning ootame ettepanekuid koostöö paremaks korraldamiseks.

Seminarile on oodatud Tartu ülikoolide teadlased, töötajad ja tudengid, järgnevale arutelule praeguse *spin-off*-ettevõtete esindajad ja tulevased ettevõtjad.

Osavõtt ja seminari materjalid tasuta, korraldamist toetab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Palume registreeruda hiljemalt 29. märtsiks TÜ Tehnoloogiainstituudi kodulehel: **www.tuit.ut.ee,**
samas võimalik esitada eelnevaid küsimusi intellektuaalomandi spetsialistidele.

Lisainfo: Ulvi Tiirik, 737 4800, ulvi.tiirik@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI TEHNOLOOGIAINSTITUUT
enterprise estonia ettevõtluse arendamise sihtasutus

Teisipäeval, 30. märtsil kell 16.15-17.45
Internetiseminar

TARTU ÜLIKOOLIDE RAKENDUSLIKUD UURIMISSUUNAD JA KOOSTÖÖVÕIMALUSED

Otseülekanne TÜ veebilehelt http://video.ut.ee lingi 30. märtsi seminari otseülekanne **kaudu**

16.15-16.25 **TÜ Tehnoloogiainstituut kui teadus- ja arendustegevuse katalüsaator.** TÜ Tehnoloogiainstituudi direktor prof Mart Ustav

16.25-17.30 **Ülevaade Tartu Spinno projekti tulemustest. Rakenduslike uurimissuundade väljaanne/andmebaas. Lepingulise uurimustöö potentsiaalsetest finantseerimisallikatest.** TÜ Tehnoloogiainstituudi keskkonnatehnoloogia programmi direktor dr Erik Puura

17.30-17.45 **Vastused Teie küsimustele**

Internetiseminari on oodatud jälgima ettevõtjad, teadlased, doktorandid, magistrandid, ülikoolide töötajad, ministeeriumite ja ametkondade esindajad jt.

Seminari jälgimiseks on vajalik Interneti püsiühendusega arvuti, Internet Explorer 5.5 või hilisem versioon ning Windows Media Playeri vähemalt versioon 6.4 olemasolu. Soovitame eelnevalt testida oma püsiühenduse kiirust http://video.ut.ee video testimise klipi nr 384 abil.

Internetiseminari ajal saate esitada küsimusi e-posti aadressile liina.kuum@ut.ee ja telefonile 737 5593. Pärast seminari leiate videosalvestuse TÜ Tehnoloogiainstituudi veebilehelt www.tuit.ut.ee.

Seminar toimub Lossi tänava õppehoones (Lossi 3-112). Osalemiseks **palume registreeruda hiljemalt neljapäevaks 25. märtsiks TÜ Tehnoloogiainstituudi veebilehel www.tuit.ut.ee.**

Korraldab TÜ Tehnoloogiainstituut, toetab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Lisainfo ja küsimused: Liina Kuum, liina.kuum@ut.ee, 737 4803.

TARTU ÜLIKOOLI TEHNOLOOGIAINSTITUUT
enterprise estonia ettevõtluse arendamise sihtasutus

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

2. aprill 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 13 (2172)

www.ut.ee/ajaleht

Vanemuine 46 maja uueneb

Varje Sootak

Juba mitu nädalat võiks miljonimängus kõlada küsimus – millises Tartu Ülikooli dekanaadis laulavad pagagoid ja ujuvad akvaariumikalad?

Kus mujal kui bioloogia-geograafiateaduskonna dekanaadis. Puurilinnud ja akvaariumi tõid vastremonditud ruumide omanikele kingituseks kolleegid. «Tudengid, kes meile sisse astuvad, lähevad kohe linnupuuri juurde,» räägib dekanaadi juhataja Virve Käärik.

Uuenenud dekanaadis on piisavalt ruumi töötajaile, üliõpilastele, lindudele ja kaladele.

Avar dekanaat

Kui matemaatikud Vanemuise 46 majast lõplikult oma uude kodusse Liivi 2 lahkusid, algas hoone vabanenud osas põhjalikum remont. Ülikooli arhitekti Martti Preemi sõnul püüti maksimaalselt taastada ka hoone algne ruumilahendus, nagu seda oli aastal 1912 ette näinud arhitekt O. Hoffmann uut instituutide hoonet projekteerides.

«Endistest matemaatikute dekanaadi ruumidest kõrvaldatigi hiljem ehitatud kergvaheseinad,» märkis Preem.

«Remondi ajal ellu viidud «ruumireformi» idee pärineb tegelikult eelmiselt dekaanilt prof Ain Heinarult. Tahtsime, et tudengite vastuvõturuum oleks piisavalt suur. Kevadel ja sügisel dokumentide vormistamise aegu pidid üliõpilased ukse taga järjekorras ootama ja pabereid sõna otseses mõttes põlve peal täitma,» selgitas dekaan prof Tõnu Meidla.

Virve Kääriku sõnul on nüüd tudengitel võimalik kohapeal korralikult ka mitmesuguste teatmike ja muu vajaliku materjaliga tutvuda. Suurest vastuvõturuumist pääseb dekaani ja teaduskonna valitsuse avarasse ruumi. Ka prodekaanidel on omaette tööruum.

Avar on siin tõepoolest, vastuvõturuumis ruutmeetreid 70 ja vaevalt ülikoolis ka teist nii kõrgete seintega dekanaati on, ikkagi ligi viis meetrit.

Üliõpilase Margit Meiesaare arvates on dekanaadil ruumidega väga vedanud.

«Ka kujundus on lahe – peale avara ruumi on palju roheli-si taimi, viirpapagoid ja kuldkalakestega akvaarium. Just selline peabki loodusteaduste dekanaat olema,» ütles Margit Meiesaar.

Vanemuise 46 asukad

Imposantne Vanemuise 46 hoone valmis Riia Tehnikaülikooli professori O. Hoffmanni projekti järgi aastal 1914. See uusklassitsistlikus stiilis ehitis oli juba ehitamise aegu linna üks suursugusemaid hooneid. Maja oli kavandatud zooloogia ja geoloogia instituutidele, sh mõlemale muuseumile, kuid peagi lisandus geograafia instituut. Maja põlisasukad on pika aja jooksul olnud ka arstid, matemaatikud jt.

Mitmed ruumid remonditi küll juba varem, kuid põhjalikum renoveerimine algas eelmise aasta suvel.

Hoone üldruumide ja ümberkorralduste käigus vabanenud ruumide remondiks kulub dekaani sõnul üle 8 miljoni krooni.

Vanemuise 46 majas paiknevad geoloogia ja geograafia instituudid, suurem osa zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi ruumidest ja ka mõned molekulaar- ja rakubioloogia instituudi ruumid. «Ainukesena pole siin oma ruume botaanika ja ökoloogia instituudil, botaanikud on botaanikaaias,» ütles dekaan.

Üldtuntud on aga hoones asuvad zooloogia ja geoloogia muuseum.

Uusi ruume tuli juurde

Vana hoone põhjaliku renoveerimisega sai teaduskond mitu ruumi juurde.

Peale ülikooli suurima üldkasutatava 400-kohalise ringauditooriumi on parempoolsel keldrikorrusel nüüd ka 130-kohaline auditoorium. «Vaheseina mahalõhkumisega saime ruumi suuremaks. Tahapoole tehti koguni tõusvate astmetega põrand,» selgitab dekaan. Kahjuks ei ole tema sõnul praegu akustika kõige parem. Teaduskonnal on veel kaks 70-kohalist auditooriumi jt.

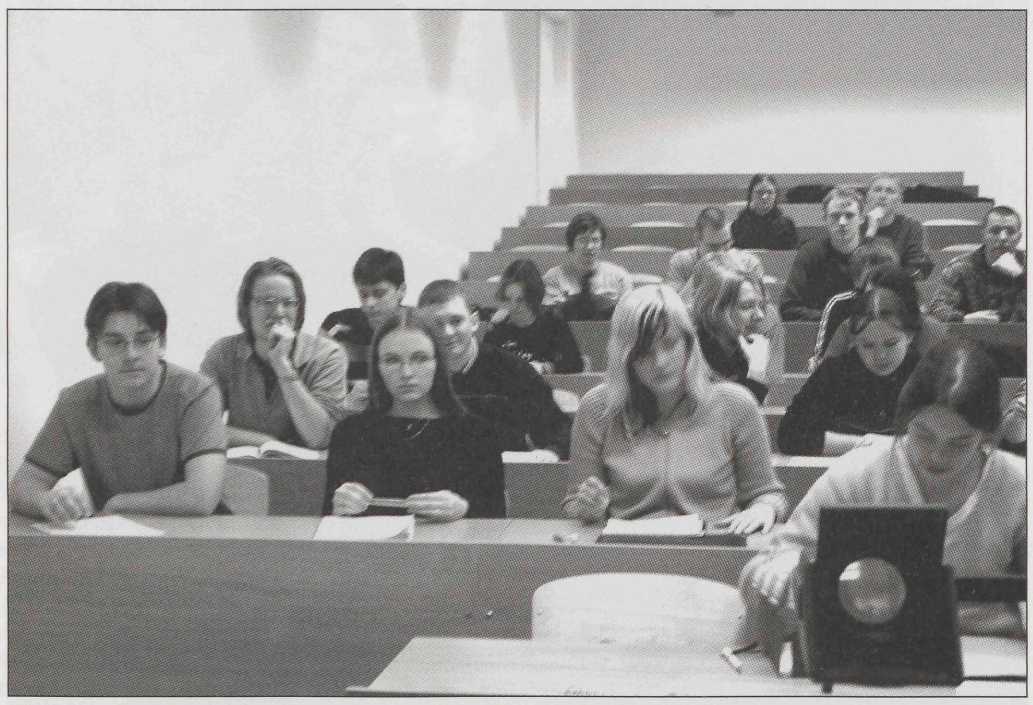

Tudengid said juurde uue avara 130-kohalise auditooriumi. ERGI PROMMIK

Sisustati üks uus arvutiklass ja laiendati olemasolevat. «Kokku on meil Vanemuise õppehoones praegu ligi 40 arvutiga töökohta, osa teaduskonna üldklassis, osa maateaduste klassis.» Dekaan Meidla sõnul said mõnevõrra ruume juurde ka laborid.

Remont jätkub

Suuremas osas on teaduskonna ruumid selles hoones remonditud. Üliõpilase Margit Meiesaare arvates teevad Vanemuise 46 heledad seinad maja helgemaks ja puhtamaks. «Ka uued auditooriumid on ilusad,» ütles Meiesaar.

«Vähehaaval remont jätkub, mõned laborid, koridorid ja teised üldkasutatavad ruumid vajavad veel kordategemist,» selgitas dekaan. Augusti lõpuks ootab ta ka ringauditooriumi valmimist: «Loodan väga, et suuremaid tõrkeid ei teki ja oma avaaktuse uuendatud ringauditooriumis pidada saame».

Ringauditooriumi renoveerimiseks koos tehnilise projekti, inventari ja mööbliga on ülikooli eelarves ette nähtud üle 5 miljoni krooni. Ringauditoorium saab kaasaegse ventilatsioonisüsteemi, demotehnika, Interneti kasutamise võimaluse jm.

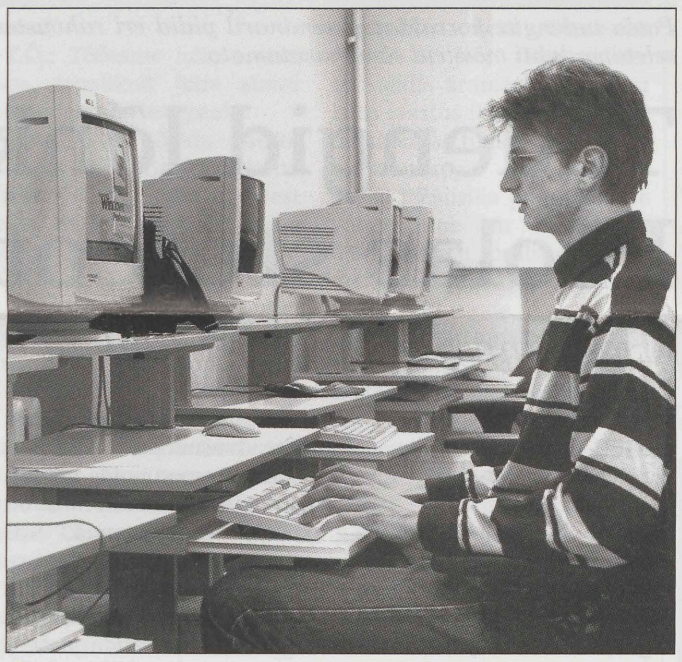

Geograafiatudeng Gert Veber uues arvutiklassis. ERGI PROMMIK

Uuendamist jääb ootama maja välisfassaad. Dekaani sõnul vajavad remonti ka zooloogia ja geoloogia muuseum. «Kui moodustatakse loodusmuuseum, jäävad mõlemad muuseumid ikka meie majja. Nad on teaduskonnale vajalikud õppe- ja teadustööks. Ja nende ruumid on selleks otstarbeks ehitatud, sobivamaid Tartus nähtavasti pole.»

Uuendamist vajavad ruumid ja sisustus aga küll. Näiteks geoloogiamuuseumi osa vitriine on Meidla sõnul pärit 19. sajandist.

«Aga nüüd oleme suurema remonditolmu üle elanud ja loodame, et meie maja ülikooli haldusosakonna jätkuval toel ja AS Tartu Ehitus töömeeste abil lõplikult korda saab,» on dekaan lootusrikas.

25. aprillil autasustati TÜ kuratooriumi eelmise koosseisu esimeest Jüri Raidlat Skytte medaliga. ANDRES TENNUS

Jüri Raidla: «Ülikooli edu on Eesti edu»

Varje Sootak

TÜ autasustas vandeadvokaati ja TÜ kuratooriumi esimeest (2001-2003) Jüri Raidlat ülikooli arengule kaasaaitamise eest Skytte medaliga.

Küsimusele, kas selle kolme aasta jooksul oli ülikoolis märgata ka olulisi muutusi, vastas Jüri Raidla, et kindlasti.

«Kolme aasta jooksul protsesse jälgides oli näha, kui dünaamiline on ülikool. Ka Eesti ühiskond on olnud väga dünaamiline ning ühiskonna ootused ja lootused on ülikooli suhtes väga kiiresti muutunud,» vastas Raidla.

Raidla sõnul toimus diskussioonides ka teatav seisukohtade selginemine ülikooli valitsemise mudeli suhtes.

Sügisel oli Jüri Raidla ülikooli arengukonverentsil kuratooriumi ja selle rolli radikaalsete muudatuste suhtes ettevaatlik: «Olin ettevaatlikum kui ülikooli juhtkond selles mõttes, et kui kuratooriumile antakse otsustuskogu roll, siis kindlasti suureneb ka kuratooriumi koosseisu suhtes poliitiline huvi.»

Raidla lisas, et niipea, kui suureneb poliitiline huvi, on olemas oht, et kuraatooriumi koosseisu hakatakse kujundama poliitilistel põhimõtetel: «Nii jõuab ülikooli ellu õige pea ka poliitiline päevasuunitlus. Arvan, et seda tuleb vältida ja saavutada tasakaal kuratooriumi kui väljastpoolt määratud ülikooli juhtimise organi ja ülikooli sisemise juhtimise vahel».

«Ülikoolile soovin aga edu, ülikooli edu on tegelikult ju ka Eesti edu,» ütles Raidla.

Raidla arvas, et TÜ vilistlasena on kuratooriumi kaudu võimalik vilistlaskonda ülikoolile lähemale tuua. «Enamik kuratooriumi koosseisust on olnud ju ka TÜ vilistlased.» Ta lubas jätkata ka kuratooriumi uues koosseisus.

Skytte medaliga autasustatakse riigi- või ühiskonnategelast, kes on eelnenud aastal kõige rohkem kaasa aidanud TÜ ja Eesti kõrghariduse arengule.

TÄNA LEHES

Füüsika teaduspreemia laureaadid
LK 3

AEGEE-Tartu tegutseb
LK 2

Adolf Gustav Parts 100
LK 2

UUDISED

USA ülikooli delegatsioon Tartus

4.-6. aprillini külastab ülikooli Gettysburgi Kolledži delegatsioon.

Visiidi eesmärk on TÜ Euroopa Kolledži koordinaatori Siiri Maimetsa sõnul tutvumine TÜga ja Eesti kõrghariduse suundumustega. Huvi tuntakse Maimetsa sõnul ka TÜs pakutavate rahvusvaheliste õppeprogrammide vastu, eriti Euroopa kolledži siirdeuuringute Prometheuse programmi vastu. TÜ rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse sõnul on visiidi üks eesmärk ka üliõpilasvahetuse võimaluste kaalumine.

Delegatsiooni kuuluvad endine USA suursaadik Eestis Lawrence Taylor, kolledži president Gordon Haaland jt. «Kohtutakse rektori Jaak Aaviksoo, haridusministri Toivo Maimetsa ja teistega,» kommenteeris Üprus. Kolledži president Gordon Haaland peab 5. aprillil kl 15 TÜ nõukogu saalis ettekande.

Siiri Maimetsa sõnul on kontakt Gettysburgi Kolledžiga tekkinud Euroopa Kolledži kaudu. «Visiidi mõtte algatajad olid TÜ Euroopa Kolledži direktor Michael Gallagher ja Lawrence Taylor,» ütles Maimets.

Gettysburgi Kolledž on eraülikool, mille asutas luteri kirik 1832. aastal.

Füüsikud ja keemikud valivad dekaani

Füüsika-keemiateaduskonna dekaani valimine toimub 7. aprillil kell 15.15.

Ülikooli keemiaosakond esitas dekaani kandidaadiks prof Peeter Burki.

Peeter Burk on keemilise füüsika professor ja töötab dekaani kt ametikohal eelmise aasta sügisest.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas oled spikerdanud?

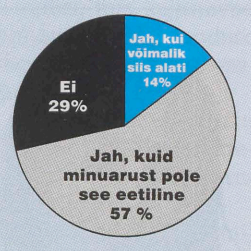

Vastajaid: 21
Uus küsimus:
Kas kuulud mõnda organisatsiooni?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Vilniuses oli eesti keele päev

1. aprillil toimus Vilniuses Eesti Vabariigi suursaatkonnas eesti keele päev.

Haridus- ja teadusministeeriumi suhtekorraldustalituse juhataja Tarmu Kurmi sõnul esinesid keelepäeval ka TÜ filosoofiateaduskonna dekaan prof Birute Klaas ja TÜ emeriitprofessor Tiit-Rein Viitso. «Ettekande keelepoliitika päevasündmustest pidas haridus- ja teadusministeeriumi keeletalituse juhataja Tõnu Tender. Keeletalituse peaekspert Anneli Roose rääkis eesti keele välisõppest,» kommenteeris Kurm.

Eesti keele päeva korraldasid haridus- ja teadusministeerium ja Eesti Vabariigi saatkond Vilniuses.

Kulturistid võistlevad Eesti karikale

Homme kell 16.30 algab Tallinnas TTÜ spordihoones Eesti karikavõistlus kulturismis.

«TÜ Akadeemilise Spordiklubi sportlastest võtavad võistlusest osa Andrei Abrossimov (kehakaalus kuni 90 kg), Esta Pilt ja Merike Sula (mõlemad naiste kulturismis),» ütles akadeemilise spordiklubi meedia ja avalike suhete koordinaator Sigrid Sõerunurk.

Kulturistid võistlevad noorte, juunioride, meeste, naiste ja veteranide kategoorias.

Ülikoolis toimuvad õpilasolümpiaadid

27. ja 28. märtsil toimus TÜs koolinoorte 43. bioloogiaolümpiaadi lõppvoor.

Esimesel päeval võistles kolmes vanuserühmas üle 50 gümnasisti. Selgusid õpilased, kes esindavad Eestit rahvusvahelisel bioloogiaolümpiaadil suvel Austraalias. Teisel päeval võistlesid põhikoolide õpilased.

3. ja 4. aprillil toimub ülikoolis matemaatikaolümpiaadi lõppvoor. 4. aprillil kell 15 algab aulas olümpiaadi pidulik lõpetamine.

Ave Merisalu on parim üliõpilasujuja

27. märtsil toimusid Tartus Aura keskuses veefestivali «Vesi pritsib…Tartus!» raames üliõpilaste ujumisvõistlused.

Festivali peakorraldaja Tiina Beljaeva sõnul nimetasid kohtunikud parimateks üliõpilasujujateks Ave Merisalu (pildil) TÜst ja Ken Tomsoni TTÜst. «Merisalu võitis 50 m vabalt, 50 m liblikat ja 100 kompleksi,» kommenteeris Beljaeva. Naiste 50 m rinnuli distantsi võitis Kärt Alas TÜ arstiteaduskonnast.

Üliõpilaste ujumisvõistlusel oli esindatud 9 ülikooli. Seekordne võistlus toimus Eesti Akadeemilise Spordiliidu eestvedamisel Tartus juba teist korda.

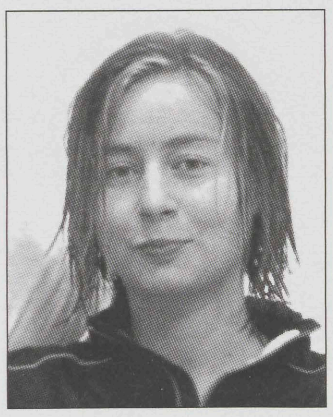

Poola tudengite korraldatud seminaril pidid eri rahvustest kokku pandud võistkonnad seletama lahti mõisteid sõnu kasutamata. AEGEE

Tudengid lõhkusid Poolas stereotüüpe

«Breaking Stereotypes» – Lublin – Nijmegen –Tartu

Tiit Remm
AEGEE-Tartu liige,
TÜ vilistlane

Nädala jooksul õnnestus Poola ja Hollandi üliõpilaste seas murda stereotüüp eestlastest kui külmadest ja tagasihoidlikest inimestest.

Rahvusvahelise kohtumise teema Lublinis oli stereotüübid – neid määratleti, lõhuti ja loodi. Nädala sisse mahtusid nii loengud kui ka rollimängud ning tutvumine osalejate päritolukultuuride ja inimestega.

Teoreetiliselt käsitleti stereotüüpe loengutes – kultuuriliste erinevuste, kultuuridevahelise kommunikatsiooni ning stereotüüpide rolli teemadel. Loengupidajad olid poola päritolu eri erialade üliõpilased (psühholoogia, rahvusvahelised suhted jne) ning antropoloogia ja religiooni spetsialistid.

Stereotüübid teoorias

Loenguid täiendasid pool-teoreetilised harjutused, kus tuli väidelda kasulike negatiivsete stereotüüpide olemasolu üle ning saavutada rollimängudes väljamõeldud vastandlike kultuuride ja käitumismudelite kandjatena koostöövõime.

Teoreetilist käsitlust täiendasid näitlikud esitlused, mis tõid esile eestlaste, hollandlaste ja poolakate kohta käivaid stereotüüpe ning püüdsid neid faktidega murda (mis küll sugugi alati ei õnnestunud).

Lisanäitena tehti ülevaade ameeriklaste identiteedi alustalade kohta.

Käisime tutvumas ka Lublini külje all asuva Majdaneki koonduslaagriga. See külastus teadvustas peale inimliku julmuse stereotüüpide potentsiaalset mõjuulatust, mis on ajaloos ka teoks saanud.

Stereotüübid praktikas

Stereotüüpe võib küll püüda selgitada, defineerida ja nende ekslikkust põhjendada, ent peaaegu ainus tulemuslik vahend nende muutmiseks on isiklik kogemus. Ka siis ei kao kõik stereotüübid, vaid ühtesid lõhkudes muudetakse ja luuakse teisi. Seetõttu oligi kolmas isikliku kogemuse loomine ja saamine stereotüüpide lõhkumise seisukohalt kõige efektiivsem osa.

Isiklik kogemus tekkis suhtlemisel osalejatega Poolast ja Hollandist, kohaliku ajaloo ja kultuuriga tutvumisel ning kohaliku kultuurilise ja sotsiaalse hetkeseisu tajumisel.

Viimase hulka kuuluvad näiteks ülemaailmselt ühenäolised poed, Eestiga võrreldes autode väiksem väärtustatus staatusesümbolina ning samuti 1980ndatest edasi kulgev eramuehitustraditsioon (kolmekorruselised, pigem kõrgusesse suunatud ning rõdudega majad).

Isikliku kogemuse poolakatega suhtlemisel saime nende kodudes elades ning igaõhtustelt ühisüritustelt. Ilmselt kõige paremini õnnestus meil murda stereotüüp eestlastest kui külmadest ja vaiksetest inimestest, ja seda eelkõige tantsimise abil.

Poolakad lähedasemad

Poolakad kinnitasid arvamust endist kui väga külalislahkest rahvast. Samas ilmnes naljakas asjaolu, et eestlaste impulsiivne *freestyle*-tantsimine suutis šokeerida muidu nii vabameelseks peetavaid hollandlasi.

Eelkõige just isiklikust kogemusest lähtudes tekkis Eesti osalejatel mulje, et eestlastel on poolakatega rohkem ühist kui hollandlastega. Samas oli ühisüritusest osavõtnute ring siiski piiratud AEGEE liikmetega, kes on noored ning üldjuhul avatud soojale rahvusvahelisele suhtlusele.

Ka ürituse algust saatnud kümnekraadine soe «talveilm» toetas sooja suhtlust, mis jäi siiski püsima ka hilisema -15° juures. Viimane, tõsi küll, oli hollandlaste jaoks juba ekstreemne Poola talv.

Kannatamatult jääme ootama vahetusprojekti järge sügisel Tartus. Siis on taas võimalus kokku saada Euroopa sõpradega, et eri kultuurikeskkonnast pärit inimestega lävides kummutada kaasajale nii omast stereotüüpset mõtlemist.

AEGEE-TARTU

Asutatud 1994 Euroopa Tudengite Keskliidu (Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe) allorganisatsioonina.

Eesmärgid: üliõpilaste teadmiste ja silmaringi avardamine, Euroopa rahvaste ja kultuuride tundmaõppimine ja tutvustamine, rahvusvaheliste sidemete arendamine, eesti kultuuri tutvustamine Euroopas, Euroopa ühtsuse propageerimine.

AEGEE-Tartul on üle 50 liikme.

Adolf Gustav Parts 100

Vello Past
emeriitprofessor

Leili Kriis
ajaloo muuseumi
peavarahoidja

Eile pidasid ülikooli keemikud ettekandekoosoleku «100 aastat väljapaistva teadlase ja õppejõu Adolf Gustav Partsi (pildil) sünnist».

Parts lõpetas TÜ keemia osakonna 1925. Aasta hiljem kaitses magistrikraadi tehnilises keemias ning 1929 doktoritööd ioonireaktsioonide kineetikast.

Parts töötas TÜs 1925-1936 eradotsendi ja dotsendina. Eriteadlaste kõrge hinnangu pälvisid orgaaniliste ühendite dipoolmomentide mõõtmised. Parts oli esimene Eesti teadlane, kes juba 1932. aastast alates kasutas oma uurimistöös kvantmehaanikat.

Kui 1936 Tartus keemiaosakond suleti, kutsus vastloodud Tallinna Tehnikaülikooli rektor Paul Kogerman ta füüsikalise keemia õppejõuks, kus Parts töötas professori, füüsikalise keemia labori juhataja ja prorektorina. Ta oli Kogermani kõrval esimesi eesti keemikuid, kes teadlasena pälvis rahvusvahelise tunnustuse.

Vastuolude tõttu Saksa okupatsioonivõimudega põgenes ta 1943 Rootsi. 1946 valiti ta Ankara Ülikooli esimeseks füüsikalise keemia professoriks. 1984 nimetati Ankara Ülikooli üks konverentsisaal Adolf Partsi nimeliseks seminariruumiks, mida tähistab autahvel.

1951 siirdus Parts Austraaliasse, kus töötas Sydney Ülikooli teaduri ja erakorralise professorina. Suri 1996 Sydney lähedal.

Parts oli innukas füüsikalise keemia uurija. Olulisi saavutusi oli tal molekulide struktuuri ja polümeeride keemia uurimisel. Parts kasutas kvantmehaanilisi meetodeid ühendite molekulide dipoolmomentide ja ainete soojusmahtuvuse arvutamisel.

Tudengid ehitavad koos ühist Euroopat

Ellu Maar
AEGEE-Tartu avalike suhete juht,
semiootika ja kulturoloogia
4. a üliõpilane

Märtsi viimasel nädalavahetusel arutasid Tartus 30 Põhja-Euroopa tudengit Euroopa tuleviku üle, tugevdasid sõprussuhteid ja kuulasid põnevaid loenguid.

Tudengid Norrast, Rootsist, Soomest, Taanist, Eestist, Lätist, Venemaalt ning Saksamaa põhjapoolelt jõudsid arutada koostööplaane ning osaleda organisatsioonijuhtimise loengutel ja seminaridel.

Põgusalt jõuti tutvuda ka Eesti kultuuriga linnaekskursioonil ning meelelahutusprogrammi abil, kui külastati populaarseks osutunud Püssirohukeldrit ja klubi Tallinnat.

See oli AEGEE Põhjaregiooni kokkutulek, mis toimub kaks korda aastas Põhja-Euroopa eri linnades.

AEGEE on üks Euroopa suurimaid tudengiorganisatsioone.

Aivar Haller (paremal) koolitusfirmast Vain SMD selgitamas AEGEE liikmetele meeskonnatöö olulisust. AEGEE

Kandideeri AEGEE suveülikooli

5. aprillil tutvustab AEGEE-Tartu TÜ Raamatukogu fuajees ning 6. ja 7. aprillil kl 18 Lossi 3-427 kandideerimisvõimalusi AEGEE suveülikooli.

Paarinädalase kestusega suveülikoolid toimuvad Euroopa linnades juunist oktoobrini. Info: www.ut.ee/aegee või aegeetartu@aegee.org.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Magneesiumdiboriidi ülijuhtivuse mehhanism

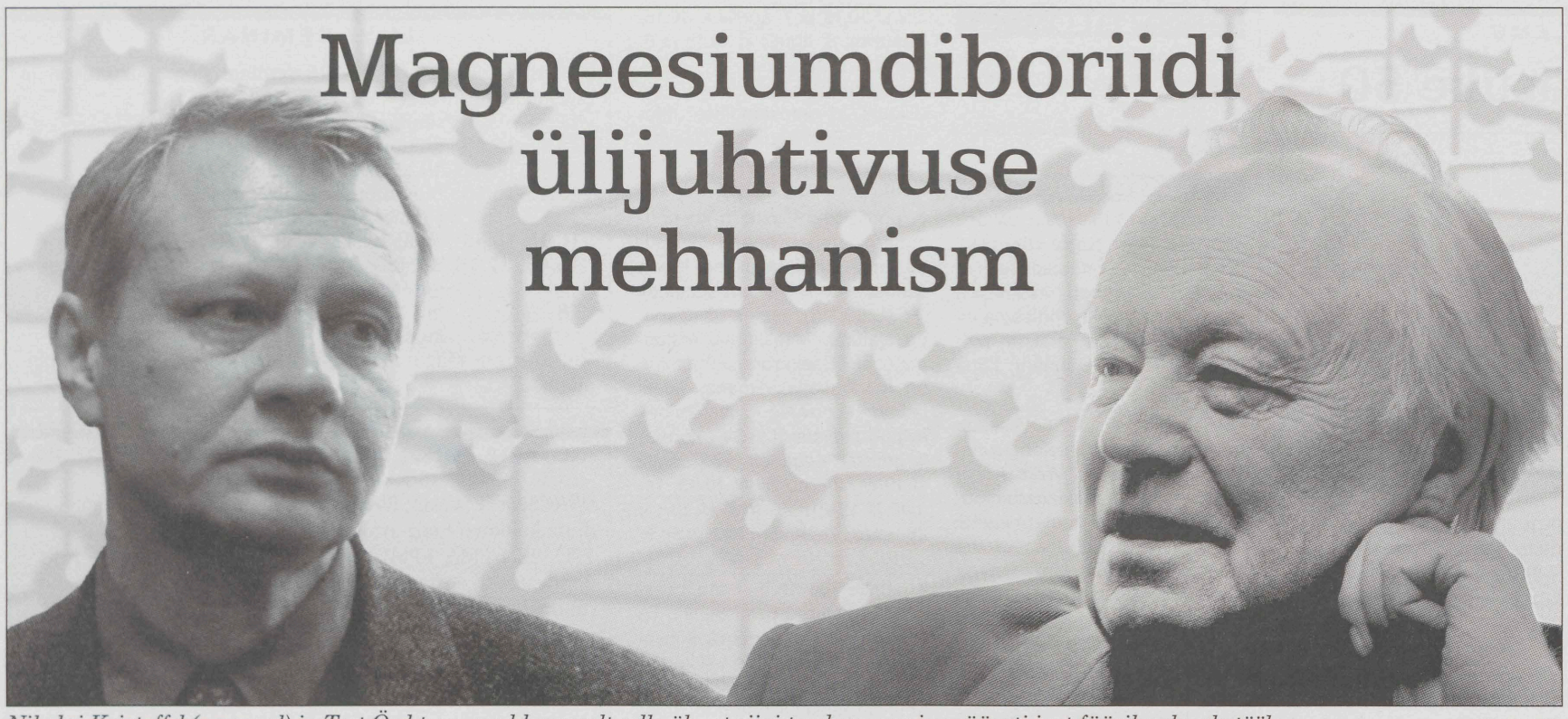

Nikolai Kristoffel (paremal) ja Teet Örd tunnevad heameelt selle üle, et riigi teaduspreemia määrati just füüsikaalasele tööle. AIJA SAKOVA

Aija Sakova

2004. aasta riigi teaduspreemia eelneva kolme aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde eest määrati täppisteaduste alal TÜ emeriitprofessor Nikolai Kristoffelile ja dotsent Teet Ördile. Aastapreemia anti tööde tsükli «Magneesiumdiboriidi ülijuhtivuse mehhanism» eest.

Mida oma töödes uurisite?

Nikolai Kristoffel: Jaanuaris 2001 avastasid Jaapani teadlased ülijuhtivuse magneesiumdiboriidis (MgB_2) temperatuuril 39 K. Siin muutub kristalli elektrijuhtivus hüppeliselt nulliks. MgB_2 taolise lihtsa ehitusega ühendi jaoks oli see 39 Kelvinit üllatav.

Miks?

N.K.: Juba ligi 20 aastat on teada ja uuritud kõrgtemperatuurset ülijuhtivust vaskoksiididides, aga need on teist laadi ühendid ja siingi on ülijuhtivuse mehhanismi mõistmises raskusi. Sellel foonil tormasid kohe uurijad üle maailma MgB_2 ülijutivusomadusi mõõtma ja arvutama.

Selgus, et ülijuhtivuse jaoks olulises energiavahemikus on MgB_2-l erinevaid elektronalamsüsteeme – tsoone. Olime ülijuhtivuse tsoonidevahelise mehhanismi kallal aga juba varem töötanud ja sel alusel tundus MgB_2 uurimine väga perspektiivikas. Töö läks lahti.

Kuidas edasine töökäik välja nägi?

N.K.: Tuletasime üldteoreetilised valemid. Siis tuli hakata määrama teooria parameetrite väärtusi. Osa saime kirjandusest, osa katseandmete baasil.

Edasi arvutasime kõik põhilised MgB_2 ülijuhtivuse karakteristikud ja nende sõltuvused temperatuurist, laengutihedusest jne.

Saime hea kooskõla katseandmetega, seejuures suurem osa teoreetilisi tulemusi saadi edasiste parameeter-sobitusteta.

Seega osutus MgB_2 ülijuhtivuse jaoks kõrvuti tavaliste tsoonisiseste panustega väga oluliseks tsoonidevaheline interaktsioon. Viimase rolli rõhutamises ongi ehk meie põhiline teene. Samal ajal jõudsid lähedaste tulemusteni ka mitmed teised uurimiskollektiivid.

Teet Örd: MgB_2 ülijuhtivuse oleks võinud avastada juba ammu, kuna aine ise on tuntud 1950. aastatest. Keegi ei tulnud lihtsalt selle peale, et vaadata, kuidas käitub magneesiumdiboriidi elektritakistus madalatel temperatuuridel.

Kas teie tööl on ka praktiline väljund või see on pigem teoreetiline?

N.K.: Meie töö oli teoreetiline. Katseandmeid võtsime eri riikide (Saksamaa, Jaapan, USA) teadlastelt.

T.Ö.: Jätkuvad MgB_2 ja sugulusühendite (MgB_2 enese elektronspekter osutus ülijuhtivuse tekkeks optimaalseks) uuringud püstitavad uusi teoreetilisi ja füüsikalis-keemilisi probleeme.

Ei jää tulemata ka praktiline väljund.

Rakenduste valdkonnas nimetatakse suuri kriitilisi voole ja kriitilisi magnetvälju (neist kõrgemal ülijuhtivus kaob), aga ka kergemaid ja odavamaid magneteid ning kaableid võrreldes tööstuslikega. Seniste kõrgtemperatuursete ülijuhtide kasutamist on pidurdanud nende raske töödeldavus. Kuid tõsiseid rakendusi on palju.

Kas antud uurimus on ühekordne koostöö või töötate juba kauem koos?

T.Ö.: Töötame juba ammu koos, tegelikult juba alates minu lõpetamisest peale.

N.K.: Võib öelda tõesti, et Teet oli minuga seotud uurijate ringis juba algusest peale. Sa kuulasid vist minu loenguid ka.

T.Ö.: Ülijuhtivusega hakkasime tegelema kohe pärast kõrgtemperatuurse ülijuhtivuse avastamist kupraatides 1986. aastal.

Kas see koostööd ei sega, et üks teist (N.K.) on füüsika instituudis ja teine Tähe tänava õppehoones?

N.K.: Varem oli doktor Örd meie juures füüsika instituudis, alates 1996. aastast aga füüsika osakonnas.

T.Ö.: Operatiivseid asju korraldame telefoni teel.

N.K.: Muidugi oleks parem, kui ta oleks lähemal. Aga ma arvan, et see koostööd küll ei sega.

Kas preemia määramine muudab midagi? Innustab?

N.K.: Muidugi on hea meel, kui tehtud tööd tunnustatakse. Eriti rõõmustab mind, et just füüsikaalane töö leidis äramärkimist. Sest laias laastus ikkagi ei vaadata ühiskonnas füüsika peale hea arusaamisega.

T.Ö.: Füüsika populaarsuse vähenemine on mõnevõrra ülemaailmne probleem, aga meil on seda 1990. aastatel olnud eriti tunda.

N.K.: Saksamaal kuulutati näiteks aasta 2000 füüsika-aastaks. Saksa Füüsika Selts andis sellel puhul välja eriraamatu.

Selles käsitleti füüsikaga seotud küsimusi alates teaduslikust esifrondist kõigil aladel kuni hariduslike, rakenduslike ja tööhõivelisfinantsilisteni välja.

Ees ootab ülemaailmne füüsika-aasta 2005.

UUDISED

Põhjamaade infopunkt Narvas

Eile pikendasid TÜ Narva Kolledži direktor Katri Raik ja Põhjamaade MN Eesti esinduse juhataja Kalli Klement kolledžis asuva Põhjamaade infopunkti koostöölepingut.

Lepingu kohaselt tagab kolledž Põhjamaade koostöö ja MN programmide info jagamise Narvas, MN toetab omalt poolt Põhjamaade ürituste korraldamist kolledžis.

Põhjamaade infopunktid tegutsevad veel Pärnus ja Valgas.

Klementi sõnul on tähtis, et info levib Narvas kahe infopunkti kaudu ka mitte-eestlastest elanikeni.

«Põhjamaade infopunkt on ka selge märk Euroopa Liidust selle piirilinnas,» hindab infopunkti tegevuse väga vajalikuks kolledži direktor Raik.

Ilmus raamat vanausulistest

31. märtsil esitleti vene ja slaavi filoloogia osakonnas raamatut «Eesti vanausuliste ajaloost ja kultuurist» (TÜ Kirjastus) ja veebilehekülge.

Osakonna juhataja prof Irina Külmoja sõnul lõppes sellega projekt «Vene vanausuliste kultuuriuuringud», kus osalesid peale vene keele õppetooli, Tartumaa Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühing ning Venemaa eksperdid. Projekti juhtis Tartumaa Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühingu esimees Pavel Varunin. Nii prof Külmoja kui ka Varunin loodavad projekti jätkumist.

Esitlusel viibis ka uurimuses osalenud vanausulisi.

Uurimusest UTs peagi lähemalt.

Ökodraama 2004

7. aprillil kl 15-18 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis seminar «Ökodraama – kellele, miks ja kuidas?».

Seminar valmistab Tartu Keskkonnahariduse Keskuse projektijuhi Anneli Ehlvesti sõnul ühtlasi ette ökodraama päevaks, mis toimub 8. mail Tartu raekoja platsil. «Ökodraama 2004» on Tartu linna ja maakonna õpilastele ja üliõpilastele mõeldud ökoteatri konkurss.

«Kavas on esitada konkursil osalenud lühinäidendeid ja taideetendusi, mis kajastavad keskkonnateemasid, looduse ja inimese suhteid ning vastasmõjusid,» ütles Ehlvest.

«17. aprillil toimuvad Tartu Teatrilaboris ka üritust ettevalmistavad näidislavastused,» lisas Ehlvest.

Ökodraama päeva ja seminari korraldab Tartu Keskkonnahariduse Keskus koostöös Tartu Teatrilaboriga.

Info: Anneli Ehlvest, 736 1693, 5344 2160, anneli@loodusmaja.park.ee

Tartu on olnud füüsik Tšeslav Luštšikule viljakas kodulinn

Aija Sakova

Tšeslav Luštšik ei ole oma Tartusse tulemise otsust senini kahetsenud. Ta õpetab ja teeb siin teadustööd juba alates 1954. aastast. Pikaajalise ja tulemusliku teadus- ja arendustöö eest anti Luštšikule 2004. aasta riigi teaduspreemia.

Tšeslav Luštšik on TÜ Füüsika Instituudi vanemteadur ning Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik. Ta on füüsik, kellel on oma koolkond ja seda mitte ainult Tartus, vaid ka näiteks Lätis, Venemaal, Kasahstanis ja Kirgiisias.

Luštšik on neljanda põlvkonna peterburglane ning päritolult poolakas. Perekond saadeti Luštšiku sõnul 19. sajandil Poolast Siberisse, hiljem anti luba asuda elama Peterburi, Poolasse ei lubatud. Peterburis tuli Luštšiku sõnul perekonnal üle elada ka Leningradi blokaad. Kui Luštšik blokaadist räägib, võib veel nüüdki tema näoilmest tollaseid läbielamisi välja lugeda.

Peterburist Tartusse

Tartusse tuli ta 1954. aastal tollase Tartu Ülikooli rektori Feodor Klementi kutsel, kes oli samal ajal ka Luštšiku teadusjuhendaja. 1952. aastal käis Luštšik siin esinemas üliõpilaskonverentsil: «Siis sõlmisime Klementiga kokkuleppe, et pärast dissertatsiooni kaitsmist tulen Tartusse». Oma tollast otsust pole ta tänaseni kahetsenud.

Tartus toimus Klementi juhtimisel füüsikaseminar ning tingimused ja õhkkond teadustöö tegemiseks olid Luštšiku sõnul soodsad. Hiljem tegutses ka Balti seminar, mis ühendas Tartu, Riia ja Peterburi füüsikuid. «Praeguseks on tihe koostöö säilinud Riiaga, praegugi aitan noortel ette valmistada Riias toimuva rahvusvahelise konverentsi materjale,» räägib Luštšik.

Füüsika ja Eesti

Luštšik on eelkõige eksperimentaalfüüsik. Tahkete ainete alal koos õpilastega saavutatud teadustulemustest tõstab akadeemik esile neid, milles uuritakse kristallide kiiritamisel neis pöördumatuid kahjustusi põhjustavaid elementaarprotsesse. Paljude võimsate energiaseadmete kasutusaja pikendamiseks on vaja nende protsesside mõju nõrgendada.

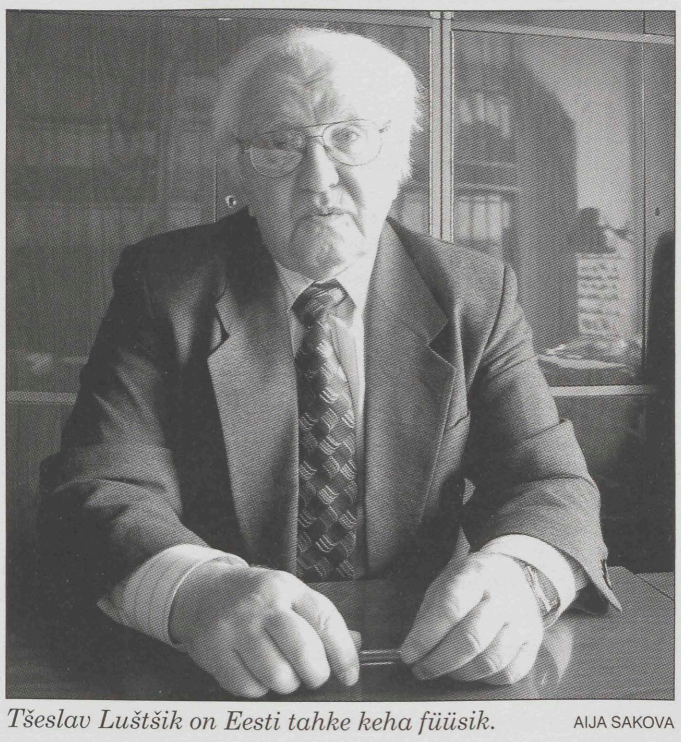

Tšeslav Luštšik on Eesti tahke keha füüsik. AIJA SAKOVA

«Nõukogude ajal oli riigi dotatsioon suur ja eksperimenteerimiseks oli piisavalt raha. Eesti taasiseseisvumisega see mõneks ajaks katkes, aga õnneks leidus noorte füüsikute seas neid, kes üsna ruttu sõlmisid kontakte Lääne investoritega. Luštšik räägib ka sellest, kuidas Eesti oli tema jaoks juba Nõukogude Liidu ajal koht, kus valitsesid liberaalsemad tingimused ning suurem mõttevabadus kui mujal. «Pooldasin alati Eesti iseseisvust ja praegu on mul hea meel tõdeda, et avatud, mitte ainult puhtrahvuslik, vaid ka inimväärtusi arvestav suhtumine domineerib praegusaja Eesti teaduses. Seda näitab ka mulle antud riigi teaduspreemia,» kommenteerib ta.

TŠESLAV LUŠTŠIK (SÜND 1928)

1946 lõpetas Leningradi 289. Keskkooli
1951 lõpetas Leningradi Riikliku Ülikooli
1954 füüsika-matemaatika-kandidaat
1964 füüsika-matemaatika-doktor
1964 Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik
1968 professor
Alates 1954. aastast töötab füüsika instituudis

«Natuke kahju on aga tõdeda, et füüsika on Eesti noorte seas nii vähe populaarne. Ometi on ta kõikjal meie ümber. Füüsika on väga perspektiivikas ala, kuigi jah, mitte küll väga lihtne ala,» räägib Luštšik. Vähene populaarsus võib tema sõnul olla tingitud ka vähesest tasuvusest: «Minu lapselaps, kes töötab finantsanalüütikuna Hansapangas, teenib palju rohkem kui tema füüsikaprofessorist isa, minust rääkimatagi».

ÕNNITLEME

Prof Mati Pääsuke 50

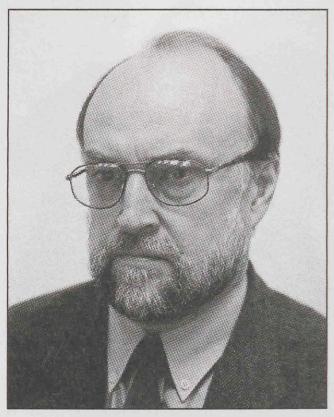

2. aprillil juubelit tähistav spordibioloogia ja füsioteraapia instituudi juhataja, kinesioloogia ja biomehaanika professor bioloogiakandidaat Mati Pääsuke töötab kehakultuuriteaduskonnas juba 20 aastat.

1989-1998 andis ta dekaanina suure panuse ülikooli kaasajastamisse. Kõik järgnenud reformid *alma mater*'is on ju tuginenud 1990ndatel toimunud kannapöördele ülikoolihariduse sisu mõtestamisel ja senise mentaliteedi muutmisel.

Praegu on juubilaril vastutusrikkaid ameteid ja ülesandeid vaid juurde tulnud: õppetooli ja instituudi juhataja, teaduskonna kraadiõppe kuraator, ülikooli nõukogu, sh akadeemilise komisjoni liige.

Prof Pääsukese teadushuvid on seotud inimese liikumisaparaadi biomehaanika, lihasväsimuse ning laste ja vanemaealiste motoorse võimekusega. Tähtsal kohal on motoorsete funktsioonide taastumise uurimine liigeseprobleemidega patsientidel. Väljapaistva teadustegevuse ja suure publitseerimiskogemuse tõttu on prof Pääsuke hinnatud juhendaja kõigi astmete üliõpilaste seas.

Tema käe all kaitstud kümnekonnale magistri- ning ühele doktoriväitekirjale on lähiaastail tõhusalt lisa tulemas. Kuigi õppeaineid, milles juubilar üliõpilasi harib või mille õpetamist kureerib, peetakse suhteliselt raskeks, sest need eeldavad füüsikaseaduste head tundmist, oskab prof Mati Pääsuke heade lektorivõimete, näitlikustamise ja mitme oma õppevahendi toel asjad tudengitele hästi selgeks teha.

Õnnitleme ja soovime edu kõigis ettevõtmistes!

Kehakultuuriteaduskond

Palmipuudе päev ülikooli botaanikaaias

Heiki Tamm
botaanikaaia direktor

4. aprillil kell 10-17 toimub botaanikaaias palmipuude päev.

Kuigi palmid pole puud, on nad tähtis ehitusmaterjal (tüved, lehed), kiu- ja toidutaimed ning tüüpiline maastikuelement troopilistel ja subtroopilistel aladel. Palmide söödavad viljad ja lehekiududest punutised on jõudnud kogu maailma turgudele.

TÜ Botaanikaaias Eesti suurim palmide kollektsioon. Külastajad saavad näha 57 eri liiki palme, millest vanim on meie kasvuhoones kasvanud juba 100 aastat. Kookos-, datli-, saabaspalmi ja teisi tutvustavad aednikud Jaan Kotter ja Diana Pärn kell 10.15.

Palmi hooldamise õppuse korraldab aednik Jaan Kotter kell 11.

Külastajad saavad oma teadmisi kontrollida ja täiendada botaanik Jaak Palumetsa korraldatavas viktoriinis kell 12.

Näitusesaalis toimub palmide näitusmüük.

Kell 14 annab palmimajas kontserdi Heino Elleri nim Tartu Muusikakooli ansambel Ellerino.

ÕNNITLEME

60

Virve Aedma, arvutioperaator – 7. aprill

55

Siret Polikarpus, vanemmetoodik – 3. aprill

Arvo Tering, vanemteadur – 6. aprill

50

Mati Pääsuke, professor, instituudi juhataja – 2. aprill

45

Jaanus Pöial, dotsent – 6. aprill

40

Jelena Ussar, koordinaator – 4. aprill

35

Riho Altnurme, dekaan – 5. aprill

Heili Orav, teadur – 7. aprill

30

Jelena Nõmm. lektor – 5. aprill

ADOBE TARKVARA ÜHISOST

IT osakond kuulutab välja Adobe tarkvara litsentside ühisostu.
Seoses eurostumisega tõusevad alates 1. maist Adobe toodete hinnad 25-40%.
Kõigil allasutustel, kes soovivad ühisostus osaleda, tuleb täita ning allkirjastada tarkvara tellimise vorm ning saata see ülikooli sisepostiga IT osakonda Riina Reinumägile hiljemalt **6. aprilliks**.
Tellimuste esitamisega mitte hilineda, kuna vana hinnaga litsentsid tuleb väljastada enne 1. maid
Adobe toodete hinnakiri ning tarkvara tellimisvorm: www.ut.ee/11095.
Info: Riina Reinumägi, tel 737 5442 või www.ut.ee/it/teenused/hanked.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

Salsa algõpetus alates 6. aprillist kell 19.30 Hugo Treffneri Gümnaasumis.
Info: ilmetiik@hot.ee; 528 6482; 747 4248.

KAITSMISED

14. aprillil kl 16.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Katre Õim** eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonna doktoritööd «Võrdluste struktuurist ja kujundisemantikast». Juhendaja: erakorr prof Arvo Krikmann. Oponent: Ilona Tragel, PhD.

16. aprillil kl 12.15 kaitseb molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217 **Aare Abroi** doktoritööd molekulaarbioloogia erialal «The determinants for the native activities of the bovine papillomavirus type 1 E2 protein are separable» (veise näsakasvajaviiruse tüüp 1 valgu E2 natiivseid aktiivsusi määravad determinandid on lahutatavad). Juhendaja: prof Mart Ustav. Oponent: dr Saulius Klimasauskas (Vilniuse Biotehnoloogia Instituut, Leedu).

LEONGUD

5. aprillil kl 14-16 toimub Biomeedikumi (Ravila 19) aud 1006 TÜ molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskuse järjekordne seminar. Esineb prof Mart Saarma Helsingi Ülikoolist: «GDNF family of neurotrophic factors and their receptors: structure and biology» ja dr Urmas Arumäe Helsingi Ülikoolist: «Novel programmed death pathways in neurons».

5. aprillil kl 16-18 peab Viini Ülikooli prof dr Herlinde Pauer-Studer TÜ eetikakeskuse ingliskeelses loengusarjas «Great works of Ethics» loengu «Moral Philosophy of David Hume». Loeng toimub SA Domus Dorpatenise ruumides Ülikooli 7 ja on avatud kõigile huvilistele.

5.-8. aprillini peab kirjandusteadlane prof Olivier Hambursin (Marie Hapsi Instituut, Belgia) prantsuse filoloogia osakonnas (Ülikooli 17, II korrus) kaks loengutsüklit teemal «Reisimine kirjanduses».
Loengutsükkel A toimub 5. aprillil kl 10.15 ja 7. aprillil kl 12.15, B-tsükkel 6. aprillil kl 16.15 ja 8. aprillil kl 10.15.
Loengute lühikirjeldused on Ülikooli 17 infostendidel. Info: lektor Emmanuelle Gallez, egallez@hotmail.com, tel 737 6246.

6. aprillil kl 18 toimub kh ringauditooriumis vabade kunstide prof Tiit Pääsukese loeng sarjast «Loovuse avastamine» (FLKU.00.115). Teema on «Värvide ajalugu. Maalikunsti ehitusmaterjal.» Seekordne kohtumine on loengusarja viimane, edasi jätkub «Loovuse avastamine» avatud ateljees (Lai 34 I korrus) järgmistel aegadel: 23. aprillil kl 18-21, 24. aprillil kl 10-13, 14. mail kl 18-21, 15. mail kl 10-13, 28. mail kl 18-21, 29. mail kl 10-13.

7. aprillil kell 16.15 peab Lossi 3-405 Õpetatud Eesti Seltsis TA asepresident akadeemik Mihkel Veiderma ettekande «Hõimuliikumisest Eestis 1920-1940». Kõik on lahkesti oodatud! Info: tel 5569 0948 (Kadi Grichin).

7. aprillil kell 17 toimub prantsuse filoloogia osakonnas Ülikooli 17-209 prantsuse kultuuri- ja ühiskonnasemiootiku Eric Landowski loeng «Tänapäeva sotsiosemiootika perspektiivid». Loeng on inglise keeles. Info: prof Stefano Montes, stefano.montes@ut.ee, tel 737 6243.

7. aprillil kl 18 on TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks Võru kultuurimaja Kannel kunstiline juht Silvi Jansons, kes kõneleb Kandle tegemistest. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Helen Koks, tel 737 5422 või helen.koks@ut.ee.

SPORT

Täna kell 19 kohtuvad TÜ spordihoones naiste meistriliigas TÜ/Eeden ja Milstrand. Mängitakse 3.– 4. koha peale kahe võiduni.

KONTSERT

2. aprillil kl 19 esineb Tartu Linnamuuseumis Wolfgang Brunner (klavessiin, Viin).Kavas J. S. Bachi ja C. P. E. Bachi loomingut. Piletid 60 ja 40 kr.

MUUSIKATEADUSE PÄEV

3. aprillil toimub TÜ Raamatukogus (ruum 202) traditsiooniline muusikateaduse Tartu päev.

11.00-11.30 Mare Rand (Tartu) – «Tartu Ülikooli Raamatukogu ajaloolised ja erikogud digitaalses keskkonnas»
11.30-12.00 Marju Lepajõe (Tartu) – «Muusika psühhagoogilistest aspektidest Plotinosel ja Augustinusel»
12.00-12.30 Mart Humal (Tallinn) – «Karl Ulmanni 1843. aasta lauluraamatust»
12.30-13.00 Avo Sõmer (Connecticut, USA) – «Aaria, arabesk, hümn ja retsitatiiv Stravinski kontsertides»
14.30-15.00 Katrin Rihm tutvustab oma diplomitööd «Sonaat», mida ta kaitses möödunud kevadel Tartu Kõrgemas Kunstikoolis fotograafia erialal. Töö on eksponeeritud TÜ raamatukogus (konverentsikeskuse fuajees)
15.00-15.30 Ilvi Rauna (Tallinn) – «Riigi ringhääling moodsa muusika levitajana 1930-ndate aastate teisel poolel»
15.30-16.00 Allan Vurma (Tallinn) – «Puhtalt laulmine – see polegi nii lihtne»
16.00-16.30 raamatute esitlus – Elmar Arro «Vana aja muusikud», Kristel Pappel «Ooper Tallinnas 19. sajandil», Kerri Kotta «Dmitri Sostakovitsi tonaalstruktuurist».

DIPLOMI- JA BAKALAUREUSETÖÖD RAAMATUKOKKU

TÜ Raamatukokku on võimalus tuua hoiule need diplomi- ja bakalaureusetööd, mis on säilitamist väärt, kuid õppetoolide juurde enam ära ei mahu.
Kuna TÜ Raamatukogu üks funktsioone on säilitada Tartu Ülikooli ajalugu, siis siia alla kuuluvad ka parimad lõputööd. Enne tööde üleandmist palume õppetoolis teha sisuline valik– kõik tööd ei vääri paraku säilitamist.
Töid saab laenutada lugemissaalidesse ja kasutada kohapeal. Korralduslike küsimustega tegeleb kodumaise kirjanduse osakond.
Info: tel 737 5754, Signe Bachmann.

LIIVI SEMINAR

3. aprillil toimub Lossi 3-215 seminar hõimuliikumisest ja liivi keele uurimisest

15 seminari avamine.
15.15-15.45 Mauno Koski – «Soome hõimuliikumine 1920.-1930. aastatel».
15.45-16.15 Bille Blumberg – «Tfarton Akateemisen Heimoklubin työ liiviläisten hyväksi».
16.15-16.45 Tuuli Tuisk – «Ühendverbidest liivi keeles».
16.45.-17.15 Tiit-Rein Viitso – «Liivi keele uurimise praegusest seisust».
18 liivi kirjanduse õhtu Lõuna-Eesti uuringute keskuses.

Valt Ernstreit räägib liivi kirjandusest ja esitleb oma uut raamatut.

ROTALIA FONDI 2004/2005. ÕA STIPENDIUMID

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi Eesti avalik-õiguslike ülikoolide (TÜ, TTÜ, TPÜ, EKA, EMA, EPMÜ) praegu statsionaarses õppevormis õppivatele 2. aasta põhiõppe üliõpilastele ja 1. aasta magistrantidele.

Kokku antakse 24 tuhandedollarilist stipendiumi, sh:
- 16 Gerhard Treubergi/Ene Silla stipendiumi,
- 4 Bruno ja Helge Laane stipendiumi,
- 2 Enn Raidna stipendiumi,
- 1 Mart Kase (linnaarhitektuur ja -planeerimine) stipendium,
- 1 Thomas Tuling sen ja Thomas Tuling jun (muusika eriala) stipendium.

Stipendium antakse õpingute vältel üks kord. Tingimused ning sooviavalduse vorm: www.rotalia.ee või posti teel.

Taotlused saata hiljemalt 30. aprilliks Rotalia Fondi stipendiumide komitee sekretäri Sirje Margi nimele: Ülikooli 18-207, 50090 Tartu.

Stipendiumisaajatele vastatakse 1. septembriks. Stipendiumisaajad avalikustatakse korp! Rotalia veebilehel. Stipendiumitšekid antakse üle septembrikuus Tartus Rotalia majas toimuval aktusel.

Rotalia Fondi stipendiumide komitee sekretär
Info: tel 737 5606, sirje.mark@ut.ee.

IT-KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

2002. aastal muretseti TÜ kodulehe haldamiseks veebihaldusvahend AutomatWeb, millega 2003. aasta veebruarikuust hallatakse ülikooli pealehte.
AutomatWebi abil on võimalik luua ka ülikooli struktuuriüksuste kodulehti. Paljude struktuuriüksuste kodulehed on selle vahendiga uuendatud (näiteks www.ut.ee/oo/, www.ut.ee/it, www.ut.ee/av, www.ut.ee/yldosakond, www.ut.ee/personal/, www.ut.ee/rahandus/, www.math.ut.ee/ jpt).

Kursus «Struktuuriüksuse veebilehe loomine ja haldamine ülikooli veebihaldussüsteemiga AutomatWeb»

on mõeldud neile ülikooli töötajaile, kes haldavad või hakkavad haldama struktuuriüksuse koduleheküelge.
Kursuse maht: 5 t praktilist tööd arvutiklassis.
Lektor: Raivo Rang, Struktuur Meedia OÜ.
Toimumiskoht: avatud ülikooli arvutiklass, TÜ Raamatukogu III korrus, Struve 1a (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Toimumisaeg: K 14. aprill 11-13 ja 13.45-16.30.
Kursuse sisu: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 320 kr.
Registreerumine: kaugkoolituskeskuses, Marju Koor, 737 5560, utop@ut.ee.

Info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina@ut.ee, www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

8. aprill 2004

NR. 14 (2173)

www.ut.ee/ajaleht

Valimised uut moodi

Aija Sakova

26.-29. aprillini toimuvad TÜ Üliõpilasesinduse (TÜÜE) valimised. Seekord saab üliõpilane valida ainult endaga samasse teaduskonda kuuluvaid tudengeid ning kandideerimiseks ei ole enam vaja kokku saada nimekirja. Piisab vaid isiklikust avaldusest.

2. aprillil saatis TÜÜE teabejuhi kt Kristjan Sander üliõpilaste infolisti (ut.student@lists.ut.ee) kirja, milles antakse teavet TÜÜE valimiste kohta.

Uus valimisjuhend, mis võeti vastu esinduse 3. märtsi koosolekul ja oli kättesaadav TÜÜE kodulehel veel 4. aprillil, muutus kardinaalselt 6. aprillil (eelmine juhend UT kodulehel). Juhendis oli palju küsitavusi. Seepärast palusin selgitusi TÜÜE esimehelt Lauri Paeveerilt. Kõikidele küsimustele vastust ei saanud, kuid praegu kättesaadavas juhendis on osa küsitavusi muudetud. Dokumendi lõpus olev lause «Otsus on vastu võetud üliõpilasesinduse koosolekul 03.03.2004» on aga endine. Olgugi et muudatused on vajalikud, on küsitav, kas selline teguviis on lubatud?

Segadus esinduse liikmete väljaselgitamisega

Üks olulisem muudatus oli see, et edaspidi oleks kuni 8 esinduse liikmel võimalus jätkata uue esinduse koosseisus. Viimane pidi kehtima hakkama 1. aprillist 2005.

Samas puudus valimisjuhendist seletus 8 endise esinduse liikme volituste jätkamise kohta uues esinduses (p 25 lg 5). 3. märtsil toimunud koosoleku protokollist võib lugeda, et tehti ettepanek lisada valimisjuhendisse mehhanism, mille alusel saavad endise koosseisu liikmed uude koosseisu jääda. Mehhanism töötati ka välja ning kinnitati. Seletus selle toimimise kohta kinnitatud valimisjuhendis aga puudus.

Struktuuriüksuste all mõistetakse valimisjuhendis 11 teaduskonda, 4 kolledžit, õigusinstituuti ja õpetajate seminari. Ideaaljuhul osutub seega struktuuriüksustest valituks 17 kandidaati.

Uus esindus tuleb aga 35-liikmeline, kirjutab viimane Wagabund. Praegu jääb valimisjuhendi järgi selgusetuks, kuidas moodustub esinduse ülejäänud koosseis.

Võib juhtuda, et sel korral ei saagi valida 35 liiget nagu plaanitud. Vastav muudatus TÜ üliõpilaskonna põhikirjas (p 10) kinnitati küll TÜÜE koosolekul, kuid muudetud põhikirja peab vastu võtma TÜ nõukogu. Järgmine TÜ nõukogu koosolek toimub 30. aprillil. Õppekorralduse juristi Kristel Siimula-Saare sõnul ei saa 31 liikme asemel valida 35 uut esinduse liiget, kui põhikirja vastav muudatus on TÜ nõukogus kinnitamata.

Ka TÜÜE esimees Lauri Paeveer tõdes, et esinduse liikmete arv jääb seekord siiski 31.

Iga üliõpilane saab end ise üles seada

Väga oluline muudatus valimisjuhendus on ka see, et sel korral ei osale valimisel nimekirjad, vaid üksikkandidaadid. Kandidaat esitab valimisjuhendi p 7 lg 2 järgi enda ülesseadmiseks oma käega allakirjutatud avalduse. Iga kandidaat võib kandideerida vaid selles struktuuriüksuses, kus ta õpib (p 6 lg 2).

Selline muudatus peaks nii esinduse liikme Eveliis Kursi kui ka juhatuse aseesimehe Henri Laasneri sõnul kaasama esinduse töösse kõikide teaduskondade üliõpilasi (vt Wagabund 1. apr, lk 2).

Teaduskondade nõukogude üliõpilasesindajate arvamused valimissüsteemi muutmise kohta on aga üsna vastakad. «Erakondade nimekirjades figureerinutel on rohkem missioonitunnet kui tavaüliõpilasel,» ütles kehakultuuriteaduskonna doktorant Andre Koka. Vägisi eri teaduskondadest asjalike kandidaatide otsimisel Koka suurt mõtet ei näe.

Samal ajal on õigusteaduse tudengi Maarja Torga arvates valimiste teaduskonnapõhiseks muutmine äärmiselt positiivne. «See tooks välja legitiimsuse aspekti: kui ma igapäevaelust tean, millised on inimese prioriteedid ülikoolis, siis on mul lihtsam teha otsust selle kohta, kas ta peaks esindusse kuuluma või mitte,» lisas Torga.

Eksimused viitavad kiirustamisele

Kas valimiseeskirja muudatused ei ole mitte siiski kiirustades tehtud? Seda kipuvad valimisjuhendis tõendama mitmed viited, mis olid omavahel nihkes. Valimisjuhendiga põhjalikumalt tutvunud õigusteaduse neljanda kursuse tudengi Liina Lusti sõnul on valimisjuhendi näol tegu normitehniliselt nõrga õigusaktiga.

Segaseks jääb juhendi punktis 25 (praegu p 24) kasutatud mõiste «vanem kandidaat», keda tuleks eelistada, kui kaks inimest saavad võrdselt hääli. Kas tegemist on vanuselt vanema või kursuselt vanema üliõpilasega?

Mitme teaduskonna nõukogu üliõpilasesindaja arvates oleks valimissüsteemi muutmise kohta mõistlik küsida kõikide tudengite arvamust.

Nii näiteks võib TÜ üliõpilaskonna põhikirja järgi panna üliõpilashääletusele üliõpilaste huvide seisukohalt tähtsaid küsimusi. Liikumis- ja sporditeaduste magistrandi Triin Pomerantsi arvates oleks viimane olnud kahtlemata demokraatlik, kuid mõttetult aega kulutav.

Teisalt oleks aga filosoofiamagistrandi Kristi Lõugu sõnul tudengitelt arvamuse küsimisega võimalik tõsta tudengite teadlikkust nii esinduse rolli kui ka valimistel osalemise tähtsuse kohta. Viimane teenib ennekõike ju tudengite endi huve ja heaolu.

TÜÜE VALIMISED

TÜÜE valimised toimuvad 27., 28. ja 29. aprillil Tartus, 26. aprillil kolledžites ja õigusinstituudis.

Tartus saab valida: peahoones, raamatukogus, Oeconomicumis ja Biomeedikumis kl 10-18.

Avaldusi kandideerimiseks saab esitada 6.-14. aprillini esindusse (Ülikooli 18B) kl 9-16.30.

Igal kandidaadil on võimalus avaldusele lisada pilt ja ennast tutvustav tekst (kuni 100 tähemärki) elektroonilisel kujul, mis saata aadressil ksander@ut.ee. Pildid ja tekstid avaldatakse TÜÜE portaalis ning Wagabundi erinumbris.

TÜÜE valimisjuhend: www.ut.ee/esindus/26376.

TÄNA LEHES

Intervjuu
prof Kalle Kasemaa
LK 3

Tudengid võistlesid Prahas
LK 2

Dekaaniks prof Peeter Burk
LK 2

UUDISED

Aulaloeng usuvabadusest Euroopas

14. aprillil kell 16 peab Euroopa Kirikute Konverentsi (EKK) peasekretäri asetäitja, kiriku ja ühiskonna suhete komisjoni direktor Rüdiger Noll ingliskeelse aulaloengu «Usuvabadus Euroopas – arengud ja tulevikusuunad».

Rüdiger Noll alustas vaimulikukarjääri pastorina Vestfaali evangeelses kirikus, mis kuulub Saksa Evangeelsesse Kirikusse. Alates 1990. aastast on ta olnud tegev EKK juures, praeguses ametis on alates 2002.

TÜ koorid said kaks esikohta

TÜ Kammerkoor ja TÜ Akadeemiline Naiskoor said VIII Eesti kammerkooride festivalil mõlemad esikoha.

Kammerkoor ja dirigent Triin Koch saavutasid esikoha kammerkooride B-kategoorias ning naiskoor ja dirigent Vaike Uibopuu naiskammerkooride hulgas.

Kammerkoori presidendi Indrek Mustimetsa sõnul pälvis TÜ Akadeemiline Naiskoor Lääne-Viru maavalitsuselt auhinna parima kohustusliku laulu esitamise eest ning Klassikaraadiolt auhinna Eesti koorimuusika kõrgetasemelise esituse eest.

Klassikaraadio tunnustas TÜ Kammerkoori nelja tunni tasuta salvestusajaga.

«Aktiivselt kontserte ja koorimuusikat esitavad ülikooli koorid on varemgi konkurssidel ja festivalidel auhindu ning tunnustust pälvinud,» ütles Mustimets.

TÜ Akadeemiline Naiskoor on asutatud 1945. aastal. 1963. aastast on koori dirigent Vaike Uibopuu. TÜ Kammerkoor on asutatud 1971. aastal ning koori dirigent on Triin Koch.

UT KÜSIB

Miks muudeti TÜÜE valimiste korda?

Lauri Paeveer
TÜÜE esimees

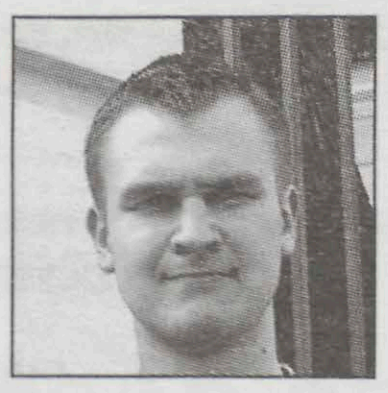

Muutustest valimissüsteemis on räägitud juba mitu aastat, kuid siiani on see erakondade noortekogude vastuseisu tõttu muutmata jäänud. Põhjusi miks valimissüsteemi muuta, on mitu.

Esiteks on selleks kaugenemine tudengitest. Üliõpilaste seas läbi viidud küsitlus näitas, et esindusest kuuldakse vaid siis, kui on valimised. Samuti kuuldakse ainult seda, kuidas üksteisega ainult võideldakse.

Tudengitel puudub tahtmine esinduse töös kaasa lüüa, kuna esinduses toimuv on mitu aastat olnud noorpoliitikute omavaheline kemplemine.

Teiseks ei ole esinduse töö niivõrd tulemuslik, kui peaks. Seda eelkõige seetõttu, et inimesed, kes esindusse on valitud, on saanud sinna valedel alustel (kõige tähtsam ei ole mitte üliõpilaste, vaid oma erakonna eest seismine).

Peale selle on üliõpilasesinduse töö häiritud pideva võimuvõitluse tõttu ja seda just viimastel aastatel.

Erakonnad ei suuda omavahel asju ajada ning seetõttu on kogu esinduse töö häiritud.

Uue süsteemi järgi saavad kandideerijad kandideerida vaid oma teaduskonnas, samuti saavad valijad valida ainult oma teaduskonna kandidaate.

Valimisringkondi on 17 (kõik teaduskonnad, kolledžid ning õigusinstituut). Igas ringkonnas enim hääli kogunud kandidaat osutub valituks esindusse, mis tagab kõikide teaduskondade esindatuse.

Ülejäänud kandidaadid pannakse ühte pingeritta, kus 14 enim hääli saanud kandidaati osutuvad valituks esindusse.

Nagu näha, jääb esinduse liikmete arv siiski 31.

Kas uut üliõpilasesinduse valimiskorda oleks tulnud avalikult arutada?

Agris Peedu
õigusteaduskonna nõukogu liige,
3. aasta kursusevanem

Minu käest ei ole arvamust küsitud, kuid arvan, et ei peagi küsima. Oleme praeguse esinduse valinud, seega on neil pädevus taolisi otsuseid vastu võtta.

Nad on meie esindajad ja seega poleks otstarbekas iga küsimus tudengitega läbi arutada.

Oleme üliõpilasesindusele tegutsemiseks ja meile kasulike ja vajalike otsuste vastuvõtmiseks andnud oma usalduse.

Loomulikult oleks võinud toimuda laiem arutelu. Kas aga oleks olnud huvilisi? Arvan, et valimiskorra muutmine pole niivõrd kaalukas asi kui näiteks TÜÜE vajalikkus või likvideerimine.

Pille Pärgmäe
arstiteaduskonna üliõpilasesindajate koja esimees,
teaduskonna nõukogu liige

Selge see, et arstiteaduskonna üliõpilasesindajate koda oleks olnud huvitatud omapoolse arvamuse esitamisest.

On küsimusi, kus üldised diskussioonid pole mõttekad. Esindajad valitakse üliõpilasesindusse just selleks, et need inimesed suudaksid vastu võtta otsuseid ka ilma kõigiga läbi arutamata.

Kuid on küsimusi, kus küsitluste ja arutelu korraldamine oleks mõttekas.

Adekvaatne ülevaade üliõpilaskonna arvamusest tagaks parema eesmärkide püstituse ja ka nendeni jõudmise. Antud juhul on tegemist ilmselt selle viimase variandiga!

Taavi Tamkivi
matemaatika-informaatikateaduskonna nõukogu liige,
TÜÜE liige

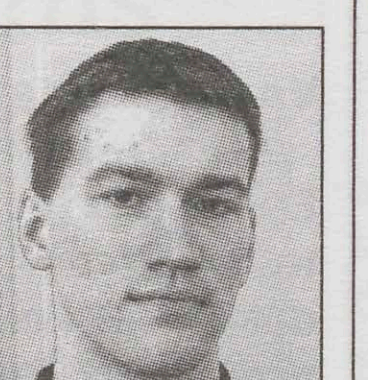

Minu kui teaduskonna esindaja käest ei ole arvamust küsitud. Kuid suurt probleemi ma selles ei näe. TÜÜE-s on ka teiste teaduskondade nõukogude liikmeid ning nende hääl on arutlustes kõlanud.

Ise sain välja ütelda oma tähelepanekuid teaduskonnasisese tudengite esindamise kohta. Probleem oleks tekkinud siis, kui TÜÜE-s ei oleks ühtegi teaduskonna nõukogu liiget.

Laiemal arutamisel mina mõtet ei näe. Juba TÜÜE enda liikmete ühele meelele jõudmine nõudis vaeva ja aega. Esindus ongi selleks valitud, et kerkivaid probleeme arutada ja lahendada.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas kuulud mõnda organisatsiooni?

Vastajaid: 31
Uus küsimus:
Kui kauaks valida üliõpilasesindus?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Põhjamaade saagade seminar

15. ja 16. aprillil toimub ajaloo muuseumis rahvusvaheline seminar «Dialogues with Tradition: Studying the Nordic Saga Heritage».

Norra keele assistendi Kristel Zilmeri sõnul käsitletakse ettekannetes Põhjamaade saagapärandi unikaalsust ja olulisust nii kultuuriajaloolises kui ka kirjanduslikus mõttes. «Teemad hõlmavad kuningate saagasid ja islandlaste saagasid, samuti analüüsitakse saagaajastu Islandi ühiskonda ning keskaegse kirjandustraditsiooni võimalikke tõlgendusviise.» Lähemalt tutvustatakse niisuguseid saagakirjanduse tähtteoseid, nagu Njálli saaga, Grettir Ásmundipoja saaga, Gisli Súripoja saaga ja Snorri Sturlusoni Norra kuningate ajalugu kajastav «Heimskringla».

Külalislektorid saabuvad Helsingi, Joensuu, Oslo ja Uppsala ülikoolist, Turu Akadeemiast ja Venemaa Teaduste Akadeemiast.

Seminari korraldab TÜ skandinavistika eriharu.

Oodatud kõik huvilised!

Narva kolledži teabepank Eestist

2. aprillil esitleti TÜ Narva Kolledži üliõpilastööde baasil valminud koduleheküIge Estica – Teabepank Eestist (www.narva.ut.ee/estica).

Koduleheküg tutvustab kolledži projektijuhi Jaanus Villiko sõnul Eesti mitmesuguseid teemasid nii eesti kui ka vene keeles.

«Tegemist on uut laadi õppematerjaliga eelkõige vene õppekeelega koolidele,» ütles Villiko.

Koduleheküg valmis infokeskuses Eesti Kodu Narvas.

Narva kolledžil uus raamatukogu

Narva Kolledži raamatukogu sai uued ruumid.

Oma viie esimese tegevusaasta jooksul on kolledž välja vahetanud kolm neljandikku raamatufondist. Avamisel esitlesid Ave Alavainu ja Tatjana Tretjakova oma uut kakskeelset raamatut «2keelsed».

Raamatukogu eripära on kolledži direktori Katri Raigi sõnul see, et on tegemist Narva esimese raamatukoguga, kus elektronkataloog kõigile soovijatele vabalt kasutatav ning raamatud on turvatud.

Põhikapitali haldab Sampo Varahaldus

Märtsi lõpus kinnitas TÜ sihtasutuse usalduskogu otsuse sihtasutuse põhikapitali haldamise andmise kohta Sampo Varahaldusele.

23. märtsil kirjutati alla väärtpaberiportfelli valitsemise lepingule Sampo Varahalduse AS-iga.

«Investeeringute juhtimise järjepidevus ning professionaalsus on sihtasutusele väga tähtis, sest sellest sõltuvad sihtasutuse tegevuse jätkusuutlikkus ning väljamakstavad stipendiumid,» ütles sihtasutuse tegevdirektor Toomas Neemre.

Seetõttu otsustaski Neemre sõnul usalduskogu loovutada põhikapitali investeerimise sobivaimale, konkursi korras valitud professionaalsele varahaldusfirmale.

Tartu Ülikooli esindajad rahvusvahelisel programmeerimisvõistlusel Prahas Hendrik Nigul, Mihkel Kree, Martin Pettai ja Ahto Truu. DAVID HILL

Üks arvuti ja viis tundi aega

TÜ üliõpilased osalesid rahvusvahelisel programmeerimisvõistlusel Prahas

Ahto Truu
TÜ võistkonna esindaja

Möödunud nädalal osalesid Prahas üliõpilaste meeskondliku programmeerimisvõistluse finaalturniiril tublilt TÜ üliõpilased.

TÜ võistkond koosseisus Mihkel Kree füüsika-keemiateaduskonnast ning Hendrik Nigul ja Martin Pettai matemaatika-informaatikateaduskonnast saavutas 73 osalenud esinduse hulgas 27.-43. koha.

See tulemus on mõnevõrra parem 2001. aasta omast, mil TÜ esindus jäi pingerea teise poolde. Samuti oli tänavune tulemus oluliselt parem vahepealsetest aastatest, mil TÜ üldse finaali ei pääsenud.

Kaks eelfinaali

Võistlust korraldab rahvusvaheline infotehnoloogide ametiliit Association for Computing Machinery (ACM) alates 1977. aastast. ACMi võistlus on omataoliste hulgas vanim ja kõige laiema osalejate geograafiaga, mistõttu on üsna õigustatud selle nimetamine üliõpilaste maailmameistrivõistlusteks.

Tänavusel võistlusel osales eelvoorudega kokku 3150 võistkonda rohkem kui 1400 ülikoolist kõigilt kontinentidelt peale Antarktika. Tartlastel tuli finaali jõudmiseks kõigepealt edukalt esineda oktoobris Minskis peetud veerandfinaalis ja seejärel novembri lõpus Peterburi poolfinaalis.

Peterburi poolfinaal on üks tugevamaid. Viimase viie aasta jooksul on kolmel korral maailmameistritiitel tulnud just sellesse alagruppi.

Tänavu võitis karika Peterburi esindus, peale nende oli esimese nelja hulgas veel kaks võistkonda meie poolfinaalist. See selgitab ka, miks meil igal aastal finaali pääseda ei õnnestu.

Seda enam on korralik tulemus ülikoolile hea reklaamning sõitu finantseerinud rektori fond ei pea tehtud kulutusi kahetsema.

Finaal Prahas

Korralduslikult oli Prahas tegemist meeskondliku võistlusega, kus kolmeliikmelisel võistkonnal on üks arvuti ja viis tundi aega, et lahendada maksimaalne hulk esitatud ülesannetest.

Hindamisele tuleb esitada arvutiprogramm ülesande lahendamiseks üldjuhul, mitte üksikeksemplari lahendus. Esitatud programme kontrollitakse varem ettevalmistatud testandmetega ja punkti teenib ainult programm, mis lahendab õigesti kõik testid. Võistlejad kasutatavaid testandmeid ei näe, nemad saavad žüriilt ainult diagnoosi: korras, vale vastus või programm jooksis kokku.

Rahvusvahelise infotehnoloogide ametiliidu võistlused on omataoliste hulgas vanimad ja arvukaimad.

Võrdse lahendatud ülesannete arvu korral loeb lahenduste esitamise kiirus, kusjuures iga ebaõnnestunud katse eest määratakse ka trahviminuteid.

Ühe ülesande stiilinäide tänavuselt finaalvõistluselt: antud värvilistest klotsidest koosneva kuubi kuus vaadet (iga tahu suunast); kirjutada programm, mis leiab maksimaalse võimaliku klotside arvu. Tundub lihtne, aga proovige lahendada, eriti kui kell tiksub ja konkurendid kuklasse hingavad!

Rasked ülesanded

Finaalvõistluste ülesanded olid tülikad. Mihkel Kree ütles, et kui eelvoorudes oli võimalik ülesandeid kiiresti lahendada, siis finaali ülesannetele pole elegantseid lahendusi. «See on põhjendatav osalejate suurema kogemusega, lihtsaid ülesandeid pole ju mõtet lahendada anda. Usinamad võistlejad väidavad end aasta kohta pool tuhat ülesannet lahendavat, kuid nii suur hulk on siiski pigem erand kui reegel,» kommenteerib ülesannete ja konkurentide taset Mihkel Kree.

Samas ei maksa alahinnata ka ürituse sotsiaalset külge. «Loomulikult ei olnud Prahas päevakorras ainult ülesannete lahendamine. Lisaks võistlemisele pakkus olümpiaad võimaluse kohtuda teiste sarnaste huvidega inimestega. Ürituse sponsor IBM tutvustas oma tarkvara ja riistvara arendusi, samuti mõningaid üliõpilastele suunatud projekte. Ja muidugi oli ka linnaekskursioon,» meenutab Hendrik Nigul. «Minu jaoks oli huvitav näha inimesi, kes on virtuaalsed konkurendid Internetipõhistel programmeerimisvõistlustel, milles osalemine on paljude arvates üsna mõistlik viis harjutamiseks,» märkis Mihkel Kree.

Mis puutub inimestesse, siis on ka olümpiaadil näha, et IT on ikka põhiliselt meeste ala: 73 võistkonna 219 liikmest oli vaid 8 naissoo esindajat, kusjuures nende osakaal oli suurem just ida poolt tulnud võistkondades – neli Hiinast, üks Iraanist, üks Valgevenest, üks USAst ja üks Kanadast.

Vt võistlust: www.acmicpc.org/, www.ut.ee/~at/praha/.

Professor Peeter Burk valiti dekaaniks

Varje Sootak

Eile valis füüsika-keemiateaduskonna valimiskogu dekaaniks keemilise füüsika professori Peeter Burki.

Peeter Burk töötas dekaanina eelmise aasta sügisest. UT küsimusele, kuidas ta hindab teaduskonna praegust seisu, vastas prof Burk, et hindab kõrgelt kolleegide taset ja tahet midagi ära teha. «Annan aga endale ka aru, et teaduskonna normaalseks arenguks on vaja kiiresti lahendada rida küsimusi,» ütles dekaan.

Teaduskonna ees seisavad dekaani sõnul uued väljakutsed, mis seostuvad positsioneerumisega maailma teadus- ja kõrgharidusmaastikul.

Põhiliseks kiiret lahendust nõudvaks probleemiks peab dekaan finantsseisu ehk siis õpperahade ülekulu mõnes füüsikaosakonna (FO) instituudis. «Minu arusaamist mööda tuleneb see ennekõike mõne instituudi suure osa teadustegevuse toimumisest füüsika instituudis (FI) ning sellega kaasnevast õppe- ja teadustöö (ning rahade) kunstlikust lahusolemisest,» märkis prof Burk. Ta ütles, et FO ja FI koostöös on valmimas plaan nende ühendamiseks ning loodetavasti toob see ka leevendust nimetatud finantsprobleemile.

Dekaani sõnul vajab lahendamist ka teaduskonna infrastruktuuri väljaarendamine. «Ülikooli strateegilises arengukavas aastani 2008 on uue keemiahoone ehitus. See annaks kindlasti võimsa tõuke teaduskonna arengule, kuna praegustes ruumides

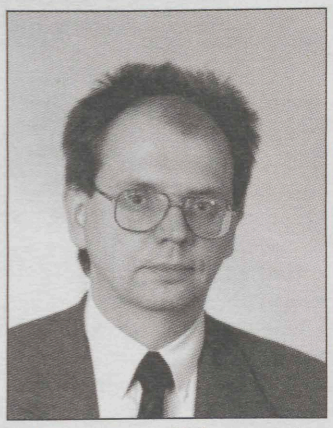

pole mitmete tööde tegemine võimalik (vähemalt ilma mahukate ümberehitusteta).»

«Rahvusvahelise hindamise raportid rõhutavad teadusaparatuuri kaasajastamise vajadust. Selline vajadus kajastub ka äsja toimunud materjaliteaduse õppekavade akrediteerimise lõpparaportis,» lisas dekaan. Aparatuuri kaasajastamine on tema sõnul kahtlemata ressursimahukas ja seda ressurssi tuleb otsida mitte ainult Eestist. «Loodan, et teaduskond koos ülikooliga suudab vajalikud vahendid leida ja tagada füüsika, keemia ja materjaliteaduse jätkusuutliku arengu.»

PROF PEETER BURK (1965)

1990 lõpetas TÜ keemiaosakonna *cum laude*
1990. aastast töötab TÜ analüütilise keemia kateedris, seejärel keemilise füüsika instituudis
1994. aastast dots
2003. aastast keemilise füüsika prof
2000-2003 prodekaan
2003. a sügisest dekaani kt.

Koostööst TÜÜEga

5. märtsi UTs avaldasid esinduse teabetoimkonna eelmised juhid arvamusartikli tudengiportaalist jt esinduse probleemidest.

Esindus sellele UTs ei vastanud, küll aga Wagabundis. Kahjuks ei saa selles vastuseid kõikidele küsimustele, nagu näiteks esinduse eelarve kohta. Tudengiportaali on aga asutud muutma.

UT toimetus on teinud koostöösettepanekud esinduse igale koosseisusele (UTs võiksid ilmuda esinduse iganädalased uudised, artiklid küsitlustest jt üliõpilasprobleemidest, millega esindus tegeleb) ja teeb seda jätkuvalt.

UT veerud on avatud kõigile tudengeile, loomulikult ka arvamuste avaldamiseks.

Koos- ja kaastöösoovidega
UT toimetus

Prof Kalle Kasemaa: «Uuskreeka kultuur on mulle südamelähedane»

Varje Sootak

«Mingitel seletamatutel põhjustel on uuskreeka kultuur mulle väga südamelähedane,» ütles TÜ Vana Testamendi ja semitistika prof Kalle Kasemaa, keda autasustati Kreeka Tõlkijate Liidu kuldmedaliga.

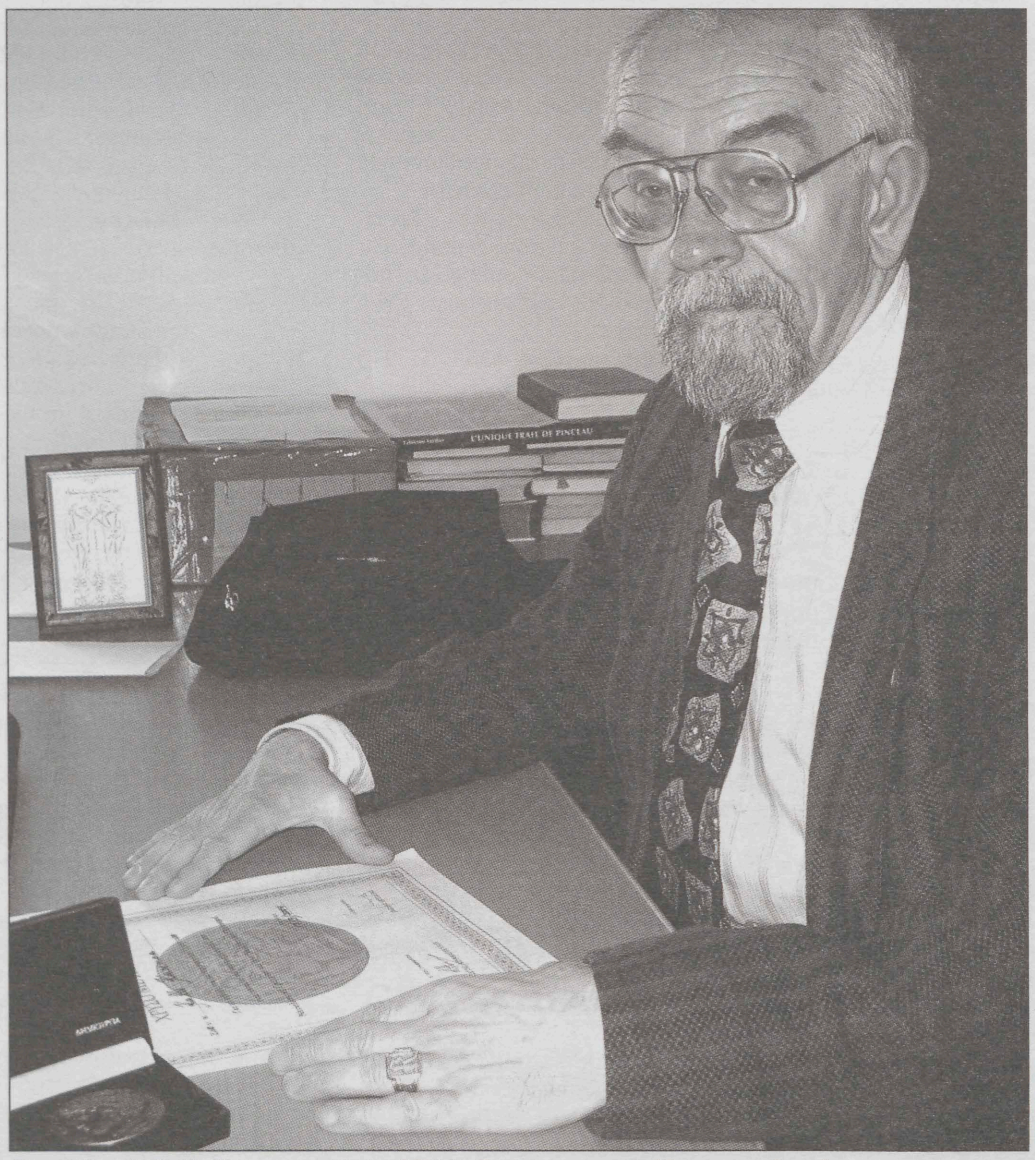

Peagi ilmub Kalle Kasemaa tõlgitud Dido Sotiriu raamat «Verega joodetud maa». VARJE SOOTAK

PROF KALLE KASEMAA (SÜND 1942)

1973 lõpetas EELK Usuteaduse Instituudi.
1997 teoloogiadoktori kraad.
1978. aastast usuteaduste instituudi õppejõud, Vana Testamendi teaduse ja heebrea keele prof 1990-1991.
1991. aastast TÜ usuteaduskonna prof.
1991-1996 usuteaduskonna dekaan.
Töötanud ka Palamuse ja Võnnu koguduse õpetajana.
Eesti Kirjanike Liidu liige, Uku Masingu kolleegiumi esimees, Saksamaa usundiloolise uurimisseltsi liige.
Tõlkinud kreeka, iisraeli jt maade kirjandust.
Uppsala ja Haifa ülikooli audoktor.

Olete tõlkinud eesti keelde kirjandust heebrea, jidiši, araabia, saksa, kreeka, uuskreeka jt keeltest. Mille eest pälvisite selle autasu?

Sain tõlkijate liidu kuldmedali ja aukirja uuskreeka kultuuri tutvustamise eest Eestis. Kuldmedaleid anti tänavu kaks, teise sai üks Tšehhi daam uuskreeka keele õpetamise eest.

Autasustati ka mitme muu konkreetse töö või ettevõtmise eest. Autasud anti kätte 17. märtsil Ateena raekojas, ürituse avas aselinnapea.

See ei ole Teile esimene autasu kreeklastelt.

1996. aastal autasustas sama tõlkijate liit mind preemiaga ühe 12. sajandist pärit bütsantsi kirjanduse tõlke eest.

Seda allegoorilist psühholoogilis-filosoofilist romaani «Hysmine ja Hysminias» peetakse stiililiselt üpris raskeks. Kreeklased armastasid üldse kirjutada absurdsetel teemadel ning näiliselt eluvõõraste teemade käsitlemisel kasutati paljude teaduste argumente, näidates üles ülimat tehnilist meisterlikkust. Mulle valmistab selliste stiililiselt äärmiselt komplitseeritud ning keerukate tekstidega tegelemine suurt rõõmu.

Millised on Teie kontaktid Kreekaga?

Olen kirjandusinimestega ikka suhelnud, tean, mida nemad on kirjutanud, ja nemad teavad, mida mina olen teinud. Ju see tõlkimine on siis tasapisi tähelepanu äratanud. Kreekas hinnataksegi rohkem uuskreeka kultuuriga tegelemist.

Tundub, nagu käibiks mingi vaikiv kokkulepe, et vanem kreeka kultuur oleks kui kogu inimkonna ühisvara, see tähendab, et sellega tegeldakse kogu maailmas.

Kreeka kultuuriministeerium toetab aga uuskreeka kultuuri ja kirjanduse tutvustamist. Just seda kultuuri peetakse oma pärandiks.

Kas TÜs õpetatakse uuskreeka kultuuri ja keelt?

Kahju, et Tartu Ülikoolis uuskreeka kultuuriga ei tegelda. Keelekeskuse lektor Kaarina Rein õppis Thessaloniki Ülikoolis spetsiaalselt uuskreeka keelt, kuid on seda TÜs vähe õpetada saanud.

Me oleme üldse oma ülikoolist paremal arvamusel kui ülikool tegelikult on. Tartu Ülikool on Euroopa kaardil ikkagi provintsiülikool, Eestigi jääb ju perifeeriasse.

Toon ühe näite. Eesti taasiseseisvumise algul lootis Tallinna juudi kogukond, et kontaktid Iisraeliga muutuvad palju tihedamaks. Oodati, et Helsingit külastav Iisraeli ärimeeste delegatsioon tuleb ka Tallinna. Nad ei tulnud Helsingissegi, Põhjamaad neid eriti ei huvita. Iisraeli kaubandusbilansis moodustavad näiteks Põhjamaad kokku vähem kui 10%. Me siin Tartus ootame samamoodi midagi uut, aga tegelikult on see vaene ülikool, eriti humanitaarteaduste osas. Näiteks meie õppetool küsis 50 000 – 60 000 krooni raamatute ostmiseks, sai raha aga ainult viie raamatu ostmiseks.

Kas siin tehtud klassikalise kultuuri uuringud huvitavad teisi?

Isegi kui raha jätkuks, oleks meil oma töödega maailmaturul raske läbi lüüa. Tänapäeval saab turule minna vaid millegi enneolematu, ekstravagantsega. Näiteks kui bioloogid aretaksid kuue tiivaga kärbse või midagi muud taolist, mis tähelepanu äratab.

Aga Tartu Ülikoolis tehtavad klassikalise kultuuri uuringud ei ärata Euroopas tähelepanu, sest sellega on seal kogu aeg tegeldud. Ja mida enam võetakse omaks ameerika kultuuri viljad, seda võõramaks muutub ka antiikkultuur.

Teid autasustati ju uuskreeka kirjanduse tõlkimise eest.

Uuskreeka kultuur on mulle mingitel põhjustel südamelähedasem kui näiteks vana kreeka kultuur, millega on aastasadu tegeldud. Kreekamaa on äärmiselt ilus, ka rahvas on väga sümpaatne, kuigi põhjamaalastest hoopis erinev ja võib üllatada nii meeldivalt kui ka ebameeldivalt.

Küllap on igal inimesel oma eelistused, aga mind puudutab täiesti seletamatul kombel uuskreeka muusika, kunst, kirjandus. Sarnasusi leiab rahvastki. Kreeka oli 400 aastat türklaste ülemvõimu all.

Mida olete uuskreeka keelest tõlkinud?

Olen tõlkinud terve hulga klassikuid, mitmete kreeka kirikuisade tekste, Bütsantsi perioodist Eustathios Makrembolitese romaani, Pandelis Prevelakise, Odisseas Elitise, Kostas Asimakopulose, Alexandros Papadiamandise jt teoseid.

Ateena raamatupoodides ei ole kuulamiseks lindile loetud palju ühe kirjaniku tekste, kuid Papadiamandise omad on. Peagi ilmub minu tõlgitud Dido Sotiriu teos «Verega joodetud maa». See on raamat 1922. aastal Väike-Aasiast lahkuma sunnitud pooleteise miljoni kreeklase saatusest, kelle esivanemad olid elanud seal 3000 aastat. Autor on seda kõike lapsepõlves oma silmaga näinud.

Väga suur unistus on vahendada ka Nikos Kazandzakist (eesti keeles on temalt ilmunud «Kreeklane Zorbas»), kes on väljaspool Kreeka piire kõige tuntum kreeka autor. Kuid tema teosed on väga mahukad ja keeleliselt rasked.

UT KÜSIB

Kas TÜs saab õppida uuskreeka keelt?

Vastab keelekeskuse ladina ja uuskreeka keele lektor Kaarina Rein(pildil).

Uuskreeka keele õpetamine on alati kulgenud vahelduva eduga, põhimõttel, et kui kursus õppejõu koormusesse mahub, võib selle välja kuulutada.

Viimasel ajal on just koormusesse mahutamisega raskusi olnud, nii et viimati sai keelekeskuses uuskreeka keelt õppida 2002. a kevadsemestril.

Paraku on siiamaani ka uuskreeka keele ja kultuuri alaste õppevahendite hankimine olnud õppejõu enda mure. Tartu Ülikooli on külastanud nii Helsingis resideeruv Kreeka suursaadik Eestis (2000. a) kui ka Kreeka parlamendidelegatsioon eesotsas Kreeka parlamendi aseesimehega (2002. a) ja mõlemad on lubanud ülikoolile kõikvõimalikke kaasaegset Kreekat ja kreeka keelt puudutavaid materjale saata. Need lubadused on paraku täitmata jäänud.

Järgmise õppeaasta sügisel algab keelekeskuses ka uuskreeka keele kursus, sest seoses olümpiamängudega suureneb kindlasti huvi selle keele vastu.

Antiikaja kevad kunstimuuseumis

Külli Valk
TÜ Kunstimuuseumi koguhoidja

Eile avati TÜ Kunstimuuseumis näitus «Kevad, armastus ja dionüüsiad», kus jaanipäevani saab aimu kevade saabumisest antiikajal.

Kevad, armastus ja dionüüsiad. REPRO

Näitus «Kevad, armastus ja dionüüsiad» pakub lõbusat ülevaadet pidustuste ajal peatähelepanu pälvinud jumalikest ja loomsetest olenditest. Antiiksed tegelased on skulptuurikogust ülevaatuseks välja seadnud muuseumi koguhoidja Laidi Laiverik. Saatetekstidest selgub, kes oli kes ning mis ikka tegelikult toimus kevaditi Kreekas.

Ka seekordne näitus, kolmas sarjast «Antiigiretseptsioon kunstis», pakub dialoogi antiigi ja hilisemate tõlgenduste vahel.

Vastukaaluks Vana-Kreeka meistrite nägemusele oma Dionysosest, Aphroditest, Erosest, saatüritest jt on renessansiaja ja hilisemate (16.-19. saj) kunstnike ettekujutused antiigist läbi Vana-Rooma kõverpeegli. Graafikakogust on päevavalgele toonud need müütilised tegelased ning antiigi taassünniaegses mõttemaailmas aitab orienteeruda Külli Valk.

Info: www.ut.ee/artmuseum.

UUDISED

Kairi Kreegipuu kaitses doktoritöö

TÜ psühholoogiaosakonna teadur Kairi Kreegipuu kaitses doktoriväitekirja «Informatsiooni olemasolu ja kättesaadavus liikuvate stiimulite tajumisel».

Väitekiri lähtub arusaamast, et mälu ja taju toimimine tugineb sarnastele põhimõtetele.

Juhendaja prof Jüri Alliku sõnul on doktoritöö sõnumiks see, et nägemises olemasolev informatsioon ei pruugi alati olla kättesaadav. «Identsest (või peaaegu identsest) füüsikalisest stimulatsioonist tekkinud sisemises representatsioonis pääseb ligi vaid osale informatsioonile, mis on oluline hetkel lahendatava tajulise ülesande jaoks. Seega pole kogu kodeeritud liikumisinformatsioon ilmtingimata kättesaadav. Selle kättesaadavus sõltub viisist, kuidas selle järele päritakse,» lisas Kreegipuu.

Doktoritöö üks uudseid järeldusi on, et inimene suudab eristada väga lühikesi ajalisi intervalle, kuid vaid juhul, kui on võimalik tugineda liikumismuljele.

Töö juhendaja on prof Jüri Allik. Oponeeris dr Peter Thompson Yorki Ülikoolist Inglismaalt.

Kairi Kreegipuule anti psühholoogiadoktori kraad.

Rahvuseepos ilmub Saksamaal

2004. aasta suvel ilmub Saksamaal uuesti Ferdinand Löwe «Kalevipoja» tõlge. Kommentaarid seekordsele trükile kirjutas TÜ prof Ülo Valk. Raamat on varustatud ka sissejuhatavate esseedega, mis peaks aitama Lääne-Euroopa lugejal paremini mõista Eesti eepose tähendust Euroopas.

Ühe essee on «Kalevipojale» kirjutanud TÜ prof Rein Veidemann, kes avab Kalevipoja kui sakraalteksti tähendust Eesti kultuurile. Teised esseed pärinevad Hannoveri Meditsiinikõrgkooli emeriitprofessorilt Peter Petersenilt, Groningeni Ülikooli baltisaksa päritolu soome-ugri keelte professorilt Cornelius Hasselblattilt ning Sisekaitseakadeemia rektorilt prof Peeter Järvelaiult.

Tiigriülikooli uus konkurss

Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (EITSA) kuulutas Tiigriülikooli programmi raames välja uue konkursi «Mobiilsustoetused – IKT erialade õppejõudude ja doktorantide täienduskoolitus ning stažeerimine».

Konkursi eesmärk on EITSA arendusjuhi Katrin Pinki sõnul toetada stipendiumidega Eesti avalik-õiguslike ülikoolide info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) erialade õppejõudude ning doktorantide täienduskoolitust, stažeerimist ja osavõttu erialastest konverentsidest välisriikides.

«Konkursile saavad taotlusi esitada avalik-õiguslike ülikoolide IKT erialade õppejõud ja doktorandid ning esmakordselt ka õppejõud ja doktorandid erialadelt, kus on võimalik IKT-alane spetsialiseerumine,» lisas Pink.

Tähtaeg **20. aprill**.

Info: Katrin Pink, tel 628 5812, Katrin.Pink@eitsa.ee, www.eitsa.ee/tiigriylikool/konkursid.asp.

ÕNNITLEME

Ernst Ehaveer 80

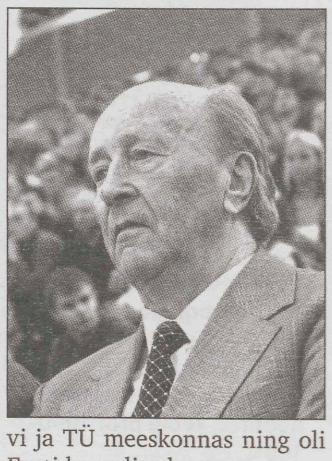

Eelmise nädala reedel tähistati TÜ Akadeemilises Spordiklubis, endise korvpalluri, legendaarse õppejõu ja treeneri Ernst Ehaveeri 80 a juubelit.

TÜ spordiklubi juhatuse liikme Harry Lembergi kinnitusel oli Ehaveer üks olulisemaid Tartu spordi järjepidevuse kandjaid. «Tänapäeval väljendub see korvapallimeeskonna TÜ/Rock olemasolus.»

Ehaveer lõpetas 1946 Tartu 5. keskkooli (Tamme Gümnaasium) ja 1950 TÜ kehakultuuri eriala. Ta alustas sportimist Tartu Pedagoogilises Algkoolis ja jätkas Noorte Meeste Kristlikus Ühingus. Ehaveer harrastas pallimänge, suurimad saavutused tulidki korvpallis.

178 cm pikkune Ehaveer oli kauaaegne korvpallur ning pärast seda treener ja spordipedagoog. Vanameister mängis 1942-1956 Tartu Kalevi ja TÜ meeskonnas ning oli Eesti koondise kapten.

1956-1978 juhendas Ehaveer 11 korda Eesti meistriks tulnud TÜ meeskonda, 1950–1985 oli ta TÜ kehakultuuriteaduskonna sportmängude kateedri õppejõud. Ta on olnud ka Eesti koondise treener ning tegutsenud korvpalliföderatsiooni presiidiumis ja treenerite nõukogus.

ERNST EHAVEERI SAAVUTUSED:

1949 Nõukogude Liidu MV kuldmedal
1950 hõbe- ja 1951 pronksmedal
1950 NL-i 8 linna korvpalliturniiri võitjameeskonna liige
1947, 1948 ja 1951 NL-i ametiühingute meister
1947 ja 1948 Balti turniiri esikoht
Tuli 6 korda Eesti meistriks (1944-1952)
Ehaveer on avaldanud kirjutusi ajakirjas Kehakultuur ja TÜ väljaannetes ning esinenud treenerite konverentsidel.

Austatud Virve Aedma!

Südamlikud õnnesoovid!

Kolleegid IT osakonnast

70

Kuulo Kalamees, emeriitprofessor – 15. aprill

55

Vilma Roose, preparaator – 8. aprill

50

Kalle Remm, teadur – 9. aprill
Mare-Nelli Ilus, ülikooli raamatukogu teenindusdirektor – 13. aprill
Ahto Kallion, haldusosakonna juhataja – 13. aprill
Eve Raeste, lektor, lektoraadi juhataja – 15. aprill

45

Tõnu Meidla, paleontoloogia ja stratigraafia professor – 13. aprill

35

Mikk Heidemaa, lektor – 12. aprill

UT TOIMETUS TEATAB

Ootame ka tuleva nädala ajalehe kaastöid hiljemalt juba esmaspäeval, **12. aprillil** ja infot teisipäeval, **13. aprillil**, sest seoses uue tehnika seadistamisega trükikoda reedel, 16. aprillil ei tööta. UT ilmub juba neljapäeval.
Viimane info jõuab lehte veel kolmapäeva hommikul, kl 13 peab UT trükikojas olema.
Kaas- ja koostöösoovidega
UT toimetus

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

Võimalik esitleda ja müüa oma raamatuid

Tiina Kuusik
TÜ Raamatukogu üld- ja arendusosakonna juhataja, Utlib Market '04 projektijuht

7. ja 8. mail saab esmakordselt toimuval Tartu kirjandusfestivalil Prima Vista esitleda ja müüa oma raamatuid.

Kuna trükiste esitluste üks teema on populaarteaduslik raamat, siis pakume ülikoolipere liikmetele võimalust tutvustada oma uusi väljaandeid laupäeval, 7. mail raamatukogu aud 202 kl 11-16. Esitlusel on võimalik kasutada kaasaegset esitlustehnikat ning müüa ka oma raamatuid.

Osalemissoovist palume teada anda hiljemalt **9. aprilliks.**

Festivali päevakava on mitmekesine. Peale trükiste soodusmüügi raamatukogu ees toimuvad eri suunitlusega üritused raamatukogus ja Eesti Kirjanduse Seltsis.

Kirjandusfestival Prima Vista on välja kasvanud Tartu Ülikooli Raamatukogu korraldatud raamatumessist Utlib Market.

Info: tel 737 5705, 51 946 555, Tiina.Kuusik@utlib.ee.

Rocki tantsutüdrukute treener Eesti meistriks

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia- ja avalike suhete koordinaator

4. aprillil tuli kolm aastat TÜ Rocki tantsutüdrukuid treeninud Kristiina Noor Eesti meistriks fitnessi vabaklassis.

Arctic Klubi treeneri Noore sõnul jäi ta eelmise aasta meistrivõistlustel napilt neljandaks. «See kripeldaski,» tunnistas ta.

Tänavu võitis neiu esikoha ülejäänud finaali pääsenud 13. võistleja ees.

Noore järel tuli teiseks möödunud aasta võitja Kirsti Kuhi ning kolmandaks Dagmar Neem.

Ülikooli spordiklubi kulturistidelt kaks kulda

Eesti karikavõistlustelt kulturismis tõid TÜ spordiklubi kulturistid koju kaks kuld- ja ühe hõbemedali.

Naiste arvestuses võtsid spordiklubi naiskulturistid kaksikvõidu: esimeseks tuli Esta Pilt ja teiseks Merike Sula. Kategoorias kuni 80 kg tuli esimeseks Andrei Abrossimov.

TÜ Akadeemiline Spordiklubi pärjati ka parima klubi tiitliga.

TEATED

11. aprillil kl 18 on TÜ aulas Tartu Akadeemilise Meeskoori kevadkontsert.

15. ja 16. aprillil osaleb ülikool Viljandi Haridusmessil. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ja vastuvõtutingmusi 2004. aastal. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 627 1896.

KAITSMISED

21. aprillil toimub Lossi 3-328 pedagoogika osakonna magistriprojektide kaitsmine:
kl 14 **Jana Treier** «Alushariduse õppekava rakendamine». Juhendaja: Maria Jürimäe, MA (eesti keel). Oponent: Urve Läänemets knd (ped);
kl 15 **Hille Vooremäe** «Haridus- ja teadusministeeriumi järelevalve korraldus kutseõppeasutustes». Juhendaja: Jüri Ginter, knd (filos). Oponent: Hasso Kukemelk, knd (ped).

15. aprillil kl 16.15 kaitseb **Erika-Oksana Haag** Näituse 2-202 vene ja slaavi filoloogia osakonnas doktoritööd «Põhjustagajärg suhete funktsionaalne tüpoloogia ja väljendusvahendid tänapäeva vene keeles». Juhendaja: prof Mihhail. Šeljakin. Oponendid: Helsingi Ülikooli prof Arto Mustajoki ja TÜ prof Irina Külmoja.

LOENGUD

12. aprillil kl 16-18 esineb eetikakeskuse loengusarja «Great Work of Ethics» raames ettekandega teemal «Adam Smith's Theory of Moral Sentiments: What motivates us to act morally?» prof Margit Sutrop.
Loeng toimub SA Domus Dorpatensise loengusaalis Ülikooli 7, II korrus ja on avatud kõigile huvilistele.

15. aprillil kl 17 esineb TÜ avalike loengute sarjas arheoloog Aivar Kriiska, kes räägib Lääne-Eesti saarte esiajaloost ja muinasleidudest.
Videoloeng kantakse üle TÜ multimeediakeskusest Lossi 3 Kuressaarde koolituskeskusesse Osilia. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 453 9839.

KONTSERT

8. aprillil kl 19 Vanemuise Kontserdimajas suure reede kontsert.
Esinevad Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester ja solistid Klaudia Kidon (sopran), Ellen Hargis (sopran, USA), Mati Turi (tenor) ning Uku Joller (bass). Dirigent Roland Böer. Kavas Mozarti missa c-moll K 427.
Piletid 120, 80 ja 60 kr.

13. aprillil kl 19 Vanemuise Kontserdimajas kammerkontsert.
Esineb Silesian String Quartet Poolast. Kavas Gorecki kvartett nr 1 «On juba hämar», Tulve uudisteose esiettekanne, Pärdi «Fratres», Schuberti keelpillikvartett nr 14, d-moll D 810 «Surm ja tütarlaps».
Piletid 80 ja 50 kr.

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA STIPENDIUMID

Eesti TA annab 2004. aastal võistluse korras välja ühekordsed stipendiumid (á kuni 20 000 kr) teadusmonograafiate ja populaarteaduslike raamatute käsikirja lõpetamiseks ja vormistamiseks.

Stipendiumi taotlejal peab olema teaduskraad.
Taotlusi (koos isikuandmete, põhjenduse, käsikirja kava ja retsensiooniga) võetakse vastu kuni **30. aprillini** aadressil Kohtu 6, 10130 Tallinn, Eesti juhatus.
Info: tel 645 0712, www.akadeemia.ee.

TARTU ÜLIKOOLI LOENGUSARI STUDIUM GENERALE

Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus

12.-23. aprillini kl 16.30

12. apr	«Statistika teaduses ja igapäevaelus» – *prof emer* Ene-Margit Tiit (kuppelsaal)
13. apr	«Antioksüdantsed vitamiinid meie tervise seisukohalt» – dots Tiiu Vihalemm (kuppelsaal)
14. apr	«Sport ja ühiskond: sünergia ja vastuolud» – dots Lennart Raudsepp (kuppelsaal)
15. apr	«Mis muutub Eesti keskkonnaõiguses seoses Eesti astumisega Euroopa Liitu» – mag Hannes Veinla (kuppelsaal), «Religioosse kogemuse bioloogia» – dots Anne Kull (nurgasaal)
16. apr	«Eestlaste sõjanduse arengust muistses vabadusvõitluses» – mag Ain Mäesalu (kuppelsaal)
19. apr	«Sotsiaalne kapital: mis see on ja kuidas seda hinnata?» – dots Helje Kaldaru (kuppelsaal)
20. apr	«Ülijuhtivus: teetähised eksperimendis ja teoorias» – dots Teet Örd (kuppelsaal)
21. apr	«Peamised probleemid Eesti hariduses» – teadur Kaarel Haav (kuppelsaal)
22. apr	«Teadvuseteadus: mis see on?» – prof Talis Bachmann (kuppelsaal)
23. apr	«Hüdrotermaalsed protsessid meteoriidikraatrites – kas meteoriidiplahvatused hävitavad või loovad elu? – prof Kalle Kirsimäe (kuppelsaal)

Loengud on tasuta.

TEACHER TRAINING SEMINARS

Dear Teachers of English,
The Language Centre of Tartu University invites you to the third event in our series of teacher training seminars Language Teaching/Learning Updates on 17 April, Näituse Street 2-105.

Speaking Skills in ELT

Presenters: Piret Kärtner, Teacher, University of Tartu, Leili Kostabi, MA, Lecturer, University of Tartu, Jeffrey John Vollmer, MSc., Raatuse Gymnasium, Tartu Programme

9	Registration and book sale
9.30	Piret Kärtner «Organizing conversation and discussion in ELT»
10.50	Coffee
11.20	Piret Kärtner «Speaking activities without preparation»
12.40	Coffee
13.10	Leili Kostabi «Let´s communicate non-verbally»
14	Break
14.15	Jeffrey John Vollmer «Conversational teaching techniques», «12th class - Leadership speech»
15.45	Discussion and Certificates

Those wishing to get 1 credit, please bring along a one page long written paper «My experience in teaching speaking skills» to be submitted on registration.
Please register by **12 April** (incl.), phones 737 5357 or 737 6356; e-mail kersti.reinson@ut.ee

RAHVUSVAHELINE SAAGASEMINAR

15. ja 16. aprillil TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis

«Dialogues with Tradition: Studying the Nordic Saga Heritage»

Neljapäeval, 15. aprillil

9	Seminari kava ja külaliste tutvustus
09.15-10.30	«Saga and Society» – Jon Høyer (MA, lektor), Turu Akadeemia
10.45-12	«The Father-Son Relation in Some Sagas of Icelanders», Heimir Pálsson (PhD, dots), Uppsala Ülikool
12.15-13.30	«On Certain Saga Perceptions of Travelling and Communication» – Kristel Zilmer (MA, doktorant) TÜ
14.45-16	«Outlaw Sagas: Some Intertextual Features», Joonas Ahola (MA, doktorant), Helsingi Ülikool
16.15-17.30	«One and One and One is Two – Or: What Happened to King Marke? A Dialogue between Medieval and Modern Interpretations of the Tristan Saga» – Katrine Prasse Frausig (Cand. Mag., lektor), TÜ

Reedel, 16. aprillil

10.15-11.30	«The Image of Old Rus in Old Norse-Icelandic Literature» – dr Tatjana Jackson (juhtivteadur), Venemaa TA Üldajaloo Instituut
11.45-13	«Encountering 'Otherness' in Heimskringla» – Sirpa Aalto (MA, doktorant), Joensuu Ülikool
14.15-15.30	«The Earls of Orkney and Their Sagas» – Ian Beuermann (M. Phil., doktorant), Oslo Ülikool

Seminarile on oodatud kõik põhjamaiste saagade huvilised.
Soovijatel palume registreeruda hiljemalt **12. aprilliks.**
Info ja registreerimine: Kristel Zilmer, kzilmer@hot.ee, tel 737 6251.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 16. aprill 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 15 (2174) www.ut.ee/ajaleht

Üliõpilasesinduse valimised

TÜÜE valimised toimuvad 27., 28. ja 29. aprillil Tartus, 26. aprillil kolledžites ja õigusinstituudis.

Tartus saab valida peahoones, raamatukogus, Oeconomicumis ja Biomeedikumis kl 10-18.

Avaldusi kandideerimiseks sai esitada 6.-14. aprillini.

Igal kandidaadil oli võimalus avaldusele lisada elektroonilisel kujul pilt ja ennast tutvustav tekst (kuni 100 tähemärki).

Pildid ja tekstid avaldatakse TÜÜE portaalis ning Wagabundi erinumbris.

TÜÜE valimisjuhend: www.ut.ee/esindus/26376.

TÜs peab loengu Helsingi Ülikooli dekaan

Riho Altnurme
teoloogiadoktor,
usuteaduskonna dekaan

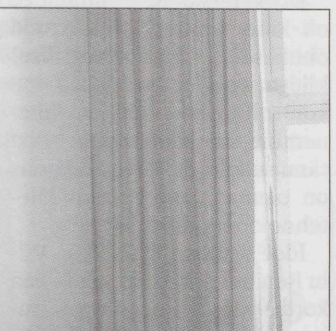

21. ja 22. aprillil külastab usuteaduskonda Helsingi Ülikooli kirikuloo professor, usuteaduskonna dekaan Aila Lauha.

22. aprillil kell 17.15 peab ta keemiaringis avaliku loengu «The social and political role of the Lutheran church in Finland in the 20th century». Tegemist on teise loenguga Soome professorite avalike loengute sarjast Tartu Ülikoolis. Loeng on jälgitav ka Internetis aadressil video.ut.ee.

21. aprillil kell 18.15 toimub Granö keskuses (Kreutzwaldi 6) seminar «The Finnish churches in the Cold War». Seminaril osalemiseks on vajalik eelregistreerimine: us@ut.ee või tel 737 5300.

Aila Lauha on alates 1997 kirikuloo professor. 1998-2003 juhtis ta kirikuloo osakonda. 2001-2004 oli prodekaan, alates 2004 usuteaduskonna dekaan.

Aila Lauha täidab mitmesuguseid ülesandeid teadusorganisatsioonides Soomes ja välismaal. Alates 1998 on ta Soome TA juures asuva kultuuri ja ühiskonna uurimisnõukogu liige. Uurimisvaldkonnaks on kiriku lähiajalugu, sh oikumeenilise liikumise ajalugu, Põhjamaade kirikud Teise maailmasõja järel, kirikud ja külm sõda, Soome teoloogiaajalugu 20. sajandil, kirik ja 1960. aastad.

Olulisemad tööd on kaks monograafiat Soome luterliku kiriku välissuhetest 1920. aastail. 2001-2004 juhib prof Lauha Euroopa Liidu 5. raamprogrammi «Kirikud ja Euroopa integratsioon» (www.helsinki.fi/teol/khl/cei), kus osalevad ka TÜ usuteaduskonna teadlased.

14. aprillil pidas ülikoolis aulaloengu «Usuvabadus Euroopas – arengud ja tulevikusuunad» Euroopa Kirikute Konverentsi peasekretäri asetäitja, kiriku ja ühiskonna suhete komisjoni direktor Rüdiger Noll. Noll keskendus oma ettekandes sellele, mida tähendab või toob kaasa Euroopa Liidu laienemine usuvabadusele. AIJA SAKOVA

Bioloogia-geograafiateaduskonna tuutorid Lilit Palmar, Laura Sedman ja Priit Adler ning ülikooli tuutorite koordinaator Margit Meiesaar arutavad koolituse päevakava. AIJA SAKOVA

Tuutor aitab üliõpilast

Varje Sootak

Täna kell 14.30 algavale tuutorite põhikoolitusele eelnes esmakordselt veebipõhine üliõpilasnõustamise kursus.

Üliõpilastalituse tuutorite koordinaatori Margit Meiesaare sõnul tutvusid veebipõhisel koolitusel praegused ja tulevased tuutorid õppekorralduse õppematerjalidega ning üliõpilaste sotsiaalküsimustega.

«Veebikeskkonnas pidi peale kahe testi sooritamise postitama ka enda lühitutvustuse ning esitatud ülesannete vastused,» selgitas Meiesaar.

«Teadmistekontroll üliõpilaste õiguste ja kohustuste mõistmise kohta suurendab teadmiste omandamise taset ja toob välja küsimused, millest peaks koolitusel veel rääkima,» ütles Meiesaar.

Põhikoolituse kavas on võrreldes varasemate aastatega muudatusi. Oma ametit tutvustava loengu, kus on juttu abistaja motivatsioonist ja vajadustest, peab näiteks ülikoolipsühholoog. Samuti räägitakse koolitusel esmakordselt esinemisoskusest ja eetikapõhimõtetest.

Tuutorid dekanaadist

Tuutori, geograafia 4. a üliõpilase Lilit Palmari sõnul ei saa ükski organisatsioon ega kollektiiv edukalt ega tulemusrikkalt üksi tegutseda. «Ilma koostöö, infovahetuseta, üksteise aitamiseta ei ole võimalik tagada tulemuslikku arengut,» ütles Palmar.

Margit Meiesaar, kes on bioloogia 4. a üliõpilane, rõhutas dekanaadi ja tuutorite koostöö hädavajalikkust. «Meie teaduskonna dekanaadi ja üliõpilaste vahel on tekkinud viljakas koostöö,» ütles Meiesaar.

Lilit Palmar kinnitas, et kuna tuutoritel jätkub julget pealehakkamist ja dekanaadil on toetavaid ressursse, saab sellises koostöös muuta ülikoolielu vaheldusrikkamaks ja põnevamaks. «Akadeemilisus ja sotsiaalsus peavad kooskõlas olema,» arvas Palmar.

Tuutor, geenitehnoloogia 2. aasta üliõpilane Priit Adler rõhutas dekanaadi initsiatiivi: «See, et tuutorid kutsuti sügisel dekanaati nö tagasisidet andma, jättis väga hea mulje. Ja pakuti kohvi, torti, kringlit!»

Ka tuutor, bioloogia 2. a üliõpilane Laura Sedman märkis, et dekanaadi töötajad tänasid meid abi eest ning soovisid kuulda tudengite arvamust teaduskonna probleemide kohta.

Priit Adler nentis, et pole veel «õnnestunud» oma dekanaadist nördinult tagasi tulla: «Alati on leitud küsimusele vastus».

Adleri sõnul pole dekanaat häbenenud tuutoreid endale appi kutsuda. Heaks näiteks toob ta avatud uste päevad, kus ülikooli astuda soovijaile tutvustati ülikooli ka üliõpilase silme läbi. «Usun, et ei ole head ideed, mis dekanaadis tuge ei leiaks,» kinnitas Priit Adler.

«Näiteks organiseeris dekanaat rebastele erialase inglise keele kursuse. Tuutorid tegid kursusel osaleda soovijatest nimekirja, mille alusel toimus ainele registreerimine,» rääkis Sedman.

Muu hulgas jagasid tuutorid Sedmani sõnul esmakursuslastele ka ankeedid ut-arvutivõrgu kasutajatunnuse saamiseks: «Nii ei pidanud rebased ükshaaval dekanaadis ankeeti täitmas käima».

Lilit Palmari sõnul annavad tuutorid dekanaadile ausat tagasisidet nende tegevuse kohta ning edastavad üliõpilaste ettepanekuid, kuidas muuta töökorraldus efektiivsemaks.

«Tuutorid võtavad ju ka rebased enda hoole alla ning selgitavad ülikoolis toimuvat. Tuutorid on dekanaadi ja üliõpilaste infovahendajad,» võtab Lilit Palmar kokku koostöö.

Dekanaat tuutoritest

Dekanaadi juhataja Virve Käärik ütles, et dekanaadil on tõeliselt vedanud: «Meie teaduskonnas on tublid tuutorid».

Neid üliõpilasi võib Kääriku sõnul häbenemata dekanaadi käepikenduseks pidada.

«Tänu tuutoritele on esmakursuslased saanud üliõpilaselust aimduse, vanemate kursuste üliõpilased leidnud lahendusi oma probleemidele, dekanaat olnud kursis oma üliõpilaste rõõmude ja muredega jne,» selgitas dekanaadi juhataja.

Eriti rõhutas Virve Käärik, et üliõpilastuutorid naudivad seda tööd ja on orienteeritud oma tegevuse tulemuslikkusele.

Sügisel korraldasid tuutorid üliõpilaste hulgas ankeetküsitluse tuutorluse vajalikkusest. Dekanaat püüab Kääriku sõnul tuutorite ettevõtmisi igati toetada. «Oleme nende jaoks alati olemas,» ütles Virve Käärik.

TUUTORITE KOOLITUS

16. JA 17. APRILLIL
Info: www.ut.ee/tuutorid/

TÄNA LEHES

Individuaalse akadeemilise karjääri mudel
LK 2

Plagieerimisest
LK 3

Kevadpäevad
LK 3

UUDISED

Eesti bioloogiaõpetajate konverents

16. ja 17. aprillil toimub ülikoolis Eesti bioloogiaõpetajate konverents.

Avamine on täna kell 11 TÜ aulas ning kokkuvõtete tegemine homme samas kell 14.45.

TÜMRI loodusteaduste didaktika lektoraadi teaduri Margus Pedaste sõnul osaleb lektoraadi poolt organiseeritud üritusel ligi 150 üldhariduse- ja ametikoolide bioloogiaõpetajat ning bioloogiaõpetajate koolitamisega tegelevat inimest.

Info: www.ut.ee/biodida/konverents/.

Ajaloo muuseumis jätkub ilmateema

22. aprillil kell 16 kõneleb TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis ilma vingerpussidest (ka äikesest ja trombidest) Ain Kallis Tõravere Observatooriumist.

Muuseumi projektijuhi Urmet Paloveeri sõnul on see teine üritus populaarteaduslike teeõhtute sarjast «Huvitavat elust ja teadusest».

Esimesel üritusel kõneles dots Jaak Jaagus kliima soojenemisest.

Mais on kavas prof Mihkel Zilmeri ettekanne «Toidulisandid ja nende mõju tervisele».

«Gaudeamus 2006»

Tänavu toimub peale Tartu ja Tallinna laulupidude ka üliõpilaslaulupidu «Gaudeamus» Riias.

«2006. aastal möödub aga 50 aastat esimesest üliõpilaslaulupeost Tartus,» ütles Tartu Üliõpilasmaja direktor Kulno Kungla. Eile arutati ülikoolis koos EPMÜ, haridus- ja teadusministeeriumi esindajate ning linnajuhtidega «Gaudeamuse» juubeli tähistamist Eestis.

ONLINE-KÜSITLUS

Kui kauaks valida üliõpilasesindus?

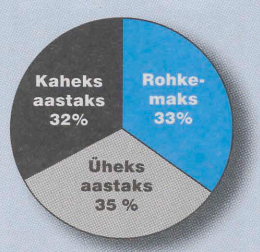

Vastajaid: 192
Uus küsimus:
Kas oled pöördunud tuutori poole?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Kunstnik Fideelia näitus Y-galeriis

Ülikooli Y-galeriis saab 18. aprillini vaadata maalikunstnik Fideelia (Signe Roots) näitust «Kurjaloomakobrikas».

Fideelia lõpetas TÜ maali eriala 1999 ja õpib praegu Tartu kõrgemas kunstikoolis meediat. Ta on üks neosümbolistide esindajaid.

Rukkileiva konverents EPMÜs

Täna kl 10 algas EPMÜ aulas konverents «Rukkileib meie laual on tervis».

Teiste ettekandjate hulgas on ka TÜ prof Mihkel Zilmer, kes räägib rukkileiva tervislikkusest ning TÜ kardioloogiakliiniku juhataja Jaan Eha, kes tutvustab südame veresoonkonnahaiguste ennetamise strateegiat.

Kell 12.10-13 on toodete degusteerimine, kell 13-15 töötatakse sektsioonides.

Üliõpilaste suvemängud Käärikul

EASLi juhatus nimetas juunis Käärikul toimuvate üliõpilaste suvemängude projektijuhiks Aivo Normaku.

Aivo Normak on KVÜÕA Kõrgema Sõjakooli spordiinstruktor. EASLi peasekretäri Ants Veetõusme sõnul on Normakul nii tippsportlase kogemus kui ka hea organiseerimisvõime.

Suvemängude planeerimine, meeskonna koostamine ja sponsoritega läbirääkimised on juba alanud. Normaku sõnul on oluline kaasata organiseerimistöösse kõikide kõrgkoolide esindajad.

Kõrgkoolidevahelised spordivõistlused toimuvad EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul kümnekonnal alal.

Perestipp ja Merikoski stipendium

Tartu Lions klubi ootab 20. aprillini tudengipere ja stomatoloogiaüliõpilaste stipendiumitaotlusi.

Esimese toetusraha suurus on 5000, teisel 4000 krooni.

Taotlused saata Ülikooli 20, Tartu Lions klubi.

Tunnustus bibliograafiaraamatule

TPÜs toimunud III bibliograafiapäeval äramärgitud parimate bibliograafianimestike hulgas oli ka TÜ emeriitprofessori Maie Lõvi-Kalnini koostatud raamat «Viktor Kalnin: bibliograafia 1957–2000.

Žürii tunnustas töö korrektsust ja kasutajasõbralikkust. TÜ Kirjastuses välja antud raamatu toimetas Maare Kümnik.

Raamatu eessõnas märgitakse, et arstiteaduskonna dotsent Viktor Kalnin (1929–1992) oli ka tunnustatud meditsiiniajaloolane.

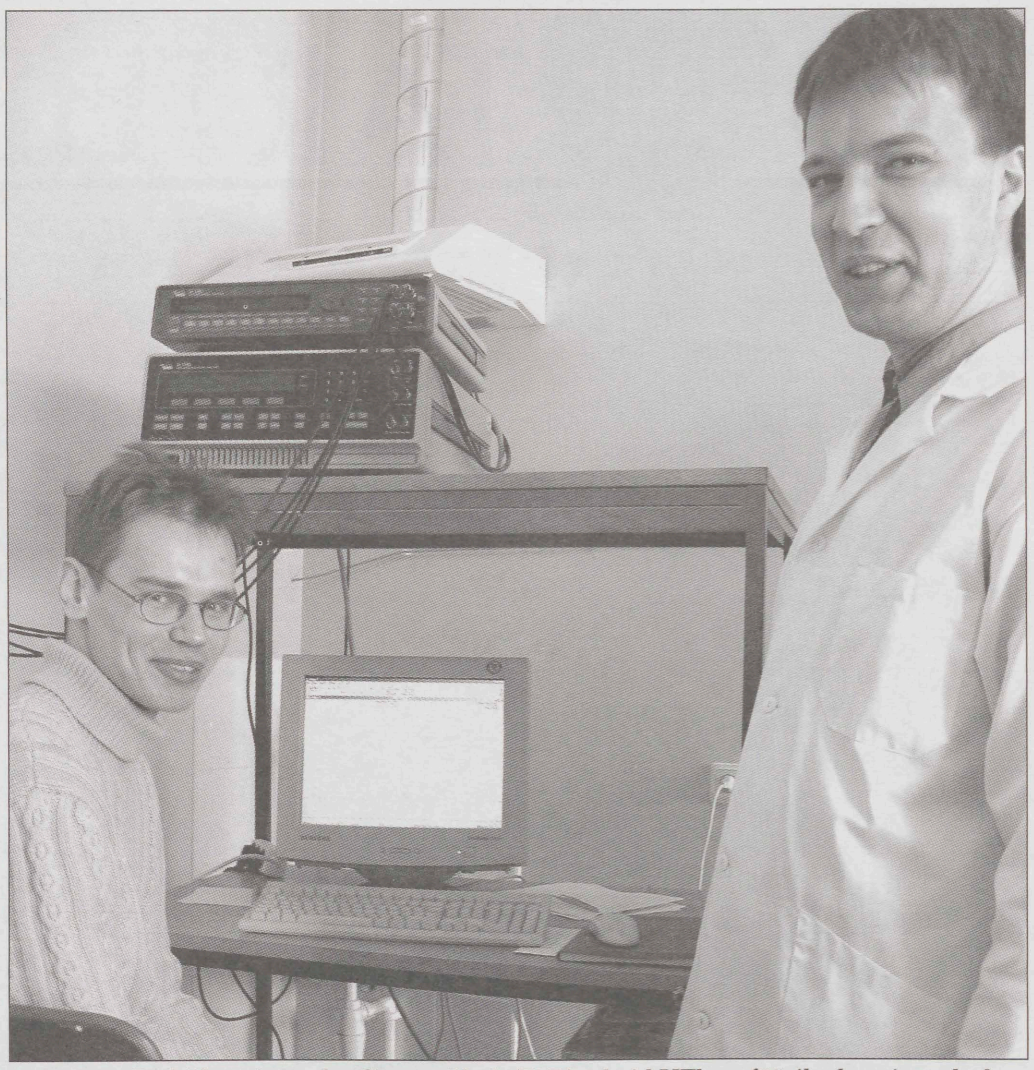

Doktorant Jaak Nerut ja teadur Gunnar Nurk (PhD) ütlesid UTle, et füüsika-keemiateaduskonnas ei ole akadeemilise karjääri võimalused takistatud, kuid arenguruumi on. VARJE SOOTAK

Kas võtame kasutusele redelid?

Algab individuaalse akadeemilise karjääri mudeli arutelu

Ivar-Igor Saarniit
akadeemiline sekretär

Eelmise aasta detsembris võttis TÜ nõukogu vastu ülikooli arengukava (A2008). Selle III osa p 27 kõlab järgmiselt – alustada järkjärgulist üleminekut individuaalse akadeemilise karjääri mudelile.

Õppejõudude töölevõtmiseks on meil väga lihtne kord. Vabale ametikohale korraldatakse avalik konkurss ning kohta täitma valitakse kõige parem kandidaat.

Õppejõud võetakse ametisse tähtajaliselt kuni viieks aastaks ning selle aja möödumisel korraldatakse uus konkurss.

Kuid valik, mis mingil konkreetsel hetkel on ühe konkreetse ametikoha jaoks parim, ei pruugi sugugi olla parim lahendus, kui pidada silmas näiteks instituudi, teaduskonna, ülikooli või vastava teadusvaldkonna huve ja perspektiive.

Mõnele probleemile, mille praegu kehtiv kord kaasa toob, on korduvalt tähelepanu juhtinud prof Rein Taagepera (näiteks artiklis «Saksa sahtlid ja ameerika redelid» 2002. aasta 5. juuli Postimehes).

Praeguse (saksa sahtli-) mudeli hädade üle ja tenuuri (sellist sõnakuju on soovitanud keeleteadlased) sisseviimise üle peeti aru juba kaks aastat tagasi. Siiski jäi tookord kõlama seisukoht, et aeg ei ole veel küps ja arutelu võiks edasi lükata.

Põhjalikumad materjalid individuaalse akadeemilise karjääri võimaliku mudeli kohta on UT kodulehel www.ut.ee/ajaleht. Samas on võimalik lisada ka oma ettepanekuid, hinnanguid ja märkusi. Alustame arutelu!

Esitan järgnevalt olulisemad põhimõtted, millest võiks lähtuda individuaalse akadeemilise karjääri ehk *tenure track*'i ehk ameerika redelite mudeli sissetoomisel (head eestikeelset vastet *tenure track*'ile ei ole veel leidnud).

1. *Tenure track*'i peamine eesmärk on stimuleerida õppejõudu oma võimeid maksimaalselt välja arendama (ja seda eelkõige tema parimatel eluaastatel 30-45).
2. *Tenure track*'ile sisenetakse reeglina lektori ametikohal. Tenuur antakse, kui õppejõud on saavutatud dotsendi pädevuse. Selleks antakse aega kuus aastat. Tenuuriga kaasneb edutamine dotsendiks. Tenuuri andmisel seatakse õppejõule uus eesmärk – saavutada järgmise 5-6 aastaga professori tase.
3. Tenuuri võib taotleda ka alustades dotsendi või koguni professori ametikohalt. Dotsendi puhul peaks tenuuriga kaasnema edutamine professoriks.
4. *Tenure track*'ile võiks õppejõude valida nii nagu praegu: professori kohale ülikooli nõukogus, dotsendi või lektori kohale allpool. Tenuuri andmise ja edutamise peaks aga otsustama ülikooli tasemel. See on vajalik, et hoida nõuded ühesugusel tasemel kõikides ülikooli üksustes ning tagada vajalikud finantsid.

Mess «Võti Tulevikku»

Urmo Heinam
BEST-Estonia

22. aprillil kell 10-17 toimub Eesti Näituste keskuses 14. tudengite personalimess «Võti Tulevikku».

Messil on üliõpilastel võimalus silmast-silma suhelda oma võimalike tulevaste tööandjatega ning leida ka vajalik praktikakoht.

Tänavu on messil ettevõtteid väga erinevatest valdkondadest, nagu Coca-Cola, Elqotec, Euroopa Patendiamet, Lidl, kelle kohalolek pakub kõigile head võimalust alustada oma rahvusvahelist karjääri nende Balti esinduste kaudu.

Eesti tööandjatest osalevad messil Eesti Energia, ABB, Tööturuamet, Politseiamet, Statistikaamet.

Peale väljapanekute tutvumise on võimalik osaleda ka seminaridel ja ettevõtete presentatsioonidel.

Sissepääs on kõikidele tudengitele tasuta.

Ettevõtete tutvustused, lisainfo presentatsioonide ja seminaride ning messile viivate eribusside kohta reklaamplakatitel ja www.vt.ee.

Karl Schlossmanni medal akad Mart Saarmale

Eesti TA juhatus autasustas akad Mart Saarmat (pildil) Karl Schlossmanni medaliga.

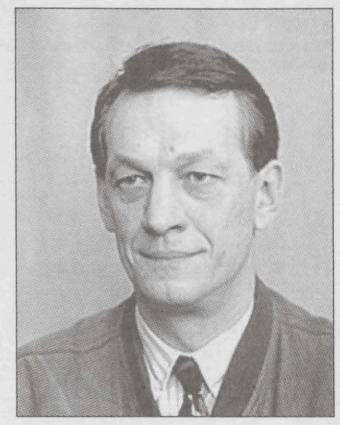

TÜ vilistlasel (1972) prof Saarmal on väljapaistvaid tulemusi närvisüsteemi molekulaarsete mehhanismide uurimisel.

Uuringute tulemused on ilmunud rahvusvahelistes teadusajakirjades. Prof Saarma on juhendanud 29 doktoriväitekirja, tal on palju patente.

1990. aastast Helsingi Ülikooli biotehnoloogia instituudi direktorina tegutsev prof Saarma juhendab aktiivselt uurimistöid ka Eestis.

Eesti TA esimese presidendi, silmapaistva arstiteadlase nime kandev medal, mis anti välja esimest korda, on arstiteaduses ja sellega seotud valdkondades akadeemia kõrgeim autasu.

21. aprillil peab akad Saarma TA üldkogu aastakoosolekul ettekande «Elu ja surm närvisüsteemis«.

Eesti TA välja antud Karl Ernst von Baeri preemia pälvis TÜ geograafia instituudi erakorraline teadur filosoofiadoktor Erki Tammiksaar.

Villu Repän kaitses doktoritööd

Matti Laan
eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi dots

8. aprillil kaitses Villu Repän (pildil) optika ja spektroskoopia erialal doktoritööd «Negatiivse koroona nõrga voolu mood».

Eesmärk oli välja selgitada põhjused, mis kutsuvad ioniseeritud gaasikeskkonnas esile voolu hüppelise miljardikordse kasvu. Selle nähtuse interpreteerimiseks on paari aastakümne jooksul loodud keerukaid mudeleid, kuid ühene selgitus toimuvale protsessile puudus. Raskused on põhjustatud süsteemi keerukusest: elektrone emiteeriva katoodi omadustele avaldab tugevat tagasimõju ioniseeritud gaas ja muutub nii pinna struktuur kui ka keemiline koostis. Viimati mainitud asjaolu ei luba lihtsalt eristada põhjust ja tagajärge.

Head eksperimenditulemused

Dissertatsiooni lähteidee oli katta emiteeriv elektrood õhukese (nanomeetrilise) kilega, mille omadused on kontrollitavad. Selline lähenemine sai võimalikuks vaid tänu sellele, et Tartu Ülikoolis on olemas Jaan Aariku kiletehnoloogia töörühm.

Idee osutus viljakaks ja Villu Repänil õnnestus saada hea korduvusega eksperimenditulemused, mille alusel loodud mudel peegeldab adekvaatselt asetleidvaid protsesse. Tulemuseni jõudmine nõudis peale plasmafüüsikas orienteerumise ka tipptasemel elektroonika tundmist ning tugevat programmeerimisoskust.

Rakenduslik tähtsus

Tehtust tööst on välja kasvamas vähemalt kaks uut doktoritasemel uurimistööd. Peale akadeemilise uudishimu rahuldamise on tööl ka oluline rakenduslik väärtus – väljatöötamisel on senistest sada korda efektiivsemad emitterid.

Kuna töös on tegemist kahe füüsikaharu – tahkise ja plasmafüüsika kokkupuutega, siis olid oponentideks mõlema valdkonna spetsialistid (füüsika-matemaatikadoktor Henn Käämbre meie füüsikainstituudist ja prof Juri Akišev Troitski termotuuma instituudist. Tööd juhendas artikli autor.

Villu Repänile anti filosoofiadoktori kraad optika ja spektroskoopia erialal.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Plagieerimisel on mitu tahku

Aija Sakova

Meedias on mitmel korral räägitud plagieerimisest, lõputööde ostmisest ja teise nime all eksami sooritamisest. TÜ õppekorralduseeskirjas nimetatakse kõiki neid rikkumisi väärituks käitumiseks.

Ka ülikoolis on ette tulnud mitmeid vääritu käitumise juhtumeid ja seetõttu eksmatrikuleerimisi. TÜ õppeprorektori Tõnu Lehtsaare sõnul on tema ametiaja jooksul plagieerimise pärast eksmatrikuleeritud 6 üliõpilast. Alates jaanuarist 2003 on üliõpilastele vääritu käitumise pärast tehtud 16 noomitust, sealjuures enim majandus- ja sotisaalteaduskonnas ning õigusinstituudis.

Petturite karistamiseks ühine süsteem

Meedias on kõlanud arvamus, et petturite ja mõttevarastega käitutakse üldiselt liiga leebelt. Kohatine liiga leebe suhtumine on Lehtsaare sõnul tingitud sellest, et praegu puudub veel kõigis teaduskondades ja kolledžites ühtne suhtumine, kuidas ning kui rangelt eri juhtudel käituda. «Sellised ühtsed alused on väljatöötamisel,» lisas Lehtsaar.

Väiksemate rikkumistega tegelevad Lehtsaare sõnul dekaanid. Seega puudub kooskõla, kuidas eri juhtumite korral käituda. Kui aga dekaan on leidnud, et üliõpilase rikkumine vääriks eksmatrikuleerimist, teeb ta sellekohase esildise õppeprorektorile. «Kui väärituks käitumiseks on plagieerimine, siis lisatakse esildisele ka kõik allikad, mille alusel plagiaati kahtlustakse,» ütles Lehtsaar. Kõik dokumendid saadetakse tema sõnul arvamuse saamiseks ka üliõpilasesindusse. «Plagiaadi tõttu eksmatrikuleerimise protsess on põhjalik ning üsnagi aeganõudev,» märkis Lehtsaar.

Plagieerimine on aga probleem, millel on mitu tahku. Ühelt poolt tuleb rõhutada seda, et see on tõsine akadeemiliste tavade rikkumine, mille eest võib üliõpilase eksmatrikuleerida. Teiselt poolt tuleks aga tudengi seisukohast küsida, miks on plagiaadid levinud ja kuidas see võimalikuks osutub.

Üliõpilastalituse spetsialist Elis Vengerfeldt haldab kõiki vääritu käitumisega seotud juhtumite kaustu. AIJA SAKOVA

«Plagieerimine on minu jaoks kahepoolne probleem: üliõpilased varastavad ideid, ent samas ei juhita korrektsele viitamisele piisavalt tähelepanu, tegemist oleks justkui tabuteemaga õppejõudude seas,» ütles saksa filoloogia 4. a üliõpilane Kristiina Lepa.

Koolis viitamisele vähe tähelepanu

Probleemi algus võib olla juba keskkoolis, kus korrektne viitamine ja tsiteerimine ei ole nii tähtis. «Gümnaasiumis ei pööratud korrektsele viitamisele kahjuks sugugi nii palju tähelepanu kui ülikoolis. Viitamist küll nõuti, kuid tegelikult läksid plagiaadid kergesti läbi,» rääkis kirjanduse ja rahvaluule 1. a üliõpilane Liisi Pajuniit. Ka Kristiina Lepa sõnul olid gümnaasiumis kirjutatud referaadid tihtipeale väga plagiaadilähedased. «See juhtus aga teadmatusest, mitte kurjast tahtest,» lisas Lepa.

LIISI PAJUNIIT

Gümnaasiumis ei pööratud korrektsele viitamisele kahjuks sugugi nii palju tähelepanu kui ülikoolis.

Sarnane olukord jätkus Lepa sõnul ka ülikooli esimestel aastatel. «Sissejuhatavat kursust teadustöö alustesse ei olnud, õppejõud ise plagiaadi mõistet põhjalikumalt lahti ei seletanud ning õiget tsiteerimist ei õpetanud. Abivahendeid ei osanud ise aga veel kusagilt otsida,» kommenteeris Lepa. Liisi Pajuniit leiab, et kui tal on tulevikus vaja mõni töö esitada, siis tuleb tal mõnest teadustööde vormistamise juhendist täpselt järele vaadata, kuidas õigesti tsiteerida. «Ühele eksamile pääsemise tingimuseks oli referaadi esitamine ning siis leidis õppejõud ka veidi aega, et viitamise aluseid selgitada. Siiski on täpsed nõuded ja vormistamine üsnagi hämaraks jäänud,» lisas Pajuniit.

Mitmes teaduskonnas või koguni osakonnas on olemas teadustöö aluseid tutvustavad teatmikud kas trükise kujul või veebis. Nii näiteks võib koordinaator Ruth Jürjo sõnul filosoofia osakonna koduleheküljelt leida kirjalike tööde juhendi, milles hoiatatakse üliõpilasi ka plagiaadi eest. «Kodulehel leiduvaid materjale tutvustame 1. aasta tudengitele avaloengus,» lisas Jürjo.

Juhendid peaksid kirjutamisel aitama

Ajaloo osakonnas õpetatakse osakonna juhataja prof Aadu Musta sõnul teaduseetika, viitamise ja vormistamisega seonduvat kõikidele üliõpilastele kursuse «Teadusliku uurimistöö alused» raames. Prof Mustal on enda sõnul ette valmistatud mahukas teadustöö metoodika käsiraamat ajaloolastele, mis võimaluse korral avaldatakse.

Majandusteaduskonnas on dekanaadi juhataja Ene Kivisiku sõnul olemas juhend «Üliõpilaste kirjalikud uurimistööd», mille viimane trükk ilmus sügisel 2003. «Teaduskonna nõukogu otsusega on kinnitatud ka juhend plagiaadi- ehk loomevargusjuhtumite menetlemiseks, millega võib tutvuda teaduskonna kodulehel,» lisas Kivisik.

Usuteaduskonnas kasutatakse dekanaadi juhataja Inta Ööpiku sõnul prof Tarmo Kulmari 1997 ilmunud teadustöö koostamise ja vormistamise juhendit. «Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas juhindutakse Ellen Uuspõllu üliõpilastööde vormistamise juhendist,» märkis osakonna koordinaator Eda Tursk.

Ka õigusteaduskonnas on prof Jaan Sootaki sõnul olemas juhendmaterjal, millest üliõpilane saab teadustöö kirjutamisel abi. «Oleme viitamistehnika teinud üliõpilastele küllaltki paindlikuks, st üliõpilane saab ise valida, millist süsteemi ta kasutab,» ütles Sootak. Tõsist probleemi näeb Sootak aga võrgumaterjalide kasutamises: «Sobratakse Internetis, samas ei tunta huvi, mis on sama asja kohta olemas paberkandjal ja eesti keeles.»

Sotsiaalteaduskonnas on dekanaadi juhataja Piret Orava sõnul uus kirjalike tööde juhend koostamisel.

UUDISED

Villem Reimani mälestussammas

29. juunil, Tartu linna päeval, taasavatakse Villem Reimani mälestussammas Toomemäel.

1931. aastal Toomemäele püstitatud Reimani mälestussammas hävitati nõukogude võimu ajal 1950.

Villem Reiman (1861-1917) oli üks EÜSi asutajaid ja hilisem esimees, ta osales sinimustvalge lipu õnnistamisel Otepääl 1884. Reiman osales aktiivselt ka Eesti Rahva Muuseumi ning Eesti Kirjanduse Seltsi asutamisel ja oli viimase esimees.

Mälestussamba avamine on Tartu linna päeva üks osa. Abilinnapea Laine Jänese sõnul võib programmi jagada ajalooliseks ja meelelahutuslikuks osaks. «Linnamuuseumis toimub linnaajaloo seminar, kus esinevad Hillar Palamets, Ain Mäeots, Kaur Alttoa ja Tõnis Lukas,» lisas Jänes.

Tartu linna päeva tähistamine on pühendatud Tartu linna kaitsepühakutele Peetrusele ja Paulusele.

Näitus uutest kirjandusteadlastest

TPÜ Akadeemilises Raamatukogus (Rävala pst 10) on avatud näitus «Eesti uue põlvkonna teadlasi V: kirjandusteadus».

40 kirjandusteadlase hulgas, kes tutvustavad ennast CV-de, fotode ja publikatsioonidega on ka TÜ õppejõude ja doktorante (prof Luule Epner, dots Arne Merilai, teadurid Janika Kronberg, Leena Kurvet-Käosaar, Piret Viires ja Ivo Volt, lektorid Marina Grišakova, Liina Lukas, Eve Pormeister ja Ene Reet-Soovik ning doktorandid Eve Annuk, Eneken Laanes ja Andrus Org.

Näitust saab raamatukogu fuajees näha 11. maini.

Vt ka: www.ear.ee/teadlased5/.

Näitus «Õigeusk Lõuna-Eestis»

27. aprillini saab humanitaarraamatukogus vaadata näitust «Õigeusk Lõuna-Eestis». Eksponeeritud on raamatuid, artikleid, dokumente ja kaks ikooni.

Avamisel ültes ajaloolane Urmas Klaas, et õigeusk tuli Eestisse arvatavasti juba 10. saj idast ja kagust. 19. saj keskpaiga massilise usuvahetuseni kuulus õigeusu kirikusse põhiliselt väikesearvuline slaavi kogukond, v.a ida ja lääne piiril elanud setud.

Humanitaarraamatukogu raamatukogu juhataja Sirje Madissoni sõnul näitasid 2002. aasta juulis toimunud avaliku arvamuse küsitluse tulemused, et praegu peab seda usku lähedaseks 28% eestimaalasi, see tähendab, et tegemist on populaarsuselt teise konfessiooniga Eestis.

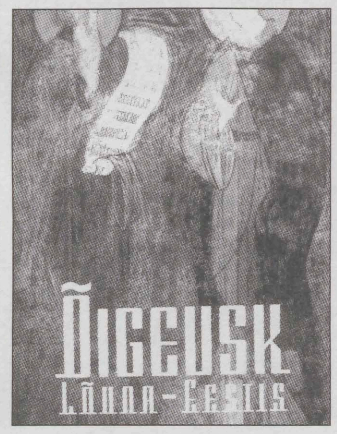

Ülikooli kevadpäevad

Kevadpäevad toimuvad 26. aprillist 2. maini.

1. mail toimub Atlantise kõrval ja Emajõel traditsiooniline võistlus «Ekstreemsport 2004» uutel ja enneolematutel aladel. Kavas kasti ronimine, köieronimine, Nipernaadi seiklusrada Emajõel (tünnirajal jalutamine, köisredeliga sillale tõusmine, laskumine sillalt, köit mööda jõe ületamine).

Osalemiseks tuleb leida 4 meeskonnaliiget ja koguda kamba peale neljalt erinevalt võistluselt maksimaalne arv punkte.

Võistlusele registreerumine 30. aprillini!

1. mail on Emajõel Atlantise ees kummipaadiralli.

Seadke valmis oma paraadülikond, kiiker, meremehekast ja muu kila-kola.

Registreeruge hiljemalt 30. aprilliks.

2. mail on tudengiralli omavalmistatud liikuritel «Bambus 2004».

Tudeng, asu kokku panema liikurit, mis on: omavalmistatud (loomulikult ülihumoorikas), kolme- või enamarattaline ning vabaveeremiskiirendusega, juhitav ja varustatud piduriga, pealtvaatajate ja pilootide elule ning tervisele ohutu.

Tund enne algust toimub imeliikurite ülevaatus.

NB! 23. aprillil ilmub koos UT-ga kevadpäevade lisaleht.

Info: www.ut.ee/tym.

Usufanatismi kuulab 400 tudengit

Aija Sakova

31. märtsil algas usuteaduskonnas loengusari «Usufanatism» (USUS.00.044).

Praeguseks on toimunud juba kolm loengut: TÜ praktilise usuteaduse prof Tõnu Lehtsaare sissejuhatav loeng, usuteadlase ja õppejõu Heigo Ritsbeki loeng kristlusest ning TÜ Vana Testamendi ja semitistika prof Kalle Kasemaa loeng islamist.

Dekanaadi juhataja Inta Ööpiku sõnul ei kajasta loengusarja nimetus kahjuks küll päris täpselt loengute temaatikat, põhirõhk on ikkagi erinevate usundite tutvustamisel ja usufanatismi võimalike esinemisvormide käsitlemisel neis usundeis.

Loeng ka Internetis

«Kursuse läbinud tudengid peaksid saama oskuse mõista religiooni rolli tänapäeva maailmas ja tema äärmuslikumaid esinemisvorme,» lisas Ööpik.

Loengukursusele on registreerunud üle 400 üliõpilase. Loengud toimuvad keemiaringis ning need edastatakse Internetis ka videoülekandena (video.ut.ee).

Üliõpilase initsiatiiv

Samuti saab otseülekandena loengukursust jälgida peahoone aud 102. Nii keemiaringis kui ka peahoones saab allkirjaga kinnitada oma loengust osavõttu.

Ainepunkti saamise eelduseks on osalemine kuuel loengul. Loengusarja vastu on suurt huvi üles näidanud ka Tartu teiste kõrgkoolide üliõpilased.

Loengukursuse idee algataja ja suures osas ka korraldaja on Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse liige, politoloogia eriala 3. a üliõpilane Rudolf Osman.

Sügissemestril toimus Ööpiku sõnul usuteaduskonnas samuti väga populaarne loeng «Teadus ja religioon», kus kitsama teemana leidsid käsitlemist meditsiini ja religiooni seosed.

Loengut kuulas üle 300 üliõpilase peaaegu kõikidest teaduskondadest.

Selle loengusarja mõtte pakkus välja arstiteaduskonna üliõpilane Kadri Hendrikson, kes kaasas loenguid pidama ka populaarseid lektoreid väljastpoolt ülikooli (Ringo Ringvee, Anzori Barkalaja, Ermo Jürma jt).

Loengud jätkuvad

Uuel õppeaastal on plaanis sarnaseid loengusarju jätkata. Nii on sügissemestril dots Anne Kullil kavas loengusari «Meditsiin ja religioon» (USUS.02.074) ja kevadsemestril «Teadus ja religioon: algused ja lõpud» (USUS.02.075), mille lektoriteks kaasatakse õppejõude nii ülikoolist kui ka väljastpoolt. Neid aineid saavad kõik üliõpilased kuulata valikainena.

ÕNNITLEME

Kuulo Kalamees 70

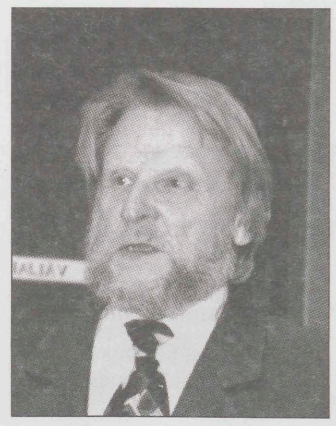

15. aprillil sai 70 emeriitprofessor Kuulo Kalamees.

Mükoloog Kuulo Kalamees astus seeneriigi radadele juba tudengina ja on seal rännanud poolsada aastat.

Looduse vastu hakkas ta huvi tundma Tartu 6. keskkoolis õpetaja Hans Kõiva õhutusel ning unistas botaanikuks õppimisest. Tudengipõlves tekkis aga huvi seente uurimise vastu.

Kalamees käib sageli metsas, see ei ole ainult tema töökohustus, vaid vajadus.

Kolleegid kiidavad tema tähelepanelikkust ja kriitilist meelt. Kui ta midagi seente kohta välja ütleb, võib seda tõesti tõena võtta. Ta on meie lehikseente parim tundja, mitme seeneraamatu autor ja kaasautor ning digitaalselt välja antud «Eesti seenestiku» koostaja, toimetaja ja põhiautor. See laserplaat võtab kokku meie seeneteadlaste ja Kuulo Kalamehe töö, mida ta on teinud ligi pool sajandit.

Ilmumas on tema monograafia kobarheinikuliste kohta. Selle töö materjali kogudes on ta läbi rännanud kogu Euraasia mandri põhjaosa Kamtšatkani välja. Uurimisreisidel on ta jõudnud ka Alpidesse, Gröönimaale ja Newfoundlandile.

Peale teaduse on ta tegelenud spordi, peotantsu ja meestelauluga, viimasega tänaseni.

Jätkuvat seenevihma soovivad kolleegid TÜst ja EPMÜst

Eve Raeste 50

15. aprillil tähistas oma juubelit keelekeskuse eesti keele lektoraadi juhataja, omanäoliste erialakeele omandamisele orienteeritud suhtlusõpikute ning eesti-vene majandussõnastiku autor, eesti keele kui teise keele õpetamise metoodika asjatundja ning särav keeleõpetaja, uuendusmeelne ja algatusvõimeline Eve Raeste.

Õnnitleme ning soovime optimismi ja teotahtelisust!

Kolleegid keelekeskusest

ÕNNITLEME

Kalle Remm 50

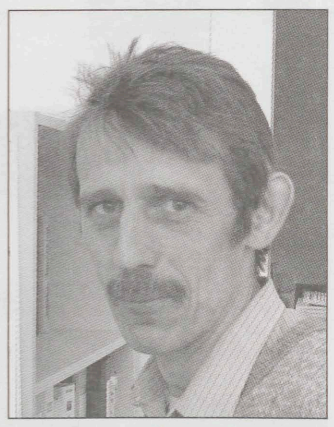

9. aprillil täitus 50 aastat geograafia instituudi teaduril Kalle Remmil.

Pärast Tartu Ülikooli bioloogina lõpetamist 1977 töötas ta 16 aastat teadurina TA Zooloogia ja Botaanika Instituudis. Uuris zooplanktoni koosluste bioindikaatorlikke omadusi, kasutades oma aja kohta innovaatilisi statistilisi meetodeid. Kandidaadiväitekirja Matsalu lahe zooplanktoni bioindikatsiooni teemal kaitses ta 1990.

Hea bioloogiahariduse ja loodustundmise taustal on Remmist aga kujunenud üks arvestatavamaid spetsialiste eesti kartograafias, eriti selle digitaalse edasiarenduse vallas.

Selle peamiseks eelduseks on tema sügav kiindumus orienteerumise, eriti orienteerumiskaartide vastu. Ta on koostanud üle 100 orienteerumiskaardi, mille (eriti reljeefi kujutamise!) täpsus oli väikeseks imeks nõukogude kaardikeelu aegadel ja on välitööde abimaterjalina kasutatav tänapäevalgi. Kartograafiahobist kujunes aja jooksul põhitöö: Eesti Kaardikeskuse kartograafina (Eesti põhikaardi digitaalvariandi normeerimisaluste väljatöötamine) ja geoinfosüsteemide ja kartograafia spetsialistina Maa-ametis. Kartograafia magistriõpe lõppes Eesti geoinformaatilise, nn ruutkilomeetripõhise andmebaasi käsitleva magistritöö kaitsmisega TÜ geograafia instituudi kartograafia ja geoinformaatika õppetooli teadurina.

Tänu mitmekülgsele haridusele, heale matemaatika tundmisele ja pidevale enesetäiendamisele on Kalle Remmi poolt välja arendatud uudne ruumilise info täpse äratundmise masinõppe süsteem. See baseerub kaasaegsetel statistilistel meetoditel (nt kunstlike närvivõrkude ja kasutamisele) ja seda on edukalt rakendatud nii Eestis kui ka teistes Euroopa maades (nt hiljuti lõppenud Euroopa Liidu 5. raamprojekti Spin liikmesmaades Saksamaal, Austrias, Kreekas ja Prantsusmaal). Kasvav huvi sedalaadi meetodite vastu, soliidsete ajakirjade poolt trükiks vastuvõetud artiklid ja populaarsus tudengite hulgas lubavad arvata, et senistele tõsistele saavutustele lisanduvad peagi uued ja veelgi kaalukamad.

Soovime selleks südamest palju jõudu!

Kolleegid TÜ geograafia instituudist

VALMIB TÜ STRUKTUURIRAAMAT

Teatmik «TÜ struktuur ja isikkoosseis 2003/2004» (spiraalköide, 65 kr) ilmub trükist mai alguseks. Eeltellimused esitada TÜ Kirjastusele: tyk@ut.ee. Info: tel 737 5945.

Ülikooli spordiklubi meeskond esimene ekidenis

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia- ja avalike suhete koordinaator

Eelmisel laupäeval tuli TÜ Akadeemilise Spordiklubi I meeskond 15 võistkonna seast Eesti meistriks ekidenis.

TÜ spordiklubi esimene meeskond läbis maratoni kuue mehe teatejooksuna ajaga 2: 21.29. Võistkonda kuulusid Hasso Paap (1. vahetus 5 km 17.29), Üllar Matt (2. vahetus 10 km 33.04), Henno Haava (3. vahetus 5 km 16.55), Ranno Aun (4. vahetus 10 km 33.49), Margus Pirksaar (5. vahetus 5 km 16.30) ja Marko Metsma (6. vahetus 7,195 km 24.12).

Teise koha sai Kaitsejõudude Spordiklubi. Kolmandaks tulnud VAK Staier I kaotas neile vaid kaheksa sekundiga.

ÕNNITLEME

70

Ene-Margit Tiit, emeriitprofessor – 22. aprill

65

Rein Ole, assistent – 19. aprill

60

Anu Peterkop, riidehoidja – 20. aprill

45

Inga Neissaar, lektor – 20. aprill

35

Alar Kaasik, teadur – 17. aprill
Külli Agafonov, Pärnu kolledži direktori vastutav sekretär – 18. aprill
Indrek Aus, erakorraline assistent – 21. aprill

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ANDREAS JA DR ELMERICE TRAKSI STIPENDIUM
2004/2005. õppeaastaks

Eesti Abistamise Komitee USAs (Estonian Relief Committee, Inc) asutatud stipendiumile võivad kandideerida TÜ arsteteaduskonna doktorandid ning majandusteaduskonna ja sotsiaalteaduskonna poliitilis-riiklike erialade magistrandid ja doktorandid.

Stipendium on mõeldud õpinguteks või praktiseerimiseks USAs või Euroopa riikides.
A. ja dr E. Traksi stipendiumifond moodustub annetustest.

Kandideerimiseks esitada:
- CV (koos kontaktandmete ja pangarekvisiitidega),
- väljavõte õpinguraamatust (kinnitatud dekanaadis),
- juhendaja soovitus,
- stipendiumi kasutamise projekt (eelarve),
- vastuvõtva teadusasutuse nõusolek

26. aprilliks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse (TÜ Raamatukogu, Struve 1-325. Keskus avatud E-N 13-16, tel. 742 7243, merli.tamtik@ut.ee).

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukust, edasiõppimise motivatsiooni ja teadmiste hilisemat rakendamist Eestis, samuti aktiivsust üliõpilaskonnas ning ühiskondlikku tegevust. Komisjon saadab parimate kandidaatide dokumendid lõpliku otsuse tegemiseks Eesti Abistamise Komiteele New Yorki.

EESTI-SOOME ETTEKANDEPÄEV

23. aprillil korraldab teadusfilosoofia õppetool filosoofia osakonnas Lossi 3-223 rahvusvahelise ettekandepäeva «Mudelid teaduses ja teadusfilosoofias».

- **Tarja Knuuttila**, Helsingi Ülikool, «Models, representation and mediation»
- **Erika Mattila**, Helsingi Ülikool, «The Matrix of Models: The Dynamics of Social and Epistemic Elements in Scientific Practice»
- **Sami Pihlström**, Helsingi Ülikool, «Three kinds of religious naturalism: comparing scientific and religious «models» of reality»
- **Urmas Ivask**, Tartu Ülikool, «What could be the methodological importance of constructive empiricism for the interpretation of quantum mechanics?»
- **Endla Lõhkivi**, Tartu Ülikool, «Models in scientific practice: a case of biosensors»
- **Peeter Müürsepp**, Audentese Ülikool, «Does rationality need a model?»
- **Rein Vihalemm**, Tartu Ülikool, «On a theoretical model of science»

Kõik huvilised on oodatud!
Ajakava ja ettekannete lühikokkuvõtted: www.ut.ee/flfi.
Info: dots Endla Lõhkivi, endla.lohkivi@ut.ee, tel: 737 5315.

TEATED

23. aprillil osaleb ülikool infopäeval «Teel kõrgkooli II» Jõhvi Gümnaasiumis. Infopäeval tutvustatakse õppimisvõimalusi ning vastuvõtutingimusi. Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

21. aprillil kl 18 on TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses setu muinasjuttude kogumiku «Kahrukõrvaga Ivvan» esitlus. Laulavad Liinats'uraq. Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Helen Koks, tel 737 5422 või helen.koks@ut.ee.

LOENGUD

19. aprillil kl 14.30 peab matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-111 Linnar Viik loengu «Kes loovad info- ja kommunikatsioonitehnoloogias ja sellega seotud äris moodi järgmise 5 aasta jooksul?», kes räägib, mida uut ja huvitavat tutvustati selleaastasel maailma suurimal IT ja telekommunikatsioonimessil CEBIT 2004. Kuhu suundub info- ja kommunikatsioonitehnoloogia järgnevatel aastatel? Kes annavad tehnoloogilises arengus tooni? Millised on edukad tulevikuteenused? Loengu korraldavad matemaatika-informaatikateaduskond ja Tartu Teaduspark.

KAITSMISED

21. aprillil kl 14 toimuma pidanud **Jana Treieri** kaitsmine lükkub edasi.

23. aprillil kl 10.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Arvo Järvet** loodusgeograafia eriala doktoritööd «Hüdroloogiliste tegurite ja inimtegevuse mõju madala järve ökoseisundile Võrtsjärve näitel». Oponendid: prof Harald-Adam Velner (*dr techn*, TTÜ) ja Anatoli Vassiljev (geogr-knd, TTÜ).

28. aprillil kl 11 kaitseb Jakobi 2-430 **Dan Cornel Fara** (Florida Ülikool) keemilise füüsika instituudis doktoritööd «Orgaaniliste ühendite kompleksimoodustumise ja jaotuse modelleerimine QSPR meetodite abil». Juhendaja: prof Mati Karelson. Oponent: *prof emer*, akadeemik Ülo Lille, TTÜ.

28. aprillil kaitsevad Lai 37 II korruse seminariruumis magistritöid kehakultuuriteaduskonna liikumis- ja sporditeaduste erialal:
kl 14 **Allar Kivil** «Staatilis-dünaamiliste jõuharjutuste kasutamine noorte murdmaasuusatajate treeningus». Juhendaja: prof Ants Nurmekivi (ped-knd). Oponent: Tõnis Matsin (biol-knd);
kl 15 **Merit Männi** «Postoperatiivsed muutused reie nelipealihase kontraktiilsetes omadustes põlveliigese eesmise ristatisideme vigastusega patsientidel». Juhendaja: prof Mati Pääsuke (biol-knd). Oponent: vanemteadur Kalle Karelson (biol-knd);
kl 16 **Kirkke Reisberg** «Kompensatoorse hüpertroofia mõju lihasraku ehitusele ja lihastuuma domeenile erinevates skeletilihaskiu tüüpides». Juhendaja: Priit Kaasik, MSc. Oponent: Rein Sikut, PhD.

30. aprillil kl 14.15 kaitseb Näituse 20-216 **Hannes Veinla** õigusteaduskonnas doktoritööd «Ettevaatusprintsiip keskkonnaõiguses». Juhendaja: prof Kalle Merusk. Oponendid: külalisprof Indrek Koolmeister (õigusteadknd) ja prof Ülo Mander (biol-knd).

SPORT

Peugeot korvpalli meistriliiga 2003-2004 finaalmängud: 20. aprillil kl 18 Tiit Soku Korvpallikoolis Tervise 21 Tallinnas EBS/Nybit ja TÜ/Rock, vajadusel 22. aprillil TÜ Spordihoones Ujula 4 TÜ/ Rock ja EBS/Nybit, vajadusel 25. aprillil kl 17 Tiit Soku Korvpallikoolis EBS/Nybit ja TÜ/Rock, vajadusel 27. aprillil kl 18 TÜ Spordihoones Ujula 4 Tartu TÜ/Rock ja EBS/ Nybit.
Mängitakse 4. võiduni. Kõikidest mängudest TV ülekanded.
Vt: www.basket.ee.

KONTSERT

22. aprillil kl 19 Vanemuise Kontserdimajas kontsert «Fööniksi kutse». Esineb vokaalkvartett «Orlando Consort» Suurbritanniast – Robert Harre-Jones (alt), Mark Dobell (tenor), Angus Smith (tenor), Donald Greig (bariton). Piletid 100 ja 60 kr.

ÜLIÕPILASTE FILMIÕHTU
Kinos Illusioon 27. aprillil kell 19.

Ülikooli filmiklubi korraldab kevadpäevadel üliõpilaste filmiõhtu. Kõigil, kellel midagi suurel ekraanil näidata, saavad selle võimaluse.
Parimatele auhinnad!!!
Filmi (või animatsiooni) pikkus mitte üle 15 min. Soovitavalt VCD, VHS või DVD formaadis.
Esitamise tähtaeg **23. aprill**!
Filmid võib tuua Illusiooni või võtta ühendust tel 506 0844.

TÖÖKUULUTUS

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus
(Ülikooli 18b) võtab tööle

avaliku poliitika tegevjuhi

Kandidaadilt eeldame:
- kõrgharidust (või selle omandamist)
- analüüsivõimet
- kokkupuudet ja kogemust kõrghariduse ja sotsiaalvallas
- head koordineerimisvõimet
- head kirjalikku ja suulist eneseväljendusoskust
- kõrgtasemel eesti keele oskust
- head inglise keele oskust kõnes ja kirjas
- ülevaadet TÜ nõukogu töökorraldusest
- ülevaadet Eesti kõrghariduse olukorrast
- arusaamist poliitika kujundamise protsessidest
- seadusloome protsesside tundmist
- arvutikasutamise oskust (Windowsi keskkond)
- esinduslikkust
- üliõpilasesinduse töökorralduse tundmist
- head õppimisvõimet

Kasuks on:
- kogemused üliõpilasesinduse töös
- huvi haridus- ja sotsiaalpoliitika vastu
- energilisus

Kandideerimisavalduses kirjeldada oma vastavust neile nõuetele, lisades vajaduse korral vastavad tõendid.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus, elulookirjeldus ja motivatsioonikiri hiljemalt **26. aprilliks** e-postiga või paberkandjal TÜ Üliõpilasesindusse (signe.halikas@ut.ee, TÜ Üliõpilasesindus, Ülikooli 18b, 51014 Tartu). Info: tel 737 5400.

Ülikooli kevad-päevad 2004

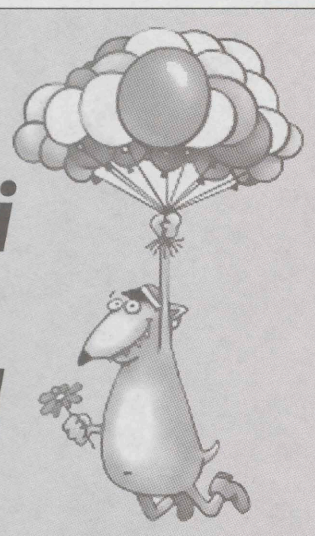

27. aprill – 2. mai
www.ut.ee/studentdays

ESMASPÄEVAL, 26. APRILLIL

kl 19 **JUSTUS PERNAMBUKI ÕHTU** kirjandusmäng – ülikooli kohvik
kl 19 **TUDENGIVIKTORIIN MÄLUKAS** (reg tel 521 8588) – Tartu Üliõpilasmaja, tasu 60 kr võistkond

TEISIPÄEVAL, 27. APRILLIL

kl 6 **HOMMIKUNE EHMATUS** – Raatuse 22, Narva mnt 25, Tuglase 7, Tiigi 14, Pepleri 14, peahoone
kl 9 **RING FM HOMMIKUVÕIMLEMINE** – Küüni tn
kl 9.15 **PÄEVAINFO** – RING fm 104,7 MHz
kl 14-18 **PÄEVAKLUBI** Pirogovi pargis: kevadpäevade info, joonistamine, voolimine, sportlik-meelelahutuslikud võistlusmängud, Kirtana Rasa – krišna muusika ja toit
kl 16 **AVAMINE JA TOOMEKONTSERT** (tervitused ja ülikoolide kollektiivide esinemised) – Ohvrikivi Toomemäel
kl 16.15 **BOTASED KULUVAD E LOENGUSARI «OSKUSED ELUKS»** – Aeg (Herman Jürgens) – TÜ ph 228
kl 17 **TALLINNA JA TARTU TUDENGITE ETENDUS «OLI KORD TUDENG…»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 30 kr
kl 17.30 **MOODNE MEDITSIINILINE VIIEVÕISTLUS E KLIINIKUM SAAB 200** – vana anatoomikum
kl 19 **PÖFFI NOSTALGIAPROGRAMM «NELI TANKISTI JA KOER»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 40/25 kr (ISIC)
kl 19 **ROMEO JA JULIA** – Sadamateater
kl 20.30 **ÖÖORIENTEERUMINE** – Pirogovi park
kl 21 **ISLAND FEVER COSTUME PARTY AND BIG CHILL BEACH BASH** – ans Rasta Orchestra jt – Illusioon, pilet 60/30 kr (ISIC)
kl 21 **VÕISTKONDLIK MÖÖDAVISKAMISE VÕISTLUS** – Manhattan, 20 kr
kl 22 **TARTU ÜLIÕPILASTEATRI ETENDUS «JELISAVETA BAM»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 55/40 kr (ISIC)
kl 22 **TUDENGIKARAOKE SUPERFINAAL** – Hansaküla Õlle Tare (Aleksandri 42)
kl 22 **LED ZEPPELINI MÄLESTUSKONTSERT** – ans Led R – Püssirohukelder, 35 kr
kl 22 **FETISH PARTY:** esitleb EAÜS – Club Tallinn, pilet 55/45 kr (ISIC)
kl 22 **KARAOKESTAR FINAAL** – Atlantis, pilet 50 kr (ISIC-kaardiga kesköösi tasuta)
kl 23.30 **TAIZE PALVUS** – Pauluse kirik
kl 24 **FILM «JA SINU EMA KA»** – Sadamateater, pilet 40/25 kr (ISIC)
kl 24 **TUDENGITE ÖÖRAADIO RING FM-S** – RING fm 104,7 MHz

KOLMAPÄEVAL, 28. APRILLIL

kl 6 **LINNULAULU KUULAMINE** – Raadi kalmistu peavärav
kl 9.15 **PÄEVAINFO** – RING fm 104,7 MHz
kl 9.30 **HOMMIKUPALVUS** –TÜ ph 227
kl 14-18 **PÄEVAKLUBI** Pirogovi pargis: **lihtne eine** – heategevuslik pudrumüük tänavalaste jaoks, **Euroopa kultuurid** – maastikumäng, veinijooks, sportlik-meelelahutuslikud võistlusmängud
kl 14 **SPARTAKIAAS** – stiilne võistkondlik orienteerumismäng (reg iaas@eau.ee) – EPMÜ linnak, tasu 25 kr võistkond
kl 14 **TALLINNA TUDENGITE PARVEMATKA FINIŠ** – Atlantise ees Emajõel
kl 15 **VANAST TIIGIST RAATUSENI** – näitus ülikooli ühiselamutest – TÜ Ajaloo Muuseum
kl 16 **TUDENGITE KEVADINE BOWLING´U TURNIIR** (reg tartu@bowlingclub.ee – Tartu Bowlinguklubi (Vaksali 21), tasu võistkonnale 200 kr
kl 16.15 **BOTASED KULUVAD E LOENGUSARI «OSKUSED ELUKS»** – Suhted (Graig Hamer) – TÜ ph 227
kl 17 **TALLINNA JA TARTU TUDENGITE ETENDUS «OLI KORD TUDENG…»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 30 kr
kl 19 **JÜRI AARMA & «VEIDER PIDU»** – Sadamateater, pilet 80/eelmüügist 60 kr
kl 19 **PÖFFI NOSTALGIAPROGRAMM «NELI TANKISTI JA KOER»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 40/25 kr (ISIC)
kl 19 **«LENDAS ÜLE KÄOPESA»** – Vanemuise väike maja
kl 19 **TUDENGITE FILMIDE ÕHTU** – Illusioon, pilet 15 kr
kl 19 **FIESTA DEL SOUL PARTY** moe*show*, ans Banditos ja Genialistid jt – Illusioon, 60/30 kr (ISIC)
kl 20 **TUDENGILAUL 2004** – Tartu Üliõpilasmaja, pilet 80/40 kr (ISIC)
kl 20 **EESTI TANTSUD** – Tiigi seltsimaja (Tiigi 11), kaasa külakost ühisele teelauale
kl 22 **MATI BAND JA MEELETU SPORDISHOW** (tudengivõistkondade reg tel 734 4266) – Hansaküla Õlle Tare (Aleksandri 42)
kl 22 **MINISTRY OF GIRLS** – Atlantis, pilet 60/45 kr (ISIC)
kl 22 **A. LECOQ´I LUCKY DAY** – Pattaya, 50/südaööni 25 kr/ ISIC-kaardiga tasuta
kl 24 **FILM «NOVO»** – Sadamateater, pilet 40/25 kr (ISIC)
kl 24 **RING FM TÄNAVAÖÖ** – Küüni tn
kl 02 **ÖÖSPORT** – Küüni ja Vanemuise tn nurgal: mudamaadlus, kastipanemine

3 X ANDRES TENNUS

NELJAPÄEVAL, 29. APRILLIL

kl 9.15 **PÄEVAINFO** – RING fm 104,7 MHz
kl 11-16 **DOONORIPÄEV** – TÜ Raamatukogu
kl 14-18 **PÄEVAKLUBI** Pirogovi pargis: **lihtne eine** – heategevuslik pudrumüük tänavalaste jaoks, kl 14 EASLi ülisportlikud mängud I 15 **RED BULL THE ART OF CAN** meisterdamisvõistlus, kl 17 koduloomavõistlus, sportlik-meelelahutuslikud võistlusmängud
kl 14 **RATTARETK TARTU LOODUSKAITSEOBJEKTIDELE** – algus Raekoja platsilt
kl 16.15 **BOTASED KULUVAD E LOENGUSARI «OSKUSED ELUKS»** – Raha (Meelis Kibuspuu) – TÜ ph 227
kl 17 **REIS ÜMBER MAAILMA** – algus Raekoja platsilt
kl 17 **TALLINNA JA TARTU TUDENGITE ETENDUS «OLI KORD TUDENG…»** - Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 30 kr
kl 18-24 **TUDENGI VARJUPAIK A. LECOQ´I TELGIS** – Raekoja plats: **Blind-date**, **Tervisex** – inforn HIVst, sportlik-meelelahutuslikud võistlusmängud, viljakas loodus – õhtu muusikaga, **Tartu Sensatsiooniline Kevadbänd**
kl 19 **PÖFFI NOSTALGIAPROGRAMM «NELI TANKISTI JA KOER»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 40/25 kr (ISIC)
kl 19 **ROMEO JA JULIA** – Sadamateater
kl 21 **VANA HEA PROPELLER JA ÜHENDATUD NOORTE MEESTE KOOR** – Tartu Üliõpilasmaja, pilet 100/50 kr (ISIC)
kl 21 **TOGA PARTY** – ans Slide 50, Jack ja Speed Free – Illusioon, pilet 60/30 kr (ISIC)
kl 21 **JÜRI HOMENJA** – Wilde Irish Pub
kl 22 **LITURGILINE ÖÖ «KEVADHOMMIK»** – Pauluse kirik
kl 22 **ÕLLEÕHTU SAKSA STIILIS KOOS TOOMAS ANNIGA** – Hansaküla Õlle Tare (Aleksandri 42)
kl 22 **ROCK`INELJAPÄEV SULLIVAN & BANDE** – Püssirohukelder, pilet 35 kr
kl 22 **EUFO:RIA@ATLANTIS,** DJ Raul Rooma – Atlantis, pilet 60/45 kr (ISIC)
kl 22 **TO DJ'S DJ MÖLS, DJ TARVI LAARMANN** – Tsink Plekk Pang, 65/50 kr (ISIC)
kl 22 **TUDENGIERI! KREISI SPORDIPÄEV** – Pattaya, pilet 50/südaööni 25kr /ISIC-kaardiga tasuta
kl 23 **RING FM SOOVITELEFON 1616 EESTI ERI** – XS
kl 23 **ÖÖLAULUPIDU** – TÜ Ajaloo Muuseumi juures
kl 24 **FILM «GOOD BYE, LENIN»** – Sadamateater, pilet 40/25 kr (ISIC)

REEDEL, 30. APRILLIL

kl 7 **LINNUPETE** – Bettoni ühikas (Tuglase 7)
kl 9.15 **PÄEVAINFO** – RING fm 104,7 MHz
kl 11-17 **TARTU VEIN 2004** – Tsink Plekk Pang (II korrus)
kl 14-18 **PÄEVAKLUBI** Pirogovi pargis: **lihtne eine** – heategevuslik pudrumüük tänavalaste jaoks, **EPMÜ rahvaspordipäev**, sportlik-meelelahutuslikud võistlusmängud
kl 14 **TUDENGITE KALJURONIMISE MV** - Püssirohukeldri parkla, pilet 25 kr
kl 14 **KEKSUMÄNG** – Barclay park
kl 15 **VÕIM VS VAIM VOL 5** – TÜ staadion
kl 16 **ITAALIA KLUBI LOENG ITAALIA KÖÖGI TEEMADEL** – Anne Noortekeskuse multimeedia labor
kl 17 **KALDJALGPALL** – ülikooli kultuuriklubi vs FC Fauna – TÜ staadioni nõlv
kl 18-22 **VOLBRI VÕLUAED** – musitseerivad Tudengilaulu konkurssidel silmapaistnud kollektiivid, TÜ Rahvakunstiansambel, Tarbatu jpt, pilet 40/20 kr ISIC – botaanikaaed
kl 18-24 **TUDENGI VARJUPAIK A.LECOQ´I TELGIS** – Raekoja plats: **õllemängud ja õllebingo**, Tudengi Kevadmärjuke 2004 finaal, kl 20.05 **telemäng Krambambus suurel ekraanil** – TÜ vs EMA, kl 21 ans **Mr no Mr** ja **Highway**
kl 19 **KRAHVINNA MARIZA** – Vanemuise suur maja
kl 19 **PÖFFI NOSTALGIAPROGRAMM «NELI TANKISTI JA KOER»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 40/25 kr (ISIC)
kl 20 **VOLBRIÕHTU ELAVA TULE JA MUUSIKAGA** – teatevõistlused luudadega (reg tel 734 4266) – Hansahoov (Aleksandri 46)
kl 20 **EESTI ÕLLELAULUPIDU** – Hansatall (Aleksandri 46)
kl 21 **KEVADKONTSERT «KÕLAB NAGU EUROOPA LIIT»**, TTÜ Akadeemiline Meeskoor, After 6, Kate, Rauno Elp – Sadamateater, pilet 75/50 kr (ISIC)
kl 22 **VOLBRITULE SÜÜTAMINE** – tuleetendus Emajõel
kl 22 **RAHVUSLIK JÄMM** – jämmime ennast Euroopa Liitu, rahvuslikud söögid ja auhinnamängud, loositakse välja ISICar – Tartu Üliõpilasmaja, 50/30 kr (ISIC)
kl 22 **MEELEOLUKAS VOLBRIÖÖ – MÄRT JAKOBSON JA TÕNU PÄRTIN** – Cafe Shakespeare
kl 22 **IVI RAUSI, RISTO LAUR, TÕNIS TÜÜR, ENO KOLLOM** – Illegaard, pilet 35/30 kr (ISIC)
kl 22 **NÕIATANTSUD ANSAMBLIGA WILLY** – Hansaküla Õlle Tare (Aleksandri 42), pilet 35 kr
kl 22 **VOLBRIÖÖ JA BLUESFESTI LÕPETAMINE** – ans Super Slinky, Cry Baby, Bullfrog Brown – Püssirohukelder, pilet 35 kr
kl 22 **HOT EROTIC NIGHT** – Pattaya, pilet 100/50 kr (ISIC)
kl 23 **WET T-SHIRT CONTEST** – Atlantis, pilet 90/75 kr (ISIC)
kl 23 **TÕNIS MÄGI JA JÄÄBOILER** – Atlantise ees

LAUPÄEVAL, 1. MAIL

kl 9.15 **PÄEVAINFO** – RING fm 104,7 MHz
kl 11 **EKSTREEMSPORT INDIVIDUAAL- JA 4-LIIKMELISTE VÕISTKONDADE VÕISTLUSED**, (reg vt eelinfo – Emajõel ja Atlantise ees): kasti- ja köieronimine, Nipernaadi seiklusrada ja tünnirada Emajõel
kl 12 **TÜ RAHVAKUNSTIANSAMBLI KONTSERT** – Kaubahalli mänguväljak
kl 12-17 **LC TARTU PANNKOOKIDE KÜPSETAMINE** – Emajõe kaldal
kl 14 **VEEÜRITUSED** – Emajõel: Tartu, Tallinna, Pärnu ja Narva tudengipäevade korraldajate võiduajamine katamaraanidel, kaevust veepumpamise võistlus, tasakaalupingi tasakaaluhoidmise võistlus, ergomeetrite võistlus, esinevad Popsid
kl 15.45 **XI EPMÜ – TÜ KAHEKSAPAATIDE REGATT** Ortise karikale
kl 16 **KUMMIPAADIRALLI JA KAPTENITE JOOKS** (reg vt eelinfo) – Emajõel
kl 17 **COWBOYS AND INDIANS COSTUME PARTY** – temaatiline filmiprogramm ja muusika – Illusioon, pilet 60/30 kr (ISIC)
kl 18 **KUMMIPAADIRALLI AFTERPARTY** tantsuks puhkpilliorkester Popsid – Tudengi Varjupaik A. LeCoq'i telgis
kl 18 **EUROOPA TANTSUD** – Tiigi seltsimaja (Tiigi 11), kaasa külakost ühisele teelauale
kl 19 **TEGIJATE TREHVUNKS** kultuuriklubilaste kokkutulek (info tel 513 6586) – Tartu Üliõpilasmaja kohvik
kl 19 **FILMIÕHTU** – Illusioon, pilet 15 kr
kl 20-24 **TUDENGI VARJUPAIK A. LECOQ´I TELGIS** – Raekoja plats: sportlikud mängud, kevadpäevad läbi aegade, ans Raud – Ants ja Saba & Sarved
kl 20 **KAMASÖÖMISE JA KALJAJOOMISE VÕISTLUS** Aimar Pihlak bänd (reg tel 734 4266) – Hansatall (Aleksandri 46)
kl 20-06 **COSMODROME - MARATHON!** – Atlantis, pilet 110/flaieriga 95 kr
kl 20.15 **KORPORATSIOON FRATERNITAS LIVIENSIS** esitleb oma liikmeid ansamblites Kuninglik kvintett, Popsid ja Kala – Üliõpilasmaja, 75/50 kr (ISIC). Piletite eelmüük TÜ Üliõpilasesinduses
kl 22 **INBOIL JA JAAN SÖÖT** – Cafe Shakespeare
kl 22 **T-TEATER «KARTOTEEK»** – Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2), pilet 25 kr
kl 22 **HULL LAUPÄEV ANSAMBLIGA WISMARI POISID** – Hansaküla Õlle Tare (Aleksandri 42), pilet 50 kr
kl 22 **SINGER VINGER** – Püssirohukelder, pilet 50 kr
kl 22 **TUDENGI HITIÖÖ!** – Pattaya, pilet 90/45 kr (ISIC)

PÜHAPÄEVAL, 2. MAIL

kl 9.15 **PÄEVAINFO** – RING fm 104,7 MHz
kl 10 **LASTE RATTATUUR** – Küüni tn: väikesed iluvõimlejad Meelespea ja Maarjamõisa Lpk-st, tsirkusestuudio Fox
kl 10-18 **TRIALI VÕISTLUSED:** Frogs Trial – Küüni tn
kl 10 **TUDENGISQUASH** – Teguri Squashiklubi
kl 12 **LASTE SUUR MULLITRALL KOOS KLOUNI JA LIMPAGA** – Hansahoov (Aleksandri 46)
kl 12.15 **VÄITLUSKLUBI PIILUB EUROOPA PARLAMENDI KORIDORIDESSE**, külalised Europarlamendist –TÜ Raamatukogu konverentsisaal
kl 13 **TUDENGILAAT** – Raekoja plats
kl 14 **KOSTÜMEERITUD TEATEJOOKS** – Raekoja plats
kl 15 **KURADITOSIN SPONSORID VS KAASKORRALDAJAD** – Raekoja plats
kl 16 **TUDENGITRAMBAL** – Raekoja plats
kl 17 **BAMBUS** – Kaubahalli kõrval
kl 18 **FILMIÕHTU** – Illusioon, pilet 15 kr
kl 18-24 **TUDENGI VARJUPAIK A. LECOQ´I TELGIS** – Raekoja plats: kevadpäevad 2004 parimad palad ekraanil, sportlik-meelelahutuslikud võistlusmängud
kl 21.30 **MEELEOLUKAS LÕPUPIDU** – Kassitoome org (vihmaga Veski Villa, Veski 6)
kl 22 **VABA LAVA: JULIA BOMAN, JACK JA GRAFF BROTHERS** – Illusioon

Korraldajad: Tartu Üliõpilasmaja ja ülikooli kultuuriklubi

Kummipaadirallit Emajõel hakkasid ülõpilased kevadpäevadel (tollal rahvaste sõpruse päevadel) korraldama juba 1980. aastal. Ja ralli toimub tänavugi! 2 X ANDRES TENNUS

Seekord ekstreemsemad, kultuursemad, harukordsemad – kevadpäevad 2004!

Eli Lilles,
Marta Vasarik
ülikooli kultuuriklubi, avalikkussuhete ja teabekorralduse 3. a üliõpilased

«Veelgi rohkem ja veelgi ekstreemsemat sporti ning meelelahutust ja vähem niisama päikesesse vaatamist,» lähevad Kunnar Karu silmad särama, kui ta räägib kevadpäevade sportlikust poolest.

Kõik kevadpäevalised saavad õigeks ajaks üles äratatud, pole ohtu midagi maha magada. Virgutusvõimlemistuuriga alustab kultuuriklubi 27. aprillil juba kell 6 hommikul Raatuse ühiselamu juurest. Liigutakse trajektooril Narva 25 – Tuglase 7 – Tiigi 14 – Pepleri 14 ja kell 8 jõutakse peahoone juurde, et tervitada virgutusvõimlemisega esimesi loenguhuvilisi.

Kes hommikul võimlema ei tule, see võib teha sporti ka öösel. Kolmapäeval kell 2 võib Küüni tänaval näha Tartu ilusamaid tüdrukuid võistlemas mudamaadluses ning kangemaid mehepoegasid mõõtu võtmas kastipanemises.

Karu sõnul on võistlema oodatud kõik julged, kes vaid pimedusega ei karda kodust välja tulla. Kes jõukatsumiseks liiga väsinud, see võib ära käia telksaunas või ergutada end külma vee all. Päästeamet tuleb kohale oma pritsimasinaga, et mudamaadlejad ikka korralikult puhtaks saaksid, värskendus garanteeritud kõikidele soovijatele.

Ekstreemsem

Reedel, pärast TÜ Fauna jalgpallimängu FC Toompea ja FC Floraga TÜ staadionil, võtavad kultuuriklubi ja FC Fauna mõõtu kaldjalgpallis. Mäng kestab 2x5 minutit ja on oma reeglitelt sama mis tavaline jalgpall, kuid väljakuna on kasutusel staadioniäärne muru, mis on tõsiselt kaldu.

Kõik eelnev võtab seniolnust veelgi suuremad ja ekstreemsemad mõõtmed, kui kätte jõuab laupäev. Adrenaliinijanustele on välja mõeldud lausa enneolematud, kui mitte öelda ennenägematud võistlusalad.

Nipernaadi seiklusrada viib hulljulgeid üle Kaarsilla kaare ning paneb proovile Emajõele pandud väärilised auhinnad alates purjelaua koolitustest ja reisivautšeritest kuni palju elamusi pakkuvate matkadeni.

Võistelda saab veel köiel ronimises ning juba traditsiooniks saanud kastiladumises. Spordiürituse peakorraldaja Kunnar Karu sõnul üritatakse purustada Eesti rekord, milleks on praegu 28 kasti. Tegevust jätkub kõigile kuni paadirallini, kus on vaja veemõllu jälgimiseks otsida võimalikult hea koht. Enne suurt paadirallit toimub veel kaptenite jooks, mis on uuesti avastatud vana tava – kunagi oli kombeks, et kaptenid jooksid tiiru ümber Atlantise, paatkondade juurde ja siis minema, nüüd aga starditakse Raekoja platsilt.

Kultuursem

Traditsioonidega jätkatakse, kohale tuleb ka tsirkusestuudio Fox. Edasi liigutakse Raekoja platsile, kus saab kaupa osta ning müüa tudengilaadal, võistelda kostüümeeritud teatejooksus ja kaasa elada vaatemängulisele kuraditosina võistlusele. Spordiürituste viimaseks punktiks on muidugi Bambus, sest ilma selleta lihtsalt ei saa.

Kevadpäevade kultuuriprogramm jätkab oma traditsioonilises headuses. Seekord kultuuriürituste vallas midagi põhimõtteliselt uut ei tule, sest viimastel aastatel on mitu üritust lisandunud ja nüüd on vaja aega, et need ka publiku teadvuses kinnistuksid. Sellised on näiteks üle-eelmisel aastal alguse saanud volbri võluaed ja seekord teist korda organiseeritav öölaulupidu. Volbripidu toimub endiselt botaanikaaias. Kultuuriürituste projektijuhi Helen Kästiku sõnul võib sel õhtul nautida

Kevadpäevade finaaliks näidatakse suurel ekraanil «Mis juhtus nädala jooksul?»

seal kõiki lihtsaid kevadöiseid imesid, mille kogemiseks tavaliselt ikka aega või ettevõtmist kipub nappima.

Õhtu läbi on avatud ka palmimaja, lisaks juba traditsioonilised küünlad, ilus ja elus muusika ja loodetavasti sama võluv atmosfäär, mille külalised kahel eelmisel aastal loonud on.

Lions Club on lubanud tulla võluaeda vorsti grillima, mille müügist saadud tulu läheb heategevuseks – raha korjatakse stipendiumiks noorele tudengiperele.

Öölaulupidu toimub sel korral Toome varemetes, kus laulurahvas saab üheskoos laulda omaseid ja tuttavaid lugusid.

Kästik arvab, et üritusele võib lihtsalt niisama vaatama ja laulma tulla, muretsemata vanuse või kulutuste pärast. «Kellel mäluga enam korras pole lood, nemad leiavad abi meie poolt kaasa võetud laulikutest. Et siis igamees võtku kaasa hea tuju, rahakoti võib muide täiesti vabalt koju jätta, sest sellel üritusel osalemine on täiesti tasuta».

Traditsioonilise üritusena tasub äramärkimist loomulikult Tudengilaul, kus tudengikollektiivid omaloominguliste lauludega võistlevad. Tudengilaul leiab aset seekord sisuliselt juba 30. korda (varem on see konkurss küll teiste nimede all toimunud). Üritus toimub Tartu Üliõpilasmajas, nagu ka kevadpäevade selle kevade suurim kontsert – Propeller koos meeskooriga. Selline veidike ootamatu kooslus, aga tõotab välja tulla väga huvitav.

ÜLIKOOLI KEVADPÄEVAD

27. aprill – 2. mai Tartus
Tule puhka vaim välja!
www.ut.ee/studentdays

Loomulikult on kavas meeldivaks traditsiooniks kujunenud Päevaklubi Pirogovis, kus kohaletulijal on alati võimalus osaleda sportlikes ja meelelahutuslikes mängudes ja leida uusi sõpru-tuttavaid.

Veelgi toredam

Päikese loojudes ei tasu kevadpäevalistel muretseda, sest sellel kevadel võivad päevaklubilised varjuda tudengi varjupaika Raekoja platsil. Tudengi varjupaik on koht, kus võimalus süüa-juua ning eeskava vaadata/kuulata või lihtsalt lobiseda ja uusi sõpru leida. Rääkides uutest sõpradest ja tuttavatest on neljapäeval, 29. aprillil võimalus kõigil kaasa lüüa üritusel Blind Date, mis toimubki tudengi varjupaigas.

Varjupaiga õhtuid sisustavad bändid, antakse võimalus kaasa lüüa õllemängudel ning kevadpäevade finaaliks näidatakse suurel ekraanil «Mis juhtus nädala jooksul?», st kevadpäevade 2004 üritusi.

Jämmil stardid Eestis, maandud Euroopa Liidus

Mari-Liis Jakobson
ajakirjanduse ja ja suhtekorralduse 1. a üliõpilane

1972. aastal sai alguse kevadpäevade kena tava, mida siis nimetati rahvaste sõpruse päevadeks.

Toonased kevadpäevad olid ehitud kõlavate pühendustega, näiteks pühendatud 60 aasta möödumisele V. I. Lenini nime andmisest komsomolile, Suure Isamaasõja võidu 40. aastapäevale ja XII ülemaailmsele noorsoo- ning üliõpilasfestivalile. Traditsiooniliseks pidustuste koostisosaks olid muu hulgas töö laupäevakuobjektidel, D. Uljanovi kortermuuseumi külastamine ning lillede asetamine V. I. Lenini mälestusmärgi jalamile. Samuti ka loengud ülimalt intrigeerivatel teemadel, nagu näiteks «Paradoksid majanduslikus mõtlemises» või «Maailm pärast XXVII kongressi».

Kuid kavadesse hakkas vähehaaval ilmnema ka tudenglikku kelmikust selliste üritustega, nagu siiani toimuv paadiralli või üheaastavälgatusteks jäänud poliitiline kohus diskosaalis ja plangumäärimine. Ning loomulikult tantsupeod, tantsupeod, tantsupeod! Selgeks sai nii noorsoo diskotantsu kui rokkimise oskus, aga ka eestlaste kantrilembus.

Laulva revolutsiooni ning taasiseseisvumise periood tõi kaasa ka poliitlaulude festivale ja värvikaid stiiliõhtuid: «EstWest passasiiriik», «V. I. Lenin 120». 1989. aastal toimunud «Oh stagnaaeg, oh stagnaaeg...» olevat aga kujunenud lausa ürituse suursündmuseks.

90ndate kestel kinnistusid üritused, mida tänaseks võime julgelt nimetada juba kevadpäevade raudvaraks. Agaralt sulistati paadirallil, lõõritati Tudengilaulul, rallitati laste rattatuuril, võeti osa aastalaadast ning kostümeeritud tudengivõistkondade teatejooksus jm.

1996. aastal pandi veerema esimene Bambus, üritustele hakkasid umbes sel ajal konkurentsi pakkuma ööklubid. Ajastule iseloomulikud märksõnad võiksid aga olla ka märja T-särgi võistlused, kõige blondimate ning napimate valimised jms. Tegijaks olid ka füüsikahoone show`d oma äärmiselt laia alternatiivsete ürituste valikuga, alustades patuse nunna mõnutelgist ning lõpetades 17 kevadise hetkega.

Mida aga on lisanud käesolev, veel üsna algujärgus olev kümnend? Häbenemata võib öelda, et järjepidevust. Peale juba mainitud raudvara on lisandunud Päevaklubisse koondunud erinevad aktsioonid, tavaks hakkab muutuma ka volbritule süütamise tseremoonia ning volbri võluaed botaanikaaias.

Tänavuste kevadpäevade aegu toimub üpris harukordne territoriaalne nihe. Nii võib õnnestuda näiteks 30. aprilli õhtul toimuval rahvuslikul jämmil õigel hetkel kõrgele õhku hüpates startida Eesti Vabariigi pinnalt, maanduda aga Euroopa Liidu territooriumile. Taaskord on koos üsna rahvusvaheline seltskond.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 23. aprill 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 16 (2175) www.ut.ee/ajaleht

Suurbritannia – teeviit Eestile?

23. – 25. aprillini toimub Tartu Ülikoolis V rahvusvaheline Briti uuringute konverents

Krista Vogelberg
inglise filoloogia prof
Briti uuringute keskuse juhataja

«Suurbritannia Euroopa ja Ameerika vahel – teeviit Eestile? Kõrvalseisja tähelepanekuid». Nii on pealkirjastatud 23.-25. aprillini toimuva V rahvusvahelise Briti uuringute konverentsi avaettekanne, mille peab prof Rudolf Muhs Londoni Ülikoolist.

«Kas Suurbritannia suudab täita vahendaja rolli?» küsib sealsamas prof John Gooding Edinburghi Ülikoolist. Mõlemad ettekanded on inspireeritud konverentsi teemast», mille aktuaalsuses iseäranis viimaste aastate sündmuste valguses ei tohiks kahtlusi olla.

Teemas on rõhk siiski sõnal «vahel», kuigi Tony Blairi kutsutakse mõnikord Ameerikaski Bushi puudliks, pole tema rahvas temaga sugugi ühte meelt.

Britid ja Euroopa Liit

Brittide suhtumine Ameerikasse on alati olnud ambivalentne, nagu ka nende vahekord Euroopa Liiduga. Viimast sobib ehk kõige paremini illustreerima veidi anekdootlik lugu, kus üks meie üliõpilane, läbi uurinud terve aastakäigu Times'i arvamuskülgi, säilitas veendumuse, et Ühendatud Kuningriigid ei ole Euroopa Liidu liige.

Konverentsil osutab sellise eksituse võimalikele põhjustele näiteks ettekanne briti euroskeptikute poolt kasutatavatest metafooridest ja kujunditest.

Ajuti jääb mulje, et kurikuulsa Teise osa täidavad brittide jaoks USA ja Euroopa vaheldumisi.

Inglise filoloogia õppetooli sekretär Age Allas ja Briti uuringute keskuse tegevdirektor Pilvi Rajamäe ütlesid, et konverentsil osaleb üle saja kuulaja. VARJE SOOTAK

Konverentsil vaadeldakse seda ambivalentsust kõigil tasanditel: majanduses, keeles ja kultuuris, millel poliitilised hoiakud suuresti põhinevad.

Siinkirjutaja arvates tasuks kaasaegset Suurbritanniat ehk käsitleda Louis Hartzi tuntud fragmenditeooria valguses: killud, mille Euroopa endast välja paiskas, sealhulgas Briti liberalism, mis maabus Ameerikas, said uutel kontinentidel segamatult areneda. Samal ajal, kui nad Euroopas eneses tihedalt läbi põimununa ükski oma loogiliste konsekventsideni ei jõudnud. Nüüd, kus briti identiteet on kiiresti muutumas, jõuab liberalistlik fragment koju tagasi, kuid leiab ees kõike muud kui ühese vastuvõtu.

Briti uuringute keskus 10

Konverentsi korraldab Briti uuringute keskus Tartu Ülikooli juures, mis tähistab sellega ka oma 10. aastapäeva.

Keskus loodi aasta pärast Põhja-Ameerika uuringute keskust, suuresti Briti Nõukogu eestvedamisel, kes õigusega leidis, et anglo-saksi maailma esindatus Tartu Ülikoolis jääb liialt ühes suunas kaldu. Ka praegust konverentsi toetavad nii Suurbritannia saatkond Eestis – avakõne peab vastne suursaadik Nigel Haywood – kui ka Briti Nõukogu.

Keskus on 10 aastat aktiivselt tegutsenud, korraldades Suurbritanniaga seotud uurimis- ja õppetööd.

Iga kahe aasta tagant toimub rahvusvaheline Briti uuringute konverents ning koos Põhja-Ameerika uuringute ja kultuuridevahelise suhtlemise keskusega antakse välja TÜ kultuuriuuringute sarja, mille levik on vaieldamatult rahvusvaheline.

Konverentsil esitletakse kahte sarjas ilmunud kogumikku: «Encounters: Linguistic and Cultural-Psychological Aspects of Communicative Processes» ning «Defining Englishness». Viimane on ühtlasi sarja viies kogumik, mis koondab eelmise konverentsi ettekannete paremiku.

Konverentsile on juba registreerunud üle 200 kuulaja, nende hulgas üliõpilased, kellest paljud õpivad Briti ja Põhja-Ameerika keskuste koostöös pakutavat kõrvalainet «Amerikanistika ja britannistika».

Uues õppekavas jätkub populaarne kõrvalaine kahe interdistsiplinaarse mooduli kujul.

Tartu Ülikooli Briti uuringute traditsiooni elujõulisuses pole põhjust kahelda.

TÜ KULTUURIUURINGUTE SARJA KOGUMIKUD

- «Negotiating Spaces on the Common Ground»
- «Britain in the New Millennium. The Challenge of the Grassroots»
- «Encounters: Linguistic and Cultural-Psychological Aspects of Communicative Processes»
- «Points of Convergence»
- «Defining Englishness»

Konverentsi kava: www.ut.ee/fleng

TÄNA LEHES

Lisaleht
Kevadpäevad

Intervjuu
üliõpilasesinduse liikmetega
LK 5

Esinduse valimised
LK 2

Ajakirjanduse õppekavad
LK 5

UUDISED

Individuaalne akadeemiline karjäär

Eelmise nädala UTs ilmus TÜ akadeemilise sekretäri Ivar-Igor Saarniidu artikkel «Kas võtame kasutusele redelid?» üleskutsega alustada arutelu individuaalse akadeemilise karjääri mudeli üle.

Alusmaterjali aruteluks on UT kodulehel «Individuaalne akadeemiline karjaäär» (www.ut.ee/ajaleht/index.aw/27174). Sealsamas on võimalik lisada oma kommentaarid ja ettepanekud.

«Et tegemist on kõiki õppejõude ja teadustöötajaid oluliselt puudutava küsimusega, mille lahendus peab kajastuma ka ettevalmistatavas rahvusülikooli seaduses, kutsun üles arutelus aktiivselt osalema,» kirjutab Saarniit ülikooli listis.

Külas oli Rootsi haridusminister

21. aprillil külastas Rootsi haridus- ja teadusminister Thomas Östros oma Eesti visiidi teisel päeval Tartut.

Ta kohtus haridus- ja teadusministri Toivo Maimetsaga ning tutvus ülikooli molekulaar- ja rakubioloogia instituudi ning Eesti Biokeskusega. Eesti teadlaste saavutusi tutvustasid professorid Juhan Sedman ja Richard Villems.

Rootsi minister kohtus ka rektor Jaak Aaviksoo, teadusprorektor Ain Heinaru ja filosoofiateaduskonna dekaani Birute Klaasiga. Arutati rootsi keele õpetamise perspektiive Tartu Ülikoolis. Rootsi delegatsioon külastas skandinavistika osakonda, kus rootsi keele külalisprofessorina töötab Stig Örjan Ohlsson.

Iiri Vabariigi saatkond toetab riigiametnike magistriõpinguid

Siiri Maimets
TÜ Euroopa Kolledži
koordinaator

17. aprillil andis Iiri Vabariigi suursaadik T. E. Sean Farrell TÜ Euroopa Kolledžile saatkonna stipendiumid Euroopa õpingute magistriprogrammi avaliku sektori töötajatele.

Saatkond toetas kolledži õppureid esimest korda 2002. aastal 31 300 krooniga, mis jagati stipendiumidena 6 õppurile.

Sel kevadsemestril toetab saatkond 78 000 krooniga ja välja makstakse 5 stipendiumi.

Euroopa kolledž on pöördunud ELi liikmesriikide diplomaatiliste esinduste poole palvega toetada parimate magistrantide Euroopa Liidu alaseid õpinguid.

2001. aastal eraldas Portugali saatkond magistriprogrammi toetuseks ühekordse

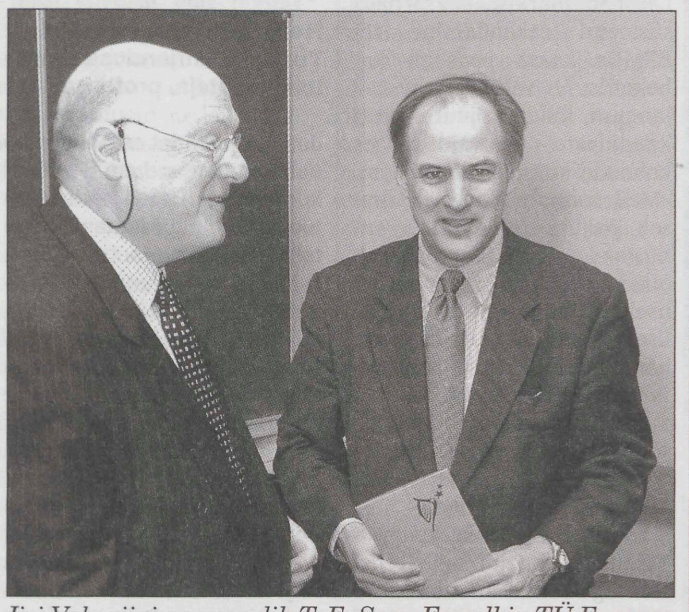

Iiri Vabariigi suursaadik T. E. Sean Farrell ja TÜ Euroopa Kolledži direktor Michael Gallagher. ANDRES TENNUS

summa, mis maksti välja Vasco da Gama stipendiumina neljale parimate õppetulemustega magistrandile.

Liikmesriikide stipendiumid sümboliseerivad toetust Eesti Euroopa Liidu alastele pürgimustele ning on kolledži magistrantidele suureks abiks.

Näitus ühiselamutest «Vanast Tiigist Raatuseni»

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

28. aprillil kell 15 avatakse ajaloo muuseumis ühiselamuid tutvustav näitus «Vanast Tiigist Raatuseni».

Ehkki ühist eluruumi tuli raha- ja ruumipuudusel jagada juba rootsiaegse ülikooli tudengitel, ulatuvad Tartu Ülikooli poolt organiseeritud ühise eluaseme traditsioonid vaid saja aasta taha.

1904. aasta mais valmis Toometaguse piirkonna kõrgeim hoone – ülikooli arhitekti Reinhold Gulekese projekteeritud esimene ühiselamu.

Tollase Tartu tudengkonna elustiili ei sobinud mitmesajakesi ühe katuse all magamine, mistõttu üliõpilased eelistasid oma stuudiumiaja koduna erakortereid.

Alles 1940ndate aastate lõpust hakkasid linnapilti ilmestama ühiselamud, kus kujunes välja oma ühikakultuur, mis tihtipeale linnakodanike meelehärmiks ulatus majaseinte vahelt kaugemalegi. Tartus õppinuile ja elupõlistele tartlastele (eriti taksojuhtidele) jutustavad palju märksõnad – Vana Tiik, Uus Tiik, Vana Pälson, Pänter, esimene torn, tagumine torn jne.

Näitus võimaldab kunagistel ühikaelanikel, nende sõpradel ja lastel, tuletada meelde 1980ndate aastate ühikaelu – pikutada reformvoodis ja kuulata tolleaegset plaadimuusikat.

Fotodele on jäädvustatud raskedel aegadel ühiselamuteks kohandatud linna hooned, mis on aidanud leevendada tudengite korterimuresid.

Abistava käe eest täname MTÜ Tartu Üliõpilasküla.

16. mail toimub konverents, mis märgib saja aasta möödumist ülikooli esimese ühiselamu valmimisest.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas oled pöördunud tuutori poole?

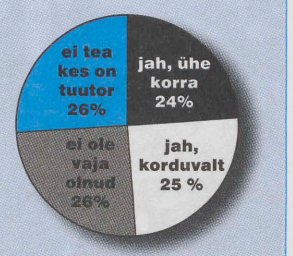

Vastajaid: 718
Uus küsimus:
Kas lähed valima üliõpilasesindust?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

AIESECi loeng brändi olemusest

27. aprillil toimub hotelli London konverentsisaalis (Rüütli 9) AIESECi õppesarja «Klapid eest!» kolmas loeng «Bränd või kaup?».

Korraldaja Kairi Birki sõnul arutatakse tarbimisühiskonna väärtuste üle. Samuti seda, kuidas tänapäeva noored saaksid kaasa aidata jätkusuutliku ühiskonna arengule, säilitades kriitilise pilgu ning ratsionaalse mõtlemise.

Loengut kuulama tulev noor saab Birki sõnul teada, kuidas luuakse brände ning milliste võtetega mõjutavad inimesi reklaamifirmad.

Loeng on tasuta.

Katre Õim kaitses doktoritöö

14. aprillil kaitses Eesti Kirjandusmuuseumi teadur Katre Õim doktoritöö «Võrdluste struktuurist ja kujundisemantikast».

Väitekiri tugineb kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna kõnekäändude kartoteegis sisalduvale arhiiviainesele.

Töö sissejuhatuses keskendub Katre Õim fraseologismidega ja kõnekäändudega seonduvaile üldprobleemidele, põhiosas antakse ülevaade eesti rahvapäraste võrdluste süntaktilisest ja loogilisest struktuurist jm.

Doktoritöö näol on tegemist interdistsiplinaarse uurimusega, milles vaadeldakse fraseoloogilis-folkloorset ainest, rakendades kaasaegsest keele- ja kujundkõneteooriast pärinevaid uurimisviise.

Uurimuse eesmärk oli välja selgitada eesti võrdluste süntaktilis-semantilised komponendid ning väljendite troobitekkemehhanismid.

Doktoritööd juhendas TÜ erakorraline prof Arvo Krikmann, oponeeris üldkeeleteaduse õppetooli teadur Ilona Tragel (PhD).

Katre Õimule anti filosoofiadoktori kraad.

XV «Gaudeamus» 2006 tuleb Tartus

15. aprillil võtsid haridus- ja teadusministeeriumi, linnavalitsuse, TÜ ja EPMÜ esindajad vastu otsuse korraldada XV üliõpilaste laulu- ja tantsupidu «Gaudeamus» 30. juunist 2. juulini 2006 Tartus.

Baltimaade esimene üliõpilaste laulupidu toimus UT andmeil põhiliselt Tartu Akadeemilise Meeskoori ja TÜ Akadeemilise Naiskoori eestvõttel 1956. aastal Tartus. Tartus. Seega möödub 2006. aastal esimesest üritusest 50. aastat.

Kordamööda hakkasid seda organiseerima nii Eesti kui ka Läti ja Leedu ülikoolid. Seega möödub 2006. aastal esimesest 50. aastat.

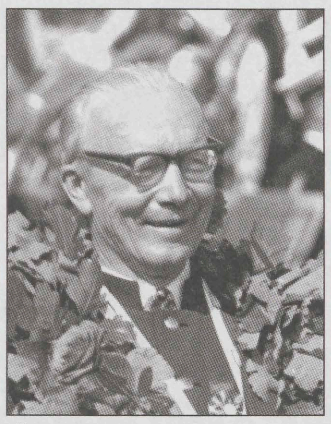

Üks üliõpilaslaulupeo mõtte algatajaid oli Richard Ritsing.

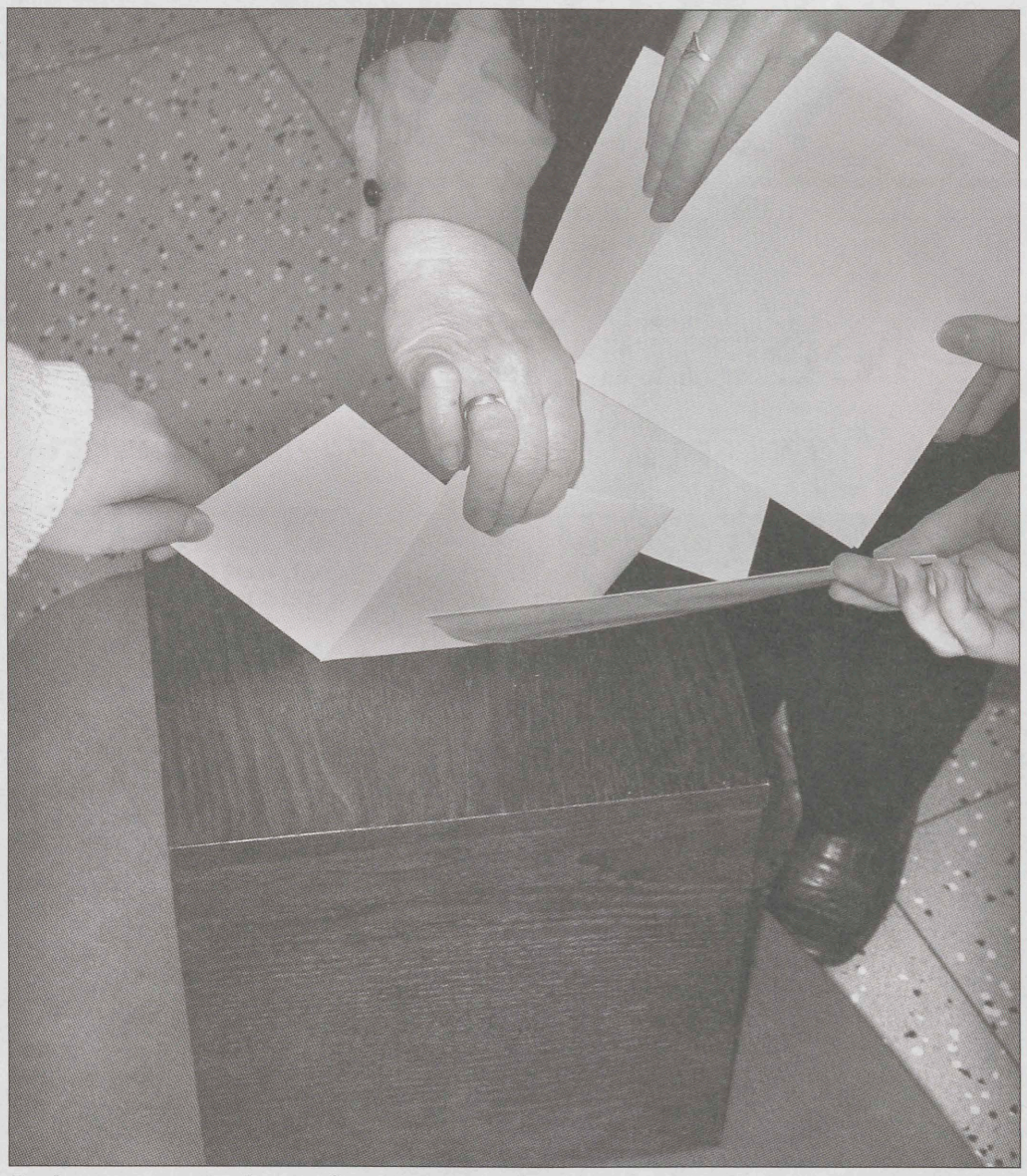

Peahoones, raamatukogus, Oeconomicumis ja Biomeedikumis saab 27., 28. ja 29. aprillil üliõpilasesinduse liikmeid valida kell 10–18. AIJA SAKOVA

Üliõpilasesindust valitakse uut moodi

Kristjan Sander
TÜÜE teabejuhi kt

TÜÜE 2004. a valimised 26. aprillil kolledžites ning 27.-29. aprillini Tartus toimuvad sel aastal esimest korda uue valimisjuhendi järgi.

Esinduse lõppevate volitustega koosseisu ning ametisoleva juhatuse üks olulisemaid otsuseid oli kahtlemata esinduse valimise korra põhjalik reform. Alates 2003. a kevadest jõudsid üliõpilasesindajad üksmeelele selles osas, et vana, nimekirjadel põhineva valimissüsteemi aeg on ümber.

Struktuuriüksuste kaupa

TÜÜE juhatuse esimehe Lauri Paeveeri sõnul oli vanal valimistekorral mitu miinust. Esiteks ei taganud see kõigi teaduskondade esindajate pääsemist üliõpilasesindusse. Teine, ilmselt olulisim vajakajäämine, oli nimekirjade moodustamisega kaasnev püüd iga hinna eest nimekirjatäis kandidaate kokku saada, et ka näiteks ainult kolm häält kogudes ikkagi oma nimekirjale kasu tuua.

«Varasematel aastatel on juhtunud sedagi, et kandidaat pole kogunud ühtegi häält, see tähendab, teda on veendud oma nimekirjas kandideerima, kuid ta ise pole asja vastu tegelikult niigi palju huvi tundnud, et minna enda poolt hääletama,» märkis Paeveer.

Uue süsteemi puhul peaks selline nähtus olema tema sõnul välistatud, kuna nimekirjade kõrvalejätmisega saavad esinduse valimistest isikuvalimised, kus iga kandidaat saab loota vaid iseendale. Kindlustamaks iga struktuuriüksuse esindaja pääsu esindusse, näeb valimiskord samas ette, et valituks osutub kõigepealt iga oma struktuuriüksuses (teaduskonnad, kolledžid, õigusinstituut ja õpetajate seminar) enim hääli kogunud kandidaat ning ülejäänud kohad jaotatakse teaduskondades kandideerinud kandidaatide vahel üldise pingerea alusel.

«Struktuuriüksuste kaupa valimise kõige silmatorkavam tagajärg valijale on see, et ta saab valida ainult oma struktuuriüksuses ülesseatud kandidaate. Näiteks õigusteaduskonna üliõpilane saab valida ainult teist õigusteaduskonna üliõpilast,» selgitas Paeveer.

Vähem kandidaate

Uuele süsteemile üleminek peegeldub teravalt ka kandidaatide ülesseadmise aktiivsuses. Sel aastal on valimistoimkonna ametliku nimekirja järgi kogu ülikoolis üles seatud 56 kandidaati. Esindusse kuulub 31 liiget ning uue valimisjuhendi järgi osutub valituks kõigepealt 16 kandidaati, kes koguvad oma struktuuriüksuses kõige rohkem hääli (Euroopa kolledžis kandidaate üles ei seatud). Ülejäänud 15 kohta täidetakse üldise pingerea alusel kandidaatide hulgast, kes kandideerivad teaduskondades. Selliseid kandidaate on kokku 46 ning arvestades, et oma teaduskonnast osutub neist otse valituks 11, kandideerib ülejäänud 15 kohale 35 kandidaati.

Valimisaktiivsuse muutus

Võrdluseks kandideeris esinduse andmetel 2003. a Tartust 204 kandidaati 10 nimekirjas ning valimas käis kokku 2536 üliõpilast (valimisaktiivsus 16,2%).

TÜÜE aseesimees Henri Laasner märkis, et sarnase süsteemi rakendamine tõi EPMÜs kaasa peaaegu kahekordse valimisaktiivsuse languse, kuid sealjuures seati kandidaate üles vaid umbes kolmandiku võrra vähem. «Meil toimub üleminek ilmselt palju valulikumalt,» ennustas Laasner. «Valmis tuleb olla vähem kui 10-protsendiliseks valimisaktiivsuseks,» lisas ta. Asjaolu, et üksikute kandidaatide poolt hääletab ilmselt veidi rohkem valijaid kui eelmisel aastal, pole tema sõnul kaugeltki piisav kompenseerimaks kandidaatide arvu drastilist langust.

Alates 90ndate keskpaigast TÜ üliõpilaspoliitikas aktiivselt tegutsenud anonüümseks jääda soovinud allika sõnul ei kogu käesolevatel valimistel kandidaadid eraldi võttes kindlasti mitte rohkem hääli kui eelmisel aastal. Seega võib valimisaktiivsus jääda 8% lähedale ehk siis langeda umbes kaks korda.

OLULISEMAD MUUDATUSED VALIMISKORRAS

- **Valimised toimuvad isikuvalimistena, iga kandidaadi puhul arvestatakse vaid talle endale antud hääli.**
- **Iga üliõpilane saab valida vaid oma teaduskonnas või oma struktuuriüksuses õppivat kandidaati.**
- **Igast struktuuriüksusest on kindlustatud, et valituks osutub vähemalt üks kandidaat.**

UT KÜSIB

Kas kandideeriksid TÜ üliõpilasesindusse?

Mihkel Kaevats
semiootika ja kulturoloogia 2. a üliõpilane

Ei kandideeri. Üliõpilasesindus on minu jaoks natuke liiga targutav institutsioon. Samuti ei pea ma seda eriti oluliseks. Alles EÜLi tasemel hakatakse MIDAGIGI ära tegema.

Olen tähele pannud, et sellised noorpoliitika taimelavad ei tee tegelikult suurt midagi ära, käivad põhiliselt koolitustel ja on lihtsalt targad ja ilusad (kannavad kostüüme ja ülikondi).

Eelistan väiksemaid ning mitteformaalsemaid, kuid tegusamaid ühendusi (nt kuulun Tartu Ülikooli Vabatahtlikku Tuletõrjesse).

Üliõpilasesindusse minnakse sageli poosi ja mingi oletatava prestiiži pärast – las nad siis harjutavad suurteks ja tõsisteks inimesteks olemist. Need on inimesed, kes nõuka ajal oleks komsomoli esindustesse kuulunud. Igaühele oma.

Sigrid Int
kirjanduse ja rahvaluule 2. a üliõpilane

Esimene mõte oli, et mitte mingil tingimusel.

Aga siis mõtlesin, et kui ma saaks teha midagi väga head teiste jaoks, siis mõtleksin selle üle järele.

Näiteks tahaks aidata oma õppetooli, tulemaks toime igasuguste rahaliste probleemidega.

Üliõpilasesindus peakski minu meelest koosnema iga teaduskonna esindajatest, kes seisaksid vastava teaduskonna üliõpilaste huvide eest.

Sest näiteks kehakultuuriteaduskonna tudengitel on ju hoopis teised vajadused, kui filosoofiateaduskonna tudengitel jne.

Lihtsalt sellepärast, et olla TÜ Üliõpilasesinduse liige, ma sinna ei läheks.

Ja ma loodan, et praegused ja tulevased liikmed seal ei olegi selleks, et lihtsalt liikmed olla.

TÜ ÜLIÕPILASESINDUSE VALIMISNIMEKIRI

Usuteaduskond
Vahur Peepmaa, Kristi Lont

Õigusteaduskond
Merli Berg, Andres Toompere, Kadi Kirves

Arstiteaduskond
Heigo Reima, Pavel Buzõkin, Merike Rahkema, Maria Trahhatšjova, Maarja Vaikmaa

Filosoofiateaduskond
Julia Petunova, Rivo Bernotas, Maret Luud, Erki Mardo

Bioloogia-geograafiateaduskond
Kadri Toome, Laura Sedman, Aivo Lokotar

Füüsika-keemiateaduskond
Pavel Starkov, Rainer Pärna, Marleen Taremaa, Ardi Kõrkjas

Haridusteaduskond
Gea Katmann, Rait Aviste, Keit Fomotškin

Kehakultuuriteaduskond
Rene Oruman, Helari Kaljuste, Helen Reino, Kadri Jõgi

Majandusteaduskond
Alo Lõoke, Tuuli Reisberg, Jaana Tenno, Lauri Antalainen, Karin Oras, Aarne Deemant

Matemaatika-informaatikateaduskond
Ann Kuslap, Vahur Meus, Kristel Saar

Sotsiaalteaduskond
Meelis Kaldalu, Kadri Napritson, Priit Lomp, Hannes Klaas, Henri Sepp, Eveliis Kurs, Lauri Paeveer, Andreas Sepp

Narva kolledž
Krista Tegelmann, Julia Perevalova

Pärnu kolledž
Kaie Vares, Ireen Kangro, Aare Raev

Türi kolledž
Ele Liivamägi, Elar Vulla

Õigusinstituut
Allan Selirand

Õpetajate seminar
Tuulike Tuulik, Marika Muda

Kuidas tekstid kohanevad?

Rein Veidemann
TÜ eesti kirjanduse õppetooli juhataja, professor

Juba mitmendat aastat korraldab eesti kirjanduse õppetool koos teiste Eesti teadusasutustega kultuuri kohandumise temaatika konverentse.

Kaks konverentsi (1998–2002) koos TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega on tulemuseks andnud esindusliku kogumiku «Kohandumise märgid«.

Täna Eesti Kirjandusmuuseumis kell 11 algav kahepäevane konverents keskendub tekstide kohanemisele, koostööpartneriks sedapuhku kirjandusmuuseum. Konverentsidest on kujunenud nii kirjandus-, kunsti-, ühiskonnateadlaste kui ka semiootikute foorum.

Ennelõunasel sessioonil kõnelevad Groningeni Ülikooli prof Cornelius Hasselblatt, ühiskonnateadlane Olaf Kuuli ja kirjandusmuuseumi teadur Kristi Metste, teemaks stalinismi pikk vari. Pärastlõunal esinevad doktorandid Aare Pilv, Kadri Tüür, Eneken Laanes, Andrus Org ja Piret Viires.

Laupäeval kell 10 algava istungiterea juhatab sisse Peeter Toropi ettekanne interdiskursiivsusest ja tekstide diskursiivsest identiteedist. Edasi kõnelevad Arne Merilai, Andreas Trossek ja Raivo Kelomees.

Marin Laagi ettekandes analüüsitakse «Kalevipoja» ja nüüdistekstide vahelist intertekstuaalset kohanemist. Katrin Ennus ja Sirje Olesk keskenduvad 1930. aastate tekstide kohanemisele. Konverentsi lõpetavad Ülle Pärli, Anneli Mihkelevi, Johannes Saare ja Rein Veidemanni ettekanded, teemadeks lugeja ajaloomälu, teksti taassünd, kunstnik Eesti seltskonnaajakirjanduses ja naistekad kui kohanev tekst.

Allan Selirand, Lauri Paeveer ja Hermo Adamson usuvad, et tänu uuele valimissüsteemile muutub esinduse töö sisukamaks ning esindusesiseseid nääklusi jääb vähemaks. AIJA SAKOVA

Üliõpilasesindus otsib oma nišši

Aija Sakova

Seekordsete valimistega üritatakse lõhkuda esinduse poliitilistel erakondadel põhinevat ülesehitust.

UT vestlusringis osalesid TÜÜE esimees Lauri Paeveer (avalik haldus 2. a), esinduse liige Hermo Adamson (proviisoriõpe 4. a) ning endine liige Allan Selirand (õigusinstituudi 3. a). Paeveer ja Selirand kuuluvad ka Eesti Üliõpilaskondade Liidu (EÜL) juhatusse. Selirand astus TÜÜEst tagasi aprilli algul.

Mis ajendas kandideerima TÜ Üliõpilasesindusse?

Lauri Paeveer: Idee tuli tuttavatelt. Mõte hakkas meeldima. Tahtsin anda oma panuse üliõpilaselu parandamisse.

Allan Selirand: Mis seal salata, minu eesmärk oli kandideerida EÜLi. Mul oli algusest peale pikem perspektiiv.

Esinduses seadsin oma eesmärgiks teiste nõustamise ning oma panuse andmise uue valimissüsteemi väljatöötamisse.

Millised olid esmased muljed TÜÜE kohta?

Hermo Adamson: Esinduses tekkis hea kodune tunne, seal saab inimestega suhelda. Erakonna kontoris väga käia ei meeldinud.

Kas oli ka pettumisi?

L.P.: Minule kui nö mehele metsast oli võõras see, et juba enne valimisi hakati läbirääkimisi pidama ja kokkuleppeid sõlmima. Üksteise mustamine hakkas pihta üsna varakult. Kõva kaklus käis selle ümber, milline erakond saab nö mittepoliitilisi liikmeid enda poolele. Mina jäin nendega, keda juba varem tundsin ja kes mind esindusse kutsusid.

H.A.: Enne esimest koosolekut nö töödeldi inimesi. Köeti kired üles, et tekiks kindlad vastasleerid.

L.P.: Enne juhatuse valimisi sain kõnesid vastaspoole esindajatelt. Öeldi, et neil ei ole minu vastu midagi, aga nende kohustus on minu vastu töötada.

See on imelik, et esinduses on koalitsioon ja opositsioon. Aga nii on see aja jooksul kujunenud.

Kas ka uue esinduse koosseisus on nii?

L.P.: Arvan, et vana rasva pealt tahetakse teha, aga see pole enam nii lihtne. Praegu kulub suur osa energiast lihtsalt poliitilistele mängudele. Ja inimesed, kes tõesti tahaksid midagi ära teha, jäävad tagaplaanile. Loodan, et see muutub.

Too mõni näide, mis on sinu esinduses oldud ajal tavaüliõpilase jaoks paremaks muutunud?

A.S.: Minu panus Tartus on väike. Õigusinstituudis olen varem üliõpilastele pidusid korraldanud.

Kindlasti saan EÜLi kaudu midagi ära teha. Eks see avaldub edaspidi ka haridus- ja sotsiaalpoliitikas.

H.A.: Lahendasin ühe konkreetse probleemi. Parandasin ISIC-kaardi printeri. Samuti tegin esinduses korda arvutid ja korraldasin, et sülearvutiga saaks esinduses hõlpsasti Internetti kasutada.

A.S.: Ka rektoraadipoolne suhtumine esindusse on oluliselt paremaks muutunud just seetõttu, et esindus on näidanud oma initsiatiivi asjade muutmisel.

L.P.: Meid on süüdistatud aga ka selles, et oleme rektori mängukann, et me ei kaitse üliõpilaste huve. Tõepoolest, praegune valimissüsteem on ka rektorile meelepärane, kuid ega siis seda ei muudetud rektori pärast.

Küsimus on koostöös. Ka rektoraat on meile paljuski vastu tulnud.

Kas oled suutnud täita eesmärgid, mis endale püstitasid?

L.P.: Ideed, milles algul kokku leppisime, said ka suuremal või väiksemal määral täide viidud. Minu jaoks on valimissüsteemi muutus väga oluline. Selle alusel saaks esindus üldse korralikult töötada.

Tegime oma ajalehe, mida tuleb veel oluliselt arendada. Samuti on valmimisjärgus portaal.

A.S.: Arvan, et uuel esindusel on, kust edasi minna.

L.P.: Aasta kulus esindusesiseste protsessidega tegelemisele ning lahendamisele. Nüüd peaks rohkem rõhku pöörama esinduse tudengile lähemale toomisele.

Portaalile tuleb hoog sisse lükata. Näiteks kevad- ja sügispäevade info võiks olla meie portaalis.

Mida võiks järgmine TÜÜE koosseis jätkata?

L.P.: Jalgrattaparkla tegemine jäi pooleli. Projektid on olemas, nii et see on kättevõtmise asi.

Tuleks läbi mõelda esinduse funktsioonid. Üliõpilastega tegelevad üliõpilasmaja, akadeemiline spordiklubi, ülikooli ajaleht, välisüliõpilastalitus, õppe- ja üliõpilasosakond, dekanaadid. Mis on siis konkreetsemalt esinduse tegevusvaldkond? Mis on tema nišš? Kas ta peaks tegelema meelelahutusürituste korraldamisega?

Esindus peab otsima uusi ja suuremaid väljundeid. Käsil on näiteks tudengisöökla projekt, mis võiks tulla ülikooli raamatukokku. Sellest räägime lähiajal rektoraadi ning raamatukoguga.

Kas kandideerid ka sel aastal?

L.P.: Jah. Aga aktiivselt ma esinduse töös osaleda ei saa. Kindlasti tahaks aga nõu ja jõuga aidata uusi inimesi. Eks mul on aastaga tekkinud ka oma visioon, mida saaks ja tuleks edasi teha.

Mida ütlete uutele kandideerijatele?

A.S.: Igaüks peaks väga hästi läbi mõtlema, et isegi, kui ta on kandideerinud mingi erakonna nimekirjas, siis need, kes teda valivad, soovivad, et ta teeks midagi ära nende ning mitte erakonna heaks. Iga inimene peab ise suutma mõelda ja jääma oma otsustele kindlaks. Ta ei tohi olla erakonna või muude huvide mängukann. Ta peaks esindama nende inimeste huve, kes on talle oma hääle andnud.

UUDISED

Piret Räni multinäitus Y-galeriis

19. aprillil avati Y-galeriis Piret Räni näitus «Punk.Fem».

Galerist Margus Kiisi sõnul on esindatud mitu seeriat sotsiaalkriitilisi fotosid ning videosid.

Räni on tuntud tegevuskunstnike grupi «Puhas rõõm» liidrina, illustraatori, disaineri, teatrikunstniku, rohelise mõttelaadi levitaja ning võitleva feministina.

Näitus jääb avatuks 2. maini.

Info: Margus Kiis, 737 6036.

Usuteaduskonnas

24. ja 25 aprillil toimub Põltsamaa Niguliste kiriklas TÜ teaduse ja religiooni kolleegiumi I kevadkool teemal „Loodus, kultuur, religioon – sõbrad või vaenlased?“.

Esinejate seas on Marek Strandberg, Ain Riistan, Fred Jüssi, Marju Lepajõe, Aleksei Turovski jt. Registreerimine annekull@hotmail.com või 511 7698.

26.-28. aprillini toimub Tartus TÜ Lähis-Ida vanade keelte ja kultuuride õppetooli ja Eesti Assürioloogia Seltsi 6. assürioloogia sümpoosion teemal “Maagia ja religioon”.

Info: Vladimir Sazanov, ugulaja2004@mail.ru

Õppimisvõimalustest Austraalias

21. aprillil külastasid ülikooli Austraalia Varssavi saatkonna esimene sekretär Ondrae Campbell ning Austraalia Stockholmi saatkonna kolmas sekretär ja asekonsul Ruth Stewart.

TÜ rahvusvahelise koostöö juhi assistendi Lauri Randveeru sõnul oli visiidi eesmärk saada ettekujutus Tartu Ülikooli võimalustest Austraalia põhi- ja kraadiõppe üliõpilaste välisõpingute kohta.

Pärastlõunal Paabeli fuajees toimunud infotunnil tutvustasid saatkonna töötajad õppimisvõimalusi Austraalia ülikoolides, tudengitele kehtivaid viisanõudeid ning väljavaateid oma õpingute rahastamiseks.

Tudengid käsitlesid uute õppekavade rakendamisel ilmnenud probleeme

Maarika Kirikmäe
ajakirjanduse ja suhtekorralduse 2. a üliõpilane

12. aprillil toimus ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas pressikonverents, kus arutelude keskmes olid uute õppekavade rakendamise probleemid, nende võimalikud lahendused ning magistriõppe sisseastumistingimused.

Ajakirjanduse ja suhtekorralduse 2. a tudengite korraldatud konverentsi eesmärk oli elavdada magistriõpet ja spetsialiseerumist puudutavat arutelu ning jagada nooremate kursustele praktilisi nõuandeid tunniplaani koostamiseks.

Tudengid ei teadvusta veel kõiki õppekava võimalusi

Avasõnavõtus rõhutas 2. a meediatudeng Lauri Tankler pikaajalise planeerimise osatähtsust juba esimestel kursustel. «Tunniplaani koostamisel tuleb mõelda kaugemale, et hiljem halbu üllatusi ei tuleks. Muidu tundub ühel hetkel, et õppekava on üks kole loom, kellega ei oska midagi peale hakata,» muigas Tankler.

Teise kursuse seas tekitas kevadsemestri eel rahulolematust asjaolu, et kõiki bakalaureusekavasse kirjutatud erialamooduleid neile terviklikena ei loeta. Nii kahanes napp erialaainete arv bakalaureuseastmes veelgi.

Et ajakirjandus on rakenduslik eriala, leidis osakond koostöös tudengitega lahenduse õppekavamuudatuse näol, lisades tunniplaani erialaseid valikmooduleid.

Mitmetes esmakursuslaste küsimustes uuriti, kas vanemad tudengid tunnevad seetõttu end petetuna. Tankler möönis, et kaks aastat tagasi tulid paljud ülikooli ikkagi teadmisega, et kolme aastaga omandavad nad tööturul konkureerimiseks piisavalt oskusi.

Osakonna juhataja Halliki Harro-Loidi arvates näitab see, et üliõpilastele tuleb ka edaspidi selgitada, et spetsialiseerumine toimub statsionaarses magistriõppes ning bakalaureuseastme eesmärk on luua võimalused erinevate ainevaldkondade kombineerimiseks. Nii on igal tudengil vabadus kujundada endale individuaalne ainekomplekt. Harro-Loit lisas, et hoolimata kõrvaleriala mõiste kadumisest eeldasid õppejõud, et üliõpilased valivad teise erialamooduli mõnest teisest õppekavast. «Praktika on aga näidanud, et paljud tudengid eelistavad peamiselt osakonna aineid, võttes vabaainetena üksikuid teiste osakondade loengukursusi,» nentis Harro-Loit.

Magistriõppe sisseastumistingimused

Pressikonverentsi teise teemana käsitleti magistriõpet, mille sisseastumistingimusi pole tänaseks kõikjal veel kinnitatud.

Täpsete nõuete puudumine aga raskendab tudengite valikute tegemist bakalaureuseastmes, sest ülevaade magistrantuuri eeldusainetest on puudulik ja keerulisem on ka eriala vahetamine pärast bakalaureuseastet.

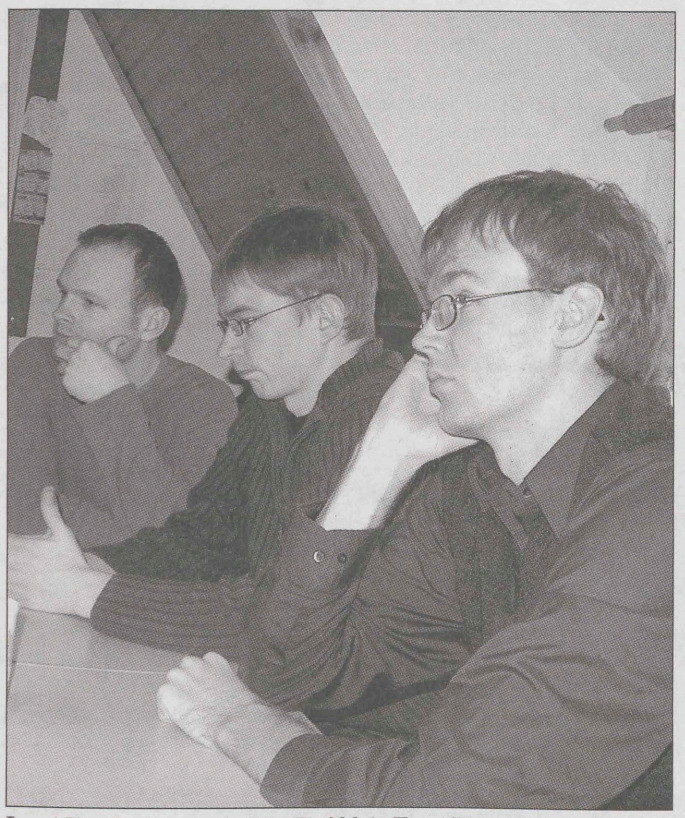

Lauri Tankler (paremal), Siim Einfeldt ja Taavi Linnamäe. ULRIKA HURT

Teise probleemina jäi osakonna juhataja sõnavõtust kõlama 160-ainepunktise bakalaureuseõppe läbinute ning uute õppekavade bakalaureuseastme lõpetanud tudengite konkureerimine magistrikohtadele.

«See, kas nad kandideerivad magistriõppesse võrdsetel alustel või ei, on praegu reguleerimata. Probleem puudutab aga väga suurt hulka tudengitest ning sellele peavad tähelepanu pöörama nii tudengid, ülikoolid kui ka haridusministeerium,» tõdes Harro-Loit.

Tudeng peab olema aktiivne küsija

Nii tudengid kui ka osakonna juhataja Halliki Harro-Loit leidsid, et üleminekuperioodil on väga oluline üliõpilaskonna aktiivsus küsimuste tõstatamisel ja õppejõududega suhtlemisel.

«Paratamatult pole võimalik kõiki praktilises elus esile kerkivaid probleeme ette näha. Üliõpilase muresid ei oska keegi paremini välja tuua kui üliõpilased ise,» lausus Harro-Loit.

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni magistrikavadest huvitatuid oodatakse osakonda kuulama ja küsima 28. mail toimuval teavituspäeval.

ÕNNITLEME

Ene-Margit Tiit 70

22. aprillil tähistasime matemaatilise statistika instituudi emeriitprofessori, Helsingi Ülikooli audoktori Ene-Margit Tiidu juubelit.

Prof Tiidu põhiteene on matemaatilise statistika eriala väljakujundamine ning instituudi rajamine.

Selle eduka teadusorganisatoorse tegevuse eelduseks on olnud juubilari head teadustulemused, sihikindlus ja inimlik sarm.

Tema hubases kodus peetud kaminaseminaridel on perenaise küpsetatud kooki süües kavandatud mitmeid suuri teadusüritusi ja sõlmitud erialaseid kontakte uurimisgruppidega üle maailma.

Ene Tiidu ja tema arvukate õpilaste ühise töö tulemusena on Tartust saanud rahvusvaheliselt tunnustatud matemaatilise statistika uurimiskeskus, mis korraldab esinduslikke ülemaailmseid konverentse ja teeb edukalt rahvusvahelist koostööd.

Seda juubelit võib pidada oluliseks kultuurisündmuseks kogu Eesti ulatuses, sest Ene Tiit on eesti teaduse ja kultuuri edendaja, kelle mõju meie mõttekultuurile on tähelepanuväärne.

Pärinud vanematelt akadeemilise täppisteadusliku mõtteviisi ja matemaatilise andekuse, on ta rohkem kui 300 kirjatöös demonstreerinud matemaatika ilu ja võimsust nii matemaatikas eneses kui ka ühiskonnateadustes, meditsiinis, antropoloogias, bioloogias ning teistes matemaatikast kaugetes valdkondades.

Selle tegevusega on ta olnud ühendavaks sillaks matemaatika ja teiste teaduste vahel.

Ainulaadne on juubilari tundlikkus ühiskonna valupunktide suhtes ja sellest tulenev aktiivsus oluliste sotsiaalsete ning rahvuslike probleemide uurimisel.

Tema hästi põhjendatud loogilised seisukohad ajakirjanduses on palju kaasa aidanud demograafiliste, sotsiaalsete ja perekonda käsitlevate küsimuste paremale mõistmisele.

Olles ise oma kätega maja ehitanud, kolm last üles kasvatanud ja lapselapsi hellitanud, tunneb ta hästi eesti inimese argielu.

Tänu nendele vahetutele kogemustele on Ene Tiidu kirjutised alati elulähedased ja realistlikud.

Imeteldav on juubilari jätkuv aktiivsus ja energia, mis on eeskujuks kõigile noorematele kolleegidele.

Magistrantide-doktorantide juhendamise ja grantide ning projektide täitmise kõrval jääb tal aega nautida Kekkose suusarada ja teha hommikusi retki Emajõe äärde.

Õnnitleme oma tarka ja head õpetajat ning soovime talle jätkuvat energiat oma töid jätkata!

Matemaatilise statistika instituut

ÕNNITLEME

Elvi Ulst 70

23. aprillil tähistab oma 70. sünnipäeva välismajanduse õppetooli vanemteadur Elvi Ulst. Juubilari elu on ligi pool sajandit seotud TÜ majandusteaduskonnaga.

Elvi Ulst lõpetas 1956 Leningradi Finantsmajandusinstituudi. Samast aastast töötab meie ülikooli majandusteaduskonnas. 1989 kaitses majandusdoktori kraadi, 1990 sai riigirahanduse professoriks.

Prof Ulst mängis olulist rolli majandusteaduskonna ülesehitamisel ja arendamisel, eriti riigi rahanduse õpetamisel Eestis.

Ta õpetas ka maksundust, riigieelarvet, avaliku sektori ökonoomikat ja finantsjuhtimist avalikus sektoris. Elvi Ulsti teadustöö põhisuund on olnud riigirahandus.

Viimastel aastatel on ta uurinud funktsioonide jaotust kesk- ja kohalike omavalitsuste vahel Põhjamaades ja Eestis.

Samuti avaliku sektori reformimise suundi lähtuvalt Euroopa kohalike omavalitsuste harta ja Euroopa sotsiaalharta nõuetest.

Juubilari aktiivsus ja töötahe ei ole aastatega vähenenud. 1999–2001 oli majandusdoktor Elvi Ulst Maailmapanga Eesti missiooni ja TÜ vahel sõlmitud lepingute vastutav täitja ja töörühma juht. 2002–2003 täitis Tartu Linnavalitsuse ja TÜ vahel sõlmitud teadus- ja arendustöö lepingut.

Uurimused valmisid koos Soome ja Rootsi teadlastega. Tema teadustööde loetelusse kuulub üle saja nimetuse.

Juubilar on oma kauaaegse viljaka tööga ja optimistliku ellusuhtumisega pälvinud kolleegide lugupidamise.

Soovime talle palju õnne ja jätkuvat tarmukust teaduskonna elus kaasalöömisel!

Välismajanduse õppetool

Heiki Sorge osaleb üliõpilaste sulgpalli MV

Tiina Beljaeva
EASLi arendusjuht

24. aprillil kell 10.30-17 toimuvad TÜ spordihoones 11. üliõpilaste sulgpalli meistrivõistlused.

Mängitakse kõigis viies mänguliigis. Eesti parimad ja kiireimad sulgpallurid on ikka tudengid olnud. Võistlustel osaleb ka mitmekordne üliõpilaste ja Eesti meister Heiki Sorge.

Tartu Ülikool/Leibur naiskond sai pronksmedali

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia ja avalike suhete koordinaator

Tartu Ülikool/Leibur võitis kahe mängu kokkuvõttes Laureli korvpallinaiskonda ja tuli Eesti naiste korvpallimeistrivõistlustel kolmandale kohale.

16. aprillil peetud teises kohtumises võitis TÜ naiskond tallinlannasid 68:56.

Leiburi resultatiivsemad mängijad olid Kristi Kallassalu ja Annika Rüütli mõlemad 14 ja Kadri Voimann 13 punktiga. Tallinlannadele viskas enim punkte Jekaterina Traškova (24 silma), sealjuures viis kolmepunktiviset.

Esimese mängu olid võitnud tallinlannad viie punktiga (69:64).

ÕNNITLEME

70

Elvi Ulst, erakorraline vanemteadur – 23. aprill

55

Heli Tooman, Pärnu kolledži turismi ja hotelliettevõtluse lektoraadi juhataja – 28. aprill

50

Eda Volkova, valvur – 29. aprill

30

Anneli Sepp, raamatukoguhoidja – 28. aprill

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

VOLBRIÕHTU KORP! SAKALAS

Austatud tudengid! Olete oodatud **30. aprillil** Sakala majas toimuvale volbriööpidustusele Veski 69, algusega kesköösl. Öö jooksul mängib tantsumuusikat ansambel Untsakad.
Riietus: viisakas (meestel ülikond).
Teid oodates korp! Sakala.

VABADE KUNSTIDE PROFESSOR TIIT PÄÄSUKE

«Loovuse avastamine»
FLKU.00.115

Avatud ateljee
Kujutamine ja loovus

Reedel, **23. aprillil** kl 18-21,
kordus laupäeval, **24. aprillil** kl 10-13
Lai 34 I korrusel

Sisu:
a) lihtsa vormi kujutamise alged,
b) värvi kasutamine kui aktsioon, sündmus, vabadus, julgus ja juhus, eelnevast tekkinud pingete maandamine. Värvid on olemas!

Kaasa võtta joonistusvahendid: pliiatsid, 1 poogen joonistuspaberit, kustutuskumm, maalriteipi.
Kohtade arv on piiratud, ühe rühma suurus on max 20 inimest.

Rühmadesse registreerida kunstide osakonnas tel 737 5669 või ene.paldre@ut.ee hiljemalt reede lõunaks.

KÕIGILE VENE KEELE HUVILISTELE!

Venemaal Voroneži Ülikoolis on suurpärane võimalus täiendada oma vene keele oskust vahetusüliõpilasena.
TÜ «järglane» Voroneži Ülikool on üks parimaid vene keele võõrkeelena õpetamise keskusi Venemaal. Paljud TÜ üliõpilased on juba seda võimalust kasutanud ning siiani sellega rahul olnud. Voroneži Ülikool pakub stipendiumi ja tasuta ühiselamukoha.

24. maiks esitada põhjendusega avaldus ja passi koopia.
Info ja registreerimine: Ljubov.Kisseljova@ut.ee või tel 737 6352.

Kai Kamja
vene ja slaavi filoloogia osakonna
õppekorralduse spetsialist

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

TEATED

26. aprillil kl 13 peab loengu Pärnu kolledžis Šotimaa ajaloost, kultuurist ja turismist Edinburgi Ülikooli professor John Gooding (ruumis 115). Info: Neve Albre, tel 445 0527.

29. aprillil kl 17 algab Võru lasteraamatukogus (Jüri 54, II korrus) loodusõhtu teemal «Põlispuud maailmas ja Eestis». Lektor on Hendrik Relve. Info: Maris Kivistik, TÜ Võrumaa esindaja, tel 786 8362.

26. aprillil kl 11 algab Kaarli pst 3-201 TÜ Õigusinstituudis intellektuaalse omandi päevale pühendatud seminar "Autoriõigus euromaastikul: kas midagi muutub?" Osavõtust teatada tel 627 1888 või 627 1874.

KAITSMISED

28. aprillil kl 14.15 kaitseb Lossi 3-405 **Aivar Põldvee** ajaloo osakonnas magistritööd «Pakri rootslaste kaebused Karl XI-le 1684. aastal. Muutuste aeg Harju-Madise ja Risti kihelkonnas. – Harjumaa uurimusi 4. Keila, 2001. 187 lk.» Juhendaja: prof Mati Laur. Oponent: Enn Küng, PhD.

30. aprillil kl 10.15 kaitseb Vanemuise 46-301 **Ülo Väli** zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis doktoritööd üldzooloogia alal «Suur- ja väike-konnakotka taksonoomia, fülogeograafia ja ökoloogia». Juhendaja: dr Jüri Kärner. Oponent: dr Anita Gamauf, Viini Loodusloomuuseum, Austria.

30. aprillil kl 11 kaitseb Tiigi 78-237 **Taavi Annus** avaliku halduse osakonnas doktoritööd «Valitsemine ja õigus üleminekuriikides». Juhendaja: prof dr Wolfgang Drechsler. Oponendid: prof dr Eugenie Samier (Simon Fraser Ülikool) ja prof dr Pertti Ahonen (Tampere Ülikool).

LOENGUD

28. aprillil kl 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Lektor Urmas Sutrop räägib teemal «Keelepuud ja keelepuu teooria kujunemine».

29. aprillil kl 12.15 toimub ph aud 139 Silvi Tenjese *venia legendi* loeng «Kognitiiv-funktsionaalne keeleteadus: 21. sajandi väljakutsed» eesti keel (võõrkeelena) dotsendi kohale kandideerimiseks.

KONVERENTS «KOHANEVAD TEKSTID II»
23. ja 24. aprillil Eesti Kirjandusmuuseumis

Reedel, 23. aprillil

11	Avamine
11.15	Cornelius Hasselblatt, Stalini pikk vari üle «Tuulise ranna»
11.45	Olaf Kuuli, Salajased ja avalikud parteitekstid. EK(b)P 7. kongress (sept 1952) ajakirjanduses ja stenogrammis
12.15	Kristi Metste, Klassiku kohandamine. Faehlmanni retseptsioon Liis Raua töödes aastatel 1934 ja 1965
14	Aare Pilv, Tekst kohandamiste vahel II. Jaan Kaplinski «Isale» ja Anton Nigovi «Harjutuste» näitel
14.30	Kadri Tüür, «Raadio»: tekst kui kohanemise masin
15	Eneken Laanes, Kohanev identiteet Jaan Krossi iseseisvumisjärgses loomingus
16	Andrus Org, Fiktsioonimaailmade metafoorne kohanemine: fantastika *versus* reaalsus
16.30	Piret Viires, Taasleitud süütus – *fanfiction*'i võimalused
17	Raamatute «Võim ja kultuur» ja «Netinalju Stalinist» esitlus. Kõnelevad Sirje Olesk ja Arvo Krikmann

Laupäeval, 24. aprillil

10	Peeter Torop, Interdiskursiivsus ja tekstide diskursiivne identiteet
10.30	Arne Merilai, Irooniline kohanemine
11	Andreas Trossek, Tsensuurist loomefaktorina – Priit Pärn *versus* Nõukogude Liit
11.30	Raivo Kelomees, Tekstipildid kunstis: sõna ja pilt digitaalses meedias
13.30	Sirje Olesk, «Siin me seisame, kuid me võime ka teisiti. Lutheri ajad on möödas». Kohanemisest 1930-ndate aastate eesti vaimuilmas
14	Katrin Ennus, Kunst kui mäss, kohanemine ja kohandaja Heiti Talviku ja Betti Alveri luules
14.30	Marin Laak, Intertekstuaalsed kohanemised: «Kalevipoeg» ja nüüdistekstid
15.30	Ülle Pärli, Lugeja ajaloomälu ja -unustus teksti tähendusloomes. (Andrus Kivirähki «Meie Lenin» näitel)
16	Anneli Mihkelev, Teksti taassünd
16.30	Johannes Saar, Muusade röövimine. Kunstnikukarisma jaotumisest taasiseseisvunud Eesti seltskonnaajakirjanduses
17.00	Rein Veidemann, «Naistekad» kui kohanev tekst

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 30. aprill 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 17 (2176) www.ut.ee/ajaleht

Ülikooli kevad-päevad 2004

27. aprill - 2. mai
www.ut.ee/studentdays

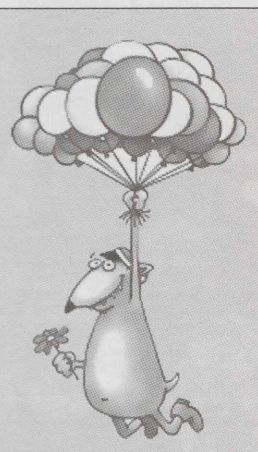

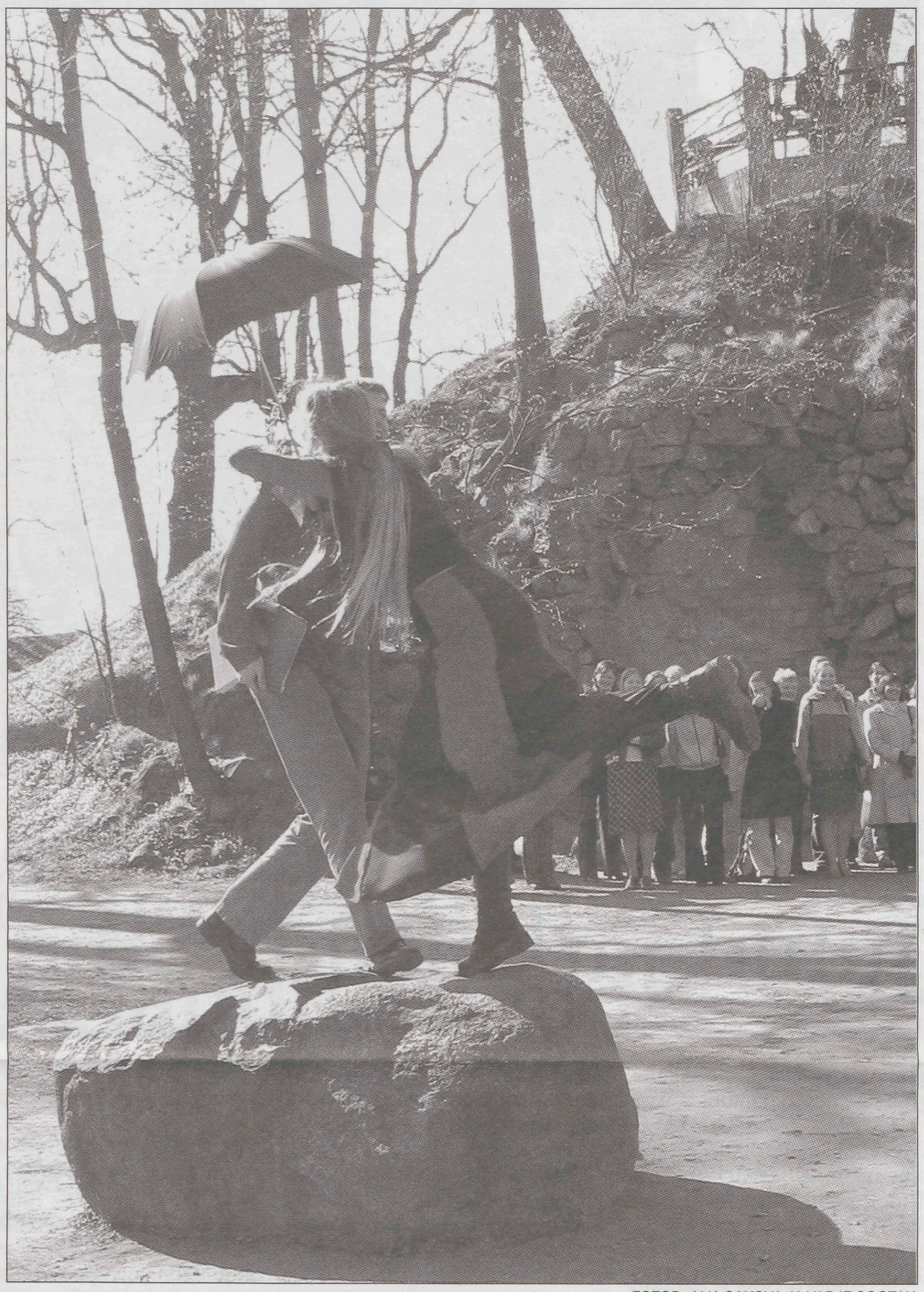

FOTOD: AIJA SAKOVA JA VARJE SOOTAK

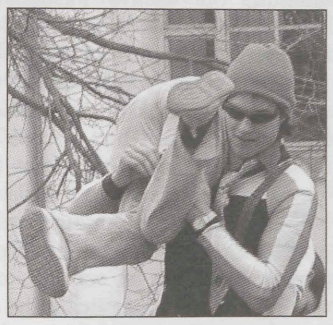

50, 35, 85

Varje Sootak

21. ja 22. mail tähistab ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond mitut olulist tähtpäeva.

Täitub 50 aastat akadeemilise ajakirjanduse ja 35 aastat kommunikatsiooniõpetuse algusest Eestis.

Ajakirjanduse õpetuse rajaja ülikoolis, emeriitprofessor Juhan Peegel saab 19. mail 85-aastaseks.

Kahepäevasel konverentsil «Meie maailm meedia» osalevad nii osakonna õppejõud kui ka külalised.

Teisel päeval esitletakse Anu Pallase koostatud raamatut «Meist jäävad jäljed: Eesti ajakirjanike elulood 1». Õpilased õnnitlevad Juhan Peeglit.

Õhtul on vilistlaste vastuvõtt TÜ Ajaloo Muuseumis.

Info ja registreerimine: tel 737 5188 või www.jrnl.ut.ee/juubel.

SA TÜ Kliinikum tähistab 200. aastapäeva

Kristi Tael
kliinikumi avalikkussuhete juht

SA Tartu Ülikooli Kliinikum tähistab mais oma esmamainimise 200. aastapäeva.

President Arnold Rüütel, kes on juubeliürituste patroon, nentis, et Eesti rahva tervis on praegu tõsist muret tekitav. «Tervis on õnneliku elu eelduseks. Osalt tuleb just TÜ Kliinikumi teeneks lugeda ka seda, et viimastel aastatel on Eestis oluliselt aktiviseerunud terviseedenduslik liikumine,» lausus president Rüütel.

Juubeliüritused algasid juba sel nädalal.

27. aprillil toimus üliõpilaste kevadpäevade raames moodne meditsiiniline viievõistlus ehk kliinikum saab 200. Võistlesid arstid, üliõpilased ja kliinikumi juhtkond.

6. mail annab Saksamaa suursaadik Eestis Jürgen Dröge Kadriorus president Arnold Rüütlile üle juubelile pühendatud ajakirja Deutsche Medizinische Wochenschrift lisa.

Viievõistlusel osalesid kliinikumi juhatusest ka Margus Ulst (paremal) ja Malle Keis ning abilinnapea Hannes Astok. VARJE SOOTAK

13. mail avatakse mälestustahvel Riigikohtu hoonel Toomemäel. See hoone on peaaegu kahe sajandi vältel olnud raviasutuste käsutuses (naistehaiguste, sisehaiguste ja ka kirurgiakliinik).

18. mail on TÜ staadionil arstiteaduskonna üliõpilaste ja kliinikumi arstide vaheline jalgpallivõistlus.

19. mail esitletakse kliinikumi ajalugu tutvustavat kogumikku «Kliinikum 200». Kogumik on valminud ligi 30 inimese ühistööna.

20. ja 21. mail toimub juba traditsiooniliseks saanud kliinikumi konverents.

Esimese päeva teema on «Kliinikum ja rahvusvahelistumine», teisel päeval on ettekanded teemal «Haiglad muutuvas ajas».

21. mail ilmub ka juubeliteemaline UT lisaleht.

1. mail 1804. aastal avas professor Balk oma majas ametlikult haigete vastuvõtu. Sellest ajast on arstiabi andmine Tartus, sõltumata muutuvatest organisatsioonilistest vormidest ja omandisuhetest, olnud lahutamatult seotud arstiteaduse õpetamise ja uurimistööga.

TÄNA LEHES

TÜ/Rocki võit
LK 2

Kirjandusmäng Kangro ainetel
LK 3

Saksa filoloogia tudengikonverents
LK 3

UUDISED

Kõrgharidus Euroopa Liidus

28. aprillist 1. maini osaleb rektor Jaak Aaviksoo Lublinis Poolas EUA kongressil, mis on pühendatud Euroopa Liidu laienemisele.

EUA on Euroopa Ülikoolide Assotsiatsioon, mille liige on ka Tartu Ülikool.

Kongressil «Kõrgharidus ühinenud Euroopas» arutletakse ühise Euroopa kõrgharidusruumi ja Ida-Euroopa ning omavahelise koostöö teemadel.

Kongress lõppeb 30. aprilli õhtul banketiga Lublini lossi õues, kus ühiselt tähistatakse Euroopa Liiduga ühinemist.

Jaak Aaviksoo sõnul on TÜ viimase tosina aasta jooksul kõvasti arenenud ning on üldiselt Euroopa Liiduga ühinemiseks hästi ette valmistatud. «Pikk teekond jääb veel aga käia,» ütles rektor. «Õnnitlen kõiki TÜ õppejõude, töötajaid ja üliõpilasi ELiga ühinemise puhul!»

Euroopalik õpetajakoolitus

6.-8. maini toimub TÜs Euroopa Õpetajakoolituse Assotsiatsiooni (ATEE) rahvusvaheline kevadülikool »Euroopa täiendväärtus õpetajakoolituses: õpetaja roll põhioskuste edendaja ja õppimise toetajana».

Haridusteaduskonna pedagoogika osakonna lektori Karmen Trasbergi sõnul on Eestis harva võimalik kuulata ja akadeemilist diskussiooni arendada õpetajakoolituse uuringute säravaimate esindajatega. «Plenaarettekande on lubanud pidada prof Pertti Kansanen Helsingi ning prof Daniel Kallós Umeå ülikoolist,» märkis Trasberg.

Töötubadesse on Trasbergi sõnul registreerunud sada esinejat 21 riigist. Arutatakse õpetajakoolitust nii kooli kui kõrgkooli vaatenurgast. Vt: www.ut.ee/teacher/springuniv.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas lähed valima üliõpilasesindust?

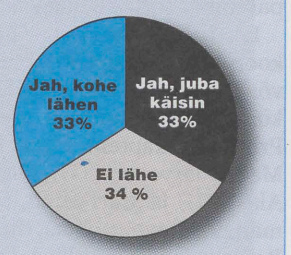

Vastajaid: 1061
Uus küsimus:
Kas osalesid kevadpäevadel?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Poksijad said viis esikohta

Nädalavahetusel võitsid Tartus 26. rahvusvahelisel poksiturniiril Olümpiakinnas 2004 TÜ spordiklubi poksijad viis esikohta.

TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia ja avalike suhete esindaja Sigrid Sõerunurga sõnul võitsid seeniorite klassis oma kaalukategooriates esikohad Tõnis Mõistus (kuni 69 kg), Priit Korkka (kuni 75 kg) ja Alari Nääme (kuni 91 kg).

Juunioride A-klassi kehakaalus kuni 91 kg võitis Riho Adamka, teiseks jäi tema klubikaaslane Aleksei Sulimenko.

Juunioride B-klassi (kuni 60 kg) parim poksija oli Sander Koppel. Juunioride meeskondlik esikoht läks soomlastele, Eesti noorpoksijad pidid neile alla vanduma.

Kanadast võttis võistlusest osa 1, Eestist 80, Lätist 15, Soomest 20 ja Leedust 10 poksijat 48 võistluskategoorias.

Tudengite sulgpalli meistrivõistlused

24. aprillil toimunud tudengite sulgpalli meistrivõistlustel osales mängijaid kuuest Eesti kõrgkoolist.

«Finaalid olid tasavägised ja enamjaolt kolmegeimilised, mis näitab kõva konkurentsi,» kommenteeris peakorraldaja ning staažikas treener ja pedagoog Helmut Valgmaa.

Üksikmängus tuli meestest võitjaks Heiki Sorge TÜst ja naistest Piret Hamer TÜst. Segapaarismängu võitsid Indrek Küüts (TÜ ASK töötaja) ja Piret Hamer ning naispaarismängu Helen Reino ja Piret Hamer.

Sel aastal on EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul tublimatel sulgpalli mängivatel tudengitel võimalus end ka rahvusvahelistel tiitlivõistlustel näidata.

«Esmakordselt peetakse septembris Poolas Euroopa üliõpilaste meistrivõistlused ning üliõpilaste maailmameistrivõistlused toimuvad detsembris Tais,» lisas Beljaeva.

Tartu võrkpalluritele Pariisist karikas

TÜ–EPMÜ segavõistkond saabus Pariisist üliõpilaste pallimängude turniirilt koju karikavõitjana.

Poolfinaalis võideti Saksamaa Berliini Ülikooli meeskond 3:1.

EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul on finaalturniiril omapärane võistlussüsteem, kus üldist järjestust välja ei mängita, vaid selgitatakse ainult finalistid – karikavõitjad.

«Finalistid olid Eesti ja Prantsusmaa. Eesti suutis omavahelises kohtumises võita ühe geimi, kuid lõppkokkuvõttes olid prantslased 3:1 paremad,» ütles Beljaeva.

Eesti meeskonna põhikoormust kandsid nelja võistluspäeva jooksul 5 Eesti kõrgliiga kogemusega meest: Priit Luik (kapten), Henri Pilt, Madis Järveots (TÜ), Reimo Alas (TÜ) ja Mart Müür, sidemängija Revo Dobozi, libero Raido Aren ja puhkust andis ründajatele Urmo Ustav.

Tartlaste võrkpallinaiskond ja TTÜ korvpallimeeskond alagruppidest edasi ei pääsenud.

Juubeldav TÜ/Rocki meeskond ja tantsutüdrukud pärast võidumängu möödunud pühapäeval. Pildil Marko Raamat (vasakult), Rain Peerandi (TÜ üliõpilane, KK, spordistipendiaat), Marek Doronin (TÜ üliõpilane, KK), Vallo Allingu, Kristo Aab, Antti Vasar, Augenijus Vaskys, Asko Paade (TÜ üliõpilane, KK, spordistipendiaat), Silver Leppik (TÜ üliõpilane, KK), Martin Viiask (TÜ üliõpilane, MJ, spordistipendiaat), peatreener Tõnu Lust, Heiko Rannula (TÜ üliõpilane, KK), treener Paavo Russak, TÜ spordiklubi korvpalli projektijuht Meelis Pastak, füsioterapeut Peeter Nigol ning Tarmo Kikerpill. Meeskonna ees Kadri Jukk (vasakult), Grete Reimand, Evelin Daniel, Rica Varul, Merili Sööt, Liisa Noor, Ann Roost ja Gerda Miller. PM/SCANPIX

TÜ/Rock korvpallimeeskonna juhid jätkaksid sama koosseisuga

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia koordinaator

Korvpalli meistritiitli võitnud meeskonna Tartu Ülikool/Rock peatreener Tõnu Lust ja TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatuse esimees Riho Illak kinnitasid, et tahaksid võimalikult sama koosseisuga meeskonda uuelgi hooajal Tartu Ülikooli nimel mängimas näha.

Lusti sõnul on vara täpseid plaane tegema hakata. «Täna veel ei mõtle uuele hooajale, homme mõtlen,» tähendas ta.

Tiitlivõit oli Lusti hinnangul pingelangus, nüüd võib sellest veidi aega rõõmu tunda, kuid kindlasti ei tohi loorberitele puhkama jääda. Lust tahaks võimalikult sama meeskonna ja spordiklubi juhatuse usaldusega jätkata ka uuel hooajal.

Mitmeaastased lepingud

TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatuse esimehe Riho Illaku sõnul on klubi huvitatud, et samad korvpallurid ka eeloleval hooajal Tartu eest mängiksid. «Enamiku mängijatega on klubi sõlminud mitmeaastased lepingud,» ütles ta. Kuid nii mõnedki vaatavad karjääri edendamiseks piiritaguste klubide poole.

Illaku sõnul oleks see korvpalluri isikliku kogemuste pagasi täiendamiseks vaieldamatult hea ning klubi soovib toetada tulevikus kvaliteetset korvpalliharidust alates lastest ja noortest kuni täiskasvanud korvpallimeeste välismaale minekuni.

Välismaale kogemusi hankima

Kui mõni Rocki mängija suundubki edasi välismaa klubisse, on tal Illaku kinnitusel koduklubi toetus. Eestist lahkuvaile aga tuleb kasvatada vääriline järelkasv praegu korvpalli põrgatavate noorte hulgast, on Illak veendunud.

Hetkel on kõige lahtisem Augenijus Vaskyse ja Tarmo Kikerpilli jätkamine samas meeskonnas. TÜ spordiklubi korvpalli projektijuhi Meelis Pastaku kinnitusel on Vaskyst enda ridadesse kutsunud üks Venemaa, üks Ukraina ja kaks Poola klubi. Kuigi läbirääkimised ülikooli spordiklubi juhtkonnaga pole veel alanud, on Vaskys Pastaku sõnul Rocki meeskonnaga rahul ning kui klubi pakutavad tingimused teda rahuldavad, võib ta veel teisekski hooajaks Tartusse jääda.

Tarmo Kikerpill tunnistas, et kaalub tõsiselt mõnda välismaa klubisse mängima minemist. «Tahaks teist elu näha,» täpsustas ta.

Kuigi eesmärk piiri taha kogemusi hankima minna on kindel, ei tea korvpallur veel, kuhu. «See selgub võib-olla alles paari kuu pärast,» ütles ta.

Spordiklubi juhatuse liige Meelis Jukk ütles, et on arutanud peatreeneriga võimalust kutsuda oma meeskonda mõni Eesti korvpallur. «Eestis on paar mängijat, kelle vastu meil huvi on,» lausus Jukk, kuid lisas kohe, et nimesid on veel vara nimetada.

Välismaalase kutsumine on Juki sõnul kahe otsaga asi, kuna ligikaudu tosinast tänavu Eesti eri korvpallimeeskondadesse värvatud välismaa pallureist õigustas end vaid üks. «Ja see oli meie mängija,» muigas Jukk Vaskysele vihjates.

Uude hooaega enesekriitiliselt

Lisaks märkis ta, et spordiklubi korvpallimeeskond peaks piiri taha kogemusi omandama minema. «Peame end muu maailmaga võrdlema, et aru saada, mis tasemel oleme,» lisas ta. Juki sõnul oleks suur väljakutse, kui meeskond saaks FIBA Champions Cupi turniirile mängima. Samas möönis Jukk, et Euroopas mängimine on hirmkallis.

Lõppenud mängudele tagasi vaadates märkis peatreener Tõnu Lust, et kindlasti on midagi uude hooaega minnes kõrva taha panna. Kõik ei olnud täiuslik ning vigadest peab õppima. «Enesekriitiline tuleb olla,» lausus ta. Lusti kinnitusel on alati võimalus edasi areneda, meistrivõistlused olid Rocki mängijaile omamoodi elukooliks, sest tee võidetud tiitlini oli kui kadalipu läbimine. Esikoha kindlustamisel oli Lusti sõnul oluline nii mängijate lähedaste, meeskonna abijõu, klubi juhtkonna kui ka fännklubi toetus. Nende abil on meeskond võimeline järgmiselgi hooajal häid tulemusi saavutama.

Tartu Ülikool/Rock tuli meistriks, võites finaalkohtumise kuuendas mängus EBS/Nybiti meeskonda 64:60, lõppkokkuvõttes 4:2.

MEELIS JUKK

TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatuse liige

Ehk hakkame tuleva aasta koosseisu kohta läbi rääkima mõne Eesti mängijaga. Eestis on paar mängijat, kelle vastu on peatreeneril huvi.

UT KÜSIB

Milline on inimtegevuse mõju Võrtsjärvele?

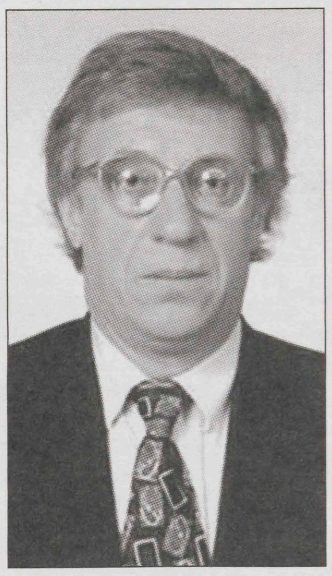

Vastab TÜ geograafia instituudi lektor Arvo Järvet (pildil), kes kaitses doktoriväitekirja hüdroloogiliste tegurite ja inimtegevuse mõjust madala järve ökoseisundile Võrtsjärve näitel loodusgeograafia erialal.

Kasutasin töös mitmekümne aasta jooksul kogunenud riikliku vaatlusvõrgu materjali.

Olin veekogude seire ellurakendajaid Võrtsjärve vesikonnas juba 1970. aastatel. Kuna Võrtsjärv on madal veekogu (keskmine sügavus 3 m), siis niisuguse veekogu puhul avaldavad hüdroloogilised tingimused otsest mõju järve ökoseisundile. Põhjalikumalt olen analüüsinud veetaseme pikaajalisi muutusi (aegrida algab 1871. aastaga) ning talvetingimuste mõju (jääkatte paksus ja kestus, ka jääaluse veekihi valgustingimused), samuti kliimamuutuste võimalikku mõju järve ökoseisundile.

Esmakordselt on esitatud Eesti veekogude hüdroklimaatiliste aastaaegade eristamise kriteeriumid ning selgitatud aastaaegade ajalisi muutusi viimase poolsajandi jooksul.

Järve reostuskoormust on hinnatud peamiselt põhibiogeenide nagu lämmastiku ja fosfori ning orgaanilise aine sisalduse muutuse kaudu. Selgelt on ilmnenud reostuskoormuse järsk langus 10–12 aastat tagasi seoses põllumajandusliku tootmise ja tööstustoodangu langusega. Muutused valgla majanduses avalduvad ka veekvaliteedi näitajate kaudu.

Uurimistöö eesmärk oli ka välja selgitada järve veetaseme reguleerimise vajadus, mis on oluline väljund veemajanduse praktika jaoks.

Tervikuna iseloomustab tööd rakenduslik käsitlus, mis tuleneb pikaajalisest töökogemusest veemajanduse alal.

Esitatud metoodilised võtted on rakendatavad ka teiste parasvööndi madalate järvede uurimisel.

Väitekirja oponendid olid TTÜ emeriitprof tehnikadoktor Harald Velner ja vanemteadur Anatoli Vassiljev.

Saksa filoloogia tudengite konverents

Aija Sakova

26. aprillil toimus TÜ saksa filoloogia üliõpilaskonverents.

Konverentsi korraldamise traditsioon taastati ühe korraldaja, saksa kirjanduse magistrandi Sigrid Partsi sõnul eelmisel aastal. «Kuna konverents leidis positiivse vastukaja, siis otsustasime selle korraldamist jätkata,» ütles Parts.

Teise korraldaja, saksa keele magistrandi Annika Rõõmuse sõnul on üliõpilaskonverents hea võimalus teada saada ja ennast kurssi viia sellega, millega kaastudengid tegelevad, mida nad uurivad. «Teadmiste ning kogemuste vahetamine on üliõpilastele väga oluline ja vajalik. Samuti kulub esinemiskogemus kõigile ära,» lisas Rõõmus.

Konverentsil peeti üheksa ettekannet. Teemade valik oli väga lai. «Oli nii keele- kui ka kirjandusteaduslikke teemasid, aga ka teemasid, mida ei saa kindlalt ühe või teise distsipliini alla paigutada,» kommenteeris Parts.

Maarika Leemetsa teemaks oli näiteks kirjanduskaanoni problemaatika. Muu hulgas rääkis ta sellest, milline koht on ja peaks olema saksa kirjandusel eesti kultuuris. Anita Baumbach kõneles võrdlevalt Erich Kästnerist ja Bertold Brechtist. Kaire Karro oli uurinud eesti ning saksa hirmu- ja julgusefraseologisme. Silver Kikerpill tutvustas tegusõnade valentsi puudutavaid küsimusi. Sigrid Parts rääkis antiikse müüdi tähendusest ja rollist Christa Wolfi teoses «Medea. Hääled».

«Kuna ettekannete puhul oli enamasti tegu bakalaureusetöö teemaga, siis aitab saadud tagasiside tudengitel oma töödes veel viimaseid täiendusi ning parandusi teha,» märkis Rõõmus.

Saksa filoloogia õppetooli hoidja dots Anne Aroldi sõnul on üliõpilaskonverentsi korraldamine väga hea ning vajalik traditsioon, mis peaks jätkuma ka järgmisel aastal.

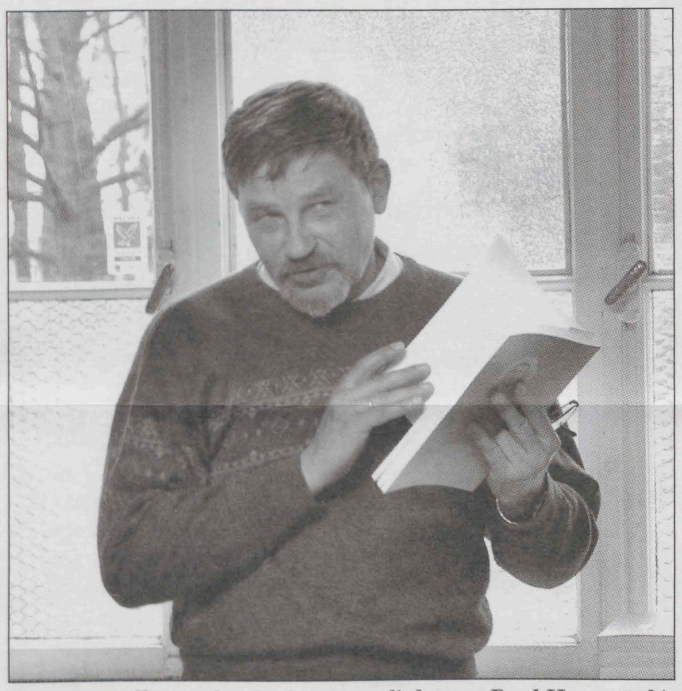

Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli dotsent Paul Hagu rääkis setu keeles äsja valminud muinasjutukogumikust. AIJA SAKOVA

Setu muinasjuttude kogu

Aija Sakova

21. aprillil esitlesid TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool ning TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus setu muinasjuttude kogumikku «Kahrukõrvaga Ivvan».

Kogumiku koostajad ja toimetajad on eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli hoidja dots Paul Hagu ning teadur Risto Järv.

Väljaandes on Risto Järve sõnul esitatud rahvaluule suurkoguja Jaan Sandra kogutud 33 muinasjuttu, mis pärinevad kirjandusmuuseumi eesti rahvaluule arhiivist. Tekstide valikuks on Järve sõnul kasutatud TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli muinasjuttude töörühma loodud elektroonilist tekstikorpust.

Paul Hagu ja Risto Järve saatesõnad kogumikule annavad ülevaate Jaan Sandra kohast eesti kultuuriloos ning tema isikupärasest jutustamisstiilist. Kuna mõned folkloristid on Sandrale Järve sõnul ette heitnud, et tema kirjupandu ei peegelda adekvaatselt rahvatraditsiooni, ärgitab kogumik mõtlema traditsiooni, eheduse ja teistegi folkloristikas kesksete mõistete üle.

Suurem osa kogumiku tiraažist läheb Järve andmeil jagamiseks Põlva- ja Võrumaa koolidele ning raamatukogudele.

Setu muinasjuttude kogumikule on joonistanud illustratsioonid Evar Riitsaar.

Kogumiku esitlemisel esines Liinats'uraq ning kehakinnituseks pakuti *tšaid* ja *sõira*.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

«Ei ole midagi lihtsamat, noored sõbrad,» julgustas õhtu juht Justus Pernambuk kõiki osalejaid enne iga uue vooru algust. AIJA SAKOVA

Kangro-aineline kirjandusmäng

Aija Sakova

26. aprillil toimus kevadpäevadel TÜ kohvikus kirjandusmäng Justus Pernambuki õhtu. See oli pühendatud Bernard Kangro 10. surmaaastapäevale. Õhtu juht Justus Pernambuk, keda kehastas Martin Liira Tartu üliõpilasteatrist, on üks Bernard Kangro tegelane Tartu tsüklist.

Mäng koosnes mitmest eri voorust, kus nii osalejad kui ka pealtvaatajad said mänguliste ülesannete ning žürii kommentaaride kaudu ettekujutuse nii Kangrost kui ka tema loomingust. Žüriis oli kolm kirjandusteadlast: TÜ dots Arne Merilai, Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakonna esimees Janika Kronberg ja Eesti kirjandusmuuseumi vanemteadur Sirje Olesk.

Kirjanduse ja teatri mõjud

«Ürituse korraldamise idee tekkis siis, kui Kulno Kungla Tartu üliõpilasmajast pakkus võimaluse teha kevadpäevadel üks kirjandusüritus,» rääkis kirjandusmängu korraldaja Auli Auväärt. «Miks ma just Kangro ja Justus Pernambuki õhtu teemaks valisin, on raske öelda. Ilmselt mõjus kõik kokku.

Kangroga olin varem tegelenud – lavastanud üliõpilasteatris tema sümbolistliku lühinäidendi «Üle jõe». Kangro draamalooming ning Tartu-tsükli romaanid olid minusse sügava mulje jätnud,» lisas Auväärt.

Kirjandusmängu oli põimitud ka *action*-teatri sugemeid. Nii olid Auväärti sõnul mängu kaks vooru – teema- ja kompositsioonivoor – vähemal või suuremal määral *action*-teatri harjutused. «*Action*-teater on meetod loovuse ja spontaansuse ning avatuma mõtlemise arendamiseks ning selle looja on ameeriklanna Ruth Zaporah,» kommenteeris Auväärt.

Auli Auväärt ise on lõpetanud TÜ eesti kirjanduse erialal. Praegu töötab ta Tartu Descartes'i Lütseumis näiteringi juhendajana.

Kirjandusmängus osales seitse võistkonda. Iga võistkond koosnes neljast liikmest, kes olid enamasti TÜ üliõpilased. Oli aga ka Tartu Kõrgema Kunstikooli tudengitest koosnevaid võistkondi nagu võitjaks tulnud «Jeerum» (Kudrun Vungi, Andres Maask, Janika Turu, Margus Lokk).

Võistlejatel tuli viies eri voorus proovile panna oma oskusi väga mitmel alal. Nii tuli kasuks hea jutustamis-, luuletamis-, näitlemis-, aga ka lavastamisoskus. Viimases voorus oli vaja lavastada lühike reklaamiklipp, mis reklaamiks üht Bernard Kangro teost. Kõige rohkem tulid aga osalejatele kasuks avatud ning kompleksivaba käitumine ja omavahelise koostöö oskus.

Teadmised Bernard Kangrost

Olgugi, et eelteadmised Bernard Kangrost ja tema loomingust ei olnud vajalikud, tulid need siiski kasuks. Eriti, kui püüti välja selgitada, kes pääseb edasi «finaali». Siis esitas žürii konkureerivatele võistkondadele küsimusi Kangro ja tema loomingu kohta.

Peaaegu neli tundi kestnud mänguõhtu lõpuks oli kõigil kujunenud mingi ettekujutus Kangrost ja tema loomingust. Seda eelkõige tänu žürii põhjalikele, kohati suisa kirjandusteoreetilistele kommentaaridele, aga ka tänu Justus Pernambuki isikule.

KIRJANDUSMÄNGUS OSALENUD VÕISTKONNAD

- **Jeerum!**
- **Nööpnõel**
- **Tere! Minu nimi on Sammy Virtuoso ja see on minu šõu**
- **Ihutud liblikad**
- **Melóni jõuk**
- **Žürii**
- **Kevad-kõuts**

Korralduslik õnnestumine

Õhtu korraldamine ning õnnestumine ei oleks sündinud ilma mitmete abilisteta. Väga olulised olid näiteks demonstratsioonesinejad – Loovkeskuse *action*-teatri trupp (Kadri Soolepp, Hele Riit-Vällik, Ailar Anton ja Kristjan Lemberg), kes näitas ette ülesandeid ja assisteeris Pernambuki.

Ülikooli kohvikusse oli ka üles pandud suur ekraan, kus otseülekandena võis jälgida nii osalejaid, publikut kui ka žüriid. Kaamera taga oli Tartu kõrgema kunstikooli fotograafiatudeng Madis Katz. Osava valgustus- ning helilahenduste taga peitusid Kristjan Rooni ja Ago Soots üliõpilasteatrist.

Kõik osalejad said mälestuseks ka ühe Bernard Kangro raamatu. «Lutsu nimelise raamatukogu väliseesti ja vanema kirjanduse osakond annetas meile auhindadeks umbes poolsada Kangro teost,» kommenteeris Auväärt. Lisaks jagati auhindadena tudengipäevade üldsponsoritelt saadud maiustusi ja alkoholi, samuti pileteid teistele kevad-

UUDISED

Tartus rahvusvaheline väitlusturniir

7.–9. maini toimub õigusteaduskonnas rahvusvaheline väitlusturniir «Tartu Open 2004».

Tartu üliõpilaste väitlusklubi asepresidendi Pille Heido sõnul on turniir suunatud eelkõige õigusteaduse, majanduse, politoloogia ja teiste sotsiaalerialade tudengitele Läänemere regioonis ning Kesk- ja Ida-Euroopas.

«Sel aastal ootame väitlejaid 10 riigist (sh Leedu, Läti, Soome, Venemaa, Gruusia, Horvaatia, Moldova). Mõistagi võtab turniirist osa ka Eesti väitlejate paremik,» ütles Heido.

Turniir toimub inglise keeles. Finaal on 9. mail kell 11 aulas.

TÜs toimub 12. Balti keemiaolümpiaad

29. aprillist 2. maini korraldab TÜ Balti riikide 12. keemiaolümpiaadi.

Toimuvad eksperimentaal- ja teooriavoor.

TÜ Teaduskooli direktori Viire Sepa sõnul on Eesti õpilased võitnud Balti olümpiaadi kaks korda.

«Mõlemad kunagised esikohavõitjad – TÜ keemiadoktorant Olga Tšubrik ja keemiaosakonna 1. a üliõpilane Vladislav Ivaništšev on sel korral korralduskomitees,» ütles Sepp.

Olümpiaadi korraldab teaduskool koos keemiaosakonnaga, finantseerib haridus- ja teadusministeerium.

Prof Jean-Claude Schmitti loengud

5. mail peab prof Jean-Claude Schmitt (pildil) Pariisi Sotsiaalteaduste Ülikoolist Prantsuse uuringute keskuses loengu «Keskaja kujutlusmaailm: sissejuhatus keskaja Euroopa visuaalkultuuri» ja ajaloo osakonnas sotsiaalsetest rütmidest tänapäeval.

TÜ doktorandi Marek Tamme sõnul on prof Schmitt üks tänapäeva silmapaistvamaid keskaja ajaloolasi Euroopas, kelle looming on tõlgitud paljudesse keeltesse.

Tamme sõnul on Schmitti erialane huvi esmajoones seotud keskaja kultuuri- ja mentaliteediajalooga.

«Ta on kirjutanud uuenduslikke uurimusi keskaja rahvakultuurist, žestidest ja rituaalidest, surnute ja elavate läbikäimisest, jutlustamisest, unenägudest jpm,» märkis Tamm.

«Schmitt on andnud olulise panuse ka teoreetilistesse vaidlustesse ajalookirjutuse loomuse ja võimaluste üle ning teda võib pidada kuulsa Annales'i koolkonna üheks tänaseks liidriks.»

Külalisloengud korraldavad üldajaloo ja prantsuse filoloogia õppetoolid.

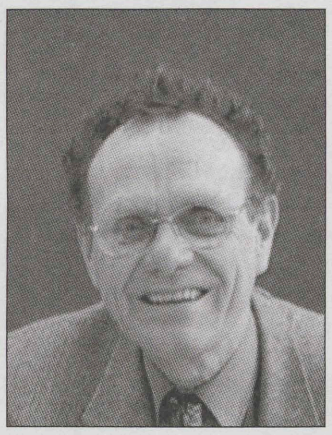

TÜ aastaaruanne 2003

Ülikooli aastaaruanne 2003 ja lisad võtavad kokku ülikooli õppe- ja teadustöö eelmise aasta tulemused ning annavad teavet akadeemilise pere suuruse ja koosseisu kohta.

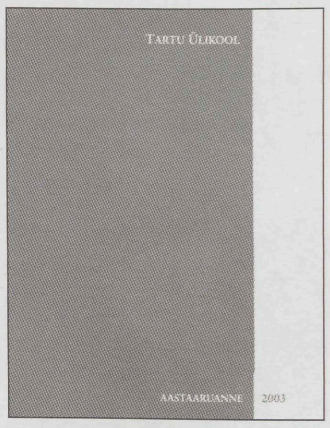

Aruanne kajastab ka ülikooli struktuuri ja selle muudatusi möödunud aastal, arendus-, haldus-, majandus- ja tugitegevust ning rahastamist. Ülevaadet täiendavad aruande lõppu koondatud tabelid.

Trükisena saadetakse aruanne tasuta ülikooli struktuuriüksustele ja asutustele.

Aastaaruande pani osakondade jt struktuuriüksuste aruannete põhjal kokku teabetalitus, trüki eest hoolitses ülikooli kirjastus ning kaane kujundas Aide Eendra multimeediakeskusest.

Aruannet saab vaadata ka üldosakonna veebileheküljelt www.ut.ee/7862

Diskussioon UT veebis

Üle-eelmise nädala UTs ilmus TÜ akadeemilise sekretäri Ivar-Igor Saarniidu artikkel «Kas võtame kasutusele redelid?» üleskutsega alustada arutelu individuaalse akadeemilise karjääri mudeli üle.

Alusmaterjali aruteluks on UT kodulehel «Individuaalne akadeemiline karjaäär» (www.ut.ee/ajaleht).

Sealsamas on võimalik lisada oma kommentaarid ja ettepanekud.

Ülikooli arengukava (www.ut.ee/livelink_files/1374792.pdf) III osa punkt 27 kõlab nii: «Alustada järkjärgulist üleminekut individuaalse akadeemilise karjääri mudelile.»

Ülikooli arengukava (www.ut.ee/livelink_files/1374792.pdf) III osa punkt 27 kõlab nii: Alustada järkjärgulist üleminekut individuaalse akadeemilise karjääri mudelile.

«Et tegemist on kõiki õppejõude ja teadustöötajaid oluliselt puudutava küsimusega, mille lahendus peab kajastuma ka ettevalmistatavas rahvusülikooli seaduses, kutsun üles arutelus aktiivselt osalema,» kirjutab Saarniit ülikooli listis.

E-posti aadresside standard

Käesolev kiri on veelkordne meeldetuletus e-posti aadresside ühtlustamisest TÜs ning sellega kaasnevatest muudatustest alates 1. maist.

Ülikoolis on kehtestatud töötajate e-posti aadresside standard eesnimi.perekonnanimi@ ut.ee. (vt rektori käskkiri 5. märtsist 2004 nr 4, www.is.ut.ee/pls/dok/tere.tulemast?pn_dokument=1412013).

Kõigil töötajatel on olemas standardile vastavad e-posti aadressid ja selleks vajalikud kasutajatunnused keskserveris (salasõna on keskserveri teenustel ühine, sama õppeinfosüsteemi ja teiste infosüsteemide kasutamisel). Soovitame kontrollida oma e-posti aadressi toimimist.

Ülikooli serverid on seadistatud väljastama alates 1. maist e-posti ainult ametlikelt ülikooli aadressidelt. Selleks peavad standardsele aadresskujule olema seatud ka töötajate arvutid. Kui see on veel tegemata, aitab struktuuriüksuse infotehnoloogiline kasutajatugi, kuid seadmise saab teha ka ise (juhendi leiab aadressilt www.ut.ee/it/juhendid/epost). Endistele aadressidele saabuva kirjavahetuse vastuvõtmine tagatakse ka edaspidi. Jätkuvalt on vajadusel võimalik suunata e-post mõnele ülikoolivälisele aadressile.

Aadresside muudatused ülikooli listides tehakse keskselt.

Suletud listide puhul tähendab see, et listidesse ei saa alates 1. maist kirjutada endistelt uuele standardile mittevastavatelt ülikooli aadressidelt.

Informatsiooni ja abi e-posti aadressidega seoses pakub struktuuriüksuste infotehnoloogiline kasutajatugi. Tehnilist infot ja abi jagab ka IT osakonna arvutiabi tel 737 5500 ja veebis www.ut.ee/21157/. Üldist infot ning teavet e-posti aadresside esituse kohta ülikooli veebis saab teabetalitusest tel 737 5683 või e-posti aadressilt siseinfo@ut.ee.

Infotehnoloogia osakond

ÕNNITLEME

75

Viktor Fainštein, emeriitprofessor – 30. aprill
Endel Tünder, emeriitprofessor – 5. mai

40

Uno Silberg, lektor – 3. mai

35

Kai Õkva, vivaariumi juhataja – 3. mai

30

Tiina Lobjakas, residentuuri spetsialist – 6. mai

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

11. mail kl 16.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Andres Andresen** ajaloo osakonna doktoritööd «Luterlik territoriaalkirik Eestimaal 1710-1832. Riigivõimu mõju kirikuvalitsemisele, -institutsioonidele ja -õigusele». Juhendaja: *prof emer* Sulev Vahtre. Oponendid: dr Ea Jansen ja teol-dr Riho Saard.

12. mail kl 13.15 kaitseb Vanemuise 46-246 **Maris Rattas** geoloogia instituudi doktoritööd «Liustikualused protsessid voorte kujunemisel – Saadjärve voorestiku näitel». Oponent: prof dr Vitalijs Zelcs, Läti Ülikool.

12. mail kl 15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Mari Järvelaid** arstiteaduskonna doktoritööd «Tervistohustav riskikäitumine teismelistel noortel». Juhendajad: prof Heidi-Ingrid Maaroos ja prof Virve Kask. Oponent: *prof emer* Peter Petersen, Hannoveri Ülikool.

14. mail kl 11 kaitseb Riia 23-217 **Tiina Kahre** molekulaarse biomeditsiini erialal doktoritööd «Tsüstiline fibroos Eestis». Juhendaja: prof Andres Metspalu. Oponent: *assoc prof* Milan Macek jun (Praha Bioloogia ja Meditsiinigeneetika Instituut, Tšehhi Vabariik).

18. mail kl 14.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Peeter Roosimaa** usuteaduskonna doktoritööd «Uue Testamendi eestikeelsetest tõlgetest ja tõlkimist toetavast eksegeesist». Juhendajad: prof Toomas Paul, teol-dr (Eesti Muusikaakadeemia) ja dots Anne Kull, PhD. Oponendid: prof Jukka Thurén, teol-dr (Åbo Akadeemia, Turu) ja prof Karl Pajusalu, filos-dr.

21. mail kl 10 kaitseb keemiahoone ruumis 430 **Riina Mahlapuu** keemia osakonna doktoritööd «Galaniini ja amüloid-eellasvalgu signaaliülekanne läbi adenülaadi tsüklaasi». Juhendajad: prof Ülo Langel (Stockholmi Ülikool) ja prof Mihkel Zilmer. Oponendid: uurija-prof Asko Uri, keemia-knd ja dots Tiiu Vihalemm.

VARIA

3. mail kl 13 algab TÜ infopäev gümnaasiumiõpilastele Kärdla Gümnaasiumis. Info: Tiiu Heldema, ülikooli esindaja Hiiumaal, tel 463 1188.

3. mail kl 12 algab venekeelse perevägivalla teemalise raamatu «Vaikijate hääled» esitlus Narva kolledži aud 213. Info: Urmo Reitav, projektijuht, tel 356 1985.

7. mail kl 10-16 toimub Türi kolledžis e-õppe infopäev maakonna üldharidus- ja kutsekoolide õpetajatele ja koolijuhtidele. Toimub infotund õpetajatele ja koolijuhtidele, kus tutvustatakse e-õppe põhimõtteid, metoodikat ja õpikeskkondi. Pärastlõunal õpetatakse arvutiklassis e-kursuste disainimist IVA õpikeskkonnas. Üritusel osalevad Ene Tammeoru Eesti e-Ülikoolist, Anne Villems Tartu Ülikoolist ja Mart Laanpere. Info: 384 9163 või info@tc.ut.ee.

LOENGUD

30. aprillil kl 10 toimub TÜ Õigusinstituudi ruumis 101 Euroopa õiguse assistendi Carri Ginteri loeng «Euroopa Liit ja selle lähitulevik – põhiseaduslik leping».

3. mail kl 16-18 peab Dresdeni Tehnikaülikooli dr Theda Rehbock SA Domus Dorpatensise loenguruumis (Ülikooli 7, II korrus) loengusarjas «Great Works of Ethics» loengu «Immanuel Kant's «Grundlegung zur Metaphysik der Sitten» as a Critique of Morals».

5. mail peab kaks loengut prof Jean-Claude Schmitt (Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Pariis):
kl 14 Ülikooli 17 aud 209: «L'imaginaire médiéval: introduction à la culture visuelle du Moyen Age» («Keskaja kujutlusmaailm: sissejuhatus keskaja Euroopa visuaalkultuuri»). Loeng on prantsuse keeles;
kl 16 Lossi 3 aud 425: «Social rythms in the Middle Ages» («Sotsiaalsed rütmid keskajal»). Loeng on inglise keeles. Info: Marek Tamm, marek@varrak.ee

5. mail kl 12.15 toimub Lossi 3-406 Art Leete *venia legendi* loeng «Põhjarahvad ja moderniseerumine» ja kl 13.15 Jaanus Plaadi *venia legendi* loeng «Kargokultus ja Vanuatu saared».

5. mail kl 18 on TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks (laste)luuletaja Milvi Panga, kes räägib võru keeles luuletamisest ja näitab oma uut raamatut. Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Helen Koks, tel 737 5422 või helen.koks@ut.ee.

12. mail kl 14.15 toimub Lossi 3-405 Karsten Brüggemanni *venia legendi* loeng «Propaganda ja muusika. «Suure nõukogude pere» müüt 1930. aastate nõukogude massilauludes»;
kl 15.15 samas Jaak Valge *venia legendi* loeng «Üleilmastumine ja globaalprobleemid»;
kl 16.15 samas Mait Kõivu *venia legendi* loeng «Korintose Kypselos ja pärimus varasest Kreeka türanniast».

KONTSERT

4. mail kl 19 esineb Vanemuise Kontserdimajas klaveril Finghin Collins (Iirimaa).
Kavas Mozarti sonaat B-duur K 333, Schumanni «Metsastseenid» op 82, kolm fantaasiapala op 111 ja «Arabesk» op 18, Martini «In a Thousand Valleys Far and Wide» (2002) ja Prokofjevi sonaat nr 3 op 28.
Piletid 60 ja 40 kr.

6. mail kl 19 Vanemuise Kontserdimajas festival «Orient» – «Aarded maailma katuselt». Kavas Tiibeti rituaalne muusika ja tants, esinevad Drikung Kagyu nunnad.
www.erpmusic.com/Orient.
Piletid 100 ja 60 kr.

BÜTSANTINISTIKAKONVERENTS

7.-11. maini toimub Tartus rahvusvaheline bütsantinistikakonverents

«Symposium Byzantino-Nordicum 2004».

Konverents algab 7. mail kell 18.15 TÜ nõukogu saalis. 8. mail jätkub sümpoosion TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis. Osalejaid on Venemaalt, Rootsist, Norrast, Taanist ja Eestist, ettekanded on inglise, saksa ja vene keeles.

Kõik huvilised on oodatud, eriti põhilisele ettekandepäevale laupäeval, 8. mail.

Programm: www.ut.ee/klassik/yritused/sbn2004/index.html. Info: prof Anne Lill, tel 737 6253, Anne.Lill@ut.ee, Ester Zeitlin (sekretär), tel 737 5211, Ester.Zeitlin@ut.ee.

KURSUS ÕPPEJÕUDUDELE

«Elektrooniliste testide ja küsimustike koostamine programmidega APSTest ja eFormular»

Kursusel õpitakse koostama elektroonilisi teste programmi APSTest I versiooniga ja küsimustikke eFormularis (mõlemad programmid on vabavara Eesti haridusasutuste jaoks).
Kursuse maht: 7 t praktikumi arvutiklassis (4 t APSTesti ja 3 t eFormulari teemal).

Lektor: Triin Marandi, TÜ pedagoogika osakonna lektor.
Toimumiskoht: õpetajate seminari arvutiklass Salme 1a-50 (III k).

Aeg: T 11. mail kl 10.15-14 (APSTest), K 12. mail 12.15-15 (eFormular).

Kursuse programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Maksumus ülikooli sisekäibega: 480 kr.
Registreerumine ja lisainfo: IT osakond, Riina Reinumägi, tel 737 5442, riina@ut.ee.

IT KÄSIRAAMAT

IT käsiraamat 1.– 15. maini kaks ühe hinnaga

Seoses Eesti astumisega Euroopa Liitu teeb IT osakond ülikooliperele kingituse ja müüb struktuuriüksustele 1.–15. maini viimased IT käsiraamatud kaks ühe hinnaga. Ostes ühe käsiraamatu (100 kr), saab teise tasuta.

Käsiraamatuga saab tutvuda dekanaatides ja IT osakonnas, samuti juba raamatu muretsenud struktuuriüksustes. Vt ka www.ut.ee/it/yld/teated/ITraamat.

Mahukas vahetatavate lehtedega 4-osaline raamat on mõeldud kõigile TÜ arvutivõrgu kasutajatele. See annab hea ülevaate peamistest IT-teenustest ja sisaldab juhiseid arvutiprobleemide lahendamiseks. Raamatus on ka IT valdkonda reguleerivad dokumendid ning peamiste infosüsteemide kasutamise juhendid.

«KRAMBAMBUS»

Täna kell 20.05 näitab TV 3 järjekordset kõrgkoolide telemängu «Krambambus». Võistlevad TÜ ja Eesti Muusikaakadeemia.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab
arstiteaduskonna dekanaati
asenduskohale tööle

õppekorralduse spetsialisti,

kelle ülesanne on õppetöö korraldamine (töö õppeinfosüsteemiga ning kasutajate juhendamine, dokumentide vormistamine, ruumide planeerimine) ning nõustamine (sh välisüliõpilased).
Edukal kandidaadil on:
- vähemalt keskharidus,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea eesti ja inglise keele oskus,
- hea arvutioskus (tekstitöötlus ja tabelarvutus).

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **5. mail** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302 , Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 737 5145.

Tartu Ülikool
võtab arstiteaduskonna
dekanaati tööle

klienditeenindaja,

kelle ülesanne on sujuva töö tagamine arvutiklassis.
Edukal kandidaadil on:
- vähemalt keskharidus,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- arvutioskus.

Hea klienditeenindaja on abivalmis, sõbralik ning korrektne.
Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **3. mail** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302 , Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 737 5145.

KONKURSS

Doktoriõppe kohtade konkurss välisülikoolidesse

Haridus- ja teadusministeerium ning rektorite nõukogu kuulutavad välja avaliku konkursi riikliku koolitustellimuse doktoriõppe kohtadele välisülikoolides.

Konkursi eesmärk on koolitada järelkasvu Eesti ülikoolide ning rakenduskõrgkoolide õppejõududele.

Osalema oodatakse üliõpilasi, kes soovivad jätkata oma õpinguid doktoriõppe tasemel välisülikoolide juures riikliku koolitustellimuse raames toetatavates valdkondades ning soovivad edaspidi tööle asuda mõne Eesti kõrgkooli õppejõuna.

Taotluste esitamise tähtaeg **15. mai**.

2004/2005. õa stipendiaatide valikul eelistatakse järgmisi õppesuundi:
- õpetajakoolitus ja kasvatusteadus,
- sotsiaal- ja käitumisteadus,
- õigusteadus,
- arvutiteadused,
- tehnikaalad,
- arhitektuur ja ehitus,
- veterinaaria,
- tervis,
- keskkonnakaitse.

Info: tel 696 2432, kristiina@archimedes.ee. www.archimedes.ee/rkt.

ARH
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 7. mai 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 18 (2177) www.ut.ee/ajaleht

Tartus kõrghariduse kvaliteedi konverents

Kairi Solmann
konverentsi projektijuht

10. ja 11. mail toimub TÜ aulas Eesti Üliõpilaskondade Liidu (EÜL) korraldatud rahvusvaheline kõrghariduse kvaliteedi teemaline konverents «Quality Assurance – A Challenge for Estonian Higher Education».

Konverentsil tutvustatakse kõrghariduse kvaliteedi tagamise ülikoolisiseseid ja riiklikke mehhanisme. Teemadeks on akrediteerimine, professionaalsete akrediteerimisorganisatsioonide ning assotsiatsioonide roll, kvaliteedijuhtimine ülikoolis jpm.

Kõrghariduse kvaliteedi kindlustamise teema on praegu väga aktuaalne. Haridus- ja teadusministeeriumi juures tegutseb töörühm, kelle eesmärk on hinnata kõrghariduse kvaliteedi tagamise senist praktikat ning kujundada välja terviklik süsteem. Selleks on vaja koguda informatsiooni ja tutvuda teiste riikide ja ülikoolide kogemustega. Ka EÜLi tegevuse üks põhieesmärke on seista selle eest, et üliõpilased saaksid omandada kõrgekvaliteedilist haridust.

Esinema tuleb 10 käsitletava valdkonna parimat spetsialisti Euroopast ja Ameerikast.

Kava: www.eyl.ee/konverents. Üliõpilastele on osalemiseks soodustingimused.

Tartu Ülikooli kuratooriumil uus koosseis

Illari Lään
Varje Sootak

30. aprillil kinnitas Vabariigi Valitsus TÜ kuratooriumi uue koosseisu järgnevaks kolmeks aastaks.

Uude koosseisu kuuluvad Eesti Haigekassa juhatuse esimees Hannes Danilov, Isamaaliidu liige Andres Herkel, Tartu abilinnapea Laine Jänes, Eesti Panga president Vahur Kraft, Eesti Reformierakonna liige Jürgen Ligi, Eesti Keskerakonna liige Sven Mikser, Eestimaa Rahvaliidu liige Mart Opmann, Ühenduse Vabariigi Eest – Res Publica liige Indrek Raudne, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige Katrin Saks, Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Jaan Kiivit, vandeadvokaat Jüri Raidla, kirjanik Hando Runnel, Eesti Tööandjate Keskliidu volikogu nõunik, Baltex 2000 ASi juhatuse esimees Meelis Virkebau ja Baltika juhatuse esimees Meelis Milder.

Kiivit ja Runnel on kuulunud ka kuratooriumi kahte eelmisse koosseisu, Raidla ja Virkebau olid eelmises koosseisus, Milder aga esimeses.

Esimene istung toimub 28. mail, kus valitakse ka kuratooriumi uus esimees.

Eelmine esimees oli Jüri Raidla.

Kuratoorium on Tartu Ülikooli juurde moodustatud nõuandev kogu, mis tegutseb ülikooli ja ühiskonna ühenduslülina, arvestades tasakaalustatult mõlemapoolseid huvisid. Kuratoorium koosneb majandus- ja kultuuriringkondade ning valitsusasutuste esindajatest.

Teadusosakonda juhatab Katrin Heinsoo

Varje Sootak

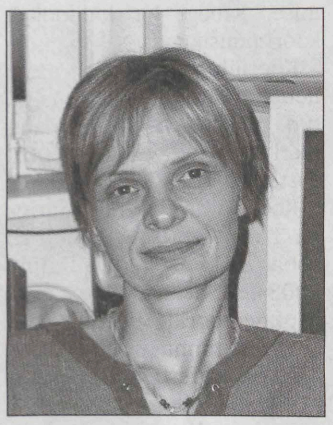

3. maist asus teadus- ja arendusosakonda juhatama EPMÜs vanemteadurina töötanud Katrin Heinsoo (pildil).

Senine juhataja Karin Jaanson töötab teadusprorektori abina.

UT küsimusele, miks Katrin Heinsoo ühest Tartu ülikoolist teise tööle tuli, vastas ta, et on TÜga ennegi seotud olnud. «Nii põhiõppe, töötamise kui ka kraadiõpingute aegu».

Katrin Heinsoo on lõpetanud 1986 TÜ bioloogia-geograafiateaduskonnas botaanika eriala. 1999 kaitses TÜs doktoriväitekirja taimeökoloogia ja ökofüsioloogia erialal kuuseokaste ja õhulehe eeskambrite juhtivusest.

Ta on töötanud TÜs laborandi, inseneri ja nooremteadurina ning EPMÜs vanemlaborandi, teaduri ja 1994. aastast zooloogia ja botaanika instituudi vanemteadurina. On täiendanud end Rootsi Põllumajandusülikoolis.

Katrin Heinsoo on olnud mitme grandi vastutav täitja. 2001. aastast on ta Eesti Teadusfondi grandi («Kiirekasvuliste pajuistanduste produktsiooniökoloogia ning kombineeritud kasutamine vegetatsioonifiltrina ja taastuva energiaressursina» hoidja. 2002. aastast on LIFE Environment programmi «Keskkonnasõbralikud veepuhastid Eesti väikeasulatesse» juht.

2003. aastal tunnistas põllumajandusülikool Katrin Heinsoo EPMÜ «Aasta tegu 2003» väärilisek (keskkonnasõbralike reoveepuhastite rajamine).

Prorektorid Ain Heinaru ja Jaak Kangilaski tutvusid ka Itaalia kultuuriväärtustega. ERAKOGU

TÜ osales Coimbra grupi üldkogul Sienas

Jaak Kangilaski
prorektor
Ain Heinaru
teadusprorektor

Coimbra grupi ülikoolide kogemustele toetumine aitab lahendada meie tänaseid ja tulevasi ülesandeid.

Aprillis Itaalias Siena Ülikoolis toimunud Coimbra grupi üldkogul vahetasid ülikoolid kogemusi ja kooskõlastasid tegevuspõhimõtteid. Tartu Ülikoolist osalesid rektor Jaak Aaviksoo ja käesoleva artikli autorid.

Nii kooskõlastasid ülikoolid näiteks oma põhimõtteid Bologna ja Lissaboni protsesside, e-õppe, teadustöö eetika ja kvaliteedi kindlustamise küsimustes. Peale üldkogu tegutsesid mitmed rakkerühmad, nende seas esimest korda ka kultuuri ja doktoriõppe rakkerühm.

Coimbra grupp

Tartu Ülikooli igal allüksusel ja ilmselt ka igal õppejõul on tööalaseid rahvusvahelisi sidemeid, sest ükski eriala ei saa tänapäeval muidu areneda ega isegi olemas olla. Peale selle osaleb Tartu Ülikool ka tervikliku institutsioonina rahvusvahelises koostöös, mille üks olulisi vorme on kuulumine üle-euroopalisse Coimbra gruppi ja selle töös osalemine.

Coimbra grupp on ülikoolide võrgustik, mis loodi, et seostada omavahel neid Euroopa ülikoole, millel on pikk ajalugu ja mis on loonud ning edendanud universaalsust, võimalikult paljude teadusalade kokkukuuluvust, akadeemilist vabadust ning hoidnud õppe- ja teadustöö kõrget taset. Algatus võrgustiku loomiseks tuli Vahemeremaade vanimatelt ülikoolidelt, kuid varsti liitusid sellega paljud Euroopa kuulsamad ülikoolid.

Tänapäeval kuulub Coimbra gruppi 37 ülikooli, sh näiteks Bologna, Coimbra, Oxfordi ja Heidelbergi ülikool. 2003 aastast kuulub sellesse väljapaistvasse ringi ka Tartu Ülikool.

Coimbra grupi ülikoolid loevad oma ajalooliseks teeneks ülikooli mõiste ja ideaali loomist. Ülikoolid loodi asutusteks, mis pidid võimaldama igasugustest tabudest, eelarvamustest, poliitilisest oportunismist ja ühepäevakasust sõltumatut õpetust ning uurimistööd. Neil ülikoolidel on olnud oluline roll Euroopa jõukuse, demokraatia ja sallivuse loomisel.

Tartu Ülikooli arvamine sellisesse ringi on meile suur tunnustus ja kaudne kinnitus, et Tartu Ülikool on kogu oma ajaloo vältel olnud kõige euroopalikum asutus Eestis.

Coimbra grupi ülikoolide ajaloolised teened pole väärtus omaette, vaid kogemus, millele toetudes lahendada tänaseid ja tulevasi ülesandeid.

Coimbra grupil on suur autoriteet ja mõju Euroopa kõrghariduse ja teaduspoliitika kujundamisele.

Võrgustikus osalemine võimaldab Tartu Ülikoolil kaasa rääkida nii Euroopale kui ka Eestile olulistes küsimustes.

Kõigil võrku kuuluvatel ülikoolidel on oma riikide seadustest, rahastamise tingimustest ja kohalikest traditsioonidest tulenevaid erijooni.

Ühinenud Euroopa ja üleilmastumine esitavad aga ülikoolidele üsna ühesuguseid väljakutseid.

Kultuuri rakkerühm

Kultuuri rakkerühm (*Culture Task Force*) loodi üldkogu aegu selleks, et hoolitseda ülikoolide üldkultuurilise rolli eest ühiskonnas.

Euroopa rahvaste kultuuriline mitmekesisus on suur väärtus, mille säilimise eest tuleb hoolitseda, aga samuti kasutada üksteise paremaks tundmaõppimiseks. Selleks kavandavad ülikoolid oma maade kultuuritausta tutvustavate konverentside korraldamist ja humanitaarteaduslike teadmiste vastastikust levitamist.

Samuti peeti oluliseks, et ülikoolid ei unustaks teadusliku uurimis- ja õppetöö kõrval oma kolmandat suurt ülesannet – arendada kohalikku ja piirkondlikku kultuuriarengut.

Rõhutati ka, et ülikoolid peaksid toetama oma liikmete kunstilist eneseväljendust. Selleks tuleks kavandada üliõpilaste kirjanduslikku, muusikalist ja visuaalkunsti või teatriloomingut tutvustavaid kohtumisi ning võistlusi.

Doktoriõpe ja teadus

Doktoriõppe ja teaduse rakkerühma (*Doctoral Studies and Research Task Force*) eesmärk on tihendada Euroopa kõrgharidusruumi (EHEA e *European Higher Education Area*) ja Euroopa teadusruumi (ERA e European Research Area) vahelist sidet, lähtudes Euroopa ministrite Berliini nõupidamise suunistest 2003. aasta septembris. Küsimus on selles, kuidas seostada loogiliselt Bologna protsessi süsteemiga kõrghariduse kolmas tsükkel – doktoriõpe. Doktoriõpe peab sellisel juhul olema veelgi rohkem seotud teadustööga.

Arusaadavalt on Tartu Ülikoolile hädavajalik olla doktoriõppe süsteemi osa, mida Coimbra grupi ülikoolide vahel koordineeritakse.

Peale vastastikuse koordineerimise ja ühisõppekavade koostamise võimaluse arvestatakse ka seda, et doktorandid saaksid vabalt osaleda partnerülikoolide õppetöös.

TÄNA LEHES

Kevadpäevad LK 3
Üliõpilasesinduse valimise tulemused LK 2
E-ajakirjade portaal LK 3

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada TÜ 2003. majandusaasta ja rektoraadi tööaasta aruanne.

Teaduse evalveerimise tulemustest teeb kokkuvõtte teadusprorektor Ain Heinaru.

Päevakorras on veel rektoraadi tööaasta tulemuslikkuse hindamine, strateegiakomisjoni ja valdkondlike komisjonide statuudi kinnitamine, TÜ Üliõpilaskonna põhikirja, õppekava statuudi, täienduskoolituse eeskirja ja vastuvõtueeskirja muutmine, samuti Nooruse 1 ehituse (tehnoloogiainstituut) rahastamisküsimused.

Kavas on ka kolme professori valimine. Kardioloogia professoriks kandideerivad kardioloogia kliiniku dots, med-dr Jaan Eha ja sama kliiniku dots, med-knd Margus Viigimaa. Psühhiaatria professoriks kandideerib psühhiaatria prof, med-knd Veiko Vasar ja laboratoorse meditsiini professoriks laboratoorse meditsiini prof, med-dr Agu Tamm.

Saadik Rumeeniast

Täna külastavad ülikooli Rumeenia suursaadik Eestis ja Soomes T. E. Neagu Udroiu ning Rumeenia aukonsul Eestis Veronika Palandi.

Pärast kohtumist rektoriga avab saadik kell 16 raamatukogus Rumeenia kujuri Constantin Brâncusi fotonäituse «Rumeenia Euroopa südames».

Külas Soome TA

12.-14. maini külastab ülikooli Soome Teaduste Akadeemia terviseuuringute nõukogu 21-liikmeline delegatsioon.

Külalised peavad väljasõiduistungi ja kohtuvad rektoraadi, arstiteaduskonna ning ETFi arstiteaduste ekspertkomisjoni liikmetega.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas osalesid kevadpäevadel?

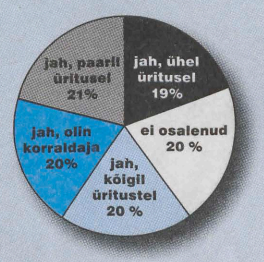

Vastajaid: 915
Uus küsimus:
Kas töötad õppimise kõrvalt?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Innovatsiooni juhtimise konverents

13. ja 14. mail toimub TÜs rahvusvaheline konverents «Innovatsiooni juhtimine Eestis – ettevõtjate vajadused».

Konverentsi korraldaja Jane Saatre sõnul keskendutakse ettevõtete arendustegevuse ja tootearenduse probleemidele. Võtmevaldkondadeks on eduka tootearenduse põhimõtted väikestes ja keskmistes ettevõtetes, ülikooli teadlaste ja riiklike toetuste võimalik roll ettevõtete arendustegevuses ning innovatsiooni tugistruktuuride ülesanded ettevõtte arengu toetamisel. «Nende valdkondade raames saavad osalejad ise juba konkreetsemaid teemasid püstitada, mida töörühmades kohe arutama asutakse.

Konverents on osa projektist TRANSACT, mille eesmärk on määratleda innovatsiooni takistavad tegurid ning leida võimalused nende lahendamiseks.

Info ja registreerimine (7. maini): www.tuit.ut.ee/transact.

Eesti ja Soome kaunimad raamatud

Täna kl 17.30 avatakse TÜ Raamatukogus Eesti ja Soome 2003. a kaunimate raamatute näitus.

Näituse avavad «Utlib Marketi 04» raames Soome Raamatukunsti Komitee liige, Espoo-Vantaa Tehnikakutsekõrgkooli Disainiinstituudi disaini ja graafika osakonna juhataja Teemu Lipasti jt.

25 Eesti kaunima raamatu hulgas on ka album «Alma Mater Tartuensis» (autorid Juhan Maiste jt) ja Leo Lapini TÜs peetud loengute põhjal kirjutatud «Avangard» (TÜ Kirjastus).

Valgas olid koos teaduste akadeemiad

Eile toimus Valga Muuseumis Eesti ja Läti teaduste akadeemiate teaduspäev.

Eesti TA president Jüri Engelbrecht tegi ettekande Eesti teaduskorraldusest ja Eesti TA osast selles, Läti TA president Janis Stradinš Läti TA tegevusest ja Valka linna osast Läti kultuuriloos.

Akadeemikud TÜ prof Haldur Õim ja TÜ emeriitprof Ülo Lumiste, TÜ prof Tiit Rosenberg jt.

Külastati ka omaaegse Cimze seminari asupaika, Valka koduloomuuseumi jm.

Avati näitus «Juhan Peegel 85»

Eile avati TÜ Raamatukogu III korrusel ajakirjandusteadlase ja eesti ajakirjanike õpetamise rajaja Juhan Peegli (pildil) 85. sünniaastapäevale pühendatud näitus. Näituse avamisel kõnelesid prof Peeter Vihalemm jt.

Vaadata saab Juhan Peegli raamatuid, artikleid ning käsikirjalisi materjale jm.

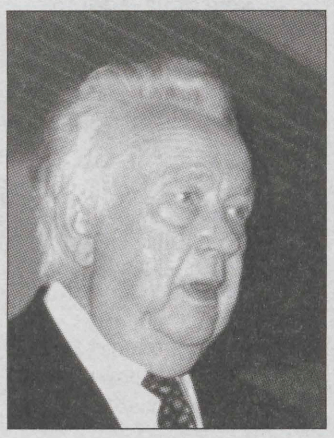

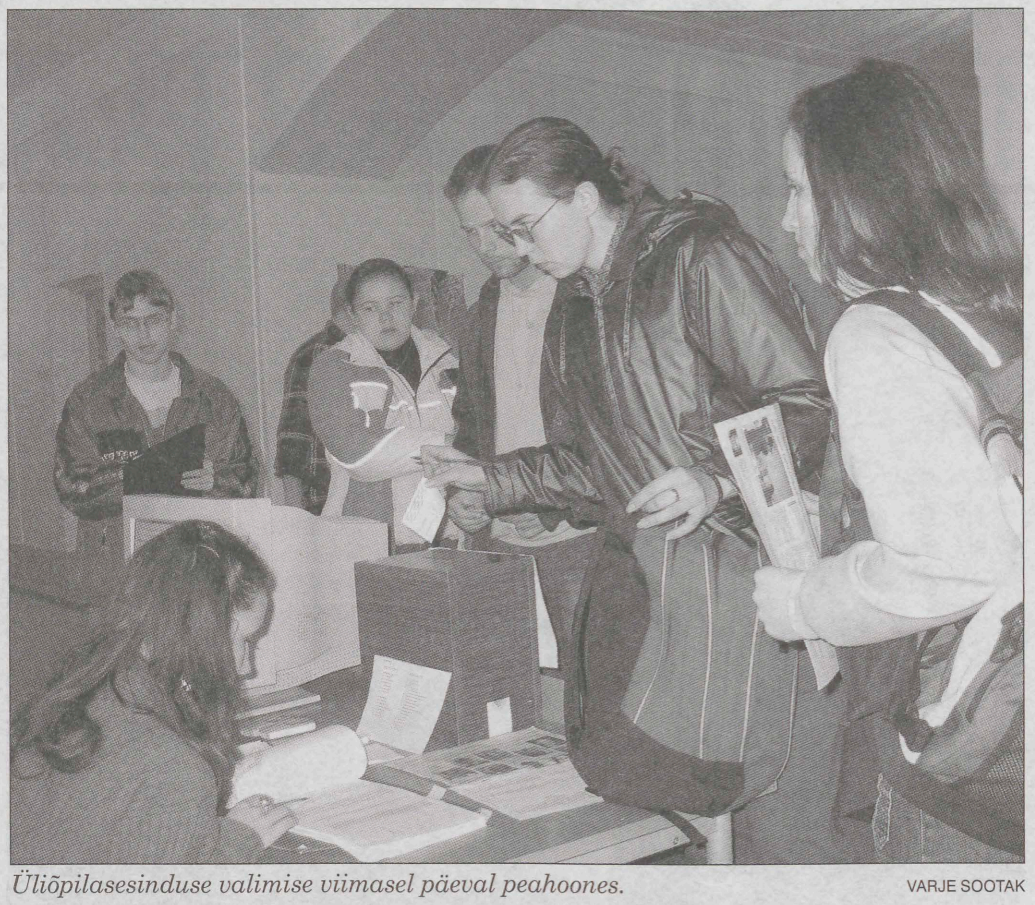

Üliõpilasesinduse valimise viimasel päeval peahoones. VARJE SOOTAK

Üliõpilasesinduse valimisaktiivsus 5,6%

TÜ Üliõpilasesindust käis valimas 971 tudengit, mis teeb valimisaktiivsuseks 5,6%.

Kõige aktiivsem teaduskond oli absoluutarvuliselt majandusteaduskond 179 ning kõige vähem aktiivsem õigusteaduskond 41 häälega. Protsentuaalsed näitajad olid vastavalt majandusteaduskond 18,43% ning õigusteaduskond 1,54%.

Kolledžitest oli valijaid kõige rohkem Pärnus – 63. Järgnesid Türi 35, Narva 23, õpetajate seminar 8 ja õigusinstituut 4 valijaga.

Valimiskastides oli rikutud ja kehtetuid sedeleid kokku 29. Valimistoimkond valimiskorra rikkumisi ei tuvastanud.

Struktuuriüksustest osutusid otse valituks Kristi Lont, Andres Toompere, Maarja Vaikmaa, Erki Mardo, Laura Sedman, Pavel Starkov, Keit Fomotškin, Helen Reino, Lauri Antalainen, Vahur Meus, Hannes Klaas, Julia Perevalova, Ireen Kangro, Ele Liivamägi, Allan Selirand ja Tuulike Tuulik.

Üldise pingerea alusel osutusid valituks Lauri Paeveer, Alo Lõoke, Rainer Pärna, Aivo Lokotar, Rivo Bernotas, Rait Aviste, Eveliis Kurs, Tuuli Reisberg, Ann Kuslap, Kadi Kirves, Karin Oras, Andreas Sepp, Maria Trahhatšjova, Aarne Deemant ja Rene Oruman.

Allikas: valimistoimkonna protokoll

Häälte jaotus kandidaatide vahel teaduskondades

Teaduskond	Nr	Nimi	Hääli
Usuteaduskond	1	Vahur Peepmaa	16
Usuteaduskond	2	Kristi Lont	28
Õigusteaduskond	3	Merli Berg	4
Õigusteaduskond	4	Andres Toompere	19
Õigusteaduskond	5	Kadi Kirves	18
Arstiteaduskond	6	Heigo Reima	13
Arstiteaduskond	7	Pavel Buzõkin	5
Arstiteaduskond	8	Merike Rahkema	17
Arstiteaduskond	9	Maria Trahhatšjova	17
Arstiteaduskond	10	Maarja Vaikmaa	32
Filosoofiateaduskond	11	Julia Petunova	8
Filosoofiateaduskond	12	Rivo Bernotas	26
Filosoofiateaduskond	13	Maret Luud	13
Filosoofiateaduskond	14	Erki Mardo	42
Bioloogia-geograafiateaduskond	15	Kadri Toome	17
Bioloogia-geograafiateaduskond	16	Laura Sedman	42
Bioloogia-geograafiateaduskond	17	Aivo Lokotar	27
Füüsika-keemiateaduskond	18	Pavel Starkov	30
Füüsika-keemiateaduskond	19	Rainer Pärna	30
Füüsika-keemiateaduskond	20	Marleen Taremaa	11
Füüsika-keemiateaduskond	21	Ardi Kõrkjas	11
Haridusteaduskond	22	Gea Katmann	5
Haridusteaduskond	23	Rait Aviste	25
Haridusteaduskond	24	Keit Fomotškin	26
Kehakultuuriteaduskond	25	Rene Oruman	17
Kehakultuuriteaduskond	26	Helari Kaljuste	4
Kehakultuuriteaduskond	27	Helen Reino	30
Kehakultuuriteaduskond	28	Laura Kärson	1
Kehakultuuriteaduskond	29	Kadri Jõgi	4
Majandusteaduskond	30	Alo Lõoke	33
Majandusteaduskond	31	Tuuli Reisberg	21
Majandusteaduskond	32	Jaana Tenno	0
Majandusteaduskond	33	Lauri Antalainen	99
Majandusteaduskond	34	Karin Oras	18
Majandusteaduskond	35	Aarne Deemant	17
Matemaatika-informaatikateaduskond	36	Ann Kuslap	20
Matemaatika-informaatikateaduskond	37	Vahur Meus	28
Matemaatika-informaatikateaduskond	38	Kristel Saar	5
Sotsiaalteaduskond	39	Meelis Kaldalu	3
Sotsiaalteaduskond	40	Kadri Napritson	16
Sotsiaalteaduskond	41	Priit Lomp	12
Sotsiaalteaduskond	42	Hannes Klaas	45
Sotsiaalteaduskond	43	Henri Sepp	16
Sotsiaalteaduskond	44	Eveliis Kurs	24
Sotsiaalteaduskond	45	Lauri Paeveer	39
Sotsiaalteaduskond	46	Andreas Sepp	18

Tartu Ülikooli Raamatukogu ostis uue e-ajakirjade portaali

Marika Meltsas
TÜ Raamatukogu peaspetsialist

TÜ Raamatukogu ostis EBSCO e-ajakirjade haldamise süsteemi EBSCO A-to-Z, mis võimaldab luua linkidega kataloogi raamatukogu poolt tellitud täistekstiandmebaasides sisalduvatest ajakirjadest.

Eraldi tellitud e-ajakirju saab sinna käsitsi lisada. Kataloogi on lisatud ka 623 vaba juurdepääsuga eelretsenseeritavat teadusajakirja.

Ajakirjad on esitatud alfabeetilises nimekirjas. Kõige lihtsam on konkreetseid ajakirju leida otsiaknasse ajakirja pealkirja või selle fragmenti sisestades.

Kuidas otsida?

Ajakirjad on ka ainevaldkondade (*subjects*) järgi otsitavad, kuid kuna EBSCO liigitus ei ole alati kõige täpsem, ei pruugi ainevaldkonna järgi tehtud otsing päris adekvaatset pilti eriaalaajakirjadest anda.

Otsitunnustena on kasutatavad ka kirjastuse nimi ja ISSNi number. Viimase kaudu on tekitatud ka lingid elektronkataloogi ESTER.

Kuna täistekstiandmebaasides sisalduv on pidevas muutumises (konkreetsete ajakirjade aastakäikude kättesaadavus oleneb litsentsitingimustest, ajakirjad liiguvad ühe kirjastuse alt teise alla, kõik ajakirjad ei sisaldu EBSCO süsteemis), siis ei vasta ESBCO A-to-Z ajakirjade nimestikus pakutav sajaprotsendiliselt tegelikkusele.

E-raamatukogu arendamise eesmärk on parandada teadusinformatsiooni kättesaadavust.

Probleemidest ja vigadest palume märku anda elektroonilise infoteenistuse aadressil: paring@utlib.ee.

E-raamatukogu areneb

Viimastel aastatel on e-raamatukogu märgatavalt edenenud.

Praegu on raamatukogu vahendusel loodud ligipääs 11 981 e-ajakirjale Tartu Ülikooli arvutivõrgus.

Suurem osa ajakirju on kättesaadavad TÜ Raamatukogu poolt tellitavate täistekstiandmebaaside (EBSCO Academic Search Premiere, Business Source Premiere, JSTOR, ScienceDirect, KluwerOnline, SpringerLink jne) vahendusel.

Sageli on e-ajakirjade juurde jõudmiseks mitu võimalust – kas kirjastuse server, täistekstiandmebaasid või e-ajakirju vahendav tellimisfirma EBSCO Electronic Journal Service (EJS).

Seejuures võivad ühe ajakirja aastakäigud olla erinevates andmebaasides.

Mõned andmebaasid on spetsialiseerunud pikaajalise arhiivi loomisele (JSTOR). Kirjastuste endi ajakirjade andmebaasid annavad enamasti juurdepääsu viimastele aastakäikudele. Ajaline ulatus sõltub litsentsilepingutest ning ka sellest, kas kirjastus on vanemaid aastakäike digitaliseerinud.

Agregeeritud e-ajakirjade andmebaasides (näit EBSCO täistekstiandmebaasid) on teadusajakirjadele sageli kehtestatud nn embargoperiood, st kirjastus lubab ajakirja artikleid täistekstidena kättesaadavaks teha vaid teatud aja möödudes (enamasti üks aasta) pärast ilmumist. Sageli pakuvad väiksemad kirjastused e-ajakirju vaid vahendajate kaudu (näit Ingenta, EBSCO EJS), kuid kohati on ajakirja värskeimad numbrid või preprindid kättesaadavad vaid kirjastuse serveris.

www.utlib.ee/e-ajakirjad

TÜ Kammerkoori dirigendi magistrikontsert

Indrek Mustimets
TÜ Kammerkoori president

Homme kell 14 algab Tallinnas Mustpeade Majas Eesti Muusikaakadeemia koorijuhtimise eriala magistrandi Triin Kochi (pildil) magistrikontsert koos TÜ Kammerkooriga.

Kontserdil kõlab Schützi, Rahmaninovi, Poulenci, Tormise, Kreegi jpt heliloojate koorimuusika.

Kooriühingu poolt aasta nooreks dirigendiks nimetatud Triin Koch on TÜ Kammerkoori juhatanud 2001. aasta sügisest.

Koos TÜ Kammerkooriga on Triin Koch saavutanud III koha koorifestivalil «Tallinn 2003», I koha selle aasta kammerkooride festivalil ja eriauhinna rahvusvahelisel koorifestivalil Itaalias Arezzos. Koos on antud üle 40 kontserdi.

Triin Koch on õppinud Heino Elleri Muusikakoolis Vaike Uibopuu ja muusikaakadeemias Kuno Arengu kooridirigeerimise klassis.

Ta on ka TÜ Akadeemilise Naiskoori Tallinna vilistlaskoori dirigent.

15. mail kell 14 toimub Triin Kochi magistrikontsert TÜ aulas. Ettekandele tuleb G. B. Pergolesi «Stabat Mater». Kaastegevad TÜ Akadeemiline Naiskoor, Kädy Plaas (sopran), Ivo Posti (kontratenor) ja kammerorkester «Neli Temperamenti».

EAGLE • VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Üliõpilased kihutasid Emajõel

Kristi Liiv
Filosoofia 1. a üliõpilane

1. mai pärastlõunal võistles Emajõe voogudes kaarsilla ja Võidu silla vahelisel lõigul 64 plastikust ja kummist meisterdatud paadis üle 200 üliõpilase.

Juba pool tundi enne võistluse algust olid Emajõe kaldapealsed täis igas vanuses show-himulisi pealtvaatajaid. Atlantise-poolsel kaldapealsel askeldasid veidrates kostüümides üliõpilased – mõne võistkonna tunnuseks oli teibi abil pähe kinnitatud koeranäoline suss, teise grupi võis ära tunda triigitud ülikondadest, mille esitaskust ei puudunud punane nelgiõis, kolmandad paadimehed olid osavasti vanaprouadeks riietunud. Kõik nad olid ametis oma sõiduvahendite viimase putitamisega.

Kõigil osavõtjail tuli läbida umbes 600-meetrine rada, kus tuli sõita nii päri- kui ka vastuvoolu.

Võistlus toimus kahes kategoorias – võistlussportlased ja rahvaaerutajad.

Emajõel kihutas nii osteud kummipaatidel kui isetehtud parvedel üle 200 üliõpilase. REENI KUUS

Võistlussport

Esimesena asus jõudu katsuma sportlasklassi neli võistkonda. Esmakordselt eelnes sõudmisvõistlusele kaptenite võidujooks Raekoja platsilt paatideni.

«Sportlasklass oli sel aastal kuidagi kokku kuivanud, aga ma usun, et rahvaaerutajad ja esimest korda kavasse võetud kaptenite jooks tegid selle väikse languse tagasi,» ütles ülikooli kevadpäevade projektijuht Kunnar Karu.

Võistlussportlaste kategoorias saavutas esikoha sõjakooli võistkond Topeltkoormus koosseisus Rene Rätsep, Siim Hannus, Ivo Silbaum, Priit Kasemets, Siim Vantus, Rivo Zirk, Marek Koppelmann ja Priit Brikkev, kes said hulganisti auhindu, muuhulgas saunaõhtu hotellis Hansatall ja Extreme Spordi korraldatava surfikursuse.

Sportlasklassis saavutas II koha sõjakooli võistkond Eurobitses ja III koha võistkond Robinsonid.

Esimeses kategoorias anti välja ka eriauhind nutikuse eest, mis läks Rannu meeskonnale (Maido Mõls, Kuldar Sikk ja Ahti Lill), kes reeglite puudulikkust kasutades paigaldas hetk pärast võistluse algust oma sõiduvahendile mootori.

«Tulime selleks, et reeglitesse pandaks lõpuks kirja, et võistlusele peab mootorita tulema,» lausus rahulolev Maido Mõls auhinda vastu võttes.

Karu sõnul pole korraldajad juba mitmendat aastat reeglite järgimist väga detailselt jälginud. Ta nentis, et kotis kaasa võetud paadimootor oli väga hea mõttevälgatus.

Teises võistluskategoorias asus rahva meelt lahutama 58 paatkonda. Hetk pärast rahvaaerutajate võistluse algust oli Atlantise esine jõevesi tulihingeliselt võitlevatest üliõpilastest ja nende ainulaadsetest sõiduvahenditest lausa paks.

Kobaras rahvaerutajad

Kui paadipundar pikapeale hargnema hakkas, võis näha mitmeid hämmastavaid paadilaadseid sõidukeid: suuremaid ja väiksemaid kummipaate, plastkanistritest aluseid, peolaudki oli TTÜ meeskonna paati ära mahtunud. Siin-seal oli märgata eurolipumotiivi.

Rahvaaerutajatele jagas 3-liikmeline žürii auhindu 8 kategoorias. Otsuse langetasid üliõpilaste V suvemängude projektijuht Aivo Normak, sõltumatu vaatleja Kristin Konik ja Emajõe Paadimees Valdeko Lukken.

Originaalseima paadi eest sai auhinna võistkond Rescue 1219 (Josh Dean, Maria Gussak, Kristian Nielsen, Sjonkje Van Der Meer ja Neinke Piets), kelle paadi moodustasid kolm kokku seotud autokummi.

Järgmisena kutsus ülikooli kevadpäevade projektijuht Kunnar Karu poodiumile võistkonna Vigased Pruudid, mille liikmeid pärjati parimate elunautijate tiitliga. Kõige kiirema stardi eest leidis tunnustust võistkond Queen Mary.

«Otsustamine oli väga keeruline, aga kuna meil oli õigus hinnata üksnes kummipaate, siis osutus võistkonna Rescue 1219 sõiduvahend siiski kõige originaalsemaks,» ütles žürii liige Normak.

Normaku sõnul võttis žürii arvesse ka meeskondade üldist meeleolu ja jälgis osavõtjaid ka enne ja pärast võistlust.

«Oli väga palju aktiivseid ja positiivseid tudengeid,» ütles Normak.

Kõigi võistlejate vahel loositi välja mobiiltelefon Siemens C62, mille omanikuks sai Püü Tolma.

Rooma amfiteater Emajõel

Karu sõnul võis tänavuse paadiralliga igati rahul olla, võttes ebaõnnestumistena arvesse vaid registreerimislaudade ja korraldajate häälte kadumist.

«Võiks öelda, et Emajõe säng on nagu Rooma amfiteater, ainult et Tartus ja natuke märjemal moel,» kommenteeris üritust resbublikaanist aerumees ja TÜ vilistlane Uwe Kersna.

Tund pärast paadiralli lõppu algas võistluse ametlik *afterparty* tudengi varjupaigas Raekoja platsil, kus anti kätte ka auhinnad, söödi, joodi ja löödi tantsu, nii et telk värises.

Viimaseid vapraid paadimehi võis näha veel kell kaheksa õhtul, mil palju tähelepanu pälvinud vanaprouadeks riietunud meeskond Eurobitses üritas ennast ja oma paati Riia mäest üles vedada, olles ilmselgelt vägagi rõõmsas meeleolus.

SPORTLASKLASS

I – Topeltkoormus (sõjakool)
II – Eurobitses (sõjakool)
III – Robinsonid
Eriauhind nutikuse eest – Rannu

RAHVAAERUTAMINE

Originaalseim paat – Rescue 1219
Parimad elunautijad – Vigased Pruudid
Kiireim start – Queen Mary

Tudengilaulu konkursi võitis tänavu vene rokkbänd Red Wine

Anastassia Popova
ajakirjanduse ja suhtekorralduse 2. a üliõpilane

«Tudengilaulu konkursil hääletas žürii ühehäälselt võitjaks vene rokkbändi Red Wine'i loo «Minuga koos», ütles žürii liige Tiit Kikas. Žüriisse kuulusid muusikud Kadri Giannakaina Laube, Toomas Lunge, Tiit Kikas ning üliõpilane Mait Alanurm.

«Me kõik andsime sellele bändile oma hääle, mis tundus selle ürituse koosseisu juures kõige õiglasem valik,» lausus Kikas.

Žürii liikmed rõhutasid eelkõige võidulaulu loomingulise poole kõrget taset.

Võitjad lubasid preemia eest soetada heliaparatuuri. ERAKOGU

Võitis eestikeelne laul

Red Wine esitas seitse laulu, millest kuus oli vene ja üks eesti keeles. Laube sõnul olid kõik lood hea kvaliteediga, kuigi «Minuga koos» puhul mängis kaasa eestikeelne tekst.

Lunge lisas, et rõdu pealt, kus žürii istus, ei saanud ühestki venekeelsest sõnast aru.

«Mul on kohutav kahju. Oleks väga tahtnud kuulata, millest nad laulsid. «Arvan, et need sõnad olid väga head,» ütles ta.

«On meeldiv, et võitis just meie eestikeelne laul. See räägib sellest, et võime ka edaspidi eesti keeles laulda, see teeb rõõmu,» lausus Red Wine'i solist ja võiduloo autor, Tartu Ülikoolis sotsiaaltööd õppiv Aleksandr Aidarov.

Aidarovi seletuse järgi räägib laul mehe ja naise vahelistest eksistentsiaalsetest suhetest. Lugu ei ole romantikast, vaid sügavamatest, tõsisematest asjadest, seletas ta. Red Wine'i trummari, Audentese Ülikooli informaatikatudengi Oleg Ivanovi sõnul kuulub laul *pop-rock*`i muusikastiili alla.

Looming tugevam mängust

Tudengilaulu 2004 publiku ees esines kokku üheksa esinejat. Korraldajate sõnul oli konkursile pääsemisele tingimusteks vähemalt ühe oma loo esitamine ning minimaalne elektrooniliste pillide kasutamine, samuti pidi bändide koosseisudes olema tudengeid.

Kontserdil kõlasid lood *rock*`ist kantrini, bluusist folgini. Žürii liikmete hinnangul oli valitsevaks muusikastiiliks ühikafolk. «Tudengilaulu on tegelikult raske hinnata siin lava peal. Peaksime kuskile ühikasse minema ja õhtu läbi nendega koos istuma,» ütles Laube.

Ülikoolis inglise filoloogiat õppiv Maarit Nikolajeva märkis, et muusika oli üldiselt liiga rahulik, ballaadilik. «Ootasin rohkem samasugust kärtsu-mürtsu, nagu oli eelmise aasta võitja puhul,» sõnas ta.

Kikase sõnul oli esinejate üldiseks probleemiks, et nende loomingulised võimed olid muusikalistest võimetest suuremad. «Oleks oodanud tugevamat esitust,» lausus ta.

Auhinnad

Peale Red Wine'i tõstis žürii esile ka ansambleid Etskae, We Who Are Just Like The Others, Hämarad Lood ja üksinda esinenud Harry Tuult.

Tiitli «Tudengilaul 2004» pälvinud Red Wine sai auhinnaks muusikariistade poe IS Music Team kinkekaardi, mille väärtus on 4000 krooni.

«See raha läheb aparatuuri ostmiseks. Kavatseme luua oma stuudio, vajame oma aparatuuri, sest igasugustes keldrites harjutada ei ole eriti mugav,» ütles Aidarov.

Aidarovi sõnul on võit bändi jaoks oluline, kuid kõige olulisem on hästi esineda. «Kui esined hästi, siis see ongi juba tulemus. Meile, venelastele, on see üldse väga lahe,» lausus ta.

TUDENGILAUL 2004

Tiitel «Tudengilaul 2004» – Red Wine
Viljandi folgi preemia – Etskae
Edevuse preemia – We Who Are Just Like The Others
Võru folgi preemia – Hämarad Lood
Red Bulli eripreemia – Harry Tuul

UUDISED

Feminiinne näitus Y-galeriis

4. mail avati Y-galeriis TÜ kunstide osakonna vilistlaste Maris Palgi ja Kaie Luige näitus «Ihust ja hingest».

Galerist Margus Kiisi sõnul esindavad Maris Palgi ja Kaie Luik Tartus viimastel aastatel jõudsalt kasvava feminiinkunsti koolkonda. Seda iseloomustab sümbolismi vormis naise elutahkude esitamine, naiselike iseloomujoonte ja naiseliku vaimumaailma eripärade rõhutamine.

«Kunstnike maalidel on naistel tselluliit, sealjuures kannavad nad aga ebamugavad, kuid kohustuslikke aksessuaare nagu rinnahoidjad,» ütles Kiis.

Näitus jääb avatuks 16. maini.

ÕESis räägitakse Jaapanist

12. mail kl 16.15 Lossi 3-406 algaval ÕESi koosolekul peab Hiromi Komori Jaapani Rahvuslikust Etnoloogiamuuseumist ettekande Esticast ja Balticast Jaapanis.

ÕESi sekretäri Kadi Grichini sõnul käsitletakse ettekandes Eestiga seotud teadusuuringute tendentse. Samuti tutvustatakse viimasel ajal Jaapanis ilmunud Eestit põhiteemana käsitlevaid raamatuid ja artikleid jne.

ÕESi esimees prof Tiit Rosenberg jagab muljeid Sapporo Ülikooli slaavi uuringute kes-

Aare Abroi kaitses doktoritööd

Eesti Biokeskuse teadur Aare Abroi (pildil) kaitses doktoritöö «Veise näsakasvajaviiruse tüüp 1 valgu E2 natiivseid aktiivsusi määravad determinandid on lahutatavad».

Töös käsitleti veise papilloomiviiruse valgu E2 eri aktiivsuste omavahelisi seoseid ning nende aktiivsuste struktuuri-funktsiooni vahelisi seoseid.

Doktoritöö peamine teema on, kas ja kuidas on võimalik E2 valgu eri aktiivsusi lahutada.

Küsimuse uurimiseks tehti E2 transaktivatsiooni domeeni mitmeid punkt-mutatsioone. Uuringutel selgus, et viirusega nakatunud rakus realiseeruvate E2 aktiivsuste determinandid on lahutatavad. See annab viirusele teoreetilise võimaluse neid aktiivsusi vastavalt viiruse elutsüklist tulenevatele vajadustele ka erinevalt reguleerida. Selline eri aktiivsuste diferentseeritud reguleerimine on ilmselt hädavajalik viiruse elutsükli edukaks toimumiseks.

Doktoritööd juhendas prof Mart Ustav, oponeeris dr Saulius Klimasauskas Vilniuse biotehnoloogia instituudist.

Aare Abroile anti filosoofiadoktori kraad molekulaarbioloogia erialal.

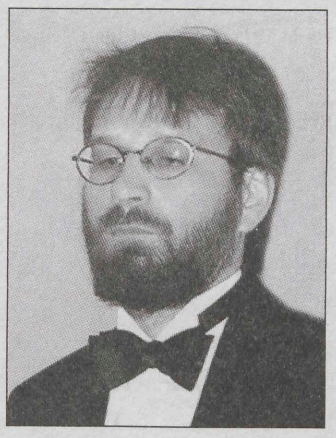

IN MEMORIAM

Edgar Naarits

22. juuli 1920 – 4. mai 2004

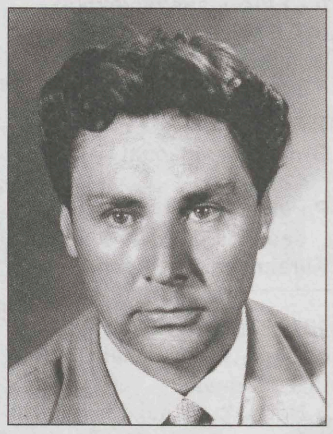

Teisipäeval lõppes elutee tulihingelisel Tartu spordimehel, kes oma õpilaste abil tutvustas kodulinna ja Eestit paljudes paikades.

Ta oli mitmekülgne spordimees – Eesti kergejõustikumeistrivõistlustel sai 400 m tõkkejooksus hõbemedali, NSVL korvpallimeistrivõistlustel kuulus pronksmedali võitnud Kalevi meeskonnale (1945). Teda hinnati väljapaistva kaitsemängija ja mängujuhina. Sportlikule karjäärile tegi lõpu tervisehäda, sest oma jälje olid jätnud karmid tingimused tööpataljonis, talvelahingud Velikije Luki all ja haavatasaamine.

1945 nimetati Edgar Naarits TÜ kergejõustiku ja sportmängude õpetajaks.

Edgar Naarits armastas korvpalli üle kõige. Ta oli andekas pedagoog. Tal oli terav pilk eeldustega noorte silmamiseks ja õpilase vigade märkamiseks. Tema õppetunnid ja treeningud olid emotsionaalsed, tema rühmadesse tuldi meelsasti. Nakkav eeskuju viis tulemuseni.

Mõne aastaga jõudsid Tartu korvpallurid juhtpositsioonile Eestis ja ka endises N Liidus. Ülikooli spordiklubi meeskond oli Eesti meister 1948-1952, NL meister 1949, II koht 1950, III koht 1951. Tema juhendamisel võitis ülikooli korvpallimeeskond 8 linna turniiri 1950. a Tartu nime all.

Edasi kulus kogu energia ülikooli naiskonnale (ÜSKi, TRÜ ja Tartu Kalevi nime all). 30 aasta vältel tuli naiskond 28 korral Eesti meistriks, NL meistrivõisluste hõbemedal võideti neli korda jne. Euroopa karikavõistlustel jõuti poolfinaali jne.

Edgar Naarits on avaldanud kahetsust, et naiskond ei pääsenud ülemaailmsetele üliõpilasmängudele ja Euroopa meistrivõistlustele.

Naaritsa teenistuslehel on õppetöö TÜs 1945-1970, Kalevi Kesknõukogu treeneri amet 1960-1976 ja Tartu Korvpallikooli õppealajuhataja 1976-1995. Ta sai NSVL teenelise treeneri nimetuse. Tema õpilaste hulgas on 3 maailmameistrit, Euroopa meistreid, mitukümmend meistersportlast, sajad kehalise kasvatuse õpetajad.

1999 autasustati Edgar Naaritsat Valgetähe IV klassi teenetemärgiga. 2002 sai ta riikliku spordi elutööpreemia. TÜ Akadeemilise Spordiklubi 95. aastapäeval valiti Naarits spordiklubi auliikmeks.

Edgar Naarits oli kogu elu korvpallile pühendanud mees. 2003. a ütles ta intervjuus: «Tegin tööd kogu südamest, midagi saavutasin, kuid tahtnuks enamat. Olen rahul, et õpilased on saanud elus hakkama».

Tartu Ülikool
Tartu Ülikooli
Akadeemiline Spordiklubi

Raamatukogu kujundab statistikakogu

Ruth Tammeorg
TÜ Raamatukogu referent

TÜ Raamatukogu ootab nõuandeid statistikakollektsiooni kujundamiseks.

Raamatukogu statistikariiulid ei hiilga praegu kahjuks uusima informatsiooniga, ja seda eelkõige finantsilistel põhjustel.

Üht-teist on kättesaadav ka tasuta Internetis, näiteks maailma riikide statistikaametite kodulehtedelt.

Katsetused

Euroopa Ühenduste Statistikatalitus EUROSTAT võimaldab tänavu oma kodulehel kõigile huvilistele tasuta juurdepääsu monograafiate täistekstidele pdf-vormis.

Maikuu lõpuni saab TÜ arvutivõrgus katsetada Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni OECD andmebaasi SourceOECD (The OECD's Online Library of Statistical Databases, Books and Periodicals).

See sisaldab statistilisi ülevaateid ja analüüse rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, nagu Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), Centre for Educational Research and Innovation (CERI), European Conference of Ministers of Transport (ECMT), International Energy Agency (IEA), Nuclear Energy Agency (NEA), OECD Development Centre, Sahel and West Africa Club.

SourceOECD katsetus toimub mai lõpuni, juurdepääs TÜ Raamatukogu kodulehelt alajaotuse «Andmebaaside katsetused» kaudu.

Ootame tagasisidet

Palume seda võimalust praegu kasutada ning teada anda ka sellest, kuivõrd väärtuslikuks hindate nimetatud andmebaasile juurdepääsu ostmist.

Oleme juba saanud positiivse tagasiside Euroopa kolledžilt, kuid kuna SourceOECD andmestik hõlmab mahukaid materjale mitmelt alalt, siis ootame arvamust ka teistelt institutsioonidelt.

Ootame õppejõududelt ja teaduritelt infot aadressil ruth.tammeorg@ut.ee, milliseid maailma statistikaväljaandeid hindate oma alal asendamatuteks.

Raamatukogu piiratud finantsressursside juures on äärmiselt oluline valida raamatukokku ainult parimad ja olulisimad väljaanded.

Oodatud on kõik ettepanekud statistikamaterjalide ostmiseks nii elektroonilisel kujul kui ka paberkandjal.

Katsetus OECD, IMF ja Eurostat statistikale TÜ arvutivõrgus avatud kuni 3. juunini aadressil: http://195.145.59.167/ISAPI/LogIn.dll/login?lg=e

KAITSIMISED

12. mail kl 13.15 kaitseb Vanemuise 46-246 **Maris Rattas** doktoritööd «Liustikualused protsessid voorte kujunemisel – Saadjärve voorestiku näitel». Juhendaja: prof Volli Kalm. Oponent: prof dr Vitalijs Zelčs (Läti Ülikool).

12. mail kl 15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Mari Järvelaid** doktoritööd «Tervistohustav riskikäitumine teismelistel noortel». Juhendaja: prof Heidi-Ingrid Maaroos. Oponent: emeriitprof Peter Petersen (Hannoveri Ülikool).

LOENGUD

10. mail kl 14-16 toimub Biomeedikumis aud 1006 molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskuse seminar. Prof Matjaz Žorko (Ljubljana Ülikool) peab ettekande «Exploring the interaction of receptors with G-proteins by using synthetic model peptides and other approaches» ja dots Ursel Soomets «Antisense tehnika ja applikatsioonid (ravimid)».

12. mail kl 16.15 toimub Vanemuise 46-327 **Rein Ahase** *venia legendi* loeng «Keskkond, planeerimine ja sotsiaalne positsioneerimine».

13. mail kl 14-16 toimub Puusepa 8 A. Linkbergi nim aud emeriitprof Peter Peterseni (Hannoveri Ülikool) loeng «Vaikne ja allasurutud kurbus: naistel pärast raseduse katkestamist esinevad psühholoogilised protsessid». Loeng on saksa keeles, tõlge eesti keelde.

KONTSERT

12. mail kl 19 esinevad Tartu linnamuuseumis Ann Õun (flööt) ja Vambola Krigul (löökpillid). Kavas Takemitsu, Constant, Gubaidulina jt looming. Piletid 60 ja 40 kr.

14. mail kl 19 Vanemuise Kontserdimajas hooaja lõppkontsert – Carl Orffi «Carmina burana». Esitavad Tartu Poistekoor, H. Elleri nim Tartu Muusikakooli kontsertkoor, jazzkoor Halebopp Singers, Vanemuise Sümfooniaorkester ja ooperikoor, solistid Alla Popova, Jan Oja ja Lauri Vasar. Koormeistrid Piret Talts, Lauri Breede ja Undel Kokk. Dirigent Mihkel Kütson. Piletid 100 ja 60 kr.

KIRJANDUSFESTIVAL

7. mail kl 12 avatakse raamatukogu ees Tartu I kirjandusfestival

«Prima Vista».

7.-8. maini toimub üle 100 ürituse (raamatumess «Utlib Market 04», nüüdiskirjanduse konverents, Põhjamaade luulekohvik, etendused, raamatute esitlused, kohtumised kirjanikega jpm.
«Prima Vista» infopunkt avatud raamatukogu fuajees ka 8. mail kl 10-16. Info: tel 737 5725 või kirjandusfestival.tartu.ee.

TARTU VISUAALSE KULTUURI PÄEVAD

12.-16. maini

12.-16. maini toimuvad Eesti Rahva Muuseumis esimesed Tartu visuaalse kultuuri päevad. Festivali filmiprogrammis on 35 filmi, näitused, töötoad ning Eesti antropoloogilise dokumentalistika ümarlaud.

Info: tel 742 2266, 517 6822, www.erm.ee, nafa.uib.no.

KURSUS ÕPPEJÕUDUDELE

«Elektrooniliste testide ja küsimustike koostamine programmidega APSTest ja eFormular»

Kursusel õpitakse koostama elektroonilisi teste programmi APSTest I versiooniga ja küsimustikke eFormularis.
Kursuse maht: 7 t praktikumi arvutiklassis (4 t APSTesti ja 3 t eFormulari teemal).

Lektor: Triin Marandi, TÜ pedagoogika osakonna lektor.
Toimumiskoht: õpetajate seminari arvutiklass Salme 1a-50 (III k).
Aeg: T, 11. mail kl 10.15-14 (APSTest), K, 12. mail 12.15-15 (eFormular).

Kursuse programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus
Maksumus ülikooli sisekäibega: 480 kr.
Registreerumine ja lisainfo: Riina Reinumägi, tel 737 5442, riina.reinumagi@ut.ee.

SOTSIAALTEADUSTE DOKTORIKOOL

13.-15. maini

«Sotsiaalteaduste kaasaegsed probleemid»

Doktorikool koondab semiootika osakonna ja Jakob von Uexkülli keskuse Cassirer-Lotman-Uexküll sümpoosioni ja psühholoogia osakonna ning SCASSSi (Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences) ühised seminarid. Tartusse tulevad esinema mitmed rahvusvaheliselt tuntud teadlased.

Vt: www.zbi.ee/uexkull/cassirer.htm, www.scasss.uu.se.
Osalema oodatakse eelkõige sotsiaalteaduskonna doktorante ja magistrante, kuid teretulnud on teisedki huvilised.
Doktorikooli eest on võimalik saada 2AP. Peale aktiivse osalemise tuleb teha 31. maiks arutlev referaat vabalt valitud loengu teemal.

Eelnevalt tuleb läbi lugeda lektorite antud kirjandus. Lugemismaterjalid on registreeritud osalejatele saadaval Tiigi 78-334.
Osalemiseks registreeruda **13. maiks** Tiigi 78-334, tel 737 5902, ester.sotsova@ut.ee) või ÕISi kaudu (ainekood SOPH.00.394).
Sümpoosion ja seminarid toimuvad inglise keeles.
Info: Anna Gramberg, tel 737 5916, anna.gramberg@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab
TÜ Kunstimuuseumisse tööle

koguhoidja,

kelle ülesanne on antiigikogu teaduslik läbitöötamine, näituste korraldamine ning projektide läbiviimine.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus (soovitavalt erialane),
- head teadmised kunsti- ja antiikajaloost ning klassikalistest keeltest,
- hea algatus- ja korraldusvõime,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea eesti ja võõrkeel(t)e oskus,
- hea arvutioskus.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **20. mail** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu).
Lisainfo: www.ut.ee/konkurss ja tel 737 5145.

KONVERENTS

14. mail kell 10 TÜ Ajaloo Muuseumis

«Juhuste tahtel ühiselamust arhiiviks (Liivi 4 – 100)»

Sajand pärast hoone valmimist toimuv konverents on pühendatud majale ja tema asukatele, kes on seal tegutsenud.

Konverentsi kava:

Lea Leppik, TÜ – «Milleks Tartu Ülikoolile ühiselamu?»
Terje Lõbu, TÜ – «Reinhold Guleke – sobiv mees arhiivimaja arhitektiks?»
Endel Kuusik, EAA – «Ühiselamust ja selle elanikest 1904-1907»
Ludmilla Dubjeva, TÜ – «Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilasraamatukogu 20. saj alguses»
Jaan Kasmel ja Tiiu Kasmel, TÜ füüsilise antropoloogia keskus – «Antropoloogia kollektsioonile ruumide taotlemisest ja eraldamisest üliõpilaste ühiselamusse»
Toomas Pung, TÜ – «Metobs arhiivimajas»
Birgit Kibal, EAA – «Mäluga maja ehk juhuste tahtel ühiselamust arhiiviks»
Tiiu Oja, EAA – «Minu aeg arhiivimajas»
Indrek Kuuben, EAA – «Mõtisklus ajalooarhiivist»

ÕNNITLEME

60

Ado Freiberg, elektrik – 12. mai

55

Toivo Jürimäe, korraline professor – 9. mai

45

Heiki Valk, vanemteadur – 7. mai

40

Erik Puura, programmi direktor – 14. mai

35

Antti Raamat, haridusinnovaatika spetsialist – 11. mai
Maie Martis, kuraator – 14. mai

30

Katrin Tamm, teadur – 11. mai

25

Silva Roose, assistent – 10. mai

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 14. mai 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 19 (2178) www.ut.ee/ajaleht

Festival üllatas tõsiste aruteludega

Aija Sakova

Peale heategevus-, kommerts- ja meelelahutusürituste leidus TÜ Raamatukogu ja Eesti Kirjanduse Seltsi korraldatud festivalil «Prima Vista» ka midagi nö poolakadeemilist.

Laupäeva hommikul toimus kaks paneeldiskussiooni: «Kas kirjandus on võimalik ilma lugejateta?» ja «Kirjanduslikust enesenäitamisest «liputamiseni»».

Esimest juhtis kirjandusfestivali patroon prof Rein Veidemann ja selles osalesid Janika Kronberg, Urmas Reinsalu, Mart Jagomägi ning Berk Vaher. Teist juhatas Kirjanike Liidu esimees Jan Kaus ning sellest olid kutsutud osa võtma Toomas Raudam, Mihkel Kaevats ja Kaur Kender, viimast asendas Berk Vaher. Mõlemad vestlused olid väga emotsionaalsed ning diskussioonid koguni teravad.

Kas lugeja on ohustatud?

Esimene neist kujunes küllaltki lugejakeskseks: küsiti selle järele, mida lugeja lugeda soovib ja kas kirjanik peab ning saab kirjutades arvestada sellega, milline on tema potentsiaalne lugeja, ja sellega, millised on tema soovid. Tunti muret ka laste ning noorte kehva lugemisoskuse ja -harjumuse pärast. Rein Veidemann püstitas koguni väite, et tänapäevases maailmas on ohustatud lugeja, mitte kirjandus, sest trükivalgust näeb palju raamatuid. Samas aga pidavat tema sõnul statistika järgi 40-60-aastaste meeste hulgast ilukirjandust lugema vaid 8 protsenti.

Mõtiskleti ka selle üle, kuidas saaks või peaks ilukirjandust õpetama koolides: kas kaanonikeskselt või lugeja- ning tekstikeskselt. Nooremad publiku seast tõstatasid küsimuse selle kohta, et praegu puudub kaasaegne kirjanduskaanon ja seetõttu olevat paljudel noortel väga raske kaasaegsesse kirjandusse siseneda, kuna ei osata enda jaoks sobivat valida. Leiti, et ajakirjandus võiks oluliselt tugevamalt reklaamida ja tutvustada plaatide ning filmide kõrval ka raamatuid.

Käsitlemata jäi mõneti küsimus, kas kirjandus peab alati mõtlema lugejale. Kas kirjanik peab juba kirjutades pidama silmas lugejat või on kirjanduse ja lugeja suhe kirjanduse sünnist ning loomishetkest hoopis eraldiseisev nähtus.

Kirjaniku ja kirjanduse suhe

See kirjaniku ja kirjanduse suhe sai aga teise paneeldiskussiooni peamiseks teemaks, mis on ka mõistetav, kuna vestlusringi laua taga istusid nimelt kirjanikud ise.

Põhiliseks arutlusteemaks kujunes küsimus, kui palju tohib kirjanik oma teostesse sisse tuua tegelikkust, oma isiklikku elu. Kuna väga raske on tõmmata piiri tegelikkuse ja fiktsiooni vahele – selle kohta ei eksisteeri ka üheselt mõistetavat arusaama – siis tekkisid publiku hulgas mitmed vääritimõistmised. Viimane tõestas veel kord seda, et kirjandusest ei saa rääkida objektiivselt ja kõigile vastuvõetavalt. Kahju ainult, et mitmed inimesed seda mõista ja aktsepteerida ei soovi.

Elava diskussiooni tekitasid loomulikult Kaur Kenderi ja Kadri Kõusaare isikud. Ning just nendega seoses küsiti ka, kas kirjanik peab olema edukas meediapersoon, et olla või saada «heaks» kirjanikuks. Üldiselt leiti, et iga kirjanik peab ikkagi ise otsustama, milline olemise ja enesetutvustamise viis talle kõige rohkem sobib. Ja ühtki neist ei saa nimetada valeks.

Tüütuks kirjanduslikuks enesepaljastuseks nimetati aga seda, kui üks näitab ja teine ei taha näha.

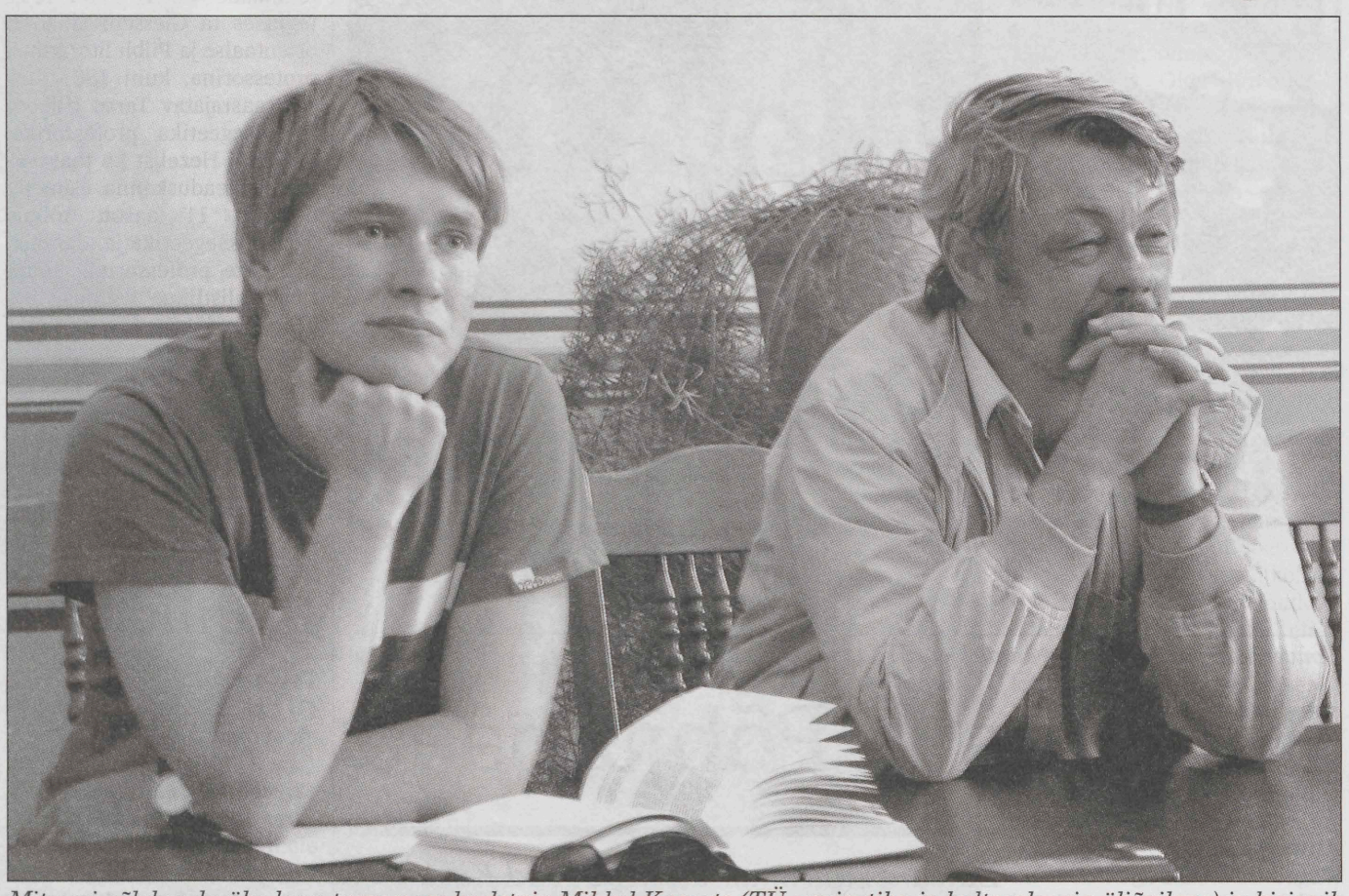

Mitu eri põlvkonda ühe laua taga: noor luuletaja Mihkel Kaevats (TÜ semiootika ja kulturoloogia üliõpilane) ja kirjanik Toomas Raudam (lõpetas 1973. aastal TÜ ajaloo-keeleteaduskonna inglise filoloogina). 2XAIJA SAKOVA

Raamatuesitlused

Aija Sakova

Kirjandusfestivali üks oluline osa oli raamatumess Utlib Market '04, mille korraldas TÜ Raamatukogu.

Raamatukogu ees platsil müüsid telkides oma raamatuid üle 30 kirjastuse (sh TÜ Kirjastus), raamatuvahendaja ja antikvariaadi. Raamatukogu ruumis 202 oli kirjastustel ja teistel võimalik tutvustada oma raamatuid, kus TÜ Kirjastus ei osalenud.

TÜ vene keele õppetool tutvustas raamatut «Eesti vanausuliste ajaloost ja kultuurist» ning TÜ prof Aleksandr Dulitšenko oma raamatuid «Slaavi pisikeeled» ja «Maailmakeele otsinguil».

Parimaid raamatututvustusi auhinnati. Auhindamisel osalesid Utlib Market '04 projektijuhi Tiina Kuusiku sõnul vaid

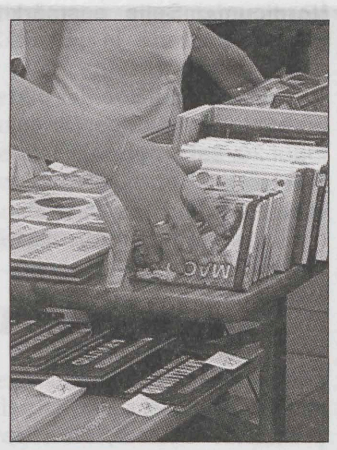

kirjastuste esitlused. Võrdselt hinnati Eesti Entsüklopeediakirjastuse Õie Orava raamatute «Tallinnfilm» I, II ning kirjastuse Varrak ja Ungari Instituudi 20. saj II poole luule antoloogia «Mu ema must roos» esitlust, kus esines ka TÜ ungari keele erakorraline lektor Krisztina Toth.

Avati mälestustahvel

Kristi Tael
Kliinikumi avalikkussuhete juht

Eile avati Riigikohtu hoonel kliinikumi 200. aastapäeva puhul mälestustahvel.

Riigikohtu hoones olid kaks sajandit kliinikumi raviasutused – naistehaiguste, sisehaiguste ja ka kirurgiakliinik. Riigikohus kolis majja aastal 1990.

Mälestustahvli autor on Mati Karmin ning see valmis Tartu Linnavalitsuse toetusel.

Skulptor Mati Karmini sõnul on mälestustahvli kandvaks ideeks kirurgi käed ja esimene punane triip, mis tekib nahale pärast skalpellilõiget.

Eile andis Eesti Post välja kliinikumi juubelile pühendatud tervikasja, mille on kujundanud Lembit Lõhmus. Tervikasja sai markeerida esimese päeva templiga Tartus Kastani postkontoris.

SA Tartu Ülikooli Kliinikum tähistab tänavu oma asutamise 200. aastapäeva. 1. mail 1804 avas prof Balk majas, kus ta ise elas, ametlikult haigete vastuvõtu.

Sellest ajast on arstiabi andmine Tartus, sõltumata muutuvatest organisatsioonilistest vormidest ja omandisuhetest, olnud lahutamatult seotud arstiteaduse õpetamise ja uurimistööga.

Mida leiti maailmade mosaiigist?

Prantsuse filoloog Tiina Jaksman rääkis naiskirjanikust Amelie Nothombist. AIJA SAKOVA

Kairi Korts
Kirjanduse ja rahvaluule 3. a üliõpilane

Triinu Ojalo
Kirjanduse ja rahvaluule 4. a üliõpilane

Kirjanduse maja saalis toimus 7. ja 8. mail tudengite nüüdiskirjanduse konverents «Maailmade mosaiik», mis oli üks osa kirjandusfestivalist «Prima Vista».

Konverentsil osalejad said teada, et võimusuhted utoopilises Gileadi vabariigis on üsna kummalised. Samuti kuuldi seda, et kui ka küberpunk surnud ei ole, siis on karta, et ajalugu hakkab lõppema. Samuti küsiti, mida hakata peale segamini läinud kartoteegikaartidega, mis teatavad lugejale «pikad juhtmed, liigsed pisarad»? Osavõtjaid lohutab aga kindlasti teadmine, et suures reheahjus küpseb objektiivne tõde ja sõnasõjas *poetry slam*'i moodi surma ei saa.

Mosaiiki eri maade kirjandustest olid kokku panema tulnud 11 TÜ tudengit. Osalesid nii inglise, prantsuse, saksa ja norra filoloogid kui ka eesti kirjanduse õppurid.

Konverents oli mõeldud just põhiõppe tudengitele, andes neile võimaluse tutvustada, millega nad oma erialal tegelevad või lihtsalt juhtida tähelepanu huvitavatele autoritele, teostele ning nüüdiskirjanduse nähtustele.

Tudengite kirjanduskonverents võiks kindlasti saada igaaastaseks traditsiooniks. Kellel sel aastal osalemata kuulamata jäi, peab ootama järgmise aastani!

TÄNA LEHES

Bütsants ja Põhjamaad
LK 2

Vanausuliste kultuur
LK 3

Arhitekt Reinhold Guleke 170
LK 3

UUDISED

Ene Ergma kingib ülikoolile raamatuid

Täna kl 14 annab Riigikogu esimees Ene Ergma Ülikooli 17 ruumis 206 klassikalise filoloogia õppetooli itaalia keele lektoraadile raamatud, mille kinkis talle Itaalia president Carlo Azeglio Ciampi.

Itaaliakeelsed raamatud sisaldavad Itaalia kuulsamate autorite tekste (Machiavelli, Dante, Boccaccio, Galileo Galilei jt). «Hindan Itaalia presidendi kinki kõrgelt, need on kahtlemata väärt raamatud. Soovin, et need leiaksid oma koha klassikalise filoloogia raamatukogus ja oleksid nii üliõpilastele kui õppejõududele uute teadmiste ammutamiseks kättesaadavad», märkis Ene Ergma.

Raamatute üleandmisel viibib ka Itaalia suursaadik Eestis Ruggero Vozzi.

Geoloogide rahvusvaheline konverents

Homme ja ülehomme toimub TÜ Raamatukogus geoloogide rahvusvaheline konverents.

Prof Tõnu Meidla sõnul on konverents «WOGOGOB-2004» (Workig Group on Ordovician Geology of Baltoscandia – Baltoskandia Ordoviitsiumi geoloogia töögrupp) 1986. aastast alates 8. sedalaadi üritus, mille korraldavad kordamööda Skandinaaviamaad, Eesti ja Venemaa. «Eestis toimub üritus teist korda. Oodata on ligi 40 väliskülalist, kokku on osavõtjaid ligi 80,» ütles Meidla.

Üritus jätkub Tallinnas, kavas on ka ekskursioon Eesti geoloogilistele objektidele.

Tallinnas TPÜ Akadeemilises Raamatukogus on avatud ka TTÜ geoloogia instituudi näitus «Mente et malleo» (mõistuse ja vasaraga).

ONLINE-KÜSITLUS

Kas töötad õppimise kõrvalt?

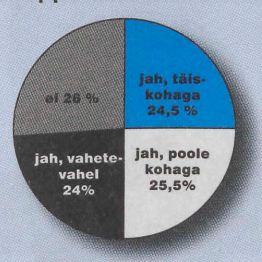

Vastajaid: 783
Uus küsimus:
Kas bakalaureusetöö on valmis?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Näitus Eesti bibliograafiast

TÜ Raamatukogu III korrusel on 6. juunini avatud näitus «Pilk bibliograafiale Eestis ja Tartu Ülikooli Raamatukogus».

Näituse koostajad Maare Kümnik ja Krista Lepik on välja pannud bibliograafiaid, artiklikogumikke, tsitaate ja mõtteteri.

Väljapanekul saab ülevaate bibliograafiatööst Eestis, bibliograafiliste teadmiste jagamise algusest, Eesti bibliograafia suurkujudest jmt.

Koreograafi maalidebüüt

17. mail avatakse TÜ Y-galeriis Ülo Vilimaa näitus «Hingevangla».

Ülo Vilimaa on üks Eesti tuntumaid ja novaatorlikumaid tantsukorüfeesid. Tema näitus sisaldab viimastel aastatel loodud maale ja assamblaaže.

Vilimaa viljeleb galeristi Margus Kiisi sõnul tugevate 60-ndate Eesti maali mõjutustega ekspressiivset, kuid külmade värvidega abstraktset stiili. «Tema maalides ühendub sõge pintslitöö ratsionaalse geomeetrilisusega, põhjamaine koloriit tantsiskleva kerguse ja tumedad toonid piltide raame ületava distsiplineerimatusega,» lisas Kiis.

Näitus jääb avatuks 29. maini ja lõpeb oksjoniga.

Valiti laboratoorse meditsiini professor

TÜ nõukogu valis laboratoorse meditsiini professoriks teist korda Agu Tamme (pildil).

Tamm lõpetas arstiteaduskonna *cum laude* 1966, kandidaadikraadi kaitses 1972, doktorikraadi 1993. Ta töötas TÜ meditsiini kesklaboris vanemteaduri ja sektorijuhatajana, osakoormusega ka Maarjamõisa haiglas laboriarstina. 1979 osales aktiivselt ÜMPIs enteroloogia labori rajamisel ja väljaarendamisel.

1993 määrati Tamm erakorraliseks kliinilise keemia professoriks, et kaasajastada laboratoorse diagnostika õpetamist arstiteaduskonnas.

Tamme peamised uurimisvaldkonnad on olnud imendumishäirete laboratoorne diagnostika, radionukleiid- ja gaasi-kromatograafilised meetodid, soole mikrofloora, kroonilise gastriidi ning hüpolaktaasia probleemid. EV teaduspreemia 1994 laureaat.

Ta kuulub Euroopa Komisjoni ekspertide hulka. Peale omamaiste erialaseltside on ta Soome Kliinilise Keemia Ühingu ja Kliiniliste Biokeemikute Assotsiatsiooni (London) liige, Balti Laborimeditsiini Assotsiatsiooni president. Viimati on ta algatanud uued biokeemilised markerid luu-, liigese- ja maohaiguste puhul.

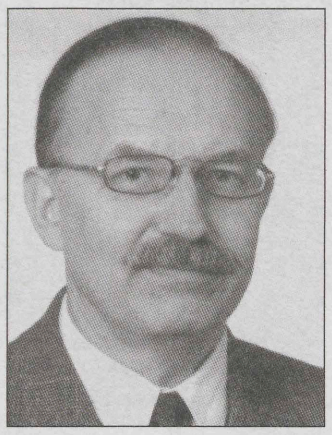

Konverentsi korraldajad ja külalisesinejad ajaloo muuseumi ees. ERAKOGU

Bütsants ja Põhjamaad

Anne Lill
Klassikalise filoloogia professor

Bütsantsiuurimused ühendavad Kirde- ja Kagu-Euroopa kultuuritraditsiooni Lääne-Euroopaga.

7.-11. maini toimus Tartus rahvusvaheline konverents «Symposium Byzantino-Nordicum». Selle eesmärk oli taaselustada ja jätkata neid suuri traditsioone, mis Tartu Ülikoolil olid bütsantsiuurimustes 19. saj lõpul 20. saj algul.

Sel ajal oli Tartu näiteks üks väheseid linnu, kus anti välja erialaajakirja bütsantinistikast (Vizantiiskoje Obozrenie). Ligi 80 aasta jooksul on Tartus bütsantsi kultuuri, ajaloo ja kirjandusega tegeldud juhuslikult ja üsna vähesel määral. Samas käib viljakas uurimistöö Soomes, Rootsis, Norras ja Taanis, rääkimata idanaabrist Venemaast, kus Bütsantsiga tegelejate koolkond on eriti arvukas.

Muidugi pole bütsantsiuurimus niisugune eriala, mis suuri masse kaasa haaraks. Siiski on sellel eriti praeguses kultuurisituatsioonis suur tähtsus, ühendamaks Kirde- ja Kagu-Euroopa kultuuritraditsiooni Lääne-Euroopaga. Meie jaoks on tähtis ka idapoolse põhja-lõuna dimensiooni avamine Eesti jaoks, sest liiga tihti lõpeb huvi Euroopa asjade vastu meil Skandinaavia ja Saksamaaga. Esimeseks sammuks Eesti huvi näitamisel bütsantsitemaatika vastu oli astumine rahvusvahelisse bütsantsiuurimuste assotsiatsiooni 2001. a viimasel Pariisis peetud bütsantinistikakongressil.

Interdistsiplinaarne ala

Konverentsi eesmärk oli luua koostöövõrk kolleegidega Skandinaaviast ja Venemaalt, mida saaks laiendada Baltimaadele ja Saksamaale. Bütsantsiuurimused on ala, mis vähestes Põhja-Euroopa ülikoolides moodustavad eraldi üksusi. Tavaliselt on nad liidetud ajaloo, klassikalise filoloogia või orientalistika juurde. Seega on tegu interdistsiplinaarsust eeldava alaga ja sellega tegelejad ühendavad endas ajaloolase, filoloogi ja kultuuriloolase huvid ning teadmised.

See esimene Tartus peetud Bütsantsi-alane konverents tõi siia osavõtjaid Moskvast, Uppsalast, Kopenhaagenist, Oslost ja Helsingist. Kõik nad tutvustasid oma uurimusi, pannes aluse mitmekülgsele diskussioonile alates ajaloolis-filoloogilistest küsimustest ja lõpetades filosoofia ning religiooni probleemidega.

Noored teadlased

Prof Mihhail Bibikov Moskvast rääkis Baltimaade, aga ka Skandinaavia esinemisest bütsantsi allikates. Uppsala prof Jan Olof Rosenquist tutvustas üht väiksemat Bütsantsi linna, Trapezondi, kust oli pärit üllatavalt suur hulk teadlasi ja kirjanikke. Filosoofia ja teoloogia piirimaile kuuluvaid küsimusi arutasid Torstein Tollefsen (Oslo) ja Karsten Fledelius (Kopenhaagen). Markus Bogisch (Kopenhaagen) kõneles palverännakukohtade arhitektuurist Süürias. Jeanette Lindblom Helsingist tutvustas bütsantsiuurimusi Soomes.

Tartu noored klassikalised filoloogid rääkisid kreeka keele õpetamise küsimustest Tartus ajalooliselt ja praegusel hetkel (Janika Päll, Kaarina Rein), samuti nendest materjalidest, mida Tartu raamatukogudes ja arhiivides leida võib (Ljudmila Dubjeva, Ave Paesalu). Juttu oli ka patristikateostest ja nende tõlgetest eesti keelde (prof Kalle Kasemaa).

Kõigi külaliste ettekanded andsid ainet aruteluks, tekitasid küsimusi ja soovi edasi mõtelda. See on eriti oluline noortele filoloogidele ja ajaloolastele Tartus, kellele bütsantinistika võiks saada põnevaks uurimisalaks.

Praegu äratab Tartu huvi peamiselt oma pärandiga bütsantinistika ajalukku. Tartus töötasid maailmakuulsad bütsantinistid Vassili Regel, Alekandr Vassiljev (sai pärast emigreerumist USAsse sealse bütsantinistika rajajaks). Maailmakuulsad Tartuga seotud nimed on ka Grigori Tsereteli, Aleksandr Nikitski jt.

Ajalooliselt jäi bütsantinistika ja ka bütsantinistid pärast Esimest maailmasõda nagu kahe tule vahele. Seda ei võetud omaks vastloodud Eesti ülikoolis ega ka bolševistlikul Venemaal, kuhu enamik Tartus töötanud vene professoreid läks. 20. saj keskel hakkas Euroopas eriala kiiresti arenema ja kontaktid Ida ning Lääne teadlaste vahel muutusid tihedaks.

Hea alus koostööks

Tartu jäi sellest protsessist tookord kahjuks kõrvale. Arvestades aga meie asendit ja ajaloolist kogemust olla sillaks ida ja lääne vahel, on bütsantinistika üks neid valdkondi, kus me hea koostöö puhul võiksime oluliselt kaasa rääkida ka selle teaduse arengus.

Konverents näitas, et Eesti ja Tartu äratab kaugemalt tulnud kolleegides väga suurt huvi. Me ilmselt ise ei mõtlegi alati sellele, kui mitmekesise ja huvitava kultuuri ning ajaloopärandi keskel me elame. Igal juhul rajas konverents «Symposium Byzantini-Nordicum» hea aluse edasiseks koostööks ja valmidus jätkata ning laiendada bütsantsiuurimusi Balti mere äärsetel aladel kujunes kõigi osavõtjate ühiseks veendumuseks.

Konverents sai teoks tänu Eesti Teadusfondi toetusele bütsantinistikauurimuste arendamiseks, samuti toetas läbiviimist Tartu Linnavalitsus.

Wilhelm F. Hezel 250

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

16. mail möödub 250 aastat TÜ usuteaduskonna dekaani ja professori Wilhelm Friedrich Hezeli sünnist.

Köningsbergis pastori pojana sündinud Hezel õppis Jena Ülikoolis usuteadust ja Idamaade keeli. 1786–1801 tegutses ta Giesseni Ülikooli orientaalse ja Piibli literatuuri professorina, kuni 1801 kutsus taasrajatav Tartu Ülikool ta eksegeetika professoriks. 1802 sai Hezelist ka taasavatud usuteaduskonna esimene dekaan. 11 aastat töötas Hezel eksegeetika ja idamaiste keelte professorina. Tema ratsionalistlikus vaimus Uue Testamendi tõlge koos kommentaaridega äratas kahtlusi tollases haridusministris ja tõi kaasa Hezeli õppejõutegevuse piiramise – 1813. aastast ei lubatud tal enam õpetada muud kui idamaiseid keeli.

Hezelit on peetud usuteaduskonna esimeste õppejõudude hulgas teadlasena silmapaistvaimaks. Tema teaduslik pärand sisaldab arvestatavaid töid keeleteaduse ja eksegeetika alalt, sh omal ajal laialt tunnustatud heebrea ja araabia keele õpikuid.

Tegemist oli äärmiselt mitmekülgse ja värvika isiksusega. 1814 kuulus Hezel Akadeemilise Musse põhikirja väljatöötamise komisjoni. Ta paistis silma sõnavõttudega ülikooli nõukogus, huvitus aiandusest ja põllupidamisest, valmistas ise siirupit ja rummi ning propageeris maisikasvatust kui Venemaa rahvaste heaolu allikat. Aleksander I annetas talle briljantsõrmuse leiutise eest, mis oli mõeldud mullast ehitusplokkide valmistamiseks.

1819 saadeti Hezel ratsionalistlike vaadete tõttu erru. Ta suri 12. juunil 1824 Tartus oma majas, mis asus praeguse Ajalooarhiivi (ülikooli esimese ühiselamu) kohal. Hezeli tänav nimetati alles pärast Teist maailmasõda ümber Liivi tänavaks.

Reinhold Guleke 170

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi museoloog

12. mail 1834 sündis Liivimaal Tartu Ülikooli esimese ühiselamuhoone arhitekt Reinhold Guleke. Täna tähistame selle hoone tähtpäeva ühiselamuteemalise konverentsiga.

Arhitekt ja kunstiloolane Reinhold Guleke oli ülikooli teenistuses 1881-1906. Ülikooli tarbeks tuli tal tegelda eelkõige meditsiinihoonete planeerimisega.

Pärast silma- ja naistekliiniku juurdeehituste valmimist kerkis tollasele Savi tänavale seni suurim Gulekese kavandatud hoone – uus anatoomikum.

Laiahaardeline Guleke, kes oli õppinud inseneriks, luges ehituskunsti dotsendina loengukursusi vee- ja kanalisatsiooniasjandusest arhitektuuriajalooni. Eriti südamelähedaseks olid talle keskaegsed ehitised. Muinsushuvilisena osales ta väljakaevamistel, et leitu põhjal esitada oma nägemus kunagiste suurehitiste kohta. Olgu selleks kasvõi Tartu toomkirik, mille Gulekese poolt ülesjoonistatud arvatava keskaegse väljanägemisega pole hiljem uurijad nõustunud.

Gulekese 93 eluaastasse mahtusid joonistuskursuste organiseerimine Tartu Käsitööliste Seltsis, Loode-Liivimaa raudteevõrgu plaanimine, A. Le Coq'i sümboliks saanud Tartu õlletehase torni projekteerimine jm.

19. saj lõpul valitsenud ehitusstiil historitsism oli pikka aega põlu all. Seda peeti inetuks ja halvamaitseliseks, mille kaanonite järgi kerkinud hooned ei leidnud ühiskonna maitsekujundajate silmis armu.

Gulekese tegevus ülikooli arhitektina kattus ka venestusajaga, mis üldjoontes, ilma üksikasjadesse süvenemata, on kandnud samuti pikka aega musta varju.

Ehk teeb 21. sajand korrektuure ligi sajand käibel olnud seisukohtadesse. Ajendiks hinnangute ümbervaatamiseks on tihtipeale olnud ümmargused tähtpäevad. Seda enam, et seekord on tegemist kahe juubeliga – 170 aastat Reinhold Gulekese sünnist ja 100 aastat meie esimesest ühiselamuhoonest (Liivi 4), mis jäi tema viimaseks tööks Tartus.

Ülikooli esimene ühiselamu. TÜ AJALOO MUUSEUMI ARHIIV

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Vene filoloogid jäädvustavad kultuuri

Varje Sootak

«Lindistasin kohe esimesel päeval üle kolme tunni. Väsisin nii ära, et suutsin vaid viisakusest noogutada, mutikesed aga olid hoogu sattunud ja neil polnud mingeid väsimuse märke,» meenutab ekspeditsiooni vene vanausuliste juurde prof Irina Külmoja.

Prof Külmoja sõnul olid Peipsi-äärsete külade vene vanausulised, kelle ajalugu ja kultuuri uurimas käidi, väga külalislahked ja jutukad. «Nad kõik tahtsid oma elust rääkida. Varnjas sattusin kahe õe juurde, varsti tuli sinna ka õdede sõbranna. Nii lindistasingi kohe esimesel päeval üle kolme tunni.»

Vanausulised korraldasid mitmel pool lausa piduliku vastuvõtu samovari ja kodus küpsetatud pirukate-kookidega. «Meie mutikesed-keelejuhid, kelle juures kodus käisime, olid väga vahvad,» iseloomustab Külmoja vanausulisi.

Aastane projekt

Ajaloo- ja murdematerjali kogumine vene vanausuliste juures oli vaid üks osa vene keele õppetooli ning Tartumaa Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühingu algatatud projektist «Vene vanausuliste kultuuriuuringud».

Kogumise ettevalmistamiseks tuli prof Külmoja sõnul pidada sissejuhatav loengukursus vene murrete uurimisest. «Arhiivides uuriti vanausulistega seotud dokumente, paljud arhiivifondid ootavad veel uurimist,» märkis Külmoja. Kogumisretkedel salvestati üle 50 tunni eriteemalisi murdetekste. Uurimistulemuste põhjal valmis TÜ Kirjastuses välja antud põhiliselt venekeelne raamat «Eesti vanausuliste ajaloost ja kultuurist» ning veebilehekülje (www.starover.ee) uurimuste-osa.

Raamat sisaldab osa kogutud murdetekstidest ja arhiividokumentidest, artikleid ja kommentaare, fotosid. Artiklitest on ka eestikeelne kokkuvõte. Suurem osa dokumente publitseeriti esmakordselt, nagu ka senimaani tundmatu ja unikaalne Peipsiääre vanausuliste ja üksikisikute nimekiri 1855. aastast.

Raamatu kujundas projekti juht, ühingu esimees Pavel Varunin, keda Külmoja väga kiidab: «Ta on mitmekülgsete huvidega inimene – vanausuline, kes tegeleb arvutite ja tehnikaga, kujundab ise oma korterit ja mööblit, nüüd siis ka raamatut. Raamatukujundamine olevat olnud tema ammune unistus».

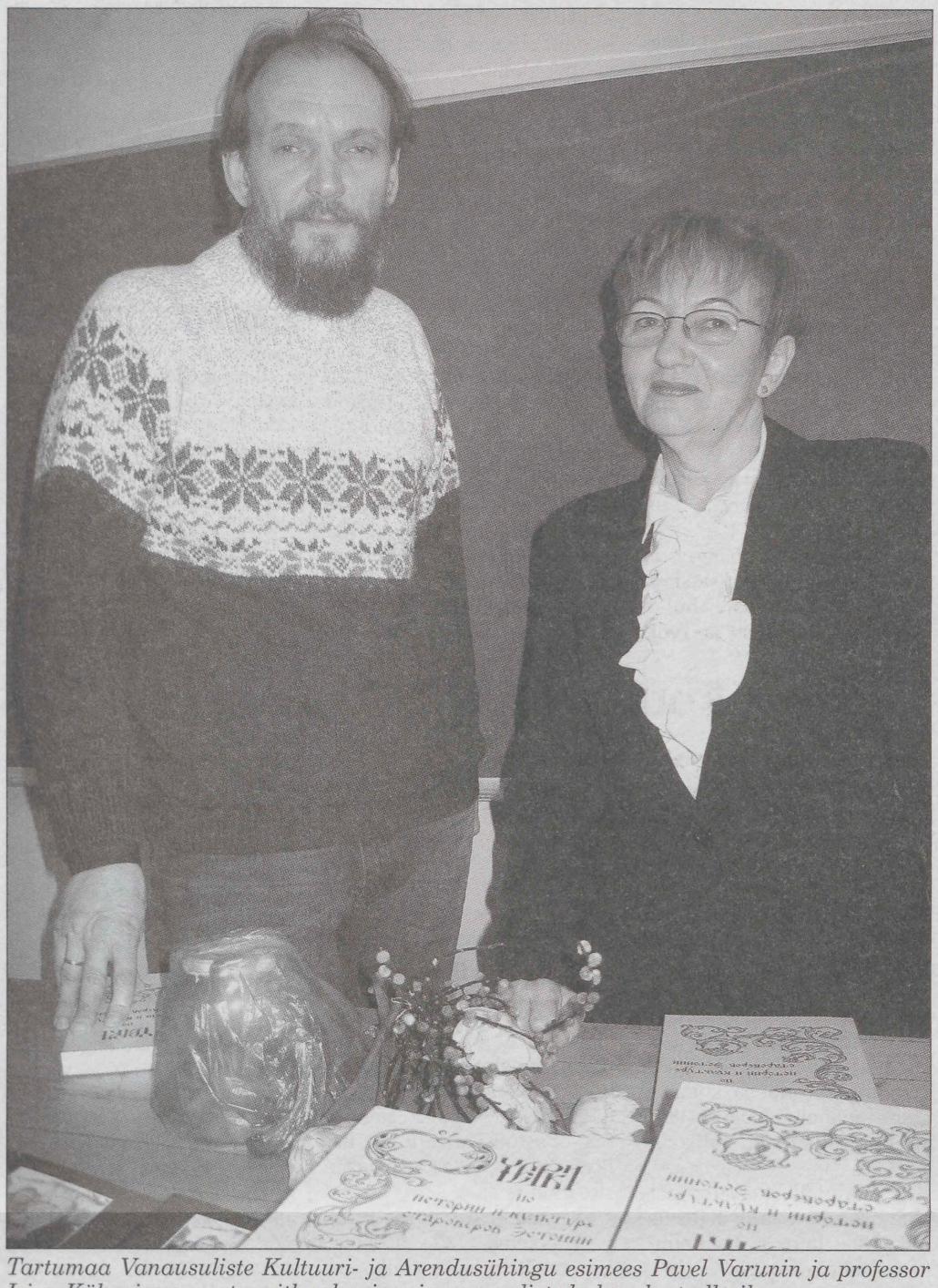

Tartumaa Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühingu esimees Pavel Varunin ja professor Irina Külmoja raamatu esitlusel, mis sai vanausuliste hulgas bestselleriks. VARJE SOOTAK

Prof Külmoja sõnul on raamat saanud bestselleriks nii kohaliku vene intelligentsi kui ka vanausuliste seas. «Seda nõutakse lugemiseks ja tahetakse saada koduraamatukokku. On tulnud ka vastukajasid: «Miks ei tuldud minu või minu vanaema juurde, kes oskab sellest kõigest ka väga hästi rääkida? Tulge järgmine kord kindlasti!»

Omapärane rahvakild

Üle kolmesaja aasta Eesti idapiiri äärealadel elanud vanausulised on ajaloolastele ja filoloogidele ammu huvi pakkunud.

Prof Irina Külmoja sõnul uuriti eelkõige ajalugu ja keelt, st vene keele murret, mida siin räägitakse. «Meie eesmärk oli ka vanausuliste eneseteadvuse tõstmine, nende kui Eesti rahvusvähemuse väärtustamine. UNESCO on kuulutanud vene vanausuliste uuringud ka üheks prioriteetseks teemaks,» märkis Külmoja.

Venemaalt olid projekti ekspertidena kaasatud arheograaf ja vene vanausuliste raamatukultuuri spetsialist Jelena Agejeva, Venemaa TA V. Vinogradovi nim Vene Keele Instituudi vanemteadur Olga Rovnova.

Projekti rahastas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus kohaliku omaalgatuse programmist.

Vene keele õppetoolist osalesid projektis veel lektorid ja teadurid Katrin Karu, Oksana Palikova, Anželika Šteingold.

Prof Külmoja sõnul uuriti Eestis kõneldavaid vene murdeid palju 1950.-1970. aastatel. «Leidsin, et neid uuringuid peaks taasalustama ning andsin 1995. aastal kaks magistritöö teemat kaksikõdedele Natalja ja Olga Burdakovale eesti laenudest ja kalastamisalasest leksikast Peipsiääre vene murretes.»

Irina Külmoja rääkis, et tüdrukud olid tublid, tegid kahekesi ühe, seejärel jälle kahekesi teise töö ning kaitsesid edukalt. Oponendiks olid Helle Heiter, omaaegne murdeuurija, ja Olga Rovnova. «Kaksikud läksid tööle Narva kolledži, Natalja läks küll seoses abiellumisega Moskvasse elama, Olga aga on samas vene keele lektoraadi juhataja. Mõlemad jätkavad doktoriõppes,» selgitas Külmoja.

Soov jätkata

Vanausulistega oli vene filoloogidel koostöökogemus ka 2000. aastal korraldatud rahvusvahelise konverentsiga «Vene vanausulised välismaal», st väljaspool Venemaad.

«Osakonnast osales projektis osa vene keele õppetooli inimesi, peale minu veel kolm noort teadurit-õppejõudu. Juba kogumistöö osutus niivõrd huvitavaks ja uudseks, et kõik lausa kiindusid sellesse,» seletas Külmoja. Laiemalt võetigi uurimine käsile koos vanausuliste ühinguga.

«See oli väga tore töö. Näiteks Mustvees küsitlesin ühte väga toredat abielupaari, nii mehel kui naisel oli väga hea huumoritunne. Nad tegid kogu aeg teineteise kulul nalja. Samas oli tunda, kuivõrd nad armastavad ja hoiavad teineteist. See oli niivõrd liigutav!» meenutab prof Külmoja.

Pavel Varunin avaldab projekti raames ilmunud raamatus lootust, et raamatust saab seeriaväljaande esimene osa, sest kogutud on palju materjali ja teadlastel on soov tööd jätkata.

Kes on vanausulised?

Varje Sootak

Praegu elab Eestis umbes 15 000 vanausuliste järglast, kes püüavad elus hoida ja taastada oma vanu traditsioone.

Eestisse jõudsid vanausulised XVII saj lõpul – XVIII saj algul. 1653 algas vene õigeusu kiriku reformimine – parandati liturgiaraamatuid, jäeti ära maani kummardamine, ristimärki tehti kahe sõrme asemel kolmega jne. Need, kes reforme ei tunnistanud, hävitati või kiusati neid julmalt taga. Osa leidis uue asupaiga Eestis algul Räpina kandis, hiljem Peipsi läänekaldal. Vanausulised (staroverõ), nagu nad endid ise nimetasid, on ikka ehitanud oma palvekodasid, säilitasid oma kombeid. Neil on oma kirikukoorid, Frolovi ikoonimaalijate koolkond jne.

Üle kolmesaja aasta elavad Eestis kõrvuti eestlased ja venelased oma keelega, oma usu ja tavadega, saades omavahel läbi ja ühte sulamata.

Allikas: Galina Ponomarjova «Vene vanausulised Eestis».

UUDISED

Kliinikumi konverents

20. ja 21. mail toimub Vanemuise Kontserdimajas kliinikumi 200. aastapäeva konverents.

Esimesel päeval on teemaks «Kliinikum ja rahvusvahelistumine». Selle avab kell 10 juubeliürituste patroon president Arnold Rüütel. Tervistussõnavõtud on sotsiaalminister Marko Pomerantsilt ja rektor Jaak Aaviksoolt. Antakse üle kliinikumi preemia, järgnevad külalisettekanded.

Teise päeva teema on «Haiglad muutuvas ajas». Haiglate arengukavast räägib sotsiaalministeeriumi abiminister Külvar Mand, haigekassa prioriteetidest juhatuse esimees Hannes Danilov jne.

Pärnu kolledži 8. aastapäev

17. mail tähistab Pärnu kolledž oma 8. aastapäeva. Kell 9 heisatakse kolledži lipp. Kell 15 antakse kätte kolledži kuldmärk ja tänatakse ettevõtjatest koostööpartnereid. Raamatukogus autasustatakse parimate üliõpilastööde autoreid.

Kell 15.30 algab kolledži õues piknik. Esineb ka kolledži tudengiteater.

Info: Külli Agafonov, tel 445 0520.

Antiigiteatri etendus kunstimuuseumis

18. mail kl 21 algab TÜ Kunstimuuseumis Antiigiteatri etendus «Homerose tuleklaas". Katkendeid Homerose hümnidest esitavad Anna-Liisa Vaher ja Kaspar Koort, musitseerivad Toivo Sõmer (lauto, kandled) ja Janno Mäe (trummid, tamburiin, kellukesed), Mari Murdvee (laul, sõna).

Tantsivad Külli Kressa, Ülle Niin, Pille Niin, Maare Heinsoo ja Andreas Kalkun.

Lavastanud Mari Murdvee.

Info: Mari Murdvee, TÜ raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond, tel 737 5745.

Noorpoksija Sander Koppel tuli teiseks

Eelmisel nädalavahetusel toimusid Maardus Eesti kadettide meistrivõistlused poksis, kus TÜ Akadeemilise Spordiklubi poksija Sander Koppel saavutas kehakaalus kuni 60 kg teise koha. «Meistritiitel oli väga lähedal, kuid punktikohtunike vaieldava otsuse tõttu tuli häältega 2-1 vastu võtta kaotus Tallinna poksijalt Aleksandr Ohotnikovilt,» ütles noorpoksija treener Ervin Kade.

Teoloogid korraldasid kevadkooli

Roland Karo
Usuteaduse magistrant

Aprilli lõpus toimus Põltsamaal teaduse ja religiooni kolleegiumi esimene kevadkool «Loodus, kultuur ja religioon – sõbrad või vaenlased?»

Ain Riistan võrdles ettekandes «Varakristlus ja loodus» kristluse 200 esimest aastat kolkakülast pärit noormehe mõttemaailmaga, kes linna õppima läinuna oma juurtest midagi kuulda ei taha.

Marek Strandbergi humoorikas esitus «Lugu võrdsemast ja õiglasemast maailmast» osutas vajadusele ökoloogilisema elukäsitluse järele. Ta rõhutas, et meie maailmakogemuse laad on määratud lapseeas hoomatud ideoloogiate (sh religioossete) kaudu.

Fred Jüssi ettekandes «Oma ja võõras», mis küsis eestlaste kui rahvuse identiteedi kohta, mängisid sõnadest ehk suurematki rolli slaidiseeriad. Jäi igaühe enese otsustada, mil määral pidada teadust ja religiooni enese jaoks «omaks» – viimasena selgub teaduse ja religiooni vahekord igaühe jaoks subjektiivsel tasandil.

Marju Lepajõe ettekanne «Inimelu võimalustest ja tagajärgedest uusplatoonikute vaatekohast» osutas teoloogide hulgas tihti kohatavale arvamusele, nagu oleks loodusteadus ebaoluline mäng, millesse teoloogil ei sobi süveneda.

25. aprillil pidas Meelis Friedenthal ettekande «Kuu illusioon ning sellega seonduvaid mõtteid maagilisest nägemisest» ning Anne Kull «Loodus, kultuur ja religioon – sõbrad või vaenlased.»

Teaduse ja religiooni kolleegium leiab, et kordaläinud kevadkool peaks muutuma iga-aastaseks.

Kindlasti tuleks aga edaspidi püüda kaasata tunduvalt rohkem nii loodusteaduste kui ka teiste teadusalade esindajaid.

Ehkki ürituse algatajad olid teoloogid, oli osalejate hulgas ka teiste erialade tudengeid.

Taavi Annus kaitses doktoritöö

Aija Sakova

Sotsiaalteaduskonna avaliku halduse osakonna juhataja Taavi Annus (pildil) kaitses doktoritöö «Valitsemine ja õigus üleminekuriikides».

Doktoritöö artiklid käsitlevad Kesk- ja Ida-Euroopa üleminekuriikide ees seisnud väljakutseid demokraatlikuks riigiks muutumisel.

Väitekirja üks põhiseisukohti on, et üleminekuprotsessis kasutavad otsuste langetamisel võõrriikide eeskuju peaaegu kõik institutsioonid, sh kohtud. Doktoritöö käsitleb üleminekuprotsessides toimunud sotsiaalse kaitse süsteemide ümberkorraldamise kaudu tekkinud survet kohtutele. Kohtud on asunud kaitsma «üleminekukaotajaid». «Kohtute tegevus on õigustatud, kui see piirdub kontrolliga, kas teised võimuharud on põhiseaduslikke väärtusi kaalunud, õigustatud ei ole kohtute liigne sekkumine sotsiaalpoliitika kujundamisse,» kommenteeris Annus.

Ka rahvusvähemuste õiguste kaitsel on kohtutel väga oluline roll. Nii näiteks ei ole Annuse sõnul Eesti esimese astme kriminaalkohtu riisumiskuritegusid puudutavates otsustes võimalik tuvastada vähemusrahvuste diskrimineerimist.

Töö juhendaja oli prof Wolfgang Drechsler, oponeerisid prof Eugenie Samier

Simon Fraseri ja prof Pertti Ahonen Tampere ülikoolist.

Taavi Annusele anti filosoofiadoktori kraad avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika erialal.

ÕNNITLEME

Dotsent Tiit Lepmann 55

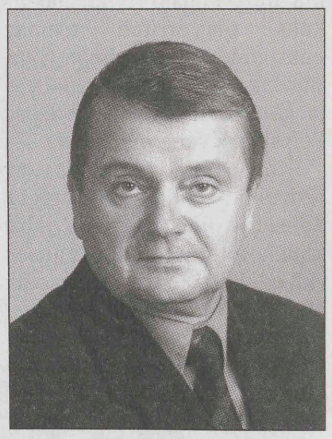

15. mail saab 55-aastaseks dotsent Tiit Lepmann, matemaatika didaktika õppetooli hoidja.

Eluaegne tartlane Tiit Lepmann töötab ülikoolis alates 1975. aastast. Laiemale haridusavalikkusele on ta tuntud ka kui kooliõpikute autor ja kauaaegne haridusministeeriumi matemaatika ainekomisjoni esimees.

Kolleegid ja õpilased soovivad sünnipäevalapsele jätkuvat rahulikku meelt, edu ja õnne!

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni-osakonna juubel
Prof Juhan Peegel 80

Reedel, 21. mail TÜ nõukogu saalis

15	avasõnad (dots Halliki Harro-Loit, dekaan prof Jaanus Harro, prodekaan dots Triin Vihalemm)
15.30-17.15	prof Marju Lauristin «Kommunikatsiooniuurimise muutuvast identiteedist»
	Marita Vos «Suhtekorraldus ja kommunikatsioonijuhtimine kui akadeemiline valdkond: integreeritud lähenemine»
	prof Epp Lauk «Ajakirjanduse ajaloost massimeedia ajalooks»
	Andrus Saar «Üllatavat Eesti ühiskonnast»
18-19	dots Maarja Lõhmus «Minevik tänapäevas: kriitilisi refleksioone»
	Ragne Kõuts «Meedia kihistunud ühiskonnas»
	Mart Raudsaar «Poliitiliselt aktiivne publik tänases Eestis»
	Margit Keller «Šoppamine kui tarbimisühiskonna kultuurivorm?»
19-19.30	diskussioon ja kokkuvõte

Laupäeval, 22. mail TÜ aulas

11-11.30	prof Marju Lauristini avasõnad
	dots Halliki Harro-Loit «Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond täna»
11.30-12.30	prof Kaarle Nordenstreng «Eesti-Soome sillast ajakirjanduse ja meedia õpetuses»
	prof Jan Ekecrantz «Meediaühiskond ümber Läänemere»
	dots John Frlich «21. sajandi ajakirjanduse rahvusvahelistumine»
13.30-14.45	Kadri Ugur «Kellele on vaja meediapädevat auditooriumi?»
	Arp Müller «Ajakirjanduskriitika kui osa akadeemilisest ajakirjandusharidusest»
	Kati Tarro ja Marko Uibo «Brändimine – kultuuriloome või kultuurisaaste?»
	Pille Vengerfeldt «Uue meedia väljakutsed»
	Anu Pallas «Ajakirjanike elulugude raamat valmis!»
15-15.30	Juhan Peeglist räägivad tema õpilased
15.30-17.30	õnnitlused Juhan Peeglile
17.30	pildistamine
18	pidulik vastivõtt TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis

Osavõtust teatada www.jrnl.ut.ee/juubel või tel 737 5188 hiljemalt **17. maiks.**

ÕNNITLEME

85
Juhan Peegel, emeriitprofessor – 19. mai

65
Laidi Laiverik, koguhoidja – 19. mai

55
Tiit Lepmann, dotsent – 15. mai

50
Ingrid Palgi, projektijuht – 15. mai
Leili Ader, ehitusspetsialist – 17. mai

40
Erik Puura, programmi direktor – 14. mai
Alar Jänes, vanemteadur – 20. mai

35
Maie Martis, kuraator – 14. mai
Merit Hallap, lektor – 17. mai

25
Lauri Jesmin, serverite administreerimise peaspetsialist – 18. mai

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

Raadi kalmistu Euroopa silmapaistvate seas

Tullio Ilomets
Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

Eesti Muinsuskaitseameti ettepanekul valis Euroopa Silmapaistvate Kalmistute Ühendus Tartu Raadi kalmistu Euroopa silmapaistvamate sekka.

Euroopa Silmapaistvamate Kalmistute Ühendus (Association of Significant Cemeteries in Europe – ASCE) asutati 2001. aastal Bolognas. Asutajaliikmete hulka kuulub ka Eesti Muinsuskaitseamet. Peale muinsuskaitseameti kuulub ühendusse ka Tallinna Linnavalitsus.

ASCE hõlmab niisuguseid avalikke ja eraorganisatsioone, kelle kohustuste hulka kuuluvad ajaloolist ja (või) kunstilist väärtust evivate kalmistute eest hoolitsemine ja hooldamine. Niisugused organisatsioonid on enamasti linnavalitsused, muinsuskaitseametid ja ka ülikoolid. Ühenduse peakeskus asub Bolognas. Ühendust juhivad president ning kuueliikmeline juhatus, kuhu kuulub ka EV Muinsuskaitseameti esindajana peaspetsialist Ilme Mäesalu.

Ühenduse eesmärk on propageerida Euroopa kalmistuid kui väga tähtsaid kultuurimälestusmärke, arendada koostööd ja vahetada kogemusi kaitse, restaureerimise ja hoolduse vallas ning suurendada Euroopa kodanike sellealast teadlikkust.

Info ASCE kohta: www.significantcemeteries.net.

Tiigriülikooli konkursid

Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (EITSA) kuulutas Tiigriülikooli programmi raames välja konkursi «Tiigriülikooli stipendiumid Eesti doktorantidele õpinguteks välisriikide ülikoolides IKT erialadel». Toetusfond on 150 000 kr.

Stipendiumid on mõeldud Eesti avalik-õiguslike ülikoolide doktorantide kuni ühe semestri pikkuste õpingute toetamiseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) erialal välisriikide ülikoolides.

Stipendiumi saavad taotleda Eesti avalik-õiguslike ülikoolide info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) erialade doktorandid ning IKT spetsialiseerumisega erialade (arvutilingvistika, bio- ja geoinformaatika, biomeditsiinitehnika, füüsikaline infotehnoloogia, informaatika didaktika, neuroteadused, rakendusfüüsika) doktorandid teistelt erialadelt avalik-õiguslikes ülikoolides.

Taotluste esitamise tähtaeg 30. juuni.

EITSA kuulutas välja konkursi «IKT erialade eriotstarbeliste õppe- ja teaduslaborite sisustamine». Toetusfond on 600 000 kr.

Konkursi eesmärk on toetada Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides IKT erialadel ja IKT spetsialiseerumisega erialadel (arvutilingvistika, bio- ja geoinformaatika, biomeditsiinitehnika, füüsikaline infotehnoloogia, informaatika didaktika, neuroteadused, rakendusfüüsika) eriotstarbeliste õppe- ja teaduslaborite sisustamist.

Esitatud projektide eesmärk peab olema IKT hariduse kvaliteedi tõstmine ülikoolis. Taotluste esitamise tähtaeg 15. juuni.

Info konkursside kohta: www.eitsa.ee/tiigriylikool/konkursid.asp.

Katrin Pink
Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus
tel 628 5800,
Katrin.Pink@eitsa.ee.

KARJÄÄRI PÄRASTLÕUNA
20. mail uues keeltemajas

Seminarid

12.15	Diskussioon personalijuhtide ja üliõpilaste vahel
13.15	Kandideerimine tööturul, Tiiu Allikvee Fontese konsultant
14.15	Üliõpilaste tööotsimise portaali tutvustus, AS Struktuurmeedia

Infolaud – nõu annavad spetsialistid kogu ürituse ajal,
Tööõigus – Üliõpilaste Õigusbüroo.

CV ja kaaskiri – nõustavad TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse ja personaliosakonna spetsialistid (võta oma dokumendid kaasa!)
Tööintervjuu (prooviintervjuu 10 min) – nõustavad TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse ja personaliosakonna spetsialistid.

SEMINAR

TÜ karjääriteenistuse ja personalifirma Manpoweri seminar

«Eesti noorte karjäärivõimalused uuenenud Euroopas»

14. mail kl 12 TÜ ph aud 102

12.15	«Eesti noorte võimalused uues Euroopas» – Mart Laar, Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni liige
12.30	«Rahvusvaheliste suurfirmade personalivalikud» – Jerome de Haan, Mazda Euroopa turundusdirektor
13.30	«Rahvusvaheliste suurfirmade personalivalikud» – Anette Cezanne, Mazda Euroopa personalidirektor
14.30	«Trendid Euroopa tööjõuturul» – Marjo Lipponen, Manpower Finland OY personalijuht

Seminar on mõeldud neile, kes plaanivad oma karjääri alustada suurtes rahvusvahelistes ettevõtetes ning otsivad selleks reaalseid väljundeid.
Info: www.ut.ee/career/kalender.htm.

TEATED

19. mail kl 18 esineb TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses Jututarõ (Lossi 38) majandusteaduskonna üliõpilane Raivo Kelp, kes räägib majandusinimese silme läbi sellest, miks on Võrumaal vaja võru keelt kõnelda.

18. mail kl 14 toimub avatud ülikooli infopäev Hiiumaal TÜ esinduses (Leigri väljak 5). Tutvustatakse õppimisvõimalusi TÜ avatud ülikooli tasemeõppes, täienduskoolituspakkumist ja suveülikooli kursusi.

KAITSIMISED

19. mail kl 11 kaitseb Oeconomicumis aud A216 **Kristjan-Olari Leping** magistritööd «Aktiivse tööpoliitika mõju hindamine Eesti näitel». Juhendajad: dots Raul Eamets ja teadur Andres Võrk. Oponendid: Reelika Leetmaa (Poliitikauuringute Keskuse PRAXIS töö- ja sotsiaalpoliitika programmidirektor) ja dots Toomas Raus (TÜ).

19. mail kl 12 kaitseb Oeconomicumis aud A216 **Lele Aak** magistritööd «Brändide väärtuse hindamine ja selle arenguvõimalused Eestis». Juhendaja prof Mait Miljan. Oponendid: dots Katri Kerem (Akadeemia Nord) ja teadur Ele Reiljan (TÜ).

19. mail kl 13 kaitseb Oeconomicumis aud A216 **Kalev Kaarna** magistritööd «Takistused piiranguteooria rakendamisel turunduses Alas-Kuul AS näitel». Juhendaja: prof Mait Miljan. Oponendid: dots Katri Kerem (Akadeemia Nord) ja teadur Ele Reiljan (TÜ).

24. mail kl 16.30 kaitseb Paabelis aud 103 **Annika Aas** magistritööd «The Reception of Alice in Wonderland and Winnie-the-Pooh by Estonian Children: Issues of Translation and Translatability». Juhendaja: prof Krista Vogelberg. Oponent: Kaja Kährik, MA.

25. mail kl 10.15 kaitseb Vanemuise 46-301 **Helen Orav-Kotta** doktoritööd «Habitat choice and feeding activity of benthic suspension feeders and mesograzers in the northern Baltic Sea». Juhendajad: Tiina Nõges, Eva Sandberg-Kilpi. Oponent: dr Ilppo Vuorinen (Turu Ülikool).

27. mail kl 14.15 kaitsevad luridicumis aud 216 oma magistritöid **Eneken Tikk** «Informatsioonilise enesemääratlemise rahvusvahelis-õiguslik raamistik, sisustamine Eesti õiguses ja selle praktilisest kohaldamisest veebikeskkonnas». Juhendaja: prof Raul Narits. Oponent: Mari-Liis Sepper;
Anu Avi «Tühine tehing». Juhendaja: prof Paul Varul. Oponent on dr (iur) Margus Kingisepp.

LOENGUD

18. mail kl 14.15 peavad Ritva Laury (Helsingi Ülikool; California Ülikool Fresnos) ja Eeva-Leena Seppänen (Helsingi Ülikool) ph aud 232 loengu «Interaction and Grammar». Loeng kuulub pragmaatika kursusesse (ülemastme valikaine), kuid oodatud on ka kõik teised huvilised.

18. mail kl 16.15 peab Liivi 2-404 Jan Villemson *venia legendi* loengu «Turvatõestused praktilises andmeturbes».

19. mail kl 16.15 peab Vanemuise 46-327 Garri Raagmaa *venia legendi* loengu «Kriitiline realism majandusruumi muutuste analüüsil».

20. mail kl 12.15 peab luridicumis aud 203 Vallo Olle *venia legendi* loengu «Regionaalpoliitika ja -halduse teostamine: võimalusi ja vahendeid».

26. mail kl 16.15 peab Vanemuise 46-327 Hill Kulu *venia legendi* loengu «Rände mõjust sündimusele Eestis».

19. mail kl 15 peab ülikooli nõukogu saalis Paul Naaber *venia legendi* loengu «Antibiootikumresistentsuse järelevalve».

KONTSERT

14. mail kl 19 Vanemuise Kontserdimajas hooaja lõppkontsert – Carl Orffi "Carmina burana".

15. mail kell 14 toimub Triin Kochi magistrikontsert TÜ aulas. Ettekandele tuleb G. B. Pergolesi „Stabat Mater". Kaastegevad TÜ Akadeemiline Naiskoor, Kädy Plaas (sopran), Ivo Posti (kontratenor) ja kammerorkester „Neli Temperamenti". Kontsert on tasuta.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab TÜ Pärnu Kolledži Läänemeremaade turismiuuringute ja -koolituse keskusesse tööle 2

projektijuhti,

kelle ülesanne on keskuse arendus- ja uurimistegevuse korraldamine ning rahvusvaheliste suhete koordineerimine.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus (soovitavalt majandus- või sotsiaalteadused),
- soovitavalt rahvusvahelise koostöö kogemus,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- väga hea analüüsi-, algatus- ja korraldusvõime,
- väga hea eesti ja inglise keele oskus (kõnes, kirjas),
- hea arvutioskus.

Töökoht asub Pärnus, Ringi t 35.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus direktori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt **31. mail** e-postiga või paberkandjal TÜ Pärnu Kolledžisse (kylli@pc.ut.ee, ruum 263, Ringi 35, 80010 Pärnu). Info tel 445 0520.

Lugupeetud Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi sportlased ja treenerid!

TÜ spordinõukogul ja TÜ Akadeemilisel Spordiklubil on heameel kutsuda Teid spordiklubi hooaja lõpetamisele 27. mail kell 16 ülikooli spordihoones Ujula 4.
Teid ootab ees tujuküllane õhtupoolik, kus toimub parimate sportlaste austamine ja spordiklubi toetajate tänamine. Esitatakse meeleolukaid vahepalasid.

Osavõtust teatada **21. maiks** tel 737 5371 või triinu.ratsep@ut.ee.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 21. mai 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 20 (2179) www.ut.ee/ajaleht

Akadeemiline ajakirjandusharidus 50

Halliki Harro-Loit
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna juhataja, dotsent

50 aastat akadeemilist ajakirjandusharidust Eestis on olnud ühtaegu lühike ja pikk aeg.

Ühelt poolt on algus veel sedavõrd lähedal, et me selleni ulatame. Saame filmida Juhan Peeglit, kes mäletab, kuidas ta ajakirjanduse eriala hakkas looma või kuidas kirjandusmuuseumis vanu ajalehti «ümber kirjutas» (Peegli ütlemine eesti ajakirjanduse ajaloo uurimise kohta).

Vanade fotode pealt inimeste äratundmisega pole muret. Sulev Uusi meeskond saab, kuigi suure vaevaga, kätte meie osakonna lõpetanute elulood, millest tuligi TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna ajalooraamat.

Sulev Uus ja Katrin Lendok mäletavad praeguseks suurte ja tähtsate ajakirjanike ajakirjanduslike pudipõllede aegu, sisseastumiskatsetel antud lubadusi (näiteks nüüd suure ajakirja peatoimetaja veendunud ütlemist: «Lähen rajooniajakirjanikuks!») ja lõpuaktusi.

Nõnda on meil selline ehtne ja isekõnelev ajalugu.

Muutuste aeg

Võib-olla siiski viimastel lendudel on see tunne, et kohati ulatuvad nad vaid mälestuste mälestusteni, sest 50 aastat on ju ka paljude muutuste aeg. Kunagisest noorest raadioajakirjanikust Marju Lauristinist on saanud sotsiaalse kommunikatsiooni professor.

Ja ei tema ega Peeter Vihalemm sõida enam ajakirjanduse esimese kursuse tudengitega kolhoosi sügistöödele. Pika patsiga Epust, kes aspirandina kuude kaupa hommikust õhtuni kirjandusmuuseumis eesti ajakirjanduse ajalugu kirjutas, on saanud professor Lauk, kes meenutades ohkab:

Külalisõppejõud Marita Vos pidas loenguid avalikkussuhete tudengitele. Täna peab ta ettekande osakonna juubelikonverentsil. VARJE SOOTAK, MONTAAŽ: ERGI PROMMIK

kuis oli siis aega süveneda ja ühte asja korraga teha! Tegelikult on inimesed ja peahoones paiknemine see, mis on kõige paremini püsinud.

Meie eriala on sedavõrd palju muutumisi läbi teinud, et juubelikonverentsi ette valmistades pidasime oluliseks edastada sõnumit: tean, et ma ei tea, mis on praegu tänane ajakirjanduse ja kommunikatsiooni alane akadeemiline haridus. Kui küllalt palju inimesi usuvad, et nad ei tea, siis nad ehk on valmis ka küsima ja kuulama ja kaasa mõtlema. Eelarvamusteta, kriitiliselt.

Võib-olla peaksime olema oma imaginaarsest mõjust meelitatud. Ikka ja jälle peetakse meie osakonda vastutavaks suurema osa eesti ajakirjanduse (ja nüüd juba ka suhtekorraldajate) ebaprofessionaalsuse eest, kuigi meie lõpetanute osakaal pole küündinud üle veerandi ajakirjanike üldarvust.

Meie osakonna nime esimene pool «Ajakirjandus» loob tähendusi. Kui ülikoolis uute õppekavade koosolekul «ajakirjandus ja kommunikatsioon» tähestikulise loogika põhjal esimesena arutelule võeti, ei jagunud teiste sotsiaalteaduste õppekavade jaoks enam palju aega. Ajakirjandus lihtsalt on selline eriala, kus paljudel on assotsiatsioone ja mõtteid.

Vahel tundub: mida kaugemalt (ajas ja ruumis) inimene meie osakonda vaatab, seda selgem on tema müütiline ettekujutus. Seestpoolt vaadatuna on tunne vastupidine: liigume korraga kolmel trajektooril: rahvusvahelises teadusruumis, kohalikul tööturul ja Euroopa kõrgharidusreformi Möbiuse lehte meenutaval rajal.

Alatine õppimisvalmidus

Selles mitmemõõtmelises liikumises on 25 töötaja ja poolesaja üliõpilasega osakonnal – kolmel õppetoolil, tele-raadiostuudiol ja ligi 7500 erialast raamatut, 80 ajakirja ning umbes 1500 teadustööd sisaldaval raamatukogul – vaja meenutada, et olid jah ajad, mil osakonna 6 õppejõudu mahtus ära 4 kirjutuslauaga 9-ruutmeetrilisse tuppa.

Juunis saame pärast remonti uued ja avarad auditooriumid peahoone parema tiiva keldris. Seega, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond kolib osaliselt põranda alla kuni meediamaja valmimiseni sotsiaalteaduskonna *campus*'es.

Akadeemiline haridus üleüldse on nagu implantaat, mis kehasse istutatuna märkamatult mõjutab inimest aastaid pärast ülikooli. Olemuselt sedavõrd ebapüsiva ja muutuva eriala nagu ajakirjandus ja kommunikatsioon õppijatele peaks kõikideks tööaastateks jätkuma mõtet: ma tean, et ma (seda) ei tea, aga... olen valmis õppima.

KROONIKA

1954. a sügisel alustas Juhan Peegli juhtimisel tegevust žurnalistika eriharu TRÜ eesti filoloogia osakonnas.

1979 alustas 6 õppejõuga tööd žurnalistika kateeder, selle ajani töötasid ajakirjandusõppejõud eesti keele kateedris.

1989 kinnitas filoloogiateaduskonna nõukogu esimese päris oma õppeplaani, seni oli õppeplaan põhiosas Moskvast ette antud. Nominaalne õppeaeg lühenes viielt aastalt neljale, rakendus punktisüsteem kõrval-, valik- ja vabaainetega, lõpetajad hakkasid saama bakalaureusekraadi.

1995 viidi osakond filoloogiateaduskonnast sotsiaalteaduskonda, õppekava muudatustega süvenes suund sotsiaalteaduslikule ettevalmistusele 1990ndate alguseni domineerinud humanitaarteadusliku suuna asemel.

1996 lisandus ajakirjandusele teine eriala: avalikkussuhted ja teabekorraldus; algas õppetöö avatud ülikoolis.

2000 sai osakonna nimeks ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

2002 kehtestati uus õppekava, mille kohaselt bakalaureuseõppe nominaalne aeg lühenes neljalt aastalt kolmele ning valdavaks peaks kujunema ülikooli lõpetamine magistrikraadiga.

Muutusid õppekavade nimetused – bakalaureuseastmes ajakirjandus ja suhtekorraldus, magistriõppes meedia ja kommunikatsioon, ajakirjandus, kommunikatsioonijuhtimine.

1957–2003 on saanud ülikoolihariduse ajakirjanduse alal ligi 600 inimest,

1999–2003 avalikkussuhete alal 50 ringis.

2003 lõpetas esimene avatud ülikooli lend uue õppekava alusel – 11 tudengit.

1993–2003 on osakonnas kaitstud 30 magistri- ja 7 doktoritööd.

Alllikas: www.jrnl.ut.ee/

TÄNA LEHES

Lisaleht
TÜ Kliinikum 200

Uus Eesti kultuuri loengukursus
LK 3

Juhan Peegel 85
LK 3

Ajakirjanduse õpetamisest TÜs
LK 2-3

UUDISED

Ajakirjanduse osakonna tähtpäevad

Täna ja homme tähistab TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond mitut olulist tähtpäeva.

Täitub 50 aastat ajakirjanduse ja 35 aastat kommunikatsiooniõpetuse algusest Eestis. 19. mail sai emeriitprofessor Juhan Peegel 85.

Täna kell 15 algab nõukogu saalis kahepäevane konverents «Meie. Maailm. Meedia». Esimene päev on pühendatud rohkem akadeemilistele ettekannetele.

Arutatakse ajakirjanduse, meedia ja kommunikatsiooni õpetuse muutumise üle. Tutvustatakse uurimisprojekte, millega ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas on viimastel aastatel tegeldud.

Homme kell 11 räägivad väliskülalised aulas sellest, kuidas osakonna areng neile on paistnud.

Tudengid, magistrandid, doktorandid ja vilistlased teevad ettekandeid uurimistöödest.

Esitletakse Anu Pallase koostatud raamatut «Meie jäljed jäävad: Eesti ajakirjanike elulood 1».

Info: www.jrnl.ut.ee.

Vt ka UT 2. lehekülge.

Näitus «Juhan Peegel 85»

TÜ Raamatukogu III korrusel on ajakirjandusteadlase ja eesti ajakirjanike õpetamise rajaja emeriitprofessor Juhan Peegli 85. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

Vaadata saab pedagoogi ja publitsisti, kirjaniku ning rahvaluule ja keele uurija Juhan Peegli raamatuid, artikleid ning käsikirjalisi materjale ja fotosid.

Näitus jääb avatuks 30. maini.

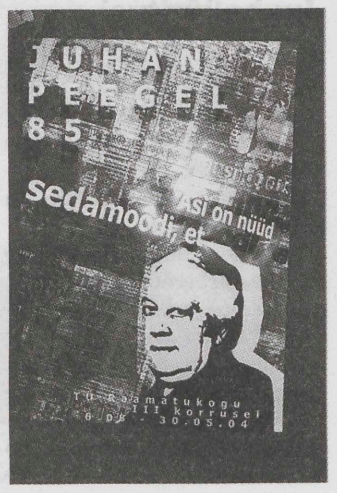

Elulookogumik «Meie jäljed jäävad»

Anu Pallas
Raamatu koostaja

Esimene osa Eesti ajakirjanike elulugude raamatust «Meie jäljed jäävad» jõuab neil päevil trükisoojana lugeja kätte.

«Meie jäljed jäävad» koondab 30 ajakirjandusega seotud inimese mõtestatud saatuseseiku, mis kogumikuna loovad uusi ja huvitavaid paralleele ning tekitavad samalaadselt ka iga lugejaga omaette suhte.

Autoreid on nii kodust kui ka raja tagant. Esindatud on kõik kanalid, kuid kirjutavad ajakirjanikud jäävad siiski ülekaalu. Elulood hõlmavad juhtumisi Eesti ajakirjanduses alates Teise maailmasõja päevist (saksa ajast) kuni tänaseni. Muidugi on iga lugu väga isiklik, ere ja intensiivne. Siit võib leida ootamatuid hinnanguid ja suhtumisi, millel on subjektiivne seletus. Aga lugeja kohtab ka hulka korduvaid motiive, mis kujundavad üheskoos meie ajakirjanduse näo tahavaatepeeglis.

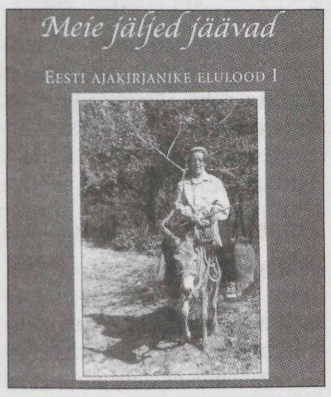

Omaette teemana läbib ajakirjanike mälestusi Juhan Peegli kool: meenutatakse nii oma erialaõpinguid kui ka täienduskoolitusi, jõudes välja teise kõrghariduse omandamiseni ajakirjandusosakonnas. Kõige olulisemana kumab kirjutajate tekstidest läbi tänulikkus inimlik(kus)e õppetundide eest, mis andis tööteedele kaasa teadmise, et tähtis pole roll, vaid inimene.

Raamat on siiras, kujundlik, optimistlik – vaatamata sellele, et mitmedki kirjutajad rõhutavad ajakirjaniku elukutse (psühholoogilisi) raskusi. Missioon põimub vastutuse, pühendumise, aga ka vastupanuga. Täna määratletavad sümbolid omandavad eemaldudes aina uusi mustreid.

Kogumiku (nagu üldse elulugude) osa meie kultuuriloos kasvab aja möödudes. «Meie jäljed jäävad» avab Eesti elulugude sarjas ametilugude suuna.

Nii isikulugude kui ka ajalooraamatu on välja andnud TÜ Kirjastus.

«Verbum creat omnia»

Sulev Uus
Raamatu koostaja

Maakeeli «Sõna loob kõik» on ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna juubelikogumiku pealkiri.

50 aastat (akadeemilist ajakirjandusharidust) + 35 aastat (kommunikatsiooniõpetust) = 85 aastat (Juhan Peeglit).

Seega kolm tähtpäeva ühtede kaante vahel, mis ütleb ära, et raamatust leiab üpris mitmekülgset teavet.

Mahuka osa moodustavad ligemale kuuesaja ülikoolist ajakirjanikuhariduse saanu ja poolesaja avalikkussuhete spetsialisti haridus- ja töökäigu ülevaated + osakonnas kaitsnud magistrite samasugused lühielulood. Aga kirjas on ka kõik õppejõud, kes poole sajandi jooksul on erialaaineid õpetanud. Õpetuse sisust ja selle avardumisest sügavamalt huvitatud leiavad neli eri aegadest pärit õppeplaani (esimene kirjutatud Juhan Peegli sulega) koos kommentaaridega.

Pikemalt on juttu osakonna tänasest päevast (kolm õppetooli, veerandsada töötajat, üle poole tuhande tudengi), teadustööst, suhetest välismaa ülikoolidega, kirjastustegevusest jne.

TUDENG ARVAB

Laur Kanger
Ajakirjanduse ja suhtekorralduse 2. a üliõpilane

Praegune kommunikatsioonitudeng tõstab oma harrast imestust täis silmad osakonna poole ning peab tõdema, et üks asjadest, mis viimasel puudu, on kommunikatsioon. Uus 3+2 süsteem on korduvalt suutnud tudengid hämmingusse viia, niisama müstiline teadmatus näib valitsevat ka õppejõudude seas.

Suhted osakonnaga on praegu heitlikud ja hüplevad nagu marutõbised jänesed Jõgeva kanafarmis. Nii mõnedki põnevad seigad, mis lõpetamist mõjutavad, selgusid alles mõni kuu tagasi.

Ajakirjaniku identiteet osakonnas meenutab mõneti skisofreeniku minade paljusust – ühest küljest korrutatakse pidevalt, kuidas meist saab tulevane eliit. Teisest küljest tekib paljusid loenguid jälgides tunne, et meid õpetatakse pikalt ja põhjalikult oma intelligentsi raiskama ning sõnavahtu produtseerima.

Seega valitseb minu võluvates sinistes silmades praegu pikk, põhjalik ja tume segadus. Ma ei tea, mida ma tahan; ma ei tea, mida meilt tahetakse, ja ma ei tea, kuidas seda muuta.

Tiiu Laks
Ajakirjanduse ja suhtekorralduse 2. a üliõpilane

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni tudengitel on alati oma osakonnaga olnud eriline suhe. Osakonna rahvast võib pidada üheks suureks pereks.

Meie osakonnas on kindlasti suurem rõhk praktikal kui teoorial. Ma ei tea kedagi, kes peaks kirjutama nii palju esseid, uurimustöid, referaate, projekte, artikleid ja analüüse kui meie osakonna tudengid. Suure koormuse all võib tudeng kahjuks kergesti ära õppida ka ajakirjandusele etteheidetud «mulli ajamise». Kuid tänu klassiruumi praktikale ei lähe tudeng tööd otsima ainult teadmiste pagasiga ning ka respekteeritud õppejõud on julgemad neid tööandjatele soovitama ja austusega oma kasvandikeks kutsuma.

Samuti laseb osakond tudengitel olla loovad ja ei vaata taunivalt ka selle peale, kui osakonnapäeval šokolaadikreemi määritud ja suure musta parukaga tudeng aulas publiku ees oma esimese maratonivõidu võtab (maratoni, mis sai stardi kolm päeva varem politoloogia loengus).

Kuid kõige lõbusa kõrval õpib ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna tudeng võtma ka vastutust ja oma tööd hästi tegema.

Juubeliüritusi

Täna õhtul kl 19.30 on osakonna vilistlasklubi koos peahoone keldriruumis 027.

Homme kell 13 toimub Põllu tänava staadionil jalgpallivõistlus ajakirjanike ja suhtekorraldajate vahel.

Kell 18-21 on kevadgrill Veski Villa õuel (endine EPA klubi, Veski tn 6) ja kell 21-01 grillipeo *afterparty* Veski Villas.

Afterparty piletiinfo: Tiiu Laks, tel 515 2016, laksti@hot.ee ja www.jrnl.ut.ee.

Ajalooteemalist näitust saab vaadata osakonnas.

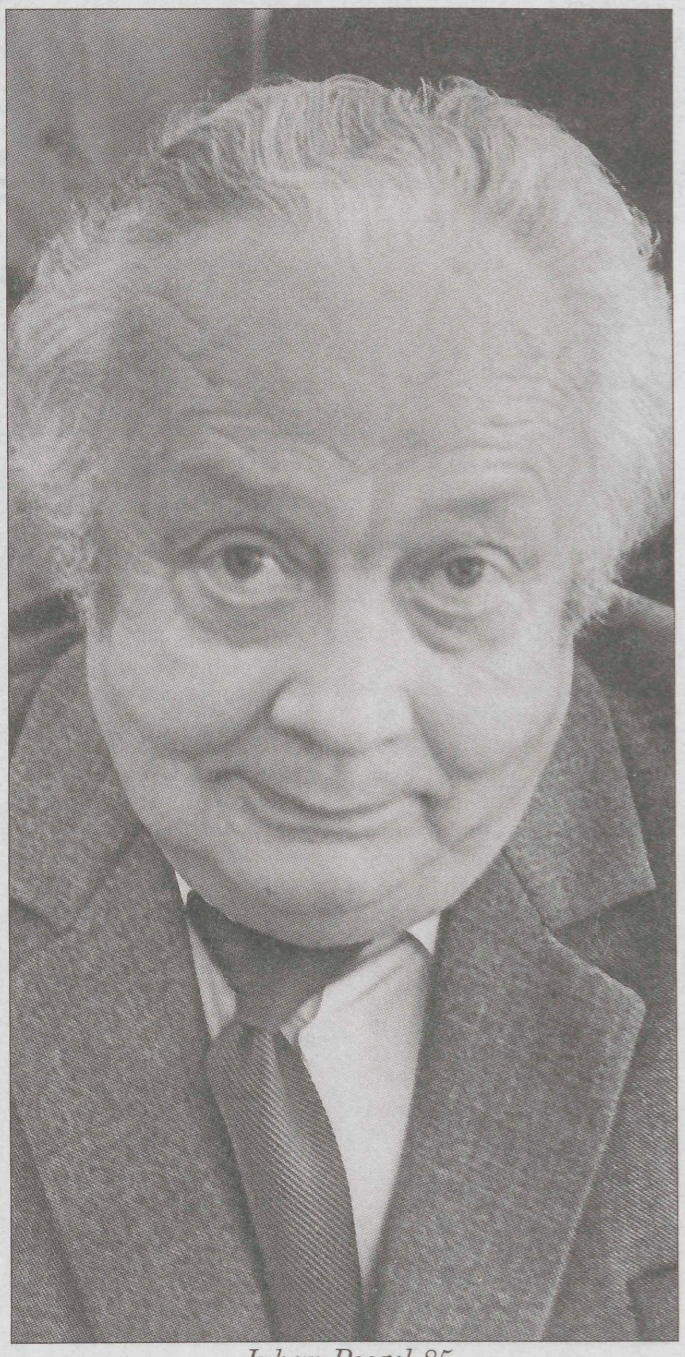

Juhan Peegel 85
Õpetaja mõtteid mõistes muutume ise pisut targemaks, inimlikumaks...
Aitäh ajakirjanike ÕPETAJALE õpilastelt!

Juhan Peegel meenutab

Minuga oli niisugune lugu, et ma olin üliõpilaspõlves töötanud Edasi – algul ta oli Postimees, siis Edasi – toimetuses 1947.–1952. aastani.

Ja ma olin valinud kitsamaks erialaks aspirantuuriõpingutes eesti keele. Asi oli väga lihtne sellepärast, et EKP Keskkomitee 8. pleenum oli pannud kirjanduse kõik ilusti paika, /---/ ega seal midagi suurt enam teha polnud. Osa jäi kohe ukse taha ja osa sai karmi kriitika. Isegi Tammsaare pääses üle noatera.

Ma valisin siis keele sellepärast, et keel on midagi nii püsivat, et siin parteilist otsust, – noh jah keelata ära üldse, – seda sai küll otsustada, aga see oli mõeldamatu.

Ja sellepärast olin ma siis ka nõus, et see algul tuleks eesti filoloogia eriharuna. Kusjuures mina olin andnud endale väga range vande, et ma pärast seda, kui /---/ 1952. aastal toimetusest lahkusin, /---/ ei kirjuta ajalehes mitte ühte rida enam. Sellepärast, et mulle hakkas see kaksikmoraal vastu. Ühelt poolt see ideoloogiline surve ja suunamine, ja teiselt poolt see, mida sa ise oma mõistusega asjast arvad.

Ma olin sellest niivõrd tüdinud. Sest ajalehes tuli ju alati rõhutada seda, et me sammume helge tuleviku poole, uued töövõidud, aga veel on üksikuid puudusi, need tuleb kõrvaldada jne. Kõik juhtkirjad, muide, olid selle skeemi järgi ehitatud.

Ma mäletan, et istusime ükskord toimetuses koos. Kalju Kääri oli, ta töötas Kirjanike Liidus Tartus, üks mees oli veel ja mina. Ja ma ei tea, kuidas see tuli jutuks – mingi laulupidu hakkas tulema –, ja üks meist tegi ettepaneku, et mis me siin siis jorutame, teeme juhtkirja ära. Teeme võistluse korras ja auhinna saab see, kes esimesena valmis saab. Ja siis vaatame, kas ta kõlbab avaldada ka. Ja siis kirjutasime selle ära, paar

Mulle tundus, et peaksime kuidagi välismaisele ajakirjandusteooriale ligi pääsema.

käsikirjalehte.

Minu teada kõige kiirem mees, ma ei tea, kas see olin mina või keegi teine, temal läks 20 minutit. Ja skeem oli järgmine: üldse on meil õnnelik riik, sammume uute töövõitudega, rahvusvaheline tunnustus jne, jne. Ja edusammud, aga ka selle kõrval üksikud puudused ja need tuleb kõrvaldada. Ja siis kindlasti uuesti tuleb kommunismi võit. Oligi kogu skeem!

Vot seda ma ei tahtnud enam, ma ei tahtnud lihtsalt seda enam. Ja seetõttu mulle tundus, et me peaksime kuidagi ajakirjandusteooriale ligi pääsema, nendele ridadele, mis välismaal ilmuvad. Muide, enne sõda, kui ma töötasin Saaremaa lehe juures, olin ma näinud ühte saksakeelset väitluskäsiraamatut, mille ma hiljem sain isegi siit antikvariaadist osta. See oli Zeitungs Lehre. Ja ülikooli raamatukogul oli võimalus tellida Lenini nim Moskva suurest raamatukogust, kui ma ei eksi, siis kolmeks nädalaks raamatuid siin kohapeal /---/ lugemiseks. Ja siis see saadeti tagasi. Ilmus ka kataloog, kus oli näidatud, milline välismaine kirjandus on jõudnud raamatukogusse.

Nojah. Ja kuna ma nüüd olin ju seotud uue erialaga ja minul ei olnud selle vastu põhimõtteliselt midagi, sest lootsin, et siin võib ikkagi midagi päris ausat ka teha. Ma pidin hakkama vaatama ka, milline peaks olema see teoreetiline alus. Ja siis ma hakkasin sealt raamatuid välja tellima. Seda ma tegin paar aastat kindlasti või rohkem isegi.

Ja mis mind väga sügavalt hämmastas, oli see, et kui need raamatud ilusti siia tulid, siis osa neist olid pehmes köites ja neil olid leheküljed veel poognates, tähendab lahti lõikamata. Ja oligi raamatus – uudise teooria või uudise stiil või ülesehitus või reporteritöö otsustavad küljed – ühesõnaga kogu see teooria ja praktika asi, – neid ei olnud lahti lõigatudki! Minu hämmeldus oli suur, sellepärast et Moskva on ikka suur linn ja suur raamatukogu ja kõrgem parteikool ka kõrval. No vot.

Videolindilt kirjutas Nele Nemvalts

Kommunikatsiooniõpetuse algusest

Peeter Vihalemm
Professor

Olin alates kolmandast kursusest, 1965. a sügisest ajakirjanduse eriharus (sel aastal oli meid seal 7, nende hulgas Sirje Endre, Maire Raidma Reichenau ja Juhan Paju).

Mul oli massikommunikatsiooni eriprogramm, mida tänaste arusaamade kohaselt võiks ehk meediasotsioloogiana iseloomustada. Eriprogramm seisnes kolme aine asendamises, millest üks oli massikommunikatsiooni teooriad, teine uurimismeetodid, kolmandat ei mäleta.

Teooria eksami programmi koostas Juhan Peegel, see koosnes kirjanduse nimekirjast, 55-60 nimetust viieskuues keeles, sh mitmed prantsuse ja itaalia keeles. Pean oma häbiks tunnistama, et lugesin soovitatud raamatutest ehk vaevalt kolmandikku, aasta-paari jooksul leidsin ise köitvamaid. Eriprogrammis ettenähtud eksami ja kaks arvestust tegin oma juhendajale Ülo Vooglaiule.

Eriprogrammist tulenes kolm olulist asja. Esiteks andis see loengute vabakuulamise õiguse, mis tollal oli oluline ja mida aktiivselt kasutasin. Teiseks sain tänu sellele 1969. a oktoobris jääda ülikooli, kui EKP Keskkomitee korraldas tugeva rünnaku TRÜ komsomolikomiteele. Mind kavatseti saata Viljandisse, sealsesse ajalehte, aga rektor Klement helistas kaadriga tegelevale EKP II sekretärile Vaderile, et olen saanud teoreetilise erievalmistuse, mistõttu ülikool ei tahaks mind ära lasta.

Ja kolmandaks, minu täiendav ettevalmistus aitas Juhan Peeglil põhjendada, miks võiks alates septembrist 1969 lülitada ajakirjanduse eriharu valikainete hulka kommunikatsiooniteooria. Tollases N.Liidus õpetati sellist ainet minu teada veel ainult Moskva ülikoolis. Alustasin õppeülesande korras selle lugemist viimasele kursusele nii statsionaaris kui kaugõppes. Esimeste üliõpilaste hulgas olid Andrus Saar, Peeter Maimik, kadunud Toivo Aare, Piret Saluri.

Sügisest 1972, kui täiskohaga ajakirjandusõppejõuna asus tööle Marju Lauristin, hakati lisaks kommunikatsiooniteooriale õpetama ka kontentanalüüsi.

Kui 1976 hakati ajakirjanikke vastu võtma I kursusele, oli õppekavas kursus sotsioloogilistest uurimismeetoditest, propaganda teaduslike aluste nime all sai lugeda mõjustamispsühholoogiat. Marju Lauristin luges massikommunikatsiooniteooriat ja avalikku arvamust. Kommunikatsiooniõpetuse osakaal tõusis tunduvalt, kui 1990 saime lahti kohustuslikust Moskva õppekavast ja koostasime oma. Täielikult arenes see välja pärast teise eriala, avalikkussuhete ja teabekorralduse avamist 1996.

1969. aastast lülitati kommunikatsiooniteooria ajakirjanduse eriharu valikainete hulka.

Kaheksa-aastase mõtteid

Margit Keller
Kaja Tampere
Lektorid

Avalikkussuhete ja teabekorralduse eriala sai avamisest alates 1996. aasta sügisel kohe populaarseks.

Tegemist oli millegi tundmatu, põneva ja nõutuga. Olgugi, et keegi siis veel päris täpselt ei teadnud, mis asi see *public relations* õieti on või kuidas seda eesti keelde tõlkida. Tollaste magistrantide Kaja Tampere ja Aune Pasti loengud praktilisest suhtekorraldusest olid algusest peale puupüsti rahvast täis, kuigi PR-ikaid endid oli vaid paarkümmend. Õppekava tuli peaaegu nullist ise välja arendada, sest täpselt kuskilt midagi üle võtta ei olnud. Positiivseid näiteid ja eeskuju pakkusid aga mitmed sõbradülikoolid – nii Soomest, USAst kui mujaltki. Ühest küljest oli selline iseõppimine ja avastamine vaevaline, teisest küljest aga karastav.

Kommunikatsiooni õppetool

Magistrantuur oli veel 1998. aasta sügiselgi musta laua taga koos käiv akadeemiline klubi professor Lauristini juhtimisel, kuhu kuulus kümme-viisteist fänni, kellest enamik kuulis esimest korda nimesid nagu Bourdieu või Foucault.

Algul ei julenud küsida, kuidas neid nimesid kirjutatakse, aasta pärast tuli samade tegelastega oma magistritöös väärilist diskussiooni arendada. Ülikooli õhkkond arendas kiiresti.

2004. a kevadeks on meie osakonnas loodud kolmas – sotsiaalse kommunikatsiooni õppetool. Meie peamine vastutusala on kommunikatsioonijuhtimise magistriõpe, mille loengud-seminarid ei toimu enam kümne, vaid mitmekümnekesi. Meie üks eesmärk on eriala identiteedi väljakujundamine meie väärtustest lähtuvalt.

Kommunikatsioonijuhist

Usume, et kommunikatsioonijuhi tegevuse alus ei ole kunagi ainult isiklik või organisatsiooni huvi. See on ka partnerlus sidus- ja sihtrühmadega, st eri (ka võistlevate) huvide dialoog ning et kommunikatsioonijuht on otsekui tõlk organisatsiooni ning selle keskkondade vahel.

Tema peaülesanne on aidata kaasa usalduse tekkele. Kahtlemata oleme valinud raskema tee. Selline koolitamine ning ka meie väärtustest nakatununa töötamine on mõnikord üsna keeruline. Ikka tuleb võidelda müütide ja vääritimõistmistega. Ka me ise vaidleme ja otsime õiget teed, sest me ei sule end akadeemilise kriitika mugavasse kapslisse, vaid õpetame professionaale ka tegelikult hakkama saama ühiskonna kõigil väljadel.

Selle kõrval on meil järjest kaalukam sõna öelda rahvusvahelistes kommunikatsiooniuuringutes, kus tollased algajad magistrandid täna doktorite või doktorantidena professorite kõrval väärikalt kaasa räägivad. Kaheksa-aastane on viiekümnese kõrval küll üsna nooruke, kuid täis elujõudu ja teab üsna täpselt, mis asi tal ajada on. Sõna loob kõik.

Eesti asja kandev puu

Kümme aastat tuhandeaastase linna ajaloos on lühike aeg. Ometi on selle aja jooksul ehitatud Tartusse kaks uut silda, esimene pilvelõhkuja, reoveepuhasti, uus turg, Wilde`i pubi ja peaaegu on lõppenud Jaani kiriku taastamine.

Uut meediamaja veel pole. Ehkki kümme aastat viiekümneaastase ajakirjandusõppe ajaloos on pikem aeg, oleks hüpet ajakirjanduskateedri kahest toakesest ja kolmest auditooriumist suure, oma aja mõistes teaduskonna mastaapides õppehooneni kümne aastaga liialt palju tahta.

Ent projekt juba on. Raske öelda, kas Juhan Peegel või Arnold Matteus oskasid näha tänast päeva sellisena, ent küllap oli neil väärikat nurgakivi pannes oma unistus: hoida väli puhas sovjetlikest rumalustest ning hoida elus ja võimalust mööda arendada oma vallas seda, mida võib kokkuvõtvalt nimetada eesti asjaks.

1990. aastate alguses võis seda meelsust laulva revolutsiooni järellainetuses selgelt tunda. Kateeder ja hilisem osakond oli küll väelt väike, koondades umbes viitkümmet tudengit, kuid vaimult ja sihiseadmiselt suur. See oli hetk, mil riik vajas meie tudengite ja õppejõudude oskusi ministritena, suursaadikutena, parlamendiliikmetena, peatoimetajate- ja ajakirjanikena. Ühtaegu oli see kriitiline hetk, sest mõtteväli võinuks hajuda ja lahustuda; valdkonna ülesehitamine aeglustuda ja ühiskonnas toimuvast võõrduda.

Seda ei juhtunud ning võib-olla võiks võrrelda tolle aja hirme praeguse aja hirmudega Eesti ajude äravoolu ees Euroopa Liitu. Küllap tullakse tagasi ja tuuakse kaasa kogemusi ja uusi perspektiive, nagu juhtus meie osakonna inimestega 1990ndate teisel poolel.

Ehkki mu kursus hajus juba esimese kursuse järel eri toimetuste vahel, on enamik kursavendi või -õdesid osakonna varem või hiljem lõpetanud. Ning needki, kes pole diplomit saanud, pole seetõttu veel kehvemad.

Kui filmi «Verekivi» meenutades pidi aasta linnaõhku tegema vabaks, siis iga aasta ülikooliõhku teeb kindlasti targemaks. Ühel läinudaastasel ajakirjanduslikul diskussioonil Tallinnas märkasin üllatusega, et suuremal või vähemal määral meie osakonnas õppinud inimesed moodustasid ühtse grupi, kes mõistis üksteist poolelt sõnalt. See ei tähenda ajupestust, vaid see tähendab meedia vallas laiemat silmaringi, oskust argumenteerida ning suutlikkust oma seisukohta kaitsta.

Ja see ongi peamine, mis on vanemate kolleegide sõnul iseloomustanud akadeemilist ajakirjandusõpetust algusest peale.

Nüüd on puu hargnenud ja osakonnast on saanud ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond. Ükskõik, kui suureks ta kasvab, ja kulugu või tuhat aastat, kord istutatud väärispuu iga oks saab kanda vaid väärt vilju.

Palju õnne Juhan Peeglile ja teistele tublidele aednikele. Viimase kümnendi «käbide» nimel,

Mart Raudsaar
ajakirjandusosakonna tudeng 1992–1996

Õppejõud Sulev Uus koos üliõpilastega üheksakümnendate keskpaiku. ARHIIV

Ajakirjandus tõlgendajana

Maarja Pärl-Lõhmus
Dotsent

Ajakirjandus tõlgendab ja suunab me igapäevaelu, väärtuste ja identiteedi kujunemist.

Just selle protsessi mõjutamiseks otsustasid J. V. Veski ja Juhan Peegel ülikoolis ajakirjandust õpetama hakata. Ajakirjandus «töötab» normide ja kriitika meetoditega, kord käske rõhutades, siis eeskujuks kangelasi luues, siis ühiskonna korraldamist ja avalikku arutlust vedades või ka moevooludest rääkides.

Nõukogude ajal õpetati ajakirjanikke eelkõige filoloogideks stiilimeistriteks – stiili abil kujundati tähendusi ja laiendati arusaamist ühiskonnast. 1980ndate lõpp kasvas üle aktiivseks ja osalevaks ajakirjanduseks, ajakirjanikud suundusid avanenud poliitikaväljale. 1990ndatel oli professionaalidele heitlik aeg, osa tõekspidamisi varises uute globaalstandardite ja meediaomanike saabudes; ajakirjandusharidus aitas orienteeruda põhiküsimustes.

Stiilimeistrite perioodist oleme jõudnud aega, kus ajakirjandusväli on globaliseerumas, seda määravad struktuur, globaalsed standardid, formaadid, profiilid, stiiliraamatud.

Ajakirjandusse aga oodatakse endiselt andekaid meistreid, kelle tõlgendustes on täpsus, jõud ja stiil.

Meie õpetus on vaid alus Meistrite kasvamisel. Uute tõlgendajate kasvamine võtab aega. Mitmed uurimused näitavad, et ajakirjanik küpseb pärast õpinguid *ca* 7-8 aastat kestnud praktilise töö järel.

Uus loengukursus

Aija Sakova

Alates sügisest on kõigil TÜ üliõpilastel võimalus kuulata ainet «Eesti kultuuri alused ja tähendus» (FLKN.03.159). Õppeaine on välja töötanud prof Rein Veidemann koos eesti kirjanduse õppetooliga.

Loengukursuse eesmärk on anda üliõpilastele ettekujutus eesti rahvusliku identiteedi ning kultuuri kujunemisest. Ühtlasi püüab loengukursus mõtestada Tartu Ülikooli tähtsust rahvusülikoolina. Ka TÜ arengukava järgi on üks läbimurdevaldkondi TÜ kui rahvusülikooli tugevdamine.

Ainus, mis meid ühendab

Uus loengukursus, mis on välja kasvanud eesti kirjanduse ja rahvaluule üliõpilastele loetavast ainekursusest «Sissejuhatus eesti kultuurilukku», on mõeldud just eelkõige mittehumanitaaralade üliõpilastele.

«Püüan teemad esitada piisavalt lihtsalt, samas aga nii, et need ärgitaksid kuulajaid mõtlema Eesti mõtte üle,» ütles Veidemann. Kultuursemiootiline aspekt, eesti keel kui Eesti vaimsuse kandja, ajakirjanduse roll eesti rahvuskultuuri kujundaja ja vahendajana ning marginaalsus eesti kultuuri «energiaallikana» on Veidemanni sõnul vaid mõned teemad, millest juttu tuleb.

Küsimusele, miks peaks sellist kursust iga TÜ üliõpilane kuulama, vastas prof Veidemann, et ta tahab ju ka tulevikus eestlasest füüsiku, geoloogi, matemaatiku või mistahes teise reaalteadlasega peale ilma ja karjääri veel eesti muusikast, teatrist, kirjandusest ning Eesti mõttest rääkida. «Tegelikult on ju see ainus, mis meid ühendab. Postmodernne maailm tervikuna toodab erinevusi. Aga selleks, et neis erinevusteski ühtset juurt otsida ja integraali leida, on vaja tunda eesti kultuurikaanonit – isegi kui selleks keskmeks on piiripealsus,» lisas Veidemann.

Hea vastuvõtt

Põhiliselt eesti kirjanduse ja rahvaluule üliõpilastele loetavat ainet «Sissejuhatus eesti kultuurilukku» on regulaarselt õpetamise ja ainekursuse hindamisel hinnatud üldiselt väga positiivselt. Nii näiteks oli 96% tudengitest arvamusel, et õppejõud seostas enamasti ainet teiste õppeainete ja praktilise eluga. 54% vastanutest leidis, et õppejõud esitas ainet enamasti selgelt ja süstematiseeritult.

«Rein Veidemanni loengukursus süvendas minus teiste rahvaste kultuuriloos, mida ta küll enne oli teadnud, aga mille nii tihedat seotust eesti kultuurilooga ei olnud arvanud.

«Paiga ja rahvusena oleme erilised, kordumatud. Olles mitmete eri rahvuste, võimude ja kirikute poolt voolitud ning sõlmitud, on meil sellele vaatamata harukordne keel ja meel, pidev pürgimus ja nö oma asja ajamine,» lisas Kuuskmäe.

Samuti manitses kursus Kuuskmäed lootma eesolevale: «Rahvuse ja kirjakultuurina oleme mudilased. Seda ei peaks aga mõtestama lähtekohana alaväärsusele, vaid vastupidi – meie nooruses peitub piiramatu potentsiaal. Parimad pähklid on need, mille koort pole veel purustatud, tuuma «saatuslikult» paljastatud».

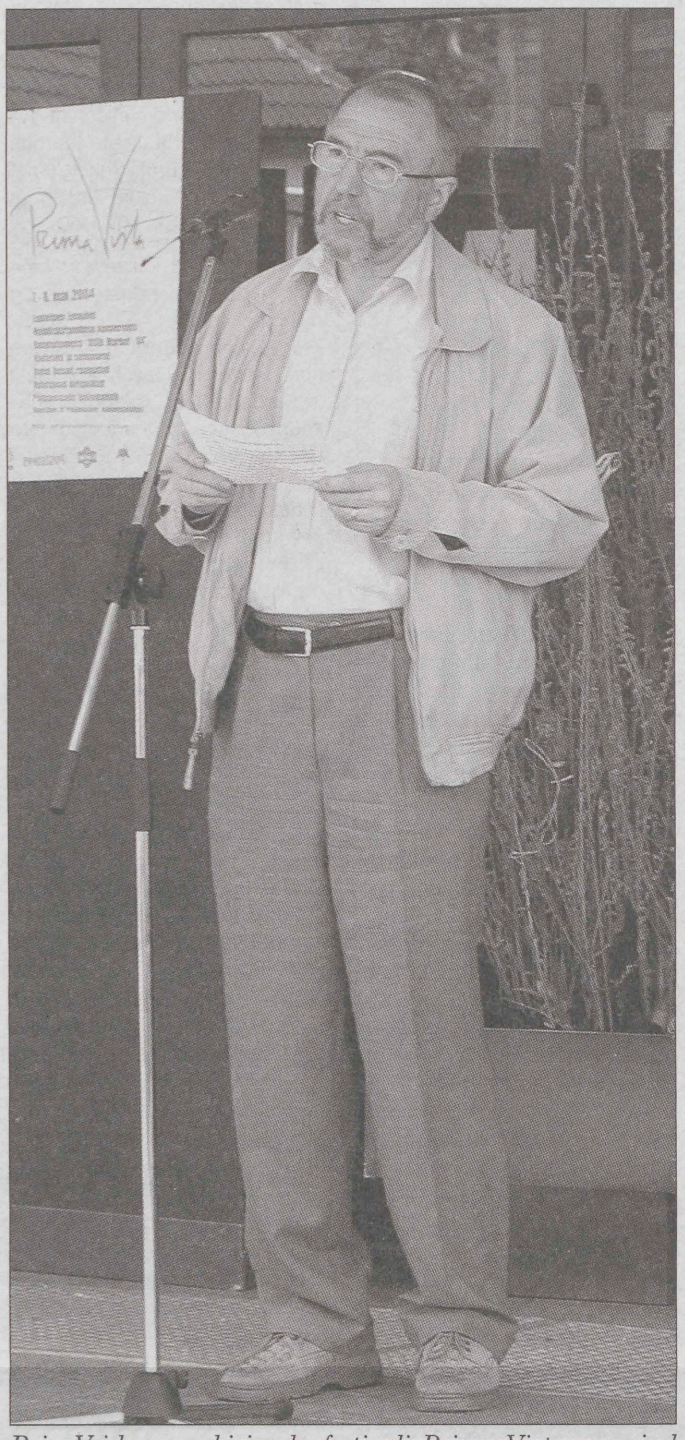

Rein Veidemann kirjandusfestivali Prima Vista avamisel Tartu Ülikooli Raamatukogu ees. AIJA SAKOVA

puhtast entusiasmist kuulamas käis,» lisas Kuuskmäe. Endagi puhul mainis ta eelnevat reaalteaduslikku põhja. Nii mõnedki reaalteaduslike huvidega inimesed jõuavad tema sõnul õige ruttu märkide ning kultuuriliste süsteemideni, mis (reaal)teadusi ohjavad ja ühel või teisel moel kas pärsivad või soodustavad. «Ehk teisisõnu – kas Karl Ernst von Baeri embrüoloogilistel ja Jakob von Uexkülli etoloogilistel avastustel on ka oma kultuuriline kontekst? Kahtlemata,» seletas Kuuskmäe.

Vajalik kursus kõigile

«Ei saa eitada, et ka reaalteadlastele on oluliseks mõtlemisaineseks väide, et rahvusena on meid avastanud baltisakslased, poliitiliselt mõjutanud venelased ning teaduslikult arendanud juudid,» rääkis Kuuskmäe.

Õppeprorektor Tõnu Lehtsaar väljendas oma heameelt selle üle, et on välja pakutud eestlusega seotud kursus, mis ärgitab kaasa mõtlema ja juurdlema selle üle, kes me oleme ja kuhu läheme. «Eesti keelt ja Eesti riiki peetakse endastmõistetavaks, aga samas on see tegelikult ime. Selle eest tuleb hoolt kanda ja see on iga inimese mure,» lisas prorektor Jaak Kangilaski. Kultuur on tema sõnul Eesti riigi loonud ja iga inimene peaks olema tuttav eesti kultuuriloolise taustaga, et mõista Eesti väärtust. «Loodan, et arvamus eesti keele ja kultuuri iseenesestmõistetavusest või koguni koormavusest ja ülearususest ei ole üliõpilaste seas ülekaalus,» ütles Kangilaski.

TIIT KUUSKMÄE

Märgid ning kultuurilised süsteemid ohjavad (reaal)teadusi ja pärsivad või soodustavad neid.

arusaama, et meie kultuuri ja selle mõtestamisega tasub tegeleda,» kommenteeris semiootika ja kulturoloogia üliõpilane Tiit Kuuskmäe.

Eesti kirjanduse ja rahvaluule üliõpilase Sigrid Indi sõnul juhtis loeng tema tähelepanu sellistele olulistele punktidele (nt tsenter ja perifeeria eesti kultuuris, paratekstuaalsus, eestlastele omane eksistentsialistlik elutunnetus jms) eesti ja ka

Küsimusele, kas eesti kultuuri aluseid tutvustav loengukursus võiks huvi pakkuda ka mittehumanitaarsete erialade üliõpilastele, vastas Tiit Kuuskmäe, et loomulikult ja koguni märksa enam, kui aine nimetuse järgi mõnele tunduda võib. Ka Sigrid Indi arvates on selline kursus vajalik igale inimesele, igale eestlasele.

«Tutvusin näiteks neil loengutel ühe soomlasest füüsikuga, kes minu üllatuseks ainet

Kogu maailm ei lõpe koduukse taga

Epp Lauk
Professor

Meie ülikooli arengu üks märksõnu on rahvusvahelistumine. Olgu sõna ise pealegi pikk ja lohisev, tähtis on sõnum – maailm ulatub palju kaugemale meie oma uksetagusest ja meil on sinna ka asja.

Olla rahvusvaheline ei tähenda üksnes välispublikatsioone või välislektoreid, kes leiavad tee Tartusse. See tee ei ole ühesuunalise liiklusega.

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnal on tihedad koostöösidemed välisülikoolidega juba kümmekond aastat. Praegu on osakonnal Erasmuse või muu koostööleping 16 ajakirjanduse ja kommunikatsiooni kooliga Euroopas.

Üliõpilastele on oma koolist kaugemale ulatuv kogemus andnud ka äratundmise, et nad õpivad kõrgkoolis, mis kannatab välja võrdluse iga välismaa ülikooliga.

Euroopa Ajakirjanduskoolide Assotsiatsiooni (EJTA) liikmena on osakonnal kontaktid üle 40 Euroopa sõsarkooliga. Ülikoolile on see suur tunnustus, et EJTA järgmine aastakoosolek ja konverents 2005. a mais usaldati korraldada meie osakonnale Tartus.

Õpetamine välismaa ülikoolis on omamoodi väljakutse igale õppejõule.

Teise ülikooli õpetama minnes peab sul ju olema midagi, mida seal ei ole – erinev kogemus, vaateviis, mõistmine ja teadmine.

Mida ma ise olen kogenud Oslo Ülikooli meedia ja kommunikatsiooni osakonna külalisprofessorina töötades? Et meie ülikooli nõudmised nii õppejõudude kvalifikatsioonile kui ka õppetöö kvaliteedile on kohati kõrgemadki kui Oslos. Et nii mõnigi kodune endastmõistetavus võib olla huvipakkuv ja õpetlik neile, kel sellest aimugi ei olnud. Et iga külalisõppejõudu võetakse kui oma koduülikooli saadikut. Näen ka lähedalt, kuidas käivitub õppekorralduse reform Oslo ülikoolis ja võin mõelda: meie oleme selle juba läbi teinud!

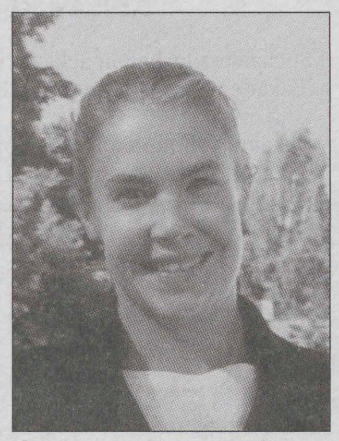

Osakonna esimene välisüliõpilane Ella Kanninen lõpetas 1999.

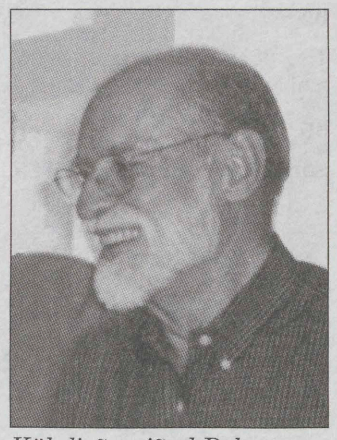

Külalisõppejõud Robert Kendall Florida Ülikoolist.

ÕNNITLEME

Kalju Põldvere 75

23. mail tähistab 75. sünnipäeva arstiteadlane-patoloog, morfoloog ja zooloog, meditsiinidoktor Kalju Põldvere.

Kalju Põldvere kui teadlane on ennekõike histoloog. Juubilar ise on põhjendanud oma histoloogiahuvi järgmiselt: «Olen taluperemehe poeg. Talu ei olnud suur, aga kõiki töid tuli õppida. Anatoomia- ja histoloogiahuvi oli mul tõesti varajane. Talupidaja pidi ka loomatervishoiuga kursis olema ja sellekohased käsiraamatud õpetasidki anatoomiat ja histoloogiat tundma».

Huvi kudede ehituse, talitluse ja arenemise vastu tõi nooruki arstiteaduskonda. Ta läbis ka kogu bioloogia õppekava, kuid teine diplom jäi välja andmata, kuna seda ei lubanud tolleaegsed eeskirjad. Topeltharidus torkab silma Kalju Põldvere hilisemas uurimistöös: ühelt poolt rakenduslik patoloogiline histoloogia, teiselt poolt teoreetiline koebioloogia, kus esiplaanile nihkuvad kudede evolutsiooni küsimused. Ta on laialdaselt rakendanud histogeneeside uurimisel koekultuuride meetodit. Sellise lähenemisega sai palju selgemaks neurogliia arenemine.

Kalju Põldvere kui pedagoog on aidanud teaduskraadile arvukalt õpilasi ja organiseerinud õppe-teadusläätteid, millest on võrsunud tunnustatud laborid. Tema juhtimisel arenes 1960ndate alguses välja meditsiini kesklabor oma osakondadega, mis hiljem said aluseks üld- ja molekulaarpatoloogia instituudile. Oli iseloomulik, et kesklabori koosseisus töötasid eri erialade esindajad ja süvenes koostöö teaduskondade vahel.

Kalju Põldvere on suur keelehuviline. Rahvusvahelistes terminoloogiakomisjonides on ta alati olnud universaaltõlgiks. Erilist äramärkimist väärivad tema loengud ja ettekanded, mis jäävad meelde oma nauditava keelekasutuse poolest. Väga ökonoomne on Põldvere õpikute keel, mida autor ise nimetab tarbekeeleks.

Kalju Põldverest on saanud viimasel 15 aastal aktiivne poliitik. 1992. aastal valiti ta Riigikokku. Praegu juhib ta Põllumeeste Kogu.

Kalju Põldverest on uuesti saanud taluperemees oma sünnitalus Vahtramäel. Vahtramäe talu peremees on ka Ohtu Külaseltsi asutajaliikmeid ja aktiivseid kaasalööjaid.

Soovin Kalju Põldverele kõigi õpilaste ja kolleegide nimel palju õnne ja jõudu!

Jüri Kärner

KONVERENTS KALJU PÕLDVERE 75

28. mail kell 12 Vanemuise 46-301.

Ettekannetega esinevad juubilari õpilased:
- prof Jüri Kärner «Wolffi juha – histogeneetiline sasipundar»,
- prof Aavo-Valdur Mikelsaar «Neuraalsete rakkude diferentseerumine tüvirakkudest»,
- dots Andres Piirsoo «Normist patoloogiani ja patoloogiast normini lihaskoe näitel»,
- prof Toomas Veidebaum «Molekulaarepidemioloogiast»,
- dr Agu Lipping «Onkopatoloogia»,

13.45 õnnitlused Kalju Põldverele.

DEKAANI VALIMINE

Sotsiaalteaduskonna dekaani kandidaate saab esitada ülikooli akadeemilisele sekretärile **27. maini**.

Dekaani valimine toimub 10. juunil.

ÕNNITLEME

85

Arnold Jannus, emeriitprofessor – 27. mai

75

Silvia Nagelmaa, arvutioperaator – 22. mai
Kalju Põldvere, emeriitprofessor – 23. mai

60

Tiiu Kaarma, õpetaja – 26. mai

55

Karin Alev, teadur – 23. mai

50

Hannes Tomusk, vanemassistent – 23. mai
Aune Unt, assistent – 23. mai

40

Kersti Vinni, asjaajaja – 25. mai

35

Mart Loog, erakorraline vanemteadur – 22. mai

30

Janek Lees, teadur – 25. mai
Marju Adams, sekretär – 26. mai
Kaja Kallion, assistent – 27. mai
Kristel Zilmer, assistent – 27. mai

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

26. mail kell 15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Ülle Pechter** arstiteaduskonna doktoritööd «Progression prevention strategies in chronic renal failure and hypertension. An experimental and clinical study». Juhendajad: prof Jaak Maaroos, dots Mai Ots ja prof Mihkel Zilmer. Oponent: prof Jukka Mustonen (Tampere Ülikool), MD, ScD.

26. mail kell 13 kaitsevad Narva mnt 4-B202 majandusteaduskonnas magistritöid:
kell 12 **Laura Ehrlich** «Tööstusharusisene kaubavahetus Eesti ja Euroopa Liidu vahelises väliskaubanduses». Juhendajad: prof Urmas Varblane ja teadur Ele Reiljan. Oponendid: Ele-Merike Pärtel ja doktorant Jaanika Meriküll;
kell 13 **Priit Vahter** «The Effect of Foreign Direct Investments on Productivity in Estonian and Slovenian Manufacturing». Juhendaja: prof Urmas Varblane. Oponendid: Martti Randveer (Eesti Pank) ja teadur Jaan Masso;
kell 14 **Andrei Haritonov** «Turutasakaalu mudelid ja nende rakendamine areneval finantsturul (Eesti aktsiaturu näitel)». Juhendaja: lektor Priit Sander. Oponendid: prof Vello Vensel (TTÜ) ja teadur Jaan Masso;
kell 15 **Margus Kõomägi** «Riskikapitali väärtuslisand informatsiooni asümmeetria tingimustes». Juhendajad: prof Vambola Raudsepp ja lektor Arvi Kuura. Oponendid: prof Vello Vensel (TTÜ) ja dots Anu Reiljan.

28. mail kaitsevad Tiigi 78-126 sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonnas magistritöid:
kell 10 **Kristina Oja** «Eakate hoolduse korraldamine Eestis: tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna koostöö». Juhendajad: Kai Saks, PhD ja Riina Kiik, MSc. Oponent Reeli Sirotkina, MSW;
kell 11 **Airi Mitendorf** «Hälbiva käitumise kujunemine kriminaalhooldusaluste tõlgendusel». Juhendaja: Judit Strömpl, PhD. Oponent: Kersti Kask, MSW;
kell 12 **Margit Laurson** «Psüühilise erivajadusega inimeste kogukondlik hoolekanne klubimaja näitel». Juhendaja: Reeli Sirotkina, MSW. Oponent: Riina Kiik, MSc;
kell 13 **Merli Mendelman** «Koduja eluasemeteenused kolme kohaliku omavalitsuse näitel». Juhendajad: Gaabriel Tavits, dr iur ja Dagmar Kutsar, PhD. Oponent: Marju Medar, MSW;
kell 14 **Maria Orešina** «Vene noorte tulevikuorientatsioonide protsessi uuring». Juhendaja: Dagmar Kutsar, PhD. Oponent: Marju Selg, MSW.

31. mail kaitsevad Lai 37 II korruse seminariruumis kehakultuuriteaduskonnas magistritöid liikumis- ja sporditeaduste erialal:
kell 14 **Iti Lauk** «Motoorne ja intellektuaalne võimekus kõnepuudega viieaastastel lastel». Juhendaja: prof Mati Pääsuke, biol-knd. Oponent: dots Lennart Raudsepp, PhD;
kell 15 **Kristiine Ilves** «Erinevate kehalise võimekuse ja kehalise aktiivsuse küsimustike kasutamine keskealistel naistel». Juhendaja: prof Toivo Jürimäe, biol-knd. Oponent: dots Jaan Loko, ped-knd;
kell 16 **Triin Pomerants** «Maksimaalse hapnikutarbimise kaudne hindamine 14-16-aastastel neidudel». Juhendaja: prof Toivo Jürimäe, biol-knd. Oponent: prof Ants Nurmekivi, ped-knd.

2. juunil kaitsevad magistritöid matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-404:
kell 10.15 **Riivo Must** "Mõned katsed üldistada inversseid poolrühmi." Juhendaja: prof Mati Kilp. Oponent: lektor Valdis Laan;
kell 11.45 **Olga Bogdanova** "Vektorvälja sümmeetriad tasandil ja nende rakendused harilike diferentsiaalvõrrandite lahendamisel". Juhendaja: prof Maido Rahula. Oponent: dots Viktor Abramov.

TEATED

26.-28. mail toimub majandusteaduskonnas Narva mnt 4 ruum B306 juhtimise õppetooli korraldamisel II rahvusvaheline konverents «Juhtimisteooria ja -praktika sünergia organisatsioonides». Info: Carolin Tammekivi, JuhKonv2004@mtk.ut.ee, tel 503 3179, www.mtk.ut.ee/juhkonv2004.

27. mail kl 15 algab avatud ülikooli infotund Kuressaares TÜ Saaremaa esinduses (Pargi 5). Tutvustatakse õppimisvõimalusi avatud ülikooli tasemeõppes, täienduskoolituskursusi ning suveülikooli kursusi. Info: Riia Nelis, tel 453 9839.

28. mail algab Narva kolledži 5. aastapäeva tähistamine. Kl 15 toimuvad üliõpilasüritused koolledžis, kl 20 ansamblite Avenüü ja Ultima Thule kontsert lossihoovis. 3. juunil kl 15 on kolledži uute trükiste esitlus, tutvumine kolledžiga ning kl 17 aastapäevaaktus Narva raekojas, millele järgneb piknik kolledži uue hoone asukohal. Info: Jaanus Villiko, tel 356 0608.

TÜ raamatukogu lahtiolekuajad nelipühade eel: Reedel, 28.05. - koristuspäev, avatud 15-21. Laupäeval, 29.05. - avatud 11-15. Pühapäeval, 30.05. - 1. nelipüha, suletud.

LOENGUD

24. mail kl 15.15 toimub Narva mnt 4-B202 Tõnis Metsa *venia legendi* loeng «Kaasaegne innovatsioonimudel».

24. mail kl 16 toimub eetikakeskuse ingliskeelse loengusarja Great Works of Ethics loeng «John Rawls' Theory of Justice». Esinejaks on prof Juha Räikkä Turu Ülikoolist. Loeng toimub SA Domus Dorpatensise ruumes Ülikooli 7 II korrus ning on avatud kõigile huvilistele.

26. mail kl 12.15 toimub TÜ Õigusinstituudis aud 101 (Kaarli pst 3 Tallinn) õigusinstituudi lektor Margus Kingiseppa *venia legendi* loeng «Karistusliku kahjuhüvitise võimalikkusest tsiviilõiguses».

26. mail kl 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek: Anu Järs «Supelkorraldus Eesti kuurortides».

26. mail kl 16.15 toimub Vanemuise 46-327 Hill Kulu *venia legendi* loeng «Rände mõjust sündimusele Eestis».

Peep Päll EM-il kaheksas

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemiline Spordiklubi meedia- ja avalike suhete koordinaator

13. mail võitis TÜ Akadeemilise Spordiklubi jõutõstja Peep Päll Euroopa meistrivõistlustel Tšehhimaal Nyrmburkis 8. koha.

Päll saavutas kaheksanda koha, ühtlasi püstitades uue Eesti rekordi kehakaalus kuni 67,5 kg: kükk – 225 kg, surumine 137,5 kg ning jõutõmme – 255 kg (Eesti rekord), kogusummana 617,5 kg.

Päll on mitmekordne Eesti meister jõutõstmise täiskasvanute klassis.

Kehakultuurlased on parimad korvpallurid

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia- ja avalike suhete koordinaator

15. mail toimusid TÜ spordihoones TÜ meistrivõistlused korvpallis, mille võitsid nii meeste kui naiste arvestuses kehakultuuri üliõpilased.

Võistlustel osalesid kehakultuuri, politoloogia, matemaatika ja informaatika ning õigus-, majandus- ja arstiteaduse tudengid.

Meestest tulid võitjaks kolmanda kursuse kehakultuurlased: Priit Toru, Kaspar Koolman, Janno Jõela, Martin Hänni, Silver Leppik ja Margus Kodu. Naistest olid parimad esimese ja teise kursuse kehakultuuritudengeid: Gerli Odrusk, Liina Uibopuu, Irina Lukjanovits, Katrin Karuauk, Laura Kärson, Mairit Paidra, Reti Väärt, Margit Keerutaja ja Triin Sarnit.

Meeste arvestuses tulid teiseks majandus- ja kolmandaks arstitudengid.

Naistest olid teised vanemate kursuste kehakultuuri üliõpilased ja kolmandaks jäid matemaatika-informaatika tudengid.

Võistluse korraldas Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi.

Spordiklubi hooaja lõpetamine

27. mail lõpetab TÜ Akadeemiline Spordiklubi hooaja piduliku üritusega spordihoones Ujula 4.

Innustatult suvel toimuvatest olümpiamängudest on üritus antiik-kreeka hõnguline. Üritusel autasustatakse parimaid sportlasi ning tänatakse toetajaid. Spordiklubi juhatuse esimees Riho Illak teeb kokkuvõtteid möödunud aastast.

Esineb kreeka muusikat viljelev ansambel Zorbas ning ette astuvad võimlemisrühm, Eesti vabaklassi fitnessimeister Kristiina Noor jt.

Oodatud on kõik Tartu Ülikooli ja TÜ Akadeemilise Spordiklubi sportlased ja treenerid.

TÜ sportlased SELLi mängudel

Pühapäevani võistlevad TÜ parimad sportlased Soomes Tamperes 20. SELLi üliõpilasmängudel.

Osalevad Jekaterina Duman (800 m), Olga Nikitina (kolmikhüpe), Ave Merisalu (ujumine) ja Indrek Essenson (judo), Taavi Peetre (kuulitõuge) jpt.

Mängudest võtavad osa 59 ülikooli sportlased 10 riigist.

Jalgpallilahing: tudengid *versus* arstid

18. mail toimus TÜ Kliinikumi ja arstiteaduskonna tudengite vaheline jalgpallilahing, mille võitsid tudengid ülekaalukalt 7:1.

LOENGUSARI

«Teise peeglis: Saksa-Eesti kirjandusdialoog»

Neljas peegeldus: Jüri Ehlvest: «Reeperbahn elus ja tules»
25. mail kl 19.00 Tartu Saksa Kultuuriinstituudis, Kastani 1.

TÜ AJALOO MUUSEUMIS

27. mail kl 15 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis Briti värvifoto rajaleidja Yevonde Cumbersi fotonäitus

«Madame Yevonde'i värviline maailm».

Näha saab portreesid ja reklaamfotosid 1930ndatest. Näitus jääb avatuks 16. juunini.

27. mail kl 16 kõneleb prof Mihkel Zilmer TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis selle kevade viimasel populaarteaduslikul teeõhtul teemal «Toitumine – eurovision või tegelikkus».

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Tartu Ülikooli Kliinikum 200

21. mai 2004 www.kliinikum.ee

Kliinikum – ülikoolihaigla

Toomas Asser
Neurokirurgia prof,
arstiteaduskonna dekaan,
närvikliiniku juhataja

Ülikoolihaiglale on oluline uute innovatiivsete diagnostiliste ja ravimeetodite rakendamine, rakendusuuringute ja meditsiinilise tehnoloogia hindamine.

Suurele osale arstiteaduskonna õppejõududest on vahetuks töökeskkonnaks Tartu haiglad, mida erinevalt teistest raviasutustest nimetatakse nende õppefunktsiooni tõttu kliinikuteks.

Kliinikutes toimuv ravitöö on aluseks seal läbiviidavale õppe- ja ka teadustööle. See toimub 17 erialakliinikus ja meditsiinilises teenistuses – radioloogiateenistuses, patoloogiateenistuses, ühendlaboris, ühendapteegis, vereteenistuses.

Kliinikumi kui meditsiiniasutuse eripära on selles, et siin on ülikoolile omane kogu ümbritsev keskkond, mitte ainult praktikumiruumid ja auditooriumid, vaid ka palatid, laborid, operatsioonitoad, erakorralise meditsiini osakond ning intensiivravi palatid.

Kuid ülikoolihaigla eripärane töökeskkond seisneb ka arstide suuremates kohustustes ja vastutuse määras, siin õpetatakse selgitama patsiendile ja tema lähedastele haiguse olemust ning eelseisva ravi võimalusi ja riske.

Ülikoolihaiglale on oluline ja eripärane uute innovatiivsete diagnostiliste ja ravimeetodite rakendamine, sellekohaste rakendusuuringute ja meditsiinilise tehnoloogia hindamine, mis eeldab vastavat kaasaegset keskkonda.

Arst, teadlane, õppejõud

Tänapäeval on väga raske olla võrdselt väljapaistev kõigil kolmel erialal – raviarsti, teadlase ja õppejõuna. Kuigi teatud mahus tegelevad kõik arstid-õppejõud iga valdkonnaga, tuleb siiski valikuliselt enam pühenduda kas teadusele või kliinilisele tegevusele koos õpetamisega. Iga ülikooli kliiniku roll on eri suunad ühendada. Kliinikumi kliinikute juhtidena töötavad vastavate erialade kliinilised professorid, kes vastutavad ka kõikide töösuundade eest administratiivselt.

Riigi vähene toetus

Tartu Ülikooli Kliinikum on efektiivselt töötav raviasutus, mis enamiku arstlike erialade osas on kõrgeimaks konsultatsioonikeskuseks kogu riigis. See eeldab mõnikord kauem haiglas viibimist ning ka suuremaid ressursse, st patsiendid vajavad rohkem uuringuid ning loomulikult ka kaasaegsemaid seadmeid, protseduure ning ambulatoorseid visiite.

Kui arstide põhiõpe toimub vaid ülikoolihaiglas, siis eriarsti õpe ehk residentuur võib olla ka teistes raviasutustes. Ent kliinikumil kui üliõpilaste põhiõppe ainsal baasil peab olema parim tehnoloogiline baas, sest muidu ei saa õpetuskeskkond toimida innovatiivselt.

Kuna Eesti ainus ülikoolihaigla on raviteenuste turul teiste raviasutustega samadel alustel rahastatud, ei saa ülikool täiel määral täita oma põhifunktsiooni – õpetada noori arste nii, nagu peaks ja tahaks. Riigi suurema toetuseta on võimatu püsida konkurentsis nii Eestis kui ka maailmas.

Selleks, et edasi areneda ning kasutada uusi tehnoloogiaid, on nii Euroopa ülikoolide arstiteaduskondades kui ka Eestis keskseks probleemiks ülikooli, haiglate ja tervishoiusektori õige rahastamismudeli ja -suhte leidmine. See teema on aastate vältel olnud ka kliinikumi ja arstiteaduskonna töösuunaks.

Piiratud ravikindlustuse võimalused ja majanduslikult põhjendatud voodikohtade arvu vähenemine kajastuvad praegu ülikoolihaiglas õige mitmetel kliinilistel erialadel haigete vähesuses. See ei taga aga kestvalt toimides pädevuse säilimist, õpetamist ega ka arengut.

Akadeemilise keskuse tähtsus

Meie praeguses turumajanduses puudub paraku jätkuvalt mehhanism, mis võimaldaks harva esinevate haigustega haigeid just ülikooli haiglatesse suunata.

Akadeemiliste keskuste juures tekib alati lisaväärtus, mis aitab kaasa kogu rahvusliku tervishoiu arengule, sest arstlik tegevus tugineb kõige paremale ja kaasaegsemale teadmisele, mis omakorda on pinnaseks ning aitab kaasa ka õpetamisele.

Kliinikumis toimuv on aluseks, et kujundada tulevaste arstide kliiniline mõtlemine, tagada professionaalsed teadmised, kliinilised oskused ning meditsiini kaasaegne teaduslik tagapõhi. Arstidelt eeldatav hea suhtlemisoskus ning kutse-eetika ja väärtushoiakud sõltuvad suuresti kliinikumis olevast õpikeskkonnast üldiselt ja arst-õppejõududest tervikuna.

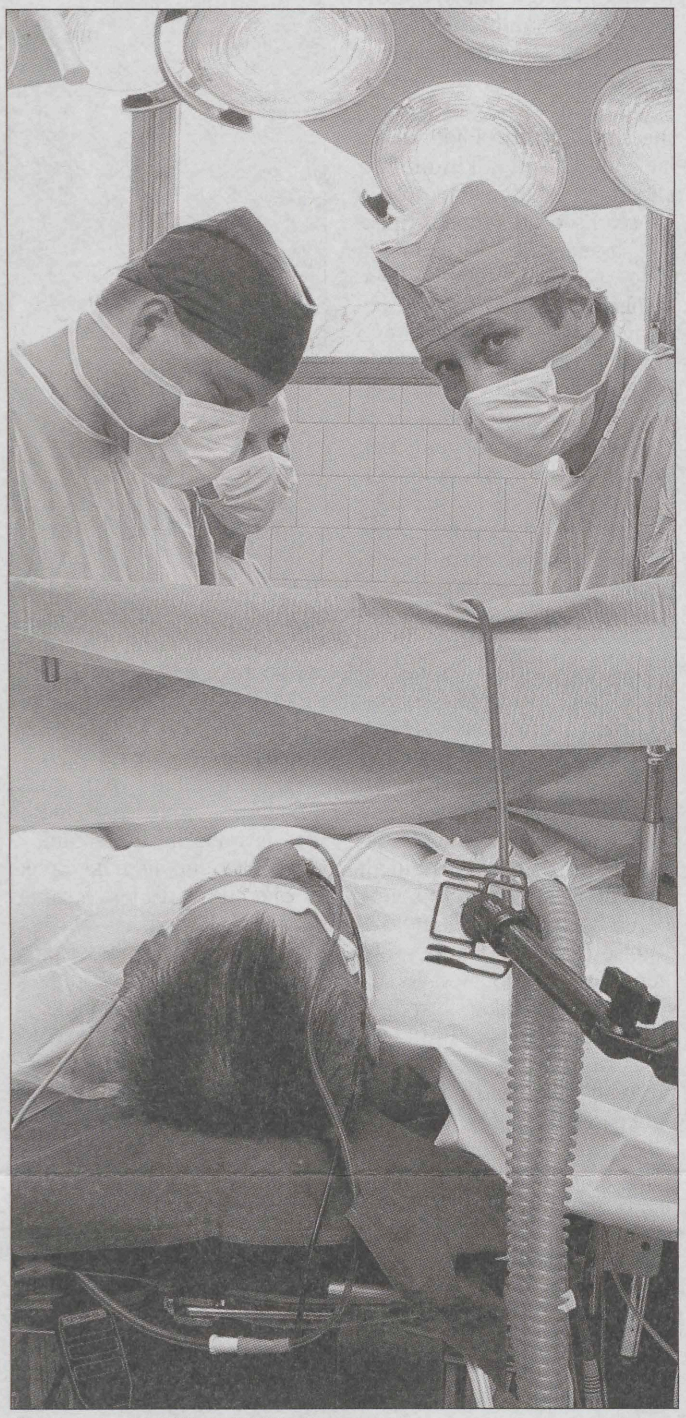

Operatsioon ülikooli kliinikus. JAAK NILSON

UUDISED

TÜ Kliinikumi juubelikonverents

Eile algas Vanemuise Kontserdimajas kliinikumi 200. aastapäeva konverents.

Esimesel päeval oli teemaks "Kliinikum ja rahvusvahelistumine".

Kliinikumi preemia anti emeriitprof Lembit Allikmetsale. Arstiteaduskond märkis oma ettepanekus, et Allikmets on andnud olulise panuse Eesti tervishoiu ja ühiskonnaelu arengusse.

Tänase konverentsi teema on „Haiglad muutuvas ajas". Info: www.kliinikum.ee/

Ilmus raamat kliinikumi ajaloost

19. mail esitleti Tartu Raekojas TÜ Kliinikumi 200. aastapäevaks ilmunud raamatut kliinikumi ajaloost.

Nii eesti kui ka ingliskeelsena ilmunud raamatusse on koondatud ülevaated kõikide kliinikute ajaloost.

Autoreiks on ligi 80 kliinikumi töötajat.

Väljaande toimetajad on Anne Velliste ja Kristi Tael, kujundaja Rein Seppius. Raamat valmis Tallinna Raamatutrükikojas.

Kliinikumile keskkonnasõbra tiitel

Tartu Linnavalitsus tunnistas keskkonnapraktika konkursil „Keskkonnasõber 2004" 50 ja enama töötajaga asutuste ja ettevõtete hulgas parimaks SA Tartu Ülikooli Kliinikum.

Kliinikum oli ka 2002 ja 2001 kõige keskkonnasõbralikumaks tunnistatud ettevõtete hulgas.

Keskkonnanõudeid täitvaid ettevõtteid tunnustatakse juba viiendat aastat.

Kliinikumi missioon on meditsiini areng

Margus Ulst
SA Tartu Ülikooli Kliinikum
juhatuse liige

Kliinikumi põhikirjast loeme: "Kliinikumi missioon on tagada Eesti meditsiini kestmine ja areng kõrgetasemelise integreeritud ravi-, õppe- ja teadustöö kaudu".

Kahtlemata ei suuda kliinikum ÜKSINDA tagada Eesti meditsiini kestmist. Seetõttu on kolme töö (ravimine, õpetamine, teadustöö) omavahelise lõimimise kõrval oluline, et kliinikum seoks ennast tihedalt ka Eesti tervishoiuvõrgustiku teiste võrgusilmadega.

Maarjamõisa haigla. JAAK NILSON

Rohkem koostööd

Arusaadavalt on see võrgustik mitmekihiline, mistõttu peavad seosed olema nii vertikaalsed kui ka horisontaalsed.

Eraldi kihtidena võiks esile tuua esmatasandi arstiabi (perearstid), haiglaravi (piirkondlikud ja regionaalhaiglad), kiirabi jne. Kokku peaks see moodustama tiheda kanga, mis tagab kõigi kodanike tervisekaitse.

Paraku kipub see kangas tihti rebenema, sest tervishoiuasutused käituvad konkurentsitingimustes egoistlikult ning kisuvad tekki liigse jõuga enda poole.

Kliinikum peaks selles situatsioonis enam püüdma edendada kollegiaalsust ja tervishoiuasutuste koostööd kliinilise õppe ning tervishoiutöötajate jätkukoolituse kaudu.

Reaalne tervishoiupoliitika, mis on üha enam orienteeritud efektiivsusele, seab õpetustegevusele omad piirangud.

Kliinikumi rahastamine toimub samadel alustel maakonnahaiglatega ning ravitöö tulemuslikkust kärpivad asjaolud jäävad kompenseerimata.

Rahastamisest

Need asjaolud on: vajadus juhendada õppureid-residente ja jätkukoolituse täiendajaid (dubleeritud personal, aeglasem töötempo), õppeprotsessis tehakse tavalisest rohkem diagnostilisi ja raviprotseduure (lisakulutused, mida diagnoosipõhine rahastamissüsteem ei hüvita), õpetuseks sobilik meditsiiniaparatuur on kallim, valmisolek erakorralise abi osutamiseks kõikidel meditsiinierialadel.

Arenenumates riikides hüvitatakse ülikoolihaiglate lisakulud 10-30%-lise lisafinantseerimisega riiklikest vahenditest. Eesti riik piirdub 1,5 protsendiga. Sellegi väärtust püüavad *alma mater*'i finantsjuhid vähendada väitega, et summas sisalduvad lisaks ka arstiteaduskonna õpperuumide ülalpidamisega seotud kulud.

Kliinikumi juubelimeeleolu ei ole siiski sobilik rahanappuse halaga rikkuda. Lõpetada võiks optimistliku hüüdlausega: "Püüdkem paremini töötada ja paremini oma tervist hoida!".

Spordimeditsiini keskus

Riina Kuik
Kliinikumi avalikkussuhete
spetsialist

Viimastel aastatel on kliinikumis oluliselt paranenud spordimeditsiiniteenuste kvaliteet ning loodud eeldused kõrgetasemeliseks teadus- ja õppetööks.

Andrus Veerpalu.

Spordimeditsiini keskus on olnud abiks paljudele Eesti tippsportlastele – Andrus Veerpalule, Jaak Maele, Raul Ollele, Pavel Loskutovile jt. Peale tippsportlaste pakutakse alates 2002. aastast haigekassa rahastatud kvaliteetset spordimeditsiiniteenust ka noorsportlastele, samuti on keskusse oodatud tervisesportlased.

Pakutakse mitmeid kaasaegseid terviseteenuseid: kehalise arengu astme hindamine, keha koostise määramine, elektrokardiograafia (EKG) jms. Kõige olulisemaks arstliku läbivaatuse meetodiks on aga vereringe ja hingamissüsteemi funktsiooni hindamine kardiopulmonaarse koormustesti abil. Selleks kasutatakse tipptehnoloogilist seadmete kompleksi, mis on võrreldav Skandinaaviamaades olevatega.

Traumatoloogid konsulteerivad patsiente spordivigastuste ennetuse, diagnostika ja ravi küsimustes; nõu antakse ka treeningute ja kehalise koormuse optimaalse planeerimise alal. Tipptehnoloogiliste seadmete abil määratakse jalgade koormusjaotust ning selle alusel soovitatakse ja valmistatakse vajaduse korral individuaalsed korrigeerivad tallatoed. Selja- ja jalavalud on sageli põhjustatud just põiavõlvi valest kujust ja sellega seotud jala valest koormusjaotusest.

Spordimeditsiini keskus on olulise tähendusega ka arstiteaduskonna ja kehakultuuri teaduskonna diplomieelses õppetöös. Samuti on keskus arstide-residentide ning täienduskoolituse õppebaas.

NALJALABOR

Silt haigla uksel: "Haigeid võetakse vastu 9.00–12.00, surnuid antakse kätte 13.00–15.00."

***

Kardioloogia vastuvõttu toodi infarktikahtlusega meespatsient ja funktsionaalsele staatusele lisati juurde, et patsient karjub kogu aeg. Edaspidi oli haiguslukku kirjutatud pidevalt: *status item.* Väljakirjutamisel kirjutas arst haiguslukku: patsient lõpetas karjumise.

***

Esimene onkoloogia loeng sügisel. Rahvast on kohale tulnud rohkem kui Vallikraavi auditoorium mahutaks. Õppejõud jõuab kohale ja tahab alustada, kuid tudengid ei mahu istuma, kõõluvad uksel ning piiluvad sisse. Lõpuks tuleb õppejõul hea idee saata keegi jõulisem isik kuskilt toole tooma ning ta hõikab ukse poole: "Kuulge mehed, kas teil seal mõni mees ka on...!?" Selgus, et ei olnud...

***

Üldkirurgias räägitakse haavandi perforatsiooni esinemissagedusest: "Alates 1992. aastast, mil Eesti Vabariik on Tallinn, hakkasid kõik haavandid Liivimaal lõhki minema... Kadedusest!"

***

Õppejõud: "Günekoloogiline väikevaagna peritoniit – kellel see võiks olla? Naisterahval näiteks!"

***

Spermatosoidi teekond:

1. Spermi sünd
2. Jalutuskäik
3. Lõbus ajaveetmine kohvikus – epididümidises
4. Partei ja valitsuse käsk
5. Kiirrongiga sõit
6. Ümberistumine raketti
7. Džentelmenlikult emaks

Allikas: Eesti Arstiteaduse Üliõpilaste Seltsi ajakiri Curare

Üliõpilane ülikooli kliinikumis

Reigo Reppo
Arstiteaduse 3. kursuse üliõpilane

Üliõpilased Ade Altmäe (vasakult), Piret Hamer ja Eve Jugandi kõrva-, nina- ja kurguhaiguste praktikumis. ERAKOGU

Kliinikum on üks kahest Eesti regionaalhaiglast, mis peaks pakkuma parimat ravi Eestis.

Meditsiin on väga lai ala ja seepärast peavad laiad olema ka üliõpilastele kliinikumis jagatavad teadmised, mis ju suuresti seotud keemia, füüsika, bioloogia, psühholoogia ning teiste distsipliinidega. Erinevalt enamikust TÜs õpetatavatest erialadest toimub õppimine ja suhtlemine siin kolmel tasandil: arst-õppejõud ja üliõpilane; patsient ja üliõpilane; arst ja patsient. Seetõttu tuleb õppetöös pidevalt ületada teatav vastuolu patsiendi privaatsuse ning üliõpilaste vajaduste vahel patsienti küsitleda ja uurida.

Patsient aitab õppida

Patsiendiga tegelemise vajadus on arstiteaduskonnas õppimise suur pluss, teiselt poolt tekitab see ka arvukalt probleeme. Praktikumis arsti järel käimine, haiguslugude arutamine ja ise käe külge panemise võimalus on tunduvalt huvitavam kui tundide kaupa loengutes istumine.

Teisalt on siin ka hulk probleeme. Eesti probleemiks on sageli tema väiksus ja mõnes mõttes on see ka kliinikumi viga, kuna õppetööks ei jätku piisavalt palju eri haigustega patsiente.

Arsti üks põhilisemaid ja kõige vajalikumaid oskusi on oskus patsienti hästi küsitleda ehk anamneesi võtta. Samuti teha patsiendi üldine füüsikaline uurimine ehk siis uurida seda, mida saab näha, haista, katsuda ja kuulata, kasutades selleks ka lihtsamaid abivahendeid, nagu stetoskoop.

Stuudiumi jooksul koostame arvukalt akadeemilisi haiguslugusid. Sageli juhtub aga, et patsientide vähesuse tõttu askeldab ühe haige juures korraga 2-3 innukat arstitudengit. Loomulikult jääb siis protseduuri kvaliteet ühe tudengi kohta lahjaks.

Kuhu tõmmata piir, mida üliõpilane võib patsiendiga teha ja mida mitte. Ei taha ju ükski patsient, et neid raviks ja opereeriks tudeng, samas ei taha ka keegi, et ravi korraldaks arst, kes pole tudengina piisavalt hästi õppida ja harjutada saanud. Näiteks 4. kursuse kirurgiatsüklis tuleb arvukalt operatsioone jälgida.

Rohkem praktikat

Õppimise seisukohast oleks parim, kui tudeng saaks ka mõnda lihtsamat lõikust assisteerida. Samas ei jätku kõikidele tudengitele selliseid patsiente ja nii tuleb enamikul eemalt vaadata ja nuputada, mida see arst siis hetkel teeb. Hügieenikaalutlustel ei tohi üliõpilane liiga lähedal olla, seega võib pilt olla õige ahtake.

Arstiks õppimine eeldab haigete poolt pidevat vastutulekut, et nad vastaksid tudengite mõnikord üsna intiimsetele küsimustele ja laseksid end ka uurida ning mõningaid protseduure teha.

Suhtlemisest

Üldiselt on kliinikumi patsiendid üsna varmad oma probleemidest rääkima. Kui haige peab seda tegema rühma tudengite (8 inimest) ees, siis on paljudest muredest palju raskem rääkida. Hea näide on kolmanda kursuse üldkirurgia praktikumist, kus tudengid pidid patsientide küsitlemisega kindlaks tegema nende võimaliku diagnoosi.

Üks patsient oli sattunud üldkirurgia osakonda kõhunäärme põletikuga, mis oli tekkinud pärast joomasööstu. Kuna haige oli ka Viljandi Jämejala psühhiaatriahaiglas ravil olnud, siis ei tahtnud ta üldse suhelda, mis tähendas, et diagnoos jäi meie poolt panemata.

Samuti võib raskusi olla mõningate intiimsete uurimise läbiviimisega. Üliõpilaselt nõuab see oskusi patsiendiga suhelda ning talle väga täpselt selgitada, milleks kõike seda vaja läheb. Enamasti on vanemad inimesed jutukamad ja nõus rohkem vastu tulema kui nooremad.

Mõnikord jätab soovida personali suhtumine üliõpilastesse, kohati on probleem arstides, kes on enamasti väga head arstid, kui kellel pole pedagoogilisi teadmisi, oskusi ega stiimulit anda enesest õppetöös parim.

Üliõpilane suhtleb haiglas ka teiste töötajatega, näiteks õdedega, kes aga sageli ei taha aru saada sellest, et ka arstitudeng kuulub kliinikumi juurde niisama palju nagu kõik teisedki. Tihti näevad nad neis pigem tüütuid putukaid. Praktika toimub sageli teistes Eesti haiglates. Ehkki on haiglaid, kus tudengeid võetakse vastu väga hästi, on ka kohti, kus keegi ei viitsi ega taha üliõpilastega tegelda. Teoreetiliselt (ja paraku ka praktiliselt) on võimalik, et praktika läbitakse ühtegi uut praktilist oskust omandamata. Sellisel juhul on viga ka üliõpilases endas, kes ei nõua endale ise piisavalt palju huvitavat ja arendavat tegevust. Arvan, et kui üliõpilased oleksid ise aktiivsemad ja nõuaksid rohkem ka oma juhendajatelt, oleksid mitmed probleemid olemata.

Üliõpilane peab ka ise aktiivne olema ja oma juhendajalt rohkem nõudma.

Palju positiivseid kogemusi on saadud laste- ja psühhiaatriakliinikust, kus on olnud tegevusrikkad praktikumid ning väärt seminarid. Vaatamata mõnedele kitsaskohtadele, on üliõpilased kliinikumiga rahul. Usun, et meist tulevad head arstid.

Väljavõtteid kogumiku "Kliinikum 200" peatükist "Kliinikumi avamine"

Hele Punga
Kliinikumi kantselei juhataja

1. mail 1804 avas patoloogia, teraapia ja kliiniku korraline professor Daniel Georg Balk Dahlströmi eramajas, kus ta ka ise elas, ametlikult haigete vastuvõtu.

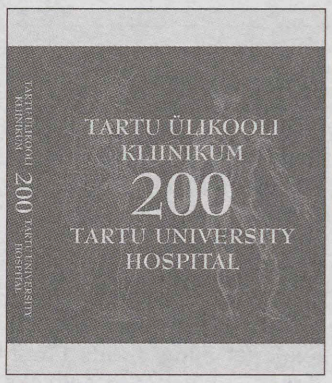

Sellest kirjutati ajalehes Dörptsche Zeitung: "1. mail avati Tartu Ülikooli meditsiiniline *clinicum* ehk haigla. Kõik vaesed haiged võivad sinna pöörduda ja loota, et kui nende haigus kliinikusse vastuvõtuks sobib, ja kõik voodid veel hõivatud ei ole, paigutatakse nad kas haiglasse või külastatakse neid kodus, kusjuures arstiabi ja ravimid ja haiglas ülalpidamine on tasuta". Seda kuupäeva loetakse Tartu Ülikooli Kliinikumi – Clinicum Universitatis Dorpatiensis – asutamisajaks.

Hoone, milles *clinicum* tööle hakkas, on tänaseks hävinud. See asus Pihkva (praegu Võru), Lille ja Tähe tänavate vahelises kolmnurgas, praeguse korporatsioon Rotalia konvendimaja tagusel krundil. Tegevust alustati polikliinikuna. Esimene haige hospitaliseeriti 13. mail 1804. Avamisaastal raviti kliinikus kokku 90 statsionaarset ja ambulatoorset haiget, kellest 81 lahkus koju paranenult, 3 ei paranenud ja surid.

Kliiniku inventari hulgas olid termomeeter, baromeeter, galvaaniline aparaat ja elektrimasin (*machina elektrica*), 1804. aasta inventarinimestiku järgi peale pehme inventari, haiglaruumide sisustuse ja sööginõude ka 146-köiteline käsiraamatukogu ning kaks lehma.

Kohe pärast avamist hakkasid üliõpilased Balki kliinikus praktiseerima.

Eeskirja kohaselt otsustas haigete vastuvõtu kliinikusse eranditult direktor D. G. Balk. Samuti ei olnud ilma direktori loata lubatud ükski muudatus kliiniku sisekorras, mis puudutas haigeid. Iga haige kohta peeti žurnaali (haiguslugu), milles märgiti ära haige nimi, diagnoos, haiguse senine kulg ja edasine prognoos, raviplaan. Haiguslugu täideti iga päev kuni haige lahkumiseni kliinikust. Enne loo andmist arhiivi toimus kliiniku koosolekul haigusloo täielik ettekandmine direktori selgituste saatel. Haige surma korral viidi läbi kohustuslik lahkamine.

Kliinilised harjutused üliõpilastele toimusid iga päev. Erapraksise põhjalikumaks tundmaõppimiseks käidi ka haigete juures kodus.

Tudengid olid kliinikumis jaotatud kahte kategooriasse: auskultant (kuulaja) ning praktikant. Auskultant pidi tutvuma haige seisundiga, uurimismeetodite, diagnoosimise ja haiguse kuluga. Alles praktikant võis kliiniku direktori käe all hakata haiget ravima. Auskultandina pidi tudeng kliinikus praktiseerima kahe täissemestri vältel. Kliinikumiõppe lõpul esitas direktor ülikooli konsiiliumile ning ülikooli kuraatorile üliõpilase kohta atestaadi. Tudengid töötasid kliinikumis väljaspool koosseisu.

Kliiniku avamisel antud lubadus ravida vaesemaid abivajajaid tasuta tõi kokku nii palju haigeid, et see ületas väikese kaheksa-üheksa voodikohaga statsionaari töövõime. Seetõttu oli professor Balk 1806. a veebruaris sunnitud ajalehes teatavaks tegema, et töötav Tartu ülikooli kliinik ei ole heategev asutus tavalises mõttes, kuhu iga puudust kannatav haige vastu võetakse. Selleks on kliinikul raha ja ruumi liiga vähe. Kliinik on ette nähtud meditsiini õppivatele noormeestele praktiliseks õppetööks. Kliinikusse ei saa vastu võtta neid, kellel esinevaid haigusi on üliõpilastele varem korduvalt näidatud, ka neid, kellel on vigastusi või kes põevad ravimatuid ja väga nakkavaid haigusi. Professor Balk on hea meelega nõus mittekirurgilisi haigeid hommikuti kella 10-11 vahel tasuta vastu võtma ja neid tasuta ravima, kui haige endale ravimid ja põetusvahendid saab muretseda. Voodirahu vajavaid haigeid on professor Balk nõus kodus visiteerima või saadab ta selleks kohale oma kontrolli all töötava vanema üliõpilase. Kiiret ravi vajavat haiget abistab ta igal ajal.

Kliiniku tegevus Dahlströmi majas kestis 1808. aastani, mil teraapiakliinik koos kirurgia- ja sünnitusabi kliinikutega sai päris oma hoone.

Erinumbri valmistasid ette: Tuuli Ruus, Kristi Tael, Riina Kuik, Mait Altmets, Varje Sootak, Marika Kullamaa ja Ergi Prommik.

13. mail avasid Tartu linnapea Andrus Ansip ja kliinikumi juhatuse esimees Urmas Siigur (pildil) Riigikohtu hoonel (endine raviasutuste hoone 1808-1990) mälestustahvli.

JAAK NILSON

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

4. juuni 2004

NR. 22 (2181)

www.ut.ee/ajaleht

Innovatsioonisüsteem vajab selgust

Kairika Kärsna
TÜ Tehnoloogiainstituudi
TRANSACTi projektijuhi abi

13. ja 14. mail toimus TÜ Tehnoloogiainstituudi eestvedamisel ülikoolis rahvusvaheline konverents «Innovatsiooni juhtimine Eestis – ettevõtjate vajadused». Osavõtjad leidsid, et Eesti innovatsioonisüsteem vajab enam selgust ning eri osapoolte vahelist koostööd.

Peakorraldaja Jane Saatre sõnul oli tegemist harukordse võimalusega, kus probleemide lahendamisse kaasati kõik innovatsiooniprotsessi osalised tudengitest ja ettevõtjatest riigiametnikeni. Konverents tõi Eestisse ka ligi paarkümmend väliseksperti, sh IBMi eksperdi Siemon Smidi ning mitmeid spetsialiste Saksamaalt.

Innovatsioonijuhtimise konverentsil arutleti elavalt. ANDRES TENNUS

Muuta mõtteviisi

Kahe sisutiheda päeva jooksul töötas 15 paralleelset töörühma, mille teemad püstitasid 80 osavõtjat kohapeal. Jane Saatre sõnul oli sellise töökorralduse eesmärk anda osalejatele võimalus arutada just neid probleeme, mis neile kõige enam korda lähevad. Püstitatud teemad puudutasid nii alustava kui ka juba töötava ettevõtte ning avaliku poliitika kujundaja probleeme.

Konverentsi avanud rektor prof Jaak Aaviksoo toonitas oma sõnavõtus, et innovatsioonisüsteemi parandamine algab eelkõige mõtteviisi muutustest.

Majandusteaduskonna dotsendi Tõnis Metsa juhitud töörühm süvenes samasse teemasse põhjalikumalt. Leiti, et innovatsioon ei saa edeneda ilma sotsiaalse keskkonnata ning selle tase on Eestis veel liiga madal.

Mitmes töörühmas toodi välja, et väljastpoolt tulijale tundub praegune innovatsioonisüsteem läbimatu labürindina.

Nii teadusmahukat ettevõtet luua soovivatele tudengitele või õppejõududele kui ka juba töötavatele ettevõtetele oleks vajalik portaal. See annaks informatsiooni, kelle poole abi saamiseks pöörduda.

Koostöö nähtavamaks

Teise elektroonilise lahendusena pakuti välja andmebaaside loomist ülikoolide kodulehekülgedele, mis aitaksid teadustulemustele rakendust leida.

Selline andmebaas koondaks infot olemasolevast oskusteabest kuni tehnoloogiliste lahendusteni, mida ettevõtted saaksid tootearenduses rakendada.

Suur huvi konverentsi vastu näitas, et innovatsiooni arendamise ühine platvorm on väga vajalik ning loodetavasti võrsub konverentsist rohkelt ühiseid ettevõtmisi.

Konverentsi töörühmade raporteid saab lugeda TÜ Tehnoloogiainstituudi e-ajakirjast Novaator (www.novaator.ee).

Grainne Ni Uid
Enterprise Ireland

Minu jaoks oli kõige põnevamaks aspektiks konverentsi avatud ruumi vorm. Ma ei olnud seda varem kogenud ning püüan selle kohta nüüd rohkem õppida ja rakendada kohalike seminaride korraldamisel.

Teine oluline kasu oli kolleegidega kogemuste vahetamine ja kontaktide loomine, mida saab tulevikus edasi arendada.

Kalev Kaarna
Ettevõtluse ja tehnoloogia juhtimise magistrant

Konverentsi peamiseks väärtuseks oli teadmiste kogumine, mis on just praegu esmatähtsad ettevõtetele, ülikoolidele ja tugiorganisatsioonidele.

Edukaks saab pidada ka konverentsi arutelusid, sest need andsid mitmeid huvitavaid ideid ja võimalikke lahendusi, mille kallal peaksime edasi töötama.

Toomas Hansson
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Kõige käegakatsutavamaks tulemiks olid uued kontaktid ja nende kaudu vahendatud kogemus. Paljud ideed innovatsiooni stimuleerimiseks ja toetamiseks, mis tunduvad meile uutena, on tegelikult Euroopas kümneid ja sadu kordi läbi mängitud. Kõrvuti uute ideede ammutamisega tuleks leida aega ka vajakajäämistega tutvumiseks.

Kaur Parve
AS EST-Agar

Konverentsi vorm oli suurepärane, samuti innovaatiline arutamise viis. Püüan seda ka ise rakendada.

Konverentsi sisust ilmnes ikka ja jälle, et suvaline juhtimine – ükskõik, kas projekti- või protsessijuhtimine – on töö inimestega. Ning juhtimise tulemus sõltub sellest, kui hästi on asjaga kokkupuutuvad inimesed töösse kaasatud ja kui innustunult nad selle kallal tegutsevad. Avaliku poliitika kujundajatele pakkus konverents suurepäraseid lahendusvõtteid.

Loodetavasti suudab süsteem areneda piisavalt paindlikuks, et kunagi ka nende rakendamiseni jõuaks.

Järgmiste innovatsiooniteemaliste konverentside keset saaks nihutada erasektorile lähemale, kui konverentsile kutsuda suunatult ettevõtete tehnilised juhid ja spetsialistid. Üld-, finants- ja personalijuhtimise konverentside kõrvale oleks vaja tehnilistele spetsialistidele suunatud innovatsioonikonverentsi.

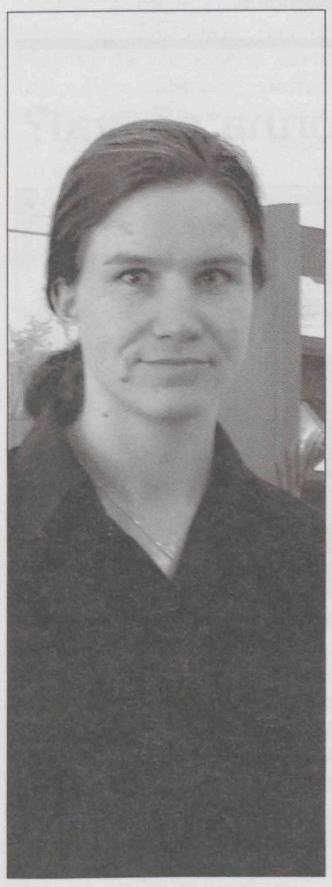

Õppeosakonda juhatab Aune Valk

Aija Sakova

14. maist juhatab õppeosakonda Aune Valk (pildil).

Esialgu on õppeosakonda planeeritud Valgu sõnul tasemekoolituse talitus, kvaliteedi- ja õppekavaarenduse talitus, õppeinfosüsteemi talitus, välisüliõpilastalitus, karjääritalitus ja avatud ülikooli talitus. (Struktuuriüksuste nimetamine talituseks või teenistuseks on veel arutamisel.)

Talitusi juhatavad vastavalt Ülle Hendrikson, Pille Pikker, Meelike Pandis, Ülle Tensing, Kadrin Kergand ja Tiia Ristolainen. Valgu sõnul on arutatud ka eraldi haridustehnoloogiatalituse ja regionaaltalituse loomist. Osakonna uues struktuuris on endise õppe- ja üliõpilasosakonna ja kaugkoolituskeskuse töötajad.

«Ehkki struktuuriarutelud on käinud juba mõnda aega, on õppeosakond uue struktuurina ametlikult moodustamata, kuna endiste osakondade nimetuste muutmisega on seotud ka mitmete regulatsioonide ümbertegemine, vastuvõtt, dokumentide väljastamine jm, mis peab toimima tõrgeteta,» ütles Valk. Seetõttu kestab veel suvel ja varasügisel vanalt struktuurilt uuele üleminek.»

«Loodan, et uues õppeosakonnas hakkab senisest enam toimuma arendustöö kõigis valdkondades, kuid ennekõike rahvusvahelise õppe, doktoriõppe, õppetöö kvaliteedi ja õppekavade arenduse, õppejõudude koolituse ja toetuse, täienduskoolituse, haridustehnoloogia, vastuvõtu ja üliõpilastega seotud elektroonse asjaajamise, parimate üliõpilaste värbamise ning üliõpilaste nõustamise vallas,» märkis uus juhataja.

Samuti loodab õppeosakonna uus juhataja Aune Valk, et hoolimata ees seisvate ülesannete suurest mahust, suudetakse seda kõike teha rõõmuga.

ÕPPEOSAKONNA JUHATAJA AUNE VALK

1994 lõpetas TÜ psühholoogia eriala
1994–1998 TÜ psühholoogia osakonna assistent ja erakorraline teadur
1999 avatud ülikooli prorektori abi
2001 kaitses doktorikraadi
2001–2004 avatud ülikooli direktor
TÜ regionaalnõukogu ja Eesti e-ülikooli esimees

Uus juhatus

27. mail valiti TÜ Üliõpilasesinduse uus juhatus. Esimeheks valiti Hannes Klaas, teised juhatuse liikmed on Kristi Lont ja Erki Mardo.

Hannes Klaas õpib sotsiaalteaduskonnas riigiteadusi, Kristi Lont usuteadust ja Erki Mardo filosoofiat.

Samuti töötab üliõpilasesinduse juures uus teabejuht Rasmus Ruuda, kelle ülesanne on peamiselt info väljastamine ja tudengiportaali ning Wagabundi töö korraldamine. Terje Herman-Tennosaar töötab üliõpilasesinduses avaliku poliitika spetsialistina. Tema töövaldkonda kuuluvad nii kõrgharidusküsimused kui ka üliõpilaselu sotsiaalsed probleemid.

Eraldi majandusjuhi ametikohta, nagu varem plaanitud, ei ole. Selle asemel nõustab esindust majandusküsimustes TÜ Üliõpilaskonna SA juhataja Toomas Kalmus.

TÄNA LEHES

Narva Kolledži 5. aastapäev
LK 3

Tartu Üliõpilasteater Vilniuses
LK 2

Konstantin Ramul 125
LK 3

UUDISED

Dekaani kandidaat prof Jaanus Harro

Sotsiaalteaduskonna dekaani kandidaadiks esitasid psühholoogia, semiootika, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni ning sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakond prof Jaanus Harro.

Psühhofüsioloogia prof Jaanus Harro töötab ka praegu dekaanina, ta valiti dekaaniks 2001. a juuni lõpus.

Valimine toimub 10. juunil.

Kolm uut audoktorit

TÜ nõukogu valis ülikooli audoktoriks Soome Vabariigi presidendi Tarja Kaarina Haloneni, University College Dublini professori Anne Buttimeri ja Ohio Bowling Green State`i University emeriitprofessori Jaak Panksepa.

Õigusteaduste kandidaat Tarja Kaarina Halonen on aktiivselt toetanud Tartu ja Helsingi ülikooli juristide koostööd nii justiitsministri kui ja ka presidendina, samuti Eesti ühinemist ELiga. Eelmisel aastal pidas ta TÜs eestikeelse aulaloengu Soome, Eesti ja Euroopa Liidu integratsioonist.

Geograafiaprofessor Anne Buttimer on kaua aega tutvustanud maailmas TÜ kunagise rektori majandusgeograafia professor Edgar Kanti jt TÜ teadlaste teaduspärandit ning teinud koostööd Eesti geograafidega.

Psühholoogiadoktor Jaak Panksepal on koostöösidemed TÜ psühholoogidega, ta on ka Eesti Psühholoogide Liidu liige.

Uus kunstinäitus

10. juunil kl 16 avatakse ülikooli kunstimuuseumis näitus «Ruutu soldat ja ärtu kuningas».

Vaadata saab Endel Kõksi ja Lepo Mikko maale aastatest 1930-1940 Mart Lepa ja Rene Kuulmanni erakogudest.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas tegeled spordiga?

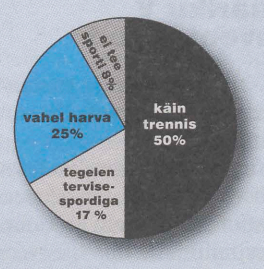

Vastajaid: 12
Uus küsimus:
Kas oled bakalaureusetöö juhendamisega rahul?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

TÜ kuratooriumi esimeheks Jüri Raidla

28. mail valiti TÜ kuratooriumi uue koosseisu esimesel istungil esimeheks vandeadvokaat Jüri Raidla ja aseesimeheks Tartu abilinnapea Laine Jänes. Raidla oli ka eelmise koosseisu esimees.

Rektor Jaak Aaviksoo tegi ülevaate ülikooli hetkeseisust ja ülesannetest. Arutati kuratooriumi tegevussuundi ja töövaldkondi ülikooli sidustamisel ühiskonnaga.

Kuratoorium on TÜ juurde moodustatud nõuandev kogu, mis tegutseb ülikooli ja ühiskonna täiendava ühenduslülina. Kuratoorium koosneb majandus- ja kultuuriringkondade ning valitsusasutuste esindajatest.

Drechsler valiti NISPAcee liikmeks

TÜ avaliku halduse prof Wolfgang Drechsler valiti Kesk- ja Ida-Euroopa avaliku halduse assotsiatsiooni juhtkomitee liikmeks (NISPAcee – the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe, www.nispa.sk).

NISPAcee on olulisim oma valdkonna teadus- ja erialaassotsiatsioon ning üks suuremaid omalaadseid maailmas. Juhtkomitee on viiest liikmest koosnev ja presidendi juhitav assotsiatsiooni juhtorgan. Prof Drechsler valiti NISPAcee aastakonverentsil Vilniuses.

Psühhiaatria professoriks Veiko Vasar

TÜ nõukogu valis 7. mail psühhiaatria professoriks teist korda psühhiaatriakliiniku juhataja Veiko Vasara (pildil).

Vasar lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1979, meditsiinikandidaadi kraadi kaitses 1987.

Ta on töötanud ÜMPIs nooremteadurina, psühhiaatria kateedris dotsendina, 1992. aastast juhatajana, psühhiaatriahaigla pea- ja ülemarstina jne.

Vasara peamised uurimisvaldkonnad on ärevus- ja meeleoluhäirete epidemioloogia ja psühhosotsiaalsed tegurid, ärevus- ja meeleoluhäirete bioloogilised markerid ning unehäirete levik ja patogeneesimehhanismid.

Kääriku V suvemängud

25.-27. juunini toimuvad Käärikul üliõpilaste V suvemängud.

Kavas on kõrgkoolidevahelised jõukatsumised teatetriatlonist jalgpalli ja tänavakorvpallini.

Toimub ka traditsiooniline rektorite mitmevõistlus ja kõrgkoolide töötajate jõukatsumine.

Info: Kaia Paat, tel 737 6307, kaia@tysk.ee, www.easl.ee.

Noorteteatrite foorum Vilniuses

Auli Auväärt
Tartu Üliõpilasteatri liige

8.-15. maini osales Tartu Üliõpilasteatri esindus (Kalev Kudu, Kudrun Vungi, Martin Liira, Vallo Toomla, Ago Soots ja artikli autor) Vilniuses rahvusvahelisel noorteteatrite foorumil «Me oleme koos».

Viiendat korda toimunud foorumil vaadati üksteise viimaseid lavastusi, osaleti õpikodades ja diskussioonis «Euroopa ja mina». Arendati ka seltsielu üliõpilaskohvikus Žaltvykslé, kus peetud leedu, rootsi, eesti, belgia ja norra õhtud andsid tibake aimu nende maade kultuurist ja kommetest. Eesti õhtul pakutud kama kadus külaliste klaasidest kui kuumale kerisele visatud vesi.

Eesti kloun Vilniuses. ERAKOGU

Hamleti-õpikoda

Kuna Tartu üliõpilasteatri rahval polnud võimalik oma viimast lavastust «Jelisaveta Bam» kaasa võtta, pakkusime Vilniuse vanalinnas liikujaile võimaluse näha klounide jalutuskäiku. Ent eelkõige keskendusime etenduste vaatamisele ja osalemisele loomingulises ühistegevuses «Nädal Hamletiga». Agné Marcinkevičiūtė ja Albertas Vydžiūnase juhendamisel valmis nädalaga paarikümneminutine etendus, kus põhirõhk oli näitlejatel ja liikumisel.

Tartu Ülikoolist pool sajandit eakam Vilniuse Ülikool on koduks kahele teatrile. Kammerteater Minimum pesitseb ühes väiksemat sorti keldris. Selle kunstiline juht Rimantas Venckus oli ühtlasi foorumi peakorraldaja ning Leedu Ülikooliteatrite Assotsiatsiooni president. Wolfgang Borcherti draama «Ukse taga» peategelase Beckmanni ossa võib Venckuse tõlgenduses sattuda igaüks. Oskuslikult kasutati ära imeväike lava ning etenduse lõpuks sai selgeks, kui vähe on vaja heaks teatriks.

1 min etendust = 3 t tööd

Soome miimi Markku Laitineni etendust «Pierrot in Globalisation» sai vaadata juba lahedamates oludes – Vilniuse Ülikooli võlvitud lagedega mitmesajale vaatajale mõeldud teatrisaalis.

Igas inimeses peitub suur unistaja Pierrot, kes maailma tühiasjade siginas-saginas unustab tähtsa. Vaid öösel näeb kuu inimese tõelist palet ja üksindust.

Oma kahetunnises õpikojas tunnistas Laitinen, et tema jaoks on oluline panna oma esinemistesse sõnum.

Ka Andrius Pulkauninkase trupi *performance* – kooslus tänapäevasest tantsust, videost ja teatrist – kandis endas ekspressiivset seisukohavõttu teemal inimese vaev olla inimene. Alternatiivse kunsti kandjana endale juba nime teinud trupp välistab oma publikumist nõrganärvilised ja üle neljakümnesed kriitikud.

Norrakad seevastu liikusid muinasjuturadadel. Teatritrupp «Vannselgerne» tõi Leetu lavastuse «Printsess, kes läks maailma südamesse». Nad jutustasid oma lugu lihtsalt ja südamlikult, vormides näitlejate kehadest kõik looks vajaliku.

Norra õhtul saime ka aimu, mis peitub tegelikult sõna *storytelling* taga. Veerandtunniks riputasid kõik õhtulised silmad Togrim Mellum Stene külge, kes jutustas jällegi üht lihtsat lugu, seekord poisist, kes kavaldas trolli üle. Näitleja kui teatrivahendi võimalused on ikka üllatavad.

Suure elamuse pakkus Liege'i kuninglik ülikooliteater Belgiast, kes tõi vaatajateni H. Ch. Anderseni «Punased kingad». Trupi ühistööna sündinud lavastuse mängulisus, spontaansus ja detailide kirkus panid ahhetama. Teatri kunstilise juhi Robert Germay' sõnul, kes on ühtlasi ka Rahvusvahelise Ülikooliteatrite Assotsiatsiooni president, on ka sellise näiliselt spontaanse lavastuse taga suur töö.

Tema sõnul kehtib teatris keskmiselt valem: üks minut etendust laval = umbes kolm tundi tööd proovisaalis.

Etenduste tase erinev

Tööd olid tudengiteatrid teinud ja head teatrit sai neil päevil näha küll. Vilniuse Gediminase nimelise Tehnikaülikooli teatristuudio Palėpė tõlgendus E. Rostand'i näidendist «Cyrano de Bergerac» rabas eelkõige viimistletud lavakujunduse ja kostüümidega.

Kahe ja poole tunnine vaheajata etendus nõudis leedu keelt mitteoskajalt omajagu kannatust, kuid poeetiline lugu jõudis ka tekstimassiivi mõistmata kohale.

Üks tugevamaid lavastusi oli Klaipeda Ülikooli teatri Draamaklass etendus «Kaukaasia kriidiring» (Bertolt Brecht). Brechtilik, kommenteerivate laulude ning värvika grimmi ja kostüümiga hoogne lavastus mängis «neljanda seinaga» ja laiendas mänguruumi ka külgedele.

Kesisema mulje jättis viimasele päevale jäänud Kaunase Tehnikaülikooli teatri etendus «Mirandolina» (Carlo Goldoni). Kuigi stseenid vaheldusid hoogsalt ja tegelased olid värvikad, kadus lugu püüdmatult keerulistesse süžeekäikudesse. Ka Šiauliai Ülikooli pedagoogika osakonna teatristuudio Improvisus etendus pani vöörkeelse vaataja nõutult õlgu kehitama: mis on ühist lavatäie sirejalgsete näitsikute veerandtunnisel eksponeerimisel ja teatrietendusel?!

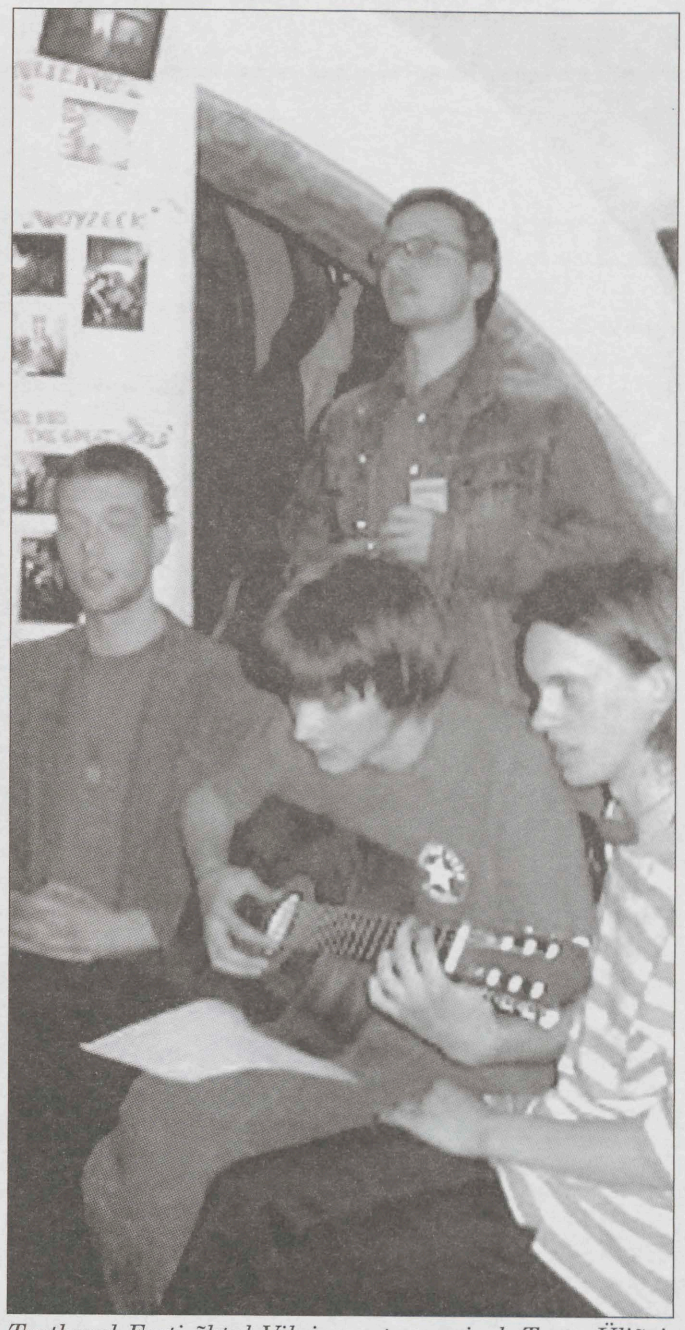

Tartlased Eesti õhtul Vilniuses, taga seisab Tartu Üliõpilasteatri juht Kalev Kudu. ERAKOGU

Leedukatest vaatajad püüdsid hiljem küll selgeks teha, et tegemist oli vaimuka, iroonilise ja tänapäevase interpretatsiooniga H. Ch. Anderseni mitmest muinasjutust.

Teater ja keel

Auli Auväärt

Teatrifoorumi raames peetud diskussioonil «Euroopa ja mina» jäi kõlama mõte, et teater kui selline on muutunud füüsilisemaks.

Ühed kartsid, et loomuliku keele tagaplaanile tõrjumisega teatris kaasneb ka sõnumi sügavuse vähenemine. Teised väitsid, et sõnum on endiselt sügav, kuigi jõuab vaatajani teisi kanaleid pidi. Belglased, kel tuleb esineda nii prantsuse, saksa, inglise kui ka flaami jt keeli kõnelevatele vaatajatele, leidsid, et see on asjade paratamatu käik. Arvati, et ühtses Euroopas, kus truppidel on võimalus esineda väga mitmesugusele ja -keelsele publikule, see tendents veelgi suureneb.

EAA 27. aastakongress

Toomas Haldma
Majandusarvestuse professor

TÜ majandusteaduskonna majandusarvestuse õppetooli lektor Kertu Lääts ja artikli autor osalesid Prahas Euroopa Majandusarvestuse Assotsiatsiooni (European Accounting Association – EAA) 27. aastakongressil.

TÜ õppejõud pidasid paralleelsessioonil ettekande «Juhtimisarvestuse informatsiooni kasutamine Eesti haiglates» (kaasautor dots Kersti Meiesaar tervishoiuökonoomika õppetoolist).

Ettekanne põhines Eesti Teadusfondi grandi raames tehtud uurimistöö tulemustel. Toomas Haldma oli kutsutud esinema ka sümpoosionile «Juhtimisarvestus ja *controlling* kui ettevõtluse arengutegurid», mida juhatas Saksa *controllingu*-koolkonna rajaja prof Perter Horvath (viibis ka 2002. a TÜ Saksa-Eesti akadeemilisel nädalal) Stuttgarti Ülikoolist.

Antud probleemi käsitlesid ka Suurbritannia juhtimisarvestuse üks juhtfiguure prof Colin Drury, prof Oriol Amat Hispaaniast ja prof Miklos Dobak Ungarist. Toomas Haldma keskendus ettevõttesisese arvestuse rollile Eesti ettevõtete arengus.

EAA aastakongress oli Euroopa suurim majandusarvestuse foorumi, kus osales üle 1200 teadlase ja praktiku ning kuulati 623 ettekannet 19 valdkonnas.

Allakirjutanu on EAA juhtkomitee ja selleaastase kongressi teaduskomitee liige.

UT KÜSIB

Mis toimus majandusteaduskonna päeval?

Vastab dekanaadi juhataja Ene Kivisik.

Kaheksandal teaduskonnapäeval 20. mail tegi dekaan prof Jüri Sepp ülevaate teaduskonna tegevusest. Tulemusi on: õppekavad on edukalt akrediteeritud, õppetöös mindi üle programmipõhisele juhtimisele, loodud on instituutide arengufondid, tehti maineanalüüs, uue hoo sai turundustegevus.

Lisandus uus magistrikava – ettevõtluse ning tehnoloogia juhtimine, uuendati doktorikava.

Sügisel võtame vastu magistrante uuele, strateegilise juhtimise erialale.

Teaduskonna tegevust iseloomustav statistika ja ka finantstegevuse ülevaade pakkus positiivseid üllatusi. Tudengite poolt arvatav teaduskonna keskmine palk jäi nelja tuhande krooniga tegelikkusele alla.

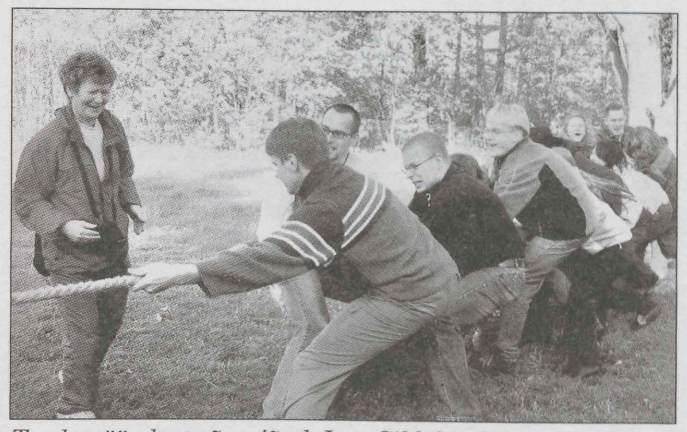

Teadustöö aluste õppejõud Juta Sikk hindab tudengite metoodikat. ERAKOGU

Teaduskonna kolmessarjas – õppevahendid, teaduskirjandus, toimetised – ilmunu esitlus algas samal hommikul trükist tulnud teadusartiklite kogumikuga «Modelling the Economies of the Baltic Sea Region» (koostajad Tiiu Paas ja Egle Tafenau). Õppevahendeid on tänaseks ilmunud juba 98, toimetisi 24.

Mis on Utlib Qual?

Olga Einasto
Raamatukogu
teenindusosakonna juhataja

27. maist 10. juunini toimub TÜ Raamatukogu teenuste kvaliteedi uuring Utlib Qual. Kasutajal tuleb hinnata teenuste vastavust ootustele neljal tasandil: keskkond, informatsioon, teeninduskorraldus ja personal.

Kvaliteediuuring annab võimaluse analüüsida teenuste taset lähtudes kasutaja vajadustest ja ootustest.

Võime korraldada lugejateenindust ja arendada erinevaid teenuseid meie parima nägemuse järgi, siiralt uskudes, et see toob kaasa lugeja rahulolu. Tegelikult saab hinnata raamatukogu teenuste kvaliteeti ja määrata kvaliteedi eriti olulised faktorid ainult kasutaja ise. Sellest põhimõttest lähtub raamatukogu nii oma teenuste arendamisel kui ka teenuste kvaliteedi uurimisel.

Saadud informatsiooni analüüsime ja selle alusel saame planeerida oma teenindusstrateegia ning valida parimad suunad ressursside paigutamiseks.

Kõikide vastanute vahel loositakse välja auhind – tasuta individuaaltööruum raamatukogus terveks aastaks (tagatud ka internetiühendus).

Elektroonilisel kujul on küsimustik kättesaadav aadressil www.utlib.ee, paberkandjal raamatukogu igas teeninduspunktis.

Lembitu Reio 80

Täna möödub 80 aastat Tartus sündinud tuntud välis-eesti biokeemiku emeriitprof Lembitu Reio sünnist.

Koolipoisina õnnestus tal 1941. a NKVD poolt vahistatuna liikuvast sõjaväerongist ööpimeduses välja hüpata ja redusse minna. Lahkus nõukogude võimu eest 1944 Kihnust kalapaadiga Rootsi.

1945–1972 õppis ja töötas ta Stockholmi Ülikoolis Wenner-Greni Eksperimentaalse Bioloogia Instituudis. 1956 anti filosoofiakandidaadikraad keemias ja bioloogias (1958 filosoofialitsentsiaadi kraad biokeemias ja analüütilises keemias, 1964 doktorikraad).

Reio on töötanud Tulane`i Ülikoolis USAs, Stockholmi Ülikoolis, Uppsalas Rootsi Toiduainete Kontrolli Instituudis. On olnud Rootsi Toiduanalüüsi Komitee esimees.

Prof Reio on tegelnud aromaatsete aminohapete keemia ja nende biosünteesi uurimisega, uurinud esimesena orselliinhappe eraldamist, vitamiine jpm.

Eestit külastas ta esmakordselt 1989, mil kutsuti TTÜsse loengut pidama. Sellest ajast peale on tal olnud tihedad sidemed paljude Tartu, samuti Tallinna keemikutega. Ta võttis oma südameasjaks Eesti abistamise, eriti toiduainete kontrollialaste keemialaborite sisseseaded, aparaadi ja kemikaalid.

Ta on pidanud arvukalt loenguid, seminare ning viinud läbi sanitaarkeemia täiendusõpet. Ka TÜ keemiaosakond on tänu temale saanud tõhusat abi oma laborite kaasajastamisel.

Soovime juubilarile tervist, jõudu ja jaksu ning jätkuvalt optimistlikku meelt Eestimaa keemiateaduse hüvangule kaasaaitamises!

Keemikute nimel õnnitleb
Tullio Ilomets

Konstantin Ramul 125

Toomas Pung
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

2. juunil esitles psühholoogia osakond TÜ Kirjastuse välja antud raamatut «Konstantin Ramul. Elu ja psühholoogia». Ramul oli Eesti esimene kutseline psühholoog.

Konstantin Ramul (30. mai 1879 – 11. veebr 1975) lõpetas 1908 Peterburi Ülikooli. Töötas pedagoogina Venemaal ja Tallinnas. Aastast 1919 oli ta elu seotud Tartu Ülikooliga (dotsent, professor ja professor-konsultant). Ta asutas 1921 TÜ eksperimentaalpsühholoogia ja pedagoogika labori, mida juhatas 1966. aastani. Väliskomandeeringutel külastas ta alati ka firmasid ja töökodasid, kust tellis labori jaoks aparaate.

Prof Ramul õpetas 56 aastat psühholoogiat. Õpilased meenutavad tema klassikaliselt selgeid, rohkete katsetega illustreeritud loenguid.

Ramulilt ilmus demonstratsioonkatsetest ja psühholoogia õpetamise metoodikast palju artikleid ja monograafia. Ta oli aktiivne psühholoogia populariseerija. Tema «Psühholoogia õpik» (1932/33, 1938) oli esimene eestikeelne algupärane keskkoolile määratud õpik, mida kasutati ka ülikoolis.

Ramul oli rahvusvaheliselt tunnustatud psühholoogia ajaloo uurija (rohkesti tsiteeritud artiklid, mis ilmusid ajakirjas The American Psychologis, 18. saj psühholoogia ja psühholoogiliste mõõtmiste ajaloo vallast).

Ramul oli ka filosoofiateaduskonna dekaan (1925-1930) ja didaktilis-metoodilise seminari juhataja, Akadeemilise Filosoofilise Seltsi ning NL Psühholoogide Seltsi Eesti osakonna (1960) asutajaid ja esimees ning «Eesti entsüklopeedia» filosoofiaosakonna toimetaja.

«Inimesena on prof K. Ramul haruldaselt delikaatne, tähelepanelik ja tagasihoidlik. Eriti iseloomulik on talle asjade vaatamine mitmest aspektist ja kriitiliselt. See viib loomulikult vahel ka asjade koomilise külje nägemisele. Siin üllatatakse kuulajaid ja kaasvestlejaid sageli teravmeelsete, ootamatute mõttekäikudega ja anekdootidega» (Enn Koemets, psühholoog, TÜ dotsent).

Narva kolledži direktor Katri Raik leiab, et kolledži ülesanne on kaasa aidata õpetajate ettevalmistamisel, ümberõppes ja ka avalikkuse teavitamisel. ERAKOGU

Hariduskolle kahe kultuuri piiril

TÜ Narva Kolledž on tegutsenud viis aastat

Varje Sootak

Viis aastat tagasi tekkis Kirde-Eestisse uut laadi hariduskolle – Tartu Ülikooli Narva Kolledž. Direktor Katri Raik, miks oli kolledžit Narva vaja?

Narva Kõrgkool, riiklik rakenduskõrgkool lõpetas oma tegevuse Vabariigi Valitsuse otsusel ja 1999. aasta 1. juulil alustas vastavalt TÜ nõukogu otsusele tööd kolledž.

See oli ülikooli noorim regionaalne kolledž (Pärnu kolledž 1996, Türi kolledž 1997 – toim), mis loodi Eesti kõrgharidusmaastiku korrastamise ühe osana.

Aasta hiljem lõpetas oma tegevuse Virumaa Kõrgkool, millest sai tehnikaülikooli kolledž. Narva kolledž esindab ülikooli kaubamärki ja seeläbi heatasemelist kõrgharidust.

Mis oli alguses kõige raskem?

Viis aastat on piisavalt pikk aeg, et raskused unustada. Esialgu oli kõik keeruline. Ei olnud Interneti püsiühendust, arvutiks oli müstiline 386, mis tõrkus, vene keelega oli halvasti, telefonihelin tekitas kõhedust, raamatukogu oli olematu. Seda loetelu võiks jätkata.

Aga esialgu oli kõik lihtsam: seda, kui palju keerulisi asju on ees, ei osanud ette kujutadagi, nullist on lihtne alustada.

Kõige keerulisem oli aga kolleegidel ja üliõpilastel. Kõigepealt harjusid üliõpilased, teistel võttis kauem aega. Kolledži elu on olnud ülimalt muutusterohke. Selle loomine jäi ühte lainesse muutustega õpetajakoolituses ja kogu Eesti kõrghariduses.

Kolledžis on viie aasta jooksul välja töötatud 14 õppekava.

Minu siiras sümpaatia kuulub neile, kes neis muutustes vastu on pidanud.

Kui suur on olnud ülikooli abi?

Ümmargune aastapäev on hea võimalus, et tänada Tartu kolleege, kes pole kunagi oma abist keeldunud, ei loengute lugemisel, ainekavade ega õppematerjalide retsenseerimisel.

Aitäh teile! Narva kolledži edu on kogu ülikooli edu. Suurtes muutustes tuleb ette ka segadusi, muidugi on ka neid olnud.

Kuidas on muutunud Narva ja Ida-Virumaa suhtumine kolledžisse?

Narva kolledži eripära on põhiliselt vene õppekeelega kooli lõpetanud üliõpilased (statsionaarses õppes 95%) ja kolmekeelne õppetöö (40% eesti, 40% vene ja 20% inglise keeles). Kõik see tuleneb kolledži asendist kahe kultuuri piiril.

Kolledži kolmas eripära on see, et kolledž loodi riigi poolt, vastu kohalike tahtmist.

Aga juba mitmel viimasel aastal kuuleb ikka, et kolledž on *naš* kolledž. See teeb rõõmu ja ainult nii sai see ka minna.

Millised muudatused kolledžit veel ees ootavad?

Suurtele muutustele peab järgnema stabiilne, rahulik aeg. Lõputult muutuda ei jõua. Aga järgmise viie aasta märksõnad kolledži jaoks on mitmekeelse kooli arenduskeskus, üliõpilased Venemaalt ja uus kolledži hoone vanalinnas.

Narva kolledž on praegu ainus kõrgkool Eestis, mis valmistab ette spetsiaalselt mitmekeelse kooli õpetajaid.

Tänapäevases Eestis antakse ¼ haridust vene keeles, lähiajal muutub pilt kirjumaks. Igapäevaelus ununeb see fakt Tallinnas ja Tartus tihti ära. Meie ülesanne on siin püüda kaasa aidata nii õpetajate ettevalmistamisel, ümberõppes kui ka avalikkuse teavitamises.

Kellega teeb kolledž koostööd?

Kolledžil on head koostöösidemed Peterburi ja Pihkvaga, meie asukoha tõttu on see loomulik.

Vene poolel on huvi hariduse andmise vastu lähivälismaal Eestis. Tartu Ülikooli, mõne meist lääne pool asuva ülikooli ja ühe Vene kõrgkooli ühisõppekava on loodetavasti lähem tulevik.

Millal valmib kolledži uus hoone?

Kolledži uue hoone ehitamist toetavad Euroopa Liidu tõukefond ja Eesti riik. Kolledžile on see suurepärane arengutõuge, ent kõige olulisem on siiski maja täitmine sisuga.

Suures ehitamistuhinas ei tohi viimast unustada.

Loodan, et meil õnnestub uue hoone ehitamisega kaasa aidata Narva linnaruumi arengule, et selles majas leiab koha esimene korralik raamatukogu ja et seal hakatakse regulaarselt kino näitama.

Maja peab valmima hiljemalt 2008. aasta kevadeks. Juba sel suvel toimuvad uue maja asukohas arheoloogilised kaevamised, mida üliõpilased põnevusega ootavad – ikkagi oma maja ehituse algus.

Muravskaja ühenädalane näitus

31. mail avati Y-galeriis Tanja Muravskaja fotonäitus «Man's Play».

Suuremas osas eksponeeritakse näitusel galeristi Margus Kiisi sõnul juba laiemat tähelepanu äratanud naiste aktifotosid. «Poseerivad modell ja modelliagentuuri omanik, tippsportlane, saatejuht, kunstnik, muusik, fotograaf ja vagabund,» lisas Kiis.

Tanja Muravskaja (s 1978) on õppinud TPÜs ajakirjandust, praegu õpib kunstiakadeemias fotograafiat.

Näitus jääb avatuks vaid selle nädala lõpuni.

EP teaduspreemia Jaanika Meriküllile

Eesti Panga 2004. a teaduspreemia (30 000 kr) võitis TÜ doktorant Jaanika Meriküll töö eest «Makroökonomeetriline modelleerimine Eesti majanduse näitel».

Eesti Panga majandusuuringute osakonna endise juhataja Urmas Sepa mälestusele pühendatud EP teaduspreemia antakse kätte 1. juulil Tartus konverentsil «Eesti majanduspoliitilised perspektiivid Euroopa Liidus».

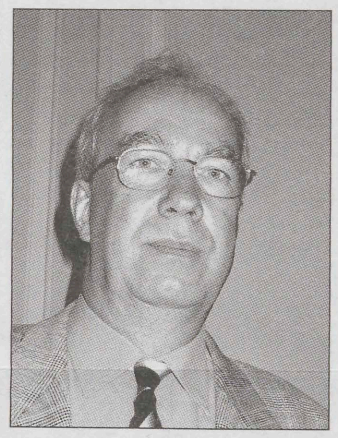

Kardioloogia professoriks Jaan Eha

TÜ nõukogu valis 7. mai istungil kardioloogia professoriks kardioloogiakliiniku juhataja Jaan Eha (pildil).

Eha lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1974, kandidaadikraadi kaitses 1979, doktorikraadi 1990.

Ta on töötanud Tartu Kliinilises Haiglas kardioloogina, TÜ ÜMPIs Eesti Südamekeskuse vanemteaduri ja osakonnajuhatajana, Mustamäe haigla sisehaiguste kliiniku juhatajana jm.

Tema juhendamisel on kaitstud 5 kandidaaditööd. 2003. aastast töötas Eha dotsendina. On koostanud ja täiendanud ELi nõuetele vastava kardioloogia residentuuri programmi ja õppekava.

Jaan Eha peamised uurimisvaldkonnad on südame isheemiatõve invasiivne diagnostika, südameinfarkti reperfusioonravi, interventsionaalkardioloogia ja südamepuudulikkuse medikamentoosne ravi.

E-õppe juhtimise seminar

3.-5. juunini on TÜs rahvusvaheline seminar «E-õppe juhtimine kõrgkoolis».

Analüüsitakse e-õppe juhtimisprobleeme kõrghariduses ja tutvustatakse uusi suundi Euroopas. Ettekanded ja diskussioonid on õppejõudude toetussüsteemi arendamisest, personalikulude kalkuleerimisest ja e-õppe õiguslikest probleemidest.

Seminari peaesinejad on prof Joergen Bang Taanist ja dr Jyri Manninen Soomest.

KAITSMISED

7. juunil magistriprojektid germaani-romaani filoloogia osakonnas Ülikooli 17-103:
kl 10 **Iren Carballeira Cardalda** «Eesti-prantsuse-eesti jäätmesõnastik». Juhendajad dr Jean-Pascal Ollivry ja prof Aleksander Maastik. Oponent Marri Amon, MA;
kl 10.30 **Liina Krivonogova** «Valik Prantsusmaal levinud tavalühendid koos seletustega». Juhendaja dr Jean-Pascal Ollivry. Oponent Marri Amon, MA;
kl 11 **Madleen Simson** «Põhja-Euroopa imetajad. Loomanimesid eesti, prantsuse ja ladina keeles». Juhendajad dr Jean-Pascal Ollivry, prof *emer* Aleksander Maastik. Oponent Anu Treikelder, MA;
kl 11.30 **Sirle Mere** «Euroopa Liidu institutsioonide akronüüme: inglise-eesti-saksa valiksõnastik». Juhendaja Ülle Türk, MA. Oponent Leili Kostabi, MA;
kl 12 **Hille Saluäär** «Tõlkepõhise terminograafia standardi ISO 12616 rakendamine TRADOS MultiTermis ohutuskaartide tõlkimise näitel». Juhendaja Arvi Tavast, MA. Oponent Pilvi Rajamäe, MA;
kl 13 **Katrin Hakkinen** (magistritöö) «The Binding of Urizen: William Blake's Vision of Book-Making in his two Cosmogonies». Juhendajad Pilvi Rajamäe, MA. Oponent prof Krista Vogelberg, ped-knd;
kl 14 **Jekaterina Gusseva** (magistritöö) «The Manifestation of the 17th-Century Puritan Sensibility in John Bunyan's The Pilgrim's Progress». Juhendaja Pilvi Rajamäe, MA. Oponent dots Reet Sool, filol-knd;
kl 15 **Terje Arro** «Eesti-inglise elukindlustusterminite valiksõnastik». Juhendaja Kaja Kährik, MA. Oponent Enn Veldi, filol-knd;
kl 15.30 **Astra Lõhmus** «Kittimisroboti passis esinevate terminite saksa-eesti valiksõnastik». Juhendaja Anne Arold, PhD. Oponent Anni Silk, MA;
kl 16 **Terje Põder** «Saksa-eesti pagari- ja kondiitrisõnastik». Juhendaja Anne Arold, PhD. Oponent Mari-Ann Palm, MA;
kl 16.30 **Maiu Salmistu** «Saksa-eesti perekonnaõiguse valiksõnastik». Juhendaja Mari-Ann Palm, MA. Oponent Reet Liimets, MA;
kl 17 **Janno All** «Saksa-eesti pangandusterminite valiksõnastik». Juhendaja Ruth Niibo. Oponent Axel Jagau, MA;
kl 17.30 **Triin Sepp** «Inglise-eesti bioloogilise mitmekesisuse valiksõnastik». Juhendaja Kaja Kährik, MA. Oponent Terje Teesalu, konverentsitõlke magister;
kl 18 **Imbi Lepik, Pilleke Laarmann, Aet Püssim** «Väike inglise-eesti-taani seletav sõjandussõnastik». Juhendaja prof Krista Vogelberg, ped-knd. Oponent Terje Teesalu, konverentsitõlke magister.

7. juunil magistritööd molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217:
kl 9 **Urmas Roostalu** «Inimese geneetilise varieeruvuse päritolu Euraasias: mitokondriaalse DNA haplogrupp H Kaukaasia populatsioonides» molekulaarbioloogia erialal. Juhendajad: prof Richard Villems, biol-dr ja Eva-Liis Loogväli, MSc. Oponent v-teadur Urmas Saarma, PhD;
kl 10 **Kadri Janikson** «Episomaalsete DNA viiruste replikatsiooni- ja segregatsioonifunktsiooni uurimine» viroloogia erialal. Juhendaja prof Mart Ustav, keem-knd. Oponent prof Maido Remm, PhD;
kl 11 **Pille Hallast** «Geenikonversiooni roll lokaalsete alleelse aheldatuse (LD) mustrite kujundamises inimese genoomis kooriongonadotropiini beta subühiku (CGB) geeniperekonna näitel» molekulaardiagnostika erialal. Juhendaja erak prof Maris Laan, PhD. Oponent v-teadur Ene Metspalu biol-knd;
kl 12 **Kristiina Sild** «Veise papilloomiviiruse tüüp 1 E2 valgu ja raku tuumastruktuuride vaheliste interaktsioonide uurimine» transgeense tehnoloogia erialal. Juhendajad: prof Mart Ustav, biol-knd ja v-teadur Reet Kurg, PhD. Oponent erak teadur Silja Kuusk, MSc;
kl 14 **Piia Serk** «Inimese mitokondriaalse DNA haplogrupp Euroopas ja Lähis-Idas» molekulaardiagnostika erialal. Juhendajad: prof Richard Villems, biol-dr ja v-teadur Ene Metspalu, biol-knd. Oponent v-teadur Urmas Saarma, PhD;
kl 15 **Signe Värv** «P19ARF-i mõju p53-e märklaudgeenide transkriptsiooni regulatsioonile «transgeense tehnoloogia erialal. Juhendajad: prof Toivo Maimets, PhD ja erak teadur Dina Lepik, PhD. Oponent EBK v-teadur Tõnis Örd, PhD;
kl 16 **Jaak Jänes** «FRET meetodi optimeerimine p53 ja Mdm2 valk-valk interaktsiooni detekteerimiseks» rakubioloogia erialal. Juhendajad: prof Toivo Maimets, PhD ja Viljar Jaks, PhD. Oponent TTÜ erak v-teadur Heiti Paves, PhD;
kl 17 **Mari-Anne Philips** «Geeniekspressiooni analüüs agressiivsete (SAL) ja mitteagressiivsete (LAL) hiirte hippokampuses subtraktiivse hübridisatsiooni meetodil» molekulaarse biomeditsiini erialal. Juhendajad: v-teadur Sulev Kõks, biol-dr ja prof Andres Metspalu biol-knd. Oponent v-teadur Ursel Soomets, PhD.

8. juunil magistritööd molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217:
kl 9 **Andrei Nikonov** «Spetsiifilised monoklonaalsed antikehad töövahenditena struktuuri ja funktsiooni vastastikuse mõju uurimisel HCV RNA-sõltuva RNA polümeraasi jaoks» molekulaardiagnostika erialal. Juhendaja prof Mart Ustav, keem-knd. Oponent v-teadur Siiri Altraja, PhD;
kl 10 **Mari Nelis** «Hingamis- ja seedeelundkonna ülemise osa kasvajatega seotud kandidaatgeenide polümorfismide assotsiatsioonuuring» molekulaardiagnostika erialal. Juhendajad: prof Andres Metspalu, biol-knd ja erak prof Maris Laan, PhD. Oponent v-teadur Sulev Kõks, biol-dr;
kl 11 **Jelizaveta Geimanen** «Episomaalsete replitseeruvate hübriidsete origini sisaldavate vektorsüsteemide testimine koekultuuri tingimustes» molekulaardiagnostika erialal. Juhendaja v-teadur Ene Ustav, PhD. Oponent v-teadur Ene Metspalu biol-knd.

8. juunil magistriprojektid germaani-romaani filoloogia osakonnas Ülikooli 17-103:
kl 9 **Ülle Kramer** «Saksamaa Liitvabariigi haridussüsteemi põhistruktuuri seletav sõnastik». Juhendaja Reet Liimets, MA. Oponent Merje Miliste, MA;
kl 9.30 **Tuuliki Geherman** «Saksa-eesti töösuhete sõnastik». Juhendaja Mari-Ann Palm, MA. Oponent dots Anne Arold, PhD;
kl 10 **Maire Isotamm** «Saksa-eesti mesindussõnastik». Juhendaja Mari-Ann Palm, MA. Oponent Axel Jagau, MA;
kl 10.30 **Epp Tohver-Bulavs** «Eesti-saksa treimistöödealaste terminite valiksõnastik». Juhendaja Ruth Niibo, konverentsitõlke magister. Oponent Axel Jagau, MA;
kl 11 **Ursula Erik** «Rekreatsioonisõnastik: looduspuhkus (vee, lume ja metsaga seotud virgestus)». Juhendaja Enn Veldi, konsultandid: Ain Erik, Toomas Uibo. Oponent Kersti Meinart, MA;
kl 11.30 **Daisy Holm** «Notariaalsete kinnisvaratehingute väike eesti-rootsi-inglise sõnastik». Juhendaja Kersti Meinart, MA. Oponent Ene-Reet Soovik, MA;
kl 12 **Kadri Novikov** (magistritöö) «Retoorika ja tekstitüüp: struktuur, tekstuur ja retoorilised figuurid Achilleus Tatiose romaanis «Leukippe ja Kleitophon»». Juhendaja Janika Päll, MA. Oponent prof Anne Lill, filol-knd;
kl 13.30 **Toomas Lapp** «Eesti-inglise-rootsi kindlustusterminite valiksõnastik». Juhendaja Kersti Meinart, MA. Oponent Ene-Reet Soovik, MA;
kl 14 **Andres Valdre** «Inglise-eesti tehnikatõlke vead». Juhendaja Arvi Tavast, MA. Oponent Ilmar Anvelt, MA;
kl 14.30 **Erika Ader** «Vene-eesti-inglise seletav alpinismisõnastik». Juhendaja Mall Tamm, konverentsitõlke magister. Oponent Enn Veldi, filol-knd;
kl 15 **Anneli Hallap** «Saksa-eesti tehnilise alpinismivarustuse valiksõnastik». Juhendaja Ruth Niibo, konsultant Jaan Künnap. Oponent Anne Arold, PhD;
kl 15.30 **Anu Põldsam** «Inimõiguste alase põhiterminoloogia saksa-eesti sõnastik». Juhendaja Margot Savisaar, konverentsitõlke magister. Oponent Mari-Ann Palm, MA;
kl 16 **Ülle Pahla** «Saksa-eesti jäätmekäitlusmasinate valiksõnastik». Juhendaja Anne Arold, PhD. Oponent Anni Silk, MA;
kl 16.30 **Jaanika Tsopp** «Eesti-inglise laenusõnastik». Juhendaja Terje Teesalu, konverentsitõlke magister. Oponent Kaja Kährik, MA;
kl 17 **Tiina Randus** «Fantaasia-rollimängude sõnavara Dungeons & Dragonsi põhjal koos inglise-eesti sõnastikuga». Juhendaja Berk Vaher, MA. Oponent Ülle Türk, MA;
kl 17.30 **Ann Kuslap** «Akende ja uste sõnastik». Inglise-eesti ja eesti-inglise. Juhendaja Enn Veldi, filol-knd. Oponent Mall Tamm, konverentsitõlke magister.

8. juunil magistritööd psühholoogia osakonnas Tiigi 78 aud 127:
kell 9 **Aet Alttoa** «Uudistava käitumise neurokeemiline regulatsioon: dopamiinergilise ja noradrenergilise närviülekande osast». Juhendaja prof Jaanus Harro, med-dr. Oponent emeriitprof Lembit Allikmets, med-dr;
kl 10 **Tanel Mällo** «Kortikotropiini vabastava faktori ning *locus coeruleus*'i roll uudistava käitumise regulatsioonis rottidel». Juhendaja prof Jaanus Harro, med-dr. Oponent emeriitprof Lembit Allikmets, med-dr;
kl 11 **Kristiina Tropp** «Agressiivsete käitumisstrateegiate stabiilsus teismeeas. Agressiivse käitumise seosed normatiivsete uskumustega agressiivsuse kohta ja verbaalsete võimetega». Juhendaja prof Eve Kikas, PhD. Oponent prof Jüri Allik, PhD;
kl 13 **Airiin Õim** «Õpetajate teadmised ja väärarusaamad aktiivsus- ja tähelepanuhäirest, õpivilumuste spetsiifilistest häiretest ja laste depressioonist: Võrdlev uuring Eesti ja Norra õpetajate vahel». Juhendaja prof Eve Kikas, PhD. Oponent dots Olev Must, ped-knd;
kl 14 **Maiken Jaanisk** «Psühholoogilised omadused ja vereliistakute monoamiinide oksüdaasi aktiivsus söömishäiretega patsientidel». Juhendajad: prof Jüri Allik, PhD ja prof Jaanus Harro, med-dr. Oponent prof Veiko Vasar, med-knd;
kell 15 **Maris Kaskmann** «Isiksuse ja kunstihariduse seosed visuaalsete kujundite esteetiliste eelistustega». Juhendaja lektor Marika Rauk, psühhol-knd. Oponent v-teadur Anu Realo, PhD.

9. juunil magistriprojektid psühholoogia osakonnas Tiigi 78 aud 127:
kl 9 **Ly Erg** «Suhtlemisprobleemide lahendamise oskuse arendamine algklassides. SPLO programmi väljatöötamine ja katsetamine 2. klassis» koolipsühholoogia erialal. Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Kristi Kõiv, ped-mag;
kell 10 **Margit Koolmeister** «Teaduslike teadmiste omandamine algklassides (aine ehituse ja astronoomia-alaste mõistete näitel) ning selle seosed kognitiivsete võimetega» koolipsühholoogia erialal. Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Enn Pärtel, MSc;
kl 11 **Katrin Mägi** «Motivatsioonitesti koostamine ja kasutamine 2.-5. klassi valimil» koolipsühholoogia erialal. Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Aavo Luuk, psühhol-knd;
kl 12 **Angela Jakobson** «Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega laste kognitiivsete võimete struktuur» kliinilise psühholoogia erialal. Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Jüri Liivamägi, med-knd;
kl 14 **Eva Pedjak** «Ajuinsuldiga laste kognitiivsed häired» kliinilise psühholoogia erialal. Juhendaja Anneli Kolk, PhD, med-knd. Oponent Kairi Kreegipuu, PhD;
kl 15 **Peeter Pruul** «Individuaalsete püüdluste seosed psüühikahäiretega: esmane uuring haigusjuhtumi kontseptualiseerimise meetodite väljavalimiseks» kliinilise psühholoogia erialal. Juhendaja Maie Kreegipuu, MSc. Oponent Kirsti Akkermann, mag;
kell 16 **Urve Uusberg** «Psühholoogiliselt häiritud inimeste psühholoogilise heaolu, isiksuseomaduste ja afektide omavahelised seosed» kliinilise psühholoogia erialal. Juhendajad: Kenn Konstabel, MSc& Maie Kreegipuu, MSc. Oponent Talvi Kallasmaa, PhD.

9. juunil kl 10 kaitseb Paabelis ruum 405 **Janek Kraavi** magistritööd eesti kirjanduse erialal «Postmodernismi teooria ja postmodernistlik kultuur. Ülevaade 20. sajandi teise poole kultuuri ja mõtlemise arengust.» Juhendaja prof Rein Veidemann, filol-knd. Oponent Piret Viires, MA.

9. juunil kl 12.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Anneli Saro** doktoritööd eesti kirjanduse erialal «Madis Kõivu näidendite teatriretseptsioon». Juhendaja prof Luule Epner, filol-knd. Oponendid prof Mardi Valgemäe, The City University of New York ja prof Rein Veidemann, filol-knd.

9. juunil magistritööd usuteaduskonnas ph aud 307:
kl 11.30 **Taavi Laanepere** «Aquino Thomase Sententia libri Ethicorum ja kontemplatsioon». Juhendaja mag Marju Lepajõe. Oponendid dr Urmas Petti ja mag Andrus Tool;
kl 14 **Andrei Sõtšov** «Eesti õigeusu piiskopkonna halduskorraldus ja vaimulikkond aastail 1945–1953». Juhendajad: dr Riho Altnurme ja dr Tarmo Kulmar. Oponendid mag Meletios Ulm ja mag Urmas Klaas.
kl 15.30 **Merle Riistan** «Tartu Ülikooli usuteaduskond ja Balti kubermangude luterlik kirik: suhted ja suhtumised 1860. aasta kiriklik-teoloogilise publitsistika põhjal». Juhendaja dr Urmas Petti. Oponendid dr Riho Saard ja mag Lea Leppik.

9. juunil magistritööd tervishoiu instituudis Ravila 19 aud 1024:
kl 10 **Mai Vaht** «Looduslik ultraviolettkiirgus Pärnu rannas ja selle mõju päevitajate lümfotsüütide alamklassidele». Juhendajad: Ülle Kikas, PhD ja Kai Kisand, med-dr. Oponent Astrid Saava, med-dr, prof *emer*;
kl 11 **Irina Filippova** «Patient dose survey in x-ray radiography». Juhendaja prof Antti Servomaa, PhD. Oponent Kalle Kepler, MSc;
kl 12 **Urve Eek** «Marutõve oht Eestis aastatel 1999-2003». Juhendajad: Astrid Saava, med-dr, prof *emer* ja Kuulo Kutsar, PhD. Oponent dots Arvo Viltrop, EPMÜ.

9. juunil magistritööd majandusteaduskonnas Narva mnt 4 aud B201 ja B202:
kl 10 aud B201 **Eero Varkki** «Probleemid grupis otsustamisel (Eesti organisatsioonide näitel)». Juhendaja prof Maaja Vadi. Oponendid dots Jüri Krusealle, EPMÜ ja vanemteadur Tõnu Roolaht;
kl 11 aud B201 **Alice Liblik** «Tasakaalus tulemuskaart avaliku sektori institutsiooni strateegilises juhtimissüsteemis. Tartu Ülikooli näitel». Juhendaja prof Toomas Haldma. Oponendid Karin Jaanson ja lektor Andres Juhkam;
kl 11 aud B202 **Dorel Tamm** «Eesti töötleva tööstuse ekspordivõime jätkusuutlikkus tööjõukuludest lähtuvalt». Juhendajad: prof Urmas Varblane ja doktorant Kristina Toming. Oponendid Maria Värton, majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja teadur Jaan Masso;
kl 12 aud B201 **Igor Sinkevitš** «E-äri väärtuse ja investeeringute analüüs». Juhendaja prof Vambola Raudsepp. Oponendid dots Maire Nurmet, EPMÜ ja dots Toomas Raus;
kl 12 aud B202 **Riina Lättemägi** «Otseste välisinvesteeringute roll tekstiili- ja rõivatööstuse ettevõtete ekspordivõime suurendamisel Eestis». Juhendajad: prof Urmas Varblane ja teadur Ele Reiljan. Oponendid Maria Värton, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ja vanemteadur Tiia Vissak;
kl 14 aud B201 **Henri Haldre** «Üldhariduskoolide finantseerimissüsteem ja selle täiustamise võimalused». Juhendaja prof Toomas Haldma. Oponendid emeriitprof Kaido Kallas, TTÜ ja lektor Sinaida Kalnin;
kl 14 aud B202 **Helen Petrov** «Iirimaa kogemuse rakendamine inimkapitali arendamiseks Eestis Euroopa Liidu struktuurifondide abil». Juhendaja prof Urmas Varblane. Oponendid Erik Terk, Eesti Tuleviku Uuringute Instituut ja teadur Tiia Vissak;
kl 15 aud B201 **Janita Andrijevskaja** «The relationship between organizational culture and individual values in German organizations». Juhendaja prof Maaja Vadi. Oponendid Milvi Tepp, EMT personalijuht ja teadur Diana Eerma;
kl 15 aud B202 **Epp Kallaste** «Ametiühingute mõju töötingimustele Eestis».
Juhendaja dots Raul Eamets. Oponendid Marit Hinnosaar, Eesti Pank ja dots Kaia Philips;
kl 16 aud B201 **Elina Tolmats** «Vene keelt kõnelevate organisatsiooniliikmete väärtuste ja organisatsioonikultuuri vahelised seosed Eestis, Lätis ja Leedus». Juhendajad: prof Maaja Vadi ja doktorant Anne Aidla. Oponendid prof Mare Pork, TPÜ ja vanemteadur Tiia Vissak;
kl 16 aud B202 **Jekaterina Babitšenko** «Eesti ja Vene Föderatsiooni kaubandussuhete iseloom ja arenguperspektiivid». Juhendaja prof Janno Reiljan. Oponendid Ele Merike Pärtel, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ja prof Olev Raju.

10. juunil magistritööd tervishoiu instituudis rahvatervishoiu alal Ülikooli 17 aud 225:
kl 10 **Natalia Kerbo** «Immunoprofülaktika mõju punetiste epideemiaprotsessile Eestis». Juhendaja Ants Jõgiste, dr med. Oponent Silver Jõks, PhD;
kl 11 **Leena Albreht** «Viru-Peipsi alamvesikonna joogivee tervisekaitseline hinnang». Juhendajad: Astrid Saava, med-dr, prof *emer* ja Heino Lutsoja, PhD. Oponent Ain Lääne, PhD;
kl 12 **Marina Karro** «Tallinna välisõhu saastumuse võimalik mõju tervisele». Juhendaja Heino Lutsoja, PhD. Oponent med-dr Raiot Silla.

11. juunil kell 11 ph 135 magistritööde kaitsmine ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas:
Aire Koik «Ajakirjanduse roll tervise edendamisel Kodutohtri ja Tervis Plussi näitel. Potentsiaal, tegelikkus, perspektiivid». Juhendaja: prof Peeter Vihalemm. Oponendid: dots Halliki Harro-Loit PhD ja dots Maarike Harro, MD, PhD, (TÜ Tervishoiu Instituut);
Kadri Ugur «Meediaõpetus põhikoolis. Tugimaterjal õpetajatele.» Juhendaja: prof Epp Lauk. Oponendid: dots Halliki Harro-Loit PhD ja Viive-Riina Ruus (TPÜ);
Tarmu Kurm «Eesti üldhariduskoolide õpetajate valmidus meedia õpetamiseks läbiva teemana». Juhendaja: prof Epp Lauk. Oponendid: lektor Veronika Kalmus, PhD ja emeriitprofessor Viive-Riina Ruus (TPÜ);
meedia ja kommunikatsiooni alal:
Annika Nigul «Elulaadi tüübid ja meediakasutus» Juhendaja: prof Peeter Vihalemm. Oponendid: lektor Margit Keller, MA ja Mari Kalkun, MA;
Kristel Vaino «Eesti pilt Rootsi ajakirjanduses aastatel 1995-1997 ja 2002-2003».
Juhendaja: prof Peeter Vihalemm. Oponendid: dots Triin Vihalemm, PhD ja Katrin Maandi filol-knd.

11. juunil kl 14 magistritööde kaitsmine vene kirjanduses Näituse 2-207:
Maria Šmonina «F. Tjuttševi poeesia retseptsiooni põhimõtted 1880-90ndate aastate lüürikas (K.M. Fofanov, K.N. Ldov, V.S. Solovjov)». Oponendid: lektor Lea Pild ja v-teadur Galina Ponomarjova;
Olesja Lagašina «D. Merežkovski ja M. Aldanovi historiosoofiline romaan». Oponendid: lektor Lea Pild ja prof I. Belobrovtseva (TPÜ).

ÕNNITLEME

70

Eldor Müller, autojuht – 5. juuni

60

Heli Rajangu, assistent – 6. juuni

50

Liidia Anissimova, raamatupidaja – 8. juuni

45

Riina Pulges, vanemassistent – 5. juuni
Meeli Väljaots, lektor – 7. juuni
Ülle Sakarias, lektor – 8. juuni
Üllas Tankler, lektor – 8. juuni

40

Reet Mändar, dotsent, instituudi juhataja – 10. juuni

35

Jelena Ivanova, assistent – 6. juuni
Jüri Plado, vanemteadur – 8. juuni
Irja Vaas, lektor – 8. juuni

30

Pille Häidkind, lektor – 5. juuni

TEATED

Ka sel suvel on võimalus puhata Pärnus L. Koidula nim gümnaasiumis.
Vahetuste ajad: 28. juuni – 7. juuli, 8. juuli – 17. juuli, 18. juuli – 27. juuli, 28.juuli – 6. august.
Info ja registreerimine: tel 5410 või maret.konson@ut.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ARH
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 11. juuni 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 23 (2182) www.ut.ee/ajaleht

BAKALAUREUSETÖÖD

Marge Issak «Lamminiidu optimaalne majandamisviis – eksperimentaalne uurimus Soomaa Rahvuspargi Kuusekäära lamminiidul»
Janne Juuse «Välted Jõhvi murde- ja kõnekeeles»
Enel Lausa «Eestlased, eesti-venelased ja venelased suhtlejatena: auto- ja heterostereotüübid»
Mark Karimov «Põhjasetete mineraloogia Lääne-Norra fjordides»
Maris Roht «Venemaa Euroopa osa kubermangudes aastatel 1841–1861 toimunud hundi (*canis lupus*) kisklusrünnakute analüüs»
Mart Viires «Pärisnimede osutuse mehhanism: ahelatest šabloonini»

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse üliõpilase Janne Juuse lõputöö sai hinde A. Ta uuris välteid Jõhvi murde- ja kõnekeeles. AIJA SAKOVA

Põnevate lõputööde kaitsmise aeg

Aija Sakova

Bakalaureusetööde teemad on ääretult erinevad. Paljud uurimused vääriksid suuremat tähelepanu kui vaid väikese inimgrupi ees kaitsmine.

Kiire teaduskondade küsitlemise järel selgus, et neid lõputöid, mida esile tõsta tahetakse, ei ole sugugi vähe. Mitmed lõpetajad on kas uurinud midagi täiesti uudset, kummutanud vanu seisukohti või suutnud oma uurimusele leida ka praktilise väljundi.

Eestlased ja venelased suhtlejatena

Enel Lausa psühholoogia osakonnast kirjutas oma lõputöö eestlastest ja venelastest suhtlejatena. «Seminaritöö teemat valides otsisin midagi, mis oleks seotud suhtlemisega. Kuna mu endagi juured on poolenisti Venemaal ning mitmed sõbrad samast rahvusest, siis tundus huvitav kõrvutada eestlaste suhtlemisviisi venelaste omaga.

Esialgu Eesti venelastega, seejärel lõputöös lisaks ka Venemaa venelastega,» räägib Lausa oma lõputöö teema leidmise kohta.

Enel Lausa uurimuses osales 317 katseisikut Eesti kõrgkoolidest ning Peterburi Ülikoolist: kokku 150 eesti ja 167 vene rahvusest inimest. Suurima raskusena nimetab Lausa Venemaale lähetatud küsimustike tagasisaamist.

Uurimise käigus selgus Lausa sõnul, et eestlased kipuvad end suhtlejatena iseloomustama omadustega, mida nad ise suhtlemise juures pigem negatiivseks peavad.

«Eestlased pidasid suhtlemise juures negatiivseks järgmisi omadusi: kinnine, tagasihoidlik ning kidakeelne. Ja ometi iseloomustavad eestlaste meelest just need kolm omadust eestlasi suhtlejana kõige enam,» kommenteeris Lausa.

Pärisnimede osutuse mehhanism

Mart Viires semiootika osakonnast kirjutas oma töö teemal «Pärisnimede osutuse mehhanism: ahelatest šabloonini». Küsimusele, mis on pärisnimede osutus, vastas Viires: «Osutus on see miski, mida (päris)nimi tähistab. Nii näiteks on nime Tartu osutuseks Tartu linn ja nime Aija Sakova osutuseks sinu enda isiksus.»

Uurimuse eesmärk oli Viirese sõnul näidata, et osutus toimub teatud šabloonide või mudelite kaudu, mis kujutavad endast nimega tähistatava isikuga seotud mälestuste, kujutluste ja määravate kirjelduste kogumit.

Hundi kisklusrünnakud

Eesti filoloog Janne Juuse kasutas oma töös akustilisi eksperimentaalfoneetika meetodeid.

Ta uuris nimelt põhitooni ehk sõnaintonatsiooni Jõhvi murde- ja kõnekeeles. «Juuse kolme põlvkonna esindaja kõnel põhinev uurimus lükkab ümber üldlevinud arvamuse, et kirdemurdes ei ilmne eesti keele suurimat eripära – teise ja kolmanda välte eristust,» kommenteeris töö juhendaja prof Karl Pajusalu.

Mitmeid eripäraseid bakalaureusetöid kirjutati ka bioloogia-geograafiateaduskonnas.

Zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis kaitses Maris Roht töö hundi kisklusrünnakutest. Juhendaja assistent Harri Valdmanni sõnul ei ole sarnaseid uuringuid varem tehtud. «Hundi rünnakuid on senini valdavalt uuritud ajaloolisest aspektist, mitte bioloogilise uurimistöö meetoditega,» lisas Valdmann. Uurimus on Valdmanni sõnul oluline, kuna võimaldab mõista, mis asjaoludel suurkiskjad inimesi rünnata võivad ja millistel bioloogilistel põhjustel võivad rünnakud aset leida ka tänapäeval.

Põhjasetted Norra fjordides

Mark Karimov geoloogia osakonnast kirjutas lõputöö Norra lääneranniku fjordide põhjasetete mineraalsest koostisest. Töö on juhendaja prof Kalle Kirsimäe sõnul osa Norra Geoloogiateenistuse uurimisprojektist, mis peab selgitama põhjasettesse seotud raskemetallide keskkonnaohtlikkust.

Karimov räägib oma uurimuse kohta: «Siiamaani tundub mulle uskumatu, et tegelesin materjaliga, mis pärineb niivõrd suurelt alalt. Kõige põhjapoolsema ja kõige lõunapoolsema proovivõtukoha vahel on peaaegu 500 km.»

Botaanika ja ökoloogia õppetoolis valmis prof Martin Zobeli ja vanemteadur Jaan Liira juhendamisel töö lamminiidu (rohumaad, mis on tekkinud inimeste kaasabil) optimaalse majandamisviisi kohta. Töö autori Marge Issaku sõnul on tegu eksperimentaalse uurimusega Soomaa Rahvuspargi Kuusekäära lamminiidul. «Teadlaste ülesanne on registreerida rohumaadel toimuvaid muutusi ning looduskaitsealad omakorda on huvitatud konkreetsetest juhistest, kuidas neid niite kaitsealadel majandama peaks,» kommenteeris Zobel töö olulisust. «Katse tulemused näitasid, et traktoriga niitmisel koos heina mahajätmisega kasvas liikide arv igal vaadeldud aastal. Kui ka eksperimendi järgnevad aastad kinnitavad sama tulemust, siis oleks selline traktoriga niitmine lamminiidu efektiivseim majandamisviis,» seletas Issak.

Jaanus Harro valiti teist korda dekaaniks

Varje Sootak

Eile valis sotsiaalteaduskonna valimiskogu teist korda dekaaniks professori Jaanus Harro (pildil).

Harro lõpetas TÜ arsiteaduskonna ravi eriala 1987, meditsiinikandidaadi kraadi farmakoloogia erialal kaitses 1990, meditsiinidoktori kraadi meditsiinilise farmakoloogia erialal Uppsala Ülikoolis 1993.

Töötanud TÜ farmakoloogia instituudis, ÜMPIs, füsioloogia instituudis, tervishoiu instituudis (1994-1998 erak prof).

1998 valiti psühhofüsioloogia professoriks. Oli arstiteaduskonna prodekaan, psühholoogia osakonna juhataja.

Praegu juhatab prof Harro Eesti käitumis- ja Terviseteaduse Keskust.

Eksamile mitteilmumist hakatakse rangemalt arvestama

Aija Sakova

ÕPPEKORRALDUS-EESKIRI

www.ut.ee/oo

Sügissemestrist muutub eksamile mõjuva põhjuseta mitteilmumise arvestamise kord ning rangemalt hakatakse jälgima eksamitele registreerumist.

Õppekorralduse juristi Mari-Liis Lipstoki (pildil) sõnul antakse sügissemestrist mõjuva põhjuseta eksamile mitteilmumisele eksamitulemusena arvuline väärtus 0.

«Mitteilmumine võrdsustatakse keskmise hinde arvutamisel nulliga,» kommenteeris Lipstok. Tema sõnul peaksid üliõpilased hoolikamalt jälgima, et nad neid eksameid, millele registreerusid, ka sooritavad. «Kui üliõpilane näeb, et ta ei saa eksamile minna, on tal võimalik kaks tööpäeva enne eksamit registreerumine tühistada,» lisas Lipstok.

Samuti on õppekorralduse juristi sõnul sügissemestrist lubatud eksamitulemusi avaldada nimeliselt. «Andmekaitseinspektsioon muutis oma seisukohta seoses üliõpilaste õpingutulemustega.

Neid ei käsitleta enam delikaatsete isikuandmetena,» ütles Lipstok.

Õppekorralduseeskirja muudatused peab kinnitama 18. juunil toimuv TÜ nõukogu.

TÄNA LEHES

Kes on turundusspetsialist? LK 3
Lõppes olümpiaadihooaeg LK 2
Infojuhtimise magistriõppekava LK 3

UUDISED

Vastuvõtt magistri- ja doktoriõppesse

1. juunil algas TÜs sisseastumisdokumentide vastuvõtt magistri- ja doktoriõppesse.

Dokumentide vastuvõtt magistri- ja doktoriõppesse toimub riigieelarvelistele päevase õppe kohtadele 28. juunini. Päevase õppe riigieelarvevälistele kohtadele saab dokumente esitada 9. augustini.

Avatud ülikoolis võetakse enamikul erialadel dokumente 1. juunist 27. augustini.

Info: www.ut.ee/sisseastumine/kraadiõpe, www.ut.ee/av.

Lõpetajate maalinäitus

20. juunini jääb Y-Galeriis avatuks TÜ kunstide osakonna kahe diplomandi maalinäitus, kus toimub ka piltide nn kaitsmine.

Galerist Margus Kiisi sõnul tegeleb Maret Suurmets sümbolistliku abstraktsionismiga, tema tööd on nii looduslähedased kui ka sisekaemuslikud.

«Anna Kainulainen on diplomandide seas tugevaid ekspressionismi viljelejaid, kelle figuratiivsetes maalides väljenduvad teravalt inimkeha naudingud ja piinad,» märkis Kiis.

UT ilmumisest

Lõppeva akadeemilise aasta viimane UT ilmub tuleval reedel, 18. juunil 8-leheküljelisena (põhiliselt lõpetajate erinumber).

Sügissemestri esimene number ilmub reedel, 27. augustil (uus õppeaasta algab esmaspäeval, 30. augustil).

Jätkuvalt ootame infot suvekuudel ja sügissemestril toimuvast.

***ONLINE*-KÜSITLUS**

Kas oled bakalaureusetöö juhendamisega rahul?

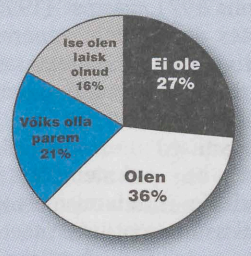

Vastajaid: 203
Uus küsimus:
Kas oled juba registreerunud sügissemestri ainetele?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

Koostööleping rahvusraamatukoguga

Eesti Rahvusraamatukogu peadirektor Tiiu Valm ja TÜ õigusteaduskonna dekaan prof Kalle Merusk kirjutasid alla koostöölepingule.

Eesmärgiks on õigusinfo senisest ammendavam hankimine, operatiivsem kättesaadavaks tegemine, õigusteabe levi avardamine ning seadusloome kvaliteedi parandamisele kaasaaitamine.

Rahvusraamatukogus on Eesti suurim õiguskirjanduse kogu, mille arendamine koos infoteenuste mitmekesistamise ja kvaliteedi parandamisega on olnud üks raamatukogu prioriteete.

Sügisel tuleb konverents deiksistest

Oodatakse teese 19.–20. novembrini Tartus toimuvale konverentsile «Deiksis: lausungist lausumiseni ja vastupidi».

Konverentsi eesmärk on kajastada mõlemasse uurimisprogrammi kuuluvaid uuringuid, kaasates eri distsipliinide (lingvistika, semiootika, psühholoogia, filosoofia) vaatepunkte deiksisele ja arendada interdistsiplinaarset mõttevahetust.

Deitktilisteks peetakse keeleteaduses väljendeid, mille kasutus ja interpreteerimine sõltuvad täielikult lausumissituatsiooni koordinaatidest: isik -mina-, ruum -siin-, ja aeg -praegu-. Sellest definitsioonist lähtudes võib arendada kahte erinevat uurimisprogrammi. Teesid (150-200 sõna) esitada 27. septembriks: daniele.monticelli@ut.ee.

Info: anu.treikelder@ut.ee. www.ut.ee/prantsuse/konve-

Näitus maastikumaalidest

Botaanikaaias on 1. juulini iga päev kl 10-17 avatud Irina Krivonogova maastikumaalide näitus «Ekspressioonid». Eksponeeritud on noore kunstniku 13 tööd.

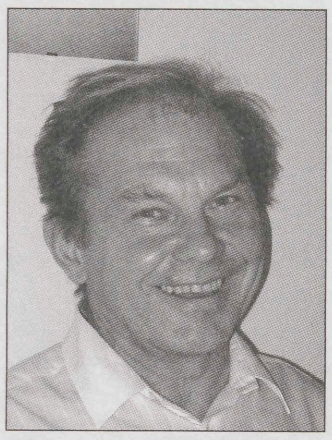

Tõnu Kollo valiti uuesti professoriks

TÜ nõukogu valis 28. mail matemaatilise statistika professoriks teist korda Tõnu Kollo (pildil).

Kollo lõpetas TÜs matemaatika eriala 1971, 1979 kaitses füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi. Töötanud ülikoolis 1971. aastast (1990. a alates dotsendina, vanemteadurina, olnud matemaatilise statistika instituudi juhataja, 1999. a prof).

Peamised uurimisvaldkonnad on mitmemõõtmelise statistika hindamismeetodid, eriti asümptootiliste meetodite arendamine, ebasümmeetriliste mitmemõõtmeliste jaotuste uurimine ja rakendamine jm. On välja töötanud maatriksmetoodika.

1999-2004 oli Eesti Statistikaseltsi president.

Balti olümpiaadi žürii liikmed istutavad igal aastal mõne puu, tänavu sai mulda seedermänd. Vasakult Toomas Silk, Uno Mäeorg ja Rein Pullerits TÜst, Mara Akmene ja Skaidrite Pakule Lätist, TÜ doktorant Olga Tšubrik ja Natalia Nekrassova teaduskoolist. ERAKOGU

Lõppes koolinoorte olümpiaadihooaeg

Viire Sepp
TÜ Teaduskooli direktor

Haridus- ja teadusministeeriumi ning TÜ vahel 2001. a sõlmitud lepingu kohaselt vastutas ülikool sel aastal koolinoorte olümpiaadi korraldamise eest 13 alal.

Detsembris alanud hooaja 24 nädala vältel toimus kokku 32 võistlusvooru ja -etappi. Teaduskoolile laekunud info põhjal võttis TÜ vastutusala olümpiaadide eelvoorudest osa 9060 õpilast, lõppvõistlustel käis 850 õpilast.

Suuremate osalejate arvudega olid maakonnakeskustes ja suuremates linnades toimunud piirkonnavoorud matemaatikas, bioloogias, geograafias, keemias ja füüsikas.

Õpilaste motiveerimine

Kuigi aineti on olümpiaadide traditsioonid erinevad ja õpilastel tuleb lahendada mitut laadi ülesandeid testidest uurimistöödeni, on nende korraldamise eesmärk ometi ühine. See on motiveerida võimekaid õpilasi oma lemmikalal iseseisvalt töötama, arendada nende analüüsioskust ja loovust.

Suurepärase kogemuse osaliseks said sel aastal näiteks inglise keele olümpiaadi võitjad, kes pälvisid au esineda ettekannetega Tartus toimunud 5. rahvusvahelisel Briti uuringute konverentsil. Inglise keele olümpiaadi komisjoni esimehe Piret Kärtneri sõnul tekitasid koolinoored oma sisukate ja silmapaistval tasemel presentatsioonidega konverentsil tõelist furoori. Toredasti said oma esimeste uurimistöödega hakkama ka eesti keele ja vene keel emakeelena olümpiaadidest osavõtjad. Loodetavasti hakkab tulevikus noortele uurijatele tõhusat tuge pakkuma ka taas tegevust alustav Õpilaste Teaduslik Ühing.

Täppis- ja loodusteadustes ning lingvistikas on parimatel ainetundjatel ees tee rahvusvahelistele olümpiaadidele. Keemias, füüsikas ja informaatikas on esimesed rahvusvahelist mõõtu jõukatsumised juba toimunud ja meie õpilastel on sealt ka esimesed medalid-auhinnakohad ette näidata.

Põhiettevalmistus ülemaailmseteks olümpiaadideks jääb aga juunikuusse, kui teaduskool kutsub võistkondade kandidaadid treeninglaagritesse.

Ülikooli eritingimustel

Olümpiaadidest kokkuvõtete tegemisel avaldas Tõnu Lehtsaar ülikooli nimel tänu kõigile olümpiaadide korraldajaile.

Kokkupuude ülikooli akadeemilise õhustikuga ja žüriides tegevate erialaspetsialistidega innustab tõenäoliselt väga paljusid noori nende edasisel erialavalikul.

Ootusi ja usaldust olümpiaadivõitjate suhtes väljendavad enamiku kõrgkoolide vastuvõtueeskirjad, kus on neile ette nähtud märkimisväärseid soodustusi riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimisel.

Ka olümpiaadide korraldamise järjepidevust aitavad kanda eelkõige need tudengid, kes ise koolipõlves neil osalenud. Rõõmustavalt palju oli sel aastal uusi liitujaid olümpiaadide korraldajate ridadesse.

Rektor Jaak Aaviksoo, kes kunagise füüsikaolümpiaadi võitjana tervitas noori füüsikuid, võttis väga kenasti kokku olümpiaadide fenomeni: ükskõik, missugused saavad olema olümpiaadidest osavõtjate teaduslikud huvid tulevikus, karastab olümpiaadidel osalemine neid mitmes mõttes – nii akadeemilises mõttes kui ka eluks.

SISSEASTUMISINFO

Ülikooli kandideerimine eritingimustel: www.ut.ee/28435

Raamat Aasia maade arengust

Ilmus monograafia «Taaveti tähest Talibani languseni. Konfliktid ja arengud Lähis- ja Kesk-Idas pärast Teist maailmasõda».

Autorid on Aasia lähiajaloo dotsent Martin Halliku ja endise Aasia maade erakorralise professori Olaf-Mihkel Klaassen.

Raamat käsitleb Iisraeli, Iraagi, Iraani ja Afganistani arengut pärast Teist maailmasõda kuni tänase päevani. Vaadeldakse nende maade varasema ajaloo aspekte, religioossete kogukondade suhteid, sõjaliste kokkupõrgete ja teiste konfliktide põhjusi, lääne suurriikide rolli nende maade poliitilises ajaloos ja ÜRO rahuvahenduse katseid. Tähelepanu on pööratud ka Eesti suhetele nende maadega.

Paljud maailma vapustanud sündmused pärast Teist maailmasõda kuni tänase päevani on otseselt või kaudselt seotud Lähis- ja Kesk-Ida piirkonnaga.

TÜ suveülikool alustab viiendat suve

Siim Juks
TÜ avatud ülikooli turundusspetsialist

Selle aasta suveülikooli koolitusprogramm koosneb ligi 30 kursusest – müügi-nippidest arvutigraafikani.

Enamik kursusi toimub Tartus, kuid näiteks praktilist vene kõnekeelt on võimalik õppida Narvas ning osaleda maalikunstilaagris Hiiumaal. Kursusi viivad läbi TÜ õppejõud.

TÜ töötajatel on võimalus osaleda suveülikoolis tavahinnast 20% soodsamalt, olenemata valitud kursuste arvust. Kõik saavad Tartu Ülikooli tunnistuse, ainepunktide omandamiseks tuleb sooritada test või kirjutada iseseisev töö.

Suveülikooli projektijuhi Ülle Kesli sõnul on suveülikool populaarne ka välismaalaste seas. «Rahvusvaheliselt reklaamitavad eesti keele ja kultuuri kursused on igal suvel Tartusse meelitanud inimesi maailma eri paigust,» mainib Kesli. «Eesti kõnekeele algteadmisi on kogumas käinud nii soomlased kui jaapanlased, mitmed õppijad naasevad ka järgmistel aastatel Eestisse keeleoskust täiendama.»

Info: www.ut.ee/suveylikool, tel 737 5560, 737 6213, utop@ut.ee.

Teaduste Akadeemia toetab üliõpilasteadust

Eesti TA juhatus kuulutas välja 2004. aasta parimate üliõpilastööde konkursi. Välja antakse kuni 20 auhinda suurusjärgus 2500–4000 krooni.

Osaleda võivad Eesti ülikoolide üliõpilased ja eesti päritoluga üliõpilased välismaa ülikoolides, kes töö esitamisel jätkavad ülikoolis diplomi-, bakalaureuse- või magistriõppes või on lõpetanud need 1. sept 2003–31. aug 2004.

Esitada võib õpingute ajal lõpetatud ning vormistatud teadustöid, samuti nende tööde tulemuste põhjal avaldatud teaduspublikatsioone, milles üliõpilane on ainus või esimene autor. Esitatavad tööd võivad olla vormistatud ka diplomi-, bakalaureuse- või magistritööna.

Vastu võetakse töid köidetult, mille esitavad või saadavad postiga koos isikliku kirjaliku avalduse ja isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumber, e-post) tööde autorid ise. Tööle lisada juhendaja kirjalik arvamus. Võõrkeelne töö peab sisaldama ka eestikeelset pealkirja ja lühikokkuvõtet.

Töid võetakse vastu 15. septembrini aadressil: Eesti TA, Kohtu 6, Tallinn 10130.

Ülikooli vabatahtlik tuletõrjuja Maarja Saluveer kustutab vanni. ANDRES TIKO

TÜ-OK ja AMFF korraldasid ühisõppuse

Tiit Kuuskmäe
AMFFi esimees

27. mail korraldasid TÜ ohutuskeskus ja TÜ vabatahtlik tuletõrjeühing Alma Mater Fire-fighting (AMFF) Viljandi mnt 42a tuleohutuse ühisõppuse.

Peeter Saul TÜ ohutuskeskusest ja Martin Pakk osaühingust Total Eesti tutvustasid tudengitele esmaseid tulekustutusvahendeid, praktilisi ohutusprintsiipe ja ülikooli tuleohutuse olukorda. Osalejad said proovida pulber- ja süsihappegaaskustutitega vanni kustutamist, jagati juhiseid (kulu)põlengute likvideerimiseks ning iseseisva ohutusalase järelevalve korraldamiseks autos, kodus, koolis jm.

TÜ ohutuskeskus ja AMFF plaanivad senisest tihedamat koostööd ning ühisõppusi esmaabi, evakuatsiooni ja tuleohutuse vallas.

TÜ ohutuskursus: www.e-uni.ee/e-oppija/minikursus.html

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

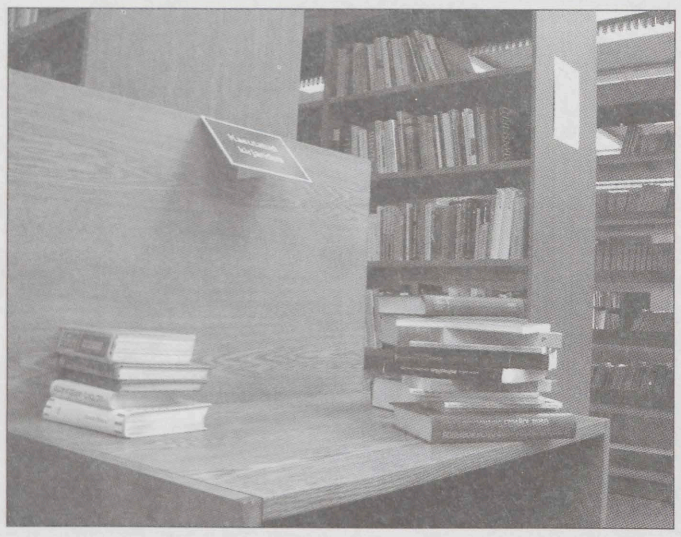

LIISA MIIL

Infojuhtimise magistriõppekava

Toomas Liivamägi
TÜ Raamatukogu direktor

TÜ nõukogu viimasel istungil sai heakskiidu infokorralduse magistriõppekava. See võimaldab ühe spetsialiseerumisena õppida ka raamatukoguhoidjaks-infospetsialistiks.

Seega saab pärast ligi 40-aastast vaheaega Tartu Ülikoolis uuesti õppida raamatukogundust.

Kaasaegse infokorraldusega tegelemine eeldab olulisi teadmisi nii õiguse, turunduse, kommunikatsiooniteooria kui ka infotehnoloogia valdkonnast. Selletõttu on õppekava koostatud koguni viie teaduskonna osavõtul. Õpetatavate ainete haraliolekut on õppekava üle peetud diskussioonidel nimetatud ka kutseõppe tunnuseks.

40 aasta järel

Õppekava koostajad on veendunud, et Tartu Ülikooli tasemeõppele tarvilik sügavus ja uus kvaliteet sünnib just mitme distsipliini koosmõjul. Infokorralduse õppekava on mitmes mõttes kaaslane kaks aastat tagasi edukalt käivitunud kultuurikorralduse magistriõppekavale.

TÜs alustas raamatukogunduse ja bibliograafia õpetamist 1927. aastal tollane legendaarne raamatukogu juhataja Friedrich Puksoo. Õpetamine kestis vaheaegadega ligi 40 aastat, kuni 1965 viidi see üle Tallinna Pedagoogilise Instituuti.

Uuesti alustamine on alati keeruline ja võtab kindlasti aega, enne kui raamatukogunduse õpetamist saab võrrelda näiteks arhiivinduse õpetamisega Tartu Ülikoolis.

Kaasaegne haridus

Praegu saab infoteadusi õppida pedagoogikaülikoolis ja tema kolledžis Viljandi Kultuuriakadeemias. Viljandi lõpetajad leiavad töö peamiselt rahvaraamatukogudes ja Tallinna lõpetajad naljalt Tartusse tööle ei tule. Kaasaegse haridusega spetsialistide nappus oli põhjuseks, miks infokorralduse õppekava koostamise initsiaatoriks sai just raamatukogu. Samas on õppekava spetsialiseerumise ja hilisemad tööleidmisvõimalused palju laiemad kui pelgalt raamatukogundus. Analoogilistel erialadel Tallinnas õppida soovijatest puudus ei ole.

Veel kord tänud õppekava koostamises osalenutele, eriti avatud ülikoolile, kelle egiidi all keeruline kava suuresti kokku sai ja jõudu ajaloo osakonnale õppekava käigushoidmisel.

Suvi raamatukogus

Andrus Allikvee
Raamatukogu
avalikkussuhete spetsialist

TÜ Raamatukogu kinnioleku ajal 5. juulist 1. augustini kl 10–17 saab kontakti võtta valveraamatukoguhoidjaga tel 737 5702.

Vajadusel tuuakse hoidlast või avariiulilt soovitud trükis, saab teha otsinguid teadusandmebaasides. Raamatukogu lugejad, kes üürivad individuaaltööruume, saavad eelneva kokkuleppe sõlmimisel kasutada neid ka raamatukogu kinnioleku ajal.

Raamatukokku saab siseneda Akadeemia tänava poolsest uksest.

Humanitaarraamatukogu on avatud 1. juulist 7. juulini E–R 10–17, L suletud; 8. juulist 17. juulini E–R 10–19, L 11–17; 19. juulist 31. juulini E–R 10–17, L suletud.

Viivisevaba periood on raamatukogus 14. juunist 2. juulini.

LÕPUAKTUSED

TÜ aulas

16. juunil kl 12 õigusteaduskond
17. juunil kl 12 usuteaduskond
17. juunil kl 14 kehakultuuriteaduskond
17. juunil kl 16 bioloogia-geograafiateaduskond
18. juunil kl 12 sotsiaalteaduskond
18. juunil kl 15 haridusteaduskond ja õpetajate seminar
21. juunil kl 12 arstiteaduskond
21. juunil kl 15 matemaatika-informaatikateaduskond
21. juunil kl 17 füüsika-keemiateaduskond
22. juunil kl 12 majandusteaduskond
22. juunil kl 15 filosoofiateaduskond

18. juunil kl 17 Türi kolledž (kolledži aulas)
19. juunil kl 17 Pärnu kolledž (Pärnu kontserdimajas)
26. juunil kl 12 Narva kolledž (Hermanni kindluses)
22. juunil kl 15 õigusinstituut (rahvusraamatukogus)

UT KÜSIB

Kes on turundusspetsialist?

Vastab majandusteaduskonna dekaan prof Jüri Sepp.

Majandusteaduskond on aastaid töötanud nii avalike kui ka eraülikoolide tugeva konkurentsisurve all, mis on sundinud pidevalt otsima võimalusi oma väljundi parandamiseks haridusturul.

Oleme ainuke majandusharidust pakkuv ülikool Eestis, kes on edukalt läbinud kõik akrediteerimised. Samas teame teooriast hästi, et tähtis pole mitte niivõrd hea produkt ise, kuivõrd tarbija teadmine ja usk sellesse. Siin ei saa enam läbi turunduseta.

Sel aastal analüüsisime nõukogus põhjaliku eeltöö järel olukorda ning jõudsime arusaamale, et vajame värskeid lähenemisviise ja ka lisajõudu.

Tulemuseks oli avalik konkurss turundusspetsialisti kohale. Kahest kandidaadist veenis meid enim oma üliõpilane Kaspar Koov, kelle ideedes oli nii värskust kui ka veenvust. Ja seni pole me kahetsenud. Ta on osutunud mitte üksnes ideede pakkujaks, vaid ka agaraks teostajaks. Eriti oluline on tema roll programmijuhtimise tingimustes, kus tekib uudne vajadus koordineerida suhteliselt iseseisvate programmijuhtide turundustegevust, et saavutada nii sisulist sünergiat kui ka lihtsalt kulusäästu.

Vastab majandusteaduskonna turundusspetsialist Kaspar Koov.

Turundusspetsialist organiseerib teaduskonna turundustegevust, mis ei ole aga lihtsalt avatud ülikooli tasuliste magistriprogrammide müümine, vaid midagi palju enamat.

Teaduskonna eesmärk on saada rohkem kliente – uusi tudengeid. Samuti tuleb jälgida, et senised tudengid pakutavate teenustega rahul oleksid.

Küsimus on aga selles, kuidas teada saada, kas nad on rahul või mitte? Või kui ei ole, siis mida tuleks muuta? Samuti on oluline küsida, kuidas motiveerida õppejõude, et nad tähele paneksid, millal tudengid rahul pole.

Seega peab turundustegevus olema suunatud nii ülikoolist väljapoole kui ka toimima ülikooli- ja teaduskonnasiseselt.

Selle kõigega ei saa hakkama vaid turundusspetsialist. Iga ülikooli töötaja, õppejõud peab tegutsema, lähtudes turunduspõhimõtetest, sest minu meelest peaks kogu tänapäeva organisatsioonide tegevus olema rajatud turundusele.

Turundusspetsialist on inimene, kellel ei ole ametijuhendit. Hea turundustegevus on töö, mida ei saa piiritleda plaanide või ülesannete loeteluga.

Pealtnäha on minu töö meilide saatmine ja neile vastamine, telefoniga suhtlemine, ideede kirjapanemine, inimestega kohtumine jne. Peamiselt tuleb aga mõelda.

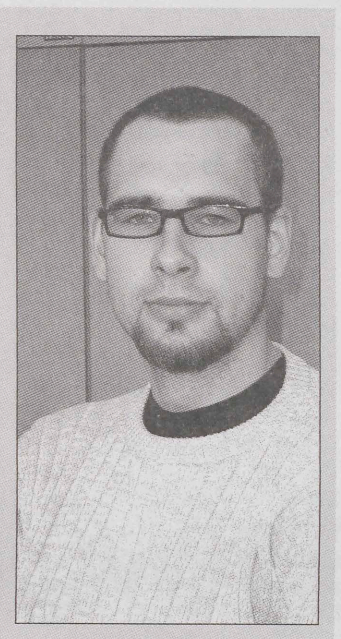

Probleemidele tuleb leida võimalikult kiiresti head lahendused.

Millal *teenistus* ja millal *talitus*?

Seoses ülikooli struktuurimuudatustega kerkis küsimus, kuidas nimetada õppeosakonna allüksusi. Keeletoimetaja Marika Kullamaa järelepärimisele Eesti Keele Instituudilt saabus järgmine vastus.

TOIMETUSELT

Ajalehele saabuvates kaastöödes ja teadetes kasutatakse nimetuste puhul sageli ülearu palju suuri algustähti, ebakorrektseid lühendeid, põhjendamatult võõrkeelseid väljendeid ja palju muud, mida vältima peaks. Seetõttu on toimetusel kavas tellida sügissemestril mõned keeleartiklid ülikooli eesti keele õppejõududelt.
Vt: www.eki.ee/keeleabi.

Talitus ja teenistus

Sõnadel *talitus* ja *teenistus* on eesti keeles päris selge vahe. Kummalgi sõnal on mitu tähendust, kuid probleemseid kohti nende vahekorras on ainult üks, millele oma vastuses keskendumegi. Nimelt on meilt ennegi küsitud, kas asutuse struktuuriüksuse tähenduses on õige kasutada sõna *talitus* või *teenistus*.

Selline kõhklus on pärit mitmekümne aasta tagant Nõukogude ajast ja selle on põhjustanud vene sõna *služba*, mille kõige harilikum eesti vaste on *teenistus* ja seda arvati sobivat igale poole.

XX sajandi algusest kuni kolmekümnendate aastate lõpuni, s.o kuni vene keele lausmõju alguseni, kasutati eesti keeles *talitust* mitte ainult asutuse struktuuriüksuse, vaid ka väikese eraldiseisva üksuse kohta (meierei, ajalehetoimetus vms). Praegusel ajal on tegemist veel vene keele järelmõjuga, aga võib-olla ka inglise sõna service semantika lihtsustatud käsitusega.

Eesti keelekorraldajad on alati olnud seisukohal, et asutuse struktuuriüksust tähistab sõna **talitus**.

See seisukoht väljendub ka praeguses, eesti kirjakeele normina kehtivas «Eesti keele sõnaraamatus ÕS 1999». Artiklist **talitus** võib selle tähenduse kohta välja lugeda: Asutuse, ettevõtte talitused (allüksused).

Dispetši-, kirja-, personali-, õigustalitus. Artiklis **teenistus** ei ole struktuuriüksuse tähendust, küll aga on tähendus 'mingi ala terviksüsteem, asutuste võrk', nagu abi-, kalda-, meditsiini-, pääste-, sanitaar-, sideteenistus.

Sõnade *talitus* ja *teenistus* sellist tähendusnormi on keelekorraldajad üldsusele selgitanud ka kirjutistes (vt Tiina Leemets, *Teenistus* ja *talitus*. – Kogumikus «Keelenõuanne soovitab», Tallinn, 1996) ning Eesti Keele Instituudi keelenõuande telefoni kaudu. Keeleteadlikumates asutustes ongi talitused.

Tartu Ülikoolis on praegu päris mitu talitust (nt teabetalitus, välisüliõpilastalitus, teadustalitus, välissuhete talitus, arendustalitus), kuid samal ajal olemas või kavandamisel ka teenistused, kuigi mõeldakse ülikooli struktuuriüksusi. Seoses struktuurimuutustega oleks sobiv aeg nimetused korrastada ja ühtlustada. Näiteks võiksid õppeosakonna uues struktuuris olla tasemekoolituse talitus, kvaliteedi- ja õppekavaarenduse talitus, õppeinfosüsteemi talitus, välisüliõpilaste talitus (nagu näha, kirjutaksime need väga pikad nimetused lahku), karjääritalitus ja avatud ülikooli talitus.

Peeter Päll
Eesti Keele Instituudi
grammatikasektori juhataja

Majandusteaduskonnal tuleb juubel

1. ja 2. oktoobril tähistab majandusteaduskond 50 aasta möödumist majandusõpetuse viimasest taastamisest TÜs.

Konverentsil «Majandusteaduskond ja tema vilistlased muutuvas Eestis» esinevad ettekannetega õppejõud ja vilistlased. Toimub ka õppekavade tutvustus.

Juubelile on oodatud teaduskonna vilistlased, üliõpilased, endised ja praegused õppejõud, koostööpartnerid ja sõbrad.

Info: tel 737 6315, www.mtk.ee.

Valmib Narva mnt 27 ühiselamu

Eelmisel sügisel alanud 1973. a ehitatud teise «torni» ehitustähtaeg lõpeb 15. juulil. Üliõpilasküla direktori Heiki Pageli sõnul läheb renoveerimine hästi ning ehitaja AS Linnaehitus võib majaga isegi varem valmis saada. «Välisfassaadist on ¾ valmis, värviks jääbki selline oranž, nagu praegu näha. Sees käivad viimased viimistlustööd,» selgitas Pagel.

Möbleerimise riigihanke võitis AS Inest Market. Pageli sõnul peab maja olema sisustatud ja lõplikult valmis 15. augustiks.

«15. juunil avatakse Purde 27 ehituse riigihanke pakkumised. Seal on vaja lõpetada ühe trepikoja ehitus, värvida fassaad, soojustada katus ja korrastada hoov,» ütles Pagel.

Sel suvel lõpetatakse ka Pepleri 14 väliskanalisatsiooni ehitus, mis siiani ootas Tartu tunnelkollektori valmimist. Samuti korrastatakse sisehoov ja aiapiirded.

Linn jagas Tartu medaleid

20. mail anti Tartule osutatud teenete eest ja TÜ Kliinikumi 200. juubeli puhul Tartu medalid ka mitmele ülikooli kollektiivi liikmele.

Tartu medali pälvisid emeriitprofessorid Tiina Talvik ja Lembit Allikmets, dots Jüri Samarütel ja endine õppejõud Nils Bernhard Sachris.

TÜ spordiklubi sai kuus kulda

6. juunil võitsid spordiklubi kergejõustiklased Haapsalus Eesti teatejooksude meistrivõistlustel kuus Eesti meistriitiitlit kümnest võimalikust ning uuendasid kahte MV rekordit.

Kuldmedalid võideti 4x100 m tõkkejooksus (naiskond Irina Petrašenko, Gudrun Kaukver, Jaanika Meriküll ja Kadri Viigipuu võitis esikoha püstitades samas uue meistrivõistluste rekordi ajaga 58.30); 4x100 m jooksus (naiskonnas Julia Krasnova, Gudrun Kaukver, Jaanika Meriküll ja Kadri Viigipuu, 48,16); 4x400 m jooksus (naiskonnas Irina Petrašenko, Julia Krasnova, Jekaterina Dunman ja Maris Mägi, 3.50,07); 3x800 m jooksus (naiskonnas Jekaterina Patjuk, Jekaterina Irvanests ja Jekaterina Duman, 6.57,39); 4x400 m jooksus (meeskonnas Roman Kohtov, Indrek Tustit, Ergo Leibak ja Maidu Laht, ajaga 3.16,71 püstitati uus meistrivõistluste rekord); 4x1500 m jooksus (meeskonnas Hasso Paap, Margus Pirksaar, Ranno Aun ja Marko Metsma, 16.43,30).

ÕNNITLEME

Dotsent Tõnu Möls 65

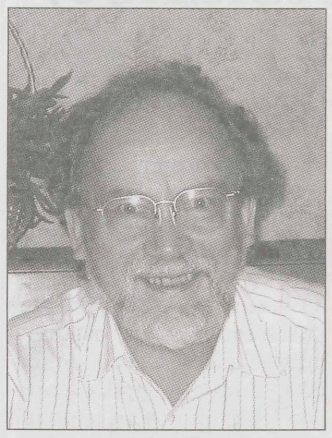

12. juunil saab 65-aastaseks dots Tõnu Möls (pildil), mees, kelle eriala on raske määratleda. Füüsikutele on ta füüsik. Nii statistikud kui ka bioloogid peavad teda omainimeseks, Eesti Entsüklopeedia andmetel on ta matemaatik.

Ülikooli lõpetas Tõnu teoreetilise füüsika erialal, aspirantuur biofüüsikas tõi lähemale tõenäosusteooriale ja statistikale ning ligi 40 aastat tagasi sai temast arvutusmatemaatika kateedri õppejõud.

Matemaatika rakendajaks on Tõnu jäänud tänaseni. Eelkõige on see juhuslikkuse matemaatika, mis teda on köitnud. Aga mitte ainult see. Esimene artikkel ilmus ajakirjas Annales Entomologici Fennici hoopis uue liblikaliigi avastamisest. Tõnu Mölsi ja kaasmõtlejate eestvedamisel toimunud filosoofiaseminarid kujundasid matemaatikatudengite silmaringi ja maailmanägemist aastaid.

Akadeemilisest kunstilembesest kodust sai ta vanematelt lisaks andekusele ka omaduse, mida ei saa õppida – intuitsiooni. Kümned ja sajad konsultatsioonid ning ühisuurimused erinevate alade inimestega hämmastavad kolleege ikka ja jälle originaalse lähenemise ning uute matemaatiliste konstruktsioonidega.

See matemaatiline mõtteviis, mis Tõnus peitub, ei otsi teed puhta abstraktse matemaatika kujul, vaid realiseerub elulist probleemi uurides uue matemaatilise meetodi ja lahendusena. Ja on üsna loomulik, et tema mitmekülgsus ja missiooni- ning kohusetunne tõid kümneks aastaks kaasa Eesti Looduseuurijate Seltsi presidendi ameti. See, et seltsil on oma hästi funktsioneeriv maja, on suuresti ka Tõnu teene.

Kõik need aastad on Tõnu innustanud tudengeid nägema matemaatika ilu ja seostama seda tegeliku eluga. Meil kõigil on hea meel, et seda tööd on märgatud ka mujal. Eesti Vabariigi teaduspreemia ja Valgetähe orden on selle parimaks tõendiks.

Ise kinnitab Tõnu, et tema jaoks on kõige olulisem pere: on olnud jõudu ehitada kodu viielapselisele perele ning kaasa elada laste ja lastelaste tegemistele.

Tõnuga on kindel tunne koos töötada – ta ei jäta kontrollimata ka väiteid, mis esmapilgul tunduvad ilmsed olevat ning hea probleemitunnetus aitab tal püstitada sisukaid hüpoteese.

Matemaatiline mõtteviis on Tõnu elu lahutamatu osa ja kindlasti ei saa seda muuta vanusenumber – elu läheb edasi ning probleemid ja nende lahendamine ei kao kuhugi.

Jõudu ja edasist koostööd soovides
kolleegid matemaatilise statistika instituudist

Treener Jüri Kurul 80

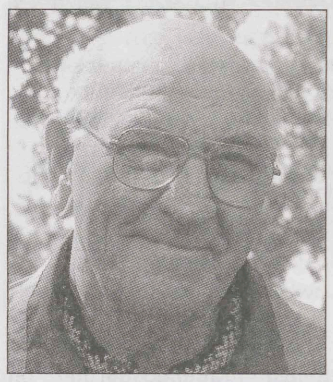

13. juunil saab 80-aastaseks tuntud sportlane ja sõudmistreener Jüri Kurul.

1958 sai ta kahepaadil NL meistrivõistlustel pronksmedali.

1949-1959 sõudis Kurul end tosin korda Eesti meistrivõistlustel esikohale.

1960 tuli ta Tartusse treeneriks. Treenitavad saavutasid pidevalt võite.

TÜ Akadeemilise Spordiklubi treener Jüri Kurul treenib praegu paari tudengit.

Teenekat treenerit õnnitleb
TÜ Akadeemiline Spordiklubi

TÖÖPAKKUMINE

Pärnu maakonnas looduskaunis keskkonnas asuv Häädemeeste Perearstikeskus otsib tööle noort ja teotahtelist **perearsti**.
Elamispind olemas. Edaspidi võimalik ka oma praksise avamine. Info: tel 518 4143.

ÕNNITLEME

75

Leo Nurmand, emeriitprofessor – 12. juuni

70

Reinhold Birkenfeldt, emeriitprofessor – 16. juuni

65

Tõnu Möls, dotsent – 12. juuni

55

Leili Hansmann, klienditeenindaja – 12. juuni
Tõnis Kripson, laborant – 14. juuni

40

Aavo Lang, dotsent – 15. juuni

30

Kadri Pärtel, teadur – 17. juuni

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

14. juunil kaitsevad magistritöid keskkonnatehnoloogia erialal geograafia instituudis Vanemuise 46-327:
kl 9.15 **Christina Vohla** «Alternatiivsed filtermaterjalid fosfori sidumiseks heitveepuhastus-tehismärgalades». Juhendaja Ülo Mander, biol-knd. Oponent Erik Puura, PhD (keemiatehn);
kl 11 **Martin Maddison** «Heitveepuhastusmärgalade hundinuiakoosluste biomassi ja toitainete sisalduse varieeruvus». Juhendaja Ülo Mander, biol-knd. Oponent Jane Frey, biol-knd.

14. juunil kaitsevad magistritöid zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Vanemuise 46-301:
kl 10.15 arengubioloogia erialal **Hedrik Luuk** «Wolframin'i ja karboksüpeptidaas E ekspressiooni koregulatsioon roti mandelkehas vastusena hirmureaktsioonile ja interaktsioon rakukultuuris». Juhendajad Sulev Kõks, MD, PhD ja Alar Karis, PhD. Oponent Ursel Soomets, PhD;
kl 11.15 zooloogia erialal **Epp Moks** «Punarebase (*Vulpes vulpes*), kährikkoera (*Nyctereutes procyonoides*), hundi (*Canis lupu*) ja euroopa ilvese (*Lynx lunx*) helmintofaunast Eestis». Juhendajad Heli Talvik, PhD ja Harri Valdmann, MSc. Oponent prof emer Eino Krall, biol-dr;
kl 12.15 zooloogia erialal **Mart Meriste** «Eesti põldude ämblikud, põllu serva mõju nende arvukusele ja liigilisele koosseisule». Juhendaja Mati Martin, biol-knd. Oponent Heino Õunap, PhD;
kl 14.15 zooloogia erialal **Keijo Sarv** «Perekonna mamestra Ochsenheimer, 1816 (*sensu lato*) (*Lepidoptera, Noctuidae*) röövikute morfoloogiast». Juhendaja Mati Martin, biol-knd. Oponent Mikk Heidemaa, MSc;
kl 15.15 zooloogia erialal **Villu Soon** «Eesti kuldherilased (*Hymenoptera, Apocrita, Chrysididae*)». Juhendajad Mati Martin, biol-knd ja Jaan Luig, MSc. Oponent Kaljo Voolma, biol-knd.
14. juunil kl 13.15 kaitseb **Kerje Kespre** geoloogia instituudis Vanemuise 46-327 magistritööd «Eesti Soojuselektrijaama põlevkivituhaplatoo setete mineraloogia». Juhendaja prof Kalle Kirsimäe. Oponent Juho Kirs, MSc.

14. juunil kaitsevad magistritöid matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-206 matemaatika erialal:
kl 10 **Joosep Lippus** «Projektorid kompaktsete operaatorite ruumile». Juhendaja prof Eve Oja. Oponent dots Leiki Loone;
kl 11.15 **Marek Kolk** «Modifitseeritud splain-kollokatsioonimeetod teist liiki Volterra integraalvõrrandi lahendamiseks». Juhendaja prof Arvet Pedas. Oponent emeriitprof Enn Tamme.

15. juunil kaitsevad magistritöid matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-404 informaatika erialal:
kl 9 **Margus Treumuth** «Eesti dialoogikorpus ja selle töötlemise tarkvara». Juhendaja prof Mare Koit. Oponent prof Jüri Kiho;
kl 10.15 **Veiko Sang** «Eesti veebi serveripoolse keskkonna uuring». Juhendaja lektor Anne Villems. Oponent lektor Aulis Sibola;
kl 11.30 **Katrin Kaljula** «Tarkvara testimine nõuete formuleerimise, analüüsi ja disaini etapis». Juhendaja lektor Anne Villems. Oponent doktorant Asko Seeba;
kl 12.45 **Meelis Kull** «Kiire klasterdamine meetrilistes ruumides». Juhendaja dots Jaak Vilo. Oponent vanemteadur Peeter Laud.

15. juunil kl 14.15 kaitseb matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-404 **Tatjana Nahtman** doktoritööd «Permutation invariance and reparameterizations in linear models» matemaatilise statistika erialal. Juhendaja dots Tõnu Möls. Oponendid prof Andrzej Michalski (Poola) ja prof Marijus Radavicius (Leedu).

15. juunil kaitsevad magistritöid kirjanduse ja rahvaluule osakonnas ph 102:
kl 10 **Kristiina Ehin** eesti ja võrdleva rahvaluule erialal «Eesti vanema ja uuema rahvalaulu tõlgendusvõimalusi naisuurimuslikust aspektist». Juhendaja dots Tiiu Jaago, filol-knd. Oponent Leena Kurvet-Käosaar, MA;
kl 11 **Ave Tupits** eesti ja võrdleva rahvaluule erialal «Soolatüügaste ravimisviisid eesti ja iiri rahvameditsiinis Jakob Hurda kogu ja Iiri Folkloori Arhiivi materjalide põhjal». Juhendajad Ülo Valk, PhD ja Bairbre Ní Fhloinn, PhD Cand. Oponent Merili Metsvahi, MA;
kl 12 **Jaak Tomberg** maailmakirjanduse erialal «Ekstrapolatiivne kirjutamine». Juhendajad prof Jüri Talvet, filol-knd ja dots Arne Merilai, filol-knd. Oponent Andrus Org, MA.

15. juunil kaitsevad magistritöid eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas ph ruumis 234:
kl 9.15 **Mari-Liis Kalvik** «Kvantiteedisuhted rannikumurdes». Juhendajad prof Karl Pajusalu ja teadur Pire Teras. Oponent dots Ellen Niit;
kl 10 **Mari Mets** «Võru kõnekeel: nud-partitsiibi tunnuste varieerumine Vastseliina murrakus». Juhendaja prof Karl Pajusalu. Oponent Sulev Iva, MA;
kl 10. 45 **Florian Siegl** «The 2nd Past in the Permic Languages. Form, Function and Comparative Analysis from a Typological Perspective». Juhendaja prof emer Tiit-Rein Viitso. Oponent Nikolai Kuznetsov, MA;
kl 13 **Liina Eskor** «Dialoogiaktid ja suhtlusstrateegiad: eesti dialoogikorpuse analüüs». Juhendaja prof Mare Koit. Oponent prof Heldur Õim;
kl 13.45 **Kadri Jaanits** «Leksikaalsetest kollokatsioonidest soome ja eesti keeles». Juhendaja dots Heinike Heinsoo. Oponent lektor Margit Kuusk;
kl 14.30 **Maarja Keba** «Keittää puuro maitoon – suomen kielen illatiivi, sen lokaalisuus ja käännösvastineet Virossa». Juhendaja dots Heinike Heinsoo. Oponent prof Jaan Õispuu (TPÜ);
kl 15.15 **Tiina Maripuu** «Soome keel Eesti turismimajanduses. Eesti- soome turismisõnastik». Juhendaja dots Heinike Heinsoo. Oponent prof Jaan Õispuu (TPÜ);
kl 16 **Külli Kressa** «Planctus ante rescia, Flete fideles animae ja Ómagyar Mária-siralom'i võrdlus strukturaalse analüüsi alusel».Juhendaja dots Tõnu Seilenthal. Oponent lektor Janika Päll.

15. juunil kaitsevad magistritöid geoloogia instituudis Vanemuise 46-246:
kl 10.15 **Ulla Preeden** «Impaktbretšade peenfraktsiooni lõimis Kärdla, Neugrundi, Åvike ja Lumparni kraatrites». Juhendajad prof emer Väino Puura ja Juho Kirs, MSc. Oponent dr Leho Ainsaar;
kl 12.15 **Kadri Sohar** «Ida-Eesti järvede areng Pleistotseenis ja Vara-Holotseenis ostrakoodiandmestiku põhjal». Juhendaja prof Tõnu Meidla. Oponent dr Jüri Vassiljev, TTÜ Geoloogia Instituut;
kl 14.15 **Kati Tänavsuu** «Middle Devonian Narva deposits in the Baltic Basin: sedimentary environments and sequence stratigraphy». Juhendajad prof Kalle Kirsimäe, dr Leho Ainsaar. Oponent dr Girts Stinkulis, Läti Ülikool.

15. juunil kl 11 algab tööde kaitsmine avaliku halduse osakonnas Tiigi 78-236:
MA töö: **Marek Tiits** «The Role of Innovation Policy in an Industrial Catching-up Strategy for Estonia». Juhendaja prof dr Wolfgang Drechsler. Oponendid prof Erik S. Reinert, Oslo Ülikool ja Kadri Kallas, MA;
MPA töö: **Mari-Liis Liiv** «The Causes of Administrative Corruption. Hypotheses for Central and Eastern Europe.». Juhendaja dr Taavi Annus. Oponendid Leno Saarniit, MA ja Ivar Tallo.

15. juunil kaitsevad Lai 40-218 botaanika ja ökoloogia instituudis magistritöid:
kell 10.15 **Ere Ploompuu** «Loodusressursside kasutamine turismis (süsteemanalüüs Torgu valla näitel)».
Juhendaja lektor Elle Roosaluste. Oponent teadur Nele Ingerpuu;
kell 11.30 **Elle Meier** «Metskastiku ja sinilille kasvukohatüübi metsade alustaimestu struktuur ning selle liigilise mitmekesisuse sõltuvus puistu vanusest ja majandamisest». Juhendaja prof Jaanus Paal. Oponent lektor Elle Roosaluste.

16. juunil kaitsevad koolikorralduse magistriprojekte pedagoogika osakonnas Lossi 3-328:
kl 14 **Ruth Elias** «Asjaajamine üldhariduskoolis ja kooli dokumentatsioon». Juhendaja Jüri Ginter. Oponent Viljar Aro;
kl 15 **Ivi Vaikla** «Kainikute vaba aja tegevuste põhjused Tartu linnas». Juhendaja Rain Mikser. Oponent Merle Taimalu;
kl 16 **Anneli Kannus** «Pedagoogi tööaeg ja töö sisu kõrghariduse taseme õppekavadega». Juhendaja Jüri Ginter. Oponent Kulno Türk;
kl 17 **Jana Treier** «Alushariduse õppekava rakendumine». Juhendaja Maria Jürimäe. Oponendid Eve Kikas ja Urve Läänemets.

16. juunil kaitsevad doktoritöid liikumis- ja sporditeaduste erialal ülikooli nõukogu saalis:
kl 10 **Priit Kaasik** «Composition and turnover of myofibrillar proteins in volume-overtrained and glucocorticoid caused myopathic skeletal muscle». Juhendaja prof Teet Seene. Oponendid prof Jorgen Jensen (National Institute of Occupational Health, Oslo) ja prof emer Atko-Meeme Viru;
kl 12 **Ando Pehme** «Effect of mechanical loading and ageing on myosin heavy chain turnover rate in fast-twitch skeletal muscle». Juhendaja prof Teet Seene. Oponendid prof Jorgen Jensen ja dots Mehis Viru.

16. juunil kl 8.45 kaitseb Liivi 2-404 **Kersti Kriisk** magistriprojekti «Noorte tööpuudus Eestis ja Saksamaa Mecklenburg-Vorpommerni liidumaal. Kirjeldus ja põhjuslikud mudelid» rakendusstatistika erialal. Juhendaja prof emer Ene-Margit Tiit. Oponent lektor Mare Vähi.

16. juunil kaitsevad magistritöid matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-404 informaatika erialal:
kl 10 **Anton Golovko** «Õpiprogramm Bethi tabelite konstrueerimiseks». Juhendaja dots Rein Prank. Oponent lektor Tõnu Tamme;
kl 11.15 **Anu Roos** «Elliptilised jaotused kasvukõvera mudeli kirjeldamiseks» matemaatilise statistika erialal. Juhendaja prof Tõnu Kollo. Oponent dots Imbi Traat;
kl 12.30 **Jaak Simm** «Method for Creating Empirical Agent-based Models for Economics». Juhendaja vanemteadur Merik Meriste. Oponent dots Ain Isotamm;
kl 14 **Svetlana Golovko** «Projekti mõiste ja teostus süsteemis Amadeus». Juhendaja prof Jüri Kiho. Oponent dots Jaanus Pöial;
kl 15.15 **Mark Tehver** «Design and Applications of a Real-Time Shading System». Juhendaja vanemteadur Eero Vainikko. Oponent prof Jüri Kiho.

17. juunil kl 12 kaitseb **Aivar Ots** Lossi 3-328 pedagoogika eriala magistritööd «Mõtlemistüüpide seos õpiülesannete lahendamise edukusega». Juhendaja Aaro Toomela. Oponent Eve Kikas.

17. juunil kaitsevad koolikorralduse magistriprojekte pedagoogika osakonnas Lossi 3-328:
kl 10 **Irja Vaas** «Esimese kooliastme käsitööõpetuse õpetaja käsiraamatu koostamisest». Juhendaja Tiiu Kadajas. Oponent Elle Kaljuste;
kl 11 **Eda Kõo** «Õppevahendi «Keemia töövihik kutseõppeasutustele» koostamise lähtekohti ja metoodilisi soovitusi töövihiku kasutamisel õppetöös». Juhendaja Lembi Tamm. Oponent Helgi Muoni;
kl 13.30 **Ana Kontor** «Õpetamine eesti keele tööraamatu järgi abiõppe 2. klassis». Juhendaja Karl Karlep. Oponent Tiiu Kadajas;
kl 14.30 **Kairi Kampus** «Turundustegevuse arendamine koolis». Juhendajad Jüri Ginter ja Tõnu Mauring. Oponent Matti Kangor;
kl 15.30 **Ivo Eesmaa** «Kärdla Ühisgümnaasiumi arengustrateegia 2001–2010». Juhendaja Reet Valgmaa. Oponent Maie Kitsing.

18. juunil kl 9.15 kaitseb molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217 **Kristiina Tambets** doktoritööd molekulaarbioloogia erialal «Inimese mitokondriaalse DNA haplogruppide jääajajärgsest levikust Euroopas ja kaugemal: fülogeograafiline lähenemine. Juhendaja prof Richard Villems. Oponent prof Kari Majamaa, PhD, Oulu Ülikool, Soome.

18. juunil kl 10.15 kaitseb matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-404 **Mare Tarang** doktoritööd «Stability of the spline collocation method for volterra integro-differential equations» matemaatika erialal. Juhendaja dots Peeter Oja. Oponendid prof Svetlana Asmuss (Läti Ülikool) ja prof Raul Kangro (Audentese Ülikool).

18. juunil kell 15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Gunnar Tasa** doktoritööd «Polümorfsed glutatioon S-transferaasid – bioloogia ning nende roll primaarse avatud nurgaga glaukoomi ja vanaduskatarakti geneetilise vastuvõtlikkuse modifitseerimisel». Juhendaja: prof Aavo-Valdur Mikelsaar. Oponendid: Toomas Veidebaum, TAI teaduskeskuse juhataja) ja prof Mihkel Zilmer.

- Ülikooli lõpetajad 2003/2004 -

Usuteaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

Peeter Espak – *cum laude*
Kaidi Härm
Kristin Illak
Priit Karm
Rahel Maria Kasemaa
Marelle Leppik
Laura Lilles
Urmas Pappel
Helen Põllo
Priit Rohtmets
Ave Sažko
Raul Veeber
Kalle Vilbaste

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Liina Mölder
Ott Ojaperv
Kadri Resik
Kristiina Tüür

MAGISTRIÕPE

Kristel Engman

Marelle Lepik. VARJE SOOTAK

Taavi Laanepere
Jaan Lahe
Ago Lilleorg
Ott Ojaperv
Merle Riistan
Andrei Sõtšov

Õigusteaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

Epp Aasaru
Janika Aigro
Piret Annus
Triin Antsov
Mari-Liis Avikson
Kadri Brügel
Dmitri Denissov
Elina Elkind
Elo Haugas
Kätlin Juur
Kadri Jõgi
Kristiina Kaarna
Ulrike Kahju
Maili Kalmus
Mirjam Karjaherm
Ann Kell
Roumissa Khadjieva
Gerli Kilusk
Kalle Kirss
Marget Kukk
Margus Kähri
Inga Landõr
Anneliis Lett
Kadri Lindjärv
Mari-Liis Lipstok
Merli Lorvi
Liina Lust
Kerli Mandre
Olger Marjak
Rajar Miller
Tanel Molok
Natalia Morozova
Kärt Muller
Elmer Muna
Kadi Mölder
Martin Männik
Ahto Nirgi
Katri Paas
Jaana Penne
Taavi Pern
Tarmo Peterson
Liina Pikma
Paul Pikma
Külli Pilv
Marian Priks
Sven Põierpaas
Marju Põllu
Kristi Põlluveer
Liane Raave
Merle Saaliste
Anu Sander
Kristina Schotter
Merit Sergejev
Anton Sigal
Siret Siilbek
Mattias Suumann
Alice Sündema
Egon Talur
Raul Toomla
Karmen Turk
Merit Ulvik
Veiko Vahimets
Kristo Varend
Toomas Ventsli
Triinu Volmer
Veiko Värk

AVATUD ÜLIKOOL

Aivar Alavere
Elen Eigo
Martin Ellervee
Natalia Kamberg
Vallo Kariler
Kristina Krantsman
Merle Küngas
Mihkel Leesment
Timo Ligi
Anneli Mõtus
Kaidi Oone
Priit Palmiste
Ester Peterson
Varmo Rein
Maano Saareväli
Marika Sander
Alar Savipõld
Katrin Schmidt
Viljar Subka
Marko Tammann
Madli Tedersoo
Marju Vipper
Silja Vöörmann

MAGISTRIÕPE

Anno Aedmaa
Anu Avi
Jaanika Erne
Maarja Kikas
Villu Kõve
Silja Luide
Denis Polman
Eneken Tikk
Urmas Tross

Filosoofiateaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

AJALUGU

Mari-Liis Aardam
Anneli Aavastik
Külli Aleksanderson
Verner Ant
Sirli Drenkhan
Nils Grossberg
Mariliis Hämäläinen
Hanna Ingerpuu – *cum laude*
Maarja Kaaristo
Dmitri Kozlov
Maile Kreevs
Janet Laidla – *cum laude*
Hellar Lill
Maia Masing
Mihkel Metslaid
Katrin Moores – *cum laude*
Madli-Maria Niit
Urmet Paloveer
Milan Pening
Sigrid Pirnipuu
Kristiina Punga
Ragnar Rannamets
Marti Rillo
Annely Robinson
Maili Roio
Aivar Roosiõis – *cum laude*
Rita Rubin
Annika Räim
Kersti Salujõe
Alo Savi
Lembi Sepp
Tea Soo – *cum laude*
Katrin Sütt
Mariliis Timmermann
Inga Toom
Ave Tuisk
Piret Tänav
Tõnis Türna – *cum laude*
Tanel Vahisalu
Anto Variku
Mariko Veldi
Martti Veldi

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Tiina Alekõrs
Olga Gerassimenko
Reet Igav
Jane Jakobson
Grete Juurik
Janne Juuse
Kadri Kerner
Kaja Klaasimäe
Reet Klettenberg
Hedda Kruus
Tuuli Leet
Ülle Mällmann
Kai Müürsepp
Helen Nigol
Pille Puss
Enn Pärnamägi
Epp Reinmets
Reelika Rohtmaa
Kaja Sõrg
Tatiana Zirnask
Kerli Tennosaar
Kai Tiislär
Helen Treial
Tarmo Truu
Kristi Valk
Anna Ventchakova
Maarja Villandi
Triinu-Mari Vorp

EESTI KEEL VÕÕRKEELENA

Kristi Bendi
Alina Fjodorova
Jelena Golovenko
Alla Gorjunova
Mariana Hallikas
Riina Kajaste
Andrei Kokk
Jelizaveta Lušnjak
Jekaterina Matvejeva
Anna Medvedjeva
Olga Pastuhhova
Marina Sinitsõna
Jekaterina Štroman
Jekaterina Zaitseva
Aleksandra Zavjalova
Jevgenia Zõbina
Natalia Vallimets

FILOSOOFIA

Vivian Bohl – *cum laude*
Margus Ennok
Nelli Jung
Mirjam Mäekivi
Peeter Selg
Siret Sikk
Edit Talpsepp
Aire Vaher

HISPAANIA KEEL JA KIRJANDUS

Liisa Konsap
Annika Tiro – *cum laude*
Helen Veske

INGLISE KEEL JA KIRJANDUS

Merle Aru
Ljudmilla Dombrovskaja
Kadi Heinloo – *cum laude*
Jelena Jefimova + õpetajakoolitus
Kaisa Kahu
Natalja Komarova
Pille Kruus
Liisi Kõivumägi
Mari-Liis Käärt
Kertu Liik
Lembi Loigu
Tõnis Ohu
Julia Pantelejeva
Triin Pehk
Veronika Pärnits
Marian Raamat
Kristiina Renel
Liina Soomägi
Kristi Sults
Signe Sumerik
Olesja Šunkina
Natalja Zagura
Tea Tamm
Ave Veermäe
Merle Vikat

KLASSIKALINE FILOLOOGIA

Maarja Lohk
Marleen Parman

PRANTSUSE KEEL JA KIRJANDUS

Tiia Falk
Dagmar Hallmägi
Maria Juul
Marit Maks
Triin Ploom
Maarja Randmaa
Rea Rannu
Kristina Reitalu
Sirly Rüntü
Laura Talvet

SAKSA KEEL JA KIRJANDUS

Kristina Benksohn
Kristiina Hõbemägi
Kaire Karro
Kristiina Kerge
Kerstin Kesler
Silver Kikerpill
Karin Kitsing
Kaia Kuha
Triinu Kurg + õpetajakoolitus
Katrin Käis
Kätlin Laur
Marika Leemets + õpetajakoolitus
Krista Lõo + psühholoogia
Katrin Lõvi
Marju Mertelsmann
Monika Metsaru + õpetajakoolitus
Rimma Mosolainen
Urve Nõgu
Triin Paabo
Aija Sakova
Leeni Seppel
Tuulika Sooväli
Merike Talli +õpetajakoolitus
Katrin Tooming – *cum laude*
Triin Tähema
Triinu Valma
Saale Väester

SKANDINAVISTIKA

Maria-Helena Kirber
Ria-Sadu Kreitsman
Sigrid Kull
Annika Kupits
Marilin Martin
Eva-Liisa Paal
Kadri Peeters + avalik haldus
Madli Pesti
Raido Rikanson
Pamela Saaron
Heli Tetlov
Terje Tiido
Monika Vallikivi

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Mari Bleive
Kristi Eberhart
Jaanika Juhanson
Kristiina Järve
Liilia Laaneman
Pille Leola
Margaret Neithal
Riina Pauklin
Epp Peedumäe
Anneli Roose
Kadri Selge
Elo-Hanna Seljamaa
Piia Sinisalu
Tiina Talts
Marja Unt
Elina Vasar
Kaarel Veskis
Anna-Liisa Õispuu

MAALIKUNST

Anna Kainulainen
Eve Kippar
Anne Kook
Helina Loid
Piret Kullerkupp Mikkelsen + skandinavistika
Anna Mägi
Maret Suurmets
Hando Tamm
Anne Vasar

VENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Alesja Bavtovitš
Jelena Bojarova
Jekaterina Grišina
Anastassia Grois-Grants
Natalja Gudina
Dagny Feigenbaum
Lauri Hermann
Jekaterina Krivenkova
Marina Krivenkova
Tatjana Korobova
Sergei Kustov
Anastassia Kušnarenko
Margit Maksimova
Dagmar Mamedova
Marina Paju
Kairika Pitsal
Jana Rožkina
Jekterina Saks
Julia Skorohodova
Oksana Tsarjova
Fjodor Vinokurov
Annika Voot

AVATUD ÜLIKOOL

AJALUGU

Heiki Haljasorg
Agu Karelsohn
Tarmo Tiisler
Uno Trumm

INGLISE KEEL JA KIRJANDUS

Lilian Jõesaar
Karmen Mikk
Katrin Ojaveer
Viktoria Sokolova

SAKSA KEEL JA KIRJANDUS

Liina Helekivi
Tiina Tominga

VENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Olga Žukauskiene

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Ingrid Aimla
Kairi Anderson
Ave Avalo
Tiina Hirv
Aivi Jürgenson
Kersti Jürgenson
Anti Kadajane
Andra Kalda
Saskia Kangro
Natalija Karasjova
Merje Kikas
Olga Kuzero
Maila Käos
Anu Lepasaar
Kristi Lemmik
Raimond Lepiste
Margot Lepp
Siret Linnas
Triinu Linnus
Kerli Olt
Eve Paomees
Urmas Persidski
Jaana Puksa
Rannar Raantse
Mairo Rääsk
Jelena Sidorova
Kirsti Sinivee
Stella Sägi
Oksana Zaitseva
Julia Tištšenko
Olga Trofimova
Maria Tsvetkova
Alisa Tsõmbarevitš
Inge Vallandi
Siret Vene

MAGISTRIÕPE

AJALUGU

Kristin Ilves
Tõnno Jonuks
Aivar Põldvee
Heli Rahkema

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Anna Baidoullina
Liina Eskor
Kadri Jaanits
Mari-Liis Kalvik
Maarja Keba
Petar Kehayov
Külli Kressa
Tiina Maripuu
Mari Mets
Florian Siegl

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA MITTE-EESTI KOOLIS

Ülle Kõllo
Henn Rajalo

FILOSOOFIA

Mairit Saluveer

GERMAANI-ROMAANI FILOLOOGIA

Annika Aas
Jekaterina Gusseva
Katrin Hakkinen
Niina Lepa
Kadri Novikov
Lauri Pilter
Anu Sõõro
Meeli Väljaots

KIRJALIK TÕLGE

Janno All
Terje Arro
Ursula Erik
Tuuliki Geherman
Maire Isotamm
Ülle Kramer
Ann Kuslap
Triin Lillelaid
Astra Lõhmus
Sirle Mere
Karin Muoni
Ülle Pahla
Terje Põder
Tiina Randus
Maju Salmistu
Hille Saluäär
Triin Sepp
Andres Valdre

KONVERENTSITÕLGE

Erika Ader
Iren Carballeira Cardalda
Anneli Hallap
Daisy Holm
Martin Karner
Liina Krivonogova
Toomas Lapp
Imbi Lepik
Anu Põldsam
Madleen Simson
Epp Tohver-Bulavs
Jaanika Tsopp

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Kristiina Ehin
Janek Kraavi
Kristel Nõlvak
Jaak Tomberg
Ave Tupits

KULTUURIKORRALDUS

Jaak Viller

VENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Maria Artemtšuk
Olesja Lagašina
Maria Šmonina

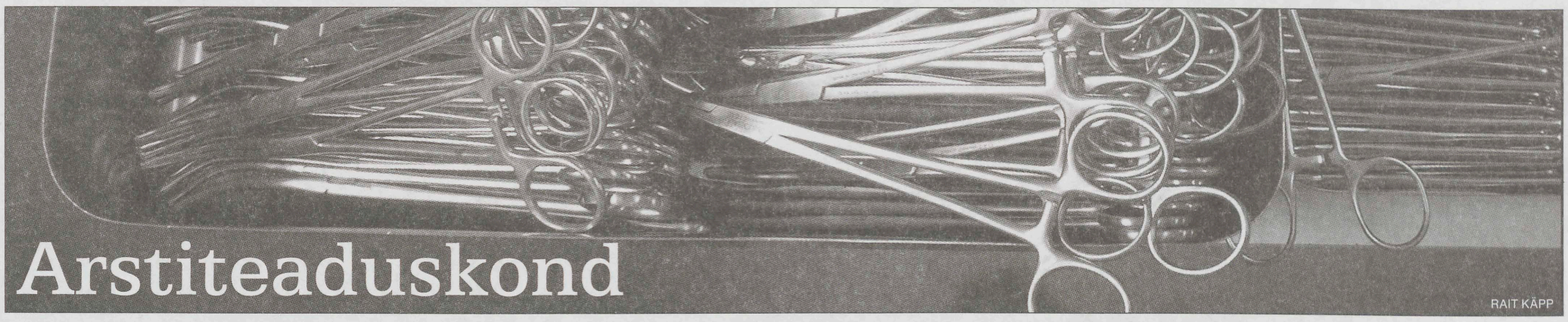

Arstiteaduskond

ARSTITEADUS

Helena Aalja
Darja Altuhhova
Aleksei Aristov
Annika Aun
Irina Bažõleva
Heli Eichen
Laura Einroos
Maris Filippov
Dmitri Golovin
Markus Lars Jonas Granholm
Karine Grigorjan
Liidia Grištšenko
Gerli Halling
Heli Irmeli Hanhela
Ivika Heinola
Julia Ivanova
Viktor Jefremov – *cum laude*
Maria Jegorova
Anna Jemeljanova
Elina Christine Victoria Jokinen
Kristi Juhmen
Kadri Julge
Mari Jõeleht
Maarit Kaasik
Helen Kadastik
Jan Sakarias Kaitaniemi
Kristi Kajak
Kristi Kallavus
Alevtina Kamneva
Kristo Kask
Irina Kivi
Kristel Kivisild
Angela Koopuu
Kirsi Meri Kristiina Korpi
Helen Koskela
Kristina Kovaljova
Aleksei Krasjuk
Jana Krotova
Svetlana Kuznetsova
Marika Susanna Lahdensuo
Jelena Levanova
Liivi Liivlaid
Kadri Lill
Liis Lill
Maire Link
Mati Lohu
Tõnis Lont
Reelika Loomann
Kristina Lotamõis
Aki Markus Lyyra
Maria Malva
Ilona Markus
Karneli Meister
Silver Merisalu
Lembi Mullamaa
Meike Mägi
Anni Elina Nikali
Teemu Valtteri Nikali
Raigo Norit
Sirle Nöör
Jüri Oganjan
Helen Oinus
Oksana Olšanskaja
Kairi Orav
Margit Paist– *cum laude*
Anja Päivikki Pajula
Veronika Palmiste
Reelika Part
Mikk Pauklin
Katrin Peterson
Mari Plukk
Tuukka Juhana Porkka
Marge Rahu
Jekaterina Rahikainen
Krista Ress
Jana Riiner
Kristi Rüütel
Jekaterina Saar
Outi Maretta Sallamaa
Diana Saranova
Art Schneider
Maksim Sergejev
Gerli Sibolt
Indrek Song
Nikolai Svitškar
Oksana Zahharova
Kaidi Teller
Sergei Terjajev
Andrei Uksov
Lemme Urmet
Katrin Vassilko
Mihhail Vassin
Gerli Ventsel
Anna Ilona Virkkunen
Silja Virolainen
Lea Vooder
Liis Võrno

HAMBAARSTITEADUS

Mari Adler
Triin Ailt
Irina Anikejeva
Sergei Berdnikov
Klaarika Hõimra
Julia Janis
Jandra Kallas
Sven Kalle
Marju Kermes
Kristiina Kleimjonova
Jelena Konovalova
Ksenia Koršunova
Margus Laiverik
Doris Malmberg
Martin Metspalu
Kristel Nigol
Priit Niibo
Ingridh Oks
Piret Opmann
Helen Pullisaar
Kadri Randver
Rein Reino
Marina Rjazanova
Lauri Schotter
Olga Smelova
Gea Solba
Eva-Liisa Soonsein – *cum laude*
Veera Strelkova
Sanna-Liina Suominen
Diana Tull
Olga Vabištševitš
Darja Vorobjova
Kristi Vuks

PROVIISORIÕPE

Madis Aaren
Jekaterina Batehha
Sonni Džavadova
Liina Eilo
Karin Evendi – *cum laude*
Veronika Garifulina
Olga Jefimova
Diana Jeltsova
Artur Jõgi
Olga Kamp
Margit Karileet
Jana Kindsiko
Elina Kull
Piia Kuslap
Olesja Kuzmitš
Irina Kuznetsova
Olesja Kuznetsova
Hanna Laarin
Sigle Lorvi
Anna Lupanova
Viktoria Muhhina
Annika Mäeorg
Veronika Petrova
Indrek Pors
Erkko Põldaru
Katrin Raaga
Kairi Rooma
Aljona Šahhova
Tiina Samm
Virge Seemen
Julia Severina
Piret Siitoja
Natalja Smirnova
Siim Suutre
Andre Vetka

AVATUD ÜLIKOOL

PROVIISORIÕPE

Marit Aasmets
Karin Alamaa-Aas
Monika Aloe-Ševerev
Hele Anderspuk
Marina Burova
Signe Busch
Jana Dimitrieva
Triin Elmaste
Inga Haljand
Annika Haltunen
Helen Hunga
Monika Ilves
Aime Johanson
Helene Juhanson
Urmi Jõgis
Kaja Järvpõld
Janika Jürine
Katrin Kaasik
Kristel Kaljusmaa
Kersti Kangron
Ivetta Keva
Ave Kissand
Külli Klaan
Eva Kolatsk
Aina Kookmaa
Anne Kotsar
Kairi Krull
Gendre Kullamaa
Külli Laur
Margot Lehari
Liive Leisi
Sigrid Lelle
Piret Lember
Helena Liimann
Ülle Lill
Marje Limmer
Anu Looväli
Heli Matla
Vilve Miil
Kaja Mulla
Krista Muutra
Annika Männik
Ele Mätas
Kaida Niitvägi
Kaja Niitvägi
Tiina Normak
Valve Palu
Marje Pent
Maris Pere
Elina Pihlak
Thea Põldmäe
Marika Püüa
Piret Raad
Lilian Ruuben
Katri Saar
Reeli Sesmin
Annika Sisask
Pille Sonn
Lea Teeorg
Aire Toomsalu
Ene Vaigla
Ilona Vanaisak
Kirsti Vihermäe
Kätlin Viilup
Kaili Viks-Lokutšievski
Mariann Välja

DIPLOMIÕPE ÕENDUSTEADUS

Nadezda Doronina
Piia Heiman
Ingrid Heinaru
Katrin Koidla
Tuuli Kreegi
Inga Kuldmäe
Katri Lukk
Arge Lärm
Silja Mets
Marika Murrut
Kristi Mähar
Eda Müürsepp
Anne Parmas
Anita Priks
Maris Pärna
Maris Raude
Katrin Ruitlane-Rütli
Svetlana Rääbis
Ene Saar
Margarita Sikk
Larissa Vagel
Eha Vellend

MAGISTRIÕPE

ÕENDUSTEADUS

Tiina Freimann

RAHVATERVISE TEADUSMAGISTRIÕPE

Mai Vaht

RAHVATERVISE KUTSEMAGISTRIÕPE

Leena Albrecht
Urve Eek
Irina Filippova
Marina Karro
Natalia Kerbo

Bioloogia-geograafiateaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

BIOLOOGIA

Anna Baklan
Oksana Gluško
Marina Grigorova
Marge Issak
Maria Karolin
Katre Kets
Kristina Klunduk
Triin Kollist
Kersti Kruška
Helina Kärgenberg
Marge Laane
Merit Lehiste
Anzelika Liik
Silvia Lotman
Kerli Lubi
Merly Malva
Kristi Matt
Tiia Möller
Tiina Orav
Kairi Raime
Margit Reintal
Maris Roht
Tarvo Roose
Pauli Saag
Helle Sadam
Marina Semtšenko – *cum laude*
Mihkel Soon
Age Streng
Triin Suvi
Virve Sõber
Alina Šiškina
Veronika Tammekivi
Margo Tannik
Dmitri Teperik – *cum laude*
Ave Tomikas
Merje Toome
Tiina Tosens
Eva-Liina Tuttelberg
Joosep Tuvi
Tiiu Tõrra
Piret Vaindlo
Anne-Mari Vetsi
Katrin Viigand

GEENITEHNOLOOGIA

Kessy Abarenkov
Andreas Aho
Maia-Liisa Anton
Anu Aun – *cum laude*
Radko Avi
Katrin Eimra
Rya Ero
Anna Iofik
Kersti Jääger – *cum laude*
Anne Kaljas
Johanna Kase – *cum laude*
Paula Ann Kivistik
Jevgenia Koževnikova
Vivian Kont
Kaarel Krjutškov
Kadiliina Kuusik
Mardo Kõivomägi
Triinu Kõressaar
Hannes Luidalepp
Karmen Mae
Mari-Liis Ots
Siim Pauklin – *cum laude*
Hedi Peterson
Kai Rausalu
Mari Sepp – *cum kaude*
Triinu Siibak
Pirjo Spuul
Nele Tamberg
Kairi Tarassova
Mariliis Tark
Age Tats
Ervin Valk
Polina Verhovtsova
Katrin Viikov
Lili Azin Vojdani-Ghamsari

GEOGRAAFIA

Pille Antons
Eve Kask
Külli Kraner
Tuuli Köller
Eva Liivak
Madli Linder
Reimo Olev
Irina Ossul
Kersti Pajor
Timo Palo
Kairi Saar
Kristi Selmet
Kadri Semm
Edgar Sepp
Jekaterina Sooäär
Ranel Suurna
Katrin Zink
Mare Uiboupin
Kerli Vals

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA

Annika Järvik
Rutt Kakum
Cristina Kaska
Triin Laaneväli
Silja Marma
Age Poom – *cum laude*
Inga Sikk
Sigrid Soomlais
Janne Soovik
Eve Tamme
Liina Vaher
Heidi Vilu

GEOLOOGIA

Kadri Haamer
Mark Karimov
Rene Kübar
Riho Mõtlep
Martin Nelis
Kersti Ritsberg
Peeter Somelar
Ethel Uibopuu
Alar Valdmann

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Meeli Luik
Katrin Maadla
Majalis Mändoja
Krista Niinepuu
Jelena Rappu
Diana Remets
Maris Roht
Helle Sadam
Eva-Liina Tuttelberg

DIPLOMIÕPE

REGIONAAL-PLANEERIMINE

Imre Antso
Katre Kuresson

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Hille Arumäe
Tiina Jukk
Külli Kaarlõpp
Lauri Koort
Ardi Kärberg
Signe Lange
Vallo Madar
Meelike Mätas
Airi Nurk
Liis Orro
Enn Parv
Kristina Rivis
Ringo Saar
Evald Sepp
Kersti Sõgel
Ly Taur
Inga Vaitekunaite
Virge Valdmaa

MAGISTRIÕPE

Rannar Airik
Anu Albert
Signe Altmäe
Ivar Ansper
Jelizaveta Geimanen
Pille Hallast
Ingrid Hääl
Kadri Janikson
Kaire Jõgi
Jaak Jänes
Kristi Kallassalu
Diana Karitkina
Ulvi Karu
Tiit Kask
Klaara Kask
Terje Kespre
Tatjana Krama
Kersti Kõivik
Jaak Laineste
Merje Lesta
Tanel Lukason
Hendrik Luuk
Martin Maddison
Elle Meier
Oliver Meikar
Mart Meriste
Tiina Michelson
Evelin Mihailov
Epp Moks
Triinu Mänd
Katrin Möllits
Heli Müristaja
Mari Nelis
Andrei Nikonov
Tõnis Org
Mari-Anne Philips
Ere Ploomipuu
Ulla Preeden
Anu Printsmann
Marta Putrinš
Tarmo Puurand
Elve Raukas
Mart Reimann
Jaanus Remm
Urmas Roostalu
Jaana Salujõe
Keijo Sarv
Piia Serk
Kristiina Sild
Kadri Sohar
Villu Soon
Indrek Suitso
Pille Säälik
Leho Tedersoo
Radi Tegova
Külli Tiits
Tambet Tõnissoo
Kati Tänavsuu
Christina Vohla
Signe Värv

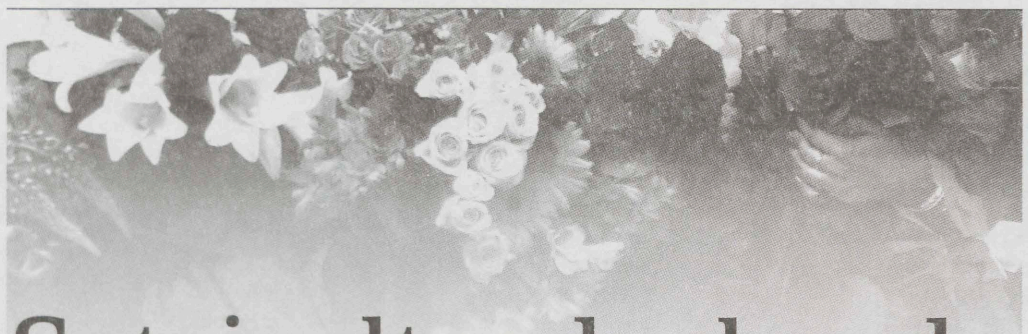

Sotsiaalteaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

AJAKIRJANDUS
Mati Kark
Liis Kängsepp
Viktoria Ladõnskaja
Sigrid Laev
Mirjam Matiisen
Kristiina Vaarik
Dmitri Vassiljev

AVALIKKUSSUHTED JA TEABEKORRALDUS
Kaspar Jänes
Irma Kaljulaid
Liina Karo
Kadri Klettenberg
Jaanika Kolk
Kaspar Küünarpuu
Raimo Matvere
Kairit Prits
Mario Pulver
Raili Roo
Birgit Tolmann
Henrik Veenpere
Silver Vohu

AVALIK HALDUS
Allan Aleksašin
Julia Denissova
Margot Holts
Anu Kalda
Käsper Kivisoo
Liia Laanes
Teele Ligi
Märt Loite
Hannes Nugin
Triin Parts
Priit Piilma
Marit Raam
Raimo Raid
Caroliina Rand
Anneli Sihver
Lauri Tammiste
Merit Tatar
Tarmo Tähepõld
Kadri Uus – *cum laude*
Lauri Varik
Zanna Žironkina

POLITOLOOGIA
Mirjam Allik
Anna-Maria Galojan
Hanna Hiiesalu
Riho Kangur
Triin Kask
Kadri Lühiste – *cum laude*
Kadri Ollino
Kaarin Piiskoppel
Liisi Poll
Terje Raadik
Mikk Rebane
Maria Savisaar
Karl-Erik Tender
Silver Toomla
Tiina Uudeberg
Rannar Vassiljev
Jonatan Vseviov

PSÜHHOLOOGIA
Maaret Susanna Ahtonen
Kati Aus
Marianna Drozdova
Liina Eik
Kaidi Hallik
Pille-Mai Helemäe
Maris Hinn
Gerli Hämmal
Jürgen Innos
Tiina Kalda
Kadri Karma
Marol Kerge
Juha Olavi Korhonen
Triin Kurrikoff
Gerli Laine
Enel Lausa
Feelika Luik
Maive Otsa
Kristiina Pernits
Anna-Liisa Põldvere
Anni Raudsepp
Äli Roodemäe
Kristi Suits
Kaia Talvik
Maria Tamm
Juta Tasa
Kätlin Traks
Pirko Tõugu + inglise keel ja kirjandus
Andero Uusberg
Ann Virkus

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA
Aleksandr Goltsman
Indrek Grigor
Ksenia Guljajeva
Anu Haamer
Tatjana Ivanova
Auli Kütt
Eva Lepik + eesti kirjandus
Gerli Liivamägi
Andres Lundalin + kunstiajalugu
Riin Magnus – *cum laude*
Tiit Remm
Sirje Salmar
Mart Viires

SOTSIAALTÖÖ
Aleksandr Aidarov + avalik haldus
Kaja Ainsalu
Tatjana Balaboškina
Merit Berzin
Jevgeni Bugakin
Tatjana Doroško + avalik haldus
Laura Kikas
Liia Kilp
Tulvi Klefeld
Jaanus Mikk + avalik haldus
Maret Miljan
Inge Pruks
Maris Rannamägi
Egle Rummel
Kairi Sepp
Aive Silvet
Keiu Tammes
Asko Teeväli
Maarika Tisler
Natalija Tsõmbaljuk
Helle Villem

SOTSIOLOOGIA
Margus Audova
Aile Rahel Ausna
Jon Ender
Eeva Kesküla
Kati Kangur
Ülle Kukk
Tiina Laur
Kadi Luuri
Kristel Pau
Anne Põder
Katrin Raadom
Kaire Ratassepp
Ave Roots
Birgit Rosenberg
Rauno Salupere
Mauri Sööt
Edvin Teekivi
Maris Tuvikene
Tõnis Tõnissoo

MAGISTRIÕPE

AJAKIRJANDUS
Aire Koik
Tarmu Kurm
Kadri Ugur
Aune Unt

AVALIK HALDUS (kutsemagister)
Mari-Liis Liiv
Siiri Suits

AVALIK HALDUS JA SOTSIAALPOLIITIKA
Eveli Illing
Marek Tiits

POLITOLOOGIA
Heiko Pääbo

PSÜHHOLOOGIA
Aet Alttoa
Ingel Kahru
Maris Kaskmann
Tanel Mällo
Silja Truus
Kristiina Tropp
Airiin Õim

RAKENDUS-PSÜHHOLOOGIA (kutsemagister)
Kirsti Akkermann
Mare Aru
Ly Erg
Angela Jakobson
Margit Koolmeister
Katrin Mägi
Eva Pedjak
Peeter Pruul
Margret Sisask
Urve Uusberg

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA
Kerttu-Kaisa Kiviselg
Andres Kõnno
Riste Keskpaik
Marju Randlane

SOTSIAALTÖÖ
Eva Kõiv
Margit Laurson
Airi Mitendorf
Kristina Oja

SOTSIAALTÖÖ JA SOTSIAALPOLIITIKA
Merli Mendelman
Maria Orešina
Sirli Peterson

AVATUD ÜLIKOOL

DIPLOMIÕPE PSÜHHOLOOGIA
Ave Kruusalu
Veronika Pillesaar
Galina Podberjoznaja
Jelena Põldsam
Merle Rohtmets
Alar Tamming
Indrek Viks

BAKALAUREUSEÕPE AJAKIRJANDUS JA SUHTEKORRALDUS
Ruth Hõbesalu
Marve Kibena
Aet Kukk
Monika Kuller
Signe Leesmann
Rein Meripõld
Eve Ojala-Bakradze
Jaanika Peeba
Beata Perens
Helina Rahuoja
Liana Vanamölder

SOTSIAALTÖÖ
Gätlin Ardel
Piret Kruuser
Angeelika Leppik
Katre Maller
Marika Rosenstein
Marika Sarap
Eve Soolepp
Marin Terep
Kristiina Traumann

SOTSIOLOOGIA
Ketlin Jaani
Marko Ojakivi
Rita Raidmäe
Liina Siirus-Kuznetsov
Julia Siltchenko
Piret Tikva

MAGISTRIÕPE MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON
Annika Nigul
Kristel Vaino

SOTSIAALTÖÖ
Vahur Keldrima
Helen Peeker

Füüsika-keemia-teaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

FÜÜSIKA
Marina Aleksejeva
Egle Audova
Sergei Burak
Kadri Hillermaa
Kadri Isakar
Julija Ivlijeva
Laur Kelder
Aleksei Kirillov
Raul Kivimäe
Aret Leetsaar
Imre Mäger
Reet Ollik
Nigul Olspert
Natalja Ovetško
Sigrid Rootsmaa
Irina Smirnova
Kristian Sägi
Heli Valtna
Artjom Vargunin – *cum laude*

INFOTEHNOLOOGIA
Janar Haidak
Inga Lentsius
Kairit Mikkel
Tarmo Needo
Jaan Oder
Bret Pellenen
Priit Raag
Martin Vahi
Henri Valdmann
Timo Vennik
Ando Viispert

FÜÜSIKALINE INFOTEHNOLOOGIA
Eero Korol

KEEMIA
Ilona Faustova
Kaari Helstein
Sixten Hinnov
Andrei Izvolski
Natalja Ivanova
Angela Jakobson
Raissa Jerohova
Jekaterina Kulešova
Marko Kullapere
Rene Levoll
Kadi Mölder
Terje Raudsepp
Reet Reinart
Liis Siinor
Vladimir Stepanov – *cum laude*
Kalev Takkis
Erkki Tempel
Olga Tsõgankova
Raul Urb
Vilma Viljus

MATERJALITEADUS
Relika Alliksaar
Marju Kleemann
Kertriin Paabo
Anni Ruudi

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA
Lauri Aarik
Jaan Eensaar
Siret Kapak
Sigrit Kasemets
Katrin Keis
Mati Kass
Andres Kluge
Tarmo Lindemann
Tõnis Mandre
Maris Mägi
Mari-Liis Narusk
Kaili Raud
Maris Saar
Kaido Soosaar
Maarja Tobreluts
Kristel Võsu

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS
Deniss Aleksejev
Jekaterina Bobkova
Egle Eero
Viktoria Grigorjeva
Tatjana Jefimova
Relika Kaljumäe
Kristelle Kaarmaa
Katre Kalle
Kaidi Kallion
Julia Korovitsõna
Marlen Mägi
Žanna Russakovitš
Olga Telvar
Natalja Tšesnokova
Ando Tuul

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Marina Aleksejeva
Alexandra Korchounova
Kristina Sabre
Irina Smirnova

AVATUD ÜLIKOOL

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS
Maarika Avloi
Kaja Kress
Anneli Sadam
Harald Tõru

MAGISTRIÕPE

FÜÜSIKA
Vadim Boltruško
Els Heinsalu
Erko Jakobson
Raavo Josepson
Vigen Issahhanjan
Kuno Kooser
Veera Krasnenko
Mehis Kuusik
Aleksandr Lissovski
Markko Paas
Birgot Paavel
Anna Pugatšova
Martti Pärs
Leho Roots
Ly Sõõrd
Nadežda Tšerkašina

KEEMIA
Eneli Härk
Aleksei Kuznetsov
Kristjan Laes
Margus Marandi
Priit Möller
Sven Parkel
Ruslan Svetlitski
Liina Raus
Valter Reedo
Heleni Riik
Katri Vaik
Andero Vaarik
Argo Vonk
Kristi Õige
Julia Traks

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA
Merit Kindsigo
Kristo Kärmas
Kai Peet

INFOTEHNOLOOGIA
Kuldar Aas
Andero Belov

Kehakultuuriteaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

FÜSIOTERAAPIA
Nele Buht
Vitali Djuško
Teele Kallast
Gerly Keder
Kadri Kelve
Liina Latt
Hede Leppik
Karin Matsina
Tuuli Mäeots – *cum laude*
Gerli Oja
Kristel Oja
Aive Org
Ketlin Puškin
Kaira Pärenson
Raili Sepp
Siret Sõrmus
Ellika Tamm
Piret Tiigimäe
Dagmar Uueni
Kadi Uus
Martin Vahimets
Julia Varjakais
Kristina Voll
Kristiina Õunapuu

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED
Sigrit Altmäe
Maire Aru
Aigi Ermel
Aleksei Ertti
Vladimir Grill
Mari Kipri
Märt Kuus + õpetajakoolitus
Priit Kuusk
Kaili Laul + õpetajakoolitus
Marko Liiva
Marko Metsma + õpetajakoolitus
Talis Mölder
Maido Möls
Rena Niilo + õpetajakoolitus
Irina Petrashenko
Mart Raukas
Aleksandra Rešetova + õpetaja koolitus
Kaire Sakjas + õpetajakoolitus
Rando Soome
Mayren Tiigi + õpetajakoolitus
Piret Tollimägi
Katrin Lutsar
Mikola Misjuk
Jens Vendel

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Jane Kalda
Selena Pihlapsoo
Triinu Toomla

DIPLOMIÕPE

TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE
Mariel Gregor
Kaidur Kukk

MAGISTRIÕPE

Kristiine Ilves + õpetajakoolitus
Jelena Jürgel
Allar Kivil
Iti Lauk
Merit Männi
Triin Pomerants + õpetajakoolitus
Kirkke Reisberg

AVATUD ÜLIKOOL

DIPLOMIÕPE TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE
Ergo Kilki
Tarvo Planken
Eeri Tammik

BAKALAUREUSEÕPE LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED
Allan Anniste
Tiina Link
Triinu Schneider
Janika Usin

PRESIDENDI VASTUVÕTT

21. juunil on kutsutud Eesti Vabariigi presidendi vastuvõtule Rahel Maria Kasemaa, Katri Paas, Karin Evendi, Vivian Bohl, Johanna Kase, Artjom Vargunin, Julia Bessonova, Tuuli Mäeots, Lauri Tart, Mark Kantšukov, Kadri Lühiste.

Haridusteaduskonna spetsialist Siret Linnas lõpetab kasvatusteadused cum laude ning *õpetajakoolituse.* VARJE SOOTAK

Haridusteaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

ERIPEDAGOOGIKA

Inga Brin
Stien Kartul
Kadi Künnapuu
Pille Luiga
Imbi Must
Silja Paavle
Pille Pirn
Signe Salumets
Heidi Susi
Kati Sütt
Tuuli Vaher-Teiter
Kristiina Vainomäe + sotsiaaltöö

KASVATUSTEADUSED

Riin Hiieväli
Tiie Jaaniste
Elery Killing
Eeva Kirsipuu
Meelike Kurri
Ivo Lambing
Siret Liivak
Siret Linnas – *cum laude + õpetajakoolitus*
Kristiina Läll
Siiri-Liisi Läänesaar
Margus Läänesaar
Cia-Helene Meldo
Terje Paas
Ebe Paenurm
Regina Pedjasaar
Martin Poobus
Kärolin Prost + psühholoogia
Kristin Pünninen
Merileid Ruul
Elena Ryabina
Merje Songe
Ene Sööt
Margus Sööt
Siret Trull
Jaan Uudelt
Karmen Vetemäe
Deana Vuhka
Kaire Välb
Olivia Õim

KLASSIÕPETAJA

Kairi Aalik
Kairi Alt
Julia Bessonova – cum laude
Kristi Jurask
Anu Jõgiaas
Kaari Kahro
Elin Karuoja
Kädi Krillo
Helen Kukk
Kati Lillemets
Kairi Maimre
Marliis Mark
Monika Meitern
Margit Mõtus
Kärt Mõttus
Elina Müürsepp
Kadi Naha
Birgit Ninn
Kristel Panksepp
Kadi Persidski
Sirle Persidski
Triinu Pihus
Sirle Piilman
Margit Pikk
Krista Prušinskaja
Siret Raidla
Ristu Raiesmaa
Airi Raukas
Riina Rosenfeld
Tiina Rõuk
Tuuli Saksa
Berit Tafenau
Triin Tiisler
Kairit Tomson
Mari Tõnuri
Tuuli Toomepuu
Pille Umbleja
Kristina Uuemäe
Aili Vassil
Jane Vijar
Üve Vilipuu
Anneli Voitka

PÕHIKOOLI EESTI KEELE KUI VÕÕRKEELE ÕPETAJA

Liina Birnbaum
Natalia Jegorova
Oksana Jegorova
Mari Leesar
Kristel Parts
Kristina Seterholm
Kätlin Varjun

MUUSIKAÕPETAJA

Krista Kuus
Jana Käär
Ragne Lind
Teana Lindmets
Edith Oppar
Merle Pärle

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Inimeseõpetuse õpetaja

Anna-Liisa Blaubrück
Svetlana Keisk
Triinu Rannamaa

AVATUD ÜLIKOOL

ERIPEDAGOOGIKA

Silvi Arold
Janely Madison
Annika Puusalu
Pille Õis

KASVATUSTEADUSED

Helge Arro
Karin Hellamaa
Anne Jõesaar
Garmen Käo
Marju Noring
Anne Okas
Lemme Randma
Terje Rüütel
Aune Sepp

KLASSIÕPETAJA

Hele Aia
Ester Aruksaar
Terje Eesnurm
Signe Ermel
Liivika Harjo
Marika Jeeser
Riina Kaljuste
Anne Kana – *cum laude*
Laivi Karu
Ülle Kepler
Õie Kiis
Heidi Kiuru
Kristi Kollom
Kersti Kont
Tiina Kungla
Ruth Kõivo
Maire Lindmets
Liia Luik
Sigrid Mallene
Tiina Mets
Marge Muiste
Merike Mõttus
Pille Nurk
Amino Põldaru
Ülle Raudsaar
Aili Roosa
Tiina Sepp
Malle Sildver
Kati Sile
Kaire Sumberg
Made Talts
Onge Tamm
Birgit Tellinen
Elle Tikkop
Maili Toom
Aile Vals
Signe Velner
Ene Vilipuu
Külli Võsu

MUUSIKAÕPETAJA

Eda Hirson
Ly Ipsberg
Aire Luhaoja
Jane Pakkanen
Marika Pedak
Ester Ratassepp
Made Ritsing
Margot Suur

MAGISTRIÕPE

KOOLIKORRALDUS

Hene Binsol
Ivika Hein
Matti Kangor
Aili Kiin
Liina Lehis
Viktoria Neborjakina
Juta Nugin
Martina Põldvere
Elle Raudsepp
Lembit Rebane
Kersti Rohtmets
Kristel Tamm
Ene Tannberg
Sergei Teplov
Hille Vooremäe

Majandusteaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

ETTEVÕTTEMAJANDUS

Kaire Aarna
Julia Altuhhova
Katrin Appo
Key Aria
Irina Asmus
Mari-Ann Bankier
Taissia Baranovskaja
Natalja Borovik
Teet Eiche
Kristian Esula
Indrek Golberg – *cum laude*
Anna Gontšarova
Aleksandr Gorškov
Triinu Gröön
Annika Heusgen
Vassõl Himišinets
Merit Hirvoja
Veikko Hõbemägi
Katrin Jaaska
Valdur Jaht
Siim Juks
Renita Järv
Siiri Järvesaar
Kristjan Kanarik
Mark Kantšukov – *cum laude*
Kenneth Karpov – *cum laude*
Kunnar Karu
Jekaterina Kasjan
Triin Kask
Kaspar Killak
Märt Klaassen
Anna Kondurova
Jelena Kozlova
Kristina Krivats-Arba
Madis Kull
Georgi Kurejev
Oleg Laidinen
Janne Laik
Kristi Leibur
Magnus Lepasalu
Liina-Maria Lepik
Kadri Liivet
Kairi Lipstok
Kairi Luigelaht
Oliver Lukason – *cum laude*
Evelin Lump
Keit Lõhmus
Herle Mangus
Merilin Massakas
Kairit Meho
Marin Moks
Kaire Nellis
Agris Nobel
Raul Oja
Natalja Ossipova
Gerli Palgi
Kristel Pallits
Britta Peetso
Dmitri Petuhhov
Signe Piir
Reenika Pintmann
Oliver Ploomipuu
Margit Põdersoo
Matis Põdersoo
Mari-Liis Rattas
Ann Rosenthal
Julia Rubanova
Ville Rikhard Ryynänen
Heini Saar
Siret Saar
Maris Sarapik
Elmo Sarapuu
Maarja Saue
Urmet Seepter
Olesja Suprun
Annika Sutt
Merle Zahkna
Anna Zubkova
Liis Terve
Eero Timmermann
Diana Timošova
Kaia Timpmann – *cum laude*
Kadri Uibopuu
Kaire Uusen
Marek Vahing
Mari-Liis Valdmann
Rica Varul
Aleksandr Volžinski

RAHVAMAJANDUS

Lia Aas
Evelin Aulik
Reelika Hanni
Indrek Hernits
Age Hindreus
Villu Huimerind
Diana Ivaštšenko
Külli Joasaar
Mario Kalmre
Klaide Kaunissaar
Piret Kivirand
Piret Koobas
Andres Kuusk
Indrek Kuusk
Julia Lainevool
Sirli Laur
Anne Lauringson
Jarmo Liiver
Katrin Loikmaa
Margit Loova – *cum laude*
Merle Lukk
Laura Maran
Jevgenia Martõnova
Laura Mettis
Maria Nassar
Kerli Neitsov
Triin Noorkõiv
Kadri Orula
Teele Pehk
Merlin Posti
Kaire Raasik
Andreas Rosenbaum
Sille Rossi
Helen Rõa
Age Schliep
Anneli Säälik
Marju Zirel
Kristina Toomes
Andrus Treiberg
Mariana Väli

MAJANDUSTEADUS

Jaan Jagomägi

DIPLOMIÕPE

ÄRIJUHTIMINE

Kaie Aia
Sirle Antsov
Liina Blei
Tiina Hansen
Victoria Heinmäe
Tuuli Ilula
Alar Jõeloo
Andres Kalf
Ülle Kase
Evi Kaseväli
Anneli Kilm-Saarma
Kaire Kislov
Luigi Klimand
Kertu Kulm
Kristina Kurakina
Merike Lepp
Marek Lillemäe
Silver Lumi
Andres Lutsar
Ailen Madissoo
Anneli Madissoo
Aivar Mäe
Mari Mandel-Madise
Anneli Männapsoo
Annika Müürsepp
Liidia Nigul
Kaire Nuut
Kaire Paja
Piret Parm
Silvia Pärn
Martin Pedai
Anu Pedosk
Katre Pirnipuu
Anu Põld
Signe Punnek
Rauno Peeter Raal
Reeli Ringeveld
Olavi Ruhno
Sulev Savva
Reet Siilats
Merit Siivak
Pille Sõstra
Marit Suuroja
Inga Suurraid
Priidu Tänava
Karin Tiisler
Kaja Tomingas
Lauri Tõnise
Tiit Toome
Janek Treier
Kati Urbala
Arvi Vaaderpass
Ragnar Viigand
Valmar Visnapuu
Marina Volikova
Mati Vollmer
Piret Zirel
Rein Ojavere
Tanel Paut
Svetlana Raudonen
Marko Rink – *cum laude*
Signe Rosenthal
Raul Seppa
Maria Silina
Ilja Treštšalov – *cum laude*
Hannes Unt
Aire Vester

MAGISTRIÕPE

MAJANDUSTEADUS *(magister atrium)*

Lele Aak
Janita Andrijevskaja
Jekaterina Babitšenko
Laura Ehrlich
Henri Haldre
Andrei Haritonov
Kalev Kaarna
Epp Kallaste
Margus Kõomägi
Kristjan-Olari Leping
Alice Liblik
Riina Lättemägi
Tiit Meidla
Helen Petrov
Igor Sinkevitš
Dorel Tamm
Elina Tolmats
Priit Vahter
Eero Varkki

MAJANDUSTEADUS (majandusmagister)

Andres Anijalg
Anastassia Duškina
Ilona Litvinova
Ülle Kraft
Külli Maanurm

ÄRIJUHTIMINE

Enn Eelmets
Merle Einberg
Anneli Goldberg
Jana Hõrak
Johan Kärp
Lea Kriibi
Dea Kristel Hermanson
Juta Kuhlberg
Ahto Kuuseok
Eeli Lääne
Karin Laanmäe
Kalev Lepik
Piret Lepiku
Argo Luude
Mart Mägi
Marrit Mändmets
Kalvi Märtin
Leelo Muru
Aare Nõges
Anna Ojap
Heli Pallo
Terje Pällo
Aivar Pärgmäe
Urmas Piir
Ingo Põder
Kersti Rekor
Ene Seidla
Margus Sikk
Kristina Tšistova
Tiit Urva
Enno Vaab
Piibe Veiram
Margit Vosmi

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 18. juuni 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 24 (2183) www.ut.ee/ajaleht

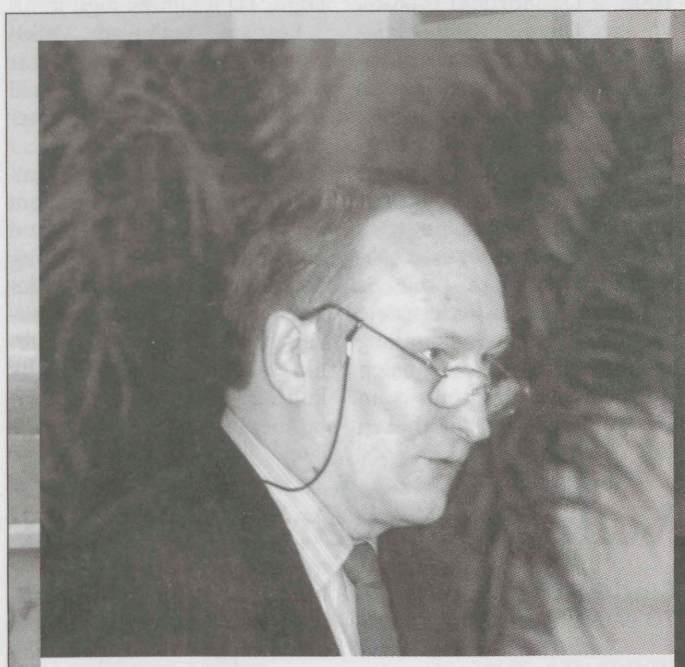

RAIT KÄPP

Hea ülikoolilõpetaja!

Tartu Ülikool on oma pikaealise tegevusaja vältel alati kõigutamatult püüelnud teadmiste kvaliteedi, õpetamise ja teaduse püsikindluse ja universaalsuse, ülikooli rahvusvahelise tõsiselt võetavuse poole. Tahaksin loota, et *alma mater*`i sammaste vahel veedetud aastate jooksul oled sinagi neist väärtustest osa saanud. Tahaksin loota, et said osa ülikooli pikaealisuse vaimust – õppides ülikooli ajaloolistes hoonetes kesklinnas, Toomel, Tiigi ja Vanemuise tänavas; õppides ülikoolis, kus on õpitud sajandeid enne sind ja loodetavasti õpitakse veel ka sajandeid pärast sind; õppides ülikoolis, kust on alguse saanud nii paljude nimekate teadlaste akadeemiline karjäär.

Loodan samuti, et kogesid ülikooli kui *universitas*'e sisu – ammutasid maksimumi erialade mitmekesisusest, akadeemilisest ühistegevusest teadmiste loomisel ja omandamisel, said ühel või teisel moel tunda teaduse kõrge kvaliteedi nimel tehtavate pingutuste võlu ja valu. Avaldan lootust, et sinu diplomile on andnud lisaväärtuse ka ülikooli tegevus rahvusvahelise teaduskeskusena – Bologna deklaratsiooni vaimus hariduse andmine, eripalgeliste rahvusvaheliste koostöövõrgustikega liitumine, koostöösidemeid tunnustatud ülikoolidega väljaspool Eestit, teadlaste ja õppejõudude pingutused, aga samavõrra ka oma üliõpilastele rahvusvaheliste liikumisvõimaluste tagamise nimel.

Soovin sulle ülikooli lõpetamise puhul palju õnne ja edu ning oskust leida Tartu Ülikoolis saadud teadmistele, oskustele ja kogemustele rakendus!

Jaak Aaviksoo
Tartu Ülikooli rektor

Akad Johannes Voldemar Veski päev

27. juunil kell 11 algab TÜ nõukogu saalis XXXVII Johannes Voldemar Veski päev «Kõneviisid eesti keeles».

Päeva avab prof Mati Erelt. Tingivast kõneviisist argivestluses peavad ettekande Renate ja Karl Pajusalu. Imperatiivist eesti keeles kõnelevad Mati Erelt ja Helle Metslang. Kaudset kõneviisi tüpoloogilisest aspektist vaatleb Petar Kehayov, jussiivi vanas kirjakeeles Pille Penjam ja tänapäeva kirjakeeles Maria-Maren Sepper.

Kell 16.30 asetatakse lilled akadeemik J. V. Veski kalmule.

Uute professorite valimine

Tänasel TÜ nõukogu istungil on kavas valida 12 uut professorit.

Histoloogia ja embrüoloogia professoriks kandideerivad anatoomia inst dots, med-knd Andres Arend, sama inst dots, med-dr Ivo Kolts ja ÜMPI van-teadur, biol-knd Andres Piirsoo; meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professoriks med-dr Irja Lutsar ja TÜ Kliinikumi ühendlabori direktori kt, med-dr Paul Naaber; patoloogilise anatoomia professoriks patoloogilise anatoomia prof, keemiadr Raik-Hiio Mikelsaar.

Arheoloogia professoriks kandideerib arheoloogia prof, PhD Valter Lang; etnoloogia professoriks ajaloo osak van-teadur, PhD Art Leete ja ERMi direktor, PhD Jaanus Plaat, lähiajaloo professoriks Narva kolledži külalislektor, dr phil Karsten Brüggemann, ajaloo osakonna dots, PhD Martin Hallik, sama osakonna dots, PhD Eero Medijainen ja Viljandi maaarhivaar, PhD Jaak Valge; inimgeograafia professoriks geograafia inst van-teadur, PhD Rein Ahas ja sama inst van-teadur, PhD Hill Kulu; spordi sotsiaalteaduste professoriks spordipedagoogika ja treeninguõpetuse inst dots, PhD Vello Hein ning sama inst dotsendid Jaak Jürimäe (PhD) ja Lennart Raudsepp (PhD); krüptograafia professoriks arvutiteaduse inst dots, täppisteaduste dr Ahto Buldas; tõenäosusteooria professoriks tõenäosusteooria prof, füüs-mat-knd Kalev Pärna ja universaalalgebra professoriks universaalalgebra prof, füüs-mat-knd Kalle Kaarli; rahvusvaheliste suhete teooria professoriks Riigikogu liige, PhD Eiki Berg, William Daniel Garst (PhD) ja politoloogia osak dots, ajalknd Kaido Jaanson.

Näitus Ülo Lumistest

Tiiu Tarkpea
TÜ Raamatukogu referent

30. juunil tähistab emeriitprofessor akadeemik Ülo Lumiste oma 75. sünnipäeva.

18. juunil kl 11 avatakse TÜ Raamatukogu III korrusel näitus «Matemaatik Ülo Lumiste 75».

Näitusel on välja pandud valik Lumiste teaduslikust loomingust alates diplomitööst kuni viimasel ajal ilmunud monograafia mõõtu artikliteni nii diferentsiaalgeomeetria kui ka matemaatika ajaloo vallast.

Matemaatikud kogevad äratundmisrõõmu, nähes Ülo Lumiste põhjapanevaid õpikuid «Diferentsiaalgeomeetria», «Topoloogia», «Analüütiline geomeetria» jt.

Tänu Ülo Lumistele ja Aivo Parringule on näitus illustreeritud fotodega matemaatikateaduskonna ajaloost, Ülo Lumiste perest jm.

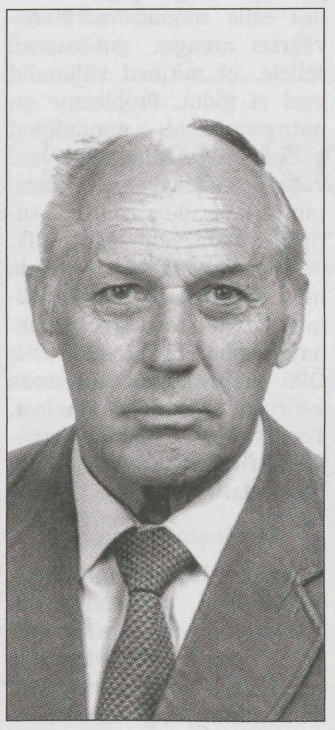

Näituse koostas referent Tiiu Tarkpea, kujundas Martin Nurm.

TÄNA 8 LK

Lõpetajate nimed
LK 3-7

Ülikooli infosüsteemid
LK 2

Kaarsild botaanikaaias
LK 2

UUDISED

Täna ülikooli nõukogu istungil

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas vastu võtta ülikooli teadus- ja arendustegevuse strateegia ning 2004/2005. õa arendusülesanded. Arutatakse doktoriõppe tulemuslikkust ja ülikooli osalemist tehnoloogia arenduskeskuste asutamisel (Nanotehnoloogia Arenduskeskuse AS, AS Vähiuuringute Keskus ja OÜ Tervislike Piimatoodete Biotehnoloogia Arenduskeskus) jt küsimusi.

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada lähiajaloo prof Jüri Ant ja etnoloogia prof Elle Vunder.

Toomas Tennole Itaaliast kuldmedal

Haridusteaduskonna dekaanile prof Toomas Tennole anti Itaalia Keemiaseltsi kuldmedal.

Medal anti Itaalias juunis toimunud keemiaseltsi konverentsil keskkonnatehnoloogia-alaste publikatsioonide eest.

Toomas Tenno on kolloid- ja keskkonnakeemia professor ning õppetooli juhataja.

Tartu medali saab Allan Liim

29. juunil, Tartu linna päeval antakse Tartu medal teiste hulgas ka pedagoogile ja kooliajaloolasele Allan Liimile. Allan Liim oli TÜ dotsent ja ka ajalooteaduskonna dekaan.

UT ilmub jälle 27. augustil

Uue akadeemilise aasta Universitas Tartuensise esimene number ilmub reedel, 27. augustil (uus õppeaasta algab esmaspäeval, 30. augustil).

Sisukat suve!

UT toimetus

ONLINE-KÜSITLUS

Kas oled juba registreerunud sügissemestri ainetele?

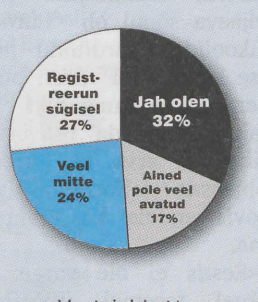

Vastajaid: 41
Uus küsimus:
Millega tegeled suvel?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Konverents eesti keelest ja kultuurist

25.–27. juunini toimub Tartus konverents eesti keele ja kultuuri õpetajatele kogu maailmas.

Karel Zova sõnul (Eesti Instituut) käsitletakse nagu esimeselgi, 2000. aasta konverentsil laia teemaderingi. «Peateemad on eesti keele arengusuundumused, eesti keel ja Euroopa Liit, Eesti uuem kirjandus, suundumused tänapäeva Eesti ühiskonnas jm,» ütles Zova. TÜst esinevad prof Birute Klaas, Rein Veidemann, Karl Pajusalu, Marju Lauristin jt. Peale ettekannete on kavas ka vestlusringid. Avatakse mitmel pool maailmas valminud eesti keele ja kultuuri õppematerjalide näitus.

Info: www.einst.ee.

Ilmub intertekstuaalne kogumik

TÜ Kirjastuselt ilmub Tartu ja Tampere ülikoolide koostööna valminud kogumik «Intertextuality and Intersemiosis».

Raamatu toimetasid TÜ kirjanduse ja rahvaluule lektor Marina Grišakova ja Tampere Ülikooli kirjanduse ja kunstide osakonna lektor Markku Lehtimäki. Kogumiku sisu moodustavad intertekstuaalsed läbilõiked J. M. Coetzee, N. Maileri, V. Nabokovi, J. Wintersoni, J. R. R. Tolkieni, T. Pratchetti loomingust, tehnoloogia ja «Kalevipoeg», Q. Tarantino intertekstuaalsus ja A. Hitchcocki intersemiootilisus jmt.

Raamat on 25. juunist saadaval semiootika ja maailmakirjanduse õppetoolides.

Üliõpilaste V suvemängud Käärikul

25.–27. juunini toimuvatel suvemängudel on EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul senistest mitmekülgseim programm.

«Kõrgkoolid võistlevad 14 alal: jalgpall, tänavakorvpall, rannavõrkpall, *indiaca*, teatejooksud, teatetriatlon, köievedu, ujumine, paadiralli, *frisbee*, Seinamäe jooks, auto lükkamine. Traditsioonilise rektorite võistluse teema on «Rektor kordusõppustel», toimub kõrgkoolide ja nende spordiklubide töötajate viievõistlus,» selgitas Beljaeva.

Üliõpilaste V suvemängudele on registreerunud üle veerand tuhande osavõtja, registreerumine jätkub.

Info: www.easl.ee.

Euroopa ülikoolide võrkpalli MV Eestis

Eesti Akadeemiline Spordiliit (EASL) sai positiivse vastuse taotlusele korraldada 2005. a Euroopa ülikoolide võrkpalli meistrivõistlused Tallinnas.

EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul oli Euroopa Ülikoolide Spordiliidu juhatuse koosolekul Eesti puhul veenvaks argumendiks võimalus laiendada osavõtvate ülikoolide arvu ka Euroopa põhjaosas. Korraldusõigust soovis endale ka Prantsusmaa.

«Eestis ei ole varem nii kõrgel tasemel üliõpilaste tiitlivõistlusi peetud,» märkis Beljaeva.

Koostööpartneriks on Eesti Võrkpalliföderatsioon.

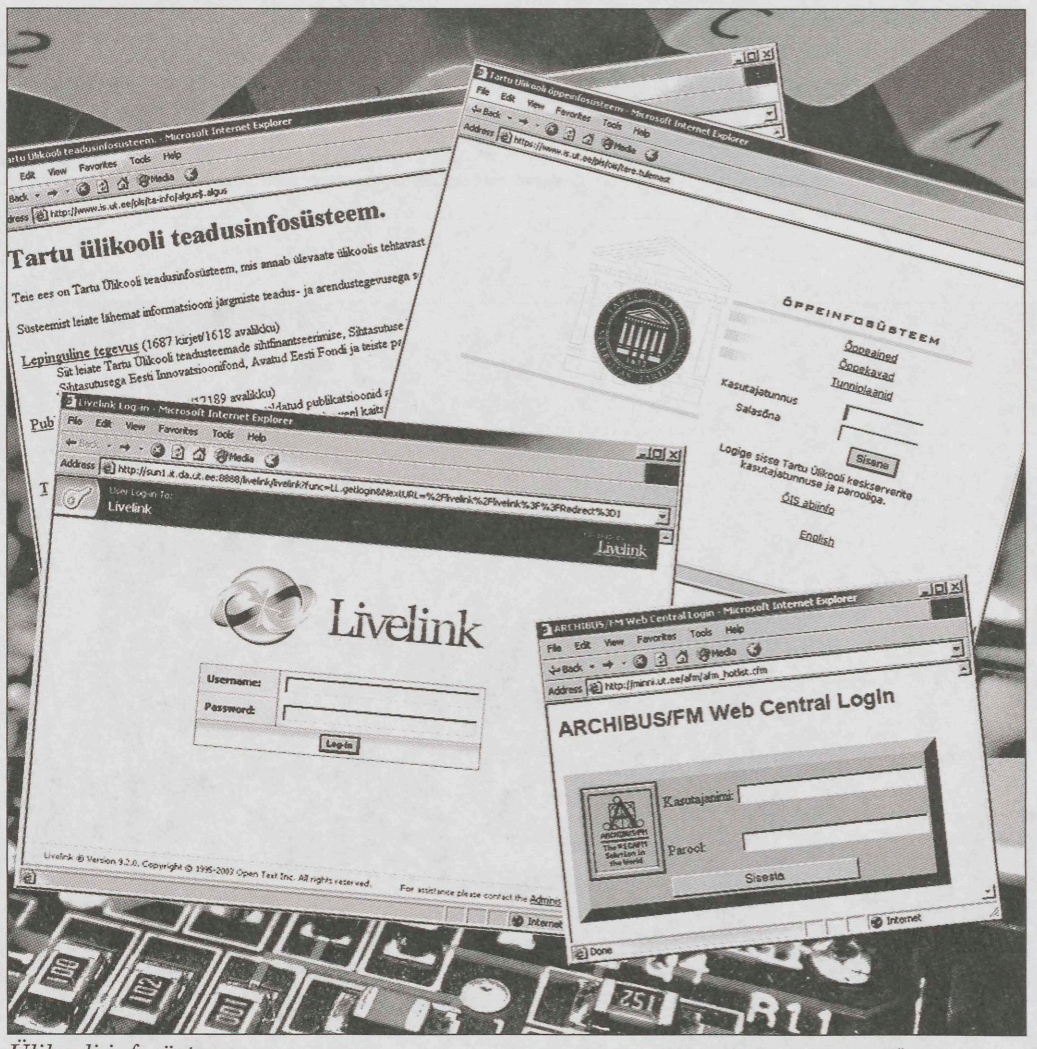

Ülikooli infosüsteeme. MONTAAŽ ERGI PROMMIK

Mida ootavad kasutajad infosüsteemidelt?

Raivo Valk
Personalitöö peaspetsialist

Sellele küsimusele otsisid ülikooli liikmeskonna hulgas läbi viidud küsitluses vastust personali- ja infotehnoloogia osakond.

Uurimus keskendus arendusettepanekutele eesmärgiga koguda ülikooli kesksete infosüsteemide parandamise ja täiendamise ideid.

Saadi mitmeid uudseid ettepanekuid, ent ka kinnitust sellele, et andmebaaside arendajate ning kasutajate mõtted liiguvad samas suunas. Osa puudusi, millele osutati, on juba kõrvaldatud või nendega tegeletakse. Kogutud andmed viitavad «hallidele aladele» ehk infosüsteemidega seni katmata valdkondadele ning näitavad andmebaaside ristkasutuse võimalusi.

Õppeinfosüsteem

Õppeinfosüsteemi (ÕIS) puhul on algusajaga võrreldes esile toodud märkimisväärset arengut, ent osutati sellele, et mitmed väljundid veel ei tööta. Probleeme on mitmesuguseid: puudulikud andmed, ei saa luua sobivaid väljavõtteid, aruannete koostamise keerukus, ruumikasutusplaan on vähe ülevaatlik. Peetakse vajalikuks saada infot õppeteenustasude maksmise kohta, tagada õppematerjalide parem kättesaadavus ÕISi vahendusel, täiustada e-kirjade saatmise võimalust. Toodi välja, et mitmed õppejõud ei oska või ei taha ÕISi kasutada.

Teadusinfosüsteem

Teadusinfosüsteemi (TIS) pakilisemad arendusvaldkonnad on vastajate arvates TISi kaudu individuaalse või üksuse aruande väljundi tekitamine ning teaduskondadele uute päringuvõimaluste lisamine (info grantide, sihtfinantseeritavate teadusteemade, välislepingute jms kohta). Probleemina märgiti topeltkannete tekkimise ohtu, kui autorid on ülikooli eri üksustest, puudulikku andmete parandamise funktsiooni, mittekorrapärast andmesisestust.

Livelink jt süsteemid

Dokumendihaldussüsteemi Livelink puhul hinnati terviktekstide kättesaadavust. Mitmel korral nimetati vajadust parandada haakuvust ÕISiga, näiteks ÕISis tudengi kohta tehtav korraldus tuleb registreerida ka Livelinkis.

Tehti ettepanekuid dokumentide esitamise liigenduse ja otsingusüsteemi parandamiseks, piiratud ringile mõeldud dokumentide väljapanemise korralduse ning uute oluliste dokumentide lisandumisest teavitamise täiendamise kohta.

Rahandus- ja personaliarvestussüsteemis sooviti reaalajas näha konkreetseid kulu- ja tulukandeid ning osadele andmetele ligipääsu võimalust (valimistähtajad, õppeteenustasude laekumise ja võlglaste kontroll). Üksuse juhid võiksid saada teate suuremate laekumiste saabumisel.

Kinnisvarainfosüsteemi Archibus/FM puudutavas osas soovitati kaaluda juurdepääsu loomise võimalust teaduskonna ruume ning aparatuuri ja selle hooldust puudutavatele andmetele.

Muude infosüsteemide arendusettepanekutena märgiti e-posti aadresside otsingusüsteemi puudumist, vajadust infosüsteeme tutvustava koolituse järele, kasutajasõbralikkuse olulisust, listis saadetava grandiinfo talletamist andmebaasi ning selle erialade kaupa esitamist.

Ootame ideid

Tänan veel kord kõiki vastajaid heade soovituste eest. Täpsem info projekti kohta: www.ut.ee/it/projektid/ristkasutus. Veebilehel esitame ka süsteemide arendamise eest vastutajate kommentaarid ettepanekutele. Eelnimetatud aadressil ootame kõigilt kasutajatelt uusi olemasolevate ja soovitavate infosüsteemide arendusideid. Parima ettepaneku autorile paneme septembris välja auhinna.

Pidev arendustöö

Raivo Valk

Kuigi süsteemsema kasutajate küsitluse kordamine on plaanis alles aasta pärast, käib pidev arendustöö.

Üks suuremaid ees ootavaid ning laiemat kasutajate ringi puudutavaid muudatusi on Livelinki uute funktsioonide väljaarendamine.

Süsteem võimaldab rakendada «töövoogusid», mille praktiliseks näiteks võiks sobida töölähetusdokumendi täitmine, juhilt vajaliku kinnituse saamine ning aruande vormistamine elektroonselt.

Arutusel on keskse isikuandmete registri kasutuselevõtt ÕISi liidesena, kust teised süsteemid saaksid lubatud piires andmeid ammutada.

Rahandus- ja personaliarvestus hakkab alates järgmise aasta jaanuarist toimuma sootuks uue tarkvaraprogrammi Axapta vahendusel, mis võimaldab mugavamat ja turvalisemat andmekasutust. Valmistatakse ette teadusinfosüsteemi täiendamist ning uuendatud kujul Eesti teadusandmebaasiga lõimimist. Kinnisvarainfosüsteemi on kavas lisada ristkasutusvõimalusi teiste infosüsteemidega.

Arendustöö läbivaks märksõnaks on kasutajasõbralikkus.

Suurprojekti lõpetamine

Malle Ermel
TÜ Raamatukogu referent

Tiiu Reimo
TPÜ Raamatuteaduse prof

29. juunil kell 10.30 toimub 1996. a Osnabrücki Ülikooli Varase Uusaja Kultuuriajaloo Instituudi algatatud projekti «Personaalkirjandus endises Saksa keeleruumis. Pommerimaa-Preisimaa-Balti riigid. Registreerimine ja kultuurilooline kirjeldamine» pidulik lõpetamine.

TÜ Raamatukogus esitletakse ja antakse projektis osalenud Tartu asutustele pidulikult üle koondkataloog «Handbuch des personalen Gelegenheitsschrifttums in europäischen Bibliotheken und Archiven».

Projektis, mis hõlmas 16.–18. sajandi saksakeelsete juhutrükiste registreerimist, mikrofilmimist ja bibliograafilist kirjeldamist, olid Eesti mäluasutustest kaastegevad TPÜ Akadeemiline Raamatukogu, TÜ Raamatukogu jt.

Eestisse saabuvad Volkswagen-Stiftungi peasekretär dr Wilhelm Krull, Osnabrücki Ülikooli rektor prof Rainer Künzel jt.

Volkswagen-Stiftungifinantseerimisel ja Olms-Weidmanni kirjastuse väljaandel ilmunud mahukas käsiraamat ning personaaliatrükiste avaldamine mikrofišidel on rahvusvahelise tähtsusega allikapublikatsioon, mis on eriti vajalik kultuuri- (eriti linnakultuuri) ja mentaliteedi ajaloo uurijatele.

Volkswagen Stiftungi abi

Sigrid Parts
TÜ eetikakeskuse referent

Volkswagen Stiftung pikendas eetikakeskuse rahalist toetamist veel kaheks järgnevaks aastaks.

Suures osas just tänu Volkswagen Stiftungi toetusele on olnud võimalik arendada kõigile huvilistele avatud eetikakeskuse raamatukogu. Toetuse abil on kutsutud külalislektoreid ja korraldatud konverentse ning seminare.

Samuti annab eetikakeskus igal aastal viis Volkswageni toetust eri valdkondade eetikaküsimustega tegelevatele doktoriõppe üliõpilastele. Uuendusena on kavas välja kuulutada konkurss uute eetikakursuste ettevalmistamiseks eri teaduskondades.

29. juunil külastab eetikakeskust ka Volkswagen Stiftungi peasekretär dr Wilhelm Krull.

Volkswagen Stiftung on Saksamaa üks suuremaid erakapitalil põhinevaid fonde, kes on toetanud eetikakeskuse ülesehitamist selle asutamisest 2001. aastal.

Botaanikaaias kaarsild

Heiki Tamm
Botaanikaaia direktor

Botaanikaaed tähistab 21. juunil suve algust uue silla avamisega.

Uue 18. saj stiilis kaarsilla pealt saab tiigi saarele. Silla eskiisi valmistas arhitekt Kairi Meos, ehitasid AS Vinnal ja ARS Metallitöö OÜ. Arvesse on võetud botaanikaaia ajalooliste hoonete arhitektuuri, eeskuju on saadud vanadest mõisaparkidest. Kandekonstruktsioon on metallist ja puitosad lehisest. Silla maksumus on 110 000 krooni. Ehitust toetas Tartu linn.

Saarele on kavas ehitada sillaga samas stiilis paviljon, puhastada tiik ning korrastada kaldad.

Suvel toimub botaanikaaias mitu üritust: 3. juulil on pojengide päev, 11. juulil esineb Šoti torupilliorkester, 24. juulil on rooside päev, 7. augustil saksofoniorkestri kontsert (solist ja juhendaja Lembit Saarsalu), 12. augustil jazzkontsert (Ensemble Poing, Norra).

Ülikooli naiskoor. ERAKOGU

Üliõpilased laulupidudel

Varje Sootak

9.–11. juulini toimub Riias üliõpilaste laulu- ja tantsupidu Gaudeamus 2004.

Enne seda osalevad ülikooli kollektiivid nii 26. juunil Tartu laulupeol kui ka 2.–4. juulini üldlaulupeol Tallinnas.

TÜ kammerkoori presidendi Indrek Mustimetsa sõnul eeldab laulupidu väga suurt pühendumist ja rohkeid proove, kuid kammerkoorlase meeles on eelkõige see võimas tunne, mis laulupidudelt aastateks saadakse ning mida ühiselt tuntakse.

Laulupidude repertuaar on kammerkooril juba selge. «Kõikide üliõpilaskooride kohus on laulupidudel aktiivselt osaleda ja olla laulupidude traditsiooni eestkõnelejaks. Tänavusest Riia Gaudeamusest sõltub ka, kas järgmisele Tartu Gaudeamusele Balti üliõpilaskoorid üldse soovivad tulla. Tudengid peavad viima Riiga konkreetse sõnumi: me tahame Tartus teha väga head ja lahedat Gaudeamust!» ütles Mustimets.

TÜ Akadeemilise Naiskoori presidendi Maarja Ülperi sõnul ootab neid peale laulupidude ka kaasaelamine Tartu Akadeemilise Meeskoori ja TTÜ Akadeemilise Meeskoori korvpallilahingule Vinnis ja järgnevale naistejalgpallile, kus püütakse alistada TTÜ Naiskoori.

Matemaatika-informaatikateaduskond

BAKALAUREUSEÕPE

MATEMAATIKA
Jelena Beljakova;
Maksim Ivanov
Signe Kinnas + õpetajakoolitus
Kristiina Kubja
Kristi Kuld
Natalja Morozova
Eve Mõts
Deivi Pundonen + õpetajakoolitus
Lauri Tart – *cum laude*
Helle Trossmann + õpetajakoolitus
Ingrid Vessin

INFORMAATIKA
Kaspar Ilves
Aleksei Ivanov
Ahto Jaago
Kaur Kasak
Anneli Kaur
Ilja Keikov
Sven Kirsimäe
Darja Kruševskaja
Olavi Kullus
Emilia Käsper – *cum laude*
Svea Liiv
Anton Litvinenko
Jaanika Luik
Aleksei Nazarov
Geily Niinemets
Janek Press
Indrek Saar
Oleg Stroganov
Markus-Algirdas Tarmak
Tiina Tennisberg
Rein Varblane
Vladimir Veremjov
Andres Vilgota
Timo Õunmaa

MATEMAATILINE STATISTIKA
Maria Ainson
Airi Allika
Ksenia Andrejeva
Julia Aru – *cum laude*
Tatjana Borodako
Anna Fjodorova
Teele Gornoi
Maiki Ilves
Külli Koov
Iivika Krillo
Kadri Lõbus
Piret Lõhmus
Anna Mamutov
Olga Medvedeva
Natalja Pavlova
Kerli Pille
Kärt Puura
Janeli Sarv
Anu Vilu

RAKENDUS-INFORMAATIKA
Tiit Kaeeli
Viktor Lantov
Marek Zäuram

INFOTEHNOLOOGIA
Pavel Gladkov
Kaarel Julge
Eha Kasekamp
Kairi Kass
Marko Laane
Martti Mikk
Pilleriin Mutso
Daniel Skornjakov
Anastassia Zaitseva
Rene Tomson
Egle Troon

ÕPETAJAKOOLITUSE AASTA

Tiina Kraav
Annika Krutto
Julia Prost

MAGISTRIÕPE

Mart Anton
Anna Bandur
Olga Bogdanova + õpetajakoolitus
Kertu Fedotov
Anton Golovko
Svetlana Golovko
Katrin Kaljula
Marek Kolk
Valeri Koort
Kersti Kriisk
Meelis Kull
Joosep Lippus
Riivo Must
Allar Oja
Anu Roos
Veiko Sang
Jaak Simm
Mark Tehver
Margus Treumuth
Kandela Õun

Pärnu kolledž

BAKALAUREUSEÕPE

ÄRIJUHTIMINE
Karoliina Aedma
Triin Attim
Heleri Hansumäe
Helen Herne
Viljar Järv
Viia Kivi
Janne Kolossova
Irina Kutšinskaja
Jaanus Künnapas
Kadri Lee
Rauno Loonurm
Pille Mae
Veronika Marks
Katariina Mikker
Viljo Naar
Mairi Ossip
Helen Pajuste – *cum laude*
Anti Peever
Hendo Priimägi
Kati Riis
Helen Ruus
Marko Talving
Priit Tammistu
Taavi Tuur
Merle Vaino
Marika Valter
Allan Veltmann
Sülvi Vilba

TURISMI- JA HOTELLIET-TEVÕTLUS
Mari Aarik
Merlin Heinlaid
Olga Jantšis
Kaire Jõekäär
Kirke Kits
Airi Kullik
Kairi Laanisto
Jana Laigo
Kätlin Loos
Kadriann Luur
Marianne Matisen
Liis Meeras
Olesja Moissejeva
Livia Nelis
Riin Pajus
Kristi Pihelpuu
Marina Romanova
Triin Rutens
Heidi Suurtee
Kristel Unus
Linda Uus
Helen Uusväli
Kristi Visnapuu

SOTSIAALTÖÖ KORRALDUS
Kristel Aljas
Natalja Fjodorova
Heleri Hermanson
Erich Jeerik
Triin Juurik
Heli Kuik
Rena Kull
Kairi Köster
Katrin Laanesoo
Karene Lainela
Kaidi Lees
Birgit Liesment
Kadri Lätti
Marlyn Metsoja
Liina Männiaru
Merle Raudsepp
Kadri Riitsaar
Regina Rohula
Jaana Rõõmus
Olga Sumbajeva
Kadi Toompalu
Anne Talviku
Raivo Terve
Rita Treimuth
Piret Valkma
Karmen Vesselov

TURISMI- JA HOTELLIETTEVÕTLUS
Katrin Aidla
Jane Jakobson
Aino Kaljusaar
Kaire Kikas
Marve Koppel
Kadi Kuusk
Ester Laansalu
Tiina Niin
Helina Ojaste
Merike Orgvee
Helen Peebu
Ebe-Liis Rattasepp
Eda Saarse
Martin Süld
Ave Tõnutare
Hegle Tähve
Kaili Vainumaa

SOTSIAALTÖÖ KORRALDUS
Erkki Jaakre
Andres Julle
Rein Järvik
Helen Jürgens
Margit Kaldre
Miina Kallikorm
Tiit Kalnapenk
Anne Kits
Reelika Kruuk
Kai Kukk
Astrid Kütt
Liina Lanno
Ketlin Liivola
Helle Mesi
Gerli Mitt
Elle Ott
Tiiu Sinikas
Agne Susi
Andres Tina
Lea Uppin
Jane Vaht
Helen Villemson
Kadri Väljaots

AVATUD ÜLIKOOL

ÄRIJUHTIMINE
Rain Baumann
Erki Birnbaum
Andres Kõiv
Andres Laasma – *cum laude*
Deevi Lagern
Anu Lembit
Pille Mirme – *cum laude*
Valdek Must
Ave Paap
Silja Peedimaa
Ene Põldaru
Olev Põldme
Kaido Pähn
Margit Pärnpuu
Reta Sark
Kaja Soostar
Hiie Suluste

Õigusinstituut

BAKALAUREUSEÕPE

Anu Ahas
Liis Allmäe
Andres Aru
Fred Bekker
Eve Biene
Anu Funk
Sigrid Herodes
Gerli Hummel
Magnus Igasta
Stella Johanson
Jaak Kaabel
Maris Kangur
Evelin Karindi-Kask
Kaido Karu
Martin Kirsipuu
Külli Kroon
Indrek Kukk
Marita Kukk
Riina Kukk
Janno Kuusk
Enn Leet
Siiri Lend
Jaana Lepik
Ave Liblik-Talu
Margit Liivo
Gerly Lootus
Janar Luts
Kristi Lõoke
Marge Maspanov
Tõnu Metsäär
Klarika Mäeltsemees
Mirje Nurming
Monika Nõlv
Diana Nõukas
Svetlana Pilden
Kristel Potsepp
Svea-Annika Pählapuu
Anti Päiv

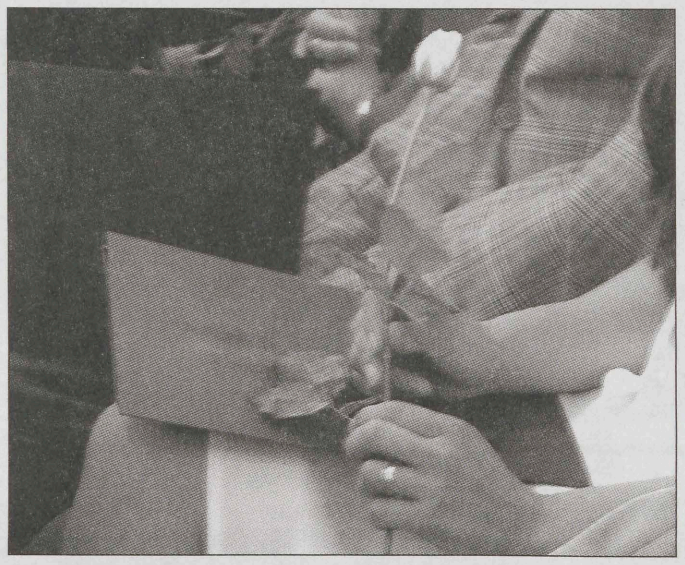

AIJA SAKOVA

Tiina Raal
Aire Rantanen
Kaia Raud
Ulrich Reimets
Viiu-Marie Rummo
Erkki Sadam
Taivo Saks
Katrin Sarap
Enely Sepp
Kaili Siilak
Jaak Siim
Signe Soomre
Ivar Stukolkin
Marek Sukk
Peeter Suvorov
Laura Sõmer
Atko-Madis Tammar
Külliki Tammik
Kairi Tooming
Kadri Toomsalu
Jan Trei
Tiina Tulk
Carmen Uibo
Helen Uustalu
Heldin Vahtra
Gunnar Vaikmaa
Tõnis Vare
Kati Viimne
Signe Viimsalu

MAGISTRIÕPE

Olavi-Jüri Luik
Kaire Pikamäe

Euroopa kolledž

MAGISTRIPROGRAMM

Euroopa õpingud
Liina Lubi
Kristina Mullamaa
Marge Mõisamaa
Pille Priks
Sten Raendi
Carita Rammus
Helen Sang
Kristel Viilver
Lukiina Vismann
Mari Väli – *cum laude*

Narva kolledž

BAKALAUREUSEÕPE

ALUSHARIDUSE PEDAGOOG
Anna Lužnova
Jelena Tšudajeva

EESTI KEEL TEISE KEELENA
Nelli Aleinikova
Ernest Buivolov
Mari Jaanus
Janika Kaljusaar
Ants Kutti
Külli Kärner
Arina Leppik
Natalia Majorova
Diana Semenkova
Olesja Stefanovitš
Anna Šmõrina
Julia Zahharova
Julia Vostokova

KLASSIÕPETAJA (vene õppekeelega koolidele)
Julia Arkatova
Oksana Azarova
Marina Dudina
Roman Malõšev
Tatjana Podpovedkina

PÕHIKOOLI INGLISE KEELE ÕPETAJA
Maikl Aunapuu
Oksana Avarjaskina
Birgit Goldberg
Svetlana Gostištševa
Inna Heinonen
Maria Ignatjeva
Svetlana Moltšanova
Julia Prihhodko
Natalja Sokolova
Viktoria Šumarova
Anna Vlassova

PÕHIKOOLI VENE KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA
Anna Boikova
Anna Kovaljova
Olga Kuorti
Julia Perelejeva
Svetlana Raževa
Jekaterina Sokolova
Nadežda Taal
Natalja Tenzik

AVATUD ÜLIKOOL

ALUSHARIDUSE PEDAGOOG
Tatjana Falõnskova
Piret Karu
Irena Kljonskaja
Natalja Langinen
Oksana Lešihhina
Vera Nikitina
Tatjana Ogorodnikova
Inga Pilder
Eha Polluks
Koidu Raidma
Epp Randmäe
Žanna Smola
Jelena Zabarina
Anneli Vassijeva
Valentina Vavilova

ÄRIJUHTIMINE
Jaanus Ainsalu
Tiina Asper
Gerry Kass
Arvo Laur
Ivar Mäerand
Igor Sasko
Tiina Tamberg
Margus Teelahk
Tiiu Toom
Ahto Võhma
Jüri Võssokov

Türi kolledž

BAKALAUREUSEÕPE

KESKKONNATEADUS
Kerli Brandt
Maikel Daniel
Heidi Jõepera
Kristel Kallaste
Margit Koolme
Kristo Kula
Marek Laht
Sulev Lõhmus
Silver Markus
Marit Meeksa
Evely Mülperk
Elar Neito
Mirjam Nurmla
Joel Randveer
Reili Reiljan
Indrek Rüütel
Signe Selge
Sven Silbaum
Kerli Tsõbin
Daisy Tänavots
Kadri Visnap

AVATUD ÜLIKOOL

KESKKONNATEADUS
Vivi Aleksejeva
Maarek Asi
Raul Eenpuu
Janne Kallakmaa
Riho Karu
Marge Kippar
Marika Kuusik
Hille Lapp
Helen Lintal
Janely Luuk
Viia Martin
Riho Männik
Piret Praks
Ülle Raava
Jan Raudsepp
Maarius Suviste
Mihkel Tammeleht

ÕNNITLEME

Prof Jaan Elken 50

27. juunil tähistab 50. juubelit kunstide osakonna maali õppetooli prof ja Eesti Kunstnike Liidu president Jaan Elken.

Jaan Elken on sündinud 1954 deporteeritute perekonnas Krasnojarski krais. 1977 lõpetas Eesti Riikliku Kunstiinstituudi arhitektuuri erialal ning on aastast 1981 Eesti Kunstnike Liidu liige. 1995 valiti Eesti Maalikunstnike Liidu esimeheks, 1999. aastast on Eesti Kunstnike Liidu president ja aastast 1997 TÜ maali õppetooli professor.

Prof Jaan Elkeni üks põhiteeneid on maali õppetooli töötaseme parandamine ja kaasajastamine, mille üks mõõdetavaid märke oli maalikunsti eriala positiivne akrediteering.

Tugeva isiksusena on tänu temale toimunud muutused maalikunsti kui eriala sisulises mõtestatuses ja varasema mentaliteedi muutmises. Kunstniku ja inimesena on prof Elken tundliku sotsiaalse närviga, ausameelne, äärmiselt otsekohene, kuid seeläbi ka usaldusväärne ja nõudlik kolleeg.

Prof Elken õppejõuna on väljakutseid esitav, materjalihaaret nõudev ja inspireeriv. Tänu temale on veendutud maalieriala õpilaste tööde laiema tutvustamise ja näituste vajalikkuses. See omakorda on tõstnud õpilaste motiveeritust ja töödes teadlikku reflektiivsust.

Kõige vastutusrikka kõrval, haaratuna tööülesannetest nii Tartus kui ka Tallinnas, näituste korraldamistest, osalemistest komisjonides, koostööprojektides ja õppetööst, jagub tal jätkuvalt jõudu ja aega loominguliseks tegevuseks ning kunstnikule niivõrd vajalikuks eneseväljenduseks. Imposantseim oli isikunäitus Berliinis Eesti suursaatkonna galeriis eelmise aasta lõpus.

Soovime juubilarile jätkuvat teotahet, vitaalsust ja jõudu!

Õpilaste ja kolleegide nimel
Rauno Thomas Moss

ÕNNITLEME

75

Richard Annamaa, valvur – 20. juuni
Ülo Lumiste, emeriitprofessor – 30. juuni
Leonid Stolovitš, emeriitprofessor – 22. juuli
Aino Kalda, laborant – 19. august

70

Endel Ertmann, majahoidja–aednik – 19. juuli
Ain–Elmar Kaasik, emeriitprofessor – 2. august

65

Rein Teesalu, kliiniku juhataja, korraline professor – 19. juuni
Arvo Krikmann, erakorraline professor – 21. juuli
Jüri Ant, korraline professor – 4. august
Ela–Heigi Martis, ülikooli ajaloo muuseumi direktor – 20. august
Kiira Schmidt, raamatukoguhoidja – 25. august

60

Reet Sonn, restauraator – 28. juuni
Jaak Lepik, majahoidja – 5. juuli
Olev Nagel, erakorraline lektor – 6. juuli
Maimu Täht, riidehoidja – 14. juuli
Mikk Otsmann, teadur – 15. juuli
Ester Argel, sekretär – 21. juuli
Matti Laan, dotsent – 30. juuli
Malle Fischer, dotsent – 4. august
Märt Aints, vanemteadur – 9. august
Tiina Mõttus, insener – 14. august
Jelena Asari, insener – 15. august
Hilja Lopp, tehnoloogia spetsialist – 17. august
Ellen Niit, dotsent – 18. august
Evi Padu, dotsent – 18. august
Heikki Leesment, assistent – 22. august

55

Virve Vall, raamatupidaja – 19. juuni
Annelii Sikk, laborant – 27. juuni
Ester Sula, vanemmetoodik – 1. juuli
Martti Preem, Tartu Ülikooli arhitekt – 5. juuli
Helle Vissak, dotsent – 13. juuli
Mart Ustav, tehnoloogiainstituudi direktor, korraline professor – 16. juuli
Jüri Kask, lektor – 12. juuli
Madis Noor, ehitushangete peaspetsialist – 20. juuli
Jaan Kotter, aednik –27. juuli
Vello Eriksoo, majahoidja – 28. juuli
Elviira Seppet, assistent – 1. august
Laur Toomaspoeg, teadur – 5. august
Matti Raudjärv, erakorraline dotsent – 5. august

50

Teet Örd, dotsent – 18. juuni
Jüri Ginter, lektor – 26. juuni
Jaan Elken, professor – 27. juuni
Toomas Asser, dekaan, professor, kliiniku juhataja – 14. juuli
Ilmar Lipping, lukksepp – 19. juuli
Ljudmila Dubjeva, raamatukoguhoidja – 30. juuli

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3500
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

TÜ Ajaloo Muuseumis on 30. juunini avatud Briti värvifoto rajaleidja Yevonde Cumbersi fotonäitus «Madame Yevonde'i värviline maailm«.

25. juunil kl 16 toimub botaanikaaias rektori vastuvõtt *cum laude* lõpetanutele.

26. juunil kl 12 algab Kääriku Puhke- ja Spordikeskuses Kekkose rajal esmakordselt suvejooks.
Raja pikkus 15 km, lastele 5 km. Kohapeal jagavad spetsialistid jooksunõuandeid.
Eelregistreerimine: tel 737 6307, 766 5600, info: tel 515 1404.

8. juulil soovivad Eestist huvitvad sakslased kohtuda TÜ eetikakeskuses eri erialade üliõpilastega, et vestelda Eesti tudengite elust. Info: sigrid.parts@ut.ee, tel 737 5427.

LOENGUD

19. juunil kell 16 kõneleb TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetoolis prof Alan Dundes (Berkeley, Kalifornia ülikool) teemal «International Folkloristics in the 21st Century».

KAITSMISED

21. juunil kl 14.15 kaitseb Paabeli 405 **Jaanus Adamson** magistritööd «Paranoia kuubis. Jüri Ehlvesti novelli «Päkapikk kirjutab» psühhoanalüüs» kraadi taotlemiseks eesti kirjanduse alal. Juhendaja Arne Merilai, filol-knd. Oponent Vaino Vahing, farmakol-knd.

21. juunil kl 15 kaitseb arsti-teaduskonna nõukogus Biomeedikumi ruumis 1006 **Tuuli Käämbre** doktoritööd «Rakusisene energeetiline ühik: struktuursed ja funktsionaalsed aspektid». Juhendajad prof Enn Seppet, Valdur Saks (KBFI). Oponent dr Frank N. Gellerich (Halle-Wittenbergi Martin Lutheri nim Ülikool).

21. juunil kl 14.15 kaitsevad magistritöid filosoofia osakonnas Lossi 3-223:
Toomas Lott «Häälestatud mõtlemine Martin Heideggeri «Lisandusi filosoofiale (Omamisest)»». Juhendajad prof Ülo Matjus ja lektor mag Tõnu Luik. Oponent lektor mag Eduard Parhomenko;
Indrek Männiste «Akraasia-probleem kaasaegses analüütilises filosoofias: Donald Davidsoni argumentatsioon ja kriitika». Juhendaja lektor mag Tiiu Hallap. Oponent mag Marek Järvik.

21. juunil kaitsevad magistritöid ajaloo osakonnas Lossi 3-427:
kl 12.15 **Glenn Kranking** «Vähemusi agiteerimas: etnilistele rootslastele suunatud propaganda nõukogude okupatsiooni ajal 1940–1941» MA (ajal) kraadi taotlemiseks. Juhendaja dots Eero Medijainen. Oponent Olaf Mertelsmann, PhD;
kl 14.15 **Gert Keldo** «Vietnami DV/SV ja Korea RDV – Kas Hiina RV või NSV Liidu/Venemaa liitlased?» MA (ajal) kraadi taotlemiseks. Juhendaja dots Martin Hallik. Oponent prof Olaf-Mihkel Klaassen;
kl 16.15 **Laur Vallikivi** «Arktika nomaadid šamanismi ja kristluse vahel: Jamb-to neenetsite pöördumine baptismi» MA (etnol) kraadi taotlemiseks. Juhendaja Liivo Niglas, MA. Oponent: Art Leete, PhD.

21. juunil kaitsevad doktoritöid keemia osakonna nõukogus Jakobi 2–430:
kl 10 **Mihkel Kerikmäe** «Mõned luminestsentsmaterjalid rakendusteks dosimeetrias ja füüsikalisteks uuringuteks». Juhendajad: v-teadur Mihhail Danilkin, PhD (füüsika) ja prof Ilmar Koppel, DSc. Oponent: prof Enn Mellikov, TTÜ;
kl 11 **Jaanus Kruusma** «Determination of Some Important Trace Metal Ions in Human Blood». Juhendajad: prof Richard G. Compton, Oxfordi Ülikool, UK; prof Enn Lust; dots Heldur Keis, keemknd, teaduslik nõustaja: prof Lembit Nei, EPMÜ. Oponendid: prof Kyösti Kontturi, Helsingi Tehnoloogia Instituut, prof emer Vello Past.

22. juunil kl 14.15 kaitseb Lai 40-218 **Lauri Laanisto** botaanika ja ökoloogia instituudi magistritööd «Seitsme taimeliigi arhitektuur erinevates valgustingimustes». Juhendaja dots Kristjan Zobel. Oponent teadur Ebe Merilo, PhD.

22. juunil kl 10.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Kadri Tali** botaanika ja ökoloogia instituudi doktoritööd «Tõmmu käpa (*Neotinea ustulata*) liigi struktuur». Juhendajad Tiiu Kull, PhD, Kalevi Kull, PhD, prof Olevi Kull. Oponent Dennis F. Whigham, PhD (Smithsonian Environmental Center, USA).

22. juunil kl 8.15 kaitseb Vanemuise 46-327 **Henn Pärnamets** maastikuökoloogia ja keskkonnakaitse erialal magistritööd «Kodukaku, kõrvikrätsu ja händkaku levik, produktiivsus ja seosed maastikuparameetritega Laheda uurimisalal». Juhendaja prof Tõnu Oja. Oponent v-teadur Kalle Remm.

25. juunil kl 16 kaitseb Tiigi 78 -127 psühholoogia osakonnas doktoritööd **Riina Häidkind** «Meeleolust mõjustatud käitumise monoamiinergilised mehhanismid roti ajus». Juhendaja prof Jaanus Harro, med-dr). Oponent prof Trevor Archer, PhD (Göteborgi Ülikool).

28. juunil kl 14.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Toomas Help** doktoritööd eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas eesti keele erialal «Sõnakeskne keelemudel: eesti regulaarne ja irregulaarne verb». Juhendaja Ellen Uuspõld, filol-knd. Oponent Ülle Viks, PhD (EKI).

28. juunil kaitsevad rakubioloogia doktoritöid molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217:
kl 11 **Arvi Jõers** «p53-sõltuva transkriptsiooni regulatsioon». Juhendaja prof Toivo Maimets. Oponent prof Klas Wiman, MD, PhD, Karolinska Instituut;
kl 15 **Lilian Kadaja** «Kasvaja supressorvalgu p53 aktiivsuse moduleerimisest». Juhendaja prof Toivo Maimets. Oponent: prof Varda Rotter, PhD, Weizmann Institute of Science, Iisrael.

29. juunil kl 16.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Katri Raik** ajaloo osakonna doktoritööd «Eesti ja Liivimaa kroonikakirjutuse kõrgaeg 16. saj teisel poolel ja 17. saj algul» PhD (ajal) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Sulev Vahtre. Oponendid dots Anti Selart ja Ivar Leimus, PhD.

29. juunil kaitsevad doktoritöid molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217:
kl 9 **Jaak Truu** mikrobioloogia erialal «Põlevkivitööstuse heitveed: mõju jõgede mikroobikooslusele ja bioremediatsiooni võimalused». Juhendaja prof Ain Heinaru. Oponent prof Alexander Boronin, PhD, Mikroorganismide Biokeemia ja Füsioloogia Instituut, Venemaa;
kl 13 **Maire Peters** geneetika erialal «Uurimus pheBA operoni horisontaalsest levikust looduslikes tingimustes». Juhendaja: v-teadur Allan Nurk (TÜTI). Oponent: prof Martin Romantschuk, PhD, Helsingi Ülikool.

29. juunil kl 14.15 kaitseb usuteaduskonnas ph 307 **Gunnar Mägi** magistritööd «Põlvkondadevaheline kogudus: Kogudusetöö põhimõtted ja õppekavade alused mitmevanuselises kogukonnas». Juhendaja dr Tõnu Lehtsaar. Oponendid mag Ain Riistan ja mag Einike Pilli.

29. ja 30. juunil toimub germaani-romaani filoloogia osakonna magistriprojektide kaitsmine:
29. juunil
kl 9 **Alar Helstein** «Keeleline viisakus ja žanrikonventsioonid saksa, inglise ja eesti teoloogilistes teadusartiklites». Juhendaja prof Krista Vogelberg. Oponent Kaja Kährik, MA;
kl 9.30 **Anna-Liisa Kurve** «Väike inglise-eesti jalgpallisõnastik.» Juhendaja Raili Põldsaar. Oponent Reeli Torn, MA;
kl 10 **Reet Karro** «Väike inglise-eesti seletav autismisõnastik». Juhendaja dots Enn Veldi. Oponent Margot Savisaar, konv-tõlke magister;
kl 10.30 **Berit Vilu** «Relevantsusteooria-alane inglise-eesti seletav sõnastik». Juhendaja prof Krista Vogelberg. Oponent Reeli Torn, MA;
kl 11 **Mari Kelve** «Oluliselt täiendatud inglise-eesti seletav valiksõnastik molekulaarbioloogia ja seonduvate distsipliinide valdkonnast.» Juhendajad prof Krista Vogelberg, ped-knd ja KBFI v-teadur Merike Kelve. Oponent Leili Kostabi, MA;
kl 11.30 **Anneli Tarto** «Väike inglise-hispaania-eesti toponüümisõnastik Hispaania, Itaalia, Portugali ja Prantsusmaa kohanimed». Juhendaja Terje Teesalu, konverentsitõlke magister. Oponent Ilmar Anvelt, MA;
kl 13 **Edda Teder** «Ettevõtlusinkubatsiooni inglise-eesti terminoloogiline sõnastik». Juhendaja prof Krista Vogelberg, ped-knd. Oponent Raili Põldsaar, MA;
kl 13.30 **Ene Selart** «Probleeme Eesti keskaja ajaloo terminite tõlkimisel inglise keelde». Juhendaja Kersti Meinart, MA. Oponent dots Enn Veldi, filol-knd;
kl 14 **Angelika Vaasa** «Mahepõllumajanduse inglise-eesti-itaalia valiksõnastik». Juhendaja Terje Teesalu, konverentsitõlke magister. Oponent Enn Veldi, filol-knd;
kl 14.30 **Ave Rannik** «Valik eesti haridussüsteemi termineid». Juhendaja Mall Tamm, konverentsitõlke magister. Oponent Ülle Türk, MA;
kl 15 **Marve Lilleleht** «Lennundussõnastik: Reisijateveo kontekstis kasutatav oskussõnavara». Juhendaja dots Enn Veldi. Oponendid Kaja Kährik ja Estonian Airi president Erki Urva;
kl 15.30 **Anna-Liisa Lutsar** «Elustiku mitmekesisuse sõnastik». Juhendaja dots Enn Veldi, filol-knd. Oponent Leili Kostabi, MA;
kl 16 **Andrus Boikov** «Saksa-eesti tudengikorporatsioonide seletav sõnastik». Juhendaja Ruth Niibo, MA. Oponent Anni Silk, MA;
kl 16.30 **Maive Meister** «Aastatel 2000–2004 kaitstud magistriprojektide analüüs.» Juhendaja dots Enn Veldi, filol-knd. Oponent Mari-Ann Palm, MA.
30. juunil
kl 9 **Reet Hiiemäe** «Uskumusolendite valiksõnastik». Juhendaja dots Anne Arold, PhD. Oponent Axel Jagau, MA;
kl 9.30 **Eneli Raal** «Väike saksa-eesti fajansisõnastik». Juhendaja dots Anne Arold, PhD. Oponent Mari-Ann Palm, MA;
kl 10 **Kairi Sarvin** «Eesti-saksa raamatupidamise valiksõnastik.» Juhendaja Margot Savisaar, konv-tõlke magister, konsultant prof Toomas Haldma. Oponent Anne Arold, PhD;
kl 10.30 **Irma Samoldina** «Lilleseades kasutatavate taimede nimede valiksõnastik ladina, eesti, inglise ja saksa keeles.» Juhendaja Mari-Ann Palm, MA. Oponent Anne Arold, PhD;
kl 11 **Moonika Ani** «Saksa-eesti bioenergeetika valiksõnastik. Käsiraamat «Bioenergeetika võhikutele».»
Juhendajad Ruth Niibo, konv-tõlke magister, prof Aleksander Maastik. Oponent Margot Savisaar;
kl 12 **Anu Laanemets** (magistritöö) «Passiivi moodustamine ja kasutamine taani, norra ja rootsi keeles».
Juhendajad prof Stig Örjan Ohlsson ja Kirsti Mac Donald (Oslo Ülikool). Oponent Ugnius Mikucionis, MA, Vilniuse Ülikool.

30. juunil kaitsevad magistritöid ajaloo osakonnas Lossi 3-217:
kl 14.15 **Tiina Oselin** «Eesti skulptorid ja nende looming 1950. aastate II poolel ja 1960. aastate I poolel. Ideoloogia ja mehhanismid» MA (kunstiajal) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Jaak Kangilaski. Oponent MA Sirje Helme;
kl 16.15 **Rita Peirumaa** «Hruštšovi aja «sula» ning muudatused ENSV kunstipoliitikas ja -elus 1950. aastate teisel poolel» MA (kunstiajal) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Jaak Kangilaski. Oponent: MA Sirje Helme.

2. juulil kaitsevad väitekirju õigusteaduskonnas Näituse 20–216:
kl 11 kaitseb **Kalev Saare** doktoritööd «Eraõigusliku juriidilise isiku õigussubjektsuse piiritlemine». Juhendaja prof Paul Varul. Oponendid prof Heiki Pisuke ja dots Irene Kull;
kl 13.30 kaitseb **Ingrid Aloe** magistritööd «Laevakindlustusleping: poolte õigused ja kohustused». Juhendaja prof Heiki Lindpere. Oponent mag iur O.-J. Luik.

27. augustil kl 9.15 kaitseb Riia 23-217 **Ülo Maiväli** molekulaar- ja rakubioloogia instituudi doktoritööd molekulaarbioloogia erialal «Uurimus bakteri ribosoomi struktuuri-funktsiooni seostest». Juhendaja prof Jaanus Remme. Oponent prof A. Bogdanov, PhD, Moskva Ülikool.

27. augustil kl 10.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Merit Otsus** botaanika ja ökoloogia instituudi doktoritööd «Plant community regeneration and species diversity in dry calcareous grasslands». Juhendaja prof Martin Zobel. Oponent assoc. prof Henning Adsersen (Kopenhageni Ülikool).

27. augustil kl 10.15 kaitseb Vanemuise 46-301 **Mikk Heidemaa** zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis doktoritööd «Süstemaatikaalaseid uurimusi perekondade Dolerus, Empria ja Caliroa lehevaablastest (Hymenoptera, Tenthredinidae)» zooloogia erialal. Juhendaja Mati Martin, biol-knd. Oponent Larry Hulden, PhD (Soome).

28. juunil kaitsevad magistritöid eesti keele alal eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas ph 234:
kl 12.30 **Kadri Kõpp** magistritööd «Relatiivlausete põhijooned eesti vanemas kirjakeeles». Juhendaja dots Külli Habicht. Oponent teadur Liina Lindström, MA;
kl 13.15 **Riina Reinthal** «Eesti keel Eesti vene õppekeelega üldhariduskoolis». Juhendaja prof Birute Klaas. Oponent Maie Soll, MA.

TÄPSUSTUS

11. juuni UTs ilmunud kirjutise «Millal teenistus ja millal talitus?» koostas Tiiu Erelt.

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 27. august 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 25 (2184) www.ut.ee/ajaleht

Armas akadeemiline pere!

Täna alustame Tartu Ülikooli 372. akadeemilist aastat. Sellest vaid napp 33 aastat oleme tegutsenud iseseisva Eesti riigi ülikoolina, mis õigusega kannab rahvusülikooli nime.

Heites pilgu tulevikku, peaksime ulatuma aimama sedagi, millised võiksid olla või peaksid olema Tartu Ülikooli ja Eesti eelseisvad 33 ja 372 aastat.

Sellise kauge sihiseade kohustus lasub meil seetõttu, et oleme rahvusülikool. Lisaks oma akadeemilistele ülesannetele – edendada teadusi ja levitada teadmisi ning toetada seeläbi ühiskonna arengut laias plaanis – lasub meil ka ülesanne anda akadeemilist tuge eesti rahva, keele ja kultuuri kestmisele. Kestmine on keeruline – meie ümber kiiresti muutuv maailm loob iga hetkega uusi väljakutseid ja ohtusid, mis võivad väikesel rahvakillul kergesti jalad alt viia. Õnneks on viimaste aastate areng võimaldanud meil kindlustada oma poliitilist julgeolekut ja taasühineda oma traditsioonilise kultuuriruumi ning selle julgeolekuorganisatsiooniga.

6. augustil pandi nurgakivi tehnoloogiainstituudi hoonele Nooruse 1. Direktor prof Mart Ustav. TEHNOLOOGIAINSTITUUT

Teadusülikool

Ometigi on kõik see vaid eelduseks kestmisele. Kestmine ise aga tähendab igapäevast tööd iseendaks jäämise ja oma rahvuse säilitamise nimel, sh tema akadeemilise selgroo ja eneseteadvuse edendamise nimel. Sellega kaasnevad väljakutsed on suuremad, kui me tavaliselt adume. Meil lasub võimatuna näiv kohustus olla ühtepidi maailma tipus, teistpidi aga siinsamas Tartus ja mitte ainult Tartus, vaid ka Kihnus ja Ruhnus. Usun, et Tartu Ülikool saab sellega hakkama.

Et see aga sünniks, peame eelkõige aru saama: tänapäevane ülikool – see on eelkõige teadusülikool. Kui ülikoolist lahkub või tema sees lahtub teadus, muutub ühteaegu nii maailmale kui ka Eestile kasutuks kogu ülikool, sõltumata sellest, kui valgeks me suudame võõbata oma sambad või kui ilusad on kõned, mis seda allakäiku saadavad.

Miks ma räägin tänasel päeval teadusest murelikult? Räägin sellepärast, et ma kuulen, kuidas Eestis tõstab pead häälekas arvamus, mis vastandab teadust ja majandust, alavääristab akadeemilist haridust, pidades seda vastandina rakenduskõrgharidusele kasutuks luksuseks.

Armas akadeemiline pere ja teised haritud inimesed – arsti ja õpetaja, juristi ja teadlase ametid on väärikad ja igati rakenduslikud kogu maailmas ja on seda ka Eestis. Teaduse ja teadmiste vastand on teadmatus ja harimatus, mitte korralik kutseõpe, toimugu see siis kutse-, rakendus-, kõrg- või ülikoolides. Tahaks loota, et kõrvuti igapäevase tööga suudab ülikool oma liikmete kaudu seista vankumatult teaduse koha ja staatuse eest ühiskonnas, ükskõik kui vihaselt seda ei ründaks inimesed, kellele tõelised teadmised on jäänud kättesaamatuks. Kinnitagem – Tartu Ülikool on andnud ja annab Eesti ühiskonna eduks ja kestmiseks jätkuvalt haridust, mis on ühteaegu akadeemiline ja rakenduslik, mis tugineb teadusele ning loomingulisele ja kriitilisele mõtlemisele.

Meid peab tegema valvsaks TTÜ professori suvesoojas sepitsetud üleskutse «sõita progressi rongis jänest», mis tugineb väitel, et «Eesti ei kuulu objektiivsetel põhjustel uusi tehnoloogiaid väljatöötavate riikide hulka». Ma ei tea, mis põhjustel on akadeemiline kolleeg niisuguse järelduseni jõudnud, kuid tahaksin kõigile kinnitada, et Eesti kuulub kindlasti tehnoloogiaid väljatöötavate riikide hulka. Siinsamas Tartus on avastatud kautšuk ja loodussõbralike plastide tootmistehnoloogia ning katsetatakse HIV-vaktsiini. Kui me orienteerume ainult teiste riikide ja rahvaste teadusliku ja tehnoloogilise loomingu kopeerimisele, on meie rahva saatuseks täiendada vaid tehnoloogiliste liinitöötajate ridu, piirdudes loojatest ülejäävate tööviljade maitsmisega. Vaevalt saab see olla ühe vaba rahva eesmärk ja enesemäärang. Tõsise diskussiooni algatamine Eesti rahvuslike strateegiliste valikute üle on eelseisval akadeemilisel aastal üks meie ülesandeid.

Töötingimused paranevad

Austatud ülikoolipere – ligi 20 000 üliõpilast, 1500 õppejõudu, teadustöötajat ja teist samapalju muid töötajaid, armsad esmakursuslased! Tahaks loota, et eelseisev akadeemiline aasta pakub teile tehtavast tööst eelkõige rõõmu. Ülikooli ülesanne on tagada teile hädapärased töötingimused, mis võimaldaks teil püstitatud eesmärkide poole liikuda. Tuleb tunnistada, et need tingimused võiksid olla paremad. Ometi on õige ka see, et täna on need tingimused paremad kui aasta tagasi ja ka eelseisev aasta peaks lisandama ühtteist meie töö- ja õppetingimuste parandamiseks.

Tartu Ülikool on andnud ja annab Eesti ühiskonnale jätkuvalt akadeemilist ja rakenduslikku haridust, mis tugineb teadusele ning loomingulisele ja kriitilisele mõtlemisele.

Mul on siiralt hea meel, et pärast tõsiseid arutelusid on vastu võetud Tartu Ülikooli nõukogu üksmeelne otsus – ehitada tehnoloogiainstituudile uus hoone, mis valmib eelseisval aastal. Tartu Ülikool on akadeemiline, teaduslik, aga ka väga rakenduslik õppeasutus. Tänapäevases maailmas käivad teadus ja tehnoloogia käsikäes ning üksnes nende lahutamatu liit võib meile anda vilju, mis edendavad meie ühiskonda ja majandust. Sellele arengule tugineb omakorda ühiskonna edenemine, sh ka teaduse ja kõrghariduse edendamine. Vaid niisugune igavene ringkäik tagab meile kindlustunde tulevikus. Mitte võõrastes rongides jänesena redutamine.

Tehnoloogiline edenemine ja areng ilma eesmärgita, ilma hingeta jääb jõuetuks. Just seepärast pean äärmiselt oluliseks edendada ülikooli kui rahvusülikooli. Eelseisev aasta peaks andma meie elule õigusliku vundamendi Tartu Ülikooli seaduse uue versiooni näol ning Tartu Ülikooli ajaloolise keskme renoveerimiskava, mis kavandaks kodu meie humanitaar- ja sotsiaalteadustele.

Tasakaalustatud Tartu Ülikool, mille teadus ja tehnoloogiline pool suudab edukalt lahendada küsimusi KUIDAS ning humanitaar-sotsiaalteaduslik pool MILLEKS, on vajalik nii meile endile kui ka meie partneritele Eestis ja kogu maailmas.

Nende mõtetega, armsad akadeemilise pere liikmed, soovin teile kõigile edukat, sisukat ja meeldivat algavat akadeemilist aastat.

Jaak Aaviksoo

Narva mnt 27 vastrenoveeritud üliõpilaskodu. VARJE SOOTAK

UT KÜSIB

Kas nüüd on kõik Tartu Ülikooli ühiselamud remonditud?

Vastab Tartu ülikoolide üliõpilaselamute renoveerimise projektijuht Heiki Pagel.

Täna kell 14 avame pidulikult viimasena renoveeritud 10-korruselise ühiselamu Narva mnt 27, millega lõpeb 312 miljoni kroonine renoveerimisprogramm. Nelja aasta jooksul on renoveeritud Pepleri, Tiigi, kaks Narva mnt ja kaks EPMÜ üliõpilaselamut, samuti ehitati Raatuse tänavasse uus ühiselamu.

468-kohaline Narva mnt 27 maja ei erine naaberühiselamust. Uuendati kogu maja alates välisfassaadist tubade ja olmeruumideni. Selle maja esimesele korrusele saavad oma ruumi ka mitmed üliõpilasorganisatsioonid, nagu AIESEC jt. Viis kahetoalist korterit on ka TÜ külalisõppejõududele.

Renoveerimistööd maksid 48 miljonit krooni. Tööd tegi AS Linnaehitus. Renoveerimisprojekti autor on arhitekt Uko Künnap OÜst U-Disain, tehnilise projekti koostas RTG Projektbüroo.

Tartu üliõpilaselamute renoveerimisprogrammi toetasid Eesti riik, Euroopa Nõukogu Arengupank ja Tartu linn.

Kas üliõpilastele kohti veel jätkub?

Üllatavalt on tänavu kõik ühiselamukohad juba täis, ka Narva mnt 27. Kokku on ülikoolil üle 4000 ühiselamukoha.

TÜ-l on kokku kaheksa üliõpilaselamut, praegu käivad tööd ka Purde hoones. Kahjuks jäi renoveerimisprogrammist välja Nooruse ühiselamu. Remontimata on ka Narva mnt 89. Praegu ei ole veel täpselt teada, mis sellest majast edaspidi saab. Linnal on olnud kavas sealt Pikka tänavat Narva maanteeni pikendada.

TÄNA LEHES

Õppeprorektor Tõnu Lehtsaar uuendustest LK 2

Statsionaarsest vastuvõtust LK 3

TÜ suvekroonika LK 2-3

UUDISED

Avaaktus aulas

Esmaspäeval, 30. augustil kell 10 algab aulas 2004/2005. akadeemilise aasta avaaktus.

Rektor prof Jaak Aaviksoo tutvustab oma sõnavõtu järel ülikooli valitsust. Sõna võtavad veel haridus- ja teadusminister Toivo Maimets ning Tartu linnapea Andrus Ansip. TÜ Üliõpilasesinduse nimel kõneleb aseesimees Erki Mardo. Esmakursuslaste nimel võtab sõna sotsioloogia eriala 1. aasta üliõpilane Kreet Ruus. Aktusel esineb ülikooli kammerkoor.

Otseülekanne: http://video.ut.ee. 1. sept kl 18 algab Hillar Palametsa aulaloeng esmakursuslastele.

Teaduskondades

Usuteaduskonna aktus on 30. aug kl 12 ph 102, juristidel kl 13 ja arstidel kl 12 aulas. Filosoofiateaduskonnal on kl 11 aulas, bioloogia-geograafiateaduskonnal kl 12 Vanemuise 46 ja füüsika-keemiateaduskonnal kl 12 Jakobi 2, kehakultuuriteaduskonnal kl 16 aulas, haridusteaduskonnal ja õpetajate seminaril kl 12 seminari aulas, majandusteaduskonnal kl 17, matemaatika-informaatikateaduskonnal kl 14 ja sotsiaalteaduskonnal kl 15 aulas.

Kolledžites

Türi kolledžis on aktus 30. aug kl 15 ja Narva kolledži aktus kl 12 Hermanni kindluses,

Pärnu kolledžil 1. sept kl 12 Sanatooriumi Tervis saalis, Euroopa kolledžil 3. sept kl 11 TÜ aulas, õigusinstituudil 31. aug kl 12 Rahvusraamatukogus.

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil kõneleb rektor eelolevast akadeemilisest aastast. Tehakse muudatusi õppekorralduseeskirjas, teaduskondade põhimäärustes jm. Valitakse Narva kolledži direktor (kandideerib praegune direktori kt, PhD Katri Raik), kinnitatakse 18. juuni istungi häältelugemise protokoll (kandideerisid geograafia instituudi vanemteadurid Rein Ahas ja Hill Kulu), jätkub etnoloogia professori hääletamine (teises voorus kandideerib ajaloo osakonna vanemteadur, PhD Art Leete).

Majandusteaduskonnas on majandusteooria õppetooli baasil kavas luua mikroökonoomika ja makroökonoomika õppetoolid ning õigusteaduskonnas lepinguõiguse õppetool.

Ülikooli suvekroonika

Juuni

• 17. juunil toimus TÜ nõukogu õppeaasta viimane istung (otsustest järgmises UTs).

• 17. juunil juurutati TÜ Kliinikumi onkoloogiakliinikus rinnavähi patsienti säästev diagnostikameetod.

• Linnavalitsus algatas Tiigi 78/80 ja Kastani 43 TÜ kruntide detailplaneeringu. Kruntide liitmisel ehitatakse sinna juurdeehitis sotsiaalteaduskonna õppehoonele.

• 24. juunil uuendasid TÜ Raamatukogu, AS Hansapank ja TÜ Sihtasutus koostöölepingut raamatukogu avalike teenuste arendamise kohta.

• 25.–27. juunini toimus TÜs Eesti keele ja kultuuri konverents.

• 26. juunil toimus Kääriku Puhke- ja Spordikeskuses Kekkose rajal esimest korda suvejooks.

• 28. juunil algas sisseastumisdokumentide vastuvõtt.

• 29. juunil arutati avatud seminaril ülikooli turismitegevust ning esitleti TÜ muuseumide ja vaatamisväärsuste infomaterjale.

• TÜ audoktor helilooja Arvo Pärt kinkis TÜ Raamatukogule 31 CD-heliplaati oma loominguga.

• 26.–27. juunini toimusid Käärikul V suvemängud.

• 26.–28. juunini toimunud Eesti noorsoomeistrivõistlustel võitsid TÜ Akadeemilise Spordiklubi noored 13 meistritiitlit.

• 29. juunil sai Tartu raekojas linna kaunimate hoonete konkursil ühiskondlike hoonete seas eripreemia TÜ Botaanikaaed järjepideva ja positiivse arengu eest.

Juuli

• 1.-3 juulini toimus TÜs XII rahvusvaheline majanduspoliitika konverents «Eesti majanduspoliitilised perspektiivid Euroopa Liidus».

• 1.-3. juulini oli TÜs rahvusvaheline mikrobioloogia konverents.

• 1. juulil esitleti Tallinnas okupatsioonimuuseumis korp! Filiae Patriae koostatud artiklite ja elulugude kogumikku «Eestlaste küüditamine. Mineviku varjus tänases päevas».

• 3. juulil oli botaanikaaias pojengide päev.

• 6.–9. juulini oli Tartus IV rahvusvaheline optikamaterjalide ja -seadmete konverents.

• 9.–11. juulini toimus Riias XIV üliõpilaste laulu- ja tantsupidu Gaudeamus. TÜst osalesid meeskoor, naiskoor, kammerkoor, rahvakunstiansambel, Camerata Universitatis Tartuensis jt.

• 10. juulil avati ajaloo muuseumis TÜ arhitekti Martti Preemi 55. sünnipäeva puhul tema tööde ülevaatenäitus.

• 19. juulil algas TÜs rahvusvaheline suveülikool, kus oli üle 60 osavõtja 17 riigist.

• 19.–22 juulini toimus looduskaitseringi hääletusvõistlus.

• 23.–29. juulini osalesid Makedoonias 11. rahvusvahelisel matemaatika üliõpilasvõistlusel TÜ tudengid Martin Pettai (I preemia) ja Lauri Tart (diplom).

• 24. juulil oli botaanikaaias rooside päev.

• 26.–28. juulini oli Hiiumaal Eesti Käitumis- ja Terviseteaduste Keskuse Eesti-Saksa ülikoolidevaheline sümpoosion.

• TÜ politoloogiaüliõpilane Lauri Naber saavutas mälumängu maailmameistrivõistlustel 9. koha.

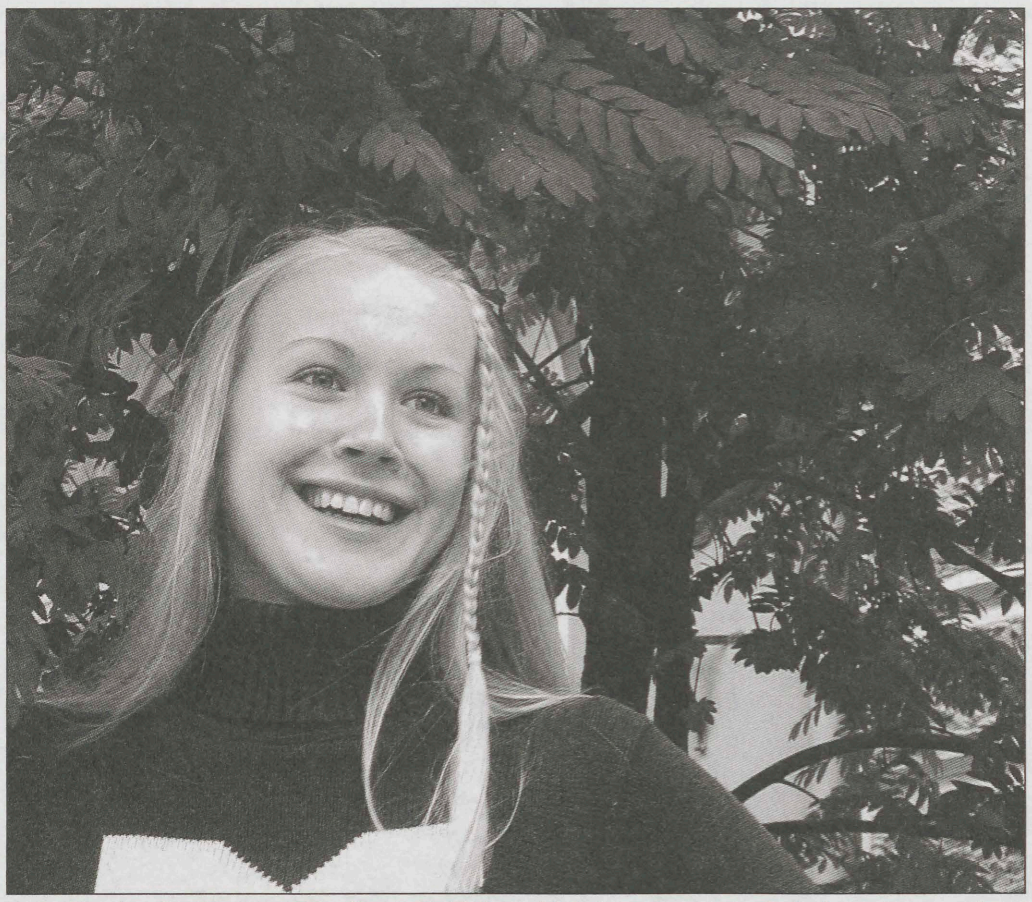

Infotehnoloogia 3. aasta üliõpilane Kerli Rungi leiab, et 3-aastase bakalaureuseõppe järel on ta sunnitud astuma magistrantuuri, kuigi praegu on veel ebaselge, millistel alustel magistrantuuri kandideeritakse. AIJA SAKOVA

Algab uus õppeaasta

Tõnu Lehtsaar
Õppeprorektor

3+2 süsteemi magistriõppe vastuvõtutingimused vajavad täpsustamist ja ülikoolidevahelist kooskõlastamist.

Iga õppeaasta kasvab välja eelnevast, ent toob endaga kaasa ka midagi uut.

Suurim uue õppeaastaalguse uuendus *alma mater*'is on käesolevaks hetkeks 1616 bakalaureuseõppe ning 124 rakenduskõrgharidusõppe riigi poolt finantseeritavatele õppekohtadele immatrikuleeritut, kellest on saanud Tartu Ülikooli esmakursuslased. Palju õnne!

Vastuvõtu koguarvud pole aga lõplikud, kuna lepingute sõlmimine riigieelarveväliste üliõpilastega ja vastuvõtt avatud ülikoolis käivad veel täie hooga.

Lihtsam õppekorraldus

Oleme eri komisjonides ja ülikooli valitsuses tegelenud õppekorralduslike küsimuste arutamisega. Suvel toimus selleteemaline nõupidamine ka üliõpilaste esindajatega. Valitsusele ja nõukogule on ette valmistatud õppekorralduseeskirja muutmise projekt, millega soovime muuta senist eksamite ja korduseksamite sooritamise korda.

Muudetud eeskirja järgselt teatab õppejõud semestri alguses koos eksami või arvestuse aegadega ka korduseksami või -arvestuse aja. Seega tuleb nii eksam kui ka negatiivse tulemuse korral korduseksam sooritada õppeaine toimumise semestril. Erandina on avatud ülikooli üliõpilastel (tulenevalt õppekorralduslikest erisustest) kohustus läbida teadmiste kontroll õppeaine toimumise õppeaasta jooksul.

Kui üliõpilane saab negatiivse tulemuse nii eksamil kui ka korduseksamil, peab ta uuesti ainele registreeruma ja aine teist korda läbima, saades veel kord võimaluse samas õppeaines uuel semestril eksamit, vajaduse korral ka korduseksamit, sooritada.

Võimalusega eksameid ja arvestusi mitu korda sooritada, kaob võimalus üliõpilast eksmatrikuleerida edasijõudmatuse tõttu. See on edaspidi võimalik vaid juhul, kui õppekava on täidetud alla 50 protsendi õppeajale vastavast mahust.

Õppekorralduseeskirja muudatuse tulemusena lõpeb semester iga üliõpilase jaoks mingi konkreetse tulemusega. Täpsustub ka eksamitele registreerumise tähtaeg, milleks on seitse päeva enne konkreetses aines vastaval semestril toimuvat esimest eksamit.

Samuti ei ole üliõpilasel õigust oma eksamikuupäeva valikut mõjuva põhjuseta tühistada. Juhul kui üliõpilane ei ole eksami või arvestuse sooritamiseks tähtajaliselt registreerunud, lisatakse üliõpilane semestri viimase eksamipäeva protokolli.

Usun, et nimetatud muudatused teevad meie õppekorralduse lihtsamaks ja läbipaistvamaks.

Möödunud suve kuumaks teemaks oli lävendipõhine vastuvõtt. Võib öelda, et usu-, õigus- ja majandusteaduskonnas lävendipõhine vastuvõtt õnnestus.

Füüsika-keemia- ja matemaatika-informaatikateaduskonnas osutus aga enamikule erialadele immatrikuleeritute arv oluliselt suuremaks riigi poolt finantseeritavate õppekohtade arvust. Selle põhjuseks oli liiga madal kehtestatud lävend.

Tekkinud olukord seab teaduskondade ette mitu probleemi, mille lahendamine ei tohi mingil juhul toimuda üliõpilastele pakutava õppe kvaliteedi arvelt.

Kaks eri bakalaureust

Sellel aastal lõpetab viimane lend 4-aastase bakalaureuseõppe läbinuid. 2005. aastal toimub viimane vastuvõtt nn vanasse magistriõppesse ja esimene vastuvõtt 3+2 süsteemi magistriõppesse.

Neil, kes lõpetavad 4-aastase bakalaureusestuudiumi, on võimalik jätkata nii uue kui ka vana õppesüsteemi järgses magistriõppes. Vastuvõtt 4+2 süsteemi magistriõppesse toimub senisega samadel tingimustel. 3+2 süsteemi magistriõppe vastuvõtutingimused vajavad aga täpsustamist ja lähikuudel ülikoolidevahelist kooskõlastamist.

Uute õppekavade käivitamise üks eesmärke oli luua senisest suurem liikuvus bakalaureuseõppekavadelt magistriõppekavadele üleminekul. Nii on ka rakenduskõrgkoolide lõpetanutel võimalik konkureerida ülikoolide magistriõppesse.

Selge on, et nii TÜ bakalaureuseõppe lõpetajatele kui ka teistest kõrgkoolidest tulijatele peavad kehtima ühesugused vastuvõtutingimused. Isiklikult pooldan sisseastumistesti, mille iga teaduskond oma erialadele vastuvõtuks välja töötab.

Võõrkeelsed programmid

Ülikooli üks strateegilisi arengueesmärke on rahvusvahelistumine. Selles valdkonnas on käivitamisel kaheksa võõrkeelset semestriprogrammi. Neli sügis- ja neli kevadsemestril.

Sellest sügisest on välis- ja väliskülalisüliõpilastele sotsiaal-, filosoofia-, õigus- ja usuteaduskonnas avatud neli võõrkeelset programmi (Balti õpingud, inimõigused siirdeühiskonnas, kultuuridevaheline suhtlemine, vana Lähis-Ida filoloogia).

Ülikool areneb ja muutub kiiresti. Vahel tundub mulle, et vajame enam rahulikku ja stabiilset arengut kui reforme. Pidev uuendamine muutub ühel päeval rutiiniks, milles puudub sisemine siht ja kindlustunne.

Teisalt on meil õpetamise ja õppeprotsessi juhtimise kaasajastamisel vaja palju ära teha. Usun, et lahenduseks on mõistlikud ja mõtestatud muudatused, mis tagavad kvaliteetse ülikoolihariduse.

Head algavat õppeaastat!

Tõukefondide meetme 1.1 esimene taotlusvoor

Madis Saluveer
Arendustalituse peaspetsialist

14. septembriks tuleb esitada taotlused tõukefondide meetme 1.1 esimesse vooru.

Riikliku arengukava meetme 1.1 «Tööjõu paindlikkust, toimetulekut ja elukestvat õpet tagav ning kõigile kättesaadav haridussüsteem» eesmärk on inimressursi arendamine ja konkurentsivõime suurendamine tööturul haridus- ja koolitussüsteemi täiustamise, elukestvaks õppeks vajaliku keskkonna loomise ning koolituse pakkumise kaudu.

Esimese taotlusvooru tähtaeg on 17. september. 2004-2006 on selle meetme alt võimalik taotleda toetusi üle 800 miljoni krooni.

Ülikool saab taotleda toetusi järgmiste tegevuste elluviimiseks: kutseõppeasutuste ja kõrgkoolide õppejõudude, pedagoogilise personali taseme- ja täiendusõppesüsteemi arendamine ja rakendamine; õppekavaarendus; nõustamissüsteemi edasiarendamine; paindlike õppimisvõimaluste juurutamine; kvaliteedi tagamise süsteemi arendamine ja rakendamine kutse- ja kõrghariduse tasemel; välistippspetsialistide rakendamine kutse- ja kõrghariduse kvaliteedi tagamiseks; tippspetsialistide koolitamine Eesti majanduse võtmevaldkondades ning muudel majanduse konkurentsivõime suurendamisega seotud erialadel; pedagoogiliste erialade õppurite koolitamine info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite kasutamiseks õpetamisel; õpetajate ja õppejõudude koolitamine digitaaltehnoloogia valdkonnas ning e-õppe materjalide loomiseks.

Ülikoolis koordineerib ja konsulteerib tõukeprojektide esitamist teadus- ja arendusosakonna projektijuht Priit Tamm (tel 737 5268, priit.tamm@ut.ee). Taotlused peaksid tema kätte laekuma **14. septembriks**.

Kõik materjalid on SA Innove kodulehel (www.innove.ee). Teadus- ja arendusosakonna kodulehel on ülikooliga seotud taotluste koostamist abistavad materjalid (www.ut.ee/ta/areng/struktuurifondid).

On alanud riiklik üliõpilastööde konkurss

2004. aasta üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil antakse välja orienteeruvalt 24 preemiat (7500, 4500 ja 3000 kr).

Osaleda võivad kõik konkursi toimumisega samal või sellele eelneval kalendriaastal haridus- ja teadusministeeriumi õppekavade registrisse kantud õppekava järgi õppivad üliõpilased või üliõpilaskollektiivid.

Preemiad jagatakse täppis-, keemia- ja molekulaarbioloogia, tehnika-, arsti-, geo- ja bio-, põllumajandus-, sotsiaalning humanitaarteaduste vallas.

Töid saab ministeeriumi teadustalitusse esitada **6. septembrist 15. oktoobrini**. Preemiad antakse kätte detsembris.

Info: tel 735 0214.

Naiskoor võtab vastu uusi lauljaid

Algavad TÜ Akadeemilise Naiskoori uute lauljate vastuvõtukatsed.

Naiskoor ootab ka sel hooajal oma ridadesse noori lauluhimulisi ja ärksaid lauljaid.

Eelnev laulmiskogemus tuleb kasuks. Proovid toimuvad teisipäeviti ja neljapäeviti kell 18-20 peahoones. Uute lauljate vastuvõtukatsed on 2.-16. septembrini teisipäeviti ja neljapäeviti kell 18, kogunemine aud 128 juures.

Ülikooli naiskoor loodi aastal 1945, 1963. aastast juhatab koori Vaike Uibopuu, kelle käe all lauldud repertuaar ulatub rahvalauluseadeist suurvormideni. Tunnustust on kogutud konkurssidel ja festivalidel. Lõppenud laulupeoaastast astub koor oma juubeliaastasse, kavas on välja anda plaat koori armastatuimate lauludega.

Koori liikmeks olemine ei tähenda naiskooris sugugi ainult laulmist! Tiheda lauluelu kõrvalt ootavad kaasalöömist traditsioonilised üritused Tartu ja Tallinna sõpruskooridega.

Ülikooli teaduskooli kursused õpilastele

Natalia Nekrassova
Teaduskooli õppetöö spetsialist

20. septembrini saab registreeruda TÜ Teaduskooli 2004/2005. õa kursustele.

Teaduskool (TK) annab üldhariduskooli õpilastele võimaluse saada süvendatud õpet mitmesugustes ainetes. Pakume mitmel tasemel matemaatika-, füüsika-, keemia-, programmeerimise, bioloogia-, keeleteaduse ja filosoofiakursusi. Valida saab enam kui 20 kursuse hulgast, mis on ülesehitatud üheaastaste moodulitena. Õppetöö toimub kaugõppe vormis (tavaposti ja/või e-posti vahendusel). Kursuse edukalt lõpetanule väljastatakse TÜ tunnistus. 2003/2004. õa kursusi on edukalt lõpetanud 1016 õpilast 145 koolist.

Täpsem info ja registreerumisvorm: www.ttkool.ut.ee.

TÜs õpib ligi 18 000 üliõpilast

Varje Sootak

Ülikooli vastuvõtutalituse peaspetsialisti Aime Randveeru sõnul hakkab uuel akadeemilisel aastal statsionaaris bakalaureuseastmelt algavatel ja rakenduskõrghariduse õppekavadel õppima 2316 uut üliõpilast. Kokku hakkab ülikoolis õppima ligi 18 000 tudengit.

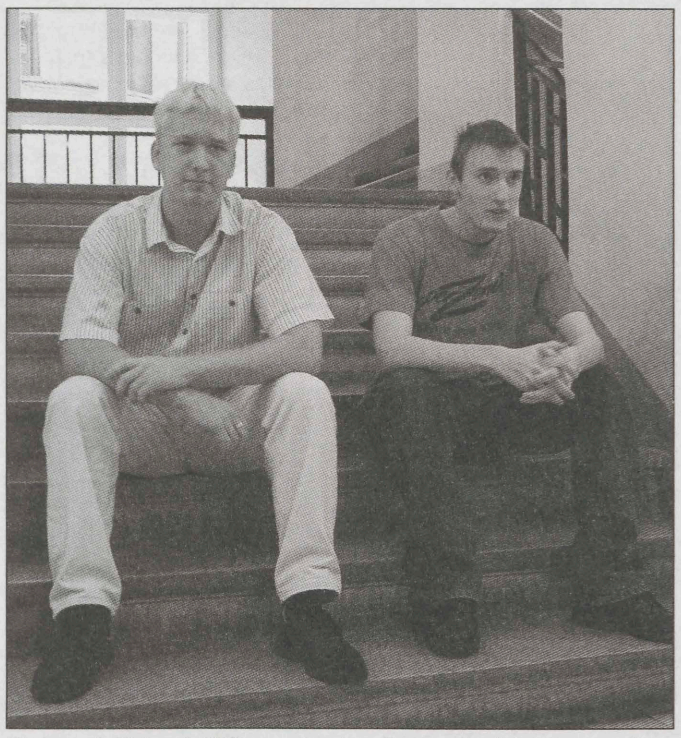

Rebased Erlend Villems (majandusteadus) ja Anvar Sosnitski (informaatika). AIJA SAKOVA

Kui palju laekus tänavu avaldusi?

Riigieelarvelistele õppekohtadele laekus 7293 avaldust 4267 kandidaadilt ja riigieelarvevälistele õppekohtadele 1985 kandidaadilt 3181 avaldust. Nädal enne kooliaasta algust oli ülikooliga lepingu sõlminud 571 riigieelarvevälisele õppekohale vastuvõetut.

Mida tähendab uus, lävendipõhine vastuvõtt?

Tänavu rakendati TÜs esmakordselt riigieelarvelistele õppekohtadele lävendipõhist vastuvõttu kümnel erialal. See tähendab, et kõik kandidaadid, kelle riigieksamite tulemused ületasid sissesaamiseks vajaliku minimaalse punktisumma, võeti riigieelarvelisele (tasuta) õppekohale vastu.

Kuna osadel erialadel toimus vastuvõtt pingerea alusel, osadel lävendipõhiselt, siis ei saa erialade populaarsust võrrelda ühele kohale esitatud avalduste arvu põhjal.

Kui palju oli sissesaamiseks punkte vaja?

TÜsse sissesaamiseks keskmine minimaalselt vajalik punktisumma moodustas maksimaalselt võimalikust punktisummast 75,5 protsenti.

Nendes teaduskondades, kus oli kindel vastuvõtuarv, esitati kõige rohkem soovi-avaldusi arstiteaduse (352 avaldust), ajakirjanduse ja suhtekorralduse (306), riigiteaduste (297), inglise keele ja kirjanduse (292) ning ajaloo (288) õppimiseks.

Missugused olid populaarsemad erialad?

Lävendipõhise vastuvõtuga erialadest olid aga populaarsemad laekunud avalduste arvu põhjal majandusteadus (276), infotehnoloogia matemaatika-informaatikateaduskonnas (255) ja matemaatika (250).

Ühe riigieelarvevälise õppekoha kohta esitati enim avaldusi õigusteaduse erialale õigusinstituudis (19,6), ärijuhtimise erialale Pärnu kolledžis (18,2), psühholoogia erialale (16,5), ajakirjanduse ja suhtekorralduse erialale sotsiaalteaduskonnas (13,9) ning klassiõpetaja erialale õpetajate seminaris (13,8).

Riigieelarvevälisele õppekohale saamiseks vajalikku lävendit ületava punktisummaga avaldusi esitati kõige rohkem majandusteaduse (177) ja õigusteaduse erialale õigusinstituudis (139) ning õigusteaduskonnas (125). Fikseeritud vastuvõtuarvuga erialade puhul aga inglise keele ja kirjanduse (163), arstiteaduse (148) ja füsioteraapia (134) erialal.

Riigieelarvevälistele õppekohtadele kandideerimiseks kõige rohkem avaldusi ühe õppekoha kohta laekus füsioteraapia (8,9), inglise keele (7,4) ja hambaarstiteaduse (6,6) erialale õppima asumiseks.

Riigieelarvelisele õppekohale füüsika-keemia- ja matemaatika-informaatika teaduskonnas ning Narva kolledžis immatrikuleeritutest asub õppima eesti keele intensiivõppe lisa-aastal 16 üliõpilast, kellel eesti keele kui teise keele riigieksami tulemus oli alla 60 punkti.

Kõige vähem, vaid 13 ehk 1,1 avaldust riigieelarvelise õppekoha kohta, esitati muusikaõpetaja erialale astujatelt.

Kui palju võeti vastu üliõpilasi eritingimustel?

Eritingimustel immatrikuleeriti 21 üleriigilistel õpilasolümpiaadidel esikolmikusse tulnut või rahvusvahelisel olümpiaadil osalenut. Õpilasolümpiaadidel häid tulemusi saavutanuid (4.-10. või 15. koht) on vastuvõetute hulgas 11. Õpilastele korraldatud olümpiaadidel edukalt esinenud üliõpilased asuvad õppima 8 teaduskonnas 15 õppekava järgi.

Tartu Ülikooli finantseeritavatele õppekohtadele vastuvõetud 5 spordistipendiaadist 3 asub õppima kehalise kasvatuse ja spordi, 1 füsioteraapia ja 1 õigusteaduse erialal.

Põhja-Eestist kõige rohkem avaldusi

Riigieelarvelistele õppekohtadele astumiseks laekus avaldusi ka tänavu kõigist Eesti maakondadest.

Kõige rohkem avaldusi, 27% esitatutest, laekus Harjumaalt ja Tallinnast. Õpilased, kes on lõpetanud kooli Tartus või Tartumaal, esitasid 25%, Ida-Virumaal 14% ning Pärnumaal 7% avaldustest. Immatrikuleeritutest on aga 30% Tartumaalt, 23% Harjumaalt, 14% Ida-Virumaalt ja 6% Pärnumaalt pärit.

Aktiivsemad avalduste esitajad olid Tartu- ja Võrumaa õpilased. Kõige rohkem avaldusi laekus Hugo Treffneri Gümnaasiumist (195), Miina Härma Gümnaasiumist (104), Nõo Reaalgümnaasiumist (74) ning Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumist (75).

Koolidest olid sissesaanute arvu poolest edukamad samuti Tartu ja Tartumaa koolid, kõige rohkem on riigieelarvelistele õppekohtadele immatrikuleeritutest Hugo Treffneri Gümnaasiumist (126), Miina Härma Gümnaasiumist (52) ja Nõo Reaalgümnaasiumist (52).

August

- 3. augustil esindas Tartu Üliõpilasteater Eestit rahvusvahelisel harrastusteatrite festivalil Viljandis.
- 5. augustil külastas TÜ Kliinikumi USA kõrva-nina-kurguarstide seltsi president Brian O`Neill, kes tutvus ülikooli kõrvakliinikuga ja pidas mitu loengut.
- 5.–7. augustini oli TÜs rahvusvaheline seminar konkurentsiõiguse majanduslikust analüüsist.
- 6. augustil pandi nurgakivi TÜ tehnoloogiainstituudi uuele hoonele (Nooruse 1).
- 6. augustil osalesid mitmed TÜ ajaloolased Pihkvas TÜ kasvandiku, maailmakuulsa ajaloolase Georg von Rauchi 100. sünniaastapäeva konverentsil.
- 11. augustil valiti MTÜ Rektorite Nõukogu üldkoosolekul uueks juhatuse esimeheks TÜ rektor Jaak Aaviksoo.
- 14.–21. augustini toimus TÜs funktsionaalse programmeerimise rahvusvaheline suvekool.
- 16.–21. augustini oli Tartus Rahvusvahelise Lihhenoloogia Assotsiatsiooni 5. sümpoosion samblikest.
- 19.–22. augustini toimus Pühajärvel rahvusvaheline konverents kirikute sotsiaalsest ja poliitilisest rollist tänases Euroopas.
- 21. augustil oli tulekahju botaanikaaia kaktustemajas.
- 25. augustil arutati Narva kolledži pedagoogilisel seminaril eestikeelse õppe süvendamise võimalusi Eesti vene õppekeelega õppeasutustes.
- 30. augustist 2. septembrini on rebasenädal.
- Ateena olümpiamängudel võistlesid TÜ Akadeemilise Spordiklubi liikmetest Taavi Peetre ja Tarmo Jallai.

ÕNNITLEME

Märt Aints 60

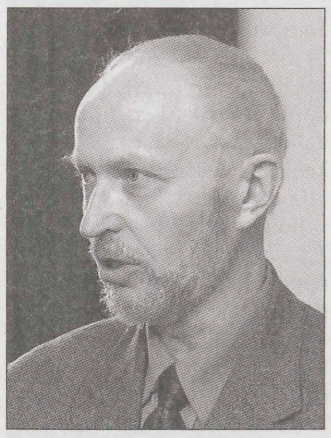

9. augustil oli juubel optika ja spektroskoopia õppetooli füüsikakandidaadist vanemteaduril Märt Aintsil.

Juubilari uurijatöö algas 40 aastat tagasi tudengipõlves. Erinevalt paljudest esimesi teadussamme tegijatest pidi ta alustama tingimustes, kus laboris valitses peamiselt tühjus – ise tuli hankida, konstrueerida ja ka valmistada eksperimentideks vajaminevad seadmed ja välja töötada uurimismetoodika. Siin avaldus juubilari konstruktoritalent – ka noorema põlve kraaditaotlejad on sihile jõudnud tänu Märt Aintsi loodud originaalsetele seadmetele.

Füüsikuna iseloomustab juubilari mitte faktiteadmise rohkus, vaid põhitõdede sügav mõistmine ja nende oskuslik rakendamine. See kadestamisväärne omadus lubab tal tänapäeva infouputuse maailmas jõuda kiiresti asjade tuumani. Seetõttu on Aintsi eksperthinnangud eri tasemel projektidele ja teadustöödele kõrgelt hinnatud. Oma teadmisi ja kogemusi on juubilar edastanud noorematele generatsioonidele nii labori seinte vahel kui ka üld- ja erikursuste loengutes ja praktikumides.

Õnnitleme oma tasakaalukat, akadeemiliselt hajevil ja napisõnalist kaaslast ning soovime jätkuvat tegutsemisindu!

Kolleegid

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab üldosakonda tööle

teadusprorektori vastutava sekretäri ja administratsioonidirektori vastutava sekretäri,

kelle ülesanne on asjaajamine, info vahendamine ja klientide teenindamine.
Edukal kandidaadil on:
- kõrg- või erialane kutsekeskharidus,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- väga hea eesti ja inglise keele oskus,
- hea arvutioskus (tekstitöötlus, tabelarvutus).

Kasuks tuleb sekretäritöö kogemus ja väljaõpe, teiste võõrkeelte oskus, optimistlik meelelaad, abivalmidus ning ülikooli tundmine.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus ning elulookirjeldus hiljemalt **30. augustil** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302 , Jakobi 4, 51014 Tartu). Lisainfo tel 737 5145.

TULGE MUUSEUMISSE!

1. septembril on tudengitel pääs TÜ Ajaloo Muuseumisse tasuta.

JUMALATEENISTUS

29. augustil kl 11 algab Tartu Jaani kirikus Tartu Ülikooli-Jaani koguduse semestri avajumalateenistus. Jutlustab prorektor Tõnu Lehtsaar.

HARJUTAME TOEFLi TESTE

TOEFLi harjutustestid toimuvad 10. ja 24. sept kl 10-13.
Info: Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, tel 742 7243 või www.ut.ee/ameerika.

ÕNNITLEME

55
Elle Kaljuste, kaugkoolituse koordinaator – 29. august
Ilmar Anvelt, lektor – 30. august
50
Harri Valdmann, assistent – 29. august
40
Allan Sonn, haldusjuht – 30. august
35
Olavi Loog, teadur – 27. august
Oksana Palikova, teadur – 27. august
Kadri Meier, õppetöö spetsialist – 29. august
30
Priit Vassiljev, vanemraamatupidaja – 29. august

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

IN MEMORIAM

Elmar Vasar

26. veebr 1926 – 15. juuli 2004

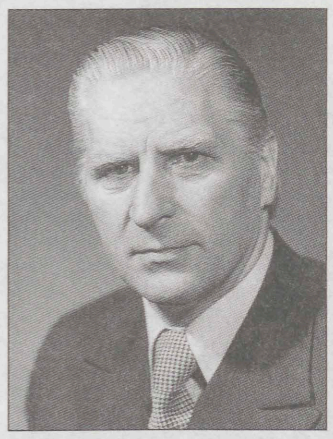

15. juulil suri TÜ füsioloogia-instituudi kauaaegne juhataja emeriitprofessor Elmar Vasar.

Vasar astus 1948 pärast kooli kuldmedaliga lõpetamist TRÜ arstiteaduskonda. 1954. aastast kuni elu lõpuni oli Elmar Vasar seotud Tartu Ülikooliga. Ta alustas tööd farmakoloogia instituudis ja jätkas 1957 füsioloogia instituudis. 1960 kaitses kandidaadi- ja 1973 doktoritööd. 1975. aastast juhatas professorina füsioloogia instituuti, 1991. töötas erakorralise professorina ja emeriteerus 1994.

Elmar Vasara töökus ja sihikindlus oli igati eeskuju vääriv. Õppetöös äärmiselt korrektsena, loengutel rohke illustratiivse materjali kasutajana ja mitme õppevahendi koostajana oli ta üliõpilaste hulgas lugupeetud õppejõud.

Teadustöös keskendus prof Vasar hingamise- ja vereringealastele uuringutele. Ta võttis osa üleliidulistest kongressidest ja konverentsidest, tema juhendamisel valmis kandidaaditöid.

Väga kohusetundlikult täitis prof Vasar mitmeid ülesandeid ka väljaspool õppetööd, olles arstiteaduskonna õppe- ja teadusprodekaan ning erialanõukogude esimees.

Arstiteadus on Elmar Vasara peres au sees. Meedikuist vanemate tööd jätkavad kõik kolm poega.

Mälestus professor Elmar Vasarast kui heatahtlikust, erudeeritud ja targast inimesest jääb kõigi tema õpilaste ja kolleegide südametesse.

Arstiteaduskond
Füsioloogia instituut

IN MEMORIAM

Külli Tiigimäe

16. nov 1958 – 8. juuli 2004

Juulis lõppes Külli Tiigimäele antud aeg olla koos perekonna, sõprade ja töökaaslastega. Tema eriliselt tugev elutahe võitles kaua piinava haigusega, kuid saatusel olid omad plaanid.

Külli Tiigimäe oli lõpetanud ülikooli majandusteaduskonna ja töötas ülikoolis pearaamatupidajana aastast 1997.

Meie mälestustesse jääb Külli elama alati optimistliku, päikeselise ja säravana.

Kolleegid rahandusosakonnast

RAAMATUESITLUS

2. septembril kl 16.15 toimub TÜ Kunstimuuseumis Anne Lille raamatu «Tragöödialeksikon: teemad ja tegelased antiikkreeka teatris» esitlus.

REBASENÄDALAL GIIDIGA KARTSERISSE!

Teisipäeval, 31. aug kl 16, neljapäeval, 2. sept kl 14 ja reedel, 3. sept kl 12.
Ülikooli ajalooline kartseriruum asub peahoone pööningul.
Kogunemine peahoones kella all.
Info: TÜ Kunstimuuseum, tel 737 5384, www.ut.ee/artmuseum.

OTSITAKSE VABATAHTLIKKE

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus pakub võimalust kahel vabatahtlikule (assistendid), kes saavad abistada teabekeskust igapäevatöös vabalt valitud tööajaga.

Eeldame:
- head inglise keele oskust,
- kohusetundlikkust ja täpsust,
- nädalas vähemalt 4 t tööd keskuses,
- valmisolekut keskuse tutvustamiseks messidel.

Tublile abilisele pakume:
- vajadusel nõuetekohast soovituskirja sisseastumiseks USA kõrgkooli või stipendiumi taotlemiseks,
- praktilist kogemust TÜ struktuuris töötamisel,
- tasuta testiõpikute (TOEFL, SAT, GRE jne) laenutamist,
- tasuta paljundamist,
- tasuta interneti kasutamist.

CV koos sooviavaldusega esitada **7. septembriks** Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse (TÜ Raamatukogu W. Struve 1-325.
Info: Merli Tamtik, tel 742 7243, merli.tamtik@ut.ee.

KAITSMISED

27. augustil kl 9.15 kaitseb Riia 23-217 **Ülo Maiväli** molekulaar- ja rakubioloogia instituudi doktoritööd molekulaarbioloogia erialal «Uurimus bakteri ribosoomi struktuuri-funktsiooni seostest». Juhendaja prof Jaanus Remme. Oponent prof A. Bogdanov, PhD, Moskva Ülikool.

27. augustil kl 10.15 kaitseb Lai 40-218 **Merit Otsus** botaanika ja ökoloogia instituudi doktoritööd «Plant community regeneration and species diversity in dry calcareous grasslands». Juhendaja prof Martin Zobel. Oponent dots Henning Adsersen, Kopenhageni Ülikool.

27. augustil kl 10.15 kaitseb Vanemuise 46-301 **Mikk Heidemaa** zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis doktoritööd «Süstemaatikaalaseid uurimusi perekondade *Dolerus, Empria* ja *Caliroa* lehevaablastest (*Hymenoptera, Tenthredinidae*)» zooloogia erialal. Juhendaja Mati Martin, biol-knd. Oponent Larry Hulden, PhD, Soome.

27. augustil toimub doktoritööde kaitsmine keemia osakonnas kh aud 430:
kl 14 **Urmas Johanson** «Investigation of the electrochemical properties of polypyrrole modified erectrodes» anorgaanilise keemia erialal. Juhendajad *prof emer* Jüri Tamm ja prof Väino Sammelselg. Oponendid prof Andres Öpik, TTÜ ja prof Enn Lust;
kl 15 **Kaido Sillari** «Computational study of the acid sites in zeolite ZSM-5» füüsikalise ja analüütilise keemia erialal. Juhendaja prof Peeter Burk. Oponent akadeemik Endel Lippmaa, RKBFI.

27. augustil toimub magistritööde kaitsmine eripedagoogika osakonnas Tiigi 78–118:
kl 11 **Piret Soodla** «Kirjaliku tekstiloome oskuste arendamine põhikooli keskastmes». Juhendaja Karl Karlep, ped-dr. Oponendid lektor Merit Hallap, MA ja prof Martin Ehala, PhD, TPÜ;
kl 11.45 **Triin Tõru** «Ütluse pragmaatilise tähenduse mõistmine toimetulekukooli õpilastel». Juhendaja Karl Karlep, ped-dr. Oponendid lektor Kaja Plado, MA ja Birgit Kaasik, MA;
kl 13 **Ülle Kuusik** «Arengu-hälvetega koolieelikute mäng, joonistamine ja kõnetegevus». Juhendaja Karl Karlep, ped-dr. Oponendid lektor Pille Häidkind, MA ja dots Aino Saar-Ugaste, PhD, TPÜ;
kl 13.45 **Kristin Binsol-Veltri** «Haapsalu Sanatoorse Internaatkooli õpilaste lause: mõistmine, järelkordamine ja moodustamine». Juhendaja lektor Kaja Plado, MA. Oponendid lektor Marika Padrik, MA ja Krista Sunts, kutsemagister.

30. augustil kl 14.15 kaitseb ajaloo osakonnas Lossi 3-215 **Kirsti Jõesalu** magistritööd «Sotsiaalsed suhted nõukogude tööelus: biograafilisi uurimusi argielust ENSV-s» etnoloogia erialal. Juhendaja lektor Ene Kõresaar. Oponendid prof Elle Vunder ja Terje Anepaio, MA.

31. augustil kl 16.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Ene Kõresaar** ajaloo osakonna doktoritööd «Mälu ja ajalugu eestlaste elulugudes: privaatne ja avalik, individuaalne ja kollektiivne eluloosünkretistlikust vaatepunktist» etnoloogia erialal. Juhendajad prof Elle Vunder ja dots Tiiu Jaago. Oponendid prof Marju Lauristin ja dots Pirjo Korkiakangas, Jyväskylä Ülikool.

31. augustil toimub doktoritööde kaitsmine eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas ph aud 102:
kl 14.15 **Heli Laanekask** «Eesti kirjakeele kujunemine ja kujundamine 16.-19. sajandil» eesti keele erialal. Juhendaja prof Mati Erelt. Oponent dots Külli Habicht;
kl 15.30 **Ene Vainik** «Lexical knowledge of emotions: the structure, variability and semantics of the Estonian emotion vocabulary» üldkeeleteaduse erialal. Juhendaja Urmas Sutrop, PhD. Oponendid prof Haldur Õim ja prof Jüri Allik.

31. augustil kl 12 toimub ph aud 135 magistritööde kaitsmine ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas:
Illari Lään «Universitas Tartuensis Tartu Ülikooli sisekommunikatsiooni vahendina» ajakirjanduse erialal. Juhendaja prof Epp Lauk. Oponendid Kaja Tampere, PhD ja prof Rein Veidemann;
Katrin Rahu «Šoppamise sooline representatsioon» meedia ja kommunikatsiooni erialal. Juhendaja Margit Keller. Oponendid Veronika Kalmus, PhD ja Anu Laas;
Mariliis Vahe «Sotsiaalturunduse ja sotsiaalse vastutuse võimalikud tõlgendusviisid» meedia ja kommunikatsiooni erialal. Juhendaja dots Triin Vihalemm. Oponendid Margit Keller, MA ja Mari Kalkun;
Heli Sõber «Mitmekultuuriline ettevõte muutuste perioodil: keskastmejuhi tõlgendusmallid ja identiteet uue organisatsioonikultuuri kujunemise eeldusena» meedia ja kommunikatsiooni erialal. Juhendaja dots Triin Vihalemm. Oponendid Kaja Tampere, PhD ja prof Maaja Vadi.

Head uut õppeaastat!

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

ART
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 3. september 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 26 (2185) www.ut.ee/ajaleht

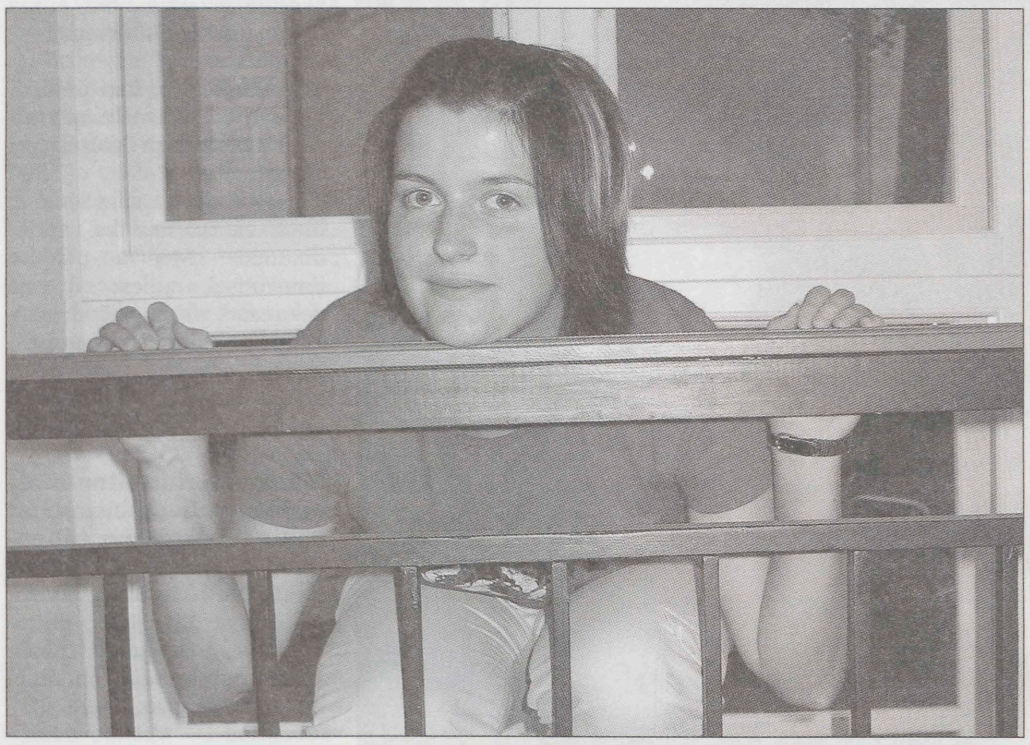

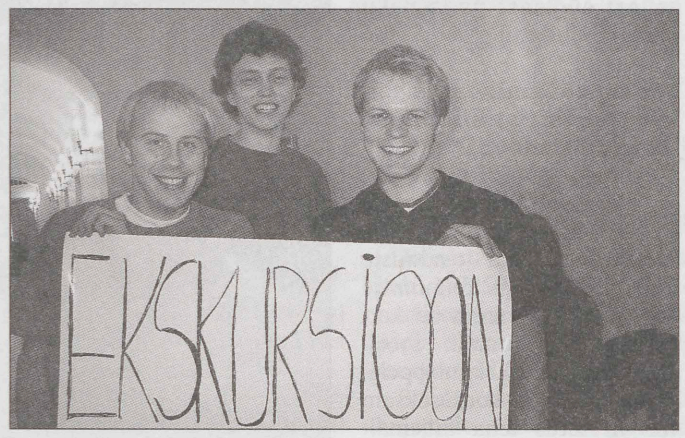

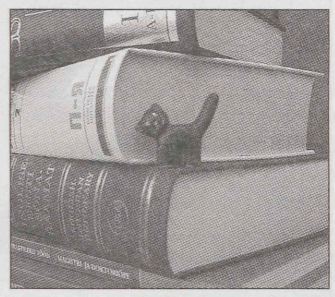

Esmakursuslane Kati Loite (pildil 1) sõnul on tuutorisüsteem ideaalne «Olin meeldivalt üllatatud, et kõike nii lahkelt seletatakse». Herman Jürgens, Kristjan Luhamets ja Margus Padar (2) kutsusid rebaseid ekskursioonile ja andsid mitmesugust nõu. 2XVARJE SOOTAK

Rebased uudistavad *alma mater*'it

Varje Sootak

Värskeid tudengeid abistavad nõustajad ja tuutorid.

«Kus on ruum 120?» kostab jälle peahoone rebaste infolaua juurest. Küsija Kati Loite tahab üliõpilasnõustajalt uurida, kuidas saab õigusteaduskonna õppekava mõnda ainet oma tunniplaaniga kooskõlastada.

«Tulin sotsiaalteaduskonda riigiteadusi õppima ja tahaksin ka õigusteaduskonnast midagi juurde võtta,» rääkis Kati Loite.

Uue õppeaasta algul on üliõpilasnõustaja ukse taga lausa küsijate järjekord. Vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer, kes nõustaja Helina Riisaluga ruumi jagab, ütles, et kuigi vahel tuleb ka väga lihtsatele küsimustele vastata, on tudengile just õppekava küsimused kõige keerulisemad. «Sageli ei teata, kuidas saab võtta valik- ja vabaaineid,» ütles Aime Randveer.

Haridusteaduskonna 3. aasta tudeng Kristi Kasearu käis aga magistriõppesse pääsemise võimalusi uurimas. «Pole varem eriti nõustajalt ega tuutorilt nõu küsida tulnud, nüüd tahaks küll teada, mis aineid peab magistriõppesse pääsemiseks tegema,» ütles Kristi Kaseoru.

Tuutoritest suur abi

«Kuna tunnen Tartut vähe, siis on väga hea meel, et kõik, kellelt midagi küsin, annavad lahkelt nõu. Nii linna peal kui ka ülikoolis. Eriti aga tuutorid,» ütles Kati Loite.

«Tuutorid pidasid meile ülikooli tutvustava loengu, käisime koos raamatukogus.» Kati sõnul on neil kaks oma tuutorit, kellele alati helistada ja meilida saab.

Rebasenädal

Esmaspäevast reedeni said rebased kõike pärida ja infomaterjale varuda rebasenädala infolaudadest. Iga päev toimusid linna ja ülikooli tutvustavad ekskursioonid jm.

Üliõpilasorganisatsiooni AGAPE liikmed Herman Jürgens ja Margus Padar lausa kutsusid igat peahoonesse sisenejat infolaua juurde.

«Oleme rebaseid saanud õigetesse ruumidesse juhatada, rääkinud, kus odavalt süüa saab, ja palju muud nõu jaganud,» ütles Margus Padar.

«Ise ma ka ei teadnud Tartusse tulles, kus näiteks Vanemuise tänav on,» räägib Herman Jürgens. «Mõtlesime, et aitame rebaseid veidi, oleme seda juba mitu aastat teinud. Ise saame ka niimoodi palju asju teada. Näiteks otsisime üles kõikide teaduskondade raamatukogud.»

Küsimusele, mis on rebaste kõige naljakam pärimine, vastasid noormehed, et eks ikka see, kui peahoones küsitakse, kus Raekoja plats asub.

Kati Loite on rebasenädalaga väga rahul: «Kõik on uus ja huvitav ja inimesed on nii vastutulelikud».

Ta tahab veel uurida, kuidas saab Tartus rahvatantsutreeningut jätkata. "Ja kui aega jääb, siis ka spordiklubisse ja rahvusvaheliste suhete ringi minna."

Ülikoolis tegutseb 75 tuutorit

Margit Meiesaar
Tuutorite koordinaator

Alanud õppeaastal tegeleb esmakursuslaste nõustamisega 75 tuutorit.

Tudengitest üliõpilasnõustajad on olemas 37 erialal ning ka TÜ Õigusinstituudis. 72 üliõpilasnõustajast on varem tuutorina praktiseerinud 23.

Tuutorid on altid abistama ka oma teaduskonna teise eriala esmakursuslasi, kus sellel aastal tuutoriks soovijaid polnud. Näiteks tänavu võivad tulevased stomatoloogid pöörduda oma küsimustega proviisoriõppe eriala tuutorite poole.

Enne õppeaasta algust arutati tuutorite infotunnis ka õppekorralduse muudatusi, et tudengite küsimustele vastata osata. Esmakordselt jagati tuutorisärke. Need on musta värvi ning kannavad seljal vaimukat rebasepildikest ja teksti «Sul on küsimus? Mul on vastus». Nii on tuutor linnas ja õppehoones esmakursuslastele kergesti märgatav.

Kuidas saab üliõpilane tuutoriks? Järgmise aasta tulevased tuutorid saavad ühineda tuutorite koolitusprogrammiga selle õppeaasta veebruaris-märtsis. Koolitused on aprillis ja augustis.

Info: www.ut.ee/tuutorid või tuutorite koordinaator ph ruum 117.

UT KÜSIB

Mida arvate lävendipõhisest vastuvõtust?

Kerli Kübarsepp
Proviisoriõppe 1. a üliõpilane

Meil lävendiga sissesaamist ei olnud. Ka riigieksamite tulemustega sissesaamine pole halb. Lävendiga saad küll kohe teada, aga eksamite puhul säilib veel lootus sisse saada.

Viisin oma dokumendid ka teistesse ülikoolidesse ja lõpuks oli isegi raske otsustada, kuhu minna, sest sain ka TTÜsse ja EPMÜsse.

Algul kartsin, kas Tartu Ülikooli üliõpilaseks õnnestubki saada. Esimese eelistusena märkisin proviisoriõppe. Miks? Mul on tuttavaid proviisoreid, kes nii köitvalt oma ametist rääkisid, ning bioloogia ja keemia on mul ka tugev olnud.

Pärt Prommik
Keemia 1. a üliõpilane

Mulle meeldis, et saab kohe teada, kas oled ülikooli sisse saanud. Esimese valiku panin riski peale (bioloogia), teise kindla peale, et kui esimesse ei saa, siis teine on eelisvalik, kus kindlasti sees olen.

Hea on kohe pärast kooli lõpetamist teada, et mul on kindlasti võimalus ülikooli saada. Pole enam pabistamist.

Sain ka EPMÜsse mitmele erialale sisse, aga valisin TÜ, mis sobib mulle paremini.

Keemia valisin seepärast, et see on asjalik eriala, huvitun väga veinidest ja ehk teen kunagi veinitehase. Pead hästi õppima ja olema sellel alal tegija.

Kreet Ruus
Sotsioloogia 1. a üliõpilane

Üliõpilase seisukohast toetan lävendipõhist vastuvõttu, mis tagab selle, et õpilane teab kindlalt, et on riigieelarvelisel kohal sees.

Seega jääks ära mõttetu närveldamine, mida niigi peab tegema riigieksamite tulemuste ootamisel.

Teisalt näitasid tänavuaastased lävendi piirid (välja arvatud õigusteaduskond), et see tõi kaasa ootamatult palju sissesaanuid, kelle vastuvõtmiseks teaduskonnad valmis polnud.

Seepärast oleks teaduskondadel mõistlik väga hoolikalt läbi mõelda oma lävendipiir, mida kindlasti peaks tõstma.

Välissuhteid juhib Virve-Anneli Vihman

1. septembrist asus vastloodud välissuhete osakonda juhatama Virve-Anneli Vihman (PhD).

«Algul tuleb mul tegelda osakonna väljaarendamisega. Osakonna eesmärk on tagada ülikooli tulemuslikuks rahvusvaheliseks suhtluseks väga head tugiteenused ning arendada välissuhtlust,» ütles Vihman.

Vihman on sündinud 1973 Californias, tema isa on eestlane, ema ameeriklanna. 1994 lõpetas Connecticuti Wesleyani Ülikoolis filosoofia eriala. 1992 oli ühe semestri Tartu Ülikoolis välisüliõpilane.

1995-1997 õpetas Vihman Nõo Reaalgümnaasiumis inglise keelt. Seejärel toimetas ta Tallinnas turistide ingliskeelset linnajuhti.

2003 kaitses Vihman Edin-

burghi Ülikoolis doktoritöö süntaktika ja semantika vahekorrast.

«Minu abikaasa on eestlane Tartust ja meil oli mõte ükskord Eestisse tööle tulla. Nüüd tekkiski minu jaoks väga huvitav väljakutse tegelda Eestis Tartu Ülikooli välissuhetega,» lausus Vihman.

TÄNA LEHES

Uus eksamikord
LK 2

Academica 2004
LK 3

Ilmus «Tragöödia-leksikon»
LK 2-3

Sügispäevad 2004
LK 3

UUDISED

Koostööseminar

6. septembril kell 15 algab Eesti Biokeskuses seminar «Ülikoolide ning äriettevõtete koostöövõimalused biotehnoloogia projektide vallas».

Ettekande peab prof Russell Smith (MD PhD) Oxfordi Ülikoolist. Tutvustatakse ülikoolide ning äriettevõtete biotehnoloogia projektide koostöökogemusi, püütakse leida koostöövõimalusi Eesti ja Briti teadlaste vahel.

Seminarile on oodatud nii üliõpilased ja õppejõud kui ka biotehnoloogia valdkonna firmade esindajad.

Seminar on tasuta.

Registreerumine: www.tuit.ut.ee

Lisainfo: Ulvi Tiirik, 737 4800, ulvi.tiirik@ut.ee.

Raamatuesitlus

10. septembril kl 17 toimub ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna uutes ruumides (ph 023-025) raamatu «Meediasüsteem ja meediakursus 1965-2004» esitlus.

Raamatu toimetas prof Peeter Vihalemm, kes on ka üks kümnest autorist. Toimetaja sõnul on raamat kokkuvõte meediauurimise neljast aastakümnest. «See annab ülevaate nii traditsioonilise kui ka uue meedia arengust ning meediakasutuse muutumisest,» selgitas prof Vihalemm.

Raamatu väljaandja on TÜ Kirjastus.

Loeng

13. septembril kl 16 peab bioloogia-geograafiateaduskonna külalisprofessor Jack Holbrook ph aud 140 ingliskeelse loengu loodusteaduslik hariduse rahvusvahelistest probleemidest.

ONLINE-KÜSITLUS

Milline on sulle kõige olulisem Tartu Ülikooli õppima tulemise põhjus?

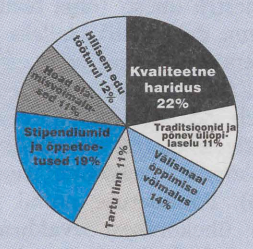

Vastajaid: 664

Uus küsimus:
Mida arvad lävendipõhisest vastuvõtust?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Valiti ja nimetati professoreid

TÜ nõukogu 18. juuni istungil valiti uuesti patoloogilise anatoomia professoriks Raik-Hiio Mikelsaar, arheoloogia professoriks Valter Lang ja tõenäosusteooria professoriks Kalev Pärna.

Histoloogia ja embrüoloogia professoriks valiti Andres Arend, meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professoriks Irja Lutsar, lähiajaloo professoriks Eero Medijainen, spordi sotsiaalteaduste professoriks Lennart Raudsepp, krüptograafia professoriks Ahto Buldas ja rahvusvahelise suhete teooria professoriks Eiki Berg.

Universaalalgebra professoriks nimetati Kalle Kaarli.

Emeriitprofessoriks nimetati lähiajaloo professor Jüri Ant, etnoloogia professor Elle Vunder ja kardioloogia professor Rein Teesalu.

27. augusti istungil valis nõukogu etnoloogia professoriks Art Leete.

Kaljo Põllu näitus ajaloo muuseumis

8. septembril kl 16 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis graafik Kaljo Põllu tööde näitus.

Näha saab metsotintosarja «Kirgastumine» (1991–1995) ja valikut eksliibriseloomigust.

Kaljo Põllu lõpetas 1962 ERKI klaasikunstnikuna. 1962–1975 oli ta TÜ kunstikabineti juhataja, 1975. aastast kunstiülikooli õppejõud.

Väljapanekuga saab tutvuda 6. detsembrini.

Uus vabaaine «Muusikaesseistika»

Alanud õppeaasta iga kuu kolmandal kolmapäeval kl 19 korraldab Pille Lille Muusikute Toetusfond TÜ aulas «Meistrite Akadeemia» sarjas kontserdi.

Esinevad väljapaistvad Eesti interpreedid, nagu tšellist Peeter Paemurru, viiuldaja Mari Tampere, pianist Peep Lassmann jt.

TÜ muusikaprofessori Jaan Rossi sõnul on sarja kontserdid aluseks «Muusikaesseistika» vabaainele, mida hakatakse õpetama filosoofiateaduskonna kunstide osakonnas.

Uue aine eesmärk on õpetada üliõpilasi muusikast mõtlema ja kirjutama.

Tudengil tuleb iga kuulatud kontserdi kohta kirjutada essee, mida seminaril arutatakse.

Muusikaesseistika kursus algab 9. septembril kl 16.15 Lai 34-72, õpetab kunstide osakonna assistent Lilian Langsepp.

Muudatusi õppetoetuste korras

Täiendava toetuse saamiseks tuleb nüüd bakalaureuseõppe peaspetsialisti Ülle Hendriksoni sõnul esitada avaldus igal semestril uuesti (oma teaduskonna dekanaati), selleks on ka eraldi avalduse vorm.

«Ka majanduslikku toetust tuleb igal semestril uuesti taotleda (taotlus esitada õppeosakonda, peahoone ruumi 116). Põhitoetuse puhul piisab ühekordsest avaldusest, see kehtib kogu õppekaval õppimise aja.»

Avaldusi saab esitada 1.-15. septembrini.

Õppetoetusi ei saa taotleda ülikoolis õppimise esimesel semestril.

F-i eest enam eksmatti ei saa

Muutunud eksamikorda selgitab bakalaureuseõppe peaspetsialist Ülle Hendrikson

Aija Sakova

Õppekorralduseeskirjas on sellest sügisest päris palju olulisi muudatusi.

Usuteaduse 4. aasta üliõpilane Aitel Käpp leiab, et eksamikorra reformimise juures jääb selgusetuks, kellele muudatused head on, kas üliõpilastele või administratiivtöötajatele. AIJA SAKOVA

Mis on eksamikorras sellest semestrist üliõpilase jaoks teistmoodi?

Põhiline muudatus on see, et üliõpilane võtab endale õppeainele registreerimisega kohustuse läbida teadmiste kontroll õppeaine toimumise semestril. Kui varem oli korduseksamit võimalik sooritada vastavalt kokkuleppele, siis nüüd tuleb korduseksam või -arvestus teha hiljemalt ainekursuse toimumise semestrile järgneva semestri teise õppenädala lõpuks (näiteks sügissemestri korduseksamid 25. veebruariks).

Kui üliõpilane ka korduseksamil läbi kukub, ei järgne muud, kui ta peab ainekursuse järgmisel semestril uuesti läbima, kui antud ainet loetakse. Loomulikult võib üliõpilane ka ilma korduseksamil läbi kukkumata kohe otsustada, et soovib ainekursust uuesti läbida.

Kas see tähendab, et üliõpilane registreerub samale õppeainele uuesti?

Jah. Läbides õppeainekursuse uuesti, on tal taas võimalus sooritada nii eksam kui ka korduseksam. Selline muudatus tähendab üliõpilase jaoks seda, et kaob ära üliõpilase eksmatrikuleerimise võimalus pärast kolme negatiivset eksamitulemust. Eksami läbimise kordadele piiranguid ei ole.

Ainult arsti-, hambaarsti- ja proviisoriõppes jääb kehtima senine kord, kus ühes aines on eksamit või arvestust võimalik sooritada kolm korda, kuna järgmisele kursusele pääsevad need, kel eelmise kursuse ained on kõik sooritatud. Üliõpilane eksmatrikuleeritakse, kui enne kevadist eksamisessiooni algust on sooritamata mõni talvise sessiooni eksam või arvestus või kui enne järgmisele kursusele üleviimist sügisel on õppekava täitmise ainepunktide summa läbitud õppeajale vastavast arvestuslikust mahust väiksem kui sada protsenti.

Kas uus eksamikord kehtib ka eelmiste semestrite võlgade kohta?

Ei. Enne 2004/2005. õppeaastat sooritatud eksamite võlgu saab teha kogu algava õppeaasta jooksul ja üliõpilasel on õigus kolmele korduseksamile (kõik sellel õppeaastal sooritatavad eksamid mõnes varem võetud aines loetakse korduseksamiteks). Pärast kolmandat negatiivset korduseksamit ta eksmatrikuleeritakse.

Kuidas on avatud ülikoolis, kus õppetöö algab hiljem ja toimub sessiooniti?

Avatud ülikooli üliõpilastele on teised tähtajad. Neil on võimalik valitud õppeaines eksamit ja vajaduse korral korduseksamit sooritada õppeaine toimumise semestril või sellele järgneval semestril.

Kuidas on ühe õppeaine eksamiaegadega? Mitu eri võimalust peab üliõpilasel eksami tegemiseks olema?

Eksamit saab sooritada ainekursuse toimumise semestril kaks korda, teine on siis korduseksam. Ajad teatab õppejõud juba enne, kui on toimunud 20% auditoorsest õppetööst, seega loengukursuse algul (teatada tuleb vähemalt kaks eksamiaega ja korduseksami aeg). Üliõpilasel on aga õigus taotleda õppejõult teist eksamiaega samal semestril, kui tema sooritatavate eksamite vahele jääb vähem kui kaks päeva.

Kas eksamile peab registreeruma või toimub see automaatselt?

Eksamile registreerumine lõpeb seitse päeva enne antud õppeaines toimuvat esimest eksamit. Kui üliõpilane eksamile tähtajaliselt ei registreeru, lisatakse ta semestri viimase eksamipäeva protokolli.

Ka korduseksamile tuleb registreeruda, kuna korduseksam ei ole kohustuslik. Üliõpilane võib otsustada kohe pärast esimest negatiivset tulemust, et ta läbib ainekursuse uuesti. Korduseksamile registreerumine lõpeb kaks päeva enne korduseksami toimumist.

Senisest hoolsamalt peaksid üliõpilased jälgima eksamitele registreerumist, kuna registreerimise tühistamise võimalus on kadunud. Kui juba kord eksamipäev on valitud, ei saa hiljem oma valikut muuta.

Mis saab siis, kui üliõpilane on eksamile registreerunud, aga kohale ei ilmu?

Kui ta nimetatud päeval ei ilmu, on tulemuseks «mitteilmunud». Mõjuva põhjuse ilmnemisel, millest on vaja dekanaati või õppejõudu teavitada eksami toimumisest seitsme tööpäeva jooksul, märge «mitteilmunud» tühistatakse.

Märkmel «mitteilmunud» on ju ka sellest semestrist veidi teistsugune tähendus kui varem?

Enne ei arvestatud aineid, mille taga oli märge «mitteilmunud» keskmise hinde arvestamisel. Nüüd on sellel hindeline väärtus «0».

Mida see tegelikkuses üliõpilase jaoks tähendab?

Seda, et kui üliõpilane registreerub näiteks mingile valikainele ja hiljem selles eksamit ei soorita, siis hakkab eksamile või arvestusele mitteilmumine tema keskmist hinnet mõjutama. Õppeainest tuleks õigel ajal loobuda, kui on näha, et eksamit teha ei jõua.

Kas muudatused õppekorralduseeskirjas puudutavad ainult eksamikorraldust?

Ei. Oluline muudatus on veel see, et akadeemilisele puhkusele siirdudes tuleb üliõpilastel ainekursustele ja eksamitele registreerumise tühistamiseks esitada avaldus. Automaatne tühistamine toimub ainult tervislikel põhjustel akadeemilisele puhkusele minekul.

Mida peaks välismaale õppima asuda sooviv üliõpilane silmas pidama?

Välismaale õppima siirdumiseks tuleb sõlmida vormikohane õppeleping. Õppeleping asendab välismaale õppima mineku avaldust ning on abiks eelneva õpingukava koostamisel ja kooskõlastamisel oma teaduskonnaga.

Akadeemilise puhkuse ajal välismaale õppima mineja ei ole kohustatud õppelepingut sõlmima, kuid hilisema ainete ülekandmise sujumise huvides võiks seda siiski teha.

OLULISEMAD MUUDATUSED

Õppeainele registreerimisega tekib kohustus läbida õppeaine selle toimumise semestril.
Eksamit saab ainekursuse toimumise semestril teha kaks korda, ebaõnnestumise korral tuleb uuesti registreeruda.
«Mitteilmumine» saab arvulise väärtuse «0».
Enne 2004/2005. õa sooritatud eksamite võlgu saab teha kogu algava õppeaasta jooksul, kokku on õigus kolmele korduseksamile.

Ilmus «Tragöödialeksikon»

Ivo Volt
Klassikalise filoloogia teadur

Eile esitles ülikooli kunstimuuseumis prof Anne Lill (pildil) raamatut «Tragöödialeksikon: teemad ja tegelased antiikkreeka teatris».

Klassikalise filoloogia professori Anne Lille raamat on kreeka tragöödiaga aastatepikkuse tegelemise tulemusel valminud teatmeteos, mida võib materjalile lähenemise ja mahu poolest pidada maailmas ainulaadseks.

Lisaks tavalisele alfabeetilisele leksikoniosale on raamatu lõpus esitatud ka märksõnade temaatiline jaotus, mis iseloomustab ehk kõige ilmekamalt leksikoni sisulist ulatust: ajaloolised mõisted, isikud ja sündmused; antiiktragöödiad, nende autorid ja tegelased; draama- ja kirjandusteooria, keel ja stiil; geograafilised nimetused; interpreteerimise põhimõisted, filosoofiline taust; lavastus ja lavateose struktuur; müüt ja rituaaltragöödia.

«Tragöödialeksikon» lisab eestikeelsesse teatmekirjandusse terve hulga mõistekäsitlusi, mis siit seni puudusid.

Sissejuhatuses on ülevaated kolme tähtsama kreeka tragöödiakirjaniku Aischylose, Sophoklese ja Euripidese elust ja teostest, samuti Atika draama ja tähtsamate ajaloosündmuste kronoloogia.

Järelsõna valgustab nii tekstitraditsiooni kui ka tragöödiate mõistmise ja tõlgendamisega seotud küsimusi. Oluline on ka peatükk erinevatest tragöödiainterpretatsioonidest 20. sajandil.

Raamatu väljaandja on TÜ Kirjastus.

TOEFL-TESTIDE ETTEVALMISTUSKURSUSED

TÜ Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus alustab sügissemestriks registreerimist TOEFLi inglise keele ettevalmistuskursusele.
Info tel 742 7243 või www.ut.ee/ameerika (teabekeskuse teenused).

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25

AJA SISSE MINEK

Esmakursuslane!

Kas Sa tunned oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?

Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.

Tasuta!

Ootame!

Keemia 1. kursus 8. septembril kl 12
Keemia 1. kursus 9. septembril kl 8

Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.

Lisateave: 737 5677

JÄRGNEB!

UT KÜSIB

Miks toimub tänavu Academica uut moodi?

Vastab välissuhete peaspetsialist Lea Kivi.

Academica toimub sel aastal konverentsi vormis ja valdkondlike sektsioonidena.

Erinevalt varasematest Saksa-Eesti akadeemilistest nädalatest on seekord Academica peateemal «Teadus ja teadmistepõhine ühiskond» kutsutud arutlema nii Saksa kui ka Eesti teadlased.

Nii on Eesti ja Saksa teadlastel parem võimalus tõsiseks mõttevahetuseks, suureneks üksteisemõistmine ning Eesti ja Saksa teadlased muutuvad võrdseteks partneriteks.

Mõttevahetus on plaanitud 27. septembril konverentsi vormis. Plenaaristungile tulevad esinema Euroopa Akadeemia direktor prof Carl Friedrich Gethmann ja Eesti Teaduste Akadeemia president prof Jüri Engelbrecht.

Samuti esinevad Saksa Panga asepresident Jürgen Stark ja Eesti Panga president Vahur Kraft.

Valdkondlikke sektsioone juhatavad majandusteaduskonna dekaan prof Jüri Sepp (*socialia*), eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutrop (*humaniora*) ja tehnoloogiainstituudi direktor prof Mart Ustav (*realia et naturalia et medicina*).

Kõik ettekanded tõlgitakse sünkroonselt eesti keelest saksa keelde ja ka vastupidi.

www.academica.ut.ee.

Eetikakeskuse doktoristipendiumid

Hiljemalt 17. septembriks tuleb esitada TÜ eetikakeskuse 2004/2005. õa Volkswagen Stiftungi toetusest makstava doktoristipendiumi konkursi dokumendid.

Stipendiumi võivad taotleda võivad kõigi teaduskondade doktorandid eetikaküsimustega tegeleva projekti kirjutamiseks.

Stipendium (3520 kr kuus) määratakse kuni 5 doktorandile üheks aastaks. Stipendiaadiks olemise ajal peab doktorant elama alaliselt Eestis. Ta peab pidama ettekandeid oma tööst ja kohustuma osalema eetikakeskuse interdistsiplinaarsetes kollokviumides ja külalislektorite seminarides.

Nõutavad dokumendid (inglise või saksa keeles): CV ja publikatsioonide nimekiri, eetikaalase uurimistöö projekt (3-5 lk), juhendaja soovitus, avaldus (vabas vormis, koos põhjendusega) stipendiumi saamiseks.

Dokumendid esitada TÜ eetikakeskusesse, Ülikooli 7 II korrus.

Info: eetikakeskuse referent Sigrid Parts, tel 737 5427, Sigrid.Parts@ut.ee.

Tartu sügispäevad 2004

Sügispäevad toimuvad tänavu kuu aega varem kui eelmistel aastatel – 18. – 24. oktoobrini. Lähiajal lõpeb mitme konkursi tähtaeg.

Tudengibänd '04

Salvesta 1–2 lugu oma bändi lugu lindile või CD-le. Saada lint või CD hiljemalt **11. oktoobriks** Üliõpilasmajja (Kalevi 24). Pane ümbrikusse lühike bänditutvustus ja kontaktandmed.

Info: Kaimo Puniste, kaimo@kmz.pri.ee, tel 511 8952 või 730 2400.

Tudengifilm '04

Oodatud on kõik filmid: mustvalged, värvilised, ruudulised, täpilised, tummfilmid. Umbes 15 minutit pikk film salvesta CD-le (oleks parem) või stereosalvestusena VHS kassetile. Too CD või VHS hiljemalt **11. oktoobriks** Üliõpilasmaja valvelauda. Lisa kontaktandmed.

Kõik eelvoorus välja valitud filmid kantakse ette 21. oktoobril Tudengifiln suurel linal. Parimatele jagatakse Otte!

Info: Janar Haidak, jeidak@ut.ee, 5565 9078 või 730 2400.

Etluskonkurss «Kunstide ööl»

Tule ja esita vabalt valitud proosapala ja luuletus õdusa kaminatule paistel.

Info: Taimi Sild, taimi.sild@tfg.tartu.ee, 516 7558 või 730 2400.

Tudengi LAKs '04

Kõrgkoolidevaheline lustlik võistlusõhtu. Lõbusate ja Andekate Klubi (LAKs) annab meeleoluka laksu. Esinevad lõbusad ja andekad moosekandid.

Info: Johan Rannast, johanrannast@hot.ee, 558 6271 või 730 2400.

Postimehe koomiksivõistlus

Joonista pildirida, mis mahub 167x50 mm suurusesse raamistikku. Peategelane peab olema tudengipäevade maskott Villem.

Saada oma koomiksirida hiljemalt **13. oktoobriks** Üliõpilasmajja. Lisa kontaktandmed.

Parimad ilmuvad Postimehes.

Info: Berit Roiland, beritroiland@hotmail.com, 505 3246 või 730 2400.

Tudengipäevade info: www.studentdays.ee.

Rotalia Fondi stipendiaadid 2004/2005

Sirje Mark
Rotalia Fondi stipendiumide komitee sekretär

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond andis vabariigi avalik-õiguslike ülikoolide (TÜ, TTÜ, TPÜ, TKÜ, EMA, EPMÜ) statsionaarses õppevormis õppivatele üliõpilastele 2004/2005. õppeaastaks 24 stipendiumi.

Neist 10 olid Gerhard Treubergi, 6 Ene Silla, 2 Enn Raidna ning 2 Helge ja Bruno Laane nimelised.

Tartu Ülikoolist vääris Rotalia Fondi 1000 US-dollarilise stipendiumi 11 tudengit:
Viljar Kalbus (AR, arstiõpe),
Meelis Burget (FL, ajalugu),
Kristiina Johanson (FL, ajalugu),
Ann Kraut (BG, bioloogia),
Laura Sedman (BG, bioloogia),
Pavel Starkov (FK, keemia),
Liisi Täht (HT, klassiõpetaja),
Krista Liin (MT, informaatika),
Alo Joosepson (SO, semiootika ja kulturoloogia),
Siiri Liiva (SO, riigiteadused),
Angelina Valk (Narva kolledž, humanitaarained vene õppekeelega põhikoolis).

Stipendiumide pidulik üleandmine on täna, 3. septembril kl 18 korp! Rotalia majas Tartus, Tähe 3. Oodatud on kõik stipendiaadid, nende pereliikmed, õppejõud, sõbrad, kursusekaaslased.

UUDISED

Johanna Rossi fotonäitus Solovetsi saartest

31. augustil avati TÜ Raamatukogus Johanna Rossi fotonäitus Solovetsi saartest «Tallinn – 1080 km».

«Tallinnat Valges meres asuvatest Solovetsi saartest lahutavad 1080 kilomeetrit sõitsin maha 2003. a augustis. Saarestik koosneb kolmest suurest ja paljudest väiksematest saartest,» ütles Ross.

XV sajandil rajati suurimale, Solovetsi saarele võimas klooster, mis toimis ka piiriäärse kaitserajatisena. XVI sajandil hakati seda ääreala kasutama sundasumispaigana. 1923-1939 asus suletud kloostri valdustes esimene GPU ja NKVD surmalaager. 1974. aastast on Solovetsi saarestik loodus- ja muinsuskaitse all.

Praegu tegutseb klooster jälle. Näituse fotodel on jäädvustatud saare olustikku ja inimesi.

Näitus jääb avatuks 1. oktoobrini.

Narva kolledži direktoriks valiti taas Katri Raik

TÜ nõukogu valis 27. augusti istungil Narva kolledži direktoriks seni kolledžit juhtinud Katri Raigi (PhD).

Katri Raik on lõpetanud TÜ ajaloo eriala, töötanud ülikoolis teabetalituse juhatajana, riigikantseleis ja haridusministeeriumis. Narva kolledži direktor on ta olnud selle asutamisest, 1999. aasta juunist peale.

Hansapanga õppelaenuga tunned end kunnina! Ja kui veab, siis veel erilise kunnina – **just Sina võid võita vinku korteri, auto, tasuta lõunad, läppari ja palju muud.** Tutvu oma privileegidega lähemalt **www.knapasnah.net** või põika lähimasse Hansapanga kontorisse.

Aga tasuta rahvusvaheline üliõpilaspilet? Elementaarne!

Hansapank
Head mõtted saavad alati teoks

ÕNNITLEME

Emeriitprof Olaf Prinits 80

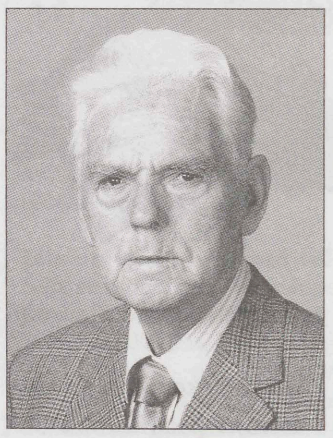

3. septembril 1924 sündinud Eesti koolimatemaatika *grand old man*, matemaatika didaktika õppetooli emeriitprofessor Olaf Prinits lõpetas 1942 gümnaasiumi. Pärast haavatasaamist Eesti Leegionis Narva rindel ning töötamist õpetajana lõpetas ta 1947 keskkooli hõbemedaliga.

Kahekordse keskharidusega Prinits lõpetas ülikooli matemaatika eriala 1952. Ta on töötanud teoreetilise mehaanika kateedris kuni matemaatika õpetamise metoodika kateedri moodustamiseni 1965. Juubilar oli kateedri juhataja selle loomisest kuni 1975. Seejärel töötas ta sama kateedri dotsendina ja oli kateedri (hiljem matemaatika didaktika õppetooli) professor kuni 1994.

Teadustegevuse esimeseks valdkonnaks oli prof Prinitsal funktsionaalse sõltuvuse, tuletise ja integraali koolikäsitluse loomine. Väitekirja temaatikast tulenev uurimistöö viis ta tihedasse kontakti Eesti matemaatikaõpetajatega. 1974 alustas ta Eesti matemaatikaõpetajate päevade korraldamist, mis jätkuvad praeguseni.

Juubilari üks kõige olulisem panus Eesti hariduse arendamisse on eesti haridustegelaste poolt kolmekümnendatel aastatel koolimatemaatika kursuse moderniseerimiseks alustatud töö jätkamine Eesti oma matemaatika õppekava ja õpikute koostamise kaudu.

Selle töö tulemusena õpetati ainsa üksusena kogu endises Nõukogude Liidus Eesti koolides matemaatikat euroopalikele traditsioonidele tugineva integreeritud kursusena eesti originaalõpikute järgi. Viimaseid on üksnes Prinitsa enese ja kaasautorite sulest esma- ja kordustrükkidena ilmunud üle 50 väljaande.

Juubilari eriti südamelähedane valdkond on olnud Eesti koolimatemaatika ajaloo uurimine. Selle töö tulemused on esitatud arvukates artiklites ja mahukas monograafias «Eesti koolimatemaatika ajalugu». Allakirjutanule ei ole teada, et maailmas oleks ühegi teise riigi koolimatemaatika ajalugu nii hõlmavalt ja sügavuti käsitletud.

Juubilar on tuntud ja tunnustatud ka kui Tartu Akadeemilise Meeskoori kauaaegne solist, kes on esinenud mitme soolokontserdiga.

Õnnitleme kolleegidele ja õpilastele alati oma akadeemilise tasakaalukuse ja korrektsusega eeskujuks olevat Olaf Prinitsat!

Kolleegide ja õpilaste nimel Jüri Afanasjev

OLAF PRINITSA JUUBELIÜRITUSED

17. sept kl 10 avatakse TÜ Raamatukogus Olaf Prinitsa tegevust kajastav näitus. Juubilari saab õnnitleda samal päeval kl 17 matemaatika-informaatikateaduskonnas.
Samas toimub kell 12 ka rahvusvaheline matemaatika didaktika seminar.
Osavõtust teatada tel 737 6414 või Lea.Lepmann@ut.ee.

ÕNNITLEME

65
Sirje Lahk, vanemlaborant – 7. september

60
Hilja Iher, õhuseire spetsialist – 4. september
Robert Aps, erakorraline teadur – 7. september

40
Arvo Avi, tehnovõrkude ja elektripaigaldiste teenistuse juhataja – 7. september

30
Marek Kartau, Archibus/FM peaspetsialist – 3. september

TÜ AKADEEMILINE SPORDIKLUBI

TÜ Akadeemilise Spordiklubi spordiharrastuse treeningurühmade info: tel 737 6280, spordiklubi@ut.ee.

AEGEE-TARTU OOTAB UUSI LIIKMEID!

7. septembril TÜ raamatukogu fuajees ning 7. ja 8. septembril Lossi 3-215 kl 18 tutvustab ennast AEGEE. Organisatsioon AEGEE-Tartu ühendab ühiskondlikult aktiivseid tudengeid kogu Euroopas.
Info: www.ut.ee/aegee või aegeetartu@aegee.org.

OLE OSA MILLESTKI, MUUDA OMA ELU ERAKORDSEKS!

AIESEC

Maailma suurim üliõpilasorganisatsioon
www.aiesec.ee
Infotunnid: 14. ja 16. sept kl 18.15
TÜ Raamatukogu konverentsisaalis

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

8. septembril kl 15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Vitali Vassiljev** arstiteaduskonna doktoritööd «Lämmastikoksiidi süntaasi inhibiitorite mõju etanooli toimele etanooli akuutse ja kroonilise manustamise ning võõrutusnähtude korral». Juhendajad prof Marika Väli ja v-assistent Paavo Pokk. Oponendid prof Enn Seppet ja dots Rein Pähkla.

10. septembril kl 14.15 kaitseb Liivi 2-404 **Märt Möls** matemaatika-informaatikateaduskonna doktoritööd «Linear Mixed Models with Equivalent Predictors» matemaatilise statistika erialal. Juhendaja dots Tõnu Möls. Oponendid prof Kenneth Nordström, Oulu Ülikool ja dots Simo Puntanen, Tampere Ülikool.

10. septembril kl 14.15 kaitseb Näituse 2 aud 207 **Vadim Semjonov** vene ja slaavi filoloogia osakonna doktoritööd «Jossiff Brodski põhjapagenduses: autobiograafilisuse poeetika» vene kirjanduse erialal. Oponendid prof D. M. Bethea, USA ja filosoofiadoktor J. Kyst, Taani.

15. septembril kl 16 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Piret Luik** pedagoogika osakonna doktoritööd «Õpitarkvara efektiivsed karakteristikud elektrooniliste õpikute ja drillprogrammide korral». Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid prof Peeter Normak, TPÜ ja emeriitprof Veijo Meisalo, Helsingi Ülikool.

KÜLALISÕHTUD

Korp! **Filiae Patriae** ootab naisüliõpilasi külalisõhtutele 7. ja 9. septembril kl 19 oma majja Struve 4 (ülikooli raamatukogu vastas).

Korp! **Vironia** ootab akadeemiliselt organiseerumata eesti soost meesüliõpilasi oma sügissemestri külalisõhtutele 9. ja 21. septembril kl 20.15 meie konvendikorteris Lai 30. Riietus korrektne. Info: www.vironia.ee.

Korp! Ugala ootab akadeemiliselt organiseerumata meestudengeid 7. ja 14. septembril oma konvendi hoonesse Kuperjanovi tänavas. Külalisõhtute orienteeruv algus kl 20 ja riietus soliidne.

KURSUSED

Lõuna-Eesti keele ja kultuuriuuringute keskus kuulutab välja järgmised loengusarjad:
FLLE.00.001. **Lõunaeesti keel II** (2 AP, A). Õppejõud Sulev Iva. Loengud toimuvad 2.–11. n (1. loeng 10. sept) R 8.30–10 Ülikooli 18–244. Kursus on mõeldud neile, kes on läbinud kursuse Lõunaeesti keel 1. osa, Võru keel I (FLEE.02.067) või muul moel võru keelega kokku puutunud.
FLLE.00.004. **Lõunaeesti folkloor** (2 AP, A). Õppejõud Paul Hagu. Loengud toimuvad 2.-16. n (1. loeng 10.09) K 14–16 Lossi 38, s.o vana anatoomikum. Tutvustatakse lõunaeesti folkloori eripära žanride kaupa ja antakse ülevaade folkloori erinevustest Lõuna-Eesti regioonides.
FLKN.03.121. **Sissejuhatus lõunaeesti kirjandusse** (1 AP, A). Õppejõud Ülo Tonts. Loengud toimuvad 1.–6. n (1. loeng 31.08.) E 10–12, T 10–12 Ülikooli 18–228. Tutvutakse kahe konkureeriva kirjakeele ajajärguga. Ülevaatelise ning valikulise vaatluse alla tuleb lõunaeestiline ilukirjandus 20. sajandil.
Lisainfo: TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus Lossi 38, tel 737 5422, vt ka www.ut.ee/lekeskus.

FLFI.02.092 **Vaimufilosoofia peateemad**, Bruno Mölder, filosoofiamagister.
Septembris ja oktoobris toimub kompaktkursus, mis pakub ülevaadet vaimufilosoofia peateemadest. Teemad: keha-vaimu probleem, mentaalne sisu, rahvapsühholoogia loomus, meelelised kvaliteedid ja vaimne põhjuslikkus.
Oodatud on filosoofia eriala vanemate kursuste üliõpilased ja magistrandid, samuti külgnevate erialade (psühholoogia, keeleteadus) üliõpilased. Kursus toimub teisipäeviti kl 16-18 ja neljapäeviti kl 14-16. Esimene kohtumine 7. sept kl 16-18 Lossi 3-223.

Vene kirjanduse õppetool kuulutab välja järgmised loengukursused eesti keeles:
FLVE.03.171. **Sissejuhatus vene kirjanduslukku** (2 AP, A). Lektor Lea Pild. Kolmapäeviti, kl 12-14, Näituse 2-206. Käsitletakse vene kirjanduse arengujooni keskajast kuni XX saj.
FLVE.03.178. **Eesti-vene ja vene-eesti tõlge** (2 AP, A). Lektor Lea Pild. Teisipäeviti, kl 14-16, Näituse 2-207. Antakse ülevaade erinevate tekstižanride tõlkimisest (publitsistlik tõlge, teadusteksti tõlge, ilukirjandusliku teksti tõlge).
FLVE.03.256. **Vene dekadentide luule ja proosa** (2 AP, A). Lektor Lea Pild. Teisipäeviti, kl 16-18, Näituse 2-207. Käsitletakse tuntud vene sümbolistide (D. Merežkovski, Z. Hippiuse ning F. Sologubi) luule- ja proosateoste poeetikat.
Registreerimine – www.is.ut.ee/pls/ois. Info: tel 737 6352.

TEATED

Kunstide osakond (Lai 34) vajab mees- ja naismodelle.
Info: Rein Külm, tel 5347 3059, 737 5879.

Algavad tantsuklubi ALO seltskonnatantsude kursused Hugo Treffneri gümnaasiumis. Algkursus E 6. sept, algajate jätkukursus K 8. sept, edasijõudnutele T 7. sept. Kursused algavad kõikidel päevadel kell 19.
Info ja registreerimine tel: 528 6482 ja 747 4248 ning ilmetiik@hot.ee.

SPORT

5. septembril on Eedeni kaubandus- ja vabaajakeskuse II korruse parklas tänavakorvpalli-võistlused. Vaataja saab ise teha vabaviskeid.
Võistkondade tänavakorvpallist osavõtutasu 300 kr, kohapeal kl 9st 400 kr. Auhinnafond 50 000 kr. Linnarahva sopsuvõistlusest osavõtt 10 kr, võitjaid premeerivad kinkekaartidega Photopoint ja Nike.
Kl 14 esitletakse TÜ/Rocki meeskonda, esinevad ka Rocki tantsutüdrukud.
Info: Rauno Kiisk, tel 523 1386.

9. sept kl 16 avavad tudengispordi sügishooaja Tartus TÜ staadionil Eesti üliõpilaste kergejõustiku meistrivõistlused.
Parim kõrgkool võidab rändkarika!
Info: www.easl.ee.
Esmakordselt antakse välja Eesti Akadeemilise Spordiliidu uue kujundusega kaunid medalid.
Registreerumine toimub internetis ja kohapeal.

KONTSERT

18. septembrini on kõik hooaja piletid Estonia kontserdisaali ning Vanemuise ja Pärnu kontserdimaja kassades soodushinnaga -25%.
Kontserdikavad: www.concert.ee.

4. sept kl 19 Vanemuise kontserdimajas erakordselt suurejooneline kontsert «Volkonski annab aru» (Peeter Volkonski 50). Peeter Volkonski, solistid Siiri Sisask, Liisi Koikson, Tõnis Mägi, Lembit Saarsalu, Riho Sibul, Riina Airenne, Heli Vahing, Kärt Tomingas, Jaan Willem Sibul, Pantir (Soome).
Kaastegevad Toomas Lunge, Margus Kappel, ansamblid Propeller, Rosta Aknad, Kosmikud, No Big Silence, Vanemuise Sümfooniaorkester ja ooperikoor (dirigent Tarmo Leinatamm). Õhtu juht Üllar Saaremäe.
Kontserdikavad: www.concert.ee.

LOENGUKURSUS FOTOKUNSTI AJALOOST

8. sept kl 18-21 algab ph aud 102 põnev kursus fotokunsti ajaloost (FLKU.01.087, 4 AP, võimalik võtta valikainemoodulina). Õppejõuks on selle ala üks parimaid asjatundjaid Eestis, Tartu Kõrgema Kunstikooli prof Peeter Linnap. Kursus kestab ühe semestri, peamiselt loenguvormis ja on illustreeritud põneva näitliku materjaliga.

Studio Lingua
KEELTEKOOL
• Tartu kaasaegseim keeltekool pakub keeleõpet:
• eesti keel
• praktiline eesti keel
• soome keel
• rootsi keel
• saksa keel
• inglise keel
• prantsuse keel
• hispaania keel
• vene keel
KUNI 10.SEPTEMBRINI REGISTREERUNUTELE 20% HINNAST ALLA!
väikesed õppegrupid (kõige rohkem 8 õpilast)
kaasaegseim sisustus
avarad ja koolitusnõuetele
vastavad õpperuumid
parkla kõikidele klientidele
professionaalne õpetus
www.studiolingua.ee
Tähe 110, Tartu. 730 0596

TARTU ÜLIKOOL

TÜ võtab sotsiaalteaduskonna dekanaati tööle

dekanaadi juhataja,

kelle ülesanne on dekanaadi töö juhtimine, dekaani assisteerimine, asjaajamise, klienditeeninduse ja teabelevi korraldamine teaduskonnas ning töö finantsidega.

Edukal kandidaadil on:
• kõrgharidus (soovitavalt teaduskraad),
• juhtimisalane töökogemus,
• väga hea analüüsi-, algatus- ja korraldusvõime,
• väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
• väga hea eesti ja inglise keele oskus,
• hea arvutioskus (tekstitöötlus, tabelarvutus).

TÜ võtab rahandusosakonda tööle

pearaamatupidaja,

kelle ülesanne on korraldada ülikooli majandustegevuse ja finantstulemuste objektiivne kajastamine.

Edukal kandidaadil on:
• erialane kõrgharidus,
• väga head raamatupidamisalased teadmised,
• väga head teadmised maksundusalastest õigusaktidest,
• väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus.
Kasuks tuleb töökogemus suure organisatsiooni pearaamatupidajana või audiitorina.
Pakume pidevat arengut võimaldavat tööd unikaalses organisatsioonis ja konkurentsivõimelist palka.

Dekanaadi juhataja konkursile esitada palgasooviga avaldus ning elulookirjeldus hiljemalt **13. septembril**, pearaamatupidaja konkursil hiljemalt **17. septembril** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302 , Jakobi 4, 51014 Tartu).
Lisainfo: www.ut.ee/konkurss ja tel 737 5145.

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 10. september 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 27 (2186) www.ut.ee/ajaleht

Leping tõi üliõpilasi Hongkongist

Hiinakeelses sõnas Eesti on neli märki – armastus, liiv, nunn, Aasia

Aija Sakova

Alates sellest õppeaastast on Tartu Ülikoolil partnerleping Hongkongi Baptisti Ülikooliga. Aastaks on Tartusse õppima tulnud kaks sealse ülikooli humanitaarteaduste üliõpilast – Chou Chiu Ping ja Wong Tsz Wai.

Hiina nimede puhul tuleb silmas pidada, et need esitatakse eestlasele tavapäratul kujul. Nimelt on kõigepealt perekonnanimi (Chou) ja alles siis eesnimi (Chiu Ping).

Hongkongi hiina keel

Rääkides nimedest, kaldub jutt keelele ning nii Chou kui ka Wong kinnitavad, et Hongkongi hiina keel on oluliselt teistsugune kui tavaline hiina keel. «Kantoni ehk Hongkongi hiina keel on oluliselt lihtsustatum, nii kirjapildis kui ka häälduselt, samuti kasutame me oma jutus väga palju ingliskeelseid laene,» rääkis Chou.

Küsimusele, kuidas kirjutatakse hiina keeles kohanimed, mida ei ole võimalik tähenduslike märkide abil edasi anda, vastab Wong, et sellistel juhtudel kasutatakse häälduspõhist kirjutusviisi. «Sõna Eesti kirjutatakse nelja märgi abil. Need märgid tulenevad sõna Eesti hääldusest. Kui neid aga eraldi vaadata, siis on igaühel ka oma tähendus: armastus, liiv, nunn, Aasia,» seletas Wong.

Partnerleping Hongkongi Baptisti Ülikooliga on uus ning hiinlastest Tartu Ülikooli tudengid pole veel igapäevane nähtus.

Hiinas tasuline keskharidus

Kui suur osa välistudengitest osaleb ingliskeelsetes programmides või aastasel eesti keele intensiivkursusel, siis Chou ja Wong on püüdnud tunniplaani ise kokku sobitada. Nii käib Wong näiteks ka inglise filoloogide loengutes. «Minu esmane huvi ei ole praegu eesti keele õppimine, vaid Eesti ajaloo ja kultuuri tundmaõppimine. Hongkongis on teadmised Eestist väga väikesed. Mind huvitab Eesti ning see, mida ja kuidas siin õppida saab,» ütles Wong.

Hongkongi Baptisti Ülikooli üliõpilased Wong Tsz Wai (vasakul) ja Chou Chiu Ping tahavad aasta jooksul Tartus keskenduda eelkõige Eesti kultuuri ja ajaloo tundmaõppimisele. AIJA SAKOVA

Hiinas on Chou sõnul üldse veidi teistsugune haridussüsteem kui Eestis. Kui siinne kõrgharidusreform muutis 4-aastase bakalaureuseõppe kolmeaastaseks, siis Hiinas on plaanis muuta see kolmest neljani.

See kõik on aga seotud Hiina suhteliselt keeruka haridussüsteemiga, mida püütakse lihtsamaks muuta. Veidi šokeeriv tundub eestlasele aga asjaolu, et haridus alates 9. klassist on tasuline. «Seda finantseerib perekond tavaliselt eri laenudest. On ka mitmeid stipendiume, nii et kes ikka väga õppida tahab ja suudab, hariduseta ei jää,» lisas Chou. Ülikoolis maksab üks õppeaasta tema sõnul 4210 eurot.

Hiina meditsiin

Chou ja Wongi koduülikool on üks Hongkongi kaheksast ülikoolist ning selles õpib ligi 5000 üliõpilast. Nii ei õpetata seal näiteks meditsiini, ei tavalist ega hiina meditsiini. Viimane aga tõstab akadeemilistes sfäärides üha jõudsamalt pead. «Soovitakse, et hiina meditsiin jõuaks ka teadusesse, et tehtaks teadusuuringuid,» selgitas Chou. Üldiselt jagunevad inimesed Hiinas Wongi sõnul kaheks: ühed, kes usuvad hiina meditsiini, ja teised, kes kasutavad tavameditsiini ravimeid. «Praegu aga püütakse teaduse tasandil leida tava- ja hiina meditsiini kokkupuutepunkte ning nende kahe koostöövõimalusi,» lisas Chou.

Eestis Choule ja Wongile seni meeldib. «Inimesed ei ole siin pealetükkivad, aga nad on alati väga abivalmid. Tänavad on puhtad ja ilusad. Õpperuumid enamasti väga korralikud ning väga paljudes kohtades on traadita Interneti-ühendus,» rääkis Wong.

Chou lisas omalt poolt, et kahju on vahel ehk sellest, et ühiselamus on naabriteks ainult välismaalased ja nii on raske eestlastega kontakti

Ligikaudu 200 uut välisüliõpilast

Ülle Tensing
Välisüliõpilastalituse peaspetsialist

2004/2005. õppeaastal alustas Tartu Ülikoolis õpinguid *ca* 200 uut välisüliõpilast.

Uute välisüliõpilaste seas on enim soomlasi – 68, järgnevad sakslased – 26 ja Ameerika Ühendriikide tudengid – 25.

Võrreldes 2003/2004. aasta sügissemestriga on kasvanud Erasmuse programmi alusel ülikooli õppima tulevate vahetusüliõpilaste arv.

Välisüliõpilaste üldarv 31. augusti seisuga on 440. Sellest 280 on bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes õppijad. Ülejäänud on väliskülalisüliõpilased, kes on tulnud eri vahetuslepingute alusel ingliskeelsetele semestriprogrammidele või õpivad eesti keele intensiivkursusel.

24.-27. augustini toimus traditsiooniline välisüliõpilaste orientatsiooninädal. Selle eesmärk oli anda uutele välisüliõpilastele ülevaade ülikooli õppekorraldusest ning ülikoolis ja linnas toimuvast.

UT KÜSIB

Miks tulla Venemaalt Tartusse õppima?

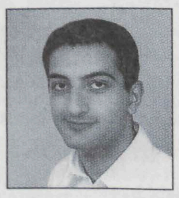

Vastab eesti keele intensiivkursuse välisüliõpilane Mark Abramov (pildil).

Lõpetasin sel kevadel kiitusega keskkooli. Olles ise pärit Mineralnõje Vodõ linnast, kandideerisin nii Moskva kui ka Tartu ülikooli. Mõlemasse võeti mind vastu.

Otsustasin Tartu kasuks ühelt poolt seetõttu, et siin elab minu tädi pere ja olen ise Eestis varem käinud. Viimasel korral osalesin 1999. a Tallinnas toimunud muusikafestivalil. Teisalt olen just vanema põlvkonna esindajatelt kuulnud palju häid sõnu Tartu Ülikooli kohta. Arvan, et siinne haridustase on kohati kõrgem ja euroopalikum kui Venemaal. Mu endine ajalooõpetaja oli siiralt uhke, kui ütlesin, et lähen Tartusse õppima.

Mulle meeldib Eesti puhul see, et ta on väike ja iseseisev. Eestil on omapärane kultuur, mida tahan tundma õppida, alustades eesti tähtpäevadega ning lõpetades eesti keelega. Sel aastal tegelengi ainult keeleõpingutega, et siis järgmisel aastal õigusteadust õppima asuda. Kooli kõrvalt tahan veel Eestis leida võimalusi, et edasi tegeleda ka muusikaga, mis on minu suur kirg. Olen võitnud mitmeid auhindu Venemaa üleriigilistel laulukonkurssidel.

Ülikooli külastab Uus-Meremaa välisminister

Lauri Randveer
Rahvusvahelise koostöö juhi assistent

12. septembril saabub ülikooli tutvumisvisiidile Uus-Meremaa välis-, kaubandus- ja justiitsminister Philip Bruce Goff.

Ministrit saadab Haagis resideeruv Uus-Meremaa suursaadik Eesti Vabariigis T. E. David Bruce Payton.

Külaline kohtub rektor Jaak Aaviksoo ja prorektor Jaak Kangilaskiga ning tutvub peahoone ja ülikooli kunstimuuseumiga.

Minister Philip Goff on hariduselt politoloog (magistrikraad Oxfordi Ülikoolist 1979). Ta on töötanud poliitikateaduste lektorina Aucklandi ülikoolis ja tehnoloogiainstituudis.

Ta on Uus-Meremaa Töopartei ja Uus-Meremaa parlamendi liige. Philip Goff on juhtinud mitmeid ministeeriume.

TÄNA LEHES

Intervjuu *prof Peeter Vihalemmaga* LK 3

Ametiühingu palgaküsitlusest LK 2

Dr Tiina Kirsi loengud LK 2-3

UUDISED

Euroopa Akadeemia uued liikmed

Rektor prof Jaak Aaviksoole ja eetikakeskuse juhatajale prof Margit Sutropile anti Eesti TA ja Euroopa Akadeemia (Academia Europaea) ühiskoosolekul «Regionaalne tippteadus laieneva Euroopa teadusruumis» kätte Euroopa Akadeemia liikme diplom.

Uuteks liikmeteks said veel Eesti TA president Jüri Engelbrecht ning teadus- ja haridusminister Toivo Maimets.

Eesti teadlaskonnast kuulub Euroopa Akadeemia koosseisu kokku 7 liiget (Karl Rebane, Jaan Einasto ja Rein Vaikmäe).

Euroopa TA on eri valdkondade tippteadlasi ühendav valitsusteväline organisatsioon, kuhu kuulub ligi 2000 teadlast 35 Euroopa riigist.

TÜ asus Pärnusse 305 aastat tagasi

8. septembril avas prorektor prof Jaak Kangilaski Pärnu kolledži ees dolomiidist skulptuuri «Päikesekell«.

Kell sümboliseerib Tartu Ülikooli Pärnusse kolimise 305. aastapäeva. Skulptuuri autor on Hannes Starkopf. Skulptuuri valmimist toetasid rahaliselt paljud inimesed ja ettevõtted, kelle nimed on kellal jäädvustatud.

28. augustil 1699 toimus Pärnus Academica Dorpatensise pidulik avamine. Ülikool kolis Pärnussse läheneva Põhjasõja eest ja tegutses seal Academica Pernoviensise nime all 1710. aastani. Päikesekella paigaldamine ülikoolihoone ette oli juba tollase ülikooli kantsleri Erik Dahlberghi soov.

1999. alustas Pärnus tööd TÜ Pärnu Kolledž.

ONLINE-KÜSITLUS

Mida arvad lävendipõhisest vastuvõtust?

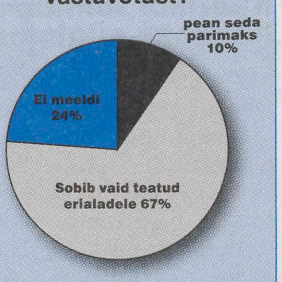

Vastajaid: 664

Uus küsimus:
Kas tunniplaan on paigas?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Kliinikumi koostöö Ida-Virumaaga

6. septembril sõlmisid TÜ Kliinikumi juhatuse esimees Urmas Siigur ja Ida-Viru Keskhaigla juhatuse esimees Tarmo Bakler koostööleping.

Koostöö eesmärk on arstiabi kvaliteedi edendamine Ida-Virumaal.

Kliinikum pakub stažeerimisvõimalusi, korraldatakse ühisseminare, konverentse jne.

Avatud ülikoolis jätkub vastuvõtt

Seoses vabade kohtade olemasoluga pikendati TÜ avatud ülikoolis dokumentide vastuvõttu viiel erialal.

Kohaliku omavalitsuse korralduse erialale võetakse dokumente vastu 13. septembrini, kalanduse ja veekogude majandamise erialale 30., infokorralduse erialale 10., turismigeograafia erialale 13. ja tehnikavaldkonna õpetaja erialale 17. septembrini.

Info: TÜ kaugkoolituskeskus, Kaja Karo, tel 737 5200.

Laboriarstide kongress

9.–11. septembrini toimub Pärnus hotellis Strand VII Balti laborimeditsiini kongress.

Eesti Laborimeditsiini Ühingu juhatuse esimehe Urmas Siiguri sõnul on laborimeditsiin Balti riikides viimase kümne aastaga teinud arengus suure hüppe ja jõudnud rahvusvahelisele tasemele.

Enam kui 470 osavõtjaga 14st riigist toimuv kongress on üks Põhjamaade regiooni suurimatest laboriala teadusüritustest.

Kongressi delegaatide seas on laboriarste ja -spetsialiste kõigist Balti riikidest ja Põhjamaadest jm.

Perearstide foorum pühajärvel

8.–11. septembrini toimub Pühajärve konverentsikeskuses TÜ perearstiteaduse õppetooli ja Rootsi valitsuse SIDA projekti poolt korraldatud perearstide koolitus «6. Balti Foorum«.

Prof Heidi-Ingrid Maaroosi sõnul toimuvad kolme päeva jooksul loengud, seminarid ja perearstide teadusprojektide arutelud. «Kursus on mõeldud eelkõige praktiseerivatele perearstidele teadustöö metoodika õppimiseks,» ütles prof Maaroos.

Käärikul toimub Kekkose sügismatk

25. septembril kl 12 algab Käärikul Kekkose sügismatk.

Eelregistreerimine 20. septembrini (50 kr, lastel 25 kr). Ürituse jaoks on valminud soodne pakett, mis sisaldab tervise testimist, matkanõuandeid, spordijooki, suppi, loosimist, sauna, majutust hotellis, hommikusööki rootsi lauas. Hind 270 kr.

Info ja broneerimine: tel 766 5600 või kaariku@ut.ee, www.kaariku.com.

Olgu plastik-, paber- või metallraha – alati on seda vähe. MONTAAŽ ERGI PROMMIK

Küsitlus palkadest 1.

Avo Ennok
TÜ ametiühingu sotsiaaluuringute komisjoni esimees

Ülikooli ametiühing korraldas kevadel palgaga seonduva sotsioloogilise küsitluse. Sügissemestri algus on sobilik aeg laiemat üldsust tulemustest teavitada, küsitluses osalejatel aga avaneb võimalus oma vastuseid kõikide vastajatega võrrelda.

Prognoosi kohaselt pidi usutluses osalema iga teine ülikooli töötaja. Vastava nimekirja koostas personaliosakonna arvutiprogramm.

Välja jagada õnnestus 1103 küsimustikku, millest tagasi laekus 1061. Kahjuks oli nende seas hulgaliselt täitmata jäänud või rikutud ankeete, nii kogunes kasutamiseks kõlblikke ankeete 896.

Andmed ametiühingukomitees

Üldsotsioloogiliste tunnuste järgi jagunes vastanute kontingent järgmiselt: 36% mehed ja 64% naised, neist kõrgharidus oli 38% ja kraadiharidus 33%. Ametikohtade kaupa moodustasid vastajatest professorid 6%, dotsendid 7%, lektorid 9%, teadurid 14%, õppejõud 9%, juhid 7%, laborandid 10%, spetsialistid 18%, ametnikud 12% ja töölised 8%.

Kuna tegemist on üsna delikaatse temaatikaga, siis on rõhuasetus faktilisel materjalil, kommentaarid jääksid aga lugeja teha.

Ametipalgast ja töö intensiivistumisest

Artikkel annab tulemuste ülevaate kõige üldisemal kujul. Käsitlusest on kõrvale jäetud hinnangud üldsotsioloogiliste tunnuste kaupa. Huvi korral aga saab neid andmeid küsida ametiühingukomiteest. Ametiühingu listis ilmub lisaks vastuste üldjaotuse kõrvale ka tulemuste jaotumine ametikohtade kaupa.

Meie tähtsaim palgakorraldust puudutav dokument on ülikooli palgaeeskiri, millega ligilähedaselt 2/3 töötajatest on ka mingil moel tutvunud.

Sellest tähtsast dokumendist johtuvalt toimib aga ülikoolis reaalne palgakorraldus, mille kohta kolmandik vastajatest siiski oma hinnangut ei avaldanud. Ligikaudu samapalju oli ka neid, kes mõningate mööndustega olemasolevat palgakorraldust toetavad. Täiesti rahul on palgakorraldusega 3% vastajatest, nendega on opositsioonis 13% vastanutest, kes palgakorraldusega üldse rahul ei ole.

Millised asjaolud on selliste hinnanguteni viinud, olemasolev materjal otsest vastust ei anna. Küll aga selgitas küsitlus, et valdava osa (89%) vastajate arvates võiks ametikohajärgne palk senisega võrreldes kõrgem olla.

Seda laadi arvamust võis muu hulgas kujundada ligi kolmandiku vastanute teadmine teistel sarnastel ametikohtadel saadavast suuremast töötasust. Ka on enamikul (73%) töö intensiivsus viimase kolme aasta jooksul suurenenud, kusjuures lähedaselt pooltel vastajatest ei ole palk muutunud. Töötasu on suurenenud 41%-l.

Soov erialase lisatöö järele

Selline olukord sunnib iga kolmandat usutluses osalejat tegema palgalist lisatööd. Lähedaselt viiendikule vastajatest on see erialane ja tehakse ülikoolis, neljandik aga teenib erialase tööga lisa väljaspool ülikooli. Mitteerialalist lisatööd teeb ülikoolis 5% vastanutest, väljaspool ülikooli aga 9%.

Lisatööle rakendujate hulk võib aga veelgi suureneda, sest 18% usutletutest juba otsib palgalist erialast lisatööd ülikooli juures, neljandik aga sarnast lisatööd väljaspool ülikooli. Mitteerialast lisatööd ülikoolis on valmis tegema iga kahekümnes vastaja. Ülikoolisiseselt sooviks töökohta vahetada 9%.

PALGA MÄÄRAMISE NÕUETE PINGERIDA:

1. Ametialased teadmised ja oskused
2. Haridustase
3. Töössesuhtumine
4. Vastutuse määr
5. Töö tulemuslikkus
6. Töökoormus
7. Töö pingelisus
8. Staaž ülikoolis

23% küsitluses osalenutest otsib uut töökohta väljaspool ülikooli.

Kõrgema palga nimel on valdav enamik (95%) valmis suurendama oma tööalast pädevust, rohkem kui kaks kolmandikku veelgi rohkem tööd tegema!, iga teine ka osa võtma streigist palganõudmiste toetuseks.

Palk ei motiveeri tulemuslikule tööle

Enam kui poolte vastajate arvates ei motiveeri nende senine palk pingsalt ja tulemuslikult töötama. Viimane muidugi ei tähenda, nagu töötaksid need inimesed halvasti, vaid osutab teistele kvaliteetselt töötamise motiividele. Ligikaudu pool kontingendist on arvamusel, et palk ei sõltu töötulemustest (54%) ega tööpanusest (55%).

Samas on küsitletute seas 42% neid, kes suuremal või vähemal määral teavad, mida neilt oodatakse suurema palga saamiseks. 47%-le on tuntud ka kvalifikatsiooni hindamise alused ülikoolis.

Muu hulgas pakkus küsimustik hindamiseks rea nõudeid, mida peaks töötajale palga määramisel ja muutmisel arvesse võtma. Vastuste alusel koostatud pingerida vt üleval pool. Teisi pakutud variante märgiti tagasihoidlikumalt, neid nimetas alla 20% vastajatest.

Järgneb

Hansapanga stipendiumid

Hansapanga stipendiumikonkursil antakse välja kaheksa 15 000 krooni suurust stipendiumi, (kolm 15 000-kroonist stipendiumi EPMÜ ja viis 15 000-kroonist stipendiumi TÜ üliõpilastele.

Taotleda saavad silmapaistvate õpitulemustega ja ühiskondlikult aktiivsed täiskoormusega õppivad üliõpilased alates kolmandast semestrist.

Taotluste esitamise tähtaeg **1. oktoober.**

Hansapanga stipendium on asutatud Tartu Kultuurkapitali juures.

Taotlused esitada ja info: SA Tartu Kultuurkapital, Raekoja plats 8, Tartu 51004, tel/faks 744 1500, kultuurkapital@raad.tartu.ee, www.kultuurkapital.ee.

IBMi konkurss üliõpilastele

IBM kuulutas välja IBM Linux Scholars Challenge'i võistluse kolledžite ja ülikoolide üliõpilastele.

Tudengeil on võimalus parandada Linuxit, luua töövahendeid või disainida Linuxi rakendusi.

Konkursi eesmärk on propageerida tudengite hulgas Linuxi kasutamist, lahendada Linuxi probleeme ning disainida või arendada Linuxi rakendusi.

20 parimat saavad auhinnaks Linuxi vabavaraga sülearvuti IBM ThinkPad ja neil on võimalus osaleda ühel kolmest 2005. a suvel toimuvast koolitusest Linuxi Tehnoloogiakeskuses. Auhind on ka parimale õppeasutusele.

Info ja registreerimine: www.developer.ibm.com/university/students/contests/linux.

Klimatoloogia sümpoosion

Varje Sootak

Täna kell 11 algab TÜ Ajaloo Muuseumis Carl Kalki 200. sünniaastapäevale pühendatud ajaloolise klimatoloogia sümpoosion.

51 aasta jooksul (1835-1885) Paldiskis ilmavaatlusi teinud Kalki tegevusest ja selle tähendusest tänapäeval peab ettekande Andres Tarand.

Erki Tammiksaar teeb ülevaate loodusteaduste (eriti meteoroloogia) arengust Tartu Ülikoolis 19. sajandil. Ettekanded on veel Arvo Järvetilt, Jaak Jaaguselt, Ain Kalliselt jt.

Dots Jaak Jaaguse sõnul oli Kalk Peterburi Geofüüsika Peaobservatooriumi korrespondent, kelle vaatlustulemusi avaldati observatooriumi aastaraamatus. «Selline järjepidev vaatlusrida on arvatavasti unikaalne kogu maailmas,» märkis dots Jaagus.

UT KÜSIB

Diana Pärn korjab kaktustelt klaasikilde. VARJE SOOTAK

Kuidas elavad kaktused?

Vastab TÜ Botaanikaaia aednik Diana Pärn.

Hinnanguliselt hukkus augustikuu põlengus ja selle järel 30% kollektsioonist, eriti noori taimi ja orhideesid. Orhideed olid kogutud uue troopikamaja valmimise ootuses. Hukkus 20 liiki. Peaaegu hävis ka sooja- ja niiskuselembelisemate helmekaktuste kollektsioon.

Hävis ka noorte ja õrnade taimede hoiukapp ja seal olev kaktuste järelkasv, kahe viimase aasta jooksul külvatud ja tärganud kaktused (um 50 taksonit), samuti teiste taimede külve. Inventuur on veel pooleli.

Oleme jõudnud maja suuremast sodist ära koristada. Hoone on kaetud kilega, mis küll hoiab natuke sooja ega lase vihmal sisse sadada. See pole aga kuivalembeste taimede jaoks hea, sest on umbne ja peale sajab kondensvesi. Pealegi on taimed väga märjad kustutusveest ja sellest, mis enne kilega katmist peale sadas. See võib neile hukutavalt mõjuda.

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25
AJA SISSE MINEK
Esmakursuslane!
Kas Sa tunned oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?
Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.
Tasuta!
Ootame!
matemaatika 14. septembril kl 10
informaatika 14. septembril kl 14 ja 15. septembril kl 14
infotehnoloogia 15. septembril kl 12 ja 16. septembril kl 14
Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.
Lisateave: 737 5677
JÄRGNEB!

Prof Vihalemm: kommunikatsiooniteadused on tõusujoonel

Varje Sootak

Meedia- ja kommunikatsiooniprof Peeter Vihalemm rõõmustab: kommunikatsiooniteadused on selgesti tõusujoonel kogu Euroopas ja õnneks ka Tartu Ülikoolis.

Oled toimetanud ja kirjutanud koos abikaasa prof Marju Lauristini jt autoritega mitu ingliskeelset uurimust Eesti postkommunistlikust ühiskonnast.

1993 ilmus koos Läti ja Leedu autoritega «Towards a Civic Society» Baltimaade ajakirjanduse arengust. 1997 avaldasime koos rootslastega «Return to the Western World» ja 2002 «Baltic Media in Transition», mis käsitles rohkem Eestit, Läti ja Leedu kaastöödega oli probleeme.

Aga Balti koostöö praegu?

Paremaks koostööks asutasime Balti Meediauurijate Assotsiatsiooni, kontaktid edenevad. Väga jõudsasti areneb meedia uurimine just ühiskondlikus kontekstis Kaunase Ülikoolis. Regulaarsem koostöö on kujunenud küll rohkem Põhjamaadega.

Eesti paistab kolme Balti riigi seas uurimuste poolest tugevamana välja. Meil on ka rohkem doktorikraadiga õppejõude ja uurijaid, ainuüksi meie osakonnas 9.

Siirdeühiskonna väljaannetega andsite välismaailmale iseseisvumisprotsessi süvakäsitluse. Milline on tagasiside, kui palju välismaailm neid kasutab?

Algul võtsimegi kursi rahvusvahelise levikuga raamatutele. Neid kasutatakse päris palju. «Return…» sai väga laialdase vastuvõtu osaliseks. Arvustusi ilmub tänaseni, kokku on paarkümmend.

Väga oluline oli raamatu avaldamine just Tartus TÜ Kirjastuselt. Kui mõnikord kahtleme, kas Tartu ingliskeelsed väljaanded maailmas levivad, siis see raamat annab tunnistust, et ka Tartus on täiesti võimalik rahvusvahelise levikuga teoseid välja anda. Muidugi oleneb see valdkonnast ja selle aktuaalsusest.

Milline on postkommunistliku ühiskonna uurimistulemuste lühisõnum?

Üks põhiküsimusi on üldpildi loomine, terviku nägemine, mõtestamine.

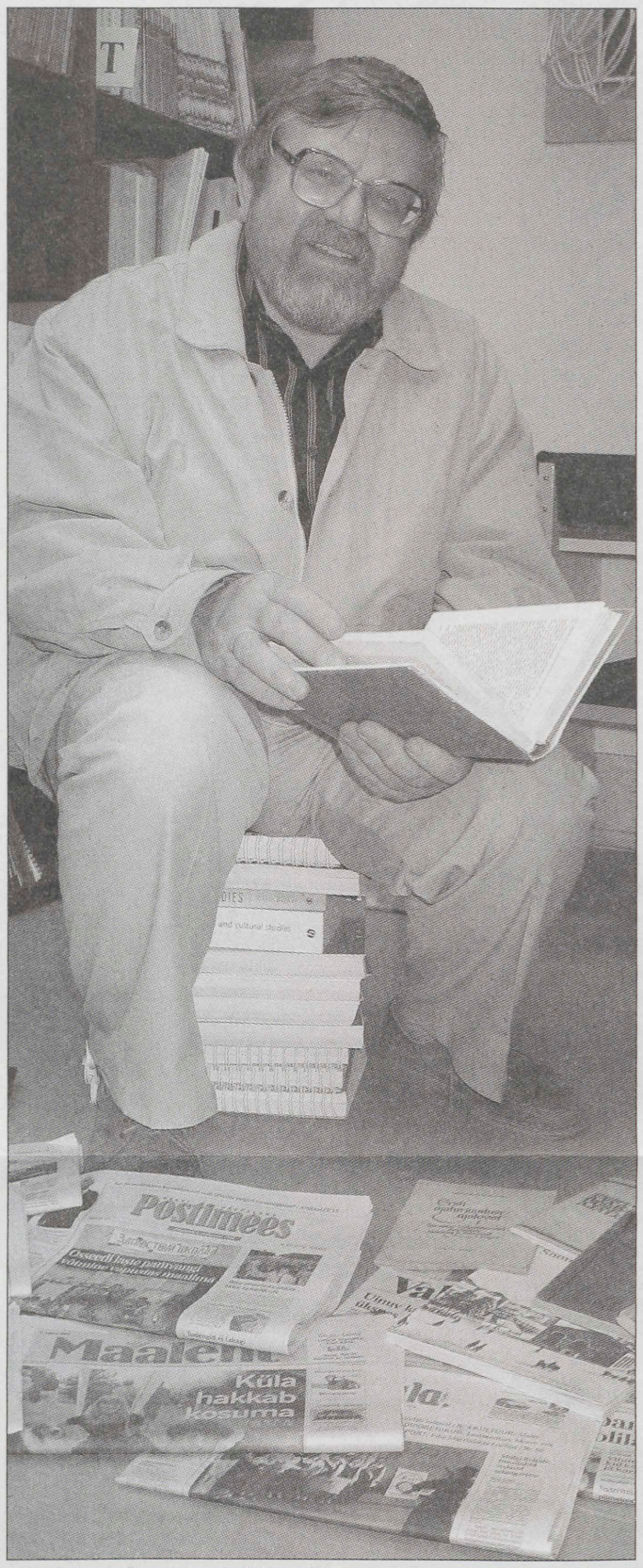

«Ajakirjandus areneb koos ühiskonnaga,» märgib professor Peeter Vihalemm. VARJE SOOTAK

Eesti siirdeühiskonna kohta ilmub järgmisel sügisel ülevaatlik raamat arengust alates aastast 1987 edu ja trauma kontekstis.

Eesti ühiskonnal on üsna hästi läinud, mis ei tähenda, et võiksime väga rahul olla sellega, kus praegu oleme.

Transitsioon – poliitiline läbimurre, riigi aluste rajamine, radikaalsed reformid, stabiilse turumajanduse ja demokraatliku poliitilise režiimi väljakujunemine on toimunud.

Nüüd on jõudu hoopis tõsisemate ülesannete püstitamiseks, sellest siis ka praegune ümbermõtestamise aeg ja liikumine ühiskonna kultuurilise ja sotsiaalse küpsuse poole.

Aga taolise küpsuse jõudmiseni kulub aastakümneid. See üleminek, transformatsioon, on juba keerulisem, sest selgete eesmärkide saavutamine punktist A punkti B on läbi.

Kas ajakirjanduses on märgata suunda suurema sotsiaalsuse poole?

On ikka. Näiteks tänases Eesti Päevalehes (intervjuu toimus 3. sept) kirjutab Priit Hõbemägi sellest, kuidas inimesed vanemaks saades maailma teistmoodi näevad. Ühiskond on saavutanud teatud stabiilsuse ja olulisi asju tahetakse uuesti mõtestada.

Kas võib osakonna kolme õppetooli puhul rääkida ühiskonna- ja meediauurijate koolkonnast?

Mingil määral küll. Nüüd oleme võtnud suuna ka eestikeelsetele väljaannetele. Veel sel sügisel ilmub raamat esinduslikust sotsioloogilisest küsitlusest «Mina, maailm, meedia«. See andis väga olulisi ja sisukaid tulemusi. Võib öelda, et meil on olemas tervikpilt Eesti ühiskonnast, eri rahvakihtide elumaailmast või elavikust uue aastasaja algul.

Täna, oma 60. sünnipäeva künnisel esitlete väga mahukat raamatut «Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004«.

Sellesse raamatusse tahtsime koos paljude teiste autoritega koondada uurimuste andmed nõukogudeaegse ja viimaste aastakümnete meedia kohta. Oluline on näha praegust aega üleminekutes ja pikemas perspektiivis. Niisugune andmete koondamine on ka oluline õppematerjal ja teatmeteos.

Raamat fikseerib omal moel meie ajakirjanduse praeguse pildi. Eri meediakanalite tagasivaate sügavus ja käsitluste aspektid on küll mitmel põhjusel erinevad. Näiteks Hagi Šein on kirjutanud väga põhjaliku ülevaate televisiooni arengust Eestis.

Esmakordselt ilmuvad ju ka venekeelse ja uue meedia ülevaated.

Venekeelse meedia puhul pean tähtsaks, et on ära toodud andmed kõigi Eestis 1940. aastast ilmunud venekeelsete väljaannete, ka üsna väikeste ja ajutiste kohta. Uue meedia osa annab Interneti arengu kõrval ülevaate ka *online*-ajakirjandusest jm.

Kas Eesti ajakirjandus peab oma lugejat targaks, harib teda, või selliseks, kellele peab kõik lihtsalt ette söötma?

On nii ja teistsuguseid tendentse. Ka seda, kus lugejat täiesti võrdväärseks partneriks peetakse.

Üldiselt on mul hea meel nii Eesti ajakirjanduse kui ka ajakirjandustudengite ja üldse tudengite üle. Eesti ajakirjandus kui elav organism on päris hea tervise juures, suudab üsna hästi reageerida ja mõnikord ka sügavale minna. Ajakirjandus areneb koos ühiskonnaga, nii et ma ei ole siin pessimistlik. On kindlaid märke, et ühiskonnas toimub edenemine ja nii ka ajakirjanduses. Oluline on mitmekülgsuse, refleksiivsuse ja inimkesksuse suurenemine.

Kuidas arenevad kommunikatsiooniteadused?

Nad on selgesti tõusujoonel igal pool arenenud maades, ka Eestis ja õnneks ka Tartu Ülikoolis. Riiklike vastuvõtuarvude põhjal võidakse küll nende erialade languse tendentsist rääkida, kuid põhimõtteliselt on selgelt tegemist tõusvate erialadega. Liigume ju kiiresti kommunikatsiooniühiskonna poole, sellest ka õppejõudude ja üliõpilaste suur huvi nende edenevate erialade vastu.

PROF PEETER VIHALEMM

Sünd 11. sept 1944
1968 lõpetas TÜ eesti filol ajakirj eriharu *cum laude*
1974 psühholoogiakandidaat
Töötanud TÜ sotsioloogialaboris, EPMÜs, 1978. aastast TÜ ajakirjandusosakonnas (prof 1992-1997 ja alates 2001)
1989-1997 ajakirj osak juhataja, alates 1998 meedia ja kommunikatsiooni õppetooli hoidja
Eesti Sotsioloogide Liidu, Balti Meediauurijate Assotsiatsiooni jt asutajaliige

Algavad Toronto Ülikooli doktori Tiina Kirsi kursused

TÜ külalislektor Toronto Ülikooli eesti keele ja kirjanduse õppejõud dr Tiina Kirss (pildil) peab sügissemestril kursusi mitmes osakonnas.

Eetikakeskuses toimub koostöös prof Margit Sutropiga kursus **eetilistest valikutest Jaan Krossi teostes**.

Vaadeldakse Krossi kui fenomeni ja kirjanduse ning moraali suhet ja Krossi teoste kolme aspekti: ajaloolisust, omaeluloolisust ja fiktsionaalsust.

Kursus toimub kõigile huvilistele avatud loengu ja süvalugemist eeldava seminari vormis. (Loengud N 16-18, seminar E 16-18 Ülikooli 7 II korrus, SA Domus Dorpatensise loenguruumis, esimene kohtumine 23. sept).

Laiale kuulajaskonnale suunatud **akadeemilise kirjutamise kursusel** käsitletakse järgmisi teemasid: plagiaat, spikerdamine, intellektuaalne vargus, ebateadlik laenamine, ebakorrektne tsiteerimine, laim, sõim, poliitiline korrektsus, viitamine vs refereerimine, akadeemiline keel vs tänavakeel, «logarröa».

Eesmärk on kirjutada ausalt, kaunilt, õigesti, jälgides akadeemilises maailmas kehtivaid piire. (Esimene kohtumine 23. sept kl 10 Ülikooli 7, edasine toimumisaeg vastavalt kokkuleppele).

Kirjanduse ja rahvaluule osakonna kursusel «**Eesti romaan võrdlevais kontekstides**» vaadeldakse eesti romaani kujunemist võrdlevatest vaatepunktidest. (Loeng T 14.15-16 vBm 212, seminar T 16.15-18 ph 228).

Kursus «**Naisuurimuse vaateväljad eesti kirjanduses ja kultuuris**» kujutab endast sissejuhatust naisuurimuslikesse lähenemisvõimalustesse kultuuriloole ja kirjandusele. (Loeng T 10.15-12 Lossi-427, seminar N 14.15-16 ph 227).

Balti õpingute raames viib dr Kirss läbi **ingliskeelse kursuse eesti kirjandusest**. Eesmärk on avada eesti kultuurimaastikku läbi valitud eesti kirjandusteoste. Põhirõhk on Jaan Krossi, Jaan Kaplinski, Viivi Luige ja Tõnu Õnnepalu teostel, mis on tõlgitud mitmetesse keeltesse ning kus käsitletakse eestlastele ja Eesti kultuurile olulisi teemasid. (N 10-12, Lossi 329).

Tiina Kirss on sündinud USAs eesti pagulaste peres. Doktorikraadi kaitses võrdleva keeleteaduse alal.

Oma uurimustes vaatleb dr Kirss eesti kirjandust läbi võrdleva kirjanduse prisma paigutades eesti kirjandusteosed Euroopa kirjanduse võrgustikku, mis ulatub ka väljapoole, leides seoseid ka ameerika kirjandusega.

Kursustest on oodatud osa võtma kõik huvilised.

Eelregistreerimine eetikakeskuse juures toimuvatele kursustele: Sigrid.Parts@ut.ee.

UUDISED

Atmosfääriteemaline nõupidamine

Eile toimus TÜ Türi Kolledžis VII keskkonnaalane nõupidamine «Atmosfäär, inimene, ultraviolettkiirgus«.

Ettekannetes käsitleti UV kiirguse uuringute suundi Eestis ja Euroopas, päikese UV kiirguse spektromeetriat, looduse UV kiirguse mõju inimese organismile, muutusi Eesti tormisuses jm.

Toimus diskussioon ning valiti ultraviolettkiirguse, osooni ja aerosoolide uurimise koordineerimise Eesti nõukogu liikmed.

Keskkonnaministeeriumi, TÜ jt korraldatud nõupidamisel osalesid TÜ, TTÜ, Tartu Observatooriumi ja Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi teadlased.

Meeskoor esines Soomes

4. ja 5. septembril osales Tartu Akadeemiline Meeskoor Põhjamaade kooride kokkusaamisel Soomes.

Koos teiste meeskooridega Eestist, Soomest, Norrast ja Rootsist lauldi Lahti meeskoori 100. aastapäeval.

Suur fotonäitus Y-galeriis

7. septembril avas Tartu Fotoklubi TÜ Y-galeriis suure ülevaatenäituse «Pildid«.

Peale Tartu fotoklubi liikmete tööde saab vaadata ka fotograafilise aktsiooni «Naine fotokunstis» tööde valikut.

Näitus jääb avatuks 18. septembrini.

Algas arvutijoonistuste võistlus

Üle-eestilise arvutijoonistuste võistluse teemad on sport ja keskkond.

Joonistada võivad nii lapsed kui ka täiskasvanud. Auhinnad jagatakse vanuserühmade kaupa.

Info ja piltide saatmine: www.eenet.ee/konkurss.

Piltide esitamise tähtaeg 6. november.

2003. a piltide näitus: www.eenet.ee/konkurss.

Ilmub raamat Eesti meediasüsteemist

Täna kell 17 toimub ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna ruumis 027 raamatu «Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004» esitlus.

Raamatu toimetas prof Peeter Vihalemm. Autorid on Peeter Vihalemm, Marju Lauristin, Taivo Paju, Maarja Lõhmus, Hagi Šein, Valeria Jakobson, Pille Vengerfeldt, Pille Runnel jt. Raamat meediauurimise neljast aastakümnest käsitleb Eesti ühiskonna ja meedia muutumist, meediaettevõtluste teket, venekeelse meedia arengut jm.

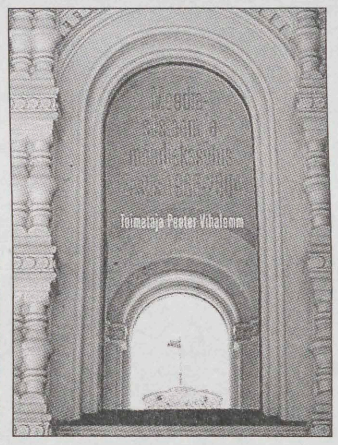

ÕNNITLEME

Prof Mait Miljan 65

16. septembril jõuab oma 65. sünnipäevani turunduse professor Mait Miljan, kes on käinud läbi tee üliõpilasest professorini koos kõigi traditsiooniliste vaheetappidega.

Ta lõpetas Tartu Ülikooli 1963, kaitses kandidaadiväitekirja 1972, määrati dotsendi ametikohale 1976 ja valiti professoriks 1993.

Kahtlemata on Mait Miljan Eestis parimate turunduse asjatundjate hulgas. Huvi kaubandusprobleemide vastu avaldus tal juba tudengipõlves. Hiljem kujunes kaubandusest tema peamine uurimisvaldkond ja TÜ majandusteaduskonnast selles suunas arvestatav keskus NL-is. Pärast pöördelisi muudatusi 1990. algul asus Miljan süstemaatiliselt üles ehitama turunduse õppe- ja teadustööd ülikoolis. Seejärel lisandusid juhiametid teaduskonnas.

Mait Miljan ei ole ainuüksi akadeemilisele tegevusele pühendunud teoreetik, vaid tema abiga on nii mõnigi Eestis väga tuntud ettevõte välja kujundanud oma turundustegevuse strateegia.

Miljan on hämmastavalt heas sportlikus vormis ja liigne kehakaal või kõrge vererõhk pole talle kunagi probleem olnud. See lubab tal probleemideta omada meie teaduskonnas kõige kohvilembelisema professori kuulsuse.

Väga suur on olnud Miljani panus majandusteaduskonna avatud ülikooli tegevuse korraldamisel. Ta pole olnud probleemide kõrvaltvaataja ja kritiseerija, vaid püüdnud alati anda ka oma panuse nende lahendamiseks.

Kolleegid majandusteaduskonnast soovivad jätkuvalt suurepärast tervist ja huvitavaid ettevõtmisi edaspidiseks!

Prof Kalle Merusk 55

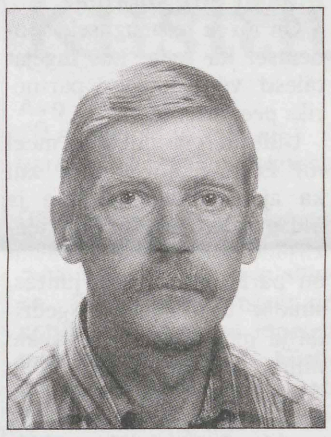

Õigusteaduskond õnnitleb oma dekaani, riigi ja haldusõiguse korralist professorit Kalle Meruskit 55. sünnipäeval.

Prof Merusk kuulub teaduskonna raudvara hulka ning on üks üliõpilaste poolt hinnatumatest õppejõududest.

Õnnitleme oma tasakaalukat, akadeemiliselt huvitavat ja seltskondlikult mõnusat kolleegi ning soovime jätkuvat tegutsemisindu!

Õigusteaduskond

ÜLIÕPILASTE PROGRAMMEERIMISVÕISTLUS

Järgmise aasta märtsis Sanghais peetavasse finaali (http://icpc.baylor.edu/icpc/Finals/) pääseb ainult läbi eelvõistluste. TÜ esinduse valimiseks toimub eelvõistlus 23. sept. Info: ahto.truu@ut.ee, tel 517 5876.

Tantsuklubi ALO **seltskonnatantsude kursused** algajatele Hugo Treffneri gümnaasiumis kolmapäeval, 15. sept kl 19.30. Info: tel 528 6482 ja 747 4248, ilmetiik@hot.ee.

TEATRIPILETITE SOODUSMÜÜK

16. septembril kl 12-16 toimub TÜ Raamatukogu fuajees tudengitele Vanemuise teatri ja TÜ Üliõpilasesinduse koostöös teatripiletite soodusmüük.

ÕNNITLEME

65

Mait Miljan, professor – 16. september

60

Peeter Vihalemm, professor – 11. september

55

Kalle Merusk, dekaan, professor – 11. september
Tiiu Paas, instituudi juhataja, professor – 14. september

50

Lauri Kärk, lektor – 14. september

45

Maie Loorits, vanemlaborant – 14. september

40

Anne Kalling, vanemlaborant – 11. september
Aivar Ehrenberg, assistent – 12. september
Kalju Kill Kask, süsteemiadministraator – 16. september

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KAITSMISED

15. septembril kl 15.15 kaitseb **Anneli Kaasa** Narva mnt 4-B306 majandusteaduskonnas doktoritööd «Sissetulekute ebavõrdsuse mõjurite analüüs struktuurse modelleerimise meetodil». Juhendaja dots Helje Kaldaru, maj-knd. Oponendid emeriitprof Rein Taagepera, PhD; Tiia Püss, maj-knd, TTÜ; prof Tõnu Kollo, füüs-mat-knd.

21. septembril kl 14.15 kaitseb **Ringa Raudla** Tiigi 78-236 avaliku halduse osakonnas magistritööd «Analysis of Pension Reforms Establishing Multi-pillar Schemes: The Case of Estonia» (Mitmesambalisi süsteeme loovate pensionireformide analüüs: Eesti juhtum). Juhendaja dr Karsten Staehr. Oponendid dr külalisprof dr Kenneth A. Kriz ja prof Jürgen G. Backhaus, Erfurdi Ülikool.

23. septembril kl 14.15 kaitseb **Hannes Lepp** Liivi 2-225 matemaatika-informaatikateaduskonnas magistritööd «Tensor representations of linear group GL(2,R)» matemaatika erialal. Juhendaja emeriitprof Maido Rahula. Oponent emeriitprof Ülo Lumiste.

TEATED

15. septembril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227. Info: usuteaduskond, 737 5300.

16. septembril kl 10 algab Narva kolledžis seminar «Vene minoriteet/majoriteet Narvas. Põgenemine üle Läänemere». Seminar toimub koostöös Rootsi Suursaatkonnaga. Seminari kava www.ut.ee/uksused/Regionaal/ Info: Rille Villems, 356 0608, rille.villems@ut.ee

KÜLALISÕHTUD

Eesti Üliõpilaste Selts ootab organiseerumata meestudengeid 15. septembril kl 19st külalisõhtule oma majja J. Tõnissoni 1, Tartu. Riietus korrektne.

Eesti Naisüliõpilaste Selts ootab naistudengeid oma külalisõhtule 13. ja 16. sept kl 19.15, Riia mnt 13-33. www.ut.ee/ENYS.

Korp! Ugala ootab akadeemiliselt organiseerumata meestudengeid 14. septembril oma konvendi hoonesse Kuperjanovi tänavas. Külalisõhtute orienteeruv algus kl 20 ja riietus soliidne.

Korp! Amicitia kutsub teotahtelisi ja elurõõmsaid naisüliõpilasi külalisõhtutele. Kui soovid saada osa traditsioonilisest üliõpilaselust, leida uusi sõpru ning rakendada oma energiat ühistes ettevõtmistes, siis ootame sind 14. ja 16. septembril kl 18 oma konvendis Kastani 65-2.

KURSUSED

FLEE.06.135 (1 AP, A) **Kaurismäki and his predecessors** (Kaurismäki ja tema eelkäijad). Dots Jarmo Valkola, PhD. Kursus Soome rahvuslikust filmikunstist annab ajaloolise ja narratoloogilise ülevaate Soome rahvusliku filmikunsti arengust alates vaikivast perioodist kuni tänapäeva olukorrani. Keskne tähelepanu on pööratud Kaurismäki-fenomenile. Kursus toimub 13.-17. sept ning koosneb ingliskeelsetest loengutest, filmikatkenditest ja täispikkade filmide vaatamisest. Registreerumine loengus.

13. sept loeng kl 12-14, ph 232, film kl 18, ph 102; 14. sept loeng kl 14-16, ph 234, film kl 20, ph 102; 15. sept loeng kl 16-18, ph 234, film kl 20, ph 102; 16. sept loeng kl 12-14, ph 232, film kl 20, ph 102; 17. sept loeng kl 9-11, ph 102, film kl 12, ph 102. Info: www.finst.ee/JarmoValkola2004.htm

ARSK 05.115 (1,5 AP, A) **Valikuuringud ja ankeetküsitlused meditsiinilistes ja rahvatervise uuringutes.** Emeriitprof Ene-Margit Tiit. Alates 14. sept teisipäeviti kl 16.15-18 matemaatika-informaatikateaduskonna majas aud 512.

Kursusel ei ole eeldusaineid. Sobib kuulata ka teiste teaduskondade tudengitel, kes teevad või kavandavad empiirilisi uuringuid küsitluste teel või dokumentide analüüsi abil, kuid samuti statistikaõppuritele. Kursus rajaneb rühmatööl.

LOENGUD

13. septembril kl 16 peab ph 140 inglisekeelse loengu loodusteaduste didaktika õppetooli külalisprofessor Jack Holbrook «**Education through Science – an International Concern**» (loodusteadusliku hariduse rahvusvahelistest probleemidest).

14. septembril kl 11 algab kaugkoolituskeskuses Lossi 3-328 **kiirgustegevuslubade teabepäev**. Põhiteema on uue kiirgusseaduse (jõustunud 1. maist 2004) ja selle rakendussätete tutvustamine. Teabepäevale on oodatud kõikide ülikooli nende struktuuriüksuste juhid ja kiirgustöötajad, kus toimub kiirgustegevus. Info: tiina.linder@ut.ee, tel 737 5148.

17. septembril kl 12 algab matemaatika-informaatikateaduskonnas J. Liivi tn 2 emeriitprofessor Olaf Prinitsa 80. sünnipäeva tähistamiseks matemaatika didaktika alane **rahvusvaheline seminar**. Osavõtust teatada tel 737 6414 või lea.lepmann@ut.ee. Samal päeval kell 10 avatakse TÜ Raamatukogus O. Prinitsa tegevust kajastav näitus.

KONTSERT

18. septembrini on kõik hooaja piletid Estonia kontserdisaali ning Vanemuise ja Pärnu kontserdimaja kassades soodushinnaga -25%.

Ülikooli uued meened

Liina Vahemets
Teabetalituse avalikkussuhete peaspetsialist

Ülikoolil on valminud mitu uut meenet, mille hulgas on nii kallimaid kui ka praktilisi esemeid igapäevaseks kasutamiseks.

Kingituseks sobib laser-*pointer*-pastapliiats (299 kr), mis on kinkekarbis ning graveeringuga.

Kinkekarbiga on ka metalne graveeritud logoga avaja (100 krooni) ja võtmehoidja (85 kr). Praktilisematest asjadest on valmis saanud pehme helkur (20 kr), linased kotid (26 kr), kaelapael koos võtme- ja mobiilihoidjaga (35 kr) ning pastapliiatsid.

Kõiki meeneid saab näha ülikooli peahoone garderoobi kõrval asuvas meenete riiulis ning www.ut.ee/yldosakond/teenused/meened.

Suveniire saab osta TÜ Raamatupoest, kus ülikooli töötajatele ja tudengitele kehtib 10%-line allahindlus.

Info: OÜ Ülikooli Raamatupood, tel 744 1102, bookshop@ut.ee.

Spordiklubi ratturid teatekrossis esimesed

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meediakoordinaator

4. septembril toimunud Eesti meistrite teatekrossis tulid TÜ Akadeemilise Spordiklubi võistkonnad meistriks nii noorte- kui ka eliitklassis.

Noorteklassi võistkondade kõik neli liiget pidid läbima 4,2 km. Kõige kiiremini sõitsid ülikooli spordiklubi noored jalgratturid Laura Lepasalu, Kristjan Randma, Urmo Utar ja Gabriel Leppik, võites konkurente ajaga 42.11.

TÜ spordiklubi jalgratturite eliitklassi võistkond kaitses edukalt meistritiitlit ajaga 1: 19,45 (ratturid läbisid 4,2 km kaks korda järjest). Võistkonda kuulusid Caspar Austa, Grete Treier, Veiko Tammiste ja Andres Ütt.

Eesti TA teadusauhinnad üliõpilastele

15. septembrini saab saata oma teadustöid Eesti Teaduste Akadeemia 2004. a paremate üliõpilastööde konkursile (20 auhinda, á 2500-4000 kr).

Osaleda võivad Eesti ülikoolide üliõpilased ja eesti päritoluga üliõpilased välismaa ülikoolides, kes töö esitamisel jätkavad ülikoolis diplomi-, bakalaureuse- või magistriõpet või on lõpetanud need perioodil 1. sept 2003-31. aug 2004.

Esitada võib õpingute ajal lõpetatud ning vormistatud teadustöid, samuti nende tööde tulemuste põhjal avaldatud teaduspublikatsioone, milles üliõpilane on ainus või esimene autor. Tööd võivad olla vormistatud ka diplomi-, bakalaureuse- või magistritööna.

Vastu võetakse töid (köidetult), mille koos isikliku kirjaliku avalduse ja vajalike isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumber, e-post) esitavad või saadavad postiga tööde autorid ise. Tööle lisada juhendaja kirjalik arvamus. Võõrkeelne töö peab sisaldama ka eestikeelset pealkirja ja lühikokkuvõtet.

Töid võetakse vastu aadressil: Eesti TA, Kohtu 6, 10130 Tallinn.

«MEISTRITE AKADEEMIA«

15. septembril kl 19 esinevad TÜ aulas kontserdisarjas «Meistrite Akadeemia» Peeter Paemurru (tsello), Pille Lill (sopran) ja Marje Lohuaru (klaver).
Sarja kontserdid toimuvad iga kuu kolmandal kolmapäeval. Eesti väljapaistvate interpreetide kontserdid on aluseks muusikaesseistika vabaainele, mida hakkas sel semestril kunstide osakonnas õpetama assistent Lilian Langsepp.
Üliõpilasel tuleb iga kuulatud kontserdi kohta kirjutada essee, mida arutatakse seminaris.
Info: kunstide osakonna juhataja, prof Jaan Ross, tel 737 5230.

TÜ Kirjastuse raamatute
SUURMÜÜK
TÜ Raamatukogu fuajees
15.–16. septembrini
kell 11–18
Info:
www.tyk.ut.ee
tel. 737 5945
TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 17. september 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 28 (2187) www.ut.ee/ajaleht

Lävendipõhine vastuvõtt õnnestus

Varje Sootak

«Õppetöö algus on tegelikult sujunud paremini kui augusti algul oleks julgenud prognoosida,» leiab matemaatika-informaatikateaduskonna dekaan prof Mati Kilp.

Seda kinnitasid kõigi viie teaduskonna juhid, kus toimus tänavu esmakordne lävendipõhine uute üliõpilaste vastuvõtt.

Tartu Ülikool otsustas tänavu kasutada lävendipõhist vastuvõttu viie teaduskonna (usu-, õigus-, füüsika-keemia-, majandus- ja matemaatika-informaatikateaduskond) kümnel erialal.

Neist füüsika-keemia- ja matemaatika-informaatikateaduskonnas osutus enamikule erialadele immatrikuleeritute arv esialgu oluliselt suuremaks riigi poolt finantseeritavate kohtade arvust.

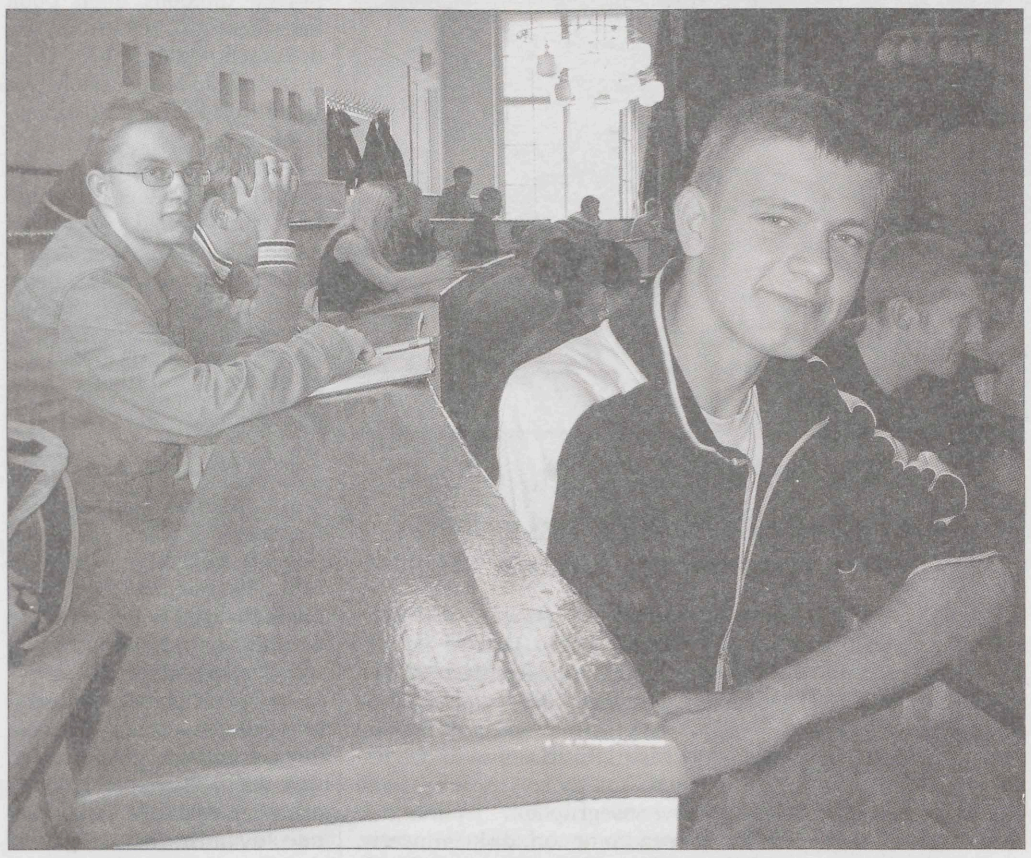

Infotehnoloogia üliõpilased Andres Lepik ja Lauri Borodkin pooldavad lävendipõhist vastuvõttu. Alumisel fotol dotsent Peeter Oja rebastele loengut alustamas. 2X VARJE SOOTAK

Kuidas õppetöö algas

Matemaatika-informaatikateaduskonna infotehnoloogia tudengile Andres Lepikule sobis lävendi põhjal sissesaamine väga hästi: «Tahtsin seda eriala ja oli väga hea, et sissesaamisest kohe teada sain.» Tema kursusekaaslane Lauri Borodkin ütles, et õpib riigieelarvevälisel kohal, sest lävendiga poleks infotehnoloogiasse saanud. «Keemiasse küll, aga tahtsin just infotehnoloogiat, millega olen tükk aega tegelnud,» rääkis Borodkin.

Küsimusele, kas lävendiga vastuvõetud tudengid ka varasematest esmakursuslastest teadlikumad paistavad olevat, vastas dotsent Peeter Oja, et see selgub esimestest kontrolltöödest. «Aga hoolsad on nad küll,» lisas Oja.

Füüsika-keemiateaduskonna dekaan prof Peeter Burk nendib, et vaatamata esialgsetele väga suurtele vastuvõetude arvule, on tegelikult õppima asunute arv nüüdseks siiski vastanud esialgsetele prognoosidele. «Nii tuli näiteks tunniplaani esimestel nädalatel korrigeerida, sest algselt planeeritud suurest vastuvõetute arvust lähtuvalt mitmes voorus toimuma pidav õppetöö on tegelikult õppetööle asunute arvu tõttu jälle tagasi kokku pandud,» ütles Burk.

Ka õigusteaduskonna prodekaan dr Irene Kull vastas, et probleeme pole olnud. «Kõik on sujunud.»

Usuteaduskonna dekaani dr Riho Altnurme sõnul ei olnud probleemiks lävendipõhiselt vastuvõetud. «Immatrikuleerisime bakalaureuseõppes 20 riigieelarvelisele kohale 25 tudengit, see arv jäi prognoositud piiridesse.» Vastuvõetute hulk on Altnurme sõnul möödunud aastaga võrreldes umbes sama, kui liita juurde tasulised tudengid.

«Probleemiks ei olnud meie enda vastuvõtt, vaid see, et erialadele vastuvõtmine pingerea alusel kestis liiga kaua. Pidime eksmatrikuleerima äsja immatrikuleerituid. Ühe meile teise eelistusega sissesaanu jaoks selgus esimese eelistusega erialale pääs pärast avaaktust,» selgitas Altnurme.

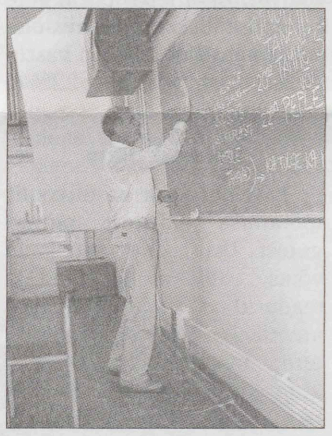

Miks lävendiga vastuvõtt?

Lävendipõhine vastuvõtt tagab õigusteaduskonna prodekaani Irene Kulli sõnul vastuvõetud üliõpilaste kõrgema taseme.

Ka füüsika-keemiateaduskonna dekaan Peeter Burk leiab, et nii saab teaduskond võimalikult paremad tudengid. «Varem oli nii, et kuna sissesaanute esimesest valikust (pingereas esimesed n, kus n on vastuvõetavate arv) umbes pooled loobusid meil õppimast (said sisse ja läksid õppima mujale), tuli hakata kutsuma järjekorras nö jooneaaluseid. Mõnedki neist olid aga end selleks ajaks juba mujale õppima seadnud. Nii käis varem kursuste komplekteerimine veel osaliselt ka septembris.

LÄVENDIVASTUVÕTT ERIALATI

1. Usuteadus
2. Õigusteadus
3. Füüsika
4. Keemia
5. Matemaatika
5. Matemaatiline statistika
6. Majandusteadus
7. Infotehnoloogia (FK)
8. Infotehnoloogia (MI)
9. Informaatika
10. Materjaliteadus

Usuteaduskonna dekaan Altnurme peab eeliseks seda, et lävendipõhise vastuvõtu puhul valib üliõpilane teaduskonna, mitte teaduskond ei vali üliõpilast.

Dekaan Peeter Burk rõhutab, et lävendipõhise vastuvõtu üks eesmärke on muuta sisseastumistingimused tudengikandidaatide jaoks lihtsamaks. «See tähendab, et juba dokumente sisse andes on inimesel selge, kas ta saab riigieelarvelisele, riigieelarvevälisele kohale või ei saa üldse.»

Dekaan Mati Kilp rääkis: «Kuna aasta varem ei leidnud TÜ nõukogus toetust meie taotlus matemaatika erialal riigieelarvelistele kohtadele vastu võtta veidi rohkem üliõpilasi, olime lävendipõhisusega kiiresti nõus.»

Mida tuleks muuta?

Altnurme sõnul tuleks vastuvõtusüsteemi selgusele kasuks ülikoolisiseselt ainult ühe eelistuse lubamine. «Ja meeleldi delegeeriksime dokumentide vastuvõtu kesksele vastuvõtutalitusele.» Tohutuid tudengihulki on suhteliselt lihtne vältida kõrgemate lävendite abil. Mõned erialad aga ehk ongi huvitatud esialgu suuremate tudengigruppide vastuvõtust, arvestades edasist väljalangevust. Ühtset sobivat valemit on raske soovitada.»

Burki sõnul plaanib rektoraat järgmisel aastal üle minna lävendipõhisele vastuvõtule kogu ülikoolis. «Meie teaduskonnale see ilmselt probleeme ei tekita, samas pooldan teaduskondade vabadust ise valida, kuidas vastuvõttu korraldada.»

Majandusteaduskonna dekaan prof Jüri Sepp soovitab ka teistel teaduskondadel lävendit kasutada. «Nii paraneb kindlasti tudengkonna kvaliteet ja võimekus. Kallimatel erialadel, eriti meditsiinis, tuleb muidugi lävendiga konservatiivne olla. Ilmselt peab säilima võimalus ka vajalik arv tudengeid altpoolt lävendit vastu võtta,» märkis Sepp.

TÄNA LEHES

Intervjuu
prof Eero Vasaraga
LK 3

Ametiühingu palgaküsitlusest
LK 2

Tartu Üliõpilasmaja ootab tudengeid
LK 2

UUDISED

Prof Aino Järvesoo mälestusbareljeef

20. septembril kl 16 avatakse kunstide osakonna õppehoones Lai 34 TÜ auliikme prof Aino Järvesoo (1910-2003) mälestusbareljeef.

Bareljeefi autor on skulptor Tõnis Paberit.

Kunstide osakonna juhataja prof Jaan Rossi sõnul tunneb Eesti avalikkus Aino Järvesood kui suurannetajat, kes muu hulgas on toetanud Lai 34 hoone renoveerimist.

Foorum «Genoomikalt meditsiinile»

Täna ja homme toimub Vanemuise kontserdimajas V rahvusvaheline geenifoorum.

Arutatakse genoomika ja geneetika rolli ning mõju meditsiinis, majanduses ja inimsuhetes.

Avatakse näitus. Bioettevõtlusseminaril käsitletakse teadusmahukate ettevõtete arendamist.

Foorumil osalevad rahvusvaheliselt tuntud teadlased USAst, Prantsusmaalt, Inglismaalt jm. TÜ teadlastest peavad ettekande professorid Eero Vasar, Maido Remm ja Pärt Peterson.

UT KÜSIB

Mida sisaldab väljaande Interlitteraria uus number?

Vastab maailmakirjanduse professor, Interlitteraria toimetaja Jüri Talvet.

Täna kell 16 esitleb Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsioon (EVKA) Interlitteraria monograafilist numbrit «Romaanižanr tänapäeva maailmakirjanduses: kas hüpe või paigalseis?».

Rahvusvaheline aastaväljaanne sisaldab 27 uurimuslikku artiklit Eesti ja 9 välisriigi õpetlastelt inglise, hispaania ja saksa keeles. Kaastöid on USAst, Itaaliast, Kanadast, Venemaalt, Lätist, Hispaaniast, Saksamaalt, Sloveeniast, Marokost, sh rahvusvaheliselt mainekatelt komparatistidelt, nagu Jonathan Hart (Canadian Review of Comparative Literature peatoimetaja, Alberta Ülikooli professor) jt.

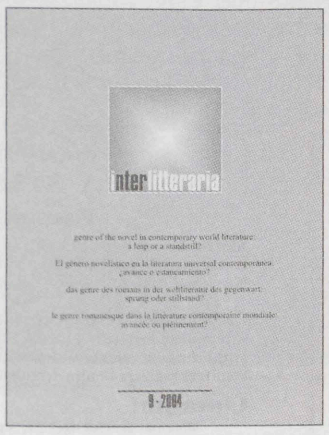

Eestit esindab lisaks teenekatele kirjandusuurijatele terve plejaad noori ja nooremaid romaaniuurijaid: Jaak Tomberg, Kadri Tüür, Leena Kurvet-Käosaar, Piret Viires, Eneken Laanes, Anneli Niitsoo, Andrus Org.

Kogumik, mis koondab aasta tagasi Tartus toimunud EVKA samateemalise rahvusvahelise konverentsi materjale. Lisatud on muudki, mis võimaldab saada aimu nii romaanižanri postmodernsetest arengutest uue aastatuhande hakul kui ka selle avangardistlikest tagamaadest XX sajandil.

Interlitteraria andis välja TÜ kirjastus.

Esitlus toimub uue keeltemaja fuajee loenguruumis.

Hüdroloogia teaduspäev

Arvo Järvet
Geograafia instituudi lektor

22. septembril kl 11 algab TÜ Ajaloo Muuseumis Eesti tuntud hüdroloogide Karl Hommiku (1904-1983) ja Tiit Eipre (1904-1986) 100. sünniaastapäevale pühendatud teadusajaloo päev.

Karl Hommiku elutööks kujunes maaparanduse hüdroloogiliste aluste väljatöötamine ja uuringud. Tiit Eipre elutööks oli Eesti rahvusliku hüdroloogiateenistuse arendamine. Tema algatusel rajati Tooma soojaam ja Tiirikoja järvejaam.

Ettekannetega esinevad TÜ, TTÜ, EPMÜ jt teadlased. Esitletakse raamatut Karl Hommikust ning Toomal avatakse Hommiku mälestuskivi.

Vene kirjanduse konverents

Lea Pild
Vene kirjanduse lektor

24. septembril kell 11 algab aulas kolmepäevane rahvusvaheline teaduskonverents «Kirjaniku staatus XX saj vene kirjanduses: metropol ja diasporaa».

Konverents on pühendatud dots Valeri Bezzubovi (1929-1991) 75. sünniaastapäevale.

Avasõnad ütleb prorektor prof Jaak Kangilaski.

Konverentsil osalevad Eesti, Läti, Leedu, Venemaa, Itaalia, Inglismaa ja Iisraeli kirjandusteadlased.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas tunniplaan on paigas?

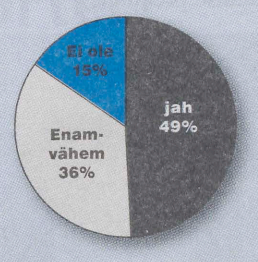

Vastajaid: 124

Uus küsimus:
Kas taotlesid õppetoetust?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Saksa ja Eesti üliõpilaste kohtumine

28. septembril kl 18 toimub Domus Dorpatensises (Raekoja plats 1/Ülikooli 7) Academica nädalal Saksa ja Eesti üliõpilaste kohtumisõhtu. Oodatakse kõiki Saksamaal õppinud eestlasi ja Eestis õppivaid sakslasi jagama oma muljeid välisülikoolis õppimisest ja sealsest elust.

Osavõtust teatada 27. septembriks aadressil dorpatensis@dorpatensis.ee või tel 737 6137. Info: www.dorpatensis.ee.

Narvas arutleti integratsiooni üle

Eile toimus TÜ Narva Kolledžis seminar «Vene minoriteet/majoriteet Narvas. Põgenemine üle Läänemere».

Seminaril kõneldi eestlaste integratsioonist Rootsi ühiskonda pärast II Maailmasõda ning kahe riigi tänasest integratsioonipoliitikast.

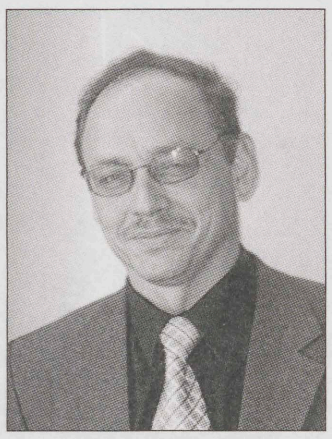

Eero Medijainen valiti professoriks

TÜ nõukogu valis eelmise õppeaasta lõpus lähiajaloo professoriks TÜ lähiajaloo õppetooli dotsendi Eero Medijaineni (pildil).

Medijainen lõpetas 1983 TÜ ajaloo osakonna, 1997 kaitses filosoofiadoktori kraadi ajaloo erialal. TÜs töötab dotsendina 1991. aastast.

Peamised uurimisvaldkonnad on diplomaatia, (rahvusvaheliselt tuntud monograafia «Saadiku saatus» jt), rahvusvaheliste suhete ajalugu, Eesti ja naabermaade ajalugu jne.

Ahto Buldas valiti professoriks

TÜ nõukogu valis krüptograafia professoriks TTÜ professori (0,5) ja TÜ dotsendi (0,5) Ahto Buldase (pildil).

Buldas juhendab ka ajatempli- ja elektrondokumentide teadustööd Küberneetika AS-is.

Teadustöö teemad on digitaalne ajatembeldus, turvatingimuste matemaatiline formuleerimine ja tõestamine jt. Koos kaasautoritega on ta avaldatud publikatsioone, mis viisid Eesti krüptograafia maailmakaardile.

2002 pälvis vabariigi presidendi kultuurirahastu noore teadlase preemia.

Arenguvõimalused ülikoolis

Ülikooli tööalaste arenguvõimalustega oli vastajatest rahul 35%. 33% ei olnud rahul ning ülejäänud 32% ei osanud midagi arvata.

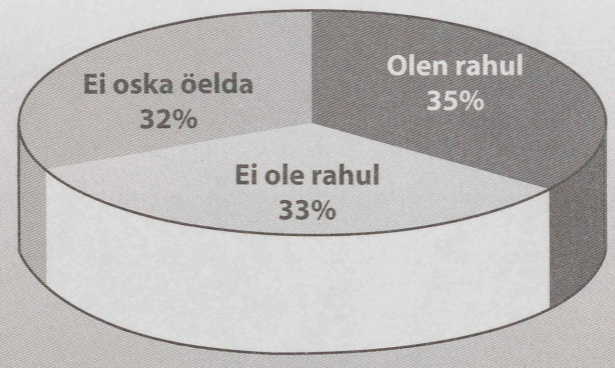

Allikas: TÜ Ametiühigu küsitlus

Küsitlus palkadest 2.

Avo Ennok
TÜ ametiühingu sotsiaaluuringute komisjoni esimees

Palju rahulolematust on tekitanud spetsialistide ametikoha liigitus ja akadeemiliste tasandite ealine piirang.

Eelmises UTs alustasime ülikooli palgaga seonduva sotsioloogilise küsitluse tulemuste avaldamist.

Valdavale enamikule (79%) sobiks palga suurenemine peamiselt miinimumpalgamäära suurendamise kaudu. 49% usutletutest arvab, et miinimumpalgamäära peaks tõstma üks kord aastas. Palgakorralduse arendamine ülikoolis on tööandja ja töötajate ühisülesanne (66%). Eelkõige tööandja ülesandeks peab seda 29%.

Kuidas ülikool töötasude tõstmisega hakkama on saanud, ei olda eriti aldis ütlema. Küsimuse peale, kas ülikool on teinud kõik enesest oleneva töötajate palkade suurendamiseks, ei oska 59% midagi kosta, 3% arvates on tehtud kõik võimalik, samas leiab 39% selles tegevuses vajakajäämisi.

Kindlasti on üks palgakorraldusega seotud tegevusi töö vahetu korraldaja vestlus töötajatega.

Arenguvestlused

Viimase kolme aasta jooksul on arenguvestluses osalenud 43% töötajaist. Ligi pooltel selliseid jutuajamisi ei ole olnud.

Nimetatud vestlused on ka kasu toonud, sest arenguvestluse tulemusena suurendati palka 24%-l ankeedile vastanutest.

Tõsi küll, kõikidel nii hästi ei läinud: 54%-le vestlejaist väljendati rahulolu nende tööga, kuid palgatingimustes midagi ei muutunud.

Järgnev probleemistik ei ole küll palgaküsimustega väga tihedalt seotud, kuid nende käsitlemata jätmine ahendaks kindlasti küsitlusest saadud andmestiku ülevaadet.

Probleeme

Üks sellistest probleemidest on rahulolu tööalaste arenguvõimalustega ülikoolis. Saadud hinnangud jagunevad üsna lähedaselt kolmeks: 35% vastajatest on arenguvõimalustega rahul, 33% aga mitte ja 32% ei oska öelda.

Teine probleemistik on seotud palgaeeskirjaga. Praeguses palgaeeskirjas on ametikoha liigi «D» (spetsialist) all kaks jaotust – peaspetsialist ja spetsialist. Viimasesse on koondatud arvukalt ülikoolis esinevaid ameteid, millele esitatavad haridus- ja kvalifikatsiooninõudmised on väga erinevad. Haridusnõue varieerub keskharidusest teaduskraadini, kuid arvukad ametikohad on jagatud ainult kahe alljaotuse vahel.

Üks võimalus oleks need ametid liigitada hariduse järgi ning vastavalt muuta ka töötasu. Küsitlus pakkuski jagada kõnesolevad ametid kahte rühma: vanemspetsialistid, kuhu kuuluksid kõrg- või kraadiharidust nõudvad ametid ja spetsialistid. Nende ametite puhul piisaks kesk- või keskeriharidusest.

Erinevad oleksid siis ka palgaastmed ja palganumbrid.

Tagasihoidliku vastuseisu kõrval soostus sellise muudatusega lähedaselt kaks kolmandikku, kuid neljandik ei oska sellise lahenduse kohta midagi öelda.

Palgaprobleemidest eemaldumiseks võib pidada ka huvi diskrimineerimistemaatika vastu. Küsitlus püüdis selgitada, kas töölevõtmisel mõnele vanusegrupile piirangute seadmine on diskrimineeriv. Et vastusevariante oli ainult kolm, siis reastusid tulemused nii: 61% leiab piirangute seadmise diskrimineeriva olevat, samas kui 18% on vastupidisel arvamusel ning 22% ei oska midagi öelda.

Ealisest piiris

Last not least ka ülikoolis töötamise ealistest piirangutest. Usutlesime, kui kaua võiksid ülikooli õppejõud ja teadurid töötada korralisel ametikohal. Rohkem soostuti ettepanekuga töötada seni, kuni tööga toime tullakse. Osutati ka töötamisele 65-aastaseks saamiseni ja vanaduspensioni eani. Teisi variante märgiti juba tagasihoidlikumalt.

Praegune palgaeeskiri kehtib ülikoolis alates 2001. aastast. Kolme aasta jooksul on selgunud selle puudused ja eelised. Käesolev küsitlus oli ühtlasi ülikooli töötajate tagasiside kehtivale palgaeeskirjale. Eriti palju rahulolematust on põhjustanud spetsialistide ametikoha liigitus ning ülikoolis töötamise ealiste piirangute kehtestamine akadeemilisel tasandil.

Lõpetuseks tänud neile, kes osalesid küsitluses, aidates nii kaasa ettekujutuse täiendamisele palgaküsimuse kohta.

Uuest aastast käivitab ülikool siseveebi

Tiia Lillemaa,
Livelinki projekti juht

Illari Lään,
avalikkussuhete juht

Uuest aastast leiab ülikooli töötaja kogu vajaliku info siseveebist.

Sõna Livelink seostub praegu ülikoolis ühelt poolt kaasaegse elektroonilise dokumendihalduse infosüsteemiga, teiselt poolt aga suhteliselt keeruka dokumendiregistriga.

Käesoleva aasta alguses soetati täiendavalt Livelinki lisakasutajakohad ja uued moodulid (funktsionaalsus). Need võimaldavad alates uuest aastast üle minna märksa informatiivsemale ja sõbralikumale töökeskkonnale, kui oleme harjunud seni kasutama.

Muudatused

Mis muutub? Livelink hakkab kandma peale dokumentide haldamise ka – siseveebi rolli. Siseveebi rakendamine muudab ülikooli tegevuse oma töötajate jaoks tunduvalt nähtavamaks.

Praegu tuleb info kuvamisel veebis arvestada väga laia lugejaskonnaga, mistõttu on vaja ka põhjalikult kaaluda mistahes teabe ja dokumentide avamist või sulgemist veebis.

Siseveeb avab ülikooli töötajale suurema, tööks vajaliku infohulga ja samal ajal kaitseb teavet, mis mõeldud ainult ülikoolisiseseks kasutamiseks.

Ülikooli töötaja jaoks tähendab see vajaliku tööalase info koondamist ühele veebilehele, mille tulemusena praegune koduleheküIg muutub senisest selgemaks ja kompaktsemaks.

Loodavas siseveebis leiavad oma koha ülikooli siseinfo (eelinfo, admin listi teated, ajalehtede monitooring, juhised teabenõudele vastamiseks jms), dokumendid (õigusaktide terviktekstid, dokumendivormid, otsingumootor jne), töötajale ja juhile info selle kohta, kuidas on töö ülikoolis korraldatud, juhised, kuidas toimida, infosüsteemid ja arvutiabi (viited süsteemide avalehtedele ning juhenditele), muu info (sünnipäevalapsed, pildigalerii jms).

Ülikooli praegusele kodulehele (nn välisveebi) jääb eeskätt ülikooli üldine põhitegevust puudutav info, mille peamisteks kasutajateks on töötajate kõrval just üliõpilased ja inimesed väljastpoolt ülikooli.

Lisavõimalused

Senise Livelinki põhjale rajatav siseveeb toob kasutaja jaoks juurde ka lisavõimalusi.

Töötaja personaalses töökeskkonnas on võimalik luua töö- ja suhtegruppe, kaasata infovahetusse töögrupi liikmeid, anda ühiskasutusse faile, arendada diskussioone, lisada uudiseid jne. Personaalse töövälja tegemine ei ole mõistagi kohustuslik, kuid tuleb kasuks ja säästab aega.

Vajalik koolitus ülikooli liikmeskonnale on planeeritud lõppeva aasta viimastele kuudele ja uue aasta algusesse. Kasutajatele tulevad ka elektroonsed juhised.

Livelink saab uuest aastast ka siseveebi rolli.

Raamatukogule kingiti õigusalast kirjandust

Kärt Miil
TÜ raamatukogu referent

Fritz Thysseni Fond kinkis TÜ raamatukogule rahvusvahelise õiguse alast kirjandust 8000 euro väärtuses.

Saksamaalt Kölnist jõudis ülikooli suurem saadetis väärtuslikku rahvusvahelise õiguse alast kirjandust, mille kinkis õigusteaduskonnale Fritz Thysseni Fond.

Saadetise hulgas on nii päris uusi rahvusvahelise õiguse alaseid uurimistöid kui ka viimastel aastakümnetel ilmunud tähtsamaid teoseid, mis on TÜ raamatukogus seni puudunud. TÜ õigusteaduskonna rahvusvahelise õiguse lektoraadi poolt välja valitud raamatute hulgas on Saksa kirjastuses Duncker&Humblot ilmunud rahvusvahelise õiguse alased monograafiad, mõjuka riigiõiguslase ja -mõtleja Carl Schmiti teoste täielik komplekt ja osa Haagi Rahvusvahelise Õiguse Akadeemia kogutud teostest.

Alates 20. septembrist on kingitud kirjandus TÜ raamatukogu õiguskirjanduse saalis.

Tudengid Tartu Üliõpilasmajja!

Kristel Seiler
Üliõpilasmaja sekretärjuhiabi

Üliõpilasmaja ootab oma majja tegutsema huviringe, saab rentida helitehnikat ning kasutada ruume ürituste tegemiseks.

Praegu tegutsevad üliõpilasmajas Tartu Akadeemiline Meeskoor, TÜ rahvakunstiansambel, EPMÜ rahvatantsuansambel Tarbatu, TÜ akadeemiline naiskoor, puhkpilliorkester Popsid, TÜ kammerkoor, EPMÜ kammerkoor Camerata Universitatis, vanamuusikaansambel Festivitas Artium Schola, Tartu Üliõpilasteater, Tsirkusestuudio FOX, ülikooli kultuuriklubi, MTÜ Tartu Veiniklubi, kantritantsuring.

Ürituste korraldamiseks pakub maja suurt saali, baariruumi, peeglisaali ja kaasaegselt sisustatud konverentsisaali. Teaduskonnapidudeks sobib hästi suur saal, mis mahutab kuni 300 inimest. Baariruum kuni viiekümnele inimesele on sobilik kursuseõhtute või sünnipäevade pidamiseks.

Uudse pakkumisena on ansamblitel ja bändidel võimalus kasutada spetsiaalselt sisustatud prooviruumi. Ruum on varustatud kaasaegse helitehnikaga: pillivõimendid Marshall (bass, soolo), trummikomplekt Yamaha ning RCF (PA) aparatuur (0,6 kw).

Maja pakub palju võimalusi ja oodatud on kõik huvilised.

Linfo: tel 730 2400; 526 6056, kristel.seiler@mail.ee.

Tartu Üliõpilasmaja

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25

AJA SISSE MINEK

Esmakursuslane!

Kas Sa tunned oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?

Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.

Tasuta!

Ootame!

Matemaatikatudengid 21. septembril kl 10
Matemaatilise statistika tudengid 21. septembril kl 14
Infotehnoloogia tudengid 22. septembril kell 12

Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.

Lisateave: 737 5677

JÄRGNEB!

Prof Vasar: ärevus on kohanemisvõime häire

Intervjuu ülikooli arstiteaduskonna füsioloogia instituudi juhataja professor Eero Vasaraga

Aija Sakova

Tänavu anti prof Eero Vasara juhitavale uurimiskollektiivile EV teaduspreemia arstiteaduse alal. Uuringutsüklis «Psühhofarmakoloogiline ja geenitehnoloogiline lähenemisviis negatiivsete emotsioonide neurobioloogiliste mehhanismide selgitamiseks» osalevad veel vanemteadurid Sulev Kõks ja Vallo Volke ning Helsingi Ülikooli närviteaduste keskuse teadur Vootele Võikar.

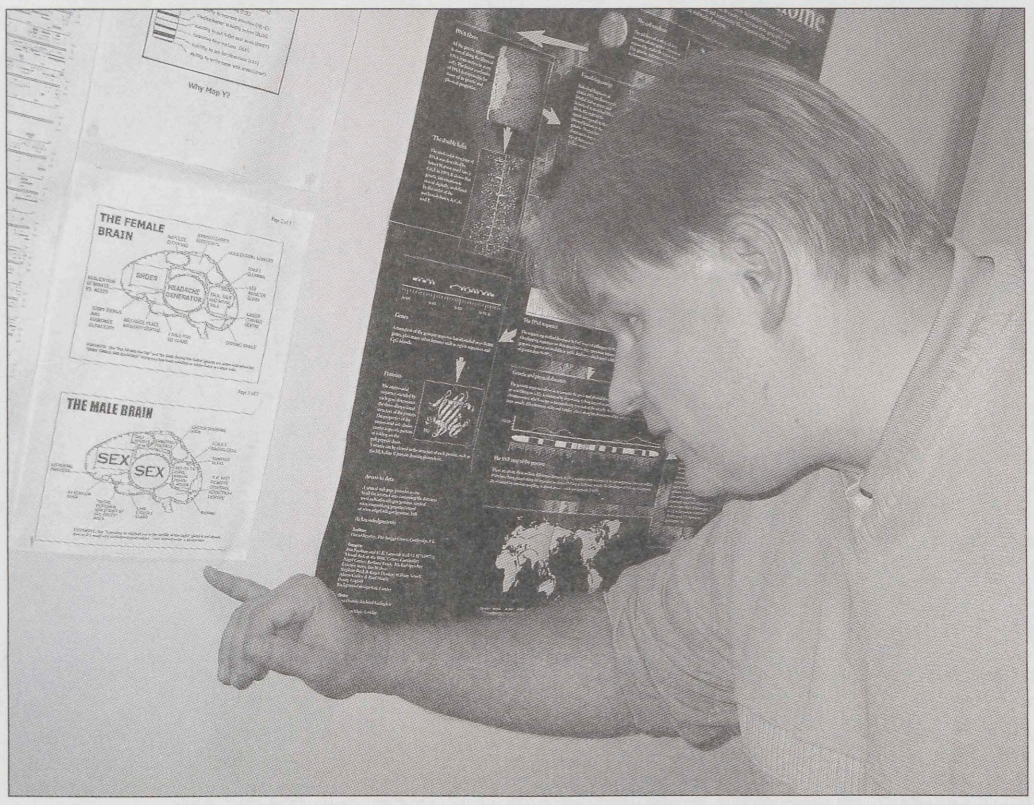

Professor Eero Vasar selgitab naise ja mehe aju erinevusi. AIJA SAKOVA

Olete negatiivsete emotsioonide uurimisega tegelnud üle 15 aasta. Kuidas läheb uurimistöö edasi?

Uurimistöö jätkub, uurimine on ju pikaajaline. See on justkui labürindis liikumine. Kinnisilmi otse läbi murda ei saa, tuleb katsuda eri uksi ja vahel sihile jõudmiseks teelt kõrvale pöörata.

Meie keskne uurimisteema on neuropeptiid koletsüstokiniin, mis sõnasõnalises tõlkes tähendab sapipõie liigutajat. Koletsüstokinininiin on ajus laialdaselt levinud, muude asjade kõrval sõltub koletsüstokiniinist ärevuse tase.

Sellel molekulil on suur tähendus selles, kuidas indiviid keskkonnas kohaneb. Põhiliselt uurime praegu ärevusseisundeid. Ärevushäired ei olegi ju midagi muud kui vastuolu inimese sisemiste võimete ja välise keskkonna vahel. See on kohanemisvõime häire.

Kuidas ärevust uuritakse?

Meil on uurimiseks kaks hiireliini. Ühel liinil puudub valk, mille kaudu koletsüstokiniin oma toimet ajus avaldab. Teine on meie endi poolt geneetiliselt muudetud hiireliin, kelle ajus on koletsüstokiniini oluliselt rohkem.

Uurime mõlema hiireliini käitumist ja geenide ekspressiooni mustreid ajus. Tulemused on väga põnevad ning huvipakkuvad mitmest aspektist. Näiteks need kaks hiireliini erinevad ärevuse ja valutundlikkuse poolest.

Kuidas aga seostuvad omavahel inimaju ja näriliste käitumise uuringud?

Oluline on kasutada uurimistööks mudeleid, mis baseeruvad liigiomasel käitumisel. Nii on rotil geenid, mis vastutavad valkude sünteesi eest. Viimased on olulised feromonaalsete signaalide äratundmisel. Teatavad feromoonid, mida produtseerivad närililiste looduslikud vaenlased, nagu kass, põhjustavad rotil ja teistel närilistel tugevat ärevust ning sellest tulenevalt vältimiskäitumist. Oleme seda mudelit kasutanud aga alati paelunud psühhiaatria kui lähenemisviis mõistmaks inimvaimu sügavaid allhoovuseid. Näiteks skisofreenia. Tavalisest mõtlemisest erinev mõtlemine on see, mis on huvitav. On ju selle haiguse all kannatanud inimesed oluliselt panustanud inimmõtte arengusse. Neil on ülekaalus abstraktne mõtlemine, mis aitab näha seoseid seal, kus tavainimene neid ei näe. Nagu öeldakse, on hullumeelsuse ja geniaalsuse piir väga hägus. Võiks isegi öelda, et skisofreenia ja mõned teised vaimuhaigused kätkevad eneses olulisi juhiseid, mõistmaks inimgeniaalsust.

Kuidas hakkasite tegelema inimaju ja inimkäitumise uurimisega?

Mu mõlemad vanemad õppisid arstiks, isa oli meditsiiniprofessor ja vanaisa veterinaariaprofessor. Mind on ajustruktuurides geenide ekspressiooni mustri uurimiseks. Nende tulemuste põhjal oleme uurinud geneetilisi polümorfisme inimesel ja oleme jõudnud arusaamisele, et neljandas kromosoomis on üks piirkond, kus paiknevad geenid on olulised depressiooni patogeneesis.

Mis on skisofreenia avaldumise põhjus? Kuidas see tekib?

Skisofreenia tekkimist seostatakse aju üsasiseses arengus sugenevate häiretega. Inimese aju areneb 18.-20. eluaastani. Sünnijärgse arengu kriitilistel perioodidel arenevad välja teatud rakkudevahelised seosed. Ajus on üsasisese arengu ajal kaks korda rohkem rakke kui vaja ning nende rakkude vahel toimub piltlikult öeldes olelusvõitlus. Ellu jäävad rakud, mis suudavad luua sidemeid teistega. Kui nendes sidemete loomise perioodis jääb midagi poolikuks või katki, siis hiljem seda parandada pole võimalik. Tekivad seosed, mis põhjustavad olulisi häireid aju kui terviku talitluses.

Milline on skisofreenia ja narkootikumide seos? Käibib ju arvamus, et kanep vähendab ärevuse astet.

Kanepi toime on seotud endokannabinoididega. Need on ained, mida inimene ise sünteesib, aga mille kaudu kanep oma toimet avaldab. Selles valdkonnas on palju võimalusi uute ravimite leidmiseks. Juba on olemas ainete rühm, mis blokeerib endogeensete kannabinoide lammutamise ja on olemasolevate loomuuringute põhjal tugeva ärevusevastase toimega. Ühesõnaga on võimalik kasutada ära inimese sisemisi mehhanisme.

Kanepi enese kasutamine on seotud suurte riskidega. Näiteks on leitud, et kanepi tarbimine suurendab skisofreeniasse haigestumise riski kaks korda. Inimesed, kellel muidu skisofreenia poleks ilmnenud, satuvad kanepit kasutades suurde ohtu.

PROF EERO VASAR

Sünd 17. sept 1954 Tartus
1979 lõpetas TÜ arstiteaduskonna
1992 meditsiinidoktor
1983–1991 ÜMPI psühhofarmakoloogia labori juhataja, vanemteadur
1992 füsioloogia prof
2001 Punase Risti III klassi teenetemärk
Eesti Füsioloogia Seltsi president, Euroopa Neuropsühhofarmakoloogia Kolledži ja Euroopa Käitumisfarmakoloogia Seltsi liige
2004 EV teaduspreemia

Hansapanga õppelaenuga tunned end kunnina! Ja kui veab, siis veel erilise kunnina – **just Sina võid võita vinku korteri, auto, tasuta lõunad, läppari ja palju muud.** Tutvu oma privileegidega lähemalt **www.knapasnah.net** või põika lähimasse Hansapanga kontorisse.

Aga tasuta rahvusvaheline üliõpilaspilet? Elementaarne!

Hansapank
Head mõtted saavad alati teoks

ÕNNITLEME

Prof Tiiu Paas 55

14. septembril tähistas oma juubelit ökonomeetria õppetooli prof Tiiu Paas.

TÜ majandusteaduskonnaga on ta olnud seotud üle 35 aasta. Alates 1992. aastast töötab ökonomeetria professorina ning aastast 1996 juhatab rahvamajanduse instituuti.

Tiiu Paasi eestvõttel on üles ehitatud ökonomeetria õppetool ning välja arendatud majanduse modelleerimise eriaine. Selle eriala lõpetajad on hinnatud töötajad nii riigiasutustes kui ka eraettevõtetes.

Tiiu Paas on tudengite seas hinnatud õppejõud, suutes esitada keerulist ainet huvi tekitaval moel. Samuti on ta tunnustatud teadlane, kes on avaldanud hulgaliselt teadusartikleid ja mitmeid õppevahendeid. Oma rohkete rahvusvaheliste kontaktide tõttu kutsutakse teda sageli osalema mitmesugustes (sh interdistsiplinaarsetes) rahvusvahelistes teadusvõrgustikes ja -projektides ning nende taotlemisel.

Õppetooli juhina pöörab Tiiu Paas suurt tähelepanu järelkasvule, soodustades ja toetades noorte arengut. Ta on koostööaldis ning alati avatud kolleegide ideedele ja nõuannetele.

Aktiivset juubilari õnnitlevad õpilased, kolleegid ja sõbrad!

Lugupidamise ja austusega kolleegid majandusteaduskonnast

ÕNNITLEME

Lauri Kärk 50

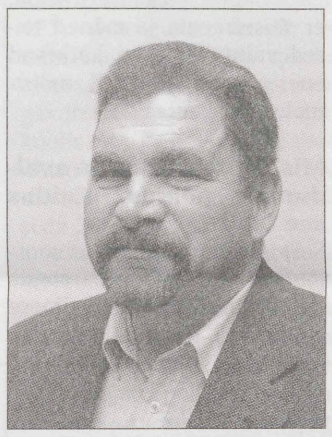

14. septembril sai 50-aastaseks filosoofiateaduskonna kunstide osakonna lektor filmiteadlane Lauri Kärk.

Lauri Kärk on lõpetanud Riikliku Kinematograafia Instituudi Moskvas 1979 cum laude ning seejärel töötanud stuudios Tallinnfilm toimetajana.

1990. aastast peale peab Lauri Kärk filmiajaloo loenguid Tartu Ülikoolis. Need loengud on väga populaarsed ning vajavad kõigi kuulajate mahutamiseks tavaliselt mõnda suurt ringauditooriumi.

Laiemale avalikkusele on Lauri Kärgi tegevus tuttav eeskätt ajakirjanduse vahendusel. Tema filmialaseid kirjutisi on oma aastapreemiatega korduvalt esile tõstnud ajakiri Teater. Muusika. Kino ning ajalehed Sirp ja Postimees.

Ta on pälvinud autasusid ka Eesti Kinoliidult ning Eesti Kultuurkapitalilt. Lauri Kärgi artiklite koguhulk ulatub üle kolmesaja ning ta on aktiivselt kaastööd teinud Eesti Entsüklopeediale.

Kõigi kolleegide nimel tahaksin Lauri Kärki südamest õnnitleda tema esimese juubeli puhul ning soovida talle palju jõudu ja jaksu edaspidiseks!

Jaan Ross
Kunstide osakonna juhataja

PRANTSUSE KEELE KURSUSED

27. sept algavad Prantsuse Teadusliku Instituudi prantsuse keele kursused algajatele (T ja N 18–19.30) ja aasta õppinutele (E ja K 18–19.30). Hind 800 kr sem. Tunnid toimuvad Ülikooli 17 (Paabel) ruumis 218.
Info ja registreerimine: madli.kytt@hot.ee, 528 9911.

ÕNNITLEME

75

Valentina Pisuke, raamatukoguhoidja – 17. september

60

Udo Otsus, raamatukoguhoidja – 17. september
Liina-Mai Tooding, õppetooli hoidja, dotsent – 21. september

55

Malle Ermel, referent – 23. september

50

Eero Vasar, teadusprodekaan, instituudi juhataja, professor – 17. september

35

Eri Miyano, õpetaja – 19. september
Piibi-Kai Kivik, lektor – 21. september
Sirje Toomla, klienditeenindaja – 21. september
Ella Puman, teadur – 23. september

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ACTA DIURNA

23. – 28. septembrini toimub Eestis 8. meregeoloogia konverents «The Baltic 8th».
Info: geoloogia instituut, tel 737 5897.

25. – 30. septembrini toimub ülikoolis Saksa-Eesti akadeemiline nädal Academica.
Info: www.academica.ut.ee

25. septembril kl 12 algab Kääriku Kekkose sügismatk. Eelregistreerimine 20. septembrini tel 766 5600, kaariku@ut.ee.
Info: www.kaariku.com.

KAITSMISED

21. septembril kl 16.15 kaitseb **Lea Kreinin** ph aud 135 eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas ungarikeelset magistritööd «Ungari partikkelverbid ja nende vasted eesti keeles. Ungari-eesti partikkelverbide sõnastik uurali keelte alal». Juhendajad dots Tõnu Seilenthal ja prof János Pusztay, Szombathely ülikool. Oponent Anu Nurk, MA.

23. septembril kl 16 kaitseb **Liisi Laineste** Ülikooli 16-212 kirjanduse ja rahvaluule osakonnas magistritööd «Tegelased eesti etnilises huumoris» eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Juhendaja prof Arvo Krikmann. Oponent prof Peeter Tulviste.

23. septembril kl 14.15 kaitseb **Hannes Lepp** Liivi 2-225 matemaatika-informaatikateaduskonnas magistritööd «Tensor representations of linear group GL(2,R)» matemaatika erialal. Juhendaja emeriitprof Maido Rahula. Oponent emeriitprof Ülo Lumiste.

24. septembril kl 14.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Katrin Pajuste** maastikuökoloogia ja keskkonnakaitse erialal doktoritööd «Deposition and transformation of air pollutants in coniferous forests» (õhusaasteainete sadenemine Eestis ja transformeerumine okaspuumetsades). Juhendaja vanemteadur Jane Frey. Oponent Michael Starr, PhD (The Finnish Forest Research Institute).

29. septembril koolikorralduse magistriprojektide kaitsmine pedagoogika osakonnas Lossi 3-328:
kl 14 **Ale Sprenk** «Tavakooli õpilaskodu väljaarendamine sotsiaalprobleemsete perede lastele». Juhendaja lektor Tiiu Kadajas. Oponent lektor Heiki Krips;
kl 15 **Tiiu Leibur** «Õppematerjal info- ja kommunikatsioonitehnoloogia integreerimiseks algklassi ainetundi». Juhendaja lektor Triin Marandi. Oponent lektor Illar Leuhhin;
kl 16 **Tiiu Vendel** «Õppematerjal-käsiraamat esimese-teise kooliastme õpilasele infokommunikatsiooni aluste omandamiseks». Juhendaja lektor Triin Marandi. Oponent lektor Illar Leuhhin;
kl 17 **Heli Noor** «Tugiside andmise ja saamise võimalusi arvutipõhises keeleõppes (veebipõhise kursuse «Eesti keel ja kultuurilugu» näitel)». Oponent Tiia Ristolainen, PhD.

KURSUSED

FLGR.02.404 (2AP, E). **Delfi (Pausaniase radadel). Seminar antiikkultuurist ja kunstist.** Prof. Anne Lill, koostöös Tallinna Kunstiülikooliga (prof Juhan Maiste) ja Tartu Ülikooli Kunstimuuseumiga. Interdistsiplinaarne seminar käsitleb Delfit kui kultuurifenomeni, ühendades kreeka kunsti, religiooni ja kirjanduse alased käsitlused. Eeldusaineid pole, soovitatav eriti humanitaaralade üliõpilastele. Seminar toimub reedeti viis korda semestris, esimene seminar 24. septembril kl 12-17, ph 140.
Info: klassikalise filoloogia õppetoolist: 737 5211 või Janika.Pall@ut.ee.

TEATED

22. septembril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227. Info: usuteaduskond, 737 5300.

22. septembril kl 18 räägib võru keelest ja selle õpetamisest Naha Algkooli direktor, võru keele õpetaja Valve Peebu. Jututarõ toimub TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses Lossi 38 (vana anatoomikum).
Info: Triin Iva, tel 737 5422 või www.ut.ee/lekeskus.

24.-25. septembrini toimub Õiguskeskuse konverentsimajas Toomel Lossi 19 konverents «Taasleitud Proust. Kas teose loob autor või kriitika?».
23. septembril kl 15.50 loeb Jüri Lumiste Paabeli fuajees (Ülikooli 17) katkendi Marcel Prousti «Swanni armastusest». kl 16.15 toimub samas seminar.

KÜLALISÕHTUD

Ootame organiseerumata naistudengeid avastama üliõpilasi sajandeid kõitnud maailma. Korp! Indla selle semestri viimane külalisõhtu toimub 22. sept kl 20 Tähtvere 4. Võta sõber kaasa ja tule vaatama! www.indla.ee.

LOENGUD

22. septembril kl 12.15 peab sotsiaalministeeriumi kantsler Maarja Mändmaa ph 128 avaliku loengu kursuse «Eesti avalik haldus» raames.

23. septembril kl 12.15 peab dr Petri Ylikoski Helsingi Ülikoolist Ülikooli 16-214 loengu «Causal Explanation in the 21st Century». Kõik huvilised on oodatud!

KONTSERT

19. sept kl 16 esineb Vanemuise kontserdimajas ansambel Vox Clamantis (Jüri Leiten, trompet; Andres Uibo, orel).
Kavas Pärdi, Tüüri ja Uibo loomingut.

22. sept kl 19 esineb Vanemuise kontserdimajas sarjas «Noored pianistid I» Sten Lassmann (klaver).
Kavas Beethoveni, Mussorgski ja Hindemithi loomingut.

26. sept kl 16 esinevad Tartu linnamuuseumis sarjas «Linna Muusikud» Pirjo Levandi (sopran), Anto Õnnis (marimbafon, vibrafon), Vambola Krigul (vibrafon, erinevad löökpillid).
Kavas Bachi, Händeli, Scarlatti, Merikanto ja Sisaski loomingut.

BOTAANIKAAIAS ÕUNANÄITUS

22. septembril kl 11 avatakse botaanikaaia õppeklassis õunanäitus.

Asjatundjalt on võimalik saada konsultatsiooni viljapuude valikust, kasvatamisest, õunte säilitamisest jms.

Kl 12 toimub väike iiri muusika kontsert. Musitseerib Marju Varblane koos oma sõpradega. Iiri muusika on ka sobivaks taustaks Tartu harrastuskunstnike maalinäitusele.

Kl 13 saavad huvilised botaaniku Jaak Palumetsa juhtimisel teha tutvumiskäigu aias ja palmihoones.

MAALINÄITUS BOTAANIKAAIAS

Botaanikaaias on avatud 27. septembrini Tartu Harrastuskunstnike Stuudio lirimaa reisi maalinäitus «Iirimaa maastikud».
Maalitud tööd on valminud augustis Edela-Iirimaal Kerry maakonnas kunstnik Aime Asi juhendamisel. Botaanikaaia maja pileti ostjatele on näituse külastamine tasuta.

TÜ kammerkoor võtab vastu uusi lauljaid

Indrek Mustimets
Kammerkoori president

Ülikooli kammerkoor alustab 34. hooaega uute lauljate vastuvõtu ja kahe esinemisega.

Uusi lauljaid ootab kammerkoor ettelaulmisele 22. septembril ülikooli peahoone aud 227 kell 16. Koori pürgijatel tuleb selleks puhuks ette valmistada üks vabalt valitud laul.

TÜ kammerkoor saavutas sellel aastal esikoha Eesti kammerkooride festivali B-kategoorias, pälvis Eesti Raadio eripreemia ning kammerkoori dirigendile Triin Kochile anti 2003. aasta noore dirigendi aunimetus.

Uude hooaega kavandab koor osalemist koorifestivalidel nii Eestis kui ka välismaal ning rohkelt põnevaid esinemisi Tartus ja mujal Eestis.

Info: www.ut.ee/TYKK ja dirigent Triin Koch tel 527 1105.

Tudengite kergejõustiku rändkarikas TÜle

Tiina Beljaeva
Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuht

Sügissemestri tudengite meistrivõistluste hooaja avanud kergejõustikuvõistlustel võitis rändkarika teist aastat järjest Tartu Ülikool.

Roman Kohtov (TÜ) läbis 100 m ajaga 11,37, Roman Fostil (EPMÜ) jooksis 1500 m väga tubli ajaga 3.52,68, Roman Gorjatsihh EPMÜ) võitis kõrgushüppe 2 meetriga. Jaanus Suvi (TTÜ) kolmiku tulemus 15.65, Aivo Normaku (TPÜ) kuulitõuge 13.25 ja Ahti Pederi (TÜ) odakaar 66.46 väärisid kõik esikohta. 4x100 m teatejooksus oli parim TÜ esindus (Liina Utsal, Jekaterina Duman, Roman Kohtov, Priit Päkko) ajaga 48,22.

Kõrgkoolidevahelises arvestuses järgnesid TÜle (162,5 p) TPÜ (47,5 p) ja EPMÜ (44 p).

Võistlustel osales üle 70 tudengi.

Kultuurikollektiivide tegevustoetused

Üliõpilasmaja juhatus määras alanud hooajaks kultuurikollektiividele tegevustoetused ning kultuurikollektiivide liikmetele stipendiumid.

Tegevustoetused määrati järgmistele kollektiividele: Tartu Akadeemiline Meeskoor, TÜ akadeemiline naiskoor, EPMÜ kammerkoor Camerata Universitatis, TÜ kammerkoor, TÜ rahvakunstiansambel, EPMÜ rahvatantsuansambel Tarbatu, puhkpilliorkester Popsid, vanamuusikaansambel Festivitas Artium Schola, Tartu Üliõpilasteater.

Üliõpilasmaja toetab ja väärtustab stipendiumide ja tegevustoetustega mitme kultuurivaldkonna arengut. Kollektiivid tegelevad koorilaulu, rahvatantsu, rahvakunsti, teatrikunsti, puhkpillimuusika ja vanamuusika viljelemisega ning lisavad Tartu ja Eesti kultuurimaastikule märkimisväärse panuse.

Lisainfo: Kristel Seiler, tel 730 2400, 526 6056, kristel.seiler@mail.ee

TÜ RAAMATUPOE OKSJON

TÜ Raamatupood korraldab laupäeval, 20. novembril kl 11.15 ülikooli peahoones 8. raamatuoksjoni (Eesti kunsti- ja kunstilooline raamat, Eesti kiriku-, kooli- ja kodulooline raamat ning Eesti vanema ja/või haruldane raamat).

Vastuvõtt raamatupoes (tel. 744 1102) 2. korrusel lahtioleku aegadel.
Trükise lõppmüügihinnast läheb 20% poe kasuks.

TUDENGID MÄLUMÄNGU!

Algavad Tartu mälumängu meistrivõistlused, kuhu oodatakse ka neljaliikmelisi tudengivõistkondi (osalemine soodushinnaga).
Esindajate koosolek ja registreerimine 22. septembril kl 18 TÜ füüsikahoone aud 160. Esimene mäng on samas 6. oktoobril. Info: arko@kilb.ee.

TUDENGITE JALGPALL

30. septembrist
7. oktoobrini toimub

tudengite kuues jalgpalliturniir.

Korraldajad ootavad rohket osavõttu ja kaasaelajaid ka tänavu. Nii nagu eelmisel aastal toetab turniiri ka tänavu Hansapank.
Turniiri korraldab EPMÜ Üliõpilaskonna Sihtasutus.
Info: stendidel ja www.agritudeng.ee.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Avatud Ülikool

24. SEPTEMBER 2004 UNIVERSITAS TARTUENSISE LISALEHT

Tartu Ülikooli avatud ülikooli astus judomaadleja Indrek Pertelson selge sisemise soovi ja teadmisega õppida õigusteadust. PM/SCANPIX

Tippsport või õpingud – raske valik

Siim Juks
TÜ avatud ülikooli
turundusspetsialist

Mõne kuu eest Ateena olümpiamängudel judomaadluses pronksmedali pälvinud Indrek Pertelson pole tavaline tippsportlane.

Spordi tegemise kõrvalt on ta jõudumööda pööranud tähelepanu ka oma haridustee jätkamisele – Pertelson on TÜ avatud ülikooli õigusteaduskonna 4. kursuse üliõpilane.

Tartu Ülikooli avatud ülikooli asus Pertelson õppima selge sisemise soovi ja teadmisega. "Olin eelnevalt õppinud ühe semestri Tallinna Pedagoogikaülikooli kehakultuuriteaduskonnas, ja tundsin, et see oli asi, mida ma ei tahtnud jätkata.

Minu otsus alustada õpinguid Tartu Ülikoolis võeti perekonna ning sõprade poolt väga positiivselt vastu," meenutab Pertelson.

Miks õigusteadus?

Judomaadleja sõnul on see selline valdkond, millest keegi ei saa elus mööda vaadata. "Tänapäevane tsiviliseeritud maailm nõuab iga päev kvaliteetset orienteerumist seadustes ja õigustemaatikas tervikuna."

"Olen Tartu Ülikooli õppetöö korraldusega rahul. Oma lemmikaineks pean õiguse ajalugu, mida luges professor Peeter Järvelaid (praegu sisekaitseakadeemia rektor – toim)," ütles Pertelson.

Nii Sydney kui ka Ateena olümpiamängudel pronksmedali pälvinu tunnistab, et tegevsportlasena on olnud väga raske samal ajal ka haridusteele pühenduda.

"Kui sport on esimene prioriteet ja eesmärgiks olümpiakuld, oled vägagi paljudel päevadel lihtsalt nii kutu, et ei jaksa uut materjali omandada. Tegemist on puhtalt keskendumisega," räägib Pertelson. "Asusin Tartu Ülikooli õppima juba 1994. aastal ning viimase kümne aasta jooksul on just tippsport olnud põhjuseks, miks õpinguid veel lõpetanud pole." Kuna avatud ülikoolis saab iga tudeng valida sobiva õppimiskiiruse, pole pikaks veninud õpingud sugugi probleem.

Seltskond ja traditsioonid

"Olen õpingukaaslaste seast leidnud uusi tuttavaid ning nad on vaieldamatult lahedad inimesed," näeb Pertelson õpingutega kaasnevat lisaväärtust. "Arvestades inimeste ajaplaani, suhtleme omavahel küllaltki tihti."

Peamiselt Sakus elava ning Tallinnas treeniva judomaadleja jaoks on Tartu puhul tegemist klassikalise ülikoolilinnaga. "Soovitan kindlasti kõigil tulla Tartu Ülikooli õppima, sest siin on kõrge tase ning pikaajalised väärtused au sees."

INDREK PERTELSON

Sünd 21. apr 1971
Pikkus 193 cm
Kaal 112 kg
Treener Aavo Põhjala
Keskharidus
Abielus, 2 poega
Hobid muusika, teater, ajalugu
Suurimad saavutused:
OM-pronks 2000 ja 2004, MM-hõbe 1999 ja 2003, Euroopa meister 1996

Eesti politsei väärtustab kõrgharidusega töötajaid

Robert Antropov
Politseipeadirektor,
avatud ülikooli õigusteaduse
4. aasta üliõpilane

Eesti politsei trumbiks on kindlasti meie kõrgharidusega töötajad. Tartu Ülikooli avatud ülikoolis õpib kümmekond politseiametnikku.

Praegu saab kindlalt väita, et kõrghariduse omandamist väärtustatakse politseis järjest enam: kui 2000. aastal töötas politseis 1042 kõrgharidusega politseiametnikku, siis käesoleval aastal on see arv juba 1427, mis on 40% kõikidest politseiametnikest.

Pikk ametiredel

Politseiniku karjäärimudelgi juba on planeeritud selliselt, et kutsehariduse omandamisest piisab vaid tööle asumiseks, kuid teenistust jätkates saab ametiredelil tõusta vaid end arendades ning juurde õppides.

Eesti politsei on oma arengus jõudnud nii kaugele, et lähiaastatel on kavas juurutada spetsialisti karjäärimudel. See tähendab, et politseinik ei teeni paguneid ja palgalisa juurde ainult teisi juhtides, vaid ka oma ala tippspetsialistina edasi arenedes. Seda muidugi tingimusel, et politseinik end oma erialal pidevalt täiendab.

Robert Antropov väärtustab elukestvat õpet nii tööandja kui ka õppijana. POLITSEIAMET

Saan julgelt öelda, et politseis toimub elukestev õpe, mis väljendub pidevas erialases täiendusõppes. Meie huvi on see, et võimalikult palju ametnikke omandaks kõrghariduse või lisaks sellele magistrikraadi. Tulenevalt politseitöö eripäradest on meie organisatsioonis rakendust leidnud eri valdkondade spetsialistid: psühholoogid, pedagoogid, keemikud ja teiste erialade esindajad. Meie eesmärk on saavutada olukord, et kõigis politsei töövaldkondades töötavad oma ala parimad asjatundjad.

Politseiasutus rahastab eelkõige tööks vajaliku erialase kõrghariduse omandamist. Tavaliselt finantseeritakse pool õppemaksust.

E-politsei

Kaasaegne politseitöö nõuab igalt politseinikult järjepidevalt uute teadmiste omandamist ja üha areneva tehnika tundmist. Seetõttu on meie tähelepanu pööratud inimeste õpimotivatsiooni soodustamisele, et pädevad ametnikud saaksid omakorda panustada organisatsiooni arendamisse. Näiteks rakendub käesoleval aastal katseprojektina e-politsei süsteem, kus 125 politseiautot varustatakse kodanike kiirema ja kvaliteetsema teenindamise eesmärgil kaasaegse tehnikaga. See uus süsteem nõuab meie politseinikelt taas uute programmide ja tehnika tundmaõppimist.

Pidev areng

1. juulist jõustunud uus kriminaalmenetlusseadustik muutis kõiki politseitöö alustalasid ning nõudis politseinikelt aastatega omandatud tööpõhimõtete ümbervaatamist ja põhjalikku ümberõpet.

Eesti politsei tähtsustab järjest rohkem ka politseihariduse arendamist. Politseiorganisatsioon aitab ja toetab politseinikke, kes tahavad õppida. Tark ja motiveeritud töötaja on organisatsiooni edu alus. Politseipeadirektorina tahan omalt poolt teha kõik selleks, et haritud ja asjatundlikud inimesed tahaksid politseisse tööle tulla, tööle jääda ning oma panusega Eesti politseid edasi viia.

Head avatud ülikooli õppurid!

Jaak Aaviksoo
TÜ rektor

Juba peaaegu kümme aastat alustab sügise saabudes kõrvuti tavapärase Tartu Ülikooliga tööd ka avatud ülikool.

Avatud ülikooli idee on sündinud arusaamast, et traditsiooniline keskhariduse järgne statsionaarne õppetöö ülikooli auditooriumides, laboratooriumides ja seminariruumides ei ole tänapäevases teadmistepõhises ühiskonnas piisav, et täita ülikooli ja saati siis rahvusülikooli rolli.

Ülikool peab vastu tulema ka nende inimeste soovidele ja ootustele, kes täisajaga oma saatust ülikooliga siduda ei saa või ehk, kes on seda juba kord teinud, ent soovivad nüüd, muude ettevõtmiste kõrvalt, oma teadmisi täiendada. Mul on hea meel, et Tartu Ülikool on suutnud sellele väljakutsele väärikalt vastata.

Ülikool ei ole pelgalt hariduse saamise või hariduse andmise koht, ülikool on õppurite ja õpetajate, üliõpilaste ja õppejõudude ühislooming. Tahaks väga loota, et mõne aasta pärast, kui teie õpingud siin lõppevad ja selle kohta vastav tunnistus välja antakse, olete rikkamaks saanud teie ja on rikkamaks saanud ka ülikool.

Kui tavaülikooli vastuvõtul rõõmustab ülikool eelkõige sellest noorest energiast ja uudishimust, mis tema seinte vahele tuleb, siis teie puhul, head avatud ülikooli õppurid, loodame lisaks õpihimule ja energiale õppida ka teie kogemustest ja teadmistest elu kohta väljaspool *alma mater*'it.

Ainult niisuguses koostöös, mis ühendab kogemused ja tegeliku elu vajadused akadeemiliste teadmistega, saame kindlad olla, et meie koostöö pakub rahuldust mõlemale poolele ning annab omapoolse panuse Eesti majanduse ja ühiskonna edenemisse.

Austatud avatud ülikooli õppurid! Tahaks loota, et eespool öeldud sõnad ei jää ainult unistuseks, et me suudame oma eelseisva ühistöö täita sisuga ja lõpetada mõne aasta pärast rahuldustundega tehtud tööst.

Edu meile nende eesmärkide saavutamisel!

UT lisalehe tegid:

Tiia Ristolainen, Siim Juks, Kaja Karo, Varje Sootak, Marika Kullamaa ja Ergi Prommik

TÜ avatud ülikool

Kaugkoolituskeskus
Lossi 24
51003 Tartu
tel: 737 5620
e-post: utop@ut.ee
www.ut.ee/av

ARVAMUS

Kuidas olete rahul õppekorraldusega?

Õppekorraldusega on põhjust igati rahul olla. Õppekavad on kättesaadavad Internetist ja kohapeal. Sessioonid kord kuus on sobiliku tiheduse ja kestusega, mis võimaldavad õppeprotsessi sisse elada ega lase ka eelmisi loenguid liialt unustada.

Märkida tuleb ka õppejõudude üldist kõrget taset ja suhtlemisvalmidust. Arusaamatuks jäävad mõningad õppekava muudatused. Miks on otstarbekas ärijuhtimise erialal majandusmatemaatika kursus asendada matemaatika teoreetilise kursusega...

Tiit Laur
Ärijuhtimise 4. a üliõpilane

Õppides kahel erialal korraga olen rahul, kui õppesessioonid ei kattu. Vaatamata koordinaatorite jõupingutustele, tekivad tunniplaani ikka nn augud, mida veedan meeleldi raamatukogus.

Piret Arendi
Koolikorralduse 2. a ja psühholoogia 2. a magistrant

Millise mulje on jätnud õppematerjalid?

Suur tänu õppejõududele ning AV töötajatele, kes on nii palju vaeva näinud õppematerjalide koostamise ja paljundamisega. Õppematerjalid on väga sisukad (neid kasutab ka minu poeg statsionaarõppes).

Irina Aab
Ärijuhtimise 4. a üliõpilane

Arvan, et siin sõltub palju mitte õppevormist (avatud ülikool või päevaõpe), vaid konkreetsest teaduskonnast ja õppejõust.

Meie eriala on üsna interdistsiplinaarne ning me puutusime kokku nelja teaduskonnaga. Õppematerjalide taset hindaksin ebaühtlaseks. Kõige positiivsema mulje jätsid majandus- ja õigusteaduskonna õppematerjalid. Väga kõrgel tasemel materjale saime ka TÜ multimeediakeskusest.

Kahjuks ei pidanud mõned filosoofiateaduskonna lektorid vajalikuks varustada meid õppematerjalide või korrektsete iseseisva töö juhenditega. Materjalide edastamine oli nii elektroonilises vormis kui ka paberkandjal, seejuures paberkoopiate kvaliteet jättis vahel soovida.

Olga Einasto
Kultuurikorralduse 2. a magistrant

On väga meeldiv, kui loengu algul jaotatakse paljundatud loengumaterjali.

Kahjuks seda igas aines pole. Võiks rohkem olla! Kõik oleneb õppejõust ja tema tööstiilist, kas õppematerjale jaotatakse või mitte. Konspekteerimist on siiski üsna palju.

Svetlana Keisk
Koolikorralduse 2. a magistrant

Kuidas olete rahul juhendamisega?

Mul on juhendajaga vedanud. Sain oma juhendajalt prof Maaja Vadilt nii asjalikke konsultatsioone kui ka psühholoogilist tuge. Kahjuks paistab, et enamik ülikooli professoritest on liiga hõivatud, et tegeleda meie nõustamisega.

Olga Einasto
Kultuurikorralduse 2. a magistrant

Mida ootab õppija avatud ülikoolilt?

Tiia Ristolainen
TÜ kaugkoolituskeskuse juhataja

Olulisemate probleemidena toovad AV üliõpilased ikka ja jälle välja õppetöö planeerimise ja korraldamise, õppematerjalide ja üliõpilaste toetussüsteemiga seotud küsimused.

Õppematerjalide tase avatud ülikoolis on ebaühtlane. Kui paar erandit välja arvata, siis on õppematerjalidele ja iseseisva töö juhenditele kindlate nõuete (maht, vorm, kättesaamisaeg) väljatöötamine oluliseks arendusvaldkonnaks peaaegu kõikidele teaduskondadele/kolledžitele.

Uued õppematerjalid

Tänu avatud ülikoolile on mitmes teaduskonnas valminud hulk õppematerjale ja raamatuid, mida saab kasutada nii avatud ülikoolis kui ka statsionaarses õppes. Positiivse näitena saab välja tuua õigus- ja majandusteaduskonna, kus kõik õppematerjalid peavad saama eelnevalt teaduskonna metoodika- või õppekomisjoni soovituse ja teaduskonna nõukogu heakskiidu. Väga korrektsed õppematerjalid on AV jaoks välja töötatud ka Euroopa kolledžis. Minimaalselt võiks õppematerjal olla kättesaadav elektrooniliselt – sellest enamik erialasid lähtubki. Ideaalis võiks see olla ka paberkandjal üliõpilastele kättejagatav.

Kaugkoolituskeskus algatas paar aastat tagasi avatud ülikooli õppematerjalide ühtse kujunduse, mida mitmed teaduskonnad edukalt rakendavad. 2003/2004. õa kevadsemestril kiitis TÜ rektoraat heaks ja toetas rahaliselt kaugkoolituskeskuse ja TÜ kirjastuse algatatud AV õppematerjalide/õpikute sarja, mille eesmärk on välja anda ühtselt kujundatud, eelretsenseeritud, teaduskonna/kolledži nõukogus heakskiidetud kvaliteetseid õppematerjale. Lähiajal ilmuvad selles sarjas esimesed õpikud, mis hakkavad katma esialgu valdkonnaainete vajadusi ning on kasutatavad nii avatud ülikoolis kui ka päevases õppes.

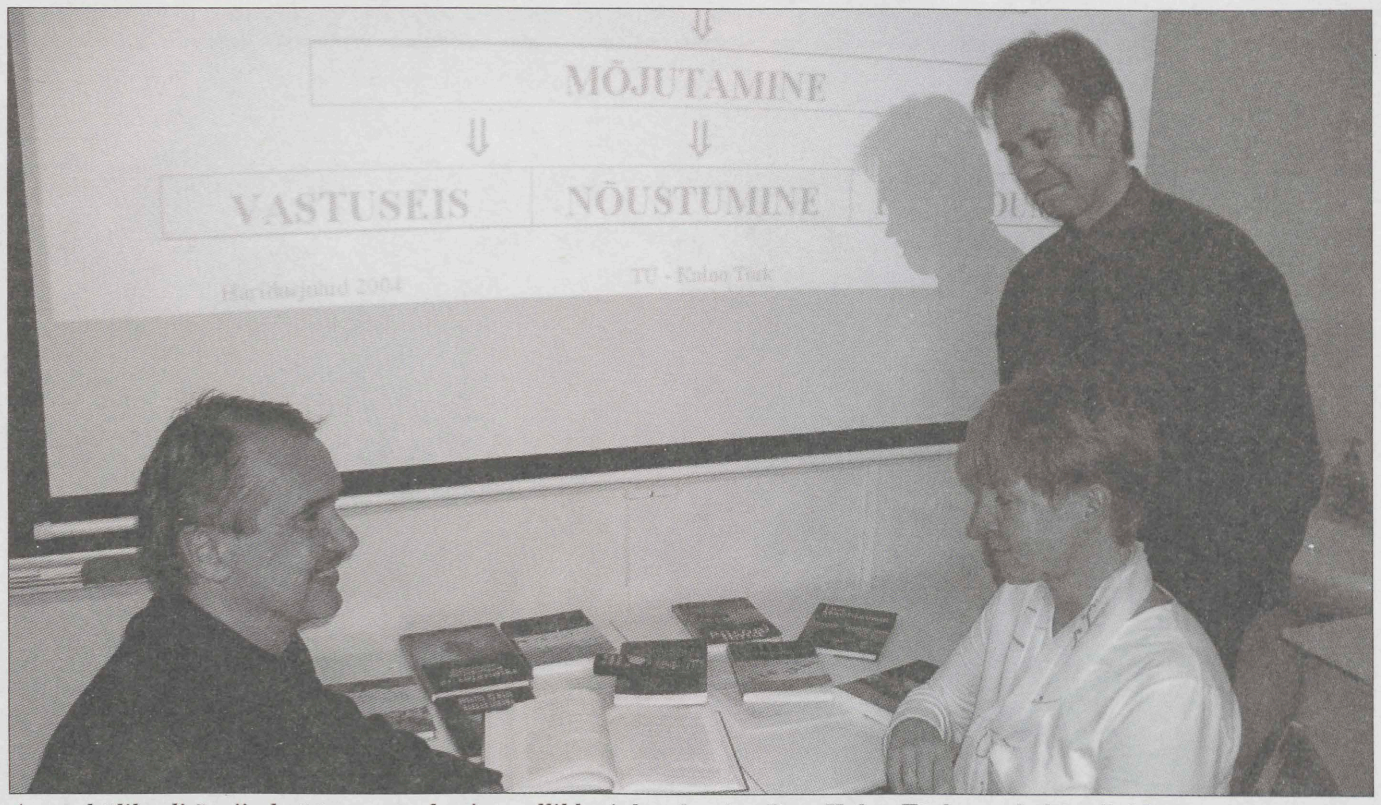

Avatud ülikooli õppijad väärtustavad asjatundlikku juhendamist. Dots Kulno Türk vasakul õppijaid nõustamas. SIIM JUKS

Vabaained ja juhendamine

Probleemiks on ka vabaning valikainete vähesus (ained lisatakse küll osakonna poolt tunniplaani, kuid reaalne valikuvõimalus puudub) ning võõrkeelte oskus, mis on omavahel seotud. Kõigile ei sobi võimalus kuulata loenguid koos statsionaarse õppe üliõpilastega. Samas ei ole üliõpilastel sageli õppesessioonidel viibides võimalik võtta valikkursusi, et oma keeleoskust parandada. Õppejõududele põhjustab AV üliõpilaste keeleoskus probleeme, sest palju õppekirjandust on võõrkeelne. Hea lahenduse on leidnud nt filosoofia ning ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnad, kes soovitavad kuulata loenguid teistest kõrgkoolidest, samuti kodukoha keeltekursustel võõrkeelt õppida. Sooritatud aineid võetakse arvesse õppekava täitmisel vaba- ja võimalusel ka valikainetena.

Juhendamine on AV lõpetajate arvates üks suurimaid probleeme. Iga ainekursuse kohta peaksid olema iseseisva töö juhendid, mis toetaksid tudengil õppematerjali läbitöötamist sessioonidevahelisel ajal.

Ideaalis võiks üldse loenguid olla minimaalselt, õppesessioonidel peaks toimuma rohkem seminare, praktikume ning juhendajaga kohtumisi. Tulevikus võiks mõelda ka võimalusele vähendada Tartus toimuvaid õppesessioone nii, et loodavates Eesti ülikoolide ühistes regionaalsetes õpikeskustes toimuksid seminarid videoloengute, kirjalike õppematerjalide ja veebipõhise õppe alusel kohaliku tuutori eestvedamisel. See oleks reaalne loomulikult vaid piisavalt suurte õppegruppide korral. Õppijate toetuseks on ellu kutsutud esimese aasta üliõpilastele „Õpioskuste" kursus (vt UT 4. lk).

Sotsiaalne toetussüsteem

Maksuseaduse muudatuse ettepanek tasemekoolituse erisoodustuse kaotamiseks on saadetud juba Riigikogusse menetlemiseks. Lahendust vajab ka täiskoormusega õppijatele õppepuhkuse võimaldamine. Antud küsimused tõstatas ka täiskasvanuhariduse nõukogu.

Loodame avatud ülikooli üliõpilastele soodsat lahendust.

KOKKUVÕTE

- **Tänu avatud ülikoolile on valminud hulk õppematerjale, mida saavad kasutada nii statsionaarsed kui ka AV üliõpilased.**
- **Enamik teaduskondi on hakanud aktiivsemalt kasutama kaasaegseid kaugkoolitusmeetodeid (veebipõhised kursused, Interneti- ja videoloengud).**
- **AV kohta tervikuna väärib esiletõstmist üliõpilaste arvu pidev kasvamine, mis on oluline nii peatselt vähenevat statsionaarsete tudengite arvu kui ka ülikooli finantsbaasi arvestades.**
- **Mööda ei saa minna ka sellest, et tänu avatud ülikoolile on tuhandetel inimestel võimalik kaasaja nõudmistele vastavat kõrgharidust või kraadi omandada.**

Sissetöötatud õppekorraldus tagab stabiilse üliõpilaskonna

Kaja Karo
TÜ kaugkoolituskeskuse tasemekoolituse spetsialist

Avatud ülikooli esitatavate avalduste ja immatrikuleeritavate üliõpilaste arv on stabiliseerumas. AV algusaastatele iseloomuliku bakalaureuseõppe osatähtsus hakkab vaikselt oma positsiooni loovutama magistriõppele.

TÜ avatud ülikoolis õpib praegu *ca* 4500 üliõpilast *ca* 70 õppekava alusel.

Avatud ülikooli õpingute sisu, nõuded ja kvaliteet ei erine TÜ traditsioonilisest õppest, kuna õppetööd viivad läbi teaduskonnad ja kolledžid. Teaduskondades, osakondades ja kolledžites töötavad AV koordinaatorid, kes korraldavad igapäevast õppetööd.

Auditoorne õppetöö korraldatakse sessiooniti, mis toimuvad enamasti kord kuus 2-3-päevastena (harvem 6-7-päevastena) ning sisaldavad loenguid, praktikume ja seminare, konsultatsioone juhendajaga jm, moodustades reeglina 25% õppetöö kogumahust.

Paindlik õppekorraldus

Keskmine auditoorsete loengutundide maht 1 AP kohta on 6-8. Reeglina on avatud ülikooli õppetempo aeglasem kui päevases õppes. 40 AP asemel sooritatakse 25-30 AP aastas. Nii kulub nt 3-aastase bakalaureuse õppekava läbimiseks 4 aastat.

Iga semestri õppetöö sessioonid tehakse teatavaks hiljemalt kaks kuud enne semestri arvestuslikku lõppu. Tunniplaanist teavitatakse üliõpilasi hiljemalt kaks nädalat enne vastava õppetöö sessiooni algust. Kahe nädala jooksul pärast õppetöö algust peab valitud ainetele registreeruma. Sellega võtab üliõpilane endale kohustuse sooritada teadmiste kontroll õppeaine toimumise või sellele järgneva semestri jooksul.

Seoses muudatustega seadusandluses immatrikuleeritakse AV üliõpilased kas täis- või osakoormusega õppesse. Uute õppevormide puhul on oluline see, et täis- ja osakoormust saab valida nii igapäevaselt kui ka sessiooniti õppiv üliõpilane. Kuni 2003/2004. õppeaastani olid TÜ avatud ülikooli üliõpilased kaugõppe üliõpilased. Neile ei laienenud üliõpilaste sotsiaalne toetussüsteem, samuti ei saanud nad stipendiume ega õppelaenu. Küll aga oli võimalus vastavalt täiskasvanute koolituse seadusele taotleda tööandjalt õppimiseks lisapuhkust.

Vastavalt õppetoetuste ja õppelaenu seadusele on nüüdsest statsionaarses õppes või täiskoormusega õppivatel üliõpilastel õigus taotleda õppetoetusi ja saada õppelaenu. Nii laienevad need õigused ka avatud ülikoolis täiskoormusega õppijatele. Samas saavad õppepuhkust nüüdsest taotleda ainult kaugõppe ja osakoormusega õppe üliõpilased.

Arengusuunad

AV liigub selles suunas, et töötab peale teaduskondade poolt väljapakutud õppekavade välja ka kaasaja koolitusturu nõuetele vastavaid interdistsiplinaarseid magistriõppekavasid. Senini on edukalt käivitunud koolikorralduse ja kultuurikorralduse magistriõpe, sel õppeaastal avatakse infokorralduse magistriõpe.

Laekunud avaldused aasta lõikes

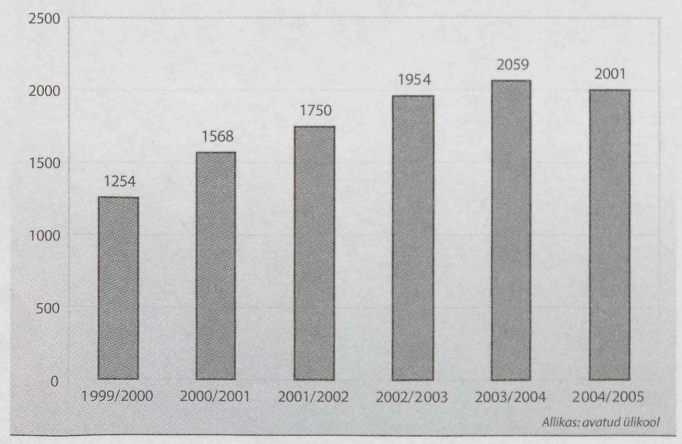

Sisseastujate hulk oli ootuspärane

Kaja Karo

Avatud ülikooli laekus tänavu 2001 avaldust, neist riigieelarvevälistele kohtadele 1607 ja riigieelarvelistele kohtadele 394.

Bakalaureuseõppesse laekus 1186, rakenduskõrgharidusõppesse 299, õpetajakoolitusse 11 ja magistriõppesse 508 avaldust.

Viiele erialale kuulutati välja lisakonkurss, seetõttu ei saa ka esitatud statistikat lugeda lõplikuks.

Riikliku koolitustellimuse raames on aastaid tellitud õpet töötavatele õpetajatele. Tänavu said õpetajad taotleda tasuta õppekohti ajaloo, saksa keele ja kirjanduse, koolieelse lasteasutuse õpetaja, eripedagoogika, haridusteaduse (reaalained), kutseõpetaja, klassiõpetaja, kehalise kasvatuse ja spordi ning tehnikavaldkonna õpetaja erialadel. Riigieelarvelisi õppekohti oli kokku 161. Peale nende saab tasuta õppekohtadel õppida koolikorralduse ja ettevõtluse ning tehnoloogia juhtimise magistriõppes.

Esmakursuslased hindavad avatud ülikooli kõrgelt

Ene Küüner
TÜ kaugkoolituskeskuse tasemekoolituse spetsialist

Siim Juks
TÜ AV turundusspetsialist

TÜ kaugkoolituskeskus viis kevadel AV esmakursuslaste seas läbi küsitluse, mis selgitab õppurite rahulolu, uuris avatud ülikooli õppima asumise põhjusi ning palus hinnata koolitusteenust.

Eesmärk oli teada saada esmakursuslaste kui TÜ avatud ülikooli vastsete üliõpilaste esmast arvamust õppetöö kohta. Taoline küsitlus oli kolmas.

Kokku laekus tagasi 561 täidetud ankeeti, st küsitlusele vastas iga teine. Kõige rohkem täidetud ankeete tuli tagasi haridusteaduskonnast. Võrreldes esmakursuslaste koguarvuga oli kõige suurem vastanute osakaal arsti- ja kõige väiksem majandusteaduskonnas.

Kes tulid õppima?

Sooliselt jaotusid küsitletud üsnagi ühepoolselt – ligi 77% vastanutest oli naissoost. Avatud ülikooli õppima asunud naiste vanus jääb 18 ja 64 aasta vahele, keskmine vanus on 32 aastat. Esmakursuslastest meeste vanusevahemik on 18–55, keskmine vanus samuti 32 aastat.

Valdav enamik esmakursuslastest on töötavad inimesed. Vaid 9% vastanutest ei töötanud hetkel. Elukutse poolest on suures ülekaalus spetsialistid. 51% esmakursuslastest peab õppekoormust täiesti jõukohaseks, 44% pisut suureks ja 5% liiga suureks. Seega poolte jaoks on õppekoormus jõukohane, teise poole jaoks aga pisut või liiga suur.

Miks tuldi õppima?

Ankeetküsitluse abil uuriti ka põhjusi, miks otsustati just Tartu Ülikooli avatud ülikooli sisse astuda. Valikud võivad olla täiesti subjektiivsed, kuid samas on haridustee jätkamise kohta tehtavad otsused kaalutletud ning läbimõeldud. 81% vastanuist tõi olulisima põhjusena välja asjaolu, et AV on sobivaim õppevorm töö kõrvalt õppimiseks. 15% mainis, et antud aspekt tuli neil otsuse tegemisel ka arvesse. Sobivust pere kõrvalt õppimiseks peab oluliseks 59%, samas 14% vastanutest ei pidanud seda üldse oluliseks. Arvatavasti on nende puhul tegemist pereelu mitteelavate inimestega.

Järgmiste oluliste põhjustena mainiti TÜ avatud ülikoolis saadava hariduse kõrget taset ning õppeasutuse kõrget prestiiži.

Tervelt 68% vastanutest valis AV pakutava hariduse kõrge taseme järgi, prestiiži pidas kokkuvõttes oluliseks 90% inimestest (61% pidas seda oluliseks ja 29% võttis seda otsuse tegemisel arvesse). Üle pooltele vastanutest oli üheks põhjuseks ka soovitava eriala ainuvõimalik õppimiskoht, kolmandik vastanuist valis TÜ avatud ülikooli just sel põhjusel. Vaid 4% inimestest tuli avatud ülikooli õppima põhjusel, et ei pääsenud päevasesse õppesse sisse.

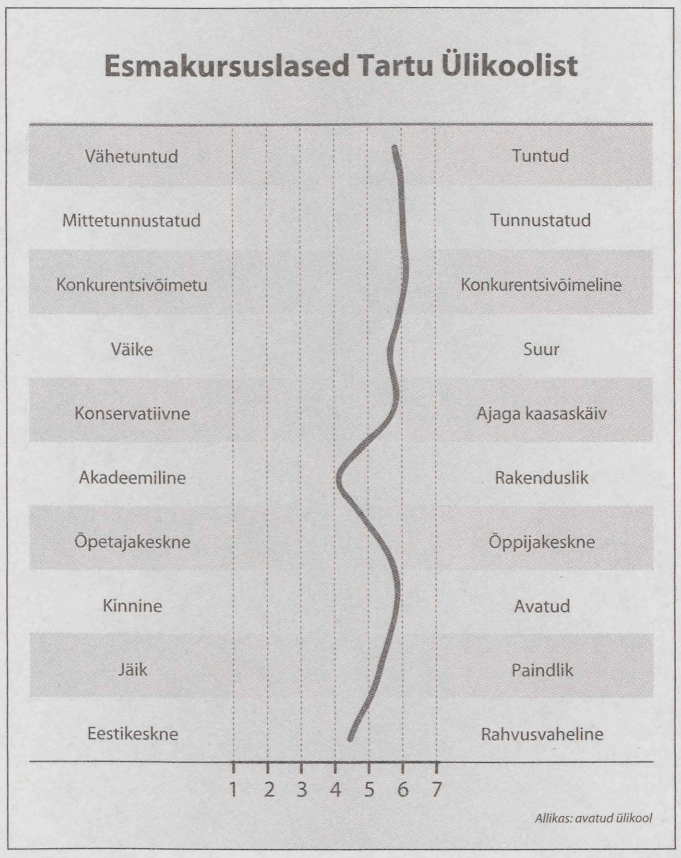

Esmakursuslased hindavad üldiselt kõige paremaks üliõpilaste suhteid õppejõudude ja osakonna nõustajaga ning samuti eriala õpetamise taset. Probleemaatiline on olukord õppematerjalide kättesaadavuse, jaotusmaterjalide piisavuse ning konsultatsioonide võimalusega. Siiski ei ole teaduskondade kaupa õppetöö erinevate aspektide hinnangud sarnased.

Suurimad erinevused teaduskondade vahel on jaotusmaterjalide piisavuse, konsultatsioonide võimaluse, õppematerjalide kättesaadavuse, osakonna nõustaja pakutava toetuse, osakonna nõustaja ja üliõpilaste suhete ning õppetöö korralduse hinnangute suhtes. Õppematerjalide kättesaadavus on kõige vähem probleemiks usu-, majandus- ja arsiteaduskonnas ning Euroopa kolledžis. Jaotusmaterjalide piisavuse suurimad probleemid on kehakultuuri- ja õigusteaduskonnas ning Narva kolledžis, suhteliselt vähe on jaotusmaterjale ka sotsiaal- ja haridusteaduskonnas.

57% küsitletute arvates arvestavad õppejõud üliõpilastega, 37% arvates on nõudlikud ja 5% meelest liialt nõudlikud. Õppejõudude nõudlikkuse poolest edastab teisi suurelt arstiteaduskond, ka Euroopa kolledži üliõpilased leiavad, et nende õppejõud on ranged.

Kõige leebemad õppejõud on üliõpilaste hinnangul Türi ja Pärnu kolledžis. Üldiselt peavad esmakursuslased õppetööd küllalt tasakaalustatuks. Kõige vähem tuntakse puudust tööst kohustusliku kirjandusega ning senisest rohkem soovitakse näha õppematerjale Internetis.

Tartu Ülikooli kuvand

Tartu Ülikooli iseloomustavate sõnapaaride seast valiku tegemisel oldi üpris üksmeelsed, et Tartu Ülikool on pigem tuntud, tunnustatud, konkurentsivõimeline, suur, ajaga kaasaskäiv, õppijakeskne, avatud ja paindlik. Akadeemilisuse ja rakenduslikkuse ning eestikesksuse ja rahvusvahelisuse vahel valimisel olid õppijad mitmekesisemalt meelestatud ja seetõttu ei eelista nende kahe paari puhul hinnangute keskmine kumbagi omadust.

Positiivse asjaoluna saab antud uuringu tulemuste põhjal tuua välja fakti, et peaaegu kõik vastanutest (98,5%) soovitaksid avatud ülikooli ka oma sõpradele, tuttavatele ja töökaaslastele. Ülejäänud küsitletutest märkis eitava vastuse vaid 1,5%, mis on arvestades küsitletute arvu üllatavalt väikese osakaaluga.

ÜLIÕPILANE KÜSIB, ÕPPEJÕUD VASTAB

Mida Juku õpib, seda Juhan uuesti õppima ei pea

Aili Saluveer
TÜ kaugkoolituskeskuse õppekorralduse spetsialist (varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine)

Järjest kasvab vajadus tunnustada ja arvestada kõrgkooli tulevate inimeste varem omandatud teadmisi ja oskusi.

Tartu Ülikool töötas esimesena Eestis välja varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise põhimõtted ning korra.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA) on Eestis ja Euroopas hetkel kuum teema – toimub hulgaliselt projekte, töötatakse välja ühtseid põhimõtteid, regulatsioone ja juhendeid nii kogemustest õppimise arvestamiseks kui ka nõustamise arendamiseks.

Arvestamise alused

Eestis reguleerib seda valdkonda ülikooliseadus, mille muudatus jaanuaris 2003 annab kõrgkoolidele võimaluse arvestada varasemaid õpinguid ja töökogemust.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist taotleja esitab teaduskonna dekaanile või kolledži direktorile vormikohase taotluse ja lisab varasemaid õpinguid ja/või töökogemust tõendavad dokumendid.

Olenevalt taotletavate õppeainete hulgast saadetakse taotlus läbivaatamiseks õppeainete profiilile vastavale õppejõule või komisjonile, kes vaatab selle läbi ja vastab kirjalikult ühe kuu jooksul arvates taotluse saamisest.

Vastus sisaldab arvestatavate õppeainete nimetust, mahtu, hindeid, sooritamist vajava õppekava osa või õppeaineid. Kui hindaja on jätnud taotluse täielikult või osaliselt rahuldamata, sisaldab vastus ka põhjendusi ja soovitusi taotlusele positiivse tulemuse saavutamiseks ja edasisteks õpinguteks.

Juhul kui taotleja ei ole vastusega nõus, on tal õigus otsus vaidlustada.

Taotluse läbivaatamine ja hindamine on üldjuhul tasuline. Tasuta on see juhul, kui taotletakse varem TÜs sooritatud õppeainete hindamist või üliõpilane on eelnevalt teaduskonnas või kolledžis kokku leppinud õpingute sooritamise teises kõrgkoolis. Seetõttu on oluline eelkokkulepe koduõrgkooli teaduskonna või kolledžiga.

Igas teaduskonnas ja kolledžis töötab vähemalt üks inimene, kelle ülesanne on nõustada varasemate õpingute ja töökogemusega seotud küsimustes. Eriti keeruliste küsimustega võib pöörduda ka allakirjutanu poole.

Elukestev õpe

Elukestvast õppimisest räägitakse aina rohkem ja tundub, et paljud inimesed õpivadki kogu aeg.

Kui mitte koolis või kursustel, siis tööl, kodus või ühiskondlikes tegevustes tuleb pidevalt ette uusi olukordi, millest on võimalik õppida. Järjest kasvab vajadus tunnustada ja arvestada kõrgkooli tulevate inimeste varem omandatud teadmisi ja oskusi.

Vastastikune kasu

See muudab kõrghariduse omandamise paindlikumaks ning hoiab kokku nii ülikooli kui ka õppija ressursse ja aega. Samuti aitab see paremini kasutada inimeste isiklikku, sotsiaalset ja majanduslikku potentsiaali ning annab neile võimaluse ennast teostada. Kasu on vastastikune, kuna ülikool saab elukogemusega ja motiveeritud õppijaid.

Info: www.ut.ee/oo/oppe/oppekorraldus.

Tiit Laur,
Majandusteaduskonna ärijuhtimise diplomiõppe 4. a üliõpilane

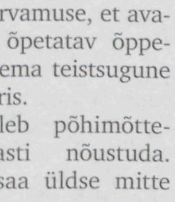

Iseseisev uurimistöö on AV üliõpilaste jaoks enamasti aja planeerimise küsimus. Ettevõtjana on minul reeglina töised mured esiplaanil ja uurimistöö kipub jääma teisejärguliseks. Olen tänulik oma juhendajale, kes on mind algusest peale järje peale aidanud.

Siit ka ettepanek: ehk on arukas tulevikus vähendada kaugõppijate uurimistööde mahtu? Tõsiseid teadustöid sünnib neilt ilmselt harva ja lihtsalt vormitäiteks õppejõude ja õppureid koormata pole kuigi tulemuslik.

Helje Kaldaru
Majandusteaduskonna õppeprodekaan, avatud ülikooli kolleegiumi liige

Küsimuse kontekstist võib välja lugeda arvamuse, et avatud ülikoolis õpetatav õppekava peaks olema teistsugune kui statsionaaris.

Sellega tuleb põhimõtteliselt kindlasti nõustuda. Küll aga ei saa üldse mitte nõus olla arvamusega, et kaugõppes peaks iseseisvate uurimistööde osa olema väiksem kui statsionaaris. Pigem vastupidi, sest iseseisvat tööd tuleb teha ju rohkem!

Kui see toimub vaid ainete raames, jääb selle korraldamine paratamatult õppejõudude kanda ja siis sõltub juba õppejõust, millise mahuga, kvaliteediga jne iseseisvat tööd tehakse.

Kui iseseisev töö tuleb vormistada uurimuse vormis, saab selleks ette anda reeglid ja ka selgemad juhised, mida õppijalt oodatakse. Üliõpilasuurimuse eesmärk ei ole ju Nobeli preemiale pretendeeriv teadustöö.

Konkreetsed nõudmised igal õppeastmel on metoodilises juhendis täpselt kirjas. Iga avatud ülikooli astunu saab juba avaaktusel kätte üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhendi, millest äsja ilmus kuues, täiendatud ja parandatud trükk. Selle trükise värskeim versioon on pidevalt saadaval MJ koduleheküljelt.

Ärijuhtimise diplomiõppes oli 4 AP mahuga uurimus ja 5 AP mahuga diplomitöö, bakalaureuseõppekavas on nende maht paraku väiksem, mis sobib pigem statsionaarsele õppevormile. Kuna MJ kavandab niikuinii uue, avatud ülikooli õppevormile paremini sobiva bakalaureuseõppekava väljatöötamist, siis sinna lülitame kindlasti lisaks lõputööle vähemalt kaks uurimust.

ARVAMUS

Kuidas on Teie õpinguid mõjutanud õppelaenu taotlemise võimalus või selle puudumine?

Õppelaenu taotlemise võimaluse puudumine kaugõppes on üks põhjusi, miks minul lükkub edasi lõputöö kaitsmine, sest summa on suur ja seda on vaja koguda. Eelnevate õppemaksude tasumine ei olnud nii keeruline, sest ülikool võimaldas maksta osade kaupa.

Aino Arro
Kultuurikorralduse 2. a magistrant

Meil vedas, sest just eelmisel aastal said ka avatud ülikooli täiskoormusega üliõpilased võtta õppelaenu ja ma arvan, et see aitas paljudel omadega mäele jõuda. Kui õppelaenu poleks saanud, siis oleks raskusi tekkinud, sest lasteaedniku palk ei ole nii suur, et õppemaksu maksta. Palju loeb ju ka pere sissetulek.

Eve Einberg
Koolieelse lasteasutuse õpetaja 2. a üliõpilane

Minu jaoks oli palju olulisem pigem minu organisatsiooni ja tööandja mõistlik suhtumine ning toetus. Mingist riigipoolsest sotsiaalsest toetusest on seni mõttetu rääkida, kui tööandja soovi finantseerida oma töötaja tasemekoolitust loetakse meil tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustatavaks erisoodustuseks.

Olga Einasto
Kultuurikorralduse 2. a magistrant

Kas ja kuidas on avatud ülikoolis õppimine tulnud kasuks Teie põhitöös?

Mitu õppeainet, nagu majandusarvestus, ettevõtluskeskkond, lepinguõigus, tööõigus, haldusõigus ja intellektuaalse omandi kaitse aitasid süstematiseerida teadmisi, mis minu ametis on tulnud omandada praktilises töös. Kultuuriteooriate arengulugu ja sissejuhatus kulturoloogiasse avardasid maailmapilti tervikuna. 27 õppeainest pean 25 täiesti vajalikuks, kuigi mõnel juhul on õppejõududel vaja rohkem süveneda praktikutest üliõpilaste vajadustesse ja oma loengukonspekte värskendada.

Aino Arro
Kultuurikorralduse 2. a magistrant

Ülikoolis õppimisest olen palju kasu saanud! Õppida on mõnus! Ka eksameid on mõnus teha, sest selle pingega harjub ja iga õnnestumine sisendab usku, et saan hakkama. Seetõttu on AV õppimine väga heaks enesehinnangu tõstmise võimaluseks.

Oma igapäevatöös kasutan ülikoolis omandatud teadmisi pidevalt. Tänu õppimisele olen osalenud mitmes projektis ja tegelnud teemadega, millest varem üldse ei huvitunudki. Kindlasti loob ülikoolis õppimine võimaluse hoida ennast kursis uuema teadusinfo ja -meetoditega, mida otseselt saan oma põhitöös rakendada.

Svetlana Keisk
Koolikorralduse 2. a magistrant

Täienduskoolitus pakub võimaluse koguda ainepunkte

Ülle Kesli
TÜ kaugkoolituskeskuse täienduskoolituse peaspetsialisti kt

Dotsent Anne Parmasto juhendas suveülikooli kompositsioonikursust Hiiumaal. ERAKOGU

Täienduskoolituskursused on üliõpilaste seas aasta-aastalt muutunud üha populaarsemaks, sest saadud ainepunkte on võimalik kasutada õppekava täitmisel eelkõige vabaainetena.

Avatud ülikooli ülesanne tasemekoolituse koordineerimise kõrval on korraldada ja arendada ka täienduskoolitust. Igal aastal toimub *ca* 450 erinevat täienduskoolitusprogrammi, kus osaleb üle 9000 huvilise.

Täienduskursused

Täienduskoolituskursused, mille maht on üle 1 AP, on reeglina registreeritud õppeinfosüsteemis.

Seejuures õppetöö mahu arvestamisel lähtutakse ülikoolis kehtivast reeglist: 1 AP sisaldab 40 tundi tööd (sh nii auditoorne kui iseseisev töö). Kursuse edukaks läbimiseks ja ainepunktide saamiseks ettenähtud nõuete täitmisel väljastatakse osalejatele TÜ tunnistus.

Saadud ainepunkte on võimalik kasutada õppekava täitmisel vabaainetena. Seetõttu on täienduskoolituskursused üliõpilaste seas üha populaarsemaks muutunud.

Siiski on ette tulnud olukordi, kus täienduskoolitusprogrammi läbimisel saadud ainepunkte ei ole õppekava täitmisel arvestatud. Nt tuleks jälgida, mitu ainepunkti on õppekavas vaba- ja valikaineteks ette nähtud ning kas valikainete puhul on fikseeritud teatud nõudmised.

Magistriõppes osalejatel tuleks jälgida, et tegemist oleks magistritaseme kursusega. Seetõttu on soovitav eelnevalt konsulteerida oma õppekava koordinaatoriga, et vältida hilisemaid ebameeldivusi.

Info täienduskoolituspakkumise kohta: www.ut.ee/av/taiendkoolitus/pakkumine.

Et hõlbustada sobiva kursuse leidmist, on programmid koondatud valdkonnapõhiselt.

Klikkides kursuse pealkirjal, avaneb detailsem kirjeldus, mis sisaldab infot programmi sisu ja toimumise kohta ning kursuse koordinaatori kontaktandmeid, kelle poole võib pöörduda täiendava info saamiseks.

Täienduskoolituskursused on reeglina tasulised, kuid kokkuleppel teaduskonnaga on riigieelarvevälistel üliõpilastel õigus õppekavasse üle kantud ainepunktide eest taotleda õppemaksu tasaarveldust.

Suveülikool

Neile õpihuvilistele, kellel puudub võimalus töö ja perekonna kõrvalt ennast aasta ringi erialaselt täiendada või huvipakkuvatel kursustel osaleda, pakub TÜ avatud ülikool täienduskoolitust ka suvel. Suveülikool on hea võimalus ka neile tasemekoolituse üliõpilastele, kes õppeaasta vältel ei ole jõudnud vajalikul hulgal ainepunkte koguda. Õppetöö suveülikoolis toimub kolme- kuni kuuepäevase koolitusena, millele reeglina järgneb iseseisva kirjaliku töö koostamine, mis on aluseks ainepunktide saamisele. Töö esitamise tähtaeg on tavaliselt üks kuu pärast auditoorse töö lõppu.

Suveülikool on aasta-aastalt muutunud järjest populaarsemaks ja sel aastal toimus juba 18 eestikeelset erineva valdkonna täienduskoolituskursust ning 9 kursust välismaalastele.

Täpsem info: www.ut.ee/av/taiendkoolitus/suvi.

TÜ Tallinna esindus on avatud koostööle

Triin Pajur
TÜ Tallinna esindaja

TÜ Tallinna esindus on tihti esimene kokkupuutepunkt ülikooli ja Tallinnast ning Harjumaalt pärit õpihuviliste vahel.

Esindusest saab asjakohast infot õppimisvõimaluste kohta Tartu Ülikoolis.

Nõustame üliõpilasi õppekorralduse küsimustes, näiteks kuidas jätkata aastate eest katkenud õpinguid, millised on varasemate õpingute arvestamise võimalused, kuidas taotleda akadeemilist puhkust jms. Ka tõendeid ülikoolis õppimise kohta saab Tallinnast või Harjumaalt pärit üliõpilane meie vahendusel Tartust tellida.

Koos teaduskondadega korraldame Tallinnas loenguid, infotunde ja eksameid. Väga hea koostöö on olnud Euroopa kolledžiga, oleme olnud abiks nende õppesessioonide korraldamisel Tallinnas, ka kultuurikorralduse magistrandid on saanud esinduses eksameid teha.

Üks Tallinna esinduse ülesandeid on ülikooli täienduskoolituskursuste vahendamine. Oleme meelsasti valmis korraldama avalikke koolitusi. TÜ õppejõudude initsiatiiv ja ettepanekud uuteks kursusteks on alati väga teretulnud. Alates sellest sügisest on võimalus Tallinnas ka videokonverentse korraldada.

Oleme teinud väga head koostööd Tallinna Linnavalitsusega – koostöö üks väljundeid on TÜ ja Tallinna Linnavalitsuse TÜ üliõpilaste uurimistööde konkurss. Konkursitingimustega saab tutvuda www.ut.ee/av.

Uusi kontakte tulevaste üliõpilastega loome 25. novembril, kui üheksandat korda toimub TÜ Tallinna päev, kus keskkooliõpilased saavad tutvuda ülikoolis pakutavate õppimisvõimalustega, kuulata akadeemilisi loenguid, näha teadusteatri etendusi. Tallinna päeval on teaduskondadel võimalus ennast reklaamida.

Esinduse aadress:
Kaarli pst 3-102, 10119
Tallinn, tel/faks: 627 1896,
esindus@tallinn.ut.ee

KAS SA TEAD, ET...

- vastavalt õppetoetuste ja õppelaenu seadusele on statsionaarses õppes või täiskoormusega õppivatel üliõpilastel õigus saada õppelaenu;
- aasta jooksul makstud õppeteenustasult maksab riik tuludeklaratsioonis esitatud andmete alusel tulumaksu (26%) tagasi;
- õppetoetusi saavad taotleda statsionaarses õppes või täiskoormusega õppivad üliõpilased, kes õpivad õppekavadel, kus on riigieelarvelised õppekohad. Õppetoetusi ei ole õigus saada akadeemilisel puhkusel olevatel üliõpilastel;
- vastavalt täiskasvanute koolituse seadusele on kõigil kaugõppes või osakoormusega õppivatel üliõpilastel õigus saada õppepuhkust ülikooli tõendi alusel vähemalt 30 kalendripäeva õppeaasta jooksul ja õpingute lõpetamiseks täiendavat õppepuhkust: kõrghariduse omandamise või bakalaureusekraadi kaitsmise puhul 42 kalendripäeva ning magistri- ja doktoritöö kaitsmise puhul 49 kalendripäeva.

E-õpe on paindlik õppevorm

Lehti Pilt
TÜ kaugkoolituskeskuse haridustehnoloog

E-õppe all mõeldakse õppetööd, mis viiakse osaliselt või täielikult läbi tehnoloogia vahendusel.

E-kursused on interaktiivne ja paindlik õppevorm, mis pakub igaühele tuge iseseisvaks täiendusõppeks. Tartu Ülikoolis toimuvad e-kursused on enamasti üles ehitatud veebis (spetsiaalses WebCT keskkonnas), kus toimub ka suurem osa (vähemalt 75%) õppetööst. E-kursustel osalemine sobib ideaalselt AV tudengitele, kes peavad oma õppimist töö, pere ja muude kohustustega jagama. 2003. a veebruarist on Tartu Ülikool Eesti e-Ülikooli liige.

Sissejuhatav kursus

IT osakond on koostanud esimese aasta üliõpilaste jaoks veebipõhise kursuse TÜ arvutivõrgu ja infosüsteemide kasutamise kohta. Kursus on mõeldud TÜ arvutivõrgu uuele kasutajale ning koosneb seitsmest moodulist: ülikooli arvutivõrgu kasutajaks saamine, paroolivahetus, õppeinfosüsteemi kasutamine, raamatukogu elektroonse kataloogisüsteemi kasutamine, ülikooli veebi ja e-posti kasutamine.

Kursus asub WebCT keskkonnas ning see on mõeldud iseseisvaks läbimiseks. Kursusele võivad registreerida kõik soovijad ning selle võib läbida vabalt valitud ajal vabalt valitud kiirusega.

Kursusel saab sooritada mitmeid eneseteste ja hindelise testi. Tulemused kuskil ei kajastu, need on pigem tagasisideks oma teadmiste kohta. Ainepunkte antud kursuse eest ei saa.

Õpetus kursusele sisselogimiseks: http://webct.e-uni.ee/public/TUAVjaISkasut/index.html.

Info: www.e-uni.ee, www.ut.ee/e-ylikool.

ÕPIOSKUSED (1AP)

Enamik TÜ avatud ülikoolis õppijatest omandab kõrgharidust või teaduskraadi oma põhitöö kõrvalt.

Kuna õppetöö toimub tavaliselt kord kuus nädalavahetustel, tuleb üliõpilasel teha palju iseseisvat tööd. See omakorda eeldab head organiseerimisvõimet, et pere ja töö kõrvalt ka õpingutega toime tulla. Vahel võib üsna raskeks osutuda näiteks õppetööks vajalike materjalide otsimine raamatukogust või Internetist. Samuti tekib esmakursuslastel tihti probleeme kirjalike tööde koostamisel. Seda eriti siis, kui viimastest õpingutest on möödas aastaid.

TÜ kaugkoolituskeskus pakub teadmiste paremaks omandamiseks kõigile uutele õppuritele võimaluse osaleda

"Õpioskuste" kursusel 29. ja 30. oktoobril.

Kahepäevasel koolitusel käsitletakse:
- õppimist veebipõhistel kursustel,
- raamatukogu ja Interneti kasutamist õppetöös,
- suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust,
- erinevaid õpistiile ja -oskusi.

Kursuse hind: 600 krooni.
Info: www.ut.ee/av
Registreerimine: tel 737 5560 (Esta Pilt), utop@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI
AVATUD ÜLIKOOLI

AVAAKTUS

neljapäeval, 30. septembril
kell 12
Tartu Ülikooli aulas

AVATUD ÜLIKOOL – AVATUD TULEVIK

Kas soovid tundma õppida e-õppe võimalusi ning proovida kätt veebipõhistel kursustel?

14. oktoobril toimub

E-õppe päev

Kõikidel huvilistel üle Eesti on võimalik osa saada erinevatest veebipõhistest näidiskursustest ning põnevast viktoriinist.

Päev avatakse pidulikult kell 15 avaliku diskussiooniga "Õpin ennast tööle", mis kantakse üle arvutivõrgus.

Diskussiooni veavad Larissa Jõgi Tallinna Pedagoogikaülikoolist ja Tiia Ristolainen Tartu Ülikoolist. Huvilistel on võimalik üritusest osa võtta samal ajal ka kohapeal Tallinnas ja Tartus.

Päeval osalemiseks külasta Eesti e-Ülikooli veebilehte aadressil www.e-uni.ee/e-oppija, kust muu hulgas leiad infot maakonnakeskustes avatud tasuta arvutiklasside kohta.

Päeva korraldavad: TÜ kaugkoolituskeskus, Eesti e-Ülikool, Täiskasvanud Koolitajate Assotsiatsioon Andras, TÕNi maakondlikud esindajad.

AVATUD ÜLIKOOLI ARVUTIKLASS

Kõigil avatud ülikoolis õppijatel on võimalik kasutada avatud ülikooli arvutiklassi, mis asub TÜ raamatukogu (W. Struve 1) III korruse õppekirjanduse lugemissaali ees asuvas ruumis. Arvutiklassis on 10 Internetiühendusega arvutit (Windows 2000, MS Office, Acrobat Reader, Internet Explorer).
Avatud ülikoolis õppijaile väljastatakse arvutiklassi kasutaja pilet, mis annab eelisõiguse klassi kasutada ning aegu broneerida. Pileteid saab klassi administraatorilt kohapeal.

Arvutiklass on avatud raamatukogu lahtioleku aegadel:
E-R 9-21, L-P 11-17.

Täpsem informatsioon:
www.ut.ee/e-ylikool/oppija/abioppijale.php.

Arvutiklassi administraator: Raigo Ljamin, raigol@ut.ee
(arvutiabi kättesaadav T, R 17-21 ja L 11-17).

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 24. september 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 29 (2188) www.ut.ee/ajaleht

Esimene kanadanistikakonverents

Krista Vogelberg
Inglise filoloogia prof,
Põhja-Ameerika uuringute keskuse president

1. oktoobril kell 11 TÜ Ajaloo Muuseumis algaval rahvusvahelisel kanadanistikakonverentsil «Kodu ja pagulus» kõneldakse Kanada immigrantide kodu ja paguluse probleemidest.

Rahvusvaheliselt haardelt ja tasemelt on tegemist keskuse ühe silmapaistvaima konverentsiga. Teema haakub mõneti eelmise kanadanistikapäevaga, mis oli pühendatud multikultuurse ühiskonna probleemidele Kanadas ja Eestis. Multikultuursus ja sellest johtuvad identiteediprobleemid on Kanada ühiskondliku teadvuse jaoks keskne, et mitte öelda määrav teema.

Kanada immigratsioonist

Teatavasti on kanadalased uhked oma «mosaiigimudeli» üle, mis ameerikalikule assimilatsioonile vähemalt ideaalis eelistab integratsiooni ning püüab vältida Margaret Meadi kuulsat «kolme põlvkonna skeemi». Tolle skeemi järgi kujutab immigratsioon endast kolmekordset «isasalgamist».

Kanada immigrandid on ajalooliselt säilitanud tihedad sidemed päritolumaaga. Vormiliselt iseseisvus riik alles 1931. Pole siis ka ime, et enamikul majanduslikest ja sotsiaalsetest dimensioonidest, mis USA Euroopa riikidest erineb, asub Kanada kuskil USA ja Euroopa vahel. Oma juuri säilitama julgustatakse ka uusimmigrante.

Kuidas immigrant iseeneses oma mitu kodu ühendab, kus on lõpuks kodu ja kus pagulus? Mis on saanud Kanada põlisasukate – «esimeste rahvuste» kodust? Kõigist neist küsimustest kõneldakse konverentsil erinevate distsipliinide valgusel alates ajaloost, politoloogiast ja sotsioloogiast kuni (sotsio)lingvistika ja kirjandusteaduseni. Ettekanded paigutavad Kanada laiemasse konteksti, vaadeldes näiteks võrreldavate probleemide lahendusi Kanadas ja ELis.

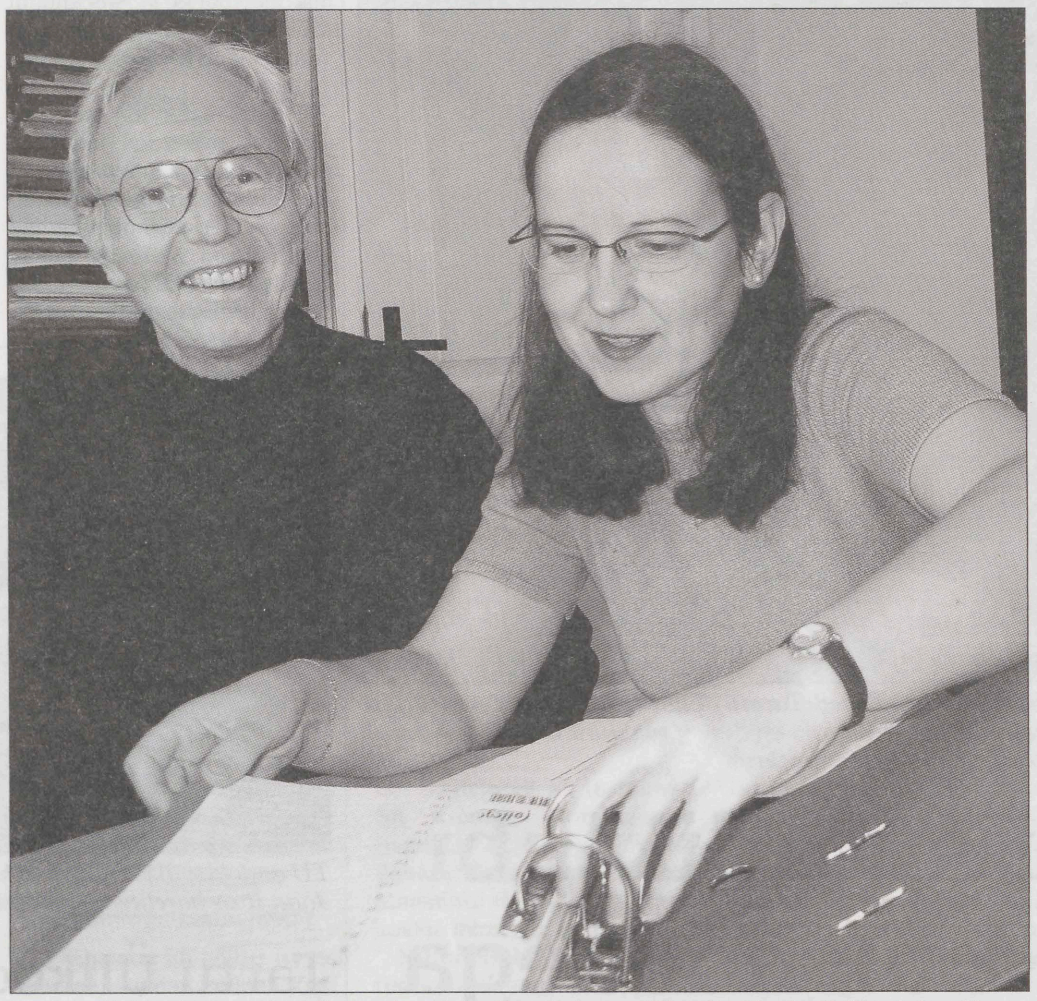

Inglise filoloogia õppejõud Ilmar Anvelt ja Eva Rein on ülikoolis ühed põhilised, kes Kanada kirjandust ja kultuuri üliõpilastele õpetavad. VARJE SOOTAK

Konverentsid

USA ameeriklaste seas pole harvad juhtumid, kus Kanadat peetakse Ameerika osariigiks. Telefonikoodki on ühine. Kanadalased niimoodi ei arva, vaid pigem tajuvad oma erinevusi lõunanaabritest iseäranis teravalt. Vastavalt on ka kanadanistide ja amerikanistide ühiskonverentsid pigem erand kui reegel, eraldi töötavad ka näiteks nende Euroopa assotsiatsioonid.

TÜ Põhja-Ameerika uuringute keskus on siiani ujunud vastuvoolu, eeskujuks Helsingi Ülikooli Renvalli-keskus, kus uuritakse nii USAd kui ka Kanadat ja korraldatakse «Vahtralehe ja kotka» konverentse. Samas kipub ühiskonverentsidel USA domineerima ja kanadanistid – küll õnneks mitte kõik – eelistavad neist kõrvale jääda.

Sel aastal otsustas meie keskus katsetada eraldi kanadanistikakonverentsiga, millele olid teed sillutanud varasemad rahvusvahelised konverentsid. Neid nimetasime tagasihoidlikkusest küll kanadanistikapäevadeks (1992, 1998, 2002). Kanadanistika on olnud oluline osa keskuse uurimis- ning õppetöös.

Tulemused üllatasid: sel konverentsil esineb üle 30 väljapaistva kanadanisti 12 maalt, sh kõigist Põhjamaadest Islandini, Prantsusmaalt, Venemaalt, loomulikult Kanadast (prof Markku Henriksson Helsingi Ülikooli Renvalli Instituudist, Kanada Uuringute Põhjamaade Assotsiatsiooni esimees Keith Battarbee, sama assotsiatsiooni asepresident Gudrun Björk Gudsteindottir, prof Daniel Chartier Quebeci Ülikoolist jpt).

Eestist on peale keskuse liikmete esindatud prof Tiina Kirss, prof Tiina Aunin, Janika Kronberg jt.

Tartu konverentse on meie külalised korduvalt iseloomustanud kui kohta, kus inimesed üksteist kuulavad. Värske markantne näide pärineb hiljutisest britannistikakonverentsist.

Avastushetked

Seal oli kõne all ka immigratsiooniteema ning immigratsiooniprobleeme kiretult ja objektiivselt uurinud Briti ajaloolane avastas kirjandusettekandeid kuulates, kuidas samad probleemid paistavad hoopis teisiti immigrandi sisemisest vaatenurgast. Avastus, mis tema edasist uurimistööd mõjutamata ei jäta. Samasuguseid avastushetki on oodata eelolevaltki konverentsilt.

Konverentsi korraldab ülikooli Põhja-Ameerika uuringute keskus Kanada välisministeeriumi ning Kanada saatkonna Tallinna osakonna toetusel. Avamisel kõneleb ka Kanada saadik Balti riikides Robert Andrigo.

Info: www.ut.ee/fleng.

KANADANISTIKA TARTUS

Publitseeritud kogumik «Essays in Canadian Literature and Society» 1999 (toim Eva Rein).
Kanadanistika artikliseeria «Tartu University Cultural Studies» kogumikes «Negotiating Spaces», «Encounters», «Points of Convergence» ja «Defining Englishness».
Amerikanistika ja britannistika moodulite kursused (osaliselt või tervikuna pühendatud Kanadale)
«Canadian Society and Culture»,
«Personal and National Identity in Modern English-Canadian Novel»,
«Writing the Canadian Prairies»,
«English-Canadian Multicultural Writing»,
«Europe and America: Differences and Points of Commonality».

TÄNA LEHES

Lisaleht Avatud Ülikool

Academica näitus, kohtumisõhtu
LK 3

Spordiklubi uus hooaeg
LK 2

Naiskodukaitse
LK 3

UUDISED

Täna ülikooli istungil

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada 2005. a finantseerimispõhimõtted, nõukogu sügissemestri tööplaan ning Balti õpingute magistriõppekava, samuti muuta teaduskondade põhimäärusi ja õppeteenustasusid.

Auliikmeks on kavas valida usuteaduskonna poolt esitatud Walter Keller.

Majandusõpetuse taastamisest 50 a

1. oktoobril kell 11 algab aulas konverents «Majandusteaduskond ja tema vilistlased muutuvas Eestis».

Ettekande ülikoolist eile ja täna peavad emeriitprof Raimund Hagelberg ja dekaan prof Jüri Sepp. Prof Urmas Varblane ja dots Raul Eamets vaatlevad Eesti majandust teadlase pilguga.

Vilistlastest ja Eesti riigist kõnelevad ministrid Ester Tuiksoo ja Margus Hanson ning Eesti Panga nõukogu esimees prof Mart Sõrg.

«Vilistlased ja ettevõtlus« on AS Baltika juhatuse esimehe Meelis Milderi ja Baltex 2000 juhatuse esimehe Meelis Virkebau ettekande teema.

2. oktoobril tutvustatakse Oeconomicumis teaduskonna õppekavasid.

Konverentsil esitletakse raamatut teaduskonna vilistlastest ning vilistlasühing Hermes premeerib artiklikonkursi võitnud tudengeid.

Konverentsiga tähistatakse 50 aasta möödumist pideva majandusõpetuse taastamisest TÜs.

Info: 737 6315.

Academica konverents

Varje Sootak

27. septembril kell 10 algab aulas Saksa-Eesti akadeemilise nädala põhiüritusena konverents «Teadus ja teadmistepõhine ühiskond».

Konverentsi avavad haridus- ja teadusminister Toivo Maimets ja rektor Jaak Aaviksoo. Osalejaid tervitavad Saksa saatkonna kultuuriatašee Carsten Wilms ja Academica sponsorite nimel dr Jochen Friedrich Kirchhoff.

Plenaaristungil peab Euroopa Akadeemia direktor prof Carl Gethmann ettekande «Teadmised ja võim. Teaduslik-eetilised kaalutlused». Saksa Liidupanga asepresidendi Jürgen Starki ettekande teema on «Ülikool ja innovatsioon ning teadmised kui tootmistegur.« Ettekanded on ka Eesti TA president Jüri Engelbrechtil ja Eesti Panga president Vahur Kraftil.

Kell 13.30 jätkub töö valdkondlikes sektsioonides (*socialia* – teadmistepõhine poliitika – võimalused ja piirid; *humaniora* – teaduse ja ühiskonna vahelised pinged; *realia et naturalia et medicina* – teadus ja tehnoloogia ning teadmistepõhine ühiskond).

Kell 17 algab rektori juhatusel lõpp-plenaaristung, kus valdkondade juhid teevad kokkuvõtteid ja toimub diskussioon.

Kell 11-17 toimub ph aud 140 Saksa teabepäev, kus tutvustatakse Saksamaad ja sealseid õppimisvõimalusi.

28. ja 29. septembril toimuvad teaduskondades loengud ja seminarid.

28. septembril kell 18 on teaduse ja kultuuri sihtasutuses Domus Dorpatensises Saksamaa ja Eesti üliõpilaste kohtumisõhtu.

Loe UT 3. lk, info: www.academica.ut.ee.

Professor Pekka Puska loengud

Ene Indermitte
Tervishoiu instituudi teadur

28. septembril kell 14 peab Soome Rahvatervishoiu Instituudi direktor, Põhja-Karjala projekti juht prof Pekka Puska (pildil) Linkbergi aud (Puusepa 8) ingliskeelse loengu «The North Karelia Project in Finland and lessons for global chronic disease prevention».

Südame-veresoonkonna haigused on suurimaks terviseprobleemiks nii arenenud riikides kui ka järjest enam arengumaades. 1972 alustas Soome Rahvatervishoiu Instituut ulatuslikku rahvuslikku projekti «The North Karelia Project» eesmärgiga juurutada kogukonnal põhinev programm, mis vähendaks oluliselt haigestumust südamehaigustesse. Projekt on saavutanud Soomes märkimisväärset edu ja olnud eeskujuks paljudele sarnastele projektidele üle maailma.

Prof Pekka Puska alustas Põhja-Karjala projektis tööd vastutava uurijana ja on jätkanud selle tulemuste ja programmi populariseerimist karismaatilise liidrina tänase päevani. Soomes laialt tuntud «tupakkatohtori» Pekka Puska alustas oma teadlaseteed Turu Ülikoolis, kus kaitses 1971 meditsiinidoktori kraadi. 1977. aastast on ta töötanud Helsingi Rahvatervishoiu Instituudis, millest 2000-2001 oli instituudi direktor. Peale selle on Pekka Puskal pikaajaline rahvusvahelise koostöö kogemus krooniliste haiguste ennetamisel ja terviseedenduslike programmide juhtimisel.

2001-2003 töötas prof Puska Maailma Tervishoiuorganisatsiooni krooniliste haiguste ennetuse ja terviseedenduse osakonna direktorina.

Ta on üle 400 rahvatervishoiu valdkonda kuuluva teadusartikli autor ning kirjutanud üle 10 raamatu rahvatervishoiu alal, sh mitmed laiale lugejaskonnale. Ta on tootnud mitu terviseedenduslikku TV-sarja ning juhendanud üle 20 akadeemilise väitekirja. Alates 2004. a juhib ta taas Soome Rahvatervishoiu Instituuti.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas taotlesid õppetoetust?

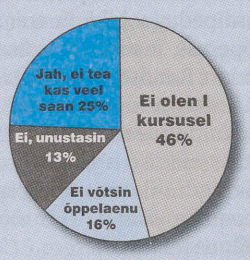

Vastajaid: 37

Uus küsimus:
Kas kuulud Kaitseliitu?

Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

«Kultuur, loodus, semiootika: KOHAD IV»

23.-26. septembrini toimub Tallinnas ja Tartus IV rahvusvaheline keskkonnaesteetika ja -semiootika konverents «Kultuur, loodus, semiootika: KOHAD IV».

Konverents jätkab varasemate koha ja paiga nime kandnud seminaride traditsiooni.

Seekordne ühendav teema on keskkonna ning inimtegevuse ja -kogemuse suhete muutumine, kohtade ja nende tähistamispraktikate teisenemine ajas, keskkonna muutumisprotsesside analüüs.

Ettekandeid peavad mitmed maailmamainega teadlased.

Y-galeriis avatakse Rael Arteli kureeritud temaatiline kunstinäitus.

Ürituse korraldavad Eesti Kirjandusmuuseum, EKA, TÜ semiootika osakond ja Eesti Semiootika Selts.

Info: www.eki.ee/km/locations/.

Kati Tolmoff tõusis 49. kohale

Ülikooli akadeemilise spordiklubi esindaja, sulgpallur Kati Tolmoff tõusis peale Kaunase maailmakarikaetapi võitu naisüksikmängus maailma naiste edetabelis kõigi aegade kõrgeimale, 49. kohale.

Eelmisel nädalavahetusel Kaunases toimunud sulgpalli maailmakarikaetapil tuli Tolmoff võitjaks nii individuaal- kui paarismängus.

Kati Tolmoff õpib Taani sulgpalliakadeemias.

Saksamaa raamatuannetus

Homme annab Saksamaa Liitvabariigi suursaadik Jürgen Dröge usuteaduskonna dekaanile dr Riho Altnurmele üle raamatuannetuse.

Deutsche Forschungs-gemeinschafti (Saksa Teadusuuringute Ühingu) raamatuannetuse väärtus on üle 600 euro. Tegemist on saksakeelsete religiooni ajalugu, feministlikku teoloogiat ja hingehoidu käsitlevate nüüdisteostega.

Lennart Raudsepp valiti professoriks

TÜ nõukogu valis spordi sotsiaalteaduste professoriks spordipedagoogika ja treeninguõpetuse instituudi dotsendi Lennart Raudsepa (pildil).

Raudsepp lõpetas 1992 TÜ kehakultuuriteaduskonna, 1994 kaitses magistri- ja 1996 doktorikraadi liikumis- ning sporditeaduste erialal. TÜs töötab 1993. aastast.

Raudsepa uurimisvaldkonnad on kehalise aktiivsuse psühholoogilised ja sotsiaalsed determinandid, kehaline enesetaju lastel ja noorukitel, võistluseelse ärevuse mõju sportlikule saavutusvõimele pallimängudes jne.

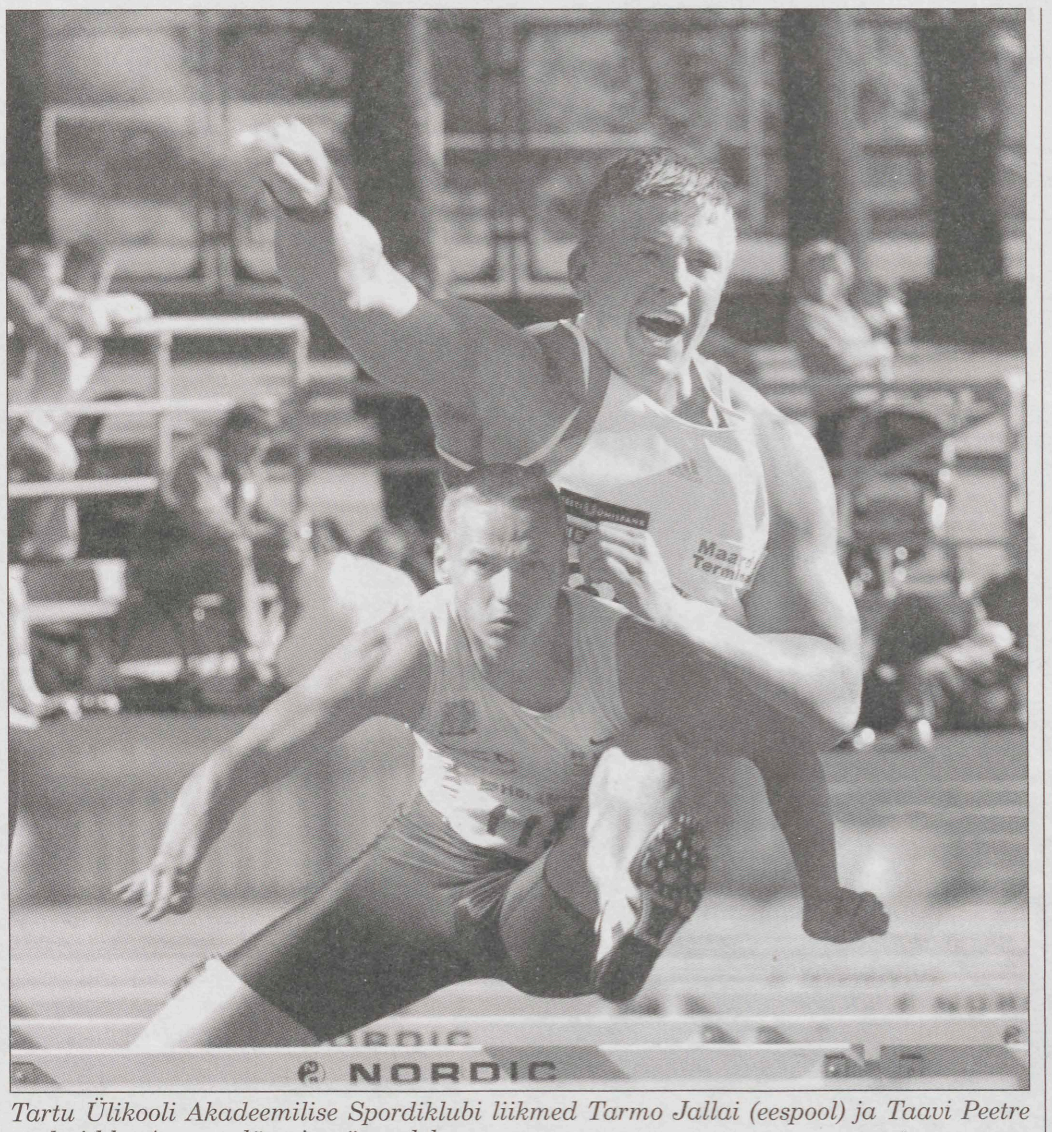

Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi liikmed Tarmo Jallai (eespool) ja Taavi Peetre osalesid ka Ateena olümpiamängudel. PM/SCANPIX, MONTAAŽ ERGI PROMMIK

Ülikooli spordiklubi alustas uut hooaega

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meedia ja avalike suhete koordinaator

Nagu tudengid alustasid septembris uut kooliaastat, astub ka TÜ Akadeemiline Spordiklubi uude akadeemilisse hooaega.

Algava akadeemilise aasta hakul püüab spordiklubi senisest enam teenida Tartu Ülikooli liikmeskonna huve.

Tänavugi tegutsevad harrastajate rühmad aeroobikas, mitmekülgsuses, naisvõimlemises, kulturismis, sulgpallis, jalgpallis, alpinismis, karates, võrkpallis, korvpallis, tennises, *fysioboxing*'us ja saalihokis. Kõikidesse neisse treeningurühmadesse on ülikooli töötajad ja tudengid alati oodatud. Treeningud toimuvad Laia, Jakobi ja Ujula tänava spordihoonetes. Kuigi Ujula tänava spordihall on juba pikemat aega ülekoormatud, on spordiklubi võtnud oma põhikirjaliseks eesmärgiks ikkagi pakkuda ülikooli liikmeskonnale sportimisvõimalusi. Akadeemilise pere liikmetele kehtivad endiselt teistega võrreldes soodsamad hinnad.

Käärikule matkama

Selle eest, et akadeemiline aasta tervislikult algaks, hoolitseb ka Kääriku puhke- ja spordikeskus, kus sel laupäeval toimub Kekkose sügismatk. Selleks puhuks pakub Kääriku ülikooli liikmeskonnale soodsa paketti, kuhu kuuluvad matkapääse, spordinõuanded oma ala spetsialistidelt, tervise testimine, kosutavad joogid ja supp, saunaskäik järve kaldal ning majutus hotellis ja hommikusöök.

Kui harrastajad saavad aastat sportlikult alustada alles sügisel, siis spordiklubi saavutussportlased näitavad oma oskusi aasta läbi. Lõppenud Ateena olümpiamängudel osales väheste tartlastena kaks ülikooli spordiklubi noort spordimeest. Taavi Peetre võttis mõõtu kuulitõukes ja Tarmo Jallai 110 meetri tõkkejooksus.

Peetre tõukas end olümpial 26. kohale tulemusega 19.14 ja Jallai sai tulemuseks 13,77, mis andis talle kokkuvõttes 38. koha. Mai lõpus uuendas Jallai Eesti rekordit 110 m tõkkejooksus (13,67).

Pekingisse olümpiale

Ateenas saavutatuga mõlemad sportlased rahule ei jäänud. Sellegipoolest leiab spordiklubi, et juba olümpiale pääsemine oli nende puhul oluline saavutus ning seal võistlemine andis asendamatu kogemuse. Tõenäoliselt motiveeris olümpial käik poisse veelgi tõsisemalt treenima ning Pekingi olümpialt võivad Eesti spordihuvilised neilt juba kõrgeid tulemusi oodata.

Spordiklubi omalt poolt püüab aidata kõiki sportlasi, kes oma tudengistaatusega esindavad Tartu Ülikooli. Taavi Peetre on Tartu Ülikooli tudeng. Tarmo Jallai õpib praegu küll vahetusüliõpilasena Ameerikas, kuid oma lõputöö plaanib teha Tartu Ülikoolis.

Organiseeritud sporditegevus on läbi aegade ülikoolide juurde kuulunud. Olgu selleks siis saavutus- või harrastussport.

Tervisliku eluviisi tutvustamine ja selle võimaldamine ülikooli liikmeskonna hulgas on sama oluline kui ülikooli esindamine rahvusvahelisel areenil. Spordiklubi püüab arendada nii saavutussporti kui ka tagada, et ülikooli liikmeskond saab tegelda spordiharrastusega.

Terves kehas on ju terve vaim ning akadeemilises õhkkonnas läheb tervet vaimu väga tarvis.

Meistriliigas jätkab neli võistkonda

Sigrid Sõerunurk

Algaval hooajal jätkab neli TÜ Akadeemilise Spordiklubi pallimängude võistkonda meistriliigas.

Enam-vähem sama koosseisuga jätkab eelmise hooaja Eesti meister, korvpallimeeskond Tartu Ülikool/Rock. Kuna meistrivõistlused algavad aga alles oktoobri lõpus, võib korvpallimeeskonna koosseis mõne liikme võrra muutuda.

Naiste korvpallivõistkonda asub tänavu treenima Tarmo Petter. Petter on 14 aastat Soomes elanud, kus ta treenis kõigepealt viis aastat Forssa Algu korvpallimeeskonda ja seejärel samanimelist naiste võistkonda. Naiskond tuli Petteri juhendusel kaks aastat järjest Soome meistriks.

Eelmise hooaja TÜ/Leiburi koosseisust võivad tänavu lahkuda Heila Rosenfeldt ja Kristi Kallassalu, kes mängivad praegu Eesti koondises.

Võrkpallinaiskonnast TÜ/Eeden lahkusid Kadi Uus ja Ave Laak. Juurde tulid Marja-Liisa Kesküla, Elis Tenis, Katrin Ulst, Helen Pildre, Kadri Kallas.

Saalihoki meeskondki jätkab meistrisarjas.

Keeletehnoloogia suvekool

Mare Koit
Keeletehnoloogia prof

Keeletehnoloogia suvekoolis «Empiirilised meetodid keele automaattöötluses» toimus ühe nädala vältel kaks intensiivkursust.

Prof Karin Harbusch Koblenz-Landau Ülikoolist õpetas keeletöötluse statistilisi meetodeid ja Stockholmi Ülikooli arvutilingvistika prof Martin Volk kõneles nn puude pankadest.

Puude pank on tekstide kogum, milles iga lause on analüüsitud – moodustatud lauseliikmeid ja nendevahelisi seoseid esitav puukujuline struktuur. Selline keeleressurss on lähtematerjaliks statistiliste meetodite rakendamisel, näiteks automaatselt lauseid analüüsiva ja seeläbi lauseehituse korrektsust määrava programmi loomisel.

Viimasel päeval kuulati üliõpilaste ettekandeid: näiteks leedu keele korpusest, läti keele morfoloogilise analüüsi programmist, mitmekeelsete sõnastike loomisest jm.

Osalejaid oli nii Eestist (enamasti TÜ arvutilingvistika- või informaatikaüliõpilased) kui ka Lätist, Leedust, Ukrainast ja Venemaalt.

Suvekooli korraldasid arvutiteaduse instituut ning eesti- ja soome-ugri keeleteaduse osakond, toetasid Euroopa Liidu projekt eVikings II, Põhjamaade Puupankade Võrgustik ja Tiigriülikool.

TÜ audoktor Ilse Lehiste, rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Jaan Ross bareljeefi avamisel. ANDRES TENNUS

Tartu Ülikool tunnustas oma auliiget

Varje Sootak

20. septembril avas rektor Jaak Aaviksoo kunstide osakonna õppehoone Lai 34 fuajee seinal ülikooli auliikme prof Aino Järvesoo (1910-2003) mälestusbareljeefi.

Teise maailmasõja lõpus Eestist lahkunud ja hiljem siia tagasi tulnud TÜ vilistlane Aino Järvesoo ulatuslikust heategevusest sai osa ka Tartu Ülikool. Ta ostis majad üliõpilasseltsile Liivika ja Eesti naisüliõpilasseltsile ning toetas kunstide osakonna õppehoone renoveerimist. Ta asutas TÜ juurde oma abikaasa Elmar Järvesoo mälestusfondi, mis aitas kaasa eesti rahvastiku ja tervisliku seisundi taastamisele.

Emeriitprof Atko Viru sõnul oli Aino Järvesoo esimene, kes karskusühingu AVE asutamiskirjale alla kirjutas.

TÜ audoktor, Ohio Ülikooli emeriitprof Ilse Lehiste meenutas mälestusbareljeefi avamisel Elmar ja Aino Järvesoo tegevust sõja lõpul Hamburgis loodud Balti Ülikoolis ning hiljem Ameerikas.

Bareljeefi autor on skulptor Tõnis Paberit.

TUDENGITE JALGPALL

30. septembrist 7. oktoobrini toimub tudengite kuues jalgpalliturniir.
Korraldajad ootavad rohket osavõttu ja kaasaelajaid ka tänavu. Nii nagu eelmisel aastal toetab turniiri ka tänavu Hansapank.
Turniiri korraldab EPMÜ Üliõpilaskonna Sihtasutus.
Info: stendidel ja www.agritudeng.ee.

ÜHISELAMUNÄITUST ON PIKENDATUD

Seoses külastajate jätkuva huviga jääb TÜ ühiselamuid tutvustav näitus «**Vanast Tiigist Raatuseni**» TÜ Ajaloo Muuseumis avatuks 15. novembrini.

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25
AJA SISSE MINEK
Esmakursuslane!
Kas Sa tunned oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?
Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.
Tasuta!
Ootame!
Matemaatika-informaatikateaduskond 28. septembril kl 10.15
Usuteaduskond 28. septembril kl 14.15
Majandusteaduskond 30. septembril kl 14.15
Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.
Lisateave: 737 5677
JÄRGNEB!

Ise tegemine õpetab rohkem

Germanistikatudengid panid kokku näituse Saksa Nobeli preemia laureaatidest

Aija Sakova

28. septembril kell 16.30 avatakse TÜ raamatukogus Saksa-Eesti akadeemilisel nädalal näitus saksa Nobeli preemia laureaatidest.

Näituse koostasid 14 samateemalises seminaris osalenud saksa filoloogia üliõpilast. Projektijuht oli saksa filoloogia õppetooli juures tegutsev DAADi lektor Elke Hanusch. Raamatukogust osalesid projektis üld- ja arendusosakonna peaspetsialist Ilona Smuškina ning kunstnik-kujundaja Martin Nurm.

Isetegemise rõõm

«See näitus on midagi teistsugust kui auditooriumis istumine. Oleme oma grupiga saanud joosta mööda raamatukogusid ning muuseume ja tunde Internetis ei hakka parem kokku lugema,» räägib omapärasest seminarikogemusest 3. aasta saksa keele ja kirjanduse üliõpilane Agnes Saarist. Huvitav on tema meelest seegi, et kõik infoallikad on neil tulnud ise otsida: «Tavaseminaris annab ju lektor juhtnöörid kätte».

Suurimaks õnnestumiseks peabki Saarist koostööd eri institutsioonidega nagu TÜ Ajaloo Muuseum ja tervishoiumuuseum. Viimasest on ka näituse tarvis laenuks saadud mikroskoop ja kopsud.

Töörühm, milles Saarist osales, valmistas ette bioloogi ja meditsiiniteadlast Robert Kochi puudutava osa.

Ka 4. aasta saksa filoloogidele Julia Barsukovale ja Anita Baumbachile on materjali kogumine ja ettevalmistamine sügava mulje jätnud. «Tegelesime Günter Grassiga. Hästi põnev ja meeldiv kogemus oli kirjavahetus Günter Grassi majaga Berliinis. Nad saatsid meile näituse jaoks ka raamatuid,» selgitasid Barsukova ja Baumbach.

Näituse idee tekkis projektijuhi Elke Hanuschi sõnul DAADi Nobeli preemia 100. aastapäevale pühendatud rändnäitusest. «Alguses pidi see näitus ka Tartusse tulema, olin sellel teemal juba Ilona Smuškinaga rääkinud. Siis aga selgus, et see ei ole võimalik,» ütles Hanusch.

Tekkelugu

Nii Hanuschi kui ka Smuškina sõnul ei tahtnud nad lasta ideel raisku minna ja nii sündiski mõte korraldada seminar, kus üliõpilased töötavad iseseisvalt läbi materjali sakslastest Nobeli preemia laureaatide kohta. «Üliõpilased on kõik ise välja otsinud ja ka oma materjali esitamise võimalused ise leidnud. Oleme omalt poolt neid püüdnud igati toetada, aga see on kõik nende endi töö,» kommenteeris Smuškina.

Näituselt võib leida stende kokku seitsme mehe kohta: Günter Grass, Willy Brandt, Heinrich Böll, Reinhard Selten, Wilhelm C. Röntgen, Robert Koch ja Alfred Nobel ise.

Oluliseks peavad nii Hanusch kui ka projektipõhises seminaris osalenud üliõpilased seda, et tegemist on ainulaadse kogemusega.

Loominguline seminar

«Tähtis on nii näitus ise kui ka tee, kuidas selleni jõuti. Pean meeskonnatööd koos kõige selle juurde kuuluvaga ja vastustuse enda peale võtmist väga oluliseks,» selgitas Hanusch.

Barsukova ja Baumbach leidsid, et projekti juures oli kõige olulisem kõikide etappide iseseisev läbimine: näituse idee arendamisest kuni vastutuseni tehtud töö eest. «Usume, et see oli kogu õppeaja loominguliseim seminar,» on Barsukova ja Baumbachi üksmeelne arvamus.

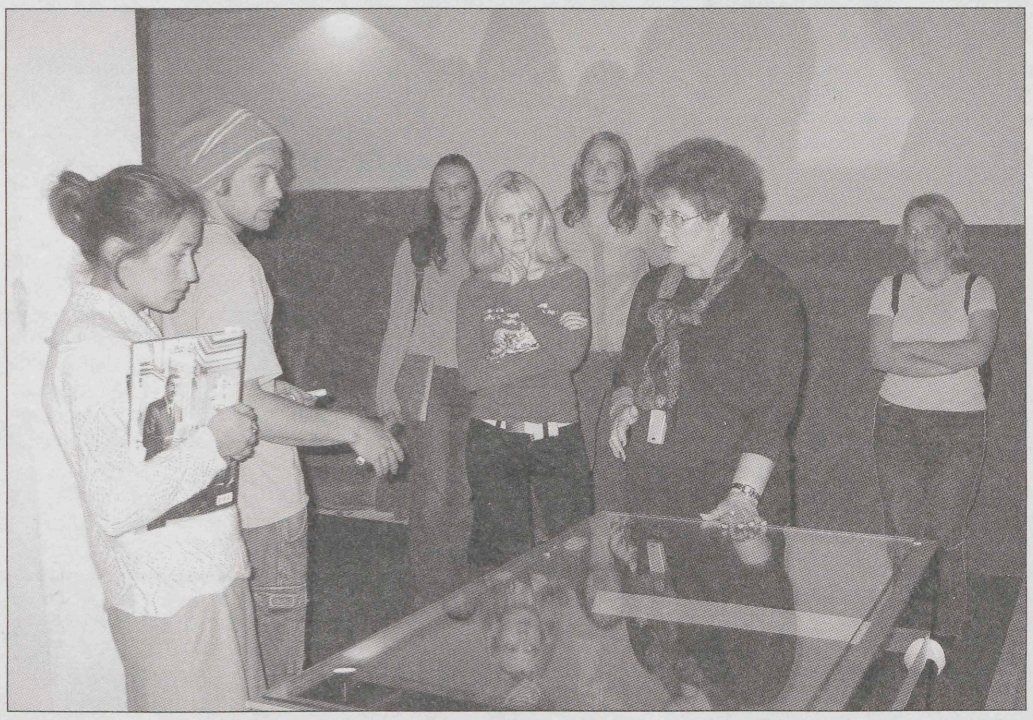

Raamatukogu üld- ja arendusosakonna peaspetsialist Ilona Smuškina ning kunstnik-kujundaja Martin Nurm selgitavad tudengitele, kuidas materjale välja panna. AIJA SAKOVA

Mägi ja org ei kohtu, inimesed küll

Külvi Noor
SA Domus Dorpatensis assistent

28. septembril kl 18 toimub SA Domus Dorpatensise ruumides Academica nädalal Saksa ja Eesti üliõpilaste kohtumisõhtu «Mägi ja org ei saa kokku, inimesed aga küll».

Kohtumisõhtule on oodatud kõik Saksamaal õppinud eestlased ja Eestis õppivad sakslased, et jagada oma muljeid välisülikoolis õppimisest ja sealsest elust. Kuna paljud välistudengid saabuvad külalisülikooli piiritletud ajaks ehk tihti vaid üheks semestriks, siis on sõprade ja mõttekaaslaste leidmine oluline just alguses.

Värvikad elamused

Tänavu õpib TÜs 30 saksa tudengit ja 35 eesti tudengit Saksamaa ülikoolides.

Eelmise aasta kohtumisõhtu juhi Ene Andreseni sõnul kujunes üritus väga meeleolukaks. Kümmekond Tartusse õppima tulnud saksa tudengit kirjeldasid värvikalt oma esimesi Tartu linna ja ülikooliga seotud elamusi ning tõmbasid paralleele oma koduülikooliga. Ka eesti tudengitele meenus nii mõnigi lustakas lugu.

Kohtumine andis suurepärase ülevaate ülikoolielust Saksamaal.

Kokkukasvanud Euroopa

Seekordse õhtu juht Karin Kala, kes omandas Konstanzi Ülikoolis kõrghariduse avaliku halduse erialal, on arvamusel, et Euroopa kokkukasvamise protsess on kõigile hea võimalus mõtiskleda enese väärtuste, elustiili ja mõttelaadi üle teiste kultuuride valguses.

Mida on meil teistelt õppida ja millega saame ise eeskujuks olla? Teises riigis elades ollakse pidevalt olukordades, kus enese käitumine, suhtumine ja arusaamad erinevad kohalike omast. Mida pikem on kodust kaugel elamise aeg, seda rohkem on võimalus ja vajadus enesesse süüvida ning eri olukordi analüüsida.

Seekordsel üritusel arutletakse, milliseid väärtusi võetakse teises riigis õppimise ajast koju kaasa ning analüüsitakse, kuivõrd sellised väärtused on universaalsed, st ümber tõstetavad teise ühiskonda ja kultuuri.

Kohtumisõhtut juhivad Karin Kala ja Andrus Boikov. Osalejatele pakutakse suupisteid. Osavõtust palume teatada **27. septembriks**: dorpatensis@dorpatensis.ee või tel 737 6137.

Info: www.dorpatensis.ee.

Naiskodukaitse on väljakutse

Nele Sarrapik
Naiskodukaitse Tartu ringkonna tegevliige

27. septembril kell 19 ootab Naiskodukaitse Tartu ringkond Riia 12 (sissekäik Võru tänava poolt) tutvuma naiskodukaitsega ja endaga liituma.

1927 loodud vabatahtlikku Eesti isamaalisi ja teotahtelisi naisi ühendavasse Naiskodukaitse organisatsiooni (Kaitseliidu eriorganisatsioon) kuulub üle 800, Tartu ringkonda üle 100 liikme.

Naiskodukaitsjad on just needsamad hullud naised, kes meestega võrdselt rasketel militaarvõistlustel rassivad, metsas ööbivad ja automaati lasevad. Samas on nad ka need naised, kes suurüritustel supikatla taga seisavad ja naerul näoga soovijatele imemaitsvat kehakinnitust jagavad.

Kas te olete kunagi jaanipäeval võidupüha paraadi näinud? Küllap olete siis tähele pannud kogu selles meeste virvarris ka mustades vormides, vapralt kõrgetel kontsadel marssivate naiste sirgeid ridu.

Jällegi naiskodukaitsjad – äärmiselt mitmekülgsed tegelased, keda jagub kõikjale.

Naiskodukaitsjad oskavad ka aerutada. ERAKOGU

Ja mida kõike nad veel oskavad. Kas teie oskate esmaabi anda? Kas te teate, mida teha, kui inimene upub või süttib põlema? Oskate te toitlustada mitut sada või lausa mitut tuhandet inimest? Mis võiks olla formeerimine? Tunnete te side põhialuseid või olete kunagi automaati lasknud?

Naiskodukaitse on kindlasti koht, kus sa tõestad endale, et tegelikult saad sa kõigega hakkama, sa suudad täiesti uskumatuid asju.

Naiskodukaitse on organisatsioon, kus sa leiad oma patriotismile ja isamaa-armastusele väljundi. See on koht, kus sa saad reaalselt kasulik olla ja midagi ära teha. See on koht, kus sa leiad sõbrad ja aatekaaslased kogu eluks, see on nagu üks suur pere.

Konverents maailmapildist

Art Leete
Etnoloogia prof

1.-3. oktoobrini toimub rahvusvaheline konverents «Kultuurimuutused ja maailmapilt: soome-ugrilased, Siberi põliselanikud ja teised».

Konverentsil arutatakse soome-ugri rahvaste ja Siberi põliselanike maailmapildi ja laiemate kultuuriprotsesside vaheliste seoste erinevate aspektide üle. 20. sajandi jooksul on poliitilised, sotsiaalsed ja kultuurilised muutused põhjalikult mõjutanud kõigi soome-ugrilaste ja Venemaa põhja väikerahvaste elu. Samal ajal on põlisrahvaste maailmapilti peetud nende mentaliteedi kõige olulisemaks osaks ning kultuuri stabiilseimaks komponendiks.

Teadusfoorumil püütakse leida erinevaid viise, tõlgendamaks kultuuri muutumise ja püsimisega seotud küsimusi. Konverentsil osalevad teadlased Soomest, Venemaalt ja Eestist. Ürituse korraldavad eesti ja võrdleva rahvaluule ja etnoloogia õppetoolid.

Tiigriülikooli stipendiumid

Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (EITSA) kuulutas välja Tiigriülikooli stipendiumikonkursi IKT doktorantidele Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides.

Stipendiumifond on pool miljonit krooni ning välja antakse 10 stipendiumi suuruses 50 000 kr.

Taotluste esitamise tähtaeg on **15. oktoober**.

Riikliku IKT kõrghariduse Tiigriülikooli toetusprogrammi eesmärk on toetada nii info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) infrastruktuuri väljaarendamist kõrgkoolides kui ka IKT valdkonna õppejõudkonna ja kraadiõppe infrastruktuuri arengut.

Programmi rahastatakse sel aastal riigieelarvest 15,4 miljoni kr ulatuses.

Programm jaotab toetusi nii sihtfinantseerimise kui ka avalike konkursside kaudu, programmi administreerib Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus.

Info: www.eitsa.ee/tiigriylikool/konkursid.asp.

UUDISED

Tartu Ülikool mälestab lahkunuid

30. septembril kell 16 algab Raadi kalmistu keskväljakul Tartu Ülikooli traditsiooniline mälestuspäev.

TÜ mälestab ülikoolipere lahkunud liikmeid. Buss Raadile väljub peahoone eest kell 15.30.

Vene kirjanduse konverents

Täna kell 11 algab aulas kolmepäevane rahvusvaheline teaduskonverents «Kirjaniku staatus XX saj vene kirjanduses: metropol ja diasporaa».

Konverents on pühendatud dots Valeri Bezzubovi (1929-1991) 75. sünniaastapäevale.

Osalevad Eesti, Läti, Leedu, Venemaa, Itaalia, Inglismaa ja Iisraeli kirjandusteadlased.

See on TÜ ja TPÜ vene kirjanduse õppetoolide kuues ühisüritus kahe ülikooli koostööprojekti raames. Esimene konverents toimus 1994.

Olümpiakonverents «Ateena 2004»

30. septembril kell 14 korraldavad kehakultuuriteaduskond ja Eesti Olümpiaakadeemia aulas 30. olümpiateemalise konverentsi «Ateena 2004».

Avaettekande peab EOKi president Mart Siimann. Esinevad Indrek Pertelson («Olümpiamängude erilisus sportlase karjääris»), Erich Teigamägi («Kergejõustiku mitmevõistluse projekt»), Indrek Sei («Kuhu lähed, Eesti ujumine?»), Priit Pullerits («Sportlaste esinemise objektiivne kajastamine meedias»), Aleksander Tammert seenior («Poeg olümpiamedalistiks»).

Info: Mehis Viru, tel 737 6032.

Teadustööde näitus raamatukogus

TÜ raamatukogu III korrusel kaktuste fuajees on avatud näitus «Eesti Vabariigi teaduspreemiad Tartu Ülikoolis 2002-2004».

Vaadata on valik premeeritud teadlaste töödest, fotosid ja muud illustreerivat materjali.

Samuti on välja pandud Eesti TA 2002. ja 2003. a paremate üliõpilastööde konkursil teadusauhinna saanud magistri- ja bakalaureusetööd. Näitus on raamatukogu 2001. a väljapaneku «Teaduspreemiaid Tartu Ülikoolis aastast 1991» järg. Väljapanek jääb avatuks 15. oktoobrini.

Näituse koostas Mare Pikkel.

Konverents «Taasleitud Proust»

24. ja 25. septembril toimub Õiguskeskuse konverentsimajas Toomel Lossi 19 konverents «Taasleitud Proust. Kas teose loob autor või kriitika?».

Peale välisesinejate peavad ettekande ka kirjanik Toomas Raudam, Ilmar Raag, TÜ doktorandid Katre Talviste ja Tanel Lepsoo ning teised.

23. septembril kl 15.50 loeb Jüri Lumiste Paabeli fuajees katkendi Marcel Prousti «Swanni armastusest», kl 16.15 toimub samas seminar.

Konverentsi korraldaja on Prantsuse Teaduslik Instituut koos TÜ prantsuse filoloogia eriharuga.

Konverentsi töökeeled on eesti ja prantsuse keel, kõik ettekanded tõlgitakse.

ÕNNITLEME

Agu-Tõnis Talvik 70

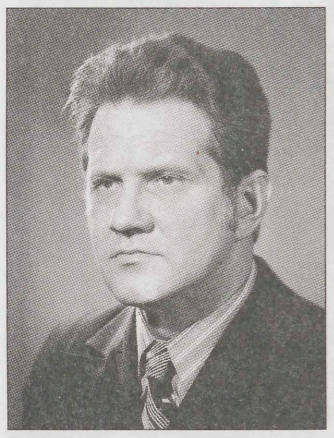

Juubilar sündis 25. septembril 1934 Tartus. 1957 lõpetas TÜ keemiaosakonna ning asus tööle orgaanilise keemia kateedrisse vanemlaborandina. 1958-1969 tegutses teadurina keemilise kineetika ja katalüüsi laboris ning 1961 kaitses happe-katalüütiliste reaktsioonide uurimisvaldkonda kuuluva kandidaaditöö. 1969. aastast oli ta orgaanilise keemia kateedri (hilisem instituut) dotsent ning toimis õppejõuna 1999. a kevadsemestri lõpuni.

Talvikult on ilmunud rohkelt uurimistöid orgaanilise füüsikalise keemia valdkonnast ja õpperaamatuid, millest viimati ilmunu on «Orgaaniline keemia» (1996). Ta on lugenud orgaanilise keemia alaseid üld- ja erikursusi ning juhendanud praktikume, osalenud aktiivselt KKK labori, kateedri, instituudi ja osakonna akadeemilises elus ja tegevuses. Keemikutest vilistlastele on ta meelde jäänud hea lektori, range ja nõudliku õppejõuna.

Ametikolleegide poolt juubeli puhul õnnitlusi, häid soove, jõudu ja jaksu edasiseks!

Keemikute, orgaanikute nimel eriti Tullio Ilomets

ÕNNITLEME

Dotsent Kulno Türk 50

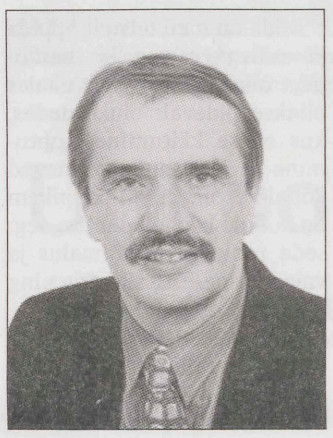

Kuidas olla produktiivne õppejõud ja publitseerija ning väga hea kolleeg üheaegselt? Selle küsimuse vastust teab juhtimise õppetooli dotsent Kulno Türk, kes kogu oma senise töise tegevuse on sidunud ülikooli majandusteaduskonnaga.

Viimase aastakümne jooksul on Kulno Türk arenenud Eesti juhtivaks personalijuhtimise ja eestvedamise asjatundjaks Eestis.

Väga kõrgelt hinnatakse tema suurt hulka raamatuid, aga ka loenguid ja ettekandeid. Kulno Türgi akadeemilist produktiivsust iseloomustab ka kõigi akadeemiliste tasandite uurimistööde edukas juhendamine.

Kõige selle kõrval on Kulno Türk kaastöötajate suhtes väga mõistev, inimlik, viisakas ja abivalmis. Ta teeb sageli oma elu keerulisemaks, et teiste elu lihtsustada.

Ja veel. Kulno Türk on mitmekesine inimene. Tal on laialdased teadmised muusikast, aga ta oskab hästi toime tulla ka väga praktiliste ülesannetega. Kulno ja Marika Türgi koduaed on teeninud avaliku tunnustuse ning nende kodus on kasvanud kaks tublit noort inimest.

Ja lõpuks. Kulno Türk on tagasihoidlik ja võib-olla seesugune fookusesse tõstmine isegi häirib teda, kuid ta on jõudnud niisuguse verstapostini, kus tehakse vahekokkuvõtteid.

Õnnitleme teda ja soovime tervist ja jaksu!
Kolleegid õppetoolist

DAADI STIPENDIUMID 2004/2005. ÕA

Stipendiumitutvustused:
kõik erialad – 5. okt kl 18, Ülikooli 17-103;
saksa filoloogid –11. okt kl 16.30, Ülikooli 17-103;
majandus- ja inseneriteaduste üliõpilased – 13. okt kl 18, Narva mnt 4-202.
Stipendiumitaotluste esitamise tähtaeg 15. nov.
Info: Elke Hanusch, Ülikooli 17-113, elke.hanusch@ut.ee, www.daad.de,
www.ut.ee/sfil/daad_stipendien.html.

ÕNNITLEME

50

Tiit Taremaa, tehnik – 16. september
Kulno Türk, dotsent – 25. september
Ene Põldroos, vanemlaborant – 27. september

40

Diana Eerma, teadur – 27. september

30

Maria Jürimäe, peaspetsialist – 28. september
Maria-Kristiina Lotman, lektor – 28. september
Kalev Saare, lektor – 30. september

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ACTA DIURNA

28. septembril toimub TÜ Pärnu Kolledžis konverents «Sotsiaalse infrastruktuuri planeerimine Eesti maa-asulates».
Info: Neve Albre, tel 445 0527, 5656 5097.

1.–3. oktoobrini toimuvad arvutiteaduse teooriapäevad Veskisillal. Info: www.cs.ioc.ee/~tarmo/tday-veskisilla.

TEATED

27. septembril on konverentsi «Deiksis: Lausungist lausumiseni ja vastupidi» teeside (150–200 sõna) esitamise tähtaeg. Konverents toimub 19. ja 20. novembril, selle korraldavad TÜ germaani-romaani filoloogia osakonna prantsuse filoloogia sektsioon ja üldkeeleteaduse õppetool, eesti ja romaani keelte kontrastiivlingvistika töörühm ning Robert Schumani prantsuse uuringute keskus. Ettekandeid võib pidada eesti, inglise või prantsuse keeles. Teesid saata: daniele.monticelli@ut.ee. Info: anu.treikelder@ut.ee.

29. septembril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227. Info: usuteaduskond, 737 5300.

27. septembril kl 19 toimuvad Riia 12 (sissepääs Võru tänavalt naiskodukaitse Tartu ringkonna lahtiste uste päevad.

Tartu Noorte Big Band võtab vastu uusi mängijaid (klaver, saksofon, laulusolist). Tulla 27. sept ja 4. okt kl 18.30 Tähe 101. Info tel 5349 6691.

KAITSMISED

28. septembril kl 15 kaitseb Aune Rehema TÜ nõukogu saalis meditsiinidoktori kraadi. Doktoritöö teema «Assessment of nonhaem ferrous iron and glutathione redox ratio as markers of pathogeneticity of oxidative stress in different clinical groups» («Mitteheemse kahevalentse raua ja glutatiooni redoks-suhte hindamine oksüdatiivse stressi patogeneetilisuse näitajana erinevatel kliinilistel gruppidel»).
Juhendajad: prof Mihkel Zilmer (TÜ biokeemia instituut) ja dots Maido Uusküla (TÜ kardioloogia kliinik). Oponent: prof Kirsti Ytrehus (Tromsø Ülikooli Meditsiinilise Füsioloogia Instituut, Norra).

1. oktoobril kl 14.15 kaitseb Kristiina Hakk Liivi 2-404 doktoritööd «Approximation methods for weakly singular integral equations with discontinuous coefficents» (aproksimatsioonimeetodid katkeva kordajaga nõrgalt singulaarsete integraalvõrrandite jaoks). Juhendaja prof Arvet Pedas. Oponendid prof Raimondas Ciegis, Vilniuse Ülikool ja dr Gennadi Vainikko, Eesti TA.

LOENG

29. sept kl 12.15 peab Lõuna Politseiprefektuuri prefekt Aivar Otsalt TÜ ph aud 28 avaliku loengu kursuse «Eesti avalik haldus raames».

SPORT

30. septembrist 2. oktoobrini toimub TÜ spordhoones korvpalli Tartu sügisturniir. Tartu Ülikool/Rocki meeskonna kõrval võtavad turniirist osa Läti, Rootsi ja Norra klubid. Mängud algavad 30. sept kl 16.30, 1. okt kl 17 ja 2. okt kl 12.

KONTSERT

26. sept kl 16 esinevad Tartu linnamuuseumis sarjas «Linna Muusikud» Pirjo Levandi (sopran), Anto Õnnis (marimbafon, vibrafon), Vambola Krigul (vibrafon, erinevad löökpillid).
Kavas Bachi, Händeli, Scarlatti, Merikanto ja Sisaski loomingut.

Academica loengud ja seminarid

28.-29. septembrini

Usuteaduskonnas

29. sept kl 10.15-12 ph aud 307 prof Christian Grethlein «Meediaühiskond kui väljakutse praktilisele teoloogiale» (sks k).

Õigusteaduskonnas

28. sept kl 10.15-12 luridicumi aud 117 prof Eric Hilgendorf «Saksamaal toimuvad diskussioonid piinamise ümber» (sks k.)
29. sept kl 10.15-12 luridicumi aud 217 prof Ulrich Ramsauer «Informatsiooni kogumine ja töötlemine haldusmenetluses» (sks k).
Kl 12.15-14 luridicumi aud 217 «Keskkonnaõiguse aktuaalseid probleeme» (sks k).
Kl 16.15-18 luridicumi aud 217 ühiskollokvium prof U. Ramsaueri ja õigusteaduskonna õppejõududega.

Arstiteaduskond

29. sept kl 10-11.30 L. Puusepa 8, A. Linkbergi nim aud prof Reinhard Büttner «Gastrointestinaalsete stromaalsete kasvajate register Bonnis: kaasaegsed võimalused sarkoomide molekulaarseks diagnostikaks» (ingl k).
Kl 16-17.30 Biomeedikumi aud 1006 «Saksa HNPCC-konsortsium: molekulaarpatoloogia võimalused pärilike jämesoolevähkide diagnostikas» (ingl k).

Filosoofiateaduskond

28. sept kl 10 Ülikooli 7, II k prof Paul Hoyningen-Huene «Inter-, multi- või transdistsiplinaarsus» (ingl k).
29. sept Ülikooli 17 aud 103 kl 10-12 samas prof Gerhard Stickel «Saksa keel tänapäeval ja paljukeelne Euroopa» (sks k).
Kl 12-14 samas prof Klaus-Dieter Ludwig «Sõnaraamatud kui ajaloo peegel» (sks k) .

Füüsika-keemiateaduskond

28. sept kl 16 keemiah aud 430 prof Konrad Seppelt «Väärisgaaside keemia: saavutused ja kitsaskohad» (ingl k).
29. sept kl 16.15 füüsika instituudi (Riia 142) saalis prof Max Wagner «Sümmeetria ja dünaamika» (ingl k).

Kehakultuuriteaduskond

28. sept kl 10-11.15 Jakobi 5 aud 302 prof Eike Emrich «Noorsportlaste vajalikest eeldustest saavutamaks edu tippspordis» (ingl k).
Kl 11.30-12.45 samas dr Werner Pitsch «Analüütiliste ja empiiriliste uuringute tulemused individuaalspordialadel – diferentseeritud lähenemine» (ingl k).
29. sept kl 10-11 samas prof Eike Emrich, dr Werner Pitsch «Sporditeaduste õpetamisest Johann Wolfgang Goethe nim Ülikoolis» seminar (ingl k).

Majandusteaduskond

28. sept kl 10-12 Oeconomicumi aud B prof Jürgen G. Backhaus «Haridusökonoomika uued võimalused» (ingl k).
Prof Armin Rohde «Fikseeritud vahetuskurss ja rahapakkumise juhtimine» (ingl k).
Oeconomicumi aud B 201 vestlusring kraadiõppuritele ja õppejõududele.
29. sept kl 10-12 306 prof Jürgen G. Backhaus «Riigi rahandus kui riigiteadus» (ingl k).
Kl 12-14 samas prof Armin Rohde «Euroopa Keskpanga rahapoliitiline strateegia» (ingl k).
Kl 9-12.30 Pärnu kolledži aud 212 prof Manfred O. E. Hennies «Euroopa Liidu liikmesriigid ja maailmamajandus» (sks keeles, tõlkega).

Matemaatika-informaatika-teaduskond

28. sept kl 10.15-11.15 J. Liivi 2 aud 202 prof Friedrich Götze «Mitmemõõtmelised tsentraalsed piirteoreemid ja võrepunktide loendusprobleemid» (ingl k).
Kl 10.15 J. Liivi 2 aud 612 prof Klaus Denecke «Hüpersubstitutsioonide monoidid ja M-soliidsed algebrate klassid» (ingl k).
29. sept kl 10.15-11.15 J. Liivi 2 aud 315 prof Friedrich Götze «Normaliseeritud summade asümptootiline jaotus» (ingl k).

Sotsiaalteaduskond

29. sept kl 16 Lossi 3 aud 327 prof Bernd Henningsen «Teaduskultuurideülene koostöö: Göteborgi oreliprojekt» (sks k).

TÜ raamatukogus

28. sept kl 11 aud 202 Albert Bilo «Raamatukogud teadmistepõhises ühiskonnas. Tulevikustrateegiad. Ülevaade saksa projektist Library 2007» (ingl k).

ACADEMICA KONVERENTS «TEADUS JA TEADMISTEPÕHINE ÜHISKOND»

27. septembril kl 10

TÜ aulas
Avasõnad haridus- ja teadusminister Toivo Maimets, TÜ rektor Jaak Aaviksoo.
Tervitussõnad Saksamaa Liitvabariigi suursaatkonna kultuurinõunik Carsten Wilms, Academica sponsorite nimel dr Jochen Friedrich Kirchhoff.

Plenaaristung (juh prof Jaak Aaviksoo)
Euroopa Akadeemia direktor prof Carl Friedrich Gethmann «Teadmised ja võim. Teaduslik-eetilised kaalutlused».
Eesti TA president prof Jüri Engelbrecht «Teadmistepõhise ühiskonna võimalikkusest».
Saksa Liidupanga asepresident Jürgen Stark «Ülikool ja innovatsioon. Teadmised kui tootmistegur».
Eesti Panga president Vahur Kraft «Majanduspoliitilised valikud teadmistepõhises ühiskonnas».

Pressikonverents rektoraadi nõupidamisruumis.

13.30-15 valdkondlikud sektsioonid

Socialia (juh prof Jüri Sepp)
«Teadmistepõhine poliitika – võimalused ja piirid.»

Humaniora (juh prof Margit Sutrop)
«Teaduse ja ühiskonna vahelised pinged».

Realia et naturalia et medicina (juh prof Mart Ustav)
«Teadus ja tehnoloogia ning teadmistepõhine ühiskond».

15.15–16.30 valdkondlikud sektsioonid jätkuvad.
17–18.30 plenaaristung.
Sektsioonijuhatajate kokkuvõtted, diskussioon.
Sünkroontõlge

RIIGIKOHUTU TEADUSTÖÖDE KONKURSS

Riigikohtu lahendid Eesti õiguskorras: tähendus ja kriitika

Konkursi eesmärk on **edendada õiguskultuuri, analüüsides Riigikohtu lahendeid ja selle abil tutvustades õiguspraktikat**.

Konkursitöid oodatakse õigusteaduse õppejõududelt, bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe üliõpilastelt. Töö võib olla nii individuaalne kui ka mitme autori ühistöö.

Soovitavad teemad

- Riigikohtu lahendid ühtse kohtupraktika kujundajatena
- Riigikohtu lahendid kui väärtusotsustused
- Riigikohtu lahendid õiguse allikana
- Tänapäevase tõlgendusargumentide kataloogi rakendamisest Riigikohtu töös
- Loamenetluse olemusest Riigikohtu töös
- Riigikohtu roll õigusreformide elluviimisel Eestis
- Riigikohtu otsuste osast õiguspoliitika elluviimisel ja rakendamisel
- Väljakutsed Riigikohtule seoses Eesti vastuvõtmisega Euroopa Liitu
- Riigikohus põhiõiguste ja -vabaduste kaitsjana
- Riigikohtu otsuste aktsepteeritavusest: ühiskondlik ootus ja otsuste kvaliteet
- Euroopa Liidu õiguskord ja Riigikohtu otsused
- Teema omal valikul lähtuvalt konkursi eesmärgist

Töö esitada paberkandjal (Riigikohus, Lossi 17, Tartu 50093) ja elektrooniliselt (nc@nc.ee) **1. detsembriks**.

Parimad tööd kuulutatakse välja Riigikohtu 85. aastapäeval 14. jaanuaril 2005.
Parimatest töödest avaldab Riigikohus kogumiku, samuti on autoritel võimalus esineda ettekandega Riigikohtu 85. aastapäeva konverentsil. Auhinnafond 30 000 krooni jagatakse vastavalt esitatud tööde tasemele.

Täpsemad teemad, konkursitingimused ja statuut www.nc.ee/riigikohus/konkurss.html
Kerdi Raud, tel 730 9034, e-post kerdi.raud@nc.ee

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU ÜNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

1. oktoober 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 30 (2189)

www.ut.ee/ajaleht

Majandusteaduskonna tähtpäev

50 aastat majandusteaduskonna taasrajamisest Tartu Ülikoolis

Raimund Hagelberg
Emeriitprof

Majandusteaduskonna taasrajamise TÜ juures 1954 põhjustas tegelikust elust tulenev arusaamine, et ka nõukogudeaegset majanduselu on vaja mõistusepärasemalt korraldada.

Elu püsiväärtused luuakse paljuski ka majanduses või selle toel. Kuid majandus on alatihti olnud nö tõmbetuules, mida põhjustab enamasti poliitilise kliima muutumine. Seda oleme kogenud kõikjal minevikus, tunnetame igapäevases elus ning see jätkub tõenäoselt ka tulevikus. Tegemist on nö loodusseadusega.

Teaduses ja õpetamisel on olukord mõnevõrra stabiilsem, terve mõistus etendab selles positiivset rolli. Eesti majanduse, sh majanduse õpetamise Tartu Ülikoolis, paiskas segamini nõukogude võim.

Majandusteaduskond viidi 1940 Tallinna. Eesmärk oli poliitilise kontrolli ja mõju suurendamine õpetamise üle. Sõda tegi siin vahepealse edasi-tagasi kolimisega omapoolseid korrektiive, kuid 1944–1954 asus majandusteaduskond jällegi TPI juures. Sellest peale on minul üliõpilase, aspirandi ja õppejõuna olnud võimalik kõigele sellele isiklikult kaasa elada.

2003. aasta märtsis pidas teaduskonnas loengu vilistlane, peaminister Siim Kallas. ANDRES TENNUS

Noor ja väike kollektiiv

TÜ juhtkonnale oli üleöö tulev uus ülesanne, eriti ruumiliselt üle jõu käiv, kuid oluline oli mõistev suhtumine. Miinimumnõuded tagati ja töö sai alata.

Meie esimene põhikoosseis (dots Feliks Sauks, vanemõpetajad Herman Pauts, Uno Mereste ja mina) oli noor, kaks viimatinimetatut 26- ja 27-aastased. Olime oma põhikoolituse saanud nõukogude perioodi eelse vana kooli õppejõududelt. Kõige silmapaistvam nendest oli prof Juhan Vaabel. Nemad õpetasid meid nõukogulike dogmade asemel majanduslikult mõtlema. Püüdsime seda edasi anda oma õpilastele, mida viimased mõistsid suurepäraselt. See oli põhialus, mis aitas meid muutuvates tuultes vastu pidada ja edasi minna.

Järgmine oluline samm oli mahuline ja kvalitatiivne kasv. Õppejõudude koosseisu esimene täiendus tuli meie algkoosseisu neliku varasemate õpingukaaslaste ja kolleegide hulgast, keda julgesime usaldada. Hilisema täienduse andsid juba meie oma õpilased. Nemad kannavad seda vastutusrikast koormust tänaseni. Minu siinse töötamise ajal, s.o aastani 1984, andis teaduskond lõpetajaid kuuel erialal. Eraldi tahan selle juures alla kriipsutada uut eriala – majandusküberneetikat. See oli sisuliselt oluline kvalitatiivne samm Eesti nõukogudeaegses majandushariduses.

Lõpetajate oluline panus

Tänases Eesti riigis on teaduskond andnud poliitikale, ettevõtlusele, pangandusele, rahandusele, teadusele jm arvukalt olulisi tegijaid.

Poliitikas on olnud Riigikogu kõigis neljas koosseisus kokku 7 liiget (5 mitmes koosseisus), peaminister, 4 rahandusministrit, majandus-, välis-, põllumajandus-, kaitseminister. Panganduses 2 Eesti Panga presidenti, 2 Eesti Panga nõukogu esimeest ja nõukogu viies koosseisus kokku 7 liiget. Majandusküberneetika lõpetanutega on meie ühiskond saanud arvukalt häid analüütikuid, diplomaate ja sotsiolooge.

Jüri Sepp
Majanduspoliitika prof, dekaan

Praeguseks on Eestis rahvusvahelise hindamise läbinud praktiliselt kõik teadusvaldkonnad. Majandusteaduskond suutis Eestis oma paremuse selgelt maksma panna – hinde vahe konkurentide keskmisega oli 5 palli skaalal ainukesena üle ühe palli.

Õppetöö ülikoolis põhineb teadusele. Ainult sel teel on võimalik kindlustada ülikooli lõpetajate hea akadeemiline ettevalmistus. On kaks ise asja, kas õppejõud jutustab ümber teiste õpikuid või tugineb muu hulgas oma uuringute tulemustele ja mis veelgi parem, kaasab nendesse ka üliõpilasi.

Teadustöö prioriteet

Seega on mõistetav, miks just teadustöö ja kõik sellega seonduv on teaduskonna strateegilises arengukavas aastateks 2000–2005 prioriteet. Sellega eristub Tartu Ülikooli majandusteaduskond selgelt arvukatest muudest majanduskoolidest.

Majandusteaduskonna õppejõud avaldasid 2003. a kokku 530 publikatsiooni, millest viiendik ilmus välismaal. 1996 olid need arvud kaks korda väiksemad. Siiski tähtsustame välispublikatsioonide kõrval endiselt ka oma raamatusarju, mis on ainulaadsed nii ülikoolis kui ka Eestis.

Õppetööst

Oleme ainuke majandusharidust pakkuv ülikool Eestis, mille kõik astmed bakalaureusest doktorini on saanud täisakrediteeringu.

Riigitellimus meie õppekavadele on paraku endiselt madalseisus. Riigieelarveväliste õppekohtade osa moodustab praegu ligi 2/3. Teistsugune on õnneks areng kraadiõppes.

2003. a kujunes riiklik vastuvõtt kraadiõppesse suuremaks kui põhiõppesse! Tegemist on meie positsiooni tunnustamisena just teadus- ja teadushariduse keskusena. Õppijate arv majandusteaduskonnas on püsinud viimastel aastatel suhteliselt ühtlasena – 1400-1500 ringis.

Akadeemiline karjäär

Majandusteaduskonna töötajaskond on hakanud pärast 90ndate aastate langust kasvama. Märgatav on see just teadurite puhul, mis vastab teaduskonna arengukavas seatud prioriteetidele – olla juhtiv majandusteaduse keskus Eestis.

Akadeemiline karjäär on taas mainekas. Samas näitavad üliõpilaste arv õppejõu kohta (teaduskonnas 37 ja ülikoolis 23) ning väljaantud ainepunktide arv õppejõu/teaduri kohta (vastavalt 922 ja 443) õppetöö intensiivsust.

Üldistavalt peegeldub eelnev ka tulude tasemes ühe töötaja kohta, mis ületab teaduskondade keskmise 30%, ning kõrgemas palgas.

Paraku tähendab see meie majas sageli tööd nädalavahetustel kaugõppijatega, edasi-tagasi sõitmist Pärnu ja Narva kolledžisse ning muudki jõudu ja energiat röövivat. Seepärast peame meiegi edasiseks arenguks lootma, et poliitikute jutud hariduse väärtustamisest ei jääks vaid retoorikaks. Ise peame samal ajal süvendama teadus- ja arendustegevust rahvusvahelistes võrgustikes ning koostööd Eesti era- ja avaliku sektoriga. Kõrgema lisandväärtuse poole püüdleme ka õppetöös.

TÄNA LEHES

Tulipunktis samblikud
LK 3

Academica konverentsist
LK 2

Stipendiumid
LK 3

UUDISED

Hermese auhinnaartiklid

Majandusteaduskonna vilistlasühingu Hermese artiklikonkursi parimaks hinnati magistrant Katrin Uudeküllil Postimehes ilmunud «Koostöö aitaks tööpuudust oluliselt vähendada».

Teisele kohale jäi kevadel lõpetanud Triin Noorkõivu ja Triinu Grööni artikkel «Ka väike võib olla vastutustundlik». Auhinnafondi panustasid 25 vilistlast, kes olid ka ilmunud kirjutiste hindamiskomisjoni liikmed.

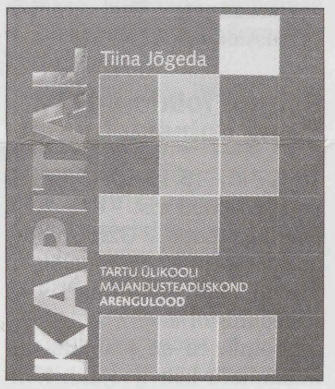

Teaduskonna arengulood

Majandusteaduskonna konverentsil esitletakse Tiina Jõgeda raamatut «KAPITAL. Tartu Ülikooli majandusteaduskond. Arengulood».

Kogumiku jaoks on intervjuu andnud teaduskonna 10 väljapaistvat vilistlast: Raimund Hagelberg, Uno Mereste, Jüri Kraft, Mart Sõrg, Siim Kallas, Jüri Sepp, Andres Lipstok, Meelis Milder, Vahur Kraft, Enn Pant.

Raamatu väljaandja on kirjastus Tänapäev.

UT KÜSIB

Mida meenutate vilistlasena Tartu Ülikooli majandusteaduskonnast?

Meelis Milder
Baltika Grupi juhatuse esimees, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse aseesimees, TÜ kuratooriumi liige

Kui 1976 asusin õppima majandusküberneetikat, polnud mul kindlasti erilist ettekujutust õpitavast erialast ega tulevasest elukutsest.

Lihtsalt 70ndate esimeses pooles otsis kogu maailm järjekordset võlukepikest elu (majanduse) paremaks tegemiseks ning tookord tundus, et selleks võiksid saada AJS-id – automatiseetitud juhtimissüsteemid.

Tegelikkuses ootas meid I kursusel ees (arvutusmeetodite õppeaines) arvestus arvelaual (tuntud ka «idioodi kandlena»). Maailmaparandamist polnudki nii lihtne õppida!

Tegelikult saime päris hea hariduse. Hariduse, et näha keerulisi nähtusi teatud süsteemidena, maailma valitsevaid põhjuslikke seoseid. Ja ka seda, kuidas üks majandussüsteem (sotsialistlik) ei võimalda inimühiskonna unistust paremast tulevikust realiseerida. Ülikooliaastatele lisasid väärtust akadeemilisust, vaimsust ja interdistsiplinaarsust rõhutav Tartu vaim ning samuti aktiivne üliõpilaselu.

Margus Hanson
Eesti Vabariigi kaitseminister

Lõpetasin Tartu Ülikooli majandusteaduskonna rahanduse ja krediidi eriala sügaval stagnaajal 1981.

Toonane käsumajandusõpetus majanduse tegelikest toimemehhanismidest ju õiget pilti ei saanudki anda.

Kui siiski midagi esile tõsta, siis ehk ettevõtte tasandil raamatupidamise põhitõdede ja analüüsivõtete omandamist.

Need ju ei sõltu eriti ideoloogiast.

Ülikool tervikuna õpetab noorele, äsja keskkoolipingist tulnud inimesele sõltumata erialast huvi ühiskonna ja selle toimimise vastu.

Auditooriumiväline tegevus ja üliõpilaselu oli ka aastaid tagasi küllaltki vilgas.

Seega usun, et sain Tartu Ülikoolist edaspidisteks ettevõtmisteks hea ettevalmistuse.

Mind ei huvitanud töö pangas või rahandusosakonnas, kus enamik meie kursuselt oma karjääri alustas.

Otsisin loomingulisemat lähenemist Tartu Ülikoolist.

Turumajandust tudeerisin aga majandusteaduskonna õppejõuna nii kodu- kui ka välismaal 90ndate aastate alguses.

Meelis Virkebau
Baltex 2000 juhatuse esimees, TÜ kuratooriumi liige

TÜ andis kindlasti oskuse, kuidas iseseisvalt ja raamatukogu abiga ennast harida, kuidas süsteemselt ühes või teises valdkonnas mingile tasemele jõuda.

Kuigi õpitud sai sügaval stagnaajal, ei olnud õpetus majandusteadusest üksluine tänu prof Raimund Hagelbergile, prof Vambola Raudsepale, dots Elvi Ulstile jt. Samuti oli võimalus valida omal riisikol loenguid. Ma ei käinud kordagi teadusliku kommunismi loengul ja ülikoolist välja ei visatud.

Minu eluteed mõjutas otsustavalt II kursuse praktika, mille tegin plastmasstoodete tehase Salvo finantsosakonnas. Ka hilisemad kursusetööd tegin Salvo baasil. Sain külge tööstuse pisiku ja ei kujutanud ette, et mingi muu valdkond võiks taolist pinget pakkuda.

Soovin, et ka tänased üliõpilased mõtleksid tööstuse kui ühe võimaliku töö- ja karjääri valdkonnale. Soovitan inglise ja teiste Euroopa keelte õppimise kõrval mitte unustada vene keele olulisust Eesti ühiskonnas, samuti mõelda praktikaettevõtte peale.

UUDISED

Avatud ülikooli uue õppeaasta avaaktus

Eile toimus aulas avatud ülikooli avaaktus.

Peale rektori avasõnade kõnelesid aktusel õppeprorektor prof Tõnu Lehtsaar, haridus- ja teadusministeeriumi teaduse ja kõrgharidusosakonna juhataja kt prof Jaan Kõrgesaar, Eesti Meedia juhatuse esimees Mart Kadastik ning TÜ avatud ülikooli ajakirjanduse ja suhtekorralduse eriala 1. a üliõpilane Georg Pelisaar.

Uuel õppeaastal õpetatakse avatud ülikoolis kokku ligi 80 õppekava bakalaureuse-, rakenduskõrghariduse, magistri- ja doktoriõppes. Avatud ülikoolis õpib üle 4500 üliõpilase.

Autoriõiguse küsimused ülikoolides

5. oktoobril kell 11 algab nõukogu saalis rahvusvaheline seminar «Autoriõiguse küsimusi ülikoolides».

Seminari avab tehnoloogiainstituudi direktor prof Mart Ustav. Autori ja ülikooli suhteid Eestis käsitleb TÜ Õigusinstituudi prof Heiki Pisuke.

Ülikoolide tegevusest intellektuaalse omandi poliitika kujundamisel ja selle rahvusvahelisest koordineerimisest Zwolle Grupi praktika põhjal räägivad külalisesinejad Suurbritanniast jm.

Ettekannete järel toimub diskussioon.

Soome folkloristi loeng kohvikultuurist

Täna kl 15.15-16.45 peab Soome folklorist dr Tuija Saarinen Lossi 3-328 soomekeelse loengu «Suomalainen kahvinjuonti. Kulttuuri- ja sosiaalihistoriaa».

Soomlased on maailma innukaimaid kohvijoojaid. Kohvi pakutakse nii argiste kui ka piduste sündmuste puhul ning kohvijoomine on mitme ühise ettevõtmise keskmes. Loeng annab ülevaate soomlaste kohvijoomiskommetest, mida peegeldab ka pärimus.

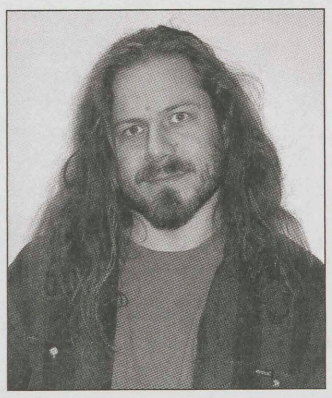

Art Leete valiti professoriks

TÜ nõukogu valis etnoloogia professoriks etnoloogia vanemteaduri Art Leete (pildil).

Leete lõpetas 1994 TÜ ajaloo osakonna soome-ugri etnoloogia erialal. 1996 kaitses magistri- ja 2000 doktorikraadi *summa cum laude* eesti ja võrdleva rahvaluule erialal. TÜs töötab 2001. aastast.

Leete peamised uurimisvaldkonnad on põhjarahvaste võitlus nõukogude võimu vastu 1920ndatel, kultuurimuutused Arktikas, põhjarahvaste kirjeldamise viiside muutused jne. Leete monograafia hantide ja metsaneenetsite ülestõusust nõukogude võimu vastu 1930ndatel (Kazõmi sõda) on tõlgitud nii prantsuse kui ka vene keelde.

Teadmistepõhisest ühiskonnast 1.

Academica ettekande «Teadmistepõhise ühiskonna võimalikkusest» lühivariant

Jüri Engelbrecht
Akadeemik,
Eesti TA president

27. septembril toimunud Eesti-Saksa teadusnädala Academica konverentsil kuulati ettekandeid teadusest ja teadmistepõhisest ühiskonnast. ANDRES TENNUS

Mõiste «teadmistepõhine ühiskond» on kasutusel kui võlusõna, kuid tihti annab iga kasutaja sellele oma tähenduse.

Väga lihtsustatult võiks ühiskonda ja teadust kujutada osaliselt kattuvate süsteemidena. Vaid osaline kattuvus annab soovitava tulemuse – teadus peab tegema nii asju, mida ühiskond veel ei tea, et neid on vaja kui ka asju, mida ühiskond vajab just täna. Juri Lotman, kuulus Tartu semiootik, ütles – märgisüsteemide kattumine on triviaalne, olulised on sidemed mittekattuvate osade vahel. See on väga oluline mõte, mõistmaks teadmistepõhist ühiskonda.

Informatsiooni vajalikkus

Rääkides suundumustest teaduselus ja teaduspoliitikast üldiselt, tuleks eristada ühelt poolt teadlaskonna arvamusi ja teiselt poolt ametlikke dokumente. Arvamuste kvintessents on formuleeritud Budapestis toimunud maailma teaduskonverentsi deklaratsioonis (WSC, 1999) ja saanud värskema näo maailma teadusfoorumi kokkuvõtetes (WSF, 2003).

Ainult teadmised viivad ühiskonna uude sajandisse, nenditi 1999. a.

Teadusfoorumi teemad olid: teadmised ja elukvaliteet, teadmistepõhine ühiskond, teadmistepõhine majandus jne, mida WSF püüdis ka lahti seletada. On ju tegelikult kogu meie tegevus teadmistepõhine. Praegusajal nii loomulikult kasutatavad asjad on kunagi olnud uudsed, olgu selleks harkader või raadio, teleskoop või sisepõlemismootor.

Mis on aga tänapäeva teadmistepõhise ühiskonna iseloomulikuks tahuks – see on informatsiooni liikumise kiirus ja sellega kaasnev innovatiivsus. Teadmised jõuavad iga ühiskonna liikmeni ja need «rikastavad igaüht nii kultuuriliselt kui ka materiaalselt» (WSF 2003). See tähendab rahvusvahelist teadmiste genereerimist, selle jaotust , kasutamist ja kaitset.

Probleeme võib seejuures tekitada mitte ainult informatsiooni puudumine, vaid ka üleküllus. Seega on teadmistepõhine ühiskond kiiremini kui kunagi varem kasutamas kõiki teadmiste vorme, rõhutamas võrdseid võimalusi info saamiseks ja kasutamas ikka rohkem teadmispõhist analüüsi otsuste tegemisel. Päris loomulikult on dialoog ühiskonna ja teaduse vahel olulisem kui kunagi varem, mis tõstab fookusesse hariduse.

JÜRI ENGELBRECHT

Dialoog ühiskonna ja teaduse vahel on olulisem kui kunagi varem.

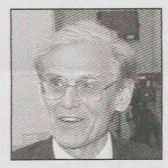

On üsna selge, et selline intuitiivne teadmistepõhise ühiskonna seletus tekitab vastuväiteid. Nii kasutavad Gorzelak ja Jalowiecki mõisteid teadusühiskond ehk teaduspõhine ühiskond (*scientific society*) ja teadmisterikas majandus (*knowledge-intensive economy*). Nende põhiteesiks on just arusaam, et kogu meie tegevus põhineb teadmistel ja definitsioonidesse tuleks lisada ajategur.

Alusuuringute rahastamine

ELi teadus- ja arendustegevuse suundumustele 21. sajandi alguses pandi alus Lissaboni ja Barcelona dokumentides.

Paari probleemi tahaksin rõhutada. Siht jõuda teadus- ja arendustegevuse rahastamisel 3%-ni SKPst on kõigi poolt tervitatud, ometi pole eesmärgini jõudmine kerge.

Kõige olulisem kitsaskoht on haritud inimeste (teadlaste, inseneride) nappus. Euroopas tervikuna on puudu umbes 700 000 inimest, mis suunab selgelt tähelepanu haridusele. Hoolimata Euroopa raamprogrammide senisest panusest, on saanud selgeks, et rõhutades eelkõige rakendusi, võib pikaajalises perspektiivis pind jalge alt kaduda.

EL on täiesti õigustatult asunud pöörama suuremat tähelepanu alusuuringutele kui ühendavale tegevusele.

Nii on Euroopa komisjon avaldanud oma seisukoha dokumendis «Euroopa ja alusuuringud». Veebruaris 2004 teadusministrite osavõtul Dublinis toimunud seminar «Euroopa teel tipptasemel alusuuringutele» juhtis komisjoni tähelepanu vajadusele suurendada toetust teadus- ja arendustegevusele tervikuna ja alusuuringutele eriti.

Rootsi ja Soome kogemus

See on nii ELi kui ka liikmesriikide ülesanne. Kindlasti aitab ELis tervikuna kaasa teadusuuringute nõukogu moodustamine. Kavad 7. raamprogrammi kooskõlastamiseks panevad esikohale alusuuringud, teaduse tippkeskused ja integreeritud projektid.

Kuidas sellega hakkama saada? Euroopa Teaduste Akadeemiate Nõukoda (EASAC) on avaldanud analüüsi, kus tähelepanu all Rootsi ja Soome kogemus. Mõlemad maad on kõvasti ületanud Lissabonis seatud 3% sihi. Mõlemal juhul on riik targalt käitunud, tõstes teadus- ja arendustegevuse tähelepanu fookusesse, suurendades pidevalt rahastamist riigieelarvest, luues paremaid tingimusi teadustööks ja soodustades tööstuse osalemist. Tingimuste loomise alla kannavad soomlased hariduse nii üldiselt kui ka kõrghariduse suunamise täppis- ja tehnikateadustele, rahvusliku kultuuri, rõhutamaks teadussaavutusi ja head haldussüsteemi. Nii vastuoksne kui see ka ei tundu, tuuakse 1990ndate majanduslangus Soome tänase edu üheks põhjuseks. See käivitas nimelt rahvustunde (võiksime vist rääkida Soome «sisust», st jonnist või visadusest).

Tark poliitika

Võrdlusena on EASACi aruandes ka ülevaade Ungari kohta, kes püüab astuda sarnaseid samme. Ungari kuulutab ametlikult, et siht on tõsta oma riik teadus- ja arendustegevuse fookusesse rahvusvahelises ulatuses. See on ettevaatav tark poliitika, sest Soome alustas ju oma sihipärast teadus- ja arendustegevuse poliitika ajamist umbes 20 aastat tagasi.

Euroopa on järgimas neidsamu põhimõtteid. Nii on Hispaania kavandamas rahastamise suurendamist 25% aastas, Saksamaa suurendab oma teadus- ja arendustegevuse rahastamist, hoolimata eelarve kärbetest, Tšehhi Vabariik on koostamas uut teadus- ja arendustegevuse strateegiat (planeeritud kasv 0,1% SKPst aastas), Austria kavandab uusi teaduskeskusi jne.

Lissaboni tõuge teadmiste olulisusest oli äärmiselt vajalik. Sihid ja ohud on teadvustatud ja sõltub kõigist riikidest, kuidas me edasi liigume. Euroopa traditsioonid, kultuuriline rikkus ja potentsiaal loovad head eeldused arenguks.

Järgneb

UT KÜSIB

Mis on nn Euroopa paradoks?

Vastab Eesti Infotehnoloogia Kolledži õppejõud Linnar Viik.

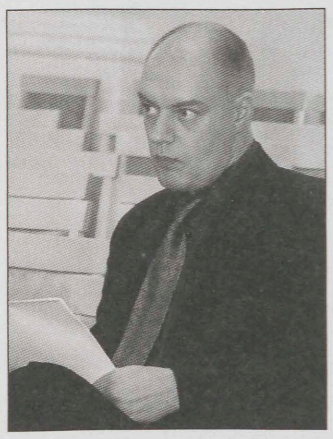

Euroopa uusimad teadussaavutused rakendatakse turule pakutavateks toodeteks ning teenusteks väljaspool Euroopat.

Ka Eesti teadusasutuste side kohaliku ettevõtlussektoriga on pigem nõrk. Moderniseeerimine ja uuenduslikkus pole siinsetele ettevõtjatele võõras, kuid üldiselt ostetakse uued tehnoloogiad mujalt sisse. Üldjuhul hakkab mulle silma see, et suuremahulistesse Euroopa koostöövõrgustikesse ei ole Eesti teadusasutused suutnud edukalt sulanduda.

Euroopa mastaape ning pikaajalise plaanimise raamistikku peaks siinsete teadusasutuste ning ettevõtjate jaoks väiksemaks murendama ning menetluse ajakava kiirendama. Ilmselt pole see aga praeguse Euroopa konkurentsivõime arusaamade kohane lähenemine – usun ise miniatuursemate ja paindlikemate süsteemide elujõussse.

Ma ei usu mitte üksikusse populaarteaduslikku ajakirja, vaid meediaruumi läbivat hoiakut uute teadmiste levitamisel. Seni, kuni aga meie otsusetegijate gravitatsioonikese – ettevõtluse, meedia, teaduse ja poliitilised juhid pole teadust Eesti jaoks olulise teemana teadvustanud, jääme keskpäevatundidest ja arvamuskolumnidest kuulama või lugema vaid üksikute teadmistepõhise majanduse esindajate nišihuikeid.

Väljakutse on teadmistepõhise majanduse ja ühiskonna kujundamine ühiskonda läbivana, mitte liidrite ja visionääride siseringi asjana.

UT KÜSIB

Teadus ja poliitika?

Vastab Euroopa Akadeemia direktor teaduslik-tehnilise arengu tagajärgede uurimise alal prof Carl Friedrich Gethmann.

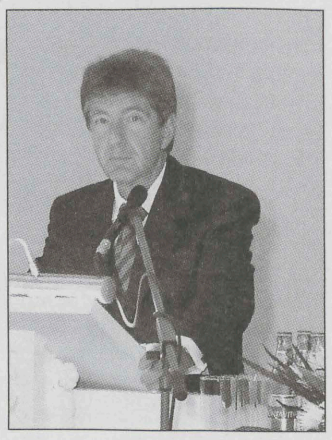

Kui järgida Baconi, Leibnizi, Kanti ja mitme teise teoreetiku seisukohti, siis on teaduse ülesanne teoreetilise teadmise kõrval pakkuda ka praktilist teadmist ehk orientatsiooniteadmist. Ühiskonna ja poliitikute nõustamine ei ole aga kindlasti mitte teadlaste nö vaba aja meelelahutus. See on töö.

Saksa ühiskond kannatab praegu aga pigem selle all, et on liiga palju eri nõustamisorganeid.

Küsimus on aga hoopis nende nõustamiskogude legitiimsuses. Väga suurt probleemi kujutab endast asjaolu, et Saksamaal võib praegu rääkida eri erakondade teadlastest. Seetõttu pean hädavajalikuks, et teaduskomisjonide liikmeid ei määraks mitte poliitikud, vaid teadlased.

Ligi 400 000 krooni stipendiume

TÜ Sihtasutuse usalduskogu otsustas 2004. aasta sügissemestril jagada üliõpilastele stipendiume 370 000 kr ulatuses.

Sihtasutuse usalduskogu istungil (esimees vandeadvokaat Aare Tark) osalesid liikmed Vahur Kraft, Urmas Past, Ain Heinaru, Mihkel Pärnoja ja Raivo Vare.

Sihtasutuse juhatuse uueks liikmeks kinnitati Ruth Kotsar, kes asub sihtasutuse tegevjuhina tööle alates 1. novembrist.

TÜ SIHTASUTUSE STIPENDIUMIKONKURSID

Hermanni reisistipendium toetab TÜ magistrante ja doktorante nende õppereisidel. Stipendiume antakse 90 000 kr ulatuses. Taotlusele lisada ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus ning väljavõte õpinguraamatust. Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus ning reisi eesmärk.

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendium toetab majanduslikku abi vajavaid üliõpilasi ja edasiõppijaid. Antakse 2 stipendiumi, kumbki 15 000 kr. Taotlusele lisada lühikokkuvõte eelnevatest õpingutest, majanduslikust olukorrast ning õppetegevuse tulemuste hinnang teaduskonna poolt (väljavõte õpinguraamatust).

Stipendiumi määramisel arvestatakse õppeedukust, kindlaid eesmärke ja sihte. Oluline on, et taotleja valdab eesti keelt nii sõnas kui ka kirjas. Võrdsete õppetulemuste korral on eelistatud naisüliõpilased.

TÜ Raefond toetab Tartust pärit üliõpilasi ning Tartuga seotud teadus-, õppe- ja arendustööd. Antakse 8 stipendiumi suuruses 10 000 kr ja preemiaid 80 000 kr ulatuses.

Raefondi stipendiumid on mõeldud Tartust pärit TÜ üliõpilastele stipendiumiteks eduka õppetegevuse toetuseks.

Taotlus peab sisaldama andmeid teaduskonna ja õpitava eriala kohta, samuti teavet, mis ajast taotleja elab Tartus. Lisada koopia õpinguraamatust kahe eelmise semestri õppetulemuste kohta.

Raefondi preemiad on mõeldud TÜ õppejõudude, üliõpilaste ja töötajate premeerimiseks Tartu linna ajalugu, haldust, infrastruktuuri ja huve käsitlevate silmapaistvate teadus-, õppe- ja arendustöö tulemuste eest, samuti samasuunalise teadus- ja õppetegevuse arendamise eest. Koos lühikese põhjendusega lisada taotlusele 1 eksemplar või koopia uurimusest ning soovitus teaduskonnast või instituudist/osakonnast.

Estraveli reisisihi stipendium toetab TÜ kõikide teaduskondade vahetusüliõpilasi nende õppe- ja teadusreisidel, kui reisisihiks on Tartu Ülikooliga lepingulises suhtes olev ülikool. Reisisihti jõudmiseks ja Tartusse naasmiseks vajalikku stipendiumi makstakse välja ka noorteaduritele kuni 41-aastaseks saamiseni, kui on eeskujulikult põhjendatud taotluse eesmärgid ning välja toodud majandusliku olukorra kirjeldus.

Antakse stipendiume kuni 30 000 kr ulatuses. Taotlusele lisada ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, vahetusüliõpilaseks nimetamist tõendav dokument, kavandatav eelarve reisikulude katmiseks, juhendava õppejõu soovitus ning väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus ja õppe- ja/või teadusreisi eesmärk.

Lydia ja Felix Krabi stipendium toetab loodusteadusealaseid õpinguid (bioloogia, ökoloogia, maateadus ja geoloogia).

Antakse 3 stipendiumi suurusega 10 000 kr. Taotlusele lisada ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus ning väljavõte õpinguraamatust. Samuti lisada selgitus majanduslikust olukorrast ning ülevaade tulevastest õpingutest või kavandatud uurimistööst. Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus ning majanduslik olukord.

Eesti Olümpiakomitee stipendium toetab õppetöös ja spordiliikumise edendamises väljapaistvate tulemustega TÜ kehakultuuriteaduskonna üliõpilast, et ta saaks pühenduda erialasele täiendamisele.

Antakse 1 stipendium (30 000 kr). Esitada taotlus, elulookirjeldus koos isikuandmetega, ülevaade senisest haridusteest ja töökogemusest (koolid, kursused, tööpraktika, uurimistööd), tegevusest kahe viimase aasta jooksul sportlasena, treeningurühmade juhendajana, spordiürituste korraldajana, spordikohtunikuna, Eesti koondvõistkondi toetava teadustugigrupi liikmena jms, lühikirjeldus tegevuskavast, kuidas stipendiumi kasutada soovitakse, viimasel kahel aastal ülikoolivälistest allikatest saadud stipendiumite, toetuste, preemiate loetelu (stipendiumi, toetuse või preemia maksja nimetus, selle otstarve, saamise aeg ja summa), kolme inimese nimed ja aadressid, kelle poole võiks pöörduda taotleja kohta täiendava info saamiseks.

NB! Stipendiumitaotlused esitada 29. oktoobriks. Taotlus sisestada TÜ Sihtasutuse aadressil: www.ut.ee/sihtasutus, alajaotises «Taotle stipendiumi».
Konkursil osalemiseks tuleks (soovitavalt e-postiga) esitada tingimustes loetletud lisadokumendid. Ühele taotlejale ei maksta mitut stipendiumi. TÜ Sihtasutuse stipendiumid ja preemiad antakse kätte emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal.

Punaseid nokkmütse kandvad tudengeid Heini Hüvärinen (Oulu Ülikool), Piret Lõhmus, Ave Suija, Katrin Kolne, Inga Jüriado, Lauri Saag olid abivalmiduse sümbolid. ERAKOGU

Tartu sümpoosionil olid tulipunktis samblikud

Tiina Randlane
Botaanika ja ökoloogia instituudi dots,
IAL5 korralduskomitee esinaine

7. oktoobril kell 16.15 algab TÜ botaanika ja ökoloogia instituudis seminar, kus on kõne all augustis Tartus toimunud rahvusvaheline lihhenoloogia sümpoosion. Esitletakse ilmunud monograafiat «Eesti pisisamblikud».

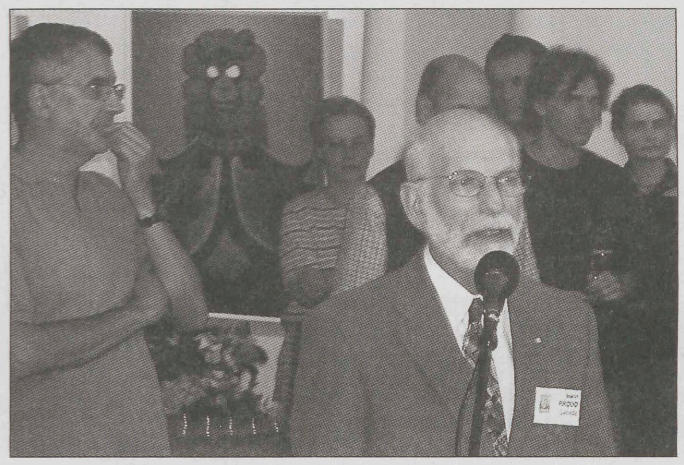

IALi uus president Irwin Brodo (Kanada) paremal, vasakul eelmine president prof Pier Luigi Nimis (Itaalia). ERAKOGU

16.–21. augustini toimus Tartus rahvusvaheline lihhenoloogia sümpoosion. Lihhenoloogia on üks mükoloogia eriharusid, mis tegeleb samblike uurimisega.

Ürituse korraldas TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi 12-liikmeline lihhenoloogide töörühm.

Rahvusvaheliselt ühendab kogu maailma samblikuuurijaid organisatsioon International Association for Lichenology (IAL).

Selle egiidi all igal neljandal aastal üleilmne kokkutulek toimubki.

Seni olid lihhenoloogia sümpoosionid aset leidnud Münsteris, Lundi lähedal Hemmeslövis, Salzburgis ja Barcelonas.

Miks valiti Tartu?

V sümpoosioni toimumiskohaks valiti nelja aasta eest Tartu. Valimised leidsid aset IALi korralisel koosolekul eelmise sümpoosioni ajal ning sellele protseduurile eelnes tuline valimisvõitlus kahe kandideeriva ülikooli – Tartu Ülikooli ja Arizona Ülikooli (USA) vahel.

Valituks osutus meie ülikool ja põhjusi selleks oli ilmselt mitu.

Esiteks, Eesti on küll väikese territooriumiga ja vaid üht taimkattevööndit hõlmav maa, kuid meie loodus on siiski suhteliselt heas seisundis ning samblike poolest ebatavaliselt rikas – Eestis on teada üle 950 liigi samblikke. Selline liigiline mitmekesisus pakkus spetsialistidele suurt huvi.

Kindlasti mängis olulist osa otsuse langetamisel veel see, et Tartus töötab küllalt arvukas ja jätkusuutlik lihhenoloogide töörühm. Selle koosseisu kuulub nii esimese-teise aasta tudengeid kui ka emeriitprofessor.

Sümpoosion leidis aset Vanemuise kontserdimajas, kus suures saalis kanti ette kuue sessiooni ja kolme seminari vahel jagatud suulised ettekanded. Fuajees ja kõrvalruumides oli välja pandud üle 150 stendiettekande.

Sümpoosioni avas TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo, misjärel sai sõna IALi president prof Pier Luigi Nimis (Trieste Ülikool, Itaalia). Kutsutud avaloengu «Sümbioos – koostöö, orjastamine või kodustamine» pidas prof Angela Douglas (Yorki Ülikool, Suurbritannia).

Sümpoosioni u 250 osavõtjat esindasid 37 riiki. Arvukamad delegatsioonid olid USAst (27 osavõtjat), Itaaliast ja Saksamaalt (mõlemast 20) ning Venemaalt (18).

Mitmest kaugest ja meie jaoks eksootilisest riigist oli kohal vaid üks või paar inimest, nt Austraaliast, Brasiiliast, Iraanist, Jaapanist, Lõuna-Aafrika Vabariigist, Mehhikost, Taist.

Kõige suurem konkurents ettekannete osas ilmnes süstemaatika ja evolutsiooni sessioonis, kus esitati 12 suulist ja 44 stendiettekannet. Bioloogilise mitmekesisuse sessioonis olid vastavad arvud 13 ja 34. Ülejäänud ettekanded jagunesid järgmiste sessioonide vahel: geenid, füsioloogia ja struktuur; samblike ökoloogia; samblike fotobiondid; samblike kasutamine.

Ettekannetel kõrge tase

Seminarides käsitleti vabamas vormis probleeme, mis olid seotud fülogeneetiliste analüüside «tõlkimisega» kaasaegsesse klassifikatsiooni, mudelorganismide otsingutega ja uute fülogeneetiliste meetodite rakendamisega. Esitamisele tulnud ettekannete kõrge taseme tagas omapärane «triumviraatide» süsteemi rakendamine sümpoosioni ettevalmistamisel.

Iga sessiooni eesotsas oli kolmest liikmest koosnev rahvusvaheline triumviraat (sessiooni juhendaja, juhataja ja stendiettekannete retsensent).

Sümpoosioni üldpealkiri «Samblikud tulipunktis» iseloomustas tõepoolest seda igakülgset tähelepanu, mida samblikele selle ühe nädala jooksul Vanemuise kontserdimajas anti.

Tänusõnad korraldajaile

Tiina Randlane

Siinkohal olgu kõik IAL5 organiseerimisega seotud botaanika ja ökoloogia instituudi töötajad – Leili Järva, Kersti Loolaid, Andres Saag ja üliõpilased siiralt tänatud.

Korraldustöös osalenud kraadiõppurid ja tudengid – Inga Jüriado, Piret Lõhmus, Lauri Saag, Ave Suija ja Tiiu Tõrra ning Katrin Kolnes ja Ede Leppik, Maarja Nõmm ja Mari-Liis Rebane kandsid kongressi ajal punaseid nokkmütse kirjaga IAL5 – et abivajajatele rahvasummas silma paista.

Sümpoosioni lõpuks omandas väljend *Red Caps* just vastutuleliku ja kompetentse abilise tähenduse ning punased mütsid ise muutusid hinnatud suveniirideks.

UUDISED

Ilmus kaks uut teadusraamatut

Täna kell 13 esitletakse ülikooli raamatupoes TÜ Õigusinstituudi professorite uusi teadusraamatuid.

Need on Talis Bachmanni «Teaduspraktika tahud ja toed» ning Heiki Pisukese «Autor ja ülikool».

Prof Bachmanni raamatus antakse ülevaade praktilise teadusloome igapäevastest küsimustest.

Prof Pisukese teose puhul on tegemist autoriõiguse põhimõistete süsteemse ülevaatega käsiraamatu vormis.

Raamatu motoks on autori poolt sissejuhatuse alguses öeldu: «Kõik inimesed on autorid. Suurem osa nendest ainult ei tea seda. Enamus ülikooli töötajatest ja üliõpilastest teab, et nad on autorid, kuid suur osa ei tea oma autoriõigusi».

Raamatud andis välja TÜ Kirjastus.

Tanel Tättele auhind Hispaaniast

Molekulaartehnoloogia doktorant Tanel Tätte (pildil) pälvis Segovias (Hispaania) nanotehnoloogia uute suundade konverentsil oma ettekande eest diplomi ja 300-eurose auhinna.

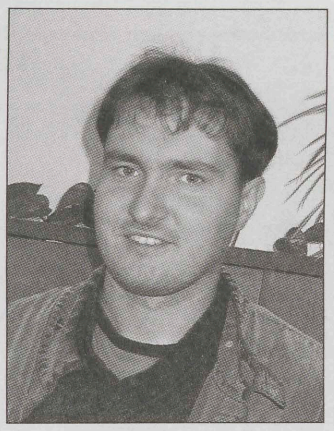

Juhendajate Uno Mäeoru ja Ants Lõhmuse käe all valminud uurimus käsitleb elektrit ja valgust juhtivate nanoteravike kiudude valmistamise tehnoloogiat, mis lisaks pinna nanotasemel topograafiale võimaldab saada olulist teavet pinnal paiknevate ainete kooslusest.

Füüsika instituut tunnustas edukat molekulaartehnoloogia doktoranti omapoolse kuldmedaliga «FI väike briljant» ja rahalise preemiaga.

IN MEMORIAM

Õpetlane Tarab Tulku on lahkunud

23. septembril lahkus meie hulgast jäädavalt väljapaistev Tiibeti teadlane, auväärne õpetaja ja vaimne sõber, kauaaegne Kopenhaageni Ülikooli tibetoloogia osakonna juhataja ning Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi auliige PhD Tarab Tulku.

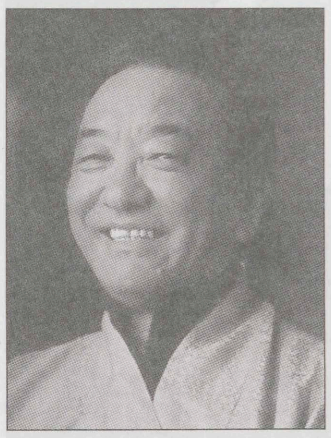

Eestiga on Tarab Tulku olnud seotud aastast 1993, mil ta juhatas TÜ ajaloo osakonnas sisse loengusarja Tiibeti kultuurist ja filosoofiast.

2002. a alustas Tartus tööd Tibetoloogia Instituut, kus Tarab Tulku luges budistliku filosoofia kursust algupärases «Ühtsus kahesuses» süsteemis.

Tarab Tulku Losang Ngawang sündis 1935 Lhasas Taktra Rinpoche perekonnas ning tunnistati 16. saj Tarab kloostri rajanud gelukpa laama 11. taaskehastuseks. Hariduse ja kõrgeima Geshe Lharampa kraadi omandas Tarab Tulku Drepungi kloostер-ülikoolis Tiibetis. 1959 lahkus Tarab Tulku Hiina okupatsiooni eest Indiasse ning siirdus edasi kuningaperekonna kutsel Taani, kus töötas Kopenhaageni Ülikooli tibetoloogia õppejõu ja Kuningliku Raamatukogu teadustöötajana üle kolmekümne aasta.

Samal ajal jõudis ta rajada oma teaduslikud instituudid ja õpetada budistlikku filosoofiat ning psühholoogiat peale Tartu Pariisis, Münchenis, Brüsselis, Helsingis, Stockholmis, Kopenhaagenis, Budapestis, Viinis ja Dehra Dunis Indias.

Viimati võis Tarab Tulku loengut *yogacara* filosoofiast kuulata Tartus tänavu jaanuaris. Rinpoche haigestus vähki selle aasta varakevadel ning tema viimaseks sooviks oli, et «Ühtsus kahesuses» filosoofia, psühholoogia ja isiksuse arengu kursused jätkuksid. Rinpoche keha kremeeriti Taanis 29. septembril, tuhk jagatakse Dharamsala Tiibeti pagulaskeskuse ja St Shj Tarab Instituudi vahel Taanis.

Maret Kark
Tibetoloogia Instituut
Eesti-Tiibeti Kultuuriselts

ARSTITEADUSKONNA PÄEVAD

6. oktoobril
kl 9 üliõpilaste teaduskonverents Biomeedikumi aud 1006.

7. oktoobril
kl 9 samas õppejõudude, teadurite, doktorantide ja magistrantide teaduskonverents.

8. oktoobril
kl 10 Biomeedikumis konverents «Arstiteaduste tulevikuperspektiivid»:
«Arstiteaduskonna teaduse tulevikusuundumustest viimase viie aasta teadustöö tulemuste valguses» – prof Eero Vasar.
«Arstiteaduskonna molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus – Eesti ja Euroopa Liidu teaduse tippkeskus» – prof Raivo Uibo.
«Biomeditsiin kui ühine märksõna bioloogile ja arstile» – prof Juhan Sedman.
«Tervise Arengu Instituut Eesti arsti- ja terviseteadustes» – instituudi direktor Maarike Harro.

kl 14 TÜ aulas aktus. Akadeemilise loeng «Ärevus: sõber ja vaenlane sinus eneses» – prof Eero Vasar.

Antakse kätte arstiteaduskonna medalid ja kutsetunnistused. Autasustatakse teaduskonverentsi parimaid.

ÕNNITLEME

65

Mati Ress, assistent – 1. oktoober

60

Signe Loo, õpetaja – 2. oktoober

50

Aune Past, lektor – 1. oktoober
Helgi Pung, administraator – 6. oktoober
Ahto Põldes, juhataja – 7. oktoober

45

Mihhail Danilkin, vanemteadur – 1. oktoober
Marika Väli, professor, instituudi juhataja – 3. oktoober
Tiia Kreek, peaspetsialist – 6. oktoober

40

Maria Kalentšits, erakorraline teadur – 1. oktoober

30

Annika Kohv, õppekorralduse spetsialist – 4. oktoober
Helina Riisalu, üliõpilasnõustaja – 4. oktoober

25

Kristi Kukk, spetsialist – 4. oktoober
Margus Ennok, erakorraline teadur – 5. oktoober

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

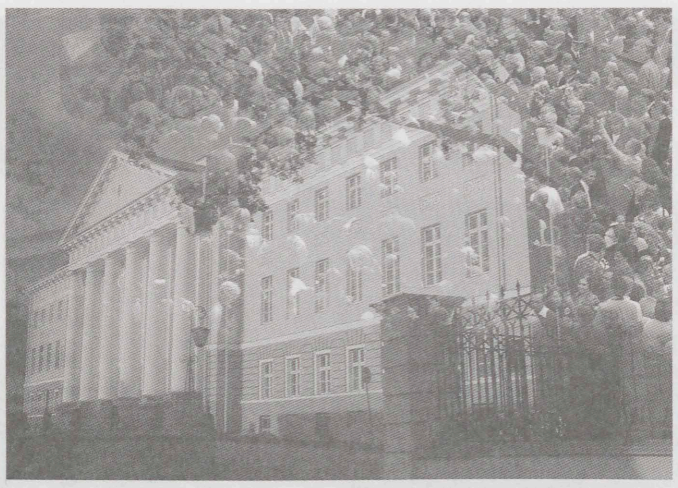

FOTO: ANDRES TENNUS, KOLLAAŽ: AIDE EENDRA

Kalendri soodustellimine

Algab teabetalituse koostatud ülikooli 2005. aasta seinakalendri soodushinnaga ettetellimine.

Peahoone fotoga kalendris on märgitud aasta tähtsamad sündmused, lõpuaktused, juubilarid ning ka daatumeid ülikooli ajaloost (u 120 üritust ja sündmust).

Seinakalendrit kaunistab multimeedia keskuse kujundaja Aide Eendra fotokollaaž. Korraga on võimalik näha kolme kuud. Kalendri näidist saab näha: www.ut.ee/28102.

Kalendri hind kujuneb vastavalt tellijate arvule, jäädes vahemikku 39-60 krooni.

Tellimusi võtab vastu administratsioonidirektori vastutav sekretär Mai Kukumägi (mai.kukumagi@ut.ee, tel 737 6110). Tellimiskirja märkida tellija struktuuriüksuse nimi, aadress ning soovitud kalendrite arv.

Tellimiskirja käsitletakse garantiikirjana tellimuse täitmiseks.

Kalendrid valmivad novembris ning tellijale saadetakse kalender koos arvega. Ettetellimine kestab 6. oktoobrini.

Lisainfo: Liina Jürgen, liina.jurgen@ut.ee, tel 737 5509.

Kammerkooride kontsert

Indrek Mustimets
TÜ kammerkoori president

Täna kell 19 esinevad aulas Norra Vestopplandi kammerkoor ja TÜ kammerkoor.

Vestopplandi kammerkoor on võitnud mitu rahvusvahelist koorifestivali. Repertuaaris on eri ajastutest pärit koorimuusikat. Dirigent on Kjetil Almenning.

TÜ kammerkoor alustas 34. hooaega. Lõppenud hooajal saavutas koor esikoha Eesti kammerkooride festivali B-kategoorias. Kevadel esitati dirigent Triin Kochi magistrikontsert ning salvestati Eesti Raadio fonoteeki koorimuusikat.

Vestopplandi kammerkoor esitab Elgari, Pärdi, Mendelsohni, Britteni ja Norra heliloojate kooriloomingut. TÜ kammerkoor esitab väikese läbilõike kevadsemestri repertuaarist.

Kontsert on tasuta.

Matkati vihma kiuste

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meediakoordinaator

Möödunud laupäeval kogunes Käärikule ligi 200 tervisesportlast, et vihmase ilma kiuste Kekkose sügismatkal kaasa teha.

«Kuna matk kuulub Kalevi käimissarja «Käime koos!», siis oli rahvast päris palju,» kinnitas Kekkose Raja juhatuse liige Mart Kaas. Osavõtjaid oli peaaegu üle terve Eesti: Tallinnast, Tartust, Võrust, Pärnust ja Kohtla-Järvelt. Peale täiskasvanute oli matka kaasa tegemas ka lapsi.

Kuigi vihm matkajaid ei seganud, muutis sombune ilm raja ettevalmistuse raskemaks. «Nägime ikka vaeva,» ütles raja ettevalmistuse kohta Kaas. Suvised vihmad olid pinnase pehmeks muutnud ning seetõttu tuli korraldajatel rada tavapärasest lühemaks teha.

Ajalooline Kekkose rada on 15 km pikk, kepikõndijad aga läbisid 13,8 km.

Teiste hulgas matkasid ka Kekkose raja patroon Toomas Savi ja Kepikõnni Liidu president Rein Randver. Savi lausus ka enne retke avasõnad ning soovis matkalistele jõudu.

Peale raja läbimist ootas matkajaid nii Kekkose, Greeni kui ka tünnisaun. Pileti lunastanud said süüa kosutavat suppi ning osalesid loosimises.

Huvilised said ka tervist testida. Kekkose Raja juhatuse esimehe Harry Lembergi sõnul oli testimishuvilisi üsna palju. «Agnes Mägi TÜ Kliinikumist mõõtis matkajate pulssi, vererõhku ja rasvaprotsenti kehas ning jagas matkanõuandeid,» selgitas Lemberg.

Kekkose matka on Käärikul korraldatud alates 1996. aastast, tavapärase käimise asemel läbisid matkajad tänavu raja kepikõnnina teist korda.

Järgmisel aastal on Kekkose matk plaanis 24. septembril. Kaasi kinnitusel on kuupäev juba kirjas ka rahvusvahelises tervisespordi kalendris.

REBASTE RISTIMINE

5. oktoobril korraldavad TÜ ja EPMÜ üliõpilasesindus kõikide Tartu kõrgkoolide üliõpilastele suure ülelinnalise rebaste ristimise.
Üritus algab kl 20.30 Raekoja platsil, kus peetakse tervituskõnesid ning mängib puhkpilliorkester Popsid. Õhtu jätkub ööklubis Atlantis, kus antakse rebasevanne ja loetakse tibusid. Üritust toetavad: Hansapank, Tartu Õlletehas, Sangar jt.

KAITSMISED

6. oktoobril kl 15 kaitseb **Evelin Seppet** ülikooli nõukogu saalis arstiteaduskonna doktoritööd «Mitokondrite ja ATPaaside interaktsioon oksüdatiivses lihasrakus normis ja patoloogias». Juhendaja prof Enn Seppet. Oponent prof Adolfas Toleikis, Kaunase Meditsiiniülikool.

8. oktoobril kl 12.15 kaitseb zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Vanemuise 46-301 **Ilmar Tõnno** doktoritööd «Lämmastiku, fosfori ja N/P suhte mõju tsüanobakterite domineerimisele ning molekulaarse lämmastiku fikseerimisele mõnedes Eesti järvedes» hüdrobioloogia alal. Juhendaja Tiina Nõges, biol-knd. Oponent Lauri Arvola, PhD, Helsingi Ülikool.

15. oktoobril kl 10.15 kaitsevad õigusteaduskonnas aud 212 magistritööd:
Maris Kuurberg «Heade kommetega vastuolus olevad tehingud kui tühised tehingud» (Transactions Contrary to Good Morals as Void Transactions). Juhendaja prof Paul Varul. Oponent LLM Karin Sein;
Heete Simm «Riigivastutuse kujunemine ja ametniku vastutus» (The Formation of the Responsibility of State and the Responsibility of Officials). Juhendaja külalisprof Indrek Koolmeister. Oponent dr Taavi Annus.

TEATED

TÜ kammerkoor kutsub oma ridadesse laulma kogemustega bassi.
Info: 527 1105, dirigent Triin Koch või 506 3076, president Indrek Mustimets.

Kunstide osakond (Lai 34) vajab nais- ja meesmodelle.
Info: Rein Külm, tel 737 5879, 5347 3059.

1. oktoobril avatakse Richard Ritsingu juubelinäitus «Otsin õnne» Kuressaare kultuurikeskuse fuajees. Näituse koostasid ülikooli ajaloo muuseumi museoloogid. Näitus jääb avatuks 30. oktoobrini. Info: Riia Nelis, 453 9839.

4. oktoobril kell 19 toimub Riia 12 (sissepääs Võru tn poolt) Naiskodukaitse Tartu ringkonna lahtiste uste päev. Oodatud kõik huvilised!

6. oktoobril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227. Info: usuteaduskond, 737 5300.

7. oktoobril kl 16 kutsuvad ülikooli kunstimuuseum ja akadeemiline spordiklubi näituse «Ateljee atleedid» avamisele ja spordiklubi CD esitlusele kunstimuuseumis.

LOENGUD

5. oktoobril kl 18 algab ph aud 102 vabade kunstide professori **Tiit Pääsukese kursus «Loovuse avastamine» (2. osa).** Kursuse selle semestri esimene ja ühtlasi ka viimane loeng kannab pealkirja «Vestlusi värvidest IV. Värvi ja kujundi kaudu sõnumini. Värvide sõnumid läbi ajaloo.» Edaspidi avastatakse loovust avatud ateljees Lai 34 I korrusel 29. oktoobril, 19. novembril ja 17. detsembril kell 18-21.

6. oktoobril kl 12.15 peab endine Eesti Loto juhatuse esinaine Monika Salu ph 128 avaliku loengu kursuse «Eesti avalik haldus» raames.

6. oktoobril kl 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks Mulgi Kultuuri Instituudi perenaine Alli Laande ja jututeemaks «Midä nii mulgi ka teevä». Kõik huvilised on oodatud! Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Triin Iva, tel 737 5422 või lekeskus@ut.ee.

IT KOOLITUS

Kodulehe loomine ja õppematerjalide publitseerimine veebis

NB! kursus ei ole html-koodi kirjutamise kursus, vaid õpetus sellest, kuidas lihtsate, vabavaraliste vahenditega oma kodulehekülge koostada ning dokumente üle ülikooli veebi kättesaadavaks muuta.

Kursuse maht: 2 t loengut ja 8 t praktikumi arvutiklassis.
Lektorid: IT osakonna spetsialistid Sven Kirsimäe (loeng) ja Riina Reinumägi (praktikum).
Toimumiskoht: loeng Lossi 3-112 (multimeediakeskuse aud), praktikumid avatud ülikooli arvutiklassis, raamatukogu III k (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Toimumisaeg: E 18.15-16 (loeng), T 19. 9.30-13 (praktikum), K 20. 9.30-13 (praktikum).
Programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.

Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 600 kr.
Registreerumine ja täiendav info: IT osakond, Riina Reinumägi, 737 5442, riina.reinumagi@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOL

TÜ võtab usuteaduskonna dekanaati tööle

õppekorralduse spetsialisti,

kelle ülesanne on avatud ülikooli ja koolitusprogrammidega seonduva õppetöö korraldamine ning nõustamine. Töö on 0,5 koormusega.

Edukal kandidaadil on:
- vähemalt keskharidus,
- väga hea eesti ja inglise keele oskus,
- väga hea koostöö- ja suhtlemisoskus,
- hea arvutioskus (tekstitöötlus, andmebaasid).

Kasuks tuleb saksa keele oskus suhtlustasandil ning varasem töökogemus.

Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus ning elulookirjeldus hiljemalt **5. oktoobril** e-postiga või paberkandjal TÜ personaliosakonda (personal@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: www.ut.ee/konkurss ja tel 737 5145.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

8. oktoober 2004

NR. 31 (2190)

www.ut.ee/ajaleht

Muutuv tervishoid ja arstiteaduskond

Täna lõpevad 6.–8. oktoobrini toimuvad Tartu Ülikooli 29. arstiteaduskonna päevad

Toomas Asser
Neurokirurgia prof,
arstiteaduskonna dekaan

Tervishoiusektor on üks kiiremini kasvavaid sektoreid maailma majanduses. Maailmas praktiseerib *ca* 6 miljonit arsti, vastava hariduse saab ligi 1800 ülikoolis.

Õpetuse sisus ja meetodites võib olla olulisi erinevusi, kuid õppekavad peavad tagama samadel alustel professionaalsed teadmised, arusaamad arstlikust eetikast ja meditsiini teaduslikust tagapõhjast, kliinilise suhtlemisoskuse, kujundama kliinilise mõtlemise ja andma ka teadustöö oskuse.

Väiksem vastuvõtt

1980ndatel lõpetas TÜ igal aastal ligi 200 arsti ja lastearsti. 1990ndate algul vähendati vastuvõttu arstiõppesse ligi 3 korda, mis tekitab erialase ettevalmistusega arstide püsiva puuduse lähimateks aastakümneteks. Seda süvendab arstide ja ka residentide üha arvukam töölesiirdumine mujale Euroopasse. Vastuvõtt meie erialadele on viimasel 8 aastal olnud ligi 2 korda väiksem kui eelneval aastakümnel. Seetõttu väheneb lähiajal märkimisväärselt arsti, stomatoloogi, proviisori ja õeteaduse erialade tööealiste spetsialistide arv Eestis. Kui arstiüliõpilaste arv kiiresti ja järsult ei suurene, jätkub arstide arvu vähenemine ning 10 aasta pärast on Eestis maksimaalselt 3000 arsti.

Arstide arvu säilitamiseks praegusel tasemel on vaja, et igal aastal asuks tööle vähemalt 100-110 residentuuri lõpetanud arsti. See eeldab, et arsti erialale peaks astuma vähemalt 150 üliõpilast. Viimasel aastakümnel on väljalangevus nii arstiteaduse, hambaarstiteaduse kui ka proviisoriõppes olnud 20-30% kogu õppeaja kohta kokku, mis on Eestis pretsedenditult madalaim. See lubab arvata, et arstiteaduskonnas õppijad on motiveeritud omandama valitud elukutset. Tänavu esitati arsti-, hambaarsti- ja proviisoriõppesse varasemaga võrreldes rekordarv avaldusi, suurenes kõikide õppesuundade konkurss ning paranes sisseastujate kvaliteet.

Pikaajalise koolitustsükli ja väga spetsialiseerunud ameti tõttu võib ka väike väljaränne põhjustada tervishoiusüsteemis suuri probleeme. Rangelt reguleeritud erialana võivad arstid omandatud oskusi ja teadmisi rakendada igas riigis. Mitmes riigis valitseb tervishoiutöötajate puudujääk.

See on pidevalt hoidnud päevakorral arstide suundumise tööle väljapoole Eestit. Tegemist on osalt loomuliku nähtusega, mille ulatuse, olulisuse ja mõju kohta meie tervishoiule tervikuna puudub objektiivne ülevaade.

Arstide lahkumine Eestist

Praktiseerivate ja residentuuris õppivate arstide minekumotiivid on erinevad, kuid kõige enam nimetatakse põhjusena pika õppeaja järel saadavat ebapiisavat palka. Võrdsel määral ajendab arste välisriikidesse tööle minema ka soov omandada uusi teadmisi ja oskusi ning võimalus praktiseerida Eestist innovatiivsemas keskkonnas. Just need argumendid on aga hoopis olulisemad ja laiema tagapõhjaga kui palk. Põhimure ei ole üksnes madalad palgad, vaid üldine ja aastaid kestev tervishoiu alarahastamine ning jätkuv probleemi ignoreerimine. Kui palju Eesti arste jääb praktiseerima välismaale, sõltub sellest, kui kiiresti kaasajastuvad töötingimused Eestis ning kuidas väärtustatakse ühiskonnas tervishoiutöötaja elukutset.

Nii Eesti arstkonna kui ka arstiteadlaste järjepidevuse aluseks on eelkõige TÜ arstiteaduskonna lõpetanud, nii nende arvukus kui ka teadmiste tase.

Teaduskonna püsivaks probleemiks akadeemilises õppes on kvalifitseeritud õppejõudude järelkasv, institutsionaalse struktuuri ebaühtlus allüksuseti ning materiaalsete vahendite nappus praktilises õppetöös.

Kaasaegne õppekeskkond

Õppekeskkond kliiniliseks õppeks tähendab suuremaid kulutusi – suuremaid ruume, paremat aparatuuri ja kvalifitseeritumat kaadrit ning töötajate lisaajakulu, mis kokku moodustavad innovatiivsema keskkonna. Need kulud on käsitletavad kui riiklik investeering ning on teada, et ülikoolihaigla tasemel olevate õpetushaiglate lisakulud on hinnanguliselt 7-25% haigla jooksvatest kuludest. Eestis pole küsimusele jätkuvalt lahendust leitud.

Arstide ettevalmistamise praeguse mahu korral kujunev vältimatu arstide puudus tulevikus võib negatiivselt kajastuda arstiabi kättesaadavuses ja kvaliteedi languses. Euroopalikuks praktikaks on tagada tervishoiutöötajate adekvaatne hulk ning arstide piisav ja ühtlane kvalifikatsioon. Vigu meditsiinis tuleb minimaliseerida ning põhiline tee selleks on hariduse kvaliteet. Vaid põhiõppe ja ka residentuuri edukas läbimine kaasaegsete võimalustega õppekeskkonnas saab tagada arstliku tegevuse kvaliteedi.

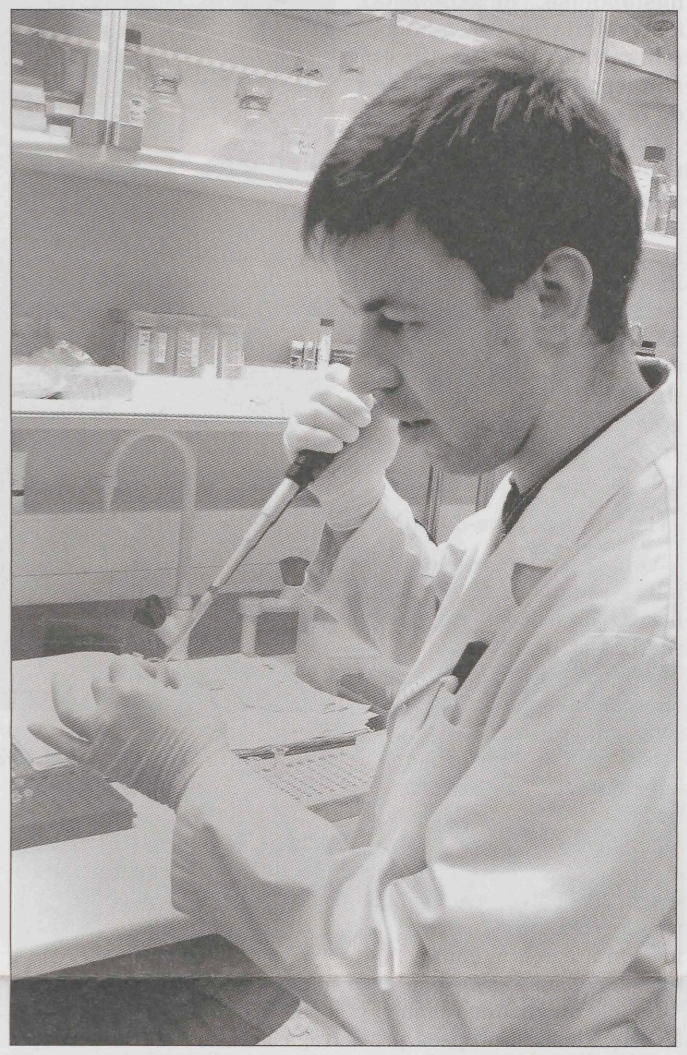

Neuroteaduste doktorant Tarmo Areda õppis Zagrebis hiire embrüoloogia ja anatoomia kursusel hiire embrüo skeleti värvingu tegemist. AIJA SAKOVA

Teadustöö on teadmise alus

Toomas Asser

Arst peab olema võimeline kriitiliselt analüüsima teadust ja tehnoloogia arengust tulenevaid meditsiini võimaluste muutusi.

Arstiteaduste teadustöö senine maht ei taga valdkonna jätkusuutlikkust ülikoolile ega ühiskonnale. Valdkonna alamõõdulisusele viitab doktoriõppe maht ja tööde kaitsmiste hulk.

Reaal- ja loodusteaduste erialade lõpetajate ebapiisav hulk on seotud valdkondade ebapiisava riikliku koolitustellimuse mahuga.

Kuigi möödunud aastal kaitsti arstiteaduskonnas 15 doktoritööd, peaks doktoritööde kaitsmisi olema stabiilselt 20-25 aastas, mis tähendab, et doktoriõppesse tuleks igal aastal võtta 30-35 inimest.

Dekaaniks valiti uuesti prof Ööpik

Varje Sootak

6. oktoobril valiti kehakultuuriteaduskonna dekaaniks kolmandat korda prof Vahur Ööpik.

Kehakultuuriteaduskonna valimiskogusse kuulub 40 liiget, kellest oli kohal 33. 32-l urni lastud sedelil hääletas prof Vahur Ööpiku poolt 27 valimiskogu liiget.

Teaduskonna lähiaastate ülesannete kohta ütles dekaan, et kõige suuremaks probleemiks on õppe- ja teadustöö ruumiprobleemi lahendamine. «Teine väga oluline küsimus on teaduskonna eelarve tasakaalus hoidmine. Samuti tahame säilitada ja arendada koostöösuhteid Eesti spordisüsteemiga,» vastas prof Ööpik.

Vahur Ööpik lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna *cum laude* 1979, bioloogiateaduste kandidaat 1987, spordifüsioloogia prof 1998. aastast.

Ööpiku uurimisteemad on vastupidavustreeningu mõju valkude ainevahetusele skeletilihases, valkude ainevahetuse hormonaalne regulatsioon organismis kohanemisel kehaliste koormustega jmt.

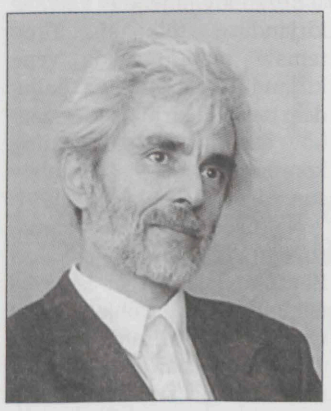

Richard Villems TA presidendiks

Varje Sootak

6. oktoobril valis Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu uueks presidendiks akadeemiku, TÜ evolutsioonilise bioloogia professori, Eesti Biokeskuse direktori Richard Villemsi.

Teiseks kandidaadiks oli akadeemik, TÜ emeriitprofessor Ain-Elmar Kaasik.

President Jüri Engelbrecti volituste tähtaeg lõppes tänavu, põhikirja järgi saab president olla ametis kaks aastat.

Villems asub ametisse detsembri algul.

Richard Villems lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1968, bioloogiadoktor 1984.

1987–1992 geneetika ja tsütoloogia kateedri prof, 1993-1997 molekulaarbioloogia erakorraline prof, 1997. aastast evolutsioonilise bioloogia prof.

Eesti teaduspreemia laureaat.

Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks valiti prof Richard Villems 1987 biofüüsika erialal.

Villems on ka Rootsi Kuningliku Teaduste Akadeemia välisliige.

«Ateljee atleedid»

Eile avati TÜ Kunstimuuseumis näitus «Ateljee atleedid».

«Paarikümneaastase vaheaja järel saab taas näha Eesti kunstnike sporditeemalisi skulptuure, maale, joonistusi ja graafikat 20 saj algusest kuni tänapäevani,» tutvustas näitust muuseumi direktor Inge Kukk.

Väljas on töid alates Amandus Adamsoni akadeemilisest laadist kuni fotorealismi ja abstraktsionismini.

Näituse kuraatorid on Oliver Orro EKAst ning Inge Kukk ja Ingrid Sahk TÜ Kunstimuuseumist. Näituse kujundas skulptor Ahti Seppet.

Sillaks ateljee spordi ja tegeliku spordi vahel on TÜ Akadeemilise Spordiklubi poolt näituse avamisel esitletav uus CD, mis tutvustab spordiklubi tegevust.

TÄNA LEHES

Intervjuu arstitudengitega
LK 3

Academica konverentsist
LK 2

Ülikooli kultuuriklubi
LK 3

UUDISED

Arstiteaduskond annab medaleid

Täna saavad arstiteaduskonna päeva aktusel aulas teaduskonna medalid füsioloogia instituudi juhataja, meditsiinidoktor prof Eero Vasar ja kauaaegne kardioloogiakliiniku juhataja, meditsiinidoktor prof Rein Teesalu.

Prof Vasara uurimiskollektiiv pälvis tänavu Eesti Vabariigi teaduspreemia.

Prof Teesalu juhatas 1989. aastast sisehaiguste propedeutika kateedrit. 1992 muudeti kateeder kardioloogia kliinikuks, mida Teesalu juhatas 2004. aasta augustini.

Prof Teesalu on pälvinud teaduspreemia 1985 ja 1998.

Rektori abi on Piret Orav

1. oktoobrist töötab rektori abina Piret Orav (pildil).

Piret Orav on lõpetanud 2000 TÜ eesti ja soome-ugri keeleteaduse eriala.

Ülikoolis töötab alates 1998. a detsembrist. Oli algul arendusprorektori vastutav sekretär, 2001. a septembrist 2004. a septembrini töötas sotsiaalteaduskonna dekanaadi juhatajana.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas kuulud Kaitseliitu?

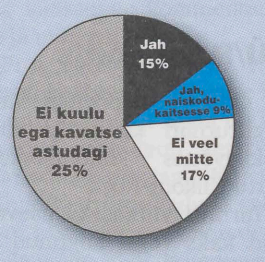

Vastajaid: 480

Uus küsimus:
Eestis napib arste.
Mida teha?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Ülikool tunnustab

UT taastab varasema rubriigi «Rektor õnnitleb», kus märgiti ära ülikooli poolt tunnustuse osaliseks saanud isikud.

Alates käesoleva aasta juunist on pälvinud eduka töö eest TÜ suure medali Ela-Heigi Martis ja Rein Vihalemm, väikese medali Reet Sonn, Ilona Smuškina ja Udo Otsus, väikese medali ja tänukirja Selma Laanes, Elviira Vassiltšenko ja Agu Tõnis Talvik.

Tänukirjaga on autasustatud Ela-Heigi Martist, Jaanus Pöialit, Tõnu Mölsi, Lembitu Reiot, Eha Vihma, Rein Teesalu, Ain Vellakut, Ilmar Lippingut, Kulno Türki, Hilja Iherit, Ljudmilla Dubjevat, Ülo Lumistet, Peeter Vihalemma, Kiira Schmidti ja Liina-Mai Toodingut.

TÜ aumärgi pälvisid Aino Kalda ja Ahto Põldes.

USA delegatsioon TÜs

Eelmisel nädalal külastas Ameerika saatkonna vahendusel Eesti ülikoole ja teaduse tippkeskusi USA teadusadministraatorite delegatsioon.

Külalised kohtusid rektor Jaak Aaviksoo ja ülikooli tippkeskuste juhtidega ning tutvustasid koostöövõimalusi USA teadusasutustega.

TÜ/Eeden võitis

2. oktoobril alistas võrkpallinaiskond Tartu Ülikool/Eeden koduväljakul Eesti naiste meistriliiga esimeses ringis Viljandi Metallitööstuse/Volle naiskonna tulemusega 3:1.

Tartlased võitsid esimese geimi 25:22, teise kaotasid 14:25.

Kahes viimases geimis kogusid tartlannad end taas ja võitsid vastasnaiskonda 25:21 ja 25:22.

Kuus meistritiitlit

TÜ Akadeemilise Spordiklubi jõutõstjad tõid 2. oktoobril Sauelt Eesti meistrivõistlustelt. 6 meistritiitlit ja kahel korral parandasid ka Eesti rekordit.

Noortelassis kehakaalus kuni 75 kg saavutas esikoha tartlane Aleksei Hüpin. Kolmandal katsel parandas ta ka senist Eesti noorte rekordit, uueks tulemuseks sai 130 kg. Hüpin oli esimene ka oma klassi absoluutarvestuses.

Samas klassis kuni 90-kiloste noormeeste hulgast võttis esikoha Siim Subi.

Kuni 100 kg kaaluvate juuniorite seast võitis meistritiitli Rauno Heinla, kes uuendas samuti kolmandal katsel Eesti rekordit (160 kg).

Täiskasvanute klassis tõid meistritiitlid koju Alo Lille, Janno Jürgenson ja Aivo Nurmine.

Klubidevahelises arvestuses oli TÜ spordiklubi kõikides klassides teine.

TÜ/Rock võitis

2. oktoobril lõppenud Tartu sügisturniiri korvpallis võitis kokkuvõttes kodumeeskond Tartu Ülikool/Rock.

Turniiri viimaseks päevaks olid kaks võitu kogunud nii TÜ/Rock kui ka Läti meeskond Livu Alus Liepaja.

Tartlased võitsid 88:82.

Turniiril osales tartlaste meeskond Tartu Ülikool/Rock, Livu Alus Liepaja Lätist, KFUM Jämtland Rootsist ja Baerums Verk Jets Norrast.

Teadmistepõhisest ühiskonnast 2.

Academica ettekande «Teadmistepõhise ühiskonna võimalikkusest» lühivariant

Jüri Engelbrecht
Akadeemik,
Eesti TA president

Aastal 2001 kiitis Riigikogu heaks Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia aastateks 2002–2006 «Teadmistepõhine Eesti». Strateegia näeb Eestit teadmistepõhise ühiskonnana, kus materiaalsed ja vaimsed (sh rahvuslikud) väärtused sõltuvad teadmistest ja nende rakendamisest.

On olemas Eesti teaduse tippkeskused ja SPINNO programm, teadus- ja arendustegevuse rahastamine on kasvanud, kavandatud on infrastruktuuri, innovatsiooniteadlikkuse ja riskikapitali programmid. Ometi on infrastruktuuri olukord kehv, strateegias kavandatud programmid pole käivitunud, kraadiõpe pole soovitud tasemel jne.

Hariduse eeldus on ajud

Võtmesõnad – mõistetest ühene arusaamine, võrgustik, üksiku ja terviku vahekord, suutlikkus, on üllataval kombel sarnased nii väiksemas (Eestis) kui ka suuremas (Euroopas) ulatuses.

Iseloomulik on ühiskonna kannatamatus, teadlastelt oodatakse valuprobleemide lahendusi otsekohe. Ometi ei sünni lahenduste leidmine üleöö ega põlve otsas ja mis samuti oluline – teadmiste kasutamise eeltingimuseks on teadjate olemasolu.

Sellele on viidanud oma essees Academia Europaea president prof Jürgen Mittelstrass (Akadeemia, 2003, 12), sest tänapäeva maailm on ekspertide maailm. Seega on oluline haridus, mis vaatab ette. Õpetajate roll ei tohi piirduda vahendamisega, vaid hariduse eelduseks on ajud. Kui teadmised muudetakse lihtsalt kaubaks ja teadlased teenindajateks, siis kaob teadusuuringute olemus ja väärtus, hoiatab Mittelstrass. Olen temaga igati päri.

Teadusajaloost on teada, et Ptolemaios uuris liikumist nii, nagu see vaatlejale paistis, Newton uuris aga liikumise põhjusi. Tänasel päeval teame, milline lähenemine andis tulemusi.

Haridus- ja teadusminister prof Toivo Maimets, professorid Birute Klaas ja Margit Sutrop ning Eesti Panga president Vahur Kraft Academica konverentsil. ANDRES TENNUS

Põhjuste otsimine

Euroopa on käivitanud diskussiooni ja tegevuse väga laial tasemel – Euroopa Komisjon ja selle nõuandvad kogud analüüsivad põhjusi ja kavandavad ettevõtmisi.

Ka Eestis on hoogustunud tegevus sihiga teadmistepõhise ühiskonna poole. Ühelt poolt tahaksime kõik, et asjad muutuksid kiiremini. Ometi jäävad paljud head mõtted suutlikkuse taha. Suutlikkus administreerida, doktorikraade «toota», intensiivistada arendustegevust on olulised hoovad ja tuleb vastata küsimusele: «Kas meil on kriitilist massi?».

Ikka ja jälle tekivad raskused otsuste realiseerimisel ja info levikul. Väikeses ühiskonnas ei mõju keskmistamise efekt ning personifitseerimine võtab võimust.

Järgides eelpool nimetatud Newtoni ideed uurida põhjusi, on EL jõudnud arusaamisele, et tõhustada tuleb alusuuringuid ja haridust. Eestis on teinekord kõlamas hääled, et meie teadus- ja arendustegevus olevat vaid alusuuringute suunaline ja seetõttu tulevat rohkem toetada rakendusuuringuid. Tõsi, arendustegevus ja erasektori osa teadus- ja arendustöös on Eestis vilets. Ometi ei saa me üle ega ümber põhjustest, kui me ei taha just Ptolemaiose moodi vaid kirjeldada.

Muutuv Euroopa – see oli ka Academia Europaea teema septembris toimunud aastakonverentsil Helsingis. Muutuv on loodus, muutuv on ühiskond. Kas on olemas ühtne Euroopa ühiskond, poliitika, majandus, teadus jne – see on küsimus, millele tuleb järjest uusi vastuseid.

Olen tihti tsiteerinud Friedebert Tuglase ütlust: «Tuleb taotleda suurimat, et saavutada suuremat». Ka siin on see ütlus omal kohal, sest tahaksin lisada meie tulevikuvisioonile ambitsioonika eesmärgi. See võiks kõlada nii: «Eesti on omandanud hea teaduspotentsiaaliga riigi maine». Teiste sõnadega, teadmistepõhise Eesti sihi kõrval, mis määrab meie tegevuse oma väikeses Eestis, tuleks jõuda selleni, et oleks teada «Eesti teadmiste keskmena». See on nähtavus, see on koostöövõrgustiku sõlm, see on Jakob Hurda tuntud mõte uues rüüs.

Ainult kvaliteetsed tulemused

Jüri Engelbrecht

Ükskõik millise sihiga toimuvad teadusuuringud, ühiskonnale on olulised ainult kvaliteetsed tulemused.

Selline on Soome kogemus ja seda maksab uskuda. Kui toetada uuringute kvaliteeti ja haridust, siis on see tugev vundament teadmistepõhisele ühiskonnale.

Haridus seejuures ei tähenda mitte ainult noorte inimeste koolitamist, vaid teadmised peavad jõudma kogu ühiskonnani. Sellest tulenevalt sõnastan oma põhiprintsiibid.

- Teaduse roll arenenud riikides haarab üldist teadmiste kasvu kui alust heale haridusele, konkurentsivõimelisele majandusele, kultuurile laiemas tähenduses ning riigi kodanike teadlikkusele. Seega ka teadus- ja arendustegevuses pädevatele inimestele riigis heade töötamisvõimaluste loomist.
- Tugevad ülikoolid ning teadus- ja arendusasutused on eelduseks nii innovatsiooni arendamisele kui ka sotsiaalsete protsesside suunamisele.
- Teaduspotentsiaali kasutamine ühiskonna arengu huvides nõuab nii alus- kui ka rakendusuuringuid ja nende tihedat läbipõimumist. Vajalik on tihe koostöö teadlaskonna, ettevõtjate ja üldsuse vahel.

Tegelikult pole ülaltoodus midagi uut, kuid põhitõdesid tuleb ikka ja jälle korrata. Teadmistepõhine ühiskond pole jäik hiigelhoone, pigem on tegemist võrgustikuga, kus enesesarnasuse idee põhjal on ka väiksematel elementidel keerulised struktuurid, mis on pidevas muutumises.

Täisettekanne:
www.ut.ee/ajaleht

Ülikooli ametiühingu ettepanek

Ametiühing tegi rektorile ettepaneku alustada kollektiivläbirääkimisi.

Palk, tööalase pädevuse arendamine, töötervishoid ja võrdne kohtlemine on kollektiivlepingu projekti olulisimad teemad.

Teatavasti on ülikoolis palgaastmete minimaalmäärad püsinud muutumatuna kolm aastat. Selle aja jooksul (II kvartal 2001 – II kvartal 2004) on riigi keskmine palk suurenenud 28,6% ja üleriiklik alampalk 52%.

Ülikooli keskmine palk, 2003. aastal 8762 krooni, on kahel viimasel aastal olnud 30% võrra kõrgem riigi keskmisest palgast. Nagu keskmiste näitajate puhul ikka, saab suurem osa töötajatest keskmisest väiksemat palka.

Ülikoolis mõjutab keskmise palga suurust lisatasude võimalus. See on erinev nii teaduskonniti kui ka ametite lõikes. Parimad lisatöö ja -tasu võimalused on majandus-, õigus-, arsti- ja bioloogia-geograafiateaduskonna töötajatel. Neil on ka keskmine palk suurem.

Kõige halvemas olukorras on filosoofiateaduskonna töötajad.

Lisatasude osakaal kogupalgas on suurim professoritel; nooremõppejõududel, teaduritel ja spetsialistidel on see väga väike – kaks-kolm protsenti põhipalgast vaesemates teaduskondades.

Kõige selle tulemusena on ülikoolis palgaproportsioonid paigast ära humanitaaralade ning enamiku nooremõppejõudude, teadurite ja spetsialistide kahjuks. Neil, kes saavad üksnes astmepalka, on reaalkuutasu langenud.

Kollektiivlepingu projektis taotleb ametiühing astmepalgamäärade ja nende suhtekoefitsientide muutmist, kompenseerimaks tekkinud ebavõrdsust struktuuriüksustes samaväärset tööd tegevate töötajate tegelikes töötasudes.

Uuendusena taotleb ametiühing osapooltele, tööandjale ja töötajatele, suurema vastutuse, õiguste ja kohustuste panemist tööalase pädevuse arendamisel. Kompetentsi arendamine peaks olema tööandja ja töötajate ühisülesanne. Sellest sõltub meie kõigi töö tulemuslikkus ja töötasu suurus, samuti ülikooli konkurentsivõime.

Ametiühing soovib suuremat rõhku panna ka töötervishoiuküsimustele, eriti tööstressi põhjustavatele teguritele. Viimaste hulka kuulub ka töötajate ebavõrdne kohtlemine. Ametiühing on seda meelt, et võrdse töö eest tuleb maksta võrdset tasu, kedagi ei tohiks tööle võtmisel ja töö tasustamisel eelistada soo, vanuse või muude tunnuste alusel.

Kollektiivlepingu projekt koos ettepanekuga alustada läbirääkimisi on rektorile esitatud. Ootame rektori vastust. Huvilistel palume jälgida ametiühingu kodulehte www.union.ee.

Aleksander Jakobson
TÜ ametiühingu esimees

Näitus Valeri Bezzubovist

Irina Opletajeva
Raamatukoguhoidja

Täna kell 14.30 avatakse raamatukogus Valeri Bezzubovi (pildil) 75. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

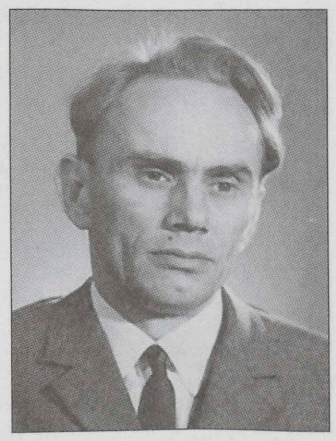

Valeri Bezzubov sündis 8. oktoobril 1929 Abhaasias Estonka külas. Isa oli venelane, ema eestlane. Lapsepõlvest pärines ka tema bilingvism, vene ja eesti kultuuri sügav tundmine.

1950 asus Bezzubov õppima TÜ vene keele ja kirjanduse osakonnas. 1960 astus ta aspirantuuri, kuid dissertatsiooni kirjutamine venis kõrge enesenõudlikkuse tõttu aastaid. Kandidaadiväitekirja «Leonid Andrejev ja XX sajandi vene realism» kaitses ta 1968. 1973 sai Bezzubov dotsendikutse. 1977–1980 oli ta vene kirjanduse õppetooli juhataja. Bezzubovi teadustöö keskendus peamiselt Andrejevi loomingule ning varasele nõukogude kirjandusele.

Bezzubov juhendas ka vene kirjanduse tõlkijaid. Tänu temale saab tutvuda vene kirjanduse paremikuga, paljudele teostele kirjutas V. Bezzubov ees- ja järelsõnad ning kommentaarid. V. Bezzubov suri pärast rasket haigust 1991.

Näituse koostasid raamatukogu kogude ning Valeri Bezzubovi ja Sergei Issakovi isikuarhiivide põhjal Irina Opletajeva ja Miralda Koor.

Pärast näituse avamist minnakse Bezzubovi hauale.

Dietrich Heinrich Jürgenson 200

Lea Leppik
Ajaloo muuseumi teadusdirektor

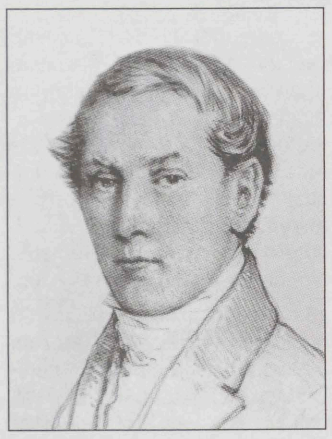

13. oktoobril kell 16 toimub TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis ettekandepäev.

Tänavu suvel möödus 200 aastat mehe sünnist, kes on eesti kultuuriloos niisama tähtis kui Faehlmann või Kreutzwald, kuid kes kahjuks on hoopis vähem tuntud.

Jürgenson sündis 27. juulil 1804. 1826 lõpetas ta TÜ usuteaduskonna.

1828 sai temast Vene riigi esimese riikliku õpetajate seminari – Tartu Elementaarkooliõpetajate Seminari esimene juhataja. Sellele kohale jäi Jürgenson surmani 1841. Ta jõudis kirjutada ka ülevaate 10 aasta tegevusest.

1837 sai temast TÜ esimene eestlasest eesti keele lektor, Õpetatud Eesti Seltsi asutajaliige ja selle esimene sekretär. Ta tegi palju eestikeelse kirjasõna levitamiseks, olles Tartusse selle tarvis asutatud kesklao asjaajaja, koostas esimese eestikeelse raamatukaubanduse kataloogi «Kirja kulutaja» 1840. Ta oli aktiivselt tegev «Tarto ja Võro Ma-Rahva kalendri väljaandmisel» ning koostas esimese eesti kirjanduse ajaloo, mis ilmus küll pärast tema surma. Jürgensoni peetakse ka suure eesti-saksa sõnaraamatu mõtte algatajaks. Idee teostas hiljem Ferdinand Johann Wiedemann.

Ettekandepäeval räägib Malle Salupere Martin Asmusest elementaarkooliõpetajate seminari asutamisel, Valve-Liivi Kingisepp Jürgensonist eesti keele lektorina, Reet Neithal Jürgensonist kirjandusloolasena ja Kersti Taal Jürgensoni-näolisest ÕESist.

Ülikooli kultuuriklubi. KULTUURIKLUBI

Tahe paneb rattad käima

Mari-Liis Jakobson
Kultuuriklubi meediatoimkonna juht

Üldiselt omistatakse rahale suurt edasiviivat jõudu. Siiski ei saa seda ainuvõimalikuks lugeda. Hea näide on siin ülikooli kultuuriklubi.

Teisipäeva õhtuti koguneb Tartu Üliõpilasmajja auditooriumitäis noori, sekka ka mõni küpsem isik. Nad istuvad maha ning ei tõuse enne suhteliselt hiliseid tunde, kui kõik nädala tööviljad üle vaadatud ning eesseisvad ülesanded jagatud.

Kahel nädalal aastas – kevadel ning sügisel, jõuavad nad vaevu toolile toetudagi. Pigem on neid näha mööda linna oma siniste jopede välkudes ringi jooksmas ning toimekalt korraldusi jagamas või täitmas.

Kultuuriklubi on vabatahtlike ühendus, mille liikmed on tudengid ning vilistlased. Klubi kuulub üliõpilasmaja alluvusse ning on mittetulunduslik. Põhieesmärk on kevad- ning sügispäevade korraldamine, kuid tegelikkuses pakub see veel mitmesuguseid väljakutseid.

Mis meelitab siis tudengit üles näitama altruistlikku vaimu ning oma niigi nappi vaba aega veel sellise sehkendamisega sisustama?

Ühtpidi on see tudengile võimalus harjutada kätt organiseerimistöös, õppida kõike, mida sisaldab endast professionaalse asjaajaja töö. Teistpidi on see aga kollektiivne looming. Valmistatakse ju üheskoos ette laiaulatuslikku festivali, mis pakub kogu linnarahvale nädalast melu ning erinevatele (üliõpilas)organisatsioonidele samuti eneseteostust. Ning emotsionaalne kingitus, mida teevad lustlevad külastajad, pole võrreldav energiaga!

Kokku on ülikooli kultuuriklubil 43 aktiiv- ning toetajaliiget.

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Teadustöö ei vastandu arstiks olemisele

Aija Sakova

Arstiteaduse üliõpilased Tõnis Pruler, Kristel Pulges, Monika Hallaste ja Monika Reesev pärast edukat üliõpilaste teaduskonverentsil esinemist. AIJA SAKOVA

6. oktoobril toimus arsti-teaduskonna üliõpilaste teaduskonverents. Ettekannetega esines 11 uurijat või uurimisgruppi.

Teadustööga ei tegele mitte kõik arstiteaduse üliõpilased. UT uuris, mis on noorte teadlaste motivatsioon teadustööga tegelemiseks ja millised on alad, mida uuritakse.

Küsimustele vastasid arstiteaduse 5. aasta tudengid Tõnis Pruler ja Kristel Pulges ning 6. aasta üliõpilane Monika Reesev.

Mis oli ettekande teema, millega konverentsil osalesite?

Kristel Pulges: Meid on uurimisgrupis kokku kolm: Tõnis Pruler, Monika Hallaste ja mina. Töö teemaks on «Antioksüdant UPF-1 parandab isheemiajärgset kontraktiilset funktsiooni isoleeritud roti südamel».

Monika Reesev: Minu ettekande pealkiri on «Parodontiidi seos tervisliku seisundiga ning selle majandusliku hindamise võimalused».

Kes teie tööd juhendab?

Tõnis Pruler: Meil on mitu juhendajat: teadur Jaak Kals, dots Ursel Soomets, prof Joel Starkopf, dots Andres Pulges ja prof Mihkel Zilmer.

M.R.: Mind juhendavad dots Kersti Meiesaar ja dots Mare Saag.

Kas teadustööga tegelemine on arstitudengite hulgas levinud? Suuremast osast saavad vist praktiseerivad arstid?

M.R.: Minu kursusel on vahest kümmekond inimest, kes mingil hetkel on teadustööga tegelnud, aga pole selle juurde jäänud.

T.P.: Sellel aastal on paraku teaduskonverentsil suhteliselt vähe töid.

Samas aga peab ka arvestama, et kõigil ei pruugi tööd valmis olla, sest esitamise tähtaeg oli sellel aastal tavapäratult vara, juba juuni lõpus.

Mis on teadustöö tegemise motivatsioon?

M.R.: Üks osa huvi, pisut eneseupitamist, et ehk tuleb välja midagi enneolematut ja huvitavat, ja kindlasti kogemus.

Õpib koguma ja analüüsima materjali ning vaatama seda kriitiliselt, sest ega kogu teadus kuld pole. Palju on ka sellist, mille väärtus on kaheldav.

K.P.: Teadustöö annab võimaluse uuritavasse erialasse põhjalikult süveneda ning saada eri metoodikate rakendamise ning teadusasutuste ja spetsialistide koostöö kogemusi.

Huvi korral on võimalik oma hilisem doktoritöö ühendada praeguse tegevusega.

T.P.: Teadustööga tegelemine ei ole absoluutselt takistuseks, et saada praktiseerivaks arstiks.

Pigem see just aitab luua ettekujutuse, kuidas on ained ja ravimid, mida niigi kõik arstid igapäevatöös pidevalt kasutavad, välja töötatud.

ARSTITEADUSKONNA PÄEVAD

8. oktoobril kl 10 Biomeedikumis konverents «Arstiteaduste tulevikuperspektiivid».
«Arstiteaduskonna teaduse tulevikusuundumustest viimase viie aasta teadustöö tulemuste valguses» – prof Eero Vasar.
«Arstiteaduskonna molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus – Eesti ja Euroopa Liidu teaduse tippkeskus» – prof Raivo Uibo.
«Biomeditsiin kui ühine märksõna bioloogile ja arstile» – prof Juhan Sedman.
«Tervise Arengu Instituut Eesti arsti- ja terviseteadustes» – instituudi direktor Maarike Harro.
Kl 14 TÜ aulas aktus.

Kas olete juba spetsialiseerunud?

K.P.: Eriala ei ole veel välja valinud, kuna paljud huvitavad ained on alles sellel või järgmisel aastal. Arstiteaduskonnas ei ole põhimõtteliselt vaja spetsialiseeruda enne residentuuri minekut.

T.P.: Mida varem hakata huvi tundma köitvate ainete vastu ja vabatahtlikult haiglas käima, seda parem.

M.R.: Spetsialiseerumise küsimus on raske. Ei ole veel otsustanud, aga arvan, et valge kittel ja stetoskoop ei ole minu rida. Hetkel on midagi kindlat veel raske öelda.

Seletage lühidalt, mida uurite.

T.P.: Katsetasime ühte uut antioksüdantset peptiidi nimega UPF-1 roti südamel. Kunstlikult tekitasime roti südamele infarkti ja uurisime, kas selle aine manustamine mõjutab südame töö taastumist pärast infarkti. Tulemused saime mõneti sellised, mida ootasime (tõestasime UPF-1 soodsat toimet südame töö taastumisele).

M.R.: Hiiri ja rotte ma ei jooksuta ega korralda nendega ühtegi eksperimenti. Uurin tervishoiuökonoomikat. See on valdkond, mis hindab näiteks mõne ravivõtte, ravimite kulu ja tulu majandusliku efektiivsust. Eesmärk on kasutada ja kulutada võimalikult säästvalt haigete ja haigekassa rahasid, et sellest võimalikult paljud patsiendid võidaks.

Millised on töö tulemused?

M.R.: Viimaste aastate uuring on näidanud, et ravimata hambad on riskifaktoriks paljudele sagedastele süsteemsetele haigustele. Eestis on aga hambaravi ühelt poolt alatasustatud, teisalt ei saa väga suur osa inimesi endale hambaravi lubada. Samuti ravi tihti ei väärtustata. Hiljem võivad mitteravimisel olla oluliselt suuremad ja kulukamad tagajärjed.

Millised on tulevikuplaanid?

M.R.: Ei tahaks esialgseid ideid veel kõvasti välja öelda.

T.P.: Plaanis on jätkata samalaadset tööd. Aga juba uute ja huvipakkuvamate ainetega, sest biokeemia instituudis on sünteesitud hulgaliselt analoogseid, veidi teiste omadustega antioksüdantseid molekule.

UUDISED

Regionaalminister Türi kolledžis

6. oktoobril külastas ülikooli Türi kolledžit regionaalminister Jaan Õunapuu.

Minister kohtus kolledži töötajatega ja pidas avaliku loengu, kus käsitles Eesti regionaalarengut.

Maalitudengite suvenäitus

4. oktoobrist saab TÜ raamatukogu III korrusel näha valikut maaliosakonna tudengite suvepraktika töödest. Suvepraktika toimus juulis Võrumaal Nursis.

Maalipraktika juhendaja oli kunstnik Jüri Kask, sellest võttis osa 18 üliõpilast igalt kursuselt.

Näitus jääb avatuks 6. novembrini.

Narvas arutati vanalinna tulevikku

5. oktoobril toimus Narva raekojas seminar «Narva vanalinn – minevik, olevik, tulevik».

Üritus oli pühendatud märtsipommitamise 60. aastapäevale, Haagi konventsiooni ning Euroopa kultuurikonventsiooni 50. aastapäevale. Seminaril pidas ettekande ka TÜ Narva Kolledži direktor Katri Raik.

Seminari korraldasid muinsuskaitseamet, Narva linnavalitsus, Narva kolledž, Pro Narva ja Narva muuseum.

Üliõpilasteater Rootsis festivalil

Tartu Üliõpilasteater osaleb 8.-10. oktoobrini Norrköpingis Rootsis rahvusvahelisel teatrifestivalil Theater-Forum 2004.

Teater viib festivalile oma viimase lavastuse Daniil Harmsi «Jelisaveta Bam» (lavastaja Kalev Kudu).

Y-galeriis näitus «Ruum 312A»

7. oktoobril avati Y-galeriis rühmituse Ruum 312A näitus «Ruum 312A: TALLINN-TARTUS».

Maale, graafikat, digifotosid, skulptuuri ja objektikunsti eksponeerivad Viivi Aavik, Jaan Elken, Kreg A-Kristring, Agur Kruusing, Urve Küttner, Leonhard Lapin, Tiiu Pallo-Vaik, Mari Roosvalt, Kaarel Vulla, Hannes Starkopf ja Vergo Vernik.

Näitus jääb avatuks 17. oktoobrini.

«Kalevipoja» saksakeelse tõlke esitlus

Täna kell 15 esitlevad Saksa saatkond ja sisekaitseakadeemia Teaduste Akadeemias saksakeelse «Kalevipoja» uut väljaannet.

Antud «Kalevipoja» tõlge pärineb aastast 1900 Ferdinand Löwelt, millele on lisatud kaasaegne kommentaaride ja märkuste osa.

Prof Peter Peterseni välja antud ja Mayeri kirjastuse kirjastatud teose eessõna on kirjutanud prof Peter Petersen, saatesõnad on Jaan Krossilt. Lühikokkuvõtte laulude kohta koos märkustega annab eepose lisas Ülo Valk. Kommentaaride autorid on TÜ professorid Ülo Valk ja Rein Veidemann, Cornelius Hasselblatt ja prof Peeter Järvelaid.

Esitlusel esitavad Eesti rahvamuusikat Tuule Kann ja Igor Tõnurist.

IN MEMORIAM

Selma Laanes

16. okt 1914 – 3. okt 2004

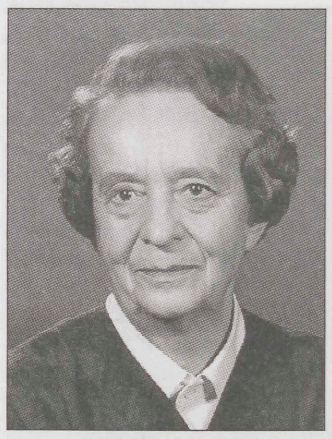

3. oktoobril lahkus teenekas mikrobioloog dots Selma Laanes. Selma Laanes lõpetas TÜ arstiteaduskonna kiitusega 1940 ning töötas pärast lõpetamist ülikooli mikrobioloogia instituudis rohkem kui 50 aastat. 1944 lahkus koos paljude tolleaegsete õppejõududega Laanese õpetaja, mikrobioloogia instituudi juhataja prof Karl Schlossmann. Ainsana jäi instituudist Eestisse noor assistent Selma Laanes, kes rasketes sõjajärgsetes oludes taaskäivitas meditsiinilise mikrobioloogia õpetamise.

Laanes töötas mikrobioloogia instituudis vanemassistendina ja 1952. aastast dotsendina, olles üks neist vähestest TÜ õppejõududest, kes on õpetanud üliõpilasi 100 semestri vältel.

Tema sulest on ilmunud üle 70 teaduspublikatsiooni ja õppevahendi. Peamised uurimisteemad on olnud imikute ja väikelaste soolemikrofloora nakkusliku kõhulahtisuse puhul, tuberkuloosi mikrobioloogiline diagnostika, inimese normaalse mikrofloora laktobatsillide omadused, samuti gripiviiruste epidemioloogia.

Paralleelselt õppe- ja teadustööga töötas ta ka praktilise mikrobioloogina, olles Tartu Kliinilise Haigla mikrobioloogialabori juhataja.

Oma täpsuse ja korrektsusega andis dotsent Laanes meeldejääva panuse rohkem kui 5000 sõjajärgse Eesti arsti ettevalmistusse.

Aastast 1937 oli Selma Laanes Eesti Naisüliõpilaste Seltsi liige, 1993 valiti ta ENÜSi auvilistlaseks märkimisväärse panuse eest seltsi taasasutamisel.

Tema tööd on korduvalt tunnustatud medalite ja aukirjadega. Seoses 90. sünnipäevaga tunnustas rektor Jaak Aaviksoo tänavu dots Selma Laanest pikaajalise koostöö eest TÜ tänukirja ja väikese medaliga.

Dots Selma Laanes on paljude tänaste Eesti mikrobioloogide õpetaja ning endine kolleeg. Ka enamik tänase TÜ mikrobioloogia instituudi töötajaist on tema õpilased või õpilaste õpilased. Dots Laanese elutööd hindab kõrgelt kogu eesti arstkond, sügava austusega jäävad teda mälestama endised töökaaslased.

Arstiteaduskond
Mikrobioloogia instituut

ID-KAARDIGA RAAMATUKOKKU

Alates 1. oktoobrist on TÜ raamatukogus võimalik lugejaks registreeruda ID-kaardiga. Registreerumine on tasuta. Lugejakaarti sellisel juhul ei väljastata.
Hoonesse saab sisse kas lugejapiletiga või ID-kaardiga, kui lugeja isikukood on andmebaasis.
Laenutada saab ID-kaardiga ainult see, kes on lugejaks võetud ID-kaardi alusel.
ID-kaardiga registreerunud lugeja saab oma andmeid vaadata ka e-kataloogis ESTER ja tellida veebis raamatuid.
Kui lugejal on juba olemas lugejakaart ja ta soovib ennast ümber registreerida ID-kaardiga, siis tuleb pöörduda infopunkti. Ümberregistreerumine on tasuta.
Uuendus sai teoks Hansapanga abiga.
Lisainfo: raamatukogu infopunkt, tel 737 5702.

LOENG

USA prof Richard Jenseni loeng
«USA presidendivalimised»
13. oktoobril kl 16 keemiaringis

Prof Richard Jensen töötas veel hiljuti Illinoisi Ülikooli Chicagos asuvas üksuses. Ta on USA valimiste ning hääletamissüsteemi ekspert, kes toimetab poliitikateemalist päevalehte.

Loeng toimub inglise keeles.
Osavõtust teatada: kokkotae@state.govc või tel 668 8150.

ÕNNITLEME

65
Raik-Hiio Mikelsaar, professor – 13. oktoober

60
Hans Korge, lektor – 12. oktoober

45
Aivo Tamm, kuraator – 9. oktoober
Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal – 12. oktoober

30
Tarmo Strenze, erakorraline assistent – 9. oktoober
Kadri Ukrainski, teadur – 10. oktoober

25
Küllike Koppel, laborant – 13. oktoober

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

8. ja 9. oktoobril korraldavad TÜ puhta matemaatika instituudi matemaatika didaktika õppetool ja Hiiu maakond Hiiumaal Kärdla Kultuurikeskuses XXXI matemaatikaõpetajate päevad.
Päevakava ja info: www.kaina.edu.ee, urve@kaina.edu.ee.

10. oktoobril kl 13 kutsub Tartu Ülikooli-Jaani kogudus kõiki lapsi koos vanematega Tartu Jaani kirikusse lõikustänupüha puhul peetavale lastepäevale.
Info: Kristina Mägi, tel 5346 1407.

Kunstide osakond (Lai 34) vajab nais- ja meesmodelle.
Info: Rein Külm, tel 737 5879, 5347 3059.

12. oktoobrist on TÜ Pärnu Kolledži fuajees võimalik vaadata Epp-Maria Kokamäe õlimaalide näitust «Vihmase suve pildid». Välja on pandud 15 sellel suvel valminud maali. Näitus on avatud 31. oktoobrini.

13. oktoobril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227.
Info: Rudolf Osman, tel 51 27 302.

LOENGUD

12. oktoobril kl 12 avalik loeng «Olles terve – olen aktiivne» Kohtla-Nõmme klubis. Kl 13.45 avalik loeng «Mis segab meid olla terve?» Kohtla-Nõmme põhikoolis. Lektor Kohtla-Järve Meditsiinikooli direktor, TÜ arstiteaduskonna magistrant Erika Kruup. Info: Maire Merioja, tel 332 1217.

13. oktoobril kl 12.15 esineb ph aud 128 kursuse «Eesti avalik haldus» raames ETV peadirektor Ilmar Raag.

KAITSMISED

14. oktoobril kl 15 kaitseb **Eduard Maron** TÜ nõukogu saalis doktoritööd «Serotonin function in panic disorder: From clinical experiments to brain imaging and genetics».

Juhendajad prof Veiko Vasar ja van-teadur Jakov Šlik (TÜ psühhiaatria kliinik).
Oponent prof David Nutt, Bristoli Ülikool.

15. oktoobril kl 14.15 kaitseb Liivi 2-404 **Evelin Avi** matemaatika-informaatikateaduskonna magistritööd «Esimest liiki integraalvõrrandite lahendamine tuumafunktsioone baasina kasutava kollokatsioonimeetodiga» matemaatika alal.
Juhendaja dots Uno Hämarik.
Oponent v-teadur Toomas Raus.

15. oktoobril kl 16.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Matti Mõttus** füüsika doktoritööd «Lühilainelise päikesekiirguse väli pajuvõsas» keskkonnafüüsika erialal.
Juhendajad külalisprof Tiit Nilson, prof Juhan Ross, Tartu Observatoorium, prof Hannes Tammet.
Oponendid dr Pauline Stenberg,

KONTSERT

8. oktoobril kl 19 esinevad Vanemuise kontserdimajas Rainbow-Jazz '04 sarjas trio BILANX (Rootsi/Soome) – Aki Rissanen (klaver), Ants Meristo Big Band Mickeys, Taavo Remmel (kontrabass), Agan.Aimla@Rull.Tuovinen. Festivali peaesineja Lonnie Smith trio (USA) – Lonnie Smith (B3 hammond orel), Peter Bernstein (kitarr) ja Joe Farnsworth (löökpillid). Kaastegev Lembit Saarsalu (saksofonid).
Piletid 200, 150 ja 100 kr.

10. oktoobril kl 16 Vanemuise kontserdimajas Eesti Rahvusmeeskoori 60. juubeli kontsert. Dirigendid Ants Soots, Uno Järvela, Kuno Areng, Olev Oja ja Ants Üleoja.
Ajaloolis-läbilõikeline kava koori eri perioodide tähenduslikematest teostest, fragmendid filmiarhiivist koos sõnalise osaga.
Piletid 60 ja 40 kr.

KEELTEKURSUSED

Keelekeskuses algavad bulgaaria ja läti keele kursused algajatele

Bulgaaria keel:
19. okt – 23. dets (40 tundi)
T kl 17 – 18.30 Paabelis, ruum 115
N kl 17 – 18.30 Paabelis, ruum 114

Läti keel:
13. okt – 15. dets (40 tundi)
K kl 16.15 – 19.30 Näituse 2, ruum 209

Info: kersti.reinson@ut.ee, tel 737 5357.

IT-KOOLITUS TÜ TÖÖTAJATELE

Struktuuriüksuse veebilehe loomine ja haldamine ülikooli veebihaldussüsteemiga AutomatWeb

Kursus on mõeldud neile ülikooli töötajaile, kes haldavad või hakkavad haldama struktuuriüksuse kodulehekülge.

Kursuse maht: 5 t praktilist tööd arvutiklassis.

Lektor: Raivo Rang, Struktuur Meedia OÜ.

Toimumiskoht: avatud ülikooli arvutiklass, TÜ raamatukogu III k, Struve 1a (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Toimumisaeg: I rühm K, 27. okt (vabu kohti pole), II rühm R, 5. nov 10.30–13, 13.45–16. Vajadusel avatakse ka III rühm: T, 9. nov 11–13 ja 13.45–16.30.

Kursuse sisu: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 320 kr.
Registreerumine ja info: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina.reinumagi@ut.ee.

E-ÕPPE PÄEV

14. oktoobril kell 10 – 12

Koolitus «Kuidas teha müüdavat e-õppe kursust?»

TÜ meedia ja kommunikatsiooni õppetooli teadur Pille Pruulmann-Vengerfeldt ja avatud ülikooli turundusspetsialist Siim Juks tutvustavad eduka e-õppe kursuse koostamist ning selgitavad, millistele detailidele tuleks juba enne kursuse avalikkuse ette toomist tähelepanu pöörata. Praktilist nõu annab rahanduse instituudi projektijuht Karin Liikane.

Koolitus leiab aset videokonverentsina üheaegselt Tallinnas ja Tartus. Huvilistel on võimalik osaleda kohapeal TPÜs Narva mnt 29-K544 ja Tartus Lossi tn 3-112.
Võimaluse korral ette registreeruda aadressil: siim.juks@ut.ee.

Kell 15.15 – 16.45 E-õppe päeva avalik diskussioon «Õpin ennast tööle». Diskussiooni veavad Larissa Jõgi TPÜst ja Tiia Ristolainen TÜst. Huvilistel on võimalik osaleda kohapeal või TPÜs ja TÜs.

Diskussioon reaalajas: video.ut.ee. Samuti on võimalik esitada diskussioonil osalejatele küsimusi.

Alates 11. oktoobrist on kõigil võimalik:
- osaleda tasuta e-kursusel «Internetis otsimise õpetus»,
- osaleda internetipõhistel avalikel e-kursustel,
- osa saada põnevast viktoriinist «E-õppe võimaluste leidmine Internetis»,
- lugeda edukate e-õppijate arvamusi veebipõhisest õppest,
- tutvuda e-ülikooli täienduskoolituspakkumisega (2004/2005).

Info: www.e-uni.ee/e-oppija.

KORP! SAKALA STIPENDIUMIFOND

kuulutab välja stipendiumikonkursi kogusummas 40 000 Eesti krooni.

Stipendiumid jaotuvad alljärgnevalt:
Üks stipendium á 15 000 kr, kaks stipendiumit á 10 000 kr ja üks stipendium á 5000 kr.

Kandideerida võivad Eesti üliõpilased (sh residendid, magistrandid ja doktorandid), kes õpivad:
a) normaalõppeaja raames erialadel, mille õppekava on rahvusvaheliselt akrediteeritud,
b) reeglina väga headele ja headele hinnetele ja
c) kellel ei ole akadeemilisi võlgnevusi.

Täpsem info: sakala.zzz.ee

SEMINAR

«Actual Developments in the European Research Area» 14. oktoobril kl 13-15.45
SA Domus Dorpatensis (Raekoja plats 1/Ülikooli 7)

13 – 13.45	Dr Martin Grabert, KoWi tegevjuht, Brüsseli esinduse juhataja «Multilateral Research Funding – Basics of ERA»
13.45 – 14.30	Ülle Must, SA Archimedes, Tartu büroo juhataja «Estonia in Framework Programs – past, present, future»
15 – 15.45	Dr Martin Grabert «Evolution of the 7th Framework Programme – State of the Art and Outlook»

Osavõtust teatada **13. oktoobriks**: dorpatensis@dorpatensis.ee või tel 737 6137.
Ürituse korraldab SA Domus Dorpatensis (www.dorpatensis.ee) TÜ teadus-arendusosakonna (www.ut.ee/ta) ja Applied Phenomics LLC – molecular expression profiling solutions (www.appliedphenomics.com) toetusel.

UURIMISKONKURSS

Tallinna Linnavalitsus kuulutab TÜ üliõpilastele välja uurimiskonkursi «Teenused lastele ja lastega peredele Tallinnas».

Lubatud on moodustada kuni 4-liikmelisi uurimisgruppe.

Tingimused
Eesmärk on saada Tallinna linna lastekaitsetöötajatele usaldusväärne teatmematerjal linnas paiknevatest asutustest ja organisatsioonidest, füüsilistest ja juriidilistest isikutest, kes pakuvad mitmesuguseid teenuseid lastele ja lastega peredele. Teenused peavad hõlmama haridust, päevahoidu, vabaaja tegevusi, hoolekannet, tervishoidu, majutust, puhkust, koolitust ja heategevust. Teenuse osutajad ei tohi olla linnaasutused.
Teenuse osutajad tuleks tegevusvaldkondade kaupa üksteisest eristada ja teenused peaksid olema ükshaaval kirjeldatud. Samuti tuleks välja tuua sihtgrupid, kellele teenust osutatakse ja tingimused teenuse saamiseks, osutaja kontaktandmed ja maksumus teenuse saajale.
Kasutatud allikad peavad olema usaldusväärsed ja kontrollitud, töö peab sisaldama kasutatud allikate nimekirja.

Töö esitamise tähtaeg on **17. november**. Tööd esitada nii paberkandjal kui ka elektrooniliselt. Kirjalikult esitatud tööd saata Tallinna Linnavalitsusse Ingrid Reinsalu nimele: Vabaduse väljak 7, 15199 Tallinn; ingrid.reinsalu@tallinnlv.ee.
Võitjate autasustamine toimub TÜ Tallinna päeval 25. nov.

Hindamine ja premeerimine: töid hindab 5-liikmeline komisjon (TÜ, Tallinna Linnavalitsuse ja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti esindajad ning vastava teema ekspert(did).
Preemiad: I koht 8000, II 5000 ja III koht 3000 kr.
Komisjonil on sobiva töö puudumisel õigus jätta mõni koht välja andmata või preemiafond ümber jagada.

Lisainfo: Ingrid Reinsalu, tel 640 4226, ingrid.reinsalu@tallinnlv.ee; Reet Rääk, tel 645 7802, reet.raak@tallinnlv.ee.

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 15. oktoober 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 32 (2191) www.ut.ee/ajaleht

Esimesel semestril toetust ei saa

Aija Sakova

Septembrist 2003 rakendus TÜs õppetoetuste maksmise kord. Suurele osale üliõpilastest, kes täidavad õppekava, avanes seeläbi võimalus saada igakuist 800-kroonist toetust. Väljastpoolt Tartut pärit üliõpilased saavad taotleda lisaks veel 400-kroonist täiendavat toetust.

Kokku teeb see 1200 krooni kuus, mis paljusid bakalaureuseõppe tudengeid vee peal hoiab. Magistrantuuri astudes selgub aga, et tuleb ilma toetuseta hakkama saada, ükskõik kui tublilt ka bakalaureuseõpe lõpetatud sai. Õppetoetuste ja õppelaenu seadus keelab nimelt sügissemestril õppetoetuse maksmise 1. kursuse üliõpilastele, seega ka 1. kursuse magistrantidele ja doktorantidele.

Võiks arvestada eelmise õppeastme tulemusi

Vormiliselt on kord põhjendatud, sest esmakursuslasel ju ei ole õppetulemusi, mille järgi õppetoetust määrata. «Esimese aasta magistrant on esimese aasta üliõpilane. Õppetoetuste ja õppelaenu seadus (paragrahv 7, lg 2) ütleb, et õppetoetuse saamiseks koostatakse õppekavati paremusjärjestus, lähtudes õppekavakohaselt täitmisele kuuluva õppemahu täitmise protsendist. Õppekava täitmise protsent on aga 1. semestril null,» selgitas õppeprorektor Tõnu Lehtsaar.

Siiski tundub selline lähenemine üliõpilastele arusaamatu ning ebaõiglane. Nii ei pea 4. aasta ajakirjanduse üliõpilane Deniss Rutšeikov õigeks süsteemi, kui magistrant ei saa esimesel semestril õppetoetust taotleda. «Bakalaureuseõppe üliõpilaste puhul on sama probleem, kuid seal on põhitakistuseks see, et pole, mille alusel toetuse saajaid määrata. Magistrantidel on aga bakalaureuseõppe viimane semester seljataga. Selle tulemusi võikski arvesse võtta,» kommenteeris Rutšeikov.

Psühholoogia 1. aasta magistrant Tiina Kalda saabub pärast väsitavat tööpäeva Põlva haiglas tagasi Tartusse. AIJA SAKOVA

1200 krooni on elamiseks vajalik summa

Ka psühholoogia 1. aasta magistrant Tiina Kalda leiab, et esimese aasta magistrantidel võiks vähemalt olla õppetoetusele kandideerimise õigus. «Kuigi olukorras, kus õppetoetust saab reaalselt ainult paar magistranti, on ilmselt õiglane, et need antakse teist aastat õppijatele, kes ka reaalselt midagi juba magistrantuuris teinud on,» lisab Kalda.

Geenitehnoloogia 2. aasta magistrant Erika Tamm on arvamusel, et õppetoetuse mittetaotlemise põhjenduseks ei saa olla õppeedukust näitavate hinnangute puudumine. «Meil on niikuinii ka järgmistel semestritel kõik ained arvestuslikud ja seega ei ole siis õppetoetuse määramise alused oluliselt selgemad,» selgitas Tamm. Magistrantuuris ja doktorantuuris peaksid Tamme sõnul kõik saama mingit toetust, olgu see siis kasvõi väiksem, ja juba esimesest semestrist. «Ja just seetõttu, kuna meil ei ole hinnete alusel võimalik õppeedukusel vahet teha,» lisas Tamm.

1200 või doktorandi puhul 3000 krooni on üliõpilase jaoks suur raha. Ja sellest ilma jäämine võib tähendada olulist majanduslikku kaotust.

Ka õppeprorektor Lehtsaar nentis, et esmakursuslaste kehvemasse olukorda seadmine on üks nendest õppetoetuste ja õppelaenu seaduse punktidest, mis tuleks üle vaadata.

«1200 krooni on paljudele vajalik summa. Elamiseks peab niikuinii lisa tulema kusagilt mujalt, aga toetus võib nö päästa olukorra ja õppida võimaldada,» rääkis Tamm.

Õppetoetus motiveeriks mitte töötama

Õppetoetuse kadumine bakalaureuseastmest magistrantuuri minnes tähendab Kalda meelest seda, et vähemalt esimesel semestril tuleb tööl käia rohkem kui õppimisele kasulik oleks. «1200 kroonist küll ära ei ela ja paljud käivad nagunii ning isegi täiskohaga tööl. Aga suur abi on see ikkagi ning võimaldab töökoormust paindlikumalt reguleerida,» seletas Kalda.

Ka Tamm leiab, et õppetoetus on kooli kõrvalt töötamise või mittetöötamise juures oluline: «Kui poleks toetust, siis ma ilmselt töötaksin, et elada ja võib-olla tulevikuks raha koguda, et õppida».

Rutšeikovi arvates on õppetoetuse taotlemise võimalus oluline tegur magistrantuuri astumisel, sest kõik magistrandid ei käi tema sõnul tööl. «Just need, kes ei käi tööl, suudavad sageli rohkem aega teadusele pühendada. Ilma toetuse ja palgata on aga üsna raske,» lisas ta. Samuti ütles Rutšeikov, et kui tema astuks magistrantuuri, siis ka 1200 krooni oleks tema jaoks argument, kas minna tööle või mitte.

Kommenteeri www.ut.ee/ajaleht.

Õppetoetuste seadus diskrimineerib üliõpilasi

Pavel Starkov
Keemia 3. a üliõpilane,
TÜ nõukogu liige

Minu meelest seisneb praeguse olukorra absurdsus selles, et tavaliselt on 1. aasta magistrandid äsja oma bakalaureusediplomi kätte saanud ning tinglikult saaks nende edukust hinnata viimase semestri tulemuste põhjal.

Samuti on olemas ka põhiõppe keskmine hinne, magistritöö kavand ning juhendaja arvamus.

Kuulun teist aastat füüsika-keemiateaduskonna õppetoetuste komisjoni ja tean, et inimesed saavad stipendiume isegi siis, kui eelneva semestri keskmine hinne on 2,0 või isegi alla selle. Varem, kui üliõpilase keskmine hinne oli isegi 4,5, ei olnud veel selge, kas ta saab järgmisel semestril stipendiumi või mitte.

Toetuste seadus on juba rohkem kui aasta tagasi vastu võetud, kuid siiamaani pole mingeid täiendusi sinna sisse viidud. Seda probleemi pole tõstatatud meedias ega ülikooli tasemel.

Toetuste mitteratsionaalse jagamise tõttu on kannatanud nii tudengid kui ka haridussüsteem üldse.

Nii ei tagata võrdset ligipääsu haridusele, ei motiveerita noori ning ei toetata teadust. Kuigi juba mitu aastat järjest usinalt tutvustatakse teaduspõhise majanduse ideed, arvan, et siiamaani on see kujunenud tühja jutu ajamiseks nagu ka ühiskondlik kokkulepe. Võtan praegu tekkinud olukorda seadusandluses diskrimineerimisena ja põhjendan seda vastavate ametnike ebaprofessionaalsusega.

13. oktoobril tutvus meie ülikooliga Eestis visiidil viibiva Gruusia presidendi Mihhail Saakašvili abikaasa Sandra Elisabeth Roefols (vasakul). Ülikooli tutvustasid rektor Jaak Aaviksoo ja rahvusvahelise koostöö juht Sirje Üprus (paremal). Proua Sandra Elisabeth Roefols tegutseb ka Tbilisi Ülikooli prantsuse keele lektorina. VARJE SOOTAK

Konverents digitaalraamatukogust

Varje Sootak

19. oktoobril kell 11 algab TÜ raamatukogu konverentsisaalis konverents «Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja».

Raamatukogu referendi Malle Ermeli sõnul käsitletakse raamatukoguvõrgu konsortsiumi arengustrateegiaid, kunstipärandi ja kirjandusllooliste tekstide digiteerimist raamatukogudes. Samuti on ettekanded erialaportaalidest ja andmebaaside loomisest.

Konverentsi avab raamatukogu direktori kt Mare-Nelli Ilus.

Raamatukoguvõrgu konsortsiumi arengu strateegiaid tutvustab ELNETi konsortsiumi juhatuse esimees, Eesti Rahvusraamatukogu tehnoloogiadirektor Mihkel Reial.

Sidusjuurdepääsu loomist ajaloolisele kunstikogule, selle probleeme ja lahendusi TÜ raamatukogus tutvustab Moonika Teemus.

«Originaalgraafika ja raamatuillustratsioonid virtuaalajastul» on Katre Riisalu teemaks rahvusraamatukogust.

Pärast vaheaega kell 14 on kavas Henn Sarve (IT Koolituskeskus) ettekanne «Kas Internet sööb raamatukogu lugejad või on Internet ise raamatukogu?».

EEVAst – digitaalsest kirjandusloost tekstides kõnelevad Liina Lukas TÜ maailmakirjanduse õppetoolist ning Vahur Aabrams ja Kairit Kaur TÜ raamatukogust.

Eesti vanema kirjanduse digitaalne tekstikorpus ehk EEVA startis 2002. aasta sügisel Eesti Kirjandusklassika fondi toetusel.

See on raamatukogu ning kirjanduse ja rahvaluule osakonna ühistöös teoksil olev väga mahukas digitaalse kirjandusloo projekt.

«Erialaportaal – miks just selline?» on TÜ raamatukogu töötajate Kärt Miili ja Tiina Kuusiku ettekande teema.

Andmebaasi loomise valudest ja võludest kõneleb Ehtel Taevere TÜ raamatukogust.

Info ja registreerimine: Malle Ermel, tel 737 5748, malle.ermel@ut.ee

Konverentsist on ka videoülekanne Internetis, vt. www.utlib.ee.

TÄNA LEHES

Lisaleht
Sügispäevad

Intervjuu
prof Maria João Rodriguesega
LK 5

TÜ võrkpallinaiskonna uus hooaeg
LK 2

UUDISED

Ülikooli külastab EUA vaatleja

21. ja 22. oktoobril tutvub ülikoolis Bologna protsessi arenguga Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni (EUA) vaatleja.

EUA koostab neljandat raportit Euroopa ühtse kõrgharidusruumi poole liikumisest Bologna protsessi raames. Raporti koostamiseks iga kahe aasta järel korraldatakse visiite ülikoolidesse, et tutvuda arenguga kohapeal.

Eestis on külastatavaks ülikooliks valitud Tartu Ülikool. Vaatleja kohtub administratsiooni, dekaanide, üliõpilaste, magistrantide, doktorantide ja õppejõududega.

Mõlema päeva lõpul valmivad kokkuvõtted.

Auhind Erasmuse programmile

22. oktoobril annab Hispaania Asturia prints Oviedo Ülikoolis Euroopa Komisjoni esindajatele üle auhinna Erasmuse programmi üliõpilaste rahvusvahelise liikuvuse arendamise eest.

Auhind on Hispaania Kuningriigi kõrgeim tunnustus mõnele välisriigi organisatsioonile.

Piduliku vastuvõtu üritustel on kavas ka videokonverents, kus Erasmuse programmis osalevatel ülikoolidel on võimalus oma partnereid tervitada ja õnnitleda auhinna puhul.

TÜ 4-minutilises videoklipis tervitab rektor Jaak Aaviksoo, samuti esinevad Tartus õppiv Hispaania üliõpilane David Hinojosa ja Oviedos õppinud TÜ tudeng Helina Aulis ning TÜ Erasmuse koordinaator Riin Kikkas.

Aaviksoo rõhutas oma tervituses Erasmuse programmi olulist osa TÜ rahvusvahelisuse edendamisel.

ONLINE-KÜSITLUS

Eestis napib arste. Mida teha?

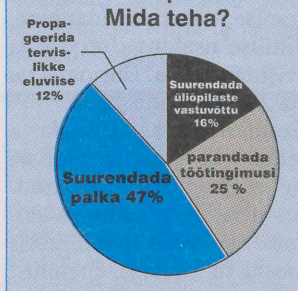

Vastajaid: 260

Uus küsimus:
Kas esimesel semestril peaks saama õppetoetust?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Ülikool tunnustab

Ülikool autasustas tänukirja ja väikese medaliga filosoofiateaduskonna emeriitprofessorit Jüri Anti.

Tartu Ülikool autasustas tänukirjaga õigusteaduskonna raamatukoguhoidjat Valentina Pisukest, majandusteaduskonna rahanduse ja arvestuse instituudi dots Nadežda Ivanovat, füüsika-keemiateaduskonna keskkonnafüüsika instituudi referenti Karin Tuvikest, haldusosakonna peaspetsialisti Tiia Kreeki ja MTÜ TÜ Akadeemilise Spordiklubi helitehnik-automaatikut Rein Vilti pikaajalise ja kohusetundliku töö eest.

Kliinikumi teadustöö preemia

SA TÜ Kliinikumi teadustöö preemia (5000 kr) pälvisid tänavu dr Jana Olak, dr Reet Mändar ja dots Mare Saag uurimistöö eest «Hambakaaries Eesti 3-aastastel lastel».

Preemia anti kätte arstiteaduskonna päevade aktusel.

Teadustööpreemia anti esmakordselt välja 1999. Seni on preemia pälvinud Siiri Kõljala ja Lea Pehme teadurite grupp, Aet Lukmanni, prof Mihkel Zilmeri, prof Jaak Maaroosi, Kersti Zilmeri, Tiiu Vihalemma, Tiiu Kullisaare ja Jelena Videri ühistöö, prof Tiit Haviko, Aare Märtsoni, Kaur Kirjaneni ja Mart Parve ühistöö ning Külli Kingo, prof Helgi Silma, prof Eero Vasara ja Sulev Kõksi ühistöö.

TÜ poksijad olid Helsingis võidukad

10. oktoobril võitsid TÜ Akadeemilise Spordiklubi poksijad Helsingis Ruskiksen Skabati nim võistlusel neljast matšist kolm.

Võitjad olid Daniel Karindosk (A-juunior, -69 kg), Erki Sloog (A-juunior, -81 kg) ja Tõnis Mõistus (-69 kg).

Spordiklubi poksitreeneri Ervin Kade sõnul on võistluste korraldajatega, Soome suurima poksiklubi Viipurin Nyrkkeilijät ja Tartu poksijate vahelised sõprussidemed kestnud juba 15 aastat.

Eesti osaleb Euroopa sotsiaaluuringus

Eestis algas Euroopa sotsiaaluuring, kus eestimaalased vastavad ühel ja samal ajal samadele küsimustele koos 21 Euroopa riigi elanikega.

TÜ sotsiaalpoliitika õppetooli teaduri ja uuringu Eesti-poolse koordinaatori Mare Ainsaare hinnangul on tegemist ühe suurema võrdlusuuringuga Euroopas. Eestis võetakse ühendust kokku üle 2500 inimesega, kellel palutakse vastata küsimustele meedia kasutuse, sotsiaalse usalduse, ühiskondliku aktiivsuse, moraali, koduste tööde jagamise, väärtushinnangute, poliitilise usalduse, tervise ja tervishoiu kohta. Uuringus on kokku ligi 400 küsimust.

Eesmärk on kaardistada ja seletada Euroopa poliitiliste ning majanduslike struktuuride, inimeste hoiakute ja käitumise vahelisi seoseid. Eestis võtavad inimestega ühendust koolituse läbinud küsitlejad, kellel on kaasas Statistikaameti töötõend.

Uuringu korraldab Eesti käitumis- ja terviseteaduste tippkeskus koos Statistikaametiga.

Tartu Ülikooli/Eedeni võrkpallinaiskonna libero Kristi Vink (vasakul), palli võtab vastu Helina Klaassen, paremalt jälgib Elis Tenis. SIGRID SÕERUNURK

TÜ võrkpallinaiskond alustas meistrihooaega

Sigrid Sõerunurk
TÜ Akadeemilise Spordiklubi meediakoordinaator

TÜ Akadeemilise Spordiklubi võrkpallinaiskond TÜ/Eeden kavatseb tänavu möödunud hooajaga võrreldes meistriliigas parema tulemuse poole pürgida, kuigi sidemängija Terje Palu ei naase seljaoperatsiooni tõttu palliplatsile enne *play-off*-mänge.

Naiskonna sidemängija langes vigastuse tõttu rivist välja kaks nädalat tagasi. Teda asendab nüüd Liina Uibopuu. Treener Andres Toode sõnul annab sidemängija vahetamine küll tunda, kuid sellegipoolest alustas naiskond meistriliiga hooaega eelmise aastaga võrreldes palju tugevamalt.

«Oleme võimsamaks arenenud. Eelmisel aastal me lihtsalt mängisime, tänavu on blokk tugevam, rünnak kõvem ja pingivalik parem,» rääkis ta. Seni meistriliigas peetud kahest mängust esimene Viljandi Metallitööstus/Volle vastu võideti (3:1), teine hetkel meistritiitlit hoidva Audentese vastu kaotati (1:3).

Uued mängijad

Pingivalik ehk naiskonna koosseis on läbi teinud uuenduskuuri. Eelmise hooaja koosseisust on alles vaid kaheksa mängijat. Võrkpallureid on lisandunud nii Võrust, Saaremaalt kui ka Kanadast Torontost.

«Me saime väga hea libero,» märkis Toode. Uus libero ehk tagamängija ja pallingu vastuvõtja on eelmisel hooajal Milstrandis mänginud Kristi Vink. Tänavu astus Vink Tartu Ülikooli õigusteadust tudeerima ning võttis vastu ka ülikooli spordistipendiumi.

Milstrand ja TÜ/Eeden kohtusid eelmisel hooajal finaalmängus, mille tartlased kaotasid ning seetõttu neljandaks jäid. Seega on Vink TÜ/Eedenit selle vanas koosseisus võitnud.

Sportlik eeskuju

Enne Milstrandi oli neiu kolm aastat eelmise hooaja meistri, Audentese SK naiskonnas.

TÜ/Eedeni taset teiste naiskondade omaga Vink eriti võrrelda ei taha, sest tema kinnitusel ei saagi näiteks Milstrandi ja TÜ/Eedenit kõrvutada.

«Milstrandis oli keskmine vanus kõrgem, seal oli enamik tööinimesed, Eedenis on üliõpilased,» kirjeldas ta ja lisas, et peab nüüd isegi õppima end kooli ja trenni vahel jagama. Ka tehnika ja treener nõuavad harjumist, kuid Vingi sõnul on see igati normaalne, sest iga algus on raske.

Pallitreeningutega alustas TÜ/Eeden septembris, seega ei ole naiskond jõudnud palju kokku mängida. Vingi kinnitusel vajab koostöö veel harjutamist «Et liigutused tuleksid loomulikult,» täpsustas Vink ja lisas, et teha on vaja lihtsalt palju tööd.

Temagi sõnul oli Terje Palu vigastus teistele mängijatele hoop. Sellegipoolest usub ta, et naiskonnal on oskuslikult mängides piisavalt potentsiaali ka ilma senise sidemängijata hakkama saada.

Kuna meistriliigas on mängitud vaid kaks mängu, ei saa Toode sõnul nende põhjal veel järeldada kui tugev naiskond on. Temagi sõnul peab veel kokkumängu harjutama.

Tartu Tarbijate Kooperatiivi juhatuse esimehe ja TÜ/Eedeni suurtoetaja Tarmo Pungeri hinnangul on TÜ/Eeden sportlikult märgatavalt arenenud.

Kõrged eesmärgid

«Naiskond alustas suhteliselt tagasihoidlikult positsioonilt, kuid seadis endale kõrged sportlikud eesmärgid,» lausus Punger. Tema sõnul on naiskond hea ja innustav näide, kuidas õige suhtumisega võib paljutki saavutada. «Naiskond sobib illustreerima sportliku suhtumise arengut,» lisas Punger.

Tartu Tarbijate Kooperatiiv on Tartu Ülikool/Eedeni naiskonda toetanud kaks aastat. «Kui areng jätkub, siis meie alt ära ei hüppa,» kinnitas Punger edasise spondeerimise kohta.

Järgmised meistriliiga mängud peab TÜ/Eeden 23. oktoobril Jumek/Võru VK ja 24. oktoobril VK Tähe vastu.

TÜ/EEDENI KOOSSEIS 2004/2005

Nr 4 Kristi Vink	Nr 7 Kadri Kallas
Nr 15 Katrin Ulst	Nr 2 Maret Saat
Nr 12 Terje Palu	Nr 14 Marja-Liisa Kesküla
Nr 6 Elis Tenis	Nr 11 Helen Pildre
Nr 13 Helina Klaassen	Nr 1 Merje Vaher
Nr 3 Aigi Ermel	Nr 5 Kristiina Nieländer
Nr 9 Raili Sepp	Nr 10 Eve Luik
Nr 8 Liina Uibopuu	

Judo ja lauatennis lisandusid universiaadide programmi

Rahvusvahelise Üliõpilasspordiliidu (FISU) täitevkomitee otsustas, et alates 2007. a Bangkoki universiaadist lisatakse kohustuslike alade hulka ka judo ja lauatennis. Seni olid mõlemad alad kavas olnud valikaladena. Järgmine suveuniversiaad toimub 11.-21. augustini Türgis Izmiris. Kavas on traditsioonilised kergejõustik, korvpall, võrkpall jm. Valikaladena toimuvad võistlused maadluses, purjetamises ja *taekwondo*s.

KIRI

Ainepunktide eest tehtav töö pole tasakaalus

Matemaatika-informaatikateaduskonnas on ainepunkti ja selle eest tehtava töö vahekord tasakaalus.

3- ja 4-punktised ained lõppevad (peaaegu) alati eksamiga ning suurem osa 2- ja 1-punktiseid on arvestuslikud ained. Võib-olla on see meie teaduskonna eripära, aga vähemalt 4-punktiste ainetega on semestri sees ikka palju tegemist, et kõik kontrolltööd ja projektid õigeks ajaks valmis saada.

Kui tuua võrdluseks majandusteaduskonna kõrvalainete bloki ained, mis eranditult kõik annavad 2 AP-d, siis on olukord aga hoopis teine. Näiteks aine «Ettevõtte loomise ja tegutsemise alused» raames pidi (2003. a kevadsemestril) arvestuse kättesaamiseks vaid äriplaani koostama. Sellistes ainetes, nagu mikro- ja makroökonoomika, on lisaks mitmele kontrolltööle ka eksam. Ja mõlemad ained annavad võrdselt 2 AP-d.

Muidugi on matemaatika-informaatikateaduskonnas üliõpilased raske tööga harjunud (pole aineid, kus saaksid loovust kasutada ja tühja jutumulli ajada...., on vaid matemaatika, matemaatika ja natuke programmeerimist). Aga samamoodi oleme harjunud oma raske töö eest saama ka väärilise tasu ainepunktides.

Seega võib öelda, et ainepunktide arvu ja tehtava tööhulga vahel ei ole TÜs ühtset tasakaalu ja midagi tuleks kohe kiiremas korras selles suhtes ette võtta.

Matemaatika-informaatikateaduskonna 2. a üliõpilane
(Autor on toimetusele teada)

Noorte kunstifestival

Ellu Maar
Festivali meediasuhete vahendaja

25.-31. oktoobrini toimub Tartus taas MTÜ Loovkeskuse kunstifestival.

Õpilastele ja üliõpilased saavad osaleda õpikodades, kus eri maade professionaalid tutvustavad kunstivorme.

Tutvuda saab brasiilia võitluskunstiga *capoeira* või improvisatsioonilise teatriga, kus etendus sünnib kohapeal. Kunsti ja kommunikatsiooni olemust tunnetatakse nüüdistantsu ja fotokunsti seostes, kunsti läänelikule peavoolule vastandub aga kohaspetsiifilise loova enesetunnetusega tegelev õpikoda.

Kaasaegse tehnoloogia võimalusi kunstis katsetatakse nii digifoto kui ka multimeedia või virtuaalreaalsusega töötubades. Õpikodades tehtut esitletakse festivali klubis Sadamateatris.

Info: ja registreerimine www.fest.tartu.ee või festmuud@hot.ee.

Näitus «Kokkupuude»

18. oktoobril kell 16 avatakse Y-galeriis Peeter Krosmanni ja Rauno Thomas Mossi maalide näitus «Kokkupuude».

Näituse moodustavad õlimaalid, mille tegemisel olid kunstnikud inspireeritud akademismist, klassikalisest maalikoolist (W-A. Bouguereau, J. Tissot, I. Brodski, B. Sherdakov, M. Nesterov) ja nabiidest (P. Bonnard, E. Vuillard).

Rauno Thomas Mossi sõnul polnud eesmärgiks vaatajat šokeerida või end kehtestada.

«Oleme hoidunud räigest füüsilisusest ja sotsiaalsetest üldmõistetest. Tegime just seda, mida hing on pikemat aega nõudnud – lihtsalt maalisime. Automatistlikult keerutamata ja rõõmuga.»

Näitus jääb avatuks 31. oktoobrini.

Sihtasutus Sipelgad kuulutab välja

esmakursuslase stipendiumi «Hüpe»

Stipendiumi võivad taotleda lastekodust pärit Tartu Ülikooli õppima asunud esimese aasta üliõpilased.
Stipendium määratakse gümnaasiumi lõputunnistuse, riigieksamite ja võimaluse korral jooksvate õppetulemuste ning ühiskondliku aktiivsuse alusel.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb õppe- ja üliõpilasosakonda (Ülikooli 18-116) esitada 15. novembriks dokumendid:

- vabas vormis isiklik avaldus,
- kontaktandmed,
- CV,
- gümnaasiumi lõputunnistus,
- tõend õppetulemuste kohta (kui on olemas).

Stipendiumi saajad otsustab Tartu Ülikooli ja SA Sipelgad ühiskomisjon. Ühe stipendiumi suurus on 5000 kr ning see makstakse välja üks kord aastas jõuludeks.
Info: Leane Morits, leane.morits@ut.ee, 737 5683.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Euroopa teadmistepõhine ühiskond ja majandus

Intervjuu Lissaboni strateegia autori, professor Maria João Rodriguesega

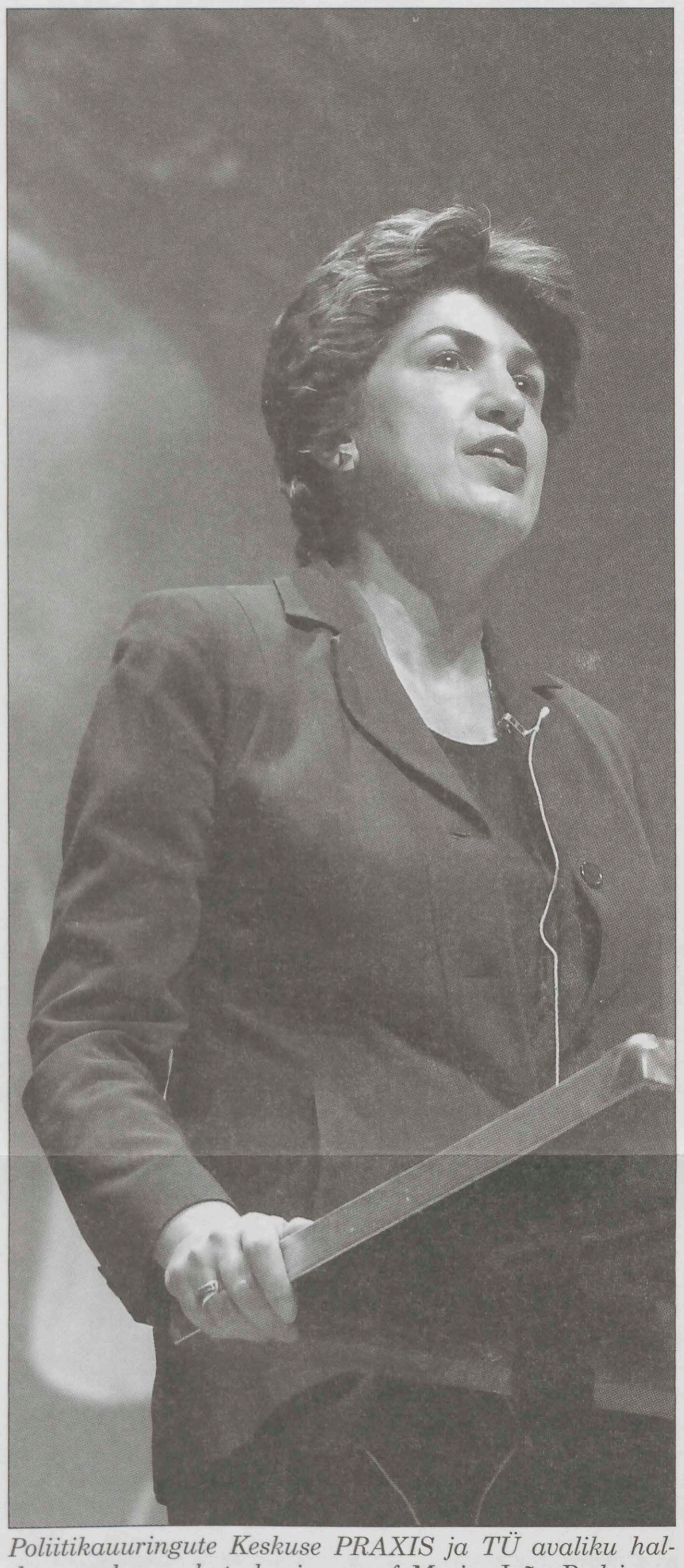

Poliitikauuringute Keskuse PRAXIS ja TÜ avaliku halduse osakonna kutsel esines prof Maria João Rodrigues osakonna seminaril ja riigiametnike foorumil. RIIGIKANTSELEI

Kristi Hakkaja
Avaliku halduse magistrant

Riigiametnike foorumil ja TÜ avaliku halduse osakonna Lissaboni strateegia teemalisel seminaril esines tänast Euroopa poliitikat palju mõjutanud Lissaboni strateegia «ema» ja teadmistepõhise Euroopa kontseptsiooni peaideoloog Maria João Rodrigues.

2000. a ELi Lissaboni tippkohtumisel pandi alus täiesti uuele Euroopa kontseptsioonile, mida tunneme Lissaboni strateegia või teadmistepõhise ühiskonna nime all.

Neid märksõnu tõlgendatakse Eestis aga sageli kitsamalt, kui on nende tegelik tähendus ja eesmärk.

Lissaboni strateegiaga seostuvad meile sageli üksnes teadus, innovatsioon, konkurentsivõime, majandus. Strateegia kaks ülejäänud võtmesõna – sotsiaalne sidusus ja jätkusuutlik areng pole aga Eestis veel kajastamist leidnud.

Milline on Lissaboni strateegia kõige olulisem sõnum?

Lissaboni strateegia tuum on selles, kuidas seostada omavahel teadmistepõhise ühiskonna aluseks olevad institutsioonid – ülikoolid, teadusasutused, ettevõtted, finantsasutused ja riik.

Nad peavad töötama üheskoos.

Üleminek teadmistepõhisele majandusele ei tähenda üksnes tehnoloogilist, vaid laiemat sotsiaalset muutust, mis puudutab absoluutselt kõiki valdkondi ja sektoreid.

Lissaboni strateegiat on tänaseks ellu viidud neli aastat.

Strateegia elluviimisel on kõige suuremaid edusamme saavutatud just Euroopa Liidu tasandil. Lissabonis kokkulepitu on tänaseks suudetud vormistada reaalseks tööplaaniks ja konkreetseteks poliitikainstrumentideks infoühiskonna, teaduse, innovatsiooni, hariduse, tööhõive ja sotsiaalkindlustuse direktiividides ja valdkondlikes tegevuskavades. Samuti peegeldub Lissaboni strateegia uues konstitutsioonilises leppes.

MARIA JOAO RODRIGUES

Lissaboni Ülikooli majandusprofessor
Euroopa Komisjoni sotsiaalteaduste nõuandva kogu president.
ELi mitme nõuandva kogu liige.
Rohkem kui 60 publikatsiooni.
Kaitsnud Sorbonne'i Ülikoolis majandusteaduse 3 magistrikraadi ja doktorikraadi.

Riikide tasandil leiame eest väga ebaühtlase pildi, kus sõltuvalt riigist ja piirkonnast võib välja tuua tugevaid ja nõrku aspekte. Üldplaanis on kõikjal Euroopas tehtud suuri edusamme infoühiskonna elluviimisel, eriti mitme teadusvõrgustiku käivitamisel. Edasiminek on toimunud finantsturgude integreerimise ja tööhõive tugiteenuste kaasajastamisel.

Mis ei ole nii hästi läinud?

Mõnikord on üsna raske propageerida suhtumist, mida nimetan «aktiivseks vanaduspõlveks». Äärmiselt oluline on, et inimesed püsiksid tööturul kauem, kuna tänapäeval me elame kauem. Sellist uuendust pole sugugi lihtne läbi viia, eriti Saksamaal ja Prantsusmaal.

Teine probleemiring on seotud innovatsiooniga. Innovatsioon on tegelikult väga horisontaalne poliitika. See aga tähendab, et meil tuleb reformida oma haldussüsteemi, sest ministeeriumid peavad õppima üheskoos töötama. Olukord on riigiti väga erinev.

Mida peaks Eesti tegema Lissaboni strateegia eesmärkide edukamaks elluviimiseks? Praegu on meil mitu majandusliku innovatsiooni poliitikat, samas kui ülejäänud dokumenti pole peaaegu üldse puudutatud.

See on väga oluline küsimus – kuidas luua tasakaal majandusliku ja sotsiaalse dimensiooni vahel. Kõige tähtsam on mõista, et sotsiaalne sidusus ei vastandu konkurentsivõimele. Vastupidi, see aitab oluliselt kaasa konkurentsivõime edendamisele. Sest kui inimestel on oma edaspidise elu ja töövõimaluste osas suurem turvatunne, siis tõuseb selle kaudu ka nende töö produktiivsus.

Kuidas see puudutab meie tööjõuturgu?

Peame aitama inimestel liikuda vanamoodsatelt töökohtadelt kaasaegsetele. On vaja tööhõivet tõhusalt toetavaid teenuseid, mis aitaksid inimestel leida uusi lahendusi. Näiteks Taani ja Rootsi tööjõuturg on väga paindlik ja ettevõtetel on suur vabadus tööjõu ümberkorraldamisel. Samal ajal on töötajate jaoks ülimalt tõhusad tööhõive tugiteenused ja ümberkoolituse süsteem.

Peale selle peab tagama korraliku sotsiaalkindlustussüsteemi, mis suudab pakkuda kaitset haigestumisel, töötuks jäämisel ja vananemisel.

Milline on ülikoolide roll teadmistepõhise ühiskonna rajamisel, majanduslikus innovatsioonis, aga ka sotsiaalses sidususes ja teistes Lissaboni strateegia eesmärkides?

Ülikoolidel on edukas teadmistepõhises majanduses täita keskse institutsiooni osa. Esmalt seetõttu, et teaduse kaudu loovad nad uusi teadmisi. Ent see tähendab, et nad peavad olema võimelised tegelema nii baasuuringute kui ka rakendusteadustega.

Teiseks seetõttu, et ülikoolid valmistavad ette inimesi teadmistepõhise majanduse tarbeks. Seega peavad nad olema võimelised pakkuma kõrgharidust, aga samas ka koolitust – elukestvat õpet.

Kolmandaks seetõttu, et ülikoolid peaksid pakkuma tervet rida teenuseid ühiskonnale tervikuna. Kokkuvõttes võib öelda, et ülikoolid peavad ennast avama laiemale ümbrusele.

Aga milline peaks olema ülikoolide roll suhetes ettevõtluse ja majandusega? Euroopale on sageli ette heidetud, et ollakse väga tugevad teadmiste loomisel, aga mitte nende majandusse rakendamisel.

Ülikoolid peaksid pakkuma teenuseid ühiskonnale ja avama end laiemale ümbrusele.

See on määrava tähtsusega. Ülikoolid peavad suurendama oma rolli kokkupuutes ettevõtetega. Selleks on vaja ülikoole reformida. Selles Lissaboni strateegia seisnebki – see on struktuursete reformide kogumik. Seega on vaja reforme haldussüsteemis, ettevõtluses, aga ka ülikoolides.

Kuidas täpsemalt?

Esiteks ülikoolide juhtimissüsteemis. See peab kaasama rohkem välispartnereid, et aidata ülikoolidel toime tulla uute strateegiliste eesmärkidega ja tekitada tõhusam juhtimissüsteem.

Ülikoolid ei pea erasektori juhtimistavasid täielikult üle võtma, sest neil on oma eripära, aga samas on erasektorilt palju õppida.

Aga õppejõud-teadlased?

Teine küsimus ongi seotud õppejõudude karjääriga, sest peame neile pakkuma stiimuleid, täitmaks kõiki neid eri rolle – baas- ja rakendusteadustega tegelemine, suhtlemine ettevõtetega, haridus ja koolitus. Sest teadmistepõhises ühiskonnas on õpetaja roll täielikult muutunud. Kuna Interneti kaudu on kõigil juurdepääs tohutule informatsioonihulgale, siis on õpetajal teadmistepõhises ühiskonnas teejuhi roll.

Kuidas tuleks parandada arusaamist teadmistepõhisest ühiskonnast? Milline roll on selles näiteks Tartu Ülikooli avaliku halduse osakonnas õpetataval magistrikursusel Lissaboni strateegiast?

Ühelt poolt tuleb rohkem populariseerida teadmistepõhise ühiskonna ideed – see tuleks muuta kõigi jaoks atraktiivseks. Oluline on selgitada, et teadmistepõhine ühiskond on mõeldud absoluutselt kõigi jaoks. Sest kogu mõte seisneb tegelikult selles, et peame töö muutuva iseloomuga kaasas käima. Töö peab muutuma loomingulisemaks ning võimaldama rohkem initsiatiivikust ja töötajatele suuremate õiguste andmist. See tähendab, et ka ettevõtted peaksid ennast ümber kujundama innovaatilisemaks ja töötajakesksemaks.

Kogu keerulise üleminekuprotsessi juhtimiseks on meil aga vaja ka strateegilisi keskuseid. Selleks on valitsus ning ka Poliitikauuringute Keskus PRAXISe sarnased uurimiskeskused, kuna viimased on just seda tüüpi organisatsioonid, mis loovad silla teadustegevuse ja poliitika vahel.

Kui tahame luua teadmistepõhist ühiskonda, siis peame olema võimelised ka teadmistepõhiseks poliitika kujundamiseks. Siin peitubki PRAXISe sarnaste organisatsioonide roll. Rajasin ka ise omal ajal Portugalis täpselt samasuguse uurimiskeskuse.

Portugal on suhteliselt väike riik, Eesti veel väiksem. Portugal on Eesti jaoks näide sellest, kuidas väikeriik on mõjutanud kogu ELi. Kuidas kommenteerite Lissaboni strateegiat sellest vaatevinklist?

Lissaboni strateegia tõestab, et väikeriigid suudavad tõepoolest ELis mõju avaldada.

Esmalt tuleb tõeliselt hästi olla kursis ELi enda küsimustega. Näiteks mina ise uurisin põhjalikult Euroopa Liiduga seonduvat kahe aasta jooksul enne Lissaboni tippkohtumist. Teine oluline tingimus on Euroopa võrgustiku loomine. See tähendab võimet esitada oma ideid laiemaks aruteluks meie ELi partneritele. Just sel põhjusel käisin ise enne Lissaboni tippkohtumist mitu korda Euroopa pealinnades, et arutada meie ettepanekuid peaministrite ja valitsuskabinettidega.

Kolmandaks tingimuseks on muidugi hea ettepanek. See tähendab, et peab olema nii visioon kui ka ambitsioon.

Saabusin Eestisse alles eile (intervjuu toimus 1. okt, autor), aga olen mõndagi lugenud ja näen juba praegu, kuidas Eesti on võimeline kokku tooma parima rahvusvahelise ekspertiisi.

Peale selle on teil suured ambitsioonid teistele järele jõuda ja kujuneda antud regiooni edu etaloniks, mistõttu teil on olemas kõik vajalikud tingimused.

Nobeli preemia Elfride Jelinekile

13. oktoobril tähistati Saksa Kultuuri Instituudis Nobeli kirjanduspreemia andmist Austria kirjanikule Elfride Jelinekile.

Näidati lühifilmi kirjanikust. Jelineki tutvustava lühiettekande pidas Austria saatkonna kultuuriatašee Anne Laur.

Jelineki saksakeelsest raamatust «Klaverimängija» ja eestikeelsest «Lõbu laialt» lugesid veini ja koogi kõrvale katkeid TÜ saksa filoloogia üliõpilased.

Šveitsi kirjanik Stamm Tartus

20. oktoobril kell 19 loeb Saksa Kultuuri Instituudis (Kastani 1) oma romaanist «Hajusad maastikud» katkendeid Šveitsi kirjanik Peter Stamm.

Stamm (sünd 1963) on üks tähtsamaid ja enim tõlgitud Šveitsi kaasaegseid autoreid. Tema viimase romaani «Hajusad maastikud» on eesti keelde tõlkinud Krista Räni, raamat ilmus kirjastuses Huma.

Mihkelsonile pühendatud konverents

21. oktoobril kl 12 algab Eesti Kirjandusmuuseumis (Vanemuise 42) Tartu kirjanikule Ene Mihkelsonile pühendatud konverents «Igaüks on hüüdja hääl».

Konverentsil esinevad ettekannetega mitmed TÜ õppejõud, teadurid ja üliõpilased.

Konverentsi korraldavad Eesti Kirjandusmuuseum ja TÜ kirjanduse ja rahvaluule osakond.

Saami päev Eesti Rahva Muuseumis

18. oktoobril kell 14 algab Eesti Rahva Muuseumis hõimupäevade raames saami päev.

ERMi avalike suhete sekretär Agnes Aljas räägib oma kogemustest saamimuuseumi SIIDAs ja tutvustab kodulehekülge: www.siida.fi.

TÜ soome keele lektor Janne Saarikivi räägib saamide ajaloost, saami pildist filmides ja eriti merisaamidest.

Ilmub raamat tippude vallutamisest

Täna kell 15 algab Eesti Kirjanduse Seltsis Vanemuise 19 lasteraamatu «Kuidas ma ronisin mäe tippu» esitlus.

Oma unistuste täitumisest, oma mäetipu vallutamisest jutustavad mägironija Alar Sikk, ajakirjanik Madis Jürgen, kahekordne olümpiavõitja Erika Salumäe, räppar Chalice, riigikogu liige, TÜ prof Ene Ergma, modell Carmen Kass, vabadusvõitleja Lagne Parek ja taasiseseisvunud Eesti Vabariigi esimene peaminister Mart Laar.

Raamatu kujundasid Martin Nurm ja Anne-Ly Vaher TÜ raamatukogust.

TEATED

20. oktoobril kell 17 toimub J. Liivi 2, 6. korruse puhkeruumis professorite klubi väitluskoosolek teemal «Vaba konkurents ja vanusepiirang».

20. oktoobril kl 19 algab TÜ aulas sarja «Meistrite Akadeemia» kontsert, kus esinevad Virgo Veldi saksofonil ja Kai Ratasepp kvaleril.
Sarja kontserdid toimuvad iga kuu kolmandal kolmapäeval.

ÕNNITLEME

Raik-Hiio Mikelsaar 65

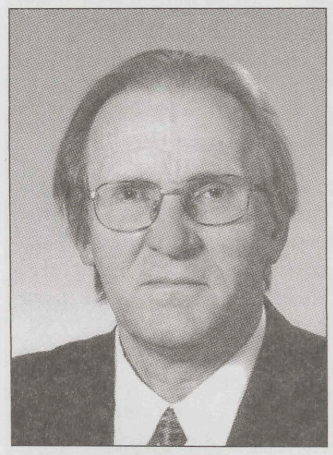

Raik-Hiio Mikelsaar on sündinud 13. oktoobril 1939. 1963 lõpetas ta TÜ arstiteaduskonna *cum laude*.

1963-1975 töötas Mikelsaar patoloogina Tartu Kliinilises Haiglas, seejärel kollagenooside sektori juhatajana TÜ meditsiini kesklaboris ja molekulaarmodelleerimise labori juhatajana TÜMRIs. Emeriteeruv professor Ado Truupõld kutsus 1997 Mikelsaare tööle patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituuti, kust temast sai patoloogiaprofessor ja õppetooli juhataja.

1968 kaitses Mikelsaar meditsiinikandidaadi ja 1989 keemiadoktori väitekirja.

Mikelsaare sulest on ilmunud eesti- ja ingliskeelsed õpikud haiguste olemusest ja kahjustuslikest muutustest. Tema juhendamisel loodi õppe- ja teadustööks atomaarmolekulaarsed plastmudelid, mis patenteeriti 13 riigis.

Eduka teadustegevuse tunnustusena on Mikelsaar saanud ENSV teauspreemia jm.

Prof Mikelsaar on sotsiaalministeeriumi meditsiiniterminoloogia komisjoni ja Eesti Teadlaste Liidu juhatuse liige, kes võtab ühiskonna arengu huvides sageli sõna ajakirjanduses.

Sel aastal valiti Mikelsaar uuesti patoloogiaprofessoriks.

Tänasel juubilaril on kavas jätkata erialast õppetööd, koostada uusi õpikuid põletiku ja kasvaja üldpatoloogiast ning arendada teadustööd pro- ja antibiootikumide koosmõjust infektsioonhaiguste ravis.

Kolleegid

ÕNNITLEME

Toivo Hinrikus 60

Toivo Hindrikus on sündinud farmaatsia instituudiga samal kuupäeval, 19. oktoobril.

TÜ farmaatsiaosakonna lõpetamise järel töötas 1973–1976 füsioloogia kateedris. Siin valmis bioloogiakandidaadi väitekiri serotoniini toimest ja osast pankrease talitluses. 1977. aastast tuli Hinrikus farmatseutilise keemia õppejõuna tagasi rohuteaduse juurde, käies farmaatsia instituudis aste-astmelt läbi kõik akadeemilised vaheetapid. 1993–1998 oli ta instituudi juhataja ning ravimite tehnoloogia ja biofarmaatsia õppetooli juhatajana professor. Tema eestvedamisel on taastatud farmaatsia instituut, taasloodud õppetoolid ja ülikooli apteegid.

Dots Hinrikus on uurinud mitmeid ravimite tehnoloogia ja analüüsi probleeme. Ta osaleb mitut eriala reguleerivate institutsioonide töös, kuuludes apteegi- ja ravimitealaste tegevuslubade ekspertkomisjoni ning ravimpreparaatide registreerimiskomisjoni.

Viimastel aastatel on ta erilist rõhku pannud terminoloogia korrastamisele, osaleb Pharmaca Estica väljaandmisel.

Juubilari iseloomustab kõrge nõudlikkus, erudeeritus, täpsus ja korrektsus erialastes ja eriti terminoloogilistes küsimustes ning ka tasakaalukus, mõistvus ja mõnus huumorimeel. Toivolik vana rohuteadlaste koolkonda esindav traditsiooniline maailmapilt ja sellele vastav tegutsemine on väärtus omaette. Viimast rõhutab ka tema aktiivne huvi kutseala ajaloo ning instituudi omaaegsete loojate pärandi vastu.

Kolleegid

ÕNNITLEME

75

Ivar Piir, metoodik – 20. oktoober

60

Tiiu Rootslane, vastutav sekretär – 15. oktoober

Toivo Hinrikus, dotsent – 19. oktoober

55

Vello Peedimaa, kalauuringute koordinaator – 17. oktoober

Netti Žurakovskaja, õpetaja – 21. oktoober

50

Tiina Sammelselg, raamatukoguhoidja – 18. oktoober

35

Raili Pool, teadur – 16. oktoober

30

Lauri Randveer, rahvusvahelise koostöö juhi assistent – 16. oktoober

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

IN MEMORIAM

Dots Rein Pähkla

27. apr 1966 – 5. okt 2004

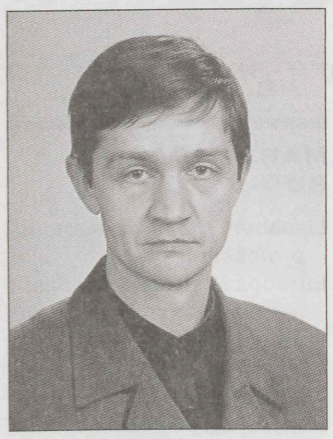

5. oktoobril suri raske haiguse tagajärjel TÜ kliinilise farmakoloogia õppetooli juhataja dotsent Rein Pähkla.

Rein Pähkla lõpetas 1992 arstiteaduskonna ravi eriala. 1997 kaitses meditsiinidoktorikraadi kliinilises farmakoloogias, uurides pinoliini ja teiste beeta-karboliinide toimemehhanisme. Pärast doktorantuuri lõpetamist asus ta tööle farmakoloogia instituudis, 2000. aastast töötas instituudis dotsendina ja kliinilise farmakoloogia õppetooli juhatajana.

Ta on avaldanud üle 40 teaduspublikatsiooni, tema peamine uurimisvaldkond oli kliiniline farmakokineetika.

Pähkla õpetas farmakoloogiat ja kliinilist farmakoloogiat arstiteaduskonna tudengitele ning viis läbi arstide ja õdede täienduskoolitusi. 1999. aastast oli Pähkla Eesti Farmakoloogia Seltsi esimees.

Rein Pähkla oli aastaid Riigi Ravimiameti ekspert, kelle laialdased teadmised, põhjalikkus ja kohusetundlik lähenemine probleemidele olid hindamatuks panuseks ravimite ohutuse ja kvaliteedi hindamisel.

Rein Pähkla teadmisi ravimite alal hindasid kõrgelt ka tema arvukad kolleegid Maailma Tervishoiuorganisatsioonist, kus ta osales 2001. aastast ajutise nõunikuna mitme ekspertgrupi töös. Viimase tööna valmistas Rein Pähkla ette esimese versiooni uuest Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ravimite bioekvivalentsuse määramise eeskirjast. Rein Pähkla osales ka HIV/AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria ravimite kvaliteedi hindamise rahvusvaheliste ekspertgruppide töös.

Doktor Rein Pähkla jääb alatiseks meelde kui abivalmis kolleeg ja hea sõber, kellelt sageli professionaalset nõu küsiti.

Teda jäävad mälestama omaksed ja kolleegid farmakoloogia instituudist, Riigi Ravimiametist, Maailma Tervishoiuorganisatsioonist ning

SEMINAR

19. oktoobril kl 16.15 toimub Tähe 4 aud 170 dotsent Ivar Piiri 75. sünnipäevale pühendatud seminar. Põhiettekande «Kvant- ja relatiivsusteooria algusaastakümned Tartus» peab juubilar. Kõik on teretulnud!

INFOPÄEV

18. oktoobril kl 16.15–19 toimub ph aud 128 AS Prisma Peremarketi infopäev.

Kõrgkooli majandus- või mõnel muul alal äsja lõpetanud või kohe lõpetamas olev noor, Prisma ootab Sind õppima ja arenema jaekaubanduse juhiks.

Praktikaga põimunud kaubanduskoolitus kestab 15 kuud. Koolitusperioodil saad hea töökoha ja mitmekülgse, oma ala asjatundjate poolt läbiviidava koolituse.
Eestis oleme esindatud ettevõtetega Prisma Peremarket, Sokotel (Sokos Hotell Viru), Kommest Auto (Peugeot) ja Agribalt.

Lisainfo: www.prismamarket.ee ja www.mercuriurval.com.
Kui soovid Prismaga liituda, võta kohe ühendust Mercuri Urvali konsultantidega tel 667 1520, et kokku leppida esmakohtumine.
Info: TÜ karjääriteenistus, tel 737 6205.

ERGO
Kindlustus
Pensionifondid

TUDENG, kui

- Sa oled jäänud õppima kauemaks, kui normaalaeg ette näeb
  või
- oled tulnud Eestisse õppima välismaalt
  või...

Just Sinul võib vaja minna ERGO ravikindlustust.
Kindlusta ENNE, kui haigeks jääd ja märkad, et ravikulud pead ise kinni maksma...

Täpsemalt saad teada ERGOlt Tartus:
Soola 8 (Emajõe Ärikeskus)
Tel 737 1020, 737 1035

www.ergo-kindlustus.ee

KAITSMISED

20. oktoobril kl 16 kaitseb TÜ Füüsika Instituudi nõukogu saalis **Aleksei Kotlov** doktoritööd tahkisefüüsika erialal «Dielektrilised oksianioonkristallid: tsoonstruktuur ning elektronergastused». Juhendajad v-teadur Vitali Nagirnõi ja prof Aleksander Luštšik. Oponendid prof Vladimir Mahhov (FIAN, Moskva) ja dr Rein Kink. Info: Toomas Plank, tel 737 5567.

21. oktoobril kl 14.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Jaak Talts** doktoritööd füüsikas rakendusfüüsika erialal «Pidev mitteinvasiivne vererõhu mõõtmine: diferentsiaalse servo-ostsillomeetrilise meetodi võrdlevad ja metodoloogilised uuringud». Juhendaja v-teadur Rein Raamat. Oponendid prof Kalju Meigas, TTÜ ja prof Janis Spigulis, Läti Ülikool. Info: Toomas Plank, tel 737 5567.

22. oktoobril kl 14.15 kaitseb geoloogia instituudis Vanemuise 46-246 **Ene Kadastik** doktoritööd «Ülem-Pleistotseeni stratigraafia ja liustiku taandumine Loode-Eestis». Juhendaja prof Volli Kalm. Oponent prof dr Veli-Pekka Salonen, Helsingi Ülikool.

25. oktoobril kl 14.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Anu Vissel** doktoritööd «Lastepärimus muutuvas ühiskonnas» eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Oponent Kristi Salve, PhD.

LOENG

19. oktoobril kl 12.15 toimub õigusteaduskonnas Näituse 20–117 lektor *dr iur* Lauri Mälksoo *venia legendi* loeng «Juristid ja identiteedi legitimeerimine: Tartu Ülikooli rahvusvahelise õiguse professorid 1855–1985 ja nende pöördumine ajaloo poole».

20. oktoobril kl 16 algab Tallinnas Eesti TA majas Kohtu 6 akadeemiku TÜ prof Jaan Rossi avalik loeng «Kõne- ja muusikahelide suhetest».
Info: tel 644 4739.

SPORT

16. ja 17. okt toimuvad Viljandis Eesti meeste korvpalli karikasarja poolfinaal- ja finaalmängud. 16. okt algab TÜ/Rocki mäng kl 16 ning finaali jõudmise korral algab mäng 17. okt kl 16.

KONTSERT

17. okt kl 16 Vanemuise kontserdimajas «Põhjataevas». Esinevad Tõnis Mägi, Oleg Pissarenko trio ja Revalia kammermeeskoor, dirigent Hirvo Surva.
Koorimuusikast rokiballadini – Kapi «Põhjarannik», Vettiku «Kuu», Sibula «Aed», Mägi «Põhjataevas» jt.
Piletid 100 ja 60 kr.

20. oktoobril kl 21 toimub Tartu üliõpilasmajas sügispäevade ajal JÄÄÄÄRe kontsert. Pilet 50 (ISIC) ja tavapilet 65 kr.
Oodatud kõik vanad ja uued JÄÄÄÄRe sõbrad ja austajad.

TEATRIPILETITE SOODUSMÜÜK

19. oktoobril kl 13–16 toimub TÜ raamatukogu fuajees Vanalinnastuudio muusikali «Hull sinu järele» piletite soodusmüük kõikidele Tartu kõrgkoolide üliõpilastele ja õppejõududele. Muusikal on pärjatud rohkete auhindadega. Etendus toimub Tallinna Linnahallis.
Pileteid müüakse 3., 4. ja 7. nov etendustele.

KURSUS UUELE TÖÖTAJALE

«TÜ arvutivõrgu kasutamine. Ülevaade infosüsteemidest»
3. nov kl 9.30–16.30.

Kursuse maht: 8 t arvutiklassis.
Lektorid: asjaajamise peaspetsialist Sirje Mark, raamatukogu referent Kärt Miil, teadustalituse peaspetsialist Viktor Muuli, IT osakonna spetsialist Riina Reinumägi.
Toimumiskoht: avatud ülikooli arvutiklass, raamatukogu III k (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Kursuse programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Maksumus ülikooli sisekäibega: 480 kr.
Registreerumine: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina.reinumagi@ut.ee

KONVERENTS

«Suur põgenemine 1944. Eestlaste lahkumine läände ning selle mõjud»

22. oktoobril TÜ raamatukogu konverentsisaalis

Põgenemine

10.15 Carl Göran Andræ «Eestlaste põgenemine Rootsi»
10.40 Kaja Kumer-Hauknõmm «Suur põgenemine 1944. aastal»
11.05 Karlis Kangeris «Sakslaste tagasitõmbumise plaan Baltikumist Läti näitel»
11.30 Linas Saldukas «Massiline väljaränne Leedust 1944»
11.55 Tiina Kirss «Suur põgenemine läbi põgenike mälestuste»
12.20 näituse avamine

Paguluses

13.30 Raimo Raag «Välisriikide elanike suhtumine eestlastest põgenikesse Rootsi näitel»
14.00 Indrek Jürjo «Kontaktid kodu- ja väliseestlaste vahel nõukogude võimu surve all 1944-1991»
14.30 Alur Reinans «Väliseestlaste (demograafiline) areng põlvkondade lõikes rootsieestlaste näitel»
15.00 Aune Valk «Muutused väliseestlaste etnilises identiteedis rootsieestlaste näitel»

Väliseestlus tänapäeval

16 Janika Kronberg «Eesti kirjasõna rahvuse säilitajana»
16.25 Piret Noorhani «Ülevaade eesti arhiividest välismaal»
16.50 Inga Kask, Tiit Tammaru «Eestlased maailmas 2000, tagasiränne 1990. aastatel»
17.15 Hain Rebas «Väliseestlus tulevikus läbi mineviku»
17.40 Avatud diskussioon «Eesti kogukondade roll tänapäeval»
18.15 kokkuvõtted, lõpusõnad

Ürituse korraldavad TÜ Välis-Eesti uuringute keskus (www.ut.ee/VEUK/) ja Rootsi Suursaatkond.
Info: Kaja Haukanõmm, echok@ut.ee.

Tartu sügis-päevad 2004

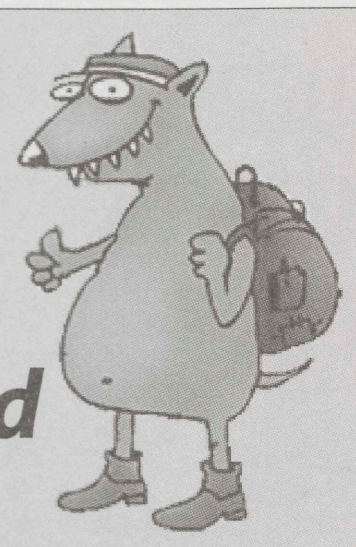

18. – 24. oktoobrini
www.ut.ee/studentdays

ESMASPÄEV, 18. OKTOOBER

kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 13.45 **TUDENGIMINUTID** Raadio 2 103.6 MHz
kl 16 **TUDENGIVIKTORIIN «MÄLUKAS»** Tartu Üliõpilasmaja, Kalevi 24, 60.- võistkond
kl 18 **SÜGISPÄEVADE *PERFORMANCE* JA TUDENGIÜHENDUSTE PARAAD** Raekoja plats, tasuta
kl 19 **SASi ÕHTU TUDENGITELE TEEMAL «SURM»** Vaksali 11-44, tasuta
kl 20 **STIILIPIDU: PIONEERIORGANISATSIOONI PIDULIK KOONDUS JA SÕPRUSÕHTU** Tartu Üliõpilasmaja, 75.-/tasuta*
kl 20 **TUDENGITE IMPROVISATSIOONIDE ÕHTU** džässiklubi Illegaard, tasuta
kl 22 **KARAOKE «SELLEST SAAB MEIE SÜGIS» FINAAL** Püssirohukelder, pilet 25.-
kl 23.30 **TAIZE PALVUS** Tartu Pauluse kirik, Riia 27, tasuta
kl 24–03 **RAADIO ÖÖSAADE I** Ring FM 104.7 MHz

TEISIPÄEV, 19. OKTOOBER

kl 6 **AVATUUT JA HOMMIKUVÕIMLEMINE** Raatuse 22, Narva mnt 25, 27, Tuglase 7 ja Nooruse 7 ühiselamud, tasuta
kl 7 **HOMMIKUORIENTEERUMINE** Raekoja plats, tasuta
kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 11–16 **DOONORIPÄEV** Raatuse 22 ühiselamu fuajee, tasuta
kl 13.45 **TUDENGIMINUTID** Raadio 2 103.6 MHz
kl 14–16 **EMAJÕE ÄÄRE KORISTAMINE** Kaarsilla juures
kl 14–18 **VANAPABERI KOGUMISE VÕISTLUS, PABERI REBIMISVÕISTLUS** TÜ raamatukogu fuajees
kl 16 **TÖÖTUBA I: EMAJÕE KALDAPEALSED PUHTAKS** algus Kaarsilla juures
kl 18 **VÄLJAPANEK «EMAJÕE SAAK»**
kl 19 **«VIIULDAJA KATUSEL»** Vanemuise suur maja, pilet -50%(ISIC)
kl 19 **HELIMAASTIKUD – JAAPAN «MATSURI» – BUTÔ ETENDUS** Sadamateater, piletiinfo kohapeal
kl 20 **TUDENGIBÄND** Tartu Üliõpilasmaja, pilet 75.-/50.-(ISIC)
kl 21 **KEEGLI MÖÖDAVISKAMISE VÕISTLUS** Spordipubi Manhattan, pilet 20.- osaleja
kl 21.15 **LUULEÕHTU «ELU»** Saksa Kultuuri Instituut, Kastani 1, pilet tasuta
kl 22–02 **TUDENGIKARAOKE** Õlle Tare, Aleksandri 42, tasuta

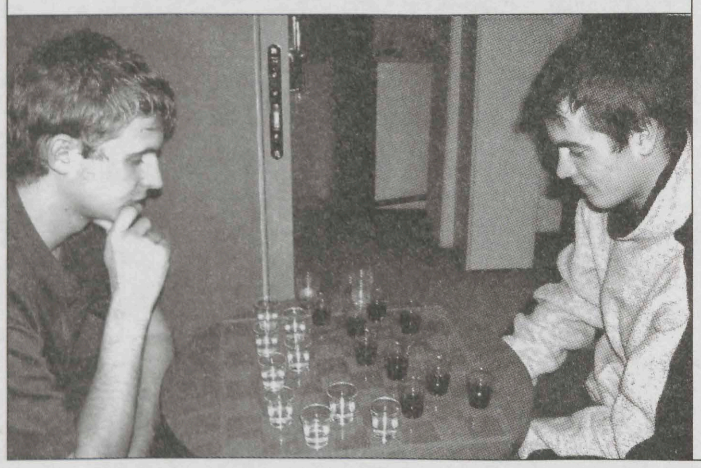

kl 22 **EESTI FILMIDE ÕHTU KOOS PEEP PUISI JA MAJABÄNDIGA**, Püssirohukelder, pilet 35.-
kl 22 **STUDENTS NIGHTLIFE SPOT DJ VEIKO VÄRV** Atlantis, pilet 50.-, öökaardiga 35.-, südaööni tasuta (ISIC)
kl 22.30 **ÖÖAEROOBIKA + ÖÖSAUN** Avancia ilu- ja spordikeskus, Tiigi 76a, pilet 40.-/25.-(ISIC)

KOLMAPÄEV, 20. OKTOOBER

kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 9.30 **HOMMIKUPALVUS** TÜ peahoone 227, tasuta
kl 10 **TÖÖTUBA** EPMÜ peahoone, tasuta
kl 13.45 **MULTIKULTUURNE ETENDUS «IMEDE AED»** Tõnissoni plats
kl 13.45 **TUDENGIMINUTID** Raadio 2 103.6 MHz
kl 16–18 **MOE- JA STIILITURG** Vanemuise 46 fuajee, tasuta
kl 18 **KULTUURIDE KARUSSELL VÄLISÜLIÕPILASTELT** TÜ Ajaloo Muuseum, pilet 10.-
kl 18 **«SALEMI NÕIAD»** Sadamateater, pilet 100.-/50.-*
kl 18.15 **DISKUSSIOONIKOHVIK «MILLEKS ABIELLUDA?»** EELK Tartu Praostkonna maja, Roosi 1, tasuta
kl 18.30–20 **TUDENGITE KALJURONIMISVÕISTLUS** TÜ kergejõustiku maneež, pilet 10.-
kl 19 **«MADAME BUTTERFLY»** Vanemuise väike maja, pilet -50%(ISIC)
kl 20 **ETLUSKONKURSS** Veski villa, Veski 6, tasuta
kl 20–23 **KUNSTIDE ÖÖ:** avatud muuseumid ja galeriid, esinejad meilt ja mujalt, tasuta
TÜ AJALOO MUUSEUM - kultuuride karussell Lossi 25, Toomel
TARTU ÜLIKOOLI KUNSTIMUUSEUM – instrumentaalmuusika TÜ peahoone
SPORDIMUUSEUm – rahvapillimuusika Rüütli 15
TARTU KUNSTIMAJA – rahvalikud- ja vanad seltskonnatantsud Vanemuise 26
Y GALERII – improvisatsioonilised tantsud Küütri 2
POSTIMUUSEUM – kirja valmistamine sõbrale Rüütli 15
TARTU MÄNGUASJAMUUSEUM Lutsu 8
FILMINUKKUDE GALERII Ülikooli 1
SÕJAMUUSEUM Riia 12
19. SAJANDI TARTU LINNAKODANIKU MUUSEUM Jaani 16
kl 21 **ANS JÄÄÄÄRE KONTSERT** Tartu Üliõpilasmaja, pilet 65.-/50.-(ISIC)
kl 22 **HOUSEBANDI SPETSIAAL:)** Vaba lava Püssirohukelder, tasuta
kl 22 **TUDENGISEKSIKAS** DeeJay Aav Atlantis, pilet 60.- öökaardiga 45.- südaööni 45.-(ISIC) naistele südaööni tasuta
kl 22 **A. LE COQ'I LUCKY DAY** DJ Kert Klaus Pattaya, pilet naistele südaööni tasuta, meestele 40.-, pärast südaööd 60.-, -50%(ISIC)

NELJAPÄEV, 21. OKTOOBER

kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 12.30–14.30 **TÖÖTUBA II: HAIKUDE KIRJUTAMINE TEEMAL «TUDENG JA SÜGIS»** Paabeli sisehoov, Lossi 17, tasuta
kl 13.45 **TUDENGIMINUTID** Raadio 2 103.6 MHz
kl 16 **TREPISPRINT** Raatuse 22, tasuta
kl 16–18 **VÕISTLUS «NOORMEHED JUMESTAVAD NEIDE»** füüsikahoone fuajee, tasuta
kl 17–19 **KALJURONIMINE** Lõunakeskus, pilet 10.-
kl 18.15 **KRISTLASTE «GRILLIMINE»** EELK Tartu Praostkonna maja, Roosi 1, tasuta
kl 19 **«MESIMEES»** Vanemuise väike maja, pilet 70.-
kl 20 **TUDENGIFILM** Tartu Üliõpilasmaja 75.-/50.-(ISIC)
kl 22 **«120 SEKUNDIGA KUULSAKS»** Püssirohukelder, pilet 25.-
kl 22 **I:SICLUB** - Mendi pidu! DJ Ahto Kruusmann Pattaya, pilet 60.-, südaööni tasuta (ISIC)
kl 22 **EUFO:RIA @ ATLANTIS** DJ Finito, Star Cafe: Golden hits special DJ Ervin silverman Hurt Atlantis, pilet 60.-, öökaardiga 45.-, südaööni 45.-(ISIC)
kl 24–03 **RAADIO ÖÖSAADE II** Ring FM 104.7 MHz

REEDE, 22. OKTOOBER

kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 12–15 **TEABEPÄEV «TUDENG, VAATA MAAILMA»** TÜ peahoone 140, tasuta
kl 13.45 **TUDENGIMINUTID** Raadio 2 103.6 MHz
kl 15–17 **BINGOJOOKS** Raekoja plats, tasuta
kl 17–18 **RAHVASTEPALL** TÜ vs EPMÜ Raekoja plats, tasuta
kl 17.15 **TOOMAMISSA** Tartu Pauluse kirik, tasuta
kl 18–20 **KALJURONIMINE** Lõunakeskus, pilet 10.-
kl 19 **«PULMAREIS»** (esietendus) Vanemuise suur maja, pilet 80.-(ISIC)
kl 19–21.30 **GOING UP:** «Elu nagu teater» Vanemuise väike maja, tasuta
kl 20 **PÄNTRIKINO** Raatuse 22 ühiselamu seinal, tasuta
kl 20–01 **TUDENGILAKS:** KÕRGKOOLIDEVAHELINE VÕISTLUS LÕBUSATE JA ANDEKATE KLUBIS Tartu Üliõpilasmaja, pilet 75.-/50.-(ISIC)
kl 21 **CUTTING EDGES IV** Klubi Illusioon, pilet 75.-/60.- flaieriga ja ISICuga
kl 21 **TANEL AAVAKIVI ANSAMBEL**, solist Aivar Tommingas džässiklubi Illegaard, pilet50.-/30.-(ISIC)
kl 22 **AKUSTILINE BLUEGRASS** - The Blue Strings Püssirohukelder, pilet 35.-
kl 22 **ANS SMILERS, DJ MARKO KILJAK** Pattaya, pilet 120.-/Sportlandi kaardiga 80.-
CRUISE CLUB – *Best cruiseparty in town!* Pattaya, majapiletiga
kl 22 **AWESOME FRIDAYS!** DJ Kristjan Hirmo Atlantis, pilet 90.-, öökaardiga 75.-, südaööni 75.-(ISIC)
kl 23 **STAR CAFE:** Parimate retrohittidega läbi terve öö! DJ Elmu Sadulsepp Atlantis, pilet 90.-, öökaardiga 75.-, südaööni 75.- (ISIC)
kl 23 **FLYLIFE** - Jack Your Body! DJ Margus Peterson Tsink Plekk Pang, pilet 75.-, sõbrahind 40.-

LAUPÄEV, 23. OKTOOBER

kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 10 **TUDENGI*SQUASH* «SÜGIS 2004»** (algus naistele kl 10, meestele kl 11) Teguri *Squash*iklubi, Teguri 17, pilet 50.- osaleja
kl 12 **«KRATIMÄNG»** Sadamateater, pilet 35.-
kl 13–15 **NOORED INSENERID KONSTRUEERIVAD SAUNA** Pirogovi plats, pilet tasuta
kl 15–17 **INSENERISAUN** Pirogovi plats, pilet 1 õlu
kl 16 **PUBIRALLI START MANHATTANIS**, finiš Püssirohukeldris, pilet150.-/100.-(ISIC) võistkond
kl 19 **«PULMAREIS»** Vanemuise suur maja, pilet 80.-(ISIC)
kl 19 **KAIT TAMRA & INDREK KALDA** Sadamateater, pilet 100.-/70.-(ISIC)
kl 20 **PÄNTRIKINO** Raatuse 22 ühiselamu seinal, tasuta
kl 22 **MEIE VANA LEMMIK ANS COMPROMISE BLUE** Püssirohukelder, pilet 50.-
kl 22 **UUS MODELL 2004** – *Fashion Friday*! DJ Ahto Kruusmann Pattaya, pilet flaieriga 60.-, ilma 100.-/50.-(ISIC)
kl 22 **CRUISE CLUB** – *Saturday night disco and heat*! DJ Arno K. Pattaya, majapiletiga
kl 22 **BACARDI PRESENTS: REVOLUCIA!** DJ Aruzo, Combo Dance Band Atlantis, pilet 110.-, öökaardiga 95.-, südaööni 95.-(ISIC)
kl 23 **STAR CAFE: A STAR IS BORN** DJ Mike Sun Atlantis, pilet 110.-, öökaardiga 95.-, südaööni 95.-(ISIC)

PÜHAPÄEV, 24. OKTOOBER

kl 9.15 **TUDENGIMINUTID** Ring FM 104.7 MHz
kl 11.00 **VAATEMÄNGULINE VEEPIDU «RANNAMOOD 80ndatel»** Aura Veekeskus, pilet 40.- osalejatele
kl 19.00 **«KRAHVINNA MARIZA»** Vanemuise suur maja, pilet -50% (ISIC)

NETIORIENTEERUMINE: 14.–21. oktoobrini, mäng algab kodulehel www.studentdays.ee

Sügispäevade eripakkumised
Squash: Võistlustele eelneval nädalal on võimalik tudengitel mängida *squash*`i soodushinnaga, kl 8-11 väljaku rent 50.-
Tennis: Tamme staadioni tennisehallis on võimalik tasuta tennist mängida E kl 11–13; T,N kl 9–12; R 10–13; L 13–16 .
Tsink Plekk Pang: nuudliroad Pange menüüs -10% E,P 12-23; T-L 12-24.

PILETIPUNKTI MÜÜGIPUNKTIDES ÜLE EESTI ON VÕIMALIK OSTA TARTU SÜGISPÄEVADE PASSE 18. OKTOOBRINI:
PASS 1: Tudengibänd, Tudengifilm, Tudengi LAKs.
Hind 100 kr ISIC-kaardiga.
PASS 2: Stiilipidu, Tudengibänd, Tudengifilm, Tudengi LAKs.
Hind 150 kr ISIC-kaardita.

Peakorraldaja: Tartu üliõpilasmaja ja ülikooli kultuuriklubi KOHTUMISENI TARTU SÜGISPÄEVADEL!
www.studentdays.ee

Fotogalerii üliõpilaste kevad- ja sügispäevadest. UT ARHIIV

Tudengite sügispäevad on nüüd Tartu sügispäevad

Mari-Liis Jakobson
Ülikooli kultuuriklubi
meediatoimkonna juht

Üliõpilaste igasügisene pillerkaar on sellel aastal saanud ka nime järgi ülelinnaliseks suurürituseks. Kuid kas see tähendab muudatusi ka festivali kontseptsioonis?

Tudengisügise traditsioonil ei ole küll kunagi olnud selliseid mõõtmeid ning nii pikka ajalugu kui kevadisel tudengipeol. Viimane neist on kandnud varem rahvaste sõpruse päevade ning viimasel ajal ülikooli kevadpäevade nime. Ometi on ka õppeaasta esimesse semestrisse jääv festival kogunud endale poolehoidjaid ning tänulikke osavõtjaid. Sellest sügisest on aga mõlemad üritused oma «isikuandmeid» vahetanud ning kannavad nüüd vastavalt nimesid Tartu kevadpäevad ning Tartu sügispäevad.

Nimi meest ei riku

Nimega seoses toimub küll mõningaid muudatusi, kuid korraldajate sõnul ürituste kvaliteet ei lange.

Pigem vastupidi. Kes üritustel varem käinud, teeb seda ka uue nime all. Ometi võib tänu uuele nimetusele senitundmatu pärli avastada nii mõnigi, kes varem end ürituse sihtrühma hulka ei arvanud, leiab Tartu sügispäevade projektijuht Kunnar Karu. «Nooremad saavad näha tulevast tudengielu ning vanematel on tore meenutada olnud aegu. Sest tudengipõli on kahtlemata üks lõbusamaid perioode elus.» Loomulikult on oodatud ka kõik ülejäänud, kes ülikooliga kuidagi seotud pole, kuid kes lihtsalt tudenglikult vaba vaimu naudivad.

Linna abiga kaugemale

Teisalt tingivad nimevahetuse ka märksa ametlikumad asjaolud. Läbi aastate on ülikooli kultuuriklubi, kevadning sügispäevade korraldaja, teinud tihedat koostööd Tartu linnaga ning raekoja ametnikkonnast on saanud ürituse üks suuremaid patroone.

Kunnar Karu toob näiteks kevadisi üritusi: «Ilmselt ei saaks linna toetuseta (loata) eales toimuda sellised üritused, nagu näiteks paadiralli ja Bambus, ekstreemspordist rääkimata».

Kõik maksab

Peale selle on linn kevadpäevad sisse kirjutanud ka oma arengukavva.

Sellest lähtuvalt peaks edasine koostöö veelgi elavduma ning üritust linna poolt rohkem reklaamitama. Loodetavasti pälvib lähiaastail ka kevade sõsarüritus Tartu tudengisügis rohkem tähelepanu. Kuigi toetatakse üritust praegugi.

Loomulikult pole päris tähtsusetu ka finantskülg. «Kõik maksab,» lausub Karu tõsiselt. Kui kunagi kannatas näidata mustvalget filmi kehvapoolse videoprojektoriga või kuulata plekise heliga kontserti, siis tänane tudengibändi või tudengifilmi publik ootab siiski kvaliteetset heli ja pilti.

Kevad ja sügis seotumaks

Ühe nimevahetuse aspektina võib vaadelda ka sügisning kevadpäevade paremat koondamist.

Varasemad nimetused – ülikooli kevadpäevad ning tudengisügis – võisid kuidagi assotsieeruda kohaliku tudengi jaoks, kuid kaugemalt tulnu teadvuses nad omavahel seostuda ei pruugi. Tartu päevadest peaks aga Karu sõnul saama tulevikus omaette kvaliteedimärk.

Tudeng turismimagnetiks?

Küsimusele, kas Tartu sügispäevadest võiks kunagi Tartule ka turistimagnet saada, elavneb Kunnar Karu märgatavalt.

«Tartu kevad- ja sügispäevadest mitte ainult ei peaks saama, vaid ka saab täiesti kindlalt turistimagnet!» hüüatab projektijuht veendunult.

Ning tema silmis helklev entusiasm ei jäta ruumi kahtlusele.

Sügispäevade projektijuht Kunnar Karu (vasakul) peab tudengipävadel väga oluliseks linna toetust. TudengiLAKsu eestvedaja Johan Rannast kutsub kõiki 19. oktoobril Emajõe ääri puhastama. «Ja saaki saab näha kl 18 Kaarsilla juures.» VARJE SOOTAK

KUNNAR KARU
sügispäevade projektijuht

Tartu kevad ja sügispäevadest saab kindlasti ka linna turismimagnet.

TudengiLAKs on lõbusate ja andekate üritus

Mari-Liis Jakobson

Tartu sügispäevad saavad rikkamaks TudengiLAKsu võrra, mille eestvedaja Johan Rannast usub tudengihuumori vürtsikusse.

Mida tähendab LAKs?

LAKs on lühend Lõbusate ja Andekate Klubist. Lõbusad ja andekad on nii need, kes tulevad üritusele osalema kui ka kõik need, kes kaasa elavad või muul moel osa saavad.

Kes on TudengiLAKsu idee autorid?

Idee tuli sügispäevade projektijuhilt Kunnar Karult, kes pakkus välja, et võiks teha *playback*'i, bändide jäljendamisvõistluse. Mina ja Taimi Sild, kes tegeleb samuti kultuuriklubi poolel sügispäevade korraldamisega, arendasime mõtet edasi ning *playback*'ist sai TudengiLAKs, nalja-, jäljendamis- ja improvisatsioonivõistlus.

Mis on ürituse sisu?

LAKs annab humoorika laksu tudengite poolt. Alguses oli plaan teha *playback*-stiilis bändide jäljendamine, siis inspireeris meid Krambambus. Kokku sai 4-vooruline *show*-kompott, kus tuleb palju improviseerida.

Ehk kirjeldate neid voore lähemalt.

Esimese vooru sisuks on suurel ekraanil kodutööna valminud klipi esitamine. Klipp on vabas vormis etteantud teemata eelnevalt valmis tehtud ning iga võistkond on püüdnud teha midagi löövat. Teises voorus jäljendatakse, kas siis parodeeritakse või tõlgendatakse lihtsalt lõbusal ning andekal moel ansambleid. Kolmanda ülesande kohta, milles hakatakse mõõtu võtma, võin öelda, et tegemist on improvisatsiooniga. Viimane voor seondub reisimisega.

Miks reisimisega?

Sest mängus järeleproovitu võib ka päriselus rakendamisele minna.

Motivatsioon osalejatele?

Osaliselt kindlasti.

Kas midagi ka vahepeal toimub?

Jah, vahepalaks on mõeldud mõned üllatused ja ansambel HeelMooi Tallinnast.

Üllatused?

Üllatused jätaksin üllatusteks.

Kellele on tudengihuumor mõeldud?

TudengiLAKs on mõeldud tudengitele ja linnakodanikele, kõigile Tartust ja väljastpoolt Tartut, kes armastavad nalja. Kõik on oodatud.

Tudengivõistlusi on väga palju. Mille poolest on LAKs erinev?

Meie oma toimub otse publiku silme all. See, mis telesaates võib kaduma minna, ei lähe kaduma publiku ees. Tegemist on võistkondadega, kes on vaeva näinud ja teevad kõik selleks, et naelutada publikut.

Millega motiveerite kõrgkoole osalema?

Eelkõige saavad naljamehed ja -naised õppida publikut paeluma.

Samuti on parimatele auhinnad. Parimale võistkonnale oleme välja pannud reisi Euroopasse ning ega teisedki jää ilma.

Kes on hindajad, kuidas on võimalik huumorit objektiivselt hinnata?

Hindajateks on osalevate kõrgkoolide esindajad. Ka see on osa *show*'st, mis peaks kohaletulnutele nalja pakkuma. Kasutatakse Eurovisioonil toimivat põhimõtet, kus hinnata saab kõiki teisi, välja arvatud iseenda meeskond. See välistab igasuguse kokkumängu, sest kõik peavad kõiki hindama.

Kui palju osalejaid on registreerunud?

Hetkel on oma jah-sõna andnud Eesti Põllumajandusülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli, Sisekaitseakadeemia, Tallinna Pedagoogikaülikooli ning Tartu Ülikooli esindajad. Ent läbirääkimised pole veel lõppenud.

Kui palju ootate publikut?

Kui tuleb kolmekohaline arv, siis on üritus kindlasti õnnestunud. Siiani on inimeste huvi olnud suur.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

22. oktoober 2004

NR. 33 (2192)

www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Süüteomenetlus haldusmenetlusest

XXVIII Eesti õigusteadlaste päeva avaistungil peetud ettekande lühivariant

Eerik Kergandberg
Riigikohtu liige,
TÜ külalisprofessor

Eesti juristide selleaastase kokkusaamise lähtepunkti võiks otsida põhiseaduse (PS) paragrahvist 14. Praeguse arusaama kohaselt pidavat põhiseaduse sellest sättest olema tuletatav üldine põhiõigus menetlusele ja korraldusele.

PS kõnealuse sätte kommentaarides märgitakse, et «õigused korraldusele ja menetlusele väljendavad ideed, et õige menetlus aitab kaasa tulemuste saavutamisele».

Kuidas on Eesti Vabariigis tegelikult lood selle põhiõiguse tagamisega? Kas ja kuivõrd on see põhiõigus üldse siduv põhiõigus, st kas ja kuivõrd on selle põhiõiguse rikkumine kohtus vaidlustatav ja kõrvaldatav?

Põhiõiguse tagamisest

Eesti senises õiguspraktikas tuleb sellele küsimusele vastamisel olla pigem skeptiline. Riigikohtu üldkogu poolt 28. oktoobril 2002 tehtud kohtuotsuses nenditi, et omandireformi aluste seaduse § 7 lg 3 on vastuolus põhiseaduse § 13 lg-ga 2 ja §-ga 14 nende koostoimes. Selles kohtuotsuses märgiti (tsiteerin): «Põhiseaduse §-s 14 sätestatud üldine korraldus- ja menetlusõigus kohustab täidesaatvat ja seadusandlikku võimu saavutama poliitiline kokkulepe ja andma nii ümberasujatele, kelle vara õigusvastaselt võõrandati, ja nende pärijatele kui ka vara kasutavatele üürnikele selge sõnumi vara tagastamise või tagastamata jätmise kohta».

Tegemist on «täies elujõus ja hea tervise juures oleva kohtuotsusega», mis pikisilmi ootab täitjat.

Kuid seda loomulikult vaid tingimusel, kui me tahame väita, arvata ja loota, et Eesti Vabariigis on ka üldine korraldus- ja menetlusõigus siduv põhiõigus. Kahjuks ei ole selle väite kinnitamiseks teisi teid peale selle, et seadusandlik ja täitevvõim täidavad põhiseaduslikkuse järelevalve kohtu otsust.

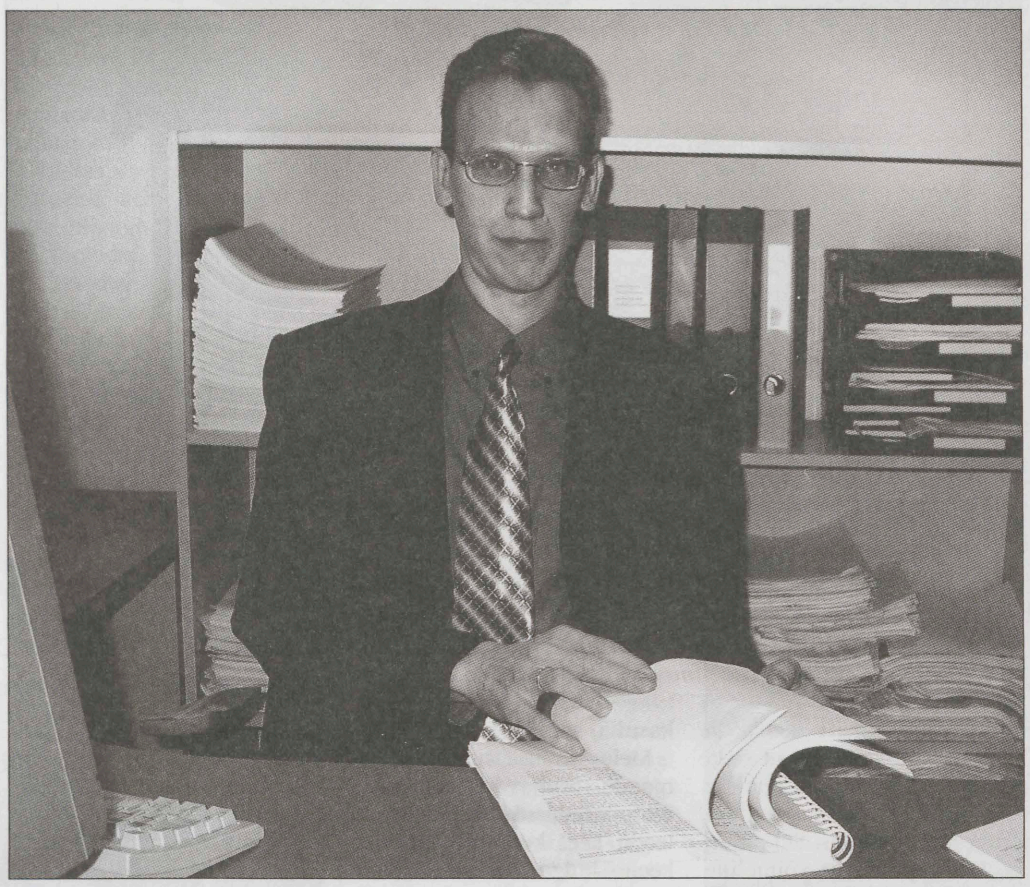

Meris Sillaots peab õigusteadlaste päeval kaasettekande «Kohtumenetluse võistlevuse põhimõte ja ristküsitlus kriminaalmenetluses». Novembris kaitseb ta doktoritööd «Kokkuleppemenetlus kriminaalmenetluses». VARJE SOOTAK

Kuid kahtlemata on enamik normaalseks ühiseluks vajalikke menetlusi Eesti riigis olemas. Neist menetlustest on keskse tähendusega kohtumenetlused. Paraku on õigussüsteemi arenguloogika selline, et menetlusõiguse probleemid tõusetuvad ja menetlusõiguse tähendus aktualiseerub materiaalõigusega võrreldes teatud ajalise nihkega. Alles siis, kui me oleme õhinaga igasugused materiaalsed õigused laiali jaganud ja märkame, et need materiaalsed õigused ei leba mitte kandikul kõigile vabaks võtmiseks, vaid et nende õiguste «tegeliku kättesaamise» eest tuleb sageli võidelda, tuleb pöörduda kohtumenetluste poole.

Ühiskonnaelu tahkude läbipõimumine on meie viimaste aastate kohtupraktikasse toonud lahknevaid seisukohti eri kohtumenetluste pädevuse piiritlemisel ehk küsimuses, millisest kohtust peaks inimene abi otsima.

Nende küsimuste arutamine on õigusteadlaste päevade üks keskseid teemasid.

Kas uus põhiseadus?

Esimese päeva õhtusel istungil arutletakse selle üle, kas Eesti vajaks uut – järjekorras neljandat – põhiseadust.

Soovides vastata sellele küsimusele jaatavalt, tuleks muu hulgas nähtavasti põhjendada ka seda, et kui me saime liituda Euroopa Liiduga nn kolmanda akti abil ilma põhiseadust ennast sisuliselt muutmata, siis tänased muudatused Euroopa Liidus on olnud sedavõrd suured, et kolmanda akti sarnastest põhiseadusevälistest sammudest enam ei piisa.

UT KÜSIB

Mis on võistlevuse põhimõte ja ristküsitlus?

Vastab õigusteaduse 4. a doktorant Meris Sillaots.

Käsitlen neid mõisteid kaasettekandes «Kohtumenetluse võistlevuse põhimõte ja ristküsitlus kriminaalmenetluses».

Kriminaalmenetlus peaks olema kiire ja ökonoomne ning võimaldama tõde tõhusalt välja selgitada. Isegi kui tõeni jõudmine kriminaalmenetluses võib olla peaaegu võimatu, ei tohiks loobuda püüdlusest tõe väljaselgitamise poole.

Võistlevate elementidega kriminaalkohtumenetlus, kus rakendatakse ristküsitlust, võib tõe väljaselgitamise seisukohast olla tõhus, sest see võimaldab väga põhjalikult kontrollida ütluste usaldusväärsust.

Samas on selline menetlus väga aeganõudev ja kulukas, mistõttu on selle kõrval vältimatult vajalikud nö alternatiivsed lihtmenetluse vormid. Nende rakendamisel on oluline kohtumenetluse poolte konsensus. Eelkõige tähendab see prokuröri ja kuriteos kahtlustatava või süüdistatava ja tema kaitsja vastastikuseid järeleandmisi selleks, et vältida pikaajalist kohtulikku arutamist.

Eesti uues kriminaalmenetluse seadustikus on ette nähtud võistlevate elementidega üldine kohtumenetlus ning ka mitmed lihtmenetluse vormid. Seadustikus on üldise kohtumenetluse osas ülekuulamismeetodina sätestatud ristküsitlus. See on Eesti kriminaalmenetluses uudne ülekuulamismeetod.

Ristküsitluse läbiviimisel tekkivatele küsimustele on vaja leida vastused ristküsitlust reguleerivate seadusesätete mõttest ja kohtumenetluse võistlevuse põhimõttest lähtudes.

TÄNA LEHES

Ave Tupitsa essee muusikast LK 3

Baltimaade koostööst LK 2

Bocki maja uueneb LK 5

25. oktoobril 1632 asutati Academia Gustaviana. Tartu Ülikooli 372. asutamispäeva puhul on 25. oktoobril kell 19 aulas kontsert (vt UT 4. lk).

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogus teeb prorektor Tõnu Lehtsaar ülevaate tänavusest vastuvõtust.

Kavas on kinnitada TÜ vastuvõtueeskiri ja vastuvõtulävendid. Arengupsühholoogia professoriks kandideerivad Utrechti Ülikooli teadustöötaja Jan ter Laak (PhD), Jena Ülikooli assistent-professor Eva Schmitt-Rodermund *(dr. phil. habil.)* ja TÜ dots Tiia Tulviste (PhD).

TÜ auliikmeks on plaanis nimetada Elmar Tampõld. Arvutiteaduse instituudis on kavas luua hajussüsteemide õppetool.

Wagabund ilmub UT vahel

Tänasest ilmub TÜ Üliõpilaseesinduse 2-leheküljeline ajaleht Wagabund Universitas Tartuensise vahel.

Wagabundi esimene number ilmus eelmise aasta 25. septembril 4-leheküljelise ja värvilisena.

Kokku ilmus eelmisel sügis- ja kevadsemestril 6 numbrit.

Tänavu sügisel näeb UT vahel nelja Wagabundi.

Wagabund on esinduse sõltumatu väljaanne ja UT toimetus ei vastuta selle sisu eest.

Tartus XXVIII Eesti õigusteadlaste päevad

Varje Sootak

Täna kell 15 algaval lõppistungil «Õigusteaduse väljakutsed pärast reforme» Vanemuise kontserdimajas esineb ka õigusteaduskonna vilistlane, peaminister Juhan Parts.

Ürituse peakorraldaja, õigusteaduskonna arendusprojektide juhi Peep Pruksi sõnul käsitletakse keskse diskussiooniteemana menetlust – kriminaal- ja haldusmenetlust, tsiviilkohtumenetlust ning täitemenetlust. «Arutatakse ka uue põhiseaduse vajadust seoses ELi liikmelisuse ja põhiseadusliku lepinguga,» ütles Pruks.

Esimese päeva ettekanded juhatasid sisse teise päeva arutelu, mis toimub kahes diskussioonigrupis TÜ aulas ja Vanemuise kontserdimajas. Kokku peetakse kahel päeval rohkem kui 30 ettekannet.

Lõppistungil vahendab välisesineja Jérôme Richard Prantsusmaa kogemusi kodifitseerimisel.

Prantsuse Suursaatkond annab õigusteaduskonnale kätte raamatusaadetise.

Eesti õigusteadlaste päevi peeti aastatel 1922–1940. Eesti Akadeemiline Õigusteaduse Selts taaselustas traditsiooni 1991. aastal.

Ettekannetest tehakse videoülekanne http://video.ut.ee. Ülekannet saab jälgida ka Näituse 13a aud 101.

Administratsioonidirektor on Mihkel Pärnoja

18. oktoobril asus administratsioonidirektorina tööle ülikooli arendustegevuse projektijuht Mihkel Pärnoja.

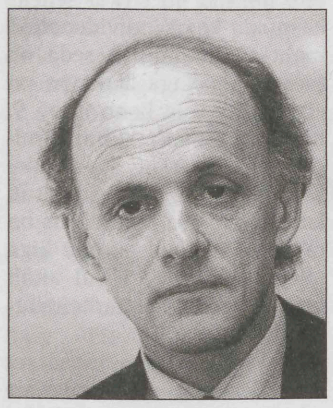

Administratsioonidirektori töövaldkonda kuulub üldosakonna ja personaliosakonna arendamine ning juhtimine, haldus- ja tugiüksuste tulemusliku toimimise korraldamine, sisekommunikatsiooni arendustegevus teaduskondadega jm.

Mihkel Pärnoja asus TÜ keemia eriala lõpetamise järel 1969 tööle keemiaosakonnas. 1981 kaitses kandidaadiväitekirja.

On olnud 1992–2003 Riigikogu kolme koosseisu liige, 1999–2001 majandusminister, Eesti Panga nõukogu liige jne. Ta on ka TÜ Vilistlaskogu esimees.

Mihkel Pärnoja on autasustatud Riigivapi V klassi teenetemärgiga. TÜ tunnustas Pärnoja tööd ülikooli heaks 1996. aastal Skytte medaliga.

Reet Mägi juhib TÜ Ajaloo Muuseumi

18. oktoobrist asus administratsioonidirektorina töötanud Reet Mägi tööle TÜ Ajaloo Muuseumi direktori kohusetäitjana.

Peale ajaloo muuseumi juhtimise hakkab ta tegelema ülikooli ühendmuuseumide projektiga. Selle eesmärk on kunsti-, zooloogia-, geoloogia- ja ajaloo muuseumi ühtne strateegiline arendamine. Mägi juhtis ka TÜ muuseumide ja vaatamisväärsuste projekti, mille tulemusena valmis arengukava «Ülikool turismiobjektina».

Reet Mägi on lõpetanud 1989 TÜ ajaloo eriala, 2002 kaitses magistrikraadi Euroopa õpingute alal. Ta on töötanud kirjandusmuuseumis vanembibliograafina, 1995–1998 oli rektori vastutav sekretär, 1998-2002 rektori abi.

Muuseumi senine direktor Ela Martis asus tööle rektoraadis TÜ ajaloo komisjoni projektijuhina.

UUDISED

Ülikool tunnustab

TÜ aumärgi ja tänukirja pälvis emeriitprof Elle Vunder.

TÜ aumärgi said välisüliõpilastalituse endine spetsialist Silvi Lannes ja kunstimuuseumi koguhoidja Laidi Laiverik.

TÜ väikese medali ja tänukirja pälvis anatoomia instituudi endine laborant Helgi Mutso.

TÜ tänukirja said arsti-teaduskonna dots Toivo Hinrikus, haridusteaduskonna vanemmetoodik Maret Ulp ja arstiteaduskonna endine preparaator Helle-Mall Laumann ning haldusosakonna endised töötajad Einard Kase, Juta Tamm, Helju-J. Sarapuu, Silver Alev, Elma Puidak, Margarita Krasnova, Olvi Mägi, Iraida Vesnina, Adolf Juursoo ja Aime Kärgets.

Tudengid said Hansapanga stipendiumi

SA Tartu Kultuurkapital koostöös Hansapangaga määras silmapaistvate õppetulemuste ja ühiskondliku aktiivsuse eest stipendiumi Aleksei Lissitsinile (matemaatika-informaatika), Alar Ainlale (füüsika), Ingrid Liivile (arstiteadus) ning Vallo Varikule ja Mari Järvele (geenitehnoloogia).

Stipendiumi võisid taotleda täiskoormusega bakalaureuseõppe üliõpilased alates 3. semestrist.

15 000-kroonised stipendiumeid oli kaheksa, viis Tartu Ülikooli üliõpilastele ja kolm põllumajandusülikooli üliõpilastele. TÜst laekus 55 taotlust.

Stipendiumid antakse kätte novembris.

Üliõpilaste juhtimiskonverents

3.– 8. jaanuarini 2005 toimub Prahas 8. rahvusvaheline noorte juhtimiskonverents (IYLC).

See on nädalane foorum, mis toob kokku umbes 150 üliõpilast 50 riigist.

Projekti koordinaatori Alice Baueri sõnul on 8. IYLC eesmärk tutvustada osavõtjatele rahvusvahelisi rahu propageerivaid organisatsioone ning avardada nende sotsiaalse taju piire.

Registreerimine: www.czechleadership.com.

Info: Alice Bauer, iylc2005@czechleadership.com.

VEEBIKOMMENTAAR

«Esimesel semestril toetust ei saa» UT nr 32, 15. okt

- 1. kursuse tudengite puhul oleks veelgi lihtsam maksta toetust sisseastujate pingerea alusel. See oleks kõigile arusaadav ning loogiline viis tugevamate toetuseks.
- Mitmetelt põhiõppe tudengitelt olen kuulnud, et mõelda vaid, ma sain toetust, kuigi tulemused poleks seda justkui võimaldanud. Et raha olevat äkki kuskilt nii palju tulnud või üle jäänud, et kõik said!?
- Nojah, eks ta ongi, mõnel pool saab kergelt, aga samas esimese semestri magistrandile, ole kasvõi *cum laude* lõpetanud, toetust maksta ei saa, sest seadus ei luba.

ARVAMUS

Sveiki atvykę į Lietuvą!*

Dmitri Teperik,
Biomeditsiini 1. a magistrant

Keelel kui ühel osal kultuurist põhineb meie identiteet, mistõttu sarnaneme paljude rahvastega, eriti aga oma naaberrahvaste lätlaste ja leedukatega.

Kui välismaalane õpib või vähemalt proovibki, olgu et üksnes talle teada olevatel põhjustel selgeks väikese, kuid kahtlemata äärmiselt huvitava ning kaunikõlalise keele, on see vaimustust väärt. Nii levib ka meie omapärane keel ja kultuur. Igatahes kehtib see Baltimaade koostöö raames toimuva kohta. Veendusin, et ülikoolidevahelised lepingud täiendavad ja laiendavad meie maade haridus- ning kultuurialast koostööd.

Suvekursus Leedus

Sel aastal korraldas Leedu vastavalt kolme Balti riigi haridus- ja teadusministeeriumi vahel sõlmitud koostöölepingule keele ning kultuuri suvekursusi Vilniuse Ülikoolis, Vytautas Magnuse Ülikoolis Kaunases ja Klaipėda Ülikoolis.

Kaks eestlast valisid merevaigumereäärse Klaipėda. Kumbki ei pidanud oma valikut kahetsema, kuna tänu suurepärastele ilmadele osutus võimalikuks nautida peale Läänemere värskendava toime ka Leedu suveelu iga-aastast grandioosset merefestivali.

Miks leedu keel?

Minu huvi leedu keele ja kultuuri vastu tulenes plaanist minna tulevikus vahetusüliõpilasena õppima Vilniuse Ülikooli. See saab toimuda tänu Tartu ja Vilniuse ülikooli vahelisele koostöölepingule, kes on ammused partnerid.

Vilniuse Ülikool on üks Ida-Euroopa vanimaid ülikoole (asutatud 1579) ja tuntud oma akadeemilise koolkonna poolest.

On mitu põhjust, miks soovitakse tutvuda ja õppida suhteliselt väikest keelt ja kultuuri. Mõned peavad seda tegema, kuna tulevad õppima Leedu ülikoolidesse Erasmuse programmi raames. Sel puhul peab õppija olema võimeline sihtmaa riigikeelest vähemalt aru saama.

Leedus saab pärast taolise suvekursuse 90 akadeemilise auditoorse töö tunni läbimist ja keeleeksami sooritamist kõige vajalikuga iseseisvalt hakkama. Eriti kui kasutada ka võimalusi mitteformaalseks suhtlemiseks söögikohtades, tänaval, hotellis, ekskursioonil jne.

Teine osa inimesi töötab firmades, kellel on Leeduga ärisuhted ning loomulikult on sellised firmad huvitatud, et keegi nende töötajatest seda keelt oskaks. Kolmandad lihtsalt enda silmaringi laiendamise ja meeldiva ajaviitmise eesmärgil.

Ja teise huvitava kultuuriga tutvumine on mitte üksnes kasulik, vaid ka hariv.

Meie kursuse suurema osa moodustasid keeleteaduste üliõpilased, kellele pakub leedu keel kui indo-euroopa keelte hulgas vanim sügavat erialast huvi. Üliõpilastel oli võimalik suveõpingutel saadud ainepunktid (6 ECTS) üle kanda koduülikooli, mis on tudengile kahtlemata väga kasulik.

Suvised õpingud

Eraldi töötas professionaalsete tõlkide keeleõpperühm, kelle saatsid Klaipėdasse ELi komisjon ning parlament.

Seoses ELi laienemisega peavad Brüsselis, Strasbourgis ning Luksemburgis töötavad ELi tõlgid selgeks õppima ühe kümnest uuest keelest. Tundsin huvi, miks nad valisid just leedu keele, mis on tuntud oma keeruka grammatika ning lausekonstruktsiooni poolest. Vastuseks kõlas: «Igal juhul parem kui eesti keel!» Selgus, et päris mitmed olid korra Tallinnas käinud ja ehmunud meie keele keerukuse üle.

Ka tõlk tahab oma ametis edukas ning konkurentsivõimeline olla, mistõttu leedu, läti või eesti keele sarnaste pisikeelte õppimine annab olulise eelise võrreldes suuremaid keeli (poola, tšehhi, ungari jne) valdavate tõlkidega, kuna viimaseid on niigi rohkem.

Vaatamata sellele, et tegu oli intensiivse keeleõppimisega (4,5 t loenguid igal tööpäeval, koduülesanded ning rikkalik kultuuriprogramm nädalavahetustel), jäi piisavalt aega sadamalinna tavaelusse süvenemiseks, rannas puhkamiseks jne. Paljudele sai Klaipėdast kuuks ajaks kodulinn.

Leedu rahvas on sõbralik ja väga uhke oma väljapaistva mineviku üle. Kultuuritundides ei jäetud mainimata, et Leedu oli kunagi võimas riik, kus valitses kuningas, mistõttu nad kohtlevadki eestlasi väikese vennana. Samas aga võis igal sammul tunda, et meie vahel on rohkem sarnasusi kui erinevusi.

Keelekursustelt naastes sain teada üllatavalt hea uudise – Leedu kolleeg, kes nagu siinkirjutajagi tegeleb bioloogiaolümpiaadi korraldamisega, kasutas sel suvel ära analoogse keeleõppe võimaluse ja õppis Tallinnas eesti keelt! See annab lootuse ulatuslikule erialasele koostööle, kus võivad sündida huvitavad koostööprojektid ja/või vahetused.

Nagu kolleegil, kes õppis eesti keelt ja kultuuri suvekursustel, on minugi muljed Leedus toimunud kursustest väga positiivsed.

Kahe Eesti suvekursuslase nimed olid ka osavõtjate särgi peal (vasakul autor). ERAKOGU

* Tere tulemast Leetu!

Baltimaade koostööst

Dmitri Teperik

Kolme Balti riigi haridus- ja teadusministeeriumide vahel sõlmiti 2001. a koostöö-leping.

See sätestab üliõpilaste, teadustöötajate ning õppejõudude vahetuse.

Lepingupooled vahetavad eri astmete üliõpilasi ning teadlasi kuni 50 stipendiumikuuks iga lepingupoole kohta.

Samuti võtavad pooled vastu osalejaid keele ning kultuuri suvekursustele kuni kolmeks stipendiumikuuks õppeaastas.

Lepingu kohaselt katab vastuvõtja makstav stipendium õppe- ja registreerimismaksu ning ka elamiskulud. Väljamakstav summa pole sugugi väike ja võimaldab kuu aega muretult ära elada.

Stipendiumide taotlemine algab kevadel, kui kohalik ministeerium võtab soovijatelt vastu põhjendatud taotlusi.

KIRJAVASTUS

Kõik ei ole eri ainetes võrdselt võimekad

Üliõpilane on tõstatanud 15. okt UTs ilmunud kirjas «Ainepunktide eest tehtav töö pole tasakaalus» ülimalt olulise küsimuse, et mitte alati ei ole eri ainetes nõutav töö piisavalt «tasustatud» ainepunktidega.

Samas jääb kirjutisest mulje, et matemaatika-informaatikateaduskonnas (MT) on nõudmised tasakaalus ja majandusteaduskonnas (MJ) ei ole. Või mõeldakse midagi muud? Et matemaatikateaduskonnas nõutakse üliõpilaste käest parajalt tööd ja majandusteaduskonnas vähe? Ka see võib olla tõsi, samas on varasematel aastatel üliõpilasküsitlustest selgunud pigem see, et majandusteaduskonnas nõutakse ühe AP eest liiga palju tööd.

See on tõsi, et MJ on püüdnud kõik ained kirjeldada võrdse mahuga 2 AP, osa neist lõpevad arvestusega (näiteks «Ettevõtte loomise ja tegutsemise alused») ja osa eksamiga (kaks ülejäänud näitena kasutatud ainet).

Üliõpilane tundub pahandavat, et arvestusega lõppevas aines nõutakse saadaoleva 2 AP eest tööd liiga vähe.

Äriplaani koostamiseks on ette nähtud 48 t (kui selleks kasutada kogu individuaaltöö maht). Võimalik, et seda on tõesti palju, aga ajakavas on ette nähtud ka kontrolltöö 9. nädalal, milleks valmistumiseks tuleks samuti aega leida. Kui õppejõud on plaanitud kontrolltöö ära jätnud, siis on ta tõesti nõuded natuke liiga alla lasknud, sel juhul aitäh info eest, mille võinuks esitada ka otse.

Ülejäänud kahes aines on kavas eksam ja jooksvalt tehakse kontrolltöid. Tähelepanu tuleks juhtida tõsiasjale, et eksamihinde kujunemisel võetakse kontrolltööde tulemusi arvesse ja et arvesse läheb sealjuures kolmest kaks paremat. Kui tudeng õpib eksami eel 3 päeva (24 t) ja vaatab enne iga kontrolltööd ka materjali 8 t vältel üle, siis peaks ju asja lahedalt hindele A selgeks saama. MT üliõpilasel tõesti nii palju aega tõenäoliselt ei kulu, sest ainete raames tuleb koolimatemaatika põhitõed meelde tuletada ka neile üliõpilastele, kes matemaatikaga ülikoolis tegelnud pole.

Aga seegi on alati paratamatu, et see maht, mis andekale paras, tundub vähemvõimekale ülejõukäiv, ning et mitte kõik ei ole eri ainetes võrdselt andekad.

Tänu küsimuse tõstatamise eest, kuid asjad ei ole nii ühetähenduslikud nagu esmapilgul paistab!

Lugupidamisega
Helje Kaldaru,
MJ õppeprodekaan, majandusteooria õppetooli hoidja sel perioodil, mil käsitletud mikro- ja makroökonoomika ained välja töötati ja kinnitati

TARTU SÜGISPÄEVAD

Teisipäeval toimus Emajõe- äärse ala koristamine, millele järgnes töötuba «Emajõe kaldapealsed puhtaks». Töötoas valmis väljapanek «Emajõe saak», mis on alates teisipäeva õhtust eksponeeritud Raekoja platsi Kaarsilla-poolses otsas. AIJA SAKOVA

Eva-Liisa Luhamets
Sotsiaaltöö 3. a üliõpilane

Elu, *life, la vita, das Leben, la vie, liv, elämä, haim, vivo...*

19. oktoobri õhtul toimus Saksa Kultuuri Instituudis luuleõhtu «Elu». Hämaras kaminasaalis, vaikse muusika saatel lugesid evangeelsed üliõpilased nii Eesti kui ka välismaa autorite eluteemalisi luuletusi, mõtisklusi ja mõtteterasid. Samuti lugesid mitmed noored oma sahtlinurka seisma jäänud luuletusi. Õhtule andis vürtsi kitarrimuusika.

Ilmus folkloristide ja etnoloogide ühisväljaanne

Varje Sootak

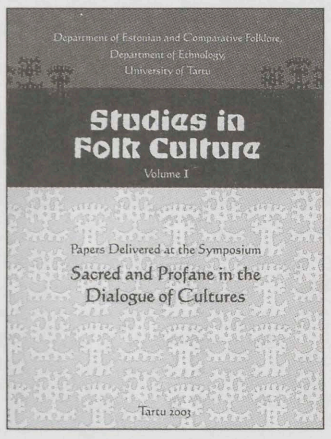

Rahvusvaheliseks konverentsiks «Kultuurimuutused: soomeugrilased, Siberi põliselanikud jt» ilmus TÜ rahvaluule- ja etnoloogiateadlaste ühisväljaande «Studies in Folk Culture» esimene number.

See on sarja «Töid folkloori ja rahvausundi alalt» edasiarendatud väljaanne, mis ilmub kaks korda aastas. Sarja toimetajad on vastne etnoloogia prof Art Leete ning eesti ja võrdleva rahvaluule prof Ülo Valk.

Prof Ülo Valgu sõnul on esimeses numbris avaldatud etnoloogide ja folkloristide uurimusi. Esimese numbri teema on arktilised uuringud. Avaldatud on Ungari, Venemaa, Soome ja Eesti teadlaste artikleid.

«Võrreldes sarja varasemate numbritega, laiendasime natuke oma valdkonda, kuna käsitletavates teemades on nii etnoloogide kui ka folkloristide kokkupuutepunkte. See on väga tore interdistsiplinaarne suhe,» märkis prof Valk.

Järgmisse numbrisse on kavandatud ka kaastöid USAst, Indiast jm.

«Indias on väga huvitavaid autoreid, kes läänemaailma teise pilguga avardavad. TÜ etnoloogidel ja folkloristidel on tihedad koostöösidemed Siberi, Alaska, Saksamaa, Suurbritannia jt teadlastega, keda samuti avaldada tahame. Ühelt poolt jääb maailm meie ümber nagu väiksemaks, sõltuvalt sellest, kus ja mida uurime, teiselt poolt muutub jälle suuremaks, sest õpime ise juurde ning uued kolleegid toovad kaasa uut infot ja teistsuguse mõtlemise,» ütles prof Ülo Valk.

Professorid Ülo Valk (vasakul) ja Art Leete näitasid meelsasti oma vastremonditud tööruume. VARJE SOOTAK

Bocki maja uueneb

Varje Sootak

Von Bocki maja teine korrus, kus paiknevad etnoloogia ja rahvaluule õppetoolid, on varasemaga võrreldes meeldivalt valgeks ja värskeks muutunud.

Nn marksu majana tuntud hoone ruumides hakkasid eelmisel aastal laest krohvitükid langema. Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli juhataja, prof Ülo Valgu sõnul oli maja kaua remontimata ja lausa eluohtlikuks muutumas. «Pikk tume koridor andis tondilossi ilme ja kui esialgu ainult meie ruumid ära remonditi, olime kui valge saareke keset halli blokaadi,» iseloomustas Valk olukorda. Olukord muutus aga lausa katastroofiliseks, kui katuse paneku ajal vihm kilest läbi jooksis ning rahvaluule õppetooli arvutid, raamatukogu ja muu kannatada sai. Prof Valk ütles, et siis evakueerus rahvaluule õppetool Iuridicumi ja etnoloogia vanasse anatoomikumi.

Nüüd on kogu teine korrus taas remonditud, kaasa arvatud suur auditoorium. Mõlemad õppetoolid said ka ruume juurde.

Omamoodi ajaloolise hõngu annavad euroremondi heledatele toonidele 1780. aastal ehitatud maja 19. sajandi lõpust pärinevad massiivsed tumedad uksed.

Ülikooli arhitekti Martti Preemi sõnul vahetati peale teise korruse remondi ka osaliselt pööningu vahelaed.

Maja, kus 1802 peeti taasavatud ülikooli avaaktus, vajab hädasti väljastpooltki värsket väljanägemist. Preemi sõnul võetakse fassaad ja aknad käsile järgmisel aastal.

EAGLE VISION
ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Öös kõlab muusika

Artikkel vabaaines «Muusikaesseistika» kirjutatud arvustuse põhjal

Ave Tupits
Kirjanduse ja rahvaluule 1. aasta doktorant

15. septembril sai alguse uus klassikalise muusika sari «Meistrite Akadeemia», mille avakontsert toimus TÜ aulas.

Sarja esimest kontserti Tartus alustasid Peeter Paemurru (tšello) ja Marje Lohuaru (klaver) Antonín Dvoržaki «Metsavaikusega». Esitus oli mõlema poolt majesteetlik, üksteist kuulav ja toetav. Teose muutis eriti nauditavaks Paemurru tundlik pillikäsitus ja tšello erakordselt mahe kõla.

Kontserdi kammerlikku iseloomu arvestades oli esinemispaik ehk liiga suur, paarkümmend kuulajat kippus saalisügavusse ära kaduma. Enamasti oli tegu nooremapoolse kuulajaskonnaga, millele aitas kindlasti kaasa TÜ kunstide osakonna uue vabaaine «Muusikaesseistika» sidumine kontserdisarjaga.

Südamlik ja elegantne

Publiku vähesuse tõttu tekkis kerge kajaefekt, mis helidevoo veelgi suuremaks paisutas ja isegi pisut ebamaiseks muutis. Klaverile kui niigi kogukale instrumendile tegi suur saal aga karuteene, kuna kohati kippus kõlatäpsus hajuma ja kaduma läksid mõnedki peened nüansid.

Lohuaru ja Paemurru esituses kõlasid veel Robert Schumanni «Adagio ja Allegro» ning Richard Straussi «Romanss». Duo ei lasknud end kontserdi jooksul kordagi häirida näpukatest, mis siin-seal sisse lipsasid. Väärikas esitus ja enesekindlus jätsid pigem mulje, et niimoodi oligi noodis kirjas. Marje Lohuarul oli kanda ka kogu kontserti tervikuks siduja roll, saates vaheldumisi esinevaid Peeter Paemurrut ja Pille Lille (sopran).

Robert Schumanni neli laulu tsüklist «Naise elu ja armastus» ja Richard Straussi laule esitas kontserdisarja eestvedaja Pille Lill. Kiitust ei vääri siinjuures mitte ainult särav hääl ning elegantne ja südamlik esitus, vaid ka näitlejameisterlikkus, mida lauljanna kasutamata ei jätnud. Tavaliselt kipub ooperikoolitusega lauljate puhul esinemisel sõnaline pool arusaamatuks jääma ja see kahandab oodatavat muusikaelamust. Pille Lillele olen aga tänulik hea saksa keele häälduse eest, mis lubas peale meloodiate nautida ka teksti.

Kuulajatele lähemale

Peale saksa autorite oli kavas neli laulu eesti heliloojatelt – Ester Mägi «Ööhõlmad», Lepo Sumera «Tähed», Mart Saare «Ta tuli» ja Eduard Oja «Me oleme põhjamaa lapsed». Laule siduv ühine temaatiline joon oli öö, mis sõnades, eri kombinatsioonides esines.

Nii võib laule vaadelda kui eri ajajärkudest pärinevat nelja interpretatsiooni öö teemal. Ka üks laule Richard Straussilt kandis pealkirja «Öö». Peale öiste meeleolude oli kontsert kantud vaikusemeeleoludest, vaikusemotiivi sisaldas nii kontserdi avalugu kui ka lisalaul Straussilt, mille üks fraase kõlas: «Oleme vaikuses teineteise kõrval, et olla koos».

Iga kuu kolmandal kolmapäeval kõlavad aulas «Meistrite Akadeemia» sarjas ka klaverihelid. VARJE SOOTAK

Pille Lille tänusõnad kontserdi lõpus kõlasid ülikoolile, linnavalitsusele ja esinenud muusikutele. Samuti avaldas ta tunnustust kontserdisarja idee autorile ja Pille Lille muusikute toetusfondi ühele patroonile krahv Carlisle'ile, kes ka ise publiku hulgas viibis. Eesti ühe esisoprani sõnutsi on «Meistrite Akadeemia» kontserdid selleks, et publikul oleks lihtsam esinejaid kuulama tulla, kuna interpreedid tuuakse «koju» kätte ja seejuures on tegu parimate muusikutega. Pille Lill avaldas ka lootust, et alanud sari jääb kestma kümnenditeks või isegi sajanditeks.

Tõelised meistrid

Avakontserdil esinejad olid vaieldamatult kõrgel professionaalsel tasemel. Kummardusi tehti iga loo ja kontserdi lõppedes väärikalt, otsekui oleks mõnekümne kuulaja asemel täissaal ja ovatsioonid kõrvulukustavad. Kindlasti ei lahkunud ükski kuulajatest ja loodetavasti ka esinejatest kahetsustundega või rahulolematult.

«Meistrite Akadeemia» kontserdisari on kiiduväärt ekskurss eesti (kammer)muusikasse ja eesti muusikute maailma.

Toimunud õhtu ja veel toimumata kontserdid on omamoodi elav eesti muusikaajaloo kursus. Kui suurvormidega on mõnevõrra lihtsam tutvuda, nende sügavamaks mõistmiseks jääb teoste pikkusi arvestades rohkem aega, siis väikežanrid jäävad mulle isiklikult pisut kaugeks ja kättesaamatuks. Kammerkontsert ei ole miski, mis kergesti kuulama meelitaks. Seda enam on antud sarja puhul minu jaoks tegu akadeemiaga, mille sissejuhatav loeng jättis igati positiivse mulje. Ootan huviga järgmisi meistreid.

Pille Lille toetusfond

Ave Tupits

«Meistrite Akadeemia» toimub Pille Lille muusikute toetusfondi, ülikooli ja linnavalitsuse koostöös.

Pille Lille muusikute toetusfond (hwww.hot.ee/toetusfond) on ellu kutsutud selleks, et toetada andekaid Eesti noori muusikuid nende professionaalsete oskuste edasiarendamisel. Samuti finantseeritakse väljapaistvate eesti ja välismaa spetsialistide kursusi Eestis.

Fondil on toetajaid Suurbritanniast ja Eesti äriringkondadest. Muusikute toetusfondile anti Pille Lille nimi, kuna tegu on tuntud interpreediga nii Eestis kui ka välismaal. «Meistrite Akadeemia» kontserdid toimuvad Tartus, Tallinnas, Narvas, Viljandis ja Pärnus. Kõrvuti mainituga korraldab fond ka sarja «Hingemuusika».

UUDISED

TÜ austab oma vanimaid liikmeid

26. oktoobril kell 17 algab TÜ Ajaloo Muuseumis rektori vastuvõtt eelmisel semestril pensionile siirdunud ülikooli töötajatele.

Vastuvõtule kutsutute seas on emeriitprofessorid – kardioloogia kliiniku endine juhataja Rein Teesalu, Elle Vunder ja Jüri Ant, erakorraline prof Ott Kurs, lektor Elviira Vassiltšenko, erakorraline teadur Tõnu Krsipin, dots Tõnu Möls, spetsialistid Valve Soome ja Silvi Lannes, koguhoidja Laidi Laiverik, metoodik Helle Jaaniste jpt.

Ülikool tunnustab traditsiooniliseks kujunenud üritusel oma auväärseid liikmeid TÜ autasudega – suure või väikese medaliga, aumärgi või tänukirjaga.

UTs ilmuvad tänasest uued rubriigid

Tänase UT lugeja on ehk juba tähele pannud nelja uut rubriiki.

Tahame igas numbris 1. lehekülje uudiste veergu alustada ülikoolielu olulise sündmuse või isiku meeldetuletamisega. Ootame siin kõigi abi, kes aitaksid nii ajaloorüpest kui ka lähiminevust huvitavat materjali välja kaevata.

Kuna UT artikleid kommenteeritakse ka veebiväljaandes, siis hakkame neid avaldama 2. lehekülje uudiste veeru lõpus.

3. lehekülje uudiste veeru allosa hakkavad aga tänasest täitma ülikooliteemalised naljad. Kellel midagi naermaajavat sõnas või pildis pakkuda, saatku aga toimetusele.

Tänasest tahame ka esile tõsta meie akadeemilise elu positiivseid tahke A (kui üliõpilase parim hinne) ja puudustele tähelepanu juhtida Fi (jt kehvemaid tulemusi tähistavad tähed) all. Siingi ootame kogu ülikoolipere ettepanekuid.

UT toimetus

TEATED

26. ja 27. oktoobril on kirjandusmuuseumis interdistsiplinaarne seminar "Inimesed ja lemmikloomad".
Registreerimine: renata@folklore.ee.

29. ja 30. oktoobril toimuvad psühholoogia osakonna vilistlaspäevad. 29. okt kl 17 algab Eesti Psühholoogide Liidu kongress.
Info ja registreerimine: psühholoogia osakond, Tiigi 78–334, tel 737 5902, departm@psych.ut.ee, www.psych.ut.ee.

ALMA ANEKDOOT

Kuidas füüsikud, matemaatikud ja filosoofid raha raiskavad

Olnud kord füüsika-keemiateaduskonnal vaja mingit kallist katsevarustust ja läinud teaduskonna dekaan ülikooli haldusprorektori käest selleks raha nuiama.

«Kuulge,» ei saanud prorektor aru, «milleks teile niipalju raha? Võtke matemaatikutest eeskuju – need ostavad ainult paberit, pliiatseid ja paberikorve. Või siis näiteks filosoofid – need ostavad ainult paberit ja pliiatseid.»

ÕNNITLEME

Dots Ivar Piir 75

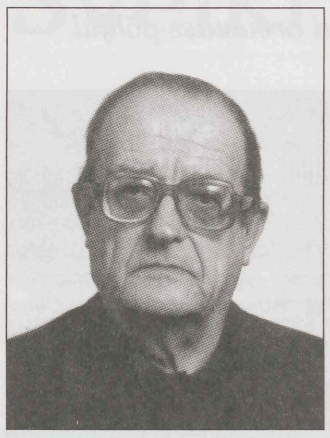

20. oktoobril oli füüsika-teoreetiku, dots Ivar Piiri 75. sünnipäev.

Enamik tänaseid Eesti füüsikuid on Ivar Piiri õpilased.

Piir on lugenud peaaegu kõiki teoreetilise füüsika instituudi põhi- ja erikursusi. 1955–1970 töötas Piir teoreetilise füüsika kateedris assistendi ja dotsendina ning 1981–1994 teoreetilise füüsika ja astrofüüsika kateedri juhatajana.

Edukas tegevus õppejõuna ei ole võimalik aktiivse teadusliku uurimistööta. Piiri teadustööd käsitlevad gravitatsioonivälja kvantteooriat, Einsteini võrrandite täpseid staatilisi lahendeid, lainete levikut kõveras ruumis, Huygensi printsiipi ja muid üldrelatiivsusteooria probleeme. Tema gravitatsioonivälja kvantefektide arvutused kuuluvad klassikasse. Tuleb märkida ka laineleviprotsesside uurimist – sel alal valmis Ivar Piiri juhendamisel Romi Mankini kandidaadiväitekiri. 1970–1981 töötas Piir TA Füüsika Instituudis vanemteadurina.

Igasuguse professionaalse tegevuse, eriti aga õppejõu- ja uurijatöö aluseks on muidugi õppimine. 1952 lõpetas Piir füüsikaosakonna ja 1955 aspirantuuri ning kaitses kandidaadi väitekirja. Arvukad õpilased ja kolleegid tänavad ja õnnitlevad Ivar Piiri tema juubeli puhul ning soovivad tugevat tervist, jätkuvat rõõmsat meelt ja igakülgset edu!

Kolleegide ja õpilaste nimel Risto Tammelo

ÕNNITLEME

Dots Nadežda Ivanova 50

23. oktoobril jõuab oma esimese juubelini raha ja panganduse õppetooli dots Nadežda Ivanova.

Kogu tema elu ja karjäär on olnud seotud Tartu ja ülikooliga.

Lõpetanud 1978 *cum laude* rahanduse ja krediidi eriala, kutsuti ta kohe kateedrisse assistendiks. Järgnesid aspirantuur ja majandusteaduste kandidaadi kraadi kaitsmine 1986. Dotsendi kutseni jõudis juubilar 15 aastat tagasi ja töötab sel ametikohal siiamaani.

Tänu oma töökusele ja äärmiselt suurele kohusetundele on ta üliõpilaste ja kolleegide hulgas hinnatud õppejõud.

Eraldi väärib rõhutamist tema keeleabi kolleegidele ja oskus suhelda naaberriikide ülikoolidega.

Kolleegid õnnitlevad ja soovivad tugevat tervist ning viljakat koostööd veel paljudeks aastateks!

ÕNNITLEME

50

Margus Eimre, teadur – 22. oktoober
Nadežda Ivanova, dotsent – 23. oktoober
Karin Tuvikene, referent – 26. oktoober

40

Kaie Aia, raamatupidaja – 22. oktoober
Marika Talumäe, sekretär – 22. oktoober
Rein Vanja, administraator – 25. oktoober

25

Denis Matrov, laborant – 22. oktoober
Moonika Teemus, assistent – 26. oktoober

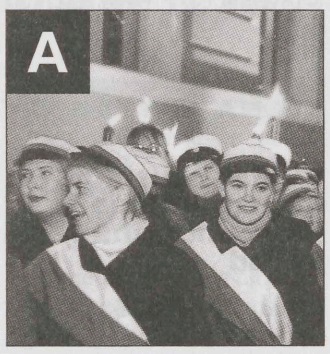

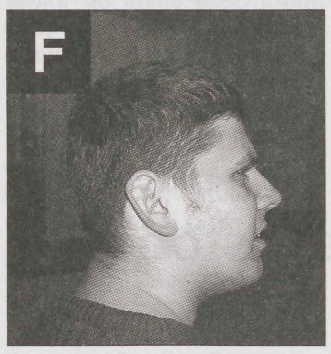

Korporantidel ja üliõpilasseltside liikmeil on peas oma teklid. Nn metsikute arvates võiks olemas olla ka Tartu Ülikooli üliõpilasmüts.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

25. oktoobril avatakse ülikooli ajaloo muuseumi koostatud näitus «Herba» Kohtla-Järve Põlevkivimuuseumis. Näitus on avatud 25. novembrini.
Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

27. oktoobril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227.
Info: Rudolf Osman, tel 51 27 302.

FA Schola pakub võimaluse õppida gregooriuse laulu (juhendaja Tarmo Tabas), plokkflööti ja ansamblimängu põhirõhuga keskaja ja renessanssmuusikal (juh Helena Uleksin ja Raho Langsepp), bambusflööti põhirõhuga Euroopa keskaja ja india muusikal (juh Raho Langsepp). Õppetöö on tasuline. Info ja registreerimine: helena23@ut.ee, 56 56 8097 (Helena Uleksin), www.festivitas.ee.

26. oktoobrist alustab treeninguid algajate grupp traditsioonilise *taiji yang* stiili huvilistele.
Taiji on iidne hiina nn sisemine võitluskunst, mida treenides arendatakse peale füüsiliste võimete ka sisemist energiat ehk *chi*'d ning sisemist tasakaalu. *Taiji* on suurepärane vahend stressist vabanemisel, oma sisemaailma kontrollimisel ja arendamisel.
Trennid toimuvad T ja R kl 18.30 haridus- ja teadusministeeriumi saalis, Munga 1. Juhendaja Raho Langsepp.
Info ja registreerimine: raho@solo.ee, 509 4612.

KAITSMISED

27. oktoobril kl 16 kaitseb Küütri 2 -301 germaani-romaani filoloogia osakonnas magistritööd **Irina Koksharova** «Prototüüpse muinasjutustruktuuri realisatsioon ja ekspluateerimine teostes «Karupoeg Puhh», «Tuul pajuokstes» ja «Peeter Paan»». Juhendaja prof Krista Vogelberg, ped-knd. Oponent Reeli Torn, MA. Info: Age Allas, tel 737 5218.

3. novembril kl 16.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Margus Saal** doktoritööd füüsikas teoreetilise füüsika erialal «Uurimusi Suure Paugu eelse Universumi ja braanimaailma kohta». Juhendaja dr Piret Kuusk. Oponendid dr Syksy Räsänen (Oxfordi Ülikool) ja dr Enn Saar (Tartu Observatoorium). Info: Toomas Plank, tel 737 5567.

LOENGUD

25. ja 27. oktoobril loeb tuntud kinoajaloolane ja -teoreetik, J. Lotmani raamatu «Dialoog ekraaniga» kaasautor, Chicago Ülikooli prof Juris Civjans vene ja slaavi filoloogia osakonnas erikursust «Filmi semiootika probleemidest» (FLVE.03.264 1 AP, A).
Kursuses käsitletakse kaasaegse filmi probleeme. Loengud on vene keeles. Esimene loeng toimub 25. okt kl 16.15, Näituse 2-207.
Info: tel 737 6352.

27. oktoobril kl 16.15 algab Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Päevakorras: Ken Kalling «Pidalitõbi – mineviku vari».

27. oktoobril kl 12.15 toimub kursuse «Eesti avalik haldus» raames ph aud128 Elva linnapea Urmas Kruuse avalik loeng.

KONVERENTS

27. oktoobril kl 10 algab Pärnu kolledžis rahvusvaheline konverents «Töö- ja koostöökultuur koolis». Vt http://infutik.mtk.ut.ee/www/kodu/jvju/kultkonv2004.

SPORT

23. okt kl 17 kohtub võrkpallinaiskond TÜ /Eeden meistriliigamängude raames Jumek/Võru VK-ga Tartu Ülikooli spordihoones.

24. okt kohtub TÜ/Eeden Tallinnas Eesti Näituste hoones VK Tähega.

23. okt kl 14 algavad TÜ võimlas Jakobi 5 ülikooli meistrivõistlused poksis.

KONTSERT

TÜ AULAS

27. okt kl 18 esineb Bristol Cahtheral Special Choir Suurbritanniast. Tasuta.

VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

28. okt kl 19 pianistide festivali «Klaver '04» raames «Klaveripoeg kutsub kokku: kuuevõistlus mitmekülgsuses» (Rein Rannap, Mihkel Mattisen, Kristjan Randalu ja Sven Kullerkupp).
Õhtut juhib Taavi Eelmaa.
Piletid 100 ja 60 kr.

LINNAMUUSEUMIS

24. okt kl 16 «A Due». Esinevad Kristiina Are, Ene Nael (klavessiin), Helen Normet (viiul) ja Ardo Västrik (tšello).

ÄRISIMULATSIOONI MÄNG

TÜ tehnoloogiainstituut kutsub kõiki, kes ei õpi majandust põhiainena, huvituvad ettevõtlusest ja valdavad hästi inglise keelt (mängu juhendid on inglise keeles), osa võtma rahvusvahelisest ärisimulatsiooni mängust!

Osalemiseks registreeru 2. novembril toimuvale avaseminarile hiljemalt 29. oktoobriks: www.tuit.ut.ee/transact.
Info:www.tuit.ut.ee.

KURSUS UUELE TÖÖTAJALE

«TÜ arvutivõrgu kasutamine. Ülevaade infosüsteemidest»
3. nov kl 9.30–16.30.

Kursuse maht: 8 t arvutiklassis.
Lektorid: asjaajamise peaspetsialist Sirje Mark, raamatukogu referent Kärt Miil, teadustalituse peaspetsialist Viktor Muuli, IT osakonna spetsialist Riina Reinumägi.
Toimumiskoht: avatud ülikooli arvutiklass, raamatukogu III k (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Kursuse programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus.
Maksumus ülikooli sisekäibega: 480 kr.
Registreerumine: IT osakond, Riina Reinumägi 737 5442, riina.reinumagi@ut.ee

KONVERENTS

TÜ eetikakeskuse ja Teaduse ja Kultuuri Sihtasutuse Domus Dorpatensis konverents «Usaldus ja koostegevus» sarjas «Ühiste väärtuste otsingul»

29. ja 30. oktoobril SA Domus Dorpatensise majas (Ülikooli 7, II k)

29. oktoobril

kl 9	Avab Kristiina Tõnnisson, SA Domus Dorpatensis juhatuse liige Urmas Klaas «Usaldus kui alus edukaks koostegutsemiseks»
kl 9.20–11.15	Eveli Illing "Erinevate sektorite koostöö teoorias ja praktikas» Viido Polikarpus «Kas kunstnik või businessman? Või mõlemad?»
kl 11.30–13.30	Katri Raik «Koostöö väljakutsetest Eesti ja Vene kogukondade vahel» Tõive Kivikas «Usaldus kui innovatiivse tegevuse alus»
kl 15–17	Artur Taevere «Ühiskondlikku maailmapilti paigates. Koostöö praktilisi tulemusi» Kristina Mänd

30. oktoobril

kl 10.15–11.45	Margit Sutrop «Missugust usaldust me vajame?» Aadu Must «Usaldus ja koostöö Eesti ühiskonnas: ajalooline kogemus»
kl 12–13.15	Siobhan Kattago «Memory and Trust in a Democratic Culture» Mart Raukas «Usaldus ja kindelolek»
kl 14.15–15.30	Allar Jõks «Õiguskantsler kodaniku ja riigi vahelise usalduse loojana – kas paradoks?» Peeter Järvelaid «Usaldus politsei vastu – kuidas see sünnib?»
kl 15.45–17	Aavo Kokk «Suu laulab, süda valutab» Triin Vihalemm «Usaldus ja solidaarsus Eesti elanike enesemääratluse 'mustrites'»
kl 17	Lõppdiskussioon (eetikakeskuse juhataja Margit Sutrop)

Võimaluse korral teatada osavõtust: kirsti.joesalu@ut.ee või tel 737 5427.

INFOPÄEV

Doktorantide ja järeldoktorite rahastamisvõimalus «Research in Europe: National and European Funding Possibilities for Graduates and PostDocs»

27. oktoobril kl 13.15–17 ph aud 102

13.15	Avamine
13.30	Angelika Lange-Gao, Max-Planck Society (Max-Planck Gesellschaft MPG) – «Opportunities for young researchers»
14	Meelis Sirendi, Eesti Teadusfond – «Noorte teadlaste rahastamine»
14.20	Carolin Heyder, German Research Foundation (Deutsche Forschungsgemeinschaft DFG) – «Promoting Young Researchers in International Cooperation»
14.50	Kohvipaus
15.10	Kristin Kraav, SA Archimedes – «Euroopa mobiilsuskeskuste võrgustik ja Euroopa mobiilsusportaal. Marie Curie tegevused» Arnold Kristjuhan,TÜ – «Marie Curie stipendiaadi vaatenurk rahvusvahelisele mobiilsusele»
16	Sebastian Stetter, EU liaison office of the German research organisations (Koordinierungsstelle EG der Wissenschaftsorganisationen – KoWi) – «Humboldt Foundation and Helmholtz Association»
16.30	Katrin Kiisler, SA Archimedes – «Akadeemilised mobiilsustoetused Eestis»

Ettekanded inglise ja eesti keeles.

Registreeruda: www.kowi.de/en/youngscientists/more/registration.

Ürituse korraldavad Saksamaa teadusasutuste Euroopa koordineerimiskeskus KoWi (Koordinierungsstelle EG der Wissenschaftsorganisationen), SA Archimedes, TÜ ja Eesti Teadusfond.
Info: Lauri Randveer, tel 737 5510.

wagabund

Number 5 22 oktoober TÜ ÜE häälekandja

Tartu Ülikooli üliõpilasesindus kutsub tudengeid muret kurtma

Tartu Üliõpilasesinduse uus juhatus kinnitab, et senisest rohkem hakatakse vastu tulema tudengite projektidele mitte ainult rahaliselt, vaid ka inimjõudu kaasates.

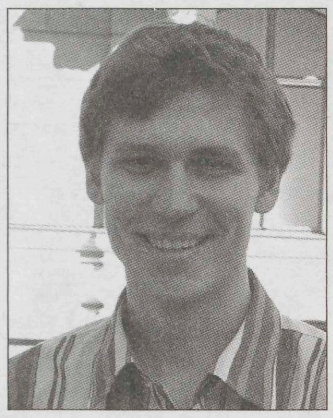

Hannes Klaas
TÜ ÜE esimees
hannes.klaas@ut.ee

Kristi Lont
TÜ ÜE aseesimees
kristi.lont@ut.ee

Liitusite esindusega 2004. aasta kevadest. Kas olete ka varem esinduse tööst osa võtnud?

Hannes: Jah, tõpoolest olen siin esimest korda, kuid samas ei leia, et see takistavaks asjaoluks oleks.

Kristi: Tahtsin midagi ära teha. Soovin asju korraldada ja organiseerida. Tegelen reiside ja muude ürituste korraldamisega *Erasmus Student Network*is, aga sellest jäi nagu väheks. Soovisin teha veel midagi. Aidata üliõpilasi ja teha midagi head. Kuna olen olnud tuutor 3 aastat, siis tean ka Tartu Ülikooli süsteemist ja struktuurist, mistõttu teeb see minu tegemisi lihtsamaks.

Miks sa esindusega liitusid?

Hannes: Ühelt poolt kindlasti soov saata korda ka midagi enamat kui üksikud kursapeod või edukad õpitulemused ja teiselt poolt ka soov ennast arendada uute väljakutsete ja kogemustega.

Milliseid tähelepanekuid oled seni esinduse töö kohta teinud?

Hannes: Kuna eelmisel õppeaastal loodi esinduses uus süsteem on minu jaoks paljud tööülesanded ja kohustused jäänud üpris segaseks. Teinekord on tõesti tunne, et uus juhatus visati tundmatus kohas vette ning nüüd lõpuks oleme ka ujuma õppinud. Samas ei ole olukord üldsegi lootusetu. Ma olen rahul oma juhatuse koosseisuga, uue teabespetsialisti, uue avaliku poliitika juhi ning loomulikult asendamatu sekretäriga. Ei usu, et ilma nendeta nii kiiresti sisse oleksin sulanud. Kui aus olla, siis on mul siiras usk selle struktuuriüksuse efektiivsusesse.

Kristi: Väga palju on arusaamatut. Eelmine esindus ei andnud seda meile hästi üle. Suvi tuli peale ja suur seletamine või kurssi viimine jäi ära. Väga palju oli vaja ise alguses avastada. Asendamatu on muidugi sekretär Signe, kes tõesti kõike teab ja on ilmselt esinduse kael. Teha on siin väga palju ja kõige raskem on ilmselt inimesi haarata. Rõhk just neil, kes ei tea, miks nad esindusse kandideerisid. Ja rõõmsaks, teotahteliseks teeb see, kui asjad tõesti toimivad.

Millised on sinu plaanid esinduses?

Hannes: Kuna juhatus oli uus ning sisseelamine võttis aega, ei ole tegevusplaan veel lõplikult paigas. Muidugi on kavas jätakata vanu traditsioone nagu TÜ aastaball ja lehe ilmumisajaks lõpusirgele jõudnud sügispäevad kuid samas on soov teha ka midagi uut. Üheks tähtsaks eesmärgiks on näiteks esinduse kodulehe *www.ut.ee/esindus* kiire valmimine. Lisaks on hetkel valmimas statuut TÜ Üliõpilasesinduse toetajaliikmeks olemise kohta. See tähendab seda, et ka nö tavaüliõpilane saab tulevikus soovi korral otseselt mõjutada meie kõigi elu ning lisaks oma vaeva eest ka preemiat saada. Täpsemat infot edastab selle kohta lähiajal üliõpilasesindus.

Lisaks esimeheks olemisele juhatan ma ka majandus- ja arendustoimkonda. Tõenäoliselt teemad, mis sinna valdkonda kuuluvad, eriti üliõpilasi ei huvita (ei, me tõesti ei saa maksta sinu ühika renti), aga siiski kiirelt ka nendest plaanidest. Näiteks on soov koostada täpsemaid juhiseid liikmete kohustuste ja õiguste kohta, et siis uutel tulijatel veidike kergem sulanduda oleks. Lisaks tulla vastu tudengite projektidele mitte ainult rahaliselt vaid ka inimjõuga. Soov oleks arendada ka tihedamat koostööd kursavanematega, et kõik need probleemid ka lõpuks siia esinduse ruumidesse jõuaksid.

Kristi: Plaane on palju. Aga aega on kõigest kaheksa kuud. Tahan, et järgmise esinduse tulek oleks palju lihtsam. Oleks rohkem selgust nii funktsioonidest, kui kohustustest ja õigustest. Soovin kindlaid tööjuhiseid, sest nii on ju palju lihtsam, kui sa tead täpselt, mida sa tegema pead. Sooviksin esinduse töö üleandmise perioodi, et toimuks juhendamine. Olen kultuuri-, teabe- ja integratsiooni toimkonna esimees, mistõttu soovin korraldada üritusi üliõpilastele. Nagu sel nädalal toimunute tudengikalli, karaoke

Tahan, et järgmise esinduse tulek oleks palju lihtsam. Oleks rohkem selgust nii funktsioonidest, kui kohustustest ja õigustest.

Õlletares ja rahvastepall või ülelinnaline rebasepäev koostöös Põllumajandusülikooliga. Soovin jätkata ööraamatukogu traditsiooni. Tahan, et Wagabund oleks väärt ja loetav leht Universitas Tartuensise vahel. Veel ideedeks on kindlasti toetajaliikmed ja e-konspekt. Plaan on korraldada ka küsitlusi, et saaks selgema pildi üliõpilase vajadustest ja soovidest.

TÜ ÜE
Ülikooli 18b
tel 7 375 400
halikas@ut.ee
www.ut.ee/esindus

Tudengid kallistasid vihmase ilma kiuste

Tudengipäevade raames toimunud üritus Tudengikalli tekitas raekoja platsil lõbusat elevust ning pälvis paljude üliõpilaste tähelepanu. Esialgsel hinnangul võttis kallistamisüritusest osa sadakond inimest. Taolise ürituse korraldamise idee tuli Tartu Ülikooli üliõpilasesinduse kultuurtoimkonnalt, eesmärgiga propageerida kallistamist.

Kultuuritoimkonna liikme Keit Fomotškini sõnul ei kardetud ürituse läbikukkumist, kuna kallistada saab igal ajal, sõltumata ilmast. Rahvas tuli aktsiooniga innukalt kaasa ning korraldajate ootused ürituse suhtes – palju toredaid inimesi kokku tuua – täitusid igati.

„Kallistamine on nüüdsest alates kindlasti popim," kinnitas Fomotškin.

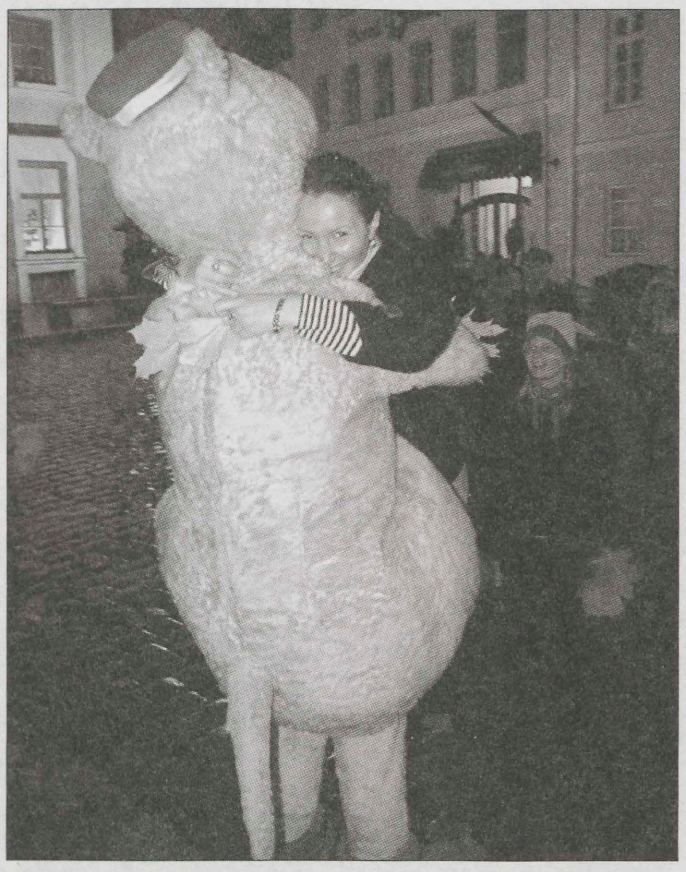

Erasmus Student Network Tartu liige Nino Feštšin kallistamas Tartu Sügispäevade maskotti. Fotod Anton Klink

Vaatamata vihmasele ilmale kogunes Tartu Raekoja platsile hulgaliselt tudengeid, kes ei häbenenud emmata ka esimesi ettejuhtunuid.

Tallinna ülikooli poolt või vastu?

Tallinna ülikooli idee pooldajad on seisukohal, et Tallinna ülikool kaotab Tartu monopoliidse seisundi Eesti ülikoolide maastikul ja toob sinna vajaliku pluralismi ja seesmise dialoogi. Samuti annab pooldajate arvates sel teel Tallinnas saadavat kõrgharidust teaduspõhisemaks muuta. Need, kes Tallinna ülikooli ideest nii väga vaimustuses ei ole, arvavad, et Tallinna ülikooli osapoolte koostöö jääks nõrgaks ja teadustöö maht väheseks. Samuti oleks kahe teadus- ja kõrghariduskeskuse ülalpidamine Eestile rahaliselt üle jõu käiv.

Hoolimata loodava Tallinna Ülikooli ideest, seisab Tartu Ülikool kindlalt sammastel.

Siiani ei ole keegi küsinud, mida arvavad sellest kõigest üliõpilased, keda Tallinna ülikooli kohane otsus ja selle realiseerimine otseselt mõjutab. 15. oktoobril teatas Eesti Üliõpilaskondade Liit omaalgatuslikult, et nemad toetavad Tallinna ülikooli loomise ideed. "Leiame, et ühtse ülikooli loomine võimaldab vähendada Tallinna kui kõrghariduskeskuse sisest dubleerimist ning toob seeläbi kaasa ressursside kokkuhoiu. Usume, et kõrgkoolide liitumine toob kaasa õppekvaliteedi tõusu nimetatud koolides," seisab EÜLi volikogu materjalides.

Ometi leidub ka üliõpilaste ja nende esindajate seas erinevaid ja ka vastakaid arvamusi Tallinna ülikooli kohta.

Täu Laks

ARVAMUSED

Eesti Üliõpilaskondade Liidu juhatuse aseesimees poliitika valdkonnas Lauri Paeveer:

EÜL toetab Tallinna ülikoolide liitumisplaani. Ühe suurema ülikooli tekkega mitme väiksema asemele koondub kõrgkoolide potentsiaal terviklikumaks. Sellest tulenevalt paranevad kõrgkooli majanduslikud võimalused, kaob dubleerimine samade erialade lõikes ning teadlaskond muutub läbi koondumise tugevamaks.

Tartu Ülikooli üliõpilasesinduse avaliku poliitika spetsialist Terje Herman-Tennosaar:

Esmalt olgu öeldud, et Tallinna Ülikool ei saa kindlasti mitte olema universitas traditsioonilises mõttes.

Lisaks oleks liitmise tulemusel saadaval koolil mõte, kui see tegeleks valdkondadega, mis ei dubleeriks Tartus õpetatavaid erialasid.

Paraku on tekkiva kooli nimetus juba niivõrd ambitsioonikas, et raske on ette näha, mis loojate peas tegelikult sünnib.

Kaotajateks võivad pikemas perspektiivis jääda üliõpilased nii Tartus kui ka Tallinnas.

TÜ ÜE esimees Hannes Klaas:

Pean ütlema, et pooldan koolide liitmise ideed, kuid näen ohte sellisel liitmisel, nagu seda soovitakse praegu teha. Arvan, et rajamine venib lihtsalt seepärast, et Haridus- ja teadusministeerium on jõudnud samadele arusaamadele nagu mina - dubleerimisel väheste ressurssidega on suured ohud Tartu Ülikoolile.

Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo:

Aaviksoo arvas Eesti Päevalehe veergudel, et ülikool olla tähendab olla niisugusena rahvusvahelise akadeemilise avalikkuse poolt tunnustatud. Selleks on vaja sisu ja seda sisu ei saa kokku panna ambitsioonidest ja paberist, vaja on paljude inimeste aastakümnete pikkust pühendunud tööd, kompromissitut hoolitsust akadeemiliste väärtuste eest ja ... palju raha.

(EPL 13.09.2004)

Välistudengid avastasid lõbutsedes Eestimaad

Möödunud nädalavahetusel käisid Tartus õppivad välistudengid *cottage weekend*'il, mille käigus lahutati meelt välimängudega ning saadi osa suurest eestimaisest õhtusöögist.

Üritus toimus Saare turismitalus Kullamaal, mis asub Tartust kolmetunnise bussisõidu kaugusel. Peale väsitavat sõitu, anti näljastele välistudengitele maitsta kodutehtud seljankat ja magustoitu.

Kui kõht täis, oli sobiv aeg alustada välimängudega. Esimene neist oli saapavise, mis seisnes selles, et osavõtja seisis umbes viie meetri kaugusel puutoolist, kuhu oli asetatud veepudel. Mängijal oli kasutada kaks kummikut, millega ta üritas pudelile pihta saada. Mängu võitis see, kelle kummik pudeli tooli pealt maha ajas.

„Võistlus kulges väga meeleolukalt, eriti lõbus oli siis, kui kummik väga imelikus suunas lendas või mõni osavõtja mängujuhti kummikuga tabada püüdis," rääkis välistudengitega tegeleva organisatsiooni Erasmus Students Network Tartu (ESN-Tartu) president Mari-Liis Käärt.

Pärast välimänge ootas vapraid välistudengid õhtusöök, mis koosnes peamiselt kodutehtud kotlettidest ning sinna juurde pandud erinevatest lisanditest.

Ürituse tipphetkeks sai korralik puudega köetav maasaun, kust sai ka otse jõkke hüpata.

Käärdi sõnul korraldab Erasmus Student Network Tartu reise ja üritusi selleks, et välistudengitele Eestimaad tuvustada ning neid kohalikku ellu integreerida.

Anastassia Popova
ESN-Tartu tegevliige

wagabund

Peatoimetaja: Marta Vasarik
Toimetaja: Piret Pert
Küljendaja: Mihkel Kübar
Trükk: Greif

Kirjutage meile: marta@ut.ee

ÕU tudeng

Hansapank
Head mõtted saavad alati teoks

Kas soovid tasuta praadi või sõita tasuta koju? Või odavamalt raamatuid?
Sel sügisel Hansapangast õppelaenu muidu ei saa, vaid ainult koos soodustustega. Riiklik õppelaen on ainus laen, mille saamiseks ei pea Sul olema igakuist sissetulekut. Madal, 5% intressimäär ja pikk tagastamistähtaeg muudavad selle parimaks õpingute rahastamise võimaluseks. Rahasumma saad kätte iga kooliaasta alguses. Laenu maksad tagasi pärast õpingute lõpetamist. Käesoleval õppeaastal saad laenu kuni 17 500 krooni.

Mida peab teadma käendamisest?
Käendajaid peab olema kaks, nad peavad olema Eesti Vabariigi kodanikud või omama Eesti Vabariigi alalist elamisluba. Käenduslepingut võivad Sinu käendajad tulla sõlmima ka ilma Sinuta, kuid nad peavad teadma Sinu nime ja isikukoodi ning neil peab kaasas olema pass või ID-kaart.

Kuidas toimub laenu tagasimaksmine?
Laenu hakkad tagasi maksma hiljemalt aasta pärast kooli lõpetamist. ja tagasimaksegraafiku saadab pank Sulle peale kooli lõpetamist postiga koju. Laenu tagasimaksmiseks on Sul aega kaks korda nii palju, kui oli Sinu õppekavajärgne õpiaeg. Kui õpingud mingil põhjusel pooleli jäävad, on laenu tagastamise aeg lühem - 1,5 korda nii pikk, kui kestsid õpingud. Õpiajal tuleb maksta aastaintressi. Kõike oma laenu kohta saad jälgida hanza.netist

Milliseid soodustusi pakub riik?
- Kui asud pärast õpingute lõpetamist tööle riigiametisse, kohalikku omavalitsusasutusse või avalik-õiguslikku riigiettevõttesse, maksab õppelaenu Sinu eest tagasi tööandja.
- Kaitseväes teenimise ajaks peatatakse õppelaenu intressi arvestamine ja laenu tagasimaksmine.
- Noor ema või isa saab soodustust kuni kolmeks aastaks pärast lapse sündi. Õppelaenu intressi arvestamine ja laenu tagasimaksmine peatatakse ning sel ajal tasub laenuintressi riik.
- Kui perre sünnib laps, kustutab riik ühel vanematest osa õppelaenust, kui lapsevanem on läbinud õppekava täies mahus ja lõpetanud kooli.

Millised soodustused ootavad õppelaenu võtjat Hansapangas?
- Kui õppelaenu summa on kantud 31.oktoobriks Sinu pangakontole, osaled paljude auhindade loosimisel- tasuta korter, auto, lõunasöögid, rongisõidud terveks õppeaastaks, lisaks veel sülearvuti, digikaamera, kruiis kahele Peterburgi, mobiiltelefon, raamatupoe kinkekaart.
- Soodustused, mida igal juhul õppelaenu võttes kasutada saad on 10 tasuta rongisõitu, soodsama hinnaga internetiühendus, sülearvuti, mobiiltelefon, digikaamera, raamatud ning tasuta Tallinki kliendikaart Tallink Club.
- Lisaks saad tasuta üliõpilaspileti ja hooldustasuta pangakaardi terveks aastaks.

Põhjalikuma selgituse kõikide tudengitele mõeldud soodustuste ja pakkumiste kohta leiad internetist **www.knapasnah.net**. Kui miski jääb segaseks, siis helista **6310 310** ja me räägime Sulle.

Tartu Ülikooli
Aastaball 2004
Vanemuise kontserdimajas
3.detsembril

ARH
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU UNDEKSEMPLAR
RT kohapõ 05

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 29. oktoober 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 34 (2193) www.ut.ee/ajaleht

USA professor osaleb tudengite sügiskoolis

28.– 31. oktoobrini toimub Waide motellis üliõpilaste rahvusvaheline keskkonna- ja geenitehnoloogia sügiskool.

Ühe korraldaja, bioloogia 4. a üliõpilase Margit Meiesaare sõnul arutlevad üliõpilased koos Eesti ja välismaa teadlastega geenitehnoloogia ja keskkonna probleeme. Teemad on geneetiliselt modifitseeritud organismide looduses kahjutuna hoidmine, bioeetilised küsimused, GM toiduainete mõju inimesele ja erinevad võimalused keskkonnaseisundi säilitamiseks ning parandamiseks.

Peaesineja on tunnustatud ökoloogiaprof Richard B. Primack Bostoni ülikoolist USAst. Eesti teadlastest esinevad geenitehnoloogia prof Erkki Truve, keskkonnasõbralike lahenduste propageerija Marek Strandberg jt. Keskkonnaküsimusi tutvustavad Eesti Rohelise Liikumise töögruppide juhid Allan Kokkota ja Mari Jüssi. Teist korda toimuva sügiskooli organiseerisid eri kõrgkoolide üliõpilased.

Info: www.ut.ee/sk.

Põhjamaade keeleteh-noloogia eksperdid TÜs

Eile külastas ülikooli keeletehnolooge Põhjamaade keeletehnoloogia professorite delegatsioon.

TÜs, TTÜs, TPÜs ja Eesti Keele Instituudis tutvuti Eesti keeletehnoloogia olukorraga ning arutati koostöö arendamist.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu esinduse avalike suhete nõuniku Kristina Halliku sõnul on kohtumised osa Põhjamaade keeletehnoloogia koostöövõrgust NorDokNet, mille eesmärk on tagada keeletehnoloogia uurimuste kättesaadavus ning kasutatavus.

Ettevõtmine kuulub Põhjamaade keeletehnoloogia doktorikooli programmi, milles osalevad ka Eesti ülikoolid.

«Usaldus ja koostegevus»

Täna kell 9 algab Tartus sarjas «Ühiste väärtuste otsingul» kahepäevane konverents «Usaldus ja koostegevus».

Täna peavad usaldusteemalisi ettekandeid Eveli Illing, Viido Polikarpus, Katri Raik, Tõive Kivikas, Kristina Mänd ja Artur Taevere.

Homme räägib eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutrop sellest, missugust usaldust me vajame. Prof Aadu Musta ettekande teema on usaldus ja koostöö Eesti ühiskonnas. Ettekanded on veel Mart Raukaselt TPÜst, õiguskantsler Allar Jõksilt jt.

Konverentsi korraldavad TÜ eetikakeskus ja Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus Domus Dorpatensis Ülikooli 7 majas.

Hendrik Nigul, Mihkel Kree ja Martin Pettai olid edukad ka kevadel Prahas rahvusvahelisel võistlusel. Paremal juhendaja Ahto Truu. DAVID HILL

TÜ programmeerijad olid Minskis edukad

Varje Sootak

TÜ tudengite esimene meeskond (Mihkel Kree, FKT ning Hendrik Nigul ja Martin Pettai, MIT) saavutasid Minskis ACM programmeerimisolümpiaadi veerandfinaalis teise koha.

Teine meeskond (Siim Kaskpeit, Imre Lorvi ja Avo Muromägi, MIT) tuli 18. kohale.

Üliõpilaste juhendaja Ahto Truu sõnul pääses TÜ esimene võistkond edasi detsembris toimuvale Peterburi poolfinaalile.

ACM programmeerimisolümpiaad on omataoliste hulgas vanim ning kõige laiema osavõtugeograafiaga. Truu sõnul on olümpiaadi nimetamine üliõpilaste maailmameistrivõistlusteks igati õigustatud.

Peterburi poolfinaali pürib 387 võistkonda 161 kõrgkoolist.

Info: www.acmicpc.org, http://neerc.ifmo.ru/, www.fpmi.bsu.by/acmicpc/.

Tartu Ülikool muudab vastuvõttu

Varje Sootak

22. oktoobril võttis TÜ nõukogu vastu otsuse minna üheksas teaduskonnas, kolmes kolledžis ja õigusinstituudis üle lävendipõhisele vastuvõtule. Sellest jäävad praegu kõrvale arsti- ja bioloogia-geograafiateaduskond.

Ülikool kasutas lävendipõhist vastuvõttu juba tänavu suvel usu-, õigus-, füüsika-keemia-, majandus- ja matemaatikateaduskonnas. Üldjoontes läks vastuvõtt korda ning nüüd otsustati taolisele vastuvõtule laiemalt üle minna. Eesmärk on teha vastuvõtureeglid lihtsamaks ja kogu üliõpilaskandidaatidele läbipaistvaks.

Lävendi eelised

Üliõpilasesinduse avaliku poliitika spetsialist Terje Herman-Tennosaar märgib, et lävendiga vastuvõtt annab tulevasele üliõpilasele juba varakult võimaluse mõelda, milliseid riigieksameid valida.

«Samuti on ette teada, milliste tulemusteni peab pingutama, et tagada endale koht üliõpilaste hulgas. Laias plaanis kaob ära suvine muretsemine seoses ülikooli astumisega. Huvitatutele jääb võimalus kandideerida erialadele, kus on nõutavad sisseastumiseksamid,» ütles Terje Herman-Tennosaar.

Õigusteaduskonna üliõpilasena märgib ta, et juba aastaid on üldiselt teada, millistele tulemustele peab riigieksamid sooritama, et üldse löögile pääseda. «Nüüd on see number lävendiks formuleeritud ja erilisi probleeme pole see õigusteaduskonnas kuuldavasti tekitanud.»

Lävendi miinused

Lävendi miinuseks peab esinduse avaliku poliitika spetsialist prognoosimatust. «Võttes arvesse bioloogide/geograafide ja arstitudengite ulatuslikke praktilisi töid, mis algavad kohe esimese semestri algul, on raske tagada töökohta laboris või seminaris kõigile võimalikele tudengitele. Õppetöö kvaliteet ei tohi kannatada liiga suure hulga üliõpilaste pärast.»

Bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan Tõnu Meidla ütles, et lävendipõhisele vastuvõtule üleminek on nähtavasti lihtsamalt realiseeritav nö mitteeksperimentaalsetes teaduskondades.

«Meil toimuv õpe on erinev selle poolest, et suhteliselt suur osakaal on praktilisel tegevusel (praktikumidel, eksperimentaalsel tööl) ja välipraktikal. See õpe on suhteliselt ressursimahukas ja keerulise korraldusega,» põhjendas lävendipõhisusest eemale jäämist dekaan Meidla. Ta selgitas, et näiteks bioloogide-geograafide-geoloogide esimese õppeaasta suvine välipraktika toimub kümnes ühelt ülesandelt teisele liikuvas rühmas nelja õppenädala vältel. «Rühmaõppe osakaal on üldse suur ning grupi suurust kontrollib olemasolevate õppelaborite vastuvõtuvõime.»

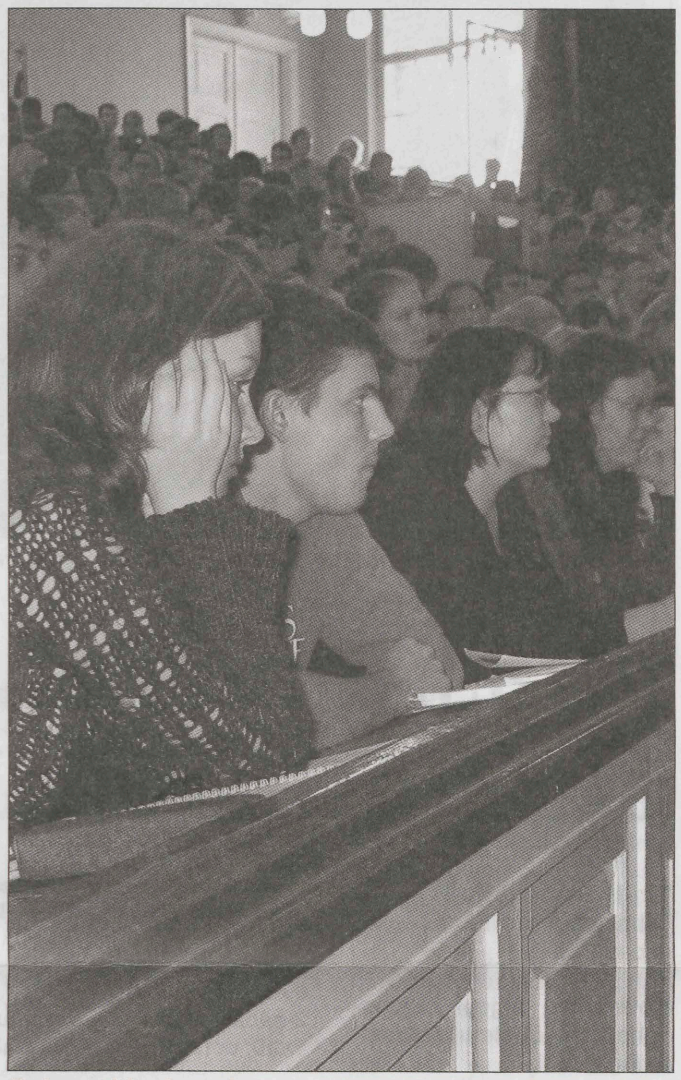

Rahvusülikool ootab oma auditooriumidesse Eesti andekamaid noori. VARJE SOOTAK

LÄVENDIPÕHINE VASTUVÕTT

Usuteaduskond	Matemaatika-informaatika-teaduskond
Õigusteaduskond	Sotsiaalteaduskond
Filosoofiateaduskond	Narva kolledž
Füüsika-keemiateaduskond	Pärnu kolledž
Haridusteaduskond	Türi kolledž
Kehakultuuriteaduskond	Õigusinstituut
Majandusteaduskond	

«Oleme analüüsinud, milline üldse võiks olla meie koolitusvõimsus, st teoreetiline üliõpilaste vastuvõtuarvu ülempiir. Täna töötame me sellele piirile võrdlemisi lähedal. Meil ei ole õppekorraldust muutmata võimalik vastuvõtunumbreid oluliselt kasvatada, sest see hakkaks paratamatult avaldama soovimatut mõju õppekvaliteedile», ütles Meidla.

Arstiteaduskonna dekanaadi juhataja Tuuli Ruusi sõnul ei pea nende teaduskond veel otstarbekaks lävendipõhist vastuvõttu rakendada, sest siis on märkimisväärne oht vastu võtta planeeritust kas oluliselt rohkem või vähem üliõpilasi. «Võttes vastu rohkem, tekib väga tõsine ruumipuudus praktiliste oskuste õpetamiseks. Võttes vastu vähem, st pannes lävendi liiga kõrgele, jääb täitmata riiklik koolitustellimus,» selgitas Ruus teaduskonna seisukohta.

Eriti kriitiline oleks Ruusi sõnul viga hambaarstiteaduse ja proviisoriõppe puhul, kus riigitellimus on oluliselt madalam ja koolitusvõimsus väga täpselt välja arvutatud.

Teisi muudatusi

TÜ nõukogu otsustas, et nüüd saab üliõpilaskandidaat esitada vaid ühe avalduse ühele õppekavale, kuid kandideerida võib nii riigieelarvelisele kui ka riigieelarvevälisele kohale.

Terje Herman-Tennosaar üliõpilasesindusest märgib, et põhimõte «üks avaldus ühele õppekavale» võtab kahjuks võimaluse sooritada sisseastumiseksameid kahele erialale. «Siiski peame nõustuma õppekomisjoni seisukohaga, et võttes arvesse ka bio-geo- ja arstiteaduskonna sisseastumise eripärasid, läheks vastuvõtt tervikuna ülikooli jaoks muidu liialt keerukaks ja töömahukaks. Loodame, et uus kord ei võta ülikoolilt neid kandidaate, kes ei pääse nt skandinavistikat õppima, ent olnuks näiteks suurepärased tulevased ajakirjanikud.»

Mitmel erialal säilivad testid ja katsed. Sisseastumiseksamid tuleb teha näiteks skandinavistika puhul, sest taolist riigieksamit koolides pole.

Samuti ühtlustub vastuvõtt välisüliõpilastele keda nüüd võetakse vastu üldises korras.

TÄNA LEHES

Tartu sügispäevad 2004 LK 3

Ärisimulatsiooni mäng LK 2

TA preemiad üliõpilastele LK 2

Psühholoogide vilistlaspäevad LK 4

1965. aasta oktoobris toimusid Tartus esimesed üliõpilaspäevad (tõrvikutega rongkäik, kontserdid, ballid jpm). Sellest on alguse saanud ka tänavused Tartu sügispäevad.

UUDISED

Käärikul tuleb semiootika sügiskool

6. ja 7. novembril toimub Käärikul VI semiootika sügiskool «Ideoloogilised märgiprotsessid kultuuris».

Töö jaotub viide sektsiooni: meedia, rahvakultuur, populaarteaduslik kirjandus, teater, roheline mõtlemine. Ettekandeid peavad Maarja Lõhmus («Meediateksti tähenduse ideoloogilise suunamise mehhanismidest») TÜst, Jaanus Rohumaa, Marek Strandberg jt.

Info: www.semiootika.ee/sygsikool/sygiskool.htm.

Meediasüsteemist ja -kasutusest

2. novembril toimub Tallinnas seminar prof Peeter Vihalemma hiljuti ilmunud raamatu «Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis aastatel 1965–2004» põhjal.

Ettekandeid peavad prof Peeter Vihalemm, Taivo Paju, Pille Pruulmann-Vengerfeldt jt. Ettekanne on ka Consensus PR presidendilt Maris Graudinsilt, kes on ka ülemaailmse PR ettevõtte Weber Shandwick Worldwide Baltikumi esindaja.

Seminar lõpeb ümarlauaga.

Ürituse korraldavad Kontakt Konverentsid koos TÜ Kirjastusega.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas esimesel semestril peaks saama õppetoetust?

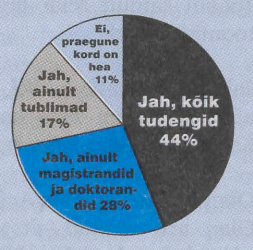

Vastajaid: 348

Uus küsimus:
Kas TÜ-l peaks olema oma tekkel?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Ülikool tunnustab

Tartu Ülikooli väikese medaliga autasustati matemaatilise statistika instituudi endist dotsenti Tõnu Mölsi.

TÜ aumärgi ja tänukirjaga tunnustati mikrobioloogia instituudi endist töötajat Tõnu Krispinit.

TÜ aumärgi pälvis teaduskeskuse AHHAA endine töötaja Helle Jaaniste.

TÜ tänukirja said arstiteaduskonna endised assistendid Rein Ole ja Milvi Topmann, raamatukogu endised töötajad Milvi Spiegel, Salme Smirnova, Marju Rikand, Mai Kummer, Ravil Tšainõšev ja Tähti Jodshe.

Koolilehetegijate meedialaager

28. oktoobril algas Türi Majandusgümnaasiumis kolmepäevane koolimeedia laager.

Koolimeedia laagri projektijuhi Sigrid Sõerunurga sõnul kirjutavad laagrilised peale loengute lugusid, millest pannakse kokku laagri leht.

Korraldaja on MTÜ Noorte Meediaklubi, kuhu kuuluvad ka TÜ ajakirjandustudengid.

Tiia Tulviste valiti professoriks

Ülikooli nõukogu valis arengupsühholoogia professoriks TÜ dotsendi Tiia Tulviste (pildil).

Tiia Tulviste lõpetas TÜ psühholoogia osakonna 1978, 1985 kaitses kandidaadi-, 2002 doktorikraadi.

Ta on töötanud TÜ psühholoogia osakonnas 1978. aastast, 1993. aastast dotsendina. 1995–1999 oli arengupsühholoogia õppetooli hoidja.

Tulviste uurimisvaldkonnad on reflektiivse mõtlemise arengu sõltuvus kultuurist, lapse kõne ja mõtlemise areng jm.

Tiia Tulviste on Eesti Psühholoogide Liidu president, Rahvusvahelise Käitumise Arengu Uurimise Ühingu Balti riikide koordinaator jne.

VEEBIKOMMENTAAR

A ja F, TÜ üliõpilastel pole teklit UT nr 33, 22. okt

- Jah, tõesti peaks Tartu Ülikoolil olema oma tekkel. Praegu jääme TTÜle selles osas alla. Vanasti oli ju TÜl tekkel, kuhu ja miks see kadus?
- Toetan samuti tekli tagasitoomise ideed.
- Jah, kus on vana tekkel, mis ajast mis ajani seda kanti? Kas keegi keelas selle ära?
- Olen kuulnud teklist Apollo. Olen aru saanud, et seda võivad kanda kõik üliõpilased, ka need, kes ühtegi organisatsiooni ei kuulu.
- Kas TÜ on tõesti kehvem kui TTÜ ja TPÜ, et oma mütsi pole?

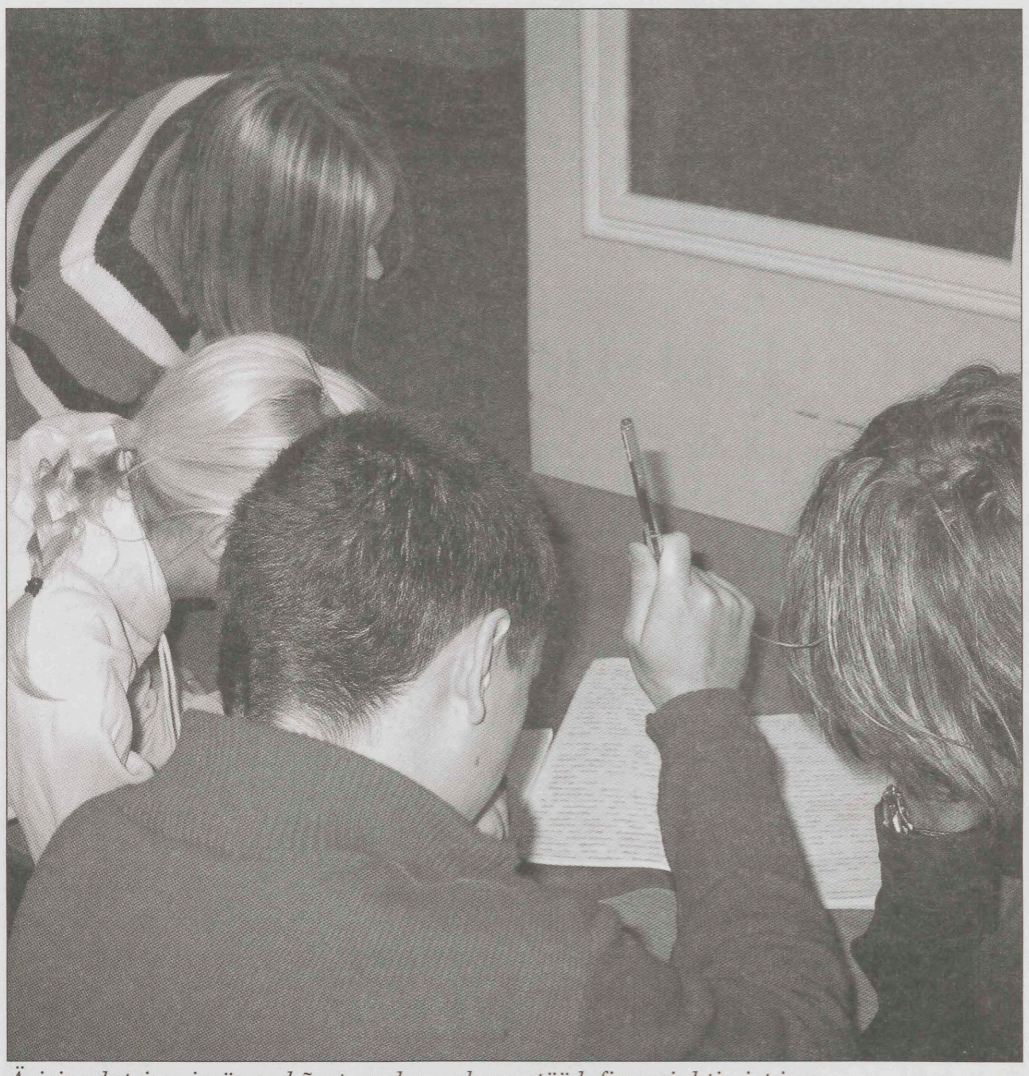

Ärisimulatsioonimängud õpetavad meeskonnatööd, firma juhtimist jpm. VARJE SOOTAK

Avasta endas ettevõtluspisik!

Tuuli Semevsky
Tehnoloogiainstituudi infospetsialist

Novembris algab rahvusvaheline ärisimulatsioonimäng.

Ettevõtlik mõtlemine pole ainult majandust õppivate tudengite pärusmaa – ettevõtlikkus on hinnas igal pool. Nii filoloogile, kes unistab pärast kooli lõpetamist oma tõlkefirma tegemisest, kui ka füüsikule, kes plaanib uudset seadet tootma hakata, on kasulik ettevõtluse põhimõtete tundmine.

Tunniplaanis seda aga kõigil ei ole, ning siin sõltubki palju tudengi enda teadlikkusest, kas ta ülikooli jooksul ettevõtlusalastesse loengutesse satub või mitte. Ja kui loengud võetud, sõltub vaid endast, kas sellele ka praktiline kogemus järgneb.

Kuidas juhtida firmat?

Tänu Euroopa Liidu projektile Transact on majandust mitteõppivatel tudengitel võimalus ennast proovile panna novembris ja detsembris toimuvas rahvusvahelises majandusmängus. Selles võisteldakse firma juhatuse liikmena simuleeritud ärikeskkonnas. Võitjaid premeeritakse üsna kopsaka auhinnaga – 500 eurot meeskonnale ja lisaks veel 500 eurot ülikoolile.

Mäng pakub närvikõdi just neile tudengitele, kel varasem ärikogemus puudub, kuid kelles ootab avastamist ettevõtluspisik. Või on tal lihtsalt soov oma erialast midagi täiesti teistsugust proovida. Sest kuigi tegu on võistlusega, on ettevõtmise laiem eesmärk tutvustada ettevõtluse aluseid noortele, kes seda peaainena õppinud pole.

Võistlus algab kohalikul tasandil, kus siinsetest tudengitest ja välistudengitest, aga ka kutseharidus- ja keskkooliõpilastest koosnevad meeskonnad võistlevad omavahel kahe päeva jooksul sarnastes turutingimustes edukaimaks osutunud firma tiitli pärast.

Meeskonna liikmetest saavad simulatsioonimängus firma juhatuse liikmed, kes peavad langetama firma juhtimist puudutavaid otsuseid alates personalipoliitikast kuni müügistrateegiani.

Mängijatele on abiks majandusprotsesse seletavad juhendid, samuti on võimalik abi küsida juhendajatelt. Lõppude lõpuks saab kasutada ka vana head katseeksitusmeetodit, kuna mäng toimub nn perioodides (nagu ka äritegevus toimub aastate kaupa) ning iga perioodi otsuseid ja nende tagajärgi analüüsides saab näha, millised olid edukad otsused ja millised mitte.

Mängul mitu etappi

Iga perioodi otsused saadetakse mängu jälgivatele ekspertidele Saksamaal Stuttgardis, kes neid arvutiprogrammi abil analüüsivad ja tulemused tagasi saadavad.

Esimese mängu võitjad saavad auhinnaks kahe nädala jooksul toimuva ettevõtluskoolituse pikaajalise praktikaga ettevõtluskonsultandilt Tõnis Metsalt. Tema valmistab võistlejad ette rahvusvaheliseks mänguks.

Viimane on juba suurem pähkel, sest kui eelmine mäng koosnes loodud ettevõtte turupositsiooni parandamisest, siis nüüd läbivad vastsed ettevõtjad mitmesuguseid äritegevuse staadiume alates äriplaani koostamisest kuni turule sisenemise ja tegutsemiseni välja.

Palju kasulikku

Ürituse korraldaja Jane Saatre loodab, et simulatsioonimäng võimaldab erineva taustaga tudengitel laiendada silmaringi ja omandada uus vaatenurk, kuidas oma eriala teadmisi tulevikus rakendada. Samuti rõhutab ta meeskonnatöö oskusi, mida mängul osalemine arendab, kuna meeskonnad moodustatakse alles sissejuhataval seminaril ja iga firma edu sõltub suuresti üksteise oskuste kasutamisest.

Mängu varem mänginuna tunnistab Jane, et esimeste perioodide vältel polnud tal aimugi, milliseid otsuseid oma firma eduks langetada, kuid tasapisi hakkas tekkima süsteemist tervikpilt ja lõpuks tekkis tõeline hasart, et konkurentidele ära teha. Kuna tegu on reaalse elu lihtsustatud mudeliga, saab ka palju selgemaks, kuidas toimida reaalses ärisituatsioonis.

Rahvusvaheline ärisimulatsiooni mäng loob tudengile võimaluse arendada ettevõtjale omast mõtlemist, õppida meeskonnatööd ja harjutada isikliku äristrateegia planeerimist ja elluviimist.

RAHVUSVAHELINE ÄRISIMULATSIOONIMÄNG

2. novembril avaseminar
8.–9. novembrini eelvoor
2-nädalane ettevõtluskoolitus võitjameeskonnale
1.–10. detsembrini rahvusvaheline voor

Mängu korraldab Eestis TÜ tehnoloogiainstituut Euroopa Liidu projekti Transact raames.

Lisainfo: www.tuit.ut.ee/transact
Registreerimine: enne 30. oktoobrit tehnoloogiainstituudi kodulehel www.tuit.ut.ee.

Teaduste Akadeemia üliõpilasauhinnad

26. oktoobril anti Teaduste Akadeemias kätte üliõpilaste 2004. aasta teadustööde auhinnad.

Võistlusele laekus 104 uurimistööd, mis on üle kahe korra rohkem kui eelmisel aastal. 20st autasustatust on 14 TÜst. Ingrid Ulst, kes sai I auhinna J. W. Goethe Frankfurti ülikooli magistritöö eest, lõpetas TÜ õigusteaduskonna 2000. a.

I auhinna (4000 kr)

pälvisid TÜst **Katrin Männik** – magistritöö «Inimese X kromosoomile spetsiifilise mikrokiibi väljatöötamine vaimse alaarenguga seotud DNA koopiaarvu submikroskoopiliste muutuste tuvastamiseks» (juh dots Ants Kurg),

Laur Vallikivi – magistritöö «Arktika nomaadid šamanismi ja kristluse vahel: Jamb-to neenetsite pöördumine baptismi» (juh lektor Liivo Niglas).

II auhinna (2500 kr)

said **Ksenia Andrejeva** – bakalaureusetöö «Aegridade analüüs ja nullsummaline mäng Läänemere räime püügikvootide ümberjaotamisel» (juh biol-kand Robert Aps ja doktorant Margus Pihlak),

Els Heinsalu – magistritöö «Browni osakeste difusioon ja koherentsus kallutatud perioodilistel potentsiaalidel» (ingl k; juh prof Risto Tammelo ja dots Teet Örd),

Mark Karimov – bakalaureusetöö «Lääne Norra fjordide põhjasetete mineraalne koostis» (ingl k; juh prof Kalle Kirsimäe ja Aivo Lepland),

Rahel Maria Kasemaa – bakalaureusetöö «Salapärane Estri raamat – selle literaarsetest motiividest ja erinevatest versioonidest» (juh mag Andres Gross),

Kalle Kipper – konkursitöö «Trichoderma reesei tsellobiohüdrolaas Cel7A kineetika fluorestsentsmärgistatud tselluloosidel» (juh lektor Priit Väljamäe),

Meelis Kull – magistritöö «Kiire klasterdamine meetrilistes ruumides» (ingl k; juh dr Jaak Vilo),

Helen Nigol – bakalaureusetöö «Puude pankade teooriast ja praktikast eesti keele puude pangale mõeldes» (juh lektor Heli Uibo),

Elo-Hanna Seljamaa – (bakalaureusetöö «Dialoogis kettkirjadest» (juh prof Ülo Valk),

Pille Säälik – magistritöö «Rakku penetreeruvate peptiidide valgutranspordi mehhanism, kineetika ja efektiivsus biotinüleeritud peptiidi ja avidiini kompleksi mudeli alusel» (juh van-teadur Margus Pooga ja dots Sulev Ingerpuu),

Dorel Tamm – magistritöö «Eesti töötleva tööstuse ekspordivõime jätkusuutlikkus tööjõukuludest lähtuvalt» (juh prof Urmas Varblane ja doktorant Kristina Toming),

Evelyn Uuemaa – magistritöö «Maastikuindeksite sõltuvus lähteandmete ruumilisest lahutusest ning indikatsioonivääртus valglatest toitainete ja orgaaniliste ainete väljakandes» (juh prof Ülo Mander ja dots Jüri Roosaare) ja

Katrin Viigand – bakalaureusetöö «Hansenula polymorpha maltaasi geeni promootor: regulatsiooni uurimine ja tugevuse hindamine» (juh dots Tiina Alamäe).

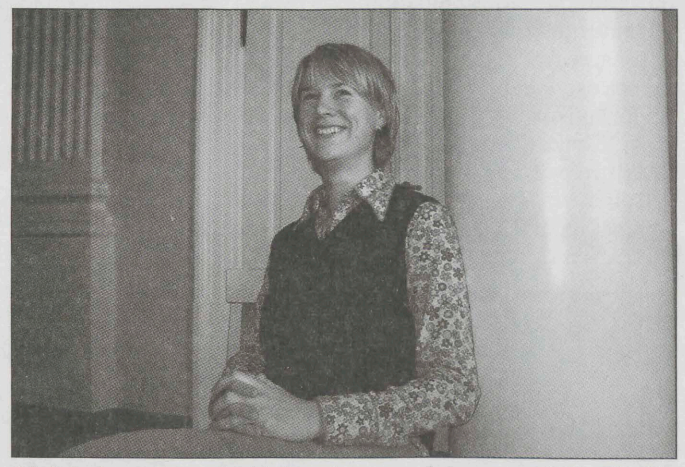

Molekulaar- ja rakubioloogia 1. a doktorant Pille Säälik pälvis teise auhinna magistritöö eest. ERGI PROMMIK

Euroopa üliõpilaste konverents – Euroopa nädal

11.-15. aprillini 2005 toimub Eindhovenis, Hollandis järjekordne Euroopa suurim üliõpilaskonverents.

Seekordse konverentsi teema on «Kui suur on SINU Euroopa? Avasta tema piire».

Nädala jooksul kogunevad ligi 350 üliõpilast kogu Euroopast ning 150 kohalikku tudengit, et arutleda Euroopa arengu üle.

Loengute ja töögruppide kõrval saavad üliõpilased nautida rikkalikku kultuuriprogrammi – reisi Amsterdami, kultuurifestivali, spordiüritusi jne.

Konverents on üliõpilastele tasuta ja seetõttu on oluline kinni pidada registreerumiskuupäevadest, milleks on 31. detsember.

Info: www.europeanweek.org

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

TARTU SÜGISPÄEVAD 2004

Haikude töötuba

Piret Tamm
Riigiteaduste 2. a üliõpilane

21. oktoobril oli sügispäevadel kavas töötuba, kus kõigil soovijatel oli võimalik teada saada, mis on haiku, ning vastavalt oma soovile panna paberile mõned read teemal «Tudeng ja sügis».

Algselt oli plaanitud üritus läbi viia Paabeli sisehoovis, kuid võrdlemisi külm ja niiske ilm välist üritust väga ei soosinud. Tänu abivalmis Paabeli töötajatele saime soovituse kolida ette fuajeesaali.

Veidi enam kui kahe tunni jooksul käis lühikesi jaapani loodusluuletusi kirjutamas umbes kümmekond inimest ning kuldkollaste vahtralehtedega kaunistatud alus sai kella kolmeks inimeste omaloomingut täis. Kirjutisi oli saksa, soome ja inglise keeles.

Meeleolu oli rahulik ja samas rõõmus, igati sobiv mõttetegevuseks.

Ürituse korraldasid Kersti Paldis ja artikli autor ülikooli kultuuriklubist.

Araabia tsirkus Tartus

Deniss Rutšeikov
Ajakirjanduse 4. a üliõpilane

20. oktoobril etendus Tõnissoni platsil paroodia «Imede aed – saamatu amatöörtsirkus Araabiast».

Muusikaetendus rääkis asjaarmastajatest rahahimulistest tsirkuseartistidest, kes oma turneel peatusid Tartus.

Peaosa mängis näitleja Tarmo Männard (tsirkusedirektor Ali). Teistes osades olid tudengid: kaunis köietantsija Lily Pärsiast, moderntantsijatest miimid, temperamentne araabia karutaltsutaja, karu Berliini loomaaiast jt.

Fantaasiaküllase «Imede aia» eesmärk oli näidata päevakajalise Lähis-Ida piirkonna elu kirevust ja kultuurilist mitmekesisust vastukaaluks rasketoonilistele tavauudistele.

Ürituse korraldas tudengiorganisatsioon AIESEC, peakorraldaja oli Helena Metslang. Liibanoni-päraseid suupisteid jagas Kriss Tarding.

From Private Letters

Reeni Kuus,
Matemaatilise statistika 2. a üliõpilane

Tudengibändide konkurssi finalistid olid The Sank, ÕIP, Bones' Club, Stem, Connect & Cut, From Private Letters, Sisters by Mistake, Raud-Ants, Ruupor ning Krää.

19. oktoobril selgus Sõbra Majas tänavune parim üliõpilasbänd.

Igal grupil oli orienteeruvalt 15 minutit. Bändide muusikastiilid kõikusid seinast seina – oli raskemat ja kergemat muusikat, rahvaviise ning ka regilaule.

Bones' Club paistis teiste seast silma oma poolpalja kidramehega, kes suutis ka koolitüdrukuteks riietatud taustalauljad tagaplaanile suruda. Väga hoogsa etteaste tegi Stem, kes võitis Red Bulli eriauhinna kui kõige energilisem bänd. «Eriauhind erilisele» läks sel aastal grupi Connect & Cut noorele, kuid väga tasemel trummarile (auhinnaks mobiiltelefon Tele2-lt ja 1000-kroonine kinkekaart IS Music Teamilt).

Kuuendana astus lavale raskemuusikat harrastav From Private Letters (FPL), kes suutis osa rahvast oma raju muusika ja esitusega lausa loomastumise äärele viia. FPL-il õnnestus võita ka publiku lemmiku tiitel, millega kaasnes samuti 1000-kroonine kinkekaart IS Music Teamilt, 10 tundi prooviaega Tartu Üliõpilasmajas jm.

End külakapelliks nimetav Raud-Ants esitas regilaule ning Sisters by Mistake vanu Eesti rahvaviise mugandatud seades. Bändi Ruupor trummarina tegi võimsa etteaste Karvin Lillepea. Viimasena võistlustulle astunud Krää üritas publiku hääli võita lavale kaasa toodud sülelapsega.

Viieliikmeline žürii otsustas tiitliga «Tudengibänd 2004» pärjata grupi From Private Letters. Võitja auhindade hulka kuulus muu hulgas ka 15 tundi prooviaega Tartu Üliõpilasmajas ja 4000-kroonine kinkekaart IS Music Teamilt.

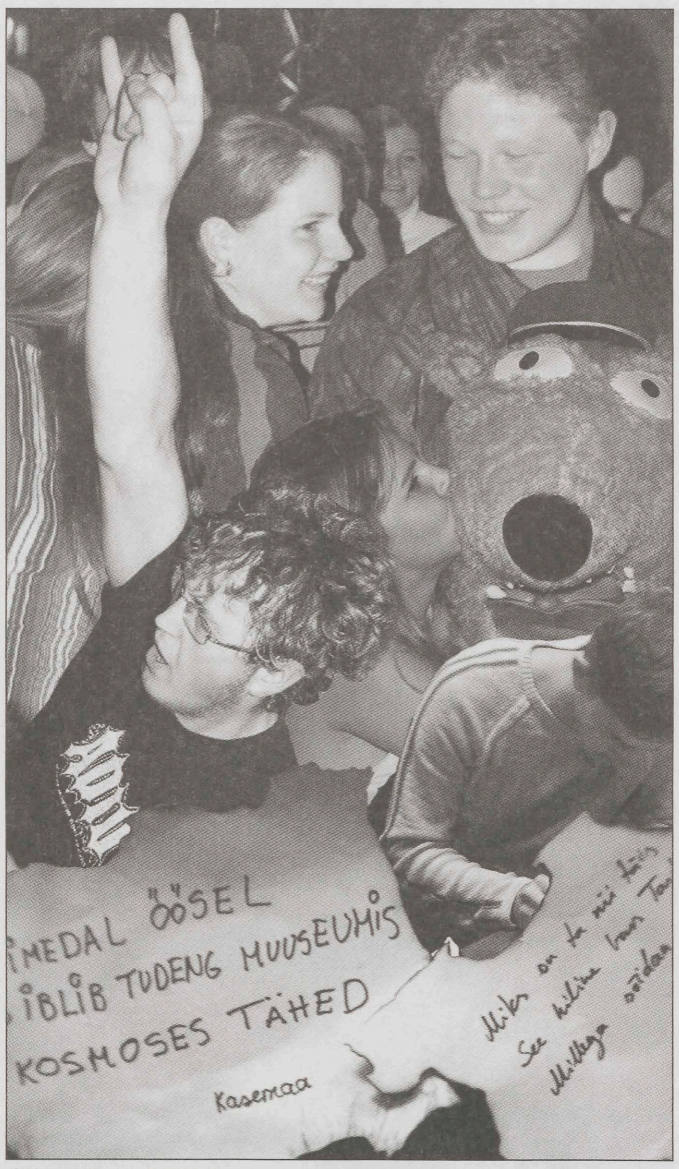

Sügispäevad 2004. FOTOD: WWW.STUDENTDAYS.EE, MONTAAŽ: ERGI PROMMIK

Välistudengite panus

Nino Feštšin
Kultuuride karusselli peakorraldaja, ESN-Tartu

Välistudengid tunnevad ennast *alma mater*`is kindlalt ja hubaselt. Seda väidet kinnitab fakt, et sügispäevadel lõi kaasa hulk välistudengeid, kes näitasid kohalikele tudengitele oma kultuuri isepärasusi.

20. oktoobril toimus kultuuride karussell, mis oli välistudengeid esindavate organisatsioonide Erasmus Student Network Tartu (ESN-Tartu) ja AEGEE koostöö vili.

Ürituse kontseptsioon oli tutvustada tükikest võõrast kultuuri.

Et soodustada tõhusat suhtlemist inimeste vahel, alustati üritust seltskonnamängudega. Kindlaks lemmikuks osutus «puuviljade rändamine» toolidega.

Viktoriiniks jagati publik võistkondadesse. Õigesti vastata tuli nii paljudele küsimustele kui võimalik. Kõige rohkem punkte kogus Saksa välistudengite grupp.

Nemad teadsid kindlalt, et Inglismaal suletakse pubid kell 11 õhtul, Soomes võib leida 1,5 miljonit sauna ja Portugali lipul domineerib punane värv.

Ürituse tipphetkeks sai aga kiirfotovõistlus, kus võistkondadele jagati digifotoaparaadid. Tehtud fotode põhjal tuli nuputada väike lugu «Üks päev tudengi elust». Imestusväärne oli see, et minimaalse ajavahemikuga, suutsid võistkonnad pakkuda tõelist pildimaratoni. Sponsorite poolt välja pandud auhinna omanikuks osutus kohalike tudengite grupp. Eriauhind läks välistudengitele, kes täpselt vahendasid publikule sõnumi, milline on üks päev tudengi elus!

Etluskonkurss

Helen Kästik
Ülikooli kultuuriklubi liige

Loomulikkuse ja lihtsuse tõttu peeti parimaks Loore Martma etlemist.

20. oktoobril toimus kunstide öö raames etluskonkurss.. Eelmisel aastal kogunesid etlejad üliõpilasmaja baariruumi. Sel aastal valiti kohtumispaigaks märksa hubasem Veski villa kaminaruum.

Osalejad kandsid ette luuletuse ja proosapala omal valikul. Repertuaarivalik oli tudenglikult avar – omaloomingust eesti kirjandusklassika ja elektripraktikumi töödjuhendini.

Deklameerimisoskuses võtsid üksteiselt mõõtu kirjanduse ja rahvaluule eriala esimese kursuse tudeng Jaanika Hunt, materjaliteaduse üliõpilane Urmo Visk, majandusteaduskonna tudeng Meelis Tamson ning ajakirjandustudeng Urmas Reisberg.

Etteregistreerumata otsustas koha peal publiku ette astuda ka muusikaõpetajaks tudeeriv Loore Martma.

Žürii otsustas, et äramärkimist väärivad nad kõik. Mõned ettekandmised olid tulisemad ja teatraalsemad, teiste puhul oli vestlustoonilisus ning pingutamatus mõjuvalt tabatud.

Loomulikkus ja lihtsus sai määravaks Loore Martma etlemise juures, kelle esitust peeti seekord parimaks.

Väärilisi auhindu jagus siiski kõigile viiele osalisele Tele 2-lt, Ilmamaalt, Vanemuise kontserdimajalt, Tartu Üliõpilasmajalt, A Le Coqilt, Orbitilt, Põlva Piimalt ning Kraft Foodsilt.

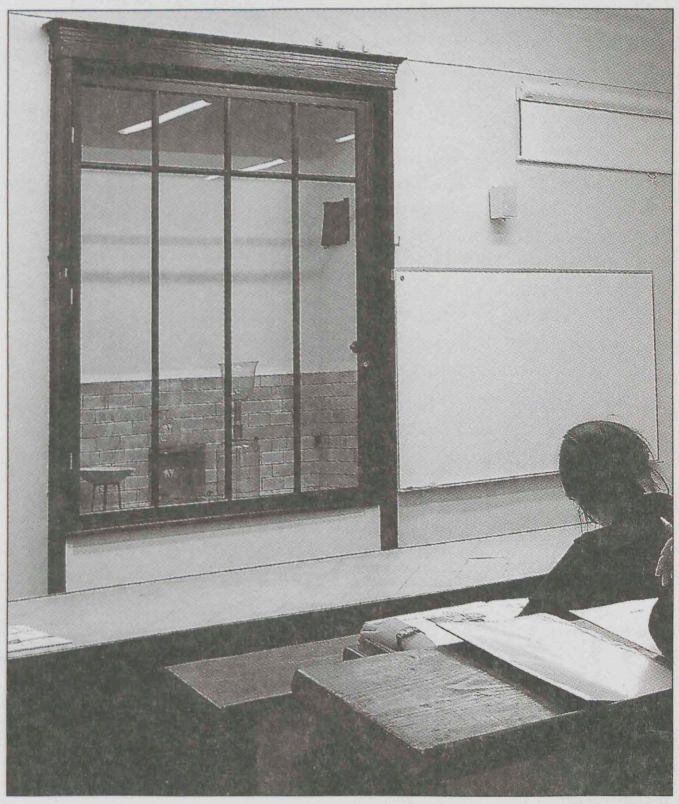

Peahoone vastrenoveeritud auditoorium 128. ANDRES TENNUS

Ülikooli peahoone kunagine keemiaauditoorium renoveeritud

Tullio Ilomets

Ülikooli peahoone parempoolses külgtiivas asuv auditoorium 128, mis aastail 1857–1950 oli keemiaosakonna valduses, on nüüd renoveeritud-restaureeritud võimalikult endises väljanägemises ja varustatud kaasaegse õppetehnikaga.

Peahoone külgtiivad ehitati ülikooli arhitekti Karl Rathausi (1805–1872) projekti kohaselt 1856–1858. Parempoolse külgehitise alumise korruse ja osa keldriruume said keemikud, ülemise korruse füüsikud.

Keemiakabinetile ja laboratooriumile ettenähtud ruumide sisustamise organiseerija oli rahvusvahelise tuntusega keemiaprofessor Carl Schmidt (1822–1894) , kes lisaks varasematele kogemustele oli 1857. a maist kolme kuu jooksul tutvunud Saksa-, Prantsus- ja Inglismaa tähtsamate ülikoolide keemialaborite ja auditooriumidega. Sama aasta lõpuks jõudis ta uue labori sisustamisega lõpule.

1809–1857/8 paiknesid keemiakabinet ja laboratoorium peahoone parempoolse tiiva esimese korruse tänavapoolses kolmes ruumis ja allasuvais keldriruumides, millest uue hoone valmimisel välja koliti.

Äsja remonditud auditoorium on tüüpiline 19. saj keskpaiga keemiaauditoorium oma suure demonstratsioonilaua ja selle taga asuva tõmbekapiga, samuti tõusvate istmeridadega, mis kõik on suures osas originaalkujul säilinud.

Auditooriumile annab akadeemilise aura see, et siin on õppinud või õpetanud mitmed rahvusvahelise tuntuse omandanud keemikud, nagu Carl Schmidt, Nobeli laureaat Wilhelm Ostwald, füüsikalise keemia arendaja Gustav Tammann, biokeemik Gustav Bunge, keemik-mineraloog Johann Lemberg jt.

Samuti ka meie oma rahvusülikooli keemikute põlvkonnad alates Paul Kogermannist, Michail Wittlichist, Adolf Partsist jt ning lõpetades viimastega, kes siin, enne 1950. a valminud uude keemiahoonesse kolimist keemialoenguid on kuulanud.

Nende hulka kuulub meie emeriitprof Vello Past.

UUDISED

Näitus Eesti Instituudist ja inimestest

20. oktoobril avati TÜ Raamatukogus näitus «Eesti Instituut 15».

Eesti Instituut asutati 1989, alusepanija ja esimene direktor oli Lennart Meri.

Samuti on raamatukogu III korrusel välja pandud fotonäitus «Eesti inimesed».

Mõlemad näitused jäävad avatuks 20. novembrini.

Kulturistid võitsid kaks meistritiitlit

24. oktoobril peeti Tallinnas Eesti meistrivõistlused kulturismis ja fitnessis, kus TÜ Akadeemilise Spordiklubi esindajad saavutasid kaks meistritiitlit.

Merike Sula saavutas esikoha naiste kulturismi kategoorias ning Andrei Abrossimov kuni 80 kilogrammiste meeste hulgas. Teiste seas edestas Abrossimov ka Meelis Susit, kes on tulnud Iirimaa meistriks. Absoluutarvestuses oli Abrossimov neljas.

TÜ/Eeden võitis võrulasi

23. oktoobril võitis võrkpallinaiskond Tartu Ülikool/Eeden meistrivõistlustel Jumek/Võru VK-d 3:1.

Võistkonna treener Andres Toode jäi naiskonna mänguga üldiselt rahule, kuigi tunnistas, et kolmanda, kaotatud geimi lasid tartlannad liiga kergelt käest.

Narva börsihoone platsil algab töö

Eile algasid ehituseelsed tööd Narva vanalinnas, börsihoone platsil ja selle taga asuvatel kruntidel.

2007. aasta sügiseks kerkib samasse kohta TÜ Narva Kolledži uus hoone.

Kolledžihoone tulevasel asukohal algas pinnase eemaldamine ja piirdetara püstitamine.

1600 ruutmeetri suuruselt platsilt tuleb ära vedada kuni poolteist meetrit pinnast. 2005. aasta kevadel järgnevad arheoloogilised kaevamised. Esimesed labidatäied mulda eemaldab üks kolledži esimese kursuse üliõpilastest, kes oma lõpudiplomi saab plaani kohaselt juba sel ajal, kui kolledž on üle kolinud uude hoonesse.

Ehituseelseid töid ja arheoloogilisi kaevamisi juhib TÜ dots, filosoofiadoktor Aivar Kriiska.

Ettevalmistamisel on arhitektuurikonkursi tingimused.

ALMA ANEKDOOT

Matemaatik, füüsik ja astronoom ...

Matemaatik, füüsik ja astronoom sõidavad ringi mööda Šotimaad. Järsku märkavad tee ääres mäletsevat musta lehma.

«Kae-kae, Šotimaal on lehmad mustad,» tähendab astronoom.

«Kannatust, kallis kolleeg,» rahustab teda füüsik, «me teame kõigest, et Šotimaal leidub vähemalt üks musta värvi lehm.»

«Ei,» teatab matemaatik resoluutselt, «praegu võib kindel olla ainult selles, et Sotimaal leidub vähemalt üks lehm, kellel vähemalt üks külg on must.»

Lapsena tänapäeva maailmas

Tiia Tulviste
Arengupsühholoogia prof,
Eesti Psühholoogide Liidu president

29. ja 30. oktoobril toimuvad psühholoogia osakonnas vilistlaspäevad ja konverents «Lapsena tänapäeva maailmas».

Psühholoogidel on kombeks oktoobrikuu viimasel reedel ja laupäeval Tartus kokku saada. Nagu ikka, algavad vilistlaspäevad reedel, seekord siis 29. oktoobril lahtiste uste päevaga psühholoogia osakonnas.

Osakonna lahtiste uste päevad

Täna on huvilistel võimalik osaleda õppetöös. Tiina Kompus peab Tiigi 78 r 118 kohtupsühholoogia kursuse raames kell 10.15–11.45 loengu «Isiksuse mõiste õiguslikus kontekstis ja kell 12–13.45 «Vägivaldse käitumise retsidiivsusriski hindamine».

Kliinilise psühholoogia huvilistel on võimalik osaleda Maie Kreegipuu juhtumianalüüsi kursuse raames Tiigi r 332 peetavates loengutes. 10.15–11.45 räägitakse hinnanguintervjuudest, 12.15–13.30 käsitletakse teemat «Kliinilise psühholoogi kompetentsuse nõuded».

Koolipsühholoogia huvilistele soovitame Samuel Mathews töötuba «Pere- ja koolikonteksti osast kriitilise mõtlemise eelduste tekkes (ingl k), mis toimub 12.15–13.45 Tiigi r 311. Samuel Mathews töötab USAs Lääne-Florida Ülikoolis dotsendina ning tegeleb erisuguste kooli- ja arengupsühholoogia teemadega, olles eriti hea asjatundja murdeea probleemidega. Ta veedab Eestis oma vaba semestri TPÜ psühholoogia osakonnas.

14.15–16.45 peab Osnabrücki ülikooli arengu- ja kultuuriprofessor Heidi Keller Tiigi r 332 imikute kasvatamise kultuuri kursuse raames loengu «Narratiivid laste kasvatamisest (ingl k).

Heidi Keller on rahvusvaheliselt tuntud arengupsühholoog, kes on kirjutanud mitu raamatut ja artikleid kultuuri ja bioloogia osast lapse arengus. Oma lühikursuses käsitleb ta kultuuridevahelisi erinevusi laste kasvatamises – lastega suhtlemises, esimestes mälestustes oma vanematest, narratiivides sellest, kuidas lapsi kasvatada. Kursus keskendub just imikute kasvatamises ilmnenud kultuurierinevustele.

Kell 17–18 peab Eesti Psühholoogide Liit oma aastakongressi.

Kell 19 algab vilistlaste pidu Atlantise konverentsikeskuses. Õhtut juhivad Katri-Evelin Kalaus ja Kairi Kreegipuu.

Rahvusvaheline konverents

30. oktoobril toimub peahoone ruumis 102 rahvusvaheline psühholoogiakonverents «Lapsena tänapäeva maailmas». Selle avab kell 10 psühholoogia osakonna juhataja prof Jüri Allik.

Eesti Psühholoogide Liidu ekspresident Aune Valk annab kätte parima tudengiuurimuse preemia.

Kell 10.15–11.15 peab prof Heidi Keller loengu «Erinevad kultuurirajad läbi ühesuguste arenguülesannete». Ettekandes räägitakse sellest, kuidas erisugused kultuuriideoloogiad – individualism *vs* kollektivism, sõltuv *vs* sõltumatu Mina lastekasvatamisel peegelduvad. 11.15–12 peab dots Samuel Mathews ettekande «Lapse enesliku alge tekkega seotud teguritest».

Pärastlõunane sessioon on eestikeelne. 13.15–14 räägib Tiia Tulviste teemal «Iseolemise sotsialiseerimine Eesti lastel».

Järgnevad Eesti Psühholoogide Liidu uute liikmete ettekanded. Erinevalt konverentsi põhiettekannetest, mis sel aastal on arengupsühholoogia valdkonda kuuluval teemal – kultuurierinevustest lapsevanemate tõekspidamistes ja praktikas – avaneb laupäeva õhtupoolikul kell 14–17 võimalus teada saada, millega psühholoogia teistes valdkondades tegeldakse.

Psühholoogide Liidu uute liikmete tutvustamisel peab iga EPLi astuja ettekande oma teaduslikest huvidest ja saavutatust. Tänavu astub EPLi, kuhu praegu kuulub 80 Eestis ja võõrsil elavat ja töötavat professionaalset psühholoogi, 10 uut liiget. Need on TÜ doktorandid Aet Alttoa, Triin Hannus, Tanel Mällo, Marika Paaver ja Kristiina Tropp, TPÜ doktorant Kaisa-Kitri Niit, Kärolin Sepp ja Katrin Kullasepp ning OÜ Meta-Profit konsultant-treener Svetlana Varjun. Uute liikmete hulgas on nii bioloogilise psühholoogia, koolipsühholoogia kui ka rakenduspsühholoogia esindajaid. Suuliste ettekannete vaheajal peetakse stendiettekandeid.

Ootame külla kõiki meie kunagisi, praegusi ja tulevasi psühholoogiatudengeid. Teretulnud on ka mittepsühholoogidest (laste)psühholoogiahuvilised, samuti kõik need, kes oma elus või töös puutuvad kokku lastega.

Ürituse korraldavad TÜ psühholoogia osakond ja Eesti Psühholoogide Liit.

EESTI PSÜHHOLOOGILIDE LIIDU ENDISE PRESIDENDI PREEMIA

Peapreemia – Pirko Tõugu, Andero Uusberg ja Marianna Drozdova.
Lohutuspreemia – Astra Schults ja Tanel Mällo.

See kuidas tulevad lapsed toime suurte äraarvamatus maailmas, sõltub ka psühholoogide abist. ERAKOGU

Tudengispordi üritused

Tiina Beljaeva
Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuht

6. novembril toimuvad Tähtvere spordihallis traditsioonilised üliõpilaste judo meistrivõistlused.

Novembris tihe spordiprogramm

Samal päeval on Virumaal Vinnis järjekordne veefestivali etapp «Vesi pritsib...Vinnis!», kuhu on oodatud kõik tudengitest veesõbrad vesiaeroobikaga tegelema. Maadlejad selgitavad parimad EPMÜ võimlas 13. novembril. Poksimeistrivõistlused harrastajate ja meistrite klassis peetakse TÜ Jakobi tänava võimlas 21. novembril.

Kuni 8. novembrini saavad kõrgkoolid oma esindusvõistkonnad võrkpalli meistrivõistlustele kirja panna. 21. novembril peetakse Tartus koos üliõpilaste meistrivõistlustega Euroopa ülikoolide MV kvalifikatsioonid võrkpallis. Üliõpilaste meistrivõistlustel selgub parim mees- ja naiskond, kes saab osaleda juulis 2005 Eestis korraldatavatel suurvõistlustel. Põnevat turniiri TÜ Spordihoones pääseb vaatama tasuta!

Harrastajate korvpalliturniir «TUDENGI SOPS»

X üle-eestilisele harrastajate korvpalliturniirile Tudengi Sops registreerus kokku 35 võistkonda.

12 meeskonda oli Tallinna, 14 meeskonda Tartu piirkonnast ja 7 naiskonda, neist kaks Tartust. Alagrupimängud peavad olema peetud 13. detsembriks. Igast alagrupist pääseb meeste vaheturniirile kaks paremat võistkonda. Neiud mängivad Tartus omavahel kaks korda läbi, Tallinnas ühe korra. Finaalturniir toimub Tartus alles järgmisel aastal.

«TudengiPall» on uus üritus

26.-28. novembrini korraldab Eesti Akadeemiline Spordiliit koos Eesti Üliõpilaskondade Liiduga Haapsalus spordiseminari ja harrastajate pallimängude nädalalõpu.

«Siiani on enamik turniire olnud ühepäevased ja tudengid ei saa pikemalt omavahel tutvuda,» selgitab peakorraldaja Pirjo Peterson. Kuna üritus toimub EL EYES projekti «Haridus läbi spordi» raames, siis on reede, 26. november pühendatud täielikult seminarile. Peateema on ülikoolide spordikorraldus eri maades, vabatahtlikkus spordis jmt.

27.-28. novembrini ootame Eesti kõrgkoolide ja kolledžite võistkondi osalema harrastajate korvpalli- ning pimevõrkpalli turniiril.

Sportliku nädalavahetuse pidu toimub klubis «Aafrika». Osalejatel on soodustingimustel võimalik külastada Haapsalu veekeskust. Ööbimine on korraldatud koolimaja klassiruumides.

Info ja registreerimine www.easl.ee

TEATED

2. novembril kl 18 toimub Türi kolledži saalis hingedepäeva kontsert. Sügisviise ja -luulet esitavad Türi muusikakooli solistid, vaskpilliansambel, keelpillitrio ja flöödiduetid. Kaastegevad on Thea Kristal ja Türi gümnaasiumi segaansambel. Info: Ene Voolaid, TÜ esindaja Järvamaal, tel 384 9162.

3. novembril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-227. Info: Rudolf Osman, tel 51 27 302.

4. novembril kl 14 osalevad Vilistlaskogu Ida-Viru koondise vilistlased Kohtla-Järve Põlevkivimuuseumis Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi fotonäituse «Iginaiselik, igimehelik ligi veab meid ...» avamisel. Info: Maire Merioja, TÜ esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

LOENGUD

3. novembril kl 12.15 peab Saku vallavanem Sven Kesler ph aud 128 loengu kursuse «Eesti avalik haldus» raames.
Oodatud kõik huvilised!

3. novembril kl 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaliseks Seto Kongressi vanemate kogu peavanema abi Aare Hõrn, kes kõneleb Setomaa taotlusest UNESCO vaimse pärandi nimekirja kandmiseks. Kõik huvilised on oodatud! Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 737 5422 või lekeskus@ut.ee.

4. novembril kl 16 jätkub TÜ Ajaloo Muuseumis populaarteaduslike teeõhtute sari «Huvitavat elust ja teadusest». Seekord kõneleb Rolling Estoniansi liige Tiit Pruuli teemal «Erinevad matmiskombed maailmas».

KONTSERT

TÜ AULAS

2. novembril kl 18 Aino Järvesoo mälestuskontsert. Esineb TÜ akadeemiline naiskoor, dirigent Vaike Uibopuu.

VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

1. novembril kl 19 muusikat hingedepäevaks. Esitavad Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester. Solistid Kaia Urb (sopran), Stefan Loges (bariton), dirigent Paul Hillier.
Kavas Vaughan Williamsi «Fantaasia Thomas Tallise teemale», «Viis müstilist laulu», Faure` Reekviem.

11. novembril kl 15 isadepäeva kontsert. Esinevad Pärnu Linnaorkester ja Wilhelm Schwaiger (metsasarv, alpisarv, Austria). Dirigent Jüri Alperten.

TÜ AJALOO MUUSEUMIS

4. novembril kl 19 Schnittke 70. sünniaastapäeva kontsert. Esinevad Aleksander Ivaškin (tšello, Moskva/London) ja Irina Schnittke (klaver, Moskva).

Ülikooli asutamispäeva tähistamisel esitati aulas ajaloolisi tantse. Sügispäevadel puhastati Emajõe kaldad, leidudest tehti näitus.

RAAMATUOKSJON

TÜ Raamatupood korraldab 20. novembril kell 11.15 peahoones oma kaheksanda raamatuoksjoni.
Ilmumas on oksjoni kataloog.
TÜ raamatupood asub Ülikooli 11.

ÕNNITLEME

75

Arvo Tikk, emeriitprofessor – 30. oktoober

65

Mikk Titma, professor – 2. november

55

Karin Hellat, lektor – 30. oktoober
Sirje Kaur, dotsent – 3. november

50

Rait Labotkin, dotsent – 3. november

45

Leho Kõiv, assistent – 30. oktoober

40

Ain Kaare, assistent – 4. november

35

Meelis Pärtel, professor – 3. november

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

KÕIGILE, KES ON TÖÖTANUD VÕI TÖÖTAVAD AJAKIRJANDUSES

TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond koos Ühendusega Eesti Elulood jätkab ajakirjanike elulugude kogumist.

TÜ kirjastus on juba välja andnud kogumiku «Meie jäljed jäävad: Eesti ajakirjanike elulood I», mis sisaldab 30 elu- ja ametilugu. Kogutud käsikirju säilitatakse Eesti Kirjandusmuuseumi kultuuriloolise arhiivi elulugude kogus, olles osaks Eesti rahva ja kultuuri ajaloost.

Ajakirjanike elulugude kogumine on küll kavatsuslikult erialakeskne, kuid iga kirjutaja võib valida oma viisi ja vaatepunkti, jutustamaks oma saatusest ja selle kujundajatest. Ootame kirjapanekuid kõigilt, kes tunnevad end praegu ajakirjanikuna või on seda kunagi enne tundnud. Kogumiku tarbeks sobib pakkuda ka 2-3 fotot mõnest ajakirjandusliikust töösituatsioonist, kus ise pildile olete jäädvustatud.

Kirjapandud eluloo raamatus avaldamiseks sobiv pikkus on 20-25 lehekülge. Käsikiri võib muidugi olla pikem, sel puhul astume autoriga raamatu toimetamisel ühendusse lühema versiooni tegemiseks.

Ootame teie elulugusid **1. veebruarini** aadressi: anu.pallas@ut.ee või postiaadressil «Elulood», Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool, Ülikooli 18-132, Tartu 50090

Küsimuste korral soovitame ühendust võtta Anu Pallasega (tel 737 5189 või Maarja Lõhmusega maarja.lohmus@ut.ee, tel 737 5190. Nende kolleegide kaudu võite soovi korral paluda ka abiks intervjueerija, kui teil endal on eluloo kirjapanek mingil põhjusel raske.

ARH
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 5. november 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 35 (2194) www.ut.ee/ajaleht

AHHAA alustab iseseisvat elu

Varje Sootak

Seitse aastat tagasi alustas teadus- ja arendusosakonna projektina tegevust teaduskeskus AHHAA. 1. novembril andis rektor Jaak Aaviksoo projektijuht Tiiu Sillale tulemusliku töö eest ülikooli aumärgi. AHHAA jätkab oma tegevust sihtasutusena.

Keskuse eesmärk oli ja on teaduse tutvustamine laiale ringile, sh kõigile vanusegruppidele. Tehtud on seda nii interaktiivsete kui ka meelelahutuslike üritustena kogu Eestis. «Üksi, ilma teaduse populariseerijate huvi ja abita, samuti ülikooli abita ei oleks nii palju nende aastate jooksul sündinud. Tänan kõiki, kes AHHAA-keskuse juures nõu või jõuga tegevad on olnud ja on. Loodetavasti tunneme peatselt sellest, et meie koostöö on peatselt materialiseerunud uues, kaunis, sisukas ja põnevas teaduskeskuse hoones,» ütles Tiiu Sild.

AHHAAle anti 2001 Tartu aasta kultuurikandja tiitel, ta on saanud ka Lõuna-Eesti parima turismiobjekti tiitli. Tiiu Sild aga tunnistati 2001. a Tartu ettevõtlikumaiks daamiks.

Rektor Jaak Aaviksoo andis 1. novembril Tiiu Sillale tulemusliku töö eest üle TÜ aumärgi. VARJE SOOTAK

Projektist sihtasutuseks

2004. a algul loodi ülikooli teaduskeskuse projektist sihtasutus, mida juhib kuueliikmeline nõukogu. Sellesse kuulub kaks haridus- ja teadusministeeriumi, kaks TÜ ja kaks linna esindajat. TÜst kuuluvad nõukogusse prof Jaak Kikas ja teadusprorektori abi Karin Jaanson.

«Et keskus sihtasutuseks muutus, ei tähenda tegevuse suunamuutust. AHHAA arengu jaoks oligi vaja kaasata olulisi koostööpartnereid, nagu ministeerium ja linn,» ütles Karin Jaanson. Jaansoni sõnul peab ülikool väga tähtsaks teaduse populariseerimist maast-madalast. «Tänapäeva maailm ja teadus muutuvad aina keerulisemaks ning lastele tuleb kõike osata lihtsalt ja huvipakkuvalt seletada ning näidata. Nii ei peleta neid hiljem ka teadlasekarjäär,» seletas Jaanson.

AHHAA juurde kuulub põhikirjaliselt ka teadusnõukogu, kes tagab kompetentsuse ja aitab praktilisi küsimusi lahendada. 12st liikmest on TÜ õppejõude 8. Teadusnõukogu oli ka ülikooli projekti aegu nõuandvaks tarkade koguks. Veebruaris kinnitati uus koosseis, mida juhib prof Jaak Kikas, sihtasutuse juurde. «Mitmed TÜ teadlased on olnud ja on AHHAA ürituste juures abiks formaalselt struktuuri kuulumata, lihtsalt soovist oma tööd tutvustada ja teadust laiale avalikkusele lähendada. Meil on koostatud nn AHHAA *a' la carte*-programm, mis võimaldab koolidel ja asutustel kutsuda teadlasi kohapeale esinema,» märkis Tiiu Sild.

Üliõpilaste osalus

Küsimusele, kuidas tudengid on AHHAA tegevuses osalenud, vastas Tiiu Sild, et näiteks bioloogiatudengid teevad tähetornis koolirühmadele lõbusaid laboritunde, füüsikatudengid ehitavad nupukaid masinaid, keemiatudengid näitavad teadusteatris tossu ja pauguga katseid.

«Teadusnäituse giididena on töötanud tudengeid peaaegu igast teaduskonnast, sh ka magistrante,» lausus Sild.

TEADUSKOHVIKUS (WILDE TALVEAIAS) «NANOMAAILM: SUUR HÜVE VÕI OHT?»

12. novembril kl 15.30
Arutelu koos prof Neil Champnessiga juhib Marek Strandberg.
Teaduskohvik on Briti Nõukogu ja teaduskeskuse AHHAA uus sariüritus, kus vabas õhkkonnas teadusteemasid arutatakse.

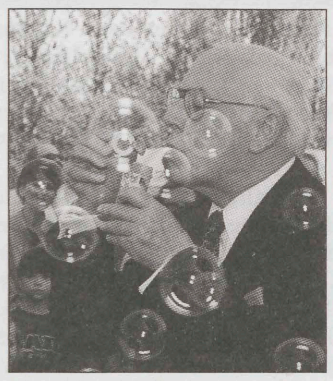

President Lennart Meri AHHAA esimesel näitusel 1998. UT ARHIIV

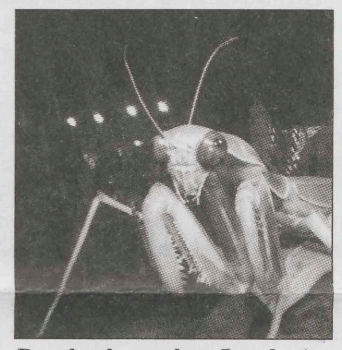

Putukaeksemplar Londonist. VARJE SOOTAK

Sihtasutuse nelja põhitöötaja hulgast on üks TÜ doktorikraadiga (Kaido Reivelt) ja üks õpib doktorantuuris (Tiiu Sild). AHHAA juures on kaitstud neli lõputööd, kaks kaitsnut on jõudnud juba magistrikraadini.

Seitsme aasta jooksul on AHHAA korraldanud nii interaktiivseid kui ka teisi põnevaid näitusi. Esimene suurem väljaastumine oli 1998 «Millest räägivad tähed?» TÜ kehakultuurihoones, mis tõi kokku 22 000 külastajat. Külastajate arv kolmekordistus juba järgmiste aastate näitustel «Ahhaa, putukad!» ja «Ahhaa, inimene!» Tartu Näituste hallis.

8-aastane Berit mäletab väga hästi hiiglasuuri putukakujusid (Londoni Loodusajaloo muuseumi eksponaadid), naelavoodit jm. «AHHAAs sai ka šokolaadi teha ja mulle puhuda. Aga kõikuval sillal ma kartsin käia,» meenutab Berit. «Ja kui nupule vajutasin, sai inimese kehaosasid näha.» Eriti on Beritile meelde jäänud käigud Experimentariumi Taanis, kus ta koos vanematega mõne aasta elas. «Seal tutvustas tädi Tiiu igasugu põnevaid asju.» Tädi Tiiu, st Tiiu Sild, oli Taani teaduskeskuses Experimentarium stažeerimas.» Ka näitusi on korraldatud koostöös Taani, Soome jt maade teaduskeskustega.

Uus hoone

Esimese impulsi saigi Tiiu Sild 1989 Soomes vastavatud Heureka-keskuses. «See oli nii tugev, et hakkasin välisreisidel alati teaduskeskusi otsima. Selgus, et teaduskeskused tegutsevad igas endast lugupidavas riigis.

Töötasin toona TÜMRI laboris molekulaardiagnostika alal ja koostöös arstidega sai selgeks, et tänapäeval on üliloluliseks saamas sisemine motivatsioon, mis suunab inimesi uusi teadmisi omandama ja end arengutega kursis hoidma,» ütles Tiiu Sild. Tema sõnul ongi teaduskeskused loodud mõjusa ahhaa-elamuse ja teadmishuvi toetamiseks. Ja kui Tartu Ülikool kuulutas 1997. a suvel välja teaduskeskuse projekti juhi ametikoha konkursi, siis leidis Tiiu Sild, et seda tööd ta tahabki teha.

Kolme aasta pärast on oodata Emajõe ääres Aura kõrval AHHAA uue maja avamist.

TÄNA LEHES

Rektori kiri Res Publica esimehele
LK 2

Tallinna Ülikoolist ajakirjanduses
LK 2-3

9. novembril 1874 sündis TÜ usuteaduskonna rajaja ja rektor prof Johan Kõpp. 9. novembril kl 14.30 avatakse humanitaarraamatukogus tema 130. sünniaastapäeva näitus.

UUDISED

Sotsiaalteadlaste aastakonverents

12. ja 13. novembril toimub Tartus V Eesti sotsiaalteaduste aastakonverents.

Peateema «Eesti Euroopas: uued väljakutsed sotsiaalteadlastele» seab põhirõhu Eesti ühiskonna rahvusvahelistumisega kaasnevatele probleemidele.

Olulisemaid probleeme on tööturg ja haridus laienevas Euroopas ning ühiskondlik kihistumine.

Peetakse üle 200 ettekande. Konverentsi eesmärk on pakkuda distsipliinidevahelist diskussiooni ning võimaldada kraadiõppurite lihtsamat sisenemist teadusväljale.

Konverents toimub sel aastal TÜ egiidi all – sotsiaal-, majandus- ja õigusteaduskonna ning koostöös Euroopa kolledžiga.

Registreeruda saab 10. novembrini, osavõtt tasuta.

Info: Maie Kiisel, tel 737 5190, maie.kiisel@ut.ee, www.ut.ee/ESAKV.

Seminar «International Classroom»

Täna kl 9.15 algas Lossi 3 ruumis 306 kahepäevane rahvusvaheline seminar «International Classroom».

Balti Õpingute Keskuse juhataja Viktor Trasbergi sõnul keskendub seekordne seminar eeskätt nende õpetajate koolitamisele, kes töötavad mitmekultuurilistes õpikeskkondades. Järgmine seminar toimub Kaunases.

Seminari korraldab TÜ Balti Õpingute Keskus koos Balti- ja Põhjamaade ülikoolidega.

TÜ Sihtasutusel uus juhataja

Varje Sootak

1. novembrist töötab ülikooli sihtasutuse juhatuse uue liikmena Ruth Kotsar (pildil), kes korraldab sihtasutuse igapäevatööd.

«Minu ülesanne on tegelda sihtasutuse kõigi probleemidega – koguda ülikoolile annetusi, anda välja preemiaid ja stipendiume, vahendada ülikooliga seotud projektide sihtotstarbelisi toetusi, finantseerida uurimisprogramme jne,» ütles Ruth Kotsar. Ta peab väga oluliseks leida ka uusi rahastajaid, samuti võimaluste otsimist, kuidas sihtasutuse kaudu ülikooliga seotud projekte finantseerida. «Välja tuleb arendada ka kinnisvarast tulu saamine, sellesse investeerimine.»

Esimeseks tööks on Ruth Kotsaril stipendiumide väljaandmine. «Äsja lõppes konkurss, nüüd tuleb teha kokkuvõtted ja valida koos komisjonidega stipendiumisaajad,» märkis Kotsar. Nagu ikka, antakse ka tänavu TÜ Sihtasutuse stipendiumid kätte ülikooli aastapäevaürituste ajal, 2. detsembril.

Ruth Kotsar on lõpetanud 1984 TÜ majandusteaduskonna rahanduse ja krediidi eriala. 2002 lõpetas samas ärijuhtimise magistrantuuri.

Ta on töötanud pikemat aega Viljandi linna rahandusosakonnas ja maksuametis ning ASi Vilma pearaamatupidaja ja finantsjuhina.

1997 asutatud TÜ Sihtasutuse eesmärk on toetada stipendiumite loomise teel ülikooliga seotud inimeste teadus- ja haridustegevust. Sihtasutust juhib 7-liikmeline usalduskogu, mille esimees on Aare Tark.

TÜ Sihtasutus: tel 737 5852, www.ut.ee/sihtasutus, tysiht@ut.ee

46 lugu eestlastest

9. novembril kell 17 toimub TÜ Tallinna esinduses Aune Valgu ja Anu Realo raamatu «Eesti ja eestlased teiste rahvuste peeglis» esitlus.

46 lugu räägivad Eestist ja eestlastest teiste rahvuste pilgu läbi.

Lood on kirjutanud TÜ ajakirjandus- ja teiste sotsiaalteaduste üliõpilased aastatel 2000–2003 ja EMA magistrandid 2004. aasta talvel.

«... Üldiselt arvab Eestis töötav sakslane, et siin veedetud aeg on üks osa tema elu «kullafondist», kuigi siin on hoolimatud ja tuimad inimesed ning halb leib. Ilmselt kaaluvad Eestiga seonduvad sümbolid ja assotsiatsioonid need negatiivsed pooled siiski üles. Kui palusin Paulil kiiresti nimetada Eesti ja eestlastega seonduvaid märksõnu, nimetas ta lehmi, puid ja kauneid naisi ...» (Kaari Kiitsak-Prikk).

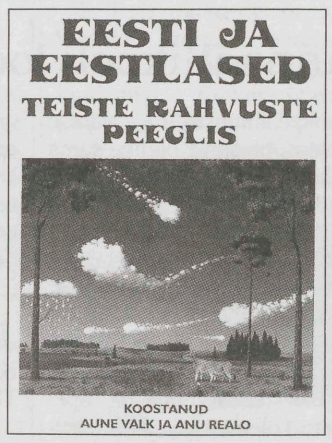

KOOSTANUD AUNE VALK JA ANU REALO

Raamatu andis välja TÜ Kirjastus.

12. novembril toimub raamatu esitlus Lossi 3-406.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas TÜ-l peaks olema oma tekkel?

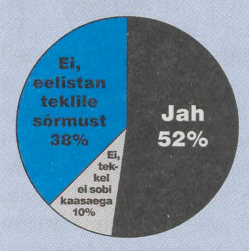

Vastajaid: 303

Uus küsimus:
Kuidas suhtud Tallinna Ülikooli?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

KIRI

Hr Juhan Parts
Ühenduse Vabariigi Eest – Res Publica esimees
Stenbocki maja

Lugupeetud erakonna esimees härra Juhan Parts

Tartu Ülikool on tähelepanu ja ootustega jälginud Res Publica juhtimisel tegutseva valitsuskoalitsiooni haridus- ja teaduspoliitika realiseerimist tegelikkuses ning suhtunud tunnustavalt ettevõetud sammudesse teadus- ja arendustegevuse edendamiseks. Samavõrd tervitatav oli valitsuse otsus kutsuda ellu asjatundjate komisjon kõrghariduspoliitikas kuhjunud probleemide lahendamiseks. Komisjoni töö tähtajaks määras valitsus veebruari 2005.

Samas on meis tekitanud tõsist muret ja arusaamatust Res Publica eestseisuse kiirkorras tehtud otsus toetada Tallinna Ülikooli asutamist ning sellele järgnenud peaministri otsust Pedagoogikaülikooli ümbernimetamiseks Tallinna Ülikooliks ja korraldust haridus- ja teadusministrile vastava ettepaneku esitamiseks valitsusele kolme nädala jooksul.

Res Publicale ei saa olla teadmata, et Eesti avalikke ülikoole esindav Rektorite Nõukogu, sealhulgas ka Tallinna Pedagoogikaülikool ja Tartu Ülikool, on üksmeelselt toetanud akadeemilist integratsiooni Tallinnas, mille üheks elemendiks oleks Pedagoogikaülikooli ümbernimetamine Tallinna Linnaülikooliks. Selles nimetuses kajastuks adekvaatselt ja rahvusvaheliselt mõistetavalt nii kujuneva ülikooli tegevuse sisu kui ka vorm.

Tallinna Linnaülikooli nimetust on toetanud ka Tallinna Linnavalitsus. Teadus- ja Arendusnõukogu on pidanud vajalikuks enne selle küsimuse otsustamist oodata ära valitsuskomisjoni töö tulemused. Nende asjaolude valguses tundub meile, et Tallinna Ülikooli asutamine on muutunud eelkõige Res Publica parteiliseks eesmärgiks, mis on aktualiseerunud seoses võimuvahetusega Tallinnas ning millel pole otsest seost käimasoleva sisulise aruteluga Eesti kõrghariduskorralduse üle.

Tallinna Ülikooli nimelise kõrgkooli loomine viitab ühetähenduslikult uue täismõõtmelise ülikooli asutamisele Tartu Ülikooli kõrvale. See on äärmiselt tõsine ettevõtmine, mille realiseerimine nõuab olulisi täiendavaid akadeemilisi ja materiaalseid ressursse ning väärib igakülgset kaalumist ka meist palju suuremate ja rikkamate riikide puhul. Arvestades meile teadaolevaid konsultatsioone arstiõppe käivitamiseks Põhja-Eesti Regionaalhaigla baasil, on Tallinna Ülikooli initsiaatorite kavatsused tõepoolest tõsised. Samas, teades ja tundes Eesti riigi võimalusi, samuti tegelikke vajadusi, saab uus ülikool sündida vaid Tartu Ülikooli arvel, suunates ümber vastavad inim- ja materiaalsed ressursid ja kasvatades nende najal uue ülikooli tagasihoidlikku akadeemilist potentsiaali. Esialgsete hinnangute alusel väheneb selle tulemusena eelseisvatel aastatel Tartu Ülikooli akadeemiline koosseis umbes ühe kolmandiku võrra, mis muudab tühiseks meie viimase tosina aasta jõupingutused, saamaks Euroopas arvestatavaks teadusülikooliks.

Eelnevast tulenevalt on tõenäoliselt vältimatu, et kavandatav nimemuutus katkestab konstruktiivse koostöö Eesti avalike ülikoolide vahel, asendades selle ühemõtteliselt armutu konkurentsiga niigi nappivatele ressurssidele.

Lugupeetud partei esimees ja Tartu Ülikooli vilistlane, pöördume Teie kui selle poliitika eest seisja ja vastutaja poole palvega selgitada meile Teie otsust Tallinna Ülikooli asutamiseks ning tutvustada selle otsuse aluseks olevaid argumente, eelkõige põhjendades meie põhiseadusest tulenevalt nõutavat vajadust vastava õppeasutuse (asutamise ja) ülalpidamise järele.

Ühtlasi palume kaaluda võimalust pöörduda tagasi sisulise akadeemilise arutelu juurde Eesti ülikoolimaastiku tulevikku puudutavalt ning vaagida võimalust avalike ülikoolide poolt pakutud nimetuse Tallinna Linnaülikool kasutamiseks Pedagoogikaülikooli uue nimetusena.

Teie vastust ootama jäädes ja lugupidamisega
akadeemik Jaak Aaviksoo
rektor, professor

Tallinna (Linna)ülikooli kujunemine meedias

Illari Lään

Tallinna (Linna)ülikooli loomisest on Eestis räägitud viimased 10 aastat. Senine arutelu leheveergudel ja mujal meedias on toonud esile erinevaid argumente nii loodava ülikooli kasuks kui ka kahjuks. Samuti on diskussioon toimunud nii akadeemilisel, majanduslikul kui ka poliitilisel pinnal.

UT pakub ülikooli liikmeskonnale lugemiseks väljavõtteid olulisematest artiklitest, mis leheveergudel Tallinna Ülikooli loomist on kajastanud. Artiklite vahendusel saab kronoloogiliselt jälgida Tallinna Ülikooli loomisega seotud eesmärkide ja ambitsioonide kujunemist aastate jooksul.

Olulisemad mõtted tsitaatide näol on toodud käesolevas UT numbris, põhjalikum artiklite loetelu asub UT koduleheküljel.

1996

Haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonna juhataja Ain Heinaru:

«Nn kalleid erialasid ei tohiks eri kohtades dubleerida. Mida väiksem on õpperühm, seda suuremaks kasvab tudengi koolitamise omahind» (Luup, 24.06.1996).

TÜ prorektor Toivo Maimets:

«Pole mõtet iseendaga jalgpalli mängida, Tallinna ülikool tekitaks pseudokonkurentsi. Näen Tallinna ülikooli loomise taga isiklikke ambitsioone, eestlasele omast tusavimma ja kildkondlikkust. Küsimus on kuidas piiratud majanduslike võimaluste ja tekkiva ägeda konkurentsi tingimustes omadega välja tulla. Ja seejuures säilitada ülikool kui tervik» (Luup, 24.06.1996).

Riigikogu kultuurikomisjoni esimees Tõnis Lukas:

«Uue ülikooli loomine, isegi kui see baseeruks valmis osadel – instituutidel ja muuseumidel – on ikkagi väga kulukas» (Luup, 24.06.1996).

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Olukorras, kus sügisest liitub niigi maineka TPÜ sotsiaalteaduskonnaga rahvusvahelise ja sotsiaaluuringute instituut ning vastastikuse koostöö lepe on sõlmitud Tallinna mitme majandus- ja õigusalast haridust andva kõrgkooliga, tähendaks tugeva loodusteaduskonna lisandumine täismõõdulise ülikooli teket» (Luup, 24.06.1996).

Eurominister Endel Lippmaa:

«Tallinna ülikool on võimeline katma kõike, kui vaja, ka meditsiini. Mulle kui Tehnikaülikooli vilistlasele on sügavalt solvav kuulda juttu meie ainsast *universitasest*. Samuti võiks ju väita, et meie ainus *universitas* asub Tallinnas ja Tartus on vaid selle humanitaarosa» (Luup, 24.06.1996).

1997

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Ei tohi segi ajada Tallinna Ülikooli ja Tallinna Linnaülikooli mõisteid. Tallinna Linnaülikooli nime taotleb Tallinna Pedagoogikaülikool ja see oleks Tehnikaülikooli kõrval siis sotsiaal-, humanitaar-, aga ka loodusteaduste valdkondi viljelev ülikool» (Sõnumileht, 09.09.1997).

1999

Eesti Humanitaarinstituudi prof Mikko Lagerspetz:

«Üheks takistuseks Tallinna Ülikooli loomisel on olnud Tallinna Pedagoogikaülikooli täpselt määratlemata roll õpetajate ettevalmistamisele keskendunud kõrgkooli ja nüüdisaegse teadusülikooli vahel» (Eesti Päevaleht, 25.06.1999).

2000

Akadeemik Udo Margna:

«On kahetsusväärne, et Eesti taasiseseisvuse kümmekonna aasta jooksul ei ole Tallinna ülikooliruumi väljaarendamise probleemi riiklikul tasemel üldse tõstatatudki. Selle asemel on ühemõtteliselt erilisse privilegeeritud seisusesse asetatud Tartu Ülikool, jättes kõik teised ülikoolid oluliselt halvemasse olukorda, seda nii õigusliku seisundi kui ka riikliku rahastamise taseme poolest» (Luup, 29.05.2000).

TÜ rektor Jaak Aaviksoo:

«Me kas ei taha või ei suuda mõista, et põhiprobleemiks ei ole mitte põllumajandusülikooli või pedagoogikaülikooli või ka Tartu Ülikooli tulevik Eestis, vaid eesti ülikooli tulevik maailmas ja seda saab kindlustada vaid tänapäevastest arusaamadest kantud tasakaalukas arutelu ja mõistlikud otsused, mitte kummaline kukepoks kodusel kõrghariduskamaral (Postimees, 18.10.2000).

Akadeemik Udo Margna:

«Tänu korralikule loodusteaduslikule osale ja selle olulisele tugevdamisele viimastel aastatel toimib Tallinna Pedagoogikaülikool sisuliselt kui *University*. Seetõttu vääriks ta juba täna Tallinna Ülikooli nime. Initsiatiiv nimetada TPÜ ümber Tallinna Ülikooliks on seetõttu kindlasti põhjendatud ning seda tuleks Tallinna ülikooliruumi väljaarendamise kontekstis kõige tõsisemalt kaaluda» (Luup, 29.05.2000).

Haridusminister Tõnis Lukas:

«Eesmärk ei ole lihtsalt kokku hoida, vaid hoida rahvusvaheliselt löögivõimelisi õppejõude koos ühes või paaris kohas ja maksta neile rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist palka» (Postimees, 18.10.2000).

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Tallinna Pedagoogikaülikooli eesmärk on endiselt anda sotsiaal-humanitaarharidust ja kui vaja, siis ka Tallinna Tehnikaülikooliga liidetult. Kõik viimaste aastate suuremad investeeringud on läinud Tartusse ja sellele vastu seismiseks on vaja Tallinna ülikoolide ühinemist. Siin on tegu poliitiliste huvidega ja nende tasakaalustamiseks tuleb kaasata ka Tallinna linn» (Postimees, 21.12.2000).

Õigusinstituudi prof Talis Bachmann:

«Arvan, et Tartu Ülikooliga tuleks liita kõik muu, mis seal veel lisaks on. See põhistaks Tartu kui juhtiva, riigi rahastatava, Eesti ainsa tõelise *universitase*. Tallinna Tehnikaülikool võiks jääda iseseisvaks. Ülejäänud Tallinnas asuv akadeemiline potentsiaal koonduks Oxfordi ja Cambridge'i eeskujul Tallinna Ülikooli, mis koosneb majanduslikult ja akadeemiliselt iseseisvatest kolledžitest. Ülemiste vanakest, kes valmis saanud Tallinna Ülikoolile vee peale laseks, pole tarvis karta – vesi juba ammu Emajões» (Eesti Päevaleht, 30.03.2000).

TPÜ prof Mati Hint:

«Ülikooliharidust Tallinnas ei ole enam võimalik maha suruda. Tallinna ülikool ei kõla enam sama totralt kui tartu kilud. On haridusministeeriumi voli, kui palju õpetamislitsentse ja riigitellimusi uutele riiulieraülikoolidele jagatakse, aga Tallinna ülikooliharidus keskmeks jäävad siiski avalik-õiguslikud ülikoolid, ka pedagoogikaülikool, mille areng pedagoogilise instituudi horisondi madalusest on olnud väga kiire» (Sirp, 15.12.2000).

«Kui tulemuslikult uus loodav Tallinna ülikool tööle hakkab, oleneb paljugi sellest, kuidas ühinemine läbi viiakse. Meie korporatiivses ühiskonnas võivad silmanähtavalt mõistuspäraste otsuste langetamist takistada tihti isiklikud tutvused ja kitsa kildkonna huvid» (**Äripäev**, 21.12.2000).

Eesti Humanitaarinstituudi rektor Mikko Lagerspetz:

«Mind paneb tõesti imestama, et Tallinnas pole veel klassikalist ülikooli ja humanitaaralad on siin linnas nii tagasihoidlikult esindatud. Kümne aasta pärast võiks Tallinnas päris ülikool siiski olemas olla. Meie humanitaarinstituut annaks selle rajamisse oma panuse» (Õpetajate Leht, 11.02.2000).

UT KÜSIB

Mida arvate Tallinna ülikooli loomise kohta ja kuidas see mõjutaks Tartu Ülikooli arengut?

Toomas Asser
Arstiteaduskonna dekaan

Ülikoolid on viimastel aastatel seoses kõrgharidusreformiga oluliselt muutunud ning iga teadusülikooli üks lahutamatu ja mõneti suisa eelduslik komponent on arstiteaduskond. Ülikool on tugevam arstiteaduskonda omades ja ka vastupidi.

Üha vähem on selliseid meditsiinivaldkondi, mis oleksid täielikult sõltuvad vaid arstiteaduskondadest. Kuigi maailmas suureneb jätkuvalt biomeditsiiniliste erialade tähtsus, on sama oluline sama ülikooli raames tagada teiste teaduskondade areng.

Missugused on vältimatud nõuded maailmatasemel arstiharidusele, mille andmiseks ka Tartu Ülikooli arstiteaduskond peaks suuteline olema? Eelduseks on andekad üliõpilased, tugeva teaduskonna ja õpetajate olemasolu, kliiniliselt kompetentsed õpetajad, raha õpetamise infrastruktuuri ülalpidamiseks ja täiendamiseks ning piisav hulk patsiente. Eelduseks ühe arstiteaduskonna toimimisele on inimpopulatsioon minimaalse suurusega 1,5–2 miljonit inimest.

Eestis napib järjest tuntavamalt nii inimesi kui ka raha arstiõppe toimimiseks ja olukord on sama ka teistes valdkondades. Rangelt reguleeritud arstide koolitus nõuab aga üsna arusaadavalt oluliselt suuremat investeeringut kui seda Eesti riik täna pakub.

Sellest tulenevalt peaks Eesti hariduspoliitika üks põhiprioriteete olema tasemel arstiõppe kindlustamine Tartu Ülikoolis.

Jaak Kangilaski
TÜ prorektor

Tallinna Ülikooli loomise pooldajad räägivad, et kaks enamvähem võrdset kõrghariduse keskust edendaks Eesti-sisest võistlust.

Võistluse ja koostöö vastu ei ole muidugi keegi, kuid paraku ei jätku Eestis enamikul erialadel kahe keskuse omamiseks raha ega akadeemilist pädevust.

Seega saab paljude erialade arendamine Tallinnas toimuda ainult Tartu Ülikooli arvel ning see tähendaks neil erialadel ühe tugeva keskuse asemele kahe alamõõdulise tekitamist. Loodetavasti mõistavad Eesti avalikkus ja poliitikud näiteks kahe arstiteaduskonna loomise plaani sõgedust.

Samas on ilmne, et peamiselt sotsiaal- ja humanitaarteadustega tegelev Tallinna Linnaülikool on võimalik, sest nn pehmed erialad on odavamad ja mõnel neist on Tallinnas arvestatav teaduslik tase.

TÜ mitmel erialal on hea koostöö TPÜ mitme erialaga. Kui jätkub ressursse, on dubleerimine kasulik, kuid põhjendamatut dubleerimist tuleks vältida, eriti arvestades ühiskonna vajadusi, lõpetajate töövõimalusi ja vähenevat üliõpilaskonda.

Liiati näib, et mõne eriala arendamisel Tallinnas pole peamine mitte teaduse huvid või ühiskonna vajadused, vaid püüe luua uusi õppejõukohti.

Kui TÜ kriitikast hoolimata dubleerimist paisutatakse, tuleb TÜ sotsiaal- ja humanitaarteadlastel paraku ka ebamõistlik võistlus vastu võtta. Seni on enamiku TÜ «pehmete erialade» akrediteerimise ja evalveerimise tase olnud selgelt kõrgem kui Tallinnas, kuid taset tuleb püüda tõsta. Selleks et TÜ saaks oma universaalsust säilitada, peab ta suunama rohkem tähelepanu ja vahendeid nendele erialadele, mille konkurentidel Tallinnas on mitte akadeemilisi, vaid rahalisi ja logistilisi eeliseid.

2001

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Punase rätikuna mõjub Tallinna Ülikooli nimetuse väljakäimine, mille vastuargumendina mainitakse isegi, et siis peaks ju juura ja meditsiin ka olema?!

Pedagoogikaülikooli nõukogu otsus ja tulevase arengukava projekt näevad ette ülikooli arengut sotsiaal-humanitaarse põhikallakuga ülikoolina ning ei välista ülekasvamist Tallinna Ülikooliks» (Postimees, 11.01.2001).

Riigikogu liige Peeter Kreitzberg:

«Raske on tõrjuda oletusi, et ülikoolide liitmise teema lähtub pigem teatud institutsionaalsest huvist, mida serveeritakse Eesti haridushuvide pähe ülikoolide konkurentsivõime ja õppekvaliteedi tõstmise sildi all. Õõnsavõitu argumendid jätavad kohati allaneelamise mulje» (Postimees, 23.01.2001).

Haridusminister Tõnis Lukas:

«Tallinna ülikool tuleb. Pole sugugi kõige tähtsam, kas just sellise nime all, kuid pealinna ülikoolide liitumine on paratamatu. Tõsine teadlane ei tunne hirmu mitte niivõrd ülikooli nime kadumise, kuivõrd oma valdkonna konkurentsivõime halvenemise ees» (Postimees, 31.01.2001).

TPÜ rektor Mati Heidmets:

«Ühinemine juba ukse ees. Hetkel on vaidlusobjektiks ülikooli akadeemilise poole ülesehitus. Kindlasti ei saa selle aluseks olla kõigi olemasolevate õppekavade mehhaaniline kokkupanemine. Nagu iga uus asi, peab ka liitunud ülikool ennast tõestama. Akadeemilises maailmas käib see õppetöö ja teadustegevuse kvaliteedi kaudu» (Eesti Päevaleht, 30.10.2001).

Eesti Kõrgema Kommertskooli rektor Olav Aarna:

«Hariduse vallas ei kehti paraku ärimaailma arenguloogikast tulenev lennukas põhimõte *small is beautiful*, mis näib olevat juhtinud Eesti kõrgharidusmaastiku kujunemist viimase kümmekonna aasta jooksul. Kui eeltoodul on loogilist seost kõrgharidussüsteemi arenguga, siis võiks püstitada marksistliku värvinguga loosungi: Kõik Eesti kõrgkoolid, ühinege! Kas see peaks tähendama kõige olemasoleva mehaanilist ühendamist, olgu või Tartu Ülikooli auväärse nime all? Vaevalt, et see oleks Tartu Ülikooli huvides ja, mis veelgi olulisem, päris kindlasti ei ole see Eesti Vabariigi huvides» (Õpetajate Leht, 30.03.2001).

TTÜ prof Raivo Vilu:

«Mitu ülikooli Tallinnas peaks olema? Mitte rohkem kui üks. Kui lähtume eeldusest, et ülikoolis toimub teaduspõhine õpe, mis lõpeb doktorikraadi kaitsmisega, peaksime alustama doktoriõppe olukorra analüüsist. Oletatavasti saaksime Tallinnas kokku kuskil 60–70 professorit. Selle kriteeriumi järgi oleks Tallinna ülikool õige väike.

Minu loogika on liiga sirgjooneline – kõik doktoriõppe võimelised inimesed ei tööta ju ülikoolides – aga mingi uba selles on» (Õpetajate Leht, 09.11.2001).

2002

Tallinna abilinnapea Rein Lang:

«Kõrgharidusmaastik peab muutuma. Koolid peavad leidma ühisosa ja ühinema. Tallinna raad annab allkirja Tallinna Ülikooli koostöölepingule rõõmuga, kuid tajudes ka vastutust. Tallinna Ülikool tahaks saada tulevikus sama mainekaks õppeasutuseks kui teiste Läänemere linnade nimesid kandvad ülikoolid» (Postimees, 15.05.2002).

Akadeemik Peeter Tulviste:

«Kui mitut klassikalist ehk seinast seina ülikooli jaksab Eesti ülal pidada? Kui vaadata ülikoolide finantseerimist viimasel tosinal aastal, siis tekib kiusatus vastata, et mitte ühtegi. Meie ülikoolides on praegu professuure, mis on aastate kaupa täitmata, ja tuleb ette, et professoriks valitakse inimene, keda Uppsalas või Turus professoriks ei valitaks. Kui meil on raskusi ühe klassikalise ülikooli ülalpidamisega nii raha kui ka ajude mõttes, kuidas saaksime veel teist asutada?» (Postimees, 20.09.2002).

Eesti Humanitaarinstituudi prof Rein Raud:

«Vähemasti humanitaaralases mõtlemises on Tartu Ülikooli proportsionaalne osatähtsus Eesti vaimses keskkonnas tunduvalt väiksem ressursside proportsioonist, mida ta nende alade arendamiseks Eestis olemasolevast rahast kasutab. Üks ülikool lihtsalt ei saa vaimset keskkonda täiel määral ülal hoida. Ei ole kellelgi kavatsust rajada Tallinna Ülikooli täiemahulise klassikalise *universitas*'ena, kuhu mahuks ka näiteks arsteteaduskond, vaid pigem humanitaar- ja sotsiaalteadustekeskse ülikoolina, kus on vähemal määral esindatud mõned muud alad» (Postimees, 28.09.2002).

TÜ prof Rein Ruutsoo:

«Tegelik probleem polegi mitte tabustuvas nimetuses «ülikool», vaid tõepoolest Tallinnas saadava hariduse taseme tõusus. Selle tõus pole pikemas plaanis tingimata Tartu kahjuks.

Tippmängijate vähesuse ja Tartu nõrgestamise probleem on tegematajätmiste vili. Neid ei saa kohe juurde tekitada. Esialgu koondatakse «kirjaoskajad» inimesed Tallinnas kokku. Et aga Tallinna Ülikool on tulevikus tõsisema tõmbejõuga kui mõnigi «euro-ülikool», on selge» (Postimees, 05.10.2002).

Eesti Humanitaarinstituudi rektor Jaan Tamm:

«Meil ei ole ju näiteks kümneid filosoofiadoktoreid, meie jõud on killustatud, seetõttu tulebki tegevus ühendada ja efektiivsemaks muuta.

Kõrge kvalifikatsiooniga õppejõudude puudus on üldine, puudutades isegi Tartu Ülikooli. Seetõttu pühendubki uus ülikool uute erialade juurutamise asemel seniste restruktureerimisele» (Äripäev, 15.05.2002).

Haridusminister Tõnis Lukas:

Loodetavasti toimub kolme kõrgkooli ühinemine selge kava alusel, kuid pole kindel, kas uue kõrgkooli nimeks saab just Tallinna Ülikool – erialade diapasoon on kitsam kui Tartu Ülikoolil. Kindlasti aga on ta tugevam kui üksikud ühtekokku» (Õpetajate Leht, 25.01. 2002).

Ajaloo Instituudi direktor Priit Raudkivi:

«Ei oska öelda, kui palju kulub aega selleks, et Tallinna Ülikool kujuneks Tartu Ülikooliga võrreldavaks õppeasutuseks. Juhul, kui kõik läheb nii nagu plaanitud, võib see juhtuda 5–6 aastaga. Aga ega lepingu allakirjutanute eesmärk olegi tartlasi üle trumbata, oleme ju ise kõik sealt tulnud. Kõige tähtsam on luua konkurentsivõimeline ülikool. See tuleb kogu Eestile kasuks» (Õpetajate Leht, 24.05.2002).

2003

TPÜ rektor Mati Heidmets:

«Meil pole raha ega ajusid selleks, et ehitada siin üles 15 euroopalikku ülikooli. Kui tahame anda Euroopa tasemel haridust, siis ei saa seda teha igas nurgas eraldi. Loodan, et mõne aja pärast võiks Tallinnas välja kujuneda kaks suuremat ülikooli: üks tehnoloogia ja teine humanitaar-sotsiaalteadusliku suunaga. Kui Tartus asub seinast seina ulatuv klassikaline ülikool, siis Tallinnas oleksid rohkem spetsialiseeritud ülikoolid» (SL Õhtuleht, 20.02.2003).

TTÜ rektor Andres Keevallik:

«Mina pole Tartu Ülikoolile konkurentsi pakkumist kunagi tõsiselt võtnud. Milleks konkureerida Eesti vanima ja kuulsaima ülikooliga? Esimese Tallinna ülikooli plaani puhul tekkis juurde mõttetuid juhtimistasandeid – igaüks püüdis säilitada oma autonoomia, rektorid tahtsid jääda rektoriteks. Olen niisugust hüpoteetilist suurt Tallinna ülikooli kolhoosiks nimetanud.

Sotsiaal- ja humanitaarkallakuga ülikooli tekkimine Tallinna on mõistlik. Iseseisvusajal laienenud, uusi huvitavaid erialasid juurde võtnud pedagoogikaülikool vajab uut identiteeti. Kuigi Tallinna ülikooli idee teostub esialgu kavandatust märksa väiksemas mahus, pole sedagi lihtne realiseerida. Pedagoogikaülikool peaks tegema tõsiseid valikuid, et loodav ülikool oleks tõepoolest humanitaar-sotsiaalkallakuga, et sinna ei tekiks liigliha. Kindlasti tuleks millestki loobuda» (Õpetajate Leht, 22.08.2003).

2004

Haridusminister Toivo Maimets:

«Valitsus pole taganenud Eesti haridusmaastiku korrastamiseks vajalikust Tallinna ülikooli loomise idee toetamisest. Praegu käib lihtsalt analüüs, kuidas liita koolid kõige kasulikumalt, nii et tulemus oleks rahvusvaheliselt tasemel, seal antav haridus kvaliteetne ja täidaks selgelt riigi vajadusi. On jõutud seisukohale, et Eestil puudub eelkõige strateegiline nägemus sellest, kui palju meie kuni poolesajast kõrgkoolist peaks üldse alles jääma, mis erialasid dubleeritakse ja nii edasi» (Postimees, 01.09.2004).

Tallinna linnavolikogu esimees Maret Maripuu:

«Haridusminister ütleb, et Eestil puudub strateegiline nägemus sellest, kui palju meie kuni poolesajast kõrgkoolist peaks üldse alles jääma ning mis erialasid edaspidi dubleeritakse. Seda ütleb ta ühe suupoolega. Teise suupoolega antakse roheline tuli Tartu Ülikooli tehnoloogiainstituudi edasiarenemiseks.

Sellepärast tundub mulle haridusministri jutt strateegilise nägemuse puudumisest täiesti õige. Ainult asja kaugemalt vaadates paistab, et haridusministeeriumi Tartusse viimine on Tallinna kõrgharidusmaastikule suuremat sorti karuteenet osutamas. Kui ministeerium leiab, et Eestisse mahub kaks konkureerivat tehnoloogiaülikooli, tuleb sellega leppida. Ent kas ei ole siis sama loogikat järgides kasu ka kahe humanitaarharidust pakkuva ülikooli – Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli konkurentsist?» (Postimees, 09.09.2004).

«Tartu ülikool ei peaks pidama Tallinnas tõrjelahinguid, vaid võitlema hoopis seadusandlikult fikseeritud Eesti ülikooli staatuse eest (à la rahvusooper, rahvusraamatukogu), mis tähendaks, et ülikooli arengukava kujutaks endast n-ö tiitelosa kogu Eesti kõrghariduse, teaduse ja kultuuri arengukavast» (Postimehe juhtkiri, 14.09.2004)

Eesti Humanitaarinstituudi prof Rein Raud:

«Eesti on väidetavalt liiga väike, et kõrgharidust ja teadust dubleerida-killustada. «Dubleerida» tähendab selles kõnepruugis paraku vaid igasugust haridus- ja teadustegevust, mis ei toimu Tartus. Mu meelest oleks kogu seda problemaatikat palju lihtsam käsitleda, kui kõrghariduskorralduses valitseksid selged reeglid. Ka Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli staatus ning sellest tulenevad õigused ja kohustused võiksid olla must valgel paika pandud, väljaspool neid eriõigusi aga tuleks ajada asju läbipaistvalt ja vastastikuse lugupidamise alusel» (Postimees, 20.09.2004).

TPÜ rektor Mati Heidmets:

«Sel sügisel pidi uksed avama Tallinna ülikool. Ülikooli aga pole. Miks? Minu hinnangul on piduriks põhimõtteline erimeelsus ühes Eesti ülikoolielu keskses küsimuses – ülikoolidevahelises tööjaotuses. Hellalt nimetatakse seda dubleerimiseks, asja tegelik sisu on tõsine konkurents tegevusvaldkondade jagamisel. Ehk küsimus: kes millega tegeleb?» (Eesti Päevaleht, 30.08.2004).

TÜ rektor Jaak Aaviksoo:

«Eesti on maailmas väikseim rahvas, kes püüab pidada täiemahulist emakeelset ülikooli ja selle suutmine on pigem ime kui iseenesestmõistetavus. Kogu Eesti praegune akadeemiline potentsiaal on jämedalt võttes pool Helsingi ülikooli potentsiaalist.

Erialasid, kus oleks võimalik sisuline konkurss professorikohtadele, on vahest paarkümmend – Eesti praegusest akadeemilisest potentsiaalist napib ühegi korraliku ülikooli tarbeks» (Eesti Päevaleht, 13.09.2004).

Kirjanik Mihkel Mutt:

«Kõrgharidus ei ole kohukesed, mida jõuaks tipptasemel paljudes kohtades toota. On vist konsensus, et tehniliselt kalleid alasid nagu meditsiin, bioloogia vms ei ole mõtet Eestis kahes kohas õpetada ja need jäävad Tartusse. Tõde on ka see, et ilma tugeva *universitas*'eta oleks Tartu lihtsalt üks linn. Ärgu eneseteadlikud tartlased solvugu, aga Tartu säilitamine Tartuna on ehk Eesti Vabariigi tähtsaim regionaalpoliitiline ülesanne» (Sirp, 22.10.2004).

Birute Klaas
Filosoofia-teaduskonna dekaan

Tallinna Ülikooli loomise mõte on sündinud vajadusest koondada mitu sotsiaal- ja humanitaarkõrgharidust andvat kooli ühe mõttelise katuse alla. Idee iseenesest on ju loogiline tuletus, arvestades Eestis valitsevat eklektikat nii kõrgharidusinstitutsioonide sisu, eesmärgi kui ka vormi osas.

Kui pangad elasid selle koondumisprotsessi üle ja läbi kümmekond aastat tagasi, siis kõrgharidus- ja teadusasutuste osas on sellesuunalist tegutsemist märgata ka juba mitu aastat.

Tuletame kas või meelde mitme kolledži koondumise *alma mater*'i kaitsva tiiva alla.

Kahjuks on aga Tallinna Ülikooli moodustamine olnud seotud päris mitme probleemiga.

Pedagoogikaülikooli riiklikult oluline missioon – valmistada ette Eestile vajalikku õpetajaskonda – on kippunud uue institutsiooni loomisel kuidagi teisejärguliseks jääma.

Tallinna Ülikooli on kavandatud humanitaarteaduste vallas õppetoolid, kes peaksid hakkama tegelema hoopis doktoriõppega (näiteks arheoloogia).

Kummaline on seejuures asjaolu, et puudub selleks vajalik teadlaste kriitiline mass, rääkimata vajalikust infrastruktuurist koos kaasaegsel tasemel sisustatud laboriga, rääkimata ka otstarbekuse printsiibist – kas Eestil on vaja välja arendada suhteliselt kitsas valdkonnas kahte rahvusvahelisel tasemel keskust. Kas Eesti riigil on selleks ka raha? Ja peale teadlaste kriitilise massi vajavad erialad ju ka üliõpilaste kriitilist massi, mille saavutamine mitme tegutseva keskuse jaoks võib paari aasta pärast samuti küsitav olla.

Olen Tallinna Ülikooli loomisega seonduvat tutvustanud näiteks Soome ülikoolide humanitaarteaduskondade dekaanidele, kes, meenutades aastatetagust olukorda oma maal, kus «kõik ülikoolid õpetasid kõiki erialasid», toovad vastukaaluks näiteid nüüdseks riiklikul tasandil sõlmitud kokkulepetest tööjaotuse alal dubleerimise vältimiseks.

Hariduses ja teaduses võib liberalism koos tururegulatsiooni absolutiseerimisega kaasa tuua Eesti riigile hukutavad tagajärjed: konkurents kahe alarahastatud kääbuse vahel ei luba kummalgi asuda konkureerima tõsiselt võetavate partneritega.

Jüri Sepp
Majandusteaduskonna dekaan

Erinevalt kõrgkoolist pole ülikooli, sh majandusteaduskonna tegemine lihtne.

Eesti kogemus on siin õpetlik. Koole, kus majandust õpetatakse, on Eestis kümneid. Kõrgkoolegi tosinajagu.

Aga ülikoole, kus esindatud kõik kõrgharidusastmed ja õpetuse kõrval seisab võrdsena teadus? Doktoriõpet on üritanud akrediteerida kolm Eesti ülikooli. Tingimusteta edukas oli neist üks – kõige vanem. Majandusteaduse evalveerimine andis sisuliselt sama tulemuse.

Millest see räägib? Paljustki, aga muu hulgas ka sellest, et Eestil ei jätku rohkemaks potentsiaali.

Sellises olukorras on konkurents kerge taanduma loovast ja arendavast mehhanismist ümberjaotavaks ülepakkumiseks.

Eesti teadusharidusele ei anna see midagi juurde, kui EBS hea professori endale saab, tehnikaülikool aga kaotab.

Kellelt hakkab neid üle lööma Tallinna Ülikool ja kes sellest võidab? Aga ülikooli nime all kõrgkooli luua pole vist ka mõtet, neid on ju Tallinna ülikoolitagi liiga palju.

Peeter Burk
Füüsika-keemia-teaduskonna dekaan

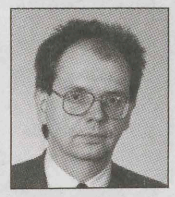

FK teaduskonda Tallinna Ülikooli loomine otseselt ei puuduta, kuna seal meiega konkureerivaid erialasid vist ei tule.

Üldfilosoofilises plaanis võiks ehk tervitada konkurentsi tekkimist (või tugevnemist), kuid arvan, et Tallinna Ülikooli loomine (niipalju kui ma sellest kuulnud ja lugenud olen) tähendaks tegelikult katset ressursse rohkem Tallinna tõmmata. Ja see saab toimuda vaid Tartu arvelt.

Arvan, et Eestis pole piisavalt ressursse (tasemel tudengeid ja õppejõude, aga ka raha), et pidada üleval mitut omavahel konkureerivat (humanitaar?) teadusülikooli.

TÜ ja TTÜ suhtluse vaatlemiselgi ilmneb, et sageli üritatakse vahendeid valimata üksteisele «ära teha», selle asemel, et arendada koostööd.

UUDISED

Konverents «Esiemaga silmitsi»

12. novembril kell 14 algab SA Domus Dorpatensise majas Tartus Ülikooli 7 Eesti Naisüliõpilaste Seltsi konverents «Esiemaga silmitsi».

Ettekandeid peavad Margit Sutrop, Tiina Kirss, Rutt Hinrikus, Leelo Tungal, Peeter Olesk ja Leena Käosaar-Kurvet.

Info: www.hot.ee/esiema.

EKA tudengite näitus Y galeriis

1. novembril avati Y-galeriis Eesti Kunstiakadeemia Avatud Akadeemia III ja IV kursuse üliõpilaste tööde näitus «Teel».

Galeristi Margus Kiisi sõnul saab kunstiakadeemia tudengite näitusel näha jõulisust ja külmust, novaatorlust ja konservatiivsust, literatuursust ja puhast kunsti, avatust ja vabadust.

Rahvusvaheline üliõpilaskonverents

8.–10. novembrini toimub TTÜs Eesti Üliõpilaskondade Liidu ja Euroopa Üliõpilaskondade katusorganisatsiooni rahvusvaheline konverents «Changing Chairs – Graduates in the labour market».

Registreerimine ja info: eyl@eyl.ee, tel 660 6188 või www.eyl.ee/conference. Osalemine tudengitele 75 kr.

Lisainfo:www.eyl.ee/conference.

Korvpallimeeskond TÜ/Rock võitis

Eile võitis korvpallimeeskond Tartu Ülikool/Rock Ühispanga korvpalli meistriliigas TTÜ/A.Le Coqi tulemusega 82:72. Kodumeeskonna parim korvikütt oli Marek Doronin 18 punktiga. Kaotajate arvele lisas enim punkte Leho Kraav (19).

11. novembril kell 19 mängib TÜ/Rock Ukraina meistriliiga võistkonna BC Dnipro vastu.

VEEBIKOMMENTAAR

Üliõpilastekkel UT nr 33, 22. okt; nr 34, 29. okt

- Kui ülikoolil oleks oma tekkel ning üliõpilased seda aktiivselt kannaksid, siis oleks ka korporantidel rohkem põhjust omi tekleid igapäevaselt kanda. Kirju tekkel torkaks silma, tekitaks kadedust ning lõpuks oleks korpi kuulumine auasi igale üliõpilasele, nii nagu see enne Teist maailmasõda ka oli. Loomulikult on ülikooli üldteklit vaja.
- Ülikoolis on ju üliõpilasesindus, võiks TÜ tekli asja käsile võtta.

Ärisimulatsioonimäng UT nr 34, 29. okt

- Tundub päris asjalik mäng olevat, ise olen sarnastel osalenud. Hästi kirjutatud artikkel ka.

ÕNNITLEME

Emeriitprof Arvo Tikk 75

30. oktoobril tähistas oma 75. sünnipäeva *professor emeritus* Arvo Tikk.

Arvo Tikk lõpetas TÜ arsteteaduskonna 1954 ning töötas seejärel ülikooli närvikliinikus. 1954–1970 oli neuroloogia ja neurokirurgia kateedri assistent, 1970 valiti dotsendiks ja 1975 professoriks.

Prof Tikk on aastakümnete vältel olnud võrdselt edukas arst, õppejõud, teadlane ja administraator. Tema teadusliku uurimistöö peamised valdkonnad on olnud pea- ja seljaaju trauma, perifeersete närvide kompressioonisündroomid ning närvihaiguste intensiivravi. Juubilar on oma uurimistöö alati seostanud praktilise arstliku tegevusega, eelkõige uute seisukohtade ja ravimeetodite juurutamisega Eestis. Juba 1958 loodi Tiku aktiivsel osavõtul Tartu närvikliinikus närvihaiguste intensiivravi üksus. Juubilari eestvedamisel ja vahetul korraldamisel juurdus 1959 närvikliiniku hingamiskeskuse väljasõidubrigaadi tegevus, mis ravis eluohtlikus seisundis patsiente kohapeal ja tagas nende transpordi keskusesse. Neist põhimõtetest on välja kasvanud nüüdisaegne reanimobiiliteenistus. Prof Tikk juurutas esimesena Eestis mitmesugused spondülodeesimeetodid selgroo ja seljaaju traumaga haigete raviks. Suured on juubilari teened raske aju-, koljutraumaga haigete tänapäevase käsitluse juurutamisel, mis hõlmavad nii kirurgilise kui intensiivravi meetodeid.

Arvo Tikk juurutas Eestis komperssioonineuropaatiate kirurgilise ravi ning mitmed perifeersete vigastuste ravi meetodid.

Kui 1990 loodi TÜ inimuuringute eetika komitee, määrati prof Tikk selle esimeheks. Sellest ajast on juubilar aktiivselt selgitanud ja arstkonnas propageerinud nüüdisaegse bioeetika seisukohti. Juubilar on Eesti esindaja Euroopa Nõukogu bioeetika komitees 1995. aastast. Tema organiseerimistöö tulemusena moodustati 1998 sotsiaalministeeriumi juurde Eesti Bioeetika Nõukogu. Hindamatu on olnud juubilari tegevus eksperdina Eesti meditsiinialase seadusloome valdkonnas.

Juubilar on olnud enamiku praegu Eestis töötavate arstide õpetaja. Ta on karismaatiline isiksus, heatahtlik õpetaja, osavõtlik ja abivalmis kolleeg, kelle optimistlik ellusuhtumine on julgustav kõigile, kes temaga suhtlevad. Kadestamisväärne on tema oskus ja võime säilitada hea töövõime ning ettevõtlikkus ka hilisemas elueas.

Õnne ja jõudu edaspidiseks soovivad kolleegid!

ÕNNITLEME

55

Mare Toom, vanemlaborant – 7. november

50

Livia Kuuskvere, õpetaja – 6. november

45

Tatjana Vinogradova, assistent – 11. november

40

Piret Klesment, teadur – 7. november

30

Heiki Kasemägi, teadur – 11. november

25

Tõnis Org, laborispetsialist – 6. november

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25

AJA SISSE MINEK

Esmakursuslane!

Kas Sa tunned oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?

Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.

Tasuta!

Ootame!

Majandusteaduskond 8. novembril kl 14.15

Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.

Lisateave: 737 5677

JÄRGNEB!

Algas jõulukaardi tellimine

Ülikooli 2004. aasta jõulukaardi kujundus on valmis. Jõulukaarte saab tellida TÜ Kirjastusest.

Info kaardi kohta asub aadressil: www.ut.ee/44689

Sel aastal valmib esmakordselt ka Tartu Ülikooli elektrooniline jõulukaart, mille kasutamine on tasuta. Kaart on saadaval alates novembri lõpust.

Üliõpilaste judo

6. novembril kell 12 algavad Tähtvere judohallis tudengite judo meistrivõistlused.

Kaalumine algab samas kell 10.30–11.30.

Pealtvaatajatele osavõtt tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

e-õpe – koostöö ja kvaliteet

Pärnu, 23. ja 24. november 2004

Head õppejõud, e-õppe spetsialistid, e-õppe huvilised!

Olete oodatud osalema konverentsil

«e-õpe – koostöö ja kvaliteet»

TÜ Pärnu Kolledžis (Ringi 35)

- Konverentsi rõhuasetus on e-õppe kvaliteedil
- Käsitletakse temaatilisi võrgustikke, õpistrateegiate kasutamist, videoloenguid ja e-õppe korraldamisega seotud küsimusi.
- Tutvustakse paremaid e-kursusi
- Toimuvad arutelud ja diskussioonid

Konverentsi kodulehekülg: www.e-uni.ee/parnu

Tartu Ülikool Pärnu Kolledž

Eesti e-Ülikool Estonian e-University

enterprise estonia ettevõtluse arendamise sihtasutus

KOOLITUS

Kuidas muudab õppeinfosüsteemi kasutamine õppejõu töö lihtsamaks?

Sihtrühm: õppejõud jt õppetöö läbiviijad.

Eesmärk: saada kiire ja praktiline ülevaade õppeinfosüsteemi kasutamise eelistest ning õppida kasutama ÕISi õpetamist toetavaid rakendusi.

Sisu: õppeainete haldamine, õppematerjalide väljapanek ja haldamine, aineprogrammi muutmine, üliõpilaste ainele registreerimine, eksamiprotokolli vormistamine, õppekavade, tunni- ja eksamiplaanide vaatamine ja haldamine.

Aeg ja koht: 10. nov kl 14.15–15.45 matemaatika-informaatikateaduskonna arvutiklassis 311 (Liivi 2) .

Registreerumine: www.ut.ee/kursus

Läbiviija: ÕISi peaspetsialist Meelike Pandis.

VAHETUSÜLIÕPILASEKS

Kõigile vene keele huvilistele!

Venemaal Voroneži Ülikoolis on vahetusüliõpilasena suurepärane võimalus täiendada oma vene keele oskust.
Tartu Ülikoolist võrsunud Voroneži Ülikool on üks parimaid vene keele võõrkeelena õpetamise keskusi Venemaal. Paljud TÜ üliõpilased on juba seda võimalust kasutanud ning sellega rahul olnud.
Voroneži Ülikool pakub stipendiumi ja tasuta ühiselamukohta. Sõidu- ja viisakulud katab sõitja.
Kevadsemestriks esitada põhjendusega vabas vormis avaldus kontaktandmete (posti- ja e-posti aadress, telefon) ja passi koopia (mõlemad lehed) viisakutse saamiseks.

Avaldused ja passikoopiad tuua: Näituse 2, ruum 218.
Tähtaeg on **15. november**.
Info ja registreerimine: Ljubov.Kisseljova@ut.ee, tel 737 6352.

JURI LOTMANI STIPENDIUM

MTÜ Juri Lotmani Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi TÜ magistrantidele ja doktorantidele, kes oma uurimistöös jätkavad Lotmani ja tema koolkonna traditsioone filoloogias ja semiootikas.

2005. a antakse välja kaks 4000-kroonist stipendiumi vastavalt vene filoloogia ning semiootika ja kulturoloogia eriala magistrantidele või doktorantidele. Stipendiaatide nimed tehakse teatavaks Juri Lotmani sünnipäeval 28. veebruaril 2005.

Stipendiumi taotlemiseks võib esitada originaalse uurimistöö (trükis ilmunud või trükki antud) – teadusartikli või artiklite seeria, kaitstud bakalaureuse- või magistritöö või spetsiaalselt stipendiumikonkursile kirjutatud tööd, mis on kirjutatud viimase kahe aasta jooksul konkursile esitamise kuupäevast arvates. Esitatud tööd võivad olla eesti, vene või inglise keeles ning peavad olema varustatud teiskeelse resümeega.

Tööd esitada ühes eksemplaris paberkandjal ja elektrooniliselt disketil **1. detsembriks** vene kirjanduse õppetooli aadressil Näituse 2-218 (filoloogiaalased tööd) ja Tiigi 78-307 (semiootikaalased tööd).

Stipendiumi taotlejal esitada lisaks konkursitööle:
- akadeemiline CV,
- teadusliku juhendaja soovitus,
- väljavõte õpinguraamatust (esimese aasta magistrantidel ja doktorantidel vastavalt bakalaureuse- või magistridiplomi akadeemilise õiendi koopia).

Lisainfo: Jelena Ussar, vene ja slaavi filoloogia osakond, tel 737 6352, jelena.ussar@ut.ee; Ulvi Urm, semiootika osakond, tel 737 5933, ulvi.urm@ut.ee

TEATED

Tartu Ülikooli hommikupalvus toimub uues kohas. Palvused on jätkuvalt kolmapäeviti kl 9.30, kuid nüüd peahoone ruumis 140. Järgmine palvus on 10. novembril.

KAITSMISED

9. novembril kl 16.15 kaitseb Lossi 3-427 **Kristel Rattus** magistritööd «Marie Underi salong: kultuurianalüütiline vaatepunkt Eesti haritlaste diskursustele ja sotsiaalsetele võrgustikele 20. sajandi teisel kümnendil». Juhendaja lektor Ene Kõresaar, PhD. Oponent Rutt Hinrikus, MA (Eesti Kirjandusmuuseum).

17. novembril kl 14 kaitseb Lossi 3-328 **Kai Kens** pedagoogika osakonnas koolikorralduse magistriprojekti «Loodusteadliku ja loodushoidliku inimese kasvatamine lasteaias». Juhendaja Tiia Pedastsaar. Oponent Merle Taimalu.

18. novembril toimub doktoritööde kaitsmine õigusteaduskonnas Näituse 20 aud 216:
kl 10.15 **Mario Rosentau** «Õiguse olemus: sotsiaalse käitumise funktsionaalne programm». Juhendaja prof Raul Narits, kaasjuhendaja prof Eero Loone. Oponendid prof Marju Luts ja prof Ülo Kaevats (TTÜ);
kl 12.15 **Meris Sillaots** «Kokkuleppemenetlus kriminaalmenetluses». Juhendaja külalisprof Eerik Kergandberg, kaasjuhendaja dots Jaan Ginter. Oponendid prof Jaan Sootak ja *dr iur* Julia Laffranque.

LOENGUD

9. novembril kl 10 algab Tallinnas, TÜ Õigusinstituudi aud 101 Elisabeth Catta loeng **«200 aastat kodifitseerimist Prantsusmaal ja edasi?»** Elisabeth Catta on Pariisi apellatsioonikohtu peaprokuröri asetäitja ja kõrgema kodifitseerimise komisjoni liige. Loengus peatub ta nii tsiviilkoodeksi kui ka kodifitseerimise ajalool. Loeng toimub inglise keeles (osaliselt eesti keeles).

10. novembril kl 16.15 toimub Lossi 3-405 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Karl Laantee peab loengu «Ameerika Hääle tippaeg – president Ronald Reagani valitsemisaeg».

KONTSERT

VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

11. novembril kl 15 isadepäeva kontsert. Esinevad Pärnu Linnaorkester ja Wilhelm Schwaiger (metsasarv, alpisarv, Austria). Dirigent Jüri Alperten.
Kavas W. A. Mozarti Sümfoonia nr 29 A-duur, Kontsert metsasarvele ja orkestrile Es-duur ja L. Mozarti «Sinfonia Pastorella» alpisarvele ja orkestrile.

16. novembril kl 19 esineb Stavangeri sümfooniaorkester, solist Solveig Kringelborn (sopran), dirigent Susanna Mälkki.
Kavas Tveitti «Nykken», Griegi/Sibeliuse laulud sopranile ja orkestrile, Brahmsi Sümfoonia nr 2.

TARTU LINNAMUUSEUMIS

12. novembril kl 19 festivali «Fiesta de la guitarra '04» raames Hispaania kitarrimuusika neli sajandit. Esineb José Miguel Moreno.

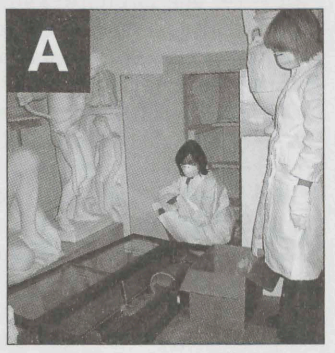

3. novembril viidi TÜ Kunstimuuseumi linnumuumia tervisekontrollile röntgenisse. Varsti pannakse muumia uude kliimaseadmega vitriini.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Kajaar

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 12. november 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 36 (2195) www.ut.ee/ajaleht

Sotsiaalteadlased diskuteerivad Eesti ühiskonna arengu teemadel

Merle Roosioja
sotsioloogia 4. a üliõpilane

Täna ja homme arutavad teadlased ja praktikud Eesti ühiskonna sotsiaalsete ohtude ja võimaluste üle Eesti sotsiaalteaduste V aastakonverentsil Tartus.

Uurimustöid tööturu, hariduse, peresuhete, õigusloome jm valdkondadest tutvustavad Eesti sotsiaal-, majandus- ja õigusteadlased.

Euroopa Liidu laienemine esitab suuri väljakutseid, mis on avardanud sotsiaalteaduste uurimisvälja oluliste uurimisvaldkondadega. Kuna ELiga kaasnevate võimaluste ja ohtude üle on hakatud sisuliselt diskuteerima alles liitumisjärgselt, peavad sotsiaalteadlased tähtsaks, et teadusväljal toimuv analüüs leiaks tunduvalt suurema sidususe praktiliste otsustega. «Eesti Euroopas: uued väljakutsed sotsiaalteadlastele» ongi tänavuse konverentsi teema.

Konverentsi eesmärk on avardada sotsiaalteaduste eri harude vahelist diskussiooni. Ühtlasi võimaldab konverents kraadiõppuritele lihtsamat sisenemist teadusväljale, kuna paljud ettekandjad on just noorteadlased. Ettekannetega või külalisena osaleb varasemast rohkem riigiametnikke jt spetsialiste. Osalema on oodatud poliitikud, ajakirjanikud. See näitab dialoogi elavnemist teadlaste ja praktikute vahel.

Kokku peetakse üle 200 ettekande ning oodatakse ligi 300 külalist. Osalemine on kõigile tasuta.

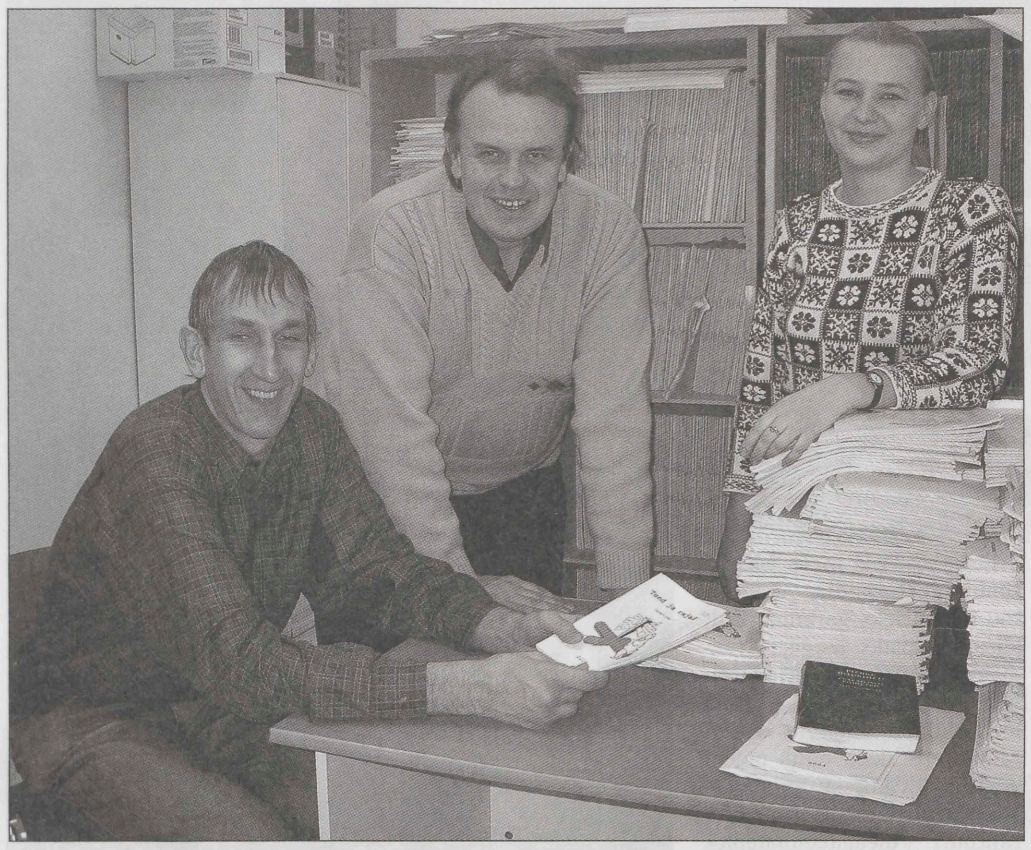

Teadur Andu Rämmer (vasakul) ja sotsioloogia osakonna juhataja Rein Murakas juhatavad konverentsil sektsioone. Magistrant Ave Roots peab ettekande. VARJE SOOTAK

Tööturu vajadused

Mitmes sektsioonis analüüsitakse tööturu avanemist seoses ELi liitumisega. Kas kartus ajude äravoolu suhtes on õigustatud? Kuidas lahendada üldharidussüsteemi isoleerituse probleem, et haridus vastaks rohkem tööandjate ootustele?

Tänapäeva tööturgudele on iseloomulik hariduse suurenev väärtustamine. Üldine haridustaseme kasv suurendab kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu suhtelisi eeliseid tööturul veelgi, seades ohtu nende olukorra, kelle kvalifikatsioon ei vasta tööturu nõudmistele.

Koos madala kvalifikatsiooniga tööjõu olukorra suhtelise halvenemisega tekib individidevahelise ebavõrdsuse ja sellega kaasnevate sotsiaalsete probleemide suurenemine. «Eesti puhul tuleneb haridusele ja kvalifikatsioonile mittevastava töö aktsepteerimine ka kiiresti muutuva tööturu eripärast. Tööpuuduse tõttu on eriti vanem generatsioon sunnitud töötama madalama kvalifikatsiooniga ametikohtadel, sest nende baashariduse või ebapiisav täienduskoolitus ei võimalda haridustasemele vastavatel ametikohtadel töötada,» ütleb sektsioonis «Inimkapital ja sotsiaalne kapital globaliseeruvas maailmas» ettekannet pidav Kaia Philips.

esak
Eesti sotsiaalteaduste
V aastakonverents

Eesti Euroopas:
uued väljakutsed sotsiaalteadlastele

12. - 13. november 2004, Tartu

Peresuhted, laps ja kool

Mitut sektsiooni läbiv perekonnateema keskendub peresuhete muutumisele tänapäeval. Analüüsitakse abikaasadevaheliste lahkhelide põhjusi, diskuteeritakse vabaabielus ja abielus elavate inimeste erinevuste ning täiskasvanud laste ja nende vanemate poolt üksteisele pakutava toetuse üle. Püütakse leida vastust küsimusele, kas riik saab osta lapsi ehk milline on viimaste seaduste (vanemapalk jm) mõju inimeste käitumisele.

Perekond kui üks tähtsamaid institutsioone on sotsiaalteaduste traditsioonilisi uurimisobjekte. Sektsiooni «Perekond ja rahvastik» juhataja prof Dagmar Kutsar leiab, et perekonna- ja lapsepõlvesotsioloogiat tuleks fookuse poolest selgelt eristada. «Viimasel ajal areneb kiiresti lapsepõlvesotsioloogia, mis keskendub lapsele kui indiviidile, last käsitletakse kui aktiivset tegutsejat. Perekonda ja kooli vaadeldakse lapsest eraldi – perekond on taustsüsteem, samamoodi on taustsüsteem ka kool. Lapsed on subjektid, kes nendes süsteemides iseseisvalt tegutsevad ning võtavad ka ise vastu otsuseid.»

Kihistumine ja edukus

Üks konverentsi teemasid on kihistumine ja sotsiaalne edukus – mis on see, mis määratleb ära inimese positsiooni ühiskonnas? Sotsioloogiamagistrant Rauno Salupere käsitleb küsimust, kas tänaste noorte jaoks tähendab edukas olemine ainult rahalist edukust või ka midagi muud? Millised on inimeste võimalused liikuda nn ülemistesse sotsiaalmajanduslikesse kihtidesse?

Sektsioonis «Kihistumine Eesti ühiskonnas» keskendutakse viimasel kümnel aastal toimunud sotsiaalsetele muutustele, minevikku olevikuga kõrvutava sektsiooni eripära on valdavalt nooruurijate ettekanded. Sektsiooni juhataja Rein Murakas: «Ettekannetes on suur osakaal meie kraadiõppuritel, kes Eesti üleminekuperioodi algul alles tavakoolis õppisid. Kuid mõnikord võimaldabki selline kogu perioodi kohta vahetu kogemuse puudumine uute vaatenurkade leidmist andmete interpreteerimisel.»

Vaadeldakse üldisemat kihistumise dünaamikat nõukogude ajast tänapäevani, keskendudes siiski peamiselt üleminekuajale. Eriline tähelepanu on aga pööratud hariduse ja kihistumise vahelistele seostele.

TÄNA LEHES

Lisaleht Wagabund

Doktoranditoetus
LK 2

Üliõpilased geenitehnoloogiast
LK 3

TÜ Rahvusmõtte auhind
LK 3

11. oktoobril 1924 sündis TÜ audoktor, arstiteadlane ja füsioloog, Eesti Teaduste Akadeemia välisliige Johannes Piiper.

UUDISED

Maavanemad saavad kokku ülikoolis

18. novembril kell 11 algab TÜ nõukogu saalis traditsiooniline maavanemate päev. Regionaaltalituse peaspetsialisti Aire Luts-Vähejausi sõnul on kavas täpsustada edaspidiseid koostöövõimalusi ning maakondade ootusi ülikooli suhtes. «Koostööläbirääkimised hõlmavad ülikooli osa regionaalpoliitikas, regionaalselt oluliste spetsialistide ettevalmistamist jm.»

Rektor Jaak Aaviksoo tervitussõnavõtu järel kõneleb maavanemate nimel Üllar Vahtramäe. TÜ teadus- ja arendustegevusest räägib teadusprorektor Ain Heinaru ning kõrghariduse regionaalsest kättesaadavusest õppeprorektor Tõnu Lehtsaar.

Seminar mitmekeelsest haridusest

Eile algas TÜ Narva Kolledžis kolmepäevane seminar, kus Läti kolleegid tutvustavad oma kogemusi mitmekeelse hariduse edendamisel.

Seminaril osalevad Daugavpilsi kakskeelse hariduse keskuse töötajad ja koolijuhid. Käsitletakse mitmekeelse hariduse mudeleid Lätis. Seminar on mõeldud Eesti vene- ja mitmekeelse kooli juhtidele ja pedagoogidele. Lätis toimus sel sügisel gümnaasiumi esimesel aastal üleminek osaliselt lätikeelsele õppele. Sama protsessi algus on Eestis kavandatud aastale 2007.

ONLINE-KÜSITLUS

Kuidas suhtud Tallinna Ülikooli?

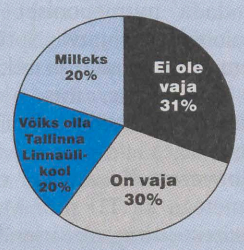

Vastajaid: 351

Uus küsimus:
Kas doktorant tohib töötada töölepingu alusel?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

Leedu rektorid Tartus

8. novembril külastas ülikooli Leedu rektorite delegatsioon.

Tartus käisid Vytautas Magnuse Ülikooli rektor prof Vytautas Kaminskas, Leedu Rektorite Nõukogu peasekretär prof Kęstutis Kriščiūnas, Leedu Muusikaakadeemia rektor prof Juozas Antanavičius, Kaunase Meditsiiniülikooli rektor prof Remigijus Žaliūnas, Vilniuse Gediminase Tehnikaülikooli rektor prof Romualdas Ginevičius ja Leedu Põllumajandusülikooli rektor prof Albinas Kusta. Külalisi saatis Leedu Vabariigi suursaadik Eestis Antanas Vinkus.

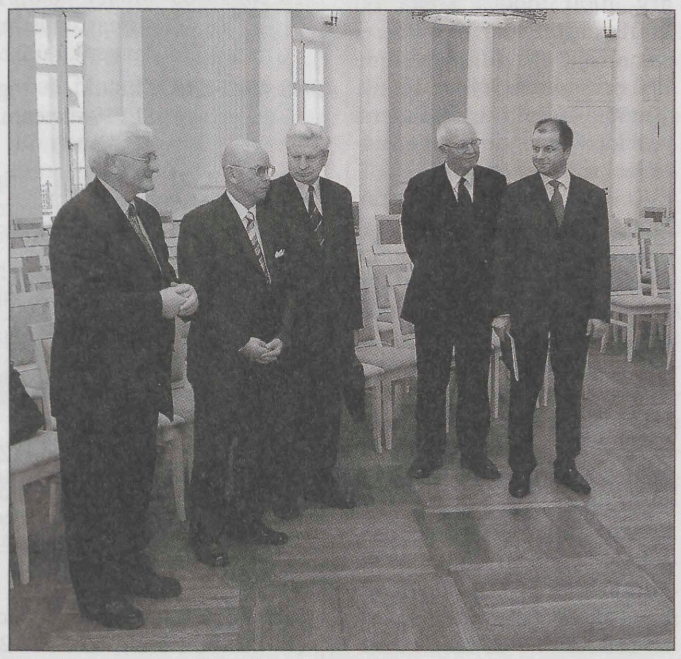

Leedu rektorid ülikooli aulat uudistamas. ANDRES TENNUS

Näitus «Johan Kõpp 130»

Sirje Madisson

9. novembril avati humanitaarraamatukogus teoloogi, ajaloolase, kultuuri- ja haridustegelase Johan Kõpu 130. sünniaastapäeva näitus.

Näituse avasid usuteaduskonna dekaan Riho Altnurme ja emeriitprof Sulev Vahtre.

Välja on pandud raamatuid, käsikirju, dokumente, fotosid ja esemeid TÜ raamatukogu, Eesti Kirjandusmuuseumi, Laiuse koguduse ning Eesti Ajalooarhiivi kogudest.

Johan Kõpp käis vaimulikuna läbi tee ühe koguduse õpetajast Eesti kirikupeani, haridusalal aga kooliõpetajast professori ja Tartu Ülikooli rektorini. Rahvusülikooli loomisel sai temast usuteaduskonna korraldaja ja dekaan, hiljem viieks aastaks ülikooli prorektor. 1928–1937 oli Johan Kõpp TÜ rektor.

Kõpp oli tegev ka Eesti Kirjanduse Seltsis (abiesimees, esimees) ja Õpetatud Eesti Seltsis (abiesimees) jm. 1939 valiti ta suure häälteenamusega Eesti luterliku kiriku kolmandaks piiskopiks. Pärast emigreerumist 1944 juhtis ta EELK tegevust eksiilis algul piiskopina, hiljem peapiiskopina.

Johan Kõpp suri 21. oktoobril 1970. Ta on maetud Stockholmi Metsakalmistule.

Näitus jääb avatuks 11. jaanuarini.

UUDISED

Eestis alustab teaduskohvik

Täna kl 15.30 toimub Vilde pubis teaduskohviku (Café Scientifique) sarja esimene kohtumine. Teema on «Nanomaailm – kasu või oht inimkonnale».

Sissejuhatava loengu peab Nottinghami Ülikooli prof Neil Champness Suurbritanniast. Marek Strandberg vahendab küsimusi ja ergutab mõttevahetust.

Teaduskohviku idee algatas 1998 Oxfordi Ülikooli haridusega keemik Duncan Dallas. Taolise kohviku loomise idee taga on veendumus, et inimesi huvitab see, kuidas teadus ja tehnoloogia nende elu muudab. Tänaseks on esimesest teaduskohvikust välja kasvanud ülemaailmne võrgustik.

Järgmine üritus on 2005. a jaanuaris Tallinnas.

Info: Tiiu Sild, tel 737 5676, 516 7557.

Reisisari «Avastusretked»

Eile toimus Teaduse ja Kultuuri SA Domus Dorpatensises reisimuljete sarja «Avastusretked» esimene üritus.

Avaüritusel «Mida ma avastasin Tiibetis?» rääkisid muljeid Piret Ehin ja Liivo Niglas.

Näidati ka katkendeid Liivo Niglase filmist «Tavaline seiklus».

Sarja eesmärk on kokku viia inimesed, kes on rännanud kaugetes paikades ning tunnevad huvi reisimise ja erinevate kultuuride vastu.

Magistriõppe koostööprogramm

10. novembril kirjutasid TÜ rektor Jaak Aaviksoo ja Sisekaitseakadeemia rektor Peeter Järvelaid Sisekaitseakadeemias alla magistriprogrammi koostöölepingule.

Magistriprogrammi eesmärk on koolitada maksunduse ja tolli eriala kvalifitseeritud spetsialiste.

Kahe õppeasutuse koostöös väljaarendatud magistriprogramm aitab ühendada magistriõppeks vajalikud akadeemilised teadmised praktilise kogemusega.

Programm luuakse Sisekaitseakadeemia finantskolledži juurde koostöös TÜ majandusteaduskonnaga. 30-liikmeline grupp alustab õppetööd 2005. a septembrist. Õppuritel peab olema majandusalane haridus või Sisekaitseakadeemias omandatud maksunduse ja tolli eriala.

Konverents laste meediatarbimisest

24. novembril toimub Viru hotellis Lastekaitse Liidu igaaastane konverents «Meie lapse mured» alapealkirjaga «Sihtgrupp → LAPS ehk laps kui teadlik meediatarbija».

Konverentsi eesmärk on arendada mitmepoolset diskussiooni kirjutava pressi, telemeedia, raadio ja reklaami valdkonnas, mis aitaks seista laste huvide eest Eesti meedias.

Konverentsil esinevad ettekannetega ka TÜ prof Marju Lauristin ning ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna juhataja dots Halliki Harro-Loit.

Info ja registreerimine: Anniki Tikerpuu, 631 1128, anniki@lastekaitseliit.ee, www.lastekaitseliit.ee.

Doktoranditoetus läbi arutamata

Aija Sakova

ARUTELU DOKTORANTIDE TEEMAL

15. novembril kl 18 oodatakse TÜ peahoone ruumi 128 doktorante ja TÜ töötajaid arutlema teemal «Doktorandi staatus ja doktoriõppe rahastamine Eestis»

Oktoobri lõpus kiitis Eesti Vabariigi valitsus heaks õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu, mis peaks hakkama kehtima 1. jaanuarist 2005.

Üks oluline muudatus on doktoranditoetuse suurendamine kaks korda ehk siis 6000 kroonini. Samas keelab uus seadus toetust taotleval doktorandil töötada töö- või avaliku teenistuse lepingu alusel. Sellise jäiga muudatusega ei ole aga TÜ doktorandid ja töötajad mitmel põhjusel rahul.

6000 krooni *vs* sotsiaalne garantii

8. novembri Postimehes ilmuski TÜ doktorantide ja töötajate avalik kiri, milles tuuakse välja põhjusi, miks töö- või avaliku teenistuse lepingu alusel mittetöötamise seadmine toetuse taotlemise eeltingimuseks on läbimõtlematu ning ebaõiglane. Põhilised argumendid, mis pöördumises välja tuuakse, on õppe- ja teadustöö tihe omavaheline seotus ning asjaolu, et 932 doktorandist töötab praegu õppe- ja teadustööl 227 inimest.

Uue seaduse jõustumise korral satuksid mitmed doktorandid psühholoogia doktorandi Kätlin Nummerti sõnul dilemma ette. Nad peaksid otsustama, kas töötada edasi ja loobuda toetusest või otsustada hoopis 6000-kroonise toetuse kasuks ja jääda ise ilma sotsiaalsetest garantiidest ning jätta õppetool või instituut ilma õppejõust või teadustöötajast.

Nummerti sõnul on doktorantide mure põhjus peamiselt see, et uus süsteem tõotab tulla jäik ja samas nihverdamist võimaldav. «Kõrgkoolide ja doktorantidega ei ole muudatust põhjalikult läbi arutatud. On tõsi, et töötamine segab paljudel doktoritöö tegemist ja tõsi on ka, et 6000 krooni on suurem summa kui Eesti keskmise palgaga inimene kätte saab. Kuid haridus- ja teadusministeerium ei ole selle summa väljapakkumisel võtnud arvesse, kui palju saab Eestis keskmiselt kätte just magistrikraadiga inimene. Alles see oleks kohane võrdlus ja võimaldaks reaalselt hinnata, kui paljud toetust taotlema ja kindlast tööst loobuma hakkaksid.»

Bioloogia- ja geograafiateaduskonna dekaani Tõnu Meidla sõnul kumab seaduseparanduse kaudu esmakordselt käegakatsutav võimalus doktorantuuri edukaks läbimiseks neile enam kui seitsmesajale doktorandile, kes on sunnitud otsima elatusvahendeid väljastpoolt teaduskonda.

Valmisolek ümberkorraldusteks

Esmakordselt saaks Meidla sõnul doktorandile doktoritöö tegemiseks garanteeritult kättesaadavaks magistrikraadiga teaduri palgaga võrreldav reaalsissetulek. «Oma teaduskonna tänaseid doktorante eelistaksin näha pigem võimalikult kiiresti täieõiguslike kolleegidena kui «doktorantuuri üleajateenijatena». Kui see kohati tookski kaasa ümberkorraldusi õppetöös, sünniks see siiski hea ja õige eesmärgi nimel ning teaduskond peab olema mistahes ümberkorraldusteks valmis,» kommenteeris Meidla.

Ka arstiteaduskonna dekanaadi juhataja Tuuli Ruus tõdeb, et doktorantidele tuleb seaduse muudatuse läbi kokkuvõttes raha juurde ja see on teretulnud. Siiski näeb ta seaduse muudatuse rakendumisel probleemi – doktorantuuris olevad või potentsiaalselt doktorantuurist huvitatud eriarstid, kes ei saa arstina praktiseerimisest neljaks aastaks loobuda. «Eelmisel aastal arstiteaduskonna doktoriõppesse vastuvõetud 21 doktorandist olid 9 residentuuri läbinud eriarstid. Nende doktoritöö on otseselt seotud igapäevatööga. Kliinilise töö kaudu leitakse ka osalejad teadusuuringusse. Kliinikus mittetöötaval doktorandil on väga raske ligi pääseda patsientidele ja vajalikele andmebaasidele. Ja näiteks kirurgiliste erialade puhul kaotaks doktorant 4-aastase eemaloleku tõttu kvalifikatsiooni.»

Lahendus ei peitu Ruusi sõnul täiskoormusega töökohas toetuse asemel ega ka töövõtulepingus. «Optimaalne on töötada 0,25 koormusega, aga see palk on toetusest oluliselt väiksem. Seega oleks vähemalt arstide jaoks vaja mingi erandi võimalust,» lisas Ruus.

Sotsiaalteaduskonna dekaanil Jaanus Harrol on hea meel, et ministeerium ei pea senist lahendust doktorantuuri rahastamisel piisavaks, aga uus lahendus ei ole tema meelest ka hea.

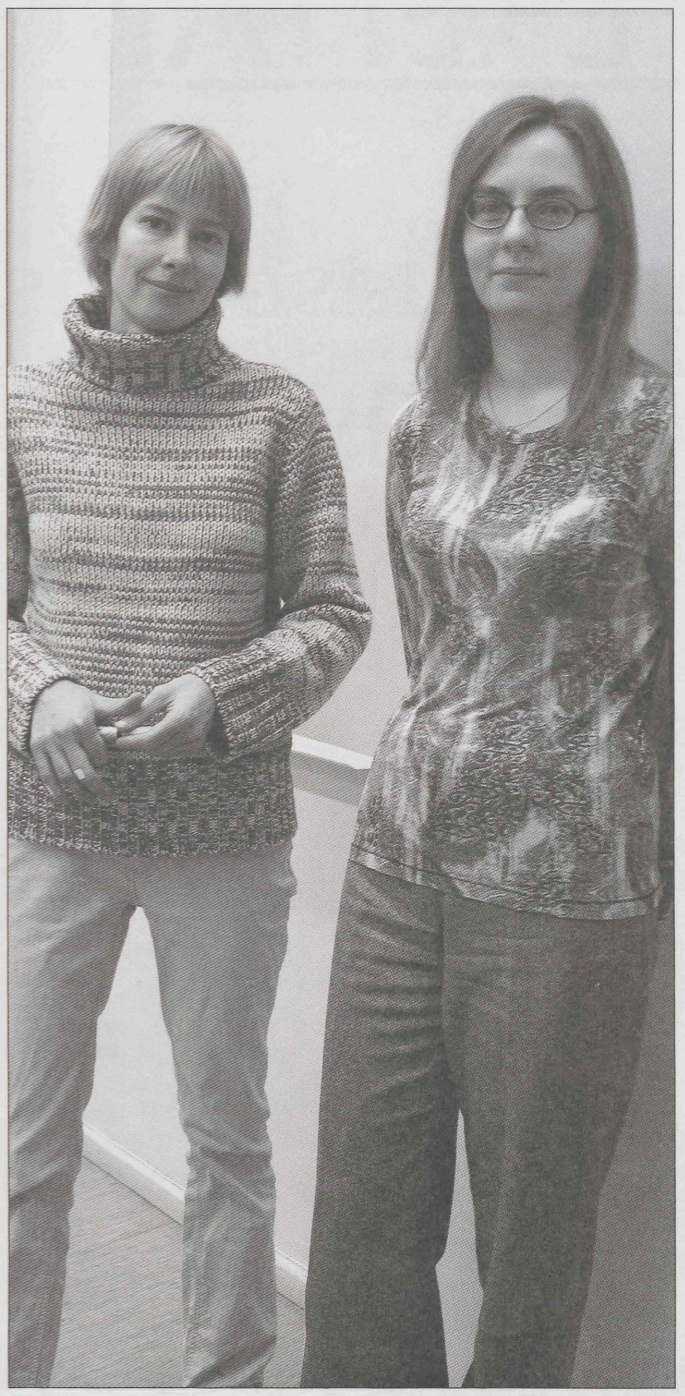

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse doktorandid Ann Veismann ja Mari Mets saaksid hea meelega töötamise asemel 6000-kroonist doktoranditoetust. AIJA SAKOVA

Ei jäta doktorante suvekuudel hätta

Kindlasti peavad Harro meelest doktorantidel olema paremad sotsiaalsed garantiid. «See, et doktorandistipendium mõnel juhul ületab nooremõppejõudude miinimumpalka, ei näita mitte stipendiumi suurust, vaid õppejõudude palga väiksust.»

Eesti reaalsus moonutab tema sõnul oluliselt seadusemuudatuses sisalduvaid häid mõtteid. «Doktorantidel on magistrikvalifikatsioon, mis tähendab, et tänases Eestis õppejõuna või teadurina töötamiseks on juba kogu vajalik tase saavutatud ja nad peavadki sellisel ametikohal töötama. PhD-sid ei jätku.»

Kokkuvõttes leidis Harro, et on vaja paindlikumat süsteemi, näiteks poolt doktoranditoetust paralleelselt täismahulisega. Kindlasti tuleb Harro arvates vajaduse korral kasutada töövõtulepingust tulenevaid võimalusi, kui muid lahendusi ei pakuta.

Tuuli Ruusi sõnul on nii õppe- kui teadustöö doktoriõppe õppekava osaks ning kui allüksusel on vaja, et doktorant teeb suuremas mahus õppetööd kui näeb ette õppekava, siis saab teda vajadusel tasustada töövõtulepingu kaudu.

Doktorantidel on Ruusi sõnul vaja, et ka suvekuudel saaks arvestada mingi sissetulekuga. «Oleme arstiteaduskonnas seda meelt, et ei jäta oma doktorante hätta ja maksame näiteks õppeaasta jooksul tehtud õppekavavälise õppetöö eest suvekuudel töövõtulepingu alusel,» ütles Ruus.

Teadlaskonna järelkasv ja teadustegevuse rahastamine pole piisav

Illari Lään

5. novembril pidas TÜ teadusprorektor prof Ain Heinaru (pildil) TTÜs teaduskonverentsil «Ülikoolilt ettevõtlusele» ettekande Eesti teadlaste järelkasvust ning teadus- ja arendustegevuse rahastatusest.

Prof Ain Heinaru ettekande põhjal on Eesti kulutused teadus- ja arendustegevusele sisemajanduse koguproduktist praegu alla 1%. ELi keskmine on ligi 2%, Soome kulutused moodustavad 3,5%, Rootsil üle 4% sisemajanduse koguproduktist. Heinaru sõnul on Eesti valitsus astunud viimastel aastatel küll olulisi samme, ent arenenud riikidega võrreldes tuleb Eestil veel väga palju pingutada.

Erasektor rahastab vähe

Nii Skandinaavias kui ka ELis tervikuna domineerib teadus- ja arendustegevuses erasektori poolne finantseerimine. Eesti ettevõtlussektori kulutuste osakaal kogu teadus- ja arendustegevusest moodustab vaid veidi üle 20%. Lätis on see näitaja 40%, Soomes ja Rootsis üle 70%. Eesti ettevõtjate kulutused teadus- ja arendustegevusele on ka teiste Baltimaadega võrreldes kasvanud kõige aeglasemalt.

Eesti Patendiametile viimase 5 aasta jooksul esitatud patenditaotlustest moodustab TÜ osa 64%, saadud patentide osa moodustab sama suurusjärgu. Heinaru sõnul näitavad need numbrid küll ülikooli suuri pingutusi, ent tervikuna ei saa Eestis sellega kaugeltki rahul olla.

Teadlaskonna järelkasv ei suurene

Eesti täistööajaga teadlaste arv 1000 töötaja kohta oli 2001. aastal alla 4 inimese, samal ajal oli ELi keskmine ligi 6, Soomel ja Rootsil üle 10 töötaja. Eesti teadlaskonna järelkasv pole viimaste aastate jooksul suurenenud.

Kui Soomes moodustab loodus-, täppis- ja inseneriteadustes doktorikraadi kaitsnute osakaal (vanuses 25-29) kõikidest doktoritest ligi kolmandiku, siis Eestis on see vaid neljandik. Ka doktorikraadi kaitsjate absoluutarvus jääb Eesti Soomest kordi maha. 2003 kaitsti Eestis ligi 120 doktorikraadi, sh TÜs neist üle 60%. Soome sai juurde aga üle 1000 uue doktori.

Kuigi TÜs on doktorikraadini jõudnud noorte teadlaste arv kasvanud, ei jätku sellest ka rahvusülikooli teadlaskonna järjepidevuse tagamiseks.

INFOPÄEV ÕPPIMISVÕIMALUSTEST USAS

17. nov kl 13–16
TÜ raamatukogu konverentsisaalis

Ameerika valitsus korraldab Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses infopäeva peamiselt neile üliõpilastele, kes kaaluvad magistri- või doktoriõpet välismaal.
Bakalaureuseõppe üliõpilased, kes on huvitatud lühiajalisest tudeerimisest vahetusüliõpilasena USAs, saavad teavet TÜ partnerülikoolide ning ISEP-tudengivahetusprogrammi kohta.

13–13.15	Avasõnad (Virve-Anneli Vihman, välissuhete osakonna juhataja, TÜ))
13.15–13.45	Kraadiõpe USA ülikoolides. Haridussüsteem ja sisseastumistingimused (Merli Tamtik, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ)
13.45–14.15	Müüdid ja tegelikkus tudengiviisade ümber. SEVIS-süsteem (Paul Mayer, konsul, Ameerika saatkond)
14.15–14.30	Fulbrighti stipendiumiprogrammid kraadiõppeks ja teadustööks (Maris Laja, kultuuri- ja haridusassistent, Ameerika saatkond)
14.30–14.45	ISEP-tudengivahetusprogramm TÜ üliõpilastele (Sirje Üprus, ISEP-programmi koordinaator, TÜ)
14.45–15	Võimalused õppimiseks USAs TÜ partnerülikoolides (Ülle Tensing, välisüliõpilastalituse peaspetsialist, TÜ)
15–15.15	Kesk-Euroopa Ülikooli (CEU) stipendiumiprogrammid (Zaneta Savickiene, CEU esindaja Balti riikides, Vilnius)
15.15–15.45	Standartiseeritud testide TOEFL, GRE ja GMAT sooritamine Eestis (Merli Tamtik, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ).

Info: Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ raamatukogu (W. Struve 1-325), tel 742 7243, www.ut.ee/ameerika.

Tartu Ülikool annab välja Rahvusmõtte auhinna

Jaak Kangilaski
prorektor professor
komisjoni liige

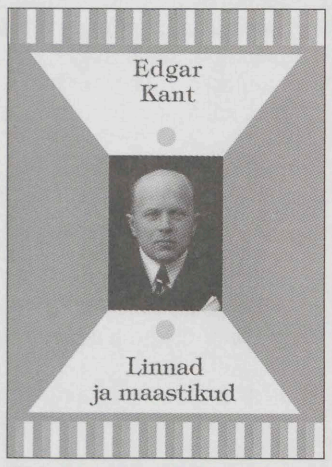

Rahvusmõtte auhinnaks on seinaplaat ja Eesti Mõtteloo sarja 50 köidet.

Aasta tagasi võttis Tartu Ülikooli nõukogu vastu otsuse hakata välja andma Rahvusmõtte auhinda. Esimese auhinna kandidaate saab esitada 22. novembrini.

Selle otsuse põhjuseks oli veendumus, et rahvuse üheks ja pealegi vältimatuks tunnuseks on rahvuslik eneseteadvus. Eestlaste rahvusliku eneseteadvuse ja eneseväärikuse loomisel ning tagamisel on olnud eriline tähtsus haridusel. Seetõttu on loomulik, et Tartu Ülikool on eestlaste eneseteadvuse arengule kaasa aidanud oma liikmete tööga, aga ka institutsioonina, mille ajalugu ja ajalooline hoonestu on saanud Eesti teaduse ja hariduse lipulaevaks ning sümboliks.

Auhinna komisjon

TÜ tunneb jätkuvalt oma vastutust eesti teaduse ja hariduse tuleviku pärast. Tartu Ülikooli arengukava rõhutab TÜ rolli rahvusülikoolina. Selle üheks väljundiks võibki pidada Rahvusmõtte auhinna loomist, sest TÜ soovib avalikkusele kinnitada, et rahvusülikooli tulevik on lahutamatult seotud Eesti riigi ja eesti rahvuse tulevikuga.

Tartu Ülikooli Rahvusmõtte auhinna statuut ütleb, et selle auhinnaga tunnustatakse isikuid, kes oma suulise või kirjutatud sõnaga on silmapaistvalt edendanud eesti rahvuslikku ja riiklikku eneseteadvust.

Auhinna kandidaate võivad esitada TÜ nõukogu liikmed, teaduskonnad, asutused ning Eesti juriidilised isikud. Kandidaatide hulgast valib auhinna saaja selleks TÜ nõukogu moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad viis liiget ülikoolist ja viis väljastpoolt ülikooli.

Välisliikmete valikul lähtuti sellest, et need peaksid olema inimesed, kes oma tegevusega on toetanud eesti vaimuelu ja riiklust, kuid kes samal ajal pole tegevad ühegi erakonna juhina. Sellega on püütud anda auhinnale suhtelist sõltumatust parteipoliitikast ja sellega loodetavasti laialdasemat tunnustust.

Nõnda nimetas TÜ nõukogu komisjoni liikmeteks Doris Kareva, Jaan Kiiviti, Lennart Meri, Mart Orava, Hando Runneli, ülikoolist lisaks Jaak Aaviksoo (komisjoni esimees), Ain-Elmar Kaasiku, Jaak Kangilaski, Birute Klaasi ja Rein Taagepera.

Tudengite ettepanekuid

Kümneliikmelises komisjonis pole ühtegi üliõpilast, eelkõige sellepärast, et komisjoni koosseis kinnitati kolmeks aastaks. Seda enam on oodatud üliõpilaste aktiivsus auhinna kandidaatide nimetamisel, mis peaks olema kõige lihtsam TÜ nõukogu üliõpilasesindajate kaudu. Rahvusmõtte auhinna kandidaate võib esitada (kirjalikult rektori nimele) kuni 22. novembrini.

Komisjon teeb oma otsuse 23. novembril ja auhind antakse üle Eesti ülikooli 85. aastapäeva aktusel 1. detsembril.

Konverents deiksistest

Daniele Monticelli
konstantiivse
lingvistika teadur

19. novembril kell 10 algab TÜ Ajaloo Muuseumis kahepäevane konverents «Deiksis: lausungist lausumiseni ja vastupidi».

Sõna deiksis tuleb kreeka keelest ja tähendab «näitamine». Juba antiikajal hakkasid grammatikud pidama deiktilisteks väljendeid, mille kasutus ja interpreteerimine sõltuvad täielikult lausumissituatsiooni koordinaatidest: mina, siin ja praegu. Kaasaegsed keeleteadlased on mõelnud deiksisele kui subjektiivsuse avaldumiskohale keeles või on selles otsinud tõestust keele ja keha lahutamatusele kommunikatsioonis.

Konverentsi eesmärk on kajastada eri distsipliinide vaatepunkte deiksisele ja arendada interdistsiplinaarset mõttevahetust. Ettekandeid peavad üle 30 lingvisti, semiootiku, kirjandusteadlase ja filosoofi Eestist ja välismaalt.

Konverents on varustatud sünkroontõlkega prantsuse keelest eesti keelde ja vastupidi.

Ürituse korraldavad eesti ja romaani keelte kontrastiivlingvistika töörühm, germaani-romaani filoloogia osakond ja üldkeeleteaduse õppetool ning Robert Schumani prantsuse uuringute keskus. Konverentsi toetab Prantsuse suursaatkond.

Info: anu.treikelder@ut.ee; daniele.monticelli@ut.ee; tel 737 6244, 737 5354, www.ut.ee/prantsuse/konverents.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

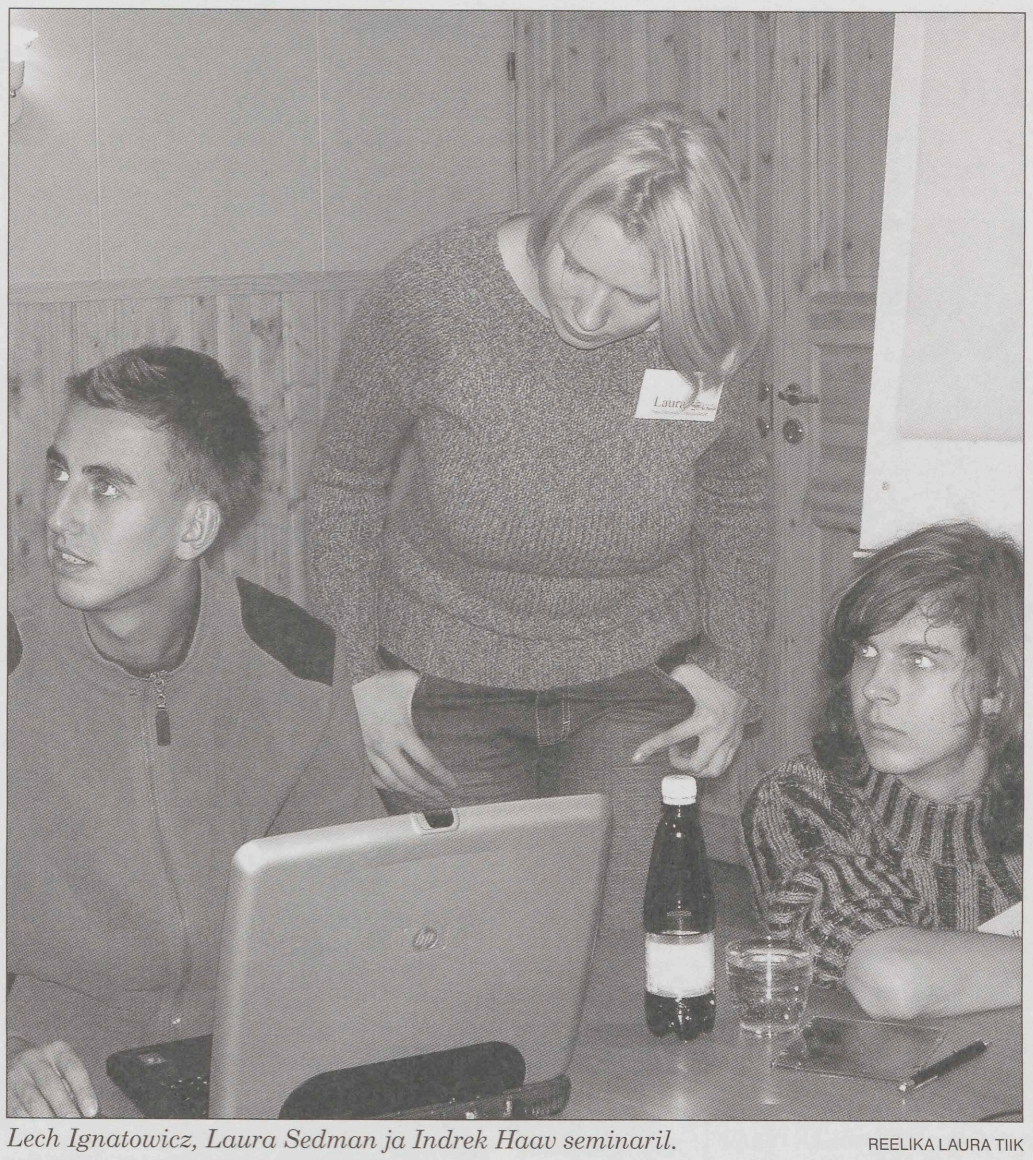

Lech Ignatowicz, Laura Sedman ja Indrek Haav seminaril. REELIKA LAURA TIIK

GMOd vajavad tasakaalustatud arutelu

Kunnar Kukk
ajakirjanduse ja
suhtekorralduse 1. a
üliõpilane

28.–31. oktoobrini toimus rahvusvaheline üliõpilaste keskkonna- ja geenitehnoloogiaseminar, kus üliõpilased ja professorid lahkasid keskkonna säilitamise ja arendamise probleeme.

Seminaril osales 50 eri rahvusest üliõpilast ja õppejõudu. Ühe korraldaja Reelika-Laura Tiigi sõnul õnnestus arendada rahvusvahelist koostööd keskkonnaprobleemide käsitlemisel ning traditsiooni jätkatakse järgmisel sügisel.

Küsimustele geneetiliselt muundatud organismidest (GMO-dest) vastasid üliõpilased Dmitri Teperik (TÜ magistrant), Lech Ignatowicz (Poola), Raminta Venskutonyte (Leedu) ning Bostoni Ülikooli prof Richard Primack. Kõik neli leidsid, et ühiskonnas toimuv arutelu on liiga ühekülgne ja info peaks lähtuma sõltumatutest allikatest.

Millised on GMO-de rakendused ja eesmärgid?

Richard Primack: Praegu kasutatakse GMO-tehnoloogiat eelkõige farmaatsiatööstuses. Eesmärk on tehnoloogiat kasutada organite siirdamisel.

Dmitri Teperik: GMO-de eesmärk on vähendada toidupuudust maades, kus rahvastiku populatsioon kasvab suure kiirusega. Seetõttu napib toitu näiteks Indias ja Hiinas. Geneetiliselt muundatud vili poleks kahjuritele vastuvõtlik, mistõttu selle saagikus oleks suurem.

Richard Primack: Saagikuse tõusuga langeks kindlasti toidu hind. Kahjuritele vastuvõtlikkuse vähendamine geneetiliselt muundatud viljas tingiks omakorda herbitsiidide ja pestitsiidide (toksiliste taime- ja kahjurimürkide) kasutamise piiramist, mis on keskkonnale kasulik.

Kas sellisel juhul tõrjuks üks sort teise välja?

Lech Ignatowicz: Vaevalt, sordid pigem täiendaksid teineteist. GMO on teaduse loomulik areng.

Miks me vajame tänapäeval sülearvutit? Sellepärast, et see on mugav. 20 aastat tagasi ei osanud inimesed laptopist undki näha.

Dmitri Teperik: Küsimus on sellisel juhul ajas ja inimeste suhtumises. Näiteks DDT oli kasutusel kui ohutu mürk, seni kuni meetodid täienesid ja leiti, et tegu on vägagi toksilise ainega. Üks sort tõrjub teise välja siis, kui on, mida tõrjuda. Eestis maisil sugulane puudub, seega pole, mida tõrjuda. GMO-de puhul, seni, kuni me ei tea kõiki võimalikke ohte ja eeliseid, polegi võimalik määratleda, millega täpselt tegemist. Uuringud nõuavad aega ja eetiline seisak ühiskonnas pärsib teadustegevust.

Kes suudaks inimeste suhtumist objektiivselt kujundada?

Raminta Venskutonyte: Praegu ühiskonnas valitseva diskussiooni puhul on tegemist hooajamoega.

Lech Ignatovicz: Euroopa on konservatiivne ja USA liberaalne, seetõttu on USA ka vastuvõtlikum uutele muudatustele. Euroopas vaieldakse liiga palju, enne kui mingi otsus vastu võetakse. Kuid varem või hiljem muutuvad GMO-d osaks meie igapäevaelust.

Richard Primack: Suhtumist peaks kujundama valitsus. Igal juhul mitte kompaniid, neil on isiklikud ärihuvid.

Dmitri Teperik: Sel juhul peaks valitsus tagama igale inimesele valikuvabaduse. Näiteks võtma vastu eelnõu, millega markeeritakse muundatud ja mahepõllumajanduslikult toodetud toit.

Raminta Venskutonyte: Samas ei saa me lasta tekkida selliseid loosungeid stiilis: «Mina olen tervem, kuna söön geneetiliselt muundamata toitu...». Koolinoored saavad teavet vanematelt inimestelt, kuid tihtpeale pole nemadki kõikide ohtude ja eelistega kursis.

Lech Ignatowicz: Seega, igapäevased uudised on valeinfo allikaks.

Richard Primack: Ühiskond vajab tasakaalustatud diskussiooni, kus ühel poolel oleks valitsus, teisel põllumajandusorganisatsioonid ja kolmandal teadlased. Siis suudab tavainimene plusside ja miinuste vahel valida, kas tarbida geneetiliselt muudetud toitu või mitte.

Dmitri Teperik: Nõus, kuid teadlastel on tihtipeale kiire. Teadus ei suuda kõigile kõike piisavalt hästi selgitada, mistõttu valeinfost tingituna tekivad skandaalid.

Sõltumatut MTÜ-d võiks samuti alternatiivina kaaluda.

Milline on GMO-de roll tulevikus?

Raminta Venskutonyte: Arvan, et GMO-d parandavad inimeste elukvaliteeti.

Lech Ignatowicz: Olen sinuga nõus. 10-15 aasta jooksul suudetakse piisavalt uuringutega tegelda, et GMO-de kasulikkus ka tavasilmale nähtavaks muutub. Hirm, et igaüht meist kloonitakse, on valeinfo tagajärg.

Dmitri Teperik: Võib-olla läheb rohkem aega. Peaasi, et liigne bürokraatia teaduse arengut ei takistaks.

UUDISED

ETVs oli foorum Tallinna Ülikoolist.

10. novembril õhtul arutati ETV otsesaates «Foorum» Tallinna Ülikooli loomist.

TÜst osalesid rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Jüri Allik ning Tallinna poolt TPÜ rektor prof Mati Heidmets ja EHI prof Rein Raud.

Televaatajatele esitati küsimus «Kas Tallinna Ülikooli on vaja?». Küsimuse vastas 3238 helistajat. Tallinna Ülikooli loomise vastu oli 62,4% vastanuist ja poolt 37,6%.

Raamatukogus fotonäitus Islandist

Raamatukogus on avatud fotonäitus «Muinasjutuline Island», mis annab ülevaate Islandi kirjandusest, selle uurimisest ning loodusest.

Näitus toimub Põhjamaade raamatukogunädala raames, mille teema on tänavu «Oli kord Põhjalas...».

Anneli Sepa koostatud näitus jääb avatuks 28. detsembrini.

Eestlane Soome peatreeneriks

TÜ Akadeemilise Spordiklubi poksitreener Ervin Kade valiti neljaks aastaks Soome poksikoondise uueks peatreeneriks.

Kade enda arvates võis talle kasuks tulla viie võõrkeele oskus. Ta on ka elanud ja õppinud viis aastat Soomes ning tal on Soome kodakondsus.

Kade hindab Soome spordisüsteemi spordisõbralikumaks, kuigi tunnistab, et lahkuda on samuti kahju. «Neli aastat olen ikkagi juunioridega tööd teinud,» ütles kahekordne Eesti juunioride meister Kade.

TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatuse esimees Riho Illak hindab Kade uut töökohta talle väärikaks väljakutseks.

«Tegu on tubli mehega ning ta saab Soomest kindlasti hea kogemuse,» ütles Illak.

Juhatuse esimees nentis, et kurb on, et Kade lahkub, kuid Soomes leiab ta endale kindlasti soovitud ametialast rakendust rohkem kui Eestis.

Algas Talveakadeemia 2005 konkurss

Järgmise aasta veebruaris toimub üliõpilaste konverents Talveakadeemia.

Seekordne teema on «Jätkusuutlik Eesti – vastus globaalsele suutmatusele».

Talveakadeemia üliõpilastööde konkursile oodatakse loodusteaduste, sotsiaalteaduse, majandusteaduse või tehnika ja tehnoloogia aspektist käsitlevaid uurimusi üliõpilastelt, kes on bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes või kes on ülikooli lõpetanud 2002–2004.

Konverentsil saab väidelda tipptegijatega, leida uusi kolleege jne.

Tööde esitamise tähtaeg on **31. detsember**. Paarkümmend kõige huvitavamate ideede autorit saavad neid tutvustada ka Talveakadeemial osalejatele.

Info: www.talveakadeemia.ee

ALMA ANEKDOOT

Goethe: «Matemaatikud on nagu prantslased – nad tõlgivad kõik oma keelde ja pärast seda on see juba hoopis midagi muud».

IN MEMORIAM

Magistrant Juta Voist

31. dets 1979 – 29. nov 2004

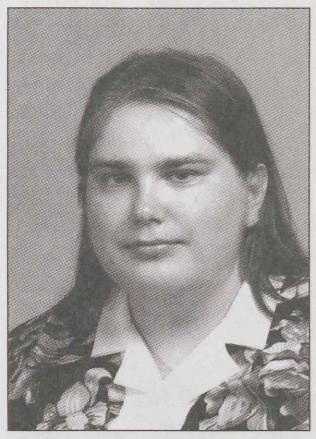

29. oktoobril suri pärast pikaajalist rasket haigust tervishoiu instituudi tervise edendamise õppetooli teadusmagistrant Juta Voist.

Juta Voistil diagnoositi juba lapseeas raske krooniline haigus. Haigusest hoolimata lõpetas ta edukalt Iisaku Keskkooli ning 2003 TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna. Soov edasi õppida tõi ta tervishoiu instituudi magistriõppesse.

Õppetöös paistis Juta silma suure nõudlikkusega nii iseenda kui ka kaaslaste suhtes. Ta pidas väga oluliseks põhjalikkust ja korrektsust.

Juba enne magistriõppe ametlikku algust ilmnes Juta soov ja valmidus lüüa kaasa õppetooli uuringuprojektides. Nii aitas ta koguda materjali Maailma Tervishoiuorganisatsiooni koolipiimaprogrammi efektiivsuseuuringu tarvis. Selle esimese tööülesande ajal ilmnes Juta võime iseseisvalt ja efektiivselt andmeid koguda ning süstematiseerida. Juta valmistas ette raporti «Eesti kooliõpilaste liikumisaktiivsus 2001/2002», koostas ülevaate Eesti terviseuuringutest. Viimasega esines ta juunis sotsiaalministeeriumi konverentsil.

Arstiteaduskonna päevade teaduskonverentsile saatis Juta kahed teesid. Stendiettekandeid ta aga enam teha ei saanud, sest pidi sel ajal juba haiglas olema. Järge jäid ootama sotsiaalministeeriumi tellitud terviseindikaatorite ülevaade, artikkel ajalehele Meditsiiniuudised ja planeeritav magistritöö. Juta unistuseks oli kaitsta magistritöö ja jätkata doktoriõppes.

Ei osanud keegi aimata, kui õhuke on Juta tervisevaru ja kui lähedal on kriitiline piir, mille ületamisel kõik kontrolli alt kaob. Ehk aimas ta seda ise, kuid valis siiski võimaluse teha aktiivselt seda, milleks tundis kutsumust.

Juta Voistist jääb hea mälestus kui lootustandvast magistrandist, kellest oleks saanud tubli ja edukas kolleeg.

Tervishoiu instituudi ja Tervise Arengu Instituudi nimel
Maarike Harro

MEISTRITE AKADEEMIA KONTSERT

17. novembril kl 19 esinevad TÜ aulas **Mari Tampere** viiulil ja **Risto Lauriala** klaveril. Kavas Beethoveni sonaadid.

Piletid müügil tund enne algust kohapeal (50, 25 ja 10 kr, perepilet 50 kr, koolieelikud tasuta).

Kontserti toetavad Tartu Linnavalitsus ja Tartu Ülikool.

RapO
asutatud 1991

KÕIK ÜHEST KOHAST

· kontoritehnika, -tarbed ja kulumaterjalid
· toonerikassettide täitmine ja renoveerimine
· kontoritehnika hooldus ja remont
· kauba transport TÜ osakondadele tasuta

Tartu Ülikool – püsisoodustus vastavalt kehtivale koostöölepingule
Tartu Ülikooli üliõpilased – hinnasoodustus -10%

Rapo AS, Soola 3 | 730 0187, 730 0189 | tartu@rapo.ee, www.rapo.ee

ÕNNITLEME

60

Enn Tõnisson, õpetaja – 16. november

55

Silvi Roos, kassapidaja – 12. november
Väino Sammelselg, professor – 13. november
Marju Pedaste, sekretär – 15. november

45

Marika Kullamaa, ülikooli keeletoimetaja – 13. november
Irja Roots, sekretär – 13. november
Marju Rosenthal, sekretär – 13. november

40

Toomas Anepaio, lektor – 12. november
Aive Liigant, assistent – 18. november

35

Inga Leiman, sekretär – 14. november

25

Liina Jürgen, avalikkussuhete peaspetsialist – 17. november

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

TEATED

16. novembril osaleb ülikool hariduse infomessil Jõhvis. Tutvustakse õppimisvõimalusi ülikoolis ning 2005. aasta vastuvõtutingimusi. Info: Maire Merioja, TÜ esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

16. ja 17. novembril räägib TÜ keemiaosakonna kolloid- ja keskkonnakeemia lektor Karin Hellat Saare maakonna Lümanda Põhikooli, Salme Põhikooli, Aste Põhikooli, Mustjala Põhikooli ja Leisi Keskkooli õpilastele mürkainete mõjust inimesele ja keskkonnale. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 453 9839.

18. novembril kl 14 algab Paide Ühisgümnaasiumis ülikooli infopäev Järvamaa kooliõpilastele. Tutvustatakse ülikooli õppimisvõimalusi ja õppesüsteemi, 2005. aasta vastuvõtutingimusi ning õppimisvõimalusi Türi kolledžis. Info: Ene Voolaid, ülikooli esindaja Järvamaal, tel 384 9162.

19. novembril kl 13 algab Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumis ülikooli infopäev Võrumaa kooliõpilastele. Tutvustatakse ülikooli õppimisvõimalusi ja õppesüsteemi ning 2005. aasta vastuvõtutingimusi. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 786 8362.

KAITSMISED

18. novembril kl 10.30 kaitseb Lossi 3-306 **Sirje Kaljumäe** Euroopa kolledžis magistriprojekti «Valitsusväliste organisatsioonide juurdepääs õigusemõistmisele keskkonnaasjades vastavalt Aarhusi konventsioonile ja arengutele Euroopa Ühenduse õiguses». Juhendaja *dr iur* Hannes Veinla, oponent Kaarel Relve, LL.M. Info: Karin Ruus, tel 737 6212.

25. novembril kl 10.15 algab õigusteaduskonna magistritööde kaitsmine Näituse 20-216:
Tuuve Tiivel «Äriühingu juhtorgani liikme kohustused ja vastutus». Juhendaja prof Paul Varul. Oponent *dr iur* Kalev Saare;
Karina Lõhmus-Ein «Eraelu ja selle elementide õiguslik kaitse». Juhendaja prof Kalle Merusk. Oponent *mag iur* Hannes Vallikivi.

LOENGUD

17. novembril kl 18 kõneleb TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõs Tallinna Võro Seltsi tähendusest seltsi auesimees Ants Kõiv. Kõik huvilised on oodatud! Keskus asub Lossi 38. Info: Triin Iva, tel 737 5422.

19. novembril kl 14 peab loengu saksa filoloogia õppetoolis Saksa noorsookirjanik Jana Hensel. Autor esitab ka katkendeid oma raamatust «Zonenkinder», ta kirjeldab lapsepõlve Saksa DV-s, mälestusi Berliini müürist ning kohanemisprotsessi pärast selle langemist.

17. novembril kl 12.15 peab Riigikantselei avaliku teenistuse ja personaliosakonna juhataja asetäitja Külli Viks loengu Eesti avaliku halduse kursuse sarjas.

KONTSERT

VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

16. novembril kl 19 esineb Stavangeri sümfooniaorkester, solist Solveig Kringelborn (sopran), dirigent Susanna Mälkki.
Kavas Tveitti «Nykken», Griegi/Sibeliuse laulud sopranile ja orkestrile, Brahmsi Sümfoonia nr 2.

17. novembril kl 19 kontsert «Eksootiline India – Incredible India». Musitseerib ansambel «Sargam» Indiast.
Piletid 95 kr.
Info: www.festivitas.ee.

22. novembril kell 19 esineb džässisaalis Dainius Pulauskas Jazz Sextet Leedust (Dainius Pulauskas (klahvpillid), Valerijus Ramoska (trompet, flüügelhorm), Vytautas Labutis (saksofon, bassklarnet), Vladislav Borkovski (bass), Linas Buda (trummid), Arkady Gotesman (löökpillid).

TARTU LINNAMUUSEUMIS

12. novembril kl 19 festivali «Fiesta de la guitarra '04» raames Hispaania kitarrimuusika neli sajandit. Esineb José Miguel Moreno (vihuela, barokk-kitarr; Madriid).
Kavas de Sermisy, de Fuenllana, Milán, de Narváez, Martín y Coll, Sanz.

TÜ AULAS

12. novembril kl 18 kontsert «Laulusillad». Esineb Tapiola koor Soomest. Dirigent Kari Ala-Pöllänen. Kavas muusikat 16. sajandist tänapäevani.

30. novembril kl 19 kontsert «Palestiina muusika». Musitseerib ansambel «Karawan Choir» Iisraelist.
Piletid 75 ja 50 kr.
Info: www.festivitas.ee.

KOOLITUS

Kuidas muudab õppeinfosüsteemi kasutamine õppejõu töö lihtsamaks?

Sihtrühm: õppejõud jt õppetöö läbiviijad.

Eesmärk: saada kiire ja praktiline ülevaade õppeinfosüsteemi kasutamise eelistest ning õppida ÕISi õpetamist toetavaid rakendusi kasutama.

Sisu: õppeainete haldamine, õppematerjalide väljapanek ja haldamine, aineprogrammi muutmine, üliõpilaste ainele registreerimine, eksamiprotokolli vormistamine, õppekavade, tunni- ja eksamiplaanide vaatamine ja haldamine.

Aeg ja koht: 12. nov kl 12.15–13.45 ja 25. nov matemaatika-informaatikateaduskonna arvutiklassis 311 (Liivi 2) .

Registreerumine: www.ut.ee/kursus (20 kohta)

Läbiviija: ÕISi peaspetsialist Meelike Pandis.

IT KOOLITUS ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE:

ID kaardi kasutamine. Digiallkiri

NB! Kursusel osalejal peab olema ID kaart ning PIN1 ja PIN2 kood.

Kursuse maht: 3 t praktilist tööd arvutiklassis.

Lektor: IT-juht Andres Salu.

Toimumiskoht: avatud ülikooli arvutiklass, raamatukogu III k (õppekirjanduse lugemissaali ees).
Aeg: N, 25 nov kl 13–16.

Programm: www.ut.ee/it/teenused/koolitus

Kursuse maksumus ülikooli sisekäibega: 200 kr.
Registreerumine ja info: IT osakond, Riina Reinumägi, 737 5442, riina.reinumagi@ut.ee.

STIPENDIUM

Sihtasutus Sipelgad kuulutab välja esmakursuslase stipendiumi Hüpe

Stipendiumi võivad taotleda lastekodust pärit Tartu Ülikooli õppima asunud esimese aasta üliõpilased.
Stipendium määratakse gümnaasiumi lõputunnistuse, riigieksamite ja võimaluse korral jooksvate õppetulemuste ning ühiskondliku aktiivsuse alusel.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb õppe- ja üliõpilasosakonda (Ülikooli 18-116) esitada **15. novembriks** järgmised dokumendid:
- vabas vormis isiklik avaldus
- kontaktandmed
- CV
- gümnaasiumi lõputunnistus
- tõend õppetulemuste kohta (kui on olemas)

Stipendiumi saajate üle otsustab Tartu Ülikooli ja SA Sipelgad ühiskomisjon. Ühe stipendiumi suurus on 5000 kr ning see makstakse välja üks kord aastas, jõuludeks.

Info: Leane Morits, leane.morits@ut.ee, 737 5683.

STIPENDIUM

Aasia-Euroopa Fondi stipendiumite konkurss

Aasia-Euroopa Fond (AEEF) pakub kahele TÜ üliõpilasele võimaluse osaleda 12.–27. veebruarini 2005 Pariisis toimuvas programmis **«Liberty, Security and Global Order»**.

Konkursil osalejad peavad olema Eesti kodanikud, nooremad kui 25 aastat. Eelistatud on bakalaureuseõppe viimase kursuse tudengid, kelle õpingud peavad olema seotud antud teemaga (rahvusvahelised suhted, rahvusvaheline majandus, Aasia ja Euroopa õpingud). Kandideerida võivad ka teiste erialade üliõpilased, kes tunnevad sügavat huvi Aasia-Euroopa suhete vastu. Vajalik hea inglise keele oskus ja Eesti ajaloo ning kaasaja arengute hea tundmine.
Fond katab kõik õpingutega seotud kulutused Prantsusmaal: majutus ja toitlustamine Pariisis, sõidukulud Prantsusmaal, osavõtt kultuuriprogrammidest. Osalejatele makstakse toetust ka sõidukulude katteks (v.a lennujaamamaksud jm administratiivkulud).

22. novembriks esitada vabas vormis avaldus, CV, väljavõte õpinguraamatust ja ingliskeelne essee «The Challenges of a New Global Order: A Perspective from Europe» (maht 1000 sõna). Avaldus koos lisadega tuua või saata õppe- ja üliõpilasosakonda (Ülikooli 18–116) Inga Varendile.

Lisainfo: www.asef.org, www.asef.org/asef-uni.

KONVERENTS

Eesti Naisüliõpilaste Seltsi konverents
koos Teaduse ja Kultuuri Sihtasutusega Domus Dorpatensis

«Esiemaga silmitsi»

12. novembril kl 14-18

SA Domus Dorpatensise majas Tartus (Ülikooli 7, II k)

Konverents kutsub arutlema selle üle, kes või mis on esiema. Kas esiema on meie positiivne ideaal, mille poole püüda, või hoiatav eeskuju, kellest püüame erineda? Miks tunneb kultuurilugu nii vähe «suuri» naisi? Kas nende esilekerkimist takistas haridusvõimaluste piiratus, muude kohustuste rohkus või olude surve? Missugusest tänasest naisest saab tulevikus esiema?

I. Teoreetiline osa «Esiema otsinguil»

Kl 14–17

- ENÜS Vil! Margit Sutrop, TÜ eetikakeskuse juhataja – Avamine. «Esiema otsinguil»
- ENÜS Vil! Tiina Kirss, Toronto Ülikooli eesti keele ja kirjanduse õppejõud – «Naisajaloo kirjutamise võimalikkus ja vajalikkus»
- Redi Koobak, Kesk-Euroopa Ülikooli soouuringute magister – «Mälu soolisus: kas ja kuidas mõtestada ümber naise lugu?»
- ENÜS Vil! Rutt Hinrikus, Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti kultuuriloolise arhiivi teadur – «Naine jutustamas oma lugu»
- ENÜS Vil! Leena Kurvet-Käosaar, TÜ maailmakirjanduse õppejõud – «Naiskirjanik kui enese esiema»
- Leelo Tungal, kirjanik, ajakirja Hea Laps peatoimetaja – «Naisideaalid enne ja nüüd»
- Peeter Olesk, kirjandusteadlane ja poliitik – «Akadeemilised naised eraelus. Poja kogemus»

II. Portreede galerii sõnas ja pildis:

17.15–18.15

Miina Härma (Kaarin Jõgi)
Veera Poska-Grünthal ja Tanni Kents (Tiina Kirss)
Helmi Põld (Rutt Hinrikus)
Emma Mikkelsaar (Margit Sutrop)
Helga Valgerist-Sitska ja Tiiu Oinas (Leena Kurvet-Käosaar)

Arutelu

wagabund

Number 6 | 12. november 2004 | TÜ ÜE häälekandja

Aastaball on ülikoolielu tähistamine

3. detsembril toimub Vanemuise kontserdimajas traditsiooniline Tartu Ülikooli aastapäevaball, mida võib pidada ülikooliaasta üheks pidulikumaks sündmuseks.

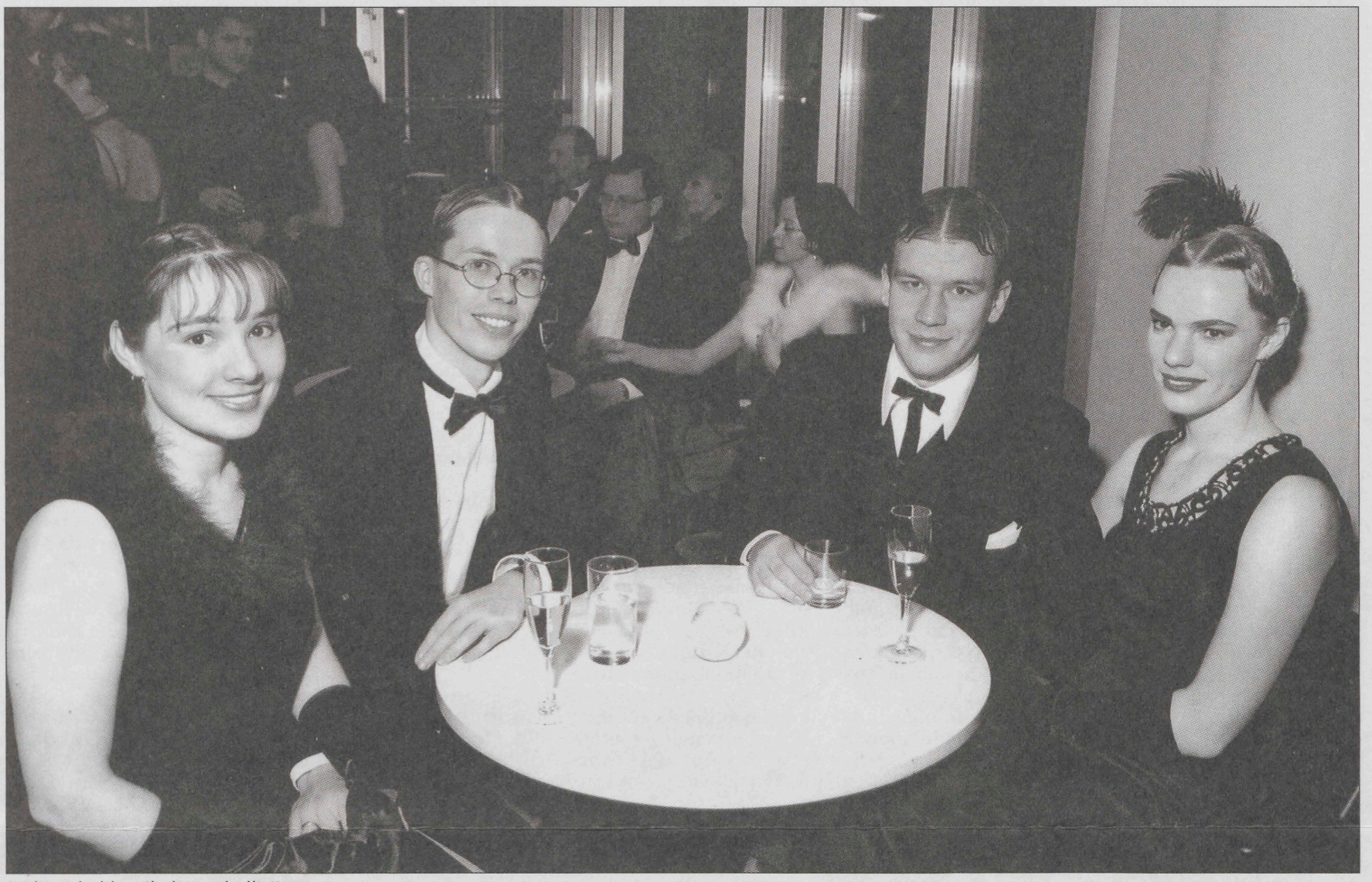

Stiilinäide klassikalisest balliriietusest.

3 x Tartu Filmari

Tänavuse balli programmijuhi Mailin Aasmäe sõnul tasub üritusel oodata sama, mida ülikooli aastaballidelt siianigi – suurepäraseid esinejaid, head meeleolu ning väiksemaid ja suuremaid üllatusi. „Samas on iga ball alati erilisem kui eelmised - kava, inimesed, kes peost osa võtavad, tunne, mis sellest saadakse," lisas ta.

Teistsugune on see aasta näiteks selle poolest, et suur osa akadeemilisi organisatsioone näitab oma lippe peale tõrvikurongkäigu ka ballil. "See annab omakorda kogu üritusele akadeemilisema ja pidulikuma tooni," ütles Aasmäe.

Ühendab tudengid ja õppejõud

Eelmise aasta programmijuhi Katrin Arvisto jaoks on aastapäevaball ülikooli tähtpäevadega seotud üritustest kõige pidulikum ja ilusam sündmus. „Eriline on ball ka sellepärast, mis puhul seda üldse korraldatakse," lisas ta. Korraldajate jaoks tähendab ball Arvisto sõnul sügissemestri jagu tihedat, aga huvitavat tööd ning uusi tutvusi. „Aga kõige olulisem on ikkagi see tunne, mis tuleb siis, kui ball on täie hoo sisse saanud," rääkis ta. „Seda ma ei oska muudmoodi seletada, kui sügava rahulolutundega ilusa õhtu üle."

Mida aga tähendab aastapäevaball tänavusele programmijuhile? „Eelkõige ikkagi Tartu Ülikooli sünnipäeva," lausus Aasmäe. „Mäletan, et oma eelmise aasta volbrikõnes ütles rektor Aaviksoo, et ülikooliaastad on ühed meie elu ilusaimad. Tookord ma vihastasin selle peale – mis on ilusat miljonis eksamis, pidevas õppimises ja üsnagi tumedas tulevikus? Aga praeguseks olen oma arvamust muutnud. Ülikool on tegelikult palju muudki – meie elu esimesed iseseisvamad sammud, eluaegsed sõprussidemed," selgitas ta. „Sa hakkad elu ja inimesi enda ümber hoopis teistmoodi tunnetama. Minu jaoks sümboliseerib ball just kõike seda lihtsat ja samas sõnulseletamatut."

Katrin Arvisto ütles tänavustele korraldajatele lohutuseks, et kuigi paar nädalat enne balli võib tekkida tunne, et kõik hakkab kokku kukkuma, siis see on ainult näiline. „Lõpuks nii ehk naa kõik laabub ja ballikülastajad saavad osa ilusast ja meeldejäävast õhtust," kinnitas ta.

Arvisto tõdes, et kuigi tudengitel ei lasu mingit moraalset kohustust ballist osa võtta, võiksid nad siiski tahta sinna minna. „Palju ikka on neid võimalusi rektoril, õppejõududel, tudengitel ja vilistlastel ühes seltskonnas kokku saada," küsis ta.

Pidulik riietus

2002. aastal jagas ballikülalistele soovitusi Estonian Business Schooli õppejõud Tiina Tšatšua, kes õpetas, et klassikalised ballid olid säravad seltskondlikud üritused, millel osalemine oli külalistele suureks auks. Ennekõike oli see võimalus väärika käitumise ja kauni välimusega endale heatahtlikku tähelepanu saada.

Klassikalise riietusena on härrad kandnud ballidel tavaliselt frakki ja daamid pikka õhtukleiti. Kaasaegne etikett on leplik ja lubab kanda kõike, mis on aktsepteeritav konkreetses seltskonnas.

Tartu Ülikooli aastapäevaball ei eelda külalistelt kindlasti fraki või smokingu kandmist, alati on sobiv tulla tumedas ülikonnas. Daamid võivad end tunda eriti vabalt – kõik, mis sobib nime alla "pidulik", on üliõpilasballil teretulnud. Loomulikult on eriti kaunis pikk õhtukleit, mis ongi just mõeldud tantsupeol kandmiseks. Kuna tegemist on tantsupeoga, peaksid kingad olema mugavad ja võimaldama peale hea väljanägemise ka tantsimist.

Üheksas ball

Aastapäevaballi traditsioon sai alguse 1919. aasta 1. detsembril eestikeelse ülikooli avamise puhul. Pidulik komme taaselustati aastal 1989 ning selleaastane ball on järjekorras üheksas.

Tantsuks mängivad tänavu Eesti Kaitseväe Orkester koos ooperisolist Jaani Willem Sibulaga ning Raivo Tafenau bänd solist Kaire Vilgatsiga. Lavale astub ka Vanemuise näitlejatest koosnev ansambel Poisikõsõ. Jazzkohvikus esinevad Helin-Mari Arderi Trio ning samuti tuntud Eesti jazzlauljatar Hedvig Hanson, keda saadab kitarril Andre Maaker. Tantsu vahele saab kuulata Hillar Palametsa pajatusi. Loomulikult peetakse traditsioonilised kõned ja balli lõpus on üllatus.

Tiiu Laks

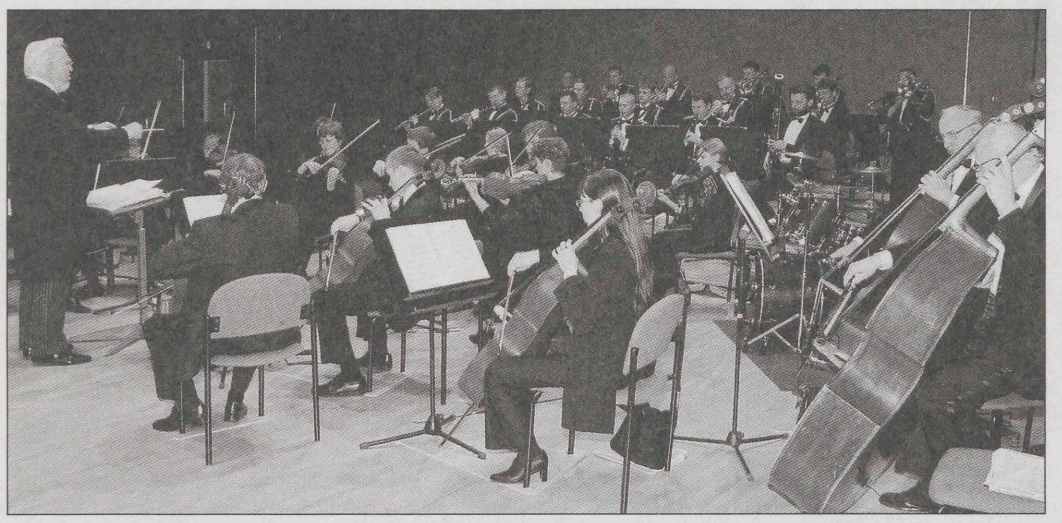

Ballikülalisi on tantsupõrandale meelitanud ka Peeter Sauli orkester.

Kas lähed TÜ aastaballile?

Katrin Rüütel, skandinavistika III:
Arvan, et kui selleks ajaks tantsud uuesti meelde tuletan, siis lähen küll. Vähemalt tahaks minna, sest sellised asjad seonduvad printsessi ja muinasjutu teemaga.

Neeme Lopp, eesti kirjanduse magistrant:
Ei lähe, sest see üritus ei ole minu jaoks. See on inimestele, kellele meeldib selga panna korrektsed riided ja tegeleda simuleeritud suhtlusega.

Berit Niin, psühholoogia IV:
Ei lähe, liiga akadeemiline üritus kuidagi. Mitte, et see halb oleks, aga see pole minu jaoks, pigem korporatsioonidele.

Kerstin Mahlapuu, riigiteadused II:
Võib juhtuda küll, et lähen, kuid päris kindel veel ei ole. Pidulik üritus võlub mind.

Liina Valdre, kirjandus ja rahvaluule II:
Ei lähe, ei ole tekkinud seda mõtetki, et võiks minna.
Ma kujutan seda laadi üritusi ette mõneti pretensioonikate ja snooblikena ning see ei ole minu rida. Ma ei kujuta hästi ette, mida ma sellisel üritusel teeksin.

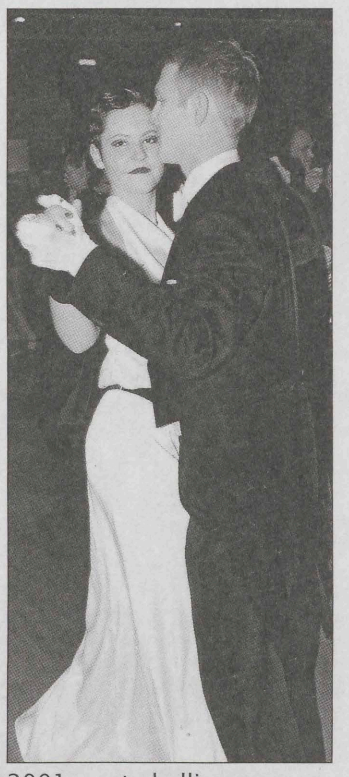

2001. aasta balli peremees Käsper Kivisoo ja perenaine Liina Naaber.

TÜ multimeediakeskus

Rektori tervitus

1. detsembril tähistab Tartu Ülikool rahvusülikooli 85. aastapäeva. Rahvusülikooli missiooni – olla haritud Eesti alalhoidjaks ja edendajaks – saame kanda vaid koostöös sise- ja välispartneritega. Selle eelduseks omakorda on ühised eesmärgid ja kokkukuuluvustunne ülikooli sees.

Eesti ülikooli aastapäeva traditsioonilised pidulikud üritused annavad meile võimaluse selgemalt tunnetada ülikooli ühtsust. Oluliseks osaks sellest pidulikust päevast ning ka omamoodi ajaloolise järjepidevuse kandjaks on saanud aastapäevaball. On sümboolne, et seda traditsiooni hoiab balli korraldajate näol suurim ning samas kõige noorem osa ülikoolist – üliõpilased. Nii ei saa meie piduõhtu kaotada värskust ka aastast-aastasse kordudes, vaatamata meie ülikooli auväärsele eale ning pidupäevaaegsele pimedusele ja rõskusele väljas.

Kindlasti on meie tähtpäeva traditsioonide jätkumisel ja väärtustamisel oma osa kõigil ülikooli liikmetel – nii on õppejõudude jaoks see õhtu suurepärane võimalus värskendada sidemeid nii omavahel kui ka üliõpilastega, vahetada mõtteid igapäevasest erinevas õhkkonnas, anda järjepidevusele lisamõõdet.

Aastapäeval leiame ehk tavapärasest rohkem aega mõelda keset praeguse maailma avatust ja võimalusterohkust ka oma väikesele rahvusele ning emakeelse ülikooli unikaalsusele ja olulisusele. Soovin kõigile ülikooli liikmetele, vilistlastele, toetajatele ja sõpradele ühist meeldejäävat piduõhtut!

Professor
Jaak Aaviksoo
Tartu Ülikooli rektor

Esinejate tutvustus

Eesti Kaitseväe Orkester ja Jaan Willem Sibul

Orkester moodustati 1993. aastal riikliku esindusorkestrina. Kõrvuti marsi- ja kontsertmuusikaga on repertuaaris tantsumuusikat ja mitu programmi laulusolistidega. Jaan Willem Sibul on lõpetanud Eesti Muusikaakadeemia ja on 1992. aastast Vanemuise ooperisolist.

Kaire Vilgats ja Raivo Tafenau bänd

Raivo Tafenau bänd koosneb Maarjamaa hinnatud muusikutest. Stiiliks on tantsuline *groove*. Pop*jazz*laulu õppinud Kaire Vilgatsiga alustati koostööd kaks aastat tagasi. Koos pakutakse läbilõiget Eesti tuntumate heliloojate muusikast. Loomulikult täiesti uues kuues.

Poisikõsõ

Lõuna-Eesti mehed valgustavad maailma popmuusikat läbi setu kultuuri. Neid mehi lavalaudadel just tihti laulmas ei näe. Sõnad on seadnud Merle Jääger.

Helin-Mari Arderi Trio

Trio sai kokku 2001. aastal. Peale Helin-Mari mahuvad sinna Siim Aimla saksofonil ja Ara Yaralyan kontrabassil. Trio suureks lemmikuks on bossanova, millele lisanduvad *jazz*, eesti autorite lood, šansoon, *latin* ning originaallooming.

Aegade armastus ehk Libahundi laul

Mida tähendab tänapäeval Naise libahundiks jooksmine? Ja kes või mis teda selleks ajab? Rein Laose juhendatud luuleteatri eesmärk on klassikalise ja kaasaegse luule tutvustamine teatraalses vormis.

Tantsuklubi Stiil

Tantsuklubi juhendajaks on Jaan ja Hele Siilak. Klubi tantsijad on kogunud tuntust nii Eestis kui ka mujal. Ülevaade antakse erinevatest võistlustantsudest – palju ilusaid inimesi ja kostüüme ning kirglik tants.

Hillar Palamets

Hillar Palamets nägi Tartut esimest korda 1946. aasta sügissuvel, kui tuli ülikooli ajalugu õppima. Talle hakkas algusest peale meeldima see sõjast räsitud linn, Eesti vaimse elu keskus, Emajõelinn, ülikoolilinn.Nüüdseks on Palamets Tartus elanud juba 55 aastat ja tõrjunud tagasi kõik pakkumised kuhugi mujale tööle ja elama siirduda.

Siim Polli Trio

Salongi- ja meeleolumuusika klaveril, viiulil ja tšellol.

Hedvig Hanson ja Andre Maaker

Hedvig Hanson on ühtaegu nii täielikult joovastav kui hüpnootiliselt lummav, ning tema *jazz* on jahe kui põhjamaine jää ja värskendav kui piparmünt. Ta haarab oma muusikalised impulsid põhiliselt *soul*- ja *funk*-muusikast, talle meeldivad *jazz*i keerdkäigud ja klassikalise muusika lüüriline pool. Kitarril saadab Andre Maaker.

TÜ aastapäevaballi kava

18.30 Avatakse kontserdimaja uksed

19.15 Avatseremoonia, Tartu Ülikooli rektori prof Jaak Aaviksoo tervitus, Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse esimehe tervitus, Gaudeamus

19.30 Avavalss, Eesti Kaitseväe Orkester ja Jaan Willem Sibul
Väikeses saalis Siim Polli Trio

20.00 Kõne isamaale

20.05 Hillar Palametsa pajatused

20.20 Kaire Vilgats ja Raivo Tafenau bänd
Jazzikohvikus Helin-Mari Arderi Trio

21.00 Kõne daamidele

21.05 Hillar Palametsa pajatused

21.15 Eesti Kaitseväe Orkester Jaan Willem Sibul
Väikeses saalis Aegade armastus ehk Libahundi laul

21.45 Kõne härradele

21.50 Poisikõsõ

22.00 Kaire Vilgats ja Raivo Tafenau bänd
Jazzikohvikus Helin-Mari Arderi Trio

22.30 Tantsuklubi Stiil

22.45 Eesti Kaitseväe Orkester ja Jaan Willem Sibul
Jazzikohvikus Hedvig Hanson ja Andre Maaker

23.20 Kaire Vilgats ja Raivo Tafenau bänd
Väikeses saalis Siim Polli Trio

23.50 Balli üllatus

00.00 Lõpuvalss

Tudengikunnid on teada!

1. novembril toimus Hansapangas õppelaenukampaania tudengikunni auhindade loosimine. Värvikate võitude loosimisel osalesid kõik tudengid, kes olid Hansapangast õppelaenu võtnud - nii esmakordsed- kui ka korduvtaotlejad.

Tasuta korteri kogu õppeaastaks võitis Tallinna Tehnikaülikooli ehituseriala tudeng **Tanel Kullamägi**. Võit aitab katta tudengikunni eluasemekulusid 5000 krooni eest kuus. Tanel, kes on Tartust pärit, elab koos kahe tudengist semuga kolmetoalises korteris, kus on juba olemas kõik heaks eluks vajalik. Taneli sõnul on head sõbrad, rõõmus meel, mõnus elukeskkond, Internetiühendus ja värske ajaleht viieks tähtsamaks asjaks mõnusas tudengikodus.

Tibukollase pilkupüüdva Volkswagen Beetle'i võitis õppeaastaseks kasutamiseks Sisekaitseakadeemias politsei erialal tudeeriv **Annely Täht**. Sõites koduse Valga linna poole, lubab Annely, et hääletajad võivad julgelt pöidla püsti tõsta - tudengikunn ei jäta kedagi tee äärde seisma! Tudengikunni autole annab igal kuul 1000 krooni eest tasuta kütust UNO-X tanklakett, hoolduse korraldab Hansa Liising ja kindlustused tasub Hansa Kindlustusmaakler.

Õppeaastaks tasuta lõunasöögid võitis Tartu Ülikoolis majandusteadust õppiv **Alo Lilles**. Alo otsustas, et igapäevaselt sooviks ta tudengikunnina nautida maitsvat sööki Gildi tänaval asuvas Itaalia restoranis. Just selle toidukoha külluslikud road pakuvad sporti armastavale tudengile vajalikku jõudu ja energiat.

Õppeaastaks tasuta sõidud Edelaraudtee rongides võitis Tartu Meditsiinikoolis õendust tudeeriv **Pille Proos**. Meditsiinitöötaja kutse oli Pillele südamelähedane juba lapsepõlves, õpitav amet võimaldab tal inimestega vahetult tegeleda ja neid aidata.

Sülearvuti Fujitsu-Siemens omanikuks sai Sisekaitseakadeemias korrektsiooni õppiv **Veiko Soots**. Internetis surfamine on Veiko sõnul vältimatu, kui on soov areneda ja hankida põnevat informatsiooni ning teadmisi kogu maailmast.

Mis siis veel... **Digikaamera Canon** võitis Rakenduskunsti Kõrgema Erakooli arhitektuuridisaini üliõpilane **Jelena Sahharova**. Temperamentne Jelena on fotohuviline juba varajasest lapsepõlvest. Hea pildi muudab tema jaoks kordumatuks just fotos sisalduv idee, mitte niivõrd otsitud ilu.

Kruiisi kahele Peterburi võitis Tartu Ülikooli avalikku haldust õppiv **Aardo Külaots**.

Mobiiltelefoni Alcatel võitis Lääne-Virumaa Kutsekõrgkooli ärijuhtimise tudeng **Anastassia Kovriznõhh**. Kõige olulisemad inimesed, kellele Anastassia kõige enam helistab, on tema noormees ja ema.

Krisostomuse raamatupoe kinkekaardi võitis Tallinna Pedagoogikaülikooli inglise filoloogia tudeng **Minna Harjo**, kellele Suurbritannia kultuur ja ühiskond pakkus huvi juba keskkoolis. Kuigi kohustusliku kirjanduse ja kiire tudengielu kõrvalt napib aega muu lugemise tarvis, lubab Minna võidusumma eest valida lugemiseks midagi psühholoogia vallast.

Loodame, et saime kõigi väljakuulutatud kunnide tudengisügist mõnusamaks muuta. Kuna tudengid on ju teada oma laheda meele ja aktiivse ellusuhtumise poolest, siis usutavasti saavad vastselgunud tudengikunnide õnnest osa ka kunnide sõbrad...

Igal juhul soovime õnne kunnidele ning edu ja värvikaid hetki kogu tudengkonnale!

Kõikide tudengikunnide kohta võid pikemalt lugeda www.knapasnah.net 15. novembril.

wagabund
Peatoimetaja: **Marta Vasarik**
Toimetaja: **Piret Pert**
Küljendaja: **Kristjan Kaljund**
Trükk: Greif
Kirjutage meile: marta@ut.ee

Korporatsioon Amicitia 80

19. november 2004 | *Per aspera ad astra* | www.amicitia.ee, www.ut.ee/ajaleht

«Kõikvõimsad me nii, me mõtted on priid» – amica'd *viimaseid sügisilmasid nautimas.* AMICITIA

Korporatsioon taotleb inimese salaelu tekkimist

Ksv! Triin Vavilov
korp! Amicita rebasvanem

Inimühiskond on läbi aastasadade vajanud ja seega loonud endale eri organiseerumisvorme.

Kuigi nende põhjenduseks on toodud mitmesuguseid tegureid, seob neid protsesse alati inimese sotsiaalne kuuluvusvajadus. Organiseerumise juurde kuulub alati teatud «meie» tunne, mida saavutatakse tavade ja rituaalide kaudu.

Samas ei ole rituaal väärtus omaette, vaid peidab endas sümboolset tähendust millestki suuremast, mida tihtipeale sõnadega kas ei taheta või ei osata öelda. Kuigi usundiloolased on vaielnud, kumb oli enne – riitus või selle sisu, on tulemuseks siiski sümbioos reaalsest ning irreaalsest.

Ühiskond peidab endas rituaale ning grupeerumist väga mitmesugustel tasanditel. Näiteks võib tuua ühiskondliku organisatsiooni nimega riik, sugukondliku ühenduse nimega perekond, religioosse ühenduse nimega kirik või sotsiaalse ühenduse nimega 9B klass.

Riitustena võiks tuua näidetena lipu heiskamise Pika Hermanni torni, hommikuse ühise kohvijoomise, jumalateenistuse või klassis õpetaja tervitamise püstitõusmisega. See kõik on osa meie igapäevaelust. Ajalooliselt tasuks mainida mõningate ehedamate näidetena Austraalias ja Okeaanias paiknevaid naiste ja meeste salaliitusid, Kreeka hellenistlikke olümpiamänge või taas kõneainet pakkuvaid vabamüürlasi. Siiski on need vaid säravamad ning üldtuntumad juhtumid – organiseerumine on inimese juurde *a priori* kuuluv nähe.

Korporatsioon kui mosaiik

Korporatsioon on pikkade traditsioonide ja omanäoliste rituaalidega organiseerumisvorm, ühendades endas eri põlvkondade, maailmavaadete, uskumuste ning teadmiste killukesi, mis on omavahel põimitud täiuslikuks mosaiigiks. Just nagu mosaiikpilt, mis asetatakse aknaraami, on ka korporatsioon otsekui aken – ühelt poolt läbilaskev, teiselt poolt maailmu eristav. On ju ka korporatsioon teatavat «meie» tunnet ning seega midagi ainuomast sisaldav.

Põnev salaelu

Tihtipeale kuuldub ühiskonnas mure, et korporatsioonis on inimesel mingi salaelu, midagi, mis teda muudab ja kuhugi seob. Kuid just seda korporatsioon taotlebki. Me ei eksisteeri niivõrd välismaailmale kui iseendile. Meie sooviks ja sihiks on oma liikmete arendamine – seda nii vaimses kui ka füüsilises, nii sotsiaalses kui ka kultuurilises mõttes. Siit võib kerkida küsimus – mis kasu on sellisest organiseerumisvormist? Vastaksin siinkohal, et ühiskond koosneb indiviididest ja ka korporatsioon koosneb indiviididest – arendades indiviide organisatsiooni sees, arendame me ühtlasi indiviide, kes on osalised suuremas organisatsioonis, milleks on ühiskond.

On ju mitmed Eesti elu edendajad tõusnud just korporatiivselt taustalt. Sellele võidakse vastu väita, et kas siis korporatsiooni või seltsi kuulumine on aktiivse kodaniku eelduseks, et kas vaid läbi nende on võimalik kuhugi jõuda? Vastaksin kindlasti ei, kuid organisatsioon annab kindlasti rohkem võimalusi juba ainuüksi sinu enda laienenud silmaringi ning kogemuste põhjal. Kuid see ei ole kõik ja ammugi mitte peamine.

Haritud seltskond

Milleks on siis tegelikult korporatsioon? Korporatsioon on sõpruskond. Kõige olulisemad siin on just nimelt needsamad inimesed, kes korporatsiooni moodustavad. Tsiteerides Blaise Pascali: «Nii vaimu kui ka tundeid arendatakse vestlustes. Nii vaimu kui ka tundeid rikutakse vestlustes. Niisiis, head või halvad vestlused kas arendavad või rikuvad meid. Järelikult on kõige tähtsam osata valida õigeid vestlusi, mis meid arendaksid ja rikkumise eest hoiaksid». Loodan, et korporatsioon koos oma traditsioonide alalhoidmise, eestluse, hariduse rõhutamise, vastastikuse austuse ning sõprusega aitab noori, leidmaks teed just nende õigete vestlusteni.

HEA TEADA

- **Korporatsioon Amicitia** lõi 1924. aastal sõpruskond, mille moodustasid äsja gümnaasiumi lõpetanud ja Tartu Ülikooli õppima asunud noored naistudengid. Tartu Ülikooli valitsus kinnitas Amicitia põhikirja 21. novembril 1924. aastal. Amicitia taasasutati 1989. aastal.
- **Korporatsioon Amicitia eesmärk** on arendada oma liikmeid vaimselt, kultuuriliselt ja kehaliselt, kasvatades neis distsipliinitunnet ja suhtlemisoskust, arendada naiselikkust, töökust ja vaimuvabadust. Samuti tahame tugevdada akadeemilist ühtekuuluvustunnet, õpetada oma liikmeid rahvuslikult mõtlema ja tegutsema, nõudes igalt liikmelt sõbralikkust, ausust ja otsekohesust, samuti toetada oma liikmeid moraalselt ja aineliselt.
- **Korporatsioon Amicitia värvid** on sirelililla, tumeroheline ja kuldne, mis sümboliseerivad julgust, lootust ja ausust. Meie värvid valiti välja 92 värvikombinatsiooni seast. Legend räägib, et idee selliste toonide kokkupanemiseks tekkis sirelioksast kuldses vaasis.
- **Korporatsioon Amicitia liikmed** on kõrgkoolis õppivad või õppinud Eesti naised. Korporatsiooni liikmelisus on eluaegne, ning korporatsiooni nõuded ja põhimõtted täitmiseks ka väljaspool konvendielu. Korporatsiooni liige kuulub kas tegevkonvendi koosseisu (tegevliikme üliõpilasvilistlase, lihtliikme või rebasena) või vilistlaskogu koosseisu (auvilistlase, vilistlase või lihtvilistlasena).
- **Intiimorganisatsioon** – nii nimetatakse tavaliselt üliõpilasorganisatsiooni (lad k *intimus* – sisemine). See on kinnine ühing, millest ainult ühesse võib korraga kuuluda ja kuhu kuulutakse eluaegselt vilistlaskogu kaudu. Eelkõige mõeldakse siin üliõpilaskorporatsioone ja mõningaid üliõpilasseltse.
- **Korporatsioon Amicitia väliskoondised** lõid läände emigreerunud korp! Amicitia liikmed Torontos, New Yorgis ja Seattle'is. Kuigi okupatsioonijõud lõpetasid 1940. aastal kõigi akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide tegevuse, ei katkenud tegevus päriselt ka Eestis.
- **Korporatsioon Amicitia sõprusorganisatsioon** Lätis on Imeria, kellega sõlmiti sõprusleping juba 1939. aastal ning 1991. aastal sidemed taastati. Korporatsioon Amicitia sõprusorganisatsioon Soomes on Wiipurilainen osakunta, millega loodi sõprusleping 1991. aastal.
- **Iga nädal toimuvad korp! Amicitia konvendis** koosolekud, rebas- ja laulutunnid. Samuti korraldatakse nii sügiseti kui kevadeti tantsukursused mõne meesorganisatsiooniga. Üheskoos tähistavad *amica*'d Eesti Vabariigi aastapäeva, jõule, külastatakse teatrit ja käiakse sportimas. Kord semestris toimub kommerss ning kevadel volbripidustused. Igal semestril kord kuus pühapäeva hommikuti ootab meie konvent teiste akadeemiliste organisatsioonide liikmeid külla pannkooke sööma.
- **Konvent** on koht, kus peetakse korporatsiooni ametlikke üritusi ja ollakse niisama. Seal on alati keegi, kes sinu tuleku üle rõõmu tunneb, ning see on koht, kuhu sa alati oled oodatud. Konvent on korporatsiooni kodu, süda ja hing.

Korporatsioon Amicitia konvent Kastani tänavas. AMICITIA

Korporatsiooniliikmeid ühendab sõprus

Ksv! Laura Paide
korp! Amicitia esinaine

Korp! Amicitia tähistab neil päevil oma 80. aastapäeva. Ehk seetõttu oledki märganud tänavail rohkem sirelililla-, tumerohelise- ja kuldsevärvilisi tekleid ja kindlasti ka nende kandjaid.

Neid inimesi ei ühenda ainult teklivärv, vaid sõprus ja sarnased põhimõtted ning seda juba 80 aastat!

1924. aastal asutatud korp! Amicitia sai lipukirjaks *per aspera ad astra*. See tähistas raskusi, mis seisid tollaste naistudengite ja naiskorporantide teel ning vankumatut püüet neid ületada.

Kuigi ühiskond ja ülikoolgi on praeguseks palju muutunud, on meie lipukiri jäänud ajakohaseks.

Meeletu konkurents, samas vastuolulised ootused noortele naistele sunnivad seda enam olema julged oma eesmärkide seadmisel ja kõigi ees ootavate raskustega toimetulemisel.

Korp! Amicitia eesmärk on oma liikmete harimine, akadeemiliste tavade tutvustamine ja rahvustunde edendamine.

Sellega annab korporatsioon oma panuse parema ühiskonna saavutamisse.

Kui *alma mater* pakub akadeemilist haridust, teaduslikku mõtlemisviisi, siis korporatsioon lisab sellele päris palju juurde. Tutvustab rahvusülikooli ajalugu, akadeemilisi tavasid, võimaldab arendada ja kinnistada põhimõtteid, mis tänapäeval ehk teenimatult vähe tähelepanu saavad.

Meie põhimõtted on julgus, lootus, ausus. Julgus seista oma ideaalide eest nii väljaütlemistes kui ka tegudes, lootus paremale tulevikule ning ausus enese ja teiste suhtes.

Kasvatame oma liikmeis töökust, isamaa-armastust, sallivust ja naiselikkust.

Akadeemilised organisatsioonid kuuluvad Tartu ja Tartu Ülikooli juurde. Nii ka korp! Amicitia.

Pärast ülikooli lõpetamist jääb meie liikmetel eriline side Tartu ja siinse üliõpilaseluga. Ja see on väärtus!

HEA TEADA

Akadeemiline ema tütardega. AMICITIA

- **Akadeemiline ema** (ak! ema) on värvikandja, kelle äsja korporatsiooni astunud liige ehk rebane endale kõige armsamate ja lähedasemate kaasvõitlejate seast on valinud selleks, et temalt organisatsiooni sisse elades kindlat tuge ja õrnakäelist juhatamist saada. Rebasest, kes on valinud endale akadeemilise ema, saab oma ak! ema akadeemiline tütar. Nii moodustuvad põlvest põlve suured akadeemilised perekonnad. Meeskorporatsioonides vastab naiskorporatsioonide ak! emale akadeemiline isa.

- ***Coetus*** (lad k kogumus) tähistab korporatsiooni liikmete kogumit, kes on samal semestril (I – kevadsemester, II – sügissemester) korporatsiooni astunud. Samasse *coetus*'esse kuuluvaid liikmeid nimetatakse *concoetur*'iteks ning nad moodustavad omavahel akadeemilise perekonna kõrval teise lähedasemate sõprade ringi korporatsioonis.

- **Vanuseprintsiip** on põhimõte, mille kohaselt korporatsiooni astumise aja järgi moodustub liikmetevaheline ealine hierarhia. Ka akadeemiliste organisatsioonide omavahelises suhtlemises kehtib sama printsiip. Selle järgi on näiteks koondatud volbrirongkäigus osalevad organisatsioonid – kõige ees sammuvad vanemad ja lõpus nooremad.

- **Tegevliige** (tgl!) nagu sõna ise ütleb, on tegemist inimesega, kes tegutseb. Ja ta ei tegutse niisama, vaid aktiivselt – osaleb iganädalastel koosolekutel, peab ameteid ja hoolitseb rebaste eest, jagades neile häid nõuandeid. Tegevliikmel on õigus kanda korporatsiooni värve, hääletada otsuste vastuvõtmisel (valida teisi ja olla ise valitud ametisse). Aktiivne periood korporatsioonis tegevliikmena kestab keskmiselt 5 semestrit (s.o 2,5 aastat).

- **Rebane** (reb!) on organisatsiooni astunud noor liige, keda eristab teistest must tekkel ja kohustused. Esimese paari semestri jooksul ootab teda korporatsioonis ees põnev õppimise ja uute kogemuste omandamise aeg. Ta valib endale akadeemilise ema, kes tema »küpseks saamise korral» teeb üldkoosolekule ettepaneku anda rebasele värvid ehk võtta ta vastu täieõiguslike liikmete sekka.

- **Rebasvanem/noortejuht** on ametnik korporatsioonis, kes kasvatab rebaseid/noorliikmeid ja valvab sisemise korra järele (meeskorporatsioonides «vanamees», «oldermann»).

- **Värvikandja, kaasvõitleja** (ksv!) on korporatsiooni täieõiguslik liige. Värvikandjad jagunevad oma igapäevase aktiivsuse järgi kahte rühma: tegevliikmed ja vilistlased.

- ***Amica*** (lad k – sõbratar), korp! Amicitia täieõiguslik liige ehk kaasvõitleja.

- **Värvide andmine** on liikme tegevliikmeks vastuvõtmisel talle värvitekli ning värvilintide andmine; eri korporatsioonides toimub see väga pidulik tseremoonia erinevate kordade kohaselt.

- **Tekkel** on korporatsiooni välismärk, millel kasutatakse vastava korporatsiooni lipuvärve.

- **Sirkel** (saksa k *Cirkel* ja *Zirkel*), vääntäht, s.o. põimik tähtedest V (*vivat*), C (*crescat*), F (*floreat*), C (*corporatio*) ja vastava korporatsiooni algustähest koos hüüumärgiga.

- **Metsik** on üliõpilaskorporatsiooni või -seltsi mittekuuluv üliõpilane.

- **Apollo** on must-valge üldine üliõpilasmüts, millel kantakse Apollo templi märki.

Toimetajad Piret Pert, Madli Ilves, Hanna-Liis Kaarlõp, Mari-Liis Lipstok, Varje Sootak (UT) ja keeletoimetaja Marika Kullamaa (UT) ja küljendaja Ergi Prommik (UT).
korp.amicitia@mail.ee
www.amicitia.ee

Näitus «Naiskorporant – 21. sajandi naine» kergitab saladuskatet

Vil! Mirjam Karjaherm

«NAISKORPORANT – 21. SAJANDI NAINE»

19. november 2004 – 3. jaanuar 2005 Eesti Rahva Muuseumis, J. Kuperjanovi 9, K–P, kl 11–18.

19. novembril Eesti Rahva Muuseumis avatav naiskorporante tutvustav näitus aitab akadeemiliselt organiseerumata tudengil korporatsioone paremini mõista.

«Naiskorporant – 21. sajandi naine» – niisugust pealkirja kannab korporatsioonide Amicitia, Indla ja Lembela poolt 19. novembril Eesti Rahva Muuseumis (ERM) avatav eesti naiskorporatsioone tutvustav näitus. Näituse kuraatorid on vil! Kadri Aua (korp! Amicitia) ning Agnes Aljas (ERM), kujundaja vil! Tiina Vint (korp! Amicitia).

Näituse ideest

Organisatsiooni tegevust tutvustav näitus on traditsiooniline osa üliõpilaskorporatsioonide suuremate aastapäevade tähistamisest. Aasta tagasi korp! Amicitia 80. juubeli ettevalmistustega algust tehes võeti loomulikult ka näituse korraldamine plaani. Vil! Kadri Aua poolt välja pakutud idee korraldada näitus laiemale ringile kui ainult ülikooliga seotud inimesed, pidasid teised *amica*'d suurepäraseks. Et parasjagu oli võimalik esitada Eesti Rahva Muuseumile järgneva aasta näitusetaotlusi, siis seda võimalust ka kasutati.

Osalema kutsuti ka teised Eesti naiskorporatsioonid, sest naiskorporantluse olemust sooviti tutvustada laiale huviliste ringile. Ainult ühe organisatsiooni esitlemine ei oleks võimaldanud seda nähtust piisavalt põhjalikult, kuid samas ülevaatlikult portreteerida. ERM kiitis naiskorporantluse kui nähtuse tutvustamise idee heaks ning see lülitati muuseumi aastakavasse.

Padjaklubi maine

Üliõpilaskorporatsioonid väljaspool olijaile oma tegemistest enamasti palju teada ei anna ning võib tekkida küsimus, milleks on vaja naiskorporatsioonide olemust üldsusele selgitada. Meeskorporatsioone seostatakse avalikkuses eelkõige õllejoomise ja riigijuhtimisega. Naiskorporatsioonide puhul ei osata parimal juhul üldse midagi arvata, halvimal juhul peetakse neid niinimetatud padjaklubiks – sokikudumise ja suguõdede tagarääkimise organiseeritud vormiks. Tsiteerides 2001. aastal korp! Amicitia rebaste poolt läbi viidud küsitluses osalejat: «…ah on mingi kari kudujaid-tossikesi, aga kui meeldib, pangu edasi».

Näitusega «Naiskorporant – 21. sajandi naine» kergitatakse pisut saladusekatet nende, tavainimesele ehk pisut kummastavatelt olevustelt, kelleks on naiskorporandid. Iga korporant teab, kuivõrd raske on vastata küsimustele – mis on korporatsioon, mida seal tehakse, miks seda vaja on. Muutuvad ju suured tunded nii tühisteks, kui neid püütakse paari lausesse panna. Ehk seepärast eelistataksegi vaikida, et sõnadega asja ilu mitte ära rikkuda. Näitus on aga omamoodi sõnadeta vastus paljudele uudishimulikele küsimustele.

Ajad ja kombed teised

Näitusel antakse võimalikult neutraalne pilt kolmest Eesti naiskorporatsioonist – nende ajaloost, tänapäevastest tegemistest, põhimõtetest, liikmetest. Näidatakse, kuidas on naiskorporant ja korporatsioon muutunud organisatsioonide loomisest nüüdisajani välja.

Näitusel demonstreeritakse, et kuigi ajad ja kombed muutuvad ning naiskorporatsioonid koos nendega, on traditsioonid tugevalt juurdunud. Põhimõtted jäänud samaks ja oluliseks, mis on korporatsioone elujõulisena hoidnud tänapäevani.

Välja on pandud korporatsioonide välismärke, erinevate sümbolitega esemeid, trükiseid ja muud. Aga samuti «maisemat», samas akadeemiliste organisatsioonide näitustel harva esinevat – rõivaid, tarbeesemeid jms. Olulisima osa näitusest moodustavad fotod koos selgitavate tekstidega.

Oma mõtteid ja tundeid naiskorporandiks olemisest jagavad naiskorporandid ka videofilmi vahendusel.

Pealkiri «Naiskorporant – 21. sajandi naine» viitab sellele, et näitus avab naiskorporatsioonide igapäevaelu, näidates akadeemilisi naisi ühiskondlikult aktiivsete, kaasaegsete naistena, kes läbi ajaloolise järjepidevuse on aidanud kaasa Eesti Vabariigi ülesehitamisele 1920. aastatel, kandnud isamaalisi väärtusi läbi okupatsiooniaja ja kellel on oluline roll kaasaegses Eesti ühiskonnas.

Näituse teokssaamist on toetanud Hasartmängumaksu Nõukogu, Eesti Kultuurkapital, Tartu Kultuurkapital ning Karin Niinas.

«Noor olla on kevadet rinna sees kanda.» AMICITIA

30ndatel aastatel tegutses korporatsioon Amicitial oma džässbänd. AMICITIA

Näitus «Naiskorporant – 21. sajandi naine» jääb Eesti Rahva Muuseumis avatuks 3. jaanuarini 2005.

Korporatsioonis rebaseks olemine tähendab mängureeglite õppimist

Ksv! Hiie Nõlvak

Kui mina 2003. aasta sügisel korporatsiooni tahtsin astuda, siis esimesel külalisõhtul võrdles toonane esinaine korporatsiooni mänguga.

Loomulikult on korporatsioon ja korporandiks olemine veel palju enamat, kuid mõnes mõttes tabavamat võrdlust pole mina suutnud korporatsioonis oldud aasta jooksul leida.

Igal mängul on reeglid ja et osata mängida, tuleb neid tunda. Rebaseks olemise aeg ongi just selleks õpipoisiajaks, mil korporatsioonis olemise mängureegleid tundma õpitakse. Järk-järgult, kild-killu haaval tekib arusaamine ja üldpilt, kogetu kinnistab teadmised. Ja siis, kui rebane enam oma teadmiste ja oskustega ei komista, saab ta õpipoisist meistriks, rebasest värvikandjaks ning kannab auga oma korporatsiooni värvides teklit.

Paljud värvikandjad on öelnud, et tegelikult on rebaseks olemise aeg see, mil oled oma organisatsiooniga kõige tihedamalt seotud. See on aeg, mida tuleb täiel rinnal nautida, sest see on nii lühike ega tule enam kunagi tagasi. Mälestused aga jäävad. Peaaegu iga praegune rebane on kuulnud vanemaid tegevliikmeid rääkimas: «Siis kui meie veel rebased olime...»

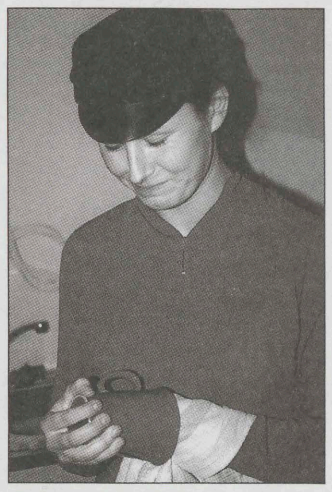

Rebane Madli Ilves usinalt värvikandjaks püüdlemas. AMICITIA

Ju on siis rebaseks olemine nii erinev värvikandja elust, et seda ikka ja jälle meenutatakse, kuigi aeg on paljudel jäänud viie-kuue aasta taha. Aga võib-olla just selline ajavahemik laseb rebasaega paista tema õiges ja paljude jaoks nostalgilises valguses.

Just ühel ajal rebaseks olnute vahel kipub tekkima ka sügav sõprus. Eks koos mõnel üritusel rakku joostud jalad ja ühised tiivasirutused rebaslendudena ühendavad inimesi sellise erilise sidemega, mida ainult koos kogetu suudab teha.

Niisiis on rebaseks olemise aeg midagi, mida ei tasu peljata, vaid mida tuleks nautida. Kas te ka teate, kui kiiresti lipsab käest see üksainuke aasta?

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 19. november 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 37 (2196) www.ut.ee/ajaleht

Aasta naine on prof Marika Mikelsaar

Varje Sootak

Kuigi prof Marika Mikelsaart seostatakse viimasel ajal eelkõige Helluse piimatoodete sarja tervistava bakteriga, peab ta ise end eelkõige arstiteadlaseks. «41 aasta jooksul olen tuhandeid arste koolitanud,» ütles 2004. aasta naiseks nimetatud meditsiinilise biotehnoloogia erakorraline prof Marika Mikelsaar.

Maailmakaardile tõi Eesti teadlaste töörühma tõepoolest probiootiline piimhappebakter *Lactobacillus fermentum* ME-3 (M tähendab avastajate Marika Mikelsaare ja Mihkel Zilmeri eesnimede esitähte, E Eestit, lisaks 3 teadlast – Tiiu Kullisaar, Epp Songisepp ja Heidi Annuk). Laktobatsill ME-3 isoleeriti 1995. a Eesti terve lapse soolestikust. Esialgsed uuringud tõestasid bakteri toimet kahjulikele mikroobidele. Lisaks selgus, et ME-3 antioksüdatiivsed omadused saavad tuua otsest kasu inimesele, näiteks alla surudes veresoonte vananemist.

Professor Marika Mikelsaar oma noorte kolleegidega. Piret Kõll-Klais (vasakul), Kai Truusalu, Reet Mändar, Pirje Hütt, Jelena Štšepetova ja Tõnis Karki. VARJE SOOTAK

Kollektiivne töö

«Biomeditsiin ja meditsiiniline mikrobioloogia on kollektiivne teadus, sest siin on väga palju eri metoodikaid, eksperimente ja teoreetilisi seisukohti. Üks inimene ei suuda kursis olla meditsiinilise teaduskirjanduse kõigi tahkudega ja tunda paljusid metoodikaid,» rääkis Mikelsaar.

«Bakteri antioksüdantsuse leidsid üles biokeemikud Mihkel Zilmer ja Tiiu Kullisaar. Viimane uskus bakteri «hella» toimesse isegi varem kui mina,» selgitas Mikelsaar. «Isoleerisime bakteri ja tegime laboratoorseid uuringuid, eksperimente katseloomadel ja katsetusi vabatahtlikel. Hakkasid tulema tellimused, nüüd on ülikoolil patent. ME-3 on maailmas tunnustatud, see on lülitamisel mitmetesse raviskeemidesse (allergia-, taastusravi). Äsja tulin antibiootikumide konverentsilt Ameerikast, kust samuti sain koostöösoove.»

Prof Mikelsaar tõstab korduvalt esile kolleegide tööd: «Kui nad poleks vaimustusega kaasa löönud, oma ideid toonud, ei oleks selliseid tulemusi olnud. Just praegu sain ühelt oma õpilaselt uue kirjandusviite, mille katsun doktorantide seminari lülitada. Nii me üksteist täiendame ja vastastikku tunnustame».

Kaua aega mikrobioloogia instituuti ja mitmeid teaduskollektiive juhtinud Marika Mikelsaar räägib, et suure kollektiivi juht pole kerge olla, sest peab ka väga nõudlik olema. «Mind kasvatas tädi, kellele mul tuli selgitada, kui ma viie asemel nelja sain, miks ma oma potentsiaali ei realiseerinud. Noori naisi on vaja julgustada, et kui sihid selged, küll hakkama saate, kasutage oma võimeid!» Prof Mikelsaar rõhutab ka tunnustuse vajadust: «Kiitke oma kolleege, kui midagi on tõesti hästi tehtud.»

Mikrobioloogiks

Prof Mikelsaart mõjutas teaduse poole astuma suuresti kirjandus. «Kodus oli hea raamatukogu. Kui lugesin Sinclair Lewise «Arrowsmithi», sai selgeks, et tahan tegelda just niisuguste põnevate ohtlike mikroobidega. Ülikooliajal pöördusin tolleaegse mikrobioloogia kateedri juhataja dots Eugen Tallmeistri poole, kes on praegugi meie tegemistega kursis. Äsja saatis ta mulle hästi poeetilise õnnitluse.» Tema suunas üliõpilase Marika Jürgensoni 1960. a Akivo Lenzneri juurde aspirantuuri, kes hakkas Tartus uut suunda – inimese mikroobiökoloogiat arendama. «Töötasin koos prof Lenzneriga paarkümmend aastat, sain sealt palju oskusi, tõenäoliselt andsin ka ise midagi teadusele. Olen nende aastate eest tänulik.»

«Samuti on mul hea meel, et ülikool lubab mul veel pärast emeriteerumist kolm aastat erakorralise professorina töötada. Selle aja jooksul loodame avastatud uusi aineid põhjalikumalt testida. Hiljuti leidsime ju oma ME-3-l veel uue olulise võime suurendada antibiootikumi toimet.»

Mikrobioloogia instituudi uus juhataja prof Irja Lutsar on Marika Mikelsaarega korduvalt ühistes teadusprojektides osalenud. «Marikat iseloomustab optimism ning soov uute teadmiste järele. Tal ei lõpe ideed kunagi otsa, ka kõige raskemates ning võimatumates olukordades on tal mingi lahendus varuks,» iseloomustab kolleegi prof Lutsar.

Endise meditsiinilise ja viroloogia professori Marika Mikelsaare uurimistööd on tunnustatud Eesti Vabariigi kahe teauspreemiaga (1994 kollektiivne preemia ja 2002). Prof Mikelsaare uurimisgrupp kuulub ka molekulaarse ja kliinilise meditsiini tippkeskuse koosseisu.

Akadeemiline ema

Praegused kolleegid on olnud enamasti prof Mikelsaare õpilased. «Mitmed oma doktorikraadi kaitsnud täiendavad end välismaal, neist osa on juba tagasigi tulnud uute teadmiste ja kogemustega,» tunneb prof Mikelsaar nende üle rõõmu.

Praegu on prof Mikelsaarel juhendada peale kolme doktorandi veel neli inimest, kes tõenäoliselt väitekirja kaitsmiseni jõuavad.

«Mulle on väga palju andnud ka suhtlemine Eesti Naisüliõpilaste Seltsi noorte kaasvõitlejatega.» Meie seltsi erialade vilistlased on aga enamasti oma eriala tipud, kellega koosolemine rikastab minu maailma.»

Päris ema on ta aga teadlasteperekonnas (abikaasa patoloogiaprof Raik-Hiio Mikelsaar) kolmele lapsele ja vanaema kuuele lapselapsele.

EESTI AASTA NAISED TÜst

Prof Heidi-Ingrid Maaroos (1994)
Prof Marju Lauristin (1997)
Prof Birute Klaas (2003)

TÄNA LEHES

Lisaleht Korporatsioon Amicitia 80

Intervjuu
Elo-Hanna Seljamaa
LK 3

Doktoriväitekirjade kaitsmisest
LK 2

22. novembril 1948 ilmus Tartu Ülikooli ajalehe Tartu Riiklik Ülikool (praegu Universitas Tartuensis) esimene number.

UUDISED

Eesti ülikoolil tuleb 85. aastapäev

Kolmapäeval, 1. detsembril kell 12 algab aulas aktus, kell 17 Vanemuise 46 juurest tõrvikrongkäik.

Kell 19 saab aulas kuulata kontserti «Etnofuturistlikud etüüdid» (Küberstuudio).

2. detsembril kell 15 antakse kätte TÜ Sihtsasutuse stipendiumid.

3. detsembril kell 19 algab Vanemuise kontserdimajas aastapäevaball.

Narva kolledžis toimub Eesti ülikooli aastapäeva üritus 25. novembril kell 19 raekojas.

Pärnu kolledžis on tõrvikrongkäik ja akadeemiline loeng 1. detsembril kell 17.

Türi kolledž tähistab ülikooli aastapäeva 10. detsembril kell 15.

Aastapäeva aktus on 1. detsembril

Aktus algab kell 12 aulas.

Rektor Jaak Aaviksoo avakõne järel tervitab ülikooli Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel.

Akadeemilise loengu «Eesti hariduse tulevik – kas didaktiline või heuristiline paradigma» peab haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno.

TÜ audoktoriks promoveeritakse Tarja Kaarina Halonen, Anne Buttimer ja Jaak Panksepp ning auliikmeks Walter Keller ja Elmar Tampõld.

Audoktorite nimel tervitavad Anne Buttimer ja Tarja Halonen.

Seejärel promoveeritakse doktorid ja antakse kätte TÜ esimene Rahvusmõtte auhind.

Järva maavanem Üllar Vahtramäe, Lääne-Viru maavanem Urmas Tamm ja TÜ õigusinstituudi direktor Heiki Lindpere nõukogu saalis enne ürituse algust. VARJE SOOTAK

Koostöö maakondadega

Eile toimus ülikoolis traditsiooniline maavanemate päev.

Arutati ülikooli ja maakondade edaspidiseid koostöövõimalusi ning maakondade ootusi ülikooli suhtes.

Tartu Ülikoolil on koostöölepingud 9 maakonna (Saare, Valga, Järva, Hiiu, Ida-Viru, Rapla, Pärnu, Harju, Võru) ja 3 linnaga (Narva, Tallinn, Pärnu).

Teaduste Akadeemia valis uue juhatuse

Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu valis uue juhatuse.

Asepresidendid on nüüd akadeemia senine president Jüri Engelbrecht ja TÜ emeriitprof Ain-Elmar Kaasik, peasekretär Leo Mõtus. Presidendina alustab detsembris tööd prof akadeemik Richard Villems (TÜ).

Juhatuse nn vabaliikmeteks valiti Ene Ergma (TÜ), Endel Lippmaa, Enn Mellikov, Jaan Ross (TÜ), Enn Tõugu, Mart Ustav (TÜ), Mihkel Veiderma ja Haldur Õim (TÜ).

Akadeemia juhatuse liikmeteks kinnitati ka osakondade üldkogude poolt valitud osakonnajuhatajad – Peeter Saari (TÜ), Rein Küttner, Ilmar Koppel (TÜ) ja Peeter Tulviste (TÜ).

Akadeemia medali väärilisteks tunnistati Ain-Elmar Kaasik (TÜ), Ülo Lumiste (TÜ) ja Loit Reintam.

Teaduste Akadeemia üldkogul pidas tänavu elutöö eest Eesti Vabariigi teauspreemia saanud Tartu Ülikooli emeriitprofessor Sulev Vahtre ettekande Eesti ajaloost ja tänapäevast.

Linnavalitsus kohtus TÜ juhtkonnaga

Liina-Jaanika Seisler
Tartu linnapea abi

Arutati Tartu raamatukogude ühinemisvõimalusi, ühishuve ajaloolise hoonestuse, muuseumide ja teadusparkide arendamisel ning Tallinna Ülikooli loomise võimalikke tagajärgi.

Leiti, et TÜ raamatukogu ja linnaraamatukogu liitmine ei ole asutuste arengu seisukohalt parim variant, pigem tuleks ühtlustada strateegilist planeerimist ja tihendada koostööd.

Linnapea Laine Jänese sõnul valmistab linn ette programmi Toomemäe valgustamiseks ja hoonete korrastamiseks.

Prorektor Jaak Kangilaski tõdes, et muuseumide ülalpidamine ülikooli poolt on väga problemaatiline ning seni, kui riik seda teha ei aita, ei suuda ülikool vabanevatesse ruumidesse muuseume laiendada. «Kõige keerulisem on hetkel vana anatoomikumi küsimus,» ütles Kangilaski.

Tallinna Ülikooli asutamise võimalikke mõjusid hinnates ütles rektor Aaviksoo, et akadeemiliselt see samm Tartu Ülikooli ei ohusta. «Tegemist on strateegilise ja poliitilise valikuga,» rõhutas Aaviksoo.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas doktorant tohib töötada töölepingu alusel?

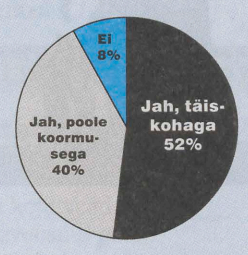

Vastajaid: 25

Uus küsimus:
Kas ülikooli ballipilet on ostetud?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Hansapank jagab stipendiume

26. novembril kell 14 antakse Hansapanga Barclay kontoris kätte Hansapanga tänavused stipendiumid.

TÜst pälvisid stipendiumi Aleksei Lissitsin (matemaatika-informaatika), Alar Ainla (füüsika), Ingrid Liiv (arsti-teadus), Vallo Varik ja Mari Järve (geenitehnoloogia).

Hariduskonverents 2004 koostööst

23. novembril kell 10 algab TÜ Õpetajate Seminaris hariduskonverents «Kutse- ja kõrghariduse teelahkmed – koostöö või konkurents».

Arutatakse sotsiaalset partnerlust hariduse ning majanduse, teaduse jt elualade vahel. Avaettekande peab haridus- ja teadusminister Toivo Maimets. Ettekandjate hulgas on ka Helsingi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudi prof Mart Saarma, kes räägib teemal «Kas Eesti haridus on konkurentsivõimeline?»

Konverentsil kuulutatakse välja ka Haridussõber.

Registreerumine lõpeb 19. novembril kell 15.

Info: tel 681 7048.

Moldova delegatsioon Narva kolledžis

16. novembril külastas Narva kolledžit Eestis viibiv Moldova Vabariigi Benderi ja Balti linnade kohalike omavalitsuste ja MTÜ-de esindajate delegatsioon.

Tutvuti Eesti kogemusega kodanikuühiskonna arendamisel.

Õppekülaskäik toimus TÜ Narva Kolledži ja Dnestriäärse Moldova Vabariigi inimõiguste kaitse keskuse koostööprojekti raames. Külaskäigu eesmärk oli tutvuda eri tasemel toimunud ühiskonnareformidega Eestis.

Ilmub raamatukogu uus kalender

TÜ raamatukogus valmib 2005. aasta kalender, mis on seekord pühendatud Itaalia suure kirjaniku ja humanisti Francesco Petrarca (1304–1374) hiljuti möödunud 700. sünniaastapäevale.

Uut kalendrit esitletakse 9. detsembril näituse «Rara italica» avamisel raamatukogu näitusesaalis. Kalendrit on võimalik tellida aadressil andrus.allikvee@ut.ee.

Märkida: kalendri tellimus, perekonnanimi ja eksemplaride arv. Ettetellimisel on soodushind 90 kr, hiljem maksab kalender 125 kr.

Ettetellitud kalendri saab välja osta 9. detsembrist raamatukogu fuajees asuvast infopunktist.

Väitekirjade kaitsmine edeneb 1.

Uued doktorid matemaatilise statistika erialal ja filosoofiateaduskonnas

Tõnu Kollo
matemaatilise statistika prof

Matemaatilise statistika erialal on möödunud aasta jooksul kaitstud 3 doktoritööd.

Number iseenesest ei ole suur, aga see arv on kõnekam, kui arvestada, et bakalaureuseõppe riigitellimus statistika erialal on viimastel aastatel olnud 10 kohta.

Rakenduslik matemaatiline statistika

Matemaatiline statistika on rakendusteadus ja just rakenduslikkus muudab eriala tudengite jaoks atraktiivseks. Statistika erialale sissesaamise lävend on ülikoolis üks kõrgemaid. Püüame oma bakalaureusetööde teemad siduda tegeliku elu probleemidega, mille uurimine bakalaureuseõppes viib enamiku üliõpilastest arusaamisele, et tuleb veel õppida.

Paljudel lõpeb see soov magistriõppega. Mitmel juhul aga tõdetakse, et olemasolevad meetodid ei ole täiuslikud ja on ka omalt poolt võimalik midagi olulist lisada, nüüd juba doktoriõppes.

Neid, kes doktoriõppe edukalt läbida suudaksid, on kahtlemata rohkem kui doktorantuurikohti. Paraku on statistikud tööturul nõutud nii meil kui ka mujal maailmas ja ahvatlevad tööpakkumised (meil eelkõige kindlustusseltsidelt ja finantsettevõtetelt, mujal veel farmaatsiafirmadelt) meelitavad ära potentsiaalseid doktoreid nii magistri- kui ka doktoriõppest.

Tahaks väga loota, et kavandatav õppetoetuste reform aitab tudengeid õpingute juurde kinnistada. Siis on aga karta, et takistuseks saab doktorantuurikohtade vähesus.

Väitekirjad mitmemõõtmelisest statistikast

Viimased kaitstud doktoritööd kuuluvad mitmemõõtmelise statistika alla.

Tatjana Nahtman ja Märt Möls arendasid oma töödes edasi lineaarsete segamudelite teooriat. Lineaarne mudel on kõige olulisem statistiline mudel väga paljudes rakendusvaldkondades ja seda on palju uuritud. Samas on nende mudelite omadused paljuski kirjeldamata juhul, kui osa uuritavat nähtust mõjutavatest faktoritest on juhuslikud, st segamudeli korral. Selgub, et sisuliselt sama mudel võib olla esitatud mitmel viisil.

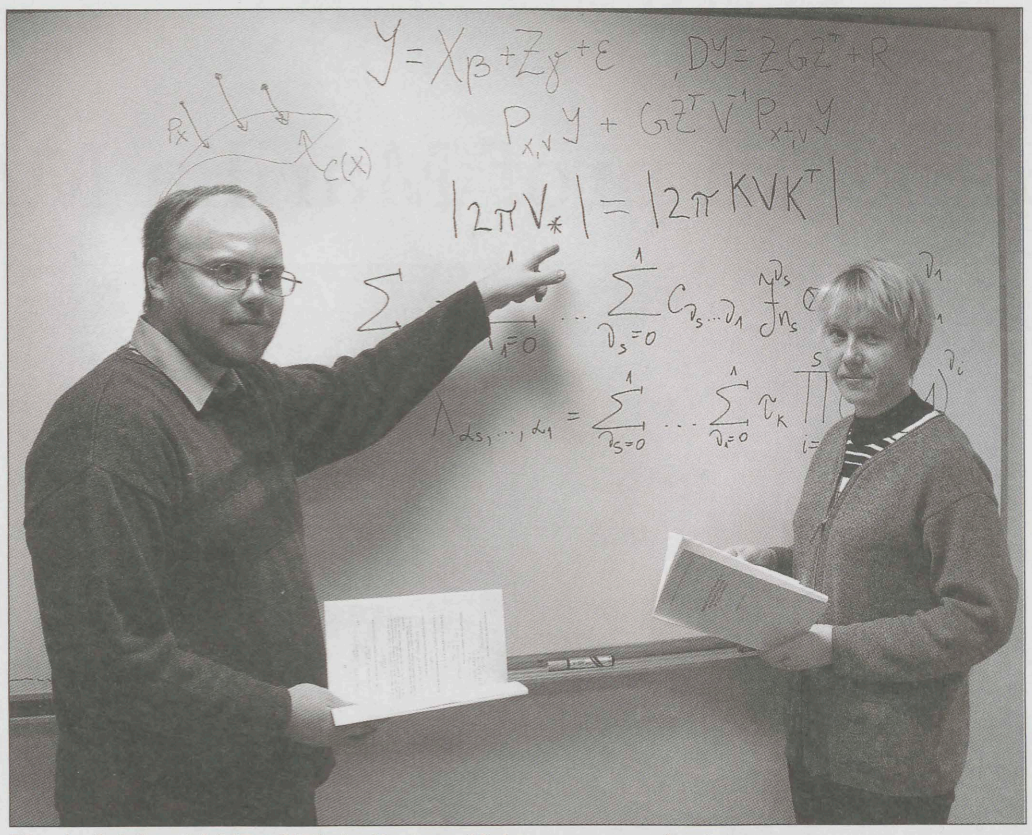

Värsked doktorid Märt Möls ja Tatjana Nahtman oma valemitega. KALEV PÄRNA

Tatjana Nahtman selgitas oma töös välja sõltuvusstruktuurid erinevate mudeliesituste jaoks juhul, kui on tegemist andmetes sisalduva sümmeetriaga ja kirjeldas seoseid faktori tasemete ümberjärjestamisest tulenevate omaduste, parametriseerimistingimuste ja sõltuvusstruktuuride vahel.

Märt Möls näitas, et tüüpilise prognoosiülesande lahendamiseks pole tunnuste sõltuvusstruktuuri ühene määratlemine hädavajalik. Need eeldused saab asendada lihtsamalt formuleeritavate juhuslike faktorite parametriseerimistingimustega. Samuti leidis ta hõlpsasti kontrollitava tingimuse, millal kaks erinevat sõltuvusstruktuuri viivad samade prognoositulemusteni.

Lisaks uurimistemaatikale on sarnane ka kahe vastse doktori senine haridustee: bakalaureusekraad Tartus, seejärel magistrikraad biostatistikas Limburgi Ülikoolist Belgias ja lõpuks doktorantuur Tartus.

Kolmanda töö autori Olga Dunajeva väitekiri oli pühendatud asümptootiliste meetodite arendamisele. Tema kõige olulisemad tulemused on seotud kõrgdimensionaalsete andmete töötlemiseks kasutatavate meetodite täiustamisega. Tänapäeva andmetele on omane uuritavate tunnuste arvu plahvatuslik kasv, samas ei pruugi ühe tunnuse vaatluste arv olla kuigi suur. Magdeburgi Ülikooli uurimisrühma poolt on välja pakutud uus lähenemine sellist tüüpi andmetele ja doktoritöö kõige kaalukam tulemus arendas edasi sakslaste poolt välja pakutud meetodit.

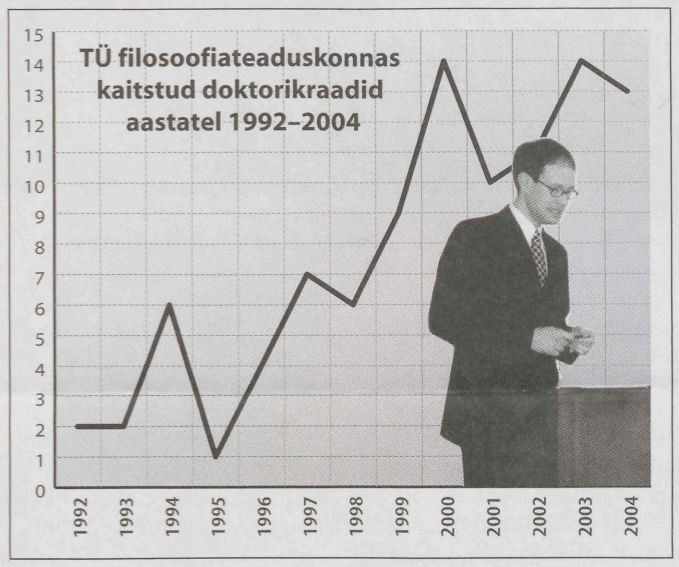

Kuna doktorantuurikohtadega on kitsas, on ka huvitav maailmas ringi vaadata ja mitmed meie lõpetajad on jätkanud õpinguid mujal. Belgias Genti Ülikoolis kaitses 2004 oma doktoritöö finantsmatemaatikast meie kasvandik Jan Liinev, Rootsis tulevad detsembris ja jaanuaris kaitsmisele Birgit Strikholmi ja Kadri Meisteri doktoritööd. Mõlemad kaitsesid magistritöö Tartus, kuid jätkasid doktoriõppes vastavalt Stockholmis ja Umeås.

Tundub, et on olnud päris hea aasta ja hoogu jätkub ka edasiseks. Kolmest lõpufaasis olevast uurimusest peaks tõenäosusteooriaalane doktoritöö tulema kaitsmisele jaanuaris.

Andres Tvauri
filosoofiateaduskonna prodekaan
arheoloogia vanemteadur (PhD)

TÜ suurimas, filosoofiateaduskonnas, on tänavu kaitstud 13 doktoridissertatsiooni.

Statistika põhjal otsustades on see igati normaalne tulemus – pärast 1990. aastate madalseisu on teaduskonnas aastas kaitstud doktoriväitekirjade hulk olnud püsivalt 10 ja 14 vahel.

Enamik kaitsjaid naisteadlased

Enim uusi doktoreid kaitses ajaloo ning eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas, mõlemas neli. Andres Andresen (pildil), Aigi Rahi-Tamm ja Katri Raik said doktorikraadi ajaloo ning Ene Kõresaar etnoloogia erialal.

Eesti keele erialal kaitsesid doktoriväitekirja Toomas Help, Heli Laanekask ja Katre Õim ning üldkeeleteaduse erialal Ene Vainik.

Kirjanduse ja rahvaluule osakonnast said doktorikraadi kolm dissertanti. Neist Tiia Ristolainen ja Anu Vissel eesti ja võrdleva rahvaluule erialal ning Anneli Saro eesti kirjanduse erialal.

Vene ja slaavi filoloogia osakonnast tuli kaks vastset doktorit – Erika-Oksana Haag vene keele ja Vadim Semjonov (Semenov) vene kirjanduse erialal.

Tänavu doktoriks väidelnud kolmeteistkümnest inimesest oli vaid kolm meessoost! Tegemist on mõtlemapaneva olukorraga, sest kuigi filosoofiateaduskonna tudengitest moodustavad naised juba aastaid enamuse, pole meestevähesus humanitaaraladel varasematel aastatel doktoriks väidelnute hulgas nii teravalt avaldunud.

Eesti rahvusteadustekeskksus

Filosoofiateaduskonda on koondunud eesti rahvusteadused, siin õpetatakse ja uuritakse teadusharusid ja -teemasid, mida teised rahvad meie eest ei uuri ega hakkagi uurima. See on selgelt nähtav ka tänavu kaitstud doktoritööde teemades – enamik dissertatsioone käsitleb Eesti ajaloo, eesti kultuuri või keele küsimusi.

Vaid vene ja slaavi osakonnas kaitstud tööd on kirjutatud vene keele ja vene kirjanduse teemadel. Rahvusteadustekeskksus kajastub ka kaitstud dissertatsioonide keeles. 13st väitekirjast on 9 eesti, 2 inglise ning 2 vene keeles.

Kuigi kõik filosoofiateaduskonnas tänavu kaitstud doktoritööd on teaduslikult kõrgetasemelised, ületas neist vaid mõni uudiskünnise. Meedias leidsid kajastamist ainult kolm väitekirja: Aigi Rahi-Tamme «Teise maailmasõja järgsed massirepressioonid Eestis: allikad ja uurimisseis», Tiia Ristolaineni «Aspekte surmakultuuri muutustest Eestis» ning Anu Visseli «Lastepärimus muutuvas ühiskonnas».

Neid kolme ühendab teema, mis käsitleb lähiajaloo või rahvusliku kultuuri küsimusi ja ühel või teisel moel puudutab kõiki eestlasi. Kokkuvõttes võib filosoofiateaduskonna tänavust uute doktorite «saaki» pidada heaks.

Kuidas on võimalik siduda ettevõtlust ja teadustööd?

Kaspar Koov
majandusteaduskonna turundusspetsialist

24. novembril kell 11 algab Oeconomicumis ettevõtluse ning tehnoloogia juhtimise magistriprogrammi (ETJ) esimeste magistritööde kaitsmine.

Kaitsmisele tuleb neli tööd, mida võib võrrelda teadus- ja ettevõtlustemaatiliste külalisesinejate loengutega, kust saab nii uusi teadmisi kui ka ettevõtlusalaseid kontakte.

ETJ on TÜ poolt koos EASi ja Hollandi riskikapitali fondiga Zernike Group loodud magistriõppeprogramm.

Selle eesmärk on anda noortele ettevõtjatele põhjalikud teadmised innovatiivsete toodete ja teenuste edukaks turule toomiseks ning teaduspõhise majanduse kompetentseks juhtimiseks laiemal tasandil.

Magistrant Henri Enniste sõnul on ETJ-programmis lähima paari kuu jooksul loomisel vähemalt kaks kõrget lisandväärtust loovat ettevõtet.

Ettevõtluse ja tehnoloogia juhtimise programmist on juba välja kasvanud ka innovatsioonijuhtimise spetsialiste koondav MTÜ Tehnoloogia ja Ettevõtluse Arenduse Koda e TEA Koda.

Kõik, kes on huvitatud ideede või teadustööde rakendamisest ettevõtluses, on oodatud kaitsmist kuulama ja küsimusi esitama.

ETJ magistrikraadi kaitsnud spetsialistid on kindlasti adekvaatsed vastama küsimustele, kuidas siduda ülikooli teadustööd ja ettevõtlust.

Enneköike on nad sobilikud kandidaadid loodavate *spin-off*-firmade juhtimiseks ning Eesti teadus- ja arendustegevuse edendamiseks.

ETJ MAGISTRITÖÖDE KAITSMINE

24. novembril kell 11 Narva mnt 4, B202

Maksim Mõttus «Turundusstrateegia ja -plaani loomine kõrgtehnoloogilisele tootele OÜ Müomeetri näitel»
Merike Leego «Tööstusomandi roll *spin-off*-firma turundusstrateegia kujundamisel AS Asper Biotech näitel»
Janika Jürmann «Disain kui konkurentsivõimet mõjutav tegur Eesti mööblitööstuses»
Erki Hendrikson «Ettevõtlusinkubaatorite loomise vajadused ja võimalused Eestis»
Info: Dorel Tamm, tel 737 6116, Dorel.Tamm@ut.ee

Dialoogis kettkirjadest

Intervjuu kirjanduse ja rahvaluule 1. aasta magistrandi Elo-Hanna Seljamaaga

Aija Sakova

Rahvaluule magistrandile Elo-Hanna Seljamaale määrati Eesti TA üliõpilaste teadustööde konkursil II preemia. Tunnustust leidis juunis kaitstud bakalaureusetöö «Dialoogis kettkirjadest». Juhendaja oli prof Ülo Valk.

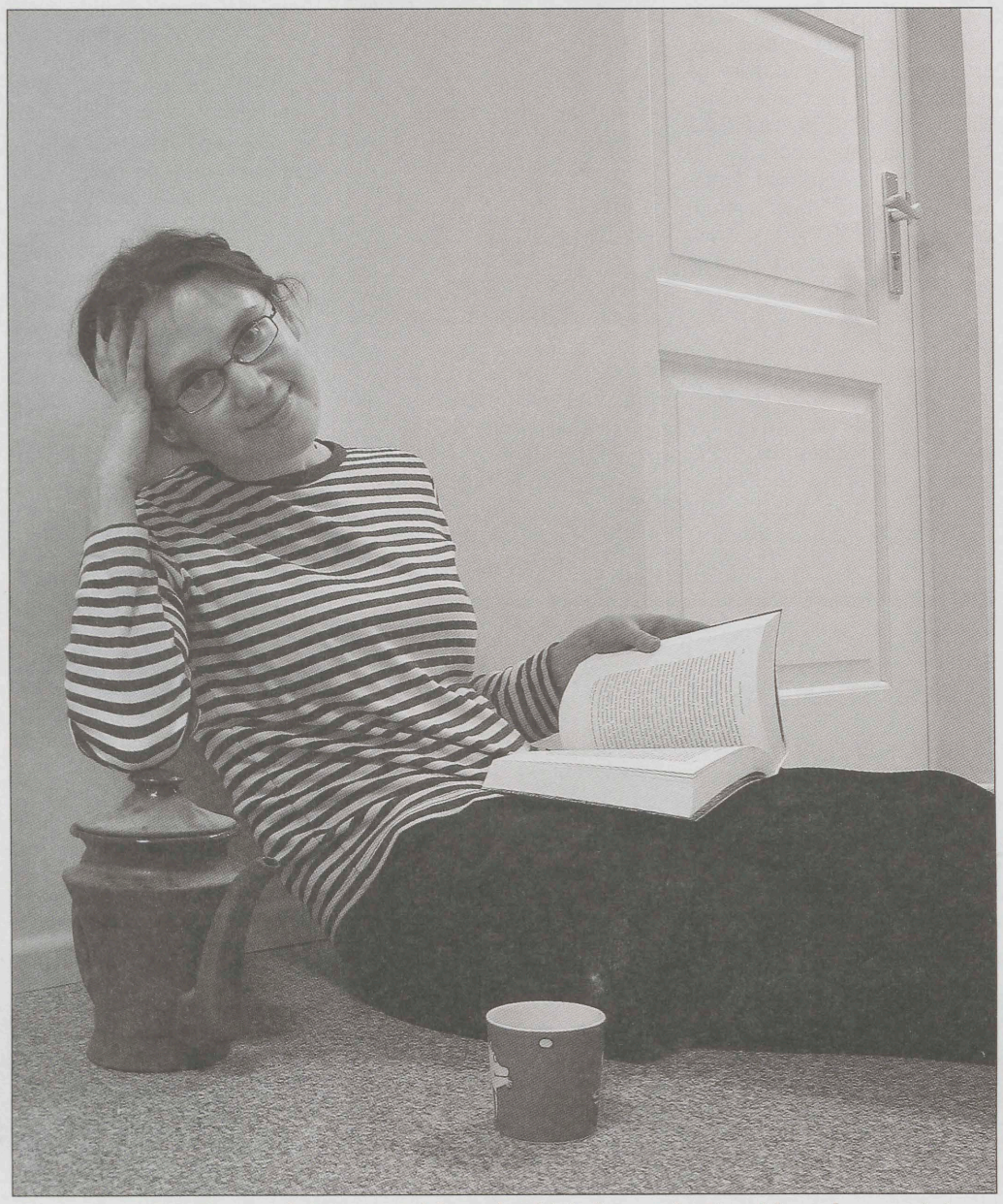

Magistrant Elo-Hanna Seljamaa ütleb, et kettkirjad on tal võimaldanud paremini aru saada oma tegevusest folkloristina. AIJA SAKOVA

Mida Sa oma bakalaureusetöös uurisid?

Uurisin kettkirju, põhiliselt neid, mida saadetakse meiliga, ise nimetan neid elektroonilisteks kettkirjadeks.

See on kettkirjadest, aga ka paljudest muudest folkloori ja selle uurimisega seonduvast. Kasutan kettkirju, et analüüsida üldiseid mõisteid, millega folklorist oma töös kokku puutub. Töö püüab peegeldada ja analüüsida uurija tööd, mind ennast uurijana.

Kettkirjadega oled tegelnud juba terve ülikooli aja. Kuidas jõudsid nende juurest uurija töö analüüsimiseni?

Ummiku kaudu, millesse empiiriliste tekstide analüüs mind ajas. Uurijana püüdsin kettkirju kuidagi liigitada ja lõin kettkirjade analüüsimiseks klassifikatsioonisüsteeme. Avastasin, et need kategooriad lekivad, et süsteem veab mind alt. See pani mõtestama, miks ma folkloorile sel viisil lähenen ning kust pärinevad need terminid, mõisted ja kategooriad, mida kasutan. Mitmed asjad, mida olen pidanud iseenesestmõistetavaks, on hoopis ajaloolised. Nad on konstrueeritud ehk loodud kellegi poolt teatud tingimustes ja mingil kindlal eesmärgil.

Mida võiks pidada iseenesestmõistetavaks?

Näiteks seda, et määratlesin algul kettkirju nende ülesehituse järgi, see tundus nii iseenesestmõistetav. Selline lähenemine on tulnud aga alles koos strukturalismiga, mis kerkis folkloristikas tugevalt esile 1960ndatel. Kettkirjadele pöörati tähelepanu ka enne seda, kuid neid kirjeldati teisiti, mitte struktuuri järgi. Iseenestmõistetavuse tunne teeb meid sageli pimedaks ning sellest pääsemiseks tulekski püüda tagasi minna algusesse, küsida põhjuste järele.

Kas Sa seletaksid paigutumise mõistet? See on ju pärit feministlikust uurimisest.

Feministlikus uurimises on paigutumine tõesti üks keskseid mõisteid ja nõudmisi ning ka eesti keelde on selle toonud feministlikud uurijad. Klassikalise teadusmudeli järgi on uurija neutraalne. Ta lahutab oma isiku uurimisteemast, mis tähendab, et ühe uurija võib põhimõtteliselt välja vahetada suvalise teise uurija vastu.

Uurija distantseerub ainesest ning on tänu sellele võimeline vaatlema uuritavat korraga mitme nurga alt, teatud mõttes kõikenägeja pilguga.

Mulle tundub, et see ei ole nii. Uurija ei tegutse kunagi vaakumis, ta on seotud näiteks selle aja ja ruumiga, kus ta elab ja töötab. Tal on mingid ootused, nägemus miks ta midagi uurib ja mida ta sealt leida kavatseb.

Paigutumist mõistan ma oma suhte määratlemisena uurimisse ja uuritavasse.

Folkloori on keeruline uurida seepärast, et ta on meile nii lähedal.

Oma bakalaureusetöös alustan paigutumist keelest ehk püüan jõuda nende väideteni, mis on, võiks öelda, terminoloogia taga.

Kuidas seda mõista?

Kui uurija kasutab teatud termineid, siis ta võtab sisse teatud positsioone, väidab midagi, olgugi et ta ei pruugi sellest ise nii mõelda.

Samuti paigutun ma teiste uurijate töödesse, kes on kettkirjadega varem tegelnud. Selle kaudu määratlengi oma positsiooni uurijana.

Iseendani jõudmine toimub seeläbi, et määratlen oma suhte teistesse. Kuid vähemalt bakalaureusetöös tegin seda eelkõige selleks, et saaksin oma enda varasematest seisukohtadest lahti öelda. Lahtiütlemine oli vajalik, et uute nägemuste kujundamine võimalikuks saaks. Siin taga on Mihhail Bahtini ideed dialoogist ja dialoogilisusest, mis on mind palju mõjutanud ja millega ma tahaks põhjalikumalt edasi tegeleda. Dialoog ei olegi kahekõne, vaid väljendab minu jaoks kõike suhtes kõigega, nähtuste suhtelisust ja samas määratletust konkreetsete tingimuste ja konkreetsete dialoogis osalejatega.

Kas töö pealkiri «Dialoogis kettkirjadest» tuleb sellest, et oled dialoogis uuritava ainesega või teiste uurijatega?

Pealkiri viitab kõigepealt sellele, et olen dialoogis iseenda ja oma varasemate seisukohtadega, et mõista seda, miks ma varem jooksin oma uurimistöös ummikusse.

Teisalt olen ma samal ajal dialoogis teiste uurijatega ja vaatlen teiste uurijate dialoogis olemist oma ajaga. Samal ajal olen mina alati üks osapool selles dialoogis, sest uurimisprobleem on sellisel kujul olemas ju ainult seeläbi, et ma ta sellisena püstitan.

Rääkisid enne paigutumisest ja sellest, et uurija läheneb uuritavale ainesele alati mingi eesmärgiga. Kas sa oled leidnud selle, mida oled otsinud?

Sellest eesmärgipärasusest saab paremini aru siis, kui võrrelda eri aegade uurijate lähenemisviise. TÜ esimene rahvaluule prof Walter Anderson näiteks püüdis 1930ndatel tuvastada kettkirjade levikuteid ja illustreeris kettkirjade abil geograafilis-ajaloolist meetodit.

Seevastu Ühendriikide üks juhtivaid folkloriste Alan Dundes, kes on käinud ka Tartus, uuris 1960ndatel kettkirju strukturalistlikust seisukohast. Minul on kettkirjad võimaldanud paremini aru saada oma tegevusest folkloristina, mis peegeldabki kaasajal valitsevat refleksiivsemat lähenemist. Kettkirjad on ka uurijate jaoks vahend millegi väitmiseks.

Kuidas suhtutakse kettkirjade, eriti e-postiga levivate kettkirjade uurimisse?

Kõige rohkem üllatab ehk kombinatsioon – rahvaluule ja elektronpost. Mitmete arvates piirdub rahvaluule vaid regilaulude või igatahes millegi vana uurimisega.

Seda tehakse ka ja väga mitmel eri viisil. Rahvaluule on meie igapäeva osa. Üks põhjusi, miks folkloori on keeruline uurida, on just nimelt see, et ta on meile nii lähedal.

Mis oleks meie ümber oleva rahvaluule näide, mida me ei taju?

Näiteks stereotüüpsed nägemused, kuidas me argistest toimetustest räägime ja lugusid loome. Ka see, kuidas ristitakse rebaseid või peetakse sünnipäevi. Näiteks uurib üks rahvaluule magistrant sünnipäevade tähistamisega seotud tähendusi. Hiljaaegu toimus seminar lemmikloomadest.

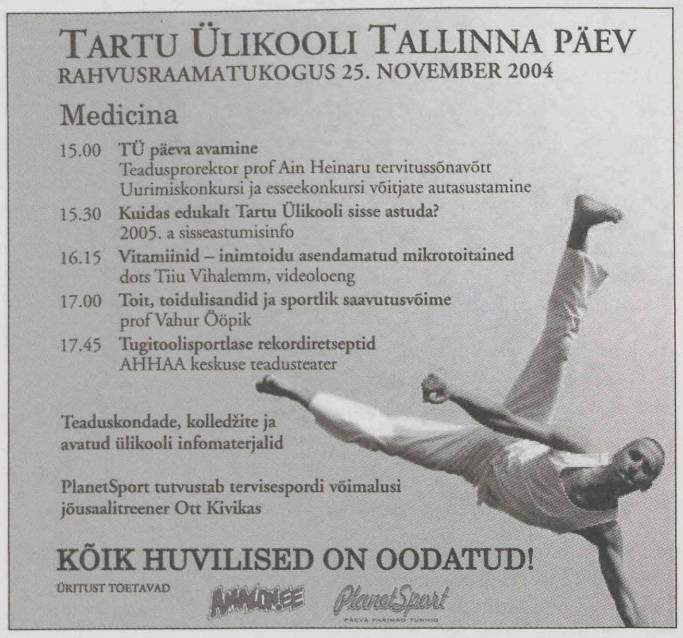

EESTI VABARIIGI TEADUSPREEMIAD

Riigi teaduspreemiad määratakse Eesti teadustöötajatele ja teaduskollektiividele silmapaistvate teadustöö tulemuste eest.

2005. aastal antakse kaks (300 000 kr) preemiat pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest ja kaheksa (150 000 kr) aastapreemiat eelneva nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde esiletõstmiseks täppisteaduste, geo- ja bioteaduste, keemia ja molekulaarbioloogia, põllumajandusteaduste, tehnikateaduste, sotsiaalteaduste, arstiteaduse ja humanitaarteaduste vallas.

Aastapreemiad on ette nähtud Eesti teadlastele individuaalsena või erandkorras kuni 5-liikmelistele teaduskollektiividele.

Ettepanekuid võivad teha haridus- ja teadusministeeriumi teadus- ja arendusasutustena registreeritud ülikoolide ning teadus- ja arendusasutuste nõukogud, samuti Eesti TA akadeemikud.

Pikaajalise tulemusliku teadustöö preemia kandidaadi ülesseadmiseks on komisjonile vaja esitada: motiveeritud esildis (kuni 3 lk), CV (kuni 3 lk), teaduspublikatsioonide nimekiri ja olulisemad publikatsioonid (kuni 10 nimetust).

Aastapreemia kandidaadi ülesseadmiseks on vaja esitada: motiveeritud esildis (kuni 3 lk), publikatsioon(id) jm tulemustega seotud materjal.

Komisjon ootab ettepanekuid **25. detsembrini** aadressil: Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn.
Info: tel 645 0712 ja 5394 0712.

Preemiad antakse kätte Eesti Vabariigi aastapäeval.

UUDISED

TÜ Raamatupoes tuleb 8. oksjon

Homme kell 11.15 algab ph aud 139 ülikooli raamatupoe 8. oksjon.

Pakutakse Eesti kunsti- ja kunstiloolisi, Eesti kiriku-, kooli- ja koduloolisi raamatuid ning Eesti vanemaid ja haruldasi raamatuid.

Kokku tuleb enampakkumisele 650 trükist alghinnaga 10 kroonist 10 000 kroonini. Trükistega saab tutvuda oksjonikataloogi vahendusel raamatupoes ja tund enne oksjoni algust kohapeal.

Y-Galeriis on uus näitus

15.–28. novembrini on TÜ Y-Galeriis avatud Kaire Nurga ja Uwe Schloeni näitus «Sain maalida vaid vasaku käega».

«Kogu 5-ruumiline näituseprogramm sai Y-Galerii puhul konkreetsema isikuloolise keskme,» selgitab Kaire Nurk. Kaasnäitajaks leidis autor saksa kunstniku Uwe Schloeni, kellega esineti koos ka 1999. a Tartus.

Balti Assamblee kultuuripreemia

TÜ folkloristika ja kognitiivse lingvistika erakorraline prof akadeemik Arvo Krikmann sai Balti Assamblee kultuuripreemia.

Preemia pälvisid tema uurimistöö «Kaasaegse metafoori teooria panus vanasõnade uurimisse» ja metafooriteooria arengusuundi käsitlev teoreetiline kontseptsioon.

5000 euro suurune preemia antakse Arvo Krikmannile kätte Riias 17. detsembril.

Korp! Filiae Patriae peab konverentsi

4. detsembril kell 11 algab korp! Filiae Patriae konvendis konverents «Soorollid tänapäeva ühiskonnas ja nende mõju tervisele».

Konverentsil ettekantavate teemade kaudu selgitatakse kas ja mil määral mõjutab naiseks ja meheks olemine meie igapäevast vaimset ja füüsilist tervist.

Kaasa räägivad Maris Jesse, Eha Rüütel, Raili Põldsaar, Jüri Uljas, Katri Tammekand jt.

Täpsem kava: www.cfp.ee/konverents.

Eesti sulgpallurid olid edukad

Rahvusvahelise sulgpalliliidu edetabelis on Eesti sulgpallurid tõusnud kõigi aegade kõrgeimale kohale.

Helen Reino ja Piret Hamer on paarismängus 45. tabelireal.

Kati Tolmoff hoiab üksikmängus endiselt 46. kohta, Reino on tõusnud 151. kohale. Pekingi olümpiamängudele pääsevad iga mänguklassi 32 paremat.

ALMA ANEKDOOT

Retsept

Poest ostad tainast
oma koju vead
hõõgvel süte peal
panni peale sead
kui siis isu tuleb
võtad oma ahjust
oma tainapea

Jaan Surdub
Ajalehest TRÜ nr 19, 1982

ÕNNITLEME

Virve Liiv 80

23. novembril tähistab oma juubelit saksa filoloogia õppetooli endine õppejõud Virve Liiv.

Virve Liiv lõpetas ülikooli 1949 saksa filoloogina. 1957, kui olud võõrkeelte ja ka võõrfiloloogia õppimiseks ning õpetamiseks olid soodsamaks muutunud (1956 taasavati germaani ja romaani filoloogia osakond), asus ta tööle saksa keele kateedris. Aastast 1983 on Liiv pensionil.

Virve Liiv õpetas praktilist saksa keelt saksa filoloogia eriala üliõpilastele ja luges teoreetilise foneetika kursust. Ta oli oma töös nõudlik, mille eest mitu lendu saksa filoloogе, kelle hulka allakirjutanul on rõõm end lugeda, võivad talle siiralt tänulikud olla. Erilist rõhku pani Liiv üliõpilaste kõneoskuse ja korrektse häälduse omandamisele, milleks kasutas oskuslikult mitmesuguseid metoodilisi võtteid, olles muuhulgas teerajajaks tehniliste vahendite kasutamisel keeleõppes.

Virve Liiv on ainuisikuliselt või kaasautorina koostanud saksa keele õpikuid algajatele, aga ka saksa keelt kõrgkoolis üldainena õppijatele. Eriti tuleb esile tõsta õppevahendeid saksa filoloogia eriala üliõpilastele, keda ta rohkem kui 25 aastat õpetas. Selle töö lõpptulemuseks on 1980 ilmunud «Saksa keele õpik saksa filoloogia 1. kursusele». Samas ei tohi märkimata jätta koostöös kolleegide A. Habermani ja M. Paiveliga valminud «Saksa-eesti fraseologismide ja väljendite sõnaraamatut».

Arvukad üliõpilased ja kolleegid tänavad Virve Liivi tehtud töö eest, õnnitlevad teda juubeli puhul ning soovivad tugevat tervist ja elurõõmu!

Kolleegide ja endiste üliõpilaste nimel
Mari-Ann Palm
saksa filoloogia õppetooli lektor

ÕNNITLEME

Kaupo Elberg 70

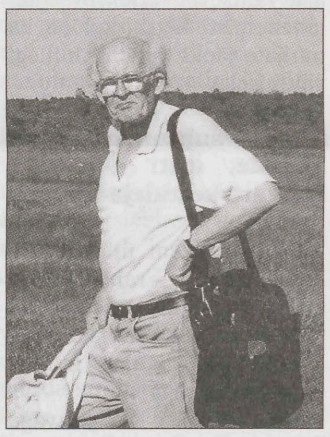

20. novembril tähistab oma 70 aasta juubelit dots Kaupo Elberg.

Juubilar alustas oma teadlaseteed entomoloogina Eesti TA Zooloogia ja Botaanika Instituudis. Tema lemmikuurimisobjektiks kujunesid kärbsed.

Oma pika teadlaskarjääri jooksul on uurimisretked viinud juubilari ka kodunt kaugemale. Eriti tulemuslikuks kujunesid ekspeditsioonid Siberi ja Kaug-Ida aladele.

Laia silmaringiga entomoloogina tekkis Kaupo Elbergil huvi jagada oma teadmisi ka üliõpilastele. Nii asuski juubilar tööle TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituuti, kus töötas pensionile minemiseni. Üliõpilastele on ta meelde jäänud äärmiselt pedantse õppejõuna.

Ka pensionipõlves jätkab juubilar oma meelistegevust. Varem kogutud materjali läbitöötamise kõrval tegeleb ta aktiivselt ka uue materjali kogumisega. Täitunud on unistused külastada varem kättesaamatuid alasid Skandinaavias.

Kolleegid soovivad juubilarile veel pikka iga ja huvitavaid leide kärbeste maailmas!

UT TOIMETUS TEATAB

UT toimetus palub ülejärgmise, s.o 3. detsembri ajalehe materjalid ära saata kindlasti juba reedeks, **26. novembriks**. Põhjuseks on varasem küljendamise päev (kolmapäeva, 1. detsembri asemel teisipäev, 30. november). Viimast infot saame sisse panna neljapäeva varahommikul.

ÕNNITLEME

60

Helgi Andresson, lektor – 22. november

50

Anu Aluoja, dotsent – 21. november

35

Leena Kurvet-Käosaar, teadur – 22. november

30

Külli Prillop, teadur – 24. november
Erik Jõgi, teadur – 25. november

25

Margus Kõomägi, lektor – 20. november
Olga Tšubrik, erakorraline teadur – 25. november

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ÕNNITLEME

Valter Lenk 75

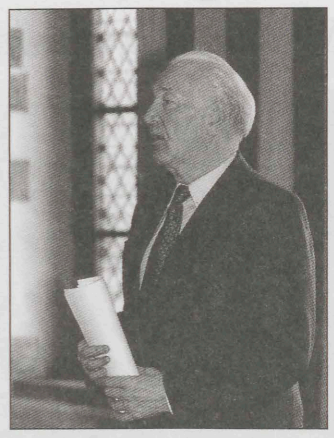

Kauaaegne ülikooli õppejõud dotsent, Eesti spordiajakirjanike sektsiooni, Eesti Spordiajaloo Seltsi ja Eesti Akadeemilise Spordiliidu asutajaliige, arvukate spordiajalooliste ja metoodiliste väljaannete autor Valter Lenk sai 17. novembril 75.

Valter Lenk koostas TÜ õppejõudude leksikoni kehakultuuriteaduskonna ajaloolise ülevaate (1997) ja raamatu «Üliõpilassport Eestis» (1998).

Eesti Akadeemilise Spordiliidu asutaja ja pikaajalise asepresidendina suutis Lenk taastada SELLi mängude (Soome, Eesti, Läti, Leedu üliõpilasmängud) traditsiooni. Tema organiseerimistöö tipuks võib lugeda SELLi mängude deklaratsioonile allakirjutamist 1997 ja mängude jätkamist 1998. Valter Lenk tegeleb praegugi aktiivselt spordiajaloo jäädvustamisega.

Eesti Akadeemiline Spordiliit ja TÜ Akadeemiline Spordiklubi õnnitlevad juubilari!

ÕNNITLEME

Enn Tõnisson 60

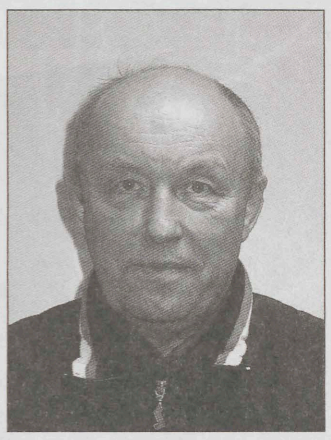

16. novembril sai 60-aastaseks TÜ maadluse õppejõud ja treener Enn Tõnisson.

Maadlustreenerina alustas Enn Tõnisson 1967 tööd ülikooli õpingute kõrvalt üleliidulises vabatahtlike spordiühingus Tööjõureservid.

1990. aastast töötab Tõnisson ülikoolis algul assistendi, hiljem õppejõuna ning TÜ Akadeemilises Spordiklubis treenerina.

Peale selle on Tõnisson viis aastat Eesti Maadlusliidu treenerite nõukogu esimees olnud. Ta on ka maadluskohtunik ning hinnatud peasekretär rahvusvaheliste maadlusvõistluste korraldamisel Eestis.

Oma parimaks õpilaseks loeb Tõnisson Toomas Proovelit, kes tuli 2002 Euroopa meistrivõistlustel 4. ja Sydney olümpiamängudel 9. kohale.

Maadlust kui spordiala võrdleb Tõnisson malega. Tema sõnul oskab igaüks teha käike, kuid suurmeistriks ometi kõik ei saa. «Nii on ka maadluses – tuleb osata õigeid võtteid õiges järjekorras teha,» selgitab ta.

Kolleegid ja tuttavad leiavad Tõnissoni kirjeldamisel vaid häid omadussõnu. «Ta on haruldaselt heasüdamlik ja üks entusiastlikumaid treenereid, keda ma tean,» märgib TÜ kehakultuuriteaduskonna dekaan Vahur Ööpik.

Jõudu ja jaksu edaspidiseks soovivad kehakultuuriteaduskond ja akadeemiline spordiklubi!

RapO
asutatud 1991

KÕIK ÜHEST KOHAST

· kontoritehnika, -tarbed ja kulumaterjalid
· toonerikassettide täitmine ja renoveerimine
· kontoritehnika hooldus ja remont
· kauba transport TÜ osakondadele tasuta

Tartu Ülikoolile püsisoodustus vastavalt kehtivale koostöölepingule
Tartu Ülikooli üliõpilastele hinnasoodustus -10%

Rapo AS 730 0187 tartu@rapo.ee
Soola 3 730 0189 www.rapo.ee

ERGO
Kindlustus
Pensionifondid

TUDENG, kui

- Sa oled jäänud õppima kauemaks, kui normaalaeg ette näeb või
- oled tulnud Eestisse õppima välismaalt või...

Just Sinul võib vaja minna ERGO ravikindlustust. Kindlusta ENNE, kui haigeks jääd ja märkad, et ravikulud pead ise kinni maksma...

Täpsemalt saad teada ERGOlt Tartus:
Soola 8 (Emajõe Ärikeskus)
Tel 737 1020, 737 1035

www.ergo-kindlustus.ee

TEATED

24. novembril kl 9.30 toimub ph aud 140 Tartu Ülikooli hommikupalvus. Info: hommikupalvus@lists.ut.ee.

Tantsuklubi Alo seltskonnatantsu kursused algajatele Hugo Treffneri Gümnaasiumis kolmapäeviti kl 19.30. Esimene tund 24. nov.
Info: tel 528 6482, 747 4248 ilmetiik@hot.ee.

30. novembril kl 12 algab Vanemuise kontserdisaalis konverents «Elukvaliteet vanemas eas». Korraldajad on Eesti Gerontoloogia ja Geriaatria Assotsiatsioon ja TÜ Sisekliinik.
Info: tel 7441340, egga@egga.ee.

KAITSMINE

26. novembril kl 10.15 kaitseb **Lauri Saks** zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Vanemuise 46-301 doktoritööd loomaökoloogia erialal «Parasiidid, immuunfunktsioon ja karotinoididel põhinevad ornamendid rohevintidel». Juhendaja Peeter Hõrak, PhD. Oponent dr Anders Pape Moller (Universite Pierre et Marie Curie, Prantsusmaa).

LOENGUD

22. novembril peab lektor Tiiu Kadajas, TÜ üldpedagoogika õppetooli pedagoogikateooria lektor kaks avalikku loengut koolisotsiaaltööst. Loengud toimuvad kell 11 Ida-Viru maavalitsuse saalis ning kell 14 Kohtla-Nõmme klubis. Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 332 1217.

23. novembril kl 16 avatakse Võrumaa keskraamatukogu lasteosakonnas looduskaitseteemaline näitus. See tutvustab uut looduskaitseseadust liigikaitse vaatevinklist, selgitab, mille järgi jaotatakse kaitstavaid liike kategooriatesse, samuti tutvustab Natura 2000 ning eurodirektiive. Näituse koostas Veljo Runnel. Kell 17 algab samas avalik loeng «Kuidas kuulata loodust» . Lektor on Veljo Runnel. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 786 8362.

23. novembril kl 17 peab prof dr Dan Šapira (Bar-Ilani Ülikool, Iisrael) usuteaduskonnas ph aud 227 ingliskeelseloengu «Teemade valikust hebraistikas».

24. novembril kl 12.15 peab Iuridicumis Näituse 20-103 esmakordselt dotsendi kohale kandideeriv *dr iur* Hannes Veinla *venia legendi* loengu teemal «Keskkonna kvaliteet – igaühe õiguseks».

24. novembril kl 12.15 peab ph aud 128 loengu kursuse «Eesti avalik haldus» raames EV riigikontrolör Mihkel Oviir.

24. novembril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek: Tõnu Raid «Eesti teedevõrgu kujutamine Rootsi 17. sajandi kaartidel».

25. novembril kl 16.15 toimub ülikooli vilistlaskogu Tartu koondise vilistlasüritus Lossi 3-105. Kavas dots Tiiu Vihalemma loeng «Vitamiinid – inimtoidu asendamatud mikrotoitained». Oodatud kõik huvilised nii kohapeale kui Internetiaadressile http://video.ut.ee. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 627 1896.

25. novembril kl 18.15 algab ph aud 102 avalik seminar «Üleloomulik tervenemine – müüt või tegelikkus?» Lisainfo: Rudolf Osman, osman@ut.ee.

Võrkpalli meistrivõistlused

21. novembril peetakse TÜ spordihoones Eesti üliõpilaste meistrivõistlused võrkpallis 9 mees- ja 6 naiskonna vahel.

Meestest asuvad võistlema TÜ, TTÜ, TPÜ, EPMÜ I ja EPMÜ II, Audentes, KSK, SKA, TTK. Naiskondadest tulevad TÜ I, TÜ II, TTÜ, TPÜ, SKA, EPMÜ. Turniir kestab kella 10-18.

Ülikoolide esindusvõistkonnad selgitavad endi seast parima ning võitjail on võimalus võistelda suvel Tallinnas.

Järgmisel suvel toimuvad Eestis esimest korda IV Euroopa ülikoolide meistrivõistlused.

Pühapäeval toimuvad võistlused Tartus on sinnapääsemise kvalifikatsiooniks.

Info: www.easl.ee

TÜ GEOGRAAFIA INSTITUUT 85

3. detsembril kl 14-19 ja 4. detsembril kell 10-14 on teaduskonverents TÜ aulas.
4. detsembril kl 15 on avaldatud tööde tutvustamine Vanemuise 46-327 ja geograafia instituudi ruumide külastus.
4. detsembril kl 19 toimub pidulik õhtu TÜ Ajaloo Muuseumis Toomemäel. Oodatud on vilistlased ja üliõpilased, endised ja praegused õppejõud.

Info: tel 737 5816.
Piletid: eelregistreerumisel 100, kohapeal 150 kr.

ÜLIKOOLI BALL ON 3. DETSEMBRIL

TÜ Üliõpilasesindus ootab kõiki Eesti ülikooli 85. aastapäeva ballile 3. detsembril kell 19 Vanemuise kontserdimajja.

Tänavu saavad külalised tantsida Eesti Kaitseväe Orkestri muusika saatel, millele lisab sära Vanemuise ooperisolist Jaan Willem Sibul. Tantsida saab ka Eesti tuntud heliloojate muusika saatel, mida esitab Kaire Vilgats koos Raivo Tafenau bändiga.

Silmailu ja tantsukirge pakub tantsuklubi Stiil. Kes eelistab veidi rahulikumalt aega veeta, leiab väikesest saalist Siim Polli keelpillitrio salongi- ja meeleolumuusika.

Ajaloolist hõngu toovad ballile Hillar Palametsa pajatused. Esinemisvalmis on ka Poisikõsõ, kes tutvustavad maailma popmuusikat läbi setu kultuuri.

Dässikohvikus lummavad publikut Hedvig Hanson ja Andre Maaker.
Õhtu jooksul võib seal kuulata ka Helin-Mari Arderi triot, kuhu kuuluvad veel Siim Aimla saksofonil ja Ara Yaralyan kontrabassil.

Balli perenaine on Tuuli Koch ja peremees Jaanus Piirsalu.

Pileteid saab osta esindusest, Vanemuise kontserdimaja, Eesti Kontserdi ja Piletipunkti kassadest. Tudengipilet 135 kr.
Info: www.aastaball.ee.

EÜS PÕHJALA 120

26. november 2004 www.ut.ee/ajaleht, www.pohjala.ee

Põhjala avardab tudengi maailmapilti

vil! Piret Pappel
coetus 1997/II,
EÜS Põhjala Vilistlaskogu esimees

Paljud akadeemilised kodanikud mõtlevad tänapäeval sellele, milline võiks olla akadeemiliste organisatsioonide roll moodsas ühiskonnas. Ma usun, et kuulumine üliõpilasühendusse avardab eelkõige noore inimese maailmapilti.

Just selts või korporatsioon võiks oma noores liikmes kinnistada laiema huvi maailmaasjade vastu. Samuti ideed, et oma elu ei tohi elada mugavalt, õppides üliõpilaspõlves ainult kraadi nimel ning seejärel võimalikult hea töökoha nimel sujuvalt edasi liikuda.

Eneseteostus, huvi maailmaasjade vastu, tolerantsus ja avatus – need omadussõnad on minu jaoks on läbi aegade Põhjalat iseloomustanud. Selline oli selts siis, kui mina sellega ühinesin ning sama äratundmine tabab mind, kui sirvin materjale sõjaeelse Põhjala kohta või vestlen vanemate vilistlastega.

Iga põhjalase pildile seltsist lisavad loomulikult pitseri just need olud, mis valitsevad organisatsioonis tema aktiivsel liikmeksoleku ajal. Minu puhul jäävab see aeg 1990ndate aastate lõpu Tartusse, kui Põhjala sai üle aastaid kestnud mõõnaperioodist ning hakkas aktiivselt tegutsema ja kasvama.

Raskeid aegu on selts pidanud läbi elama mitmel korral, kuid neist on alati auga välja tuldud, korraldades oma tegevust nii, nagu see on parasjagu otstarbekam tundunud. Põhjala fenomen seisnebki võimes säilitada oma nägu ja omapära samal ajal väga erinevate oludega kohanedes.

Praegu mõtleb EÜS Põhjala neile eesti üliõpilastele, kes kogunesid Peterburis 120 aastat tagasi. Tookord oli eesmärgiks hoida alles eesti keelt ja meelt neis noortes, kes Neevalinna õppima olid tulnud.

Läbi aegade pole Põhjala olemus muutunud ja meie lipukiri "Töö isamaa kasuks" on iga põhjalase jaoks sama aktuaalne kui varemgi. Loomulikult mõtestavad eri inimesed seda lauset pisut erinevalt, kuid meid kõiki liidab soov end maksimaalselt teostada.

Eesti vanuselt teine üliõpilasorganisatsioon tähistab täna oma 120. aastapäeva

Segaselts lubab isiksusel areneda

ksv! Eva Kübar
coetus 2002/II,
EÜS Põhjala esimees

Vähem kui nädala pärast toimub eesti ülikooli aastapäevale pühendatud tõrvikrongkäik, kus me näeme reas sammumas palju värvilisi tekleid – sinise, musta, punase, rohelise põhjaga.

Kuid üsna rivi ees, pärast salka noormehi, kes kannavad sini-must-valget lippu, lehvib uhkelt tuules üks kuldse tammepärjaga ehitud sinine kangatükk. Suure tõenäosusega hoiab lippu mõni särasilmne ja punapõskne noormees, kes kannab peas valget teklit, mille ees siramas põhjatäht. Suure tõenäosusega on tegu põhjalasega.

Täpselt sama rõõmus, elujõuline, särasilme ja aktiivne kui põhjalane, on ka täna 120. aastapäeva pühitsev EÜS Põhjala. Koondades endas tervet isiksuste kaleidoskoopi eri soost üliõpilasi, kes õpivad mitmetes eripalgelistes ülikoolides ning näevad maailmaasju igaüks omamoodi, moodustub seltsis omalaadne sünergia. Iga isik on kild, mis lisab terviklikule mosaiigile mõne varjundi. Põhjala on pidevalt muutuv, liikuv ning mitte kunagi valmis saav. Kogu selles dünaamilises virvarris püüab selts arendada iga liiget kui indiviidi ning esile tuua isiksuse omapära.

Arvan, et samadele väärtustele rõhusid ka need aktiivsed üliõpilased, kes 1884. aastal Peterburis «Sõbrade Salgakest» luues meie pika ajaloo esimese seemne idanema pistsid. Tahtsid ju nemadki võõra kultuuri keskel rõhutada oma eripära ning propageerida Venemaal eesti keelt ja kultuuri. See oli julge ja auväärt tegu.

Tänapäeva indiviidikeskses maailmas on Põhjalal kindlasti oma koht. Seltsis on inimesi, kes julgevad mõelda, välja öelda ja korda saata, mistõttu see on äärmiselt soodne pinnas värskete ja vahel pisut liigagi lennukate ideede tekkeks.

Kuid parimatest mõtetest saavad suured tegemised vaid siis, kui suudame endiselt lasta igal isiksusel enda hulgas vabalt areneda ning säilitame oma väljakujunenud positsiooni akadeemilises elus.

Kuidas sai Sinust põhjalane?

Maria Uustalu
astus Põhjalasse aastal 2003

Ma ei mäleta, millal esimest korda Põhjalast kuulsin. Aga Põhjala liige oli mu vanaisa, kellest kahjuks eriti palju ei mäleta, ja liige on ka isa. Mul polnud aimugi, mida põhjalased tegid ja kes sinna kuulusid. Esimene Põhjala üritus, mida ma mäletan, oli jõulupidu Stockholmi Eesti majas. Lapsed pidid salmi pähe õppima ja said jõuluvana käest kingituse, see võis olla aastail 1989–1991.

2003. aastal, kui mul oli plaanis Tartusse õppima tulla, rääkis isa natuke Põhjalast ja arvas, et Tartu-aeg tuleb kindlasti lõbusam põhjalastega. Ja ma arvasin ka, et kui tahan uusi sõpru leida, pean minema mingisse organisatsiooni. Põhjalastest vanaisa ja isa tõttu oli valik organisatsioonide seast piiratud... Aga pärast sain aru, et minu jaoks on Põhjala kõige sobivam organisatsioon ning olen õnnelik, et vanaisa ja isa valisid Põhjala!

Mart Maandi
astus Põhjalasse aastal 1969

Võiks öelda, et ma pole astunud Põhjalasse, vaid olen sinna sündinud. Meie peres keerles kõik Põhjala ümber, meie perekondlik läbikäimine oli ikka põhjalastega.

Minu isa Helmut oli kogu aeg Põhjala tegevusega seotud, kuigi ta alati juhatusse ei kuulunud. Samuti on minu vend Jaak ja õde Anne põhjalased. Ema oli aga korporatsioonis Filiae Patriae. See, mis ma Põhjalast olen saanud, on mingisugune ühiskondlik koolitus, sest Põhjala on alati olnud poliitikast ja ühiskonnast huvitatud.

Tõnu Koppel
astus Põhjalasse aastal 1996

Minu esimene tutvus EÜS Põhjalaga oli 1995. aasta lõpus, 1996. aasta alguses. Olin siis TTÜ teise aasta tudeng ja tõtt öelda ei teadnud akadeemilistest organisatsioonidest kuigi palju.

Minu kaks head nö liivakastisõpra olid põhjalased ja kutsusid mind mõnelegi põhjala üritusele. Põhjala oli tollal sõna kõige otsesemas mõttes sõprade salgake. Tallinnas oli Põhjalal siis 4-5 aktiivset liiget ja Tartus kippus aktiivsete liikmete koha pealt asi veel kesisem olema.

Mulle see sõprade salgake hästi sobis ja tundsin end väga kiiresti Põhjalas koduselt. Võtsin aktiivselt osa vanamehetundidest ning üritustest, kuid ometi juhtus, et avalduse Põhjalasse astumiseks esitasin enam kui pool aastat hiljem, septembris.

Põhjalas võlusid mind ilmselt kõige rohkem need vanad ja äärmiselt põhimõttekindlad ning sirgeselgsed vanahärrad, kes võtsid sind kohe kui sõpra ja võrdset suhtluspartnerit. Teiselt poolt tundsin võimalust midagi korda saata, õppida ja areneda koos seltsiga.

Põhjala teatrilembus sünnitas festivali

ksv! Elen Kõima
coetus 2002/II

Paljude Põhjala traditsioonide hulgas on oma kindla koha leidnud ka teatrifestival Põhjadraama, mis tänavu kevadel tähistas oma viiendat juubelit. Näidendivõistluse kutsus ellu EÜS Põhjala Tallinna koondis ning Tallinna akadeemilistele organisatsioonidele tähendab see üht mõnusat päeva täis teatrit ning lihtsalt lõbusat koosolemist.

Põhjadraama sündis meie seltsi liikmete suurest armastusest teatri vastu. Meile meeldib seda nii vaadata kui ka ise teha. Viis aastat tagasi leidis grupp põhjalasi Tallinnas, et oleks tore oma armastust näitlemise ja teatri vastu ka avalikult üles näidata. Tekkis idee luua enneolematu teatrifestival nii Põhjalale endale kui ka teistele Tallinna akadeemilistele organisatsioonidele. Kuigi Põhjadraama sai alguse meie endi suurest huvist, siis nüüdseks teame, et EÜS Põhjala ei ole Tallinnas mitte ainus teatrit armastav organisatsioon. Festivalile on tekkinud oma kindel osavõtjaskond, kes lööb alati aktiivselt ja pühendunult kaasa, mille üle on meil ainult hea meel.

Teatrifestivali Põhjadraama korraldamise teeb toredaks ürituse vaba ja meeldiv õhkkond ning lõbusad inimesed. Vaieldamatult on Põhjadraama üks Tallinna koondise oodatumaid koosviibimisi, mille korraldamist alustatakse juba mitu kuud enne üritust. Festivali ettevalmistustega on hõivatud kogu Tallinna koondis – kõik löövad aktiivselt kaasa, mõned organisatoorsel ja teised jälle loomingulisel poolel.

Suurest näitlemislembusest astub Põhjala Tallinna koondis igal festivalil ka ise teatritükiga üles. Ehkki meie näidend žürii poolt hindamisele ei kuulu, kujuneb sellest alati nauditav vaatemäng nii

2000. aasta märtsis võitis Põhjadraama Tartu Põhjala.
EÜS PÕHJALA

osavõtjatele kui külalistele. Oma näidendi ettevalmistamine on alati lõbus aeg. Lisaks teatritegemisele pakub see ka suurepärast võimalust üksteist paremini tundma õppida – näitlemine on meid avanud, toonud liikmetes esile hoopis uusi külgi ja mitmeti üllatanud. Sellest on saanud meeldiv loominguline koostöö vilistlaste, tegev- ja noorliikmete vahel.

Muutuvas maailmas muutub aga ka meie teatrifestival. Järjekorranumbrilt kuuendale Põhjadraamale 2005. aasta kevadel ootame näitemängusõpru ka Tartu akadeemilistest organisatsioonidest.

Teatrifestival Põhjadraama on traditsioonidega üritus. Neid hoiavad elus ilusad ja põnevad mälestused esimestest kordadest ning algatajate aktiivne huvi asja vastu, mis ei ole siiani raugenud. Kuid samas on iga uus Põhjadraama omanäoline – enamasti on seal tunda peakorraldaja isikupära.

Ei ole kaht ühesugust üritust erinevate etendustega; alati pakub festival üllatusi ja tekitab imestust.

Olles kord Põhjadraamast osa võtnud, jätab festival hinge sügava mulje ning kindla veendumuse, et järgmisel aastal kohtume taas. Sest iga aasta märtsikuus ootavad Tallinnas Põhjadraama ja kõik teised teatrit armastavad inimesed.

Teater ja näitlemine on osa põhjalaseks olemisest.

Põhjalased volbrirongkäigus.
EÜS PÕHJALA

Üliõpilasorganisatsiooni teine sajand tegutsemist

ksv! Kersti Lust
coetus 2000/II

Eesti keele ja meele alalhoidmiseks koondus tosin eesti soost üliõpilast 1884. aastal Peterburis «Sõbrade Salgakesse», mis pärast mitmeid nimevahetusi ja pereheitmisi hakkas 1913. aastast kandma nime EÜS Põhjala. Nii tekkis vanuselt teine eesti üliõpilasorganisatsioon, mis tänavu novembris tähistab oma 120 aastapäeva.

Mis ühendab pühak piiskop Platonit (kod Paul Kulbusch), poliitikut ja TÜ õppejõudu Ants Piipu, pagulasluuletajat Kalju Lepikut, vabadusvõitlejat Eduard Leetnat ja suursaadik Aino Lepik von Wireni? Loetlesin vaid mõned neist paljudest vilistlastest, kes on erinevatel elualadel teinud «tööd isamaa kasuks». See mõte kõlab seltsi lipukirjana juba meie tegevuse algaastaist saati. Ajal, kui selts asutati, väärtustasid eesti haritlased end eeskätt rahvusliku haritlaskonnana ning seadsid eesmärgiks teenida rahvast. Sama ideed on rõhutanud oma kõnes kaasvõitlejaile ka seltsi loomise mõtte algataja ja eestvedaja Karl Hellat: «Meid vajab väga Eesti rahvas. Meie oleme siin, et õppida ja siis oma rahva sekka oma rahva kasuks tööle minna». Rahvuslikku meelsust hoiti Põhjalas üleval ka 20. sajandi algul, kui võõrsile õppima läinuid süüdistati sageli ideaalide ja patriotismi puudumises, kasuahnuses, apoliitilisuses. Eesti iseseisvudes kodumaale naasnud põhjalased osalesid aktiivselt oma riigi ülesehitamisel ja püüdsid ette valmistada järgmisi põlvkondi tulevaseks riiklikuks ja ühiskondlikuks tööks. Põhjala vaimsust suudeti säilitada nii okupeeritud Eestis kui ka paguluses. 1989. aastal taastati seltsi tegevus Eestis.

Läbi aegade on seltsi kuulunud väga erineva ilmavaatega inimesi. Mitte kõigi jaoks pole «isamaa» tähenduse lahtimõtestamisel seisnud esikohal rahvuslik mõõde. Ent neid kõiki on ühendanud tahe ja püüd teha midagi ühiskonna kasuks, kaasinimeste heaks. See kandev idee pole Põhjalast kuhugi kadunud, vaid hoopis püsib elujõulisena isegi tänases äärmiselt indiviidikeskses Eestis.

Sellest annab tunnistust möödunud sügisel seltsi mõttetalgutel ksv! Margus Metskivi poolt välja öeldud seisukoht: «Enda arendamisel on vähe mõtet ilma üldise kasuta, samuti on raske üldist hüvangut saavutada ilma ennast arendamata».

Põhjalaste tööst isamaa kasuks jutustab ka seltsi aastapäevale pühendatud näitus TÜ raamatukogus (11.–27. novembrini).

Põhjalaste aastapikkune ühistöö koondub 120 leheküljel

ksv! Teele Pehk
coetus 2000/II,
«Põhjalaste lugude» toimetaja

Pärast 17 aastat kestnud vaikust ilmus sel sügisel kauaoodatud Põhjala kogumik «Põhjalaste lood». Tegemist on intervjuude kogumikuga, mis jutustab eri ajastutesse kuuluvate põhjalaste eluteedest ning Põhjala tegevusest läbi ajaloo.

Väljaande koostamine andis suurepärase ja unustamatu võimaluse suhtlemiseks meie auväärt vilistlastega. Just inimestega rääkides tulevad päevavalgele lausa uskumatult põnevad seigad.

Näiteks vil! Alfred Keerdi 11 aastat metsavennana, vil! Rene Levolli prototüüp nukufilmi «Operaator Kõps» peategelasele, Põhjala taasasutamise pidustuste rahastamise jaoks esitatud sponsorlustaotlus kummitoodete vabrikule Põhjala, vil! Harri Moora eestvedamisel 1994. aastast naisliikmete kaasamine seltsi tegevusse.

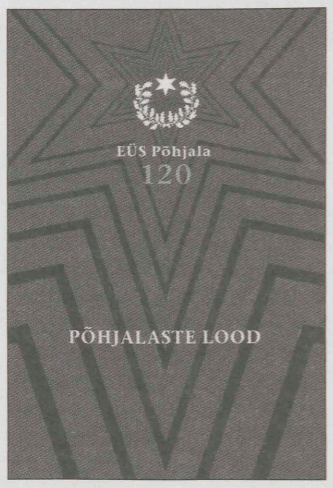

Idee Põhjala koguteosest on vaikselt idanenud juba mitmeid aastaid. Lähenev EÜS Põhjala 120. aastapäev andis piisava tõuke selleks, et asi kätte võetaks ja seltsi vanusele vääriline teos ilmuks. Seekord ei kirjutanud seltsi liikmed erialaseid teadusartikleid või esseesid nagu varasemates koguteostes, vaid otsustasime pöörata tähelepanu just oma vilistlastele kui isiksustele ja avada nende kaudu Põhjala olemust.

Esimest korda tulime kokku käesoleva aasta alguses ja valisime välja vilistlased, keda intervjueerida. Nimekirja said pandud kõik vanemad seltsi auväärsed liikmed, kes elasid Eestis okupatsiooniajal ning samuti seltsi taasasutamisega seotud vilistlased. Just Põhjala taasasutamise kohta valitses meie teadmistes seni kahetsusväärne lünk, mida «Põhjalaste lood» nüüd täita püüab.

Vilistlased välja valitud, kutsusime kõiki noor- ja tegevliikmeid üles ettevõtmises osalema. Lõpuks viisid 14 aktiivset põhjalast intervjuud läbi ja kirjutasid kogutud materjali põhjal artiklid.

Tööhoos oli kogu Põhjala

Kogumiku toimetajana pean tunnistama, et ei olnud kerge sellist suurt kollektiivi ohjata ning nende kõigiga koostööd teha. Inimesi tuli mehiselt tagant sundida ja mõned intervjuud said endale viimasel hetkel hoopis uued autorid. Lõppkokkuvõttes õnnestus meil küsitleda 18 vilistlast. Järgmisena oli vaja nende värvikad elulood artikliks vormistada.

TÜ Kirjastusega kogumiku trükkimise asjus läbi räägitud, oli tarvis materjal kokku saada. Sellest hetkest algas peale tõeline artikliralli.

Kogumiku toimetajatena veetsime vilistlase Piret Pappeliga päevi ja öid arvuti ees, et lugeda kõik artiklid korduvalt ja korduvalt läbi. Asja tegi keerulisemaks seegi, et mina tegelesin kärpimise ja sõnaseadmisega hoopis Eestist eemal, naaberriigis Soomes. Kogu minu ja Pireti vaheline suhtlus toimus meilide vahendusel.

Kogumiku õigeaegse ilmumise nimel vähenes meie uneaeg ning proovile sai pandud ka tervise vastupidavus. Omavahel naljatasime Piretiga, et loodetavasti ei osale me Põhjala aastapäeval sandi ja vigasena.

Selles osas, kuidas kassetil olevast intervjuust artikkel kokku panna, jätsime põhjalastele suhteliselt vabad käed. Rakendati oma loovust ning kirjutati just sellises stiilis kirjatükk, nagu ise paremaks peeti. Nii leidubki kogumikus ajakirjanduslikke üllitisi, kronoloogilisi jutukesi ning vabas stiilis artikleid. Selles mitmekesisuses avaldubki minu arvates põhjalaste omapära. Lisaks üritasime hankida võimalikult palju fotomaterjali.

Töö isamaa kasuks

Isiklikult leian, et vilistlaste intervjueerimine oli äärmiselt meeliülendav ning rikastav kogemus. Nüüd tunnetan paremini Põhjala vaimsust ning mõistan seltsi panust isamaa hüvangule. Nende vaprate, teotahteliste ja sihikindlate vilistlaste kogemused peegeldavad mitte ainult EÜS Põhjala kulgu, vaid ka Eesti ajalugu. Samas viib käesolev kogumik omamoodi ellu ka meie lipukirja «Töö isamaa kasuks».

Minul on siiras rõõm Põhjala kogumikku enda kätes hoida, kuna teos sündis vaevaliselt ja asjaosalisi põhjalasi proovile pannes. «Põhjalaste lood» sai teoks tänu kõigile agaratele põhjalastele, EÜS Põhjala Vilistlaskogule, kaanekujundajale vil! Kaia Rähnile ning kogumiku toimetajatele.

Mis on ÜL?

ksv! Kaisa Treier
EÜS Põhjala s/s esindaja Üliõpilasseltside Liidus

ksv! Evelyn Kaldoja
Üliõpilasseltside Liidu esindajatekogu esimees 2000. aasta sügissemestril

ÜL ehk Üliõpilasseltside Liit on ühendus, kuhu kuulub suurem osa Tartus tegutsevatest traditsioonilistest üliõpilasseltsidest. Praegu on ÜLis liikmeid neli – EÜS Põhjala, Eesti Naisüliõpilaste Selts, ÜS Raimla ja ÜS Liivika.

1920ndail Eesti Korporatsioonide Liidu eeskujul ja samas ka vastukaaluks tegevust alustanud üliõpilasseltside katusorganisatsioon elas sõdadevahelisel perioodil üle mitmeid formatsioone. Näiteks juba nime poolest – vaheldumisi oli tegu lihtsalt Üliõpilasseltside Liidu ja Eesti Üliõpilasseltside Liiduga.

Samas pani just (E)ÜL toona aluse kahele tänapäevalgi tuntud nähtusele – ajakirjale Akadeemia ja Tartu üliõpilasteatrile.

Seltside liberaalsele vaimule kohaselt olid liidu asutajaliikmete hulgas nii mees-, nais- kui ka segaseltsid (EÜS Põhjala toona meesseltsina) ning nii on ka tänapäeval. Sarnaselt algusaegadele on siiamaani ÜLi põhiinstitutsiooniks esindajatekogu, kus seltsid juhivad vanuselises järjekorras semestri kaupa.

Esindajatekogu käib koos umbes kord kuus ning peale suhtlemise planeerib ka seltside ühistegevust.

ÜL korraldab igal semestril mitu üritust alates referaadiõhtutest ja lõpetades hoogsate pidudega.

Näiteks vastlapäevad veedavad seltslased ÜS Liivika konvendis, sest see on Kassitoomele kõige lähemal.

Nagu paljud teised tartlased, ihkame ka meie sealt eluga riskides alla kihutada. Kui lund ei ole, läheme ikkagi Liivikasse, sest hernesuppi ja kukleid seal ikka pakutakse ning viktoriin toimub ka kindlasti.

22. aprillil tähistame liidu aastapäeva. Pidu on alati hoogne ja lõbus – süüakse, juuakse, tehakse teatrit ning kunagi ei puudu ka Krambambuli. Pärast viimati mainitud vedeliku mekkimist ei ole ka lõbusal tujul enam piire.

Samuti on traditsiooniks koguneda pärast suuri volbripidustusi 1. mail botaanikaaeda piknikule ning seal eelmise öö muljeid vahetades veel rõõmsalt laulugi jorutada.

Nagu korralikele eestlastele kombeks, tähistame koos ka mardipäeva ja jõule, kus vaatame noorliikmenäidendit ja mängime mitmeid seltskonnamänge. Nende kahe vahele mahuvad kindlasti ära üks lennukas referaadiõhtu ning ühine noortetund.

Viimases meenutatakse üksteise ajalugu ning Liivika ja ENÜS meenutavad sõbralikult, kuidas nad üksteist ükskord ammu rukkisid. Ja Põhjala ja Raimla tunnevad uhkust selle üle, et tülist kõrvale jäid.

Põhjala paistab silma vahvate üritustega

Volber 2004

Mäletan, et ilm oli ilus ja linnud laulsid, poisid tegid kraapsu ja kevadine tuuleõhk sasis heledalt õllepudeleid. Ajaloolise tõe huvides tuleb tunnistada, et rongkäigus hoidis Põhjala edurivis endiselt teist kohta. Laulsime hingest, kõvasti ja valesti, nii kuidas kõri võttis: kriiskas Piret, kiljus Kaidar ja melooditses Mari.

Edasi olime juba Neobaltia majas ning etendasime Põhjadraamal kõrgeid autasusid pälvinud tükki «Suveöö unenägu *remix*». Uudse elemendina kukkusid Evel kõrvad küljest ära. Rahvas aga võttis kõike vastu vaimustusehüüete ning lõppematu aplausiga.

ksv! Liis Jemmer
coetus 2001/II

Jõuluvana aset täitnud kuradike ksv! Maarja Pedaja ja päkapikk ksv! Maris Puurmann. EÜS PÕHJALA

Põhjala krundi riisumine novembris 1998

Kui kella kaheks oli lõpuks kohale jõudnud ka Maarika, mindi väheste vapratega lehti riisuma. Nagu juba on traditsiooniks kujunenud, lõhuti ka nüüd ära üks kunstimuuseumile kuuluv reha. Harri Moora rääkis, et tema oli omal ajal krunti koristades leidnud täiesti töökorras teleka. Meie küll telekat ei leidnud, kuid see-eest muud vajalikku kraami: kaks täiesti korralikku labidat, lego-lapsevankri ja lego-jalgratta, ühe seljakoti, hulgaliselt purke ja pudeleid. Järjekordseks näiteks Põhjalas valitsevast üksmeelest on aga asjaolu, et vaevalt olin mina rattaga kimades kohale jõudnud Põhjala korteris tehtud purgi kummeliteega, kui saabus rohelise Žiguliga Anti ja ulatas autoukse vahelt... termose teega. Nii et neli riisujat ja kaks teetoojat.

ksv! Luule Rand
coetus 1998/I

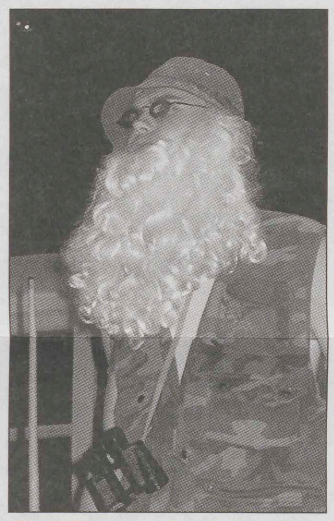

Ksv! Rannar Airik esineb merepeol näkivaatlejana (sügis 2002). EÜS PÕHJALA

Kasutatud on lõike EÜS Põhjala kroonikast.

Viperustega alanud lastekaitsepäeva piknik Taevaskojas kujunes lõbusaks väljasõiduks (suvi 2000). EÜS PÕHJALA

Üliõpilasseltside Liidu vastlapäev 2003

Esialgu tundus olukord Kassitoomel komplitseeritud: mägi ja selle nõlvad näisid suhteliselt ühtlaselt kaetud olevat aktiivsete vastlapäevatähistajatega ning tervislikel põhjustel tundus nendega ühinemine end mitte õigustavat. Meie meeled läksid aga rõõmsamaks, kui saabus nrl! Radko Avi, kellega oli kaasas väga tore Ene Ergma valimisplakat, mis lubas veelgi vahvamaid allalaskmisi. Enele pandud lootused ei läinud mitte vett vedama ning tegime temaga nii mõnedki toredad liud. Vahepeal muutus küll enesekehtestamine raskeks, kuna Ene muutus väga populaarseks ka teiste mäelviibijate seas ning esines väike konkurents.

ksv! Pille Tõnisson
coetus 2002/I

Lastekaitsepäev 1. juuni 2000

Sel tähtsal päeval pidi toimuma Põhjala ühispiknik ning referaatide ettekandmine – nii et midagi nii ihule, vaimule kui ka hingele. Rong Taevaskotta pidi väljuma kell pool kaheksa. Raskete kottide all ägades jõudsin bussijaama, kus keemikud Lauri, Tarmo ja Andrus lendavat taldrikut keerutasid, Rika ja Lemme aga edastasid rõõmsalt teate, et sel kellaajal esimesel mail rong Taevaskotta ei liigu. Kui näis, et kõik tulijatest on õnnelikult rongijaama jõudnud, veeretasime ennast koos pambukestega bussijaama. Seal aga võis kohata suurt teadmatust, sest ei sõiduplaanidest ega infost saanud vastust, millal võiks bussiga Taevaskoja kanti saada. Seepärast läksime lihtsalt Põlva sildi alla bussi ootama.

ksv! Maarja Pedaja
coetus 1998/II

Kes või mis on EÜS Põhjala?

ksv! Piia Tamm
Eesti Naisüliõpilaste Selts, *coetus* 2003/II

Põhjala tähendab meile midagi lähedast ja sooja. Tänu meeldivatele ühistele laulutundidele ja paljudele teistele ettevõtmistele on meie liikmed aastate jooksul sõbrunenud. Ette on tulnud ka sügavamat sõprust ja kiindumustki. Mõnest on saanud suisa meie mõttekaaslased, et mitte öelda relvavennad, kellele võib ka hädas loota.

Meie sarnaste peakatete pärast on mitteorganiseerunud tudengid meid vahel ka üheks suureks pereks pidanud. See kõik iseloomustabki värvikalt seda, miks oleme hakanud Põhjalat määratlema iseenda kaudu – just Põhjalaga koos olles tunneme me ennast kõige vabamalt, kõige rohkem iseendana.

Ning Põhjala poisse meeldib meile vahel ikka tantsupõrandale tirida, sest nende keerutamistrikikoolkond on ju Tartu akadeemilisel maastikul läbi aegade tuntud.

Niisiis on Põhjala hea sõber, õde või vend, konkurent ja mõttekaaslane.

ksv! Lauri Linnamäe
Korporatsioon Fraternitas Estica, *coetus* 1999/II

Meie jaoks on lähedased kontaktid Põhjalaga olnud igal juhul sulaselge rõõm. Kes oleks osanud arvata, et meesorganisatsioon võib segaorganisatsiooniga koos tantsima õppida? Meie küll kahtlesime. Aga tantsupõrandal koos põhjalastega veedetud meeldivad õhtupoolikud tõestasid sootuks vastupidist – kõike saab, kui tahtmist on!

Või näide elust enesest. Varahommikust saati teadust tuupinud *esticus* lahkub soojal aprillikuisel hilisõhtul kurnatult *alma mater*i peahoonest. Gildi tänava nurgal näeb ta ühe rohekavõitu seltsimehe kuju alla kogunenud seltskonda, mis osutub elevalt sumisevaiks põhjalasteks, ning oh seda imet – kahe minutiga on rõõmus buršilaul huulil, viie minuti pärast saabub pudel värskendava kesvamärjukesega, kümne minuti pärast on ka Põhjala suur ja kodune sohva tänavale tassitud.

Just sellisena tunnevad *frater esticus*ed oma akadeemilisi sõpru EÜS Põhjalast – vormilt pisut teistmoodi kui meie (kannavad näiteks konvendis susse!), aga alati elurõõmsad, hakkamist täis ning valmis mõneks vägiteoks.

ksv! Martin Must
Korporatsioon Tehnola, *coetus* 2002/I

EÜS Põhjala oli esimene üliõpilasorganisatsioon, millest ma tänu oma ühikakaaslastele kuulsin. Mõlemad toanaabrid kuulusid Põhjalasse ja esmamulje pärines nendelt: pidevalt palju üritusi, alpinismihobi, väga vaimukad lood eri ettevõtmistest. Esmakordselt kohtusin isiklikult Põhjala kui seltsiga rebasetunni ajal ning minu üllatuseks oli seal tüdrukuid palju rohkem kui meessoo esindajaid.

Mis võiks olla ühist Põhjala ja Tehnola vahel? Kas ongi midagi ühist peale selle, et mõlemad on üliõpilasorganisatsioonid? Erinevused ehk ongi need, mis teevad meid üksteise jaoks huvitavaks.

ksv! Andu Rämmer
ÜS Liivika, *coetus* 1997/II

Liivika noorliikmena tutvusin Soome reisides laeval Põhjala Soome sõsarorganisatsiooni külastama sõitva Kaidar Raudmetsaga (praeguseks juba vil! – toim). Pikka aega kehastaski tema minu jaoks Põhjalat.

Segaseltsina meenutab EÜS Põhjala eelkõige suurt perekonda. Läbi aegade olen Põhjalat külastades kogenud sooja vastuvõttu ja võõrustajate vaba olemist.

Üliõpilasseltside Liidu liikmetena oleme suhelnud omavahel rohkem kui korporatsioonidega. Tihedat läbikäimist kirjeldab vahest kõige iseloomulikumalt kurioosne seik, kus üks praegune Põhjala kaasvõitleja pidas mind noorliikmena laisapoolseks põhjalaseks, kes ei viitsi koosolekutel käia.

Kuidas sai Sinust põhjalane?

Raivo Salumäe
EÜS Põhjala taasasutajaliige

Astusin EÜS Põhjalasse mitte üksnes põhjusel, et selle organisatsiooni sihiks on kujundada oma liikmetest kõrgete kõlbeliste omadustega ühiskondlikult võimekaid isikuid. See on sihiks ilmselt kõigile intiimorganisatsioonidele. Pidasin seda 1989. aastal Eesti edenemise põhiküsimuseks. Nii on olnud, on ja jääb igavesti.

Konkreetselt ajendasid mind seltsi põhimõtted ja vastavalt väljakujundatud tegevusvormid. Selts on andnud mulle eelkõige just hindamatu kogemuse suhtlemisel vanade vilistlastega, sügavama arusaamise ühiskondlikest probleemidest ja vastava inimesetundmise, samuti erilised suhted nii oma seltsi kui ka teiste organisatsioonide pühendunud liikmetega.

Kairi Leivo
astus Põhjalasse aastal 1994

Tundub, et elu võõral maal on vanainimese mälu nii ähmastanud, et ma ei mäletagi enam, kuidas seltsi sattusin. Piir seltsi astumise ja seltsis olemise vahelgi on kadunud, olin ma ju enne astumist tihti seltsi üritustel. Võib vist öelda, et sõbrad kutsusid ja ise tahtsin.

Selts on andnud mulle peatäie tarkust, kapatäie inspiratsiooni ja loomelendu, rinnatäie rõõmu, külimitutäie tegutsemisjulgust ja esinemisoskust, ämbritäie uusi kogemusi ja metsatäie häid sõpru.

Maarika Ait
astus Põhjalasse aastal 2004

Nelja Tartus veedetud aasta jooksul olin kogunud juba suurel hulgal sõpru ja tuttavaid ning elanud täiel rinnal tudengielu. Sel sügisel ei piisanud enam sellest kõigest. Tahtsin midagi uut ja huvitavat. Põhjalas oli mõnus olla ja kohe tekkis ka side sealsete inimestega.

Korporatsioonidega võrreldes on siin tunduvalt vabam õhkkond, mis minule kui vabale hingele on vastuvõetavam.

Mulle meeldib ka see, et Põhjala on segaselts. Kui loodus on juba kaks sugu paika pannud, siis miks peaksime meie, inimesed, seda kuidagi moonutama.

Üheskoos tekib mõnus kogukond, kus mõlemad sugupooled oma mõtete ja käitusmisega teineteist täiustavad.

Paljude seltsi liikmetega olen lühikese aja jooksul väga lähedaseks saanud. Ürituste ajakava on piisavalt tihe, et nende hulgast endale sobiv leida. Tunnen, et võin siin oma mõtteid ellu viia. On vaja ainult idee välja käia ja mõttekaaslasi otsida.

Siiani ei ole ma hetkekski oma otsust kahetsenud. Liitumine akadeemilise organisatsiooniga on minu maailma tunduvalt täiustanud. See oligi ju see, mida ma siia otsima tulin.

Peanoogutused, tantsukaart ja avapolonees

ksv! Eva Kübar
coetus 2002/II

EÜS Põhjala viis sõprusorganisatsiooni Soomes ja Rootsis koondavad meiega sarnaselt nii tüdrukuid kui ka poisse, kuid näiteks peokombestik on neil meist täiesti erinev.

Kui Eestis tähendab akadeemilise organisatsiooni aastapäev väikest pidulikku eeskava, millele järgneb vabas vormis tantsupidu, siis meie Soome või Rootsi sõprade juurde külla minnes tuleb valmistuda elegantseks õhtusöögiks, kus kõik käib rangelt reeglistiku järgi.

Kummalised peanoogutused

Eestlaste jaoks võib siin mitmeidki üllatusi ette tulla. Näiteks meenutab ksv! Pille Tõnisson üht kevadballi Uppsalas Värmlands Nationis: «Tervitusnapsud, teadagi, võetakse sinna juurde käivate peanoogutustega, mille rütmile ma ka esimeste napsude ajal paraku pihta ei saanud.

Seejärel toodi kauaoodatud söögi esimene käik, mis minu suureks pettumuseks kujutas endast väikest toorest lihatükki ning kunstiliselt poolitatud tomatit. Jäin pikisilmi järgmist käiku ootama».

Ka tantsukombestik on põhjanaabritel palju rangemalt paika pandud ning jalakeerutusest lihtsalt kõrvalehiilimine ei õnnestu ka tagasihoidlikel eesti neidudel. Nii ei pääsenud kohustuslikust poloneesitiirust ka ksv! Egle Rummel, kes külastas 2001. a sügisel ESO (Eteläsuomalainen Osakunta) balli Soomes.

Kohustuslik polonees

«Mina, vana kobajalg, mõtlesin endamisi, et kui tantsukaart tühjaks jääb, pole vaja muretseda, et poloneesi tantsida ei oska, siis lihtsalt ei pea tantsima,» paljastab ksv! Rummel oma algse kohmetuse. Pärast seda aga, kui lauanaaber tütarlapse tantsule palus, sulas neiu süda suisa sedavõrd, et Põhjala kroonikasse ilmus hiljem lõik: «Õnnistagu taevas soomlasi ja nende kavalaid nõkse! Tuli välja, et tantsupartneriks sattus mulle noormees, kes oli viks ja viisakas ning tantsis valssi nagu noor jumal!» Suisa nii, et ksv! Rummel viimati mainitud tantsus ka vasakule poole keerutamise ära õppis.

Mitmeid kasulikke teadmisi ESO ballilt omandas ka ksv! Kaisa Treier, kes jagab lahkelt näpunäiteid neile, kel tulevikus plaanis põhjanaabreid külastada: «Pidulikus õhtusöögilauas tee nii, nagu teised ees teevad ja naera siis, kui teised naeravad; kui algab tantsimise osa, siis valmistu selleks, et ajad sammud sassi ja muutud naljakaks koperdiseks. Parimal juhul ei kuku sa kõhuli».

Alkoholi tarbitakse põhjanaabrite pidulikel ballidel päris ohtrasti, sest napsuklaasi tuleb kergitada pärast iga sõnavõttu või etteastet. Ning kel märjuke otsa lõppeb, see saab kohe juurde. Ka joomiskultuuri kohta on ksv! Treier ESOst mõned tähelepanekud kõrva taha pannud: «Joo alati teada tuntud marke, sest soomlastel on ka väga omapärase maitse ja mõjuga jooke».

Pärast seda aga, kui pidulik osa laua taga läbi ja neli-viis lahtrit tantsukaardil lauanaabrite nimedega täidetud, lähevad ka soomlaste ja rootslaste peod üle millekski selliseks, mida võiks võrrelda eestlaste volbriga.

Tasuta joogid VIP-toas

Näiteks kevadball Uppsalas on samuti traditsiooniline piduöö, kus kõigi natsioonide uksed külastajatele avatud, mistõttu toimub samalaadne mööda linna patseerimine nagu meil ööl vastu 1. maid.

«Õnnekombel õnnestus meil leida VIP-tuba, kus oli n-ö kõrgem ja põnevam seltskond ning tasuta joogid,» räägib ksv! Tõnisson meeleolukast õhtust kevadballil. «Pidu lõppes varajastel hommikutundidel ühes siiani määramata organisatsioonis diskotantsu tammudes.»

Lõbusaks kisub hommikupoole ka ESOs. «Seisime klaveri ümber ja laulsime ingliskeelseid laule,» meenutab ksv! Kaisa Sein varajasi hommikutunde ESO ballilt 2004. a sügisel.

«Antti Castren ESOst tuletas minu rõõmuks meelde mõned eestikeelsed laulud. Kõlasid näiteks «Metsavendade laul», «Pea õitsvad lilled» («Noorus on ilus aeg») ja «Joo, sõber, joo»».

Pärast kõike seda ei minda aga mitte koju magama, vaid kogunetakse oma organisatsiooni Sillisele, mida võiks siis võrrelda eesti kaatripäevaga. Ksv! Sein meenutab: «Mina enam eriti rääkida ei jõudnud. Kogusin vaid mõnede inimeste kontaktandmeid, tänasin ja jagasin väikseid kingitusi».

Igal juhul on kõik Põhjala liikmed, kes kunagi mõnes Soome või Rootsi organisatsioonis külas käinud, sealsetest inimestest ja vastuvõtust vaid ülivõrretes kõnelenud ning alati tagasi minna soovinud.

Vaieldamatult on tegemist kogemustega, mis laiendavad põhjalaste silmaringi ning on tänu alati ettetulevatele kentsakatele vahejuhtumitele ka äärmiselt lõbusad.

Eteläsuomalainen Osakunta traditsioonilistes Esko pulmades pidutsevad ksv! Gea Suumann (ENÜS), Anneli Ess (ESO), Penna Urrila (ESO), ksv! Helina Voogne (ENÜS), ning ksv!! Mari-Liis Eeljõe ja Laura Sedman Põhjalast. EÜS PÕHJALA

Ksv! Hasso Hirvesoo on leidnud sooja koha soome neiu kõrval, kus mõnusalt juttu puhuda. EÜS PÕHJALA

EÜS PÕHJALA 120
UNIVERSITAS TARTUENSISE LISALEHT
Toimetajad Evelyn Kaldoja, Eva Kübar, Varje Sootak
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik
eyspohjala@hot.ee
www.pohjala.ee
Trükk OÜ Greif

Eesti šokeerib rootslasi. Positiivselt.

ksv! Evelyn Kaldoja
coetus 2000/I

Saamaks teada, mida seltsi alati naeratavad väliskülalised tegelikult mõtlevad, korjasime neilt kirjaküsitlusega kommentaare selle kohta, mida nad Eestis nägid ning mida arvasid enne siiatulekut.

Paar aastat tagasi põhjalaste seltsis volbrit tähistanud Gotlands Nationi endise esimehe Markus Barthi aus ülestunnistus meenutab justkui hiljutise Ameerika komöödiafilmi «Eurotrip» Bratislavastseeni: «Arvasin, et Eesti on järjekordne Ida-Euroopa riik. Kujutlesin, et Ida-Euroopas on kõik hall ja igav, siin on palju rasketööstust ja söekaevandusi».

Värvilised Tartu ja Tallinn

«Ja milline oli tegelik olukord?» küsib Barth retooriliselt, uurides samas, et kuigi ta ühtegi rasketööstusettevõtet ega söekaevandust ei näinud, ehk mõni siiski Eestis on.

«See on omaette riik, omaette ajaloo ja kultuuriga. Kõik ei olegi hall, tegelikult olid Tallinn ja Tartu isegi värvilisemad kui Uppsala ja Visby.»

Emma von Essen, endine Stockholms Nationi esimene kuraator, tunnistab, et oli enne Eestisse tulekut kuulnud, et siinne rahvas ei räägi eriti palju inglise keelt.

«Tegelikult selgus hoopis vastupidine,» märgib Võrtsjärve ääres toimunud suvepäevadel osalenud rootslane.

Kolmas rootslane, Mikael Falk Värmlands Nationist, jutustab üsna sarnastest eelarvamustest, mis olid tema kaasmaalastel.

PÕHJALA VÄLISMAISED SÕBRAD:

Eteläsuomalainen Osakunta
Stockholms Nation
Värmlands Nation
Gotlands Nation
Göteborgs Nation

«Olin Eestis paar kuud varem käinud ning avastanud, et siin elatakse paremini kui mina ette kujutasin,» lausub ta. «Enne seda oli küll ettekujutus, et ehitised ja inimesed on mõnevõrra rohkem mahajäänud kui nad tegelikult olid.»

Samas ei saa ükski rootslane jätta värvikalt kirjeldamata Tallinna–Tartu maanteed: liinibussis auklikul maanteel, mis juhtumisi on ka Eesti olulisim magistraal, loksumine on heaoluühiskonnast tulnud inimesele uudne kogemus.

Soomlasi reeglina tugevad eelarvamused Eesti kohta ei kammitse.

Eelarvamusi pole

Eteläsuomalainen Osakunta liikmed Petra Nuora, Salla Toivanen ja Minna Vermaja väidavad, et enne Eestisse tulekut neil erilisi eelarvamusi siinse maa või Põhjala kui organisatsiooni suhtes polnud.

Nad olid enne Tallinnas käinud ning teadsid enamvähem, mida siinkandis näha võib. «Samuti olime kuulnud palju head teistelt ESO liikmetelt, kes olid Põhjalat varem külastanud,» märgivad soomlannad.

Isegi kui kõik eelarvamused Eesti olude kohta pole kadunud, on kõik siiamaani Põhjalal külas käinud Uppsala ja Helsingi tudengid tunnistanud Taaralinna igati auväärt üliõpilaslinnaks.

Iuridicum, Oeconomicum, Biomeedikum ning linna poolitav jõgi – see oleks nagu teine Uppsala.

Põhjala – üks pere

Barth rõhutab, et Põhjalas veedetud volbrit nautis ta küll täiel rinnal. «Kõige rohkem meeldis mulle Põhjala puhul see, et kõik tundusid omavahel tõeliselt head sõbrad olevat,» toob ta välja. «See võib kõlada küll pisut banaalselt, kuid te olite nagu üks perekond. Vähemalt märksa rohkem perekond, kui meie (Gotlands Nation) oleme. Meie organisatsioon on muidugi ka märksa suurem.»

Falki sõnul meeldis talle siinsete tudengite idealism. «Rootsi ja Eesti tingimused on pehmelt öeldes erinevad,» tõdeb ta. «Ja olude tõttu teete te oma seltsi käigushoidmiseks palju rohkem tööd. See paneb mõtlema.»

Von Essenile meeldis küll põhjalaste soe vastuvõtt, kuid samas tunnistab ta, et sai ka talle mitte nii väga meeldinud üllatuse osaliseks.

Mitme tuhande liikmega Stochkolms Nationi endise juhi jaoks tundus harjumatu viis, kuidas Põhjala liikmeid valib, ning tõsiasi, et mitte kõik soovijad ei pruugi Eestis üliõpilasorganisatsiooni pääseda. «See elitarism oli šokeeriv,» tunnistab von Essen.

Põhjala ja Gotlands Nationi vaheliste sõprussuhete arendamise peamise boonusena tõi Barth välja selle, et nende organisatsioonide liikmetele avaneb võimalus käia teises ülikoolilinnas külas. «Alati on tore reisida riiki, kus sa enne pole käinud, ning õppida tundma nende kultuuri ja kombeid,» resümeerib ta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 26. november 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 38 (2197) www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Austatud ülikoolipere!

Õnnitlen teid kõiki emakeelse ülikooli 85. aastapäeva puhul! Selja taha jääv tööaasta ülikoolis on olnud suuremas osas pühendatud eelmise aasta lõpul vastu võetud arengukava tegelikuks muutmisele. Arengukavas sai määratletud ülikooli visioon – Tartu Ülikool on rahvusvaheliselt tunnustatud teadusülikool ja Eesti akadeemilise vaimsuse, rahvuskultuuri, teaduskeele ning kõrgtehnoloogilise innovatsiooni keskus. Ühtlasi said sõnastatud ka meie strateegilised tegevussuunad: rahvusülikooli tugevdamine, rahvusvahelistumine, rahvusliku tipp-haritlaskonna järjepidevuse tagamine, intellektuaalse kapitali rakendamine ja õppekvaliteedi tagamine.

Head akadeemilised kolleegid! Täna, ülikooli aastapäeva eelõhtul, võime ilmselt kinnitada, et oleme nende eesmärkide nimel mitte ainult vaeva näinud, vaid ka tulemusi saavutanud. Edenemine on olnud kindel, ehkki kohati oleksime kõik lootnud kiiremat või ka lihtsamat edasiliikumist. Usun, et võime aastapäevameeleolus kinnitada – Tartu Ülikool on jätkuvalt kindel akadeemiliste väärtuste hoidmisel. Ometi peame täna küsima, kas me võime olla kindlad ka selles, et meie pürgimused langevad kokku rahvusliku teaduse ja kõrghariduse edendamise riiklike kavadega. Olukorras, kus vabariigi valitsuse juhtiv erakond on asunud jõuliselt toetama uue ülikooli loomist, tasub endalt küsida, mida on Tartu Ülikool jätnud tegemata, missugused sammud astumata, et vajame Eestis Tartu Ülikooli kõrvale uut ülikooli.

Tahaksin siinkohal teile kinnitada, et Tartu Ülikooli püüdlus läbi viimase aastakümne on olnud arendada välja eesti ülikool, millesse annaksid oma panuse nii rahvusülikool Tartus kui ka põllumajandusülikool, tehnikaülikool, pedagoogikaülikool, kunstiakadeemia ja muusikaakadeemia. Meie kõrghariduselu on muutunud kirjuks ja tõsi on seegi, et jõud vajavad koondamist. Seda peaks tegema sisulises akadeemilises koostöös, selge sihiga parandada hariduse kvaliteeti.

Olen kindel, et meie partnerid nii akadeemilises kui ka poliitilises maailmas näevad arenguvõimalusi eelkõige ühiselt eesmärgi poole liikumises.

Ärgem laskem end pidupäevameeleolus heidutada poliitilistest pingetest. Mõelgem pigem, kuidas oma senisele tööle ja ülikooli ajaloole toetudes jõudsalt edeneda, oma sihte hoida – ja väärikalt tähistada eesti ülikooli 100. aastapäeva, mis ka mitte kaugel ei ole.

Soovin teile veel kord õnne eesti ülikooli 85. sünnipäeva puhul!

TÄNA LEHES

Hansapanga stipendiaadid LK 3

Doktoriõpe majandusteaduskonnas LK 3

Res Publica vastus LK 2

27. novembril 1919 saatis TÜ kuraator Peeter Põld kirja haridusministeeriumile palvega eraldada raha Tartu Ülikooli pidulikuks avamiseks.

Pääsetäht

Eesti Wabariigi Tartu Ülikooli awamise pidulikule aktusele 1. detsembril kell 12 lõunal Ülikooli aulas.

Pääsetäht TÜ avamise aktusele 1. dets 1919.

TARTU ÜLIKOOLI UUED AUDOKTORID JA AULIIKMED

Audoktor Tarja Kaarina Halonen

Soome Vabariigi president Tarja Kaarina Halonen (1943) sai 1968 Helsingi Ülikoolis magistrikraadi õigusteaduses.

Ta on töötanud kogu oma poliitilise karjääri vältel juristina Soome Ametiühingute Keskorganisatsioonis, olles samal ajal parlamendi ja valitsuskabineti liige. Valiti parlamenti 1979 ja olnud seal viie järjestikuse koosseisu liige. Olnud sotsiaal- ja tervishoiuminister, justiitsminister ja välisminister, samuti Põhjamaade koostöö eest vastutav minister. Välisministrina oli ka Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja.

Halonen on toetanud poliitiku ja juristina Eesti riigi kujunemist euroopalikuks õigusriigiks ning arendanud Tartu ja Helsingi ülikooli õigusteaduskondade koostööd.

Soome riik on toetanud euroteaduskonna loomist ja aidanud koolitada õigusteaduskonna järelkasvu. TÜ õigusteaduskonnas on töötanud ja loenguid pidanud mitmed Helsingi Ülikooli õppejõud, Helsingis on end täiendanud TÜ magistrandid ja doktorandid.

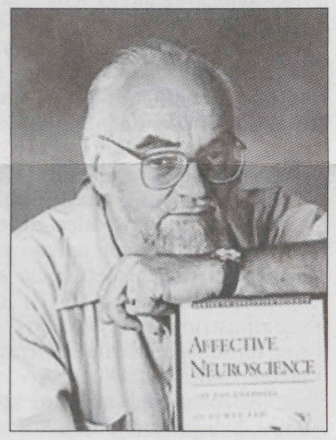

Audoktor Jaak Panksepp

Bowling Greeni Ülikooli emeriitprof ja Ohio meditsiinikolledži adjunktprofessor psühhiaatrias ja afektiivse psühhobioloogia uuringute juht Chicago Northwestern University's Jaak Panksepp (1943) kaitses doktoriväitekirja Massachusettsi Ülikoolis.

Prof Panksepp on loonud sünteesi käitumis-, hinge- ja ajuteadustes, et mõista emotsioonide ja motivatsioonide olemust. Viimastel aastatel on ta uurimisala laienenud skisofreenia ning une ja teadvuse probleemideni.

Teda võib pidada afektiivse närviteaduse ja neurobioloogia mõiste loojaks.

Jaak Panksepp on teinud koostööd oma sünnilinna ülikooli psühholoogiaosakonna ja arstiteaduskonnaga. Ta on aidanud osakonda teaduskirjandusega, võtnud vastu TÜ külalisi ja esinenud korduvalt Tartus rahvusvahelistel konverentsidel. Olles mitmete raamatute autor, on ta alati neis meenutanud TÜ teadusajalugu.

Audoktor Anne Buttimer

Dublini Ülikooli Kolledži emeriitprof Anne Buttimer (1938) kaitses doktoriväitekirja Washingtoni Ülikoolis.

On töötanud mitmes USA, Rootsi, Inglismaa ja Prantsusmaa ülikoolis. Ta on Iiri Riikliku Geograafiakomitee eesistuja, Iiri Riikliku Teadusajaloo ja -filosoofia Komitee ja Academia Europaea liige.

Prof Buttimeri peetakse kultuurigeograafia humanistliku traditsiooni üheks olulisemaks arendajaks. Viimased kolm aastakümmet on ta olnud oma eriala üks suunanäitajaid, rõhutades humanistliku perspektiivi tähtsust geograafias.

Buttimer on on olnud kõige olulisem TÜ kunagise prof ja rektori Edgar Kanti (1902–1978) Lundi Ülikoolis rajatud geograafiakoolkonna ideede edasikandja maailmas.

Buttimeri huvi Edgar Kanti ideede vastu süvenes, kui ta asus tööle Lundi Ülikoolis. Need on kajastunud ka Buttimeri enda töödes. Ta on pidanud teaduskonverentsidel Edgar Kanti ja Tartu Ülikooli teaduspärandit tutvustavaid ettekandeid.

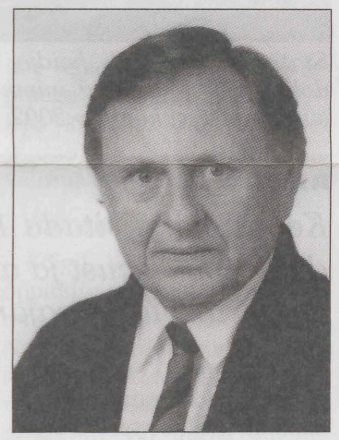

Auliige Walter Keller

Diplomeeritud ehitusinsener Walter Keller (1932) on õppinud Aacheni Tehnikakõrgkoolis ja Saarbrückeni Ülikoolis ehitusõigust. 1959. aastast juhib ta inseneribürood Walter Keller GMbH.

Saksa Religiooniajaloo Seltsi (Münster) liikme ja varahoidjana korraldas Walter Keller *dr phil* Thomas Richard Kämmererile antud stipendiumi finantseerimist, mis oli määratud erakorralise professuuri tarbeks TÜ usuteaduskonnas. Stipendium võimaldas prof Th. Kämmereril 1997–2003 TÜs õpetada.

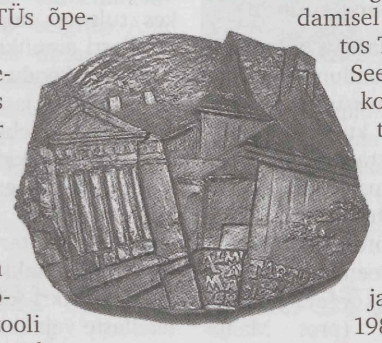

2003. a kevadel avaldas Walter Keller valmisolekut võtta viie aasta jooksul eraisikuna enda kanda loodava õppetooli rahastamine. Vahepeal on ta andnud põhimõttelise nõusoleku, et õppetooli finantseerimine ei lõpe pärast viieaastast valimisperioodi.

Tänu Kelleri täielikule finantseerimisele loodi 1. septembrist 2003 usuteaduskonnas Lähis-Ida vanade keelte ja kultuuride õppetool ning kutsuti selle hoidjaks prof Thomas Richard Kämmerer.

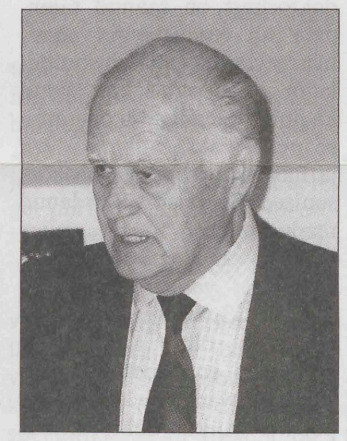

Auliige Elmar Tampõld

Hiidlane Elmar Tampõld (1920) lõpetas 1941 Tallinna Pedagoogiumi. 1944 põgenes Rootsi, sealt emigreerus Kanadasse. Õppis Toronto Ülikoolis arhitektuuri ja lõpetas selle 1953 lõputööga Toronto olümpiastaadionist.

Oma pikaajalise arhitektikarjääri jooksul on tema töö tulemusena valminud üle tuhande projekti. Tampõld on pälvinud mitmeid tunnustusi ja auhindu.

1949. aastal asutas Tampõld Toronto Ülikooli Eesti Üliõpilaste Seltsi ning tema eestvedamisel rajati Torontos Tartu College. See on saanud koos Tartu Instituudi ja selle raamatukoguga oluliseks eestiaineliseks varamuks ja keskuseks. 1986 rajati Tartu College'i toel Toronto Ülikooli juurde Eesti õppetool, mis aastast 2000 kannab Elmar Tampõllu nime.

Tartu College on tutvustanud Eestit ja Tartut ning Tartu Ülikooli akadeemilist kultuuri oma tegutsemisaastate jooksul üle kogu Põhja-Ameerika, edendades ühtlasi Tartu Ülikooli ja Toronto Ülikooli üliõpilasvahetuse programme.

UUDISED

Täna Tartu Ülikooli nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas ülikooli 2005. a eelarve esimene lugemine. Päevakorras on veel 2005. a ehitus-remonditööde (investeeringute) plaani, vastuvõtueeskirja (magistri- ja doktoriõpe), õppeteenustasude ja koolitusvõimsuse arvude kinnitamine.

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada turunduse prof Mait Miljan. Otsustatakse kinnistu Puiestee 43 võõrandamine.

Eesti ülikooli 85. aastapäeva aktus

Aktus algab kell 12 aulas.

Rektor Jaak Aaviksoo avakõne järel tervitab ülikooli president Arnold Rüütel.

Akadeemilise loengu «Eesti hariduse tulevik – kas didaktiline või heuristiline paradigma?» peab haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno.

Promoveeritakse audoktorid, auliikmed ja doktorid. Antakse kätte TÜ esimene Rahvusmõtte auhind. Audoktorite nimel tervitavad Anne Buttimer ja Tarja Halonen.

Aktusel laulab TÜ akadeemiline naiskoor.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas ülikooli ballipilet on ostetud?

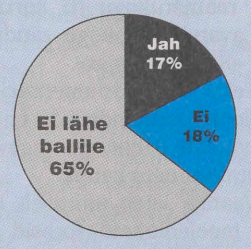

Vastajaid: 155

Uus küsimus:
Kas rongkäiku lähed?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Ülikool tunnustab

TÜ aumärgiga autasustati kauaaegse väljapaistva õppe- ja teadustöö eest ning majandusteaduskonna pikaajalise juhtimise eest emeriitprof Valner Krinalit.

TÜ tänukirja ja väikese medali pälvis filosoofiateaduskonna dots Kiira Allikmets.

TÜ tänukirjaga tunnustati osaühingut Tartu Ülikooli Tamme Apteek.

Rahvusmõtte auhinna nominendid

TÜ Rahvusmõtte auhinna komisjon valis välja nominendid, kes on silmapaistvalt edendanud eesti rahvuslikku ja riiklikku eneseteadvust.

Nominendid on literaat Ain Kaalep, dirigent Tõnu Kaljuste, kirjanik Jaan Kaplinski, akadeemik Endel Lippmaa, kirjanik Arvo Mägi, kunstnik Kaljo Põllu, luuletaja Paul-Eerik Rummo, kirjanik ja etnoloog Ilmar Talve, helilooja Veljo Tormis ja ajaloolane Sulev Vahtre.

Auhinna saaja tehakse teatavaks eesti ülikooli 85. aastapäeva aktusel.

Auhinnaks on 50 köidet Eesti Mõtteloo sarjast Ilmamaa kirjastuselt ning seinaplaat.

Tiigriülikool jagas stipendiume

Tiigriülikooli stipendiaadid Tartu Ülikoolis 2004/2005. õppeaastal on Kristo Heero (juhendajad Jan Willemson ja Maarja Kruusmaa), Marina Issakova (juhendaja Rein Prank) ja Ahti Peder (juhendaja prof Mati Tombak).

Professor Akira Ogawa loengud

1.-3. detsembrini peab arstiteaduskonnas loenguid Iwate Ülikooli (Morioka, Jaapan) arstiteaduskonna dekaan, neurokirurgia kliiniku juhataja prof Akira Ogawa.

2. detsembril kell 12 on loeng «Future of bypass surgery – Japanese EC-IC bypass trial/JET study». Biomeedikumi suures auditooriumis.

Prof Ogawa oli maailmas ainulaadse ülejaapanilise uuringu koordinaator. Ta on karotiidse endarterektoomia ekspert. Tema teadustöö käsitleb aju verevoolu ja ajukoe protektsiooni isheemia suhtes.

3. detsembril kell 12 peab prof Ogawa Linkbergi aud (Puusepa 8) Puusepa loengu teemal «Microsurgery for Cerebrovascular Disease».

Prof Ogawa on nii Jaapanis kui ka maailmas tuntud vaskulaarse neurokirurgia ekspert.

Näitus Riigikogu töö argipäevast

TÜ raamatukogu III korrusel on avatud Riigikogu rändnäitus «Riigikogu ajas».

Eesti parlamentarismi ajaloole pühendatud näitus tutvustab Riigikogu tegevust aastakümnete kaupa.

Vaataja leiab näituselt hulga meeleolukaid fotosid karikatuuridest arhitektuurini, samuti arhiividokumente ja ajaleheväljalõikeid ning muud parlamenditöö argipäevaga seonduvat.

Näitus jääb avatuks 12. detsembrini.

Doktoriõppest majandusteaduskonnas

Raul Eamets
majandusteaduskonna teadus- ja arendusprodekaan, doktoriprogrammi juht

TÜ majandusteaduse doktoriõpe on ainus täisakrediteeringu saanud vastava eriala õppekava Eestis.

Majandusteadus, nagu mitmed teised sotsiaalteaduslikud distsipliinid, alustas üheksakümnendate aastate algul tegelikult nullist.

Tänu efektiivsele välisabile (euroteaduskond) ja tasemel õppejõudude kaadrile on tänaseks õnnestunud luua toimivad kraadiõppe programmid (nii MA kui PhD), mida aktsepteeritakse Eestis ja välismaal.

Kaitsnud jäid teaduskonda

Kuigi iseseisvumisajal on kaitstud 9 doktoritööd, on n-ö uusi doktoreid meil kaitsnud ainult 6. Kaks esimest olid n-ö nõukogude ajal valminud tööde kaitsmised ja üks välismaalane kaitses eksternina.

Kuuest doktoritööst oli kolm rohkem rahvamajandusliku kallakuga. Need kuus kaitsnut töötavad praegu teaduskonnas. Maaja Vadi on valitud juhtimise professoriks. Uutest doktoritest on saanud täiendust nii teaduskonna administreerimine (teadusprodekaan ja nõukogu sekretär) kui ka puhtalt teaduse ja õpetamise pool (kaks vanemteadurit ja üks lektor). Seega on kõik senised lõpetajad tugevdanud teaduskonda.

Kui vaadata lõpetanute keskmist vanust kaitsmise hetkel (33 a), siis võiks see madalam olla. Kuid tuleb arvestada, et esimesed lõpetajad kuuluvad n-ö keskealiste põlvkonda, kus doktorantuur sooritati muude õppe-, teadus- ja administratiivülesannete kõrvalt rohkem individuaalse programmi alusel. Regulaarsed auditoorsed doktorantuuriõpingud käivitusid alles hiljuti.

Sel aastal on olnud üks kaitsmine, üks on tulekul ja üks jõuab eelkaitsmiseni. Järgmisel aastal võiks kaitsmiseni jõuda samuti 3–4 doktoranti.

1999. aastani oli doktorantuuri vastuvõtt vaid 1-2 inimest aastas, mis määras ka lõpetajate arvu. Tulevikku vaatame siiski väga optimistlikult, sest 2000. a kasvas vastuvõtt oluliselt.

Kolm uurimissuunda

Enamik tänastest doktorantidest on koondunud kolme põhilise uurimissuuna ümber, mis on välja kujunenud viimase 3-4 aasta jooksul (majanduse rahvusvahelistumine (töögrupi juht prof Urmas Varblane), tööturu ja haridusökonoomika teema (dots Raul Eamets) ning organisatsioon ja juhtimine (prof Maaja Vadi).

Oleme jõudmas arengustaadiumi, kus on kavas käivitada 1-2 teaduse tippkeskust ning seega on tekkinud suurepärane võimalus koos konkreetsete teadussuundadega alustada ka doktorikooli(de) rajamist. Kavas on ka vastava taotluse esitamine rahastamise saamiseks Eestile eraldatud tõukefondi vahendistest.

Statistika õppetooli hoidja dotsent Kaia Philips kaitses doktoritöö «Muutused inimkapitali väärtustamises Eestis siirdeprotsessi käigus» 2002. aastal. ERAKOGU

RAUL EAMETS

Kavas on käivitada 1–2 teaduse tippkeskust ja alustada doktorikooli(de) rajamist.

Teaduskonna eesmärk on pakkuda doktorantidele võimalikult kvaliteetset haridust. Andes enesekriitiliselt aru, et alati ei ole see Eesti ressursse kasutades võimalik, oleme igati soosinud doktorantide õppimist välismaal. 1999. aastast on teaduskond toetanud omavahenditest nende välisõpinguid ja konverentsidel osalemisi ca 800 000 kr ulatuses.

Doktorantide õpe

Osalemine V ja VI raamprogrammis on võimaldanud doktorantidel vahetustudengitena viibida ELi ülikoolides ja on toonud Tartusse välisdoktorante.

Praegu õpib välismaal 13 doktoranti, kellest loodetakse täiendust teaduskonda. Kõik, kes tulevad tagasi, ei mahu kindlasti ainuüksi TÜsse, vaid leiavad rakendust teistes Eesti kõrgkoolides ja Eesti Pangas. Seepärast tulebki meie doktorantuuri vaadata laiemas kontekstis, tegemist on majandusteadlaste kasvulavaga kogu Eesti tarbeks. Avalik sektor alles hakkab teadvustama doktorikraadiga majandusteadlaste vajalikkust ministeeriumites ja riigiametites.

Viimasel kahel aastal on tihenenud TÜ ja TTÜ majandusteaduskondade koostöö eelkõige doktoriõppes. Oleme doktorantide kursustele kutsunud TTÜ doktorante ja vastupidi. Toimub ka standardite ja nõudmiste ühtlustamine põhiainetes. Eesmärgiks on tulevikus ühise majandusteadusealase doktoriõppe käivitamine. Samuti on toiminud hea koostöö Eesti Pangaga.

Nii nagu paljudel teistel elualadel, valitseb ka siin kvalifitseeritud tööjõu puudus. Napib teotahtelisi juhendajaid, kes ise aktiivselt teadust teevad ja noori kaasa tõmbaksid. Need, kes sobivad, on tööga ülekoormatud. Sageli on doktoritöö teema nii spetsiifiline, et terves Baltikumis ei leidu spetsialisti ja juhendamist (kaasjuhendamist) tuleb otsida kaugemalt Euroopast.

Spetsialiseerumine, mis saab vahel alguse uurimistööde kirjutamisest alusõppes, toob kaasa selle, et me saame väga kitsalt spetsialiseerunud kõrge kvalifikatsiooniga teadlase, kelle üldteadmised majandusest soovida jätavad. Neile on ka peaaegu võimatu teha erialast õpet, sest kriitilist massi kuulajaid ei saada kokku.

Tänane majandusteaduse doktorantuur on selgelt rahvamajanduse (majandusteooria) keskne, samas kui 2/3 meie tudengeid on ettevõttemajandusliku spetsialiseerumisega. See tähendab, et tulevikus peab toimuma ühtse majandusteaduse doktorantuuri jagunemine kaheks eraldiseisvaks doktoriõppeks. Üks oleks ettevõttemajanduse keskne ja teine majandusteooria keskne.

Õppejõudude puudusel peavad paljud doktorandid tegelema intensiivselt õppejõutööga, mis vähendab oluliselt võimalusi ainult väitekirjale pühenduda. Samuti töötavad paljud väljaspool ülikooli, mis pärsib õppe- ja teadustöös osalemist.

UT KÜSIB

Millest räägite oma akadeemilises loengus?

Vastab haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno.

Loeng on pealkirjastatud «Eesti hariduse tulevik – kas didaktiline või heuristiline paradigma?». Heuristilise õppe põhimõtteid on propageerinud mitmed edumeelsed õpetajad ja õpetlased kogu maailmas, nende hulgas ka tunnustatud eesti haridusteadlased Johannes Käis ja Hilda Taba. Tänaseni on aga koolides kasutusel peamiselt didaktiline meetod, mis on eeskätt äraõpetamise põhimõtetele rajatud õppesüsteem.

Eesti hariduse üheks teravamaks probleemiks viimastel aastatel on õpilaste suur väljalangevus koolist, aga ka koolivägivald.

Koolis pole loodud tingimusi, mis soodustaksid kõigi laste edukat õppimist, ei hinnata õpilaste loovust ja mõtlemisoskust.

Kõiki lapsi arendav õpe nõuab muudatusi nii õppematerjalides kui ka õpikeskkonnas, samuti õpilaste hindamise aluste muutmises, minnes üle faktiteadmiste kontrollimiselt laste arengu hindamisele.

KIRJAVASTUS

ÜVE – Res Publica esimehe Juhan Partsi vastus rektor Jaak Aaviksoo kirjale (UT nr 35, 5. nov 2004)

Hea Jaak,

Tänan Sind kirja eest, kus avaldad siiralt oma muret seoses arengutega Tallinna Ülikooli ümber. Kinnitan Sulle, et Sinu poolt välja toodud muredel pole alust ja näed tonti seal, kus seda pole.

Viitasid, et Tallinna Ülikooli asutamine on Res Publica erakondlik projekt. Ma ei ole selle väitega nõus.

Olen tutvunud kõikide osapoolte seisukohtadega. Sõnades on järjepidevalt Tallinna Ülikooli asutamist pooldanud ka eelmised Vabariigi Valitsused, Haridus- ja Teadusministrid, lisaks Rektorite Nõukogu, Kõrghariduse Hindamise Nõukogu, Haridus- ja Teadusministeeriumi teaduspoliitika komisjon, Teadus- ja arendusnõukogu, Eesti Kõrgkoolide Ametiliitude Ühendus UNIVERSITAS ja Eesti Üliõpilaskondade Liit.

Nende nimetatud auväärsete organisatsioonide kõrval ei pea ma kuidagi imelikuks seda, kui erakond ÜVE – Res Publica eestseisus otsustas kindlalt Tallinna Ülikooli väljaarendamisele oma selge ja positiivse toetuse anda.

Meil kõigil on ees üksjagu tööd selle nimel, et inimesed ei kardaks poliitikat, ei pelgaks osaleda otsuste tegemises ja Eesti riigi tuleviku kujundamises. Ma arvan, et inimeste hirmutamine parteidega võõrandab rahva võimust ja see sillutab tee inimkauge poliitika naasmisele Eesti riigijuhtimisse.

Mis on täna Tallinna Ülikool? Ma arvan, et Tallinna Ülikool on täna rea inimeste idee, visioon ja tegutsemistahe, kelle kannatlikkus ja toetajate otsimine oma mõtetele viimase kümnendi jooksul väärib toetust. Ja kuigi Sa adresseerisid oma kirja minule kui erakonna ÜVE – Res Publica esimehele, ei saa ma peaministrina, koos Haridus- ja Teadusministriga Eesti Vabariigi hariduspoliitika eest vastutajana sellist initsiatiivi kindlasti tähelepanuta jätta.

Tähelepanu vajavad Eesti kõrgharidustemaatikas, teadusmaailmas, üld- ja kutsehariduslikud küsimustes täna väga paljud kriitilised küsimused. Aga minu arvates on Eesti, sealhulgas ka Tallinna kõrgharidusmaastiku põhimõtteline korrastamine üks kõige tähtsamaid väljakutseid, mida edasi lükata ei saa.

Sa märgid oma kirjas õigesti, et sellised küsimused peavad eelkõige oma lahenduse leidma nendes kokkulepitud kogudes, kust ootame kõrgharidusküsimustes pikaajalisi lahendusi. Aga mööngem, küsimused mis on täna nii Teadus- ja Arendusnõukogu ja vastava valitsuskomisjoni ees, on mõõtmatult suuremad kui lihtsalt üks nimi.

Võibolla tüüpiliselt meie ajastule ajavad igasugused nimevahetused ja -muutused meid üsna asjatult segadusse. On ju sellelaadseid kosmeetilisi ümberkorraldusi, millega sisuline nihe pole kaasnenud, viimase kümnendi jooksul olnud palju.

Mis puudutab Tallinna Ülikooli nime – tõepoolest kasutatakse mõnes riigis ülikoolide puhul ühesuguseid nimekujusid, teistes lähtutakse jälle omast, väljakujunenud traditsioonidest ja loogikast. Aga kas see kõik pole mitte üks tarbetult keeruline ja kohati ebaotstarbekas vaidlus, millele oma energiat kulutada?

Olen Sinuga nõus, et Tallinna Ülikooli täpne arenguvisioon vajab kõvasti tööd ja pühendumist nii nendelt, kes seda kooli asutavad kui ka nendelt, kes oma kogemust ja positsiooni kasutades peaksid nõu ja jõuga osalema.

Valitsuse otsust ja eelseisvat Riigikogu arutelu näeksin pigem selles valguses, et sellele protsessile peame omalt poolt kaasa aitama ja hoogu juurde lükkama.

Ma arvan, et me peaksime Sinuga koos rohkem nuputama, milline on meie nägemus Eesti ja Euroopa kõrgharidusruumi arengutest ja väljakutsetest järgmise viie ja kümne aasta lõikes. Me peame ka Sinuga tihedamini arutama Tartu Ülikooli vaieldamatut juhtrolli selles protsessis ja probleeme, mis Tartu Ülikooli tema Läänemere teadus- ja hariduskeskuseks saamise teel varitsevad.

Ma jagaksin Sinuga ühte meeldivat ühist arusaama oma kolleegidega teistest Euroopa riikidest. Ühel hiljutisel Euroopa peaministrite nõupidamisel konstateerisime, et tegelikult ei pruugigi me veel aduda meie ees seisva töö ja väljakutse olulisust. Kuivõrd ambitsioonikas on tegelikult kogu Lissaboni protsess, muule maailmale – järelevõtmine –, aga eelkõige sisemise tugevuse ja konkurentsivõime kasvatamine; Euroopa ühtse teadmiste turu teke, kus info, kompetentsid ning inimesed ja institutsioonid, kes neid kannavad, saaksid Euroopas ringi liikuda ja anda oma võimed kasutusse just

seal, kus neid enim vaja on. Ma arvan, et Valitsuse tehtud otsus käis ühte sammu just nendesamade mõtetega.

Olen alati valmis Sinuga nii neid kui kõiki muid teemasid omavahel arutama. Peaksime seda tihedamini tegema.

Lugupidamisega,
Juhan Parts

Pank toetab tublimaid tudengeid

Aija Sakova

Täna kl 14 antakse Hansapanga Barclay kontoris üle Hansapanga stipendiumid.

Stipendiaatide hulgas on viis Tartu Ülikooli üliõpilast: Alar Ainla füüsika-keemia-, Aleksei Lissitsin matemaatika-informaatika-, Ingrid Liiv arsti-, Vallo Varik ja Mari Järve bioloogia-geograafiateaduskonnast.

Lähtudes Hansapanga stipendiumi statuudist on stipendiumi eesmärk kaasa aidata heade õppetulemuste ja aktiivse eluhoiakuga üliõpilaste ülikooliõpingutele. Nii on kõik viis laureaati edukad üliõpilased, samuti aktiivsed ka väljaspool ülikooli.

Aleksei Lissitsin õpib matemaatika õppekava alusel. Kooli ajal on ta osalenud õpilaste teadusolümpiaadidel ning kahel korral käinud rahvusvahelisel matemaatika-olümpiaadil. Üliõpilasena osaleb Lissitsin aktiivselt vabariigi õpilaste teadusolümpiaadide korraldamisel ning on hinnanud õpilaste töid ja osalenud žürii töös.

Ka Alar Ainla osales juba põhikooli ja gümnaasiumi ajal üleriigilistel olümpiaadidel nii füüsikas, keemias, matemaatikas, informaatikas kui ka geograafias.

Olümpiaadidel osalemine

Praegu õpib Alar Ainla 4. aastat füüsika erialal. Ülikooli ajal on ta osa võtnud Eesti füüsika olümpiaadi žürii tööst, aidanud korraldada võistlusi ja olümpiaade Eestis ning Eesti-Soome maavõistlust füüsikas. Samuti on Ainla pidanud gümnaasiumiõpilastele seminare ja loenguid füüsikast ning koostanud õppematerjale. Viimast lootusega süstida järgmistesse põlvkondadesse füüsikaga tegelemise indu.

Arstiteaduse 4. aasta üliõpilane Ingrid Liiv on oma uurimustöödega saavutanud auhinnalisi tulemusi nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasemel. Ta on osalenud vabariiklikel ja rahvusvahelistel bioloogiaolümpiaadidel.

Meditsiini asus Liiv õppima seetõttu, et see on eriala, mis on ääretult mitmekülgne ja pidevalt arenev. «Tegemist on erialaga, kus tehniliste tippsaavutuste kõrval on tänini jäänud oluliseks suhtlemine inimestega, nende aitamine,» lisas Liiv.

Ürituste korraldamine

Mari Järve õpib geenitehnoloogiat, on Eesti Naisüliõpilaste Seltsi juhatuse liige ning kuulub Eesti Kirjanduse Seltsi. Ta on osa võtnud rahvuslikest ja vabariiklikest olümpiaadidest (bioloogia, keemia, füüsika ja eesti keel). 2003 oli Järve bioloogiaolümpiaadi korraldustoimkonna ja žürii liige ning on koostanud ülesandeid vabariiklikule voorule.

Huvi geenitehnoloogia vastu tekkis Järvel eelkõige kodust ja olümpiaadidelt: «Ehkki õppisin humanitaarkallakuga klassis, tundsin, et midagi jääks puudu, kui läheksin ajalugu tudeerima, mis oli minu teine valik».

Vallo Varik õpib samuti geenitehnoloogiat. Selle eriala valis ta huvist looduse vastu. «Geenitehnoloogia tundus bioloogiast ahvatlevam oma uudsuse ja rakendusliku maigu poolest,» kommenteeris Varik. Kuna geenitehnoloogia õppekava on uus, siis on Varik aidanud välja kujundada eriala traditsioonilisi üritusi. Nii on teaduskonnas üritustel aktiivne kaasalöömine, ideede genereerimine ja elluviimine tema elu lahutamatu osa.

Hansapanga 15 000-kroonist stipendiumi kavatsevad üliõpilased kasutada mitmel eesmärgil. Ainla täiendaks end mõnes välisülikoolis, Lissitsin soovib Erasmuse programmi raames õppida ühe semestri Austrias, kus ta praegu viibibki. Ka Liiv osaleks kliinilise välisvahetuse progammis ja oleks mõnes välismaa haiglas praktikal.

Võimalusterohke tulevik

Kõigil on aga ka edasiõppimise soovid ning plaanid omal erialal edasi töötada. Nii nimetab Lissitsin oma soovina doktorantuuri läbimist ja ideaalse töökohana professori või uurija ametit ülikooli juures.

Mari Järve on juba esimesest kursusest alates TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudi evolutsioonilise bioloogia laboris praktikal. «Minu erialal pole õppimise ja töötamise vahel sageli selget piiri,» lisas ta. Järve peab täiesti võimalikuks, et jääb ka edaspidi sinna tööle.

Ainla hindab töö leidmise võimalusi väga kõrgelt, kuna ülikooliharidus on baas, mis võimaldab kuskil tööle asudes kiiresti ära õppida antud töö spetsiifika. «Ega ülikool ole ametikool, kus peaks selgeks õppima ühe kindla liigutuse tööpingi taga,» ütles Ainla.

HANSAPANGA STIPENDIAADID TÜs

Aleksei Lissitsin, matemaatika-informaatikateaduskond, matemaatika, 2. a
Alar Ainla, füüsika-keemiateaduskond, füüsika, 4. a
Ingrid Liiv, arstiteaduskond, arstiteadus, 4. a
Vallo Varik, bioloogia-geograafiateaduskond, geenitehnoloogia, 4. a
Mari Järve, bioloogia-geograafiateaduskond, geenitehnoloogia, 3. a

Mari Järve VARJE SOOTAK

Indrid Liiv

Alar Ainla

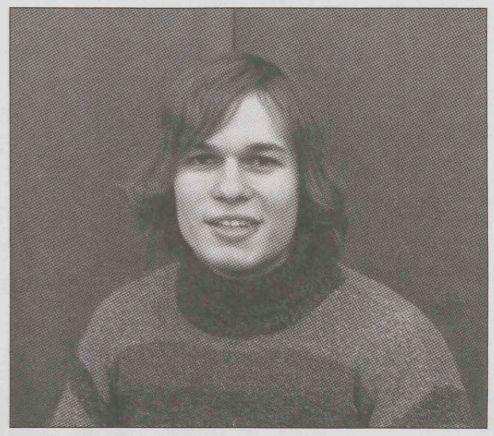

Vallo Varik 3XAIJA SAKOVA

Instituudi ehitus Ravila tänava poolt. VARJE SOOTAK

Tehnoloogiainstituudil tuleb täna sarikapidu

Varje Sootak

Täna kell 14 võetakse maha pärg TÜ Tehnoloogiainstituudi uue hoone juurdeehituselt.

«Traditsiooniline sarikapidu tähendab seda, et ehitajad on hoone katuse alla saanud. Kostitame sel puhul ehitajaid ja loodame, et mais on hoone lõplikult valmis,» ütles OÜ Tartu Tehnoloogiapargi juhataja Heiki Tamm.

1950ndate lõpul ehitatud hoonele, millest ainult seinad püsti olid, on nüüd juurde ehitatud 160-kohaline auditoorium ja kohviku osa ning peale kaks korrust.

«Ebameeldiva üllatusena osutusid vahelaed loodetust kehvemaks, mille tõttu ehitus ka veidi kallineb,» selgitas Tamm.

Esimesele korrusele saavad ruumid tehnoloogiainstituut ja IT arenduskeskus, teisele riigi ravimiamet, kolmandale keskkonnatehnoloogia, neljandale biomeditsiini ja viiendale materjalikeskuse arenduskeskused, kuuendale ja seitsmendale farmaatsiainstituut.

Pearaamatupidaja on Anu Harak

Varje Sootak

15. novembrist töötab ülikooli pearaamatupidajana Anu Harak (pildil).

«Olen lõpetanud 1980 Tartu Ülikooli majandusteaduskonna raamatupidamise eriala ja töötanud 1980–1984 ökonomistina ülikooli plaani- ja finantsmajandusosakonnas ning vanemraamatupidajana 1991–1994 raamatupidamise osakonnas. 2000. aastal lõpetasin TÜ avatud ülikooli ärijuhtimise magistriõppe. Nii et ülikool mulle võõras ei ole, kuid ta on vahepeal väga palju muutunud ja suurenenud,» ütles Anu Harak.

Anu Harakul on peale magistrikraadi ka vannutatud audiitori kutsetunnitus. Audiitori kutse omandamise järel töötas ta põhiliselt füüsilisest isikust ettevõtjana, seejärel OÜs AT Audiko.

«Ülikoolis tuleb kõigepealt tutvuda uute töövaldkondadega, millega ma varem siin kokku pole puutunud. Nüüd on palju välislepinguid, praegu on ülikool käibemaksukohuslane jne,» selgitas Anu Harak. «Seoses ühinemisega ELiga on muudatusi seadusandluses, tuleb üle vaadata, kuidas ülikool on nendega kaasa läinud. Lähimate muudatustena hakkab ka ülikool riigi raamatupidamise üldeeskirja rakendama ning 1. jaanuarist võetakse kasutusele uus majandustarkvara.»

Jõulukontsert Jaani kiriku toetuseks

Indrek Mustimets
Eesti Kammerkooride Liidu juhatuse liige

Eesti Kammerkooride Liit korraldab esimesel advendil 28. novembril kl 16 Tartu Jaani kirikus jõuluootuskontserdi.

Kontserdiga toetatakse Tartu Jaani kiriku valmimist.

Jõuluootuskontserdil esinevad Eesti Kammerkooride Liidu liikmed – Tallinna Pedagoogikaülikooli kammerkoor, Lehtse kammerkoor, kammerkoor Camerata Universitatis, Vanalinna segakoor ja Tartu Ülikooli kammerkoor. Kontserdil on kaastegev Eesti Noortebrass orkester Aavo Otsa juhatusel.

Kammerkoorid esitavad kokku 17 jõululaulu ning puhkpilliorkester mängib kaunist jõulumuusikat. Kammerkoorid esitavad ka üheskoos kaks jõululaulu, mida dirigeerivad TÜ kammerkoori dirigent Triin Koch ja Lehtse kammerkoori dirigent Kaido Janke.

Kuna kontsert on heategevuslik, siis on pileti hind täiskasvanutele 50 kr ja lastele 25 kr.

UUDISED

Raamatukogu virtuaalnäitus

TÜ raamatukogu avas uue multimeedia andmebaasi.

Tegemist on maali, graafikat ja joonistusi tutvustava virtuaalnäitusega «Kunst ja kunstnikud Tartus 19. sajandil».

Vaatamiseks on välja pandud Tartuga seotud 20 kunstniku elulood ja looming, millest otseselt on esitletud 130 teost.

Projekt sai teoks käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna eestvedamisel.

Juurdepääs näitusele: www.utlib.ee/ekollekt/bskunst.

TÜ naiskond võrkpalli Euroopa MV-le

21. novembril peetud Eesti üliõpilaste meistrivõistlustel tulid võitjateks TÜ naiskond ja TTÜ meeskond.

Mõlemal võitja võistkonnal on õigus oma ülikooli võistkonnaga osaleda juulis 2005 Tallinnas Euroopa Ülikoolide MV-l.

TÜ naiskond alistas finaalmängus TPÜ 2:0. Eriti olulise panuse andis EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul TÜ sidemängija Aiki Lai.

TÜ poksijad võitsid 5 esikohta

TÜ tudengid võitsid Eesti ülikoolide meistrivõistluses poksis 5 esikohta.

Esmakordselt kavas olnud naiste kategoorias astusid võistlustulle vaid kaks poksijat, Liisi Joosing ja Anu Põldsam, mõlemad TÜst. Paremaks osutus Liisi Joosing (kuni 60 kg).

Meistrite klassis võitis TÜle medali Andreas Eelmäe (kuni 81 kg).

Harrastajate kategoorias võitsid esikohad Ardo Tiits (kuni 60 kg), Andres Luts (kuni 69 kg) ja Alar Nääme (kuni 81 kg).

TÜ spordiklubi 2004. aasta parimad

Eesti Kergejõustikuliit märkis TÜ Akadeemilisest Spordiklubist ära viis sportlast ja treenerit.

2004. aasta Eesti parimaks kergejõustikuklubiks valiti TÜ Akadeemilise Spordiklubi (sh parim klubi nii täiskasvanute kui noorsoo klassis) Maris Mägi – parim A-vanuseklassi neiu, Anne Mägi – parim noorte treener (neiud), Taavi Peetre – parim noorsooklassi mees, Ants Kiisa – parim noorsooklassi meeste treener ja Martin Kutman – parim meesveteran.

Tartu valis parimad sportlased

Tartu linnavalitsus valis 2004. aasta parimad sportlased. Kuuest võimalikust parima tiitlist tuli viis TÜ Akadeemilisele Spordiklubile.

Parimaks naissportlaseks nimetati sulgpallur Kati Tolmoff.

Parima meessportlase tiitli sai aerutaja Tarmo Tootsi. 2004. aasta Tartu parimaks treeneriks osutunud Koit Põder treenib parimat meessportlast Tarmo Tootsi. Parimaks noorsportlaseks nimetati Maris Mägi.

Parimaks meeskonnaks tituleeris linnavalitsus korvpallimeeskonna Tartu Ülikool/Rock.

Aastaga kaitsti 84 doktoriväitekirja

1. detsembri aktusel promoveeritakse 84 Tartu Ülikooli uut doktorit.

Usuteaduskonnas:

Peeter Roosimaa ja Ilmārs Hiršs-Iršs.

Õigusteaduskonnas:

Hannes Veinla, Kalev Saare, Meris Sillaots ja Mario Rosentau.

Arstiteaduskonnas:

Ülle Pechter, Vitali Vassiljev, Tuuli Käämbre, Pille Taba, Mari Järvelaid, Lumme Kadaja, Ingrid Kalev, Gunnar Tasa, Evelin Seppet, Eduard Maron, Aune Rehema, Andres Kulla ja Aive Liigant.

Filosoofiateaduskonnas:

Jelena Nõmm, Tiia Ristolainen, Erika-Oksana Haag, Andres Andresen, Katre Õim, Anneli Saro, Toomas Help, Katri Raik, Ene Kõresaar, Aigi Rahi-Tamm, Ene Vainik, Heli Laanekask, Vadim Semenov, Anu Vissel ja Mati Mandel.

Bioloogia-geograafiateaduskonnas:

Ivika Ostonen, Gudrun Veldre, Aare Abroi, Ülo Väli, Maris Rattas, Arvo Järvet, Tiina Kahre, Helen Orav-Kotta, Maarja Öpik, Kristiina Tambets, Kadri Tali, Lilian Kadaja-Saarepuu, Jaak Truu, Arvi Jõers, Maire Peters, Merit Otsus, Ülo Maiväli, Mikk Heidemaa, Katrin Pajuste, Ilmar Tõnno ja Ene Kadastik.

Füüsika-keemiateaduskonnas:

Mati Arulepp, Andre Lomaka, Gunnar Nurk , Jaana Tammiku-Taul, Riina Mahlapuu, Villu Repän, Mihkel Kerikmäe, Jaanus Kruusma, Urmas Johanson, Kaido Sillar, Matti Mõttus, Aleksei Kotlov, Jaak Talts, Margus Saal, Dan Cornel ja Fara Kostyantyn Kirichenko.

Haridusteaduskonnas:

Piret Luik.

Kehakultuuriteaduskonnas:

Ando Pehme, Priit Kaasik ja Roomet Viira.

Majandusteaduskonnas:

Anneli Kaasa.

Matemaatika-informaatika-teaduskonnas:

Mare Tarang, Tatjana Nahtman, Märt Möls ja Kristiina Hakk.

Sotsiaalteaduskonnas:

Kairi Kreegipuu, Taavi Annus, Riina Häidkind ja Jan Levtšenko.

Y-GALERIIS

25. novembril avati esimene YVENT multimeediaüritusega. Täna kl 17 avatakse Nurk-Schloen näituse raames JANU-saalis, mõned «lauajala taha peidetud» pudelid.
Järgmine YVENT «Eesti Rahvusmõtte Päev» toimub 1. detsembril kl 19. Jaan Jürgen Klaus esitab oma uut filmi «Alma Mater Pauer Tartuensis» ning esineb Erkki HYVA.

«SINA OLED PUUDU» KAMPAANIA

Registreeri end Tartu linna kodanikuks enne 20. detsembrit. Lisainfo: tel 736 1140, www.tartu.ee

ÕNNITLEME

65

Elle Vunder, emeriitprofessor – 30. november

60

Richard Villems, professor – 28. november

50

Avo Uus, elektrik – 26. november

40

Auni Vardja, raamatupidaja – 26. november

Esta Pilt, täienduskoolituse koordinaator – 30. november
Anu Rjabinin, assistent – 30. november

35

Kadri Vider, teadur – 26. november
Arnold Kristjuhan, erakorraline teadur – 28. november
Elica Mateo Krikk, metoodik – 30. november

25

Helen Ilus, arvutigraafik – 27. november

TÜ karistas lektor Jüri Ruusi akadeemiliste tavade rikkumise eest distsiplinaarkorras noomitusega. Ruus kasutas oma artiklis EPLi ajakirjas «Mõte» sõna-sõnalt üliõpilastööde teksti neile viitamata.
Tallinna linnapea Tõnis Palts (paremal) ütles kohtumisel TTÜ rektoriga: «Täiesti reaalne on, et mõne aja pärast ei imesta enam keegi selle üle, kui Tartu Ülikool muutub Tallinna Ülikooli kolledžiks».

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

EESTI ÜLIKOOLI 85. AASTAPÄEV

Kolmapäev, 1. detsember
kl 12 aktus aulas – akadeemiline loeng, audoktorite ja auliikmete ning doktorite promoveerimine
kl 17 tõrvikrongkäik
kl 17 Pärnu kolledžis – tõrvikrongkäik, akadeemiline loeng
kl 19 kontsert «Etnofuturistlikud etüüdid» aulas

Neljapäev, 2. detsember
kl 15 TÜ Sihtasutuse stipendiumide üleandmine

Reede, 3. detsember
kl 19 aastapäevaball Vanemuise kontserdimajas

Reede, 10. detsember
kl 15 Türi kolledžis – vilistlaskonverents, tõrvikrongkäik ja kirikukontsert

ÜLIKOOLI BALL ON 3. DETSEMBRIL

TÜ Üliõpilasesindus ootab kõiki eesti ülikooli 85. aastapäeva ballile 3. detsembril kell 19 Vanemuise kontserdimajja.

Tänavu saavad külalised tantsida Eesti Kaitseväe Orkestri muusika saatel, millele lisab sära Vanemuise ooperisolist Jaan Willem Sibul. Tantsida saab ka Eesti tuntud heliloojate muusika saatel, mida esitab Kaire Vilgats koos Raivo Tafenau bändiga.

Silmailu ja tantsukirge pakub tantsuklubi Stiil. Väikeses saalis mängib Siim Polli keelpillitrio.

Ajaloolist hõngu toovad ballile Hillar Palametsa pajatused. Esinemisvalmis on ka Poisikõsõ, kes tutvustavad maailma popmuusikat läbi setu kultuuri.

Dässikohvikus lummavad publikut Hedvig Hanson ja Andre Maaker.
Õhtu jooksul võib seal kuulata ka Helin-Mari Arderi triot, kuhu kuuluvad veel Siim Aimla saksofonil ja Ara Yaralyan kontrabassil.

Balli perenaine on Tuuli Koch ja peremees Jaanus Piirsalu.

Pileteid saab osta esindusest, Vanemuise kontserdimaja, Eesti Kontserdi ja Piletipunkti kassadest. Tudengipilet 135 kr.

Info: www.aastaball.ee.

TÜ AJALOO MUUSEUMI AASTAKONVERENTS

«Rahvusülikool ja tema üliõpilased»

3. detsembril muuseumi valges saalis

I istung (juhatab Hain Tankler) kl 9.00-11.30

Timo Rui, PhD (Tampere Ülikool). «International university, Estonian students».
Hain Tankler, ajal-knd. Algo Rämmer (TÜ). «SELLi konverentsid Baltimaade ja Soome üliõpilaste koostöö arendajana».
Tiina Metso, MA (Helsingi Ülikool). «Eesti akadeemiline eksport Soome».
Terje Lõbu (TÜ Ajaloo Muuseum). Maakondlikud üliõpilaskogud Tartu ülikoolis 1920. aastail».
Valters Scerbinskis, PhD (Riia Stradinsi Ülikool). «Latvian Student Corps and Politics. 1918–1940».

II istung (juhatab Lea Leppik) 12–14

EELK Laiuse koguduse õpetaja Margit Nirgi annab muuseumile Laiuse kiriklaga seotud õppejõudude materjale, sh rektor Johan Kõpu vaimulikurüü.
Sirje Tamul, MA (TÜ) «Testimonium paupertatis – vaesustunnistus, üliõpilase sotsiaalse päritolu peegel».
Tiina Samm, Virge Seemen, Hain Tankler, ajal-knd, Ain Raal, farm-knd (TÜ). «Farmaatsiaüliõpilased Tartu Ülikoolis 1802-1889».
Olaf Mertelsmann, PhD (TÜ). «Olla tudeng stalinismi ajal».

III istung (juhatab Marju Luts, PhD) 15–17

Ljudmila Dubjeva, MA (TÜ). «Üliõpilasest professoriks: Pjotr Jakovenko Jurjevi ülikoolis».
Mare Viiralt, (TÜ Ajaloo Muuseum). «Noore Villem Ernitsa kujunemisest õpinguaastail avaliku elu tegelaseks».
Lea Leppik, MA (TÜ Ajaloo Muuseum). «Georg Rauch – baltisakslane Eesti ülikoolis».
Liina Razmus, MA (Soome Kirjanduse Selts). «Eeva Niinivaara arhiiv Soome Kirjanduse Seltsi Kirjandusarhiivis».

UT TOIMETUS TEATAB

UT toimetus palub järgmise, s.o 3. detsembri ajalehe materjalid ära saata hiljemalt esmaspäevaks, **29. novembriks**.

Põhjuseks on varasem küljendamise päev (kolmapäeva, 1. detsembri asemel teisipäev, 30. november).
Viimast infot saame sisse panna neljapäeva varahommikul.

KAITSMINE

3. detsembril kl 9.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Helen Sooväli** geograafia instituudi doktoritööd «Saaremaa valss. Saaremaa maastike kuvand 20. sajandil» inimgeograafia erialal. Juhendaja vanemteadur Hannes Palang. Oponent TÜ audoktor, prof Anne Buttimer (University College Dublin, Iirimaa).

TEATED

26. novembril kl 9–15 on raamatukogu suletud koristuspäeva tõttu. Raamatukogu avatud kl 15–21.

1. detsembril kl 9.30 toimub ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-140. Info: hommikupalvus@lists.ut.ee.

2.–4. detsembrini osaleb ülikool haridusmessil «Teeviit» Tallinnas. Tutvustakse ülikooli õppimisvõimalusi ning 2005. aasta vastuvõtutingimusi. Info: Aime Randveer, tel 737 5625.

2. detsembril kl 12 algab Põhjamaade Ministrite Nõukogu infopäev Narva kolledžis. Päevakava www.ut.ee/uksused/Regionaal. Info: Eesti Kodu Narvas, tel 356 1985.

LOENGUD

26. novembril kl 16 näidatakse Jakobi 2-226 eetikakeskuse kursuse «Eetilised valikud Jaan Krossi teostes» raames portreefilmi Jaan Krossist «Söerikastaja». Filmile järgneb kohtumine režissöör Peeter Simmiga eetikakeskuses Ülikooli 7, II korrus.

29. novembril peab loomaökoloogia õppetooli kutsel ülikooli külastav üks tänapäeva tuntumaid evolutsioonilisi ökolooge, Pariisi Curie Ülikooli prof Anders Pape Møller kaks loengut: kl 10.15 Riia 23-217 «Kiired mikroevolutsioonilised muutused lindudel: levik, mutatsioonid ning looduslik valik Tšernobõli suitsupääsukestel» ning kl 16.15 samas «Emamõjude ökoloogiline ning evolutsiooniline tähtsus». Loengud on inglise keeles.

29. novembril kl 14.15 toimub Lossi 3-404 Vahur Made *venia legendi* loeng «Stabiilsuse mõiste ja olemus rahvusvahelistes suhetes XX sajandil».

30. novembril kl 16.15 toimub Lossi 3-406 Andres Andreseni *venia legendi* loeng «Reformatsiooni põhiprobleemid Baltimail» ja kl 17.15 Enn Küngi *venia legendi* «Eesti linnarahvastik 17. sajandil – allikad ja nende interpreteerimisvõimalused».

30. novembril kl 12–16 toimub Vanemuise kontserdisaalis Eesti Gerontoloogia ja Geriaatria Assotsiatsiooni ning TÜ Sisekliiniku korraldusel konverents «Elukvaliteet vanemas eas». Info: Helgi Kolk, helgi.kolk@kliinikum.ee.

2. detsembril kl 16 toimub TÜ Ajaloo Muuseumis järjekordne populaarteaduslik teeõhtu sarjast «Huvitavat elust ja teadusest». Prof Jaan Einasto kõneleb teemal «Uusi andmeid universumi ehitusest».

2. detsembril kl 18 on jututarõ külaliseks Nopri talu peremees, riigikogulane Tiit Niilo, kes kõneleb teemal «Võrokõnõ poliitikan». Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Triin Iva, tel 737 5422.

1. detsembril kl 12.15 peab õiguskantsler Allar Jõks ph aud 128 avaliku loengu Eesti avaliku halduse kursuse raames.

2. detsembril kl 15.15 peab TÜ audoktor Jaak Panksepp Biomemeedikumi aud 1006 avaliku loengu «Affective neuroscience of the social brain» (ingl k).

EÜSi AJALOOKONVERENTS

«Eestlased Teises maailmasõjas: võõras mundris Eesti vabaduse eest»

3. detsembril Tõnissoni 1.

12.15 Peeter Olesk, filoloog. «Kasvatus vastupanuks: kuidas kodus kasvatati patrioodiks».
13 Toomas Hiio, ajaloolane. «Teise maailmasõja lahingud Eestis 1944. aastal ja eestlaste üksused».
13.45 Ain Kaalep, kirjanik. «Vabatahtlikuna Soome sõjaväes».
15.30 Enn Sarv. «Esimesed kuus aastat vastupanu».
16.15 Vello Salo, prof. «22. september 1944 Tallinnas»
17 Anto Laarmaa, Kaitsepolitseiameti ametnik. «Eestlased võõras julgeoleku mundris».

Konverents on avatud kõigile huvilistele!

Info: Andres Lokk (tel 5552 2405, andres.lokk@annenk.tartu.ee)

wagabund

Number 7 | 3. detsember 2004 | TÜ ÜE häälekandja

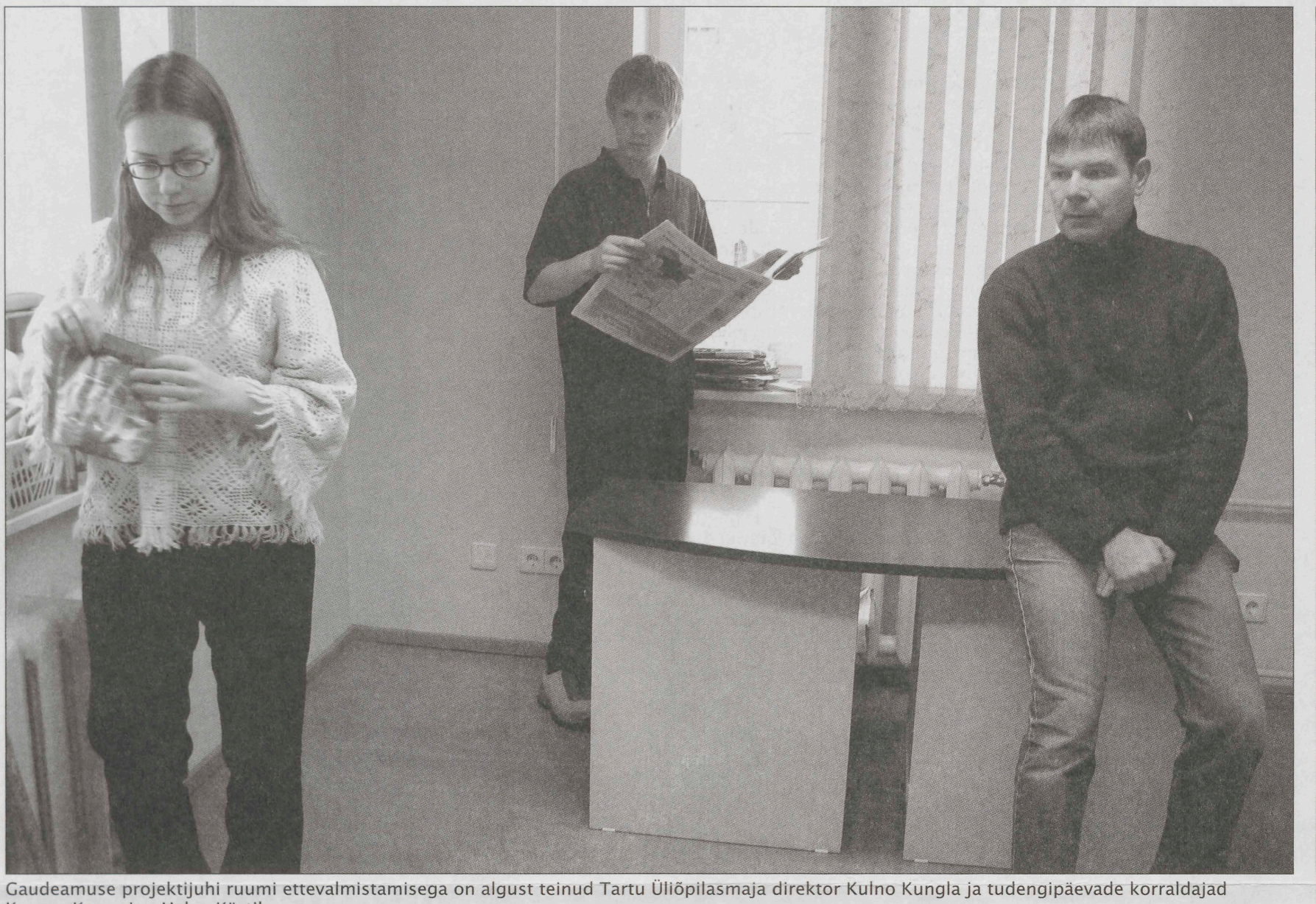

Gaudeamuse projektijuhi ruumi ettevalmistamisega on algust teinud Tartu Üliõpilasmaja direktor Kulno Kungla ja tudengipäevade korraldajad Kunnar Karu ning Helen Kästik.

Tartu Üliõpilasmaja korraldab üliõpilaste tantsu- ja laulupidu

Tartu Üliõpilasmaja hakkab korraldama rahvusvahelist üliõpilaste tantsu- ja laulupidu Gaudeamus, mis leiab aset 30. juunist 2. juulini 2006. aasta suvel.

Sellel nädalal alustasid Tartu tudengipäevade korraldajad oma asjade välja kolimist projektijuhi ruumist, et luua töökohad Gaudeamuse meeskonnale. Kõigile teada-tuntud Sõbramajast saab rahvusvahelise üliõpilaspeo staap ning infokeskus.

Üliõpilasmaja juhi Kulno Kungla sõnul selgub peagi ka projektijuht, kas siis läbi võimaliku konkursi või mõnel muul moel. „Oleme seisus, kus vanad tegijad on hõivatud muude asjatoimetustega ning vajame järelkasvu. Pole veel kindlat otsust, kuidas õiget inimest leida, kuid kindlasti on vaja kedagi, kes tunneb nii kultuuri kui ka rahvakultuuri valdkonda. Miks mitte mõni noor tudeng, kes pole varem selliste asjadega kokku puutunud," arvas Kungla.

Hoolimata projektijuhi puudumisest toimuvad kunstilise komisjoni ning korraldustoimkonna regulaarsed kokkusaamised.

Kunstilise juhi Alo Ritsingu käe all arutavad erinevad tantsu-, laulu- ning puhkpilliühenduste juhid detailsema programmi üle. Korraldustoimkonna töö tulemusena saab juba järgmisel nädalal paika täpne sümboolika ning üliõpilaste tantsu- ja laulupeo visuaalne tervik. Ürituse ajaks on kavas korraldada ka ajalooline näitus ning välja anda spetsiaalne album Gaudeamuse kroonikaga.

„Praegused koosolekud annavad ruumi fantaasiaga mängimiseks," rääkis Kungla. „Ajurünnakute käigus tulevad välja erinevad ideed, mida siis ka reaalses kontekstis kaaluma asume. Näiteks palume Arvo Pärdil luua spetsiaalselt ürituse jaoks ühe suurteose, mis läheks esmakordsele ettekandmisele, kuid me ei saa tema nõustumisele kindlad olla."

Ta lisab, et ka ööbimiskohtade jaoks on tore idee, nimelt pakuti Tartu Näitustele välja, et nende hoonesse võiks ehitada ürituse majutuspaiga ning vaba aja keskuse. Idee paistis neid huvitavat, kuid täpsemad läbirääkimised ootavad veel ees.

Lisaks kunstilisele komisjonile ning Tartu Üliõpilasmajale on oluline osa korraldamises mitmetel osapooltel, kelleks on Tartu linn, Haridus- ja Teadusministeerium, Tartu Ülikool, Eesti Põllumajandusülikool ning üliõpilasesindused.

Üheskoos sai juba 17. septembril alla kirjutatud paberile, kus seisab otsus, et 15. üliõpilaste tantsu- ja laulupidu Gaudeamus toimub Tartus ning selle edukaks õnnestumiseks antakse maksimaalne panus.

Rahvusvaheline projekt

Kuna tegemist on siiski rahvusvahelise projektiga, siis sõidab Tartu Üliõpilasmaja juht veel enne aasta lõppu Riiga, et võimaliku koostööpartneriga asjad selgeks rääkida. Samuti peab ühendust võtma ka võimalike Leedu partneritega, et ürituse projektile korralik finantstugi tagada.

15. Gaudeamusele on peale Baltimaade plaanis kutsuda külalisi ka lähimatest naaberriikidest.

Esindused abiks

Suur vastutus on Kungla sõnul pandud ka Tartu Ülikooli ning Eesti Põllumajandusülikooli üliõpilasesinduste õlule. „Ootame just neilt kõige otsesemat abi, et tunnetada tudengitepoolset toetust. Keeruliseks muudab asjaajamise tõsiasi, et üliõpilasesinduse koosseis vahetub igal kevadel ning kui täna oleme leidnud hea koostöö ja klapi, siis järgmisel aastal tuleb seda ehk uute inimestega uuesti otsida. Tänu sellele on sellist pikaajalist koostööd ka väga raske paika panna," tunneb Kungla muret.

Esindustelt oodatakse esialgu abi infovahetuse paremaks organiseerimiseks, kuid ürituse ajal on vajalik ka inimeressurss, mida ainult üliõpilasesindus suudab võimaldada.

Tartu linna on nädalaks ajaks tulemas ligi 10 000 külalist, kes on eelkõige üliõpilased ning nendega peab keegi tegelema. Appi on vaja tudengitest vabatahtlikke, kes tegeleksid külaliste vastuvõtuga, majutusküsimustega, toitlustamisega, vaba aja sisustamisega ja muude vajalike küsimustega.

TÜ ÜE juhatuse liige Kristi Lont mõistab ürituse olulisust esinduse jaoks ning tema on ka üks osapooltest, kes koostöölepingule alla kirjutas. „Kuna mina ei pruugi enam 2006. aastal üliõpilasesinduses olla, siis kavatsen selle projekti juba praegu sisse kirjutada arengukavasse, et uutel tulijatel oleks kindel vastutus ja ülesanne silme ees. Leian, et tegemist on suure vastutusega ning üliõpilasesindus peaks omalt poolt tegema kõik võimaliku, et üritus õnnestuks," on Lont kindel.

Samasugust seisukohta jagab ka EPMÜ esinduse kultuuritoimkonna esimees Kaimo Puniste, kes lubab kaasa aidata kõiges, mis vaja. „Tudengite panus on väga tähtis, tegemist ikkagi ju juubeliaastaga. Kõige olulisem on, et asi saaks hästi tehtud," jääb Puniste napisõnaliseks.

Tule üliõpilasesinduse toetajaliikmeks!

Tartu Ülikooli üliõpilasesindusse kuulub 31 liiget. Kas seda on vähe või palju? Nii ja naa. Kindlasti on üliõpilaste seas peale praeguste esinduse liikmete veel aktiivseid noori, kes tahavad üliõpilasesinduse tegemistest osa võtta. Seda saab juba uuest aastast Üliõpilasesinduse toetajaliikmena!

Kes on toetajaliige?

Toetajaliige on Tartu Ülikooli üliõpilane või vilistlane, kes osaleb aktiivse vabatahtlikuna üliõpilasesinduse töös, kuid ei kuulu selle koosseisu.

Kuidas saada toetajaliikmeks?

Selleks tuleb üliõpilasesindusele esitada täidetud ja allkirjastatud avaldus ning läbida toetajaliikme koolitus.

Missugused on toetajaliikme õigused ja kohustused?

Toetajaliikmel on õigus ja samas ka kohustus osaleda ühe toimkonna töös. Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduses on praegu 3 toimkonda: majandus- ja arendustoimkond, kultuuri-, teabe- ja integratsioonitoimkond ning haridus- ja sotsiaaltoimkond. Toimkonna koosolekud toimuvad reeglina kord nädalas.

Samuti on toetajaliikmel õigus avaldada oma arvamust üliõpilasesinduse üldkoosolekul, kuid tal puudub otsuste vastuvõtmisel hääletamise õigus. Loomulikult saab toetajaliige endale võetud ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ja vahendeid esindusest.

Tublimaid toetajaliikmeid motiveeritakse.

Kui eelnev sind natukenegi huvitama hakkas, rutta Tartu Ülikooli Üliõpilasesindusse (Ülikooli 18b) ja täida juba täna toetajaliikmeks astumise sooviavaldus.

Keit Fomotškin
TÜ Üliõpilasesinduse juhatuse liige

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus

Eestile on kombeks üks ülikool korraga

Kui Tõnis Palts kuulutas nädal tagasi Eesti Päevalehes, et Eestisse jääb tulevikus vaid üks täisväärtuslik ülikool, valdas mind hetkeline äratundmisrõõm. Ka minu arust pole meie riigi väiksust arvestades sellele sammule alternatiivi. Kurvaks muutis asja aga see, kui Palts taaskord mõista andis, et selle ainsa ülikooli süda võiks asuda Tallinnas.

Võib-olla kauges tulevikus tema unistus täitubki, kuid vähemalt esialgu on trumbid Tartu käes. Kas kujutaksite ette, et ülikool, kus on praegu vaid 40 professorit, liidaks endaga sellise, kus töötab neid ligi neli korda rohkem ehk 150?

Just taolisi ja veel süngemaid võrdlusi võib leida eelmise nädala neljapäeva Postimehes ilmunud Villu Päärti artiklist „Kas Tallinn saaks ülikoolirindel Tartu vastu?“ Tallinna Pedagoogikaülikool annab oma teadusnäitajatelt hädavaevu ühe Tartu Ülikooli kolledži mõõdu välja.

Teine lugu on Eesti kõrgharidusmaastikuga üldisemalt. Praegu kipub juhtuma kõige hirmsam, mis juhtuda annab. Pedagoogikaülikool neelab enda alla mitu väiksemat ülikooli ning asub vähemalt humanitaarvaldkonnas jõuliselt Tartuga konkureerima. Ta võib rivaalitsemishimu küll avalikult eitada, kuid oleks suur ime, kui tal see tegelikkuses puuduks. Tulemus on see, et Tartu Ülikooli potentsiaal kahaneb ning Tallinna oma kasvab.

Tallinn kisub Eesti taseme alla

Kindlasti küsite imestunult, et mida on konkurentsis halba?

Loomulikult on rivaliteet mingil tasemel hea, sest paneb ülikooli kvaliteedi nimel pingutama. Probleem on selles, et see toimub valede osapoolte vahel. Võistelda tuleb Helsingi ja Riiaga, mitte omavahel. Kui me nõrgestame end riigisiseselt, kaotame väärtuse Euroopa silmis.

Praegu puudub Eestis ülikool, mis kuuluks Euroopa saja tugevama hulka või isegi maailma TOP 500-sse. Just taolise Euroopa tasemel ülikooli Eestisse tekitamine peaks olema meie kõrghariduspoliitika põhiküsimus.

Seega ei peaks Tartu Ülikooli tagasi tõmbama, vaid hoopis kõik Eesti jõud koondama ja edasi pürgima. Kui Tartu Ülikoolis on viimase nelja ja poole aasta jooksul avaldatud eelretsenseeritavates teadusajakirjades 2061 artiklit, siis palju mõttekam on sellele juurde liita Pedagoogikaülikooli 147 ja üritada seda arvu sümbioosi tulemusena veelgi kasvatada, mitte hakata suure vaevaga saavutatud taset alla kiskuma.

Vennatapusõda pole vaja

Seega on Eesti tee liitülikooli loomine. Hoiame nii ära „vennatapusõja“ kõrgharidusmaastikul ja suudame ehk pöörata pilgud tõeliste konkurentide suunas.

Meie siht peaks olema, et Helsingi noored tuleksid õppima Eestisse, mitte et meie omad põgeneksid ära välismaale.

Loomulikult tähendab Tallinna ja Tartu lähendamine, et tuleb hakata mõtlema soiku vajunud kahe linna vahelise kiirrongiühenduse ehitamisele, linnadevahelise kiirtee valmistegemisele ning muudele suurinvesteeringutele. Kuid alternatiivi meil pole, sest Tallinna tõusu peatada ei saa, kuid Tartu nõrgestamine oleks kuritegu tervele Eestile.

Praegu tehtud valed otsused võivad lõppkokkuvõttes palju rohkem maksma minna, isegi rohkem kui Tõnis Palts kogu oma varaga kinni jaksaks maksta.

Alo Raun
Tartu Ülikooli Nõukogu liige

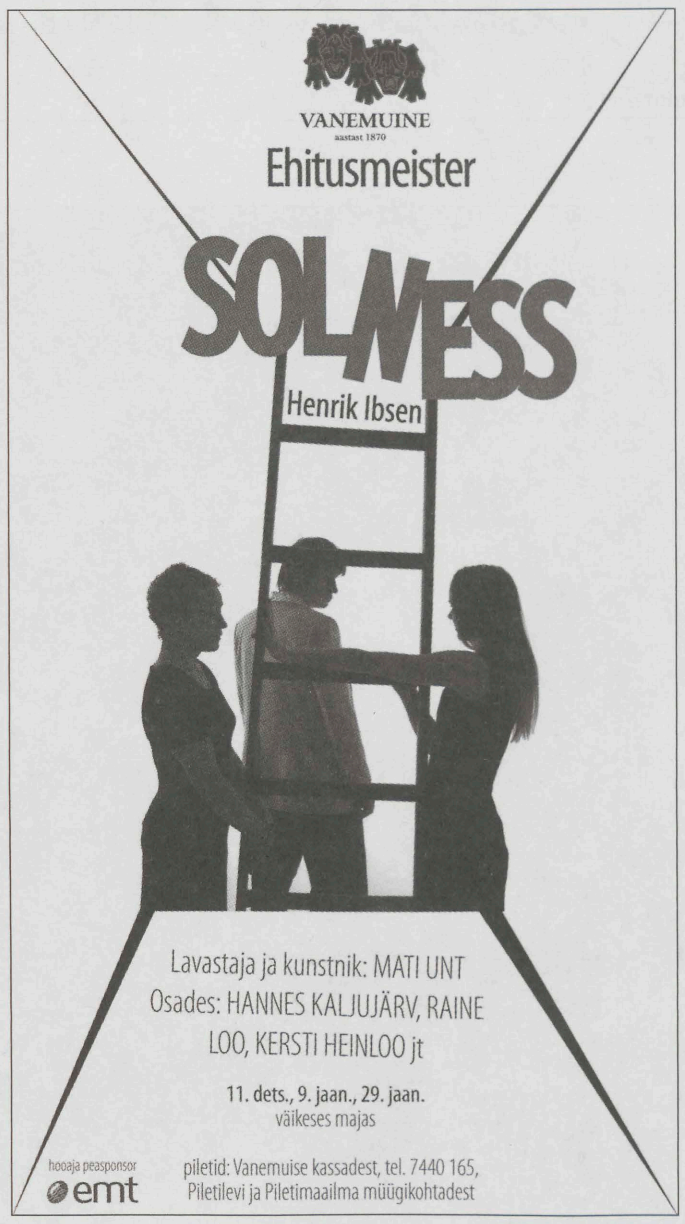

Hansapank andis Tartu tudengitele stipendiume

Viis Tartu Ülikooli ja kolm Eesti Põllumajandusülikooli tudengit saavad Hansapangalt stipendiumi, millega pank toetab andekaid noori hariduse omandamisel.

Hansapanga Lõuna-Eesti regiooni juhi Koit Semjonovi sõnul seovad panka ja ülikoole juba mitmeaastased koostöösuhted. “Me ei toeta mitte ainult finantsala tudengeid, vaid kõiki aktiivseid ja andekaid üliõpilasi – sel aastal on meie Tartus õppivate stipendiaatide seas esindatud nii arstiteaduse, loomakasvatuse kui ka geenitehnoloogia üliõpilased,” lausus ta.

Stipendiumi suurus tänavusel õppeaastal on 15 000 krooni. Stipendiaadid valis kõrgkoolide juures moodustatud komisjon, võttes arvesse kandidaatide õppeedukust ning aktiivset ellusuhtumist ja osalemist ühiskondlikus tegevuses.

Hansapank on võtnud kaasaaitamise hea hariduse võimaldamiseks noortele üheks prioriteediks sponsorlustegevuses. Kokku annab pank tänavu stipendiumi 24 üliõpilasele. Kõigi tänavuste stipendiaatide pidulik vastuvõtt toimub 17. detsembril Tallinnas Hansapanga peamajas.

Loengusari „Kultuur ei kopita“ ootab huvilisi

16. detsembril 2004 algusega kell 18.00 toimub keemia ringauditooriumis TÜ ÜE poolt korraldatav loeng sarjast “Kultuur ei kopita”.

Seekord näidatakse lõbusat filmi ja räägitakse, mida põnevat on toimunud ja toimumas üliõpilasspordis.

Teemast tuleb rääkima Eesti Akadeemiline Spordiliit.

Tulge ja tutvuge tudengite spordieluga, sest seal toimub palju huvitavat, milles saaksite ka Teie kaasa lüüa.

Balli korraldajad tänavad:

Hennessy COGNAC
Frens Catering
SAKU Pruuline Sinule
PRIKE
EESTI PÄEVALEHT Postimees
Mileedi
1738 PÜSSIROHU KELDER
Tamro
AURA KESKUS
SANGAR
0-800-LILL WWW.0800-LILL.EE
Tartu heade mõtete linn
BARCLAY HOTELL
Hansapank Head mõtted saavad alati teoks

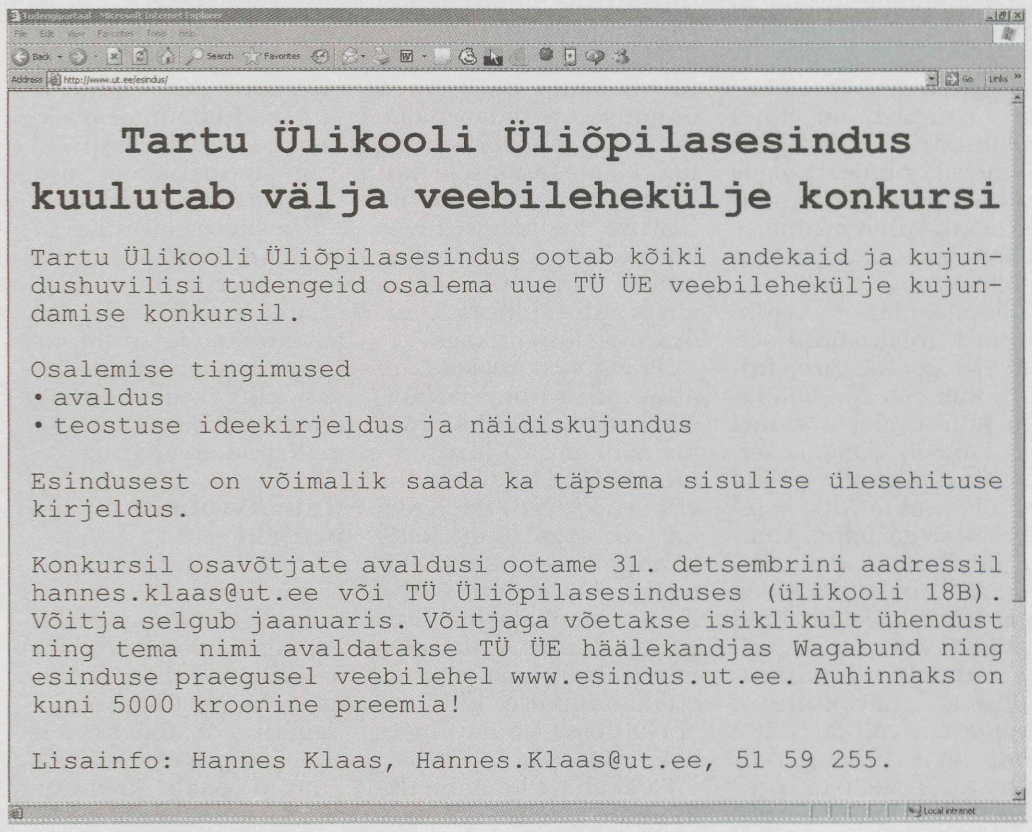

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja veebilehekülje konkursi

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus ootab kõiki andekaid ja kujundushuvilisi tudengeid osalema uue TÜ ÜE veebilehekülje kujundamise konkursil.

Osalemise tingimused
- avaldus
- teostuse ideekirjeldus ja näidiskujundus

Esindusest on võimalik saada ka täpsema sisulise ülesehituse kirjeldus.

Konkursil osavõtjate avaldusi ootame 31. detsembrini aadressil hannes.klaas@ut.ee või TÜ Üliõpilasesinduses (ülikooli 18B). Võitja selgub jaanuaris. Võitjaga võetakse isiklikult ühendust ning tema nimi avaldatakse TÜ ÜE häälekandjas Wagabund ning esinduse praegusel veebilehel www.esindus.ut.ee. Auhinnaks on kuni 5000 kroonine preemia!

Lisainfo: Hannes Klaas, Hannes.Klaas@ut.ee, 51 59 255.

wagabund
Peatoimetaja: **Marta Vasarik**
Toimetaja: **Piret Pert**
Küljendaja: **Kristjan Kaljund**
Trükk: Greif
Kirjutage meile: halikas@ut.ee

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 3. detsember 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 39 (2198) www.ut.ee/ajaleht

Tartu Ülikooli 85. aastapäev 1. detsembril

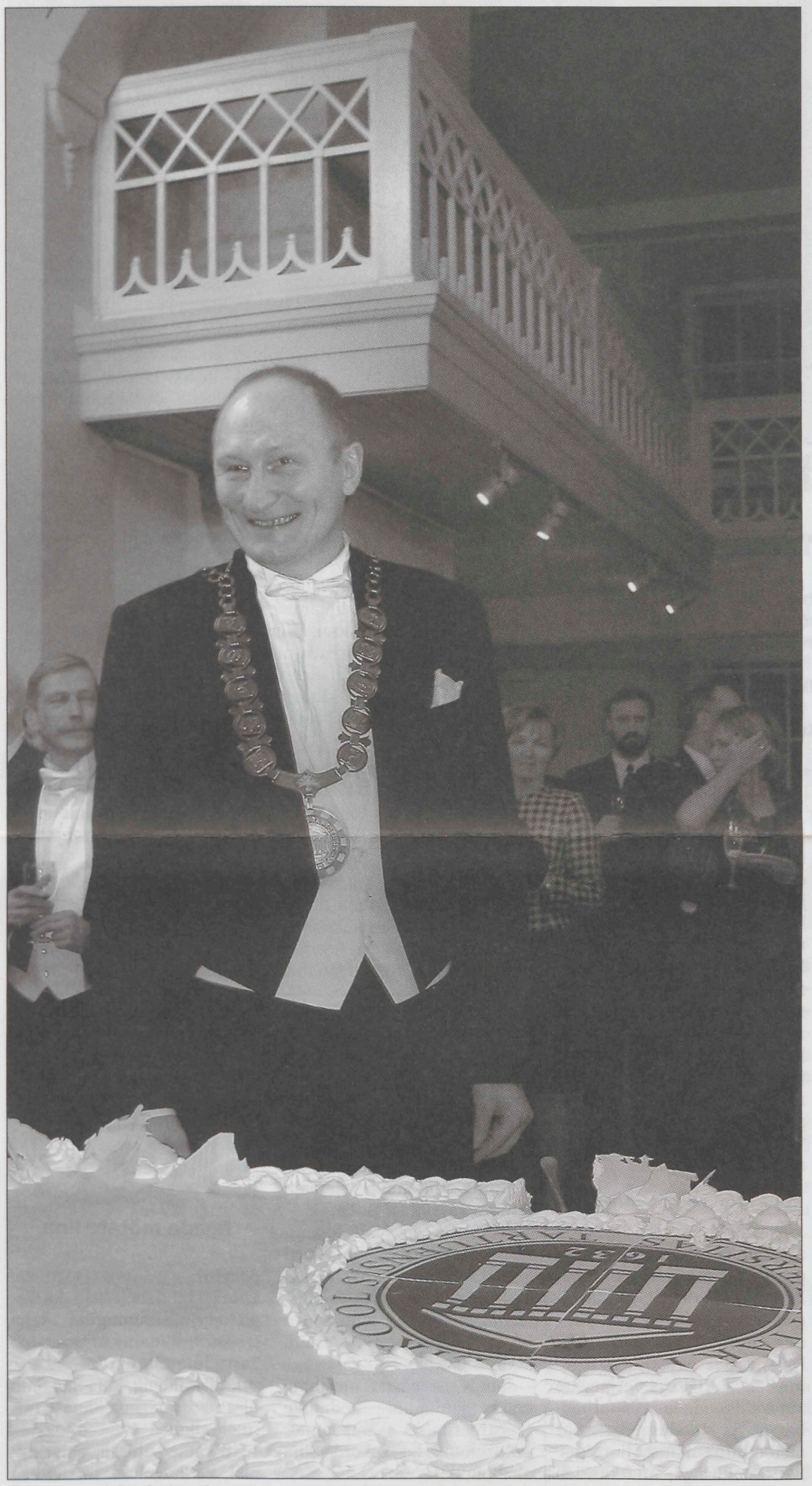

Rektor prof Jaak Aaviksoo on vastuvõtul aastapäevatordi lahti lõiganud.

TÜ audoktor Tarja Kaarina Halonen. TÜ auliige Elmar Tampõld (paremalt esimene) ning audoktorid Jaak Panksepp ja Anne Buttimer. Prof Jüri Kärner (vasakul).

Rektorilt saab doktoridiplomi Katri Raik.

President Lennart Meri õnnitleb Rahvusmõtte auhinna saajat Ilmar Talvet.

Doktoridiplom usuteaduskonna dotsendile Peeter Roosimaale.

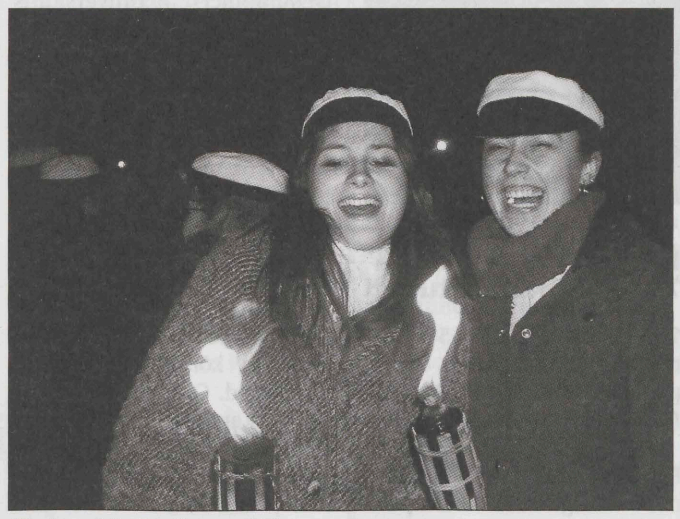

Tudengid tõrvikrongkäigus. ERGI PROMMIK

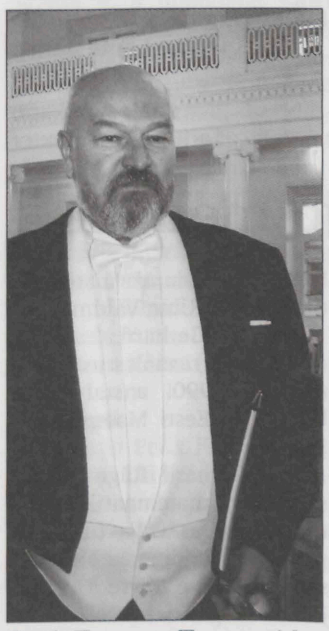

Prof Toomas Tenno pidas akadeemilise loengu.

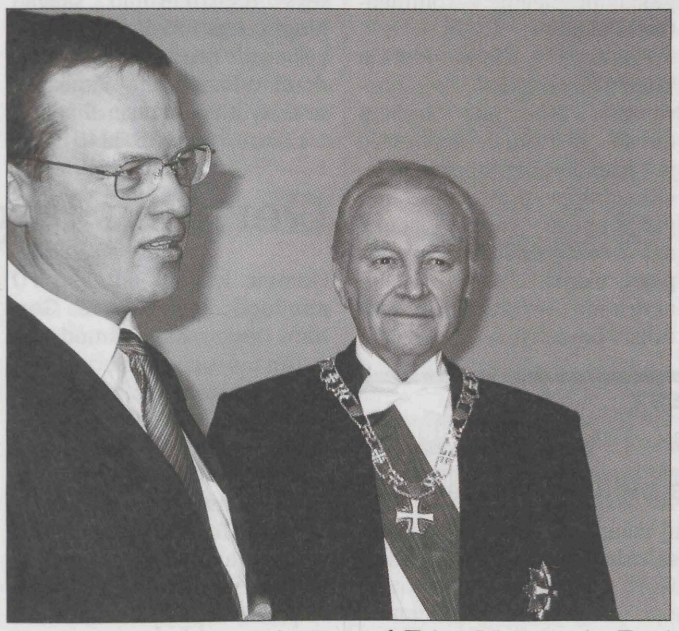

Teadus- ja haridusminister prof Toivo Maimets ja Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel. 11XVARJE SOOTAK

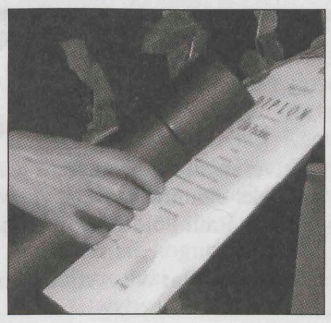

UUDISED

Ülikool tunnustab

Ülikooli aumärgiga tunnustati Tartu ülikoolide ühiselamute renoveerimise projekti juhti Heiki Pagelit ja TÜ finantsdirektorit Taimo Saani suurepärase töösaavutuse eest projekti edukal realiseerimisel.

TÜ ja EKI ühiste kavatsuste protokoll

1. detsembril kirjutasid TÜ rektor Jaak Aaviksoo ja Eesti Keele Instituudi direktor Urmas Sutrop koostöö jätkamiseks ja süvendamiseks ning tihedamaks omavaheliseks lõimumiseks alla ühiste kavatsuste protokollile.

Eesmärk on tagada TÜ ja EKI kooskõlastatud tegevus eesti keele ja sugulaskeelte õpetamisel, uurimisel ja arendamisel ning filoloogide, eesti keele õpetajate ja uurijate ettevalmistamisel.

Kolme kuu jooksul valmistab ühiskomisjon ette strateegilise koostöölepingu.

TÜ on Eesti Tööandjate Keskliidu liige

Tartu Ülikool astus eelmisel nädalal Eesti Tööandjate Keskliidu liikmeks.

Eesti Tööandjate Keskliit esindab euroopalikus sotsiaalmudelis majandusharude ühishuvisid suhetes võimuorganite ja töövõtjate esindusorganisatsioonidega riigi ja rahvusvahelisel tasandil.

Tööandjate Keskliitu kuuluvad kõik peamised majandusharuliidud, 2004. a kevade seisuga 29 liitu.

Sünnitusabi õppetool saab 200

9.–10. detsembrini tähistab aulas TÜ sünnitusabi ja günekoloogia õppetool konverentsiga oma 200. aastapäeva.

Iseseisev sünnitusabi õppetool avati Tartu Ülikooli juures 1804. a detsembris.

Konverentsil esinevad ka mitmed väliskülalised.

Konverentsi president on TÜ naistekliiniku juhataja dots Helle Karro.

Francesco Petrarca 700. juubeli üritused

9. detsembril kell 15 tähistab TÜ Raamatukogu itaalia poeedi Francesco Petrarca (1304–1374) 700. juubelit.

TÜ teadur Marju Lepajõe Petrarca-mõtisklustele järgneb antiigiteatri esietendus «Hinge killud». Pärast etendust avatakse näitus «Rara italica»»(kuraator Kadri Tammur) ja esitletakse raamatukogu järjekordset kalendrit «Rara italica 2005».

«Hingekillud» on Petrarca ekloogi «Parthenias» jm teatraliseering, tõlkis ja lavastas Mari Murdvee. Etenduses kõlavad 14. ja 15. saj laulud. Tantsib vanatantsuansambel «Saltatriculi».

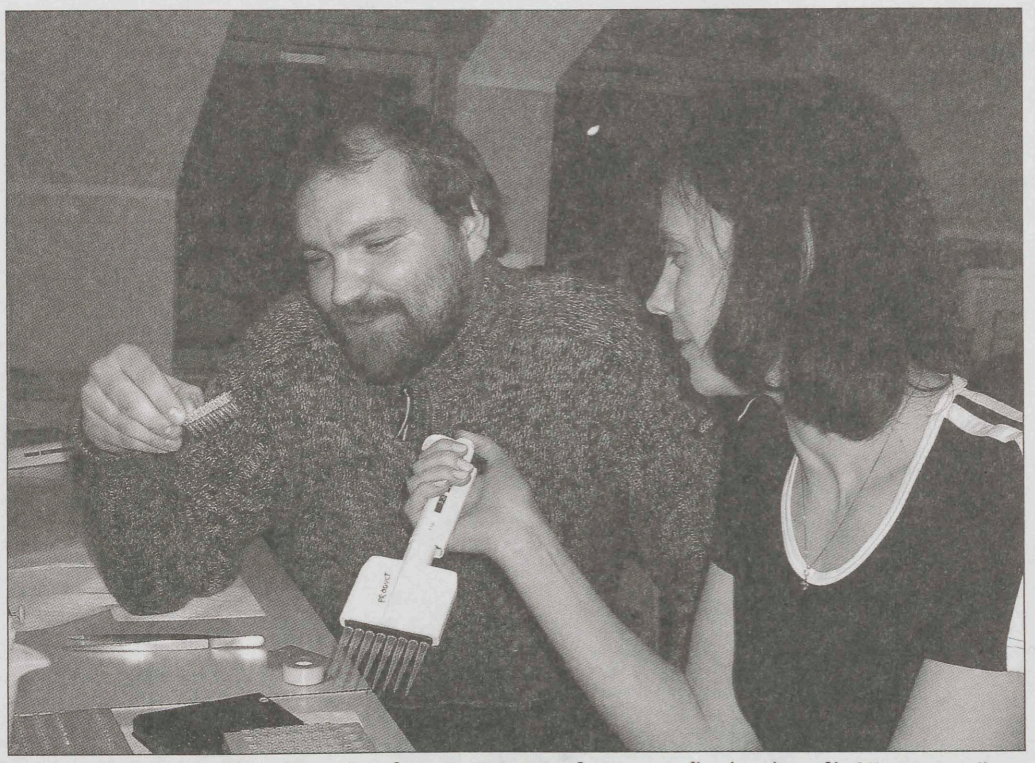

Mait Metspalu ja Kristiina Tambets tutvustavad geograafia instituudi 85. aastapäeva konverentsil uurimust Aasia asustamisest kaasaegse inimese poolt. AIJA SAKOVA

Geograafia instituudil on 85. sünnipäev

Aija Sakova

Tartu Ülikooli geograafia instituut tähistab täna kl 14 aulas algava konverentsiga oma 85. aastapäeva.

Konverentsil esineb ka vastne TÜ audoktor Anne Buttimer Dublini Ülikoolist. Ta peab ettekande «Regional Renaissance and International Reach. Ode to an Old Triangle: Tartu – Turku – Lund».

85. aastapäeva puhul ilmus instituudi publikatsioonide sarjas ka prof Ülo Manderi ja prof Ott Kursi toimetatud kogumik «Geograafilisi uurimusi aastatuhande vahetusel».

85. aastapäeva kogumik

Kogumik hõlmab üle 400 leheküle ning sisaldab kokku 29 artiklit, millest suur osa on kokkuvõtted rahvusvahelistes väljaannetes ilmunud uurimustest. On ka esmakordseid avaldamisi, seda eelkõige kraadiõppuritelt. Geograafia instituudi juhataja ning kogumiku toimetaja prof Ülo Manderi sõnul otsustati kogumik avaldada hoolimata asjaolust, et eestikeelsed artiklid nö punktilugemisel arvesse ei lähe.

Publicationes Instituti Geographici Universitatis Tartuensise 89. köitesse hakati toimetajate Manderi ja Kursi sõnul kirjutisi koguma juba geograafia instituudi 80. aastapäeva konverentsi ajal. Kuid siis jäi artiklikogumik mitmel põhjusel ilmumata. Kogumis- ja toimetamistöö jätkus 85. aastapäeva eel.

Artiklite autoreiks on geograafia instituudi õppejõudude, teadurite ja kraadiõppurite kõrval ka mitmed vilistlased. Olgugi et tegemist on aastapäeva puhul ilmunud kogumikuga, ei ole see pühendatud instituudi ajaloole, vaid annab toimetajate sõnul eelkõige ülevaaate Eesti geograafide kaasaegsest ja küllaltki mitmekülgsest uurimistegevusest.

KOGUMIK

Publicationes Instituti Geographici Universitatis Tartuensis, 89. köide
«Geograafilisi uurimusi aastatuhande vahetusel»
Üllitatud Tartu Ülikooli geograafia instituudi 85. aastapäevaks
Toimetajad: Ülo Mander ja Ott Kurs
Tartu Ülikooli Kirjastus 2004

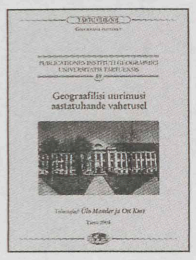

Temaatiliselt jagunevad artiklid kuude suuremasse rühma: teadustegevus ja geograafide panus Eesti säästva arengu edendamisel, inimgeograafia, geoinformaatika, kaasaegne geograafiaharidus, loodusgeograafia ja maastikuökoloogia ning geograafia panus keskkonnatehnoloogia arendamisse. «Mitmekesiselt on esindatud inimgeograafia temaatika,» selgitas Mander. «Kaheksa inimgeograafilise kirjutise rida algab Aasia asustamise käsitlemisega inimkonna koidikul, tutvustab moodsa sotsiaal-positsioneerimise meetodi rakendamist, vaatleb traditsioonilisemaid linna- ja rahvastikugeograafia probleeme ning lõpeb Eesti maakasutuse muutuste iseloomustamisega.»

Artiklid seinast seina

Ka loodusgeograafilised ja maastikuökoloogilised uurimused on kogumikus esindatud väga mitmekesiselt. Üheksa tööd hõlmab Manderi sõnul teemasid alates mammutite elukeskkonnast, kliimamuutuste, hüdroloogia-, maastiku ainevoogude ja fenoloogiaprobleemidest kuni tänapäevaste risosfääriprotsessideni.

Keskkonnatehnoloogia arendamist puudutavad artiklid käsitlevad märgalapuhasteid ja tuulikuparkide rajamise probleeme.

Ühe parema kaastööna märgib Mander ära molekulaar- ja rakubioloogia doktorandi Mait Metspalu ja Eesti Biokeskuse molekulaarse evolutsiooni töögrupi teadlase Kristiina Tambetsi lühiülevaate «Aasia asustamine kaasaegse inimese poolt: tulvavesi piki India ookeani rannikut». «Seega huvitavaim lugu tuleb hoopis väljastpoolt instituuti – meil bakalaureuse tasemes õppinud Mait Metspalult, kes magistritöö tegi TÜMRIs ja nüüd on seal doktoritööd lõpetamas.

Põnev töö inimgeograafiast

Ülevaade käsitleb Euraasia asustamist *homo sapiens*'i poolt nn Lõunateed pidi. Ehkki metoodika alusel valdavalt geneetika valdkonnast pärinev (uuritud on mitokondri DNA varieeruvust), on tegemist hea näitega erinevate ainevaldkondade (sh arheoloogia ja loodusgeograafia) metoodilise materjali oskusliku analüüsiga, mis käsitleb selgelt ka inimgeograafilisi globaalprobleeme,» kommenteeris Mander.

Professorite Ülo Manderi ja Tõnu Oja artikkel ning konverentsi ettekanne keskenduvad instituudi teadustöö ja kraadiõppe küsimustele. «Kraadiõppe osas võime magistriõppega rahule jääda, aga doktoritööde kaitsmisi peaks olema rohkem, eriti kui arvestada doktorantide arvu,» ütles Mander.

KONVERENTS SOOROLLIDEST

4. detsembril kell 11 algab korp! Filiae Patriae konvendis Struve 4 konverents

«Soorollid tänapäeva ühiskonnas ja nende mõju tervisele».

Konverentsil ettekantavate teemade kaudu selgitatakse, kas ja mil määral mõjutab naiseks ja meheks olemine meie igapäevast vaimset ja füüsilist tervist. Kaasa räägivad Maris Jesse, Eha Rüütel, Raili Põldsaar, Jüri Uljas, Katri Tammekand jt.

Täpsem kava: www.cfp.ee/konverents.

OTSUS

TÜ nõukogu otsus Eesti kõrgharidusmaastiku korrastamise kohta

26. novembril toimunud istungil otsustas TÜ nõukogu, lähtudes Tartu Ülikooli rollist rahvusülikoolina, arutades erinevaid seisukohavõtte Eesti kõrgharidusmaastiku korrastamise kohta ning võttes arvesse sellega seonduvat avalikku diskussiooni, väljendada järgmist:

1. Tartu Ülikool toetab jätkuvalt kõiki jõupingutusi akadeemiliste ja materiaalsete ressursside koondamisel, mis on suunatud peamise eesmärgi saavutamisele – Eesti kõrghariduse kvaliteedi ja rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmisele. Ressursside koondamise aluseks peab olema akadeemiline kvaliteet ja tulemuslikkus.
2. Kavandatavate muudatuste ettevalmistamine ja arutelu kõikidel etappidel, ministeeriumides, Vabariigi Valitsuses, Riigikogus, peab tuginema tegeliku olukorra ja võimaluste ning otsuste võimalike mõjude igakülgsele analüüsile, kuulates ära osapoolte argumenteeritud seisukohad, ning olema suunatud kogu Eesti tegelike vajaduste rahuldamisele.
3. Eesti vajab ülikooliharidust, mis toetub rahvusvahelisel tasemel teaduslikule uurimistööle, kuna vaid sellisena suudab see tagada Eesti majanduslike ja kultuuriliste vajaduste rahuldamise.
4. Kõigil Eesti avalikel ülikoolidel on ajalooliselt välja kujunenud ja Eestile oluline roll. Tartu Ülikool tunnistab ja toetab Tallinna Pedagoogikaülikooli jõupingutusi oma konkurentsivõime tõstmisel, sh kavasid liita endaga Ajaloo Instituut, Eesti Humanitaarinstituut ja mõned teised riigi- ja erakõrgkoolid.
5. Tartu Ülikool mõistab Tallinna Pedagoogikaülikooli soovi oma nime muuta ning toetab avalikke ülikoole esindava Rektorite Nõukogu konsensuslikku otsust pidada sobivaimaks nimeks Tallinna Linnaülikooli.
6. Tartu Ülikool peab oluliseks avalike ülikoolide koostöö laiendamist ja süvendamist, ühendades ülikoolide tugevused mõistliku tööjaotuse kaudu Eesti ülikooliharidus konkurentsivõime suurendamise nimel. Tartu Ülikool tervitab Rektorite Nõukogu algatust sõlmida avalike ülikoolide vaheline koostöökokkulepe, mis kuuluks heakskiitmisele kõikide ülikoolide nõukogudes.
7. Tartu Ülikooli nõukogu peab vajalikuks töötada võimalikult ruttu välja ja võtta Riigikogus vastu Tartu Ülikooli seaduse uus versioon, milles muuhulgas oleks selgelt ja arusaadavalt sätestatud Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli ülesanded ja kohustused ning nende kohustuste rahastamise alused.
8. Tartu Ülikooli nõukogu teeb asjast huvitatud partneritele ettepaneku luua ühine uurimisasutus, mille ülesanne oleks tagada vajalike uuringute läbiviimine ja oskusteabe koondamine Eesti regioonide tasakaalustatud sotsiaal-majandusliku arengu kindlustamiseks.

Sina oled puudu!

Hea tudeng, õpingute ajal on Sinu kodulinn Tartu. Tartu linn arvestab Sinuga nagu täieõigusliku linnakodanikuga. Sina oled meile vajalik ja linn on vajalik ka Sulle.

Seepärast on igati loomulik, et Sa Tartus õppimise ajal annad meile elanikuks registreerimisega oma kohalolust teada. Nii saame Sinu soove ja vajadusi veelgi paremini arvesse võtta.

Juba teist aastat alustame enne jõulupühi kodanike registreerimise kampaaniat, mille motoks on seekord «Sina oled puudu!»

Kampaania ajal end linlaseks registreerinud saavad kingituseks 975-kroonise kinkekaardi Aura veekeskuselt, raamatukaupluselt, Vanemuise teatrilt või kontserdimajalt.

Lisainfo tel 736 1140 (tööpäeviti) ja www.tartu.ee. Linna kodulehel saab ka registreerimistoiminguid teha ja kontrollida, kas inimene Tartu linna kodanik.

Kallis tudeng, kutsume Sind üles registreerima ennast Tartu elanikuks!

Töötame ühiselt selle nimel, et Sul oleks Tartus hea elada ja õppida!

Tartu
heade mõtete linn

Lugupidamisega
Laine Jänes
Tartu linnapea
Jaak Aaviksoo
Tartu Ülikooli rektor

Gerhard Rägo medalid

Homme kell 13 antakse TÜ nõukogu saalis kätte Gerhard Rägo mälestusmedalid.

Tänavu saavad medali Jüri Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Kersti Kaldmäe, kirjastuse Koolibri kauaaegne reaalainete õpikute toimetaja, Saue Gümnaasiumi füüsikaõpetaja Toomas Kilgas, TÜ matemaatika-informaatikateaduskonna dekaan prof Mati Kilp, TÜ Õpetajate Seminari lektor, matemaatikaõpikute autor Anu Palu ja Põltsamaa Ühisgümnaasiumi matemaatikaõpetaja Riina Valdmets.

Prof Gerhard Rägo (1892–1968) mälestusmedali asutasid 1990. aastal Tartu Ülikool ja Eesti Matemaatika Selts.

Prof Gerhard Rägo oli silmapaistev matemaatik-didaktik. Ta töötas välja tulevaste gümnaasiumiõpetajate ettevalmistuskava Tartu Ülikooli juures ning koostas sellekohased õppekavad matemaatikaloodusteaduskonnale.

Phare uurib, koolitab ja arendab

Varje Sootak

Teadus- ja arendusosakonnas lõppes kaks üheaastast Phare piiriülese koostöö projekti. Oma projektist räägivad keskkonnaseire projektijuht Antti Roose ja arendustalituse peaspetsialist Madis Saluveer.

Antti Roose: Phare projektid on väga hea platvorm tõukefondide kampaaniale. Arendusprojekte, mis on saadud sajaprotsendilise grandina, on ülikoolis suhteliselt vähe. Projekti raames said teha keskkonnatehnoloogilisi rakenduslikke uurimistöid geograafia instituudi teadurid ja üliõpilased.

Viidi läbi ehitustehnoloogiate ja -toodete arendustöö, tehti keskkonnaindikaatorite uuring ja tugevdati ühistegevustes Läänemereriikide keskkonnatehnoloogilist konsortsiumi «Baltic 21 Institute for Sustainable Industry». Ka ülikoolisiseselt osales mitu üksust.

Madis Saluveer: Meie projekt tegeles piiriülese koostööga. Kõige olulisem oli ELi info levitamine Kesk- ja Ida-Euroopa ülikoolides. Projekti algatas Helsingi Ülikool, teiseks partneriks oli Lodzi Ülikool Poolast.

Kes olid projekti sihtgrupid?

M.S.: Kuna meie projekt oli eelkõige suunatud koolitusele, siis olid sihtgrupid tugistruktuuride töötajad, ELi raamprogrammide projektijuhid, samuti nooremteadurid ja doktorandid. Projekti lisaväärtuseks võib pidada varasemast tunduvalt parema koostöö teket Helsingi Ülikooli teadus-arendusosakonnaga ning esmakordset koostööd Lodzi Ülikooli kolleegidega. Viimased mainisid, et nad said projekti raames koostööd tehes praktilisi kogemusi tunduvalt rohkem kui muudelt koolitustelt.

Millised on projektide rakenduslikud väljundid?

A.R.: Peale uurimistöö andsime välja ka kaks trükist: artiklikogumiku «Keskkonna- ja elutsükli hinnangud ehituses» ning «Säästva arengu indikaatorid Eesti ja Läänemeremaade tööstussektoris». Need on ühelt poolt õppematerjaliks nii keskkonnatehnoloogia ja loodusteaduste üliõpilastele kui ka infoallikaks ettevõtjatele, arendajatele.

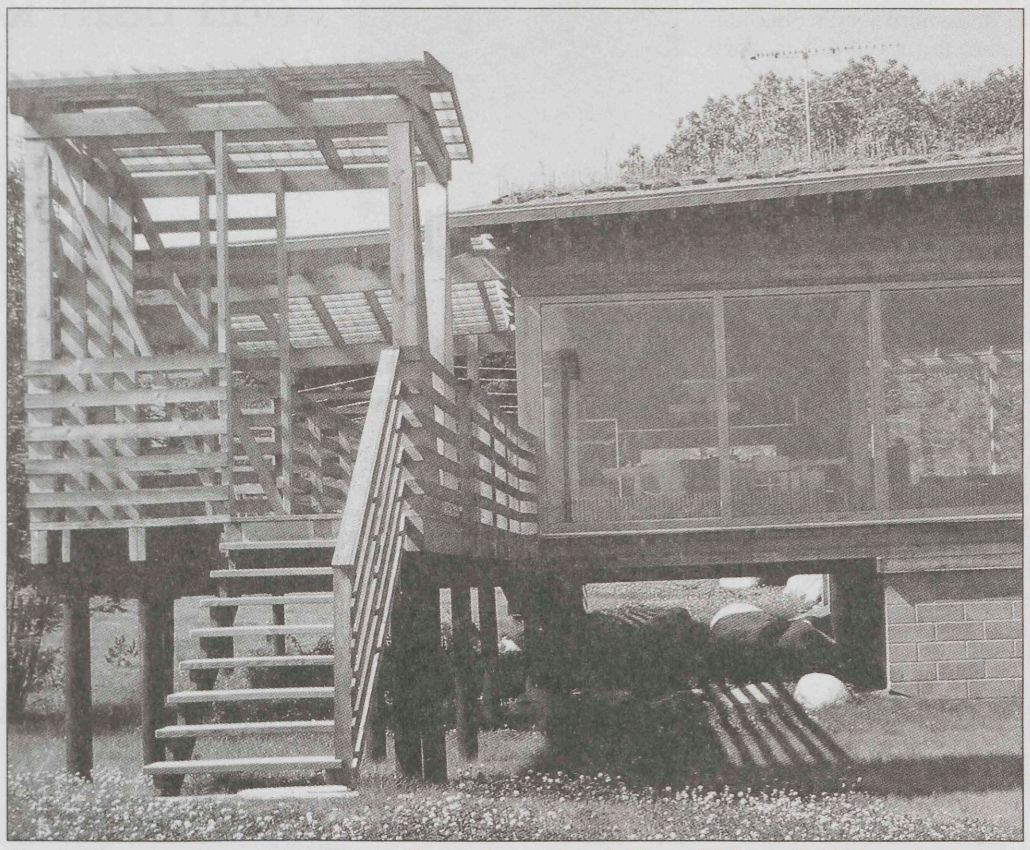

Eramu Leppneemes: esimene maja Eestis, kus rakendati terviklikumalt ökoloogilisi lahendusi, valmis 2000. aastal. TÕNU MAURING

Korraldasime traditsioonilise ehitusmaterjalidega (savi ja lubikrohvid) katseid, simuleerides labori tingimustes erinevaid mikroklimaatilisi ja ehitustehnilisi tingimusi. Tegelikult ei suuda ühe väikese rakendusuuringuga kohe *heureka* hüüda, küll aga annab see pikemaajalises katseprotsessis lisaks võrdlusandmeid.

Kuidas on tudengid projektidesse kaasatud?

A.R.: Ärksa mõtlemisega tudengeid saab kaasata varakult, kui eriala põhialused omandatud ja huvi olemas. Tudengile toob projektis osalemine ka väikese palgalisa.

Näiteks geograafia instituudi uurimistöösse olid kaasatud keskkonnatehnoloogia tudengid.

Keskkonnatehnoloogia eriala lõpetama hakkav Tanel Esperk on uurinud ehitusmaterjalide ja konstruktsioonide keskkonnamõjusid, kogumikus ilmus temalt artikkel ehitusmaterjalide energiamahukusest Eesti tüüpmajade näitel.

Kui omaks võtavad ehitajad keskkonnasõbralikke ehitusmaterjale?

A.R.: Näiteks ökomajad on Eestis ennast tõestanud, huvi on tõusmas, kuigi teavet keskkonnasõbralike ehituslahenduste kohta napib. Ehitusturul on ainuvalitsevad tööstuslikud materjalid. Siin on oluline iga uuring, mis tõestab, kuivõrd vajalik on arvestada keskkonnanõudeid ja -tingimusi, ja mida see tähendab praktikas.

Lõpuks taandub ju kõik elukvaliteedile. Nn haigeid hooneid on ehitatud hilisminevikus ja ehitatakse ka praegu.

M.S.: Meie orienteerusime eelkõige koolitusele, kuhu sai kaasata ka välisekspert, kelle kaudu käsitleti neid raamprogrammide aspekte, mida muidu ei oleks laias koolituses ette tulnud.

Töötasime välja 6. raamprogrammi regulatsioonid ülikoolis, tunduvalt paranes ülikooli tugistruktuuride omavaheline koostöö. Projektijuhid said väga palju konkreetset infot kogu 6. raamprogrammi, praktilisi näpunäiteid konkreetsete valdkondade kohta jne. Lisaväärtuseks võib pidada noorteadlaste informeerimist, kuidas raamprogrammi võimalusi projektides kasutada.

Üks tulemusi on ka juba käivitunud koostööprojekt Lodzi Ülikooliga.

A.R.: Taoliste projektidega tegelemine on õpetlik kõigile osalistele, sest lepingute mudelid ja läbiviimise tingimused muutuvad üha rangemaks.

Iga projekti lõpetamise järel peaks tegema aga ka eestikeelse kokkuvõtte – praegu on kogu dokumentatsioon ingliskeelne.

Milleks keskkonnasõbralik ehitus?

Tanel Esperk
keskkonnatehnoloogia 4. a üliõpilane

Keskkonnasõbralik ehitus ehk ökoehitus on üks võimalikest spetsialiseerumissuundadest TÜ keskkonnatehnoloogia erialal. Selles valdkonnas kirjutan ka oma lõputöö.

Otsus ökoehituse kasuks tuli soovist tegelda millegi uue ja Eestis üsna vähe levinud nähtusega, mis oleks silmaga nähtav ja puudutaks inimeste igapäevaelu.

Ehitusmaterjale on Eestis keskkonna aspektist väga vähe uuritud. Seetõttu puudub nii arhitektidel kui ka laiemal üldsusel faktidel põhinev teave, miks ikkagi on kasulik eelistada loodussõbralikke materjale, kui ökomaja ehitamine on euromaja püstitamisest kallim. On küll mitmesuguseid andmeid mujalt maailmast, kuid nende väärtuste varieeruvus riigiti on päris suur. Seega on oluline läbi viia uurimus just Eesti näidete põhjal.

Ökoehituse suuna laiem eesmärk on tuua inimesed tagasi oma algselt loomuliku ja tervisliku elukeskkonna juurde. See ei tähenda muidugi koobastesse tagasi kolimist, vaid pigem inimese võimet kasutada kaasaja tehnoloogiat, et saavutada mugav ja tervislik elukeskkond. Just inimese tervis ja heaolu on tänapäeval olulised näitajad ning nende paremaks muutmisel on tähtis roll ka loodussõbralikul ehitusel.

Sihtasutuse stipendiumid

Eile andis ülikooli sihtasutus välja stipendiume.

TÜ Raefondi stipendiumi said bioloogia-geograafiateaduskonna 1. a magistrant **Kersti Jääger**, vene kirjanduse 2. a magistrant **Kai Krashevski**, sotsiaalteaduskonna 4. a üliõpilane **Kairi Talves**, õigusteaduskonna 3. a üliõpilane **Pihel Sarv**, infotehnoloogia 2. a üliõpilane **Ljubov Feklistova**, haridusteaduskonna 2. a magistrant **Agnes Männik** ja majandusteaduskonna 1. a magistrant **Kaia Timpmann**.

Ants ja Maria Silveri ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi pälvisid füüsika-keemiateaduskonna 1. a magistrant **Reet Reinart** ja sotsiaalteaduskonna 1. a magistrant **Eva Lepik**.

Lydia ja Felix Krabi stipendiumi said bioloogia-geograafiateaduskonna 1. a magistrandid **Paula-Ann Kivistik** ja **Edgar Sepp** ning 3. a üliõpilane **Tuul Sarv**.

Eesti Olümpiakomitee stipendium anti kehakultuuriteaduskonna 4. a doktorandile **Ivi Saaremetsale**.

Hermanni reisistipendiumi said arstiteaduskonna 4. a doktorant **Alar Toom**, bioloogia-geograafiateaduskonna 4. a doktorant **Helen Sooväli**, 2. aasta doktorandid **Aleksei Lulla** ja **Valeria Sizemskaja** ning 2. aasta magistrant **Helle-Mai Pedastsaar**, matemaatika-informaatikateaduskonna 2. a doktorant **Darja Saveljeva**, sotsiaalteaduskonna 1. a doktorant **Marre Karu** ning filosoofiateaduskonna 1. a doktorant **Marten Seppel** ja 4. a doktorant, lektor **Anu Treikelder**.

Estraveli reisisihi stipendiumi said matemaatika-informaatikateaduskonna 4. a üliõpilane **Ants Kaasik**, füüsika-keemiateaduskonna 3. a üliõpilane **Pavel Starkov**, filosoofiateaduskonna 2. a magistrant **Kristi Lõuk** ja arstiteaduskonna 1. a magistrant **Dmitri Teperik**.

Tartu Raefondi preemia anti TÜ Ajaloo Muuseumi muuseoloogile **Terje Lõbule**.

Kokku jagati auhindadeks välja 317 750 krooni.

Tartus algasid kriitikaseminarid

Aija Sakova

22. novembril toimus Kirjanduse Maja krüptis Eesti Kirjanduse Seltsi kriitikaseminar «Krüptoloogia: A».

Seminaril arutleti Eduard Vilde «Mäeküla piimamehe» üle. Ühe korraldaja Kairi Kortsi sõnul hakkavad kriitikaseminarid toimuma iga kuu. «Krüptoloogia koondab ühe nime alla kaks erilaadset seminari.

Esiteks «Krüptoloogia: A» seminarid, kus käsitletakse mõnda vanemat, klassikalist teksti. Teiseks «Krüptoloogia: B» seminarid, milles mõni uurija vaatleb üht viimasel ajal ilmunud teost.»

«Krüptoloogia: A» eesmärk on Kortsi sõnul eri kirjandusteoreetiliste lähenemiste kaudu leida teosele mitmekülgsem tõlgendus.

«Kindlasti ei ole sihiks meeleheitlikult mõne teoreetilise skeemi pealesurumine, vaid eelkõige just võimalustele osutamine,» lisas Korts. «Krüptoloogia: B» eesmärk on tema sõnul aga püüd käsitleda uuemaid tekste süvenenumalt, metodoloogiliselt järjekindlamalt, kui seda suudab teha ajakirjandus.

Järgmine krüptoloogia seminar peaks toimuma detsembris ja kõnelema tuleb siis Hasso Krull.

Seminaride sarja korraldavad seltsi juhatuse liikmed Kairi Korts ja Triinu Ojalo ja TÜ doktorant Aare Pilv.

Konverents rahvusülikooli üliõpilastest

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

Täna hommikul algas TÜ Ajaloo Muuseumis eesti ülikooli 85. aastapäeva konverents «Rahvusülikool ja tema üliõpilased».

Ettekanded haaravad ajaperioodi 19. sajandist 1950. aastateni, põhirõhuga esimesel iseseisvusajal. Juttu tuleb sõdadevahelise Tartu Ülikooli rahvusvahelisest ilmest ja rahvuslikust olemusest, üksikute kasvandike ja põlvkondade saatusest, üliõpilasorganisatsioonide sidemetest teiste maade noortega jne. TÜ esindajate kõrval astuvad üles ka külalised Soomest ja Lätist.

Kauaaegne Laiuse koguduse õpetaja Margit Nirgi annab muuseumile üle Laiuse koguduse õpetaja ja Tartu ülikooli rektori Johan Kõpu (1928–1937) vaimulikurüü jt Laiuse kiriklaga seotud õppejõudude materjale. Esitletakse ettekannete kogumikku.

Konverentsi kava eelmises UTs ja www.ut.ee/54816.

UUDISED

Eesti ülikooli aastapäeva üritused

Narva kolledž tähistas ülikooli aastapäeva 25. novembril.

Narva Raekojas toimunud kontserdil esines Jaan Tätte. Kolledži kõrgeim autasu kuldmärk anti Eesti keelekümbluskeskuse Kanada-poolsele juhile Peeter Mehistole ja Narva tuntuima ansambli Avenüü eestseisjale ning seltskonnaelu edendajale Vladimir Tšerdakovile.

5. detsembril korraldab eesti ülikooli aktuse Stockholmis Rootsi Eesti Teaduslik Selts. Aktusel peab kõne rektor Jaak Aaviksoo.

10. detsembril kell 15 algavad ülikooli aastapäeva üritused Türi kolledžis.

EUA juhatus kohtub Brüsselis

3. ja 4. detsembril osaleb rektor Jaak Aaviksoo Brüsselis Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni (EUA) juhatuse koosolekul.

Arutuse all on muu hulgas ka Bologna protsessiga seonduv ning valmistumine EUA üldkoguks.

Üldkogu toimub 2005. aasta kevadel Glasgows. Tartu Ülikool on Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni ja ka Coimbra grupi liige.

Soome Vabariigi 87. aastapäev

Aktus algab 5. detsembril kell 13 TÜ aulas.

Peokõne on Soome Eesti Seltside Liidu peasekretärilt Kulle Raigilt.

Tervitavad Soome suursaadik Jaakko Blomberg, Tartu linnapea Laine Jänes, TÜ soome keele ja kultuuri lektor Janne Saarikivi jt.

Esinevad Tartu Soome kooli lapsed, Ülle Kärner viiekeelsel soome ja seitsmekeelsel eesti kandlel ja Tartu soome tudengid jt.

Katsekoda korraldab seminari

8. detsembril kell 10 korraldab TÜ katsekoda füüsikahoone nullkorrusel äsja avatud keemialaborit tutvustava seminari.

Labori tähtsaim aparaat on vedelikkromatograaf-massspektromeeter (LC-MS), mille kasutamine ulatub keemiatööstuse produktide ja toiduainete analüüsimisest saasteainete jälgede määramiseni keskkonnas ning ravimpreparaatide metabolismi uurimiseni.

Tutvustuse eesmärk on anda infot, kuidas kasutada TÜ katsekoja LC-MS instrumendi analüütilist potentsiaali oma töös esilekerkivate ülesannete lahendamiseks.

Ürituse sihtgrupiks on kõik loodus- ja reaalteaduste ning tehnoloogia valdkonnas töötavad õppejõud, teadurid ja kraadiõppurid.

Registreerimine: tel 527 6523, koit.herodes@ut.ee.

Narvas tulevad tudengipäevad

7. detsembril kell 17.30 avatakse spordihallis Energia Narva tudengipäevad.

Samal ja järgmistel päevadel toimub mitu spordivõistlust (võrkpallis, jalgpallis, *bowlingu*'s, piljardis). 10. detsembril on KVN ja konkurss «Narva tudeng 2004».

ÕNNITLEME

Prof Valner Krinal 75

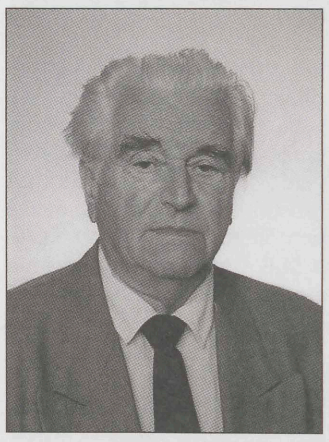

3. detsembril tähistab oma 75. sünnipäeva majanduspoliitika õppetooli emeriitprof Valner Krinal.

Juubilari elu on nüüdseks 40 aastat olnud lahutamatult seotud TÜ majandusteaduskonnaga. Enne seda lõpetas ta õigusteaduskonna. 1964 kutsuti Krinal õigus-majandusteaduskonda õppejõuks. Samal aastal kaitses ta kandidaadidissertatsiooni. 1968 sai temast dotsent ning 1989 professor. Ainulaadne on tema panus majandusteaduskonnas seetõttu, et prof Krinalist sai 1968. aastal taasloodud iseseisva majandusteaduskonna esimene dekaan. Seda ametit pidas ta kauem kui keegi teine enne või pärast teda – 19 aastat.

Tänu temale valitses teaduskonnas alati sõbralik ja viljakas töökeskkond ning algasid ka esimesed sisulised ümberkorraldused. Valner Krinal ja koos temaga majandusteaduskond ei jäänud ajale jalgu. 1995. aastast on Valner Krinal meie emeriitprofessor.

Huvitav etapp juubilari elus oli 1974–1975, mil prof Krinal pidas Hanoi Plaanimajanduse Instituudis loenguid sealsetele õppejõududele. 1978–1983 oli ta kaubanduslabori teaduslik juhendaja, kust võrsus mitmeidki praegusi õppejõude. Hiljem on ta andnud olulise panuse nii Pärnu kolledži kui ka vilistlasühingu Hermes käivitamisse.

Prof Krinali õppe- ja teadustöö on keskendunud majandusajaloo ja majandusteaduse ajaloo temaatikale. Tema koostatud õppevahendid nii maailmamajanduse kui ka Eesti majanduse arengust on põhilisteks õppematerjalideks praegustele majandusajalugu õppivatele üliõpilastele. Selle kõrval on ta pannud kaante vahele ka majandusteaduskonna enda ajaloo.

Väga südamelähedane on prof Krinalile olnud ühistegevuse areng Eestis, mille kohta ilmus tema põhjalik uurimus. Pikki aastaid töötas ta Akadeemilise Ühistegevuse Seltsi juhatuse esimehena ja oli Eesti Ühistegelise Liidu nõukogu liige.

Juubilar on oma kauaaegse viljaka töö, korrektsuse ja heasoovlikkusega pälvinud kolleegide ja üliõpilaste lugupidamise. Tema inimlik suhtlemis- ja juhtimisoskus on meile endiselt eeskujuks.

Soovime juubilarile palju õnne ja tugevat tervist!

Kolleegid majandusteaduskonnast

Tuleb meediapäev

TÜ meediauurijad kutsuvad 8. detsembril kõiki Eestimaa inimesi kirjutama oma meediakogemusest.

Teist korda korraldatava uurimuse tulemusel püüavad uurijad selgitada, milline roll on inimeste argipäevas tegelikult ajalehtedel-ajakirjadel, televisioonil, raadiol, raamatutel, Internetil ja muul meedial.

Meediapäeva vabas vormis kirjeldus saata posti teel (Postkast 6, 50 002, Tartu Peapostkontor) või meiliga meediapaev@jrnl.ut.ee hiljemalt **19. detsembriks**.

Ümbrikule või elektronkirjale märkida «Üks meediapäev».

Lisada enda kontaktandmed, sünniaasta ja võimaluse korral ka elektronposti aadress.

Lisainfo: www.jrnl.ut.ee/meediapaev tel 737 5190, maarjal@ut.ee.

ÕNNITLEME

70

Aidula-Taie Kaasik, erakorraline vanemteadur – 9. detsember

65

Larissa Vassiltšenko, erakorraline dotsent – 2. detsember

60

Ille Hilpus, vanemlaborant – 6. detsember

55

Anne Kuigo, vastutav sekretär – 4. detsember
Olga Ottenson, õpetaja – 4. detsember
Helle Roos, vaneminsener – 6. detsember

50

Raivo Mänd, professor – 2. detsember
Marika Rauk, lektor – 2. detsember
Reet Liimets, lektor – 5. detsember

45

Eero Medijainen, professor – 1. detsember
Marina Zirk, laborant – 4. detsember
Tiina Sedman, teadur – 9. detsember

40

Eve Pihl, vanemteadur – 2. detsember

35

Erki Tammiksaar, erakorraline teadur – 1. detsember
Pirje Hütt, vanemlaborant – 5. detsember

30

Alar Toom, erakorraline teadur – 1. detsember

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

ÕNNITLEME

Prof Raivo Mänd 50

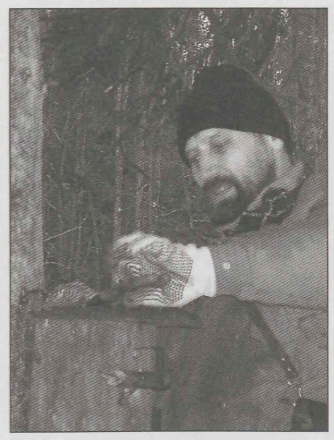

2. detsembril jõudis oma juubelini Tartu Ülikooli ja kogu Eesti esimene loomaökoloogia professor Raivo Mänd.

Raivo Mänd on 23 rahvusvahelise levikuga ajakirjas avaldatud artikli autor või kaasautor, neist 12 artiklit on publitseeritud CC poolt refereeritavates ajakirjades.

Viimase viie aasta jooksul on ta avaldanud 5 CC artiklit. Lisaks on Mänd osalenud 5 monograafia kirjutamisel ja avaldanud 30 artiklit mitmesugustes muudes teadusväljaannetes.

Männi töögrupp kuulub alus- ja rakendusökoloogia tippkeskuse koosseisu, tema töögrupi tegevust hinnati 2002. a vabariigi teaduspreemiaga.

Eraldi tuleb rõhutada Raivo Männi osa noore ja aktiivse loomaökoloogide põlvkonna kujunemises. Tema otsesel juhendamisel on valminud 4 doktori- ja 10 magistritööd.

Need noored teadlased esindavad teaduse maailmataset ning räägivad samas aktiivselt ja sisukalt kaasa ka Eesti jaoks oluliste ökoloogiliste probleemide lahendamisel.

Arvestades loomaökoloogia õppetooli populaarsust tudengite hulgas, võib arvata, et vastav tendents jätkub.

Raivo Mänd on õpetaja, kes populariseerib oma eriala entusiastlikult, juhendab üliõpilasi kaasahaaravalt ning jätab samas neile piisavalt ruumi isemõtlemiseks ja iseolemiseks.

Mänd on kahel perioodil olnud ETFi bio-geoteaduste ekspertkomisjoni liikmeks. Viimastel aastatel on ta kaasa löönud uue õppekava «Ökoloogia ning bioloogilise mitmekesisuse kaitse» väljatöötamisel.

Raivo Mänd on pesuehtne saarlane ja Saaremaa tõeline patrioot, kes ei häbene oma keeles könelda.

Palju õnne!

Soovivad kolleegid ZHIst ja BÖIst!

SEMINAR

«Lõunaeesti keelesaared» Tartu Ülikoolis

10. detsembril Lossi 3-406

11.15–11.30	Avasõnad.
11.30–12	Heiki Valk «Läänemeresoomlased Põhja- ja Ida-Lätis nooremal rauaajal ja keskajal: arheoloogia andmed».
12–12.30	Peeter Päll «Eesti keelesaarte kohanimedest».
12.30–13	Kristi Salve «Kolm katset mõista keelesaarte rahvaluulet».
13–13.30	Karl Pajusalu «Keelesaarte keelest ja mineviku väljendamisest».
15–15.30	Mare Piho «Sudomast ja Kraasna maarahvast».
15.30–16	Tiit-Rein Viitso «Lõunaeesti keelesaared läänemeresoome taustal».
16.30–17	Triin Iva «August Sanga keeleteaduslikest Lutsi uurimustest».
17–17.30	Hannes Korjus Nirza valla lutsi maarahva päritoluga elanikud 2004. aastal.
18	Iloõdak Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses.

KONVERENTS

Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni ja Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakonna konverents

«Maailmakirjanduse retseptsiooni dünaamika Eestis»

7. detsembril kl 10
Tartu kirjanduse majas

10–10.30	Jaak Rähesoo «Välismõjudest eesti teatrirepertuaaris aastani 1940».
10.30–11	Maria Lotman «Kvantiteeriva heksameetri retseptsioon eesti luules 20. sajandi esimesel poolel».
11.10–11.40	Elo Rohult «Päris oma panter: metafoori mõistmisvõimalustest Rilke «Pantri» tõlgete näitel».
11.40–12.10	Kersti Unt «Retseptsiooni keerdkäikudest aja tuules: Jane Austeni juhtum».
12.20–12.50	Eva Rein «Kanada ingliskeelse kirjanduse eestindamine ja retseptsioon Eestis».
12.50–13.20	Ave Tarrend «Saksakeelse kirjanduse retseptsioonist Nõukogude Eestis».
15–15.30	Tiina Kirss «Orjusest, painest ja ilust: Toni Morrissoni «Armas» Eestis».
15.30–16	Ene-Reet Soovik «India pale Eesti peeglis – ja vastupidi».
16.20–16.50	Katre Talviste «Eestikeelsete «Kurja lillede» (1967) kompositsioonist».
16.50–17.20	Marja Unt «Nihetest luuleretseptsioonis ja eesti kirjanduskaanoni dünaamikast».

UT KÜSIB

Milline peab olema ülikooli balli külaline?

Vastavad balli perenaine Tuuli Koch ja peremees Jaanus Piirsalu.

J.P.: Rõõmus ja vaimukas. Üheks õhtuks tavalisele elule käega lööv.

T.K.: Särav ja rahulolev. Ja uhke. Uhke selle üle, mille pärast sel õhtul kokku tullakse.

Mida tahaksite omalt poolt anda ballikülastajaile?

J.P.: Musi, aga kahjuks kõigile vist anda ei jõua. Loodan, et külalised saavad aru.

T.K.: Lummavat ja väärikat juubelipidu, millest jääb meelde kasvõi üks pilk, üks tants, üks pisarateni nalja tegev üliõpilasmeenutus, üks uus soe tutvus.

Milline on Teie seos Tartu Ülikooliga?

T.K.: Õpin ajakirjandust 1997. aastast ja siiani pole kõike veel selgeks saanud, seega minu õpingud kestavad. Aga loodan paari lähima aastaga selgusele jõuda.

J.P.: Õppisin ajakirjandust, alustasin 1991 ja lõpetasin 1999. Aega võttis, sest vahepeal hankisin kogemusi.

Eesti ülikooli aastapäeva ball algab täna õhtul kl 19 Vanemuise kontserdimajas.

Tantsida saab Eesti Kaitseväe Orkestri saatel, solist on Jaan Willem Sibul. Esinevad ka Kaire Vilgats ja Raivo Tafenau bänd, tantsuklubi Stiil, Siim Polli keelpillitrio, Hedvig Hanson ja Andre Maaker, Helin-Mari Arderi trio ja Poisikõsõ. Ajaloost räägib Hillar Palamets.

Info: www.aastaball.ee.

LOENGUD

6. detsembril kl 12.30 toimub Kuressaares seminar «Geenmuundatud organismid (GMO-d)». Seminari kava www.ut.ee/regionaal. Info: Riia Nelis, tel 453 9839.

6. detsembril kl 16 algab Biomeedikumi aud 1006 seminar «Neurotrofiinide geenide regulatsioon närvisüsteemis», ettekandja prof Tõnis Timmusk (TTÜ, KBFI). Info: tel 737 4051.

7. ja 14. detsembril kl 10–12 toimuvad ajaloo osakonnas Lossi 3-418 Münsteri Ülikooli prof Hartmut Rüssi loengud «Russisches Mittelalter» ning 8. ja 15. detsembril kl 16–18 «Deutsch-russische Beziehungen 1871–1941».

8. detsembril kl 12.15 peab rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna juhataja asetäitja Juhani Lemmik ph aud 128 loengu Eesti avaliku halduse kursuse raames.

8. detsembril kl 16 algab Tartu Ülikooli Õigusinstituudi korraldusel Tallinnas Rahvusraamatukogu suures konverentsisaalis prof Tõnu Lehtsaare akadeemiline loeng «Suhtlemiskonflikti lahendamise raskused ja võimalused».

8. detsembril kl 16.15 algab teadusseminar Narva kolledžis aud 101. Ettekannetega esinevad: Marje Joalaid «Tšuudid ja vepslased» ja Tiina Halling «Liivlastest ja liivi keelest». Info: Riina Laidvee, tel 356 0608.

10. detsembril algavad Jõhvis loengud kaasaegsest vene kirjandusest (Narva kolledži vene ja maailma kirjanduse lektor Jelena Nõmm, PhD): kl 10 Jõhvi Keskraamatukogus (Rakvere 13a) ja kl 12.20 Jõhvi Vene gümnaasiumis. Info: Maire Merioja, tel 332 1217.

9. detsembril kl 18.15 toimub Näituse 2-105 vene kirjaniku Aleksei Slapovski autoriõhtu, kes on üks populaarsemaid kaasaegseid vene kirjanikke ning neljakordne Bookeri preemia nominent. Õhtu juhatab sisse Moskva kirjanduskriitik Andrei Nemzer.

TEATED

8. detsembril kl 9.30 toimub ülikooli hommikupalvus ph aud 140. Info: hommikupalvus@lists.ut.ee.

KAITSMISED

9. detsembril kl 16 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Jarek Mäestu** doktoritööd «The perceived recovery-stress state and selected hormonal markers of training stress in highly trained male rowers» liikumis- ja spordiateaduste erialal. Juhendaja dots Jaak Jürimäe, PhD. Oponendid prof Jürgen Steinacker (Ulmi Ülikool) ja prof Jüri Allik.

10. detsembril kl 12.15 kaitseb **Siiri Rootsi** TÜMRIs Riia 23-218 doktoritööd molekulaarbioloogia erialal «Inimese Y-kromosomaalne varieeruvus Euroopa populatsioonides». Juhendaja prof Richard Villems. Oponent dr Peter Forster, PhD, Cambridge`i Ülikool.

17. detsembril kl 10 kaitseb Jakobi 2-430 **Aldo Oras** doktoritööd «dATPαS ja P2Y1 retseptori vahelise toime kineetilised aspektid» bioorgaanilise keemia erialal. Juhendaja prof Jaak Järv. Oponendid prof Aleksander Žarkovski ja Martin Lepiku, PhD (keemia).

17. detsembril kl 16 kaitseb **Margit Keller** Tiigi 78-118 doktoritööd «Tarbimiskultuuri representatsioonid taasiseseisvunud Eestis: transformatsioonid ja pinged» meedia ja kommunikatsiooni erialal. Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid dots Ellu Saar, TPÜ ja prof Jukka Gronow, Uppsala Ülikool.

15. detsembril kl 13.15 kaitseb õigusteaduskonnas Näituse 20–216 **Priit Manavald** magistritööd «Likvideeriva pankrotimenetluse alternatiivid maksejõuetuse tingimustes». Juhendaja prof Paul Varul. Oponent *mag iur* Kadri Siibak.

15. detsembril kl 15.15 kaitseb kirjanduse ja rahvaluule osakonnas Ülikooli 16-214 **Piret Paal** magistritööd «Eesti ja Soome-Karjala halltõvepärimus. Arhiivitekstidel põhinev analüüs» eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Oponent Mare Kalda, MA.

TEABETUND

10. detsembril kl 9.30–11 tutvustatakse Lossi 3-112 tekstituvastustarkvara FineReader.

FineReader muudab suvalise paberdokumendi elektroonseks arvutitekstiks, säilitades teksti, piltide, tabelite jm objektide paigutuse ning võimaldades dokumenti redigeerida ja salvestada mis tahes formaati.
FineReader tunneb kõiki eesti keele märke ning samuti on võimalik muuta eestikeelseks kasutajaliides.

Info: www.ut.ee/it/teenused/hanked, Riina Reinumägi, riina.reinumagi@ut.ee, tel 737 5442.

ARH
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 10. detsember 2004

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 40 (2199) www.ut.ee/ajaleht

Naine – inimkonna taastootja?!

Ettekanne sünnitusabi ja günekoloogia õppetooli 200. aastapäeva konverentsil

Ken Kalling
TÜ doktorant

...siis tuleks meil küll Eesti iseseisvuse aastakümneid ja sadu nimetada naisterahva omaks. Selliselt parafaraseeris 1920. aastal eesti arst ja ühiskonnategelane Juhan Vilms Rootsi naisõiguslase Ellen Key mõtet, mille kohaselt 20. sajand võiks olla lapse aastasada.

Vilms lähtus sellest, et kuivõrd eesti rahvas on arvult väike ning lisaks madalaiibeline, tuleks midagi ette võtta. Nagu fertiilsusse puutuvate teemade käsitlemise puhul tavaks, pööras Vilmski oma pilgu naistele – kes need muud ikka lapsi sünnitavad! – ning ka Eestis läks käibesse hiljem natsionaalsotsialistide poolt Saksamaal kurikuulsaks muudetud eufemism, mis demograafiaprobleemidega tegelemist naisküsimuse lahendamiseks nimetas.

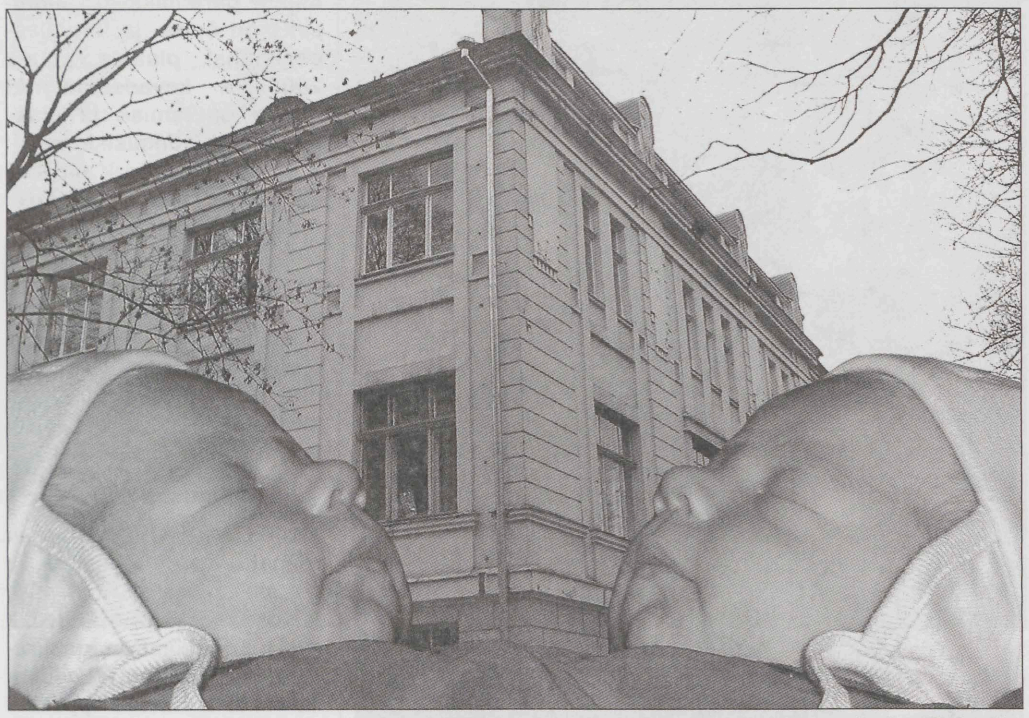

Ken Kallingu soov sünnitusabi ja günekoloogia õppetooli aastapäeva puhul: «Tuleviku sajandeist rääkides – las nad jääda lastele». MONTAAŽ ERGI PROMMIK

Isiklik ja avalik

TÜ Naistekliiniku 200. aastapäeva tähistamisega on eelnev sissejuhatus seotud sedavõrd, kuivõrd emade-laste tervishoid on olnud osa riikide poliitikast ning arstikutse esindajad on osalenud euroopalikke kultuure viimased paarsada aastat erutanud iibediskussioonides. Naistekliiniku ajaloo taustal võib seega meenutada ka neid ideid, mis käsitlevad naise (aga ka lapse) positsiooni ühiskonnas laiemalt. Saab veel kord kinnitust, et füsioloogia ning sotsioloogia vahel on piisavalt seoseid. Käesoleval meedikute pidupäeval meenutakski seda, et naistearstide saatuseks on olla seotud eriliselt tundliku teemaga, milles on sügavalt isiklik seotud avalikuga.

Juba ammustest aegadest on – alguses mõttetargad, hiljem teadlased – käsitletud naist kui inimliigi n-ö bioloogilist poolt – seda, kelle ülesandeks liigi säilimise tagamine (emapalga mõiste on kinnituseks sellisele lähenemisele kaasajast). Inimkonna taastootmise füsioloogiline pool püsis kaua naissoo endi korraldada. Sünnitati, peret planeeriti, (naiste) haigusi raviti jne, valdavalt meestele suletud sfääris.

200 aasta jooksul on sünnitusabi nihkunud vähese haridusega ämmaemandatelt ülikooliharidusega meedikute kätte.

Ema ja haridus

Suured muutused hakkasid toimuma alles 19. saj, mil esiteks algas arstkonna professionaliseerumine ning teiseks tõid rahvusriikide teke ning rahvastevahelised vastuolud – meenutagem ütelust, mille kohaselt sõjaväed pidanuksid vaid lahinguid, sõdinuks aga rahvad – kaasa üksikisiku ja perekonna viljakuse n-ö riigistamise. Vajati kahuriliha ehk (väikeste riikide ja rahvaste puhul) lihtsalt teatavat hulka inimesi, et vaimult suureks saada (geeniusi arvati sündivat tõenäosusega vaid üks miljonist...).

Niisiis on viimased 200 aastat olnud tunnistajaks sellele, kuidas nt sünnitusabi jms nihkub vähese haridusega ämmaemandatelt ülikooliharidusega meedikute kätte ning kuidas riik (ühiskond) sekkub oma kodanike pereplaneerimisse. Viimase puhul on sageli tähelepanu keskpunkti tõusnud naised, keda sooviti näha end teostamas eeskätt emaduse kaudu – Eestiski defineeriti (seesama J. Vilms) ideaalset eesti naist nii: Haritud, seesmiselt ja väliselt kultuuriline, hingeliselt ja kehaliselt välja arenend ema.

Ühiskonnal tuli pingutada selle nimel, et naised oma kohust täidaksid. Nt 19. sajandi n-ö patoloogilise sigimatuse kontseptsioon põhjustas meelsust, mis üritas keelata naistele kõrgharidust jm ühiskondlikke väljundeid – aju nähti organismi üldise ainevahetuse raames konkureerivat emaka ning munasarjadega (tegelikult kehtis sama süsteem ka meeste kohta, kelle puhul aga peeti silmas seda, et nad oma fertiilset võimekust ei kuritarvitaks – ühiskonna asjad eelkõige!) ning sellist konkurentsi üritati ühiskonna jätkusuutlikkuse nimel vältida. Eriti tegi muret kõrgklasside väike sigivus.

20. sajandiks oldi üldiselt siiski jõutud arusaamisele, et sigimatus on pigem sotsiaalne fenomen. Uus lähenemine tõi kaasa naisemantsipatsiooni vastasuse. Eesti Teise maailmasõja eelne iseseisvuse periood, kus kilbile tõstetud iibetemaatika, nägi mitmeid ühiskondlikke debatte, mis naisi traditsiooniliste biologiseeritud soorollide juurde üritasid suruda.

Tulevik lastele

Innustust said säärased lähenemised pärast 1934. a riigipööret, mil ühiskondlike võimumehhanismide üldisel ümberkorraldamisel loodi ka naisi organiseerima pidav Kodumajanduskoda (ametlikult: et väärtustada naiste kodust tööd, lugeda: et kinnitada neid köögi külge) ning pöörati nt vastupidisesse suunda tendents, mis 1929. a kriminaalseadustiku eelnõuga oli Eestist loomas ühte vähest maailma riikidest, mis üritas mh naiste õigustele apelleerides, legaliseerida aborti. Sümboolne on ka küllaltki jõhker emadepäeva tähistamise riigistamine (seni oli emadepäeva korraldamist ühiskondlikel alustel organiseerinud Eesti Naiste Karskusliit, kes suhtus võimude uude initsiatiivi vägagi tõrjuvalt).

Muide, Lätis tähistati toona maikuus perepäeva... Tundub, et lõunanaabrite juures oldi ühiskonna muredele lahenduse otsimisel kaugemale jõutud. Naistekliinikule edaspidiseks edu soovides, tuleks ilmselt tõdeda, et nii mõnelegi probleemile lahenduse otsimisel ei tuleks olla liiga kitsarinnaline ning tuleviku sajandeist rääkides – las nad jääda ikka lastele!

TÄNA LEHES

Intervjuu
USA konsuli Paul Mayeriga
LK 3

TÜ Raefondi stipendiumid
LK 2

Rahvusmõtte laureaat Ilmar Talve
LK 2

8. detsembril 225 a tagasi sündis geoloog ja mineraloog Moritz von Engelhardt. Ta oli TÜ esmakordselt iseseisva loodusteaduse ja mineraloogia õppetooli esimene mineraloogiaprofessor.

UUDISED

Ülikooli naistekliiniku konverents

Eile algas aulas naistekliiniku kahepäevane juubelikonverents.

Sellega tähistatakse 200 aasta möödumist sünnitusabi õpetamisest Tartu Ülikoolis.

1802 loodi pärast ülikooli taasavamist sünnitusabi, kirurgia ja veterinaaria kateeder.

Kaks aastat hiljem kateedrid lahutati ning 1804 loodi esimene iseseisev sünnitusabi õppetool Tartus. Esimeseks professoriks kutsuti Chr. Friedrich v. Deutsch.

1920 sai kateedri ja kliiniku juhatajaks esimene Eesti soost prof Jaan Miländer. Algas eestikeelne õpetus. 1974–1992 oli kateedrijuhatajaks prof Kadri Gross.

Õppetoolis on tegeldud erinevate teadusteemadega. Praegu on teadustöö peamiselt seotud reproduktiivtervise ja fertiilsusega ning nende mõjurite analüüsiga.

Õppeprorektori abi Toomas Liivamägi

Õppeprorektori abina asus tööle Toomas Liivamägi, kes varem töötas ülikooli raamatukogu direktorina.

Senine õppeprorektori abi Marvi Remmik suundus haridusteaduskonda kõrgkoolipedagoogika peaspetsialistiks.

Rektor Jaak Aaviksoo ja toetusfondi esimees Sergei Kuznetsov kirjutasid alla lepingule. AIJA SAKOVA

Toetus vene filoloogia õppetoolile

Aija Sakova

8. detsembril kirjutasid TÜ Ajaloo Muuseumis alla koostöölepingule TÜ rektor Jaak Aaviksoo ja TÜ vene ja slaavi filoloogia osakonna rahvusvahelise toetusfondi esimees Sergei Kuznetsov.

Toetusfondi asutasid Internetiportaali Yandex töötajad ja ajakirjanikud.

Sergei Kuznetsov tõdes, et toetuse näol on tegemist sümboolse ärimaailma võla tagasimaksega ja tänuavaldusega vene keele ja kultuuri edendajaile.

Lepingu allkirjastamisel esinesid veel TÜ vene ja slaavi filoloogia osakonna koostööpartnerid: Venemaa teadlased prof Tatjana Tsivjan ja VTA Vene keele instituudi vanemteadur Olga Rovnova, kirjanik Aleksei Slapovski ning kirjanduskriitik Andrei Nemzer.

Üliõpilaste teadustööd

Täna kell 12 algab Barclay hotelli konverentsisaalis üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi võitjate konverents ja preemiate kätteandmine.

Konkursikomisjoni esimees prof Risto Tammelo tutvustab konkursi tulemusi.

TÜst pälvis I (7500 kr) ja II preemia (4500 kr) või diplomi (3000 kr) kokku ligi poolsada üliõpilast.

Premeeritud TÜ üliõpilastest peavad ettekande Külli Kingo, Marina Semtšenko, Piret Pungas ja Heli Valtna.

Rootsi-eesti sõnaraamat

Eile esitlesid kirjastus Valgus ja SA Nordistica Tartuensia TÜ skandinavistika raamatukogus uut rootsi-eesti sõnaraamatut.

See on seni ilmunud rootsi-eesti sõnaraamatutest mahukaim – 1408 lk.

Sõnaraamat sisaldab ligi 100 000 märksõna – nii üldsõnavara kui ka olulisemaid termineid, samuti hulgaliselt kasutusnäiteid.

Sõnaraamatus on ka kohanime- ja rootsi lühendite valimik, rootsi keele foneetika ning ülevaatlik rootsi keele grammatika peatükk.

Raamat valmis Tartu ja Uppsala ülikooli õppejõudude ja üliõpilaste ning teiste koostööna.

Autorid on Mari Aidla, Signe Cousins, Maiu Elken, Madis Kanarbik, Kristina Mullamaa, Tiina Mullamaa, Marina Pertšjonok, Mai Praizner, Raimo Raag ja Virve Raag, Juhan Tuldava.

Üldtoimetaja on Virve Raag Uppsala Ülikoolist ning konsultant TÜ rootsi keele külalisprofessor Stig Örjan Ohlsson.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas käisid tõrvikrongkäigus?

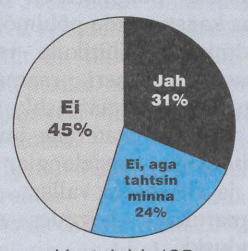

Vastajaid: 195

Uus küsimus:
Kas oled tartlaseks registreerunud?
Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

UUDISED

Ülikool tunnustab

Tartu Ülikooli tänukirja ja väikese medaliga autasustati orgaanilise ja bioorgaanilise keemia instituudi vanemlaboranti Vaike Timotheusi.

Ülikooli väikese medali sai evolutsioonibioloogia prof Richard Villems.

Tänukirja pälvisid bioloogia-geograafiateaduskonna prof Raivo Mänd, arstiteaduskonna dotsent Aade Liigant ja sotsiaalteaduskonna lektor Marika Rauk.

Tartu linn valib aasta teo

Postimehe ja Tartu linnavalitsuse ühise konkursi «Aasta tegu 2004» tiitlile kandideeriva 22 teo hulgas on märgitud ka Tartu Ülikooli/Rocki Eesti korvpallimeistritiitel ja ühiselamute remondiprogrammi realiseerimine. TÜ kollektiivi liikmed on seotud ka raamatufestivali «Prima Vista», Tartu laulupeo jt tiitlile kandideerivate ürituste korraldamisega.

Varasemate võitjate hulgas on ülikooli korvpallimeeskonna Delta meistritiitli ja karikavõidu saavutamine.

Aasta tegu saab valida **17. detsembrini**, täites Postimehe talongi, saates e-kirja tartu@postimees.ee või hääletades Tartu linna või Postimehe kodulehel.

(Rahva)meditsiinikonverents «Medica»

Täna kell 9 algab Eesti Kirjandusmuuseumis interdistsiplinaarne (rahva)meditsiinikonverents «Medica».

Valdavalt käsitlevad ettekanded rahvapäraseid ravivõtteid ja ravivahendeid, kuid jõuavad ka tänapäevase meditsiinipärimuseni. Depressiooni neuromehhanismidest räägib prof Jaanus Harro. Ettekannetega esinevad TÜ doktorandid Ken Kalling ning Renata Sõukand ja magistrant Piret Paal.

Prof Meissneri raamatukogu

23. novembril jõudis TÜ raamatukokku TÜ audoktori prof Boris Meissneri (1915–2003) raamatukogu – 482 kasti raamatuid ja ajakirju.

Meissner (pildil) kaitses läbi aastakümnete Eesti iseseisvuse õigusliku järjepidevuse põhimõtteid ning aitas kaasa nende põhimõtete jõudmisele poliitikute teadvusse. Meissneri raamatukogu on väga väärtuslik, sest see sisaldab materjale juura, politoloogia, sotsioloogia, ajaloo ja filosoofia vallast, mis raamatukogu kogudes seni puudusid.

TÜ õigusteaduse audoktoriks valiti prof Meissner 1996. Ta on avaldanud 69 raamatut ja üle 400 artikli.

Raamatute üleandmine toimub jaanuari keskel.

Tartu Ülikooli Raefond tunnustas edukaid

Varje Sootak

2. detsembril andis TÜ Sihtasutus ülikooli nõukogu saalis kätte stipendiumi 26 üliõpilasele ja Tartu Raefondi preemia TÜ töötajale.

Sihtasutuse tegevjuhi Ruth Kotsari sõnul jagati kokku välja 317 750 krooni. Need olid TÜ Raefondi, Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti, Lydia ja Felix Krabi, Eesti Olümpiakomitee ning Hermanni ja Estraveli reisisihi stipendiumid. Samuti anti kätte Tartu Raefondi preemia. Samal üritusel andis sihtasutus Sipelgad üle oma esimese lastekodukasvandike ülikooliõpinguid toetava stipendiumi «Hüpe».

Stipendiumid üliõpilastele

Raefondi stipendiumi pälvivad Tartust pärit TÜ üliõpilased eduka õppetegevuse toetuseks. 36 taotlusest tegid eelvaliku teaduskonnad. Komisjon määras stipendiumi üliõpilastele Pihel Sarvele (õigust 3. a), Kairi Talvesele (sotsioloogia 4. a), ja Ljubov Feklistovale (infotehnol 2. a).

Pihel Sarve uurimistöö teema «Keskkonnamõjude kaalumine planeerimisdiskretsiooni teostamisel» on juhendaja Ivo Pilvingu sõnul Eestile äärmiselt oluline.

«Keskkonnamõjude hindamist ja planeerimist puudutav õiguslik regulatsioon on väga keeruline, sest arvestada tuleb ka majanduse arengu ja sotsiaalsete probleemidega,» märgib Pilving. Pilvingu sõnul on Sarv näidanud huvi ka haldusõigusteaduse vastu laiemalt, osaledes rahvusvahelisel konverentsil jne. Pihel Sarv on pärit 4-lapselisest põlistartlastest haritlaste perest, kelle 3 last õpib TÜs.

Kairi Talves osaleb ELi 5. raamprogrammi projektis «ELi laienemine, sotsiaalne sugu ja valitsemine» kaastöötajana. Ta on avaldanud artikli kogumikus «Eesti naised eneseteostumise võimalustest» ja pidanud ettekande «Naised poliitikas» Eesti sotsiaalteaduste aastakonverentsil. Samuti on Kairi Talves aidanud läbi viia mitmesuguseid uuringuid, sh korraldanud Tartu taksoteenuse kvaliteedi uuringu.

Infotehnoloogia eriala üliõpilase Ljubov Feklistova stipendiumisoovituses on kirjutatud, et tema eelmise õppeaasta keskmine hinne oli 4,61, mis on üks parimaid infotehnoloogia üliõpilaste hulgas.

Stipendiumid magistrantidele

Magistrantidest määrati stipendiumid Agnes Männikule (pedagoogika 2. a) Kersti Jäägerile (molekulaarja rakubioloogia 1. a), Kai Krashevskile (vene kirjanduse 2. a), ja Kaia Timpmannile (turunduse 1. a).

Agnes Männik valis kuus aastat tagasi kasvatusteaduste eriala: «Mind huvitas võimalus kaasa rääkida haridusvaldkonnas. Nüüd olen jõudnud pedagoogika teadusmagistrantuuri ja olen saanud õpetajatöö, teadustöö ning projektide kaudu hariduselus osaleda.»

Oma magistritööga tahab Männik arendada kutsehariduse korraldust, olulisi noortele suunatud projekte ning koolitada õpetajaid. «Tahaksin, et kogu mu tegevus üha rohkem ja kvaliteetsemalt aitaks arendada üldisemalt Eesti haridusvaldkonda,» ütles Männik.

Stipendiumi kasutaks ta peamiselt magistritöö tegemiseks ja teavitustööks, osaliselt ka noorteprojektides osalemiseks ja ka toimetulekuks.

Kersti Jäägeri teadustöö keskendub rakubioloogia õppetoolis tuumorsupressorvalgu p53 uurimisele. Juhendaja teadur Lilian Kadaja-Saarepuu sõnul kaitses Kersti Jääger bakalaureusetöö suurepärasele hindele ning ta jätkab sama teemat magistriõppes. Teadmised p53 vallas aitaksid kaasa võimalike vähivastaste ravimite väljatöötamisele.

Kai Krashevski huviobjektiks on olnud «linna tekst» ja linna mütoloogia. Oma bakalaureusetöös «Peterburi ja «Peterburi teksti» antoloogia koostamise projekt eesti lugejale» tegeles ta eelkõige vene kirjanduse «Peterburi tekstiga». Magistritöös vaatleb aga Tartut. Prof Ljubov Kisseljova sõnul käsitleb ta Tartu kujutamist vene kirjanduses ja võrdleb seda Tartu kujutamisega eesti kirjanduses.

Kaia Timpmann jätkab samuti bakalaureusetöös uuritud teemat – mittealkohoolsete jookide tarbimise uurimist, täpsemalt uue toote turule toomist Eesti mittealkohoolsete jookide tööstuse näitel.

Kai Timpmann on üliõpilasorganisatsioonide AIESEC ja AEGEE-Tartu liige, olnud ka juhatuses.

Teistest stipendiumisaajatest lähemalt järgmistes UT numbrites.

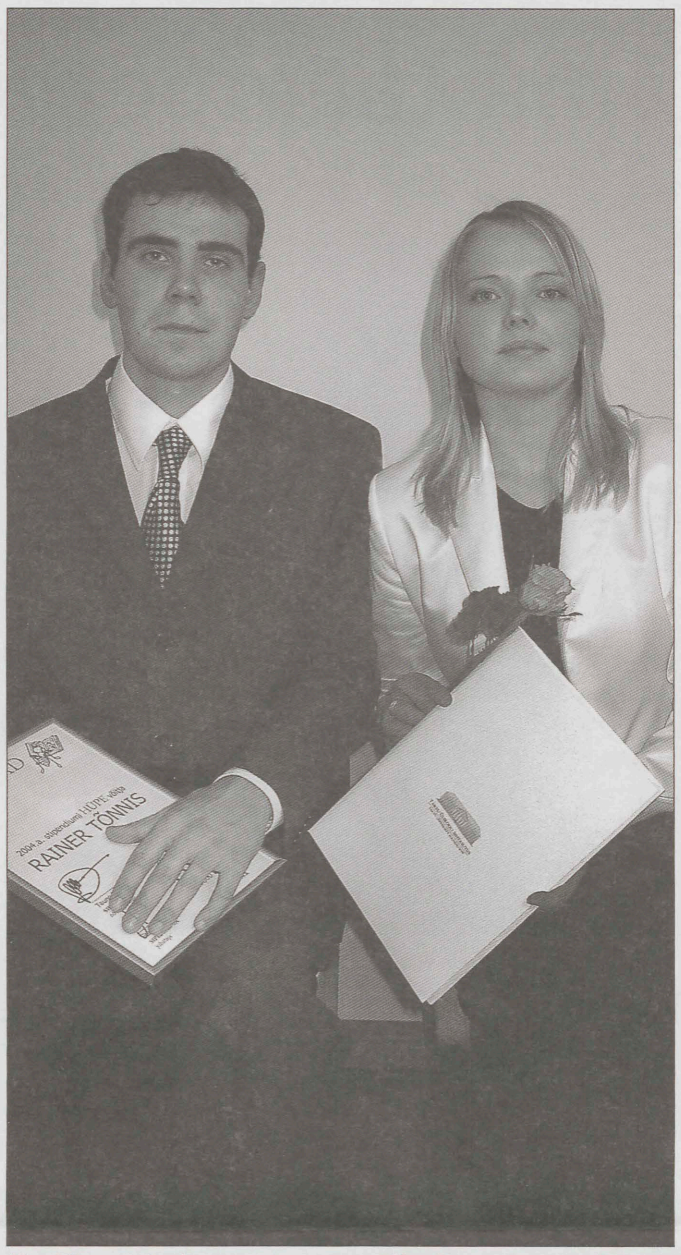

Haridusteaduskonna 1. aasta üliõpilane Rainer Tõnnis pälvis stipendiumi «Hüpe» ja 2. aasta magistrant Agnes Männik Raefondi stipendiumi. VARJE SOOTAK

Esimese stipendiumi «Hüpe» sai Rainer Tõnnis

Varje Sootak

Sihtasutuse Sipelgad esindaja Tauno Muide andis esimese lastekodukasvandike ülikooliõpinguid toetava stipendiumi (5000 kr) haridusteaduskonna 1. a tudengile Rainer Tõnnisele.

«Haridusteaduskonna valisin seepärast, et tahtsin rohkem teada saada Eesti hariduskorraldusest.

Meil on võimalik valida kaks suunamoodulit, minu valik on – ajalugu ja kasvatusteadused, miks mitte saada ajalooõpetajaks,» ütles Rainer Tõnnis.

Stipendiumi määramise aluseks on keskkooli lõputunnistus, riigieksamite tulemused ja võimaluse korral ka jooksvad õppetulemused ning ühiskondlik aktiivsus. Stipendium on loodud suurendamaks lastekodust pärit noorte õpimotivatsiooni ning selle saaja(d) valib Tartu Ülikooli ja sihtasutuse ühiskomisjon.

Sihtasutus Sipelgad on asutatud 2004. aasta suvel Eesti eraisikute tehtud annetuste najal.

Ainekursuste hindamisel on muudatusi

Pille Pikker
õppe- ja üliõpilasosakonna kvaliteedijuht

Mari-Liis Lipstok
õppekorralduse jurist

Ivika Puusepp
õppetöö analüüsi spetsialist

Ainekursuste hindamistulemuste paremaks kasutamiseks on õppe- ja üliõpilasosakonnal plaanis alates 2005. a kevadsemestrist muuta õpetamise ja ainekursuste hindamise korda.

Küsitluse eesmärk on saada üliõpilastelt regulaarset tagasisidet õpetamise ja ainekursuste kohta ning saadud info alusel õppetöö kvaliteeti parandada. Tulemusi saab akadeemilise struktuuri üksus arvestada oma töökorralduses, õppejõud võib saada ideid oma ainekursuste vormi ja sisu täiustamiseks.

Tulemused ÕISist

2005. a kevadsemestrist on võimalik vaadata õpetamise ja ainekursuste hindamise tulemusi õppeinfosüsteemist (ÕIS). Kui üliõpilane kursusele registreerub, on tal võimalus vaadata vastava õppeaine hindamistulemusi. Kuivõrd iga õppejõu kohta koostatav personaalne aruanne võib sisaldada seadusega avalikustamise eest kaitstud isikuandmeid ehk subjektiivset hinnangut konkreetse isiku psüühilistele ja sotsiaalsetele omadustele, ei ole võimalik avalikustada personaalselt iga õppejõu kohta koostatud aruannet. Tulemusi saab vaadata ainekursusest lähtuvalt, õppejõu nimi pole välja toodud.

Kui ainekursust loeb mitu õppejõudu, siis avalikustatakse õppeinfosüsteemis nendele õppejõududele keskmiselt antud hinnang ja personaalne hinnang edastatakse õppejõule elektroonselt. Loodame, et andmete kättesaadavaks tegemine annab ka üliõpilastele rohkem tagasisidet ja motiveerib neid ankeeti täitma.

Magistriõppe hindamine

Selleks, et teha ÕISis kõige värskem info kättesaadavaks, hakatakse igal semestril hindama kõiki ainekursuseid, millele on registreerunud vähemalt 10 osalejat. Seoses uutele magistriõppekavadele üleminekuga (3+2) hakatakse hindama ka magistriõppe ainekursusi. Seni toimus hindamine vaid põhiõppes.

Järgmisest aastast on kavas hakata välja andma ka auhinda parimale õppejõule, kes valitakse just õpetamise ja ainekursuste hindamise ankeedi põhjal.

Uuest aastast muutub küsimustik lühemaks. Loodame, et aina rohkem üliõpilasi hakkab seda täitma ning andma õpetamise kohta tagasisidet.

President Lennart Meri, Rahvusmõtte auhinna laureaat Ilmar Talve ja rektor Jaak Aaviksoo. ANDRES TENNUS

Rahvusmõtte auhinna laureaat on Ilmar Talve

Jaak Kangilaski
prorektor, professor

1. detsembril eesti ülikooli 85. aastapäeva aktusel sai esimese Rahvusmõtte auhinna Ilmar Talve – etnoloog ja kirjanik, kes on suurema osa elust elanud pagulasena Rootsis ja Soomes.

1919. a sündinuna kuulub Ilmar Talve sellesse põlvkonda, kes omandas esimese vabariigi aastatel vankumatu isamaalise meelsuse ning seda valusamalt pidi kogema Eesti iseseisvuse kaotust. Paljude omataolistega sarnaselt tahtis ta võidelda vabaduse röövija vastu, kuid tegi seda peamiselt mitte saksa, vaid soome mundris ning osales ka Otto Tiefi valitsuse juhitud meeleheitlikus katses peatada Nõukogude vägede edasitungi.

Pagulaspõlves on Ilmar Talve teinud suurt tööd eesti keele ja kultuuri väärtustamiseks ning arendamiseks. Kirjanikuna on ta viljelenud kaunist emakeelt ning käsitlenud osalt autobiograafilistes romaanides eesti ajaloo ja kultuuriajaloo murdehetki.

Etnoloogina on Talve saavutanud rahvusvahelise tuntuse oma uurimustega Põhjala rahvaste kultuurist. Tema tähtsaim teos, «Soome rahvakultuur» (1979), on korduvalt välja antud. Teine ja uusim suurteos on tänavu ilmunud «Eesti kultuurilugu», mis annab üldistava, kuid konkreetsetest näidetest elavdatud ülevaate eestlaste kultuuri arengust kuni 20. sajandi alguseni välja.

Oma eestlusele pühendatud elu ja tööga on Ilmar Talve aidanud tugevdada eestlaste eneseteadvust ning vastas seega TÜ Rahvusmõtte auhinna statuudis sõnastatud tingimustele. Ilmselt oli auhinna määranud komisjoni üheks kaalukeeleks, mis aitas Ilmar Talvet esile tõsta teiste väärikate nominentide hulgast soov lähendada eesti pagulaste loodud kultuuri kodumaale.

USAs õppimine ja töötamine on kui sirutumine ülemiste riiuliteni

Intervjuu Ameerika Ühendriikide saatkonna konsuli Paul Mayeriga

Aija Sakova

Paul Mayer on töötanud Eestis veidi üle kahe aasta, kuid juba enne siiatulekut õppis ta aasta aega eesti keelt. Ta proovib iga päevaga ikka rohkem ja rohkem rääkida eesti keeles.

Mayer tsiteerib Oskar Lutsu «Kevade» esimest lauset «Kui Arno isaga koolimajja jõudis, olid tunnid juba alanud». Ta peab kohaliku keele ja kultuuri tundmist väga oluliseks. See aitab olla parem diplomaat ning paremini mõista siinseid inimesi ja seda, miks nad otsustavad Eestisse jääda või siit lahkuda. See aitab suhelda ka tavaliste inimestega, mitte ainult välisministeeriumi ametnikega.

Kuidas Teie näete Eestit?

Ma olen Eestist vaimustuses rohkem kui oleks kunagi osanud arvata. Ma muutun, nagu teisedki mu kolleegid, omamoodi Eesti patrioodiks.

USAs ei teata just palju Eesti kohta. Aga vaadake, milline on Eesti lähiminevik, see on üks suur õnnestumine.

Võtke kasvõi minu mobiiltelefon. See on vana ja iganenud (ilmselt on tegu Nokia 3110 – A.S.), sest kõigil on polüfooniliste helidega telefonid.

Iga eestlane räägib vähemalt kolme keelt, ameeriklastel on siin palju eestlastelt õppida.

Kui tihti Teil on reaalselt võimalus üliõpilastega kohtuda? Kas ainult siis, kui nad tulevad viisavestlusele?

Viimase paari kuu jooksul oleme saatkonna kolleegidega püüdnud võimalikult tihti büroo seinte vahelt välja saada. See on väga oluline. Olen püüdnud külastada Eesti eri paiku ja koole, näiteks Viljandis, Jõgevamaal, Tartus, Kohtla-Järvel.

USA saatkonna konsul Paul Mayer kohtus Tartu Ülikooli külastades ka Californiast pärit välissuhete osakonna juhataja Virve-Anneli Vihmaniga. AIJA SAKOVA

Miks Te seda teete?

Meie praegune eesmärk on inimestele öelda, et me tahame, et noored läheksid Ameerika Ühendriikidesse õppima. Tean, et on palju põhjusi, miks seda mitte teha, aga mulle tundub praegu, et inimestel on suured eelarvamused viisa taotlemisega seoses. See ei tähenda pikkade öötundide veetmist saatkonna ukse taga järjekorras. USA viisa saamine ei ole «peaaegu võimatu», nagu paljud arvavad.

Kas see siis ei olegi nii?

Ei. Ja tore näha, et tasapisi suudame seda arvamust muuta. Näiteks Kohtla-Järvel käies suutsime vahendada ideed, et on võimalik minna Ameerika Ühendriikidesse õppima, et see ei ole mingi luksuslik unenägu, vaid reaalsus. Ja et on olemas oma nipid ning strateegiad, kuidas leida sobiv kool. Loomulikult ei saa ma teha olematuks asjaolu, et USA asub Eestist väga kaugel.

USA viisa taotlemine ei tähenda pikkade öötundide veetmist saatkonna ukse taga järjekorras.

Milline oleks Teie arvates see motivatsioon, miks üliõpilane või keskkoolilõpetaja peaks tahtma minna õppima USAsse?

Sellele küsimusele on eriti raske vastata siin, Tartus. Sest Eesti parimad inimesed saavad õppida Tartus, tipptasemel ülikoolis, mis ei ole ühestki Eesti punktist kaugemal kui umbes 200 km. Kuidas sellega võistelda, ma ei tea. Aga me saame müüa seda Ameerika mitmekesisust, mida siin ei ole.

USAs on 3500 ülikooli. Kujutage ette, et te läheksite poodi, kus on 3500 eri jäätisesorti. Valik on suur, isegi liiga suur, kuid te võite kindel olla, et leidub oma sort igale maitsele.

Välismaal õppimine on igal juhul vaheldus.

Just nimelt. See on nagu sirutumine uue järele, uute võimaluste avastamine. Mulle meeldib välismaal elamisest ja õppimisest ning sellest saadud kogemustes mõelda kui enese väljasirutamisest. Tuleb tõusta oma mugavalt toolilt ja ronida ülemiste riiuliteni või avada sootuks mõni uus uks, mis viib keldrisse või pööningule. Need on uued kogemused ja uued avastused, mis muudavad elu teiseks. Ja neid kogemusi saab avastada Ameerikas, keskkonnas, kus inglise keel on emakeel. Üks on tagasi tulles kindel: see inimene ei räägi enam soravat TOEFLi inglise keelt, vaid tõeliselt soravat inglise keelt.

Kuidas on USAs töötamisega? Millised on riskid, et üliõpilane, kes läheb suveks Ameerikasse tööle, pettub?

Ma ise olen suur J1 viisade fänn. Need on just üliõpilastele suvel USAs töötamiseks antavad, kuni viiekuulised viisad. Mis puutub töökohti vahendavate firmade usaldusväärsusesse, siis pean ütlema, et me kontrollime neid firmasid väga rangelt. Ja kui me teame, et mõne firma vahendatud tudengid ei jäänud rahule, siis me oleme järgmisel aastal väga karmid ega rahulda selle firma vahendatud viisataotlusi.

Meie eesmärk on pakkuda üliõpilastele maksimaalset kindlust. Iga aasta läheb 1000 üliõpilast suveks USAsse tööle.

Kas pettusi esineb tihti?

Ei. Eesti on üldiselt seadusi järgiv maa ja eestlased seadusi järgiv rahvas. Ja mul on selle üle hea meel.

Minu eesmärk on anda võimalikult kõigile soovijaile võimalus õppida ja töötada USAs. Aga ma tahan, et see toimuks legaalselt. Ja just seetõttu, et illegaalne töötamine võib sellele tavalisele inimesele halvasti lõppeda. Ma ei taha, et Eesti inimesed satuksid Ameerikas ohtu. Inimeste kuritarvitamine või ärakasutamine on minu jaoks suur tragöödia ja ma tahan seda iga hinna eest ära hoida.

UUDISED

Näitus «Madis Kõiv 75. Maalid»

3. detsembril avati TÜ raamatukogus näitus «Madis Kõiv 75. Maalid».

Näitus on pühendatud füüsiku, kirjaniku ja filosoofi Madis Kõivu 75. sünnipäevale. Eksponeeritud on maale, millest suurem osa pärinevad erakogudest. Madis Kõiv oli 1994. aastal TÜ vabade kunstide professor.

Näitus jääb avatuks 9. jaanuarini 2005.

Läti üliõpilased kõrgharidusest

14. detsembril kell 16 esitleb Friedrich Eberti Fond SA Domus Dorpatensise majas

Zanda Rubene raamatut «Sapere aude! Critical Thinking in University Studies in Latvia» .

Fondi Eesti esinduse juhataja Ülle Kesküla sõnul põhineb teos Zanda Rubene doktoritööl, mille aluseks on uuring Läti üliõpilaste kriitilise mõtlemise arengu ning seoste kohta ülikooli õppekorraldusega, mille taustaks on aktuaalne arutelu kõrghariduse funktsioonidest. Ühtlasi annab teos ülevaate «kriitilise mõtlemise» kui pedagoogilise mõiste kujunemisloost alates 18. sajandi valgustusliikumisest.

Autori ettekandele järgneb diskussioon Arne Rannikmäe (Akadeemia Nord) ja Halliki Harro-Loidi (TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond) eestvedamisel.

Päev üliõpilaslauludega

11. detsembril kell 13 on Eesti Rahva Muuseumis üliõpilaslaulude päev.

Laulupäev toimub näituse «Naiskorporant – 21. sajandi naine» raames, mis tutvustab akadeemiliste naisüliõpilasorganisatsioonide ajalugu, tegevust ja traditsioone.

Lauldakse üliõpilaslaule naiskorporantide juhatusel, vaadatakse filmi ja vastatakse näituse, ülikooli ja naiskorporatsioonidega seotud küsimustele.

Laulupäeva korraldavad korporatsioonid Indla, Lembela ja Amicitia.

Üritus on tasuta.

Järgmine laulutund on 16. detsembril kell 16.

Lisainfo ja eelregistreerimine: Kadri Aua, kadri.aua@ut.ee, tel 521 3031.

Islandist ja Gröönimaast

Luutsinapäeval, 13. detsembril kell 15 avatakse ajaloo muuseumis Fred Jüssi loodusfotode näitus Islandist «Jää ja maa vahel» ning Madis Arukase fotonäitus Gröönimaa loodusest ja eluolust.

Näituse avamise järel näitab Fred Jüssi slaide oma varasematelt reisidelt Fääri saartele. Jüssilt on näitusel väljas 17 fotot, millel on jäädvustatud põhjamaise looduse ilu ja meeleolud.

Viljandi Kultuuriakadeemia prorektor Madis Arukask külastas Gröönimaad 2002. a. Maailma suurimal saarel tehtud fotodest on näitusel 20. Fred Jüssi ja Madis Arukase fotonäitused avatakse koostöös Põhjamaade MN Eesti esindusega ja need jäävad avatuks 16. jaanuarini 2005.

Preemiaid tantsijaile

Margit Reinkubjas
TÜ RKA kunstiline juht

TÜ Rahvakunstiansambel tõi 4. detsembril Tallinnas toimunud tantsupedagoogi ning folkloristi Kristjan Toropi aasta lõpetamise tantsude võistuesitamiselt kolm eripreemiat.

Tartust osalesid võistutantsimisel TÜ Rahvakunstiansambli põhirühm (treener Mae Viires) ja vilistlasrühm (treener Aveli Asber). Vilistlasrühm sai eripreemia vanade seltskonnatantsudele uudse lähenemise ja koreograafiliselt ning muusikaliselt tervikliku kava eest.

Põhirühm saavutas TPÜ koreograafia õppetooli eripreemia Kristjan Toropi vähe tuntud tantsupärandi elustamise ja hõimuliikumise edasikandmise eest. Eripreemia anti ansambli pillimehele Kaido Reiveltile. Peavõit läks Virumaale Tarvanpää Seltsile.

Koos Kristjan Toropi aasta lõpetamisega said lõputunnistuse Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse rahvatantsujuhtide kooli lõpetajad, kelle hulka kuulus ka põhirühma treener Mae Viires.

Homme sõidab aga buss 60 tantsijaga Lätti külla oma kahele sõpruskollektiivile. Koos antakse ühiskontserte.

EAGLE VISION

ÜHEKUULISED KONTAKTLÄÄTSED
alates 140 krooni paar

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus I korrus
Tel 737 1060, tartu@eagle-vision.ee
www.eagle-vision.ee

Annetus ajaloo muuseumile

Leili Kriis
TÜ Ajaloo Muuseumi peavarahoidja

Rahvusülikooli 85. aastapäeval laekus ajaloo muuseumile väärikas annetus – Johan Kõpu ametirüü.

TÜ prorektor (1923–1928) ja rektor (1928–1937) ning EELK piiskop (1939–1944 Eestis) Johan Kõpp kandis seda ametirüüd eksiilkiriku peana (1944–1964) Rootsis elades.

Kõpu 125. sünniaastapäeval 1999. a andis EELK Uppsala kogudus ametirüü Laiuse kirikule, kus Kõpp oli koguduse õpetaja aastail 1909–1922.

Johan Kõpp oli TÜ kasvandik ja praktilise usuteaduse professor 1916–1939 ja 1941–1944.

Rüüd täiendab Kõpu õpilase, titulaarpraost Burchard Liebergi peakate, Eduard Ole maal Johan Kõpust ning tema Eesti Üliõpilaste Seltsi tekkel.

Laiuse kiriku õpetaja Margit Nirgi luges annetust üle andes ette valitud lõike Kõpu päevikust aastast 1936, mis kõlasid tänapäevastena Tallinna ülikooli poleemika valguses.

Ajaloo muuseumile annetatud Johan Kõpu vaimulikurüü ning Laiuse kiriku armulauariistade lina. ANDRES TENNUS

Annetuse hulka kuulub ka perekond Oettingenidele kuulunud armulauariistade lina.

Kaunite tikandite ja pärlitega kaunistatud lina on valmistanud surnute mälestuspühaks 1845 Charlotte v. Oettingen, TÜ professorite, vendade Arthur, Georg ja Alexander von Oettingenide vanaema.

Perekond Oettingenid elasid Laiuse lähedal Kuremaa mõisas.

Laiuse kiriku käärkambrist leitud lina on eeskujulikult restaureeritud Šveitsis aastatel 1995–1996.

ÕNNITLEME

Austatud kolleeg prorektor Jaak Kangilaski!

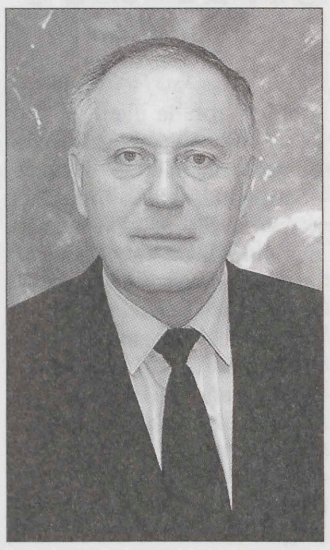

Ilusad sõnad ja head mõtted, mis koos töötatud pooleteise aastaga on kogunenud, väärivad Sinu juubeli puhul väljaütlemist.

Sügav eruditsioon, tasakaalukas juhtimine, hea nõu, läbimõeldud tegutsemine – need on märksõnad, mida oleme Sinuga koos töötades kogenud. Prorektorina edendad meie ülikooli rahvuslikku mõõdet, olles ise osa sellest. Meil on hea meel, et tohime koos Sinuga ühist vastutust jagada.

Õnnitleme 65. juubeli puhul!

Tartu Ülikooli rektoraat

Esitleti Vilma Trummali juubelikogumikku

Arvi Haak
Viljandi muuseumi arheoloog

26. novembril tähistati TÜ Ajaloo Muuseumis Tartu esiajaloo nimekaima uurija Vilma Trummali 80. sünnipäeva temale pühendatud kogumiku esitlusega.

Arheoloogilise kogumiku «Linnusest ja linnast» 20 artiklit keskenduvad Trummali teadustöö põhiteemadele. Autorid Eestist, Venemaalt, Lätist ja Saksamaalt tutvustavad uuemaid uurimistulemusi. TÜ arheoloogia õppetooli ja ajaloo instituudi arheoloogiasektori koostöös valminud kogumiku väljaandmist toetasid Eesti Kultuurkapital, SA Tartu Kultuurkapital ja Eesti Teadusfond.

Vilma Trummal on olnud peaaegu kõigi Eesti tegevarheoloogide õpetaja. 1950 lõpetas ta TÜ ajalooteaduskonna. Ülikool jäi tema töökohaks 1955. aastast alates. Pensionile jäädes annetas Vilma Trummal põhiosa kogutud erialaraamatutest ülikoolile ning pani sellega väärika aluse arheoloogia õppetooli ja kabineti raamatukogu taastamisele. Aastakümneid oli ta ainus arheoloogiaõppejõud Eestis. Ajaloo osakonna üliõpilastele oli Vilma Trummal üks ülikooliaja mõistvamaid õppejõude.

Vilma Trummalit võime lugeda Eesti keskaja arheoloogia rajajaks. 1956 alanud Tartu linnuse uurimisele järgnesid alates 1966. aastast kaevamised Tartu vanalinna alal. Praeguseks on Tartu Tallinna kõrval Eesti enimuuritud keskaegne linn. Juubilari teadustööde ja populaarteaduslike kirjutiste arv ületab poolesaja piiri, valdav osa neist käsitleb Tartu arheoloogiat ja varasemat ajalugu. Neile lisanduvad käsitlused Eesti noorema rauaaja probleemidest ning mitmed õppe-raamatud.

VASTUVÕTT

Rektori uusaastavastuvõtt ülikooli töötajatele

Esmaspäeval, 3. jaanuaril 2005 kell 17 ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis.

Esinevad Hanna-Liina Võsa (laul), Olav Ehala (klaver) ja Lembit Saarsalu (saksofon).
Teaduskondadel ning haldus- ja tugistruktuuriüksustel teatada osavõtjate arv teabetalitusse hiljemalt esmaspäevaks, 27. detsembriks tel 737 5683 või leane.morits@ut.ee.

ÕNNITLEME

80

Kadri Gross, emeriitprofessor – 11. detsember

70

Vaike Timotheus, vanemlaborant – 10. detsember

65

Jaak Kangilaski, prorektor, professor – 10. detsember

60

Alla Saari, referent – 13. detsember

50

Sirje Talving, haldusjuht – 12. detsember

45

Harry Lemberg, lektor – 12. detsember
Inga Vaasna, assistent – 14. detsember

40

Anne Rohtmets, assistent – 12. detsember

30

Kaire Kaljurand, vanemlaborant – 10. detsember
Ilona Runnel, klienditeenindaja – 14. detsember

25

Kristo Kärmas, tehnoloogia spetsialist – 16. detsember

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200
Trükk: o/ü Greif

Vastutav väljaandja Illari Lään
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Reporter Aija Sakova
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa
Küljendaja Ergi Prommik

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 737 5680, 514 2300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 737 5440
http://www.ut.ee/ajaleht

IN MEMORIAM

Õpetaja Signe Loo

2. okt 1944–26. nov 2004

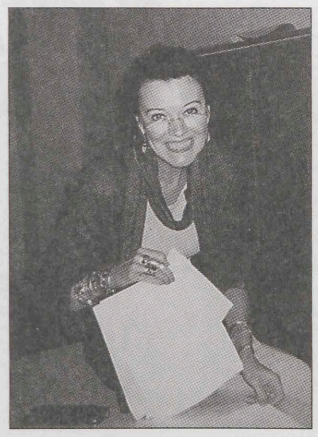

26. novembril lahkus jäädavalt pärast pikka rasket haigust õigusinstituudi saksa keele õpetaja Signe Loo.

Signe Loo töötas õigusinstituudis selle asutamisest 1994. Ta on lõpetanud 1969 TÜ.

Signe Loo oli juristidele mõeldud saksa keele õpiku kontseptsiooni väljatöötaja ning suutis õpiku koostamisele ja katsetamisele kaasata ka kolleegid. Seda Eestis omalaadset õppematerjali kasutatakse õigusinstituudis juba aastaid. Kahjuks ei jõudnud Signe Loo elutööks kujunenud õpik tema eluajal kaante vahele. Praegu on see kirjastuses küljendamisel ja ilmub 2005. a.

Signe Loo oli sündinud õpetaja ja üliõpilaste poolt väga hinnatud. Ta tegi oma tööd sellise entusiasmi ja kaasakiskuvusega, et õpilane ei saanud jääda kõrvaltvaatajaks.

Olles aldis kõigele uuele, omandas Signe Loo ka sugestiivõppemetoodika, mida edukalt kasutas oma õppetöös.

Signe Loo oli armastatud ka kolleegide hulgas kui südamlik ja avala suhtlemisega inimene, šarmantne isiksus.

Ta oli hämmastava empaatiavõimega, tema missioon oli anda, kuid pole kindel, kas ta ise sama palju vastu sai.

Me jääme imetlema tema vaprust ränga haiguse talumisel, tema kustumatut elujaatust.

Kolleegid TÜ Õigusinstituudi keelelektoraadist

RAAMATUKOGU LAHTIOLEKUAJAD

TÜ raamatukogu töögraafik jõulude ja aastavahetuse ajal

Peamaja (W. Struve 1) ja humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): 24.–26. dets suletud, 27.–30. dets avatud kl 9-17, 31. dets–2. jaan suletud.

ETTEVÕTTE TUTVUSTAMINE

14. detsembril kl 12–15 on TÜ keeltemaja fuajees Ülikooli 17 kohtumine ettevõtte Hilton Reservationes Worldwide esindajatega.

Lühipresentatsioonid kl 12, 13 ja 14.
Hilton on üleeuroopaline multimeedia kontaktikeskus, mis tegeleb broneerimisteenustega ja pakub tööd eri keeli valdavatele klienditeenindajatele.
Hiltonis on leidnud nii osa- kui ka täisajaga tööd mitmed TÜ tudengid ja lõpetanud.
Oodatud ennekõike norra, taani ja rootsi keele oskajad, aga ka teised huvilised.

Info: TÜ üliõpilaste karjääriteenistuses tel 737 6205, career@ut.ee.

RIIKLIK PREEMIA

Avastuse või leiutise eest riiklik preemia 500 tuhat krooni

Riigi teaduspreemiate komisjon ootab ettepanekuid peale varem väljakuulutatud riigi teaduspreemiate (koguväärtuses 1,8 miljonit) veel poole miljoni krooni suuruse preemia kohta väljapaistva teadusliku avastuse või olulise sotsiaal-majandusliku mõjuga leiutise või teadus- ja arendustöö eest.

Valitsuse määruse kohaselt peab auhinnavääriline teadustöö olema kaalukas ning mõjutama vastava teadusala paradigmat ja maailmapilti või rajama uut teadusvaldkonda.
Teaduspreemiate komisjonile Eesti Teaduste Akadeemias võivad ettepanekuid **25. detsembrini** esitada teadusasutuste teadusnõukogud ja Eesti TA akadeemikud.

Riigi teaduspreemiad antakse üle Eesti Vabariigi aastapäeval 24. veebruaril.

RapO
asutatud 1991

KÕIK ÜHEST KOHAST
· kontoritehnika, -tarbed ja kulumaterjalid
· toonerikassettide täitmine ja renoveerimine
· kontoritehnika hooldus ja remont
· kauba transport TÜ osakondadele tasuta

Tartu Ülikoolile püsisoodustus vastavalt kehtivale koostöölepingule
Tartu Ülikooli üliõpilastele hinnasoodustus -10%

Rapo AS 730 0187 tartu@rapo.ee
Soola 3 730 0189 www.rapo.ee

TEATED

11. detsembril kl 16 toimub Salemi kirikus TÜ õpetajate seminari tudengikontsert «Häid jõule!».

12. detsembril kl 16 algab klubi TanaT eestvõttel teenekaima tartlase, taasavatud Tartu Ülikooli esimese rektori George Friedrich Parroti päev.
Gustav Adolfi ausamba juures loetakse ette TÜ asutamisüriku tekst (eestikeelne tõlge). Seejärel süüdatakse küünlad Parroti bareljeefi kõrval Inglisillal ja pajatatakse vana-anatoomikumi ringauditooriumis ajalooprof Helmut Piirimäe suunamisel lugusid *alma mater*'i minevikust ja olevikust.

15. detsembril kl 9.30 toimub Tartu Ülikooli hommikupalvus Ülikooli 18-140. Info: hommikupalvus@lists.ut.ee.

15. detsembril kl 17 avatakse Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses TÜ maalikunsti osakonna õpilase Andrus Raagi maalinäitus.
Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum), info: 5560 4029 (Andrus) või 737 5422 (keskus).

17. detsembril kl 15 algab Tartu Linnamuuseumis Hillar Palametsa raamatu «Lugusid vanast Tiigist» esitlus.

High quality language editing of academic papers and theses and publishing consultation by native English speaker in Tartu. Reasonable prices. Student discounts.
Contact: Marcus Denton; deretten s@hotmail.com

KAITSMISED

14. detsembril kl 14.15 kaitseb ph aud 135 **Külli Kuusk** magistritööd «Eesti Piibli /õnnis/-tuletiste suhe lähteterminitega (/barak, eulogeia/)» eesti keele alal. Juhendajad Kristiina Ross, PhD ja Siret Rutiku, PhD. Oponent Ott Ojaperv, MA.

15. detsembril toimub magistriprojektide kaitsmine Ülikooli 16-102 pedagoogika osakonnas koolikorralduse erialal:
kl 14 **Elma Künnapas** «Lugemiskirjaoskuse kaasamine III klassi emakeele õppekomplekti». Juhendaja Rain Mikser. Oponent Maia Rõigas;
kl 15 **Anne Raam** «Õppeprotsessi sisehindamise süsteem Tartu Annemõisa kooli näitel». Juhendaja Hasso Kukemelk. Oponent Boris Goldmann.

16. detsembril toimub magistritööde kaitsmine psühholoogia osakonnas Tiigi 78-332:
kl 9 **Maiken Jaanisk** «Söömishäirete küsimustiku (EDI-2) skaalade ja vereliistakute monoamiinide oksüdaasi (v-MAO) aktiivsuse ajaline stabiilsus ja seosed ». Juhendajad prof Jüri Allik ja prof Jaanus Harro. Oponent Anu Aluoja, PhD;
kl 10 **Kätlin Peets** «Hostile attributions and behavioral strategies in children: does relationship type matter?» Juhendaja prof Eve Kikas. Oponent prof Jüri Allik.

16. detsembril kl 14.15 kaitseb Tiigi 78-118 **Anti Randviir** doktoritööd «Maailma kaardistamine: kultuuri sotsiosemiootilise käsitluse poole» semiootika ja kulturoloogia erialal. Juhendaja prof Peeter Torop. Oponendid Paul Cobley, London Metropolitan University, PhD ja dots Kalevi Kull.

20. detsembril toimub Tiigi 78-126 magistritööde kaitsmine sotsiaaltöö erialal:
kl 11 **Katti Lainoja** «Psüühiliste erivajadustega inimestele suunatud projekti hindamine. Põlvamaa 1997 - 2000.» Juhendaja Riina Kiik, MSc. Oponent Margit Laurson, MSW;
kl 12 **Mervi Rodima** «Võõrsil tehtud noorsootöö kui eestluse hoidja ja kandja». Juhendaja Judit Strömpl, PhD. Oponent Tiiu Kadajas, MSW.

22. detsembril kl 14 kaitseb **Ruth Alas** Narva mnt 4-B306 majandusteaduskonna doktoritööd «Organisatsioonilised muudatused Eestis üleminekuajastul: olulisemad käitumuslikud mõjutegurid». Juhendaja prof Maaja Vadi. Oponendid prof Kari Lilja (Helsingi Kaubanduskõrgkool) ja prof Harry Roots (TPÜ).

LOENGUD

10. detsembril kl 11 algab Lossi 3-406 seminar «Lõunaeesti keelesaared». Korraldaja: TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus.

13. detsembril kl 16.15 peab prof Hans-Günther Heimbrock (Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main) usuteaduskonnas ph 312 loengu «Religious Education in a growing Europe. Contextual perspectives». Loeng on inglise keeles, vajadusel aidatakse tõlkega.

14. detsembril kl 12.15 peab Lossi 3-215 üldajaloo õppetooli külaline Vasileios Syros (Helsingi Ülikool) loengu «Rhetoric and political reflection in the city-states of late medieval Italy». Kõik huvilised on oodatud.

15. detsembril kl 16.15 Lossi 3-406 peab Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolekul Kersti Taal loengu «75 aastat eestikeelset Õpetatud Eesti Seltsi: eestlased ja eesti keel seltsi varasemas ajaloos».

16. detsembril kl 11 algab ülikooli nõukogu saalis Tekstipäev 2004 ja raamatu «Tekstid ja taustad III. Lingvistiline tekstianalüüs» esitlus. Esinevad Krista Kerge (TPÜ), Kersti Lepajõe, Merle Kaldjärv (TPÜ), Helin Puksand (TPÜ), Karen Kuldnokk, Kerli Olt, Kathy Sarapuu ja Reet Kasik.

SPORT

12. detsembril kl 19 mängivad TTÜ spordihoones Dalkia/Nybit ja TÜ/Rock.
TÜ spordihoones Ujula 4 kohtub TÜ/Rock 15. detsembril kl 19 Pirita BMiga,16. detsembril Tartu Tallinna Kaleviga ja 22. detsembril Rakvere PKga.

KONTSERT

TÜ AULAS

10. detsembril kl 19 H. Elleri nim Tartu Muusikakooli 85. aastapäeva kontsert.

11. detsembril kl 18 H. Elleri nim Tartu Muusikakooli 85. aastapäeva kontsert.

15. detsembril kl 19 kontserdisari «Meistrite Akadeemia» jõulugalakontsert. Esinevad Pille Lill (sopran), Carmen Puis (*mezzo*sopran), Oliver Kuusik (tenor), klaveril Piia Paemurru ja Jaanika Sirp.

17. detsembril kl 18 TÜ Akadeemilise Naiskoori ja Tartu Akadeemilise meeskoori jõulukontsert.

VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

10. detsembril kl 19 esinevad Evelyn Glennie (löökpillid) ja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, dirigent Olari Elts.
Kavas Kõrvitsa «Ellujäänute laulud» (esiettekanne), Vivaldi kontsert pikoloplokkflöödile RV 443 (vibrafonile ja orkestrile seadnud E.Glennie) ja Tüüri Magma, kontsert löökpillidele ja orkestrile, Sümfoonia nr 4.

11. detsembril kl 19 «Ave Maria». Esinevad Maria Listra (vokaal), Mart Sander (vokaal), Jüri Leiten (trompet), Andres Uibo (orel), Virgo Veldi (saksofon), Aare-Paul Lattik (orel).

17. detsembril kl 19 esinevad Ethel Caffie Austin Gospel Singers (USA), Ethel Caffie-Austin (laul, klaver), Carol Angelene Richardson (laul),Quandora Hornbuckle (laul) ja Delnora Roberts (laul).

TARTU LINNAMUUSEUMIS

12. detsembril kl 16 esineb sarjas «Linna Muusikud Linnamuuseumis» Hando Nahkur (klaver).